

REPUBLIKA SLOVENIJA
DRŽAVNI ZBOR

MANDAT

VII

SEJA

25

SEJNI ZAPISI DRŽAVNEGA ZBORA 25. SEJA

(12., 13., 14., 15., 16., 19. in
20. december 2016)

SLOVENIJA JE DEMOKRATIČNA REPUBLIKA. SLOVENIJA JE PRAVNA IN SOCIALNA DRŽAVA.
SLOVENIJA JE DRŽAVA VSEH SVOJIH DRŽAVLJANOK IN DRŽAVLJANOV, KI TEMELJNA PRAVA
V SLOVENIJI IMA OBLAST LJUDSTVO DRŽAVLJANKE IN DRŽAVLJANI JO IZVRŠUJEJO NEPOSREDO
PO NAČELU BELTVE OBLASTI NA ZAKONODAVNO, IZVRŠILNO IN SODNO.
SLOVENIJA JE SAMODOLŽNA DO SAMODOLŽNE.
PRAVIC SLOVENSKEGA GRADDA DO SAMODOLŽNE IN ZAVOLITVANJE
IN NEODTURLJIVI PRAVICI SLOVENSKEGA GRADDA DO SAMODOLŽNE IN ZAVOLITVANJE

UVOD

Državni zbor kot najvišja predstavniška in zakonodajna institucija v Republiki Sloveniji, ki opravlja tudi vse ostale funkcije sodobnega parlamenta, izvaja večji del svojih pristojnosti na rednih in izrednih sejah. Seje javnost lahko spremlja v dvorani ali preko televizijskih in spletnih prenosov.

Vsebina sej pa postane pregledno dostopna v obliki sejnih zapisov.

Državni zbor vsako sejo zvočno posname. Simultano ob zvočnem zajemanju nastaja besedilo, ki je na spletu dostopno s približno polurnim zamikom. V uredništvu sejnih zapisov se ob poslušanju zvočnega posnetka preveri avtentičnost zapisanega, besedilo pa se uredi v skladu s strokovnimi merili prenosa govorjene besede v zapisano. Takšno preverjeno in jezikovno urejeno besedilo na spletnem naslovu zamenja prvi zapis.

Besedilo celotne seje se izda tudi v publikaciji Sejni zapisi Državnega zbora. Sejni zapisi vsebuje dnevni red, sprejet na seji Državnega zbora, kazalo, iz katerega je razviden potek seje in v katerem so točke dnevnega reda in govorniki, osrednji del je besedilo seje, zapisano v prvi osebi, na koncu pa je dodan še indeks govornikov.

Sejni zapisi so zgodovinski dokument in vir za preučevanje parlamentarne zgodovine, tradicije, predstavniške demokracije in jezikovne kulture.

Sejni zapisi Državnega zbora. 25. seja (12., 13., 14., 15., 16., 19. in 20. december 2016)

ISSN 2385-9490

Pripravi: Dokumentacijsko-knjižnični oddelek

Urednici: Tatjana Mirt Kavšek, dr. Vesna Moličnik

Izdajatelj: Državni zbor

Naslov: Šubičeva 4, 1102 Ljubljana

Telefon: +386 1 478 94 00

Leto izida publikacije: 2017

www.dz-rs.si

DNEVNI RED 25. SEJE

1. točka dnevnega reda: VPRAŠANJA POSLANK IN POSLANCEV
2. točka dnevnega reda: PREDLOG ZAKONA O SPREMEMBAH IN DOPOLNITVAH DOLOČENIH ZAKONOV S PODROČJA ZDRAVSTVENE DEJAVNOSTI (ZdZPZD), NUJNI POSTOPEK, EPA 1571-VII
3. točka dnevnega reda: PREDLOG ZAKONA O ZAGOTAVLJANJU POGOJEV ZA IZVEDBO STRATEŠKE INVESTICIJE NA RAZVOJNEM OBMOČJU V OBČINI HOČE - SLIVNICA (ZZPISI), NUJNI POSTOPEK, EPA 1616-VII
4. točka dnevnega reda: PREDLOG ZAKONA O SPREMEMBI IN DOPOLNITVI ZAKONA O UVELJAVLJANJU PRAVIC IZ JAVNIH SREDSTEV (ZUPJS-G), SKRAJŠANI POSTOPEK, EPA 1389-VII
5. točka dnevnega reda: PREDLOG ZAKONA O SPREMEMBAH IN DOPOLNITVAH ZAKONA O SOCIALNO VARSTVENIH PREJEMKIH (ZSVarPre-E), SKRAJŠANI POSTOPEK, EPA 1629-VII
6. točka dnevnega reda: PREDLOG ZAKONA O SPREMEMBAH IN DOPOLNITVAH ZAKONA O LOKALNI SAMOUPRAVI (ZLS-S), SKRAJŠANI POSTOPEK, EPA 482-VII
7. točka dnevnega reda: PREDLOG ZAKONA O SPREMEMBAH IN DOPOLNITVAH ZAKONA O VOLITVAH V DRŽAVNI ZBOR (ZVDZ-C), DRUGA OBRAVNAVA, EPA 483-VII
8. točka dnevnega reda: PREDLOG ZAKONA O SPREMEMBAH IN DOPOLNITVAH ZAKONA O POSLANCIH (ZPos-G), DRUGA OBRAVNAVA, EPA 559-VII
9. točka dnevnega reda: PREDLOG ZAKONA O SPREMEMBAH IN DOPOLNITVAH ZAKONA O DRŽAVNEM SVETU (ZDSve-C), DRUGA OBRAVNAVA, EPA 560-VII
10. točka dnevnega reda: PREDLOG ZAKONA O SPREMEMBAH IN DOPOLNITVAH ZAKONA O VOLITVAH PREDSEDNIKA REPUBLIKE (ZVPR-B), DRUGA OBRAVNAVA, EPA 564-VII
11. točka dnevnega reda: PREDLOG ZAKONA O SPREMEMBI IN DOPOLNITVI ZAKONA O VLADI REPUBLIKE SLOVENIJE (ZVRS-J), DRUGA OBRAVNAVA, EPA 561-VII
12. točka dnevnega reda: PREDLOG ZAKONA O SPREMEMBAH IN DOPOLNITVAH ZAKONA O LOKALNIH VOLITVAH (ZLV-K), DRUGA OBRAVNAVA, EPA 563-VII
13. točka dnevnega reda: PREDLOG ZAKONA O LEKARNIŠKI DEJAVNOSTI (ZLD-1), DRUGA OBRAVNAVA, EPA 1408-VII
14. točka dnevnega reda: PREDLOG ZAKONA O SPREMEMBAH IN DOPOLNITVAH ZAKONA O VARNOSTI V ŽELEZNIŠKEM PROMETU (ZVZeIP-F), DRUGA OBRAVNAVA, EPA 1466-VII
15. točka dnevnega reda: PREDLOG ZAKONA O VOZNIKIH (ZVoz-1), DRUGA OBRAVNAVA, EPA 1472-VII
16. točka dnevnega reda: PREDLOG ZAKONA O ARHIVSKEM GRADIVU, KI VSEBUJE OSEBNE PODATKE O ZDRAVLJENJU PACIENTA (ZAGOPP), DRUGA OBRAVNAVA, EPA 1468-VII
17. točka dnevnega reda: PREDLOG ZAKONA O POMOČI ZA REŠEVANJE IN PRESTRUKTURIRANJE GOSPODARSKIH DRUŽB IN ZADRUG V TEŽAVAH (ZPRPGDZT), DRUGA OBRAVNAVA, EPA 1565-VII

18. točka dnevnega reda: PREDLOG ZAKONA O RATIFIKACIJI KONVENCIJE MED REPUBLIKO SLOVENIJO IN KRALJEVINO MAROKO O IZOGIBANJU DVOJNEGA OBDAVČEVANJA IN PREPREČEVANJU DAVČNIH UTAJ V ZVEZI Z DAVKI OD DOHODKA (BKMIDO), EPA 1601-VII

19. točka dnevnega reda: PREDLOG ZAKONA O SPREMEMBAH ZAKONA O PRIKRITIH VOJNIH GROBIŠČIH IN POKOPU ŽRTEV (ZPVGPŽ-A), PRVA OBRAVNAVA, EPA 1541-VII

20. točka dnevnega reda: PREDLOG ZAKONA O OSEBNI ASISTENCI (ZOA), PRVA OBRAVNAVA, EPA 1630-VII

21. točka dnevnega reda: PREDLOG ZAKONA O SPREMEMBAH IN DOPOLNITVAH ZAKONA O NALOGAH IN POOBLASTILIH POLICIJE (ZNPPol-A), PRVA OBRAVNAVA, EPA 1567-VII

22. točka dnevnega reda: PREDLOG ZAKONA O SPREMEMBAH IN DOPOLNITVAH ZAKONA O OBČINSKEM REDARSTVU (ZORed-A), PRVA OBRAVNAVA, EPA 1576-VII

23. točka dnevnega reda: PREDLOG ZAKONA O DOPOLNITVAH ZAKONA O BANČNIŠTVU (ZBan-2A), PRVA OBRAVNAVA, EPA 1609-VII

24. točka dnevnega reda: PREDLOG ZAKONA O SPREMEMBAH ZAKONA ZA URAVNOTEŽENJE JAVNIH FINANC (ZUJF-F), PRVA OBRAVNAVA, EPA 1631-VII

25. točka dnevnega reda: PREDLOG ZAKONA O DOPOLNITVAH ZAKONA O DEDOVANJU (ZD-D), PRVA OBRAVNAVA, EPA 1617-VII

26. točka dnevnega reda: PREDLOG ZAKONA ZA ODPRAVO POSLEDIC IN POVRAČILO ŠKODE ZARADI NERAZGLAŠENIH OPOROK (ZOPPŠNO), PRVA OBRAVNAVA, EPA 1618-VII

27. točka dnevnega reda: POROČILO O DELU KOMISIJE ZA NADZOR OBVEŠČEVALNIH IN VARNOSTNIH SLUŽB V LETU 2015 (TAJNO), EPA 1547-VII

28. točka dnevnega reda: INTERPELACIJA O DELU IN ODGOVORNOSTI MINISTRICE ZA DELO, DRUŽINO, SOCIALNE ZADEVE IN ENAKE MOŽNOSTI DR. ANJE KOPAČ MRAK, EPA 1542-VII

29. točka dnevnega reda: MANDATNO-VOLILNE ZADEVE

Predlog za imenovanje viceguvernerja, člana Sveta Banke Slovenije (TAJNO GLASOVANJE), EPA 1636-VII

Zahteva Okrožnega sodišča v Mariboru, Preiskovalni oddelek, za dovoljenje Državnega zbora za začetek kazenskega postopka zoper poslanko mag. Bojano Muršič, EPA 1663-VII

VSEBINA

Določitev dnevnega reda	20
1. TOČKO DNEVNEGA REDA, TO JE NA VPRAŠANJA POSLANK IN POSLANCEV.	20
DR. BOJAN DOBOVŠEK	21
DR. MIROSLAV CERAR	21
DR. BOJAN DOBOVŠEK	22
DR. MIROSLAV CERAR	22
DR. BOJAN DOBOVŠEK	22
MAG. BRANKO GRIMS	22
DR. MIROSLAV CERAR	23
MAG. BRANKO GRIMS	24
DR. MIROSLAV CERAR	24
MAG. BRANKO GRIMS	24
LUKA MESEC	25
DR. MIROSLAV CERAR	25
LUKA MESEC	26
DR. MIROSLAV CERAR	26
LUKA MESEC	27
JAN ŠKOBERNE	27
DR. MIROSLAV CERAR	27
MAG. VESNA GYÖRKÖS ŽNIDAR	28
DR. VINKO GORENAK	29
DR. VINKO GORENAK	29
DR. ANŽE LOGAR	30
ANTON PERŠAK	30
DR. ANŽE LOGAR	31
ANTON PERŠAK	31
VIOLETA TOMIČ	31
MARIJA MILOJKA KOLAR CELARC	32
VIOLETA TOMIČ	32
MARIJA MILOJKA KOLAR CELARC	32
VIOLETA TOMIČ	33
ANDREJA POTOČNIK	33
ZDRAVKO POČIVALŠEK	33
DR. VINKO GORENAK	34
IVA DIMIČ	34
DR. ANJA KOPAČ MRAK	35
IVA DIMIČ	36
DR. ANJA KOPAČ MRAK	36
IVAN HRŠAK	36
DR. PETER GAŠPERŠIČ	36
IVAN HRŠAK	37
DR. PETER GAŠPERŠIČ	37
DANIJEL KRIVEC	38
IRENA MAJCEN	38
DANIJEL KRIVEC	39
IRENA MAJCEN	39
LJUBO ŽNIDAR	40
DR. PETER GAŠPERŠIČ	40
LJUBO ŽNIDAR	40
DR. PETER GAŠPERŠIČ	41
SAŠA TABAKOVIČ	41
DR. MAJA MAKOVEC BRENČIČ	41
ANJA BAH ŽIBERT	42

MAG. MATEJA VRANIČAR ERMAN	43
ANJA BAH ŽIBERT	43
MAG. MATEJA VRANIČAR ERMAN	43
ANJA BAH ŽIBERT	43
DR. MATEJ T. VATOVEC	44
DR. PETER GAŠPERŠIČ	44
DR. MATEJ T. VATOVEC	45
DR. PETER GAŠPERŠIČ	45
DR. MATEJ T. VATOVEC	45
IVAN PRELOG	46
ZDRAVKO POČIVALŠEK	46
JELKA GODEC	47
MARIJA MILOJKA KOLAR CELARC	47
JELKA GODEC	48
MARIJA MILOJKA KOLAR CELARC	48
JELKA GODEC	48
JOŽEF HORVAT	49
MAG. MATEJA VRANIČAR ERMAN	49
JOŽEF HORVAT	49
MAG. MATEJA VRANIČAR ERMAN	49
JOŽEF HORVAT	49
NADA BRINOVŠEK	50
IRENA MAJCEN	50
MARIJAN POJBIČ	50
DR. ANJA KOPAČ MRAK	51
MIHA KORDIŠ	52
MARIJA MILOJKA KOLAR CELARC	52
MIHA KORDIŠ	53
MARIJA MILOJKA KOLAR CELARC	53
MIHA KORDIŠ	53
MAG. ANDREJ ŠIRCELJ	54
MARIJA MILOJKA KOLAR CELARC	54
MAG. ANDREJ ŠIRCELJ	55
MARIJA MILOJKA KOLAR CELARC	55
ANITA KOLEŠA	55
BORIS KOPRIVNIKAR	56
MAG. MARKO POGAČNIK	56
MAG. MATEJA VRANIČAR ERMAN	57
MAG. MARKO POGAČNIK	57
MAG. MATEJA VRANIČAR ERMAN	57
FRANC BREZNIK	58
ZDRAVKO POČIVALŠEK	58
FRANC BREZNIK	59
ZDRAVKO POČIVALŠEK	59
FRANC BREZNIK	60
MARKO FERLUGA	60
DR. MAJA MAKOVEC BRENČIČ	61
MARKO FERLUGA	61
DR. MAJA MAKOVEC BRENČIČ	62
ŽAN MAHNIČ	62
ZDRAVKO POČIVALŠEK	63
ŽAN MAHNIČ	63
ZDRAVKO POČIVALŠEK	63
DR. FRANC TRČEK	64
UROŠ PRIKL	64
ZDRAVKO POČIVALŠEK	65
MARKO FERLUGA	65
FRANC BREZNIK	66

MAG. DEJAN ŽIDAN	66
FRANC BREZNIK	67
MAG. DEJAN ŽIDAN	67
MIHA KORDIŠ	68
ANDREJA KATIČ	68
BORIS KOPRIVNIKAR	69
DR. MATEJ T. VATOVEC	69
DR. ANJA KOPAČ MRAK	70
LUKA MESEC	70
ANTON PERŠAK	71
LUKA MESEC	71
ANTON PERŠAK	71

13. točka dnevnega reda: PREDLOG ZAKONA O LEKARNIŠKI DEJAVNOSTI (ZLD-1), DRUGA OBRAVNAVA, EPA 1408-VII	72
---	-----------

MARIJA MILOJKA KOLAR CELARC	72
TOMAŽ GANTAR	73
JERNEJ VRTOVEC	73
MAG. ALENKA BRATUŠEK	74
ERIKA DEKLEVA	74
NADA BRINOVŠEK	75
TOMAŽ GANTAR	76
MAG. BOJANA MURŠIČ	76
MAG. BOJANA MURŠIČ	77
MIHA KORDIŠ	77
MIHA KORDIŠ	78
MIHA KORDIŠ	78
JANI (JANKO) MÖDERNDORFER	79
MIHA KORDIŠ	80
MARIJA MILOJKA KOLAR CELARC	80
MIHA KORDIŠ	81
NADA BRINOVŠEK	82
MIHA KORDIŠ	82
BRANKO ZORMAN	83
MIHA KORDIŠ	83
MIHA KORDIŠ	83
NADA BRINOVŠEK	83
MIHA KORDIŠ	84
MARIJA MILOJKA KOLAR CELARC	84
MIHA KORDIŠ	84
JERNEJ VRTOVEC	85
JAN ŠKOBERNE	85
LJUDMILA NOVAK	86
ANJA BAH ŽIBERT	86
JAN ŠKOBERNE	86
JERNEJ VRTOVEC	86
MIHA KORDIŠ	87
MIHA KORDIŠ	87
IGOR ZORČIČ	87
ERIKA DEKLEVA	88
JERNEJ VRTOVEC	88
MARIJA MILOJKA KOLAR CELARC	88

15. točka dnevnega reda: PREDLOG ZAKONA O VOZNIKIH (ZVoz-1), DRUGA OBRAVNAVA, EPA 1472-VII	88
---	-----------

DR. PETER GAŠPERŠIČ	88
---------------------------	----

IGOR ZORČIČ.....	89
FRANC LAJ	90
IGOR ZORČIČ.....	90
DANIJEL KRIVEC	91
IVAN HRŠAK	91
JAN ŠKOBERNE	92
DR. FRANC TRČEK	93
MAG. MATEJ TONIN.....	93
DR. FRANC TRČEK	94
DANIJEL KRIVEC	94
DR. PETER GAŠPERŠIČ	95
DR. FRANC TRČEK	95
IGOR ZORČIČ.....	96
MAG. MATEJ TONIN.....	97
DR. FRANC TRČEK	98
DANIJEL KRIVEC	98
MAG. MATEJ TONIN.....	99
IGOR ZORČIČ.....	99
MAG. MATEJ TONIN.....	99
LJUBO ŽNIDAR.....	99
IGOR ZORČIČ.....	100
FRANC BREZNIK	101
IGOR ZORČIČ.....	101
DR. PETER GAŠPERŠIČ	102
PRIMOŽ HAINZ.....	102
MAG. MATEJ TONIN.....	103
DR. FRANC TRČEK	103
DR. PETER GAŠPERŠIČ	103
PRIMOŽ HAINZ.....	104
17. točka dnevnega reda: PREDLOG ZAKONA O POMOČI ZA REŠEVANJE IN PRESTRUKTURIRANJE GOSPODARSKIH DRUŽB IN ZADRUG V TEŽAVAH (ZPRPGDZT), DRUGA OBRAVNAVA, EPA 1565-VII	104
ALEŠ CANTARUTTI.....	104
ANDREJA POTOČNIK	105
ANDREJA POTOČNIK	105
FRANC BREZNIK	106
UROŠ PRIKL	107
MAG. BOJANA MURŠIČ.....	107
DR. FRANC TRČEK	108
MAG. MATEJ TONIN.....	109
FRANC LAJ	109
FRANC JURŠA.....	110
13. točka dnevnega reda – NADLJEVANJE	110
FRANC JURŠA.....	110
MIHA KORDIŠ	111
BRANKO ZORMAN.....	111
MIHA KORDIŠ	111
BRANKO ZORMAN.....	112
LUKA MESEC.....	112
DR. FRANC TRČEK	112
MIHA KORDIŠ	112
MIHA KORDIŠ	113
BRANKO ZORMAN.....	113
MIHA KORDIŠ	113

MIHA KORDIŠ	114
MIHA KORDIŠ	114
15. točka dnevnega reda – NADLJEVANJE	115
DR. FRANC TRČEK	115
PRIMOŽ HAINZ	115
IGOR ZORČIČ	116
17. točka dnevnega reda – NADLJEVANJE	116
29. točka dnevnega reda: MANDATNO-VOLILNE ZADEVE	117
Predlog za imenovanje viceguvernerja, člana Sveta Banke Slovenije (TAJNO GLASOVANJE), EPA 1636-VII	117
NATAŠA KOVAČ	117
JOŽE TANKO	118
MATJAŽ HAN	118
MATJAŽ HAN	118
1. točka dnevnega reda – NADALJEVANJE	118
MAG. MATEJ TONIN	119
DR. FRANC TRČEK	120
MIHA KORDIŠ	120
28. točka dnevnega reda: INTERPELACIJA O DELU IN ODGOVORNOSTI MINISTRICE ZA DELO, DRUŽINO, SOCIALNE ZADEVE IN ENAKE MOŽNOSTI DR. ANJE KOPAČ MRAK, EPA 1542-VII	120
SUZANA LEP ŠIMENKO	121
DR. ANJA KOPAČ MRAK	125
JOŽE TANKO	128
JOŽE TANKO	128
MARIJAN POJBIČ	129
FRANC JURŠA	131
MARIJA BAČIČ	131
MIHA KORDIŠ	132
IVA DIMIĆ	135
MIRJAM BON KLANJŠČEK	136
DR. JASNA MURTEL	137
SUZANA LEP ŠIMENKO	139
SAŠA TABAKOVIČ	143
SUZANA LEP ŠIMENKO	144
JAN ŠKOBERNE	144
JERNEJ VRTOVEC	146
FRANC BREZNIK	146
MATJAŽ HAN	147
FRANC BREZNIK	147
SUZANA LEP ŠIMENKO	147
ANJA BAH ŽIBERT	148
MAG. JULIJANA BIZJAK MLAKAR	149
MAG. BOJANA MURŠIČ	150
SUZANA LEP ŠIMENKO	152
JELKA GODEC	152
JOŽE TANKO	153
DR. VINKO GORENAK	154

DR. ANJA KOPAČ MRAK.....	155
DR. VINKO GORENAK	157
SUZANA LEP ŠIMENKO.....	157
UROŠ PRIKL	158
MATJAŽ HAN	159
IRENA GROŠELJ KOŠNIK	160
SUZANA LEP ŠIMENKO.....	161
FRANC BREZNIK.....	162
MARIJA BAČIČ	164
JANI (JANKO) MÖDERNDORFER.....	165
MAG. BRANKO GRIMS	166
JANKO VEBER.....	167
SUZANA LEP ŠIMENKO.....	168
ŽAN MAHNIČ.....	169
JOŽE TANKO	171
JOŽE TANKO	171
DR. JASNA MURGEL	172
JOŽE TANKO	173
MIHA KORDIŠ	176
DR. ANJA KOPAČ MRAK.....	177
JOŽE TANKO	178
MIHA KORDIŠ	179
MATJAŽ HAN	179
MIHA KORDIŠ	179
JOŽE TANKO	179
SUZANA LEP ŠIMENKO.....	180
FRANC JURŠA.....	181
MARIJAN POJBIČ.....	182
FRANC JURŠA.....	187
MARIJAN POJBIČ.....	187
JANI (JANKO) MÖDERNDORFER.....	187
FRANC JURŠA.....	187
JOŽE TANKO	188
DR. MITJA HORVAT	188
ANJA BAH ŽIBERT	189
DR. ANJA KOPAČ MRAK.....	190
SUZANA LEP ŠIMENKO.....	191
DR. VINKO GORENAK	193
JANI (JANKO) MÖDERNDORFER.....	194
3. točka dnevnega reda: PREDLOG ZAKONA O ZAGOTAVLJANJU POGOJEV ZA IZVEDBO STRATEŠKE INVESTICIJE NA RAZVOJNEM OBMOČJU V OBČINI HOČE - SLIVNICA (ZZPISI), NUJNI POSTOPEK, EPA 1616-VII	195
ZDRAVKO POČIVALŠEK	195
DR. FRANC TRČEK	196
DR. FRANC TRČEK	196
DR. FRANC TRČEK	196
DANILO ANTON RANC	196
MIHA KORDIŠ	196
ANDREJA POTOČNIK.....	196
UROŠ PRIKL	197
MATJAŽ HAN	198
VIOLETA TOMIČ	198
MAG. MATEJ TONIN.....	199
FRANC LAJ.....	200
MAG. BOJAN KRAJNC	200
MAG. MARKO POGAČNIK.....	201

LJUDMILA NOVAK	201
DANILO ANTON RANC	202
IVAN ŠKODNIK	203
MARKO FERLUGA	203
VIOLETA TOMIČ	204
BRANKO ZORMAN	205
VIOLETA TOMIČ	205
BRANKO ZORMAN	206
MAG. MATEJ TONIN	206
MARKO FERLUGA	206
DR. FRANC TRČEK	206
MAG. ALEKSANDER KAVČIČ	207
DR. FRANC TRČEK	208
MAG. BOJAN KRAJNC	208
ANITA KOLEŠA	208
KSENIJA KORENJAK KRAMAR	209
LJUDMILA NOVAK	209
DR. FRANC TRČEK	209
MAG. MARKO POGAČNIK	210
MAG. BOJAN KRAJNC	210
ANDREJA POTOČNIK	211
DR. FRANC TRČEK	211
LJUBO ŽNIDAR	212
JOŽEF HORVAT	212
UROŠ PRIKL	213
DR. LÁSZLÓ GÖNCZ	214
ALEŠ CANTARUTTI	214
FRANC BREZNIK	216
VIOLETA TOMIČ	217
MATJAŽ HAN	217
ZVONKO LAH	218
MAG. BRANISLAV RAJIČ	218
DR. FRANC TRČEK	219

6. točka dnevnega reda: PREDLOG ZAKONA O SPREMEMBAH IN DOPOLNITVAH ZAKONA O LOKALNI SAMOUPRAVI (ZLS-S), SKRAJŠANI POSTOPEK, EPA 482-VII	219
--	------------

JANI (JANKO) MÖDERNDORFER	219
MAG. DUŠAN VERBIČ	220
MAG. TANJA BOGATAJ	221
MATJAŽ HAN	221
MIHA KORDIŠ	222
JERNEJ VRTOVEC	223
JANI (JANKO) MÖDERNDORFER	223
DR. VINKO GORENAK	224
PETER VILFAN	225
JANI (JANKO) MÖDERNDORFER	225
DR. VINKO GORENAK	227
DR. VINKO GORENAK	227
DR. VINKO GORENAK	227
DR. VINKO GORENAK	227
MAG. DUŠAN VERBIČ	227
DR. FRANC TRČEK	229
TOMAŽ LISEC	230
DR. FRANC TRČEK	232
TOMAŽ LISEC	232
DR. FRANC TRČEK	232

JANI (JANKO) MÖDERNDORFER	232
ZVONKO LAH.....	233
JANI (JANKO) MÖDERNDORFER	234
JOŽE TANKO	234
JANI (JANKO) MÖDERNDORFER	235
MATJAŽ HAN	235
LJUDMILA NOVAK	236
ANJA BAH ŽIBERT	236
JANJA SLUGA	237
JANJA SLUGA	237
JOŽEF HORVAT	238
FRANC JURŠA.....	239
SIMON ZAJC	239
MAG. ALENKA BRATUŠEK	240
JANI (JANKO) MÖDERNDORFER	240
JANI (JANKO) MÖDERNDORFER	241
MAG. ALENKA BRATUŠEK	241
JANI (JANKO) MÖDERNDORFER	242
MATJAŽ HAN	242
MAG. ALENKA BRATUŠEK	243
JANI (JANKO) MÖDERNDORFER	243
MAG. ALENKA BRATUŠEK	243
MAG. ALENKA BRATUŠEK	243
7. točka dnevnega reda: PREDLOG ZAKONA O SPREMEMBAH IN DOPOLNITVAH ZAKONA O VOLITVAH V DRŽAVNI ZBOR (ZVDZ-C), DRUGA OBRAVNAVA, EPA 483-VII	243
8. točka dnevnega reda: PREDLOG ZAKONA O SPREMEMBAH IN DOPOLNITVAH ZAKONA O POSLANCIH (ZPos-G), DRUGA OBRAVNAVA, EPA 559-VII.....	243
9. točka dnevnega reda: PREDLOG ZAKONA O SPREMEMBAH IN DOPOLNITVAH ZAKONA O DRŽAVNEM SVETU (ZDSve-C), DRUGA OBRAVNAVA, EPA 560-VII	243
10. točka dnevnega reda: PREDLOG ZAKONA O SPREMEMBAH IN DOPOLNITVAH ZAKONA O VOLITVAH PREDSEDNIKA REPUBLIKE (ZVPR-B), DRUGA OBRAVNAVA, EPA 564-VII	243
11. točka dnevnega reda: PREDLOG ZAKONA O SPREMEMBI IN DOPOLNITVI ZAKONA O VLADI REPUBLIKE SLOVENIJE (ZVRS-J), DRUGA OBRAVNAVA, EPA 561-VII.....	243
12. točka dnevnega reda: PREDLOG ZAKONA O SPREMEMBAH IN DOPOLNITVAH ZAKONA O LOKALNIH VOLITVAH (ZLV-K), DRUGA OBRAVNAVA, EPA 563-VII	243
MIHA KORDIŠ	244
JOŽEF HORVAT	244
JANI (JANKO) MÖDERNDORFER	245
DR. VINKO GORENAK	247
PETER VILFAN.....	248
ANJA BAH ŽIBERT	249
MARIJA BAČIČ	249

14. točka dnevnega reda: PREDLOG ZAKONA O SPREMEMBAH IN DOPOLNITVAH ZAKONA O VARNOSTI V ŽELEZNIŠKEM PROMETU (ZVZeIP-F), DRUGA OBRAVNAVA, EPA 1466-VII	250
MAG. KLEMEN POTISK	250
IGOR ZORČIČ	250
JOŽEF HORVAT	251
MARJAN DOLINŠEK	251
DANIJEL KRIVEC	252
MARJANA KOTNIK POROPAT	252
16. točka dnevnega reda: PREDLOG ZAKONA O ARHIVSKEM GRADIVU, KI VSEBUJE OSEBNE PODATKE O ZDRAVLJENJU PACIENTA (ZAGOPP), DRUGA OBRAVNAVA, EPA 1468-VII	253
DR. DRAGAN MATIĆ	253
MARIJA ANTONIJA KOVAČIČ	254
ANTON PERŠAK	254
MAG. BRANISLAV RAJIĆ	254
ANJA BAH ŽIBERT	255
MARIJA ANTONIJA KOVAČIČ	256
MARIJA BAČIČ	256
JOŽEF HORVAT	257
22. točka dnevnega reda: PREDLOG ZAKONA O SPREMEMBAH IN DOPOLNITVAH ZAKONA O OBČINSKEM REDARSTVU (ZORed-A), PRVA OBRAVNAVA, EPA 1576-VII	257
DR. NEJC BREZOVAR	257
DR. VINKO GORENAK	258
BENEDIKT KOPMAJER	259
MAG. BOJANA MURŠIČ	259
DR. FRANC TRČEK	260
MAG. MATEJ TONIN	261
JANI (JANKO) MÖDERNDORFER	262
MARKO FERLUGA	262
DR. FRANC TRČEK	263
MAG. MATEJ TONIN	264
JANI (JANKO) MÖDERNDORFER	264
LJUBO ŽNIDAR	266
MAG. BOJANA MURŠIČ	266
MAG. DUŠAN VERBIČ	267
DR. VINKO GORENAK	268
DR. NEJC BREZOVAR	269
DR. VINKO GORENAK	270
3. točka dnevnega reda – NADLJEVANJE	270
VIOLETA TOMIĆ	270
MAG. MATEJ TONIN	270
FRANC BREZNIK	271
6. točka dnevnega reda – NADLJEVANJE	271
MIHA KORDIŠ	271
14. točka dnevnega reda – NADLJEVANJE	272

16. točka dnevnega reda – NADLJEVANJE	272
22. točka dnevnega reda – NADLJEVANJE	272
18. točka dnevnega reda: PREDLOG ZAKONA O RATIFIKACIJI KONVENCIJE MED REPUBLIKO SLOVENIJO IN KRALJEVINO MAROKO O IZOGIBANJU DVOJNEGA OBDAVČEVANJA IN PREPREČEVANJU DAVČNIH UTAJ V ZVEZI Z DAVKI OD DOHODKA (BKMIDO), EPA 1601-VII	272
TILEN BOŽIČ	272
MIHA KORDIŠ	273
13. točka dnevnega reda – NADLJEVANJE	273
MIHA KORDIŠ	273
15. točka dnevnega reda – NADLJEVANJE	274
DR. FRANC TRČEK	274
23. točka dnevnega reda: PREDLOG ZAKONA O DOPOLNITVAH ZAKONA O BANČNIŠTVU (ZBan-2A), PRVA OBRAVNAVA, EPA 1609-VII	275
JOŽEF HORVAT	275
MAG. MIRANDA GROFF FERJANČIČ	276
MARIJA ANTONIJA KOVAČIČ	276
JANKO VEBER	277
DR. FRANC TRČEK	278
MAG. MATEJ TONIN	278
MAG. ALENKA BRATUŠEK	279
MAG. DUŠAN VERBIČ	280
MAG. MARKO POGAČNIK	281
JOŽEF HORVAT	281
URŠKA BAN	283
LJUDMILA NOVAK	284
MAG. MATEJ TONIN	285
MAG. MARKO POGAČNIK	286
MAG. MATEJ TONIN	286
JERNEJ VRTOVEC	287
MAG. MARKO POGAČNIK	287
MAG. DUŠAN VERBIČ	288
MAG. MIRANDA GROFF FERJANČIČ	290
JOŽEF HORVAT	291
24. točka dnevnega reda: PREDLOG ZAKONA O SPREMEMBAH ZAKONA ZA URAVNOTEŽENJE JAVNIH FINANC (ZUJF-F), PRVA OBRAVNAVA, EPA 1631-VII	293
ŽAN MAHNIČ	293
MARIJA JANC	294
MARIJA BAČIČ	295
LUKA MESEC	295
JOŽEF HORVAT	296
MAG. ALENKA BRATUŠEK	297
URŠKA BAN	298
TOMAŽ LISEC	299
MARIJA ANTONIJA KOVAČIČ	301

ŽAN MAHNIČ.....	301
JOŽEF HORVAT.....	303
SAŠA TABAKOVIĆ.....	303
ŽAN MAHNIČ.....	305
JELKA GODEC.....	306
MAG. ANDREJ ŠIRCELJ.....	307
NADA BRINOVŠEK.....	308
SAŠA TABAKOVIĆ.....	309
ŽAN MAHNIČ.....	309
DR. MITJA HORVAT.....	310
ŽAN MAHNIČ.....	311
DR. MITJA HORVAT.....	311
ŽAN MAHNIČ.....	312
DR. MITJA HORVAT.....	312
ŽAN MAHNIČ.....	312
MAG. MARKO POGAČNIK.....	312
DR. ANŽE LOGAR.....	313
MARIJA JANC.....	314
ŽAN MAHNIČ.....	314
DR. MITJA HORVAT.....	314
ŽAN MAHNIČ.....	315

25. točka dnevnega reda: PREDLOG ZAKONA O DOPOLNITVAH ZAKONA O DEDOVANJU (ZD-D), PRVA OBRAVNAVA, EPA 1617-VII..... 316

DR. VINKO GORENAK.....	316
DARKO STARE.....	317
DARKO STARE.....	317
DR. FRANC TRČEK.....	317
IVA DIMIĆ.....	318
DR. BOJAN DOBOVŠEK.....	319
KSENIJA KORENJAK KRAMAR.....	319
ANJA BAH ŽIBERT.....	320
MARJANA KOTNIK POROPAT.....	321
DR. VINKO GORENAK.....	321
DARKO STARE.....	323
DR. VINKO GORENAK.....	323
IVA DIMIĆ.....	324
DARKO STARE.....	324
ANJA BAH ŽIBERT.....	324
DARKO STARE.....	326
ANJA BAH ŽIBERT.....	326
DR. JASNA MURGEL.....	326
DR. VINKO GORENAK.....	328
MAG. DUŠAN VERBIČ.....	328
TEJA LJUBIČ.....	329
ANJA BAH ŽIBERT.....	330
DR. VINKO GORENAK.....	330
MARJANA KOTNIK POROPAT.....	330
DR. VINKO GORENAK.....	331
MARJANA KOTNIK POROPAT.....	331
DR. VINKO GORENAK.....	331
MAG. ANDREJ ŠIRCELJ.....	331
DARKO STARE.....	333
DR. VINKO GORENAK.....	334
ANJA BAH ŽIBERT.....	334
DARKO STARE.....	335

**26. točka dnevnega reda: PREDLOG ZAKONA ZA ODPRAVO POSLEDIC IN
POVRAČILO ŠKODE ZARADI NERAZGLAŠENIH OPOROK (ZOPPŠNO), PRVA
OBRAVNAVA, EPA 1618-VII 335**

DR. VINKO GORENAK	335
DARKO STARE	336
IVA DIMIC	336
KSENIJA KORENJAK KRAMAR.....	337
ANJA BAH ŽIBERT	337
MARJANA KOTNIK POROPAT	338
DR. VINKO GORENAK	339
PRIMOŽ HAINZ.....	340
MAG. DUŠAN VERBIČ.....	340
DR. VINKO GORENAK	341
DARKO STARE	341
DR. VINKO GORENAK	342
ANJA BAH ŽIBERT	343
DR. VINKO GORENAK	344
DR. VINKO GORENAK	344

**19. točka dnevnega reda: PREDLOG ZAKONA O SPREMEMBAH ZAKONA O
PRIKRITIH VOJNIH GROBIŠČIH IN POKOPU ŽRTEV (ZPVGŽ-A), PRVA
OBRAVNAVA, EPA 1541-VII 345**

EVA IRGL.....	345
ALEŠ CANTARUTTI.....	346
ANITA KOLEŠA.....	347
ŽAN MAHNIČ.....	347
MARINKA LEVIČAR.....	348
MARIJA BAČIČ	349
VIOLETA TOMIČ	349
LJUDMILA NOVAK	350
EVA IRGL.....	351
JOŽEF HORVAT	351
ANITA KOLEŠA.....	352
IVA DIMIC	353
EVA IRGL.....	354
JANJA SLUGA	356
ANDREJ ČUŠ	357
LJUDMILA NOVAK	358
ANJA BAH ŽIBERT	358
MARKO FERLUGA	360
ANJA BAH ŽIBERT	360
EVA IRGL.....	361
JOŽE TANKO	363
ALEŠ CANTARUTTI.....	365
EVA IRGL.....	366

**20. točka dnevnega reda: PREDLOG ZAKONA O OSEBNI ASISTENCI (ZOA),
PRVA OBRAVNAVA, EPA 1630-VII 366**

IVA DIMIC	367
MARTINA VUK	367
SUZANA LEP ŠIMENKO.....	368
MARINKA LEVIČAR.....	369
MARIJA BAČIČ	369
MATJAŽ HANŽEK.....	370
MAG. MATEJ TONIN.....	372

MIRJAM BON KLANJŠČEK	373
DR. JASNA MURGEL	373
IVA DIMIC	374
MAG. TANJA CINK	375
MAG. JULIJANA BIZJAK MLAKAR	376
MAG. BOJANA MURŠIČ	377
MAG. MATEJ TONIN	378
MARIJA BAČIČ	379
LJUDMILA NOVAK	380
DR. JASNA MURGEL	381
IVA DIMIC	382
MARINKA LEVIČAR	382
JANKO VEBER	383
JOŽEF HORVAT	383
MARIJA ANTONIJA KOVAČIČ	384
MARTINA VUK	384
IVA DIMIC	384

4. točka dnevnega reda: PREDLOG ZAKONA O SPREMEMBI IN DOPOLNITVI ZAKONA O UVELJAVLJANJU PRAVIC IZ JAVNIH SREDSTEV (ZUPJS-G), SKRAJŠANI POSTOPEK, EPA 1389-VII	385
---	-----

LUKA MESEC	385
MARIJA BAČIČ	385
MARTINA VUK	386
MAG. JULIJANA BIZJAK MLAKAR	386
MARIJA BAČIČ	387
VIOLETA TOMIČ	388
IVA DIMIC	388
MIRJAM BON KLANJŠČEK	389
ERIKA DEKLEVA	389
MARIJAN POJBIČ	390
LUKA MESEC	391
VIOLETA TOMIČ	391
DR. FRANC TRČEK	392

5. točka dnevnega reda: PREDLOG ZAKONA O SPREMEMBAH IN DOPOLNITVAH ZAKONA O SOCIALNO VARSTVENIH PREJEMKIH (ZSVarPre- E), SKRAJŠANI POSTOPEK, EPA 1629-VII	392
---	-----

DR. ANJA KOPAČ MRAK	393
UROŠ PRIKL	393
MARIJA BAČIČ	394
VIOLETA TOMIČ	395
IVA DIMIC	395
MIRJAM BON KLANJŠČEK	396
MAG. TANJA CINK	397
MARIJAN POJBIČ	397
MAG. JULIJANA BIZJAK MLAKAR	398
VIOLETA TOMIČ	399
MARIJAN POJBIČ	400
DR. ANJA KOPAČ MRAK	401
LUKA MESEC	402
MAG. TANJA CINK	403
ANJA BAH ŽIBERT	404
UROŠ PRIKL	405
ANJA BAH ŽIBERT	406
MARIJAN POJBIČ	406

DR. FRANC TRČEK	408
27. točka dnevnega reda: POROČILO O DELU KOMISIJE ZA NADZOR OBVEŠČEVALNIH IN VARNOSTNIH SLUŽB V LETU 2015 (TAJNO), EPA 1547-VII	409
27. točka dnevnega reda – NADLJEVANJE	409
MAG. BRANKO GRIMS	409
MAG. MATEJ TONIN.....	411
ANJA BAH ŽIBERT	412
MARJAN DOLINŠEK	413
DR. JASNA MURGEL	413
DR. FRANC TRČEK	414
ŽAN MAHNIČ.....	414
BOŠTJAN ŠEFIC.....	416
MAG. BRANKO GRIMS	417
2. točka dnevnega reda: PREDLOG ZAKONA O SPREMEMBAH IN DOPOLNITVAH DOLOČENIH ZAKONOV S PODROČJA ZDRAVSTVENE DEJAVNOSTI (ZdZPZD), NUJNI POSTOPEK, EPA 1571-VII	419
TOMAŽ GANTAR	419
JERNEJ VRTOVEC	420
MAG. ALENKA BRATUŠEK.....	421
DR. LÁSZLÓ GÖNCZ.....	421
VLASTA POČKAJ	422
DANIJEL KRIVEC	422
MARIJA ANTONIJA KOVAČIČ.....	423
MAG. BOJANA MURŠIČ.....	423
DR. FRANC TRČEK	424
DR. LÁSZLÓ GÖNCZ.....	424
ROBERTO BATTELLI	425
NINA PIRNAT	425
21. točka dnevnega reda: PREDLOG ZAKONA O SPREMEMBAH IN DOPOLNITVAH ZAKONA O NALOGAH IN POOBLASTILIH POLICIJE (ZNPPol- A), PRVA OBRAVNAVA, EPA 1567-VII	426
MAG. VESNA GYÖRKÖS ŽNIDAR.....	426
DR. BOJAN DOBOVŠEK	427
MARKO FERLUGA	428
MAG. BRANKO GRIMS	429
PETER VILFAN.....	430
MAG. BOJANA MURŠIČ.....	431
VIOLETA TOMIČ	432
JERNEJ VRTOVEC	433
MAG. DUŠAN VERBIČ.....	434
ANJA BAH ŽIBERT	436
VIOLETA TOMIČ	437
MAG. MATEJ TONIN.....	438
BOŠTJAN ŠEFIC.....	438
JAN ŠKOBERNE	440
DR. MITJA HORVAT	441
BENEDIKT KOPMAJER.....	443
MAG. BOJANA MURŠIČ.....	443
MARKO FERLUGA	444
BOŠTJAN ŠEFIC.....	445
JOŽEF HORVAT	446

27. točka dnevnega reda – NADLJEVANJE	447
2. točka dnevnega reda – NADALJEVANJE	447
DR. LÁSZLÓ GÖNCZ	447
MATJAŽ HANŽEK	447
ROBERTO BATTELLI	448
21. točka dnevnega reda – NADLJEVANJE	448
23. točka dnevnega reda – NADLJEVANJE	448
24. točka dnevnega reda – NADLJEVANJE	448
ŽAN MAHNIČ	449
SAŠA TABAKOVIĆ	449
25. točka dnevnega reda – NADLJEVANJE	449
ANJA BAH ŽIBERT	449
26. točka dnevnega reda – NADLJEVANJE	450
ANJA BAH ŽIBERT	450
KSENIJA KORENJAK KRAMAR	450
ROBERTO BATTELLI	450
PRIMOŽ HAINZ	451
ANJA BAH ŽIBERT	451
19. točka dnevnega reda – NADLJEVANJE	451
JANEZ (IVAN) JANŠA	451
20. točka dnevnega reda – NADLJEVANJE	451
MAG. MATEJ TONIN	451
4. točka dnevnega reda – NADLJEVANJE	452
VIOLETA TOMIĆ	452
VIOLETA TOMIĆ	452
5. točka dnevnega reda – NADLJEVANJE	452
VIOLETA TOMIĆ	453
29. točka dnevnega reda – NADLJEVANJE	453
Zahteva Okrožnega sodišča v Mariboru, Preiskovalni oddelek, za dovoljenje Državnega zbora za začetek kazenskega postopka zoper poslanko mag. Bojano Muršič, EPA 1663-VII	453

Državni zbor VII. mandat

25. seja

12., 13., 14., 15., 16., 19. in 20. december 2016

Predsedujoči: dr. Milan Brglez.....predsednik Državnega zbora
Matjaž Nemec.....podpredsednik Državnega zbora
Primož Hainz.....podpredsednik Državnega zbora

Seja se je začela 12. decembra 2016 ob 12.03.

PRESEDNIK DR. MILAN BRGLEZ:
Spoštovane kolegice poslanke in kolegi poslanci, gospe in gospodje!

Začenjam 25. sejo Državnega zbora, ki je bila sklicana na podlagi prvega odstavka 57. člena Poslovnika Državnega zbora.

Obveščen sem, da se današnje seje ne morejo udeležiti naslednje poslanke in poslanci: gospa Irena Grošelj Košnik, gospod Roberto Battelli, dr. László Göncz od 16. ure dalje, mag. mag. Matej Tonin, gospod Bojan Podkrajšek, gospa Marjana Kotnik Poropat od 12. do 14. ure, Matjaž Hanžek, Violeta Tomič od 16. do 18.30 ure, dr. Franc Trček do 15.30 ure, gospa Eva Irgl, dr. Bojan Dobovšek od 15. ure dalje, gospa Urška Ban od 16. ure dalje, gospod Danilo Anton Ranc, gospod Igor Zorčič od 15. ure dalje in mag. Branislav Rajič.

Na sejo sem vabil predsednika Vlada, ministrice in ministre ter generalno sekretarko Vlade k 1. točki dnevnega reda, ministrico za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti dr. Anjo Kopač Mrak k 28. točki dnevnega reda, Urad predsednika Republike Slovenije k 29.a točki dnevnega reda ter predstavnike Vlade k vsem točkam dnevnega reda. Vse prisotne lepo pozdravljam.

Prehajamo na **določitev dnevnega reda** 25. seje Državnega zbora. Predlog dnevnega reda ste prejeli v petek, 2. decembra 2016, s sklicem seje. O predlogu dnevnega reda bomo odločali v skladu s prvim odstavkom 64. člena Poslovnika Državnega zbora. Predlogov za umik posamezne točke iz dnevnega reda oziroma predlogov za širitev dnevnega reda seje nisem prejel. Zboru predlagam, da za današnjo sejo določi dnevni red, kot ste ga prejeli s sklicem.

Prehajamo na odločanje. Poslanke in poslance prosim, da preverite delovanje glasovalnih naprav.

Glasujemo. Navzočih je 74 poslank in poslancev, za je glasovalo 73, proti pa ni bil nihče.

(Za je glasovalo 73.) (Proti nihče.)

Ugotavljam, da je dnevni red 25. seje zbora določen.

Prehajamo na **1. TOČKO DNEVNEGA REDA, TO JE NA VPRAŠANJA POSLANK IN POSLANCEV.**

V zvezi s to točko dnevnega reda sem v poslovniškem roku prejel pisne prijave 38 poslanskih vprašanj. Vrstni red postavljanja poslanskih vprašanj je določen v skladu z 244. členom, drugim odstavkom 245. člena ter 247. členom Poslovnika Državnega zbora.

Na prva tri vprašanja poslancev opozicije in na poslansko vprašanje poslanca vladajoče koalicije bo odgovoril predsednik Vlade. Vsak poslanec oziroma poslanka ima za postavitev vprašanja na voljo tri minute. Predsednik Vlade, ministrice in ministri odgovorijo na vprašanje v največ petih minutah. Če je vprašanje postavljeno več ministrom, imajo vsi skupaj na voljo pet minut za odgovor. Poslanec, ki ne bo zadovoljen z odgovorom, lahko zahteva dopolnitev odgovora, ne more pa postaviti dodatnega vprašanja. Poslanke in poslance prosim, da ste na to pozorni. Obrazložitev zahteve za dopolnitev odgovora poslanec predstavi v dveh minutah, dopolnitev odgovora pa sme trajati največ tri minute.

Poslanec, ki je postavil vprašanje, lahko zahteva, da se na naslednji seji opravi razprava o odgovoru predsednika Vlade, ministrice ali ministra. O tem odloči Državni zbor brez razprave. V primeru, da poslanec na postavljeno vprašanje danes ne bo dobil odgovora, mu morajo predsednik Vlade, ministrica ali minister v 30 dneh predložiti pisni odgovor. Poslanec, ki je postavil vprašanje, na katerega ni bilo odgovorjeno, lahko izjavi, da vztraja pri ustnem odgovoru. V tem primeru bom vprašanje uvrstil na naslednjo redno sejo Državnega zbora.

V zvezi s to točko sta se za danes opravičila gospod Karl Erjavec, minister za zunanje zadeve, in mag. Goran Klemenčič, minister za pravosodje.

Na e-klopi je objavljen pregled poslanskih vprašanj, na katera v poslovniškem roku ni bilo odgovorjeno.

Prehajamo na postavitev poslanskih vprašanj. Na prva štiri vprašaja bo odgovarjal

predsednik Vlade Republike Slovenije dr. Miro Cerar.

Gospod dr. Bojan Dobovšek, imate besedo, da zastavite vprašanje predsedniku Vlade Republike Slovenije dr. Miru Cerarju.

DR. BOJAN DOBOVŠEK (PS NP): Hvala. Spoštovani vsi, ki spremljate to sejo.

Predsedniku Vlade bom zastavil vprašanje glede nadzora nad Banko Slovenije. Če pogledamo smernice evropskih institucij, kako upravljati državo, vidimo, da v treh smernicah lahko to dobro izvedemo. Prvič, vlada mora kreirati politiko. To vidimo, da ji gre na področju zdravstva zelo slabo. Drugič, mora uvajati transparentne mehanizme nadzora. Na primer, to ne deluje pri nadzoru SDH, DUTB in še nekaterih institucij. In pa tretjič, da odgovarja parlamentu. Vidimo pa, da se dostikrat prenaša odgovornost ravno na parlament, namesto da bi bilo obratno.

Če pogledamo nadzorstveno funkcijo, ki je ključ odgovora vodenja v državi, vidimo, da se Banka Slovenije pojavlja kot finančna in zakonodajna oaza, podobno kot Vatikan, ki je ne more nihče nadzorovati. Računsko sodišče bi moralo urediti nadzor, vendar mu tega ne omogoča država, kot bi bilo potrebno. Gre za to, da Računsko sodišče gleda na smotnost uporabe in delovanja, da gleda na pravilnosti, še posebej pa, kako se izvršuje nadzorstvena funkcija. Če pogledamo, zakaj je prišlo do finančne krize. Ravno zato, ker nadzorstveni mehanizmi niso delovali. Zato je nastala bančna luknja, mi pa ne moremo ugotoviti, kdo je odgovoren za to bančno luknjo.

Zato predsednika Vlade sprašujem: Kako boste zagotovili učinkoviti nadzor nad bančnim sistemom?

In pa podredno:

Ali se predvideva sprememba ustave ali kakšnega drugega adekvatnega zakona, da bo lahko Računsko sodišče učinkovito in nedvoumno ter neodvisno pregledalo poslovanje Banke Slovenije?

Hvala.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ:

Predsednik Vlade Republike Slovenije dr. Miro Cerar, imate besedo za odgovor.

DR. MIROSLAV CERAR: Hvala lepa.

Gospod poslanec je vprašanje uporabil še za to, da pove, kako dela Vlada slabo, kar pa seveda ne drži. Drži pa, da se je gospod poslanec Dobovšek umaknil s koalicije, ko je ugotovil, da po kakšnem letu dela ni storil nič, nobenega predloga pripravil, da bi se zadeve izboljšale in se je raje presedel med opozicijske klopi, kjer lahko samo kritizira.

Bom pa povedal zelo direktno. Ta vlada ni naredila bančne luknje, se pa trudi močno, da bo preprečila, da bi do takšne bančne luknje, kot se je zgodila v prejšnjem obdobju, ne prišlo nikoli več. Ravno zato vzpostavljamo

učinkovitejši nadzor nad bankami in drugimi institucijami v državi v različnih pogledih. Tudi Banka Slovenije potrebuje učinkovitejši nadzor. Zanesljivo. Vedeti moramo, da ustava določa, da je ta banka pri svojem delovanju samostojna in odgovarja neposredno Državnemu zboru. Njeno delovanje ureja Zakon o Banki Slovenije, ki pa mora biti tudi usklajen z evropskimi predpisi, ki veljajo za evropske banke znotraj območja. Zato seveda mora delovati Banka Slovenije v skladu s pogodbo o Evropski uniji ter s statutom evropskega sistema centralnih bank in Evropske centralne banke. Banki Slovenije mora biti v skladu s temi predpisi zagotovljena funkcionalna, institucionalna, finančna in kadrovska neodvisnost. Vendar kljub temu je treba vzpostaviti nek učinkovitejši nadzor, da ne pridemo več do tega, kar se je dogajalo v preteklih letih. Zaenkrat obstaja zaradi tega posebnega položaja banke vzpostavljen zunanji revizor, obseg revidiranja pokrije tukaj vsa področja poslovanja, banka pa daje tudi svoje računovodske izkaze revidirati neodvisnemu mednarodnemu revizorju, ki ga priporoči Svet Evropske centralne banke in ga potrdi Svet Evropske unije.

Računsko sodišče Republike Slovenije deluje na podlagi Zakona o računskem sodišču in njegove odločitve so v revizijah za uporabnike zavezujoče. To pomeni, če bi to sodišče izvedlo revizijo o poslovanju Banke Slovenije, bi s tem vplivalo na izvajanje funkcij Banke Slovenije, na tisto neodvisnost, kot je zdaj določena. Takšna izvedba revizije po trenutni zakonodaji, zakonodaji, ki smo jo podedovali, ki takšna, kot je, velja, bi bila v nasprotju z ustavo, s 152. členom Ustave, v nasprotju z izvedbenimi zakonskimi določbami in evropskimi predpisi tega področja. Zato na podlagi veljavnega Zakona o računskem sodišču revizija, ki bi bila dovolj učinkovita, ni možna. Lahko bi prišlo zgolj do revizije o pravilnosti izvajanja predpisov Banke Slovenije, ne pa tudi do tega, kar pravilno poslanec Dobovšek opozarja, do nadzora poslovnih bank, ker je ta vezan na evropski sistem centralnih bank.

Če želimo imeti nek smiseln nadzor nad Banko Slovenije in s tem tudi nad njenim nadzorom nad poslovnimi bankami, moramo spremeniti zakon. In ta sprememba je bila že storjena. V začetku letošnjega leta smo ga na Vladi pripravili – gre za dopolnitev Zakona o Banki Slovenije, ki bi zagotovil izvajanje revizije Računskega sodišča nad Banko Slovenije in v skladu zavarovali, ki so pomembne za ohranitev neodvisnosti te centralne banke in ki jih predvideva Evropska centralna banka, da bo naredil ta nadzor kljub vsemu učinkovit. Predlog zakona smo spomladi poslali v mnenje Evropski centralni banki, ki takrat nanj ni imela vsebinskih pripomb. Ker pa so v postopku nadaljnje obravnave nekateri deležniki, tudi samo Računsko sodišče, predlagali neke nove rešitve, tudi dopolnitve, je bil nov zakonski predlog, ki smo ga pripravili takoj za tem, ponovno poslan v

mnenje Evropski centralni banki. In to mnenje pričakujemo 20. decembra letos.

Če ponovim. Vlada se še kako zavzema za nadzor, zato smo ravno sestavili to vlado, da bo postrila take zadeve, da se ne bodo več dogajale napake iz preteklosti. Pripravili smo že na začetku leta zakon, ki bo ta nadzor Računskega sodišča nad Banko Slovenije vzpostavil, vendar zaradi tega, da ne bi prišli v neustavno, nezakonito stanje, smo to dali v mnenje evropskim institucijam, ki so za to pristojne, da nam povedo, ali lahko to rešitev polno uveljavimo in potem tudi implementiramo. Vsi se zavedamo, da je zaradi posebnega ustavnega položaja Banka Slovenije tako pomembna, da ji je treba zagotoviti njeno neodvisno delovanje. Politika v to ne sme neposredno posegati. Vendar pa tudi ta institucija tako kot vsaka druga potrebuje učinkovit nadzor, pa vendar takšen, ki bo tudi v skladu z evropskim predpisom.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Dr. Bojan Dobovšek, imate besedo, da zahtevate dopolnitev odgovora.

DR. BOJAN DOBOVŠEK (PS NP): Hvala.

Vsekakor enak problem, kot ste ga predstavili vi, ima tudi Evropska centralna banka. Evropsko računsko sodišče je prav tako hotelo pregledati delovanje in pa nadzorstvene mehanizme Evropske centralne banke, vendar je dobilo odgovor, ki je pravno zelo različno lahko tolmačen. Gre zopet za kreativno razlaganje prava in kreiranje obrambnih mehanizmov, da se takšen nadzor ne bi uvedel. Tako kot pri nas v Sloveniji. Če je volja, potem se to tudi da. Gre za to, da je Evropsko računsko sodišče dobilo odgovor, da se lahko preveri operativna učinkovitost poslovanja. Kaj pa je to operativna učinkovitost, pa ne ve nihče. V Sloveniji se pod to vlado zopet čaka na neke evropske direktive, namesto da bi sami začeli ukrepati in začeli izvajati nadzor. Kar se tiče te nadzorstvene funkcije, bi Vlada lahko storila več. Opozicija je že večkrat predlagala rešitve, ki pa jih koalicija ni hotela sprejeti. Glede tistega osebnega pristopa pa vam poudarjam knjigo Peta veja oblasti, ki kaže ravno na probleme, ki ste jih nakazali, vendar jih nočete rešiti, bo pa v tednu boja proti korupciji ta knjiga ogledala luč sveta, zato vam prvi izvod ... / nerazumljivo/

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Predsednik Vlade Republike Slovenije dr. Miro Cerar, imate besedo za dopolnitev odgovora!

DR. MIROSLAV CERAR: Hvala lepa.

Bom na kratko dopolnil odgovor. Knjigo si bom seveda pogledal, tako kot mnoge druge knjige, ki sem si jih že pogledal, vendar sem vedno mnenja, da če lahko nekdo nekaj v tem hramu demokracije konkretno naredi, je to prav tako pomembno, včasih še bolj, kot če samo kritizira, ima pa možnost, ki je ne izkoristi.

Ampak naj povem, Slovenija ne čaka nobenih direktiv EU. Niste dobro poslušali, gospod poslanec. Slovenija je na začetku leta sprejela, pripravila zakonske spremembe, dala pa jih je v mnenje, kajti mi si ne želimo, kot ste rekli, kjer je volja, se tudi da potem nekaj narediti, mi si ne želimo stvari spreminjati samo tako, da naredimo, kar hočemo. Sprememba tako pomembne ureditve, kot je nadzor nad najvišjimi bančnimi institucijami, mora biti zagotovljen pravno. Pravna država terja, da storimo to v skladu z mednarodnim pravom, ki velja za Slovenijo, našo ustavo in da temu prilagodimo zakone.

Tako da brez skrbi, Vlada bo vzpostavila, zagotovila možnost tega nadzora. Če bo Računsko sodišče njegov izvajalec, verjamem, da ga bo dobro opravilo. Predvsem si pa želim, da bi Banka Slovenije in vse ostale banke tudi same znotraj sebe našle tisto pravo zavest, odgovornost, ki jo bo v naši družbi potrebno še veliko, da bodo vse institucije skladno delovale v dobrobit državljanov. Brez skrbi, Vlada dela, vzpostavili bomo nadzor in gremo naprej. Hvala.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Dr. Bojan Dobovšek, imate besedo za postopkovno zahtevo, da se na naslednji seji opravi razprava o odgovoru.

DR. BOJAN DOBOVŠEK (PS NP): V skladu s poslovníkom pričakujem, da na naslednji seji točko bolj široko obravnavamo. Glede na to, da bodo mali delničarji vložili tožbo proti Banki Slovenije, glede na to, da koalicijska pogodba predvideva, da bodo rešili bančno luknjo, in glede na to, da nadzor nad Banko Slovenije ni vzpostavljen, pričakujem potrditev tovrstne razprave. Hvala.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Dr. Bojan Dobovšek, o vašem predlogu bo Državni zbor odločil jutri, 13. decembra 2016, v okviru glasovanj.

Mag. Branko Grims, imate besedo, da zastavite vprašanje predsedniku Vlade Republike Slovenije dr. Miru Cerarju.

MAG. BRANKO GRIMS (PS SDS): Spoštovani, vsem prav lep pozdrav!

Državni arhivi predstavljajo neprecenljivo narodno bogastvo, saj so najpomembnejši zgodovinski vir o delovanju države in njenih institucij pa tudi državnih funkcionarjev v nekem obdobju. Brez dostopnosti tega vira je vsaka analiza zgodovine posamezne države nepopolna, v določenem delu tudi povsem nemogoča. Analiza zgodovine neke države, ki ne temelji na tem viru, lahko hitro postane predmet manipulacij, ki potem z zgodovino nimajo več prav nobene zveze. V Sloveniji je to vprašanje še toliko pomembnejše, saj so bili arhivi v prelomnem obdobju osamosvojitve in tik pred prvimi demokratičnimi

volitvami predmet, ko se je z njimi ravnalo načrtno tako, da se jih je uničevalo in da se je na ta način bežalo pred resnico, skrito v teh arhivih. Toda ti arhivi obstajajo v kopiji v Srbiji, v Beogradu.

V Sloveniji je zato ustavodajalec, torej prva demokratično izvoljena skupščina, ko je sprejemala temeljne dokumente, to opredelil celo na ustavnopravni ravni. Arhivi so v Sloveniji predmet ustavnopravne ureditve. V Ustavnem zakonu za izvedbo listine o samostojnosti in neodvisnosti Republike Slovenije je ustavodajalec takrat nedvoumno zapisal, da Republiki Sloveniji pripadajo vsi državni arhivi SFRJ, ki se nanašajo na Republiko Slovenijo. Če bi hoteli to ustavno odločbo uresničiti, bi v vladi morali od Republike Srbije zahtevati izročitev vseh arhivov nekdanje SFRJ, ki se nanašajo na Republiko Slovenijo, preden se je odprlo poglavje Izobraževanje in kultura, katerega sestavni del je tudi vprašanje arhivov nekdanje SFRJ. Samo takrat je takšna zahteva učinkovita. To jasno kažejo ne samo izkušnje drugih držav, ampak žal tudi posebej slovenske izkušnje z blamažo s sojenjem v zvezi s strateškim interesom Slovenije o dostopu na odprto morje oziroma z arbitražo.

Namesto tega ste na simbolni dan 29. novembra v samo 48 urah za 2. december ob 7.30 zjutraj, ko običajno ni sej, sklicali izredno sejo, na kateri ste dali soglasje za odprtje in celo že zaprtje tega poglavja in s tem dejansko prepustili se na milost in nemilost Srbiji. Ker pa je bilo to storjeno zavestno ob opozorilu, gre za očitno protiustavno ravnanje.

In zato vas sprašujem:

S čim Vlada Republike Slovenije utemeljuje ... / izklop mikrofona/

PRESEDNIK DR. MILAN BRGLEZ:
Predsednik Vlade Republike Slovenije dr. Miro Cerar, imate besedo za odgovor.

DR. MIROSLAV CERAR: Hvala lepa, spoštovani poslanec, mag. Grims.

Zagotovo delimo v Vladi vašo skrb za vse tiste arhive, ki nam po nasledstvenem sporazumu pripadajo iz nekdanje SFRJ. Vendar moram pojasniti, da poglavje številka 26 z naslovom Izobraževanje in kultura v okviru pogajalskega procesa Srbije za članstvo v Evropi to ni nikakor v ničemer povezano s tematiko nasledstva arhivov nekdanje SFRJ. Vprašanje nasledstva arhivov naslavlja nek drug sporazum, to je Sporazum o vprašanih nasledstva in arhivi nekdanje Jugoslavije niso sestavni del vsebine oziroma pravnega reda Evropske unije. Če bi to, kar vi predlagate, Slovenija poskušala narediti, bi šlo za nesprijetljivo zlorabo te procedure in zato soglasje Republike Slovenije k odprtju in začasnemu zaprtju tega poglavja nikakor ne pomeni, da se odrekamo arhivom, ki nam pripadajo v skladu s sporazumom o vprašanih nasledstva. Prav nasprotno, in to želim zelo

jasno poudariti. Naša vlada vprašanje nasledstva arhivov nekdanje SFRJ Jugoslavije prepozna kot izjemno pomembno ter ga naslavlja ob vseh relevantnih srečanjih. Tako smo oktobra 2016, torej pred kratkim smo v Beogradu na skupnem zasedanju obeh vlad to posebej izpostavili in dosegli en odličen dogovor, da so nam predali že seznam 43 mednarodnih pogodb iz diplomatskega arhiva Srbije, ki so že pripravljene za predajo in jih bomo po načrtu dobili verjetno nazaj že do konca letošnjega leta, pri čemer je to samo en del procesa, ki se intenzivno nadaljuje. Torej naša vlada je že uspela pridobiti del tega, nadaljujemo pa to zelo intenzivno.

Vprašanje nasledstva arhivov se skladno s postopki in pravili Evropske unije res ne more obravnavati v okviru tega poglavja. Zato pogajalski procesi držav kandidat za članstvo v EU, torej tudi Srbije, potekajo na način, da morajo članice, države torej, podati soglasje k predlogom, ki jih posreduje Evropska komisija. Predlog osnutka skupnega stališča Evropske unije za to poglavje smo države članice s strani Evropske komisije prejele 18. novembra 2016. Dokumenta sta rezultat daljšega procesa, ki ga poznate tudi poslanci. V osnutku skupnega stališča Evropske unije je zapisano s strani Evropske komisije, da je pravni red Evropske unije v poglavju 26, Izobraževanje in kultura, omejen. Merila za začasno zaprtje tega poglavja izjemoma niso potrebna, zato je Evropska komisija državam članicam, torej tudi Sloveniji, predlagala odprtje in hkrati že začasno zaprtje omenjenega poglavja. Pri tem poglavju mora namreč država kandidatka, torej Srbija, predvsem zagotoviti ustrezne institucionalne in kadrovske zmogljivosti za sodelovanje v programih EU in sprejeti ustrezne politike na tem področju. Tako da odprtje in hkrati začasno zaprtje tega poglavja ni nikakor nenavadno. Podobno se je zgodilo že v primeru Hrvaške, Islandije in Črne gore. Ker procedura pridobiva na teh soglasjih, v Sloveniji zahteva tudi obravnavo pred pristojnimi odbori Državnega zbora, kar je izjema, se je ta kratek časovni rok v Sloveniji spremenil v nekakšno specifično. Ampak kljub temu ostajajo vsi pogoji, da v tem kratkem roku to zadevo zapremo. Naj vam torej povem zelo jasno: tu ne bo za Slovenijo nastala nobena škoda, tu ne gre za nobeno neustavno ravnanje slovenske vlade v nobenem primeru, gre pa za to, da pač korektno sodelujemo v teh pridružitvenih procesih novih kandidatk članic, ki si želijo vstopiti v to ožjo in širšo evropsko družino. Tako da ponavljam – to poglavje, ki ga omenjate, in to, kar ste omenili, nikakor ni povezano s tematiko nasledstva arhivov nekdanje SFRJ Jugoslavije. Slovenija bo v tem procesu, ki ga seveda intenzivno nadaljujemo, naredila vse, da pridobi vse tiste arhivske dokumente, gradiva, ki nam pripadajo. In to vam zagotavljam, da je še kako v bi rekel moji viziji in se bomo za to maksimalno potrudili. Hvala lepa.

PRESEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Mag. Branko Grims, imate besedo, da zahtevate dopolnitev odgovora.

MAG. BRANKO GRIMS (PS SDS): Spoštovani, dostikrat rečem, da bi potrebovali v tem parlamentu pojočo travico, ki bi povedala resnico, ali pa vsaj resen premislek o tem, v katerem paralelnem svetu deluje ta vlada in ta koalicija. Kajti to, kar navajate, spoštovani gospod Cerar, z realnostjo modernega sveta in Evropske unije nima prav nobene zveze. Vsa pogajanja, kadar se je vključevala kakšna nova potencialna članica v Evropsko unijo, so v resnici potekala tako, da so se bilateralna vprašanja razčistila pred ali najkasneje v času odpiranja posameznega poglavja. Takrat je država, ki se želi vključiti, bolj odprta, bolj občutljiva in takrat je pripravljena popuščati pri različnih problemih. Vse drugo je prepuščanje se na milost in nemilost neki nadaljnji trgovini. Že na seji je eden od članov koalicije duhovito rekel: »No, sedaj bodo pa zahtevali vsa Titova vozila iz muzeja, da nam bomo dali kakšen del arhivov.« To je bila vaša koalicija, ki je to izjavila. In je to kar pravilno postavil. Če se stvari ne uredijo pravočasno, je to potem vse stvar trgovine. Tukaj ne gre za 43 nekih pogodb, ampak gre za ogromne arhive posameznih institucij – od predsedstva nekdanje Socialistične Republike, preko tajne politične policije slovenskega dela pa preko tajne politične policije slovenskega dela, pa preko navadne policije in tako naprej. Skratka, vse tisto, kar se je pošiljalo v Beograd. In to vi veste. Takšno ravnanje pomeni, da ste se zavestno odpovedali edinemu učinkovitemu sredstvu, da bi dejansko bili ti arhivi izročeni in s tem uresničena ustavna določba, ki je kristalno jasna. To je del ustavnega reda in vi ste ustavni pravnik, in to veste, da pri vsem vašem delu vas to zavezuje in da bi morali storiti vse, da bi to uresničili. Vi pa ste izpustili zavestno iz rok s hitenjem edino učinkovito sredstvo. To je zdaj realno stanje. In to je stanje, ki ima elemente veleizdaje in ki ima ... / izklop mikrofona/

PRESEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Čas...

Predsednik Vlade Republike Slovenije dr. Miro Cerar, imate besedo za dopolnitev odgovora.

DR. MIROSLAV CERAR: Pravzaprav odgovarjam samo zaradi javnosti, kajti na takšne, resnično nepremišljene pripombe, kot je ta o veleizdaji, pa tudi o neustavnosti, sem enostavno brez besed. To pa so takšne nekorektnosti, neresničnosti in mislim da za poslanca nedostojne insinacije, da jih moram samo z eno besedo zavreči in povedati naslednje. Proces Srbije na poti pridruževanja Evropski uniji bo še zelo dolg, gospod Grims. Ko govorite o pravočasnosti, morate pomisliti tudi na takšne zadeve, če že insinuirate neke stvari, ki so zelo nekorektnosti, ampak vi ne gledate, kakšna je to

izjava v smislu ugleda Republike Slovenije navzven. Večkrat ste že dajali izjave, ki so nas v svetu blamirale po nepotrebnem, ker so bile neutemeljene. In to je nekaj, na kar ne morem kot predsednik Vlade pristati, da se Slovenija blati na javnem prostoru tudi pred tujino. Na to ne bom pristal.

In še to vam povem, da očitno vidim tu neko slabo vest, kajti v vseh prejšnjih vladah, in nekatere so bile tudi pod vašo domeno, ni prišlo do nobenega napredka. Zdaj ko pa smo dobili neke stvari iz Arhiva, pa dvigate vik in krik, da se to ne bi opazilo, in se osredotočate na neko temo na nekorekten način. Jaz sem zelo jasno povedal, da ne delamo nič neustavnega, nič, kar bi škodilo Sloveniji. Delamo pa tisto, kar bi že zdavnaj lahko bilo vsaj do neke mere narejeno, pa ni bilo. Ampak s tem delom bomo nadaljevali in verjamem, da tudi vi z nami, ker verjamem, da si tudi Državni zbor želi tega, kar sicer vi kot željo pravilno naslavljate, tu imamo isti cilj. Ampak pot, kot jo predlagate oziroma načini in te nepotrebne obtožbe in neresnice, so resnično že, bi rekel, zelo zelo pretirane. Hvala lepa.

PRESEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Mag. Branko Grims, imate besedo za postopkovno zahtevo, da se na naslednji seji opravi razprava o odgovoru.

MAG. BRANKO GRIMS (PS SDS): Predlagam, da se nujno opravi razprava na seji Državnega zbora o tej izjemni nujnosti hitenja, dajanja soglasja k odprtju in celo že tudi zaprtju poglavja Izobraževanje in kultura za Srbijo, katerega sestavni del so dejansko tudi vprašanja arhivov, državnih arhivov nekdanje SFRJ, ki po ustavnem zakonu pripadajo Republiki Sloveniji. Sami ste povedali, gospod Cerar, da bo to proces, ki bo trajal še nekaj let. In nekaj let že traja. Zakaj je bilo torej to treba storiti v 48 urah in zakaj se ni hotelo to umakniti z dnevnega reda, dokler se vsa ta vprašanja ne razčistijo, je najbrž odgovor popolnoma jasen. Gre za beg pred resnico. Samo nadaljevanje enega in istega bega pred resnico, ki je pomenilo nekoč sistematično in načrtno uničevanje prav teh istih arhivov, tistega dela oziroma kopij, ki so se nahajale na ozemlju Republike Slovenije. Zdaj se ne želi omogočiti neovirani dostop za zgodovinarje, za vse, kar zadeva slovensko zgodovino, tako kot to zahteva ustavni red. To povzroča neprecenljivo zgodovinsko škodo in je v očitnem neskladju s slovensko ustavo. Zaradi tega je nujno, da o tem spregovori Državni zbor. Odpovedali ste se edinemu učinkovitemu sredstvu, ki ga potrjuje vsa zgodovina Evropske unije, vsa zgodovina približevanj, pridruževanj, pridruževalnih procesov posameznih držav, ko so se priključevale k Evropski uniji, ko bi lahko neko odprto vprašanje sorazmerno hitro in zlahka uredili na način, ki ga ne samo bi pričakovali od odgovorne vlade, ki spoštuje svojo lastno zgodovino in interese Republike Slovenije, ampak ko od nje celo zahteva Ustavni

zakon za izvedbo Temeljne ustavne listine o neodvisnosti in samostojnosti Republike Slovenije. Edino učinkovito pravno sredstvo ste samo v 48 urah hitenja vrgli skozi okno. To je nedopustno. Storjeno je bilo zavestno.

In zaradi tega, gospe in gospodje, bi o tem moral spregovoriti Državni zbor. Zadeva je zdaj na točki, ko se bo po vsej verjetnosti prej ali slej razpletla v nekaj tako slabega, kot se je žal za Slovenijo razpletla mednarodna arbitraža, kjer se sedaj mimogrede ukvarjajo s tem, kdo je komu dal podatke, ne pa, kako sta lahko dva predstavnika Republike Slovenije, tudi predstavnica slovenske vlade, po odprti liniji telefona govorila velike neumnosti o tem, kdo in na čigavi strani so sodniki. Tako, gospe in gospodje, se to konča. In bolje, da se to konča z razpravo v Državnem zboru, kot z ustavno obtožbo predsednika Vlade, ki je ustavni pravnik.

PRESEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Mag. Branko Grims, o vašem predlogu bo Državni zbor odločil jutri, 13. decembra 2016, v okviru glasovanj.

Luka Mesec, imate besedo, da zastavite vprašanje predsedniku Vlade Republike Slovenije dr. Miru Cerarju.

LUKA MESEC (PS ZL): Hvala za besedo in lep pozdrav!

Leta 2013 je slovenska država skupaj z bankami v državni lasti prodala domžalsko podjetje Helios avstrijskemu Ringu za 145 milijonov evrov. Prejšnji teden so mediji poročali, da je zdaj ta isti Ring prodal podjetje naprej za 572 milijonov evrov. Se pravi, razlika, ki je nastala v treh letih, je v prodajni ceni skoraj 400 milijonov evrov. To me ne preseneča, saj je bil poslovni model špekulativnega prevzema precej jasen že ob samem začetku. Podjetje Ring ni v Helios vložilo niti evra. Nasprotno, kar je naredilo, je, da je optimiziralo dobiček, s tem da je delo izgubilo 200 zaposlenih, da so ukinili vrsto financiranj lokalne skupnosti, na čelu z ukinitvijo financiranja gasilske brigade in tako naprej. Dobički so zrastle, prodajna cena tudi, ampak poglejte, kaj imamo pod črto. Pod črto je 200 ljudi na cesti, projekti in lokalna skupnost na čelu z gasilsko brigado so ostali brez financiranja, država, bi lahko rekel, je bila tukaj oškodovana za več deset, če ne več 100 milijonov evrov.

Zato je moje prvo vprašanje, gospod premier:

Kako boste ukrepali?

Ali boste zahtevali revizijo privatizacije Heliosa, kot vam to omogoča 69. člen Zakona o slovenskem državnem holdingu?

Zanima me konkreten odgovor: da ali ne. In če ne – zakaj ne?

Dalje. Helios še zdaleč ni edini primer take prakse. Vaša vlada je recimo prodala NKBM, drugo največjo slovensko banko, v katero smo davkoplačevalci vložili preko ene

milijarde evrov. Država jo je prodala za pičlih 250 milijonov evrov, kljub temu da je bila knjigovodska vrednost na dan prodaje 600 milijonov evrov. Se pravi, več sto milijonov evrov je bilo dobesedno podarjenih privatnemu lastniku, v tem primeru spet špekulativnemu skladu, ki bo najbrž ponovil zgodbo iz Heliosa. Podjetje je ožel kot limono, kot so poročali mediji, optimiziral dobiček in ga drago preprodal. Zopet na strošek lokalne skupnosti, na strošek države, na strošek nas državljanov in državljanek. Zato me zanima, gospod premier, kot drugo vprašanje:

Ali nameravate s takimi praksami nadaljevati?

Kaj boste storili, da jih preprečite?

Konkretno:

Kako boste preprečili, da naša podjetja prihajajo v roke špekulativnih skladov?

Hvala.

PRESEDNIK DR. MILAN BRGLEZ:

Predsednik Vlade Republike Slovenije dr. Miro Cerar, imate besedo za odgovor.

DR. MIROSLAV CERAR: Hvala lepa, spoštovani poslanec Luka Mesec!

Najprej moram ponoviti znano dejstvo, pa vendar očitno še premalo znano, da je prav naša vlada v letu 2015 končno uredila to področje, za katerega ugotavljate, da je bilo precej divje v preteklih letih, saj je bil tudi Helios denimo prodan v času prejšnje vlade po nekem postopku, ki ni bil zelo jasen. Vemo tudi, da je tista vlada oblikovala spisek 15 podjetij za prodajo brez neke strategije, brez nekega premišljenega načrta, pač v neki težki situaciji za Slovenijo, zagotovo. Pa vendar, mi smo s Strategijo upravljanja državnih naložb uredili to področje, določili firme strateškega pomena za državo, določili tiste, ki so pomembne, tiste, ki so portfeljske in pooblastili polno z jasnimi nalogami Slovenski državni holding, SDH, da po načelih dobrega, torej korporativnega upravljanja nadzira, vodi usmerja tudi ta del, ki sodi v privatizacijo, ko gre za državne naložbe. Zdaj imamo končno urejeno upravljanje državnega premoženja z jasnimi merili, kako se to ureja v dobrobit tega premoženja in posledično tudi države in državljanov, kakšne so zahtevane donosnosti, merila, po katerih naj se presoja poslovanje. In od tu dalje lahko samo omejeno komentiram takšno prodajo, kot je bila prodaja Heliosa, tista o NKBM in druge niti niso bile zajete v vašem uvodnem vprašanju. Pa vendar, gre za neke zadeve, ki so v ključni domeni Slovenskega državnega holdinga, ki izvaja procese privatizacije.

V zvezi s tem naj samo povem, ker lahko samo izrazim svoje mnenje in oceno, kajti o tem, ponovno poudarjam, Vlada, niti sam nisem pristojen odločati. To so procesi, ki morajo potekati po strokovnih merilih znotraj SDH, pa vendar, v letu 2013 je bilo podjetje Helios po nižji ceni prodano, kot je bilo pred dnevi japonskim investitorjem, vendar pa moramo

razumeti, da se je vmes, v tem vmesnem času, kar nekaj let je to, dobra tri leta, se je zgodilo marsikaj. Zato s korporativnega vidika podjetje, ki je bilo takrat prodano, zdaj pa je bilo prodano naprej Japoncem, absolutno ni več isto podjetje. Tu je prišlo do številnih sprememb. Mi vemo, da je po prihodu novih lastnikov v podjetju prišlo do racionalizacije poslovanja, do umika z določenih nedobičkonosnih trgov, okrepilo se je področje raziskav razvoja in inovacij, sledila je uvedba številnih novih proizvodov in obično se je povečala donosnost in znižala zadolženost. Žal, tu se pa pridružujem vam, pa je prišlo tudi z reorganizacijo do znižanja števila zaposlenih, tudi do odpuščanja delavcev, in kot omenjate, tudi gasilska brigada je v nekem trenutku dobila manj ali pa ne več tistega, kar je bilo pričakovano.

Žal mi je, da je do tega prišlo, ampak to je v domeni korporativnega upravljanja podjetij. Kot vidimo, je lahko perspektiva tega podjetja, če se bo ta konsolidirana družba zdaj pod japonskim strateškim lastnikom razvijala naprej po nekem dobrem poslovnem modelu, skupaj s pridruženim avstrijskim podjetjem, je lahko to ponovno zgodba, ki bo peljala v pravo smer. Ampak za kaj si prizadevamo? Za to, da se ne bi politika – jaz, vi, kdorkoli tu, direktno vmešaval v gospodarstvo. To, kar se je delalo prejšnja leta, ko so stranke kadrovale dobesedno. Danes to dela Slovenski državni holding. Mi lahko izražamo svoja mnenja, lahko o tem vodimo javno razpravo, smo lahko kritični, v najbolj kritičnih momentih bo Vlada kot skupščina odreagirala, ampak če so bile tukaj storjene kakšne nepravilnosti, potem mora na te nepravilnosti najprej opozoriti sam SDH, jih zaznati in obravnavati. Šele če bi šle zadeve preko mere in bi segle v pristojnost Vlade kot skupščine, potem bi zanesljivo, to vam zagotavljam, Vlada odreagirala.

Ko govorimo o tem, da moramo depolitizirati gospodarstvo, vidim, da se mnogi smejiijo, posmehujejo temu in tako naprej. Zato pa bom pri tem vztrajal! Ker se je to res dogajalo in moramo te prakse preseči. To ne pomeni, da so zadeve zdaj brezmadežne, da ne prihaja do napak in slabih praks. Ampak ena izmed hudih napak je bila ta, da se je politika lahko direktno tja vmešavala. To smo s to strategijo bistveno spremenili tudi po nekih že po prejšnjih procesih, in to bomo delali tudi v prihodnje. Hvala lepa.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Luka Mesec, imate besedo, da zahtevate dopolnitev odgovora.

LUKA MESEC (PS ZL): Hvala še enkrat, za besedo.

Ja, gospod premier, prosil bi vas, če mi lahko odgovorite konkretno:

Ali boste napravili revizijo o privatizaciji Heliosa, kot omogoča 69. člen Zakona o državnem holdingu?

Da ali ne? To me zanima, ali boste ali ne boste.

Če ne boste, me zanima:
Zakaj ne?

Toliko škode, kot jo v Sloveniji povzroča privatizacija, jo je po mojem povzročila samo še bančna luknja in pa denacionalizacija. Že samo če pogledamo ta dva primera. V Heliosu mislim da so številke, ki sem jih povedal, precej zgovorne. Razlika v prodajni ceni je 400 milijonov evrov, v NKBM razlika med vloženim denarjem in izkupičkom 750 milijonov evrov, v Mercatorju 2 tisoč 300 manj zaposlenih, kot jih je bilo leta 2014. Poglejte, vse to gre ne samo na stroške državnega proračuna, to gre na stroške dobaviteljev, na stroške lokalnih skupnosti, na stroške prebivalstva.

Zato me zanima, kako bo vaša Vlada ukrepala. Resda to niso vse privatizacije vaše vlade, ampak tudi prejšnjih. Ampak vendarle, nihče ni odgovarjal za nobeno škodo, ki je bila povzročena.

Zato me zanima:

Kako boste ukrepali? Ali boste napravili revizijo?

Vam bom povedal še en primer iz tujine. V Nemčiji imajo od leta 2008 naprej sprejet zakon, po katerem se preprečujejo kakršne koli prodaje špekulativnim skladom, tajkunski prevzemi in tako naprej. V Sloveniji takšnega zakona ni oziroma, še huje, ko smo enkrat na Odboru za finance in monetarno politiko odprli takšno razpravo, je bil odgovor vašega ministrstva, da se takšna razlikovanja ne smejo delati, ker bi bilo to v nasprotju z evropskim pravom. Skratka, odgovor vaše Vlade je bil, da to, kar je recimo v Nemčiji ali pa v Franciji ustaljena praksa, da se preprečuje, da podjetja ne prihajajo v roke špekulantom, davčnim oazam, slamnatim podjetjem, da tega pri nas ne smemo narediti, ker to preprečujejo evropska pravila. Oprostite, evropske države imajo to urejeno.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Predsednik Vlade Republike Slovenije, dr. Miro Cerar, imate besedo za dopolnitev odgovora.

DR. MIROSLAV CERAR: Postavili ste toliko vprašanj, da mi tudi četrte ure ne bi zadostovalo, da vam odgovorim na vsa. Ampak če samo ponovno povem, za Mercatorje in druge zadeve ne morem reči drugega kot to, da se je to zgodilo v nekem drugem obdobju. Za stvari, ki jih lahko naša vlada, skupaj z državnim zborom ureja, in smo jih začeli urejati, pa lahko rečem, da spreminjamo takšne prakse. In zagotovo, če se bo izkazalo, da je treba v neko podjetje poslati policijo oziroma preiskovalne organe, inšpektorje, bomo to naredili. In to smo tudi že velikokrat naredili. Če se bo izkazalo, da je treba v tem ali katerem koli drugem postopku izvesti kakšno revizijo, bomo to naredili. Ampak najprej morajo pristojni organi videti, ali te vaše trditve držijo. Jaz pričakujem, da se to že dogaja, da se to preverja. Ko bom dobil podatke o tem, bomo videli, kje smo. Najlažje je pa kar na splošno reči, da se je prodalo za več, kot se je kupilo, po

treh letih razvoja neke firme brez konkretnih analiz in potem nekoga obdolžiti. To je pa spet lahko nevarno, to pa ni način, kako deluje pravna država. Absolutno pa je treba, to se pa strinjam, biti na to pozoren, zadeve spremljati, preiskati, ugotoviti, kaj se je zgodilo, in takoj po tem ukrepati. Ampak takoj po tem.

Zato bomo zadevo imeli zelo jasno na obzorju, naj pa najprej pristojni organi opravijo svojo dolžnost.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Luka Mesec, imate besedo za postopkovno zahtevo, da se na naslednji seji opravi razprava o odgovoru.

LUKA MESEC (PS ZL): Hvala.

Ko govorimo o takšnih ekstremnih razlikah, kot so bile na primerih teh podjetij, ki sem jih uporabil za ilustracijo, mislim, da lahko govorimo o utemeljenem sumu oškodovanja državnega premoženja. Ta utemeljen sum oškodovanja državnega premoženja je predmet 69. člena Zakona o SDH, ki ga omenjam, ki omogoča revizijo privatizacij.

Naj vas spomnim še na 68. člen tega istega zakona, ta pravi, da so nadzorniki v SDH odškodninsko odgovorni. In to je moj poziv, gospod premier, za vašo vlado, da poskrbite, prvič, da se pregledajo takšne prakse za nazaj in se ugotovi, ali je bilo državno premoženje oškodovano. Ne govorim o iskanju čarovnic ali kar koli takšnega, ampak preverite, napravite revizijo, da boste imeli jasen pregled, ali je bilo državno premoženje oškodovano ali ne, in drugič, da se to prepreči v naprej. Preprečimo lahko v naprej zelo enostavno. Povedal sem vam dve praksi dveh velikih evropskih držav – Francija in Nemčija, ki sta zakonsko onemogočili, da podjetja prehajajo v oblast špekulantom. Pri nas ne samo da prehajajo v last špekulantom, celo državni holding, ki naj bi skrbel za iskanje odgovornih lastnikov, kot pravi Vlada, prodaja špekulantom, ki bodo ta podjetja izžemali, zaposlene odpuščali in naprej preprodajali. To se trenutno dogaja z drugo največjo slovensko banko.

Zato zahtevam, da o tem opravimo razpravo, kako bomo uredili in poiskali odgovornost za nazaj, kako bomo preprečili špekulativne prevzeme in pljenje v naprej. Hvala.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Luka Mesec, o vašem predlogu bo Državni zbor odločil jutri, 13. decembra 2016, v okviru glasovanj.

Gospod Jan Škoberne, imate besedo, da zastavite vprašanje predsedniku Vlade Republike Slovenije dr. Miru Cerarju.

JAN ŠKOBERNE (PS SD): Najlepša hvala, spoštovani gospod predsednik. Spoštovani predsednik Vlade, cenjeni ministrski zbor, kolegice in kolegi!

Dovolite mi, da uvodoma povem, da ne nameravam prodajati nobene knjige, da nimam zgodovinske paranoje in da me ne zanima, zakaj zasebniki prodajajo svojo zasebno lastnino. Me pa zanima nekaj, kar je bistveno za razvoj Slovenije in kar ta vlada lahko stori in mislim, da mora storiti.

Ena izmed ključnih zavez našim državljanom je, da zagotavljamo vsem enake možnosti in da zagotavljamo ustrezno infrastrukturo za enakomeren regionalni razvoj Slovenije, da lahko tako gospodarski subjekti kot tudi ljudje izkoristijo vse potencialne, ki so v tej državi na razpolago. Ena izmed teh ključnih zgodb je tudi tretja razvojna os v svojem celotnem obsegu, od Bele krajine do severnega dela Koroške. Večkrat smo razpravljali o tem, da so rezultati dela te pa tudi predhodne vlade dobri, da imamo gospodarsko rast, da znamo drugače, kot je bilo v preteklosti, upravljati tudi s potenciali te države.

Zato me zanima:

Kakšna je časovnica dokončnega umeščanja in umestitve vseh krakov tretje razvojne osi v prostor?

Kdaj lahko pričakujemo začetek gradnje posameznih krakov oziroma kdaj lahko pričakujemo, da bodo uspešno izvedene in začete tudi vse aktivnosti, ki jih je tudi minister Gašperšič že napovedal za umeščanje in predvsem za začetek izgradnje tretje razvojne osi?

Ne nazadnje te osi ne potrebujemo samo zato, ker jo potrebujejo največji izvozniki Republike Slovenije, potrebujemo jo tudi zato, ker danes ne pokrivamo ustrezno vseh potencialov, ki so med obstoječimi kraki. Potencial te države ni samo na liniji Koper–Ljubljana–Maribor, obstaja tudi marsikje drugje. Danes predvsem gospodarskega pa tudi človeškega potenciala, ki ga imamo v ljudeh, v znanju, v naravi, ne izkoriščamo, ker v celoti logistično Slovenija še ni optimalno povezana. Hvala lepa.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Predsednik Vlade Republike Slovenije dr. Miro Cerar, imate besedo za odgovor.

DR. MIROSLAV CERAR: Hvala lepa, spoštovani poslanec Jan Škoberne.

Soglašam z vami. Gre za nujo, ki potrebuje zelo aktivno vlado in druge subjekte, da bomo te naše dotrajane ceste, dotrajano infrastrukturo posodobili na vseh delih Slovenije, kjer je to potrebno. Zaradi dolgotrajne podhranjenosti infrastrukturnega proračuna in neaktivnosti je praktično več kot polovica slovenskih cest, če govorim samo o tem danes, dotrajanih.

Že na začetku mandata sem si in smo si skupaj z vlado zadali zelo jasen cilj, da moramo nujno modernizirati prometno in energetska infrastrukturo. Zato smo tudi pristojnemu ministrstvu v ta namen povečali za prihajajoča leta proračunska sredstva. V letu 2016 in 2017

ima Ministrstvo za infrastrukturo in Dars skupaj z njim v načrtu izvedbo kar 334 različnih posegov v smislu obnavljanja in posodabljanja cestne infrastrukture. Če bomo nadaljevali s takim trendom, bo lahko Slovenija že v šestih letih vzpostavila kakovostno in evropsko primerljivo raven državnih cest. In to je moja vizija, tako kot pravite, da bi imela Slovenija kakovostne cestne in druge infrastrukturne povezave in da bi ostala zelena. Torej kakovostno povezana zelena Slovenija. To mislim, da je vizija, ki jo moramo zasledovati. Sedaj konkretno smo pred odločitvami. Vemo, da nobena ni lahka. Vsaka odločitev o novi cesti, o novi povezavi je lahko, četudi mnogim v korist, za koga seveda obremenitev, neka prizadetost in podobno. Ampak treba je ob kompromisih na koncu potegniti tudi neke odločitve, in jih bomo. Na tem področju sedaj prehajamo v ključno fazo. V tem trenutku sta na trasi severnega in južnega dela tretje razvojne osi v zaključni fazi izdelave državni prostorski načrt za državno cesto med priključkom na avtocesto A1, to je Šentilj–Koper pri Šentrupertu in priključkom Velenje ter načrt za državno cesto od priključka Maline do mednarodnega mejnega prehoda Metlika in priključka Črnomelj jug. Ministrstvo bo gradivo za severni del v obravnavo in sprejetje na Vlado posredovalo že v decembru letos, torej domnevno prihodnji teden ali en teden za njim, za južni del pa v začetku leta 2017. Gradiva so v zadnji fazi priprave in sedaj gremo dejansko v naslednji korak. Načrti za odseke od avtoceste A1 do Velenja jug–Podlog, za državno cesto med priključkom Slovenj Gradec jug in Dravogradom z obvoznici, državno cesto med mednarodnim mejnim prehodom Holmec in priključkom Otiški vrh ter za državno cesto od priključka Črnomelj jug do mednarodnega mejnega prehoda Vinica so ta hip sicer v mirovanju, vendar v skladu z Resolucijo o nacionalnem programu razvoja prometa v Republiki Sloveniji se intenzivno proučujejo ukrepi, ki bodo tudi tukaj morali biti čim prej izvedeni in bodo del rekonstrukcije obstoječe infrastrukture. V skladu z resolucijo je tudi gradnja severnega dela tretje razvojne osi med Šentrupertom in Slovenj Gradcem, predvidena za obdobje 2018–2022, odsek od avtoceste A2, to je Ljubljana–Obrežje, pri Novem mestu do priključka Osredok, vključno s Šentjoško cesto do Revoza pa za obdobje 2018–2020. Potem je tukaj še odsek od Revoza do Malin, po letu 2018 se načrtuje, da bodo tukaj dela realizirana. Dars bo v letu 2017 na odsekih, kjer so državni prostorski načrti že sprejeti, intenzivno začel s postopki izdelave projektne dokumentacije in pridobivanja zemljišč.

Tako da to je tudi nekoliko bolj konkretno, za še bolj tehnična pojasnila pa se boste lahko obrnili na Ministrstvo za infrastrukturo, Ministrstva za okolje, če tukaj sodeluje. Ampak poudarjam, delamo intenzivno na posodabljanju slovenske infrastrukture, cestne, tudi železniške, delamo na obnovi in na novih projektih. Sedaj bo tudi

čas, ko smo pridobili marsikje že vsa dokumentacijo, ustvarili pogoje, da se zadeva prevesi v izvedbeno fazo. Tu nekod ne moremo več odlašati, četudi so pomisleki, odločitve je potrebno sprejeti in storiti nekaj za dobro ljudi, podjetij in drugih. Hvala lepa.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Predsedniku Vlade se zahvaljujem za podane odgovore.

V skladu z 247. členom Poslovnika Državnega zbora prehajamo na poslanska vprašanja, postavljena na 22. in 24. seji Državnega zbora. Minister za zunanje zadeve gospod Karel Erjavec bi moral odgovoriti na vprašanje mag. Branislava Rajčiča v zvezi z reorganizacijo mreže diplomatsko-konzularnih predstavništev tudi v države afriškega kontinenta ter Matjaža Hanžka v zvezi z obljubami predsednika republike glede verouka, vendar je danes odsoten zaradi udeležbe na Svetu Evropske unije za zunanje zadeve v Bruslju. Obenem pa tudi obeh poslancev danes opravičeno ni prisotnih, zato bo na ti dve vprašanji minister pisno odgovoril. V skladu z 247. členom Poslovnika Državnega zbora prehajamo še na poslansko vprašanje postavljeno na 24. seji Državnega zbora.

Ministrica za notranje zadeve, mag. Vesna Györkös Žnidar bo odgovorila na vprašanje dr. Vinka Gorenaka v zvezi s pripravami Republike Slovenije na morebitni nov migrantski val.

MAG. VESNA GYÖRKÖS ŽNIDAR: Hvala lepa za besedo, predsednik. Spoštovane poslanke, poslanci, spoštovani poslanec Gorenak!

Na prejšnji seji ste mi postavili vprašanje, ki se je nanašalo na varovanje južne meje z vidika ilegalnih migracij. Pri tem ste tudi izrecno izpostavljali še en vidik, in sicer, da bi se država morala pripraviti oziroma podvzeti vse potrebne ukrepe za zavarovanje meje, tako kot Avstrijci. Omenjali ste tudi Zakon o tujcih, ki bi naj po vašem obležal v predalu predsednika Vlade. Uvodoma moje stališče ves čas je, da je država dolžna podvzeti vse ukrepe, ki so nujni za učinkovito obvladovanje migracijskega toka in za zagotavljanje varnosti. Okoliščine v tem trenutku so rahlo drugačne od tistih, s katerimi smo se soočali v preteklosti. Nekateri premiki so se zgodili, dogovor EU-Turčija v tem trenutku še ostaja v veljavi, tudi Grčija je naredila premik naprej, prejela je tudi veliko pomoč, žariščne točke so vzpostavljene delno tudi v Italiji, grško-makedonska meja ostaja zaprta. Evropska unija je tudi zagnala pilotni projekt oblikovanja partnerstev z več tujimi državami, kar je pomembno tudi z vidika vračanja. Predvsem pa je bilo v tem času sprejetih več zelo jasnih usmeritev tako s strani Sveta ministrov kot tudi s strani Evropskega sveta, ki so jasno sporočile, da organiziran tranzit migrantov čez ozemlja ni dovoljen, kar pomeni, da 5. člen schengenskega zakonika ne pride več v poštev in da morajo

države članice na zunanji meji Evropske unije izpolnjevati zahteve schengenskega pravnega reda, ne glede na to, ali so članice schengenskega območja. Konkretno z vidika zahodnobalkanske poti je to hrvaško-srbska meja. Seveda situacija je še vedno izjemno zahtevna, zlasti zato ker so države na severu vzpostavile nadzor na notranjih mejah. Faktorjev nestabilnosti je več. Za nas je najbolj nestabilen element v celotni zgodbi situacija v Srbiji, kjer je že okrog 10 tisoč migrantov, za katere ni verjetno, da bodo dobili azil v zahodni Evropi. Seveda pa je zaskrbljujoče tudi to, da Grčija načrtuje prevoz migrantov iz otokov na celino, kar potem lahko pomeni, da bo še večji porast ilegalnih migracij.

Republika Slovenija se zelo intenzivno pripravlja in tudi spremlja razmere v regiji. O nacionalnih ukrepih sem že večkrat poročala Državnemu zboru pisno, ustno. Mislim, da ni treba, da vse povzemamo, ker sem prepričana, da poslanec zelo dobro pozna vse naše ukrepe. Se bom pa ustavila samo pri tistem vidiku, ki ga je tudi sam omenjal, to je Zakon o tujcih. Ministrstvo za notranje zadeve je pripravilo tudi zakonodajne rešitve in ukrepe, ki bi v spremenjenih migracijskih razmerah, ki bi ogrožale javni red in notranjo varnost, omogočili učinkovito delovanje policije. Ta zakon je bil umaknjen z dnevnega reda Vlade oziroma, kot vi pravite, da je obtičal v predalu. Ampak popolnoma jasno je, da tranzita ne bo. Na podlagi tega je tudi moč sklepati, da bo prišlo do masovnega zaprošenja za mednarodno zaščito v Republiki Sloveniji. In moje stališče je nespremenjeno. Dolžnost države je, da sprejme vse ukrepe za zagotovitev varnosti in stabilnosti tudi v primeru množičnih migracij. Slovenija ima namreč zelo omejene kapacitete, smo majhna država, najmanjša država na zahodnobalkanski poti in v primeru masovnega povečanja migracijskega toka lahko pride tudi do ogrožanja delovanja določenih osnovnih funkcij države, zlasti na področju azila, ker lahko to pripelje do zloma azilnega sistema, in lahko tudi Slovenija izkusi scenarije, kot so jih doživeli v Avstriji, Nemčiji, Madžarskem, ko ti ljudje pravzaprav niso imeli kam in so se potikali po postajah, parkih. Tega si ne želimo. Lahko bi bila ogrožena tudi osnovna oskrba, zdravstvo, izobraževanje, integracija in ne nazadnje tudi varnost.

Treba je reči, da le z učinkovitim upravljanjem množičnega nedovoljenega priseljevanja se lahko ogrozi tudi morebitno poslabšanje javnega reda in notranje varnosti, in to je na nek način tudi odraz suverenosti države, zato so naša stališča glede Zakona o tujcih nespremenjena. Stališče ministrstva je, da niso v nasprotju ne z ustavo, ne z mednarodnimi akti, ker če bi kdorkoli na ministrstvu menil, da krši te zelo pomembne akte, potem tega tudi ne bi predlagali.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Dr. Vinko Gorenak, imate besedo, da zahtevate dopolnitev odgovora.

DR. VINKO GORENAK (PS SDS): Hvala lepa.

Predsednik, malo bom šel izven tega konteksta, tega odgovora na to vprašanje s prejšnje seje.

Glejte, vi ste predsednik Državnega zbora, druga oseba v tej državi. Kaj pa se je prej zgodilo? Predsednik Vlade te države je v odgovoru na poslansko vprašanje Luka Mesca rekel: »Če bo potrebno, bomo poslali policijo.« Oprostite, od kdaj predsednik Vlade ali Vlada pošilja policijo. Mene je pa strah potem v tej državi, če lahko Vlada ali predsednik Vlade pošilja policijo za vsak vogal. Predsednik Vlade ne ve, kaj govori. Zato bom postavil poslansko vprašanje, od kdaj predsednik Vlade pošilja policijo, kaj pa drugega.

Kar se tiče pa tegale odgovora ministrice, pa sem malo zdaj v zagati. Kot opozicijski poslanec bi moral ministrico kritizirati, pa ne vem kaj vse razlagati, kaj ni naredila, pa bi morala narediti. Zdaj imam pa težavo. Težavo imam pa zato, ker je ministrica nekaj naredila, kar jaz mislim, da je prav, pa ji da predsednik Vlade lisice na roke. To je problem. Ministrica je pripravila Zakon o tujcih, ki predvideva vse tisto, kar je ministrica govorila, med drugim zaprtje meje na neki točki, ko država Slovenija ne more več sprejemati migrantov. In predsednik Vlade tega zakona ne pošlje v parlament. Jaz ne pričakujem od ministrice, da mi v nadaljevanju še karkoli odgovori, ker mi je pravzaprav vse odgovorila. Vse, kar je potrebno. Problem je predsednik Vlade, ne ministrica.

Zato se bomo verjetno morali v tej državi odločiti, kako bomo naprej na tem področju naredili in kaj bomo storili, da učinkovito zavarujemo meje te države. Ne vem, ministrica, jaz ne pričakujem ali pa izvolite. Hvala.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Glede na to, da to ni bila zahteva za dopolnitev odgovora, sodim, da to ni bila zahteva za dopolnitev odgovora, ampak je bil komentar. Ampak je sestavni del parlamentarizma, da govorimo in imamo različna mnenja. Tako da – ministrica, ali želite še kaj dodati? Ne. Ali bi vseeno vi hoteli postopkovno izkoristiti?

Dr. Vinko Gorenak, imate besedo za postopkovno zahtevo, da se na naslednji seji opravi razpravo o odgovoru. Ampak prosim, tokrat se držite te postopkovne zahteve.

DR. VINKO GORENAK (PS SDS): Ja, saj se ni česa držati pri tem. Predlagam, da opravimo sejo na to temo zavarovanja meje, na kateri pa naj poleg ministrice, ki je pristojna, pride tudi predsednik Vlade in pove, kaj in kako namerava upravljalati to državo. Hvala lepa.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Dr. Vinko Gorenak, o vašem predlogu bo Državni zbor

odločil jutri, 13. decembra 2016, v okviru glasovanj.

Prehajamo na vprašanja poslank in poslancev v prvem krogu.

Dr. Anže Logar, imate besedo, da zastavite vprašanje ministru za kulturo gospodu Antonu Peršaku.

DR. ANŽE LOGAR (PS SDS): Hvala predsednik.

Moje vprašanje je na prvi pogled zelo enostavno, in sicer sprašujem ministra, kakšen je njegov odnos do varovanja kulturne arheološke dediščine. Jaz sem podobno vprašanje zastavil že vaši predhodnici, takrat ste bili državni sekretar, in sicer na primeru bežigrskega stadiona, Plečnikove dediščine, ki grdo propada. Takrat sem dobil nekaj pogumnih besed tedanje ministrice, da ima tudi nekaj kreativnih idej o spremembi in da se nadajamo nekaj obratov v pozitivni smeri. Stadion še vedno propada, še bolj kot predhodno. Še več, župan Jankovič je predlagal podaljšanje pogodbe celo za dve leti, kar pomeni, da je ta dosje celo za dve leti zaprt in da bo BŠP še naprej povzročeval propad te dediščine.

Ampak zdaj se ponuja že nova arheološka ali pa kulturna bomba, in sicer garažna hiša pod tržnico. Tudi sami ste se izrekli v zvezi s tem projektom, pa je moje vprašanje v tem pogledu takšno:

Kakšen je vaš odnos do tega projekta, še posebej ker se dotika ene monumentalne stavbe?

Poleg tega imamo tisto pasarelo Plečnikovih arkad in arheološke izkopanine in situ. Moje vprašanje je:

Kolikokrat ste se dobili z ljubljanskim županom na to temo, na čigavo pobudo?

Kakšni so vaši načrti v zvezi s tem?

Še posebej zato, ker bo ta projekt terjal zelo velike javnofinančne stroške. Če smo se nekaj naučili iz projektov župana Jankoviča, je to, da po navadi pustijo luknjo, ki je ne pokrijejo samo ljubljanski davkoplačevalci, ampak davkoplačevalci na državni ravni. Glede na to, da je ta vlada sklenila poseben sporazum z Mestno občino Ljubljana v vrednosti 300 milijonov evrov, verjamem, glede na to, da gre za projekt, ki tehta preko 30 milijonov evrov iz javnih sredstev, je to tudi del dogovorov vas z ljubljanskim županom.

Zato bi prosil, da podrobneje obrazložite:

Kaj nas davkoplačevalce v zvezi s tem čaka in kakšen stav bo Ministrstvo za kulturo v tem pogledu držalo napram varovanju arheološke in kulturne dediščine?

Hvala.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Minister za kulturo gospod Anton Peršak, imate besedo za odgovor.

ANTON PERŠAK: Spoštovani gospod poslanec, najprej mogoče na splošno o tem

vprašanju, ker to vprašanje ima nek kontekst, iz katerega je mogoče sklepati, da bi bilo na nek način treba preprečevati ali pa onemogočati, da bi se kakršenkoli, kot je bilo napovedano v vprašanju, komercialne vsebine lahko dogajale ali na lokacijah ali v neki neposredni bližini lokacij kulturne dediščine. Izkušnje nas učijo in tudi pozitivne prakse, da dostikrat ob upoštevanju integritete kulturne dediščine so komercialni programi lahko tudi v prid kulturni dediščini in možnostim, da ta kulturna dediščina, ne samo da ostane nedotaknjena oziroma nepoškodovana, ampak da postane tudi neke vrste ekonomski dejavnik in prinaša pozitivne ekonomske učinke tudi s pomočjo kakšnih komercialnih programov znotraj ali v bližini objektov ali pa kakšnih drugih ostalin, ki so kulturna dediščina. Kar zadeva umeščanje objektov ob ali pa na lokacijah kulturne dediščine, je mogoče in nujno predvsem spoštovati zakon, Zakon o varstvu kulturne dediščine in posledično potem zakonodajo o urejanju prostora in ureditvi objektov, ki zelo natančno predvidevajo, kako je treba presojeti vplive na dediščino v primerih, ko se pripravljajo prostorski akt in se predvidevajo kakšne gradnje ali kasneje ob načrtovanju teh gradenj in pred posegi v varovana območja dediščine in spomenikov. Seveda je treba pri tem pridobiti kulturnovarstvene pogoje in na njihovi osnovi kulturnovarstveno soglasje. Smisel presoje vplivov vsakega posega vzdrževalnih del pa zahtevne novogradnje ali umeščanje rabe prostorskih ureditev je v tem, da se presodi najprej to, kako bo nameravani poseg vplival na varovane enote objekta ali območja dediščine, saj je vpliv oziroma stopnja vpliva odvisna od značilnosti posega in značilnosti enote varovane kulturne dediščine oziroma njenega varstvenega režima. Pri presoji je treba pretehtati razloge za poseg in razloge za ohranitev dediščine v obstoječi obliki, ne glede na to, ali je predlagani poseg komercialne narave ali ne. Ministrstvo nasprotuje vsakršnim posegom, naj bodo komercialnim ali tudi nekomercialnim, če bi ti posegi okrnili ali uničili varovane sestavine kulturne dediščine. Zakaj sem to prebral, kar je bilo pripravljeno? Ker od tega sta potem odvisna tudi konkretna odgovora glede tržnice in tudi Plečnikovega stadiona. Tisti, ki morajo v obeh primerih odločiti, so najprej lastniki, kajti po Zakonu o varstvu kulturne dediščine je prvi nosilec odgovornosti za integriteto, za ohranjanje in tudi za varovanje kulturne dediščine lastnik. O tem, kaj mora pri tem izpolniti in spoštovati, pa odloča stroka. Narobe bi najbrž bilo, če bi minister, kateri koli, po neki politični presoji, bognedaj, celo glede na to, kdo je lastnik, recimo po kakšni politični barvi presojal, kaj sme in česa ne sme.

Naj povem, da obstajajo zelo pozitivni primeri, ko so določeni obsegi recimo v primerih arheološke dediščine celo omogočili, da je ob novogradnji prišlo tudi do možnosti prezentacije te arheološke dediščine. Takšnih primerov je v

Evropi veliko in upam, da se lahko kaj takšnega zgodi tudi ... / izklop mikrofona/

PRESEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Dr. Anže Logar, imate besedo, da zahtevate dopolnitev odgovora.

DR. ANŽE LOGAR (PS SDS): Hvala.

Meni je žal, da je minister svoj odgovor uporabil za branje birokratskih spisov, potem pa glavno zadevo prepustil v off, ko ni bilo več mikrofona. Skratka, dobivate se z županom, in kot sem jaz razumel iz vaše usmeritve, ste naklonjeni tovrstni gradnji. Očitno vas je župan prepričal. Ampak vi ste tudi v službi naroda in davkoplačevalcev. Poglejte, gre za projekt, ki bo stal 31 milijonov javnega davkoplačevalskega denarja. Notri bo glede na stališče, glede na to kulturno-varstveno soglasje, ki ga pripravljate v vaši kulturni sferi, med 200 in 500 parkirišč. Zdaj preračunajte to na posamezno parkirno mesto, to je med 62 tisoč evri na eno parkirno mesto in 103 tisoč evri na eno parkirno mesto. Torej dražje kot stanovanje v Mestni občini Ljubljana. Vi sicer pravite, da gre za dober projekt. In ne drži, da gre za komercialni program. Komercialnega partnerja v tem projektu ni, ker ni interesa, ker je tako stroškovno potratno, da se nihče od racionalnih ljudi ne bi tega projekta lotil.

Vi ste v pismu 14. 10. 2016 oziroma 11. 11. 2016 dejali, da še ni bilo odločeno, ali se bo gradila garažna hiša pod tržnico. To je vpis v mednarodni organizaciji European Walled Towns. In tam notri piše, da je odločitev o obsegu prezentacije in možnosti, ali bo garažna hiša grajena, da bodo sledili rezultatom teh raziskav glede dopustnosti gradnje in predstavitve in situ.

Kdo bo torej tisti, ki bo odločal?

Vi ste se očitno že odločili. Glede na to, da se je župan že tudi odločil, me zanima še enkrat:

Kako boste zaščitili za normalni davkoplačevalski denar arheološko dediščino?

Hvala.

PRESEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Minister za kulturo, gospod Anton Peršak, imate besedo za dopolnitev odgovora.

ANTON PERŠAK: Jaz rad odgovarjam neposredno. Ne dobivam se z županom, če mislite to na ta način, da me župan pokliče ali pa jaz njega, češ, dajva se dobiti, da se bova pogovarjala o tem. Ob srečanju, ki se mu ni mogoče izogniti, če ljudje delajo v javni sferi, me je to vprašal in sem mu odgovoril. Jaz nisem tisti, ki naj bo ali naklonjen ali nenaklonjen posegu. O tem, ali je poseg možen, dopusten ali ne, in pod kakšnimi pogoji je dopusten, sem jasno povedal, da lahko odloči samo stroka na osnovi zakona. In to je moje stališče.

Ekonomičnost gradnje ali pa neekonomičnost ni stvar naše presoje, niti stvar presoje kulturnovarstvene stroke, ampak je stvar presoje investitorjev. V pismu, kot sem rekel, pa

natančno to, kar odgovarjam tudi vam. Jaz še vem, ker postopki strokovne presoje, če govorimo o tržnici in o stadionu, še niso zaključeni, zato jaz ne vem, ali bo izid tak ali drugačen.

PRESEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Violeta Tomić, imate besedo, da zastavite vprašanje ministrici za zdravje gospe Milojki Kolar Celarc.

VIOLETA TOMIČ (PS ZL): Hvala, za besedo.

Odbor za zdravstvo je na svoji 22. seji odbora 7. 10. 2016 na predlog Združene levice in ob podpori Zdravniške zbornice in zainteresirane javnosti sprejel jasne sklepe, s katerim je Ministrstvu za zdravje naložil spremembe in pripravo podzakonskih aktov, s katerimi bo tudi v Sloveniji končno omogočena uporaba, pridelava in predelava konoplje za medicinske namene. Odbor je z drugim sklepom seje Ministrstvu za zdravje naložil, da v 60 dneh konopljo premesti iz prve skupine prepovedanih drog in pripravi ustrezne pravne podlage, ki bodo omogočile zdravljenje z medicinsko konopljo kot zdravilom. S tem ste dobili jasna navodila in jasen rok, s katerim naj bi te zaveze izpolnili. Naj vas opozorim, da je odbor enoglasno sprejel te zaveze, z 11 glasovi za in z nobenim proti.

Ministrstvo za zdravje je

16. 11. v javno razpravo podalo Predlog uredbe o spremembah in dopolnitvah Uredbe o razvrstitvah prepovedanih drog. Javno obravnava se bo zaključila 16. 12. 2016, kar nam jasno daje vedeti, da 60 dnevni rok niti približno ne bo spoštovan. To nas niti ne bi toliko motilo, če bi vaši predlogi vsaj približno zasledovali sklepe, ki vam jih je naložil Državni zbor. V vašem predlogu uredbe namreč konoplja ostaja še vedno v prvi skupini prepovedanih drog in dodajo se le zvezdice, s katerimi določate, da je možna uporaba konoplje v skladu z Zakonom o zdravilih, v drugo skupino pa premeščate samo standardizirane cvetne ali plodne vršičke rastline konoplje, iz katere ni bila iztisnjena smola. Skratka, predlagane spremembe uredbe so v nasprotju s sklepom Državnega zbora. Konoplja mora biti v celoti predstavljena iz prve skupine prepovedanih drog. Ampak tukaj se ignoranca ministrstva ne konča, saj zapišete tudi, da ne mislite upoštevati niti tretjega sklepa, ki ga je na isti seji sprejel Odbor za zdravstvo, ki nalaga ministrstvu, da pripravi ustrezne pravne podlage, ki bodo v Sloveniji omogočile pridelavo in predelavo konoplje v medicinske namene.

Zato me zanima:

Ali bo Ministrstvo za zdravje upoštevalo drugi sklep 22. nujne seje Odbora za zdravstvo in konopljo premestilo iz prve skupine prepovedanih drog?

in zanima me: Ali bo Ministrstvo za zdravje spoštovalo tretji sklep 22. seje Odbora za zdravstvo in omogočilo pridelavo in predelavo

konoplje v medicinske namene in do kdaj bo to storilo?

Hvala.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Ministrica za zdravje gospa Milojka Kolar Celarc, imate besedo za odgovor.

MARIJA MILOJKA KOLAR CELARC: Hvala za besedo, gospod predsednik. Hvala tudi za vprašanje, gospa poslanka.

Ministrstvo za zdravje je in bo tudi vedno spoštovalo in upoštevalo sklepe Odbora za zdravstvo tega parlamenta, prav tako pa mora spoštovati obstoječo veljavno, pozitivno zakonodajo in mednarodne konvencije. Res je, tako kot ste ugotovili, da je v javni razpravi, in se ta petek končuje, uredba Vlade, pri kateri se dovoljuje oziroma izpolnjujemo sklep 22. nujne seje Odbora za zdravstvo, da bo možno v Sloveniji na zdravniški recept predpisati tudi vršičke konoplje, kar nas uvršča v zelo redke države EU, kot so Nizozemska, Češka in Italija, ki to omogočajo. Samo te tri države omogočajo, da na recept lahko pacient dobi tudi vršičke konoplje. Glede same premestitve konoplje iz prve skupine prepovedanih drog v drugo skupino, pa želim povedati in pojasniti, da zgolj sama premestitev konoplje v drugo skupino ne bi omogočila gojenja konoplje v medicinske namene, saj 9. člen Zakona o proizvodnji in prometu s prepovedanimi drogami izrecno določa, da se konoplja lahko goji samo za prehrabene in industrijske namene. Da pa bi v Sloveniji lahko gojili konopljo tudi v medicinske namene, je treba spremeniti omenjeni zakon oziroma še več, v zakonu je treba natančno definirati celovit nadzor nad pridelavo in predelavo ter prodajo konoplje ter zagotoviti nadzor pristojnih državnih organov, ki bodo del tega sistema.

Ministrstvo za zdravje se nikakor ne obnaša, kakor v enem delu razumem vprašanje poslanke, da ne spoštuje sklepov odbora, temveč ima zelo tehtne vsebinske in zakonodajne razloge in okvire. Ker je zadeva zelo kompleksna, zahtevna in ima dolgoročne posledice, je treba pri tej zakonodaji v bistvu pripraviti predloge, kjer bodo poleg pobud za urejanje, pridelavo in predelavo konoplje upoštevane tudi mednarodne zaveze oziroma mednarodna konvencija, ki jo je podpisala tudi Slovenija in ki jo nadzirajo Združeni narodi. Po tej konvenciji je še vedno prepovedano gojiti, predelovati in prodajati konopljo in se konopljo obravnava kot prepovedana droga. Zaradi tega pa smo popravili oziroma vzpostavili delovno skupino, ki bo pripravila celovit predlog zakona po vzoru, kot so to storile Nizozemska, Avstrija ali Češka, v skladu tudi z mednarodnimi vezami, zato da jasno definiramo, prvič, cilje, ki jih želimo s spremembo te zakonodaje doseči in, drugič, da zagotovimo konstruktivno sodelovanje vseh zainteresiranih deležnikov in

javnosti pri oblikovanju celovitih in odgovornih rešitev.

Naj omenim, da smo že Zdravniški zbornici kot strokovni inštituciji naročili, in je sprejela sklep, da stroka pripravi zelo jasne smernice za predpisovanje konoplje oziroma zdravil na podlagi konoplje na recept. Žal teh smernic še vedno nimamo in zaradi tega predvidevamo v prihodnjem tednu s predstavniki Zdravniške zbornice tudi sestanek.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Violeta Tomić, imate besedo, da zahtevate dopolnitev odgovora.

VIOLETA TOMIĆ (PS ZL): Hvala.

Glejte, cela država že zelo dolgo čaka, že cel mandat, da bo Ministrstvo za zdravje predlagalo kakršenkoli zakon. Tukaj ste imeli popolnoma jasna navodila, zato vas prosimo, da naročite uradnikom, da to speljejo. Mednarodne konvencije zahtevajo samo regulacijo. Način regulacije je pa popolnoma v vaših rokah.

Seveda je treba spremeniti Zakon o proizvodnji in prometu s prepovedanimi drogami.

Ampak mene zanima:

Ali bo Vlada predlagala spremembe tega zakona ali ste se preprosto odločili, da sklepa Državnega zbora ne boste spoštovali?

Jasno je tudi, da spremembe ZPPPD sploh niso potrebne, kajti drugi odstavek 7. člena ZPPPD namreč določa, citiram: »Prepovedane droge iz skupine 2 in 3 se lahko proizvajajo, dajejo v promet in imajo v posesti za medicinske, veterinarske, učne in znanstvenoraziskovalne namene.« Torej vse, kar morate storiti, in to vam je Odbor za zdravstvo že naložil, je, da predstavite rastlino iz prve skupine v drugo ali pa, hvala bogu, v tretjo skupino in začnete podeljevati dovoljenja na podlagi tretjega odstavka 7. člena ZPPPD, ki pravi: »Dovoljenje za opravljanje dejavnosti iz prvega in drugega odstavka tega člena izda minister na podlagi ocene letnih potreb.« Skratka, imate vse tukaj pred seboj, in bi prosila, da vendarle svoje uradnike opozorite.

Zanima me tudi:

Zakaj niste sklicali komisije za droge in kako boste odreagirali na primere korupcije?

Vemo namreč, da imate v javnem sektorju ljudi, ki se ukvarjajo z drogami, v zasebnem podjetju pa prodajajo teste za zaznavo teh drog. In ni čudno, da se nikamor ne premakne, kajti korupcija je tukaj ogromna, bolniki pa čakajo. In to je neodgovorno.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Ministrica za zdravje, gospa Milojka Kolar Celarc, imate besedo za dopolnitev odgovora.

MARIJA MILOJKA KOLAR CELARC: Kot sem že uvodoma povedala, bo ministrstvo spoštovalo predloge oziroma sklepe Odbora za zdravstvo. Zaradi tega je Uredba o uporabi konoplje za medicinske namene tudi na recept, po zelenem

receptu, kar pomeni, da bi jo ljudje imeli brezplačno oziroma bi bila plačana iz obveznega zdravstvenega zavarovanja. In ta javna razprava se zaključí mislim da v ta petek. Glede zakona pa bi žal bilo preenostavno spremeniti samo določene člene in določbe tega zakona, ker bi v tem primeru Slovenija kršila mednarodne zaveze. Ni tako preprosto in enostavno. Zelo zlahka bi jemali, če bi spremenili samo te člene, ki ste jih omenili, ker bi bili v nasprotju z mednarodnimi zavezami. Kot sem pa rekla, se pa pripravljaj, odvisno pa je tudi od zunanjih deležnikov, celovit nabor oziroma pregled, kako se bo pridelovala, predelovala in prodajala ta konoplja. Kot veste, je potreben, recimo po vzoru Avstrije, zelo podroben nadzor. V to morajo biti vpletene državne inštitucije, agencija, recimo tako kot je v Avstriji, imamo od semena do sadike sled pod strogim nadzorom, kdo jo goji. To pač ni tako preprosto, da bo vsak doma, če hočete, na svojem balkonu gojil to konopljo. Hvala.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Violeta Tomič, imate besedo za postopkovno zahtevo, da se na slednji seji opravi razprava o odgovoru.

VIOLETA TOMIČ (PS ZL): Za božjo voljo ministrica, nihče ni govoril, da si bo vsak doma na svojem balkonu gojil. Mislim, zdaj se pa, oprostite, delate norca. Govorili smo o jasnih zakonskih določbah. Vi morate postaviti pogoje in dodeliti koncesije. Imeli ste jasna navodila in jasni rok, ki jih ne spoštujete.

Zato je potrebna razprava tukaj v tem državnem zboru, ali bo ministrstvo sploh spoštovalo odločitve Državnega zbora ali smo mi tukaj popolnoma brez zveze in zasedamo in delamo. Veste, mi smo se dobivali s stroko in s civilno družbo dve leti, preden smo te predloge pripravili. In zdaj nam govorite in prodajate bučke. Mednarodne konvencije, ponavljam še enkrat, zahtevajo samo regulacijo. Način regulacije je izključno v vaših rokah. Ampak dokler boste imeli na drugem, tretjem nivoju skorumpirane uradnike, ki ne bodo hoteli, do takrat se stvar ne bo spremenila.

In še enkrat vas sprašujem oziroma zdaj zahtevam razpravo o tem, zakaj se ni sestala niti delovna skupina za droge, zakaj niste vključili stroke, zakaj ignorirate sklepe. Mislim, da je ravno zaradi tega, ker se tudi zaradi take slabe zakonodaje kršijo človekove pravice, kršijo se pravice bolnikov. Bolniki čakajo. Polne čakalnice so bolnikov, ki si želijo zdravila iz konoplje. Polno je zdravnikov, ki si želijo predpisovati zdravila iz konoplje. Zdravniška zbornica želi izobraževati zdravnike. In vi samo s tem, da spoštujete odločbe, ki jih je sprejel Državni zbor, se pravi, da predstavite rastlino iz prve skupine, pa ne pozabite, v prvi skupni je tudi industrijska konoplja, ki ima 0,2 THC, kar je popoln nonsens, ker lahko celo njivo pokadite, pa ne bo nič hudega, skratka in drugi sklep, da vi zagotovite pod kakšnimi pravili se bo pridelovalo in

predelovalo rastlino. In ne govorimo o »tegljih«, govorimo o pomoči bolnikom, ki bo organizirana s strani države, da se ne bodo bolniki morali zatekati na črni trg. In prosim, da se o tem opravi razprava. Hvala.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Violeta Tomič, o vašem predlogu bo Državni zbor odločil jutri, 13. decembra 2016, v okviru glasovanj.

Gospa Andreja Potočnik imate besedo, da zastavite vprašanje ministru za gospodarski razvoj in tehnologijo, gospodu Zdravku Počivalšku.

ANDREJA POTOČNIK (PS SMC): Predsednik, hvala za besedo. Spoštovani ministri, ministrski zbor!

V zadnjem času se precej govori o investicijah in tujih investicijah nasploh, vesela pa sem seveda, da so to predvsem pozitivne novice. Zanimanje tujih investitorjev za vlaganje v Slovenijo se krepi, leta 2015 je bilo tujih neposrednih investicij v Slovenijo za 11,5 milijarde evrov, v prvih devetih mesecih leta 2016 pa se je ta številka povečala kar za 25 % kot v enakem obdobju lanskega leta. Osebnost seveda zelo pozdravljam prizadevanja v to smer, da imamo teh investicij vedno več, imam pa nekaj dodatnih vprašanj za ministra:

Kako bi se lahko Slovenija v prihodnje še bolj pozicionirala kot država oziroma kot lokacija, ki je zanimiva predvsem za investitorje?

Koliko ljudi deluje v oddelku za tuje investicije v Spiritu?

S koliko zaposlenimi razpolagajo v podobnih oddelkih v drugih državah Evropske unije?

Katere so po vašem mnenju primerjalne prednosti Slovenije, ko gre za odločitev investitorja, da bo ustvaril nova delovna mesta prav tu v Sloveniji?

Ali se ministrstva med seboj povezujejo in sodelujejo ob pripravi novih pravnih podlag, pomembnih za privabljanje novih investicij?

Za odgovore se vam zahvaljujem že vnaprej.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Minister za gospodarski razvoj in tehnologijo gospod Zdravko Počivalšek, imate besedo za odgovor.

ZDRAVKO POČIVALŠEK: Spoštovani predsednik Državnega zbora, poslanke in poslanci! Spoštovana poslanka, hvala za vprašanje.

Naj uvodoma poudarim, da so vsi potencialni investitorji enako pomembni, domači in tuji. Zato pripravljamo tudi Zakon za spodbujanje investicij na tem področju, ki bo naredil en korak naprej v tem, da smo in bomo bolj zanimivi. Nedvomno je spodbujanje tujih neposrednih investicij eno izmed prioriteten področij našega ministrstva. Mi smo država priložnosti, če pogledamo globalni indeks priložnosti za privabljanje tujih neposrednih investicij, vidimo, da se med 136 državami

Slovenija uvršča na 38. mesto. S ciljem spodbujanja tujih investicij je ta vlada maja lani sprejela program spodbujanja internacionalizacije 2015–2020. S tem smo pridobili usmeritve za nadaljnji razvoj, spodbujanja tujih neposrednih investicij. Določili smo dinamičen, učinkovit pristop za privabljanje tujih neposrednih investicij, ki je individualiziran po meri investitorjev. Predvidena je tudi nadgradnja podpornega okolja, zato da bi tujim investitorjem omogočili res najboljši servis. Namesto splošne promocije se Slovenija usmerja v ciljno promocijo, ki je bolj učinkovita, torej spodbujanje tujih neposrednih investicij v specifičnih skupinah, sektorjih, podsektorjih slovenskega gospodarstva. Slovenijo želimo potencialnim vlagateljem predstaviti predvsem kot center za raziskave in razvoj, center za zeleno gospodarstvo ter logistični center.

Koliko ljudi je zaposlenih? Na Spiritu je skupaj zaposlenih 50 ljudi, vendar so v oddelku, ki neposredno dela na tujih neposrednih investicijah, samo 4, čeprav to in primerljivo, ker gre za veliko skupnih zadev, ki jih celotna agencija izvaja.

Na konkurenčnem področju nimamo podatkov za oddelke, ampak za celotne agencije: na Češkem jih je zaposlenih 236, v Avstriji 30, na Švedskem 60, Danska 30, v Nemčiji 350.

Primerjalne prednosti v Sloveniji. Imamo nekaj dobrih tujih praks, tudi v zadnjem obdobju smo po naši oceni uspešni, kajti podpisali smo ali pa v zaključni fazi smo pri treh uspešnih zgodbah. Na prvem mestu opažamo pri vseh potencialnih interesentih, da je to kvalitetna delovna sila, ki je tehnološko usmerjena, je inovativnega duha, z visoko delovno etiko, visoko izobražena ter izkušena, z različnimi poznavanji informacijskih tehnologij, tujih jezikov, ni med najcenejšimi, vendar pa je med najučinkovitejšimi glede na stroške. Druga primerjalna prednost Slovenije je kvalitetna infrastruktura, Slovenija ima sodoben transportni sistem, tri mednarodna letališča, potniška in tovorna, Luko Koper, razpoložljiva opremljena zemljišča v industrijskih conah in ob prometnih povezavah. Tretjič, ima kvalitetne povezave z regionalnimi trgi, Slovenija ima odličen geostrateški položaj v središču Evrope, kjer tradicionalno razpolaga z dobrimi poslovnimi kontakti ter poznavanjem lokalnih jezikov, običajev, kulture ter mentalitete. In četrtič, kvaliteta življenja, Slovenija ima visok življenjski standard, številne mednarodne šole, spada med prvih deset držav po osebni varnosti in ima urejeno zdravstveno zavarovanje. Poleg navedenega pa lahko kot prednosti štejejo tudi visoko stopnjo zaščite investitorjev, pregledno poslovno zakonodajo, učinkovitost ter prilagodljivost proizvodnih podjetij, nizek davek na dohodek pravnih oseb, visok poudarek na okolju, velik poudarek na razvoju novih industrij z višjo dodano vrednostjo in novimi inovativnimi rešitvami.

Ministrstva se povezujejo in sodelujejo med seboj. Naša naloga je, da ustvarimo, zagotovimo vse pogoje za to, da o vlaganjih v slovensko gospodarstvo začnemo razmišljati tudi potencialni vlagatelji, ki zdaj tega še ne počno, to pomeni, da moramo ustvariti spodbudno poslovno okolje in kot že rečeno, upoštevati je treba, da vsak investitor predstavlja za nas potencialno dragoceno priložnost. Hvala.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Dr. Vinko Gorenak, imate besedo, da zastavite vprašanje ministru za pravosodje mag. Goranu Klemenčiču, ki je odsoten, zato vas sprašujem, ali želite pisni ali ustni odgovor.

DR. VINKO GORENAK (PS SDS): Ja, ustni odgovor bom prosil.

Parlamer, kot veste, meri naše besede. Če bi meril tudi ministrov, potem bi pri gospodu Klemenčiču zagotovo bila beseda »z ognjem in mečem« pa »čebulo bom olupil«, to je njegov besednjak. In verjetno zdaj tudi z ognjem in mečem hodi tja po svetu. Prav.

Moje poslansko vprašanje se nanaša na tisto, kar je sam sebi obljubil. Namreč, on je takrat na predstavitvi podal ene 15 stvari, za katere je rekel, da jih bo z ognjem in mečem uveljavil. Nasprotno, notranji ministrici, ki ni nič kaj takšnega obljubljala, zato njej ne morem teh vprašanj postavljati. Ena od stvari, ki jo je on omenil, je tudi ta, da se ne strinja s tem, da bi bili zakoni velikokrat novelirani. Pomeni, da naj nek zakon velja, dokler pač velja, potem je treba sprejeti nov zakon in ne tista A, B, C in ŽNJ, kot je on rekel. Se pravi, bi od njega potem človek pričakoval, da se bo tega tudi držal, kar je obljubil takrat na zaslišanju, ampak en pregled, ki sem ga sam naredil, kaj je minister prinesel v ta parlament, vam pa pokaže – veste kaj? – nekaj nad 10 novel v smislu ŽNJ in en zakon.

Jaz ga sprašujem in ga želim vprašati:

Kaj je s tistim, kar je sam sebi obljubil?

Ali je morebiti sam sebi lagal na zaslišanju, in poslancem?

V tem kontekstu bom prosil za ustni odgovor. Hvala lepa.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Gospa Iva Dimic, imate besedo, da zastavite vprašanje ministrici za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti dr. Anji Kopač Mrak.

IVA DIMIC (PS NSi): Hvala lepa za besedo, spoštovani predsednik. Spoštovana ministrica!

Zaradi globalizacije in vedno večje mobilnosti prebivalcev se tudi naše inštitucije vse bolj pogosto srečujejo z obravnavo oseb s tujim državljanstvom. Moje današnje vprašanje se nanaša predvsem na postopke in usposobljenost ter pristojnosti centrov za socialno delo za ravnanje v postopkih, ki sledijo postopkom odvzema otroka s tujim

državljanstvom in namestitve v krizni center za mlade.

Sprašujem vas, spoštovana ministrica:

Ali so centri za socialno delo ustrezno seznanjeni, po katerih aktih se določi pristojnost in uporabo prava – Konvencija, Odredba Bruslja IIA ali Zakon o mednarodnem zasebnem pravu in postopku?

Če je v postopku, na primer, otrok z ukrajinskim državljanstvom in začasnim prebivališčem v Republiki Sloveniji, kako naj CSD ravna, če se zakoniti rok za odločitev o zadevi izteka, od osrednjih organov v državi pa ni navodila kako postopati? Za otroka namreč seveda ni koristno, da se njegova namestitve v kriznem centru za mladino predolgo podaljšuje.

Zanima me:

Kako in kakšna so navodila, kako naj centri za socialno delo v takih primerih ravna in kaj je njihova podlaga za odločanje?

Hvala lepa za odgovor.

PRESEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Ministrica za delo, družino, socialne zadeve in enake zadeve dr. Anja Kopač Mrak, imate besedo za odgovor.

DR. ANJA KOPAČ MRAK: Hvala, spoštovani predsednik, za besedo.

Draga poslanka Iva Dimic, hvala za vprašanje. V skladu z 8. členom Ustave Republike Slovenije se ratificirane in objavljene mednarodne pogodbe uporabljajo neposredno. Nadalje so uredbe Evropske unije pravno zavezujoči akti in se morajo v celoti uporabljati v vseh državah Evropske unije.

Glede seznanjenosti centrov za socialno delo, po katerih aktih se določita pristojnost in pravo, ki se uporabljata – konvencija, uredba Bruslja ali zakon o mednarodnem zasebnem pravem postopku – v postopkih, v katerih so obravnavani otroci tujih državljanov z začasnim prebivališčem v Republiki Sloveniji, pojasnujemo, da se to tako, kot velja za zakone, ki jih sprejema Državni zbor Republike Slovenije, šteje, da javni uslužbenci poznajo ratificirane in objavljene mednarodne pogodbe in uredbe Evropske unije, ki jih morajo uporabljati pri svojem delu. Centri za socialno delo so javni, samostojni, socialnovarstveni zavodi.

Nadalje pojasnujemo, da konvencija o otrokovih pravicah z dne 20. novembra 1989 v prvem odstavku 2. člena določa, da države pogodbenice spoštujejo in vsakemu otroku, ki sodi pod njihovo pravno pristojnost, jamčijo s to konvencijo priznane pravice brez kakršnegakoli razlikovanja, ne glede na raso, barvo kože, spol, jezik, veroizpoved, politično ali drugo prepričanje, narodno, etično ali družbeno poreklo, premoženje, invalidnost, rojstvo ali kakršenkoli drug položaj otroka, njegovih staršev ali zakonitega skrbnika. Zakon o mednarodnem zasebnem pravu in postopku v 15. členu določa, da se tujemu državljanu ali osebi brez državljanstva, ki je v Republiki Sloveniji, začasni

varstveni ukrepi odredijo po pravu Republike Slovenije in trajajo dokler pristojna država o tem ne odloči in ne ukrene, kar je potrebno. Konvencijo o pristojnosti, pravu, ki se uporablja, priznavanju, uveljavljanju in sodelovanju glede starševske odgovornosti in ukrepov za varstvo otrok, katere cilji so določiti državo, katere organi so pristojni, da spremljajo ukrepe za varstvo otroka in njegovega premoženja, določiti katero pravo naj ti organi uporabljajo pri izvajanju svoje pristojnosti, določiti pravo, ki se uporablja in ureja starševsko odgovornost, zagotoviti, da si bodo ti varstveni ukrepi priznavali in izvajali v vseh državah pogodbenicah, med organi držav pogodbenici vzpostaviti sodelovanje, potrebno za uresničitev ciljev te konvencije. V 5. členu določa, da so sodni ali upravni organi države pogodbenice, v kateri je otrokovo običajno bivališče, pristojni, da sprejemajo ukrepe za varstvo otroka in njegovega premoženja. Konvencija v 11. členu določa, da so v vseh nujnih primerih organi države pogodbenice, na ozemlju katere je otrok ali premoženje, ki mu pripada, pristojni za sprejetje vseh potrebnih varstvenih ukrepov. Ukrepi, sprejeti na podlagi prejšnjega stavka, glede otroka, ki ima običajno prebivališče v državi pogodbenici, se prenehajo izvajati takoj, ko organi, pristojni na podlagi 5. do 10. Člena, sprejmejo potrebne ukrepe zaradi razmer.

Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve do zdaj temu področju ni posvečalo pozornosti, saj so bili primeri, do njih navajate v vprašanju, relativno redki. Zavedamo se, da je to pereč problem posebno v luči migracij, ki smo jim bili v Sloveniji nedavno priča. Zaradi navedenega bo treba razmisliti o vključitvi te problematike v izobraževanje oziroma usposabljanja, ki so namenjena centrom za socialno delo, da se bodo le-ti lažje odzivali na izzive, ki so in jim jih predstavljajo. Torej ministrstvo bo moralo pripraviti izobraževanje, vendar vseeno gre za to, da skupnost centrov za socialno delo vodi aktivne, izobraževalne, in usposabljanje, regijski sosveti so oblikovani, pri čemer take strokovne odločitve po navadi znotraj predebatirajo, je pa prav temelj reorganizacije tudi to, o tem imamo zelo veliko odprtih vprašanj, na kakšen način centre za socialno opolnomočiti, da bodo vse te zakonske določbe pravilno izvajali. Vendar bi radi to ločili od Ministrstva za delo, ker smo vseeno drugostopenjski organ in razmišljamo oziroma je v predlogu zakona, ki bo kmalu v javni razpravi. Predvideva se tudi centralna enota, ki bo skrbela predvsem za usklajenost delovanja centrov za socialno delo in pa samo izobraževanje strokovnih delavcev. Torej veliko bo temu namenjeno, je pa pač to novo področje, ki bo pač tudi predmet tega usklajevanja.

Želim pa vseeno poudariti, da ni Ministrstvo za delo, da so tu strokovni delavci in v bistvu centri za socialno delo samostojni in da pač prevzemanje ... / izklop mikrofona/

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Gospa Iva Dimic, imate besedo, da zahtevate dopolnitev odgovora.

IVA DIMIC (PS NSI): Hvala lepa, spoštovana ministrica, za vaše pojasnilo. Kot sem razbrala, se bodo zadeve na to tematiko oziroma na to problematiko tudi tujih državljanov, ki imajo začasno bivališče, tudi mladoletnih oseb seveda, še dopolnilo tudi v sami zakonodaji. Vendar bi lahko rekla, da mogoče gre za posamične primere, mogoče jih lahko naštejemo resnično na prste ene roke v Slovenije. Dejansko ne dvomim, da javni uslužbenci ne bi poznali vse konvencije in zakone, po katerih oni odločajo. Vendarle je pa mogoče tukaj pri tehkih primerih vprašanje ali pa mogoče kakšna večja potreba seveda, da bi vendarle od kakšnih tudi drugih organov v državi, mogoče tudi notranja se vključila ali pa pravosodje, da bi vendarle se poskušalo pomagati mladoletnim, ker vendarle, če mladoletni ostanejo v teh kriznih centrih za mladoletne, naj bi ostali nekje mogoče tri tedne ali kaj več, ampak da se to zadeve podaljšuje in da se ne rešuje, pa verjetno tudi ni dobro. Zato pozdravljam vašo namero, da se zadeve na tej strani uredijo. Bi pa seveda želela, da bi se čim prej. Hvala lepa.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Ministrica za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti dr. Anja Kopač Mrak, imate besedo za dopolnitev odgovora.

DR. ANJA KOPAČ MRAK: Hvala za to pobudo. Vsekakor mora vsak otrok, ki pride, dobiti zaščito, ki mu pripada. Vsekakor tudi če je en sam, je treba pač temu pozornost nameniti. Tako da bo treba pogledati konkreten primer, ker verjetno je tudi podlaga za vaše vprašanje konkreten primer, pogledati, kaj se je točno zgodilo in narediti vse, kar je v naši moči, da se stvari razrešijo.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Gospod Ivan Hršak, imate besedo, da zastavite vprašanje ministru za infrastrukturo, dr. Petru Gašperšiču.

IVAN HRŠAK (PS DeSUS): Hvala za besedo, spoštovani predsednik. Spoštovani gospod minister Peter Gašperšič!

V našo poslansko skupino smo prejeli kar nekaj pritožb stanovalcev večstanovanjskih hiš zaradi nove metode odmerjanja stroškov za ogrevanje in porabo tople vode, ki jih je prinesel septembra spremenjen pravilnik načina delitve in obračuna stroškov za toploto. Kljub trditvam ministrstva, da bo ta pravilnik boljši, je še vedno nepravičen in predvsem neprijazen do žepa lastnikov stanovanj, ki so se prisiljeni daljinsko ogrevati, četudi to zanje pomeni slabšo in predvsem dražjo možnost. Po svetu je namreč daljinsko ogrevanje najcenejše, samo pri nas ne. Naj spomnim, da morajo biti od leta 2011 v

večstanovanjskih stavbah grelni delilniki toplote. Lastniki stanovanj so morali delilnike kupiti, cena enega je takrat znašala med 40 in 50 evrov za delilnik. Ker mora biti delilnik nameščen na prav vsakem radiatorju, tudi tistem najmanjšem, je lastnike to stalo povprečno 200 evrov. Izkazalo se je, da ima tak sistem obračuna kup nepravilnosti. Nekateri stanovalci so začeli varčevati pri ogrevanju, tako da so manj ali celo nič ogrevali stanovanje, kar je vodilo v nastajanje plesni, povečanju vlage v stanovanjih in podobno. Ministrstvo je kljub ugotovitvam, da so bili prihranki energije po sprejetju prvega pravilnika tudi do 30% manjši, pravilnik nekako spremenilo. Žal pa se za uporabnike ni nič spremenilo oziroma nič izboljšalo. Še več, ministrstvo si je izmislilo še novo neumnost, to je nov način obračuna porabe tople vode. Poraba v kubičnih litrih, ki jo pokaže števec, se preračuna v kilovatne ure, doda še nekaj kilovatnih ur za povrh in tako porabnik na primer namesto treh kubičnih litrov vode plača 3,5, seveda preračunano v kilovatne ure. Septembra spremenjeni pravilnik, ki prinese določilo, da se v primeru, ko je preveč odstopanj od povprečne porabe toplote, obračun delitve stroškov izvede v celoti po površini stanovanj za celotno stavbo. V nasprotnem primeru pa po deležih glede na površino po delilnikih. In prav tukaj je eden od glavnih vzrokov za jezo, kajti država je najprej zahtevala namestitve delilnikov, zdaj pa jih ne bo več upoštevala. Hkrati je bil uveden minimalni porabniški delež v višini 40 % povprečne porabe na kvadratni meter, kar je še ena nelogičnost. Kaznuje se namreč tiste, ki varčujejo, namesto da bi pravilnik spodbujal k varčevanju s toplotno energijo, se očitno vračajo časi, ko se bo hkrati ogrevalo in zračilo stanovanja, kot je bilo to v preteklosti.

Zato vas sprašujem, gospod minister: Ali je res tako težko najti nek pameten, pravičen način za obračun toplote in tople vode v večstanovanjskih hišah?

Kako se to izvaja v tujini?

Zanima me tudi:

Zakaj stanovalcem večstanovanjskih hišah ni dovoljeno, da bi se ogrevali na primer z infra rdečimi paneli, ki so izredno učinkoviti, najcenejše ogrevanje in odpravljajo oziroma preprečujejo pojav plesni?

Dejstvo je ... / izklop mikrofona/

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Čas.

Minister za infrastrukturo, dr. Peter Gašperšič, imate besedo za odgovor.

DR. PETER GAŠPERŠIČ: Hvala lepa, spoštovani predsednik, spoštovani poslanke in poslanci! Hvala tudi za postavljeno vprašanje, gospod poslanec Peršak.

Uvodoma bi rekel, da se na ministrstvu ne izmišljujemo nekih neumnosti, ampak skušamo sistem urediti tako, da bo glede na ugotovljene izkušnje v praksi kar najbolj sledil tem ciljem, ki pa so, da varčujemo z energijo,

seveda pa ne na račun drugih sostanovalcev v nekih večstanovanjskih stavbah. Uvodoma tudi lahko ugotovim, da tisti, ki vam je dejal informacije oziroma vas prosil za postavitev tega vprašanja, da vas je napačno informiral v kar nekaj točkah, ki ste jih postavili v vprašanju. Pa bom šel po vrsti.

Najprej glede tople vode. Pravilnik pri določitvi teh deležev stroškov toplote oziroma goriva za pripravo tople vode posameznih delov večstanovanjskih stavb, količine porabljene tople vode, izkazane z vodomeri za toplo vodo, ne preračunava v kilovatne ure, kot ste to navedli v vprašanju, ampak se te količine, se pravi, izmerjena količina na vodomeru, uporabi pri določitvi porabniških deležev, in sicer kot izkazano porabo, na podlagi katere se potem določi porabniški delež posameznega stanovanja. Se pravi, tisti prispevek pri plačilu delitve stroška za toplo vodo je sorazmeren s porabljeno količino tople vode.

Potem tudi trditev, ki ste jo navedli v vprašanju, da je septembra objavljeni pravilnik prinesel določilo, da se v primeru, ko je preveč odstopanj od povprečne porabe toplote, obračun delitve stroškov izvede v celoti po površini stanovanj za celotno stavbo. To ne drži, kajti ravno ta sprememba pravilnika, ki smo jo uvedli v septembru, odpravlja ta princip, ki je v prejšnji verziji pravilnika povzročil kar nekaj zmede in težav. Po novem se namreč delitev stroškov vedno obračunava individualno z upoštevanjem očitkov v delilnikih, seveda pa pri tem omejujemo tisti najmanjši še možni odstotek odčitka in največji še možni odčitek. Zdaj je najmanjši odčitek 40 % povprečne porabe, najvišji pa 300 %. Z določitvijo teh deležev na nek način onemogočamo, da bi se nekateri stanovalci zaradi pretiranega varčevanja oziroma dogaja se tudi odklapljanja iz sistemov, da bi se ti stanovalci gredli na stroške sosedov. Stanovanja, ki jih lastniki namreč premalo ogrevajo, recimo, če so tudi stanovanja prazna, se ogrevajo pasivno s toploto, ki prehaja preko zidov, tal, stropov, od sosednjih ogrevanih stanovanj. Zato so lastniki po novem s temi spremembami motivirani, da svoje stanovanje vsaj minimalno ogrevajo, se pravi ohranjajo neko minimalno potrebno temperaturo in tako posledično ne povzročajo stroškov lastnikom sosednjih stanovanj.

Kako je v tujini? V drugih državah Evropske unije imajo različna pravila glede delitve stroškov toplote v večstanovanjskih stavbah. Seveda je to pogojeno z njihovimi tehničnimi lastniškimi razmerami v stavbah, klimatskimi pogoji in tako naprej, tudi tradiciji. Lahko navedem primer Češke, kjer se končni delež stroškov toplote za ogrevanje praviloma še bolj omejuje kot pri nas. Tam se ti odčitki zamejijo že pri 80 % povprečja, se pravi navzdol, navzgor pa gredo do 200 % povprečja. Pri nas torej gredo do 40 % povprečja, veljajo odčitki in do 300 % navzgor.

Glede ogrevanja z električnimi sistemi omenjate infrardeče panele, pa moram povedati, da je takšno neposredno osnovno ogrevanje na elektriko bilo prepovedano že s Pravilnikom o racionalni rabi energije pri gretju in prezračevanju iz leta 1984, tako da se skladno s tem taki sistemi električnega gretja lahko uporabljajo le kot pomožni viri ogrevanja. Vsekakor pa je treba v večstanovanjski stavbi ogrevanje uporabljati skladno s predvidenim projektom ogrevanja take stavbe. Hvala.

PODPRESEDNIK MATJAŽ NEMEC: Hvala lepa.

Gospod Hršak, želite besedo za dopolnitev odgovora. Izvolite.

IVAN HRŠAK (PS DeSUS): Hvala za odgovor, spoštovani minister.

Dobro, rekli ste malo drugače, kot sem jaz zastavil vprašanje. Recimo, da je vse to, kar ste navedli dejansko res. Vem, da ogrevanje z infrardečimi paneli ni dovoljeno za kompletno ogrevanje, ampak za dogrevanje, bi rekel, določenih prostorov pa ja, poleg osnovnega. In jaz mislim, da tu, če bi deloma ogrevali s tistim sistemom, ki v hiši je, bi lahko s temi določene prostore ogrevali, dodatno ogrevali in s tem preprečevali nastajanje plesni ali pa vlage v prostorih.

Jaz bi dal pobudo, da se o tem seveda v bodoče premisli, ker dejansko stanovalci v teh večstanovanjskih hišah nimajo nobene druge možnosti, da se ogrevajo, kakor pač na daljinsko ogrevanje, za katerega pa vidimo, da je v naši državi med dražjimi oziroma drugih cenejših sistemov ne smejo uporabljati. Pobuda je torej, da bi se mogoče v tej smeri v bodoče premislilo, ker konec koncev cilj je, da bi ljudje v večstanovanjskih hišah resnično plačevali tisto, kar pravzaprav porabijo. Da pa bi ta poraba seveda bila v smeri, da se seveda država trudi, da bi na tem ogrevanju seveda varčevali. Hvala.

PODPRESEDNIK MATJAŽ NEMEC: Hvala lepa.

Spoštovani minister, imate besedo za dopolnitev odgovora. Hvala.

DR. PETER GAŠPERŠIČ: Hvala lepa.

Dodal bi samo še to, da pravilnik pravzaprav predvideva tudi možnost, da se lastniki stanovanj dogovorijo tudi o kakšnem drugem načinu obračuna toplote. Skratka, v primeru, da bi si v celoti neka večstanovanjska stavba želela, ne vem, ogrevati na nek drug, bolj ekonomičen način, se lahko stanovalci o tem dogovorijo. Če je seveda je to možno doseči tudi v skladu s tistim podjetjem, ki jim dobavlja oskrbo toplote, namreč mi vemo, da marsikje po mestih imajo tudi obvezna priklopjanja na takšne daljinske sisteme ogrevanja, kajti če ta priključitev ne bi bila na ta način pogodbeno zavezana, bi bili ti sistemi lahko še bolj

nerentabilni in na ta način, bom rekel, tudi ogrožen njihov obstoj in ekonomično delovanje. Zato je seveda pri tovrstnih odločitvah vredno treba upoštevati te širše pogoje. Kot rečeno, pravilnik omogoča, dopušča tudi, da se v določeni večstanovanjski stavbi uporabniki, stanovalci lahko dogovorijo tudi za kakšen drugačen način obračuna toplote.

Dodal pa bi še to, kar ste omenil, problematiko plesni, vlage v stanovanjih. Seveda se z znižanjem temperature ta pojav poveča, vendar je treba pri tem poskrbeti tudi za druge ukrepe, kot je ustrezno prezračevanje stavb, zlasti tam, kjer so bila zaradi varčevanja z energijo zamenjana tudi okna, ki potem bolje tesnijo. Hvala lepa.

PODPRESEDNIK MATJAŽ NEMEC: Hvala lepa.

Gospod Danijel Krivec bo postavil poslansko vprašanje ministrici za okolje in prostor, gospe Ireni Majcen. Izvolite, gospod Krivec.

DANIJELO KRIVEC (PS SDS): Hvala za besedo, spoštovani podpredsednik. Lep pozdrav vsem prisotnim, ministrski ekipi, kolegicam in kolegom!

Spoštovano gospo ministrico Ireno Majcen sprašujem glede sprejemanja gradbene zakonodaje.

Zanima me konkretna časovnica pri sprejemanju te zakonodaje.

To pa podkreplujem z naslednjimi dejstvi. Če vzamemo stran Ministrstva za gospodarstvo, na njihovi spletni strani glede prostorske zakonodaje piše, trenutno stanje: »problematika pridobivanja okoljskih in gradbenih dovoljenj je po mnenju investorjev eden največjih problemov poslovnega okolja.« Če pogledamo, kako smo v nadaljevanju sprejemali interventni zakon oziroma ga bomo, tudi sam nimam težav, da to podprem. Zakon o zagotavljanju pogojev za izvedbo strateške investicije na razvojnem območju občine Hoče–Slivnica, nujni postopek, lahko ugotovimo, da v tej državi prostorska zakonodaja in še kakšna druga ne funkcionira. In če se spomnimo razprav na matičnem delovnem odboru in tudi razprave na hearingu, ko je spoštovana ministrica predstavljala svojo vizijo dela na tem resorju, je bila njena nekako prva prioriteta na prostorskem delu zakonodaje oziroma sploh pri sprejemanju zakonodaje ravno poudarek na teh zakonih, ki govorijo o urejanju prostora, ki govorijo o gradbeni zakonodaji in seveda v tej povezavi tudi o Zakonu o pooblaščenih arhitektih in inženirjih. In ko beremo časopise za nazaj, vidimo, da je že spomladi bilo govora o tem, da bo zakonodaja pripravljena nekje do konca maja, da bo v proceduri v tem letu. Vendar se to na žalost ne dogaja. In ko pogledamo spletno stran Ministrstva za okolje in prostor, na strani zakonodaje v proceduri piše: »prenova prostorske in gradbene zakonodaje v jeseni v novo javno razpravo«, kar je seveda potekalo,

in, citiram, »še vedno je predvideno, da bodo novi zakoni uveljavljeni v letu 2017«.

Zaradi vseh teh preteklih izkušenj, ko je ministrstvo kar pompozno najavljalo, da bo ta zakonodaja sprejeta že v letošnjem letu, sprašujem ministrico konkretno:

Kdaj bodo ti zakoni dejansko v proceduri v Državnem zboru?

Kajti na svoji spletni strani tudi pišete: »Zaradi kompleksne tematike pričakujemo obsežno razpravo tudi v Državnem zboru, je pa še vedno predvideno, da bodo zakoni uveljavljeni v prihodnjem letu.« Leto se izteka, 2017 se bliža, zato prosim za zelo konkretno časovnico, kako bomo to kompleksno problematiko v Državnem zboru obravnavali.

PODPRESEDNIK MATJAŽ NEMEC: Ministrica, gospa Irena Majcen, izvolite, imate besedo za odgovor.

IRENA MAJCCEN: Hvala, spoštovani predsedujoči. Spoštovani poslanke in poslanci! Poslancu gospodu Krivcu hvala za vprašanje. V vprašanju ste že sami navedli, da je ta zakonodaja bila v javni obravnavi konec lanskega in v začetku letošnjega leta. Tista javna obravnava je trajala tri mesece in je omogočila vsem zainteresiranim, da so podali pripombe. Teh pripomb je bilo zelo veliko, kar pomeni, da so jih morale strokovne službe obdelati. Nazadnje – in to ni prvič, sigurno ne tudi zadnjič – se je ugotovilo, da so marsikatero pripombe šle v diametralnem nasprotnem mnenju. Veliko je pa bilo tudi pripomb, ki so omogočile v sami pripravi rešitev neke boljše in razumljivejše rešitve, zato je bil ta skupek treh zakonov v javni obravnavi tudi v jeseni letošnjega leta. V tem času velikih pripomb ni bilo, nekaj pa jih je vseeno bilo. Tako da se je zdaj v mesecu decembru začel postopek medresorskega usklajevanja. Zakonodaja je nova. To govorim predvsem zaradi tega, ker gre za nove zakone in je pri tej proceduri seveda treba tudi tistim, kiodobrijo tako zakonodajo, dati dovolj časa. Ker ni nov samo zakon, ampak so nove tudi rešitve. Pravzaprav smo te nove rešitve iskali in jih želeli zapisati na način, da bi se tako, kot je v tej zakonodaji potrebno, torej v fazi prostorskega načrtovanja, stvari pripravile in izvedle na način, ki je lažji in manj časovno obremenjuje občine. Dejstvo je, da je že dve tretjini občin sprejelo svoje OPN, ena tretjina občin še tega ni storila. Kar neki delež občin je, ki bodo to storile v naslednjem letu, nekaj občin pa je, ki še niti sklepa o začetku tega postopka niso sklenile. To pomeni, da občinski prostorski načrti, kot najzahtevnejši del prostorskega načrtovanja, ostajajo. Se bodo pa manjše spremembe občinskih prostorskih načrtov lažje izvedle in tudi čas, predviden za te spremembe oziroma za odgovore nosilcev urejanja prostora, bo krajši.

Prav tako so precejšnje spremembe predvidene pri izdaji gradbenih dovoljenj. Nedavno ali pa

pred kratkim časom se je veliko govorilo o tem, kako z lahkoto se pridobijo gradbena dovoljenja v sosednjih državah, v Sloveniji pa ne. Zdaj s tem načinom se bo dalo gradbeno dovoljenje, če ga bo prostorski akt dopuščal, lažje pridobiti. Če pa prostorski akt ne bo predvidel na parceli gradnje, seveda gradbenega dovoljenja prosilec ne bo mogel pridobiti. Vendarle bo čas odločanja sorazmerno krajši. Gre tudi za delno rešitev, ki je bila že zajeta v Zakonu o varstvu okolja, kjer govorimo o okoljevarstvenih dovoljenjih in gradbenih dovoljenjih. Takrat smo se že srečali tudi na to temo. V tej zakonodaji bodo ti procesi še bolj dodelani. Res pa je, da novi zakon o varstvu okolja predvidi še tisto končno, tretjo rešitev, ko bodo objekti, v katerih bo okoljevarstveno dovoljenje seveda odločujoče, ali bo sploh proizvodnja ali tam ne bo proizvodnje, predmet pravzaprav Zakona o varstvu okolja. Vse to nam v medresorskem usklajevanju vzame nekaj časa. Predvidevamo, da bi v januarju na Vladi sprejeli to zakonodajo, in potem jo prenesemo v obravnavo v Državni zbor. Hvala.

PODPREDSIEDNIK MATJAŽ NEMEC: Hvala lepa.

Gospod Danijel Krivec, imate besedo, da zahtevate dopolnitev odgovora. Izvolite.

DANIJEL KRIVEC (PS SDS): Ja, hvala spoštovani ministrici za te odgovore. Na začetku je sicer bolj o vsebini govorila, na koncu je sicer rekla, da v januarju naj bi bili zakoni v medresorskem usklajevanju usklajeni, tako sem razumel, in naj bi prišli že nekako v proceduro, kar jaz močno dvomim. Kajti, ko berem spletno stran Ministrstva za okolje in prostor, pravi po tej spomladanski razpravi, še preden bo ponovno poslana septembra, so oni navajali: »Ministrstvo je na osnutke Zakona o urejanju prostora, Gradbenega zakona ter Zakona o pooblaščenih arhitektih in inženirjih prišla za več kot tisoč strani pripomb in predlogov«. Nato pa, citiram: »Vsi trije zakoni se spreminjajo in dodelujejo, ni pa ni to glavni razlog za novo javno razpravo, ki naj bi bila,« oziroma je zdaj že bila, »v septembru. Ker bodo šli predlogi v medresorsko usklajevanje, se nam je zdelo pošteno, da tisti, ki so sodelovali v javni razpravi vidijo, kaj je bilo narejenega.« Zdaj, če to beremo, pomeni, da je bilo že nekaj narejeno, pomeni, da neko medresorsko usklajevanje je bilo že po tej prvi razgrnitvi. Tako da v bistvu se preveč časa namenja nekemu usklajevanju in dogovarjanju, na drugi strani pa, bom spet šel na Zakon o interventnem oziroma nujni postopek občine Hoče Slivnica, kjer sama Vlada napiše: »Predolgi postopki pridobivanja nepremičnin in potrebnih dovoljenj bi od investiranja v Republiko Slovenijo odvrglo še več investitorjev, zmanjšalo investicije in še dodatno negativno vplivalo na javne finance in gibanje brezposelnosti« in tako naprej. Se pravi,

vi sami v gradivih pišete, da določena zakonodaja povzroča izpad prihodkov, zmanjšanje brezposelnosti oziroma ne omogoča investiranja, na drugi strani pa se iz javne razgrnitve, v javno razgrnitev ponavlja neko usklajevanje, ne pridete pa z rešitvami. Tako da vaši odgovori me sicer ne zadovoljujejo, bom pa s pozornostjo spremljal v januarju, kaj bomo v parlament dobili na mizo.

PODPREDSIEDNIK MATJAŽ NEMEC: Gospa ministrica, imate besedo za dodaten odgovor. Izvolite.

IRENA MAJČEN: Hvala.

V medresorskem usklajevanju pripravljeni trije zakoni od pomladi do jeseni, ko se je pripravila ta zadnja različica, niso bili tako, kot ste sam povedal, v prvi razgrnitvi je bilo veliko pripomb in pripravljale so se rešitve samo v smislu izpolnjevanja teh pripomb oziroma iskanju boljših rešitev. V medresorsko usklajevanje smo pristopili v mesecu decembru. Sami zakoni imajo, mislim, da preko 500 členov, kar pomeni, da je tudi za pravne strokovnjake potrebno nekaj časa, da jih skozi te postopke pripravimo oziroma pripeljemo.

Jaz se strinjam, da se to delo na našem ministrstvu spremlja. Nimam okrog tega nič za dodati, si pa nikakor ne delam utvar, da bomo s pripravo teh rešitev koga zadovoljili. V marsikaterem delu me namreč tudi ta zakonodaja spominja na izkušnje pri dimnikarskem zakonu, ko nikakor nismo znali pripraviti rešitve, ki bi bile sprejemljive. Tako tudi tu v teh treh zakonih iščemo neko srednjo pot, ki bi zadovoljila predvsem državljane in pa tudi investitorje. Kot sem povedala, v pomladi bo ta zakonodaja pripravljena tudi za Državni zbor in takrat boste poslanci in poslanke povedali, kaj okrog te zakonodaje mislite.

Si pa brez težav upam trditi, da so spremembe velike, in je tudi ta razprava, ki je bila v strokovni javnosti, bila potrebna. Zaradi teh velikih sprememb je pa predvideno, da bi zakonodaja, torej vsi trije zakoni začeli veljati ali konec leta 2017 ali pa v začetku leta 2018, gre dejansko tudi za pripravljeno dokumentacijo za pridobitev gradbenih dovoljenj po obstoječi zakonodaji in seveda mora biti čas od sprejema te nove zakonodaje pa do sprostitve teh aktov po prejšnji zakonodaji dovolj dolg. Pol leta je več, kot dovolj dolgo tako, da po naših predvidevanjih bi zakon začel veljati v začetku leta 2018 oziroma vsi trije zakoni. Hvala.

PODPREDSIEDNIK MATJAŽ NEMEC: Hvala lepa.

Gospod Danijel Krivec, želite besedo? Ne. Nadaljujemo. Gospod Ljubo Žnidar bo postavil poslansko vprašanje ministru za infrastrukturo dr. Petru Gašperšiču. Izvolite.

LJUBO ŽNIDAR (PS SDS): Hvala lepa za besedo! Spoštovani minister, gospod Peter Gašperšič!

Zdaj tokratno moje vprašanje je bolj finančne narave, ni toliko povezano s samo stroko. Seveda so pa finance bistveni segment pri tako pomembnem ministrstvu, kot je Ministrstvo za infrastrukturo. Če pogledam samo proračun za naslednji dve leti, za leto 2017 in 2018, je ta pogled, bi rekel, nekoliko boljši kot v preteklih dveh letih, skratka, se finančno stanje nekoliko izboljšuje, vendar pa vidim realno bojazen. Kajti proračun za leto 2017 in 2018 proračuna še nista finančno povsem zaprta zaradi tako imenovane, jaz bi rekel, uskladitve z zdravstvenim resorjem in seveda še tudi zaradi nedokončane ali pa nedorečene uskladitve z ostalim javnim sektorjem. Skratka, proračunske škarje s samim primanjkljajem se razpirajo. In jaz bi rekel, praksa kje vzeti, – seveda na infrastrukturnem področju, kajti, če se po zdravstveno izrazim, tam naj manj boli, direktno nikogar ne prizadene in je dejansko najlažje vzeti na infrastrukturi. Če grem konkretno, vemo, da tudi pri Darsu, ki ima velike finančne obveznosti, celotni dolg Darsa znaša 2,3 milijarde in z zapadlostjo obveznosti v prihodnjem letu nekaj manj kot 250 milijonov, to pomeni za Dars kot družbo veliko finančno breme. Čeprav vemo, da nekako Dars uspešno rešuje in prelongira vse svoje kredite, čakajo tudi nova investicijska vlaganja.

Zaradi tega sprašujem:

Kako se Dars na to pripravlja?

Ali je v pripravi že poroštvni zakon, da pokrije ta manko, ki ga bo Dars vsekakor v naslednjem letu imel, glede na te zapadle finančne obveznosti v letu 2017?

PODPRESEDNIK MATJAZH NEMEC: Besedo ima minister za infrastrukturo dr. Peter Gašperšič. Izvolite.

DR. PETER GAŠPERŠIČ: Hvala, predsedujoči, za besedo. Hvala tudi za postavljeno vprašanje poslancu Ljubu Žnidarju.

Naj uvodoma rečem, da so tudi finance del stroke, s katero se moramo ukvarjati na Ministrstvu za infrastrukturo. Nenazadnje se že dve leti v zvezi z drugim tirom ukvarjamo predvsem s financami. Ministrstvo za infrastrukturo seveda pozorno spremlja tudi dogajanje v zvezi z odplačevanjem obveznosti družbi Dars za že najeta posojila. Vemo, da bi vsakršna nesposobnost tovrstnega odplačevanja lahko bila zelo škodljiva potem za finančne kazalnike Republike Slovenije. Realni finančni sposobnosti družbe Dars zato prilagajamo tudi letne aktivnosti družbe Dars, ki jih ministrstvo potrjuje v okviru vsakoletnih načrtov izvajanja koncesije in letne izvedbene pogodbe za izvajanje naročila na podlagi 4. člena Zakona o Družbi za avtoceste v Republiki Sloveniji. Drži tudi to, kar ste omenili, da mora

Dars v letu 2017 odplačati 203 milijone evrov glavnice in ocenjeno še približno 45 milijonov evrov finančnih obveznosti iz naslova obresti, tako da je to skupaj slabih 250 milijonov. Dars načrtuje te obveznosti v celoti plačati iz rednega poslovanja, pri čemer del glavnice v višini 103 milijone evrov načrtuje plačati iz lastnih sredstev, preostala sredstva pa iz postopka refinanciranja najetih posojil, ki ga omogoča nedavno sprejeti poroštvni zakon za izvajanje refinanciranja teh starih dolgov. Skratka zakon, ki to omogoča je že bil sprejet. Poleg tega je Vlada Republike Slovenije pred kratkim, pravzaprav minuli teden, sprejela paket predpisov s področja oblikovanja cenovne politike cestninjenja tovornih vozil. V zvezi s tem je izdala Uredbo o cestninskih cestah in cestnini, potem Uredbo o določitvi faktorjev prilagoditve višine cestnine za tovorna vozila, nadalje je sprejela tudi Sklep o določitvi višine cestnine za tovorna vozila ter podala soglasje k splošnemu aktu o cestninjenju in ceniku cestnine za uporabo cestninskih cest. Gre torej za paket medsebojno povezanih pravnih aktov, katerih izdaja je potrebna zaradi sprememb na področju te omenjene cenovne politike cestnine tovornih vozil. Dejstvo je namreč, da se višina cestnin za tovorna vozila ni spremenila že vse od leta 2013, zato je bilo treba to cenovno politiko prilagoditi spremembam v strukturi voznega parka tovornih vozil. Namreč čedalje več je bilo bolj ekoloških vozil, zato se je dogajalo, da kljub povečanemu tovornemu prometu na avtocestah prihodki iz naslova cestnin za tovorna vozila temu niso sledila. Zdaj s predlaganimi ukrepi pa se povečuje torej stabilnost in višina prihodkov oziroma se potem tudi s tem zagotavlja finančno vzdržen poslovni model. Pri spremembi te cenovne politike pa smo upoštevali tako obstoječo strukturo tovornih vozil in tudi ekološki vidik, tako da vozila, ki bolj onesnažujejo okolje, tudi plačajo višjo cestnino. Dars ocenjuje, da bo tako v letu 2017 z dvigom te osnovne cene na prevožen kilometer in z zmanjšanjem obstoječih prilagoditvenih faktorjev za evro emisijske razrede, ob upoštevanju odliva vozil v čistejše evro emisijske razrede, realiziral nekje do 44 milijonov evrov dodatnih prihodkov iz naslova cestninjenja tovornih vozil. V letu 2018 pa bo k zagotavljanju ustreznih prihodkov pomembno prispevala tudi uvedba tako imenovanega elektronskega cestninjenja tovornih vozil v prostem prometnem toku.

PODPRESEDNIK MATJAZH NEMEC: Gospod Ljubo Žnidar, imate besedo, da zahtevate dopolnitev odgovora. Izvolite.

LJUBO ŽNIDAR (PS SDS): Spoštovani minister, hvala za te odgovore.

To se pravi, da poroštvno zagotovilo države Dars ima pod streho.

Zdaj bi vprašal, glede na dvig cen za cestninjenje za kamione prinese cirka 44 milijonov v naslednjem letu.

Ali bo elektronsko cestninjenje v letu 2017 že začelo z opravljanjem svoje funkcije?

Ne vem, kdaj je rok zaključka izvedbe elektronskega cestninjenja za kamione. Če sem prav seznanjen, naj bi bilo to v pozni jeseni drugega leta. Tudi s tega naslova naj bi bili neki dodatni prihodki.

Pa me zanima:

Ali so ti prihodki že v teh 44 milijonih ali bo to še dodaten del prihodkov s tega naslova?

PODPRESEDNIK MATJAŽ NEMEC: Gospod minister, imate besedo.
Izvolite.

DR. PETER GAŠPERŠIČ: Hvala lepa.

Ta ocena teh dodatnih do 44 milijonov evrov torej temelji na obstoječem, sedanjem sistemu pobiranju cestnin in je izračunana izključno na podlagi tega povišanja cen, ki bo uveljavljeno s 1. 1. 2017.

Elektronsko cestninjenje tovornih vozil v prostem prometnem toku – Dars seveda ta projekt zdaj izvaja in je predvideno, da se torej v letu 2017 postavi vsa potrebna infrastruktura na avtocestnem omrežju. Po informacijah, ki jih imam z družbe Dars, naj bi se ta sistem začel potem uporabljati s 1. 1. 2018 in iz naslova uvedbe tega cestninjenja na celotnem omrežju pa mislim, če se pravilno spomnim, da so ocene, da bo to prineslo še dodatni, iz naslova zaprtja torej cestninskega sistema, še dodatnih 8 do 10 % višjih prilivov iz naslova samega cestninjenja.

Moram pa reči še to, da se predvideva, da bomo ob hkratni uvedbi elektronskega cestninjenja morali uvesti tudi metodologijo za cestninjenje tovornih vozil, ki jo moramo sprejeti na podlagi evropske tako imenovane direktive o evrovinjeti. Ta metodologija je na družbi Dars tudi že pripravljena in je v postopku usklajevanja z evropsko komisijo, tako da se tudi na podlagi sprejetja te metodologije lahko pričakujejo še določene prilagoditve na sami cenovni politiki za ceno, torej cestnin po prevoženem kilometru. Hvala lepa.

PODPRESEDNIK MATJAŽ NEMEC: Hvala lepa.

Gospod Saša Tabaković bo postavil poslansko vprašanje ministrici za izobraževanje, znanost in šport dr. Maji Makovec Brenčič.
Izvolite.

SAŠA TABAKOVIĆ (PS SMC): Spoštovani predsedujoči, hvala za besedo. Spoštovana ministrica, kolegice, kolegi!

V tem letu in pol, kar sem nastopil mandat v Državnem zboru, sem tako na Odboru za izobraževanje kot tudi na Odboru za kulturo, seveda ob različnih temah večkrat dokaj kritično razpravljaj o zmožnostih celosten uporabe slovenskega jezika in posledično tudi iz nje

izhajajoče funkcionalne pismenosti dijakov. Ko govorimo o pismenosti, seveda govorim na splošno o sposobnosti nekega kvalitetnega opredeljevanja do različnih vsebin, tudi življenjskih, kar seveda pomeni, da šolski prostor ne jemljem samo kot nek prostor nalaganja nekega fotografskega znanja, ampak predvsem kot nek prostor, kjer se razvija neka misel in posledično tudi osebnost posameznika. Tako da ta moja kritika je bila utemeljena predvsem na predzadnjih rezultatih PISA iz leta 2013. Kot je bilo razvidno iz historiat tako Ministrstva za izobraževanje tudi Ministrstva za kulturo, so bili pripravljene neki določeni ukrepi, ki naj bi pismenost dejansko izboljšali. Glede na rezultate iz leta 2016, seveda na prvi pogled deluje, da so bili ti ukrepi primerni. Namreč dijaki so opazno izboljšali svoj rezultat, kar pomeni, da so izboljšali svoj rezultat tako na področju naravoslovja in matematike kot seveda tudi na področju bralne pismenosti. Kar je v tem trenutku po mojem mnenju še posebej pomembno, je tudi dejstvo, da se je zmanjšala stopnja povezanosti med šolskim uspehom otroka in pa blagostanjem njegove družine. V praksi je to seveda pomenilo, da slabši, kot je bil socialni položaj otroka, slabša je bila tudi njegova razgledanost, kar je z nekega razsvetljskega šolskega modela, ki ga v Sloveniji negujemo, seveda problematično. To poudarjam zato, ker je pa ta razlika med našimi dijaki še vedno večja kot v večini drugih držav, se pa vseeno, kot rečeno, ta razlika zmanjšuje hitreje kot drugje. Gledano vertikalno, podatki kažejo, da je naš šolski sistem v temelju dober in kvaliteten, seveda če temu ne bi bilo tako, potem učenci tudi ne bi dosegali določenih nadpovprečnih dosežkov.

Sprašujem v tem smislu tudi ministrstvo:

Na kakšnih ukrepih se bo še naprej strmelo h kakovosti izobraževanja in doseganju višjih izobraževalnih ciljev, morda tudi v luči socialne slike posameznega dijaka?

Hvala lepa.

PODPRESEDNIK MATJAŽ NEMEC: Spoštovana ministrica dr. Maja Makovec Brenčič, imate besedo.
Izvolite.

DR. MAJA MAKOVEC BRENČIČ: Najlepša hvala, spoštovani predsedujoči. Spoštovani gospod poslanec, celoten zbir!

Tako je, z letošnjimi rezultati, raziskava je potekala leta 2015, tako kar se tiče PISA kot seveda tudi TIMSS, smo lahko zelo zadovoljni. Preprosto zato, kar smo celo v treh pismenostih, tako bralni, matematični kot naravoslovni nad povprečjem OECD. Še posebej poudarjam bralno pismenost, ta je bila namreč zelo visoka leta 2006, a kot kažejo sedanji rezultati, smo to nadpovprečnost iz leta 2006 znova popravili in smo celo nekoliko višje. V vmesnem obdobju pa je bilo v resnici zaznано precejšnje padanje, zato so bili tudi ukrepi, ki so bili sprejeti za

izboljšanje še posebej bralne pismenosti, dobro sprejeti in tudi danes izkazujejo rezultate. Ob tem gre največja zahvala predvsem celotnemu šolskemu polju, učiteljicam, učiteljem, ravnateljem, ravnateljicam, najbolj pa seveda učenkam, učencem, ki so zmogli ne le sprejemati te ukrepe, ampak tudi na pravi način pokazati svoje znanje.

Kako zdaj naprej? Predvsem z vidika bralne pismenosti, ki se jo naslavlja ne le samo skozi znanje, razumevanje slovenskega jezika, ampak tudi širše, tudi tako imenovanih funkcionalnih spretnosti, ko se znajdemo v življenju, je pomembno, da dorečemo dopolnilne ukrepe znotraj nacionalne strategije bralne pismenosti, ki je pred zaključkom. To je pravzaprav obnovitveni del, ki se sestavlja v zadnjem obdobju še posebej intenzivno zato, ker bi želeli, da je ta strategije ne le sprejeta na ministrski ravni, ampak na vladni ravni. Zakaj? Zato, da lahko zaobjame ne le samo šolski prostor, ampak seveda tudi širše.

Naprej. Nadaljujemo z evropskimi projekti, tako imenovanih inovativnih učnih okoljih, kjer se gradi in vzpostavlja kompetenčni sistem vsakega posameznika, tako učitelja na eni strani kot na drugi strani učenca, učenke, na način, da se lahko lažje, hitreje in bolj opismeno na vseh ravneh sooča z izzivi v življenju. Temu projektu je v novi tej sedanjí finančni perspektivi namenjeno veliko sredstev in tudi največ področij se vključuje prav zato, da lahko na vseh ravneh pismenosti najprej ohranjamo potem pa dosegamo še boljše rezultate. In pa seveda ciljni raziskovalni projekti, s katerimi bomo tudi nadaljevali, predvsem za razvijanje bralnih in pisnih zmožnosti. Pa ne le to, tudi naravoslovju ne bomo samo gledali pravzaprav sedanje ogledalo in bili z njim zadovoljni, ampak je treba tudi poseči po razmislekih novih učnih metod, spremenjenih pristopov, še bolj lahko rečemo inovativnem, kreativnem načinu spodbujanja razmišljanja posameznikov, posameznic v šolskem prostoru, zato da bi lahko tudi bolj učinkovito izvajali tako učne načrte, jih tudi ustrezno posodabljali in s tem dosegali ne le samo primerljivost, ampak preprosto tudi stalen dvig kompetenc, znanja in seveda tudi znotraj tega tudi veščin. Zakaj pa je to še toliko bolj pomembno? Kajti tako TIMSS kot PISA, ki sta v resnici pokazala zelo dobre rezultate, TIMSS še posebej na maturitetni fiziki in matematiki, naravoslovju sicer, je pa pokazal seveda tudi, da otroci, učenci ne uživajo vedno v tem, kar se učijo, zato je treba nasloviti tudi te ukrepe. Prav na tem področju bomo pripravili ne le raziskovalni del in tudi še dopolnili obstoječo analitiko, ampak se usmerjali predvsem v ta konceptualni razmislek o pristopih, učnih metodah, pripravah, načinih razumevanja, tudi zdaj sodobnejše, tehnološko usmerjene družbe, a hkrati ob ustvarjanju ravnotežja – temu rečemo tistega osnovnega tradicionalnega pristopa z modernimi pristopi – ter na ta način seveda začeli in skušali spodbujati še na drugi način, da

se otroci, učenci, učenke, ne le v šoli dobro počutijo, da verjamejo v to, kar se učijo, ampak da ob tem tudi vse bolj uživajo.

Res je, naš sistem je dober, je kakovosten. Še vedno sodimo v zbir tistih 25 do 30 držav, ki nas stalno vabijo medse, najbolj kakovostnih, tako po analitikah OECD kot drugih mednarodnih institucijah, zato da si delimo dobre prakse. Vedno pa je prostor za izboljšanje, za stremenje naprej, zato so to naša analitična ogledala, ki morajo biti podlaga za še trdnejšo kakovost in predvsem prepričanje v to, da znamo in zmoremo zaupati v lasten šolski sistem.

PODPRESEDNIK MATJAŽ NEMEC: Hvala lepa, gospa ministrica.

Gremo naprej, in sicer bo gospa Anja Bah Žibert postavila poslansko vprašanje ministrici za finance mag. Mateji Vraničar Erman. Izvolite.

ANJA BAH ŽIBERT (PS SDS): Hvala lepa za besedo, predsedujoči. Spoštovana ministrica!

Nova Ljubljanska banka je v državni lasti. To ni nič novega. Dejstvo je, da je zato država tudi odgovorna, da banka posluje kot dober gospodar. V preteklosti smo že večkrat govorili o tem, da je banko treba prodati. Naša zaveza nekako sega tja do 2017, da bi se te zadeve tudi storile oziroma izvršile. Vendar pa je zelo pomembno, v kakšnem stanju, kakšni kondiciji bomo pustili to banko. O obravnavi svetovalnih pogodb v NLB je bilo v preteklosti že kar nekaj govora. Spomnim naj na pogodbo gospoda Kosa, ki je v nekaj mesecih ali pa pičlem obdobju zaslužil 765 tisoč evrov. Skratka, gre za ogromno denarja. Vprašljivi so seveda potem končno tudi učinki. Naj ob tem tudi poudarim, kar je zelo pomembno, da so davkoplačevalci v to banko, vsak posameznik je vložil okoli 3 tisoč evrov, da smo jo dokapitalizirali.

Zato vas, ministrica, sprašujem:

Ali ste seznanjeni tudi z drugimi svetovalnimi pogodbami, ki jih je samo v letu 2015 kar nekaj, nekatere od njih kažejo tudi kar na sumljivo povezovanje, če bom mogoče izrekla malo bolj trdo besedo, ampak kar lahko rečemo, da že kažejo na sum korupcije?

Dejstvo je, da odgovor, da seveda Ministrstvo za finance ni odgovorno za to, ne drži, kajti vsak od nas je odgovoren, če so zadeve, kako se porablja davkoplačevalski denar samo nekoliko čudne ali nenavadne, da se o tem vpraša in tudi dobi pojasnila.

Jaz nimam v tem trenutku dovolj časa, pa vendar bom izpostavila samo en primer. Gre za podjetje Randerspace, to je ustanovilo podjetje Pristop; vi dobro veste, da se je pred časom v tem podjetju zaposlil tudi Matija Sevšek. No, to podjetje je dobilo v letu 2015 kot svetovalno podjetje okoli 200 tisoč evrov. Prav tako je podjetje, ki ga je ustanovila bivša uslužbenka

Pristopa, ravno tako dobilo okoli 200 tisoč evrov. Se pravi, 400 tisoč evrov za podjetja, s katerimi je prej sodeloval bodisi, so na novo ustanovljena, so šli po svoje, vendar pa so bili sodelavci, gospod Matija Sevšek.

Jaz tukaj prosim ... / izklop mikrofona/

PODPRESEDNIK MATJAŽ NEMEC: Spoštovana ministrica, mag. Mateja Vraničar Erman, imate besedo. Izvolite.

MAG. MATEJA VRANIČAR ERMAN: Hvala lepa za besedo.

V zvezi z zastavljenim vprašanjem naj kljub vsemu začnem s pojasnilom, da smo si v Sloveniji na podlagi zakona, ki ga je sprejel Državni zbor, zastavili sistem upravljanja s premoženjem oziroma s kapitalskimi naložbami v lasti države tako, da smo ustavili oziroma preoblikovali prejšnjo družbo v Slovenski državni holding in mu podelili mandat, da upravlja s kapitalskimi naložbami države. Pri tem smo mu zapisali, da mora biti pri upravljanju teh nalog samostojen in pa neodvisen in kot ključni cilj smo v predlogu zakona navedli, da je treba upravljanje z državnim premoženjem po eni strani profesionalizirati in po drugi strani ločiti od dnevno političnih vprašanj. V skladu s tem moramo presojati tudi pristojnost oziroma odgovornost Ministrstva za finance za sprejemanje posameznih poslovnih odločitev. Nova Ljubljanska banka je organizirana kot gospodarska družba, kot delniška družba, ima ustanovljene organe upravljanja in pa organe nadzora in preko teh morajo teči tudi nadzorne aktivnosti v zvezi s posameznimi svetovalnimi pogodbami, ki so bile omenjene. Ministrstvo za finance neposredne pristojnosti za presojo ali za nadzor posameznih svetovalnih pogodb ali kakršnih koli drugih pogodb, ki jih sklepa Nova Ljubljanska banka, nima.

Glede drugega dela vprašanja, ki se pa nanaša na to, ali bomo poskrbeli za to, da bo banka, kot radi rečemo, v dobri kondiciji, ko bo treba dokončati prodajni postopek pa lahko ugotovim, da so ključne usmeritve, ki jih mora pri svojem poslovanju banka zasledovati v tem trenutku določene v zavezah, ki jih je država morala sprejeti za to, da je v decembru 2013 lahko banki podelila državno pomoč. Banka te zaveze izpolnjuje, nekatere je izpolnila celo predčasno in v vsakem pogledu krepi kvaliteto svojega poslovanja, zaradi tega in v tem okviru Ministrstvo za finance tudi opravlja svoje splošne nadzorne funkcije in skrbi za to, da so po eni strani zaveze izpolnjene, po drugi strani pa tudi zato, da se skozi izpolnitev teh zavez banka dejansko lahko v končni fazi proda z največjim možnim izplenom. Hvala lepa.

PODPRESEDNIK MATJAŽ NEMEC: Gospa Anja Bah Žibert, imate besedo, da zahtevate odgovor, izvolite.

ANJA BAH ŽIBERT (PS SDS): Hvala lepa, predsedujoči.

Še enkrat, poglejte, jaz enostavno ne sprejemam odgovorov v smislu, imamo nadzorne organe. Očitno ti nadzorni organi ne delujejo. Če sem jaz prišla do podatkov in stvari ter čisto preprosto povezala, potem bi morali že kdaj ti nadzorni organi odreagirati, ker gre za podatke iz leta 2015. Prej je predsednik Vlade razlagal, kako bodo vedno delovali kot dober gospodar, in če bo kakršenkoli sum, bodo ukrepali. Celo govoril je, da bo kar poslal policijo, čeprav to ni v njegovi pristojnosti.

Jaz vas sprašujem, kaj se bo naredilo. Mimo teh števil ne morete pogledati v tla in reči, češ, mi nismo pristojni, in to je konec besede.

Poglejte, Ernst&Young v letu 2015 okoli 650 tisoč evrov pogodbe, potem Center za poslovne odličnosti Ekonomske fakultete, tukaj si kar po nekaj dnevih izplačujejo, v letu 2015 vse skupaj 65 tisoč evrov. Potem, ne vem, učenje jezikov, na letno pogodba 128 tisoč evrov. Različne pravne družbe zaslužijo okrog 300 tisoč evrov. Glejte, to so številke, in dajte pojasniti davkopačevalcem, ali dejansko to pomeni, da s tem Nova Ljubljanska banka in država pridobiva. Naj še nekaj dodam. V zadnjih dveh letih je iz Nove Ljubljanske banke bilo odpuščenih 550 delavcev. To so bili delavci nižjega ranga, kakšnih velikih odpustov nismo slišali. Po drugi strani, če bi bil res problem to, da je kadrovska preširoka in prebogata, pa so zaposlili novih 170 delavcev na zelo visoke položaje z dobrimi plačami.

Ministrica, jaz prosim, da dopolnite svoj odgovor in poveste, kako boste reagirali.

PODPRESEDNIK MATJAŽ NEMEC: Spoštovana ministrica, imate besedo za dopolnitev odgovora.

MAG. MATEJA VRANIČAR ERMAN: Še enkrat, odreagirali bomo v skladu s pristojnostmi, ki jih po zakonu imam. Ministrstvo po zakonu nima pravice posegati ali poizvedovati o posamičnih konkretnih pravnih poslih, ki so bili sklenjeni v banki. Pristojnost za to imajo ustrezni nadzorni organi. Ti bodo verjetno na ustrezen način tudi obveščeni o teh podatkih, ki ste jih navajali. Hvala lepa.

PODPRESEDNIK MATJAŽ NEMEC: Gospa Anja Bah Žibert, imate postopkovno, izvolite.

ANJA BAH ŽIBERT (PS SDS): Ja, žalostno je, da moramo postavljati poslanska vprašanja za to, da bodo nadzorni delavci, ki služijo bajne sejnine, odreagirali. No, če bodo na podlagi mojega vprašanja, bom toliko bolj vesela. Ampak jaz upam, da bodo v proračun potem vrnili svoje sejnine.

Poglejte, še enkrat. 550 delavcev je bilo nekako vrženih na cesto, kakorkoli že. Na drugi strani pa Nova Ljubljanska banka samo za športne igre na leto porabi skoraj 80 tisoč evrov. 80 tisoč

evrov, spoštovani. Govorimo o banki, ki je v lasti države. Zato mislim, da enostavno ni sprejemljivo, da moramo čakati na to, da bodo neki organi, za katere očitno vemo, da nimajo tega namena, govorim o podatkih iz leta 2015, zdaj pa je konec leta 2016 in do zdaj ni nihče odreagiralo.

In še nekaj. Ni res tudi to, kar vam zakon dopušča oziroma omogoča, pa vam zagotovo ne dopušča, da dopuščamo banki, da je očitno neodvisna od tveganja korupcije. Kot sem povedala, imamo zaposlenega iz bivšega Pristopa in samo v letu 2015 za 500 tisoč evrov pogodb. In mi povejte, kakšne potrebe so to, da moramo skleniti za Pristop oziroma za podjetje Pristopa in pa bivše uslužbenke pogodbe za 500 tisoč evrov. Banka, če je uspešna, verjetno takšnih oblik v promociji res ne potrebuje.

Predsedujoči, jaz prosim, da se o tem opravi javna razprava. Dejstvo je, da vse kaže na to, da gre za nova izčrpavanja v različnih oblikah. Jaz tudi ne vem, kaj ima Center poslovne odličnosti, kar nenehno pogodbe, kar isto višino, kaj se dogaja, potem pa hodijo zaposleni iz Nove Ljubljanske banke tja predavat, pa še verjetno tam potem zaslužijo.

Glejte, stvari je toliko, da jaz, pa sem laik na tem področju, jih vidim. In da jih nadzorni organi, ne da vidijo, ampak da niso še ukrepali, je pa nesporno žalostno predvsem zato, ker se igrajo z denarjem davkoplačevalcev. Kot sem rekla, 3 tisoč evrov vsak davkoplačevalec. 2,4 milijarde evrov smo vložili v to banko. Hvala lepa.

PODPREDSIEDNIK MATJAŽ NEMEC: O vašem predlogu bo Državni zbor odločil jutri, 13. decembra, v okviru glasovanj.

Dr. Matej T. Vatovec bo postavil poslansko vprašanje ministru za infrastrukturo dr. Petru Gašperšiču.

DR. MATEJ T. VATOVEC (PS ZL): Hvala, podpredsednik! Spoštovani minister!

Najprej dve konstataciji. Septembra 2014 je SDH na podlagi sklepa takratne vlade Alenke Bratušek prodalo Aerodrom Ljubljana, takrat nemškemu državnemu podjetju Fraport. Uradni razlog za to je bil upad prometa, ki se je zgodil v času krize. Druga stvar je, da je marca letos taisti SDH prodal tudi Adrio Airways in tokrat z razlogom, da neznano nemško podjetje 4K Invest rešilo Adrio pred stečajem. To sta na nek način dva podatka. Zdaj smo praktično že tretje leto iz krize in vendar je v zadnjih 10 mesecih promet na letališču upadel za 4,5 %, promet Adrie Airways pa skoraj za 13 %. Razmere so očitno tako zaostrene, da vaše ministrstvo pripravlja strategijo z ukrepi v primeru, da bi prišlo do stečaja družbe Adria Airways, kot ste sporočili v odgovoru za časopis Delo 19. novembra.

Najbrž ni na tem mestu treba pretirano poudarjati, kaj se lahko zgodi v primeru stečaja takšne družbe. Zdaj kratkoročno bi verjetno odpadli vsi leti, kaj bi se zgodilo na dolgi rok, pa

je tudi vprašanje oziroma je težko špekulirati. Zagotovo pa bi se lahko soočili s tem, da bi odpadle določene povezave s strateško pomembnimi mesti. Primer je recimo madžarski nacionalni prevoznik Malev, ki je šel v stečaj že leta 2012 in še danes ima težave ravno s tem, da praktično nima povezav s ključnimi destinacijami. Ljubljana, kot vidimo zdaj tudi pred časom verjetno ni daleč od tega, če plastično ponazorim za športne navdušence, smučarka Ilka Štuhec se ni vrnila na letališče v Ljubljano, ampak v Zagreb.

Za vas imam dve zelo konkretni in neposredni vprašanji. Prvo je:

Kdaj bo ta strategija ukrepov pripravljena in kakšne so konkretne vsebine, torej kakšni so ukrepi, ki so predvideni v primeru stečaja Adrie Airways?

In drugo. SDH je pri privatizaciji dolžan zagotoviti ohranitev delovnih mest. Zato me zanima:

Ali so v pogodbi tudi zaveze o ohranitvi delovnih mest in tistih povezav, ki so za Slovenijo v tem trenutku strateškega pomena?

PODPREDSIEDNIK MATJAŽ NEMEC: Gospod minister, dr. Peter Gašperšič, izvolite, beseda je vaša.

DR. PETER GAŠPERŠIČ: Hvala, predsedujoči, za besedo. Hvala tudi za postavljeno vprašanje.

Vaše konstatacije so bile točne. Tudi na Ministrstvu za infrastrukturo pozorno spremljamo podatke o številu potnikov, in sicer tako na samem letališču Jožeta Pučnika Ljubljana kot tudi pri letalskem prevozniku Adria Airways. Treba je reči, če bi prišlo do stečaja podjetja Adria Airways, bi bilo treba zagotoviti mobilnost prebivalstva na letalskem področju, kar je vsekakor v javnem interesu, in sicer ne zgolj zaradi zagotavljanja prevozov turističnih potnikov, temveč tudi zaradi zagotavljanja dnevnih poslovnih letov in povezav.

Morebiten stečaj podjetja pomeni takojšen odvzem operativne licence letalskega prevoznika in s tem tudi ustavitve vsega njegovega letalskega prometa. V takšnem primeru bi sledile naslednje aktivnosti. Glede na to da letalski prevoznik Adria Airways večino letov opravi znotraj Evropske unije in da za redne letalske povezave znotraj Evropske unije ni omejitev, evropska uredba o skupnih pravilih za opravljanje zračnih prevozov v skupnosti omogoča pravne prevoze vsem letalskim prevoznikom znotraj unije brez omejitev. Te lete bi lahko tako v razmeroma kratkem času nadomestili drugi letalski prevozniki znotraj EU. Razmeroma kratek čas ne pomeni, da bi kateri od letalskih prevoznikov Evropske unije lahko že naslednji dan nadomestil vse lete podjetja. Skladno s tržno logiko, ki ste jo tudi že omenili, namreč prevozniki želijo opravljati prevoze zgolj na tistih linijah, ki so tržne zanimive, medtem ko

bi ostali leti verjetno v določenem obdobju ostali nepokriti.

Možno je tudi, da bi del najbolj zanimivih linij, predvsem tistih, ki predstavljajo povezavo z vozlišči na drugih letališčih, bil nadomeščen s prevozniki zaveznitva Star Alliance, predvsem tistimi, ki trenutno polnijo svoja vozlišča z leti Adrie Airways. Je pa težko oceniti obseg in čas, v katerem bi prevozniki Star Alliance lahko prevzeli promet Adrie Airways na ljubljanskem letališču. To je namreč odvisno tudi od njihovih razpoložljivih zmogljivosti v konkretnem obdobju.

Glede letov, ki niso tržno zanimivi, so pa pomembni zaradi potreb slovenskega gospodarstva, pa bi lahko Republika Slovenija začela s pričetkom uvajanja postopka obvezne javne službe na določenih gospodarsko opravičljivih povezavah, skladno s pravili prej omenjene evropske uredbe. K opravljanju prevozov na posameznih letih je treba potem povabiti vse evropske letalske prevoznike, zato je treba pripraviti razpis in ga objaviti v Uradnem listu Evropske unije, predvsem pa je treba znotraj proračuna zagotoviti tudi finančna sredstva.

Glede opravljanja rednega letalskega prevoza zunaj EU pa je treba poudariti, da se leti prevozi lahko opravljajo zgolj na podlagi bilateralnih sporazumov o zračnem prometu. To pomeni, da letalski promet na določeni progi lahko opravljajo zgolj prevozniki iz držav pogodbenic določenega sporazuma. To na primer pomeni, da bi lete v Moskvo lahko nadomestil zgolj letalski prevoznik iz Ruske federacije.

Ministrstvo si v bistvu ves čas prizadeva za sklepanje tovrstnih bilateralnih sporazumov s tretjimi državami. Tako smo kar nekaj sporazumov podpisali tudi že v letošnjem letu. Naj povem še to, da v skladu z Nacionalnim programom razvoja prometa si ministrstvo prizadeva tudi za zagotavljanje konkurenčnih pogojev za delovanje letalskih prevoznikov v Republiki Sloveniji. Skladno s tem smo tudi že v letošnjem letu sprejeli določene prilagoditve, tako glede tarif, ki se zaračunavajo prevoznikom, zlasti glede navigacijskih služb, kjer smo v proračunu zagotovili, da se del teh stroškov, ki se pojavljajo sicer na letališčih Portorož in Maribor, zagotavlja sedaj iz proračuna in ne ... / izklop mikrofona/

PODPRESEDNIK MATJAŽ NEMEC: Dr. Matej T. Vatovec, imate besedo, da zahtevate dopolnitev odgovora. Izvolite.

DR. MATEJ T. VATOVEC (PS ZL): Hvala.

Kolega Trček me je opozoril, da bi lahko gospa Štuhec prišla tudi v Maribor. Ampak dobro, govorimo o Adria Airways in letališču v Ljubljani. Nek seznam ukrepov ste navedli, ampak sedaj v bistvu so precej prepuščeni temu, kako se bo trg vedel in kako bodo letalski ponudniki vstopili, če bi želeli vstopiti. To ni

pravzaprav strategija Vlade oziroma to, kar bi lahko država naredila za to, da se zagotovijo povezave. Tudi obvezna javna služba – tukaj se mi pojavi sedaj takoj eno vprašanje. Glede na to, da smo pravkar sprejeli oziroma potrdili v Državnem zboru strategijo razvoja prometa, v kateri ni predvidenih sredstev za tovrstne aktivnosti, predvsem za zračni promet, je vprašanje sedaj, kako bi v primeru, da pride dejansko do stečaja Adrie, lahko v tem trenutku pravzaprav karkoli naredili kot prepustili to zadevo trgu. Zato sem ravno omenjal primer Madžarske. Tam od leta 2012 trg ni bil pretirano aktiven oziroma, kako se naj izrazim, ni želel obnoviti teh povezav in je zaradi tega tudi stanje s povezavami na Madžarskem sedaj slabo. In možnost je, da se bo to zgodilo tudi pri nas.

Še enkrat ponavljam pa drugo vprašanje, na katerega mi niste odgovorili, v zvezi z SDH.

Ali so v pogodbi, konkretno glede prodaje Adria Airways, kakršnekoli zaveze glede ohranitve delovnih mest in pa tudi povezav, kar je na nek način povezano?

PODPRESEDNIK MATJAŽ NEMEC: Spoštovani minister, imate besedo za dopolnitev odgovora. Izvolite.

DR. PETER GAŠPERŠIČ: Hvala lepa.

Glede na izkušnje, ki jih lahko vsi vidimo na primeru madžarskega prevoznika, gotovo bi v primeru stečaja podjetja Adria Airways bile določene posledice. Vsekakor vseh povezav, ki se sedaj opravljajo, gotovo ne bi mogli v nekem razmeroma kratkem času nadomestiti. Lahko pa povem, da je Agencija za civilno letalstvo dolžna ves čas spremljati stanje in poslovanje podjetja Airways. Po zagotovilih in informacijah, ki jih imamo s strani agencije, ki jih torej dobivajo in preverjajo pri letalskem prevozniku, za enkrat njihovo poslovanje ni ogroženo po informacijah, ki jih dobivamo.

Glede tega vašega drugega vprašanja, ki pa se nanaša na samo vsebino pogodbe, pa vam moram žal odgovoriti, da ministrstvo takrat ni sodelovalo niti ni bilo seznanjeno z vsebino pogodbe. Tako bi bilo verjetno treba to nasloviti bodisi na samo podjetje ali pa na družbo SDH, ker verjetno to informacijo morda lahko vam posredujejo, če ni neke poslovne skrivnosti povezane s tem. Hvala lepa.

PODPRESEDNIK MATJAŽ NEMEC: Dr. Matej T. Vatovec, imate besedo za postopkovno zahtevo. Izvolite.

DR. MATEJ T. VATOVEC (PS ZL): Hvala.

Kljub vsemu pa obstaja ta dvom, glede na to, da ministrstvo pripravlja to strategijo oziroma nek seznam ukrepov v primeru stečaja, torej nek dvom kljub temu je, da bi se kaj karkoli zalomilo. In dejstvo je, da naša transportna podjetja v zadnjem času padajo kot domine. Zgodi se nam kaj hitro lahko, da bomo obstali

pravzaprav država, ki je odrezana od glavnih prometnih tokov. Kot sem že prej rekel, septembra 2014 je bil privatiziran Aerodrom, novembra 2015 Adria Airways Tehnika, marca letos pa še Adria Airways. Ko so se vsa ta podjetja privatizirala, so vlade in kupci obljubljali investicije in razvoj, zgodilo pa se je ravno obratno. Čisto konkretno. Aerodrom Ljubljana je imel že zagotovljenih do 17 milijonov evropskih sredstev za drugi terminal. S privatizacijo so se ta sredstva izgubila. Kljub velikim obljubam zlasti v tovrnem prometu Fraport ni investiral niti centa v letališče. In to je situacija, ki se nam ponavlja, pojavlja vsakič znova pri vsakem podjetju, ki se prodaja. To jasno kaže na to, da praktično uničujemo infrastrukturo v tej državi. Seveda še slabše je pri Adria Airways, in to kljub temu da je bila letos spet dokapitalizirana 3,5 milijona evrov na vsaj 50 milijonov podlage iz leta 2011. Imamo na eni strani drastični upad prometa, nemški lastniki so prodali še zadnje letalo in v resnici sploh ne vemo, kdo je dejanski lastnik in kakšno pogodbo je SDH podpisal. Zadnji dve vladi sta pravzaprav spravili na kolena zračni promet v tej državi.

Mislím, da je sedaj dovolj razlogov za to, da se opravi splošna razprava na to temo v Državnem zboru, ker to, kar se dogaja z zračnim prometom, se pravzaprav dogaja tudi ladijskemu in tovrnemu prometu. SDH je prodal Aerodrom Ljubljana nemški državní firmi Fraport. Uprava Slovenskih železníc sedaj prodaja Slovenske železnice – Tovorni promet avstrijskim državnim železnicam in Vlada se tako ali drugače pogaja z Madžari, da bi delnice Luke Koper prenesli na 2TDK in seveda potem 2TDK prodali Madžarski. V 60. letih prejšnjega stoletja so naši ljudje zgradili temelje zračnega, železniškega in drugega prometa. In sedanji politični razred pravzaprav ostanke teh strateških podjetij prodaja tujim državam in mi se v prometnem smislu vračamo v čas Dravske banovine. Mislím, da je to, še enkrat poudarjam, zadosten razlog za to, da opravimo splošno razpravo o tej tematiki.

PODPRESEDNIK MATJAŽ NEMEC: O vašem predlogu bo Državni zbor odločil jutri, 13. decembra, v okviru glasovanj.

Gospod Ivan Prelog bo postavil poslansko vprašanje ministru za gospodarski razvoj in tehnologijo gospodu Zdravku Počivalšku. Izvolite.

IVAN PRELOG (PS SMC): Hvala za besedo, predsedujoči.

Spoštovani minister gospod Počivalšek! Japonsko podjetje Yaskawa bo po najnovjših informacijah vzpostavila center Yaskawa za Evropo v Sloveniji, ki bo zadostila okoli 80 % evropskih potreb po robotih. Slovenski vladi je uspelo izpolniti pogoje japonskega podjetja kljub hudi konkurenci ter tako zagotovilo investicijo za vzpostavitev centra, ki naj bi zaposlovalo 200 slovenskih inženirjev. Vlada je v proceduro v

Državni zbor poslala Predlog zakona o zagotavljanju pogojev za izvedbo strateške investicije na razvojnem območju v območju Občine Hoče - Slivnica.

Kaj ta strateška investicija pomeni za regionalni razvoj Maribora z okolico, ki se sooča z visoko stopnjo brezposelnosti?

Hvala za odgovor.

PODPRESEDNIK MATJAŽ NEMEC: Spoštovani minister izvolite, beseda je vaša.

ZDRAVKO POČIVALŠEK: Spoštovani predsedujoči, poslanke in poslanci, spoštovani gospod poslanec hvala za vprašanje.

Predlog zakona o zagotavljanju pogojev za izvedbo strateške investicije na razvojnem območju v občini Hoče - Slivnica je za Republiko Slovenijo in za regionalni razvoj mesta Maribor in okolice izjemnega pomena. Podravska regija, nekoč močna industrijska regija, je že vrsto let po kazalnikih, s katerimi se meri razvitost regij, ki jih spremlja Umar v svoji poročilih o razvoju, uvrščena na samo dno lestvic. Tako spada med slabo oziroma najslabše razvite regije v Sloveniji. Ob tem je treba upoštevati, da zanemarjanje človeškega kapitala v obliki brezposelnosti povzroča dolgoročne ekonomske in socialne posledice. Po oceni Evropske fundacije za izboljšanje življenjskih in delovnih razmer so slovenski stroški prejemkov za mlade brezposelne zaradi izpada dohodkov in davkov enakovredni 1,31 % bruto družbenega proizvoda. To za Slovenijo pomeni skoraj 524 milijonov evrov škode, brez upoštevanja starejših brezposelnih.

Zaradi navedenega je nujno treba ukrepati. Najboljše zdravilo za reševanje teh hudih socialnih zagat je ustvarjanje novih delovnih mest. Ravno zaradi tega je Vlada Republike Slovenije v parlament vložila Zakon o zagotavljanju pogojev za izvedbo strateške investicije na razvojnem območju občini Hoče - Slivnica. S predlogom zakona želimo omogočiti novo greenfield investicijo z več delovnimi mesti. Razvojno območje v občini Hoče - Slivnica, ki se bo s predlogom zakona vzpostavilo, je območje proizvodne cone v občini Hoče - Slivnica, na katerem se izvaja strateška investicija. Navedena investicija zasleduje razvojne, socialne, prostorske, logistične, prometne in druge cilje. Zagotovitev pogojev za izvedbo strateške investicije na razvojnem območju je v javnem interesu. Govorimo o strateški investiciji, ki bo morala po zakonu na problemskem območju z visoko brezposelnostjo ustvariti najmanj tisoč delovnih mest. Konkretno v tem primeru se pogovarjamo z investitorjem o 2 tisoč 500 do 3 tisoč delovnih mestih, vendar v zakonu govorimo o številki, njena velikost v višini najmanj 100 milijonov evrov, v konkretnem primeru skoraj 500 milijonov, pa bo prinesla številne pozitivne učinke tudi na druge panoge in gospodarske subjekte. Z investicijo bo torej v mariborski prostor prinesena nova gospodarska

aktivnost, ki bo omogočila delo tudi na drugih področjih, kot so logistika, nabava. Zaradi pospeševanja gospodarske rasti bodo pozitivni učinki vidni tudi na socialnem področju, pokojninski blagajni in državnem proračunu. Posledično pa bodo teh pozitivnih učinkov deležni vsi državljani Republike Slovenije. Hvala.

PODPREDSIEDNIK MATJAŽ NEMEC: Hvala lepa, gospod minister.

Gospa Jelka Godec bo postavila poslansko vprašanje ministrici za zdravje, gospe Milojki Kolar Celarc. Izvolite.

JELKA GODEC (PS SDS): Hvala lepa za besedo.

Spoštovana ministrica, za vas imam vprašanje glede vašega navodila, ki ste ga dali nekje v mesecu oktobru 2015, in sicer bolnišnicam ste poslali dopis, v katerem jim sporočate oziroma jim nalagate, da celotno količino zdravil iz plazme nabavijo preko Zavoda Republike Slovenije za transfuzijsko medicino. Ta zdravila iz slovenske plazme nabavijo neposredno v okviru podeljene javne službe, torej brez javnega razpisa. Temu ravnanju oziroma temu vašemu navodilu se je uprlo vodstvo UKC Maribor in takrat izvedlo tudi javni razpis, javno naročilo za nabavo zdravil iz plazme. Kasneje, v februarju 2016, pa ste poslali UKC Maribor, vodstvu, da zahtevate od njih, da nabavijo zdravila iz plazme neposredno od Zavoda Republike Slovenije za transfuzijsko medicino, češ da to ravnanje UKC Maribor ni v skladu s predpisi, ki urejajo področje preskrbe z zdravili iz slovenske plazme. Zato jih pozivate, da s svojo aktivnostjo na področju zagotavljanja zdravil iz plazme uskladijo z vašimi navodili.

Pri pregledu zakonov, na katere se sklicujete, to je Zakon o zdravilih, Zakon o javnih naročilih, Zakon o preskrbi s krvjo, nikjer ni razvidno, da ima Zavoda Republike Slovenije za transfuzijsko medicino ekskluzivno na tem področju. Ima prednost, ne pa ekskluzivne.

UKC Maribor je pridobil tudi več oziroma dve pravni mnenji, v katerih prav tako zavzema stališče, da v Zakon o zdravilih, Zakonu o preskrbi s krvjo in po Zakonu o javnih naročilih Zavod za transfuzijsko medicino nima ekskluzive za prodajo zdravil iz slovenske plazme. Torej, iz Zakona o preskrbi s krvjo ni mogoče razbrati, da daje zakon zavodu posebno ali celo izključno pravico pri dajanju zdravil iz krvi v promet, enako razlago pa je podalo tudi Računsko sodišče Republike Slovenije v porezijskem poročilu Zavoda Republike Slovenije za transfuzijsko medicino z dnem 10. 1. 2008, ko je navedlo, da je prodaja zdravil iz krvi tržna dejavnost Zavoda Republike Slovenije za transfuzijsko medicino.

Spoštovana ministrica, na vas naslavljam vprašanje:

Na podlagi katerega zakonskega določila ste bolnišnicam dali navodilo, da

zdravila iz slovenske plazme dobavi Zavoda Republike Slovenije za transfuzijsko medicino neposredno v okviru podeljene javne službe?

Hvala.

PODPREDSIEDNIK MATJAŽ NEMEC: Besedo ima ministrica za zdravje, gospa Milojka Kolar Celarc. Izvolite.

MARIJA MILOJKA KOLAR CELARC: Lepo pozdravljeni, spoštovani gospod podpredsednik, spoštovana poslanka in ostali poslanke in poslanci!

Najprej bi želela pojasniti, da je Ministrstvo za zdravje izdalo omenjeni dopis oziroma navodilo, ki ga vi omenjate, glede nabave zdravil iz slovenske plazme ob izvedbi skupnega javnega naročanja za dobavo zdravil v letu 2015, ki ste ga na podlagi sklepa Vlade Republike Slovenije 43000/800 2015/5 z dnem 5. marca 2015 izvedla Ministrstvo za javno upravo in Ministrstvo za zdravje. Z dopisom smo želeli javne zdravstvene zavode obvestiti, da skupno javno naročilo za dobavo zdravil ne bo zajelo zdravil iz slovenske plazme, saj v skladu s predpisi javne zdravstvene zavode zdravil iz slovenske plazme preskrbuje Zavod Republike Slovenije za transfuzijsko medicino v okviru podeljene javne službe. Pravna podlaga za tovrstno ravnanje Ministrstva za zdravje je določena v Zakonu o zdravilih, ki v 71. točki 6. člena določa prednostno preskrbo z zdravili iz slovenske plazme. Omenjeno načelo določa prednost in ne ekskluzive preskrbe z industrijsko izdelanimi zdravili iz slovenske plazme, to je iz sveže zamrznjene plazme za predelavo, zbrane v Republiki Sloveniji. V skladu s prednostnim načelom se namreč izvaja preskrba z zdravili iz Evropske unije iz tuje plazme, če se z zdravili iz slovenske plazme ne pokrije vseh potreb po teh zdravilih v Republiki Sloveniji. Ob tem je treba dodati, da je za potrebe preskrbe s krvjo in krvnimi pripravki na ozemlju Republike Slovenije Vlada Republike Slovenije ustanovila Zavod Republike Slovenije za transfuzijsko medicino.

Ministrstvo za zdravje je junija 2016 izdalo tudi navodilo o preskrbi z zdravili iz slovenske plazme, kjer je javnim zdravstvenim zavodom z namenom zagotovitve enakopravnega dostopa do zdravil iz slovenske plazme predpisalo način ravnanja za lažje izvajanje prednostnega načela preskrbe z zdravili iz slovenske plazme.

V skladu s temi navodili se prednostno načelo v praksi izvaja na način, da bolnišnice prejmejo od Zavoda Republike Slovenije za transfuzijsko medicino zdravila iz plazme, ki je zbrana v Republiki Sloveniji v količinah, ki jo le-ta lahko zagotovi na letni ravni. Z razpoložljivimi količinami zdravil z albuminom in iz plazme, zbrane v Republiki Sloveniji, se dosega cca le 60 % pokritih potreb po teh zdravilih v Sloveniji na letnem nivoju. Razliko do pokritosti vseh potreb po zdravilih s temi preparati, ki je ni mogoče zagotoviti iz plazme, zbrane v Republiki

Sloveniji, pa bolnišnice nabavijo pravočasno po pravih javnega naročanja.

Na koncu bi želela dodati tudi to, da Slovenija v zadevi C 296/15 Medisanus pred sodiščem Evropske unije zastopa stališče, da je zaradi posebnosti področja preskrbe z zdravili in krvi kot dobrine, ki izhaja iz človeškega telesa, upravičen odstop od siceršnjih pravil javnega naročanja. Po mnenju Republike Slovenije je prednostno preskrbo z zdravili iz plazme, zbrane v Republiki Sloveniji, ki jo določa 71. točka 6. člena Zakona o zdravilih, treba razumeti v luči sedmega odstavka 168. člena Pogodbe o delovanju Evropske unije, ki določa, da države članice same opravljajo in razporejajo dodeljene vire, kar po svoji naravi zdravila iz plazme, zbrane v Republiki Sloveniji, tudi so. Po mnenju bi tržno obravnavanje surovine, ki je v celoti pridobljena brezplačno, ki posega v človeško telo, imelo negativne posledice in bi vplivalo na motivacijo krvodajalcev.

PODPRESEDNIK MATJAŽ NEMEC: Gospa Jelka Godec, imate besedo, da zahtevate dopolnitev odgovora.
Izvolite.

JELKA GODEC (PS SDS): Spoštovana ministrica!

Če določbe 71. točke 6. člena Zakona o zdravilih določajo, da ima pri prodaji zdravil iz krvi Zavod za transfuzijsko medicino privilegiran položaj oziroma da morajo naročniki kupovati zdravila iz krvi od tega zavoda, so te določbe v nasprotju z zakonodajo Evropske unije. Veljajo pravila Evropske unije o prostem prometu zdravil in ne obveznosti iz 71. točke 6. člena. Za nakup zdravil iz krvi veljajo enake pravice in obveznosti kot za ostala zdravila.

Me pa zanima, gospa ministrica, vi ste nenehno govorili o prednosti in ne o ekskluzivi. Vprašala sem:

Po katerih določilih, iz katerega člena ima Zavod za transfuzijsko medicino ekskluzivo za prodajo – ne pa prednost?

Ker če ima prednost, potem se lahko po Zakonu o javnih naročilih izvede javno naročilo s pogajanjem, torej odprto in s pogajanjem. Tukaj pa niste dovolili javnega naročila, zahtevali ste torej neposreden nakup. Veste pa, verjetno pa ste seznanjeni s tem, da je Zavod za transfuzijsko medicino v preteklosti prodajal oziroma dobavljal zdravila iz krvi tudi po 80-odstotni marži.

Zanima me tudi:

Kako komentirate to, da je baje vodja službe za ekonomiko in financiranje iz Zavoda za transfuzijsko medicino tudi član Strokovnega sveta za preskrbo s krvjo na Ministrstvu za zdravje?

Ali ima to tudi vpliv na vaš sklep oziroma vaše navodilo, da ima Zavod za transfuzijsko medicino popolno ekskluzivo?

Prav tako vas prosim sedaj tudi še za komentar tega, da je UKC Maribor pred časom podpisal

pogodbo o dobavi zdravil iz krvi z zavodom za nedoločen čas brez cene.

Ali to drži?

Kako boste reagirali, če ta pogodba podpisana? Bilo je kar nekaj odpora tudi v samem UKC Maribor s strani pravnikov, ki še vedno trdijo po pravnih mnenjih, da ne more imeti Zavod za transfuzijsko medicino ekskluzive, predvsem pa ne pogodbo za nedoločen čas brez cene.

PODPRESEDNIK MATJAŽ NEMEC: Gospa ministrica, imate besedo za dopolnitev odgovora.
Izvolite.

MARIJA MILOJKA KOLAR CELARC: Hvala za dodatno vprašanje.

Mislím, da sem že v prvem delu dovolj jasno pojasnila, zakaj je v Sloveniji rešitev taka, kot je, za zdravila iz krvne plazme, ki je kot izdelek pridobljena iz človeške krvi, ki jo darujejo slovenski krvodajalci brezplačno. To je tudi naše stališče. In odgovor Evropskemu sodišču, ker je pač ta ponudnik, ki je zainteresiran, da prodaja pri nas te izdelke, začel tudi postopke pri Evropskem sodišču. Niso to, bom rekla, tako edinstvene rešitve. Take rešitve poznamo, recimo, tudi pri nekaterih drugih državah in za nekatere druge produkte, kjer nek javni interes oziroma neka boljša preskrba, ki je v nacionalni pristojnosti, ne gre čisto po določilih tega 168. člena Pogodbe o delovanju Evropske unije.

Glede tega, ker je bil očitek tudi povezan s cenami, naj povem, mi smo zbrali podatke za letošnje leto, za devet mesecev, in so povprečne nabavne cene preko Zavoda za transfuzijsko medicino cenejše, kot jih je ponudil ta tuji ponudnik.

Glede same pogodbe pa ne morem komentirati, ker pač nimam informacij, kakšna pogodba, za koliko časa z UKC Maribor je bila sklenjena.

PODPRESEDNIK MATJAŽ NEMEC: Gospa Jelka Godec, imate besedo, da zahtevate postopkovni.

JELKA GODEC (PS SDS): Glede na zadeve, ki se bodo odvijale v mesecu januarju, bomo v bistvu to vprašanje tudi izpostavili na eni izmed sej.

Bi vas pa, ministrica, samo na tem mestu pozvala, da potem pa takrat odgovorite:

Ali je res navskrižje interesov enega izmed zaposlenih na Zavodu za transfuzijsko medicino?

Hkrati pa vas tudi seznanjam s tem, če niste vedeli, da je v primeru Francije Evropsko sodišče presojal o tem in razsodilo, da v bistvu so francoske meje odprte za nabavo zdravil iz krvi. Tako izgovori na direktive pri vas očitno – enkrat da, enkrat ne; enkrat je treba upoštevati, drugič ne. Bomo pa o tem razpravljali očitno tudi na januarski seji.

PODPREDSIEDNIK MATJAŽ NEMEC: O vašem predlogu bo Državni zbor odločal jutri, v okviru glasovanj.

Prehajamo na gospoda Jožefa Horvata, in sicer postavil bo poslansko vprašanje ministrici za finance mag. Mateji Vraničar Erman.

Gospod Horvat, izvolite, beseda je vaša.

JOŽEF HORVAT (PS NSi): Hvala lepa, spoštovani gospod podpredsednik. Drage kolegice in kolegi!

Spoštovana gospa ministrica za finance, na vas se obračam z vprašanjem, ki je povezano z izvajanjem Zakona o ukrepih Republike Slovenije za krepitev stabilnosti bank. Ta zakon je bil uveljavljen 28. decembra 2012, se pravi, velja skorajda štiri leta, in v 33. členu ta zakona ureja odgovornost članov organov vodenja in nadzora bank ter organov nadziranja bank.

V prvem odstavku tega člena, torej 33. člena, je za člane Upravnega odbora Družbe za upravljanje terjatev bank določena obveznost takojšnje naznanitve sumov kaznivih ravnanj članov organov vodenja, nadzora ter nadziranja bank pristojnim organom. V drugem odstavku 33. člena omenjenega zakona pa je kot sankcija za opustitev te dolžnosti določena razrešitev oziroma prekinitve delovnega razmerja iz krivdnih razlogov.

Spoštovana gospa ministrica, mene zanima podatek:

Koliko sumov kaznivih ravnanj v skladu s prvim odstavkom 33. člena Zakona o ukrepih Republike Slovenije za krepitev stabilnosti bank so člani Upravnega odbora Družbe za upravljanje terjatev bank pristojnim organom naznanili do danes, torej od začetke uveljavitve zakona do danes?

Se pravi, gre za časovni interval približno 4 let. Za vaše odgovore najlepša hvala vnaprej.

PODPREDSIEDNIK MATJAŽ NEMEC: Spoštovana gospa ministrica, imate besedo za odgovor. Izvolite.

MAG. MATEJA VRANIČAR ERMAN: Hvala lepa za besedo, gospod podpredsednik.

Spoštovani poslanec, naj bom kratka, ampak precej konkretna. Do sedaj je DUTB Nacionalnemu preiskovalnemu uradu naznanila 57 nepravilnosti, hkrati pa je DUTB pripravila skupaj 6 ovadb, ki so bile posredovane Generalni policijski upravi v nadaljnjo preiskavo. Znotraj DUTB je oblikovan sistem naznanitev, tako da ne moremo vseh teh aktivnosti pripisati točno članom upravnega odbora, zagotovo pa vodstvo DUTB skrbi za to, da tisti, ki so po notranjih pravilih zadolženi, da tovrstne naznanitve opravljajo, to svojo dolžnost tudi izpolnijo.

PODPREDSIEDNIK MATJAŽ NEMEC: Gospod Jožef Horvat imate besedo, da zahtevate dopolnitev odgovora. Izvolite.

JOŽEF HORVAT (PS NSi): Hvala lepa, gospod predsednik.

Hvala lepa, spoštovana gospa ministrica, za zelo konkretne odgovore. Imam rad, da so odgovori izraženi v številkah. Seveda pa si tudi slovenska javnost glede na velikost tako imenovane bančne luknje oziroma višino bančne luknje lahko predstavlja in predstavi neko svojo sliko, ali je teh 57 naznanitev nepravilnosti dovolj, ali je 6 ovadb dovolj ali ne. Bi pa imel še eno vprašanje, gospa ministrica, vezano na drugi odstavek 33. člena, to pa je vprašanje:

Koliko je bilo pa razrešitev oziroma prekinitve delovnega razmerja članov posloводства oziroma Upravnega odbora Družbe za upravljanje terjatev bank iz krivdnih razlogov zaradi opustitev dolžnosti, ki so torej definirane v drugem odstavku 33. člena omenjenega zakona?

Hvala lepa tudi za te odgovore.

PODPREDSIEDNIK MATJAŽ NEMEC: Ministrica, imate besedo za dopolnitev odgovora. Izvolite.

MAG. MATEJA VRANIČAR ERMAN: Hvala lepa.

Ministrstvo za finance v okviru svojih nadzornih pristojnosti ni zaznalo primera, da bi prišlo do opustitve obveznosti, ki so določene s 33. členom zakona, torej nismo predlagali razrešitve nobenega člana upravnega odbora zaradi opustitve te dolžnosti.

Hvala.

PODPREDSIEDNIK MATJAŽ NEMEC: Gospod Jožef Horvat, imate besedo, da zahtevate postopkovno. Izvolite.

JOŽEF HORVAT (PS NSi): Hvala lepa.

Gre za izjemno pomembno vprašanje in mislim, da bi bilo dobro, da bi Državni zbor na naslednji seji opravil razpravo o izvajanju Zakona o ukrepih za krepitev stabilnosti bank, posebej, da bi se na tej seji fokusirali na izvajanje 33. člena omenjenega zakona. Zato, gospod podpredsednik, predlagam Državnemu zboru, da sprejme sklep, da se na naslednji seji Državnega zbora ta razprava tudi opravi. Hvala lepa.

PODPREDSIEDNIK MATJAŽ NEMEC: O vašem predlogu bo Državni zbor odločil jutri v okviru glasovanj.

Nadaljujemo z gospo Nado Brinovšek, ki bo postavila poslansko vprašanje ministrici za okolje in prostor gospe Ireni Majcen.

Izvolite, gospa Brinovšek.

NADA BRINOVŠEK (PS SDS): Hvala za besedo, lep pozdrav vsem v dvorani.

V lanskem letu je v jesenskem času Ministrstvo za okolje prvič pripravilo oziroma predstavilo javnosti načrt za zmanjševanje poplavne ogroženosti. Te predstavitve so bile takrat po celi Sloveniji in po vaših besedah, spoštovana ministrica, naj bi bil do konec lanskega leta ta načrt že pripravljen. Ampak tega načrta še vedno ni.

V Zgornji Savinjski dolini se je v začetku lanskega leta oblikovala tudi civilna iniciativa, ki skupaj z župani neprestano opozarja ministrstvo na nevarnosti in na škodo, ki jo predstavlja reka Savinja ob poplavah. Po ocenah škode ob poplavah je bilo v Zgornji Savinjski dolini v obdobju 2007–2014 kar za 25,2 milijona škode. V decembru 2015 je bil na to temo tudi posvet na Ljubnem ob Savinji, kjer je bil prisotnim županom in iniciativi predstavljen ta načrt in tudi obljubljen je bilo, da bodo lahko sodelovali pri pripravi tega načrta. Ker do tega sodelovanja seveda ni prišlo, so letos jeseni župani zgornjesavinjskih občin na ministrstvu naslovili tudi urgenten dopis glede umeščanja naše doline v prioritete države glede poplavne varnosti. Žal pa so bili župani seznanjeni, da v državnem načrtu zmanjševanja poplavne ogroženosti zgornjega toka reke Savinje sploh ni. V zvezi s tem me zanima:

Zakaj v tem načrtu zgornjega toka reke Savinje ni?

V nadaljevanju me še zanima:

Kdaj bo res zaključen ta NZPO?

Ali bo na terenu predstavljen?

Ali bodo lahko lokalne skupnosti in civilne iniciative podale na ta načrt tudi kakšne svoje pripombe?

Ali so v proračunu zagotovljena za ta NZPO tudi finančna sredstva?

Pa se zahvaljujem za odgovore.

PODPREDSEDNIK MATJAŽ NEMEC:

Spoštovana ministrica gospa Irena Majcen, izvolite, beseda je vaša.

IRENA MAJČEN: Hvala, predsedujoči. Hvala tudi poslanki Nadi Brinovšek za vprašanje.

Rada bi povedala, da je načrt zmanjševanja poplavne ogroženosti pripravljen za celo Slovenijo in tudi te prve predstavitve v lanskem letu so zajele celotno Slovenijo. Res je, da je na teh predstavitev bilo ne samo v Zgornji Savinjski dolini, ampak tudi na drugih območjih kar precej pripomb, kar se je potem strokovno obdelalo. Res je, da ta obdelava teh pripomb ni presojanje čez palec, ampak je potrebno zajeti enotne metode, enotno metodo, ki je pravzaprav pregled številnih ukrepov, kjer bi bilo potrebno oceniti te načrte oziroma te predloge. Res pa je, da bi to bilo opravljeno in sedaj trenutno je ta načrt v strateški presoji vplivov na okolje in pripravljala se okoljsko poročilo. To pomeni, da

smo ga v letošnjem letu aktivno usklajevali in izkomunicirali s ključnimi varstvenimi resorji, naravo, kmetijstvom, kulturo in v zaključni fazi priprave. Tako bo do konca leta oziroma v začetku naslednjega leta, ko bo ta faza priprave zaključena, ponovno podan v javno obravnavo in bo razgrnjen. Takrat bomo ponovno organizirali javne predstavitve, ne bo pa še takrat zaključen postopek strateške presoje vplivov na okolje in tudi ne bo še pripravljeno okoljsko poročilo. Ko bo torej ta javna razgrnitev objavljena in bo postopek zaključen, pa pričakujemo še ta dva dokumenta, tako da bi v prvi polovici leta 2017 bil ta načrt sprejet tudi na Vladi.

Res pa je, da so bili kot študija ti načrti predstavljeni na 27. Mišičevih dnevih v Mariboru, to je bilo 7. 12. Res je, da je ob teh načrtih še Savinja specifična, da se je kar nekaj investicij izvajalo na tem porečju Savinje iz kohezijskega projekta Operativni program 2007–2013 in da je trenutno še vedno v izvajanju hidrološka-hidravlična študija, zelo pomemben dokument tudi kasneje za operacionalizacijo izvajanja ukrepov. Res je, da to študijo pripravlja gradbena fakulteta. Tudi v tem času, ko jo je pripravljala Katedra za vode, je pravzaprav vpisana v seznam Unescovih fakultet, kar pomeni, da bi ta njihov izdelek bil na visoki strokovni ravni. Želim si, da bi ga sprejela ne samo stroka, ampak tudi ljudje, ki živijo ob Savinji. Namreč, problematika Savinje je pravzaprav skozi celoten tok. Res je tudi, da Direkcija Republike Slovenije za vode mora pripraviti tudi ukrepe, ki se bodo financirali iz kohezije, Operativni program 2014–2020, nabor teh projektov še ni zaključen, čaka se ta študija in pa NZPO.

Lahko vam preberem, kaj so mi strokovne službe pripravile. Želim si, da bi se to tudi financiralo, bo pa NZPO pripravljen v smislu izvajanja ukrepov, finančne konstrukcije ne bo, sem pa že nekajkrat povedala, da v kolikor bi bil vodni sklad v celoti namenjen za izvajanje protipoplavnih ukrepov, bi verjetno se v 10 do 15 letih vse te ukrepe dalo izvesti. Gre pa za gradnjo zadrževalnika nad Štepihom, ureditev jezov v Trbižu, potem so zadrževalniki v Kolovratu, Radmirju in pa protipoplavna ureditev Okoninskega grabna pa zadrževalnik v Gračnici ... To pomeni, da nekaj projektov je vključenih, v začetku leta 2017 pa sledi tudi javna obravnava. Hvala.

PODPREDSEDNIK MATJAŽ NEMEC: Hvala lepa.

Besedo ima gospod Marijan Pojbič, in sicer s poslanskim vprašanjem se obrača na ministrico za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti dr. Anjo Kopač Mrak. Izvolite, gospod Pojbič.

MARIJAN POJBIČ (PS SDS): Hvala lepa, spoštovani gospod podpredsednik.

Na septembrski redni seji Državnega zbora vam je, gospa ministrica, kolegica poslanka iz SMC postavila poslansko vprašanje v zvezi z odprtjem enote SVC v Litiji. V odgovoru gospe poslanki ste navedli, da je podjetje SVC, d. o. o., pred stečajem, kar po pridobljenih podatkih ne drži, ampak ravno nasprotno; družbo je Občina Litija v celoti dokapitalizirala, hkrati pa je z dolgoročno podpisanimi pogodbami z izvajalci predšolske vzgoje, glasbene šole in doma starejših občanov Tisje zagotovila prihodke za normalno poslovanje družbe.

Ne razumem, da sedaj, ko je Občina Litija skupaj z družbo SVC, d. o. o., storila vse za zagotovitev ustreznih prostorov in ob zavezi Vlade Republike Slovenije, ki je že leta 2007 s sklepom ustanovila enoto VDC v okviru INCE Mengeš, ter ob javno izkazanih potrebah v občini Litija in občini Šmartno pri Litiji, ki so komunikacijsko odrinjena območja cirka 50 in več kilometrov, ministrstvo ne uredi potrebnih aktivnosti, da bi tej skupini naših državljanov omogočili ustrezno širitev v okviru enote javnega zavoda VDC Zagorje. Prav svet javnega zavoda VDC Zagorje je že letos poletni soglasno sprejel sklep o odprtju enote v Litiji z izdelanim elaboratom in na podlagi zaveze obeh občin, Litija in Šmartno pri Litiji, za subvencioniranja dela najemnine in tudi prevoznih stroškov varovancev VDC.

Zato, gospa ministrica, sprašujem:

Ali bo ministrstvo ob teh novih dejstvih le omogočilo odpravo sivih lis v tem delu države? Hvala za odgovor.

PODPREDSIEDNIK MATJAŽ NEMEC:

Spoštovana ministrica gospa Anja Kopač Mrak, imate besedo.

Izvolite.

DR. ANJA KOPAČ MRAK: Hvala za besedo, spoštovani podpredsednik. Gospod Marijan Pojbič, hvala za vprašanje.

Kot ste omenili, enota VDC Litija se prvič omenja že v letu 2007, in sicer takrat se je prvič omenjala v okviru Varstveno delovnega centra INCE Mengeš. Tudi v statutu INCE Mengša je napisano, da naj bi bila enota v Litiji njihova.

Z odprtjem nove enote VDC Zagorje v Litiji pa se na ministrstvu ukvarjamo že od samega začetka delovanja SVC Litija, ki deluje pod imenom Medgeneracijski center Šmelc v Litiji in kjer je tudi enota za starejše, Dom Tisje. Sama sem se, žal, zaradi vseh, bom rekla, zanimivih dogodivščin v zvezi s tem podjetjem veliko ukvarjala s tem vprašanjem, ker je bilo tudi vprašanje prenosa Doma Tisje treba zagotoviti predvsem to, da se ne bi zgodilo, da bi na koncu morali starostnike iz stavbe seliti, ker je bilo dejansko ves čas vprašanje preživetja. Torej sem seveda seznanjena, da je bila sedaj izvedena dokapitalizacija, vendar je ta zgodba zelo dolgo trajala. In seveda Ministrstvo

za delo mora predvsem, ne glede na to, da so interesi lokalne skupnosti, tudi občine, ki je šla v ta projekt finančno, v prvi vrsti ta, da mi moramo skrbeti za uporabnike in uporabnice.

Ministrstvo je v letu 2015 in 2016 širilo mrežo izvajalcev varstveno delovnih centrov, tako da je dodatno zagotovilo kapaciteto za 327 uporabnikov, pri čemer je z vidika racionalne porabe proračunskih sredstev najprej zapolnilo razpoložljive prostorske kapacitete že obstoječih javnih zavodov v varstveno delovnih centrih, hkrati je bilo ob tem zagotovljenih tudi sto novih zaposlitev. Storitve vodenja, varstvo in zaposlitve pod posebnimi pogoji se torej izvaja v 34 varstveno delovnih centrih, od tega je 23 javnih zavodov in 11 koncesionarjev. V storitev je vključenih 3 tisoč 426 odraslih oseb z motnjo v telesnem in duševnem razvoju, od tega 2 tisoč 891 v javnem zavodu in 535 pri koncesionarjih. V obdobjih zadnjih šestih mesecev smo se posvečali aktivnostim za ustanovitev nove enote v Litiji, tako da smo konkretno določili prioritete, ki so potrebne za začetek delovanja enote. Direktorica VDC Zagorje dr. Špela Režun je izrazila pobudo za ustanovitev enote VDC Zagorje v Litiji zaradi potreb, ki so jih ugotovili na tistem območju. Na ministrstvu smo z direktorico opravili dva sestanka. Na podlagi prikazane analize potreb po vključitvi novih uporabnikov VDC na področju občine Litije in okolice, ki jo je pripravila direktorica dr. Špela Režun, smo se dogovorili, da bomo možnost vzpostavitve nove enote preverili med letom 2017, tako da bi enota začela delovati s 1. 1. 2018.

Komisija za ugotavljanje tehničnih in bivalnih pogojev je 6. 12. 2016 opravila ogled prostorov in ugotovila, da so prostori v SVC Litija za delovanje enote VDC ustrezni, in sicer za vključitev največ 30 uporabnikov. Direktorica je takoj po sestanku ministrstvu posredovala okvirni terminski plan, tako da bi bilo mogoča vzpostavitev nove enote s 1. 1. 2018, ob tem pa bo treba zagotoviti dodatna finančna sredstva in približno 330 tisoč evrov letno. Pri vzpostavitvi enote VDC v Litiji so pomoč obljubili tudi Občina Litija in Društvo Sožitje.

Na podlagi vsega tega, ko je bila dokapitalizacija izvedena, ti prvi nujni predpogoji za normalno delovanje, smo potem ko se opravi seveda analiza, da v Varstveno delovnem centru Zagorje ni dodatnih kapacitet, ki bi omogočale, kar bi bilo seveda najbolj racionalno, ker je treba gledati s tem, da so ljudje blizu, ampak tudi pač finančne zmožnosti in pač to, smo se dogovorili, da bomo v naslednjem letu pač pristopili k tem širitvam. Še prej bo pa VDC Zagorje, mislim, da ima še proste kapacitete in bodo te prve realizirane v okviru VDC Zagorje, potem bomo pa pristopili k širitvi za novo enoto, tako kot je bila želja s strani občine in drugih sodelujočih.

PODPREDSIEDNIK MATJAŽ NEMEC: Gospod Miha Kordiš bo postavil poslansko vprašanje ministrici za zdravje gospe Milojki Kolar Celarc. Gospod Kordiš, beseda je vaša.

MIHA KORDIŠ (PS ZL): Najlepša hvala za besedo, predsedujoči.

Spoštovana gospa ministrica, mislim, da zelo dobro veste, kako v Združeni levici podpiramo vaša prizadevanja za javni zdravstveni sistem, zato prosim, če to vprašanje moje vzamete silno dobronamerno. Skrbi pa me Zakon o lekarnah, ker so tam notri, po našem mnenju, nekatere rešitve v nasprotju z javnim interesom. Ker ta zakon še ni bil sprejet, vas želim pozvati, če bi te deviacije lahko skupaj odpravili.

Za kaj gre? Prvi problem je naslednji. Po veljavnem zakonu je lahko koncesionar organiziran samo kot s. p. Ta novi zakon pa dopušča, da koncesionar ustanovi d. o. o. in da lahko polovični delež v tem d. o. o. proda tretjim osebam. To je slabo že samo po sebi. Zakaj? Seveda nihče ne bo vložil denarja v lekarno, če ne bo pričakoval primerne donosa za ta svoj denar nazaj. Ta donos pa lahko lekarna poveča samo na ta način, da dvigne prodajo. Seveda, če tako rešitev sprejmemo, potem v naš celotni lekarniški sistem vgradimo profitni motiv, ki naravnost sili v čezmerno porabo zdravil. Ampak žal, to ni največji problem, ki ga ta zakon ima. Glavni problem je, da 26. člen v tem predlogu prepoveduje, da bi imela lekarna v lasti veleprodajno podjetje, ne pa – in to je pomembno –, ne prepoveduje pa, da bi veleprodajno podjetje postalo solastnik lekarn. To ni neka abstraktna nevarnost, to je zelo realno stanje na terenu, ker 60 % evropskega trga obvladujejo tri multinacionalke, ki si še povečujejo svoj tržni delež s tem, da ustvarjajo verige lekarn. Pri nas je situacija še slabša, ker dva velika igralca obvladujeta 80 % trga in ta predlog jima omogoča, da postaneta solastnika v 87 koncesijskih lekarnah.

Zato me zanima:

Zakaj 26. člen prepoveduje, da bi imela lekarna v lasti veleprodajno podjetje, ne prepoveduje pa, da bi bilo veleprodajno podjetje solastnik koncesijske lekarnе?

To je prvo vprašanje.

Drugo vprašanje se pa nanaša na grosiste, ki so v lasti javnih lekarn. Tako stanje imamo v Ljubljani, pa ga imamo v Mariboru in, kot rečeno, zakon to povezavo prepoveduje. Zanima pa me:

Kaj se bo potem zgodilo s temi grosisti?

Ali jih bo treba privatizirati ali se bodo lahko prenesla v last občine?

Seveda kot socialistu mi je verjetno odveč poudarjati, da privatizacija ali pa celo likvidacija teh firm za nas ne pride v poštev, ker bi od njih največjo korist potegnili izključno dva privatna grosista, ki že sedaj obvladujeta 80 % trga.

Tukaj je treba najti neko rešitev, ki ni privatizacija.

PODPRESEDNIK MATJAŽ NEMEC:

Spoštovana ministrica za zdravje, gospa Marija Milojka Kolar Celarc, imate besedo. Izvolite.

MARIJA MILOJKA KOLAR CELARC:

Spoštovani podpredsednik, gospod poslanec Kordiš, hvala za vprašanje. Poslanke in poslanci!

Pri pripravi Zakona o lekarniški dejavnosti smo sledili enakopravnosti med vsemi izvajalci te dejavnosti, na kar nas je že večkrat opozorila Evropska komisija. Eden izmed njenih očitkov je bilo prav neenakopravno opravljanje istega dela med javnimi lekarniški zavodi in med zasebniki s koncesijo, ki so lahko opravljali to dejavnosti samo bodisi kot zasebni zdravstveni delavci ali kot samostojni podjetniki. Posledica opravljanja dejavnosti v tej statusni obliki pa je bila neenakopravna obdavčitev oziroma da je samostojni podjetnik, ki opravlja lekarniško dejavnost vis-à-vis zavoda, ki opravlja to dejavnost, bil v neenakopravnem položaju glede same obdavčitve. To je bil razlog, zakaj v predlogu zakona dopuščamo, da tudi koncesionar deluje v drugih pravnih statusnih oblikah, pri čemer pa tudi tretje osebe smejo pridobiti delež samo do 50 % lastništva, kar pomeni, da mora biti farmacevt; se pravi tisti, ki je strokovno najbolj usposobljen in ima za to tudi licenco, še naprej ohranja večinski delež.

Torej, ta del odgovora je izenačitev poslovanja javnih zavodov, ki se ukvarjajo z lekarniško dejavnostjo in zasebnikov, ki lahko to dejavnost opravljajo v drugi statusni obliki, ne samo kot samostojni podjetnik. Pomembno je, da je ta zakon pripravljen tako, da ne spodbuja čezmerne uporabe ali nabave zdravil in zaradi tega se zahteva, da je večinski lastnik farmacevt, ki mora voditi lekarno in delovati v skladu z zakonom, ki izrecno prepoveduje spodbujanje k nakupu ali porabi zdravil, če pa se ne drži tega zakonskega predpisa ali kodeksa lekarniške deontologije, pa lahko izgubi licenco za opravljanje te dejavnosti in posledično tudi koncesije.

Glede 26. člena, kjer so opredeljene omejitve za vse izvajalce lekarniške dejavnosti, se pravi tako za javne zavode kot tudi za koncesionarje, in sicer so to omejitve namenjene zagotavljanju strokovne integritete in neodvisnemu opravljanju, pomenijo in veljajo za obe smeri. Torej, veljajo prepovedi vertikalnih povezav v smeri veledrogerija–proizvajalec–lekarna in obratno; lekarna–veledrogerija–proizvajalec. Navedeno določilo je bilo vneseno iz številnih razlogov. Prvi je ta, da se s tem zagotavlja strokovna neodvisnost farmacevtov, katerih temeljno vodilo je skrb za zdravje posameznika ter varovanje javnega zdravja in ne primarno ustvarjanje dobička. S preprečitvijo povezav je ekonomski vpliv na strokovne odločitve farmacevtov minimaliziran in izvajalci lekarniške dejavnosti delujejo v skladu s strokovnimi in etičnimi normami.

Tretji pomemben razlog je, da je to neurejeno področje povezav, vodi v deregulacijo, saj na koncu je prav lastništvo tisto, ki določa ekonomsko povezovanje.

Naj omenim, da države, ki imajo urejeno lekarniško dejavnost in ustrezno nabavo in preskrbljenost z zdravili, kot so, recimo, Avstrija, Nemčija, Italija, Francija, prav vse imajo uvedeno to prepoved vertikalnega povezovanja. Toliko za uvod.

PODPRESEDNIK MATJAŽ NEMEC: Hvala, ministrica.

Gospod Miha Kordiš, imate besedo, da zahtevate dopolnitev odgovora. Izvolite.

MIHA KORDIŠ (PS ZL): Najlepša hvala za besedo.

Gospa ministrica, izpostavili ste dva cilja v tem zakonu; in prvi je prepoved vertikalnih povezav, drugi je pa preprečevanje čezmerne porabe zdravil. Z obema tema dvema ciljema se strinjam. Moja trditev in moja skrb pa je, da jih ta zakon ne preprečuje.

Prvič, omenjali ste 26. člen, ki naj bi preprečil obojestransko povezavo in ravno tukaj trdim, da to ni res. To ni nekaj, kar bi pisalo v 26. členu. Ta določa samo, pardon, ta prepoveduje samo en način te vertikalne povezave, drugega pa ne. Pač nek grosist, neka veleprodajna firma bo lahko vstopila v lastništvo lekarn, v 87 koncesijskih lekarn denimo, kot jih imamo pri nas. Tudi če bo imela manj kot polovičen lastniški delež, bo s tem pridobila vpliv in direkten interes, motiv, da povečuje prodajo, ker na tak način zvišuje svoj dobiček, kar me pripelje do drugega cilja v tem deklariranem zakonu, to je čezmerna poraba zdravil. Pač na tak način direktno v lekarniško dejavnost vgradimo strukturni mehanizem, ki sili v povečevanje profita in s tem v čezmerno porabo zdravil. Še enkrat, nimam težav s prepovedovanjem vertikalnih povezav in nimam težav s tem, da se omeji čezmerna poraba zdravil; nasprotno, to zelo podpiram. Problem pa je, ker vaš zakon tega ne izpolnjuje in če se ne motim, ga imamo jutri na mizi tega državnega zbora.

V Združeni levici smo vložili amandmaje, da popravimo točno te kike, ki sem jih ravnokar izpostavil. Tukaj pač želim odgovor vladne strani pa vaše strani, da se nam pri tem izpolnjevanju teh vaših ciljev, ki so tudi naši cilji, pridružite. Hvala.

PODPRESEDNIK MATJAŽ NEMEC: Gospa ministrica, imate besedo za dopolnitev odgovora. Izvolite.

MARIJA MILOJKA KOLAR CELARC: Hvala.

Še enkrat bom ponovila in poudarjam, da 26. člen predloga zakona prepoveduje povezave, vertikalne povezave v obe smeri: veledrogerija–proizvajalec –lekarna in obratno, lekarna–veledrogerija–proizvajalec, ker je to tudi, tako kot sami ugotavljate, eden od ciljev in namen tega zakona, da tudi v bodoče ne bi imeli

težav in problemov z ustreznim asortimentom preskrbe z zdravili za našo populacijo.

Naj povem, da je že danes v Sloveniji registriranih 70 veledrogeristov, da seveda obstaja konkurenca in da je za tiste, ki imajo danes to vertikalno povezavo, predvideno prehodno obdobje oziroma čas enega leta, da se ustrezno prilagodijo oziroma da ustrezno spremenijo svojo lastniško strukturo.

Naj ob tej priložnosti tudi povem, da to ni v nasprotju z evropskim pravnim redom, da imamo za to številne sodbe Evropskega sodišča, ki jih je Evropska komisija sprožila tako proti Italiji, Nemčiji, pa tudi Španiji in Avstriji, kjer je bil očitek, da se ovira prosta gospodarska iniciativa in prost pretok kapitala. Sodišče je v vseh primerih razsodilo tako, da se je strinjalo, da državi sicer ovirata v določenem delu prostor gospodarsko iniciativo, vendar je razsodilo v korist držav in presodilo, da Evropska komisija nima prav. Zakaj? Zato, ker lekarnišvo ni navadna trgovina z blagom, zato lahko zakonodajalec v posamezni državi članici lahko uvaja tudi omejitve, če seveda presodi, da bo s tega vidika zagotovljena večja kvaliteta lekarnišva in preskrba z zdravili.

PODPRESEDNIK MATJAŽ NEMEC: Hvala lepa.

Gospod Miha Kordiš, imate besedo za postopkovno zahtevo.

Izvolite.

MIHA KORDIŠ (PS ZL): Najlepša hvala za besedo, predsedujoči.

Gospa ministrica, pred seboj imam 26. člen, ta 26. člen ima pet odstavkov. Prepoved vertikalnih povezav je urejena v drugem odstavku in govori samo o izvajalcih lekarniške dejavnosti, ki ne smejo imeti v lasti tega in onega pa tretjega, nič pa ne govori v prid obratne smeri; torej da na primer grosisti ne morejo imeti v lasti manjšega deleža lekarn in jih na tak način potiskati k profitnemu motivu, povečevanju prodaje zdravil in na tak način k čezmerni porabi zdravil.

V Združeni levici podpiramo vsa prizadevanja za javno zdravstvo, ampak mislim, da imamo v tem primeru opravka s primerom, ko je bilo pozitivnim namenom podtaknjeno kukavičje jajce in vi, gospa ministrica, ste očitno preveč zaupali svoji delovni skupini. Med drugim, za zanimivost naj povem, da je član delovne skupine tudi lekarnar koncesionar iz Rač, predsednik Lekarniške zbornice. Nočem biti smotan, ampak to je približno nekako tako, kot da bi povabili predsednika Zdravniške zbornice dr. Možina, da vam pomaga omejiti koncesije zdravnikov. Seveda se to ne bo zgodilo. Glede na vaš odgovor mi ne preostane drugega, kot da se tu opredelim za splošno razpravo o teh kukavičjih jajcih.

Prvič. V tem predlogu ureditve lekarn ni prepovedi, da bi imel grosist v lasti oziroma v solasti lekarno. Hkrati se uvaja možnost, da

koncesionar odpre d. o. o. in polovični delež proda neki tretji osebi. Seveda, če to dvoje seštejemo, dobimo vertikalno povezavo med grosisti in privatnimi lekarnami. Konkreten primer, Kemofarmacija na tak način lahko postane tihi partner v 87 privatnih lekarnah pri nas.

Drugič. Ta predlog v 26. členu prepoveduje, da bi imeli javni zavodi kapitalske deleže v grosističnih in farmacevtskih podjetjih, kar je O. K., pozitivno, podpiramo, ampak tu ostane v oči bijoča izjema za koncesionarje.

Ne nazadnje, tretjič. Ta predlog natančno in pozitivno določa, da se lahko presežki javnih lekarn uporabijo samo za razvoj lekarniške dejavnosti in samo za razvoj zdravstvene dejavnosti in to je prava stvar. Ampak, tukaj ste spet naredili izjemo za koncesionarje in v Združeni levici predlagamo točno zato, da se predpiše obvezna koncesijska dajatev, tako da tudi koncesionar nekaj prispeva za razvoj zdravstva v svoji občini in vrača nazaj skupnosti. Mislim, da so ti razlogi zelo utemeljena podlaga splošne razprave in čisto za konec bi tukaj še opozoril, da nekdanji minister Tomaž Gantar po moji oceni sicer minira javno zdravstvo, ampak marca 2013 je predlagal zakon, ki je bil v tem segmentu, o katerem zdajle debatiramo, boljši od vašega. Hvala.

PODPREDSNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Gospod Miha Kordiš, o vašem predlogu bo Državni zbor odločal 13. decembra, v okviru glasovanj.

Mag. Andrej Šircelj bo postavil vprašanje ministrici za zdravje Milojki Kolar Celarc. Izvolite.

MAG. ANDREJ ŠIRCELJ (PS SDS): Hvala lepa, spoštovani podpredsednik.

Spoštovana ministrica, dovolite mi, da vam v času, ko je zdravstvo v slabem stanju in še prehaja še v slabše obdobje, vi se sicer trudite, da bi to spremenili, da bi naredili reformo, da bi naredili neke spremembe, vendar žal ne. Ampak v takšnem času, ko so vrste vse daljše, ko je vse težje priti do zdravnika, ko so čakalnice polne, se marsikdo opre oziroma se oglasi pri zdravilcu. V Sloveniji imamo tudi Zakon o zdravilstvu, pravzaprav bo drugo leto praznoval ta zakon deset let. Ne nazadnje je to dejavnost, ki je pri nas registrirana, je legalna, tukaj se predvsem ukvarja s tradicionalnim kitajskim zdravilstvom, ajurvedo, indijskim zdravilstvom, homeopatijo in tako naprej. Skratka, vse več ljudi se osredotoča oziroma želi imeti tudi tovrstne storitve. V Sloveniji imamo tudi organizirano zbornico zdravilcev, ki izvaja določene storitve za zdravilce in predvsem daje določene listine ter tudi izobraževanje. Zaradi tega me zanima:

Kako vidite vlogo zdravilcev oziroma zdravilstva v Sloveniji?

Zanima me:

Kako dejansko deluje ta zakon?

Se pravi:

Koliko imamo zdravilcev v Sloveniji, tudi po posameznih vrstah, koliko je izdanih licenc, koliko je odvzemov licenc?

Na primer tudi to je določeno, če kdo ne dela dobro, potem se mu lahko to vzame licenco. Ne nazadnje:

Ali imate oceno, koliko pa je neregistriranih zdravilcev?

Se pravi takšnih, ki dejansko nimajo niti neke osnovne izobrazbe oziroma nimajo nekih narejenih opravljenih izpitov. Skratka:

Kako je s tem v Sloveniji?

PODPREDSNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Gospa ministrica Milojka Kolar Celarc, izvolite.

MARIJA MILOJKA KOLAR CELARC: Hvala, podpredsednik.

Spoštovani poslanec gospod Andrej Šircelj, res je, kot pravite, v letu 2007 je bil z željo urediti področje zdravilske dejavnosti v Sloveniji sprejet Zakon o zdravilstvu, v katerem je kot ključna in optimalna ureditev za področje zdravilstva bila v Sloveniji predlagana ustanovitev tako imenovane zdravilske zbornice z zahtevanim obveznim članstvom.

Ministrstvo za zdravje je z namenom, da izpelje in zadosti zakonska določila, pripravilo vsa pripravljalna dejanja, da bi prišlo do ustanovitve tako imenovane zdravilske zbornice oziroma da bi prišlo do ustanovne skupščine, na kateri bi bila ta ustanovljena. Na žalost je tik pred sklicem ustanovne skupščine prišlo do vsebinskih razhajanj med samimi zdravilci, zato v bistvu do sklica te skupščine nikoli ni prišlo. Iz navedenega razloga seveda tudi nikoli ni bila ustanovljena zdravilska zbornica in zakon je bil leta 2011 spremenjen na način, da do ustanovitve te zbornice ministrstvo opravlja naloge, ki bi jih zbornica opravljala kot javno pooblastilo. Ministrstvo je, zato da bi lahko izvajalo ta zakon oziroma opravljal naloge zdravilske zbornice, imenovalo posebno komisijo za področje zdravilstva, v katero so bili imenovani tako predstavniki zdravilskih združenj kot predstavniki ministrstva. Vendar se je ta komisija srečala s številnimi težavami pri pregledovanju vlog, pri pregledovanju različnih potrdil ter certifikatov o usposobljenosti posameznega kandidata, saj pri zdravilstvu ne gre za neka formalna izobraževanja, temveč so certifikati oziroma potrdila pridobivajo na številnih neformalnih izobraževanjih.

Prav tako je prišlo pri delu same komisije do številnih konfliktov interesov, saj so posamezni člani komisije bili tudi predstavniki različnih področij zdravilstva, bili so tudi sami vključeni v izobraževanja, katerih posledica so bila potem izdajanje potrdil. S tem so seveda ščitili interese svojih varovancev ter posledično bili pristranski pri obravnavi certifikatov drugih inštitucij. Prav zaradi vseh teh razlogov do pravega izvajanja zakona ni prišlo. Do sedaj je bilo podeljenih le 5

licenc, in sicer štirim zdravnikom medicine za področje tradicionalne kitajske medicine, manualne terapije in osteopatije in ena licenca za področje ajurvede.

Zato smo ugotovili, da zakon, takšen kot je, v resnici ni ustrezen, ni tudi primerljiv s praksami drugih evropskih držav, kar je razvidno tudi iz poročila evropskega projekta CAMbrella, ki vključuje podatke za 39 držav članic EU. In sicer gre v teh državah na način, da se alternativa dopolnjuje s klasično, uradno medicino, da gresta z roko v roki, medtem ko v Sloveniji zdravniki ne smejo opravljati zdravljenja. Veste, da je bilo tudi dolga leta nasprotovanje v Zdravniški zbornici homeopatiji.

Nadalje je tudi iz tega poročila razvidno, da v večini držav članic to komplementarno medicino in alternativno medicino običajno izvajajo osebe, ki imajo primarno pridobljeno zdravstveno izobrazbo, se pravi, so bodisi zdravstveni delavci ali celo zdravniki. Nekatere metode, kot so akupunktura, homeopatija, osteopatija, tradicionalna kitajska medicina, pa lahko izvajajo zgolj zdravniki.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Mag. Andrej Šircelj, boste zahtevali dopolnitev odgovora?
Izvolite.

MAG. ANDREJ ŠIRCELJ (PS SDS): Hvala lepa za odgovor, spoštovana ministrica.

Moram reči, da sedaj, ko sem dobil ta odgovor, me pa zadeva v bistvu še bolj skrbi, kot me je prej, preden sem postavil to vprašanje.

Namreč zaradi tega, ker kot sem rekel, zdravljenje ima v vseh državah svojo vlogo. Tudi sami ste omenjali neko analizo za 39 držav in tako naprej. Zakon je tudi veliko šarlatanov in – kaj boste sedaj naredili? Zbornica se ni ustanovila, Ministrstvo za finance ni uspelo voditi tistega dela, ki bi ga moral namesto zbornice – Ministrstvo za zdravje, se opravičujem, tistega dela, ki bi ga moral namesto zbornice. To je slabo. Potem bi lahko tudi predlagali, da se ta zakon enostavno ukine. Seveda v družbi, na trgu in tako naprej pa delujejo številni ljudje, ki imajo izobrazbo, nimajo izobrazbe, ki imajo znanja, nimajo znanja, so večji tega dela, niso večji tega dela in seveda vse to gre na račun pacientov. Pod drugi strani pa javno zdravstvo ne daje storitev, ki bi jih morali seveda dobiti za to zdravje. Zdaj smo tukaj enostavno v začaranem krogu in zdaj me res, ministrica, zanima:

Kaj boste naredili sedaj?

Poglejte, vi imate nek zakon, ki je v bistvu neoperativen, od katerega nihče nič nima, navsezadnje vse več je, če želite, šarlatanov ali pa zaradi tega je tudi veliko šarlatanov in – kaj boste sedaj naredili? Zbornica se ni ustanovila, Ministrstvo za finance ni uspelo voditi tistega dela, ki bi ga moral namesto zbornice – Ministrstvo za zdravje, se opravičujem, tistega dela, ki bi ga moral namesto zbornice. To je slabo. Potem bi lahko tudi predlagali, da se ta zakon enostavno ukine. Seveda v družbi, na trgu in tako naprej pa delujejo številni ljudje, ki imajo izobrazbo, nimajo izobrazbe, ki imajo znanja, nimajo znanja, so večji tega dela, niso večji tega dela in seveda vse to gre na račun pacientov. Pod drugi strani pa javno zdravstvo ne daje storitev, ki bi jih morali seveda dobiti za to zdravje. Zdaj smo tukaj enostavno v začaranem krogu in zdaj me res, ministrica, zanima:

Kaj boste naredili, kdaj boste kaj naredili?

Kdaj bo to začelo delovati?

Ali pa pustite vse skupaj. Tako zdaj ne vem... To me bolj skrbi .../ znak za konec razprave/...

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Gospa ministrica, izvolite.

MARIJA MILOJKA KOLAR CELARC: Hvala za dopolnitev vprašanja.

Bom dopolnila odgovor še v tem delu, da po sedaj veljavnem zakonu je omogočeno opravljanje večino metod zdravilcem, ki nimajo zdravstvene izobrazbe, ampak zgolj izpit iz zdravstvenih vsebin. Ta izpit iz zdravstvenih vsebin pa zajema območje prve pomoči, anatomije, fiziologije, vzgoje za zdravstvo, higijene ter interne medicine s patologijo. Ta izpit iz teh zdravstvenih vsebin je od uveljavitve te novele zakona z 2011 opravilo 50 zdravilcev.

Na vse povedano sem že lani imenovala delovno skupino, ki je sestavljena interdisciplinarno, v katerem so predstavniki Slovenskega zdravniškega društva, Zdravniške zbornice Slovenije, homeopatskega društva in še nekaterih drugih, ki bodo in pripravljajo nov zakon, ki naj bi bil po skladu z normativnim programom Vlade pripravljen in sprejet do konca leta 2017.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Gospa Anita Koleča bo postavila vprašanje ministru za javno upravo, gospodu Borisu Koprivnikarju.
Izvolite.

ANITA KOLEŠA (PS SMC): Hvala lepa.

Spoštovani minister gospod Boris Koprivnikar, pred nekaj dnevi ste ministri držav Evropske unije, pristojni za komunikacijo, uradno podprli predsednika Evropske komisije gospoda Junckerja pri predstavitveni shemi pod nazivom Wifi for Europe, ki bi lokalnim oblastem pomagala omogočati prosto povezavo wifi za ljudi v evropskih mestih in vaseh. Obveščeni smo, da bo prvi razpis za projekte objavljen še pred poletjem 2017 in da gre za finančno podporo v višini 120 milijonov evrov za obdobje 2017–2019. Vse lokalne oblasti Evropske unije se bodo lahko potegovala za pridobitev podpore pri vzpostavitvi visokokakovostnega internetnega dostopa v parkih, na trgih, v javnih zgradbah ali knjižnicah. Ta spodbuda bo financirana iz instrumenta za povezovanje Evrope, imenovanem CEF, in lokalne oblasti, ki bodo želele vzpostaviti brezžična omrežja na območjih, kjer je podobna javna ali zasebna ponudba oziroma kjer je še ni, kjer še ne obstaja, bodo lahko zaprosile za financiranje po enostavnem in nebirokratskem postopku.

Gospod minister, menimo, da gre za izjemno pomemben projekt, zato bi vsekakor o njem želeli izvedeti kaj več. Predvsem pa: Kako se nanj pripravljamo v Sloveniji?

Kakšne so možnosti za povečanje dostopa državljanov do sodobnih brezžičnih omrežij?

Hvala lepa.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Gospod minister Boris Koprivnikar, izvolite.

BORIS KOPRIVNIKAR: Hvala, predsedujoči, za besedo, hvala, poslanka, za vprašanje.

Res je, kot pravilno ugotavljate, na Svetu za telekomunikacije je bila dana podpora temu projektu, ki je tudi pobuda, kolikor je meni znano osebno, predsednika Evropske komisije. Gre pa za pospešitev uporabe hitrih omrežij, tokrat usmerjene predvsem v lokalne skupnosti. Prvič je bilo to objavljeno 1. septembra letošnjega leta kot del širšega povezljivostnega svežnja, ki uvaja tudi nekatere druge tehnologije. Namen tega projekta je pa, da pokrije z brezžičnimi dostopi tista stičišča, kjer se v neki lokalni skupnosti dogaja življenje. Po naših informacijah je za ta projekt, financiran iz CEF, kot ste omenili, namenjenih približno 120 milijonov evrov. Torej gre za kar pomembna sredstva in iz tega naj bi pokrili nekje od 6 do 8 tisoč takih skupnostnih točk, na katerih bi lahko to povezljivost dejansko tudi zagotovili.

Osnovna zamisel je v tem, da iz teh sredstev zagotovi Komisija nabavo opreme, inštalacije, medtem ko pa lokalne skupnosti zagotovijo pa stroške tekočega delovanja oziroma tekočega vzdrževanja. Uredba sama še ni sprejeta. Razpis tudi kot tak še ni točno definiran, kakšen bo, ga pa pričakujemo res v kratkem, sploh pa sedaj po tej potrditvi. Se pa še vedno pripravljajo natančni kriteriji za ta razpis. Tukaj je tudi naša stran zelo aktivna, zato ker želimo, da bi pri teh kriterijih upoštevali tudi distribucijo, kje, na kakšen način bodo ta omrežja lahko postavljena, ker osnovni princip je, da se bodo dodeljevala sredstva po sistemu: prvi pride, prvi postrežen. Zato želimo zaščititi interes, da tudi Slovenija je: prvič, zelo hitro s prijavi pripravljena, drugič pa tudi, da se zagotovi neko regionalno razporejenost teh projektov.

Naj povem, da smo zato že prav rezervirali posebno domeno, Wifi for Europe, ki je prav namenjena informiranju na tem področju – informacije smo že delili. Komuniciramo predvsem s skupnostmi občin, ki so najbolj zainteresirane za vzpostavitev tega in bomo to komunikacijo še stopnjevali, nadaljevali. Smo pa tudi v hiši znotraj Direktorata za informacijsko družbo dogovorjeni, da bomo potencialnim prijaviteljem tudi nudili podporo v smislu priprave na projekt, točno kako, na kakšen način pripraviti projekte, da bodo imeli večjo možnost za uspeh.

Je pa to eden od projektov iz tega povezljivostnega svežnja, iz katerega računam, da bomo z dobro pripravo lahko dobili kar pomembna sredstva za postavitev teh lokalnih omrežij, ki bodo zelo dobrodošla za državljane,

ker so visoko zmogljiva in brezplačna. In to je tisto, kar izboljšuje tisto področje, na katerem smo po tako imenovanem DESI indeksu najslabši. Slovenija ima dobro razvite storitve, relativni dobro ima razvita tudi osnovna omrežja, slabi smo pa pri obsegu uporabe; se pravi, več ljudi bi moralo te storitve uporabljati in taki projekti prav na to tudi ciljajo.

Naj pa ob tem povem, da je za nas pomemben tudi projekt tako imenovani 5G for Europe. To je projekt, s katerim želi Evropska komisija pospešiti uvajanje teh brezžičnih omrežij nove generacije, tako imenovanih 5G, za katerega namenja tudi velika sredstva, omogočajo pa tudi izredno visoke hitrosti povezljivosti brezžično, tudi do 1 gigabita. Naj povem, da smo prav ob Svetu za telekomunikacije imeli tudi bilateralo z gospodom Oettingerjem, ki tudi vodi kot komisar to področje, in sem bil presenečen, kako dobro spremljajo razvoj Slovenije na tem področju in smo tudi v tem primeru direktno izrazili interes tako za aktivno vključitev v Wifi for Europe projekt kot pa tudi željo, da bi Slovenija med prvimi državami dejansko bila vključena med pilote za uvedbo tega izredno hitrega brezžičnega omrežja.

Naj ob tem povem, da je ta pilot za Slovenijo pomemben tudi zato, kar je tukaj tudi igra, kako bi rekel, časa. Kdor je tisti, ki bo prvi lahko zagotovil to najhitrejšo omrežje, ta bo tudi pritegnil investitorje, različne oblike testiranja. Moram reči, da sem vesel, da smo dobili potrjen termin, da se že v januarju dejansko sestanemo z ekipo gospoda Oettingerja in našo ekipo in popolnoma operativno razdelamo možnosti za nadaljevanje na tem projektu, tako da sem kar optimističen. Hvala.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Mag. Marko Pogačnik bo postavil vprašanje ministrici za finance mag. Mateji Vraničar Erman. Izvolite.

MAG. MARKO POGAČNIK (PS SDS): Spoštovani predsedujoči, hvala za dano besedo. Spoštovana ministrica!

V nadaljevanju bom zastavil vprašanje v zvezi z delovanjem Družbe za upravljanje terjatev bank, tako imenovane slabe banke. Danes pa bom zastavil samo eno vprašanje, prepričan sem pa, da glede na dogodke v DUTB, bi bilo nujno potrebno narediti vsaj izredno Odbora za finance in monetarno politiko. Danes je zastavljeno vprašanje v zvezi s tako imenovanim odstopom predsednika Upravnega odbora Družbe za upravljanje terjatev bank, in sicer v medijih smo lahko zasledili ob koncu meseca oktobra, da je predsednik Upravnega odbora dr. Simoneti odstopil. Na nekaterih odborih s strani financ in monetarne politike in pa izjav, ki so jih dali predstavniki Ministrstva za finance, smo pa lahko prišli do spoznanja, da je Marko Simoneti

še vedno predsednik Upravnega odbora Družbe za upravljanje terjatev bank.

Zelo zanimivo je, da smo imeli kar nekaj sej matičnega delovnega telesa, Odbora za finance in pa monetarno politiko, katere se pa praviloma takrat, ko je bilo na programu točka o Družbi za upravljanje terjatev bank, predsednik upravnega odbora ni udeleževal. Nazadnje so bili priča tudi, da je bila sama zadnja seja, točka letno poročilo 2015, prekinjena zaradi dejstva, da se predsednik Upravnega odbora DUTB seje ni udeležil, soglasno; tako s strani opozicije kot s strani koalicije je bilo to potrjeno. Vi kot finančna ministrica, sem prepričan, da ste odgovorni za delo Družbe za upravljanje terjatev, sploh pa predsednika Upravnega odbora, kajti ne nazadnje je tudi Vlada tista, ki imenuje in razrešuje to osebo.

Spoštovana ministrica zanima me: Kakšen je delovnopравни status predsednika Upravnega odbora Družbe za upravljanje terjatev bank dr. Marka Simonetija danes? Ali lahko pokomentirate njegovo neudeležbo na sejah matičnega delovnega telesa?

PODPREDSIEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Mag. Mateja Vrničar Erman, ministrica, izvolite.

MAG. MATEJA VRANIČAR ERMAN: Hvala lepa za besedo, gospod podpredsednik. Spoštovani gospod poslanec, hvala za vprašanje.

Neizvršeni člani Upravnega odbora DUTB niso v delovnem razmerju z DTUB, temveč svoje delo opravljajo na podlagi pogodbe o poslovanju. Na podlagi pogodbe, ki je sklenjena z gospodom Simonetijem, je vključena oziroma v pogodbo, ki je sklenjena z gospodom Simonetijem, je vključena tudi klavzula o trimesečnem odpovednem roku.

Ministrstvo je izjavo o odpovedi prejelo 28. oktobra in hkrati tudi izjavo gospoda Simonetija, da bo spoštoval trimesečni odpovedni rok, ki je, kot rečeno, določen v pogodbi o poslovanju. To z drugimi besedami pomeni, da gospodu Simonetiju poteče pogodbeni rok 28. januarja 2017 in da v odpovednem roku izvršuje vse obveznosti, ki izhajajo iz njegovega položaja kot člana upravnega odbora oziroma neizvršenega direktorja in predsednika Upravnega odbora DUTB.

V vmesnem času oziroma v tem času tečejo intenzivne aktivnosti za imenovanje novih neizvršnih članov Upravnega odbora DUTB. Zakaj smo se odločili, da postopamo na ta način? Do odstopa oziroma do odstopne izjave dr. Simonetija je prišlo v obdobju, ko smo zaključevali nekatere ključne projekte DUTB letošnjega leta: od zagotavljanja oziroma priprave strategije upravljanja s premoženjem oziroma s terjatvami, s katerimi upravlja DUTB do konca življenjske dobe DUTB, torej do leta

2022, pripravljala se je naložbena politika DUTB, pripravljala se je prenova smernic delovanja DUTB in pripravljali so se vsi potrebni akti za zagotovitev sredstev za poplačilo dolgov, ki zapadejo v poplačilo do konca letošnjega leta, s tem da sem se omejila zgolj na ključne. Vse te aktivnosti smo izpeljali ali pa dokončali v sodelovanju z dr. Simonetijem in v tem je bil ključen vsebinski razlog, da smo se tudi sami odločili, da uveljavimo oziroma da zahtevamo nadaljevanje dela v samem odpovednem roku. Kot sem že večkrat poudarila, je zame ključnega pomena to, da DUTB deluje stabilno in izpolnjuje naloge, za katere je bil ustanovljen. Hvala lepa.

PODPREDSIEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Gospod mag. Marko Pogačnik želite dopolnitev odgovora? Izvolite.

MAG. MARKO POGAČNIK (PS SDS): Spoštovani predsedujoči, hvala za dano besedo. Ta odgovor je po eni strani zanimiv, spoštovana ministrica, zdaj ste pač javno povedali, da Marko Simoneti še vedno izvaja polno funkcijo tako predsednika Upravnega odbora Družbe za upravljanje terjatev bank kot samega člana Upravnega odbora kot neizvršni direktor. Če sem vas prav razumel, bo njegova odstopna izjava začela veljati z 28. januarjem 2017. To pomeni, da s polnimi pooblastili deluje še naprej. Niste mi odgovorili na vprašanje v zvezi z njegovo neudeležbo na sejah matičnega delovnega telesa, Odbora za finance in monetarno politiko. Vi ste tisti, ki imate roko nad DUTB in nad predsednikom upravnega odbora in zdaj se je že ponovno naredilo, da je bila seja celo prekinjena in da Državni zbor ni obravnaval letnega poročila za leto 2015 za tako pomembno inštitucijo, kot je DUTB. Pričakujem, da boste kot ministrica zagotovili njegovo udeležbo 11. januarja 2017, ko je sklicana ponovno seja Odbora za finance in monetarno politiko, ki bo to poročilo obravnavala.

Zanima me:

Zakaj Vlada doslej še ni obravnavala – ali jo je – odstopne izjave predsednika upravnega odbora?

Kdaj boste imenovali neizvršne direktorje?

Po mojem vedenju bosta manjkala po 28., če ne boste imenovali vsaj enega, dva. Eno mesto je še izpraznjeno.

Zakaj se tukaj zadeva čaka?

Zakaj Vlada do sedaj še ni obravnavala njegove odstopne izjave?

PODPREDSIEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Gospa ministrica, izvolite.

MAG. MATEJA VRANIČAR ERMAN: Kot sem omenila že v prvem delu svojega odgovora, odstopna izjava je veljavna z dne, ko je bila podana – to je 28. oktober – in vključuje

odpovedni rok. Odpovedni rok je določen za obdobje treh mesecev in ta odpovedni rok omogoča stabilno poslovanje družbe v prehodu med razrešitvijo in imenovanjem novega vodstva oziroma novih neizvršnih direktorjev.

Kot sem omenila že prej, postopek za imenovanje novih neizvršnih direktorjev poteka in bo zaključen pred 28. januarjem, tako da ne bo prišlo do, recimo, motenj v delovanju zaradi neimenovanja oziroma zaradi pomanjkanja števila neizvršnih direktorjev.

Kar se tiče udeležbe na sejah Odbora za finance in monetarno politiko oziroma Komisije za nadzor javnih financ, res je, da minister za finance oziroma ministrstvo odgovarja za področje dela oziroma imamo določene pristojnosti na področju delovanja DUTB, vendar med te pristojnosti ne sodi tudi obravnava dnevnih obveznosti posameznih članov vodstva DUTB. Tako udeležbe oziroma neudeležbe posameznih članov vodstva DUTB na odboru oziroma na komisiji ne morem komentirati. Hvala lepa.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Gospod Franc Breznik bo postavil vprašanje ministru za gospodarski razvoj in tehnologijo gospodu Zdravku Počivalšku. Izvolite.

FRANC BREZNIK (PS SDS): Najlepša hvala, gospod podpredsednik.

Moram priznati, da poslansko vprašanje, ki ga postavljam ustno, se navezuje večinoma na gostince v Sloveniji, ki se, marsikateri, izredno težko preživljajo. Spoštovani gospod minister, kot veste, Slovenijo promoviramo kot izrazito turistično državo. Ko govorimo o segmentu turizma, ugotavljamo, lahko rečemo, pozitivne vidike rasti slovenskega turizma na vseh nivojih. Seveda pa birokratske ovire, lahko rečemo, birokratska miselnost, ki sega pod to vlado na različna področja, sega tudi na področje gospodarstva, predvsem pa tudi v vaše resorno področje, gostinstva.

Po mojem poslanskem vprašanju me številni gostinci, tudi v svojih lokalih, sprašujejo, ali je vse v redu, v tem ko jih inšpektorji dnevno dobesedno maltretirajo, hodijo gledat njihove terase in ugotavljajo, kaj je zaprta terasa in kaj ni odprta kadilska terasa. Gredo tako daleč, da merijo razdaljo, če je z ene strani zaprta vsaj z nekaj deskami, merijo razdalje med deskami in ugotavljajo, da je to zaprt prostor. Hodijo z metri in merijo te razdalje in predpisujejo enormne kazni tem gostincem, za katere lahko rečemo, imajo minimalne prihodke. Moram priznati, da zadeve niso v številu ena, dve ali štiri, ampak zadeve so v stotinah. Stotine je teh obiskov in trenutno inšpekcija predvsem ugotavlja samo in gleda te terase.

Po drugi strani živimo, vsaj v Slovenskih goricah, kjer sam živim blizu meje – na drugi strani popolnoma odprtost, gostinci se

sami odločajo, ali bodo imeli lokale za kadilce, nekadilce, glede teras sploh v bistvu te regulative ne poznajo. Po drugi strani se je cela vrsta teras na izrazito odprtih prostorih, kjer je veter, kjer je vse ostalo in te terase, v kolikor niso vsaj na eni strani zaprte; glejte, v bistvu tam ne bo nobenega gosta.

Spoštovani gospod minister, kot človek, ki po mojem mnenju še vedno razume gospodarstvo, bi vas prosil za odgovor:

Kakšno je sploh vaše razmišljanje, kakšne so vaše rešitve?

Ali vi vidite tudi te probleme, ki jih ti mali gostinci v Sloveniji imajo veliko, predvsem sedaj v okviru teh teras?

Ali kot minister in član Vlade sugerirate tudi svojim sodelavcem na različnih področjih, da naj nekako spremenijo to miselnost in naj omogočijo gostincem, da lahko delajo na tem področju?

Kot vemo, večinoma, lahko rečemo, zakonske ovire, ki smo jih imeli, niso zmanjšale števila kadilcev, v bistvu pa onemogočajo normalno delo gostincev. Še več, zmanjševalo prihod nekaterih gostov prav na mejnih območjih v Sloveniji. Zato vas prosim za odgovor. Najlepša hvala.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Gospod minister Zdravko Počivalšek, izvolite.

ZDRAVKO POČIVALŠEK: Spoštovani predsedujoči, poslanke, poslanci, spoštovani gospod poslanec, hvala za vprašanje!

Področje tobačnih in povezanih izdelkov ne spada v pristojnost Ministrstva za gospodarski razvoj in tehnologijo, ampak v pristojnost Ministrstva za zdravje. Seveda pa, ker se vaše vprašanje nanaša ali pa veže na pogoje kajenja na zunanjih gostinskih terasah, odgovarjam v delu pristojnosti, ki jih ima naše ministrstvo in jaz kot resorni minister na tem področju.

Moram povedati, da smo aktivno sodelovali pri definiciji tega vprašanja zaprtega prostora, ampak kljub vsemu. Sedaj veljavni Zakon o omejevanju porabe tobačnih izdelkov iz leta 2007 v prvem odstavku 16. člena določa, da se za zaprt javni prostor ali delovni prostor šteje prostor, ki ima streho in popolnoma zaprto več kot polovico površine pripadajočih sten. V praksi se je definicija izkazala za pomanjkljivo, tako kot ste povedali, tako za gostince kot tudi za inšpekcijske službe. Tako eni kot drugi so se v minulih letih soočali s težavami, predvsem to velja za gostince, ki so morali tudi s precejšnjimi investicijami urediti primerne prostore oziroma zunanje terase, tako da so bili primerni tudi za kadilce.

V izogib težavam in različnim interpretacijam je Ministrstvo za zdravje že leta 2007 izdalo posebna priporočila, ki so določala, kaj je zaprt javni prostor, kljub temu pa so bili gostinci ob pomanjkanju jasne definicije v

dvomih glede ustreznosti svojih vrtov in teras, na katerih so kadilci lahko kadili.

Ministrstvo za zdravje je pripravilo Predlog zakona o omejevanju porabe tobačnih in povezanih izdelkov, ki med drugim na novo določa tudi definicijo zaprtega prostora, stene in strehe, ki vplivajo na delovanje gostinskih obratov na zunanjih terasah. Moram povedati, da smo aktivno sodelovali in da smo v to definicijo zaprtega prostora vključili tudi Obrtno-podjetniško zbornico Slovenije in zadnja definicija, ki je bila sprejeta, je bila usklajena z Obrtno-podjetniško zbornico Slovenije, sekcijo za gostinstvo.

Z vidika zagotavljanja interesov gospodarstva, v tem primeru gostinske in trgovinske dejavnosti, je tudi Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo dejavno sodelovalo pri pripravi te nove zakonodaje in v intenzivnem usklajevanju Ministrstva za gospodarski razvoj in tehnologijo z zbornico, kot sem rekel, so bile soglasno sprejete rešitve, ki bodo zagotavljale nemoteno delovanje zunanjih gostinskih vrtov in teras. Organi Obrtno-podjetniške zbornice pa bodo dodatno v sodelovanju s pristojnimi inšpekcijskimi službami pripravili tudi usposabljanja in informiranje gostincev o novih zakonskih pogojih glede kajenja na zunanjih vrtovih in terasah, s čimer se bomo v prihodnje izognili morebitnim nasprotujočim razlagam in razumevanju pogojev s strani inšpekcijskih služb in izvajalcev dejavnosti.

Če strnem; zunanji vrtovi in terase, ki so že zdaj skladni z zakonom in priporočili Ministrstva za zdravje, bodo tudi po sprejemu novega zakona šteli za odprt prostor. Zato nova definicija v praksi ne bo zaostrovala pogojev za zaprt javni prostor, vsi zunanji vrtovi in terase, ki so zdaj skladni z zakonodajo, bodo ostali skladni še naprej. Drži pa to, kar ste povedali, da v primeru naših severnih sosedov ta zadeva ostaja njihova neka primerjalna konkurenčna prednost in kljub vsemu, da nismo zadovoljni z vsem, kar smo dosegli pri tem zakonu, lahko rečem, da smo v sodelovanju, še enkrat, z Obrtno-podjetniško zbornico, gostinsko sekcijo, vsaj to definicijo na nek način pustili takšno, kot je. Hvala.

PODPREDSEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Gospod Breznik, zahtevate dopolnitev odgovora. Izvolite.

FRANC BREZNIK (PS SDS): Najlepša hvala.

Spoštovani minister, lahko vam samo preberem izjavo, ki jo je dal gospod Meh, predsednik Obrtno-podjetniške zbornice Slovenije izpred, mislim da, meseca dni – verjamem, da ste se v tem času dobili, lahko pa povem, da težava po eni strani gostince obremenjuje, po drugi pa še onemogoča. Govori o tem, da gre za narobe svet. Niti tega jim ne omogoči, da bi lahko zaslužili spodoben prihodek. Sprašujem se, zakaj so gostinci tako

osovraženi s strani države; najprej davki in administrativne ovire, zdaj še licenčnine na tobačne izdelke ter predlog novega tobačnega zakona, po katerem bodo gostinci morali zapreti večino svojih teras.

Torej, spoštovani gospod minister, če ste slišali, že zdaj hodijo inšpektorji na številne terase z nenormalnimi pogoji, po svoje si razlagajo in v bistvu maltretirajo gostince na celi črti. Po drugi strani vidimo, da po eni strani Zakon o omejevanju uporabe tobačnih izdelkov ni prinesel zmanjšanje kajenja, celo tudi velike trošarine so odgnale samo avstrijske goste, ki so hodili v Slovenijo kupovat cigarete in tudi multiplikativno kupovat še ostale izdelke. Zdaj boste vse to uničili. Obupal sem nad ministrico za zdravje, ona bi zdaj hotela, rada bi prevaila še več trošarin, še več bomo dali v zdravstveno blagajno, po drugi strani pa bi morala narediti kakšno reformo, in to reformo seveda čakam.

Poglejte, po drugi strani pa se kadilci odločajo za substitute, kupujejo cigarete, ki so dobresedno s črnega trga, ki so še bolj nezdrave, povzročajo lahko še več bolezni. Gre v popolnoma napačno smer.

Zaradi tega, spoštovani gospod minister, vas, ki vas štejem za človeka, ki je razumen, ki prihaja iz prakse, da vplivate ne samo na svojem resorju – vem, da ste omejenih pri teh vprašanih –, ampak na svoje kolege, da so ti izgubili korak z realnostjo in da delajo nemogoče. Če peljejo to naprej – ne bodo zmanjšali števila kadilcev, bodo pa odgnali turiste, predvsem tuje, ki imajo tujo kupno moč, ki imajo več denarja, in tudi domače goste iz teh lokalov.

Zato vas še enkrat prosim, da mi lahko odgovorite:

Kakšni so konkretni predlogi z vaše strani z Ministrstva za gospodarstvo?

Najlepša hvala.

PODPREDSEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Gospod minister Zdravko Počivalšek, izvolite.

ZDRAVKO POČIVALŠEK: Hvala, gospod poslanec, za dodatna vprašanja.

Še enkrat moram povedati to, kar ste citirali predsednika gospoda Meha, je pred sprejetjem zakona. Mi smo po njihovi intervenciji opravili kar nekaj skupnih razgovorov z Ministrstvom za zdravje. Predlog, ki je bil v tem zdaj sprejetem zakonu posredovan, smo dogovorili v obliki, ki je bila sprejemljiva, ki jo je potrdila tudi Obrtna zbornica. Če zdaj čisto preprosto povem, že ena roža bi po takratnem predlogu pomenila zaprt prostor, tako da ostajamo pri tem, da če je manj kot polovica sten zaprtih, potem je ta prostor odprt. Seveda to ni tako, kot je pri sosedih na severni strani, ampak kljub vsemu je na nek način dosežek. Dodaten dosežek pri tem zakonu pa je to, da smo dogovorili, da bodo tolmačenje odprto-zaprtega prostora naredili skupaj s predstavniki strokovnih

služb Obrtne zbornice, da bo imela inšpekcija vzorec, po katerem bo lahko te zadeve ocenjevala in ne bo prihajalo do tega, kar ste povedali. Upravičeno pač opozarjate na to, da bomo imeli različne interpretacije enega in istega zakona.

Moram pa reči, da je bilo naše ministrstvo aktivno tudi pri ostalem delu zakona, ker ste govorili o oskrbi s črnega trga, da smo dosegli dovolj dolgo prehodno obdobje za enotno embalažo, ker menimo, če bi bili tudi na tem področju bolj papeški od papeža in to zadevo takoj naredili, bi prišli do enormnega povečanja takega načina napajanja našega trga. Drugič, tukaj moram reči, da podpiram to, da se naredi register prodajalcev tobačnih izdelkov, ker so se na tem področju dogajale zlorabe s prodajo mladoletnim osebam, da smo to zadevo naredili vsaj po predlogu zakona na racionalen način, v smislu stroškov tudi maksimalno racionalno. Treba se je zavedati, da mi iz trošarin tobačnih izdelkov dobimo skoraj pol milijarde evrov in da moramo po mojem mnenju iz tega vira financirati zadeve, ki so bile pač namera, da bi se financirale iz nekih dodatnih virov. Na tem področju smo zadovoljni. Ne bom zdaj rekel, da imamo slabše pogoje, ampak verjamem, da smo skupaj z gospodarstvom kljub vsemu prišli do ene oblike, ki je kolikor toliko sprejemljiva, kar se tiče te definicije odprtega prostora. Seveda je pa vse v tem, ali bomo uspeli to definicijo kot enotna navodila spraviti tudi med inšpekcije. Jaz verjamem, da bomo.

PODPREDSIEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Izvolite, gospod Franc Breznik, postopkovno.

FRANC BREZNIK (PS SDS): Hvala, gospod podpredsednik.

Tudi iz zadnjih informaciji, ki jih imam, celo od nekaterih inšpektorjev, da jim celo nadrejeni govorijo, da morajo iti v lokale, da gledajo, kaj je zaprt, odprt prostor. Kot ste rekli, gre za anomalije, gre za to, da nekdo postavi korito za rože, da je ta terasa lepša, bolj privlačna za turiste; in da to nekdo opredeli in da se nekateri inšpektorji, ne bom zdaj metal vse v isti koš, grede čisto črkobralstvo. In še to črkobralstvo v škodo gostinca, vedno črkobralstvo v škodo gosta in tako naprej. Da ne govorim, spoštovani minister, kot veste, nekateri lokali imajo recimo tudi električne strehe, ki se odpirajo in zapirajo. Večina inšpektorjev to šteje, kot da je to za vedno zaprt prostor. Sugeriram na vas, da na svojim kolegom v vladi poveste, da je Slovenija različna, da Slovenija ni samo Primorska, ni samo Štajerska, Dolenjska, Gorenjska. Nekateri lokali so v zaprtih območjih, recimo v centru mest, kjer so te terase že nekako zaščitene pred vetrom in pred nekaterimi zunanji vplivi. Nekateri lokali pri nas na Štajerskem so zelo na odprtem, recimo na bregovih, kjer je še bolj odprto in je še večji

prepih. Recimo zdaj pozimi, zunaj na terasi, kjer recimo tam piha mrzel veter z leve in desne, kjer tudi nese recimo dežne kaplje direktno na teraso; itak se ljudje umaknejo iz takega lokala. In po eni strani gostinci na nekaterih področjih izgubljajo svoje prihodke. Želel bi, gospod minister, da opravimo na podlagi Poslovnika Državnega zbora razpravo na to temo, kjer bi si lahko povedali, katere so vse ovire.

Sam lahko predstavim skupino ljudi, ovire, ki bi se morale zmanjševati. Če smo že zmanjšali prisotnost v zaprtih prostorih, tudi večina gostincev se je tu strinjala in nimajo problema, pustimo vsaj te terase; naj tisti, ki kadijo, pač kadijo. In Slovenija naj bo turistom prijazna država, naj omogoča to drugačnost. Jaz sem nekadilec in mislim, da ste tudi vi. To je nekaj, kar lahko prinese in kar je normalno. Problem je, ker smo majhna država, mejimo na nekaj držav, ki pa nimajo tako strogih črk zakona, vsaj pri terasah. Tu pa moram priznati, da sem na strani kadilcev, predvsem pa gostincev. In na koncu sem tudi na strani zdrave kmečke logike. Mislim, da je to tisto, kar bi morali upoštevati vsi tisti, ki odločamo o javnem življenju ljudi. Zato prosim, spoštovani podpredsednik, da bi na to temo opravili razpravo na podlagi Poslovnika Državnega zbora. Najlepša hvala.

PODPREDSIEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Gospod Franc Breznik, o vašem predlogu bo Državni zbor odločal 13. decembra v okviru glasovanja.

Gospod Marko Ferluga bo postavil vprašanje ministrici za izobraževanje, znanost in šport dr. Maji Makovec Brenčič.

MARKO FERLUGA (PS SMC): Hvala za besedo. Dober večer obema ministricama in ministroma!

Kljub temu da naše šolstvo velja za zelo dobro in da velja izobraževanje kot neka naložba v prihodnost ter mi, starši otrok, obravnavamo vse to kot nek svoj privatni projekt, neko investicijo. Imam pa vprašanja, ki mene kot očeta motijo v našem šolskem sistemu in se bojim oziroma ne bi rad, da bi prišli v amerikanizacijo šolstva.

Prvo moje vprašanje se glasi:

Kakšno je vaše mnenje glede opuščanja domačih nalog?

Mislim, da to velja zdaj kot neko pravilo, ki se širi po vseh osnovnih šolah. Mislim, da je to slabo glede delovnih navad za učence in odgovornosti do svojega dela.

Drugo vprašanje, pa vem, da je to interni akt posameznih osnovnih šol, je:

Ste seznanjeni s potrebo po predhodni napovedi spraševanja in možnosti odklonitve le-tega s strani učenca?

To se mi zdi tudi nekako vprašljivo. Naslednje vprašanje, ki je tudi simptomatično v tem smislu, da se starši preveč vtikamo v delo šole, v delo učitelja, da hodimo celo z odvetniki na govorilne ure in se menimo o ocenah. Po oceni dr. Mirjane

Ule s Fakultete za družbene vede, ki je naredila neko oceno, to je bila ocena glede trendov tako imenovane inflacije visokih ocen. Rad bi slišal vaše mnenje glede tega. Še ena od vprašljivih točk je tale, da učenci sami namenoma izostajajo od pouka – in tukaj smo tudi starši krivi, roko na srce –, da bi se izognili poslabšanju ocen.

Zanima me:

Kako je dopuščeno, da včasih ostane izostanek tudi neopravičen, se pravi da se posamezniki ne opravičijo? Ali je možnost neke izostritve tega?

In še zadnje vprašanje glede izrabe statusa športnika. Tukaj jaz mislim, da smo šli v neke ekstreme. Veliko ljudi zdaj to izrablja, predvsem staršev. Mislim pa, da bi tukaj ministrstvo moralo postaviti zelo jasno mejo. Ko so na državnem nivoju in ko imajo uspeh na tem nivoju, imajo pravico do tega. Rad bi slišal vaše mnenje okoli tega.

Mislim, da bo pretirana permisivnost in prevelika demokratičnost škodila vsem – nam, učencem, šoli. Prosim, povrnite ugled učiteljem nazaj.

Hvala.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Ministrica dr. Maja Makovec Brenčič, izvolite.

DR. MAJA MAKOVEC BRENČIČ: Najlepša hvala, spoštovani podpredsednik. Spoštovani poslanke, poslanci in dragi kolegice ter kolegi!

Zagotovo je to eno od vedno aktualnih dražbenih vprašanj. Gre za sodelovanje ne le izobraževalnega, šolskega polja, kot temu rečemo, vseh akterjev znotraj njega, ampak seveda tudi širše družbe; še posebej pa tudi staršev in vseh, ki se dnevno vpenjamo v vsakdan izvajanja izobraževalnih procesov. Če pričnem kar s prvim poudarkom, torej nalogami. Dejstvo je, da so domače naloge del vzgojnega in izobraževalnega dela ter sledenja vsem tem ciljem. Treba je poudariti, da so tudi hkrati del preverjanja znanja, ne pa tudi dejansko ocenjevanja znanja, ki temelji na drugih elementih. Vendarle pa večina šol v resnici obveznost domačih nalog še vedno vključuje v interne pravilnike in po našem vedenju ne opušta izvajanja domačih nalog. Zagotovo pa gre tudi za domeno učiteljevega procesa, torej kako začrta proces, na kakšen način, koliko vzgojnih in izobraževalnih aktivnosti se izvede v določenem obdobju šolskih ur in na kakšen način dosega učne cilje. Tukaj pa je prav, da zaupamo učiteljem in da zaupamo šolskemu sistemu z namenom sledenja prav učnim ciljem, ki potem na koncu dokazujejo tudi obseg in predvsem raven znanja. In to je tisto, čemur sledi tudi celotno šolsko polje.

Glede napovedi spraševanja oziroma vprašanja, kako je s tem. Dejstvo je, da ti pravilniki ravno tako obstajajo. Veste, da obstaja ta pravilnik glede ocenjevanja znanja kot zaključne faze didaktičnega procesa, ki mu šole sledijo; in da so tudi strokovni delavci zavezani

javnosti ocenjevanja, s seznanitvijo staršem ter posameznika, učenca; in tudi samimi predpisi, kako ocenjevanje poteka. Zavodi, ki tudi usmerjajo proces s svojimi odločitvami, tudi o tem razpravljajo in hkrati tudi usklajujejo pogled na izvajanje le-tega. Dejstvo je, da imamo ustni in pisni način preverjanja znanja, to je lahko v različnih oblikah, na primer tudi projektne delu, ne samo klasičnem tradicionalnem delu in oblikah. O datumu pisanja pisnega izdelka morajo biti učenci seznanjeni v roku vsaj petih delovnih dni, čemur šole res sledijo. Če kjerkoli pride do kakršnihkoli zamikov, ki so lahko tudi iz objektivnega razloga, pa morajo biti le-ti v naprej tudi usklajeni, tako da so učenci v resnici pravočasno usmerjeni, pravočasno obveščeni, da se lahko tudi pravočasno prijavijo. Dejstvo je, da sama zakonodaja ne predvideva neke predhodne napovedi ustnega spraševanja; res pa je, da je pojavnost tega v domeni same šole oziroma načina izvajanja učnega procesa ter da je običajno tudi usklajen znotraj učiteljskega zbora.

Pomembna in ključna tema, naš trikotnik bi lahko rekli – učitelji, vodstvo, starši. To je nekaj, kar je že v izhodišču vašega vprašanja verjetno najbolj ključno za našo družbo; in predvsem zaupanje v šolski sistem. Moram povedati, da kljub vsem raziskavam, ki smo jih sedaj prejeli in jih imamo kot naše ogledalo delovanja in doseganja kakovosti šolskega sistema, vendarle verjamem, da ta trikotnik dobro deluje. Seveda pa znova in znova kljub spremembam družbenih razmer, tudi okolju, v katerem se šola nahaja, tudi različnim idejam vseh deležnikov, ki vstopamo v šole, so ti odnosi stalno pod preverbo. Predvsem učitelj je tisti, ki s svojim strokovnim duhom in poslanstvom zagotovo najbolj odzivno in najbolj strokovno lahko tudi usmerja ta odnos. In prav je, da mu pri tem zaupamo; da mu pa pri tem tudi pomagamo bodisi kot starši bodisi širše kot družba, pa tudi in predvsem mi s šolskim sistemom. In zato zaključim z vašim izzivom, kako pridobiti ali ponovno vzpostaviti res tisto ključno avtoriteto učitelja. Prav v ta namen imamo vrsto projektov, tako imenovane profesionalizacije, ki pomagajo učitelju ne le okrepitvi kompetenc, ampak tudi temu, da lahko tovrstne odnose še bolj strokovno in predvsem družbi dobro, najprej pa otroku, usmerja naprej. Hvala.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Gospod Marko Ferluga, zahtevate dopolnitev odgovora? Izvolite.

MARKO FERLUGA (PS SMC): Jaz moram dati možnost ministrici, da mi pove še glede statusa športnika. Mislim, da je to ena izredno zanimiva debata in tema. Naj ob tem navežem še na to, da se to ne samo izrablja, ampak imamo tudi drug problem. Tukaj se spet vračam na naše profesorje in šolnike, kjer so učitelji športne

vzgoje, včasih pride do takšnega ekstrema, ko se določene vadbe ne morejo več delati tako, kot so se v starih časih, ker takoj pride do nekih tako imenovanih zlorab in vsega skupaj. In tu spet starši vstopajo v svojo igro.

Še enkrat apeliram na vas, ministrica, da je treba dati nazaj veljavo učiteljem in profesorjem ter da moramo starši vedeti, kje je naša meja. To si tudi sam pripisujem in delam tudi doma precej na tem, moram priznati. Je pa dejstvo to, da smo ljudje, kot ste sami rekli, s to spremembo sistema, razmišljanja in pojmovanja demokracije šli predaleč. Mislim, da zelo predaleč tudi v šolstvu. Delamo si slabo uslugo mi sami kot starši. Na žalost se šolniki težko upirajo temu. Treba je dati velik poudarek temu, da učitelj dobi nazaj svojo veljavo. Hvala.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Dr. Maja Makovec Brenčič, izvolite.

DR. MAJA MAKOVEC BRENČIČ: Najlepša hvala.

Mislim, da moramo vsi narediti vse in si prizadevati za to, da ima učitelj res svojo avtonomno strokovnost in da zna ter zmore imeti tudi vso podporo okolja, da lahko usmerja dober, kakovosten razvoj naših otrok, predvsem pa da odlično prenaša znanje. Jaz zaupam v naše učitelje, učiteljice, ravnatelje, ravnateljice, direktorje, direktorice. Kot nam sedaj kažejo raziskave, so znanja prava; res pa je, da je vedno priložnost za izboljšanje. In tukaj štejejo odnosi – v splošnem v družbi in drug do drugega; kot starši, kot voditelji, vodje šol ter tudi kot učitelji in učiteljice. Glede športa bi pojasnila to, da je učenec, ki je registriran pri nacionalni športni zvezi in ki tekmuje v uradnih tekmovalnih sistemih nacionalnih panožnih zvez, tudi tisti, ki lahko pridobi potem poseben status. Seveda so pa ti pogoji potem opredeljeni kot način izvajanja tega statusa znotraj same šole, kajti šole se po izvajanju programov tudi razlikujejo – po zahtevnosti programov, tudi po lokaciji programov, tudi učnih vsebinah, ki so lahko različne. Govorim o različnih programih, še posebej potem na srednješolski ravni ali višje. Zato je tudi prav, da šola znotraj vsebin opredeli, na kakšen način potem zahteva od tega perspektivnega športnika, da izvaja svojo učno obveznost. Moramo reči, da do sedaj, še posebej v tistih oddelkih, ki so specializirani, in tistih šolah, ki imajo velik posluh za spodbujanje športnih aktivnosti, še posebej pa razvoja perspektivnih športnikov, to poteka usklajeno. Če pa so kakršnikoli primeri in razmere, kjer opazate, da temu ni tako; potem pa je prav, da nas na to tudi opozorite, še posebej, če gre za mlade, ki imajo svojo prihodnost in v katerih vidimo naše velike športne upe.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Gospod Žan Mahnič bo postavil vprašanje ministru za gospodarski razvoj in tehnologijo gospodu Zdravku Počivalšku. Izvolite.

ŽAN MAHNIČ (PS SDS): Hvala za besedo, podpredsednik.

Spoštovani minister, Regionalna razvojna agencija Gorenjske je na osnovi poziva pripravila osnutek dogovora za razvoj gorenjske regije 2016–2019, ki je bil po potrditvi s strani Razvojnega sveta gorenjske regije 15. decembra lansko leto posredovan na vaše ministrstvo. Najpomembnejši so regijski projekti, med katerim je dobil največ točk projekt Trajnostna mobilnost in mreža kolesarskih poti, saj ga je podprla glavna gorenjskih občin. Vaše ministrstvo je v februarju 2016 začelo s procesom usklajevanj z resorji, prav tako ob prisotnosti Službe Vlade za razvoj in evropsko kohezijsko politiko. Več mesecev ni bilo nobene povratne informacije, kaj se dogaja; občine so bile s strani Regionalne razvojne agencije s priloženo informacijo šele v maju obveščene, da ni nič znanega. Na seji Sveta regije 14. junija letos pa je bil predstavljen nov pogoj ministrstva, da bodo v projektu mreže kolesarskih poti lahko sodelovale le občine, ki so bile na razpisu izbrane za pripravo prometnih strategij. Ministrstvo za infrastrukturo je namreč 16. oktobra 2015 v Uradnem listu Republike Slovenije objavilo javni razpis za sofinanciranje izdelave celostne prometne strategije občin. Ta razpis pa je bil zastavljen tako, da se vse občine sploh niso mogle prijavit na razpis; izločene so bile na primer vse občine, ki nimajo mestnih naselij. V primeru, da bi se pridružile drugim občinam, ki pogoje izpolnjujejo, pa bi slednjim poslabševale pogoje prijave, tako da niti ni bilo možno, ker druge občine niso hotele zraven občin, ki nimajo mestnih naselij. Gorenjska zaradi navedenega pogoja torej sploh ne more razviti mreže gorenjskih kolesarskih poti, ampak le posamezne drobce mreže po izbranih občinah. Slednje ne predstavlja več nekega smiselnega projekta, regija bi se pri rangiranju projektov prav gotovo odločala drugače, če ne bi ti in podobni pogoji bili znani šele kasneje, naknadno. Najbolj pri tem čudi dejstvo, da je bil ta trasa Jesenice–Lesce–Bled avtomatično odobrena in vključena v mrežo kolesarskih poti na podlagi tega razpisa, ki ste ga na MGRT objavili lansko leto in so ga potem objavili BSC.

Gospod minister, moje glavno vprašanje je:

Ali pri takšnih odločitvah sploh še obstajajo jasni kriteriji, ki bi veljali za vse deležnike enako?

Torej zopet delamo razlike med podeželjem in mestnimi občinami, oziroma še bolje rečeno, zopet delamo razlike med občinami, ki nimajo nekih mestnih središč, in občinami, ki jih imajo.

Hvala za odgovor.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Gospod minister Zdravko Počivalšek, izvolite.

ZDRAVKO POČIVALŠEK: Spoštovani predsedujoči, poslanke in poslanci! Spoštovani gospod poslanec, hvala za vprašanje.

Moram povedati, če bi dobil takšno vprašanje, kot ste ga zdaj povedali, bi vam lahko več odgovoril, ampak kljub vsemu bom poskušal odgovoriti maksimalno. Področje projekta Trajnostna mobilnost in mreža kolesarskih poti spada v pristojnost Ministrstva za infrastrukturo, zato bom v nadaljevanju podal odgovor le z vidika turizma, ki je v pristojnosti Ministrstva za gospodarski razvoj in tehnologijo. V zvezi z razpisom, o katerem ste govorili, pa moram povedati naslednje; da smo mi odgovorni za dogovor za razvoj regij, da smo regije pozvali za pripravo po treh regijskih projektov. Iz omenjene regije je eden od teh projektov vaš. Težava v novi perspektivi je v tem, da Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo ne razpolaga s sredstvi na način, kot je to bilo prej; in moramo vse te projekte dogovoriti z ostalimi ministrstvi. V vašem primeru je pač ta zadeva kljub vsemu dogovorjena, vsaj v nekem večjem delu, z Ministrstvom za infrastrukturo. Mi pripravljamo vladno gradivo za celo Slovenijo za dogovor za razvoj regij, kjer poskušamo in bomo poskušali priti s čim več temi projekti notri.

Ampak tukaj gre za specifičen projekt, o katerem moram povedati še to. V zvezi s kolesarskimi potmi je Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo leta 2015 z Univerzo v Ljubljani v okviru Ciljnega raziskovalnega programa 2015 podpisalo pogodbo o sofinanciranju in izvajanju raziskovalnega projekta z naslovom Izdelava modela povezanosti celotne Slovenije s kolesarskimi potmi. V okviru Univerze v Ljubljani je izvajalec raziskovalnega projekta Fakulteta za gradbeništvo in geodezijo. Kolesarstvo se je kot turistična ponudba vedno tržila in trži zelo parcialno, saj turist, ki obišče Slovenijo, ne more dobiti celovitega pregleda nad vzpostavljenimi kolesarskimi potmi in povezavami v Sloveniji. Ob tem da ni možno dobiti tega, kar že obstaja; kaj šele o tem, da bi nadgradili te projekte s tem, kar ste povedali. Ker Slovenija zaenkrat še nima vzpostavljenega celovitega kolesarskega omrežja, niti vzpostavljene enotne podatkovne baze kolesarskih poti in povezav, je namen naloge ob upoštevanju potreb in želja lokalnih skupnosti vzpostavitev zasnove celovitega in povezanega kolesarskega omrežja, ki bo ustrezalo merilom prostorskega umeščanja ter tudi najnovejšim izsledkom prometnega načrtovanja. Cilji tega projekta so zagotoviti podlage za povezavo vseh tras kolesarskih poti po Sloveniji z namenom ustvariti zdravo zeleno okolje za turiste in domače prebivalstvo.

Vrednost tega projekta je 50 tisoč evrov, od tega bo Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo financiralo polovico, preostanek pa Javna agencija za raziskovalno dejavnost

Republike Slovenije. Projekt naj bi bil zaključen do konca leta 2017. Verjamem pa, da bomo v naslednjem relativno kratkem obdobju naš del naloge, dogovor za razvoj regije, skupaj z Ministrstvom za infrastrukturo in z regijo, o kateri ste govorili, pripeljali do te mere, da bo ta projekt v največji meri možno uvrstiti v ta dogovor za razvoj regije. Hvala.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Gospod Žan Mahnič, zahtevate dopolnitev odgovora? Izvolite.

ŽAN MAHNIČ (PS SDS): Hvala za ta del odgovora, minister.

Vi ste sami omenili, da ste lansko leto pozvali, ker pač nimate denarja; bil sem tudi na sestanku pred parlamentarnimi počitnicami z gospo Evo Štravs Podlogar. Mislim, da takrat še ni bila državna sekretarka pri vas. Rekla je, da ste pač naredili nek izbor projektov, po tri projekte na regijo. Seveda mi nismo prišli zraven, eden od teh projektov za gorenjsko regijo je ravno ta kolesarska mreža, o kateri se pogovarjava. Ker sem načel to temo, me zanima:

Kako daleč so ti projekti oziroma kako daleč ste v dogovoru s posameznimi ministrstvi za finančna sredstva?

Ker če sem takrat pravilno razumel, boste na podlagi teh zbranih projektov potem skušali pridobiti finančna sredstva s strani ministrstev, ki pokrivajo te različne projekte. Žal pa ugotavljam, prejšnji mesec sem na redni seji vprašal ministra za infrastrukturo glede umeščanja kolesarskih poti v prostor. Verjetno tukaj ni poslanca, ki se ne bi strinjal, da moramo tiste najšibkejše udeležence v prometu spraviti dol s cest. In kolesarji zagotovo so eni od šibkejših udeležencev v prometu v primerjavi z ostalimi dejavniki in faktorji. In žal v kraju, kjer živim, se pravi v Poljanski dolini, se že dolgo časa trudimo, da bi naredili kolesarsko pot od Žirov do Škofje Loke; vendar pa je problem na razpisu. Škofja Loka je občina, ki ima večje mesto, Žiri so občina, ki imajo večje mesto; vmes pa je občina, iz katere prihajam, to je občina Gorenja vas – Poljane, ki pa nima večjega mestnega naselja. Zaradi tega se je problem prijaviti na razpis, ker se niti ne more. In če bi se skupaj prijavili, to potem pomeni, da enostavno toliko točk izgubiš, da ne prideš zraven.

In zanima me, kljub temu da je to verjetno tudi vprašanje za ministra za infrastrukturo:

Ali boste vsaj v tej smeri kaj naredili?

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Gospod minister Zdravko Počivalšek, izvolite.

ZDRAVKO POČIVALŠEK: Spoštovani gospod poslanec, moram povedati najprej, da se globoko strinjam s tem, da je tukaj treba nekaj narediti, da zaostajamo; kolesarske steze

rabimo zaradi več razlogov. Pa če navedem dva glavna razloga; prvi je varnost, ki ste jo omenili, na drugi strani pa tudi potreba po tem, da z njimi dopolnimo turistično ponudbo Slovenije. V Sloveniji rabimo tudi slovenski kolesarski križ, ne samo avtocestnega in železniškega. In dokler ne bo možno iz kateregakoli ali pa iz glavnih smeri meje s Slovenijo priti v naše glavno mesto po kolesarski stezi, ki bo ločena od ceste, tako dolgo bomo mi na tem področju nerazviti. Definitivno držijo vsi pomisleki, ki ste jih omenili. Jaz lahko rečem, da si bomo prizadevali, da bo v okviru tega dogovora za razvoj regij maksimalno narejeno tudi na področju kolesarskih stez za tiste regije, ki so to zadevo dale.

Seveda pa morate razumeti, da je situacija danes drugačna, prej smo direktno razpolagali na našem ministrstvu s približno 600 milijoni; zdaj pa lahko rečem, da smo v tem trenutku z dogovorom za razvoj regij na nekaj, bom dal oceno, čez 100 milijonov. Govorim za celo Slovenijo, pa niti približno za kolesarske steze; mi vemo, da ne bomo prišli na ta obseg, ki smo ga imeli; verjamem pa, da imamo kar nekaj možnosti, da naredimo nekaj korakov naprej. Jaz tukaj lahko samo še enkrat rečem, da bomo naredili vse, tudi mi kot Ministrstvo za gospodarstvo, da bomo povsod tam, kjer je tudi na terenu iniciativa za kolesarske steze, te projekte podpri. Eno je, če jih podpiramo moralno in verbalno; drugo pa je, če najdemo tudi praktične, materialne možnosti, da se ta zadeva realizira. V vašem primeru bomo nedvomno v tej smeri delali. Hvala.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Dr. Franc Trček bo postavil vprašanje ministru za pravosodje mag. Goranu Klemenčiču. Ker je minister odsoten, prosim, da se opredelite tudi do načina odgovora. Hvala lepa. Izvolite, dr. Trček.

DR. FRANC TRČEK (PS ZL): Hvala za besedo, predsedujoči.

Ministru v odsotnosti bom postavil vprašanje glede, upal bi si trditi, nekih praks, ki se izkazujejo kot anomalija v zakonodajnem postopku, ki smo jim priča v zadnjem času. Bom ilustriral na dveh primerih. Prva ilustracija je izjava poslanca Stranke modernega centra z zadnje seje Odbora za gospodarstvo, citiram: »Minister je uspešno preskočil vse administrativne ovire, tudi pravne in okoljske.« Druga ilustracija je ubesedovanje gospoda podpredsednika Vlade, ministra za javno upravo, ki me je na prejšnji seji Državnega zbora podučil, da je bil v Združenih državah Amerike na nepolitičnem obisku. In potem je očitno kot nepolitik pisal elektronsko pismo ministru za infrastrukturo, naj nemudoma začne spreminjati zakonodajo, da bo s tem olajšal prihod Ubra v Slovenijo. Lahko bi tu govoril, če bi imel več časa, tudi o lobiranju tobačnega lobija, ki nam bo pisal protitobačni zakon, o farmacevtskem

lobiju via Ameriška gospodarska zbornica in še čem. Žal tudi o neki, blago rečeno, nenavadni praksi ob tej predvideni investiciji na Štajerskem, ki jo seveda vsi poslanci v luči tega zagotavljanja novih delovnih mest pozdravljamo; ne moremo pa pozdravljati načina, na katerega se to poskuša uresničiti.

Mi imamo obstoječo zakonodajo, imamo tudi zakon, ki ga je sprejela vlada Alenke Bratušek o razvojni pomoči regiji, v katerega bi se lahko to vključilo. Imamo tudi zakonodajo o razlastitvah. Problematično je to, da nekako vedno bolj postaja jasno, da nam bo nekdo, ki bo hotel nekaj uresničiti, v bistvu pisal zakonodajo. Ali pa zelo izdatno pritiskal na nas, da bomo sprejeli točno tako zakonodajo, kot njemu paše. In to je neka zelo resna anomalija v zakonodajnem postopku. In ker lahko rečem, da sem že obupal nad nekaterimi drugimi pravniki v tej vladi – mimogrede, ta koalicija ima od treh predsednikov strank, v dveh strankah sta predsednika pravnik –, naslavljam to vprašanje na gospoda Klemenčiča, ki je v to vlado prišel kot pravnik, upam si trditi, od vseh pravnih in pravnikov v tej vladi z največ moralne avtoritete.

Prosim, da mi v ustni obliki naslednjič odgovori na vprašanje:

Ali se mu tovrstne prakse ne zdijo prehuda anomalija zakonodajnega postopka?

Hvala za besedo.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Odgovor boste dobili na naslednji seji.

Gospod Uroš Prikl bo postavil vprašanje ministru za gospodarski razvoj in tehnologijo gospodu Zdravku Počivalšku.

Izvolite.

UROŠ PRIKL (PS DeSUS): Najlepša hvala za besedo. Spoštovane kolegice, spoštovani kolegi, minister, ministrical!

Tokrat gre moje ustno poslansko vprašanje malo širše, kot pa je Maribor in okolica. Sprašujem vas o podjetju Petrol. 15. 12. 2016 je razpisan nalog za začetek stečajnega postopka nad družbo Petrol. Petrol je največja slovenska energetska družba. V lasti ima približno dve tretjini vseh bencinskih servisov v državi, skladišče naftnih derivatov pri Kopru, znaten delež v trgovcu z električno energijo Gen-I in okoli 40 % Geoplina, našega največjega domačega trgovca s plini. V prvih devetih mesecih, torej v prvih treh kvartalih letošnjega leta se je v primerjavi z enakim obdobjem lanskega leta se je dobiček povečal za približno 20 %, na več kot 57 milijonov evrov. Zato je novica, potencialna možnost oziroma grožnja o morebitnem stečaju marsikoga, tako tudi mene, neprijetno presenetila in ne le zaskrbelo, ampak tudi malo prestrašila. Pozitivno, dobičkonosno in stabilno delovanje Petrola ima namreč preko pobiranja trošarin pomemben vpliv na stanje oziroma delovanje državnega proračuna; preko konstantne in

neprekinjene oskrbe z naftnimi derivati in še čem drugim pa izjemen vpliv na delovanje slovenskega gospodarstva. Nezanemarljivo pa je, spoštovani kolegice in kolegi, da Petrol skupaj s franšiznimi bencinskimi servisi zaposluje preko 4 tisoč ljudi, naših državljanov in državljanek.

Spoštovani minister, sprašujem vas:

Kakšna je vaša ocena potencialne možnosti, nevarnosti, grožnje uvedbe stečajnega postopka nad tako pomembno družbo, kot je Petrol?

Ali imate morda kakšno informacijo, ali Petrolu in posledično tudi nam grozi resna nevarnost, da proračun ostane brez pobiranja trošarin, torej znatnega deleža finančnih sredstev, posledično gospodarstvo brez goriva in zaposleni brez služb?

Kako v okviru danih možnosti, pooblastil, ki jih vi oziroma vlada imate, opravljate nadzor ne le nad Petrolom, ampak vse državne srebmine – vseh podjetij, ki v državo prispevajo znaten delež sredstev in so za naše gospodarstvo vse prej kot trivialna?

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Gospod minister Zdravko Počivalšek, izvolite.

ZDRAVKO POČIVALŠEK: Spoštovani predsedujoči; poslanke in poslanci!

Z enim stavkom lahko odgovorim na glavno vprašanje, da se mi zdi zelo mala verjetnost, da bi to tega, kar ste me vprašali, prišlo. Ampak kljub vsemu. Vprašanje o morebitnem začetku stečajnega postopka nad Petrolom, d. d., in morebitnimi posledicami, ki bi ga lahko imel na področju energetike in gospodarstva v Sloveniji, je hipotetično vprašanje, na katerega bom težko odgovoril objektivno in argumentirano. Opozarjam, da družbo Petrol, d. d., kot skrbnik kapitalskih naložb Republike Slovenije upravlja Slovenski državni holding, ki je tudi zadolžen za tekoče spremljanje rezultatov poslovanja in podajanje ocen o morebitni stečajni ogroženosti. Na Ministrstvu za gospodarski razvoj in tehnologijo razpolagamo z javno razpoložljivo bonitetno oceno družbe Petrol po metodologiji, ki znaša C2, kar pomeni, da podjetje posluje povprečno. V prihodnje ima napovedano stabilno poslovanje, podjetje ima lahko likvidnostne težave, vendar pa dosega nadpovprečno donosnost. Iz javno dostopnih rezultatov poslovanja za družbo Petrol, d. d., v letu 2015 je razvidno, da je družba realizirala 3,1 milijarde evrov letnih prihodkov, ustvarila 30 milijonov evrov čistega dobička. Nadalje ugotavljamo, da gre za zmerno do pretežno zadolženo gospodarsko družbo, ki ima razmerje med kosmatim denarnim tokom EBITDA in dolgom v višini 4,7 milijona in delež kapitala v virih sredstev v višini 34,3 %. Družbo Petrol na Ministrstvu za gospodarski razvoj in tehnologijo v preteklosti nismo obravnavali kot podjetje v težavah ali v programu prestrukturiranja; iz teh podatkov sklepamo, da družba ni stečajno

ogrožena. Stečajni postopek se sicer lahko uvede glede na zakonske določbe s strani različnih upnikov; menimo pa, da imajo vodstvo podjetja in lastniki več možnosti reševanja morebitne slabe finančne situacije, za katero menim, da ni. Prepričan sem, da ima Republika Slovenija v okviru sistema upravljanja kapitalskih naložb Republike Slovenije, ki je na podlagi zakonskega pooblastila v Zakonu o Slovenskem državnem holdingu podeljen SDH, na razpolago dovolj mehanizmov, da prepreči okoliščine, ki bi lahko pripeljale do morebitnega stečaja družbe Petrol.

Kot skrajna možnost preprečitve morebitnega nezaželenega scenarija, ki ga omenjate, je tudi Zakon o pomoči za reševanje in prestrukturiranje gospodarskih družb v težavah; vendar lahko razpredam v tej smeri hipotetično, zato ne bi želel. Menim, da to lahko kvečjemu škodi veliki in uspešni slovenski naftni družbi. Če bi prišlo v tej smeri do težav, bi lahko tudi s tem orodjem pomagali. Menim, da so upravljavci Petrola s strani države v družbi SDH dovolj obveščeni o stanju tega podjetja in da v tem trenutku ne vidim niti približno stečajne ogroženosti te velike naftne družbe. Hvala.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Prehajamo na drugi krog vprašanj poslank in poslancev.

Gospod Marko Ferluga bo postavil vprašanje ministru za zunanje zadeve gospodu Karlu Erjavcu, ki je odsoten; zato prosim, da se opredelite do načina odgovora. Izvolite, gospod Ferluga.

MARKO FERLUGA (PS SMC): Hvala. Dober večer obema ministricama in ministroma ter ostalim tukaj prisotnim junakom!

Bom počakal na pisni odgovor. Moje vprašanje gre okoli enostranske razglasitve Hrvaške izključne ekonomske cone. Jasno je, da gre tukaj za enostranske pravice izkoriščanja ribjega fonda in potencialnih naftnih virov, če ne še česa drugega.

V zvezi s tem me zanima:

Ali je naša vlada uradno že prejela to razglasitev?

Kakšen je njen odziv oziroma kakšne ukrepe – vem, da je to tajna diplomacija, ampak ne glede na to – ste pripravili?

Gre predvsem zaradi poročanja medijev, ki naj bi skladno z navodili hrvaškega ministrstva za zunanje zadeve poskušali prepričati članice Evropske unije o nujnosti omenjenega akta. Osebnostno menim, da je treba jasno predstaviti našo pozicijo do tega ter jo tudi ubraniti; hkrati pa si poiskati tudi svoje zaveznice med članicami Evropske unije.

Prosim tudi za podajo mnenja na ocene, da se naša vlada ni v pravi meri odzvala na omenjeno razglasitev Hrvaške. Glede na navedbe dr. Pavlihe, našega strokovnjaka na tem področju, ki je v svojem mnenju napisal, da bi se morala

Slovenija takoj odzvati s primerno diplomatsko reakcijo, ker v nasprotnem primeru naj bi z molkom sporočali odobravanje te situacije. Zanima me naš odnos oziroma odnos vlade in Republike Slovenije do tega.
Hvala.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Odgovor boste dobili v pisni obliki.

Gospod Franc Breznik bo postavil vprašanje ministru za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano mag. Dejanu Židanu. Izvolite.

FRANC BREZNIK (PS SDS): Najlepša hvala.

Spoštovani gospod minister, kot veste, sem vam že nekaj mesecev nazaj postavil ustno poslansko vprašanje na temo delovanja Sklada kmetijskih zemljišč in gozdov Republike Slovenije. Takrat za primer slovenskih kmetij, predvsem v Slovenskih goricah, kjer je površina kmetij majhna, kjer imajo kmetje v najemu zemljo od Sklada. Govoril sem o eni izmed kmetij, takrat sem vam dal tudi izračune, 800 evrov je kmet plačeval leta 2008, danes plačuje tisoč 300 evrov najemnine za isto zemljišče. Po drugi strani imamo primer v Slovenskih goricah, kjer imamo celo vrsto neobdelanih površin, ki so v lasti Sklada, kjer se je vse zaraslo, sedaj imamo primer v bližini Blaguškega jezera, kjer je neka zemlja od Sklada. V bistvu Ministrstvo za okolje, ki je nekoč spadalo pod vaš resor, ne zamenjuje te zemlje, nekemu so jo odvzeli. Tista zemlja, ki so jo nekoč odvzeli, je zdaj neobdelana, stoji. Po tretji strani se boste po novi zakonodaji gotovo vtikali na mejna območja ali pa celo na celo Slovenijo, kjer bo Sklad imel predkupno pravico pri nakupu. Politika Sklada je politika, ki živi neko svoje življenje, imaginarno, stran od realnosti. Prihajam iz mejnega območja Slovenskih goric, po drugi strani gledamo avstrijske vinske ceste, gledamo spodbude države, gledamo pomoč kmetom, pomoč vinogradnikom. Pri nas te pomoči kot takšne ni, da bi razvili konkurenčnost, da bi razvili večje površine, kar po domače povedano pomeni, da bi se struktura teh kmetij povečala. Po drugi strani bi lahko država Sklad ukinila, lahko bi ga prenesla na občine, lahko bi vi kot minister sugerirali Ministrstvu za finance, da uredi shemo kreditov za male kmetije, da lahko kupijo zemljo in da se te kmetijske površine povečajo ter postanejo družinske kmetije konkurenčnost Slovenije. To se mi zdi kot poslancu prvo pomembno vprašanje.

Zato se moje vprašanje glasi:

Ali nameravate kaj storiti v smeri reorganizacije Sklada kmetijskih zemljišč?

Ali menite, da je takšna organizacija Sklada kmetijskih zemljišč dobra za razvoj slovenskega kmetijstva?

Ali menite, da bo slovensko kmetijstvo s tem postalo samozadostno in da bo postalo vsaj v nekaterih delih države konkurenčno?

Ali bomo zaradi te konkurenčnosti lahko razvijali slovensko zelenjadarstvo, predvsem tudi slovensko žito?

Dogaja se največja katastrofa, predvsem v Slovenskih goricah, dnevno vidim opustitev govedoreje, stalno več drobnice. Kjer je govedoreja, kot vemo, imamo večjo dodano vrednost.

Tukaj vas sedaj sprašujem:

Ali nameravate kakorkoli reorganizirati ali ukiniti Sklad kmetijskih zemljišč?

Najlepša hvala za odgovor.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Gospod minister mag. Dejan Židan, izvolite.

MAG. DEJAN ŽIDAN: Hvala, predsedujoči. Spoštovani poslanke in poslanci!

Spoštovani poslanec gospod Breznik, hvala za aktualno vprašanje. Odgovoril bom nekatere stvari, ko pa mi bo zmanjkalo časa, vas prosim, da mi z dodatnim vprašanjem omogočite, da odgovorim še več. Pravilno ste ugotovili, da se je s 1. 7. struktura sklada delno že spremenila, ker je bilo gozdarstvo že preneseno. Temu se je tudi organizacija samega sklada znotraj sebe prilagodila. Če vas zanima, vam lahko tudi opišem, kaj to pomeni. Marsikdo je tudi vprašal: Ali bo sedaj, ko je Sklad spremenil svojo funkcijo, da ni več gozdarskega dela, še zadosti prihodkov? Rad bi povedal, da Sklad še vedno upravlja s 73 tisoč 608 hektarji zemljišč, od tega je slabih 60 tisoč hektarjev kmetijskih. Letna najemnina, ki jo Sklad pobere, je približno sedem in pol milijonov evrov s strani kmetijskih organizacij in posameznih kmetij. Omenili ste v neki razpravi kratko spremembo Zakona o kmetijskih zemljiščih, pa bi vam tukaj rad povedal naslednje. V nobenem primeru ta sprememba ne bo šla niti na vlado, če ne bo popolnega soglasja nevladnih organizacij, saj je ta sprememba nastala zaradi pobude kmetijskih organizacij, nevladnih organizacij, ki živijo ob slovenski meji. Vendar če bodo nevladne kmetijske organizacije mislile, da je ta sprememba za njih nesprejemljiva oziroma da ne želijo slediti cilju, tudi ministrstvo ne bo vztrajalo s to spremembo. Tisto, kar pa je pomembno, bi pa rad povedal, da se v tem trenutku pripravljajo strokovne podlage – gradivo nam bo izročeno verjetno konec januarja –, ki bodo pomenile generalno spremembo kmetijske zemljiške politike, ker je sedanja zastarela. Posebna strokovna skupina, ki jo sestavljajo profesorji iz kmetijskih in pravnih strok, pripravlja pregled najboljših praks znotraj Evropske unije, ker tam se vidi, kaj je dovoljeno znotraj skupnega evropskega pravnega reda; in to bo osnova za korekcijo tudi slovenske kmetijske politike, in sicer preko Zakona o kmetijskih zemljiščih ter tudi Zakona o Skladu kmetijskih zemljišč.

Vendar že v tem trenutku vidimo, da so se izkristalizirale štiri usmeritve. Prva usmeritev je – dodatno pospeševati oblikovanje in razvoj družinskih kmetij, zlasti mladih kmetov; druga – zaokroževanje posesti kmetijskih gospodarstev; tretja – na ranljivih območjih tudi kupovati kmetijska zemljišča in ga dajati slovenskim kmetijskim gospodarstvom na razpolago; četrta – preprečevanje špekulativnih nakupov. Mogoče pa še dve informaciji, ki sta novejši. Ravno danes so bili pri meni predstavniki Združenja turističnih kmetij. To je recimo nekaj podobnega, kot je zveza na avstrijski strani. V tem trenutku je družinskih kmetij z znakom turistična kmetija v Sloveniji že okoli 800. Obvestili so me, da realizacija še vedno raste. Že lani je bila realizacija višja, kot je bila splošna turistična v Sloveniji. Mislim, da je bila rast desetodstotna. Podobni podatki pa se pričakujejo tudi letos. Prav tako mogoče tudi novejša informacija. Prejšnji teden sem bil skupaj s predstavniki vseh slovenskih asociacij vinogradnikov, in sicer manjših, ki so organizirani preko Združenja družinskih vinogradnikov ter VINIS-a; in tudi večjih, ki so združeni preko vinskih kleti. Tukaj so naslednje informacije, povpraševanje narašča, marsikateri proizvajalec je v tem trenutku pred dilemo, da niti ne more dobiti zadostne količine grozdja, zato odkupne cene grozdja naraščajo in izvoz narašča. Z njimi smo pa tudi uskladili strategijo za naslednjih pet let. Mogoče bo tudi kdaj možno, da se o tem pogovarjamo na Odboru za kmetijstvo, ker je tudi to zgodba o uspehu. Hvala.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Gospod Franc Breznik, zahtevate dopolnitev odgovora? Izvolite.

FRANC BREZNIK (PS SDS): Hvala.

Gospod minister, seveda vam bom postavil nadaljnje vprašanje, da mi boste lahko odgovorili. Tudi sam se strinjam, da kmetijska zemljišča ne morejo biti predmet manipulacij. Nekoč je predhodnica vaše stranke govorila v nekem slogu Zemljo tistemu, ki jo obdeluje; zato moramo temu slediti. Tisočletje je na Slovenskem veljalo pravilo družinskih kmetij. Tradicija, tradicionalnost je bila grobo prekinjena po 2. svetovni vojni; vračati se je treba v naše korenine kmetijstva. Večina slovenskih kmetij zaradi svoje strukture, površine, ki je mala, ne omogoči preživetje dveh ali treh družin; ali pa starih staršev, neke mlajše in srednje družine na neki kmetiji, kar omogoča recimo kmetija v sosednji Avstriji. In to je tisto, o čem govorim. Vi kot minister morate zagotoviti politike, ki bodo pomagale dvigniti osnovni problem slovenskega kmetijstva, to so pa večinoma male kmetije, ki težko preživijo. Večina kmetij se ne more specializirati in se iti dodatne dejavnost na kmetiji. To je izgubljena politika. Ni namen države, spoštovani minister, tukaj je vaša velika

napaka, sploh trgovati in prodajati kmetijska zemljišča, ker ljubljanski birokrati še nikoli niso nič dobrega naredili za slovenskega kmeta. Pomen pa je, da v tem trenutku, ker imamo več kot Nova Ljubljanska banka, več kot 4 milijarde denarja, ki ga ne znajo niti uporabiti preko kvalitetnih kreditov, da omogočite kmetom na področjih, predvsem tudi ob meji, da si lahko kupijo to kmetijo. Če bodo kupili, to pomeni, da bo večja motivacija za delo in da bodo lahko postali konkurenčni ter ne bo problema z odkupom, da bi to zemljo odkupovali tujci. To je zelo enostavno. In tudi drugi del odgovora, ki ste ga že poskušali nanizati, špekulacije, kdor pač te zemlje ne obdeluje, mora biti visoko obdavčen; tisti, ki pa jo obdeluje, pa teh davkov nima. Poznamo davke, ki vplivajo na to. To je zelo enostaven poseg. Prakse v primerljivih državah, v bistvu so rešitve na dlani.

Zato želim, da mi odgovorite:

Kakšno vi vidite prihodnost kot odločevalec te kmetijske politike?

Najlepša hvala.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Mag. Dejan Židan, izvolite.

MAG. DEJAN ŽIDAN: Mogoče, gospod poslanec, samo malo matematike. V tem trenutku je kmetijskih površin, ki kmete zanimajo – to so pa poljedelske površine, ne zanimajo jih ostale površine –, približno 24 tisoč hektarjev; slaba polovica je že v obdelavi pri kmetih, dobra polovica pa v obdelavi pri drugih pravnih oblikah. Če bi vso preostalo zemljo, ki je v obdelavi pri drugih pravnih oblikah, razdelili med slovenske kmete, bi se povprečna velikost slovenske kmetije iz 6,8 spremenila mogoče na 7,1 hektar; torej ne bi bilo bistvene razlike. Prihodnost Sklada, ki jo vidim, je pa naslednja. Prvič. Kupovanje zemljišč tam, kjer so naravno omejena, primer tega so vodovarstvena območja in mogoče nekatera druga habitatna območja, kjer sam kmet težko kmetije in tudi želi, da bi dejansko to možnost prodaje imel na razpolago. To nalogo lahko država prevzame in jo potem da naprej pod znanimi pogoji. Pri vodovarstvenih območjih, recimo imamo tisoč 600 hektarjev vodovarstvenega območja prvega reda, bi dali naprej v obdelavo kot ekološki režim. Imamo še nekaj drugih, zlasti habitatnih režimov, kjer je mogoče lastnina celo bolj breme kot pa pridobitna dejavnost.

Drugič. Radi bi vzpostavili podoben sistem, kot ga sedaj izpostavljajo, pa še ne deluje v nekaterih drugih državah. In to je, da v primeru, ko kmetija pride v težavo, je možnost, da pride do likvidnih sredstev tudi ta, da začasno proda svoja zemljišča državnemu fondu, ki da tej kmetiji zemljišča takoj nazaj na razpolago; in potem po nekem dogovoru, ki je lahko petletni ali desetletni, lahko tudi drugače, dogovori možnost počasnega odkupa nazaj, ker se pričakuje, da potem kmetija poslovno tudi na

nek način lahko deluje naprej. Tretjič. Mi potrebujemo možnost, da država v nekaterih primerih nastopi proti špekulativnim ukrepom oziroma dejanjem na področju prodaje ali nakupa kmetijskih zemljišč, pa tudi vidim vlogo Sklada kot upravljavca. Mogoče pa še ena informacija. Če danes pogledamo razmere sedaj ali pa mogoče pred desetimi leti, je količina zaraščenih kmetijskih zemljišč res pomembno nižja, bi pa radi še zmanjšali. Te dni bo vlada sprejela prvič v zgodovini samostojne Slovenije poseben ukrep; in to je ukrep, ki bo dajal kmetu na razpolago dodaten vir, nepovraten, da kmetijska zemljišča usposobi; kontra zaveza pa bo, da bo ta zemljišča tudi daljše obdobje uporabljal. Hvala.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Gospod Miha Kordiš bo postavil vprašanje ministrici za obrambo gospe Andreji Katič ter ministru za javno upravo gospodu Borisu Koprivnikarju.

Izvolite.

MIHA KORDIŠ (PS ZL): Hvala za besedo, predsedujoči.

Delovna inšpekcija je v nadzoru na pobudo Sindikata poklicnih gasilcev Slovenije ugotovila, da se direktorjem nekaterih gasilskih zavodov nezakonito izplačujejo dodatki za stalno pripravljenost in prispevke obveznega dodatnega pokojninskega zavarovanja, čeprav so to pravice, ki pripadajo le poklicnim gasilcem. Nekateri direktorji so si prejemanje dodatkov odredili kar sami, v drugih primerih pa so jim pri tem pomagali predsedniki svetov zavodov. Šest od 14 direktorjev gasilskih zavodov je z namenom nezakonite pridobitve teh pravic zaposlenih na delovnem mestu direktorja poveljnika, ki ga normativni akti sploh ne predvidevajo. Posebej je bil tukaj izpostavljen primer direktorja celjskega zavoda Janka Požežnika, ki je imel v pogodbi nezakonite dodatke za stalno pripravljenost, redno delovno uspešnost, delovno uspešnost iz naslova povečanega obsega dela ter prodaje blaga in storitev na trgu in tako naprej. Ravno tako mu je pogodba zagotavljala pravico do življenjskega in nezgodnega zavarovanja ter pravico do zdravstvenega pregleda enkrat letno v inštituciji po lastnem izboru. Naprej, po pogodbi je imel pravico do prejemanja nadomestila plače tri mesece po izteku mandata. Delovna inšpekcija je od pristojnih zahtevala, da iz pogodbe izločijo vse nezakonite privilegije ter da vrnejo vse nezakonito in neupravičeno prejete dodatke.

Letos je Mestni svet občine Celje po izteku mandata Požežnika znova imenoval za direktorja, predsednik sveta zavoda je pa z njim podpisal pogodbo o zaposlitvi za delovno mesto direktorja poveljnika, ki v normativnih aktih v resnici sploh ne obstaja. Požežnik pogojev za delovno mesto poveljnika v resnici niti ne izpolnjuje, ker nima poklicne izobrazbe, poleg

tega je pa mesto poveljnika že sistemizirano in zasedeno. O dodatku za stalnost in prispevku za poklicno pokojninsko zavarovanje delovna inšpekcija še ni odločila.

Kar pa je tukaj očitno in kar želimo izpostaviti, je, da so si kršitelji ob sodelovanju svetov zavodov nezakonito prisvajali javna sredstva. Njihovo delovanje ne škoduje samo javnemu denarju, ampak tudi škoduje motiviranosti poklicnih gasilcev, ki naj bi jih ti ljudje vodili; pa tudi prostovoljnih gasilcev, ki svoje delo opravljajo brez plačila. In tukaj kaže, da ni šlo za posamično kršitev, ampak za sistemsko deviacijo, ki, gospa ministrica, ves čas na ministrstvu predatira; niste vi tega skuhal.

Me pa vseeno zanima:

Kako boste to popravili?

Kako boste ukrepali proti kršiteljem, proti direktorjem ter proti članom svetov zavodov?

Kako boste preprečili, da se to ne bi dogajalo tudi v prihodnje?

Hvala.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Gospa ministrica Andreja Katič, izvolite.

ANDREJA KATIČ: Hvala, spoštovani podpredsednik. Spoštovani poslanec, hvala za vprašanje!

Mogoče samo malce za razjasnitev glede pristojnosti. Ministrstvo za obrambo oziroma Uprava Republike Slovenije za zaščito in reševanje je resorno ministrstvo, pristojno za sistemsko urejanje področja gasilstva, prav tako tudi za sodelovanje pri sklepanju kolektivnih pogodb za področje poklicnega gasilstva in sodelovanje pri uvrščanju poklicnih gasilcev v plačni sistem. Za organiziranje, delovanje in poslovanje javnih gospodarskih zavodov pa so odgovorne ustanoviteljice oziroma soustanoviteljice, se pravi občine. Na ministrstvu smo se s tem, kar ste povedali, seznanili z ugotovitvami iz osnutkov zapisnikov Inšpektorata Republike Slovenije za javni sektor, pa tudi z ukrepi, ki jih je ta inšpektorat odredil. In na podlagi zaprosila tega inšpektorata je Ministrstvo za obrambo oziroma naš Inšpektorat za varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami v času od 15. do 17. 11. 2016 uporabil tudi izredne inšpekcijske nadzore v treh poklicnih gasilskih enotah. Po naših podatkih imamo napake v treh poklicnih gasilskih enotah, in sicer v poklicni enoti Koper, Celje in Krško. Ob teh nadzorih je bilo ugotovljeno, da omenjeni direktorji poveljniki, takšen naziv so imeli, ne izpolnjujejo predpisanih pogojev za opravljanje teh nalog poveljnikov poklicnih operativnih gasilskih enot, ker namreč nimajo pridobljenega poklica gasilca. Zato je inšpektorat direktorjem poveljnikom odredil ukrep prepovedi opravljanja operativnih nalog v gasilstvu do izpolnitve pogojev; lahko pa opravljajo naloge kot direktorji.

Inšpektorat Republike Slovenije bo do sredine januarja 2017 opravil izredne revizije

tudi v vseh ostalih enajstih poklicnih gasilskih enotah. Če bodo tudi tukaj ugotovljene nepravilnosti, bo inšpektorat skladno s svojimi pristojnostmi tudi ukrepal. Ne glede na to smo se mi prejšnji teden tudi sestali, kaj lahko še naredimo kot Ministrstvo za obrambo; sama sem podpisala tudi pismo, v katerem seznanjam vse župane in vse svete teh zavodov, naj bodo še posebej pozorni na ugotovitve inšpekcij, tako naše kot tudi javne uprave, in da naj v okviru svojih pristojnosti popravijo tudi vse, kar je bilo ugotovljeno. Kot sistemski ukrep; nov zakon o gasilstvu je v zaključni fazi. Jaz mislim, da v prihodnjem letu, ne glede na to, da ni v okviru normativnega programa, bomo uspeli uskladiti z vsemi subjekti, ki delujejo na področju gasilstva, da bomo dali zakon tudi v proceduro. Posebna pozornost bo posvečena tudi vsem članom, ki se nanašajo na poklicno gasilstvo; v sklopu tega tudi to, kakšni so pogoji za zasedbo posameznih delovnih mest. Hvala.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Gospod minister Boris Koprivnikar, izvolite še vi.

BORIS KOPRIVNIKAR: Hvala, predsedujoči.

Spoštovani poslanec, če samo na kratko dopolnim to, kar je kolegica ministrica povedala. Direktorjem dodatek za stalno pripravljenost ne pripada, samo v izjemnih primerih, ko dela tudi v svojem osnovnem poklicu. Tukaj ste pa že sami ugotovili, da obstaja problem, ali sploh izpolnjujejo pogoje za delo v osnovnem poklicu; torej to ne. Inšpektorat za javni sektor je, kot je bilo rečeno, izvršil inšpekcijske nadzore – Celje, Krško, Koper. Pregledal je sistemizacijo, evidenco zasedenosti, pravilnosti izplačil dodatkov in tako naprej ter ugotovil vrsto nepravilnosti. Pripravil je tudi osnutek inšpekcijskih odločb, vendar ukrepi še niso dokončni, ker se predvsem v Celju in Krškem še soočajo s pritožbo nadzirancev. Sicer pa pričakujemo, da se bo ta postopek tudi zaključil, inšpektor bo tudi izrekel tiste ukrepe, ki so v takem primeru nujni, to je vračilo neupravičeno prejetih plač.

Kar pa se tiče sistemskih ukrepov za prihodnje, o tem je tudi že kolegica ministrica govorila. Mi se po svoji strani trudimo tudi, da preko inšpekcijskega sveta delamo čim bolj usklajeno z različnimi inšpekcijami, objavljamo podatke o plačah v depersonalizirani obliki, ampak tudi z dodatki in vsem, kar zraven pripada. Na tak način poskušamo tudi preventivno dosežati to, da do takih nepravilnosti, če se izkažejo za dokončne, dejansko ne bi več prihajalo; ne pa da jih moramo potem sankcionirati. Hvala.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Dr. Matej Tašner Vatovec bo postavil vprašanje ministrici za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti dr. Anji Kopač Mrak ter ministrici za notranje zadeve mag. Vesni Györkös Žnidar.

Dr. Matej Tašner Vatovec, izvolite.

DR. MATEJ T. VATOVEC (PS ZL): Hvala, podpredsednik.

Spoštovana ministrica, druge ni; 16. novembra je potekal dogodek TransMisija III, ki je letno strokovno srečanje, katerega namen je povezovanje akterk in akterjev na področju transspolnosti. Ena izmed osrednjih tem tokratnega srečanja je bila pravna ureditev v Sloveniji in kršenje človekovih pravnih transspolnih oseb; s poudarkom na pravnem priznanju spola. Pravno priznanje spola je postopek spremembe imena ter podatkov o spolu v uradnih dokumentih in registrih z namenom priznanja spolne identitete posameznice ali posameznika. Parlamentarna skupščina Sveta Evrope je julija 2015 sprejela tako imenovano Resolucijo 2048 (2015), ki govori o diskriminaciji transspolnih oseb v Evropi in v kateri poziva države članice Evropske unije, da uredijo to področje. Trenutna ureditev pravnega priznanja spola v Sloveniji ni v skladu z omenjenimi pozivi Parlamentarne skupščine Sveta Evrope in krši vsaj pet človekovih pravic; in sicer pravico do nedotakljivosti človekove telesne in duševne celovitosti, pravico do osebnega dostojanstva, pravico do varnosti, zdravja in zasebnosti. Zaradi neustrezno urejenega pravnega priznanja spola so takim osebam onemogočeni ali pa vsaj močno oteženi vsakodnevni opravki, kot so na primer dvig poročene pošiljke, odprtje bančnega računa ali preprosta uporaba poimenske vozovnice za javni prevoz. Tako se zelo te osebe pogosto soočijo s situacijami, kjer se njihova spolna identiteta in spolni izraz ne ujemata s spolom na osebnih in drugih dokumentih. Zaradi tega so posledično lahko deležne očitkov, da uporabljajo ponarejene dokumente, in so prisiljene v razkritje svoje spolne identitete, čeprav si tega morda v dani situaciji tega ne bi želele. To krši njihovo človekovo pravico do zasebnosti in seveda vodi tudi do diskriminacije ter nasilja. Spričevala, diplome, drugi dokumenti o opravljenih izobraževanjih in preteklih zaposlitvah, ki ne odražajo spola, ki jim je lasten in, kot se reče, v njem živijo, so pogosto razlog za ne vključevanje v izobraževanje in brezposelnost. Med drugim iz opozoril civilne družbe izhaja, da ob poskusih naslavljanja pravnega priznanja spola v Sloveniji s strani ministrstev prejemajo nejasne odgovore in pristojnost za ureditev pravnega priznanja spola ministrstvu prelagata ena na drugo. Zato se obračam na obe ministrici s preprostimi, jasnimi vprašanji:

Katero ministrstvo je dejansko pristojno za ureditev področja pravnega priznanja spola v Sloveniji?

Kako in do kdaj bo vlada uskladila postopek pravnega priznanja spola s prej omenjeno resolucijo Sveta Evrope in predvsem standardi človekovih pravic?

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Ministrica dr. Anja Kopač Mrak, izvolite.

DR. ANJA KOPAČ MRAK: Hvala za besedo, spoštovani podpredsednik. Hvala, poslanec, za vprašanje.

Jaz bom povedala, kar je v pristojnosti Ministrstva za delo. Treba je povedati, da je pravna ureditev statusa in problematika kršenja človekovih pravic transspolnih oseb področje, za katerega so dejansko odgovorni različni resorji – ministrstvo za notranje zadeve, pravosodje, naše ministrstvo in tudi ministrstvo za zdravje; vsak v okviru svojih pristojnosti. Kar se tiče samega postopka pravnega priznanja spola, to, kar je bilo jedro vprašanja, je po tem, kar imam zapisano – žal mi je, da ni ministrica –, urejeno v 37. členu Pravilnika o izvrševanju zakona o matičnem registru, ki je v pristojnosti Ministrstva za notranje zadeve, ki za izdajo odločbe o spremembi spola zahteva potrdilo pristojne zdravstvene ustanove ali zdravnika. Med zaključki strokovnega srečanja TransMisije III je bilo poudarjeno, da naj bo pravno priznanje spola osnovano na samo identifikacijo oseb in brez pogoja pridobitve medicinske diagnoze ali diagnoze motnje duševnega zdravja; hkrati naj se izvede popolna ločitev uradnega postopka ureditve pravnega priznanja spola od medicinske obravnave. Čeprav je postopek pravnega priznanja spola v pristojnosti Ministrstva za notranje zadeve, na našem ministrstvu službe menijo, da bi bilo treba pogoj zdravniškega potrdila natančno proučiti in nadaljnje rešitve ustrezno uskladiti z Resolucijo Sveta Evrope 2048 o diskriminaciji transspolnih oseb v Evropi. Ministrstvo se zaveda, da se diskriminacija transspolnih oseb dogaja na različnih področjih njihovega zasebnega in javnega življenja: zaposlovanja, izobraževanja, zdravstva, javni prostor, dostop do blaga in storitev. Zlasti pa so transspolne osebe žrtve kaznivih dejanj in sovraštva ter tarče sovražnega govora. Raziskave tudi kažejo, da je odnos do transspolnih oseb precej bolj negativen kot do istospolno usmerjenih oseb.

V skladu s poročilom Agencije Evropske unije za temeljne pravice Protection against discrimination on grounds of sexual orientation, gender identity and sex characteristics in the EU, 2015, se Slovenija uvršča med države članice, kjer prepoved diskriminacije na podlagi transspolnosti spada v tako imenovane splošne prepovedi diskriminacije brez izredne omembe spola in spolne usmerjenosti. Ministrstvo je navedene argumente upoštevalo tudi pri pripravi Zakona o varstvu pred diskriminacijo, ki je veljaven s 24. 5. 2016, ki v 1. členu izrecno navaja spolno identiteto in spolni izraz kot osebni okoliščini, zaradi katerih je prepovedana vsakršna oblika diskriminacije na različnih področjih družbenega življenja, pri uresničevanju človekovih pravic in temeljnih svoboščin, pri uveljavljanju pravic in obveznosti ter v drugih

pravnih razmerjih na političnem, gospodarskem, socialnem, kulturnem, civilnem ali drugem področju. To vprašanje ne zadeva veliko število oseb; je pa pomembno, ker osnovno vodilo človekovih pravic je, da so te univerzalne in morajo biti seveda vsem zagotovljene. Bom pustila še čas za odgovor, če bo še ministrica za notranje zadeve odgovorila glede samega priznavanja, ki je v pristojnosti Ministrstva za notranje zadeve. Hvala.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Dobil sem obvestilo, generalna sekretarka mag. Lilijana Kozlovič je javila, da je iz zdravstvenih razlogov ministrica za notranje zadeve v tem trenutku odsotna in se opravičuje.

Gospod Luka Mesec bo postavil vprašanje ministru za kulturo gospodu Antonu Peršaku.

Izvolite.

LUKA MESEC (PS ZL): Hvala za besedo, predsedujoči.

Moje vprašanje se navezuje na javni razpis za sofinanciranje programskih vsebin medijev, ki ga je Ministrstvo za kulturo objavilo novembra. Ta razpis obstaja praktično nespremenjen že približno desetletje, čeprav se je medijska krajina medtem močno spremenila. Moje glavno vprašanje, ki ga naslavljam na vas, gospod minister, je:

Ali Ministrstvo za kulturo načrtuje, namerava kakorkoli posodobiti ta razpis, da bo bolj ustrezal sodobnemu stanju?

Prvič, ministrstvo namreč isti razpis objavlja za projekte komercialnih medijskih hiš na eni strani ter za neodvisne medije na drugi strani; pa tukaj ne govorim samo o spletnih portalih in novih medijih, ampak tudi drugih neodvisnih medijih. Razlika med njimi je ta, da komercialni mediji ponujajo plačljive vsebine, medtem ko neodvisni mediji ponujajo brezplačne vsebine, ki so dostopne vsem in zato dejansko predstavljajo javno dobro. Diskriminatorno je, da so oboji potisnjeni v enaka merila razpisa. Razlika med njimi je namreč že ta, da medtem ko komercialni mediji zlahka prikazujejo precej visoke stroške, ker denar pridobivajo z oglaševanjem, prodajo in tako naprej in ker imajo zaposlene; to bistveno težje počnejo neodvisni mediji. Zato mislimo, da bi bilo pravično, da sta ti dve vrsti medijev razločeni v razpisu. Rezultati javnih razpisov preteklih let kažejo, da, prvič, se de facto glasila posameznih političnih strank, kot je recimo Demokracija, financirajo na isti način kot mediji, ki naj bi bili v javnem interesu. Drugič, da na razdelitev sredstev vplivajo politične afiliacije medijev. Tretjič, da velik del sredstev dobijo lokalni mediji, ki po svojem vplivu in kakovosti pogosto ne doprinesejo bistveno k ciljem, ki so opredeljeni v tem javnem razpisu.

Zato je moje tretje vprašanje:

Ali ne bi bilo smiselno razmisliti o treh ločenih razpisih – za komercialne medije, za lokalne

medije in za neodvisne medije; pri čemer bi razlikovali tudi med tem, katere vsebine so brezplačno na voljo državljanom in katere niso?

Hvala za odgovor.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Gospod minister Anton Peršak, izvolite.

ANTON PERŠAK: Najprej je treba povedati, da se ta razpis izvaja na osnovi Zakona o medijih, ki se, žal, zlasti v te vrste vsebinah ni spremenil že tudi kar dobro desetletje. Seveda se razpisi načeloma izvajajo na podlagi določb, ki opredeljujejo javni interes; veste pa, tako kot vsi, da je financiranje iz proračuna prišlo v zakon pod devizo tako imenovane politične pluralizacije medijev. Ministrstvo se zaveda preživetosti nekaterih zakonskih določb, zlasti še definicije javnega interesa, zato razmišlja o novih rešitvah, ki so v tem trenutku tudi predmet javne razprave in usklajevanja med deležniki. Ti naši razmisleki so že zajeti v predlogu Strategije na področju medijev, ki bo predstavljala strateško podlago za celovito prenovo medijske zakonodaje in s tem seveda tudi za prenovo sistema državnih pomoči na področju medijev.

Kot rečeno, ministrstvo je objavilo razpis na podlagi 4. in 4.a člena Zakona o medijih, vendar moram poudariti, da je razpis oblikovan tako, da ta podpora ni namenjena medijem kot medijem, ne glede na to, kakšne vrste je, ampak da je v skladu z razdelitvijo na dve področji namenjeno podpori določenih programskih vsebin medijev; in to tistih vsebin, ki niso takšne vrste, da bi generirale dobiček ali komercializacijo. Ampak gre za zagotavljanje javnega interesa, kot so na primer vsaj v dveh primerih medijev, kot veste, lokalne novice. Na področju / nerazumljivo/ je razpis namenjen sofinanciranju vseh preostalih medijskih projektov, gre praviloma za podporo vsebinam, ki postajajo vedno bolj deficitarne. Kar zadeva vaša še posebna vprašanja, že prej sem rekel, da pravzaprav ne financiramo medijev kot medijev, da bi imeli neko merilo ali politično opredelitev ali kakršnokoli drugo; ampak financiramo vsebine oziroma projekte, ki zagotavljajo pluralnost; vendar ne v smislu politične, ampak v smislu žanrskih vsebin, demokratičnosti, dostopnosti informacij, ki, kot pravim, postajajo deficitarne; naj bo to pri tiskanih medijih, radijskih, televizijskih programih ali v elektronski publikaciji.

Kar zadeva prihodnost, mi, kot rečeno, v strategiji predvidevamo še okrepljeno pot v te vrste usmeritev, se pravi, da naj bi bilo financiranje izrazito usmerjeno v podporo informiranju o lokalnem dogajanju, v podporo oziroma spodbudo posebnih novinarskih projektov, k čemur sodi raziskovalno novinarstvo, ter za spodbujanje medijev za obravnavo deficitarnih vsebin, kot je kulturna kritika, splošnoizobraževalne vsebine,

poljudnoznanstvene vsebine in podobno. Toliko mogoče.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Gospod Luka Mesec, izvolite, imate zahtevo za dopolnitev odgovora.

LUKA MESEC (PS ZL): Hvala.

To je bil nekako opis tega, kaj ta razpis financira in po kakšnih vatlih se ravna. Moja kritika, ki sem jo izrazil v vprašanju, je ta, da so na eni strani komercialna podjetja, se pravi medijske hiše, financirana v istem razpisu kot recimo neodvisni mediji, ki se ukvarjajo z raziskovalnim novinarstvom, kulturo in tako naprej. Problem je, da eni ponujajo plačljive vsebine, drugi so brezplačni, da imajo eni zaposlene ljudi in se preživljajo s prodajo, drugi ne. V tem smislu že tukaj govorimo o diskriminaciji.

In zato me čisto konkretno zanima:

Ali razmišljate o tem, da bi ta razpis kakorkoli prenovili?

Ali bi se vam zdela sprejemljiva ideja, da se razpis recimo razkosa na tri dele?

Z enim delom financiramo plačljive medije, komercialne medije; z drugim delom lokalne medije; s tretjim delom neodvisne novinarske portale, raziskovalne portale, kulturne portale in tako naprej. Da naredimo to ločnico, ker dejansko gre tukaj za precej različne medije, ki jih težko obravnavamo z enakimi merili.

To bi vas prosil, če mi lahko čim bolj konkretno odgovorite.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Minister gospod Anton Peršak, izvolite.

ANTON PERŠAK: To, kar ste v drugem delu svojega dodatnega vprašanja izpostavili, je, kot rečeno, usmeritev, ki je v strategiji zapisana. To razlikovanje, vprašanje neodvisnosti, pa najbrž ni mogoče ločevati na ta način neodvisnost in komercialnost. Drugo je, na primer mediji, ki se trenutno predvsem v digitalni obliki dajejo na trg kot brezplačni mediji, z brezplačnim dostopom, in komercialni, to ločevanje je možno – moram reči, da zdaj odgovarjam bolj ad hoc –, je razmisleka vredno. Je pa neko drugo vprašanje povezano s tem, to je vprašanje, koliko mediji, ki se pojavljajo v digitalnem okolju, posredujejo tudi vsebine, ki so lahko nastale nekje drugje. Kajti če nek medij, tudi če je v digitalnem okolju, ponuja res izvirne vsebine brezplačno, je najbrž ali pa v mnogih primerih lahko vprašanje nekega drugega interesa in neke druge podpore, da te vsebine nastajajo. Ta opredelitev lahko nastane tudi vprašanje.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Gospod Luka Mesec, je v redu? Hvala lepa.

Izčrpali smo spisek 41 vprašanj poslank in poslancev. Zahvaljujem se ministricam in ministrom za odgovore.

S tem prekinjam 1. točko dnevnega reda, ki jo bomo nadaljevali jutri, 13. decembra, ko bo Državni zbor v okviru glasovanj odločal o predlaganih sklepih.

Prekinjam tudi 25. sejo Državnega zbora, ki jo bomo nadaljevali jutri 15 minut po zaključeni 40. izredni seji, ki se bo začela ob 9. uri zjutraj.

Želim vam prijeten večer!

(SEJA JE BILA PREKINJENA 12. DECEMBRA 2016 OB 18.01 IN SE JE NADALJEVALA 13. DECEMBRA 2016 OB 10.06.)

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ:
Spoštovane kolegice poslanke in kolegi poslanci, gospe in gospodje! Začenjam nadaljevanje 25. seje Državnega zbora.

Obveščam sem, da se današnje seje ne morejo udeležiti naslednje poslanke in poslanci: gospa Violeta Tomić od 16. ure dalje, gospa Iva Dimić od 12. ure dalje, gospod Roberto Battelli, gospod Matjaž Hanžek od 14. ure dalje, dr. Matej T. Vatovec od 15. ure dalje, gospod Bojan Podkrajšek, gospod Jernej Vrtovec od 16.30 ure dalje, gospod Jožef Horvat od 17.30 do 20.30 ure. Vse prisotne lepo pozdravljam!

Prehajamo na **13. TOČKO DNEVNEGA REDA, TO JE NA DRUGO OBRAVNAVO PREDLOGA ZAKONA O LEKARNIŠKI DEJAVNOSTI V OKVIRU REDNEGA POSTOPKA.**

Predlog zakona je v obravnavo zboru predložila Vlada. Za dopolnilno obrazložitev predloga zakona dajem besedo predstavnici Vlade gospe Milojki Kolar Celarc, ministrici za zdravje. Izvolite.

MARIJA MILOJKA KOLAR CELARC:
Spoštovani podpredsednik Državnega zbora, cenjene poslanke in poslanci, državljanke in državljani!

Vesela sem, da bomo danes drugič obravnavali Predlog zakona o lekarniški dejavnosti. Naj ponovno poudarim, da gre za zelo pomemben predpis, ki bo po 24 letih zamenjal sedanji Zakon o lekarniški dejavnosti. Na javni predstavitvi mnenj smo slišali različne predloge in nekatere tudi smiselno upoštevali. Zakon smo uskladili s številnimi deležniki, tako s predstavniki Lekarniške zbornice, lekarnarji, z Zavodom za zdravstveno zavarovanje, Fakulteto za farmacijo in drugimi.

Mnoge države, ki lekarniško dejavnost so prepustile trgu, se sedaj vračajo v regulacijo. Predlog zakona predvideva, da lekarniška dejavnost v Sloveniji še naprej ostaja regulirana. To je javna zdravstvena služba splošnega pomena. Njen namen je zagotavljanje kakovostne in učinkovite preskrbe z zdravili in drugimi izdelki za podporo zdravljenja in

ohranitev javnega zdravja ter svetovanje glede njihove varne, učinkovite in pravilne uporabe.

Predlog zakona izboljšuje urejenost področja te dejavnosti, prinaša pozitivne novice za slovenske paciente in izvajalce ter sledi današnjim potrebam na tem področju. Predlog prinaša sodobne nujno potrebne rešitve in omogoča, da se slovenska lekarniška dejavnost razvija skladno s svetovnimi standardi lekarništva, ki delujejo v korist pacienta in našega zdravstvenega sistema. Zato za paciente uvajamo brezšivno skrb in klinično farmacijo. Z izvajanjem farmakoterapijskih pregledov, uvedbo klinične farmacije in pregledom uporabe zdravil bomo učinkovito vplivali na vse večji izziv, ki ga predstavlja polifarmakoterapija, kar pomeni jemanje več zdravil hkrati, s čimer bomo povečali tako varnost bolnikov, s pravilno predpisano terapijo zmanjšali neželene učinke in posledično tudi hospitalizacije ter zmanjšali porabo zdravil. Pozitivna novost za paciente je tudi mreža, ki do sedaj ni bila določena v zakonu. Ta namen zagotavljamo, da bodo prebivalci Slovenije imeli še boljšo dostopnost do zdravil. Na primarni ravni zdravstvenega varstva mrežo lekarn zagotavlja občina ali več sosednjih občin, na sekundarni in terciarni ravni pa država. Paciente je nedopustno spodbujati k prekomernemu nakupu ali uporabi zdravil, saj se s tem poveča število neželenih učinkov zdravil, neželena medsebojno delovanje teh zdravil in drugih izdelkov, pri čemer lahko nastanejo zdravju škodljive posledice. Licence uvajamo, da zagotovimo popolno strokovno integriteto farmacevtov in s tem sledimo ostalim državam članicam. Veliko se je govorilo o vertikalnem povezovanju. Predlog zakona predvideva tovrstno povezovanje. Ta prepoved pomeni, da izvajalci lekarniške dejavnosti ne bodo smeli biti povezani s pravnimi osebami, ki opravljajo dejavnost industrijske izdelave zdravil in medicinskih pripomočkov ali dejavnost prometa na debelo z zdravili in medicinskimi pripomočki ter drugimi izdelki za podporo zdravljenju in za ohranitev zdravja. Velika večina držav, ki imajo lekarniško dejavnost dobro urejeno, kot so Avstrija, Nemčija, Francija in Italija, imajo prav tako prepovedane vertikalne povezave. Pri snovanju zakona smo sledili načelu, da mora biti nosilec lekarniške dejavnosti kakor tudi izvajalec te dejavnosti popolnoma neodvisen pri opravljanju svojega dela, s tem pa ne kršimo in oviramo proste gospodarske iniciative, kar je že večkrat potrdilo tudi Evropsko sodišče. Lekarnarjem pri opravljanju lekarniške dejavnosti ne more in ne sme biti primarni cilj dobiček, ampak preskrba prebivalstva z zdravili, ki je nepridobitna dejavnost. Osnovni namen te dejavnosti je zagotavljanje kakovostne in učinkovite preskrbe z zdravili.

Verjamem, da bo današnja seja konstruktivna. V skladu s 138. členom Poslovnika Državnega zbora predlagamo, da se druga in tretja obravnava združita. Hvala.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Predlog zakona je obravnaval Odbor za zdravstvo kot matično delovno telo. Za predstavitev poročila odbora dajem besedo predsedniku odbora gospodu Tomažu Gantarju. Izvolite.

TOMAŽ GANTAR (PS DeSUS): Hvala lepa za besedo. Lep pozdrav vsem!

Torej, Odbor za zdravstvo je na svoji 18. seji 30. 11. kot matično delovno telo obravnaval Predlog zakona o lekarniški dejavnosti, ki ga je Državnemu zboru v obravnavo predložila Vlada in je objavljen na spletni strani Državnega zbora v Poročevalcu z dne 28. 7. V poslovniskem roku je bilo vloženih več amandmajev. Odbor za zdravstvo je na podlagi 41., 46. in 47. člena Poslovnika Državnega zbora in sprejete odločitve na 17. seji organiziral javno predstavitev mnenj, ki je potekala 10. 11. in na katero so bili vabljeni predstavniki strokovne in zainteresirane javnosti. Uvodno obrazložitev je v imenu predlagatelja podala ministrica za zdravje Milojka Kolar Celarc. Področje izvajanja lekarniške dejavnosti naj bi se uredilo tako, da bo vsem uporabnikom omogočen dostop do storitev pod enakimi pogoji. Predlog zakona določa in vzpostavlja splošni okvir ter enotna izhodišča za izvajanje in organiziranost lekarniške dejavnosti, določa pogoje in postopke za podeljevanje in izvajanje koncesij, farmacevtske strokovne delavce in njihova združenja, medmrežno lekarniško dejavnost in nadzor. Predlagatelj je pri pripravi amandmajev upošteval tudi pripombe in predloge, ki so bili podani na javni predstavitvi mnenj v Državnem zboru. Predstavnica Zakonodajno-pravne službe je poudarila, da je njihova služba Predlog zakona o lekarniški dejavnosti proučila z vidika skladnosti z ustavo, s pravnim sistemom in z zakonodajnotehničnega vidika in podala številne pripombe pravnosistemske narave. Z vloženimi amandmaji koalicijskih poslanskih skupin so pripombe ustrezno upoštevane, opozorila pa je na nekatere ključne pripombe, ki jih amandmaji ne odpravljajo. Mnenje Komisije Državnega sveta za socialno varstvo, delo, zdravstvo in invalide je predstavil podpredsednik komisije Tomaž Horvat in poudaril, da komisija predlog zakona podpira. Stališče Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije je podal v. d. direktorja Janez Sušelj. Poudaril je, da je ZZS pri pripravi predloga zakona posredoval pripombe na Ministrstvo za zdravje, ki so bile smiselno upoštevane. Opozoril pa je na področja, kjer ZZS ni vključen, bi pa na vlogo, ki jo ima, to bilo smiselno. Mnenje Komisije za preprečevanje korupcije po stališču predsednika Borisa Štefaneca večinoma ni bilo upoštevano.

V razpravi so člani odbora s strani opozicije nasprotovali obravnavi predloga zakona in glede na številne pripombe predlagali, da zakon ni primeren za nadaljnjo obravnavo,

česar na odboru nismo izglasovali. Odbor je sprejel amandmaje na 87 členov. Nekaterih ni sprejel, nekateri so s tem postali tudi brezpredmetni. Odbor je v skladu s 128. členom Poslovnika Državnega zbora glasoval o vseh členih predloga zakona skupaj in jih sprejel. Glede na prejete amandmaje je na podlagi prvega odstavka 133. člena Poslovnika Državnega zbora pripravljeno besedilo dopoljenega predloga zakona, v katerem so vključeni vsi sprejeti amandmaji. Dopolnjen predlog zakona je sestavni del tega poročila.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Sledi predstavitev stališč poslanskih skupin.

Gospod Jernej Vrtovec bo predstavil stališče Poslanske skupine Nove Slovenije – krščanskih demokratov. Izvolite.

JERNEJ VRTOVEC (PS NSi): Spoštovane kolegice in kolegi, draga ministrica in državna sekretarka, en lep dober dan želim!

Predlog zakona o lekarniški dejavnosti; gre dejansko za zakon, ki bo po dveh desetletjih spremenil ureditev lekarniške dejavnosti v naši državi. In čeprav zakon prinaša nekaj zanimivih rešitev, kot je na primer delna odprava obveznega članstva v zbornici, brezšivna skrb za paciente, ga v Novi Sloveniji ne moremo podpreti, saj so naša programska izhodišča ali pa stališča in pogled na ureditev te dejavnosti popolnoma drugačni kot pa na primer pogled predlagateljev tega zakona in pogled koalicije. Ampak tako pač je, pogledi so različni. No, ampak danes je tako urejena lekarniška dejavnost, da majhno število igralcev na lekarniškem trgu si torej razdeli celotni dobiček dejavnosti na podlagi izničenja tudi konkurence in popačenja končnih cen, ki so posledica administrativnih določil o vrednotenju lekarniških storitev. Lekarniški trg torej ni samo zaprt, ampak tudi geografsko segmentiran, kar je proti vsaki konkurenčni zakonodaji in bi moralo biti tudi sankcionirano. Če namreč želimo doseči znižanje cen zdravil in lekarniških storitev, je očitno torej nujna liberalizacija tega trga. In povsem nelogično namreč tudi je, da se nekatera zdravila, ki nimajo nobenih škodljivih stranskih učinkov, na primer govorimo o rupurutu, lahko prodajajo samo v lekarnah in nikjer drugod in to samo po cenah, ki jih predhodno določi lekarniški kartel sam.

Trg lekarniške dejavnosti je deformiran tudi z vidika lastniške strukture lekarn. Tradicionalno namreč okoli 80 % trga predstavljajo javni zavodi, ostalo pa zasebniki. Takšno strukturo je verjetno moč pojasniti z dejstvom, da so dobički lekarn, ki so javni zavodi, odličen vir financiranja proračunov lokalnih skupnosti, s čimer pridemo do nenavadnega dejstva, da se denar iz naslova stabilizacije zdravstvenega stanja državljanov steka v investicijske projekte lokalnih skupnosti. Slovenija se tudi uvršča v sam vrh držav po

velikost veledrogerističnih marž, kar pomeni, da smo s tem identificirali še dodaten vir dražitve zdravil, ki od veledrogeristov prek lekarn pridejo do končnega uporabnika. Liberalizacija in deregulacija lekarniške dejavnosti in veledrogeristične panoge sta ključna predpogoja, ključna predpogoja za zniževanje cen zdravil in za omejitev prelivanja denarja iz sredstev, ki jih posamezniki rezervirajo za sanacijo zdravstvenega stanja v kartelno napihnjene dobičke lekarn in veledrogeristov.

Če povzamem. Sam predlog novega zakona o lekarniški dejavnosti torej ne prinaša ničesar v smeri deregulacije te dejavnosti, ampak ta dejavnost še vedno ostaja izredno regulirana. Prav tako ni nikakršnega zagotovila, da se bo dostopnost povečala, kaj šele znižale cene zdravil. In glede na to, da gre za sistemski zakon, bi krščanski demokrati pričakovali, da bo vključeval tudi določbe glede ugovora vesti za farmacevtske delavce, kot imajo v primerljivi zakonodaji urejeno tudi zdravniki in kot je tudi v tujini. Na področju izvajanja lekarniške dejavnosti se farmacevtski strokovni delavci srečujejo s situacijami, ko zaradi vesti želijo odkloniti izdajo določenega zdravila, vendar jim to zaradi nejasnosti zakonodaje na tem področju ni omogočeno. Z amandmajem želimo omogočiti ugovor vesti za farmacevtske strokovne delavce, ki se pri izvajanju lekarniške dejavnosti srečujejo na primer z nabavo, pripravo in izdajo pripravkov, pripomočkov, zdravil ali drugih stvari, ki se uporabljajo za izvajanje postopkov umetne oploditve, abortusov in tako naprej. Na neurejenost glede ugovora vesti so na javni predstavitvi mnenj opozorili tudi Farmacevti za življenje, zato amandma Nove Slovenije smiselno ureja to področje.

Predlog zakona je prav tako, če se spomnimo, razdelil stranke vladajoče koalicije, kot tudi bili smo deležni očitkov o nestrokovnem pristopu zaradi številnih pripomb Zakonodajno-pravne službe. Na tem mestu velja opozoriti, da se takšnih zakonov ne bi smelo v bodoče vlagati v parlamentarno proceduro, da se dejansko skozi parlamentarno proceduro zakoni pripravljajo in v veliki meri tudi sestavljajo.

V Novi Sloveniji, kot že rečeno, zakona ne bomo podprli iz vseh navedenih razlogov.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Mag. Alenka Bratušek bo predstavila stališče Poslanske skupine nepovezanih poslancev. Izvolite.

MAG. ALENKA BRATUŠEK (PS NP): Hvala in lep pozdrav. Spoštovane kolegice in kolegi, podpredsednik!

Pred nami je zakon oziroma sprememba Zakona o lekarniški dejavnosti. To naj bi bil eden oziroma prvi od reformnim zdravstvenih zakonov. In reformni zakoni se ne sprejemajo na način, kot se to dogaja s tem zakonom. Zakon, ki je pred nami je slab. Res je

mogoče nekaj boljši, kot je bila osnovna verzija, ampak še vedno je slab in pravzaprav ne rešuje nič. Zato bomo vsi poslanci naše poslanske skupine glasovali proti.

Zakon ima 129 členov, spremenjeni so praktično vsi. In zato, da vsi dobimo občutek, bom te člene naštel, čeprav bo to trajalo skoraj polovico časa moje predstavitve.

Spreminjajo se: 3., 4., 5., 6., 7., 9., 10., 12., 13., 15., 17., 18., 21., 25., 26., 28., 30., 31., 32., 33., 34., 35., 36., 37., 38., 39., 40., 41., 42., 43., 45., 46., 47., 49., 51., 52., 55., 56., 58., 62., 63., 67., 68., 69., 70., 71., 73., 77., 78., 79., 80., 81., 82., 83., 84., 85., 86., 89., 90., 91., 95., 96., 98., 99., 100., 101., 102., 103., 104., 105., 107., 108., 109., 110., 111., 112., 113., 114., 115., 116., 118., 121., 122., 123., 124., 125. in 127. člen. In na takšen način, spoštovana ministrica, se reformni zakoni na področju zdravstva ne sprejemajo. Če ugotovite, da je zakon slab, ga umaknete, ga uskladite in prinesete novega. Me zanima, koliko koalicijskih poslancev danes zna povedati, kaj pravzaprav v tem zakonu piše. Jaz mislim, da jih na prste ene roke preštejemo. Mogoče bivši minister Gantar, ki je res aktivno sodeloval pri tem, pa še on bi moral zelo, zelo premisliti. In na takšen način se zakoni ne delajo in ne sprejemajo. Škoda, da ste se reforme zdravstvenega sistema lotili na takšen način. In to, kar boste danes sprejeli, nas ne navdaja niti s trohico upanja, da bo v zdravstvu karkoli drugače. Na žalost.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Gospa Erika Dekleva bo predstavila stališče Poslanske skupine Stranke modernega centra. Izvolite.

ERIKA DEKLEVA (PS SMC): Hvala za besedo. Spoštovane kolegice in kolegi!

Predlog, ki ga obravnavamo danes, ureja področje lekarniške dejavnosti v Sloveniji na način, da le-ta ostaja regulirana kot javna zdravstvena služba, ki državljanom zagotavlja kakovostno in učinkovito preskrbo z zdravili ter drugimi izdelki v podporo zdravljenju, hkrati pa zelo jasno opredeljuje tudi farmacevtsko obravnavo v obliki svetovanja za varno in pravilno uporabo zdravil.

V Poslanski skupini Stranke modernega centra menimo, da zakon sledi cilju, da se vsem pacientom zagotovi storitve lekarniške dejavnosti pod enakimi pogoji. Kot pomembni novosti v korist pacienta še zlasti štejemo brezšivno skrb, ki je v predlogu zakonu opredeljena kot zagotavljanje neprekinjene oskrbe pacienta z zdravili in farmacevtskimi storitvami pri prehajanju med različnimi ravni zdravstvenega varstva. V okviru brezšivne skrbi izvajalci lekarniške dejavnosti na primarni, sekundarni in terciarni ravni zdravstvene dejavnosti zagotavljajo medsebojno izmenjavo informacij o zdravljenju z zdravili pri posameznem pacientu, ki omogočajo hitro in

učinkovito usklajevanje zdravljenja z zdravili in so pomembne za varno nadaljevanje zdravljenja ob sprejemu pacienta v bolnišnico in ob odpustu iz nje. Pomembna novost je tudi uvedba kliničnega farmacevta, ki bo na posameznih oddelkih v bolnišnicah skrbel za varno, optimalno in racionalno porabo zdravil. Gre za specialistično farmacevtsko dejavnost, ki obsega aktivnosti in storitve farmacevta, ki vodijo k celoviti osebni obravnavi in so komplementarne aktivnostim ostalih zdravstvenim storitvam, saj danes vemo, da klinična farmacija pomembno pripomore k boljšemu zdravljenju pacientov. Na ta način predlog zakona daje velik poudarek svetovanju glede varne, učinkovite in pravilne uporabe zdravil. Predlog zakona pa seveda tudi širše ureja namen, vsebino in pogoje za izvajanje lekarniške dejavnosti ter organiziranost in nabor nad izvajanjem te dejavnosti, tako v obliki lekarn kot javnih zavodov in tudi zasebnikov na trgu. Natančno definira farmacevtske strokovne delavce in njihova združenja, ureja področje izdelave galenskih in magistralnih zdravil v lekarnah, medmrežno lekarniško dejavnost in nadzore Javne agencije Republike Slovenije za zdravila in medicinske pripomočke nad izvajanjem dejavnosti. Predlog zakona vzpostavlja pravno podlago za izvajanje lekarniške dejavnosti na sistemski ravni in s tem odpravlja številne nedorečenosti in pomanjkljivosti sedanje ureditve ter sledi ciljem Resolucije o nacionalnem planu zdravstvenega varstva 2016–2025.

Predlog Zakona o lekarniški dejavnosti je eden prvih zakonov v zdravstvu, ki sistemsko ureja področje, ki resne reorganizacije ni bilo deležno že vrsto let. Veljavni zakon je namreč nespremenjen že od leta 2004, kljub temu da strokovna javnost že vrsto let opozarja na anomalije in pomanjkljivosti, ki jih z novim predlogom po dolgih letih rešujemo. Prav zato so bila usklajevanja predloga z vsemi zainteresiranimi deležniki dolgotrajna, ampak kot menimo, tudi uspešna. Danes namreč sprejemamo zakon, ki je pisan predvsem v dobro ljudi in javnega interesa, zato ga bomo v Poslanski skupini Stranke modernega centra podprli. Hvala.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Gospa Nada Brinovšek bo predstavila stališče Poslanske skupine Slovenske demokratske stranke. Izvolite.

NADA BRINOVŠEK (PS SDS): Hvala za besedo. Lepo pozdravljeni vsi navzoči, tudi mladi državljani tukaj zgoraj na balkonu!

Ministrstvo za zdravje je torej v proceduro poslalo Predlog zakona o lekarniški dejavnosti, ki pa še kako zaznamuje zmedo, ki vlada na Ministrstvu za zdravje. Torej, ponovno smo priča, da Ministrstvo za zdravje svoje zakone – ki jih je pa, moram reči, bore malo – pripravljala zelo slabo, brez sodelovanja stroke, in

da ministrstvo namesto da bi prestopilo k sistemskim spremembam, raje pristopi k izdelavi specialnih zakonov. Zakaj to trdim? Zakon o lekarniški dejavnosti smo na matičnem delovnem telesu prvič obravnavali 6. oktobra letos. Zaradi dejstva, da je bilo v zvezi s samim nastajanjem tega zakona veliko dilem, da je zakonu nasprotovala stroka kakor tudi koalicijska stranka Desus, in da je bil skorajda vsak člen tega zakona amandmiran, smo na tej seji tudi sprejeli sklep, da se pred sprejemom zakona v Državnem zboru opravi javna predstavitev mnenj. Namen same predstavitve mnenj, ki je bila 10. oktobra, je bilo pridobiti mnenje in pa stališče stroke in pa seveda tudi širše javnosti. In na tej predstavitvi javnih mnenj je sodelovalo kar 28 deležnikov. Ampak ta javna predstavitev mnenj je bila le pesek v oči. Razprava in pa vsebinski zaključki, ki naj bi služili kot podlaga za ponovno obravnavo zakona na matičnem delovnem telesu in pa končno potrditev v Državnem zboru, niso bili upoštevani. Tako smo 30. novembra na Odboru za zdravstvo ponovno obravnavali ta predlog, ki vsebuje 129 členov. Da je zakon slabo pripravljen, je dejstvo, saj je bilo nanj vloženi kar 127 amandmajev. Na slabo pripravljen zakon je opozarjala tudi Zakonodajno-pravna služba Državnega zbora, ki je v svojem mnenju izpostavila, da zakon predstavlja specialno ureditev in gre za odmik glede na Zakon o zavodih in Zakon o zdravstveni dejavnosti, ki seveda sistemsko urejata področje. Po mnenju ZPS se javni lekarniški zavod po predlaganem zakonu od omenjenih zakonov razlikuje glede številnih vprašanj, torej glede ureditve organov zavoda, pristojnosti teh organov, ureditve tržne dejavnosti, obveznih sestavin aktov o ustanovitvi in sestavi sveta zavoda. Predlog zakona pa je tudi v nasprotju z določbami ustave, je še zapisala ZPS. Prav tako je na slabo pripravljen zakon opozarjala tudi KPK, informacijska pooblaščenka, Zavod za zdravstveno zavarovanje, lokalne skupnosti in pa tudi stroka kot tudi nenazadnje opozicija, vendar žal zaman. Koalicija je šla svojo pot, tokrat tudi s podporo Desusa.

Torej še enkrat, danes sprejemamo zakon o lekarniški dejavnosti, ki je bil pripravljen brez sodelovanja stroke, brez upoštevanja vsebinskih zaključkov iz javne razprave in brez sodelovanja z vpletenimi deležniki, ampak na takšno ravnanje Ministrstva za zdravje smo že tako ali tako navajeni. Zakon o lekarniški dejavnosti ima veliko odprtih vprašanj in pa dilem, vsebuje nedefinirane postopke, vsebuje nesistemske rešitve, pravne praznine, pomanjkljivosti, nejasno je urejen način financiranja. In nenazadnje, s tem zakonom gre tudi za kršenje svobodne konkurence, s tem pa tudi za kršenje evropske direktive, za kar pa je s strani Slovenije že prijava na Evropsko komisijo, Evropska komisija pa je tudi že začela formalni postopek. V Slovenski demokratski stranki smo na Odboru za zdravstvo izpostavili vse te

pomanjkljivosti, opozorila stroke in pa deležnikov, opozorili smo na katastrofalno slabo pripravljen predlog zakona in dejstvo, da se je ministrstvo najprej lotilo specialne zakonodaje, namesto da bi najprej pripravilo sistemske spremembe, ki so še kako pomembne.

V Slovenski demokratični stranki nesistemskega, nepreglednega, pomanjkljivo pripravljenega zakona za vsako ceno ne bomo podprli.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Gospod Tomaž Gantar bo predstavil stališče Poslanske skupine DeSUS, izvolite.

TOMAŽ GANTAR (PS DeSUS): Hvala lepa, še enkrat lep pozdrav vsem!

Torej, poslanci in poslanke Poslanske skupine Desus smo bili pri obravnavi Predloga zakona o lekarniški dejavnosti ves čas zelo kritični, tako glede vsebinskih rešitev kot tudi glede številnih nujno potrebnih sprememb prvotnega predloga. Zato smo predlagali javno predstavitev mnenj, s katero smo želeli priti do vsebinsko boljšega zakona. Na javni predstavitvi, ki je bila opravljena v novembru, smo slišali kar precej različnih stališč, ki so si bila včasih tudi nasprotujoča. Veseli pa nas, da se jih je pri pripravi novih amandmajev predloga zakona kar nekaj upoštevalo. Zato v naši poslanski skupini menimo, da je danes predlog zakona na podlagi vseh sprejetih dopolnil na matičnem delovnem telesu nedvomno boljši. Predlog zakona gre v smeri zaščite javnega interesa na področju lekarniške dejavnosti, ne odpravlja pa vseh dvomov in nedorečenosti. Tako je na primer v 3. členu izpuščena glavna naloga nosilcev lekarniške dejavnosti, to je zagotavljanje oskrbe s kakovostnimi, varnimi in učinkovitimi zdravili. Ne povsem jasno opredeljena ostaja brezšivna skrb in bojimo se, da bo njena interpretacija lahko zelo različna. Neopredeljena ostaja tudi vloga farmacevta svetovalca v bolnišnicah. Menimo, da bi moral biti sam nadzor nad izvajanjem zakona bolje opredeljen in z jasnimi ukrepi v primeru ugotovljenih nepravilnosti.

Seveda pa so bile mnoge ključne pripombe upoštevane in vključene v amandmaje, ki so bili sprejeti na matičnem delovnem telesu. V Poslanski skupini Desus kot bolj pomembnega ocenjujemo predlog prepovedi vertikalnih povezav v lekarniški dejavnosti, za kar se že ves čas zavzemamo. Po naši oceni se na področju lekarništva kot dejavnosti posebnega družbenega pomena s tem še bolj zagotavlja strokovna neodvisnost farmacevtov. Takšno prepoved je moč zaslediti tudi v drugih evropskih državah z urejeno lekarniško dejavnostjo, torej si v Sloveniji nismo izmislili ničesar novega; vzeli smo le dobro prakso nekaterih držav, kar je ključno.

Kot dobrega ocenjujemo predlog, da se izda bolniku že ob odpustu iz bolnišnice nujno

potrebna zdravila, skrbi pa nas, da to pri opredelitvi brezšivne skrbi ni jasno in nedvoumno zapisano. Kot pozitivno ocenjujemo spremenjeno določbo o presežkih, ki jih ustvari javni lekarniški zavod; tako se bo lahko presežek dohodkov namenil tudi za razvoj kadrov in uvajanje novih lekarniških storitev. Sredstva, ki naj bi jih zavod vrnil ustanovitelju, pa sme le-ta – torej občina – porabiti izključno za izvajanje zdravstvene dejavnosti.

Precej izboljšane so tudi določbe o oglaševanju na področju lekarniške dejavnosti. Upoštevajo namreč, da zdravila niso običajno tržno blago, zato je njihovo oglaševanje prepovedano.

V Poslanski skupini Desus smo po vseh opravljenih razpravah in spremembah v dosedanji obravnavi predloga zakona ocenili, da je tako dopolnjen Predlog zakona o lekarniški dejavnosti toliko boljši, da ga v predlagani obliki lahko podpremo. Hvala.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Mag. Bojana Muršič bo predstavila stališče Poslanske skupine Socialnih demokratov, izvolite.

MAG. BOJANA MURŠIČ (PS SD): Hvala lepa, podpredsednik, za besedo. Spoštovana ministrica, državna sekretarka, kolegice in kolegi!

Temeljni cilj novega zakona o lekarniški dejavnosti je po navedbah predlagatelja odpraviti nedorečenosti in pomanjkljivosti sedanje ureditve in urediti to področje na način, da bo zagotovljeno izvajanje lekarniške dejavnosti tako, da bo vsem uporabnikom omogočen dostop do storitev lekarniške dejavnosti pod enakimi pogoji. Zakon zasleduje cilj opredeliti storitve lekarniške dejavnosti, odpraviti pomanjkljivosti v sistemu financiranja lekarniške dejavnosti, urediti statusne oblike in določiti izvajalce lekarniške dejavnosti. Na področju financiranja pa je cilj zakona vzpostaviti ureditev, ki bo zagotavljala oblikovanje cene storitev lekarniške dejavnosti, s čimer bo uresničen sistem, da bo financirana javna storitev in ne več izvajalec. Prav tako se vzpostavlja splošni okvir ter enotna izhodišča za izvajanje in organiziranost lekarniške dejavnosti, določa pogoje in postopke za podeljevanje in izvajanje koncesij za opravljanje lekarniške dejavnosti, farmacevtske strokovne delavce in njihova združenja, medmrežno lekarniško dejavnost ter nadzor. Namen lekarniške dejavnosti je zagotavljanje kakovostne in učinkovite preskrbe z zdravili in drugimi izdelki za podporo zdravljenja in ohranitev zdravja ter svetovanje glede njihove varne, pravilne in učinkovite uporabe pacientom in zdravstvenim delavcem v zdravstvu. Velik poudarek v zakonu je namenjen tudi svetovanju glede varne, učinkovite in pravilne uporabe zdravil. Predlog zakona izrecno določa, da se lekarniška

dejavnost izvaja kot javna zdravstvena služba, torej na nepridobiten način. Ne glede na to temeljno načelo zakon izrecno dopušča, da se pri izvajanju dejavnosti ustvarja presežek oziroma donos na vložena lastna sredstva, ki pa se porabi za opravljanje lekarniške dejavnosti. Ena pomembnejših rešitev je določitev mreže lekarn na primarni ravni, ki je bila do sedaj definirana zgolj z Resolucijo v nacionalnem planu zdravstvenega varstva. Določena je na podlagi geografskih, demografskih in strokovnih kriterijev. Predlog zakona določa izvajalce lekarniške dejavnosti in predpisuje, da lekarniško dejavnost izvajajo javni lekarniški zavodi, fizične ali pravne osebe s koncesijo za opravljanje lekarniške dejavnosti, bolnišnice, učna lekarna, lekarna v okviru vojske na podlagi dovoljenja za izvajanje lekarniške dejavnosti. Koncesije se bo v skladu s predlaganimi zakonskimi določbami podeljevalo za najmanj 15 in največ 30 let. Po novem bo možno samostojno opravljanje poklica magister farmacije pri izvajalcu lekarniške dejavnosti samo na podlagi licence. Natančneje pa se ureja tudi izdelavo galenskih in magistralnih zdravil v lekarnah. Predlog zakona opredeljuje financiranje lekarniške dejavnosti tako iz zasebnih kot tudi javnih sredstev. Morebitni presežek, ki ga bo ustvaril javni lekarniški zavod, se bo v skladu s predlaganimi zakonskimi določbami lahko namenil za solventno in likvidno poslovanje javnega zavoda, investicije, razvoj in uvajanje novih lekarniških storitev. Del presežka pa se na podlagi predloga sveta zavoda javnega lekarniškega zavoda lahko vrne ustanovitelju, če se za to izpolnjeni pogoji v zakonu. S tem naj bi se zagotovilo bolj vzdržno financiranje lekarniške dejavnosti ter predvsem sledilo načelu, da se presežek prvenstveno porablja za razvoj zdravstvene dejavnosti oziroma lekarniške dejavnosti kot njenega sestavnega dela. Pomembna novost je podrobnejša ureditev delovanja bolnišničnih lekarn in uvedba tako imenovane brezšivne skrbi za pacienta kar je zaveza iz Resolucije o nacionalnem planu zdravstvenega varstva 2016–2025 »Skupaj za družbo zdravja«. Gre za zagotavljanje neprekinjene oskrbe pacienta z zdravili in farmacevtskimi storitvami pri prehajanju med različnimi ravnmi zdravstvenega varstva. Delovanje sistema brezšivne skrbi je v veliki meri povezano tudi s klinično farmacijo, ki je sedaj prvič zakonsko definirana kot specialistična farmacevtska dejavnost. S predlogom zakona se ne omejuje ali prepoveduje tržne dejavnosti lekarn, ampak zgolj prepoveduje spodbujanje nepotrebne nakupa zdravil, saj je to po ocenah medicinske in farmacevtske stroke škodljivo.

Socialni demokrati smo na svoji konferenci, ki smo jo namenili na področju zdravstva glede sprememb Zakona o lekarniški dejavnosti, zapisali, da so ključna področja, ki jih mora zakon naslavljeti, naslednja: financiranje lekarniške dejavnosti in s tem jasna opredelitev,

da je lekarniška dejavnost del javnega zdravstva, uvedba novih kognitivnih storitev, ki bo zmanjšala porabo za stroške zdravil, ureditev področja ustanavljanja itd.

Smatramo, da predlagani zakon ...

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

MAG. BOJANA MURŠIČ (PS SD): ... večini naših usmeritev sledi, zato predlogu zakona ne bomo nasprotovali. Hvala lepa.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Gospod Miha Kordiš bo predstavil stališče Poslanske skupine Združena levica.

MIHA KORDIŠ (PS ZL): Hvala za besedo, predsedujoči.

V Združeni levici smo od tega zakona pričakovali, da bo zaščitil javni interes. Pričakovali smo konkretno omejevanje koncesij. Nekaj teh omejitev v zakonu sicer je, ampak če potegnemo črto pod celoto, ta predlog položaj koncesionarjev izboljšuje in poslabšuje položaj javnih zavodov. In tukaj, vam kar po pravici povem, svoje razočaranje zelo težko skrivam.

Če sem zelo konkreten, predlog v 26. členu prepoveduje, da bi imele javne lekarnе v lasti grosistična podjetja, na kar seveda lahko pogojno pristanemo, ampak hkrati ta predlog ne prepoveduje, da bi imela grosistična podjetja delež v koncesijskih lekarnah. To niti ne bi bil problem, če bi koncesionarji ostali espeji, kot je to do zdaj. Ampak vladni predlog omogoča, da lekarnar odpre deo in da polovični delež proda neki tretji osebi. In sporni 26. člen prepoveduje samo povezavo od lekarnе h grosistu, ne pa lastniško povezavo od grosista k lekarni. In s tem v zakonu ni več varovalke, ki bi preprečevala, da bi grosisti postali solastniki 87 privatnih lekarn v Sloveniji. Zakaj je to slabo? V tujini imamo primere, in te primere tudi Vlada navaja v svojem gradivu, da velika drogerija kupi celo verigo lekarn in potem to izkorišča za povečevanje prodaje. S tem se seveda spodbuja čezmerna uporaba zdravil in natančno to se bo zgodilo tudi pri nas, če te vertikalne povezave ne bomo prepovedali.

Drug konkreten primer, kjer zakon bistveno strožje obravnava javne zavode kot koncesionarje, pa je vprašanje presežka. Samo naše javne lekarnе so med letoma 2011 in 2014, torej v letih najhujše krize ustvarile kar 32 milijonov evrov presežka. Pri tem so skoraj 80 % prihodkov dobile iz javnih sredstev. Zato seveda podpiramo predlog v zakonu, da se lahko presežki javnih lekarn porabijo samo za razvoj zdravstvene dejavnosti. Ne strinjamo pa se s tem, da po vladnem predlogu ta določba velja samo za javne lekarnе, ne pa tudi za koncesionarje. Zato predlagamo, da se z zakonom predpiše minimalna koncesijska dajatev, ki jo mora koncesionar plačati občini. Hkrati predlagamo tudi določbo, da lahko občina

ta sredstva porabi izključno za zdravstveno dejavnost.

Tretji problem predloga je, da zakon zaposlenim v javnih lekarnah ne zagotavlja enakih pravic do soodločanja kot zaposlenim v privatnih podjetjih. In zato zahtevamo, da se z zakonom predpiše, da mora biti zaposlenim zagotovljena vsaj ena tretjina članov sveta zavoda.

Če počasi sklenem; ta predlog izhaja iz načela, da so koncesije dopolnilo javnih lekarn, da je treba preprečiti čezmerno porabo zdravil. V združenih levici smo sicer srednjeročno za razvoj javnega sistema, v katerem se koncesije popolnoma odpravi, no tokrat pa, bom rekel, skromno predlagamo zgolj to, da odpravimo nekatere slepe pege, ki so v nasprotju s tema ciljema.

Včeraj je ministrica za zdravje izčrpno odgovarjala na moja vprašanja, ampak njeni odgovori so v zadovoljivosti žal umanjali. Še enkrat ponavljam, 26. člen v drugem odstavku prepoveduje samo to, da bi lekarna imela v lasti grosista, ne prepoveduje pa tega, da bi bil grosist solastnik lekarne. In s tem se vertikalna povezava v resnici ohranja. Tudi v Zakonu o zdravilih ni nobene določbe, ki bi prepovedovala formiranje vertikalne povezave na ta način. In za to, da to popravimo, je treba v zakonu dodati samo en odstavek, ki izrecno prepoveduje tak tip vertikalne povezave. In to je navsezadnje vse, kar je ključnega s strani naših predlogov.

Ministrici sem včeraj zastavil še eno vprašanje, na katero tudi v tem uradnem delu nisem dobil odgovora, zato ga bom tokrat ponovil. Kaj se bo zgodilo s Farmadentom in LL Grosistom, ki sta v lasti mariborske oziroma ljubljanske lekarne? Se lahko vzpostavlja zakonito stanje s tem, da se podjetji preneseta v last občine ali Republike Slovenije? Pač to vprašanje je pertinentno zato, ker je druga alternativa, da se ti dve podjetji bodisi ...

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

MIHA KORDIŠ (PS ZL): ... privatizirata bodisi likvidirata.

In kot sem povedal že na odboru, bomo podporo zakonu vezali na podporo našim amandmajem. Hvala.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Končali smo s predstavitvijo stališč poslanskih skupin. Prehajamo na razpravo o členih in vloženi amandmajih, ki jo bomo opravili na podlagi pregleda vloženi amandmajev z dne 12. 12. 2016.

V razpravo dajem 4. člen ter amandma poslanskih skupin SMC in SD. Želi kdo razpravljati? Izvolite, gospod Miha Kordiš.

MIHA KORDIŠ (PS ZL): Hvala za besedo, predsedujoči.

V Združenih levici se zavzemamo za to, da bi imeli čim boljši javni lekarniški sistem in se

seveda na podlagi tega cilja zavzemamo za popolno odpravo koncesij. Razloga za tem ciljem sta dva. Prvi je ta, da presežki ostajajo v javni lasti, drugi pa, da koncesionar ta presežek ustvarja na račun javnih sredstev. Če pogledamo donosnost te dejavnosti – samo v letu 2014 so, denimo, lekarne imele za 7,5 milijonov evrov presežka. Med letom 2011 in letom 2014 – v razdobju najhujše krize – so ustvarile kar 32 milijonov evrov presežka. In če lekarniško dejavnost izvaja nek privatnik, se privatizira tudi ta presežek. In namesto da bi ostal v skupni lasti in se porabil za razvoj zdravstvenega sistema, pač polni zasebne žepe. Hkrati so te privatne lekarne odvisne od javnih sredstev, ki jim zagotavljajo tudi največ prometa; skoraj 80 % prihodkov lekarn sestavljajo prihodki iz javne službe. Govorimo o zdravilih na recept, ki se plačujejo iz prispevkov ZZZS in iz premij dopolnilnega zavarovanja. In potem ta denar lekarnam zagotavlja sredstva za plače in za prostore, tržna dejavnost, kjer imajo pa seveda višjo maržo, je pa samo nadgradnja. Zato, če že toleriramo v Zakonu o lekarniški dejavnosti koncesije, jim je treba vsaj predpisati obvezno koncesijsko dajatev. In točno to med drugimi v Združenih levici predlagamo za 52. člen zakona. Za javne zavode je to že predpisano, s tem da se lahko presežek porabi samo za zdravstveno dejavnost, kamor spada tudi lekarništvu. In zakaj za vraga koncesionarji ne bi prispevali in vračali v skupnost na podoben način?

Jasno je, da Vlada, ki je privatizirala pogrebno in pokopališko dejavnost in ki namerava privatizirati tudi opravljanje železniške in pristaniške infrastrukture, ne bo šla v celoten projekt odprave koncesij v zdravstvu in v lekarništvu, čeprav imajo mogoče nekateri vladni člani kakšno tako napredno idejo, zato je za nas socialiste v tem trenutku in v tem zakonu pertinentno predvsem vprašanje, ali ta zakon omejuje koncesije kaj bolj kot so omejene v tem trenutku. Odgovor na to vprašanje je, žal, ne. V nadaljevanju bom najprej obrazložil naše pripombe, potem bom pa izpostavil tudi, v čem natančno je problem in kako bi ga lahko reševali z našimi amandmaji.

Kot rečeno, predlog predpisuje, da se lahko presežek javnih lekarn uporabi samo za zdravstveno dejavnost, nikjer pa ne predpisuje, da bi se tudi presežki, ki jih ustvarijo koncesionarji, porabili za zdravstveno dejavnost, čeprav bi bilo to popolnoma pravilno. To anomalijo odpravlja naš amandma k 55. členu.

Naprej. Kot rečeno, ta predlog po novem omogoča, da koncesionarji odprejo deo in da v teh deoijih tretje osebe pridobijo 50 % lastniški delež. To je prvič slabo samo po sebi že zaradi tega, ker seveda bodo te tretje osebe vložile v lekarne samo zato, ker pričakujejo neko donosnost in dobiček na svojo naložbo, s čimer lekarne neposredno, strukturno, če želite, podvračamo profitnemu, tržnemu motivu. In s tem jih naravnost silimo v kršitev enega izmed deklariranih ciljev tega zakona, to je

preprečevanje prekomerne porabe zdravil. Lekarne navsezadnje lahko povečajo dobiček samo na ta način, da povečajo prodajo zdravil, zato bodo seveda šle v agresivno samopromocijo in skrb za izpolnitev investicijskih pričakovanj.

Kot rečeno, drugi odstavek 26. člena prepoveduje, da bi imela lekarna v lasti grosista, ne prepoveduje pa, da bi ta grosist postal solastnik koncesijske lekarne, kar je za nas tista najbolj sporna točka tega zakona. Takšna ureditev do zdaj ni bila problematična zaradi tega, ker so bili privatni lekarnarji registrirani kot espeji, ampak po novem nič, prav nič v tem zakonu ne preprečuje, da bi recimo Kemofarmacija postala tihi partner v 87 privatnih lekarnah pri nas. In na to temo sem tudi gospe ministrici včeraj zastavil vprašanje, ki mi je zatrjevala, da to kar trdim ne drži in da je to v zakonu urejeno. Gospa ministrica, jaz verjamem, da vam je vaša ekipa na ministrstvu – v kateri so tudi ljudje, bom rekel, sumljivega porekla – zagotovila, da se vertikalne povezave v celoti v tem zakonu prepovedujejo, ampak to preprosto ni res. 26. člen zakona, ki vsebuje splošne omejitve za izvajalce lekarniške dejavnosti, ima pet odstavkov. Konkretna prepoved vertikalne povezave od lekarn do grosistov je vključena v drugem odstavku, prav nikjer drugje se pa ne omejuje lastništvo ali pa potencialno lastništvo grosistov v zasebnih lekarnah, kar seveda dejansko v praksi pomeni vertikalno povezavo in to, da se bodo grosisti polastili celotnih verig lekarn, seveda izključno z namenom, da dvigujejo svoj lastni dobiček. In smo spet pri tem, da se bo namerno spodbujala prekomerna prodaja zdravil, vse v imenu profita.

Nazadnje pa bi rad še izpostavil pravico lekarniških delavcev do soodločanja, ki v tem zakonu ni zagotovljena v zadostni meri. Zakon o sodelovanju delavcev pri upravljanju zagotavlja zaposlenim v gospodarskih družbah najmanj eno tretjino predstavnikov v nadzornemu svetu. In v tem trenutku so lekarniški delavci v javnih lekarnah v slabšem položaju glede na delavce v privatnih firmah. Konkretno, v mariborskem zavodu imajo samo eno osmino predstavnikov v svetu zavoda in to seveda želimo v Združeni levici popraviti. Veste, da se pač demokratični socialisti zavzemamo za demokracijo v gospodarstvu in za delavsko upravljanje podjetij pa javnih zavodov in tako naprej, kar seveda za seboj potegne tudi bistveno boljše transparentnost podjetij ali javnih zavodov, bistveno boljše namensko rabo financ in tako naprej. Učinki so skratka pozitivni na vse strani zaradi tega, ker podjetja, javni zavodi pod delavsko upravo ali pa soupravo bistveno težje odpuščajo svoje zaposlene, bistveno težje selijo proizvodnjo, klestijo plače in tako naprej. Hvala.

PODPREDSEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Želi še kdo razpravljati ob 4. členu? Izvolite, gospod Jani Möderndorfer.

JANI (JANKO) MÖDERNDORFER (PS SMC): Dober dan želim. Saj bom zelo kratek.

Zakon o lekarniški dejavnosti je bil potreben sprememb in zagotovo prinaša kar nekaj stvari, ki niso bile urejene in so se na nek način poskušale urejati prej s kakšno drugo zakonodajo, recimo v prejšnjem mandatu z Zakonom o zdravilih. Seveda pa ne morem mimo dejstva, da opozorim na eno slabost, ki je izredno nenavadna, to pa je seveda, da se država v bistvu na nek način sama sebi odpoveduje pravici, da seveda ustanavlja podjetja. Govorim o javnih zavodih. In to je eklatantni primer, kako pravzaprav je to legalizacija tistega, kar bomo kasneje videli na primeru, ko univerze več ne bodo mogle ustanavljati podjetij, ko drugi javni zavodi na drugih področjih ne bodo mogli ustanavljati podjetij z eno preprosto obrazložitvijo – če to velja za javne zavode lekarne, ne vem, zakaj ne bi veljalo za vse ostale javne zavode v državi. Sam vidim predvsem problem v tem, da ko se bojimo, da bi prihajalo do nelojalne konkurence ali celo do nepravilnosti pri poslovanju med konkretno lekarno in grosistom, je bistveno lažje reči, »prepovedali bomo vertikalne povezave«, namesto da bi spremenili določbo člena, ki govori, da ima Računsko sodišče v primeru, kadar javni zavod ustanovi podjetje, vstop v to podjetje – kar je bil ključni problem do danes, da te grosiste Računsko sodišče ni moglo nikoli pregledati. Namesto da bi povečali nadzor, obdržali možnost poslovanja in delovanja na tem področju, smo se raje odločili za ukinitve. Kaj smo pa naredili na drugi strani? Smo svojevrstna, res neverjetna država. Predlagali smo oziroma uvedli bomo način in jaz mislim, da nekdo si mane roke in je vesel, ker mu ni bilo treba plačati niti enega centa za lobiranje. Namreč, povečal si bo dohodek. Vse to, kar ne bodo več mogle profitirati grosistične firme lekarn, bosta sedaj delali dve firmi – Salus, Kemofarmacija – in smo jima dali res krasno darilo in to zastonj, brezplačno, kar tako z obrazložitvijo, da bomo pa sedaj delali transparentno in čisto in legalno. Jaz moram reči, s tem se globoko ne morem strinjati. Cilj je lahko enak, vendar način, kako do teh ciljev priti, pa seveda popolnoma drugačen. Sam vidim večjo vlogo v utrjevanju nadzora; če imamo Računsko sodišče, ki svoje delo opravlja dobro, temeljito, verjamem, da bi našlo anomalije in opozorilo na spremembo pri poslovanju grosistov. Vendar mi smo se odločili za drugo pot. Jaz obžalujem. Bojim pa se, da je tudi neustavno, saj gre za omejevanje gospodarske pobude. Sprašujem se, kam bomo dali zaposlene v teh grosističnih podjetjih. Meni to ni jasno. Odgovor na to do danes nisem dobil. Po drugi strani naj omenim še to, bilo je rečeno, da ni bilo usklajevanja s stroko. Meni se zdi ta argument iz trte izvit, preprosto zato, ker je bila javna predstavitev mnenj. Stališča so bila podana, bila je celo zahteva za to in zakon se je seveda s popravki, amandmaji, ki so prišli,

seveda, zagotovo nadgradil. Dejstvo pa je, da dileme, ki so bile odprte, so bile narejene še pred to javno predstavitvijo in glede na to, da je bil že spomladi zakon v javni razpravi, je več kot jasno, da to sodelovanje je bilo. Je pa seveda interpretacija tega, kdo in na kakšen način sodeluje, seveda lahko zelo različna. Eni si predstavljajo sodelovanje, da tisto, kar si nekdo zaželi, se preprosto umesti in zapiše v predlog zakona. Po tej logiki sploh ne rabimo predlagateljev, saj je dovolj, da bi kar poslali nek osnutek, bom rekel, akterjem, ki se jih zakon tiče in naj si sami zakon zapišejo tako, kot oni mislijo, da je najbolj prav. Po drugi strani je pa interpretacija seveda in razlaga, kaj to sodelovanje pomeni, da jih poslušas, slišiš, ti pa se odločiš za svoj predlog. Ker ne smemo pozabiti, politike določa politika, ki je v Vladi in nenazadnje tudi v Državnem zboru, ne pa politika interesnih in lobističnih skupin, ki bi rade na vsak način uveljavile svoj prav. Toliko.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Ker vidim, da je še interes za razpravo, odpiram možnost za prijavo.

Besedo ima Miha Kordiš.

MIHA KORDIŠ (PS ZL): Hvala za besedo, predsedujoči.

Na te naše pomisleke in opozorila bi v resnici rad slišal odziv in odgovor s strani izvršne veje oblasti. Te pomisleke, kot smo ravnokar lahko slišali, ne deli samo Združena levica, izpostavil jih je tudi kolega Jani Möderndorfer. In sicer prvič, kaj se bo zgodilo s Farmadentom in LL Grosistom? V zakonu je zapisano, da se mora stanje na terenu v roku enega leta uskladiti z zakonom, ne piše pa, kako naj se to zgodi. Imamo primer, ko imajo javne lekarne v lasti grosista – to je Farmadent iz Maribora in LL Grosist iz Ljubljane – in sedaj se zastavlja vprašanje, kako se bo to stanje usklajevalo z zakonom? Imamo tri različne možnosti postopanja: ali da Farmadent in LL Grosist prenesemo na državo oziroma na dotične občine – to je prva opcija, ki jo zagovarjamo tudi v Združeni levici –, ali da se ti grosisti privatizirajo, čemur ostro nasprotujemo, ravno pa tako ostro nasprotujemo tudi likvidaciji teh podjetij. Edini, ki bo zaslužil in imel korist od tega, če LL Grosist in Farmadent likvidiramo ali privatiziramo, sta dva velika playerja, ki že v tem trenutku obvladujeta 80 % trga. To sta Kemofarmacija in Salus. Ne vidim razloga, zakaj bi si kaj takega želeli v tej državi. Še več – če dve firmi obvladujeta 80 % trga, to pomeni, da so v zadregi tudi zagovorniki prostotržnih politik, denimo iz največje koalicije stranke, ki presegajo na liberalizacijo, privatizacijo in deregulacijo, zaradi tega, ker imamo opravka z zelo mogočnim farmacevtskim oligopolom, nikakor pa ne z malimi konkurenčnimi podjetji, ki bi tekmovala med seboj. Seveda je v takih razmerah še posebej smiselno, da se grosista, kot sta Farmadent in LL Grosist, ohranita v javni

lasti. Ampak žal tega eksplicitno ta zakon ne določa. Določa samo, da je treba javne lekarne in grosiste ločiti. In to je tukaj prva dilema in prvo vprašanje za izvršno vejo oblasti, kako točno bodo sedaj v zvezi s tem postopali.

Drugo posebej žgoče vprašanje pa je prepoved vertikalnih povezav iz grosista v lastništvo lekarn. Včeraj je ministrica na moje poslansko vprašanje zatrjevala, da ne, da zakon vse to prepoveduje, da to ni mogoče. O. K., se strinjam s tem ciljem, ga tudi delimo v Združeni levici, problem pa je, da ga ta zakon ne uresničuje. Ne uresničuje ga v svojem 26. členu, ki je namenjen natančno prepovedovanju vertikalnih povezav in ne uresničuje ga kjerkoli drugje v zakonu. Tukaj bi rad slišal predstavnike ministrstva, če vztrajajo na trditvah, da so vertikalne povezave s tem zakonom o lekarniški dejavnosti zares vsestransko prepovedane – naj mi natančno pokažejo, kje je to zapisano. Seveda je to provokacija, ker to v tem zakonu ne piše nikjer in zato smo v Združeni levici tudi vložili amandma, ki k 26. členu dodaja odstavke, ki prepoveduje še vertikalno povezavo lastniške smeri iz grosista k lekarnam. Zakaj je pa to slabo, sem izpostavil že v stališču in v svoji prejšnji razpravi, pa bom vendarle še enkrat ponovil. V Sloveniji imamo 87 privatnih lekarn in če sem zraven spustimo še grosiste, se bodo pritiski na lekarne, da se gredo povečanje dobička skozi čezmerno prodajajo zdravil, enormno povečali. A ravno omejevanje čezmerne prodaje zdravil je ena izmed misij javnega zdravstva, ki naj bi uresničil tudi ta zakon, dasiravno v srčiki skriva ravno nasprotno kapitalistično tendenco: dajmo, ljudem bomo vsili zdravila in še večjo konzumacijo zdravil zato, da bodo farmacevtske službe, grosisti, kemofarmaceutski velikani in tako naprej lahko ja še več zaslužili. Tega pa mislim, da si tudi na Ministrstvu za zdravje ne želijo, vsaj tako se zaklinjajo, zato bi rad slišal njihov odgovor na te moje pomisleke. Hvala.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima ministrica za zdravje gospa Milojka Kolar Celarc.

MARIJA MILOJKA KOLAR CELARC: Hvala za besedo, gospod predsednik. Hvala tudi za vprašanja, ki so bila izražena očitno, bi rekla, zaradi nerazumevanja ali pa zaradi drugih zadev, povezanih s prepovedjo vertikalne povezave.

Naj še enkrat zelo jasno povem, da 26. člen prepoveduje vertikalne povezave v obe smeri, kajti ta zakon definira lekarniško dejavnost. Zaradi tega izhaja tudi, da izvajalci lekarniške dejavnosti kakor koli neposredno ali posredno ne morejo biti povezani tako z veletrgovci kot proizvajalci. Seveda, če prepoveduješ vertikalno povezavo v eno smer, pomeni, da je ta vertikalna povezava istočasno tudi v drugi smeri prepovedana. Zakaj? In zakaj so to uvedle tudi druge države, ki imajo dobro

reguliran trg, ki imajo dobro dostopnost do zdravil, ki imajo širok asortiment zdravil, kot so Nemčija, Italija, Avstrija, Francija in še bi lahko katero naštevali? Se pravi, države, ki si jih jemljemo običajno za zgled. In zakaj? Tudi tožbe Evropske komisije na Sodišče Evropske unije so bile vložene, ko so te države uvedle prepoved teh povezav. In vse sodbe Sodišča Evropske unije so povedale enako in seveda povedale, da Evropska komisija nima prav v tem delu, ko govori, da je to omejitev oziroma distorzija svobodne ekonomske, gospodarske pobude. Povedalo je sicer v svoji sodbi Sodišče Evropske unije, da je to v določenem delu omejevanje te pobude, da pa je javni interes, to je interes preskrbe in dostopnost zdravil za prebivalstvo določene države, nad interesom svobodne gospodarske pobude. In te sodbe so, lahko si jih pogledate, že od leta 2006. Zaradi tega seveda ta argument ne velja. In zakaj je ta prepoved? Zaradi tega, ker je pomembno, da zagotavljamo strokovno neodvisnost farmacevtov, katerih skrb mora biti skrb za zdravje posameznika, zavarovanje javnega zdravja in ne zato, da bo lekarna imela čim večji dobiček in da bo promovirala oziroma spodbujala celo nakupe in prodajo zdravil.

In s takšno preprečitvijo povezav je ekonomski vpliv na strokovne odločitve farmacevtov na ta način minimaliziran zaradi tega, ker strokovni direktor, ki mora biti farmacevt z licenco, kar uvajamo na novo, lahko to licenco izgubi, če se seveda ugotovi, da je deloval v nasprotju z načeli ki veljajo za farmacevte oziroma njihove licence. Prav zaradi tega vidika, te ekonomske povezljivosti in odvisnosti.

In še nekaj je zelo pomembno, pomembno je predvsem z vidika, da se zagotovi lekarnam čim širši asortiment, čim večje število zdravil, ki so na razpolago pacientom. Kajti če bi ostajala takšna povezava – recimo med proizvajalcem ali pa tudi veletrgovcem – se pač lahko zgodi, da bi v tej lekarni bil na razpolago samo en ozek, omejen asortiment tega konkretnega proizvajalca ali pa samo takšna zdravila, pri katerih je lahko dobiček največji. To je problem tudi Evropske unije, saj se tam tudi dogaja, da pač farmacevtske družbe s trga jemljejo ekonomsko nezanimiva zdravila kljub temu da imajo ugotovljene klinične študije in zdravstvene indikacije. Se pravi, so koristna, vendar je premajhna razlika v ceni oziroma dobiček in jih jemljejo s trga ven, ker je pač njihov cilj drug. In to je dobiček.

Glede Farmadenta in LL Grosista zakon ne prepoveduje, on samo ugotavlja, da nimata ta moment ustrezne lastniške strukture. Ta se pa lahko spremeni kot katerakoli druga lastniška struktura. In zato je predvideno enoletno prehodno obdobje. In še nekaj, v Sloveniji je že danes registriranih 70 veletrgovcev oziroma trgovcev, ki imajo dovoljenja za veleprodajo zdravil. Torej, res je, da imata Sanolabor in Kemofarmacija

pomembne deleže na trgu, ker imata tudi široke asortimente, medtem ko imata Farmadent in LL Grosist zelo minorni delež. Tako da gre samo za to, da se ju ne ukinja, da se ju ne, kot se velikokrat sliši, pošilja v stečaj. Vse, kar morata narediti, je spremeniti temu zakonu prilagojeno lastniško strukturo. Hvala.

PRESEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Želi še kdo razpravljati? Prosim za prijavo.
Besedo ima Miha Kordiš.

MIHA KORDIŠ (PS ZL): Najlepša hvala za besedo.

Bom začel tokrat z drugega konca nazaj, in sicer kar se tiče Farmadenta in LL Grosista. Kar mene v resnici pod črto zares zanima ali pa edina res relevantna stvar, ki me pri tem delu zakona zanima, je, ali je veljavna rešitev, da se v tem roku enega leta dni usklajevanja stanja na terenu z zakonskimi določbami ti dve firmi prenese bodisi na občino bodisi na državo. Ja ali ne? To je tista stvar, ki me tukaj zanima.

Kar se tiče pa omejevanja vertikalnih povezav in 26. člena; poglejte, kratko malo ni res. Ni res, da je vertikalna povezava v 26. členu prepovedana v obe smeri. Ni res, pika! Če A ne more biti lastnik B, to še ne pomeni, da B ne more biti lastnik A. To je osnova formalne logike in sklepanja. Sploh če jo utemeljujemo z neko izrazito divjo pravno razlago, da če je pač ena stvar prepovedana v eni smeri, to avtomatsko pomeni, da je prepovedana tudi v drugi smeri. Pač kratko malo to ne drži.

In za zaključek bom kar izpostavil še postopkovni predlog. Želel bi, da poslanci na klopi prejmejo mnenje Zakonodajno-pravne službe, ali je res v tem 26. členu oziroma v tem zakonu prepovedana vertikalna povezava od grosista k lekarnam. Izvršna veja oblasti vztraja, da je temu tako. Pred seboj imam 26. člen, njegovih pet določb, pet odstavkov ima. Ta prepoved povezave ni nikjer omenjena niti z besedico. Prvi odstavek 26. člena govori o omejevanju preskrbe z zdravili in temu, da se ne sme dajati prednosti določenim proizvajalcem zdravil, kar je vse lepo in prav. Drugi odstavek dejansko definira, da izvajalci lekarniške dejavnosti ne smejo ustanavljati, voditi, nadzirati pravnih oseb, ki imajo opravka z medicinskimi pripomočki, drugimi izdelki za podporo zdravljenja in tako naprej. Tretji odstavek še precizira in še zastruje to določbo iz drugega odstavka za javne lekarniške zavode zaradi tega, ker jim prepoveduje, da imajo v lasti delnice ali deleže v kapitalu ali druge naložbe v pravnih osebah, ki opravljajo dejavnosti v industrijski proizvodnji zdravil ... Potem je pa tu še četrti odstavek: »Če ni s tem zakonom določeno drugače, se za povezane osebe uporabljajo predpisi, ki urejajo gospodarske družbe.« In peti odstavek: »Izvajalec lekarniške dejavnosti ne sme biti imetnik dovoljenja za promet z zdravilom.« Torej, kje natančno v 26. členu, pokažite mi, citirajte mi, je prepovedano

lastništvo grosista v koncesijski privatni lekarni? Ni. In glede na to, da vladni predstavniki vztrajajo, da pa v temu je vendarle tako, želim dobiti razlago Zakonodajno-pravne službe – lahko prekinemo sejo – na mizo vseh poslancev, ki bo te trditve Ministrstva za zdravje bodisi potrdila bodisi ovrgla. Hvala.

PRESEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Ker je bil del postopkov, vseeno: mnenje Zakonodajno-pravne službe je že bilo podano, tako da ... In s tem mnenjem ste vsi seznanjeni, kaj vsebuje, kaj ne vsebuje, ni moja stvar presojudati. Plus tega, 26. člena še nismo dali v razpravo. Dali ga bomo, če ne bo več nobenega interesa za 4. člen in splošne pripombe, ki so običajne na tej točki razprave. Zato sprašujem, ali želi kdo še razpravljati o 4. členu? Prosim za prijavo.

Ja. Videl sem, da se je želela prijaviti in ni bila pri tem uspešna, ampak ji bom vseeno dal besedo.

Besedo ima gospa Nada Brinovšek.

NADA BRINOVŠEK (PS SDS): Hvala lepa, predsednik, za besedo.

Se opravičujem za svojo nerodnost, ker vidim, da ste vsi moji predhodni razpravljavci v bistvu razpravljali o celotnem zakonu, ne samo o 4. členu.

Dovolite, da tudi jaz rečem nekaj kritik na samo pripravo in pa sam ta zakon. Poglejte, smo se že na več sejah pogovarjali, od ministrstva smo v teh dveh letih, dveh letih in pol v bistvu pričakovali 17 zakonov, kolikor jih je po normativnem planu si ta vlada zadala. Dobili smo štiri. In pričakovali smo, da se bo ministrstvo najprej lotilo reševanja reformnih zakonov, se pravi sistemskih zakonov, ne pa specialnih zakonov, kot vidimo danes s tem Zakonom o lekarniški dejavnosti. In to, da je Zakon o lekarniški dejavnosti specialni zakon, ni moja pogruntavščina, to je rekla ZPS.

Prej je kolega Jani govoril – pač sem si vzela, da sem to govorila jaz v stališču, ker sem res omenjala –, da pri tem zakonu ni sodelovala stroka. Mogoče sem se res malo napačno izrazila, sodelovala je in to mislim na javno predstavitev mnenj, 28 deležnikov stroke je bilo na tej javni predstavitvi mnenj, ampak njihova mnenja in pa stališča v tem predlogu zakona niso upoštevana, niti eno. Jaz sem to vprašanje tudi na matičnem delovnem telesu izpostavila, če mi lahko povedo s strani ministrstva, katera pripomba oziroma zaključki iz te razprave so vsebinski v tem predlogu zakona, in tudi odgovora nisem dobila. Šla sem pogledat tudi po pregledu seznamov, ampak vsi dodatni amandmaji, ki so bili na ta predlog oziroma po javni razpravi, so bili uskladjeni z mnenjem ZPS, ki pa za predhodno obravnavo niso bili še upoštevani. In če imate, spoštovani kolegi iz koalicije za stroko inštitut iz Maribora oziroma gospoda Boštjana Brezovnika, ki ga zelo cenim, moram reči, jaz ga nimam. Je strokoven na drugih področjih, stroka s področja zdravstva je

pač verjetno malo drugačna. In na vse te pomanjkljivosti pri pripravi zakona o lekarniški dejavnosti ... Prvič smo videli 28 deležnikov, stroka je opozarjala na nepravilnosti oziroma pomanjkljivosti tega zakona. Na to je opozarjala tudi Zakonodajno-pravna služba Državnega zbora, ki pravi, da gre pri tem zakonu seveda za odmik od sistemskih zakonov in da tudi ni v skladu z ustavo. Ustavo, poudarjam. Tudi Komisija za preprečevanje korupcije je dala 15 predlogov oziroma 15 amandmajev, štirje od tega so bili upoštevani, enajst pač ne in komisija pravi, da podaja seveda zadržke k temu zakonu. Jaz mislim, da del stroke je tudi Zavod za zdravstveno zavarovanje, saj nekaj zaposlenih je tam, ko bi jih lahko enačili s stroko, in tudi Zavod za zdravstveno zavarovanje je podal kar 21 predlogov oziroma amandmajev; trije so bili upoštevani, ostali ne. In Zavod za zdravstvo zavarovanje tudi pravi, da je zakon nejasen, notranje neuskkljen, skratka, neprimeren za nadaljnjo obravnavo.

In še enkrat opozarjam, ta zakon, ki ga imamo danes pred seboj, ima veliko odprtih vprašanj, nedefiniranih postopkov – to mislim predvsem glede ustanavljanja lekarn –, veliko nesistemskih rešitev, na kar opozarja ZPS, pravne praznine, mnogo je teh, dosti je pomanjkljivosti v zvezi s samimi koncesijami, nejasno je še vedno urejen način financiranja. In opozarjam vas, spoštovani kolegi, da gre pri tem zakonu tudi za kršenje svobodne konkurence in za kršenje evropske direktive, na kar pa nas oziroma že poteka postopek pred Evropsko komisijo in ta komisija tudi že zbira podatke. Toliko zaenkrat, same pripombe oziroma obrazložitve k amandmajem pa bom podala. Hvala.

PRESEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Še kdo, ki bi želel k 4. členu? Ne. Potem razpravo o tem členu zaključujem.

V razpravo dajem 26. člen ter amandma Poslanske skupine Združena levica. Želi kdo razpravljati? Prosim za prijavo. Besedo ima Miha Kordiš.

MIHA KORDIŠ (PS ZL): Hvala za besedo.

Vladna stran očitno še kar vztraja pri tem, da v 26. členu so vertikalne povezave popolnoma prepovedane med lekarnami in grosisti, čeprav to eklatantno ni res. Zdaj mogoče predstavniki ministrstva za zdravje zelo divje berejo, berejo ta člen in ta zakon, ampak to branje gre zelo kontra kakršnikoli zdravi pameti. Če lekarnam prepovemo lastništvo grosistov, to še ne pomeni, da smo grosistom prepovedali lastništvo oziroma solastništvo lekarn. To ne drži. Ministrica je rekla, citiram, »če prepovemo v eni smeri, smo prepovedali tudi v drugo smer«. To seveda ne drži. To je skregano že z osnovami formalne logike. In zato tukaj pač vztrajam, tako kot ministrstvo vztraja na svoji razlagi tega člena, vztrajam, da prekinemo sejo in da nam Zakonodajno-pravna služba dostavi

svoje pozicioniranje do tega vprašanja, zaradi tega, ker tega v resnici ni storila. To je zelo kompleksno vprašanje, to je kompleksen zakon, je sistemski zakon in črno na belem odgovora tukaj nismo dobili, žal. Seveda pa lahko tudi ta postopkovni del svoje razprave takoj umaknem, ko mi ministrstvo pokaže, kje točno v 26. členu je prepovedano, da imajo grosisti v lasti oziroma solastništvu privatne lekarne. Evo, grem zdaj gor, naj mi pokažejo.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima gospod Branko Zorman.

BRANKO ZORMAN (PS SMC): Hvala za besedo, gospod predsednik.

Najprej ne morem mimo razprave, ki jo je imel pred mano naš kolega Möderndorfer, ki je izpostavljal neke stvari iz, moram reči, ne ravno iskrenih nagibov. Če vemo, kje je kolega Jani Möderndorfer prej bil in komu je lahko hvaležen za to svojo politično kariero in kdo ima največjo težavo s tem zakonom, potem si lahko seštejete, v katerem grmu tiči zajec. In to je bilo njegovo mnenje, ne mnenje poslanske skupine. Samo to sem hotel razčistiti.

Zdaj pa tako, kolega Kordiš. Seveda, ko berete zakon, zakon ima več členov in 26. člen je samo en od teh členov. Če pa berete potem v nadaljevanju še 27., ki pa pravi, da javni lekarniški zavod na primarni ravni na svojem območju ustavnih občin ali več sosednjih občin skupaj po predhodnem mnenju pristojne zbornice in soglasja ministrstva, to se pravi, lekarno lahko ustanovi zgolj občina oziroma več občin in tukaj nikjer jaz notri ne vidim, da lahko občino ustanovi katerakoli pravna oseba.

Kar se tiče potem nadalje še 39. člena, ki pa govori o lastništvu oziroma koncesionarijih, bom pa razpravljaj seveda takrat. Tako da kar se tiče vertikalnih povezav, če berete skupaj 26. in 27. člen, je popolnoma jasno, da so vertikalne povezave prepovedane v obe smeri. Da grosist ne more ustanovljati lekarn in da lekarne ne morejo ustanoviti grosista. Hvala.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Replika, Miha Kordiš.

MIHA KORDIŠ (PS ZL): Najlepša hvala.

Tudi če beremo 26. in 27. člen skupaj, iz tega ni jasno, da je vertikalna povezava prepovedana v obe smeri. Če kaj, je po tem argumentu jasno, da kolega Zorman ne zna brati.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Sprašujem, če želi še kdo razpravljati o 26. členu? (Ne.)

Potem razpravo zaključujem.

V razpravo dajem 33. člen in amandma Poslanske skupine SDS. Želi kdo razpravljati? (Ne.) Zaključujem razpravo.

V razpravo dajem 36. člen ter amandma Poslanske skupine Združena levica. Želi kdo razpravljati? Prosim za prijavo. Besedo ima Miha Kordiš.

MIHA KORDIŠ (PS ZL): Hvala za besedo, predsedujoči.

S tem amandmajem predlagamo, da se v lekarne kot javne zavode začnejo vpeljevati vzvodi delavskega soodločanja in delavskega nadzora. Zelo konkretno predlagamo, da imajo v svetu zavoda zaposleni pravico do ene tretjine predstavnikov, pač kot minimum. Če imajo še kakšnega več nič narobe, to v Združeni levici samo pozdravljamo.

Ta amandma predlagamo iz dveh razlogov, in sicer iz formalnega in praktičnega razloga. Že formalno je znano po 75. členu Ustave, da imajo ljudje pravico do soupravljanja in samoodločanja tudi na delovnem mestu. Zaradi specifičnosti javnih zavodov naj bi tudi ta del pokrival poseben zakon, ampak do tega zakona ni nikoli prišlo. S sprejemom zadevnega amandmaja bi pa zapolnili to pravno praznino, vsaj ko se pogovarjamo o lekarnah.

Dodatni ali pa, če želite, praktični razlog za sprejem tega amandmaja pa je, da je v praksi zastopanost zaposlenih v predstavnih javnih zavodov zelo neenakomerna, da je nezadostna in da je daleč najboljši garant transparentnosti in namenske porabe sredstev to, da imajo zaposleni pravico do sodelovanja in soodločanja. Ljudje, ki delajo po firmah in teh javnih zavodih in v lekarnah, kakor se sedaj pogovarjamo, so tisti, ki so odvisni od delovanja teh organizacij, zato da prehranijo sebe, svoje družine, zato da zaslužijo pošteno plačilo za pošteno delo in tako naprej in seveda je njihova motivacija za odgovorno upravljanje s temi organizacijami najbolj organska in najbolj življenjska. Hvala.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Želi še kdo razpravljati? (Ne.)

Razpravo glede tega člena zaključujem.

V razpravo dajem 38. člen ter amandma Poslanske skupine SDS. Želi kdo razpravljati? Ne.

Tudi tukaj razpravo zaključujem.

In dajem v razpravo 39. člen ter amandmaja Poslanske skupine Združena levica in amandma Poslanske skupine SDS. Želi kdo razpravljati? Prosim za prijavo. Besedo ima gospa Nada Brinovšek.

NADA BRINOVŠEK (PS SDS): Hvala za besedo.

No, ta 39. člen govori o koncesijah in pa seveda o izvajanju koncesije in pa času za izvajanje koncesije. Zakon nekako določa, da se ta koncesija podeli od 15 do 30 let, mi smo dali seveda predlog, da se koncesija lahko podeli za določeno obdobje, ki ne sme biti daljše od 30 let. Sprašujem vas, se pravi, kakšne kriterije bo nekdo, ki bo podeljeval koncesijo, uporabil, da

bo rekel, koncesija se lahko podeli za 18 let, za 20 let in tako naprej. Samo to, hvala.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima Miha Kordiš.

MIHA KORDIŠ (PS ZL): Najlepša hvala.

S tem zakonom bodo lekarnarji koncesionarji po novem lahko odpirali ne samo espeje ampak tudi deoije, hkrati pa lahko potem v te deoije vstopijo tretje osebe s polovičnim lastniškim deležem. To seveda nikakor ni okej zaradi tega, ker bo nekdo, ki bo investiral v neko lekarno, pričakoval takšne in takšne donose. In lekarnarji lahko povečujejo svojo donosnost samo s tem, da dvignejo obseg prodaje zdravil, kar pa pomeni, da bodo ta zdravila ljudem trpali navzdol po grlu samo zato, da se bodo dobički za morebitne investitorje in solastnike lekarn dvignili. S tem ne bomo preprečili prekomerne rabe zdravil, s tem naravnost stimuliramo prekomerno rabo zdravil. In zato v Združenih levici predlagamo tukaj ukrepanje in preprečevanje takšne dinamike, da bi konkurenčna, kapitalistična dejavnost, če hočete, prevzela našo lekarniško dejavnost. Še posebej pa te določbe postanejo pertinentne, če ne bo sprejet naš amandma k 26. členu, ki bi lastništvo oziroma solastništvo v privatnih lekarnah prepovedal velikim grosistom. V takem slučaju bodo pa pritiski na lekarnarje koncesionarje privatnike po dvigovanju dobička in po stimuliranju prodaje zdravil absolutno narasli. In to so življenjski pritiski, ker je pač nekdo odvisen od prodaje kot koncesionar zato, da bo lahko preživel, in eventualno se postavi na milost in nemilost pritiskom nekkih velikih farmacevtskih grosistov. In tukaj, veste, potem v takšni življenjski situaciji nobeni kodeksi pa nobena pravila pa ne vem kaj še vse ne pomagajo. Ko bodo ljudje pritisnjeni ob steno in se bodo morali vprašati, ali preživetje ali to, da naredim to, kar prav, se bodo navadno odločili za preživetje.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima ministrica za zdravje gospa Milojka Kolar Celarc.

MARIJA MILOJKA KOLAR CELARC: Hvala za besedo.

Najprej odgovor, zakaj uvajamo možnost, da zasebni koncesionar deluje tudi v statusni obliki družbe z omejeno odgovornostjo. Do sedaj je lahko delal samo v statusni obliki samostojnega delavca oziroma samostojnega podjetnika. To je bil očitek sedanji zakonodaji, tudi s strani Evropske komisije, da je to kršitev pravil enotnega trga in zastopanja ter enakopravnosti na trgu. Zakaj? Zaradi tega, ker statusna oblika samostojni podjetnik pogojuje tudi različno davčno obravnavo, ker je seveda samostojni podjetnik obravnavan in obdavčen po naših veljavnih davčnih pravilih drugače, kakor je pa družba z omejeno odgovornostjo in

je Evropska komisija, tisti, ki poznate postopke, že začela tako imenovani pilotni projekt, ki se sedaj uvede, preden se postopi proti državi s sodiščem in pa s sankcijami, denarnimi. Zaradi tega uvajamo možnost statusne oblike tudi družbe z omejeno odgovornostjo da bi, bi rekla, izenačili delovanje na trgu tudi z davčnega vidika. Seveda pa uvajamo zato osnovnega nosilca in pa tudi delež, do katerega lahko pridejo drugi družbeniki v tej družbi z omejeno odgovornostjo, ki mora biti pod 50 %.

In dovolite mogoče, da nadaljujem še odgovore iz prejšnjih povezav, ki se nekako nanašajo ne samo na 4. člen, ampak na 26. člen precej in do teh povezav. Še enkrat, v členu je zapisano, kdo lahko ustanovi javni lekarniški zavod. Treba je povedati, če je lekarna javni zavod, seveda da nima deležev in da ni možno niti prodajati niti pridobiti deležev v tej javni lekarni. Če pa ste mislili glede prepovedi povezav, ker trdite pač, da ni dovolj opredeljeno v 26. členu ... Treba je pa v bistvu gledati celoten zakon in povezave v členih, torej javni zavod, lekarna se ne more prodajati oziroma ne more v njej dobiti lastniškega deleža veldrogerist ali proizvajalec. Mislim, da je to jasno in da tega ni treba posebej pisati. Če pa ste imeli v mislih, da zasebni koncesionar, da recimo, ne vem, nek veldrogerist kupi ta delež v tem zasebniku, seveda je tukaj tudi ta omejitev tega večinskega lastnika, kjer mora biti farmacevt, in potem pride do vertikalne povezave in veljajo potem enaka pravila kot v 26. členu.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Želi še kdo razpravljati o 39. členu? Prosim za prijavo.

Besedo ima Miha Kordiš.

MIHA KORDIŠ (PS ZL): Najlepša hvala.

Mi nikoli nismo govorili o javnih lekarnah. Seveda smo govorili o privatnih lekarnah in o koncesionarjih, ki po novem lahko odprejo tudi deo, v katerega lastniško lahko vstopijo tretje osebe, tudi pravne tretje osebe. In tukaj je pač seveda jasno, da se vzpostavlja vertikalna povezava in da se lahko vzpostavi tudi vertikalna povezava od grosistov v lekarni. In to, oprostite, da sedaj pet minut govorite o tem, kako javne lekarni ne morejo biti v zasebni solasti, je pač navadna manipulacija. Kot je verjetno manipulacija tudi opozorilo Evropske komisije o neenakopravni obravnavi koncesionarjev, zaradi tega ker Zakon o lekarniški dejavnosti velja že 25 let in če bi bila omejitev na espeje sporna, ne dvomim, da bi jo v tem času zagotovo kdo že izpodbijal pred Ustavnim sodiščem. Mogoče je celo je. Kar pa za zihem vem, je pa, da Ustavno sodišče ni razveljavilo nobenega dela lekarniškega zakona. Hvala.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Želi še kdo razpravljati o 39. členu? (Ne.)

Potem razpravo zaključujem.

In dajem v razpravo 52. člen ter amandma Poslanske skupine Združena levica. Želi kdo razpravljati? Nihče.

Potem zaključujem razpravo.

In dajem v razpravo 71. člen ter amandma poslanske skupine Nove Slovenije – krščanskih demokratov. Želi kdo razpravljati? Prosim za prijavo.

Besedo ima gospod Jernej Vrtovec.

JERNEJ VRTOVEC (PS NSi): Najlepša hvala.

Na splošno o zakonu, če povzamem. V Novi Sloveniji pač iz konceptualnih razlogov, pač nikakor ne pridemo skupaj, ker imamo preveč različna stališča, Predloga zakona o lekarniški dejavnosti pač ne bomo podprli. Še naprej bo trg, lekarniški trg zaprt. Nobene garancije ni, da bi šli v smer deregulacije te dejavnosti, ampak, kot sem že dejal, ta dejavnost bo še naprej ostala izredno regulirana in prav tako ni nikakršnega zagotovila, da se bo tudi dostopnost povečala, kaj šele, da bi pa se znižale cene zdravil. Kajti, konkurenčnosti na tem področju ne bo nič več. Tudi te tekmovalnosti, da bi prišli do nižje cene zdravil, ne bo po tem zakonu nič več.

Če pa povzamem naš amandma; v Novi Sloveniji kljub temu vseeno predlagamo spremembo 71. člena, in sicer dodajamo nov tretji, četrti in peti odstavek, in sicer govorijo o ugovoru vesti. Namreč, tudi naša Ustava Republike Slovenije v 41. členu pravi, narekuje, je ustavno urejeno glede svobode vesti in med drugim določa, da je izpovedovanje vere in drugih opredelitev zasebnem in javnem življenju svobodno, ter v 46. členu – pravica do ugovora vesti –, ker je določeno, da je ugovor vesti dopusten v primerih, ki jih določa zakon, če se s tem ne omejujejo pravice in svoboščine drugih oseb.

V naši državi se lahko pravica do ugovora vesti trenutno uveljavlja samo na zdravstvenem področju in na področju vojaških zadev. Na zdravstvenem področju, če povzamem, na zdravstvenem področju ureja ugovor vesti Zakon o zdravstveni dejavnosti, Zakon o zdravniški službi, Zakon o pacientovih pravicah in tudi Kodeks medicinske deontologije. Zanimivo, na področju izvajanja lekarniške dejavnosti pa se farmacevtski strokovni delavci tudi srečujejo s situacijami, ko zaradi vesti želijo odkloniti izdajo določenega zdravila, vendar jim to zaradi nejasnosti zakonodaje na tem področju ni omogočeno. In v Novi Sloveniji želimo samo dobronamerno s spremembo tega člena poenotiti ta del zakonodaje, in sicer ugovor vesti, tako kot imajo zdravniki, da bi ga imeli tudi farmacevti. In tukaj ne vidimo popolnoma nič slabega, še več. Kje smo dobili pravno prakso, če želite, za pripravo tega amandmaja? Pri predsedniku Vlade, eminentnemu ustavnemu pravniku, ko je leta 1993 takole zapisal glede ugovora vesti, kaj je ugovor vesti: » ... mogoče analitično prikazati, predvsem kot obliko neposlušnosti, ki se od sorodnih vrst dejanj (na

primer državljske nepokorščine) razlikuje v tem, da oporečnik s svojim dejanjem ne želi apelirati na večinski družbeni občutek za določene vrednote ...«. In nadalje, še leta 2007 je glede ugovora vesti Miro Cerar dejal: »Ugovor vesti je torej po svoji temeljni oziroma avtentični naravi moralna dolžnost. Pravo, ki je pripravljeno /.../ prisluhni tudi različnim ugovorom vesti, kaže s tem svojo humanost, saj posameznika odreši nekaterih (naj)večjih notranjih napetosti, ki jih lahko včasih povzroči posameznikova razklanost med moralo in pravom. Toda pravo tu nikakor ne sme iti predaleč. Ugovor vesti je lahko v pravu dopusten le zelo izjemoma, kajti širšo pravno dopustitvijo takšnega ugovora bi pravo zagrešilo lasten »samomor«. Seveda pa mora pravo težiti tudi k temu, da se v čim večji možni meri ujema s prevladujočo družbeno moralo.« Torej, predsednik Vlade Miro Cerar je to dejal 2007 in danes kot eminenten ustavni pravnik verjamem – ki je napisal to pravno prakso –, da bi glasoval za naš amandma glede na to, kaj je on nekoč pisal. Naš amandma samo poenoti zakonodajo, poenoti ugovor vesti, da tako kot imajo zdravniki možnost ugovora vesti, imajo lahko tudi farmacevti.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Prosim za prijavo, ker je še interes. Besedo ima gospod Jan Škoberne.

JAN ŠKOBERNE (PS SD): Najlepša hvala, spoštovani predsednik.

Verjetno ste opazili, kako skozi zadnja vrata se ne samo pri nas, v Evropi, po celem svetu počasi plazijo neke prakse, ki smo jih razumeli za zastarele in kako se počasi skuša razgrajevati ustavne norme, ki se zdijo samoumevne. Če kdo ni ustrezno razbral ali bil dovolj pozoren, da bi razumel, kaj prinaša amandma, ki ga je prinesel kolega Vrtovec – govorimo o ustavno zajamčeni pravici do svobodnega odločanja o rojstvu otrok, lahko tudi o čem drugem. Ampak kolegice in kolegi iz Nove Slovenije so dovolj pretkani, da vedo, če to povedo naglas v tem zboru, tovrstni amandmaji ne bodo dobili podpore, vsaj ne v sklicu. In vendar, skozi zadnja vrata – nekaj, kar smo razumeli kot civilizacijski dosežek, nekaj, kar smo dosegli tudi kot emancipacijsko normo – pripeljati v zakon o lekarniški dejavnosti in poskušati zrušiti, se mi zdi nesprejemljivo in Socialni demokrati temu ostro nasprotujemo. In pomembno bi se mi zdelo, da se o tem izreče še kdo, tudi v tem zboru. In pomembno bi se mi zdelo, spoštovani predsednik, da tu in tam na takšne prakse opozorite tudi sami, ker gre za očitno poskus, kako z malenkost bolj umetelnim besedičenjem počasi priti do degradacije ustavnih norm, ki smo jih že dosegli.

In če je morala in religija vsakega posameznika nekaj, o čemer se mora odločati sam, je treba povedati tudi to, da živimo v laični državi in da je laičnost države nekaj, kar je bilo stoletja bojevano in izbojevano. In pravice do

svobodnega rojevanja in odločanja o svobodi kdaj in kako, s tem da bo farmacevt zaradi svojih verskih prepričanj rekel, »ne, kontracepcijskih sredstev pa v tem primeru ne želim prodajati«, si v tej državi, v tem stoletju, pri vsem, kar vemo, ne smemo in ne moremo dovoliti.

In srčno upam, da je to zadnji poizkus v tem zboru, da se kaj podobnega skozi zadnja vrata pripelje in da se vrnemo v obdobje, ko je rojstvo otrok bilo predmet državnih politik, cerkvenih intervencij ali pa celo patriarhalne odločitve, koliko delovne sile posamezno gospodinjstvo, da ne rečem kaj drugega, potrebuje. Hvala lepa.

PRESEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Sem videl, je interes še za razpravo. Prosim, za prijavo.
Besedo ima gospa Ljudmila Novak.

LJUDMILA NOVAK (PS NSi): Hvala za besedo.

Ravno v tem je smisel tega amandmaja, da ima vsak pravico do svobodnega odločanja, do odločanja o tem, kar bo naredil torej in pravico do ugovora vesti. Nihče nikomur ne prepoveduje ali preprečuje, kako se bo on odločal v zvezi z rojstvom svojih otrok ali pa spočetih otrok, vsak pa ima pravico, da pri tem ne sodeluje in če mu vest to veleva. In naš zakon oziroma amandma želi prav to, da ima vsak, ki se s tem ne strinja, pravico da odkloni sodelovanje pri tem. Če to lahko naredijo zdravniki, vojaki ali še kdo drug, potem tudi zaposleni v lekarniški dejavnosti morajo imeti to možnost. In s tem nikomur ne preprečujemo, da pač ne naredi tistega, kar on želi narediti. Če nekateri menite, da je splav civilizacijski dosežek, jaz pač ne menim tako. Zame bo civilizacijski dosežek takrat, ko bomo spoznali, da je tudi tisti spočeti otrok človek. To je zame civilizacijski dosežek. Ne obsojam pa nikogar, ki misli drugače, ker mu ustava to omogoča. Svojega blagoslova pa temu ne morem dati, zato imam jaz pravico do ugovora vesti in tudi tisti ljudje, ki so zaposleni v lekarniški dejavnosti. Ne glede na to ali je cerkev ločena od države, vsak človek ima pravico do ugovora vesti, tudi zaposleni v lekarniški dejavnosti.

PRESEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Vrstni red ... Proceduralno ima prednost.
Postopkovno, gospa Anja Bah Žibert.

ANJA BAH ŽIBERT (PS SDS): Hvala lepa, predsedujoči.

Če smo prej poslušali razpravo gospoda Jana Škoberneta, je nagovoril celoten zbor in o tem, da se tukaj noter ne sme na noben način prikristi ali kakorkoli povzročati ustavno krivico in da je nedopustno, da se kakorkoli kršijo ustavne pravice ... Spoštovani, sicer je to vaša pravica, da govorite, vendar pa je moja pravica, da proceduralno tudi predsednika opozorim, da nekdo, ki zavestno s tipkanjem na gumb v tem Državnem zboru krši

ustavne pravice, je to zadnje, kar govori. Seveda, da ne boste odkimali, gre za koroška dečka. Spoštovani, poseženo je v ustavno varovano pravico tožnice, pa vaša ministrica še danes sedi na tem stolu.

Zato prosim, ne učite tega državnega zbora o ustavnih pravicah, začnite pri sebi.

PRESEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Replika, gospod Jan Škoberne.

JAN ŠKOBERNE (PS SD): Najlepša hvala, spoštovani predsednik.

S kolegico Bah Žibert se absolutno strinjam in seveda nikogar nič ne učim. Povedal sem svoje mnenje in mislim, da nisem edini, ki ga delim, čeprav edini ta trenutek zagovarjam to, kar mislim, da misli še kdo v tem zboru.

Pa vendar, kolegica Ljudmila Novak me je v delu pomembno narobe razumela. Svoboda odločanja o rojstvu otrok je stvar najprej ženske, potem družine. In mi kot zakonodajalci pa moramo paziti pri sprejemanju zakonodaje, da ne onemogočimo tega, kar je ustavna norma. Teoretično bi po sprejetju tovrstnega amandmaja lahko vsi farmacevtski delavci in delavke zavrnili prodajo kontracepcijskih sredstev. Kako bomo potem izvrševali ustavno zajamčeno pravico do svobode odločanja o rojstvu otrok? Mi seveda lahko ugotovimo, da je zelo verjetno, ker smo v tej državi vendar v nekaterih točkah šli dovolj naprej, da lahko predpostavimo, da se to ne bo dogajalo. Ampak kot zakonodajalec – to smo večkrat slišali, tudi z druge strani zbora – ne sprejemamo zakonov za posamični primer, ampak tako, da bodo ustrezno veljali in izpolnjevali tudi ustavni duh ali pa duh ustavnosti v vseh primerih. In v tem primeru je tovrsten amandma ob vsem spoštovanju do vsega stališča do splava, ki je vaše in ga boste ohranili tako, kot bom jaz ohranil svojega, da je to pravica in svobodna pravica ženske ... Tega ne moremo zapisati, lahko interpretira tudi ministrstvo, mi ne moremo sprejeti nečesa, kar bo onemogočilo farmacevtom teoretično, da izvršujejo ustavno normo. Hvala lepa.

PRESEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima gospod Jernej Vrtovec.

JERNEJ VRTOVEC (PS NSi): Krasna je demokracija in lepa.

Ampak preveč ozko gledamo in omenimo samo en segment. Nova Slovenija popolnoma sledi Ustavi Republike Slovenije, 41. in 46. členu Ustave Republike Slovenije. In sicer najprej svoboda vesti in potem 46. člen, ki govori o pravici do ugovora vesti. In samo o tem. In enako je urejeno za zdravnike. Pa ne samo zdaj vleči ven splava, lahko tudi, ampak gre za ugovor vesti še v kakšnih drugih primerih. In ne zdaj samo ozko gledati in gremo na ta tipičen – ne vem, zakaj SD pa Jan –, na ta tipičen ideološki spopad, ker nam res ni treba okrog enega segmenta, ko se pogovarjamo o ugovoru

vesti. Gre za ustavno pravico, ki jo Nova Slovenija v tem delu daje ljudem, farmacevtkam in farmacevtom. Ugovor vesti. Če imajo zdravniki, če imajo zdravniki, tudi ginekologi, če želite, lahko imajo tudi farmacevti.

Bi pa jaz rad vprašal ministrico za mnenje ministrstva do tega predloga Nove Slovenije, gospa ministrica. Radi bi slišali vašo opredelitev. Ta amandma je namreč korak naprej in sledi temu, kar je predsednik Vlade govoril 2007 in že leta 1993 v svojih pravnih spisih, pravnih mnenjih in tako naprej. Tako da najlepša hvala.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ:
Postopkovno, Miha Kordiš.

MIHA KORDIŠ (PS ZL): Hvala za besedo.

Seveda se v tem predlogu Nove Slovenije ne skriva v resnici zagotavljanje pravice do svobode ugovora vesti in tako naprej, ampak gre za spoliran napad na civilizacijske pravice žensk, ki bi jih sedaj radi »Novoslovenci« zakrinkali v ugovor vesti, na tak način potisnili naše ženske ob steno, da kjer bi se našel nek lekarnar, ki bi bil pač cerkvenega porekla, bi lahko ženskam odrekli dostop do kontracepcijskih sredstev in do drugega tega materiala. Ja, točno to bi se po tem predlogu lahko zgodilo.

Ampak moj postopkovni predlog pa v resnici tangira nekaj drugega, na kar sem skozi razpravo ob točki tega zakona že opozarjal, in sicer bi rad do glasovanja na mizo prejel mnenje Zakonodajno-pravne službe, ali zakon o lekarniški dejavnosti, še posebej v svojem 26. členu zares vsestransko prepoveduje vertikalne povezave? In kje točno in na kakšen način to počne? Če se bomo na naslednjem glasovanju že odločali o tem zakonu, potem moramo biti tudi seznanjeni, o čem pravzaprav se odločamo. Jaz trdim in sem tudi citiral, da v tem zakonu omejitve lastništva velikih farmacevtskih grosistov v koncesijskih lekarnah ni. In pri tem stališču vztrajam. Na drugi strani predstavniki Ministrstva za zdravje trdijo, da ta omejitev vertikalne povezave nekako magično obstaja. Kaj je torej res? Pač ministrstvo ima na svoji strani magijo. Jaz sem citiral člen iz zakona, ki se s tem ukvarja, ampak pač vsebino lastnega zakona očitno na ministrstvu berejo nekako čisto drugače. In zato bi pač rad, da imamo do glasovanja na voljo pravno tolmačenje Zakonodajno-pravne službe, ker sicer bomo podvrženi pač čisto nekim divjim pravnim ali pa divje vprašljivim razlagam tega zakona, in to v členu in v točki, ki je najbolj sporen in najbolj problematičen in pravzaprav govori o tem, kako globoko bodo interesi farmacevtskega lobija prodrli v našo lekarniško ureditev in pitali ljudi prekomerno z zdravili, zato da bodo na ta račun polnili svoje žepe. Hvala.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Kot v primeru prejšnjega postopkovnega tudi to ni bilo pravo postopkovno. Ampak zaradi tega, da bo ovržen tisti dvom, bom prebral iz mnenja

Zakonodajno-pravne službe s strani 7 in 8 na začetku: »Prvi in drugi odstavek ...« 26. člena, to sem dodal zraven, ker se nanaša to na 26. člen, »... sta namenjena preprečevanju povezav med izvajalcem lekarniške dejavnosti in proizvajalcem zdravil ali veletrgovcem (oseba, ki opravlja dejavnost prometa na debelo z zdravili), pri čemer drugi odstavek predstavlja bolj globok poseg v pravico iz 74. člena Ustave, ker poleg tega prepoveduje še povezave z osebami, ki opravljajo ...« to je sedaj pa na 8. strani, »... dejavnost industrijske proizvodnje medicinskih pripomočkov ter drugih izdelkov za podporo zdravljenja ali ohranitev zdravja.« To je citat iz mnenja Zakonodajno-pravne službe. Mislim, da ste ta citat iskali. Sedaj sem vam ga prebral. Na tej točki samo toliko lahko naredim kot odgovor na vaše postopkovno.

Sprašujem, ali želi kdo še razpravljati o 71. členu? Postopkovno, Miha Kordiš.

MIHA KORDIŠ (PS ZL): Najlepša hvala.

Jaz bi vseeno vztrajal pri svojem originalnem predlogu, preprosto zaradi tega, da predstavniki izvršne veje oblasti, ki pač trdijo, da je vertikalna povezava grosista, ki ima v lasti lekarno, s tem zakonom prepovedana, pač popolnoma postavimo na laž in da jim lahko obsežno, obširno, temeljito razložimo, zakaj njihove trditve ne zdržijo. Je pa vaš citat iz izvornega mnenja Zakonodajno-pravne službe s strani 7 in 8, kot ste sami dejali, postavil na laž vaše kolege pa Ministrstvo za zdravje. Ker tisti citat je govoril diametralno nasprotno, kar nas že dve uri predstavniki Ministrstva za zdravje tukaj prepričujejo. Hvala.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ:
Sprašujem, če želi še kdo razpravljati? Imate še. Je še čas. Potem prosim za prijavo.
Besedo ima gospod Igor Zorčič.

IGOR ZORČIČ (PS SMC): Spoštovani! Hvala za besedo.

Jaz bi se mogoče vseeno vrnil k temu 71. členu in k amandmaju Poslanske skupine Nove Slovenije. Zdi se mi, da smo spet zašli k 26. členu. Amandma pravi takole: »Farmacevtski strokovni delavec lahko odkloni nabavo in izdajo zdravila ali izdelka za podporo zdravljenja in ohranitev zdravja, če sodi, da ni v skladu z njegovo vestjo.« Slišali smo variante in špekulacije, ki imajo bolj ali manj trdno osnovo, kaj je Nova Slovenija želela s tem amandmajem pripeljati v zakonodajo. Pa vendarle, če preberemo amandma tako, kot je zapisan, me zanima – pa bodo mogoče kolegi iz Nove Slovenije nam to pojasnili – kdo je tisti, ki lahko v skladu s svojo vestjo odkloni nabavo in izdajo zdravila ali izdelka za podporo zdravljenja in ohranitev zdravja? Torej, kakšno vest pa ima tisti, ki nekomu odkloni nabavo zdravila za podporo zdravljenja in ohranitev zdravja? Jaz pravim, da to ne gre za nikakršen ugovor vesti. Jaz pravim, da gre kvečjemu za osebo, ki nima

vesti. In s spremembo zakonodaje, kot je predlagana v tem amandmaju, ne vem, kaj želimo doseči. Ampak če je to nekakšen korak k reformi zdravstva, kot si jo predstavlja Nova Slovenija, potem lahko ugotovim samo, da si takšnih farmacevtskih delavcev ne želimo in je že to eden od razlogov, da takšnega amandmaja res ne moremo podpreti. Hvala.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima gospa Erika Dekleva.

ERIKA DEKLEVA (PS SMC): Hvala za besedo.

Jaz se povsem strinjam, da je to nek paketek, v katerem Nova Slovenija tako danes kot tudi že v preteklosti želi pripeljati povsem druge vsebine. Pa ne bom toliko o ugovoru vesti, ker je iz ustave povsem jasno, kdaj je ta ugovor vesti mogoče uporabiti in kdaj ne. Vas bom pa spomnila na 55. člen Ustave, ki pravi, da je odločanje o rojstvih svojih otrok svobodno. In država, država je tista, ki zagotavlja možnosti za uresničevanje te svoboščine in ustvarja razmere, ki omogočajo staršem, da se odločajo za rojstva svojih otrok. Pa me zanima, kako menite, da bi država zagotavljala možnosti za uresničevanje te svoboščine in ustvarjala te razmere, če bi lahko farmacevti kar odklonili izdajo kontracepcije, na primer. Nenazadnje pa morate vedeti, da se kontracepcija ne dobi samo v lekarnah, tudi na bencinskih črpalkah, mimogrede. Hvala.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima gospod Jernej Vrtovec.

JERNEJ VRTOVEC (PS NSi): Jaz vas res ne razumem, kako ozko gledamo glede ugovora vesti. Samo se fokusirate na tisto, kar najbolj vidite, da bi se lahko zgodilo. Pa zakaj? Zakaj? 55. člen Ustave je jasan in jaz s tem nimam nikakršnih težav. Spoštujemo ustavo, pričakujemo pa tudi na drugi strani spoštovanje ustave. In mi ne želimo nič drugega kot to, da se zakonodaja tukaj poenoti. In ne špekulirati; gospod Zorčič je dejal, da to, kar špekulirajo v Novi Sloveniji, ima neko osnovo. Špekulacije ponavadi nimajo osnove, drugače ne bi bile špekulacije, ampak bi bile trditve. Tako da jaz ne razumem, zakaj potem ne greste spremeniti, da tudi zdravniki nimajo več ugovora vesti. Enostavno. Zdravniki. In mi gremo tukaj samo s poenotenjem zakonodaje, da imajo možnost do ugovora vesti tako farmacevti kot tudi zdravniki – če imajo zdravniki, zakaj ne bi imeli tudi farmacevti, tako je bolje rečeno. In ne vidim jaz tukaj nobenega problema, sploh pa ne špekuliranja, kaj Nova Slovenija pri tem misli. Nova Slovenija sledi samo 41. členu Ustave in sledi 46. členu Ustave in nič drugega. In zato še enkrat vprašam ministrico, zakaj farmacevti ne morejo imeti ugovora vesti, zakaj zdravniki lahko imajo ter zakaj se ne spoštuje tega, kar zapiše predsednik Vlade v svojih pravnih mnenjih iz leta 2007? Poglejte, predsednik Vlade je eminentni

pravni strokovnjak in vsaj poslanci SMC bi lahko vedeli, kaj je pisal o ugovoru vesti in če bi vedeli, potem bi ta amandma Nove Slovenije podprli.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Sprašujem, če želi še kdo razpravljati? Besedo ima ministrica za zdravje gospa Milojka Kolar Celarc.

MARIJA MILOJKA KOLAR CELARC: Hvala za besedo.

Ker je gospod Vrtovec prej želel, da se izvršna oblast opredeli do tega njihovega predloga amandmaja k 71. členu, povem, da glede na to, da so farmacevti tudi zdravstveni delavci in da imamo to področje ugovora vesti urejeno sistemsko in celovito za celotno zdravstveno dejavnost, kamor sodi tudi lekarniška dejavnost, za vse zdravstvene delavce, ta amandma ni potreben, ker že sedaj veljavna zakonodaja omogoča uveljavitev ugovora vesti. To je 56. člen Zakona o zdravstveni dejavnosti, kar ste že sami ugotovili. Če bi se pa izkazalo, da bi bilo še kaj treba dodati, se pa lahko naredi to v kodeksu deontologije.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: / medsebojno pogovarjanje/ Sprašujem, če želi še kdo razpravljati? Nihče. Ker ne želi nihče več razpravljati, zaključujem razpravo.

O amandmajih bomo v skladu s časovnim potekom seje zbora odločali danes v okviru glasovanj, 15 minut po prekinjeni 17. točki dnevnega reda.

S tem prekinjam to točko dnevnega reda.

Prehajamo na **15. TOČKO DNEVNEGA REDA, TO JE NA DRUGO OBRAVNAVO PREDLOGA ZAKONA O VOZNIKIH V OKVIRU REDNEGA POSTOPKA.**

Predlog zakona je v obravnavo zboru predložila Vlada.

Za dopolnilno obrazložitev predloga zakona dajem besedo predstavniku Vlade, ministru za infrastrukturo dr. Petru Gašperšiču.

DR. PETER GAŠPERŠIČ: Hvala, spoštovani predsednik, za besedo. Spoštovane poslanke in poslanci!

Torej, postopek priprave novega zakona o voznikih se je začel v maju 2015 z javnim pozivom strokovne in druge zainteresirane javnosti k posredovanju predlogov, komentarjev in novih rešitev na področju usposabljanja kandidatov za voznike motornih vozil in dodatnega usposabljanja voznikov. V sodelovanju z ministrstvi, z lokalnimi skupnostmi, upravnimi enotami ter strokovno in drugo zainteresirano javnostjo je bil potem pripravljen predlog novega zakona o voznikih, ki v predlaganih rešitvah ne odstopa od osnovnih pravil in osnovne sistemske rešitve obstoječega Zakona o voznikih.

Z dopolnjenim Predlogom zakona o voznikih zagotavljamo prenos določb evropske direktive o voznških dovoljenjih, vezanih na opredelitev kategorij v okviru urejanja števila oseb v vozilu, ureditev ekvivalenc med kategorijami voznškega dovoljenja, ureditev pogojev za zamenjavo voznškega dovoljenja, izdanega v tujini, ureditev pogojev za zavrnitev izdaje ali priznanja voznškega dovoljenja ter ureditev ene od temeljnih zahtev za izdajo voznškega dovoljenja, to je običajno prebivališče.

Določajo se globe za prekrške v smislu izvrševanja evropske uredbe o skupnih pravilih glede pogojev za opravljanje dejavnosti cestnega prevoznika. Določamo pravno podlago za sklenitev sporazumov o vzajemnem priznavanju voznških dovoljenj s tretjimi državami. Prenavljamo določbe, ki urejajo delovanje svetov za preventivo in vzgojo v cestnem prometu na ravni samoupravnih lokalnih skupnosti ter Javne agencije Republike Slovenije za varnost prometa in njenih organov. Določamo veljavnost potrdila, na podlagi katerega sme oseba v Republiki Sloveniji do vročitve voznškega dovoljenja voziti motorno in priklopno vozilo tiste oziroma tistih kategorij, v katere spada vozilo ali skupina vozil, ki ga vozi, ter sankcija za vožnjo s potrdilom, katerega veljavnost je potekla.

Prenavljajo se določbe, ki urejajo usposabljanje kandidatov za voznike v šolah vožnje ter dodatno usposabljanje voznikov s ciljem odprave nepravilnosti in zlorab na teh področjih, temu posledično pa tudi povečanje varnosti cestnega prometa. Prenavljajo se določbe, ki urejajo zdravstvene preglede in zdravniška spričevala. Podaljšuje se rok za zamenjavo voznških dovoljenj, izdanih na starih obrazcih – iz veljavnega 30. aprila 2018 na novo določeni rok, to je 19. januar 2023.

Na koncu pa želim dodati še to, da Vlada Republike Slovenije kot predlagatelj zakona o voznikih skladno s 138. členom Poslovnika Državnega zbora predlaga Državnemu zboru Republike Slovenije, da če bodo sprejeti amandmaji k dopolnjenemu predlogu zakona, da na tej seji opravi tudi tretjo obravnavo dopolnjenega predloga zakona. Hvala lepa.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Predlog zakona je obravnaval Odbor za infrastrukturo, okolje in prostor kot matično delovno telo. Za predstavitev poročila odbora dajem besedo predsedniku odbora gospodu Igorju Zorčiču.

IGOR ZORČIČ (PS SMC): Spoštovani predsednik, hvala za besedo. Spoštovani minister, kolegice, kolegi!

Odbor za infrastrukturo, okolje in prostor je na 24. seji dne 29. 11. 2016 kot matično delovno telo obravnaval Predlog zakona o voznikih, ki ga je Državnemu zboru v obravnavo po rednem postopku predložila

Vlada. V dopolnilni obrazložitvi je v imenu predlagatelja minister za infrastrukturo dr. Peter Gašperšič izpostavil temeljne cilje predloga zakona, to je uskladitev določb z evropsko zakonodajo, določitev glob za prekrške za izvrševanje Uredbe 1071/2009/ES o skupnih pravilih, določitev pravne podlage za sklenitev sporazumov o vzajemnem priznavanju voznških dovoljenj s tretjimi državami in prenova določb, ki ureja delovanje svetov za preventivo in vzgojo v cestnem prometu ter delovanje Javne agencije za varnost prometa.

Med ključne cilje spada tudi prenova določb, ki ureja usposabljanje kandidatov za voznike v šolah vožnje in dodatno usposabljanje voznikov s ciljem povečanja varnosti cestnega prometa ter prenova določb, ki so nerazumljive in povzročajo težave pri izvajanju veljavnega zakona.

Predstavnica Zakonodajno-pravne službe je izpostavila, da je bilo v pisnem mnenju te službe podanih več pripomb k posameznim členom, ki so v večini upoštevane v vloženi amandmajih koalicijskih poslanskih skupin, medtem ko so bila k ostalim pripombam s strani predlagatelja podana dodatna pisna pojasnila. Predstavniki Državnega sveta je poudaril, da Državni svet predlog zakona podpira. Ugotavlja, da ta ne posega v osnovne rešitve veljavnega zakona. Glede delovanja svetov in glede glob za nezakonit prevoz blaga in potnikov pa je predlagal, da se členi amandmirajo.

V razpravi je bilo največ časa namenjeno 30. členu, saj so tako člani koalicije kot opozicije izrazili nasprotovanje določbi 8. točke tretjega odstavka, po kateri bi lahko strokovni vodje šole vožnje na delovnem mestu učitelja vožnje poučevali kandidate za voznike v praktičnem delu programa usposabljanja na cesti največ 60 ur mesečno. Po njihovem mnenju bi takšna ureditev pomenila omejitve poslovanja za manjše šole vožnje. Izpostavljene so bile tudi določbe istega člena, po katerih bodo morali biti učitelji vožnje in predpisov ter strokovni vodje šol vožnje zaposleni na podlagi pogodbe o zaposlitvi za določen ali nedoločen čas. Po mnenju nekaterih poslancev gre ta določba spet v škodo manjših šol vožnje, nekateri pa so izrazili pomislek, da gre ta določba v škodo avtošol samostojnih podjetnikov glede na to, da ti nimajo usklajene pogodbe za določen ali nedoločen čas.

Predstavniki Javne agencije Republike Slovenije za varnost prometa je opozoril, da se je z uveljavitvijo trenutno veljavnega zakona, ki dopušča možno sklepanje podjemnih pogodb, želelo omogočiti celotni branži večjo fleksibilnost, v praksi pa se je izkazalo, da se je ta možnost v številnih primerih zlorabljala. Izpostavil je, da so se na primer podjemne pogodbe sklepale za opravljanje del, ki izpolnjuje vse elemente delovnega razmerja, poleg tega je zaradi velikega števila sklenjenih podjemnih pogodb in velikega števila šol vožnje bil onemogočen učinkovit inšpekcijski nadzor.

Odbor je sprejel amandmaje poslanskih skupin SMC, Desus in SD, amandma Poslanske skupine Združena leвица in amandma poslanca Primoža Hainza. Odbor pa ni sprejel amandmajev Poslanskih skupin SDS, Združena leвица ter NSi. Brezpredmetna sta postala amandmaja Poslanskih skupin SDS in Združena leвица. Odbor je glasoval o vseh členih predloga zakona skupaj in jih sprejel ter glede na sprejete amandmaje na podlagi prvega odstavka 133. člena Poslovnika pripravil tudi besedilo dopoljenega predloga zakona, ki ga imate na mizah. Hvala lepa.

PRESEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Sledi predstavitev stališč poslanskih skupin. Besedo ima Poslanska skupina nepovezanih poslancev, zanjo gospod Franc Laj.

FRANC LAJ (PS NP): Spoštovani predsednik, spoštovani minister, drage kolegice in kolegi, vsem skupaj en prav lep pozdrav!

S predlaganim zakonom se zagotavlja prenos določb EU Direktive 2006/126/ES, ki ureja opredelitev kategorije voznških dovoljenj, ukinja ekvivalenco za kategorijo D1, ureja zamenjavo voznških dovoljenj, razen preverjanja, zavrnitev izdaje ali priznanja voznškega dovoljenja, običajno prebivališče, ureja globe za prekrške, določa pravne podlage za sklenitev sporazuma o vzajemnem priznavanju voznških dovoljenj s tretjimi državami. Prinaša tudi prenovo določb, ki urejajo usposabljanje kandidatov za voznike v šolah vožnje s ciljem povečanja varnosti cestnega prometa, ki seveda prinaša ureditev konfliktnih interesov, to je v 10. členu, pisno opozorilo in izbris šole vožnje iz registra šol vožnje – 20. člen, opravljanje dejavnosti usposabljanja kandidatov za voznike – 28. člen; tu gre predvsem za prost pretok storitev, kar prinaša tudi znotraj trga EU prosto konkurenco. Izpostavil pa bi pogoje za opravljanje dejavnosti v 30. členu. V tem členu so določeni nesprejemljivi pogoji za opravljanje dejavnosti usposabljanja kandidatov za voznike in dodatno usposabljanje voznikov. Sporna je za nas predvsem 8. točka tretjega odstavka 30. člena. Vsekakor bi bili zadovoljni, če bi se to v tem zakonu tudi črtalo, saj če bo to tako ostalo, smatramo, da to izredno negativno vpliva predvsem na male šole na podeželju, kar ima tudi za posledico, da bi zmanjšalo ekonomiko poslovanja teh manjših avtošol in učinek je v tem, da bodo tudi te storitve temu primerno dražje. Mi v poslanski skupini, če bo ta sprememba upoštevana, bomo tudi zakon podprli. Hvala za vašo pozornost.

PRESEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima Poslanska skupina Stranke modernega centra, zanjo gospod Igor Zorčič.

IGOR ZORČIČ (PS SMC): Hvala za besedo. Še enkrat lep pozdrav!

Zakon o voznikih predstavlja relativno novo zakonodajo, saj je bil prvič sprejet leta 2010. Kljub temu zakon danes dopolnjujemo z obsežnimi in pomembnimi vsebinskimi spremembami, ki predstavljajo noveliranje več kot tretjine zakona, zato danes sprejemamo nov zakon o voznikih. Koncept ostaja primerljiv oziroma enak prejšnjemu zakonu. Rešitve, ki se dodajajo, pa v pretežni meri zagotavljajo prenos določb Direktive 2006/26/ES o voznških dovoljenjih ter določitev glob za prekrške za izvrševanje Uredbe 1071/2009/ES o skupnih pravilih glede pogojev opravljanja dejavnosti cestnega prevoznika. Te vsebine se nanašajo na opredelitev voznških dovoljenj, ureditev ekvivalenc med kategorijami voznškega dovoljenja, kategorij v okviru urejanja števila oseb v vozilu ter ureditev pogojev za zamenjavo oziroma za zavrnitev ali priznanje voznškega dovoljenja. V zvezi s tem je treba tudi opozoriti, da je Republika Slovenija prejela uradni opomin Evropske komisije in da je nekako dolžna implementirati te določbe direktiv, na katere je bila posebej opozorjena.

Drugo področje, ki ga ureja novela zakona, pa je področje usposabljanj kandidatov za voznike motornih vozil in programov dodatnih usposabljanj voznikov, ki jih izvajajo pooblaščenice organizacije, kjer so bile na podlagi obsežne in dolgotrajne kriminalistične preiskave v preteklosti ugotovljene številne zlorabe. Ministrstvo za infrastrukturo je sprejelo nekatere takojšnje ukrepe, to je poostren nadzor nad šolami vožnje in pooblaščenimi organizacijami s strani Javne agencije Republike Slovenije za varnost prometa in tedanjega Inšpektorata Republike Slovenije za promet, energetiko in prostor, sprejelo tudi odločitev o nadgradnji registra voznikov, odločilo se je tudi za pripravo novega zakona, ki je danes pred nami. Torej, z namenom bolj kvalitetnega in transparentnega usposabljanja kandidatov za voznike se prenavljajo določbe, ki se nanašajo na opravljanje dejavnosti usposabljanja kandidatov za voznike, pogoje za opravljanje dejavnosti, register šol vožnje, izbris šole vožnje iz registra šol vožnje, določbe, ki se nanašajo na organe Javne agencije za varnost prometa, določbe, ki se nanašajo na praktični del usposabljanja kandidatov za voznike. Skratka, gre za vrsto določb, ki jim sledi prenova z namenom neke večje transparentnosti in bolj kvalitetnega usposabljanja kandidatov za voznike.

Ob vložitvi zakona v Državni zbor smo tudi po preučitvi samega zakona ugotovili, da je ena določba vendarle sporna, tudi za Poslansko skupino Stranke modernega centra, ki ji nekako ne moremo slediti. Gre za 8. točko tretjega odstavka 30. člena, glede katerega smo dobili opozorila nekaterih majhnih avtošol, da bi implementacija oziroma uzakonitev takšnega pogoja, ki je vsebovan v tej točki, pomenila izgubo oziroma nezmožnost poslovanja za manjše avtošole. Gre za poseben pogoj, in sicer, da mora avtošola zagotavljati strokovnega

vodjo šole vožnje, ki pa lahko na delovnem mestu učitelja vožnje poučuje kandidate za voznike v praktičnem delu programa usposabljanja na cesti največ 60 ur mesečno.

Tudi glede na opozorila zakonodajne službe v zvezi s tem členom, pa kot sem že omenil na začetku, zaradi same spornosti, ki bi lahko onemogočila konkurenco na tem področju, smo v Stranki modernega centra skupaj s koalicijo sprejeli amandma, da se ta sporna določba briše, tako da zakon v končni verziji te sporne določbe ne bo imel in ga bomo v Poslanski skupni modernega centra kot takšnega podprli. Hvala.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima Poslanska skupina Slovenske demokratske stranke, zanjo gospod Danijel Krivec.

DANIJEL KRIVEC (PS SDS): Spoštovani predsednik, spoštovani minister z ekipo, kolegice in kolegi, vsi ostali prisotni, lepo pozdravljeni!

Pred nami je obravnava zadnjega zakona iz t. i. trojčka, o katerem je bilo govora ob sprejemanju Zakona o motornih vozilih in Zakona o pravilih cestnega prometa, kjer je bilo takrat večkrat izpostavljeno, da bi se morali sprejemati v paketu. Minister je izpolnil obljubo in pripravil vse tri zakone do konca tega leta, sicer tik pred iztekom leta, ampak vseeno drži obljubo. Predlagatelj navaja, da se z novim zakonom o voznikih zagotavlja prenos določb Direktive 2006/126/ES o vozniških dovoljenjih, ki se nanašajo na opredelitev kategorij v okviru urejanja števila oseb v vozilu, ureditev ekvivalenc med kategorijami vozniškega dovoljenja, ureditev pogojev za zamenjavo vozniškega dovoljenja, ureditev pogojev za zavrnitev izdaje ali priznanja vozniškega dovoljenja ter ureditev vseh zahtev glede enega od pogojev za izdajo vozniškega dovoljenja. Poleg uskladitvenih določb z direktivo predlagani zakon spreminja in dopolnjuje tudi vsebine s področij usposabljanja kandidatov za voznike motornih vozil v šolah vožnje, izvajanja programov dodatnih usposabljanj za voznike motornih vozil, strokovnega in inšpekcijskega nadzora nad šolami vožnje in izvajalci programov dodatnih usposabljanj, elektronskega vodenja podatkov, potrebnih za izdajo vozniškega dovoljenja na enem mestu in sklenitve sporazuma o vzajemnem priznavanju vozniških dovoljenj s tretjimi državami. Predlagani zakon spreminja in dopolnjuje tudi določbe, ki zaradi nejasnega ali dvomljivega zapisa povzročajo težave pri izvajanju zakona: opravljanje kontrolnih zdravstvenih pregledov, veljavnost zdravniških spričeval o opravljenih kontrolnih zdravstvenih pregledih, pogoje za ponovno pridobitev vozniškega dovoljenja, opravljanje programa dodatnega usposabljanja voznikov ter določbe, ki onemogočajo uporabnikom izigravanje sistema. Zaradi zagotavljanja varnosti voznikov enoslednih

motornih vozil predlog zakona na novo določa, da se mora programa dodatnega usposabljanja udeležiti voznik začetnik, ki ima v Republiki Sloveniji stalno ali začasno prebivališče in je v Republiki Sloveniji opravil vozniški izpit in pridobil vozniško dovoljenje za vožnjo motornih vozil kategorije A2 ali A in B. Prav tako se s predlogom zakona podaljšuje rok, do katerega je treba zamenjati vozniška dovoljenja. Veljavni rok 30. april 2018 za zamenjavo vozniških dovoljenj, izdanih na starih obrazcih je podaljšan na 19. januar 2023.

Vse te dobre strokovne rešitve, ki jih zahtevajo direktive in dosedanja praksa, so dobro rešene v predlogu zakona. Ostaja pa nekaj odprtih vprašanj in pomislekov. Strokovna združenja, predvsem pa lastniki manjših avtošol izpostavljajo predvsem 30. člen predloga zakona, ki uvaja za učitelje vožnje delo na podlagi zaposlitve za določen ali nedoločen čas. Predlog zakona izključuje možnosti podjemnih pogodb oziroma dela po pogodbi. Zakon zahteva tudi, da imajo šole vožnje zaposlenega strokovnega vodjo šole na podlagi zaposlitve za določen ali nedoločen čas. Obveznost zaposlitve strokovnega vodja spet predstavlja velik problem za manjše avtošole. Naštete določbe predloga zakona so sporne tudi z vidika Zakona o delovnih razmerjih, Zakona o gospodarskih družbah, predstavljajo pa tudi direkten poseg v ustavne pravice oziroma 74. člen Ustave Republike Slovenije, ki govori o svobodni gospodarski pobudi. Zato bo podpora temu zakonu povezana s podporo našemu vložnemu amandmaju k 30. členu zakona. Amandma rešuje problem malih avtošol in tudi eventualno neustavnost. Enako rešitev predlaga tudi Nova Slovenija, zato je tudi podpora temu amandmaju ključ do tega, da se zakon lahko podpre.

Če boste amandmaja podprta, bomo zakon v nadaljevanju podprli.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima Poslanska skupina Demokratične stranke upokojencev Slovenije, zanjo gospod Ivan Hršak.

IVAN HRŠAK (PS DeSUS): Hvala za besedo, spoštovani predsednik. Spoštovani minister s sodelavko, spoštovane kolegice in kolegi!

Predlog zakona o voznikih je nov zakon, ki so ga na pristojnem ministrstvu pripravljali zadnji dve leti. Razlogov za prenavo zakona je več. Eden od njih je uskladitev z evropsko zakonodajo. Na tej osnovi se med drugim določajo globe za prekrške po Uredbi o skupnih pravilih ter pravna podlaga za sklenitev sporazumov o vzajemnem priznavanju vozniških dovoljenj s tretjimi državami. Drugi razlog je za prenavo zakona pa so bile konec leta 2013 odkrite zlorabe na področju šol vožnje pooblaščenih organizacij, ki izvajajo programe dodatnih usposabljanj za voznike začetnike in voznike ter na področju izdaje vozniških dovoljenj. Na zlorabe je pristojno ministrstvo

opozorilo Ministrstvo za notranje zadeve, ki je opravilo obsežno in dolgotrajno kriminalistično preiskavo. Ta je pokazala, da so osumljenci zlorabljali originalno potrdilo izpitnega centra o opravljenem voznškem izpitu; po domače povedano, osumljenci so omenjena potrdila ponarejali. Že takrat se je pristojno ministrstvo takoj odzvalo s poostrenim nadzorom nad avtošolami ter se odločilo za nadgradnjo registra voznikov in spremembo Zakona o voznikih – vse z namenom, da se preprečijo daljne nepravilnosti in zlorabe. Nadgradnja registra je bila realizirana že septembra leta 2014, na novelo zakona pa je bilo treba počakati do letos.

Predlog zakona torej prenaša predvsem bistvene novosti na področju nadzora nad izobraževanjem voznikov. Opredeljeni so veliko bolj transparentni pogoji za delovanje avtošol, saj bodo morali biti vsi inštruktorji v rednem delovnem razmerju. Do sedaj je lahko na primer ena oseba prek pogodbe poučevala v različnih šolah vožnje, kar pa je oteževalo nadzor. Po oceni naše poslanske skupine predlog zakona spreminja Javno agencijo za varnost v prometu v agencijo, ki bo končno, vsaj upamo, bolj učinkovita, saj z novimi pooblastili dobiva pristojnost, da ob ugotovitvah hujših kršitev odvzame licenco za opravljanje dejavnosti programov izobraževanja voznikov. Doslej so namreč pooblastila lahko odvzeli šele takrat, ko avtošola ni izpolnjevala temeljnih pogojev za delovanje. Še eno veliko spremembo prinaša predlog na področju dovoljenj za opravljanje dejavnosti. Če bo po novem odvzeto dovoljenje zakonitemu zastopniku ali strokovnemu vodji, ta oseba tri leta ne bo smela opravljati dejavnosti. V preteklosti pa se je dogajalo, da je vodja ostal brez dovoljenja za opravljanje dejavnosti, a je šlo vožnje oziroma podjetje nato formalno prevzel kakšen bližnji sorodnik, sam pa je delo opravljal še naprej. To je bila tudi ena od nepravilnosti, odkritih v že omenjeni preiskavi. Predlog zakona tudi natančneje opredeljuje postopke odvzema voznškega dovoljenja in ponovne pridobitve. V primeru sprejetja zakona bo tudi lažje predpisati obvezni kontrolni zdravstveni pregled za hude kršitelje cestnoprometnih predpisov. Sicer pa se ostale novosti zakona v največji meri nanašajo na uskladitve z zahtevami Evropske unije, ki so bolj administrativne narave.

V Poslanski skupini Desus nas veseli, da smo vsi skupaj prisluhnili predstavnikom manjših avtošol, ki so opozarjale, da določba v 30. členu zakona, ki omejuje strokovnega vodjo avtošole na zgolj 60 ur praktičnega dela za poučevanje kandidatov, prinaša neenakost majhnih avtošol v primerjavi z večjimi. Zato smo na podlagi teh opozoril to določbo črtali iz predloga zakona.

Naj zaključim stališče naše poslanske skupine tako, da v imenu Poslanske skupine Desus izrazim podporo predlogu zakona. Hvala lepa.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima Poslanska skupina socialnih demokratov, zanjo gospod Jan Škoberne.

JAN ŠKOBERNE (PS SD): Hvala lepa, spoštovani predsednik. Spoštovani minister, kolegice in kolegi!

Pred nami je torej zakon, ki v svojem jedrnem okviru ne spreminja bistva in smisla že trenutno veljavnega zakona, ga pa v pomembnem delu posodablja, usklajuje z evropskim normativnim okvirom in predvsem izboljšuje dikcije in mehanizme, ki so se tekom izvajanja zakona, ki je v veljavi že kar lep čas, izkazale za težje izvedljive ali bodisi problematične z vidika omogočanja zlorab, z vidika omogočanja preprečevanja izvajanja osnovnega namena tega zakona. Posodablja se torej v kratkem rečeno določbe, ki urejajo predvsem usposabljanja kandidatov za voznike, naslavljajo delovanje in delo šol vožnje in, kot že rečeno, implementacijo evropske direktive.

Ne glede na to, da je zakon dobro pripravljen in da gre za, bi rekli lahko celo logično posodobitev veljavne zakonodaje, je precej razprave povzročilo določilo, ki na nek način je skušalo omejevati obstoj, delo in konkurenco malih avtošol večjim avtošolam v državi. To se nam dogaja večkrat in pomembno sporočilo druge obravnave tega zakona je, da tudi ta zbor ne želi, da bi se omejevala svobodna gospodarska pobuda in da v malih avtošolah, kakor tudi sicer v malih podjetjih vidimo prej priložnost kakor pa grožnjo velikim, bolje razvitim. To je treba gledati tudi z vidika nujnosti enakomernega regionalnega razvoja in dejstva, da v Sloveniji niso samo veliki centri, je tudi podeželje, je tudi, če želite, periferija. In predvsem tam je dosedanja praksa pokazala, da je bilo velikim avtošolam bolj malo mar ali pa treba delovati, so pa zato pomembno delo in tudi dobro delo opravljale male avtošole. Zato smo socialni demokrati veseli, da ta zakon, ki ga imamo danes na mizi, ustrezno omogoča in kjer je treba tudi regulira delo avtošol na način, da bo omogočena in konkurenčnost in kvaliteta in soobstoj tako velikih kot malih. Dejstvo je, da ostaja denimo odprto vprašanje dostopnosti licenciranih zavodov za izvajanje službe medicine dela. Tudi to vprašanje je bilo na odboru izpostavljeno in tudi to vprašanje je treba nasloviti. Trenutno namreč enakega ali enakopravnega dostopa – tudi z vidika stroškovnika – zaradi relativne oddaljenosti teh zavodov vsi v državi nimajo enako urejenega. Vendar to ni razlog, da bi tej noveli zakona nasprotovali. In Socialni demokrati razumemo to kot zgolj enega izmed izzivov, ki je še pred nami. Ne glede na to, kako pa je spisan zakon in ne glede na to, kakšne mehanizme nadzora kvalitete in urejanja prometne varnosti bomo v kateregakoli izmed prej imenovanega trojčka vnesli, pa to ne zmanjšuje dejstva, da moramo nasloviti predvsem vprašanje zavesti državljan in državljanov – na eni strani o nujnosti varne

udeležbe v prometu in na drugi strani o tem, da nobena zloraba, tudi zakonske luknje ne sme biti standard ali opcija, ko želimo graditi skupnost. Ker tudi zlorabe – tako avtošol, ponarejanja dovoljenj, tudi zdravniških spričeval – se niso zgodile zaradi tega ker bi bil zakon slabo spisan, ampak zaradi tega ker še vedno kot skupnost nismo dovolj ozaveščeni, da to preprosto ni prav. In to mora biti ključno sporočilo tudi tega zakona, ki ga bomo, kot že rečeno, Socialni demokrati sicer podprli. Hvala lepa.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima Poslanska skupina Združena levica, zanjo dr. Franc Trček.

DR. FRANC TRČEK (PS ZL): Hvala za besedo, predsedujoči. Spoštovani zbor!

Zakoni, ki prihajajo z vladne strani v Državni zbor v tem mandatu, so praviloma prestreljeni z lobističnimi interesi. Predvsem ko gre za urejanje poslovanja gospodarskih družb, kjer so običajno v prednostnem položaju veliki igralci na trgu. Ni presenetljivo, da je takšna vrzel bila prvotno tudi v predlaganem amandmiranju zakona. Ampak o tem nekoliko pozneje.

Zakon o voznikih predstavlja kompletno prenovu starega zakona, kot je bilo že povedano, ki je nujna, saj se spomnimo, kako so pred tremi leti v obsežni kriminalistični preiskavi ugotovili številne zlorabe izvajanja programov usposabljanja za voznike. Ob takojšnjih ukrepih je bila sprejeta tudi odločitev o nadgradnji registra voznikov, o spremembi Zakona o voznikih s ciljem odprave nepravilnosti in zlorab. In to je predmet tega zakona, ob vnosu določb iz evropske direktive. Eden od ukrepov strožjega nadzora je določba, da morajo biti inštruktorji vožnje v avtošolah zaposleni za določen ali nedoločen čas, kar v Združeni levici seveda pozdravljamo. S tem ne bosta zagotovljeni le višja kvaliteta usposabljanja za voznike in večja prometna varnost, ampak bo zagotovljena tudi večja socialna varnost vsem, ki so to delo do danes opravljali v prekarni obliki zaposlitve. In v tej luči je sramotno, da želijo SMC in tako imenovani Socialni demokrati z amandmajem to določbo spremeniti tako, da bodo inštruktorji vožnje še vedno lahko delali kot espeji, skratka, omogočiti nadaljevanje te prisilne espeizacije oziroma prekarstva inštruktorjev vožnje. Besedilo nekaterih členov zakona jasno kaže na to, da so velike avtošole – najmočnejše znotraj Združenja šol vožnje pri Gospodarski zbornici Slovenije – imele pomembno besedo pri pisanju zakona, seveda v njihovo korist.

Ena od tovrstnih določb, ki so jo omenjali že vsi pred menoj, je omejitev dela strokovnega vodja avtošole na delovnem mestu učitelja vožnje na 60 ur mesečno. Povedano je že bilo, kaj bi to pomenilo za manjše avtošole – ne le na podeželju, tudi v nekaterih manjših urbanih centrih, kjer vožnjo poučujeta, recimo, en ali dva zaposlena. Majhne avtošole bi se zapirale, ostali bi veliki igralci. Sam predstavnik Združenja

avtošol z Gospodarske zbornice je pri obravnavi na matičnem telesu priznal, da se mu zdi takšna ureditev smiselna, kjer je tudi jasno potem izkazal, od kod in v čigavem interesu je ta omejitev prišla v zakon. In v ZL smo predlagali brisanje te določbe in nas veseli, da je bilo to potem tudi na samem odboru sprejeto. Vendar, privilegij velikih avtošol v zakonu kljub temu ostaja. Kako? Resorni minister bo na predlog GZS predpisoval najnižjo urno postavko šole vožnje. Takšna določba bo še tako drago usposabljanje za voznike še podražila. Argument je, da bo to dvigovalo kvaliteto, vendar zgolj visoka cena ni tisto, kar bi samo po sebi zagotavljalo kvaliteto. Ta se zagotavlja z doslednim izvajanjem tega in tako izboljšane zakona in podzakonskih aktov. Že danes si številni socialno ogroženi žal ne morejo privoščiti vozniškega izpita. To jim med drugim zmanjšuje tudi zaposlitvene možnosti in posledično tudi zmožnosti, da bi se izkopal iz revščine.

Zato v Združeni levici v amandmaju predlagamo, da se določi maksimalna cena – skratka, zgornja urna postavka –, in sicer na predlog Umarja, ki izvaja analize o tovrstnem stanju v naši državi in v družbi, in na sprejem tega amandmaja bomo vezali tudi lastno podporo zakonu. Hvala.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima Poslanska skupina Nove Slovenije – krščanskih demokratov, zanjo mag. Matej Tonin.

MAG. MATEJ TONIN (PS NSi): Poslanke in poslanci, dober dan!

Predlog zakona o voznikih, ki ga je Vlada poslala v Državni zbor Republike Slovenije, postavlja nove zahteve in obremenitve za delovanje avtošol v Republiki Sloveniji. Krščanski demokrati vas glasno opozarjamo na to, da bodo številne šole vožnje prisiljene zapreti svoja vrata. Posledica tega bo seveda ta, da bodo ljudje, ki so se do sedaj ukvarjali s poučevanjem vožnje, ostali brez kruha le zaradi vladnih eksperimentov, ki ljudem onemogočajo delo. Sprejem zakona bo prinesel tudi nov udarec za manjše kraje, kjer šole vožnje nimajo veliko stalnega dela in svojo dejavnost temu primerno prilagajajo z uporabo podjemnih pogodb. Državljeni se bodo morali pri opravljanju vozniškega izpita od daleč voziti v večje mestne centre, kjer bodo storitve ponujale večje šole vožnje.

Predstavniki vladne koalicije so na seji Odbora za infrastrukturo, okolje in prostor zatrjevali, da predlog zakona ne bo imel posledic za manjše šole vožnje. To seveda ni res, zato pozivamo Vlado, da čez eno leto pripravi primerjavo števila šol vožnje, ki bodo takrat še odprte, s številom avtošol, ki so odprte danes. To bo povedalo vse, kakšne učinke je imel ta zakon.

Slovenija je ena izmed držav z najbolj togo delovnopravno ureditvijo. Namesto da bi se od te trde ureditve delovnopravne zakonodaje

oddaljili, pa Vlada to nevzdržno prakso prenaša še na delovanje avtošol. Žal se številni ne moremo znebiti občutka, da za temi poskusi omejevanja delovanja manjših šol vožnje stojijo lobiji večjih avtošol, ki želijo z okrepitevijo regulacije k sebi prenesti del posla manjših avtošol. Če to ni razlog za sprejem tega zakona, pa bodo takšne zagotovo posledice.

K temu so bile v preteklosti tudi usmerjene spremembe Pravilnika o izpitnih centrih za opravljanje vozniškega izpita za voznike motornih vozil, ki so se zgodile v zadnjih letih. Te spremembe so že do sedaj številnim krajem onemogočile opravljanje voznških izpitov, kar je kandidate preusmerilo k bolj velikim šolam vožnje v večjih mestnih središčih. Za ponazoritev lahko na primer povem, da se bodo po vseh teh vladnih sprejetih regulacijah občani Bovca, Kobarida in Tolmina morali za opravljanje voznškega izpita voziti v Novo Gorico. Se vam zdi to potrebno? Vsekakor ne in ni normalno.

Na področju prometa se v zadnjem času vladna koalicija veliko ukvarja s povečanjem zaostrovanja zakonske regulative. Predlog zakona, ki je danes na mizi, očitno logično sledi novelam Zakona o pravilih cestnega prometa in Zakona o motornih vozilih, ki sta uvedla registracijo t. i. petindvajsetk. Nove, nesorazmerne finančne in birokratske obremenitve, ki jih ta registracija prinaša, so za Novo Slovenijo popolnoma nesprejemljive. Prav tako je nesprejemljiva dodatna regulacija delovanja avtošol iz tega predloga zakona, ki je danes pred vami.

Zaradi vsega povedanega v Novi Sloveniji napovedujemo, da bomo glasovali proti Zakonu o voznikih.

PODPREDSIEDNIK MATJAŽ NEMEC: Končali smo s predstavitvijo stališč poslanskih skupin. Prehajamo na razpravo o členih in vloženi amandmajih, ki jo bomo opravili na podlagi pregleda vloženi amandmajev z dne 12. 12. 2016.

V razpravo dajem 14. člen ter amandma Poslanske skupine Združena levica. Sprašujem, ali želi kdo razpravljati? Ugotavljam, da ja. Dr. Franc Trček, izvolite, beseda je vaša.

DR. FRANC TRČEK (PS ZL): Hvala za besedo, predsedujoči.

Kot sem že ob predstavitvi stališča povedal, izhajamo v Združeni levici iz dejstva, da pač recimo nek povprečni strošek izpita za B kategorijo glede na število povprečno navoženih ur, če se tako izrazim, znese okrog tisočaka. V debati na odboru in sicer se je ogromno govorilo o najnižjih cenah, o tem kako nekatere šole so dampinške, ne izvajajo kvalitetno tovrstnih storitev ... Ampak, a veste, to je področje izvajanja zakonodaje in inšpekcijskih služb. V nekako predlaganem zakonu naj bi Gospodarska zbornica Slovenije določala minimalno ceno; glede na to zgodbo, ki smo jo

zdaj poslušali, se seveda meni tudi osebno postavlja vprašanje, ali je Gospodarska zbornica Slovenije zastopnik vsega gospodarstva ali zgolj velikih igralcev po posameznih sektorjih. Podobno problematiko smo imeli pri dimnikarski zakonodaji, pri pogrebni dejavnosti, skratka na nekem področju izvajati oligopolizacijo oziroma nekoliko bolj po domače povedano izrinjati manjše podjetnike, obrtnike, če hočete, ki praviloma delujejo v manjših krajih, ki so običajno že periferizirani na ravni infrastrukture, če hočete, pa bi lahko šel vse do ravni tudi izračuna povprečnin, kar velja žal tudi za Maribor.

Zato nekako v našem amandmaju vračamo to pingpong žogico Vladi, skratka odgovornost izvršilne oblasti je, da določi maksimalno ceno urne postavke in pri tem predlagamo za podlago analize, ugotovitve Urada za makroekonomske analize in razvoj, katerega naloge so spremljanje, analiziranje in vrednotenje tekočih gibanj in razvoja v tej družbi in državi.

In seveda, kot sem že prej rekel, na sprejetje ali nesprejetje tega amandmaja bomo vezali naše glasovanje o celotnem zakonu. Hvala za besedo.

PODPREDSIEDNIK MATJAŽ NEMEC: Hvala lepa.

Sprašujem ali želi še kdo razpravljati k 14. členu? Ugotavljam, da ne.

V razpravo dajem 30. člen ter amandma Poslanske skupine SDS, amandma Poslanske skupine NSi in amandma poslanskih skupin SMC in SD.

Vidim, da imamo že prvega razpravljavca. Gospod Krivec, izvolite, imate besedo.

DANIJEL KRIVEC (PS SDS): Hvala za besedo. Lep pozdrav še enkrat!

Jasno, da bomo mi ta amandma k 30. členu, ki smo ga vložili, tudi podprli. V bistvu rešuje zadevo, ki smo jo nekako diskutirali tudi na matičnem delovnem telesu, se pravi, da omogoča zaposlitve tudi s podjemnimi pogodbami oziroma t. i. espeje. Mi rešujemo to zadevo tako v drugem odstavku kot v tretjem odstavku. Enako velja tudi za amandma Nove Slovenije, ki ga tudi podpiramo, ki bo na glasovanju kot drugi. Vidim pa, da je tudi koalicija glede na razpravo na odboru se poskušala na nek način približati tej rešitvi, ker so tudi oni ugotavljali, da sedanja rešitev v zakonu omejuje tako imenovane male šole vožnje oziroma espeje in zdaj tudi oni govorijo o tem, da se doda samozaposlene osebe oziroma espeje. Je pa res, da niso bili pozorni, ko so tretji odstavek brali in niso popravili tudi drugega dela tega odstavka, ki govori, da se opravljajo ta dela ... Pa bom kar cel člen oziroma cel tretji odstavek prebral: »Za izvajanje dejavnosti usposabljanja kandidatov mora šola vožnje zagotoviti tudi strokovnega vodjo šole vožnje, ki ima veljavno dovoljenje za strokovnega vodjo šole vožnje ter dela opravlja na podlagi pogodbe

o zaposlitvi za določen ali nedoločen čas s polnim delovnim časom ...« Tu ste sicer dodali tudi samozaposlene, kar je dobrodošlo, vendar ste pustili » ... in sicer samo v eni šoli vožnje.« To pa pomeni, da strokovni vodja, ki je običajno bil za več espejev ali pa za več malih šol vožnje, ker strokovni vodja ne rabi delati 184 ur, ste ga na ta način še vedno omejili in s tem ste enostavno odrezali možnost izvajanja te dejavnosti espejem in malim šolam vožnje.

Tako da jaz apeliram na vse vas, na koalicijo, glede na to da vidim, da ste poslušali našo razpravo na odboru in ste tudi sami ugotavljali, da je zadeva problematična z vidika malih šol vožnje in espejev in ste to poskušali rešiti z vašim amandmajem, vendar očitno v tem strokovnem delu nimate zadosti izkušenj in niste člena popravili tako, kot ste očitno želeli, ker še vedno ste pustili to omejitev, ki dejansko komerkoli prepoveduje, da opravlja neko strokovno dejavnost več kot v eni šoli, to pa pomeni, da je zadeva v praksi neizvedljiva, in glede na to da je bila vaša želja, da se to reši, ker zakon kot tak ... Tudi sam sem v svojem izjavljanju povedal, da prinaša dobre rešitve. Prinaša, bi rekel, pozitivne spremembe v tem tako izobraževalnem delu kot v nadzoru. Vendar se tudi sam in tudi naša poslanska skupina ne more strinjati, da bi omejili neko prakso v Sloveniji, ki se izvaja skozi male šole vožnje in espeje. In če tega člena ne popravimo, delamo ravno to.

Še enkrat. Vi ste to želeli popraviti, vendar vaš amandma v celoti te zadeve ne rešuje, ker niste črtali tega besedila, in sicer »samo v eni šoli vožnje«. Tako da prosim, da razmislite do odločanja, da podprete naš ali pa amandma Nove Slovenije, ki v celoti to zadevo rešuje in omogoča tudi zdajšnjim malim šolam vožnje in espejem, da to dejavnost še naprej opravljajo. Če vaš amandma potrdimo, ne rešimo nič, ker ste zadevo omejili samo na eno šolo vožnje oziroma, če sem bolj direkten, na enega espeja. Sami pa veste, da smo o tem diskutirali, da en strokovni vodja nima na mesečni ravni toliko potrebnih ur, da bi samo v eni šoli vožnje, če je majhna, lahko to kvoto izpolnil. In je bila običajna praksa, da je nekdo kot strokovni vodja deloval v več posameznih malih šolah vožnje oziroma bil strokovni vodja v primeru več espejev. Če tega ne črtamo, nismo nič naredili, zato predlagam nek razum z vaše strani, ker vidim, da je bila vaša volja, da to skupaj rešimo in s tem damo tudi možnost, da vsi podpremo ta zakon, ki je v bistvu tehničen in je prav, da ne prinaša nekih nepotrebnih administrativnih ovir. Nenazadnje pa prinaša na tak način, kot ste zdaj zapisali, še vedno možnost, da bo nekdo to presojal tudi z vidika ustavnosti in pravice do nemotenega upravljanja neke dejavnosti.

Opozorili smo že na samem odboru, da te rešitve dejansko dajejo neko prioriteto velikim šolam vožnje. Vemo, da velike šole vožnje so v večjih centrih in s tem spet poskušate, da se

uvede neka centralizacija v ta naš prostor, kar vedno in znova opozarjamo, da ni dobro in da je treba prepustiti tudi periferiji, da ima določene dejavnosti in da jih lahko izvaja in da z zakonodajo v to ne smemo posegati. Tako da predlagam, da do odločanja o tem razmislite in podprete ali naš ali amandma Nove Slovenije, ki to zadevo v celoti rešuje.

PODPREDSIEDNIK MATJAŽ NEMEC: Za besedo je prosil minister za infrastrukturo dr. Peter Gašperšič. Izvolite.

DR. PETER GAŠPERŠIČ: Hvala lepa.

Jaz bi želel povedati v zvezi s temi amandmaji, ki so bili predlagani pri 30. členu, da ministrstvo in s tem Vlada torej ne podpira amandmajev, ki so bili predlagani s strani SDS in Nove Slovenije, kajti v tem primeru bi se dogajalo to kar želimo pravzaprav na nek način z željo, da se zagotavlja ustrezna kvaliteta in strokovnost dela v avtošolah, da se onemogoči torej neko veriženje teh pogodb s strani strokovnih vodij in na ta način nezmožnost opravljanja kvalitetnega dela v dejansko v neki avtošoli. Podpiramo amandma, ki je bil predlagan s strani SMC in SD, torej da se znotraj ene avtošole omogoči, da je recimo espe lahko v več funkcijah – torej tudi strokovni vodja šole, inštruktor vožnje in tako naprej –, ne pa da torej lahko nekdo v vlogi strokovnega vodja šole to funkcijo opravlja kar v vrsti torej ostalih šol. Skratka, to želimo omejiti z željo po zagotavljanju ustrezne kakovosti dela v avtošolah. Hvala lepa.

PODPREDSIEDNIK MATJAŽ NEMEC: Besedo ima dr. Franc Trček. Izvolite.

DR. FRANC TRČEK (PS ZL): Hvala za besedo.

Oglasim se še enkrat. Ko to poslušam, razmišljam nekako v tej smeri: politiki smo pogostokrat prepametni, ker gremo premalokrat na teren. Zakaj to govorim? Oziroma če povem drugače, jaz običajno rečem ob tem, da če imamo usta, včasih rečem tudi gobec, je dobro, da imamo tudi ušesa in oči. Jaz se zadnji mesec v glavnem ukvarjam samo s problematiko v prometu, zlasti s problematiko nezagotavljanja minimalne socialne varnosti, če hočete, voznikom tovornjakov, voznikom avtobusov, voznikom določenih taksi služb, tudi inštruktorjem vožnje. Iz tega kar je bilo povedano, kar je govoril kolega Dani pred menoj, bom poskušal to pojasniti v nekem ljudskem jeziku. Evo, tudi včeraj ob polnoči sem o tem razpravljal z nekaterimi ljudmi iz manjših šol vožnje. Tukaj imamo nek problem, ki je mogoče nekoliko podoben tisti zgodbi o medicinskih sestrah. Imate medicinsko sestro, ki ima, kot nekateri rečejo, samo srednjo šolo in jo potem to udari po glavi. Ima pa lahko desetletja izkušenj in lahko, pa ne bi bil rad krivičen do zdravnikov, le že po barvi pacienta ve, kaj je na stvari. In podobna zgodba je tukaj; imamo ljudi,

ki imajo avtošole, ki imajo srednjo izobrazbo in sedaj nimajo formalne izobrazbe za to, da bi lahko bili vodje avtošole. In to je nek problem, na katerega se pozablja. Vsi ti trije amandmaji, vsa ta tri amandmiranja pa v bistvu sam in Združena levica ne morem podpreti, ker gredo nekako po logiki »aut – aut«. Zaradi tega bomo nadaljevali z espeizacijo in bodo številni ljudje, ki delajo na tem področju, še vedno imeli težave z zagotavljanjem neke minimalne socialne varnosti. Celo vrsto telefonov sem včeraj zvečer obrnil in predlog ljudi iz teh avtošol je bil, da bi zadevo novelirali – največ v dveh šolah –, kar bi nekako reševalo navsezadnje tudi problematiko nekaterih ljudi, ki so stari tam 60, skratka ki imajo še pol desetletja do penziona, če jim ne bomo mi kaj zakuhal v tej bajti, in bi nekako nekdo lahko bil vodja šole v eni in še v drugi in bi ta problem nekako rešili. Moj nek predlog bi bil, da se ne hiti s tretjim branjem na tej seji; prespimo, premislimo in rešimo to na način, da rešujemo to problematiko in sočasno z reševanjem te problematike ne potiskamo še naprej na nekem področju prometa, kjer imamo številne težave tudi zaradi kadrovske in drugačne podhranjenosti prometne policije zaradi naše prometne nekulture, da ne bomo, da ne bo to sedaj izgovor, da bomo ljudi še naprej potiskali v neke, kar običajno rečemo, prisilne espeizacije. Hvala.

PODPRESEDNIK MATJAŽ NEMEC: Besedo ima gospod Igor Zorčič, pripravi na se mag. Matej Tonin in gospod Danijel Krivec.

IGOR ZORČIČ (PS SMC): Hvala za besedo. Kje naj začnem? Kolega Tonin iz Nove Slovenije je rekel, da zakon zavrača. Očital mu je, ne vem, cel kup pomanjkljivosti, češ da podpira nekako večje avtošole, da onemogoča konkurenco, da to pomeni neko centralizacijo, neko slabšo prihodnost za manjše kraje. To seveda ni res. To je popolnoma izmišljeno. Nima nobene osnove. Moramo vedeti, da centri izpitne vožnje in ta razporeditev teh šol je nekako najbolj predeterminirana s pravilnikom o izpitnih centrih in tam je določeno, kje se lahko opravljajo ti praktični in teoretični deli izpitov.

Kar se tiče očitkov, da zakon preferira velike avtošole; jaz sem tudi omenil to v stališču naše poslanske skupine. Mi smo se, kar se teh pomislekov tiče, ki smo jih že pravzaprav sami ugotovili v poslanski skupini, smo se lotili resno in ta glavni pomislek je bil in na to so letela tudi opozorila avtošol, je tista sporna 8. točka tretjega odstavka 30. člena, ki smo z amandmajem izbrisali. Tista točka je takšna, ki onemogoča, bom rekel, malim avtošolam neko normalno poslovanje, sploh pa tistim avtošolam, kjer avtošolo predstavlja en sam človek, ki je espe. Takšni so tudi opozorili na to. Mi, ko smo diskutirali znotraj poslanske skupine v zvezi s to ureditvijo, smo pač zavzeli stališče, zakaj bi takšnim onemogočili neko bodoče poslovanje, zakaj ne bi bil, bom rekel, trg razvit tudi v tem

delu, zakaj se ne bi neke šole začele na ta način, da je najprej, ne vem, zaposlen pač nekdo kot samostojni podjetnik, če bo uspešno posloval, bo lahko še koga zaposlil, odprl deo, kakorkoli. Nenazadnje tudi v nekih drugih poklicih, ne vem, pri frizerju nimamo določila, da bi moral imeti ne vem kakšne pogoje in da bi moral imeti ne vem koliko zaposlenih. In, bom rekel, opozorila v zvezi s tem istim členom s strani Zakonodajno-pravne službe so tudi povsem na mestu, da gre v tem delu za nekako onemogočenje pravice do svobodne gospodarske pobude.

Kar se tiče določil 2. in 3. člena. Kolega Trček je govoril o nekakšni prekarizaciji, espeizaciji; jaz se zavedam vseh teh pomislekov glede prekarizacije in podobnega, ampak določilo ki smo ga dali sedaj v tem zadnjem amandmaju, ni namenjeno temu da bomo spodbujali kakršnekoli prekarizacijo, ampak temu da lahko še naprej delajo tisti espeji, ki delajo že kot sedaj, ki delajo že sedaj in ki pravzaprav združujejo vse te funkcije po 30. členu v eni osebi. Ker če ta espe vržemo ven, potem ti ne bodo mogli več delati in bo dejansko treba zapreti večje število teh avtošol. Gre torej za določilo tretjega ali pa, recimo, drugega odstavka: »V šolah vožnje smejo usposabljeni kandidati za voznike samo učitelji vožnje in učitelji predpisov, ki imajo veljavna dovoljenja za opravljanje tega dela ter delo opravljajo na podlagi pogodbe o zaposlitvi za določen ali nedoločen čas.« Torej če je učitelj vožnje samostojni podjetnik, po naši oceni potem po tisti prvi dikciji zakona ne bi več smel opravljati tega dela, bi moral nekoga zaposliti na podlagi pogodbe o zaposlitvi za določen ali nedoločen čas.

Kolegi iz SDS so tudi v zvezi s to dikcijo drugega in tretjega odstavka vložili amandma. Jaz mislim, da ta njihov amandma ni dober, da pravzaprav pomeni točno to, na kar smo mi opozarjali tudi na seji delovnega telesa, da bo tudi s tem amandmajem določeno, da lahko nekateri delajo še prek civilnih pogodb, bo pa onemogočeno delo espejem, tistim ki združujejo te funkcije v eni osebi. Skratka, če omenim recimo tretji odstavek: »Za izvajanje dejavnosti usposabljanja kandidatov mora šola zagotavljati strokovnega vodjo šole vožnje ...« Po vaši dikciji bo to morala zagotoviti prek pogodbe o zaposlitvi za določen čas, nedoločen čas, vi pa pravite še po civilni pogodbi, mi pa pravimo ne po civilni pogodbi ampak tudi če je samozaposlen, torej če je espe, in takšnih imamo danes že celo vrsto na trgu. Mi mislimo, da je pač ta naša ureditev bistveno boljša. Zakaj smo pa proti civilnim pogodbam? Lahko se pridružim kolegu Trčku – zaradi prekarizacije, lahko se pridružim gospodu ministru – zaradi tega, ker je bilo v preteklosti ugotovljeno, da so strokovni vodje delali za to, ono, drugo, tretjo avtošolo, a same avtošole pol pogojev niso izpolnjevale in se je dejansko na tem področju

veliko mahiniralo, ugotovljene so bile številne nepravilnosti.

Kar se tiče samega tega ustroja avtošol, bi mogoče omenil še nekaj. Minister je povedal, zakaj je ostala ta diktacija. Kolega Krivec, ne gre za nobeno pomanjkanje strokovnjakov v poslanski skupini, zakaj smo ostali pri tej diktaciji, »samo v eni šoli vožnje«. Minister je odgovoril na to vprašanje. Ni nobeno naključje, ni izpadlo pomotoma. Gre za en osnovni odnos, ki ga imamo, temeljni odnos, ki ga imamo do tega zakona in do področja, ki ga ureja. In sicer, zavedati se moramo, da zakon ureja delovanje avtošol. Avtošole imamo urejene, bom rekel, na način da to izvajajo neke pooblaščen organizacije, bom rekel, recimo temu privatni subjekti. Nimamo tako kot javno šolstvo. In glede na to, da gre za usposabljanje kandidatov za voznike, da gre za promet, za prometno varnost, ureditev tega področja tudi za seboj potegne določen javni interes, ki je v tem, da so nekateri pogoji nekoliko strožji. In temu sledi predlog ministrstva, mi pa ga, bom rekel, tudi v tem členu in v tem stavku, ki je bil omenjen, sprejemamo. Hvala lepa.

PODPRESEDNIK MATJAŽ NEMEC: Hvala lepa.

Mag. Matej Tonin, imate besedo, za vami gospod Danijel Krivec. Izvolite.

MAG. MATEJ TONIN (PS NSI): Če kdo posluša to našo razpravo, mu najbrž ni čisto jasno, o čem govorimo. Zaradi tega je treba narediti sedaj en tak okvir, zakaj se je pri teh stvareh sploh zapletlo. Vlada oziroma minister je prišel v ta parlament s predlogom zakona, v katerem je predpisal, koliko ur mora strokovni vodja avtošole preživeti v svoji pisarni, kar je bila velika neumnost in hvala bogu, hvala vam, koalicija, ste to spregledali in na sami seji Odbora za infrastrukturo to stvar sami vi popravili z amandmajem, ker se je ta zadeva uredila. To je v redu zadeva. No in drugi del problema pa je bil, da je ta minister s tem predlogom zakona želel tudi predpisati natančne oblike organiziranja oziroma, če želite, natančno delovno pravno razmerje, kako naj bi določene stvari v avtošoli tekle. Meni se zdi to neumnost, se mi zdi to neka traparija, češ kot da lastna vlada, lastni državni organi ne zaupajo svojim inšpekcijskim službam. Mi oziroma ta država že sedaj ima določena pravila, kako je treba organizirati delo v avtošolah. Če so se dogajale nepravilnosti, je treba zoper te avtošole primerno tudi ukrepati. Vsako stvar pač ne reši sprememba zakona. Včasih je kakšno stvar treba rešiti tako, da se striktno in dejansko izvaja zakon, ki je bil sprejet.

Ampak tudi tukaj je treba koaliciji priznati, da je naredila vendarle en majhen napredek. Še na odboru mislim da so trdili zelo tako, da je treba vztrajati pri tem, da ti učitelji v avtošolah morajo biti samo zaposleni za nedoločen čas oziroma za določen čas. Ampak se je zgodil tudi tam

premik in zdaj je celo koalicija sama predlagala amandma, ker pravijo, da bi bilo možno tudi, da bi delali prek espeja. In zdaj če pa skočim na naš amandma, kaj v našem amandmaju piše? V našem amandmaju piše, da pač učitelji v avtošolah lahko so tisti in to lahko opravljajo tisti, ki imajo veljavno dovoljenje za opravljanje tega dela ter delo opravljajo na podlagi pogodbe o zaposlitvi ali pogodbe o delu. Za neko normalno državo je to več, kot dovolj. Več kot dovolj! In v okviru te določbe se potem seveda za vsako avtošolo lahko posebej stvari organizirajo tako, kot jim najbolj paše. Nekje bodo imeli zaposlene za nedoločen čas, nekje za določen čas, nekje espeje, nekje podjemne pogodbe – kakor pač stvari so najbolj optimizirane, če smem tako reči, ker avtošole so zelo različne. Imate majhne avtošole v majhnih krajih, kjer si niti avtošole ne morejo privoščiti veliko zaposlenih in niti učitelji morda nimajo toliko dela, da bi lahko zgolj v eni avtošoli oddelali celotnih 8 ur. In potem zadeve spravljajo skupaj z delom v več različnih avtošolah. In jaz ne razumem Vlade in niti ne vladne koalicije, zakaj bi pač te stvari omejevali in ljudem predpisovali, kako naj se organizirajo. Jaz sem vendarle razumel, da tudi ta vladna koalicija nekaj da na svobodno gospodarsko pobudo in ljudem omogoča, da se pač sami odločajo, kaj je najbolj optimalno za njihovo delo.

In še enkrat se vračam nazaj. Saj imamo predpise, imamo zakonodajo, ki marsikaj določa. Poglejte, poslanec Trček je govoril o prekarizaciji. Se strinjam. To je zagotovo problem. Ampak danes v tej državi velja zakonodaja – če imate espejevca, ki praktično mislim da več kot 80 % nekega dela opravi z enim in istim subjektom, to pomeni, da so znaki rednega delovnega razmerja in je zadeva že v sedanjem zakonu popolnoma jasna, da ni tukaj kakšne nobene znanstvene fantastike treba odkrivati, ampak to pomeni, da bi morala tista avtošola tega človeka za določen ali nedoločen čas zaposliti, pika! Obstoječa zakonodaja. In prav tako so tudi na drugih področjih primeri, recimo so omejitve avtorska, podjemna pogodba in tako naprej.

In če bi naša lastna država spoštovala svoje zakone, bi bile te stvari, ki jih zdaj predlagate, smešne. Res. In zato jaz mislim, da zapisovati nekaj, kar bo lahko spet mrtva črka na papirju, če se tega ne bo izvajalo v praksi, je nesmiselno in jaz upam, da bo naš amandma sprejet, ki nikomur nič ne jemlje, omogoča pa avtošolam in pa tudi učiteljem nekoliko več fleksibilnosti in možnosti, da se prilagajajo razmeram, ki veljajo v določenem okolju. In še enkrat pravim, mi samo predlagamo, da je lahko učitelj nekdo, ki ima vsa dovoljenja, da to lahko počne in ki opravlja to na podlagi pogodbe o zaposlitvi ali pogodbe o delu. To mislim da je več kot dovolj. Pogodba o delu pa je lahko tudi vaš predlog espeja ali še kaj drugega.

PODPRESEDNIK MATJAŽ NEMEC: Danijel Krivec, imate besedo. Se opravičujem, replika dr. Franc Trček, potem Danijel Krivec. Izvolite, gospod Trček.

DR. FRANC TRČEK (PS ZL): Ja, hvala za besedo.

Bom na gospoda Tonina repliciral, čeprav bi lahko tudi na gospoda Zorčiča. Mi vseeno vemo, da ta država ni normalna država. Žal. Gospod Zorčič je rekel o nekakšni prekarizaciji. Jaz poznam ljudi v parlamentu – kolega Tonin, vi ste dlje časa tu –, ki so jih pahnili v prisilno espeizacijo, pa so bili tu zaposleni, pa stoprocentno delajo kaj v tem parlamentu. V tem parlamentu študentke »pucajo« za minimalca. Ogromno te problematike prisilnih espeizacij se bi dalo zelo enostavno rešiti s tem, tu se strinjam, da bi mi izvajali našo zakonodajo, ampak ko smo hoteli v proračunu amandmirati povečanje števila delovne inšpekcije za 50 %, je bil nekako upor – ni denarja za to. Zelo enostavno bi se to rešilo, in to je moje osebno mnenje, da bi se določila minimalna urna neto postavka v tej državi. Da bi se določile potem tudi minimalne postavke po posameznih sektorjih. Ampak očitno tega, bojim se, da v tem sklicu Državnega zbora ne bomo dosegli. In moja naloga kot opozicije in tudi, če hočete, z ideološke pozicije, s katere prihajam, je, da s tem da rešujete nekaj, ne rešujemo nekaj drugega. Ne rešujemo teh tako imenovanih prisilnih espeizacij, ki so na kakšnih drugih področjih še hujše. Veste, zakaj to govorim? Pred kratkim smo poslušali enourno – pa to mislim zdaj dobronamerno – predavanje lahko rečem naše komisarke, ki pokriva v Evropski komisiji področje prometa, in je rekla, da bo v 2017 ena od njenih prioritete tudi ureditev socialnega položaja zaposlenih v sektorju. In mi imamo tukaj en zelo, zelo resen problem, s katerim se moramo ukvarjati in jaz nanj tudi opozarjam znotraj tega zakona. In mi moramo seveda preiti, zdaj sem malo že dolgočasen sam sebi, iz te logike »aut – aut« v logiko »in – in«. Moramo reševati in problematiko malih šol in problematiko, kar sem prej omenjal, strokovnih vodij in problematiko neprisilnih espeizacij, če se tako izrazim. In lahko vse to v tretjem branju še uspešno rešimo, če ga ne bomo zdaj na hitro na pol na silo spravili že na tej seji čez. Hvala.

PODPRESEDNIK MATJAŽ NEMEC: Gospod Danijel Krivec, imate besedo, izvolite.

DANIJEL KRIVEC (PS SDS): Hvala še enkrat, hvala ministru za odgovore.

V bistvu je potrdil tisto, kar je tako kolega Trček kot kolega Tonin tudi zdaj izvajal. Sam predlagatelj je v svoji obrazložitvi napisal, da utemeljuje to zahtevo z velikim številom sklenjenih podjemnih pogodb in velikim številom šol vožnje in s tem je onemogočen učinkovit inšpekcijski nadzor nad delovanjem šol vožnje. To je bila utemeljitev, ki je v gradivu napisana.

Zdaj se pa jaz tudi sprašujem, v čem je problem. Pooblastila za to, da nekdo opravlja vožnjo in šolo vožnje, daje agencija oziroma ministrstvo. Na drugi strani pa zdaj ministrstvo govori, da tega ne more nadzirati. Potem ne rabimo ne ministrstva in ne agencije, ampak bo vse zakon rešil, ker bomo napisali, da malih espejev ne sme biti več, da malih šol voženj ne sme biti več in velikih šol voženj ne bo nihče nadziral oziroma se bodo nadzirale same sredi Ljubljane. Saj to sami govorite v tej svoji obrazložitvi. Mi dejansko nasprotujemo temu, da država samo z zakonom rešuje neko problematično stanje, ki ga ugotovijo po nekaj letih, zato ker se nek nadzor ne izvaja, ob tem da ista inštitucija daje dovoljenje posameznim malim šolam ali pa espejem. Se pravi, da to ne reši v smislu spremembe zakona tega problema, na katerega vi opozarjate v svojem gradivu. Še vedno se bodo anomalije dogajale, nekdo bo stvari izigral – ali bo to v veliki ali bo to v mali šoli, to ne spremeni. Bistveno pa spreminja ta 30. člen pogoje, da nekdo to sploh lahko opravlja. In s tem jemljete dejansko tem malim šolam ali pa espejem, ki delujejo na periferiji, pravico do dela, kakor koli obračate. Ker če so takšni pogoji napisani notri, to ne morejo več izvajati. In to veze nima s tem, ali je nadzor opravljen ali ni opravljen.

Jaz vseeno upam, da bomo ali v nadaljevanju, ko bomo glasovali o teh amandmajih, podprli naš ali amandma Nove Slovenije, ki sta praktično identična in rešujeta to generalno, ali pa kasneje v tretjem branju dopolnili ta amandma, ki bo to zadevo reševal v smislu, da ne omejujemo pravice tem samozaposlenim in malim šolam, ki delujejo dejansko izven nekega velikega bazena teh slušateljev in ravno tako opravljajo svojo dejavnost v skladu z vso zakonodajo in kvalitetno. Jaz sem že večkrat na odboru vprašal agencijo, naj da podatke, ali so katere avtošole opravljale slabo delo, pa ne dobimo teh podatkov. Jaz mislim, da jih ne dobimo zato, ker večina malih espejev, ki to opravljajo na periferiji, to dela z neko jasno zavestjo, da mora to kvalitetno delati. Znotraj velikih šol pa obstaja bistveno več anomalij in vi s tem samo to potrjujete. In glede na to, da ne dobimo podatkov, kje anomalije nastajajo znotraj avtošol, je to dejstvo še bolj evidentno. In vi bi zdaj zadevo želeli na nek način skriti na ta način, da rečete, da je to znotraj velikih avtošol in nekih strokovnih oseb, ki bodo to nadzirale v večjih sistemih, zadeva rešena. Z zakonom smo to rešili in zadeva se bo dobro odvila. Niti enega podatka ni na mizi, ko sprašujemo na odborih. Tako da jaz predlagam, da podprete naš amandma, ki rešuje zadevo in pušča stvar odprto v tej smeri, če pa boste temu nasprotovali, pa mislim, da tudi podpora temu zakonu ne bo z naše strani.

PODPRESEDNIK MATJAŽ NEMEC: Besedo ima mag. Matej Tonin, za njim naj se pripravi gospod Ljubo Žnidar. Izvolite.

MAG. MATEJ TONIN (PS NSi): Ali so se dogajale nepravilnosti v avtošolah doslej? So se. In tukaj se najbrž strinjamo vsi, tako v opoziciji kot tudi v vladni koaliciji oziroma minister. Ali se dogaja prekarizacija v avtošolah? Tudi tukaj se lahko strinjamo v opoziciji in tudi v vladni koaliciji oziroma minister. Rešitve so pa nekoliko drugačne. Minister vidi rešitev v tem, da bo natančno predpisal oblike dela, ki so dovoljene v teh avtošolah, mi v to ne verjamemo in se zavzemamo za boljši nadzor nad delovanjem teh avtošol. Samo predpis oblik dela problema ne bo rešil. In zato se nam zdi nesmiselno, da zaradi nekaj slabih primerov, nepoštenih primerov na nek način onemogočamo zlasti manjšim avtošolah, da se čim bolj optimalno organizirajo. In to je tista ključna poanta, ki jo mi želimo zasledovati s tem amandmajem. In še enkrat rečem, verjamem da ne bo ne minister ne koalicija ne avtošole ne bo nihče ničesar nič izgubil, če bo ta naš amandma sprejet. Seveda bo pa zlasti na izvršni veji oblasti potem pomembna teža, da izvajanje sprejete zakonodaje tudi striktno nadzoruje.

Kar se pa tiče poslanca Zorčiča, on je pa tako ali tako poslanec za posebne naloge. Če se ga spomnite, kako je vneto zagovarjal registracijo petindvajsetk. To je bilo res neverjetno delo in mu bodo najbrž državljani v prihodnjih letih zelo hvaležni, ko bodo morali te majhne motorčke voziti na registracijo in se ga bodo zagotovo še posebej zapomnili in je za to potreben tudi svojevrsten pogum, da te stvari počneš. In tudi tukaj jaz mislim, da mora poslanec Zorčič – pa tukaj sočustvujem z njim – opravljati neprijetno nalogo, ker mora zagovarjati nesmiselne stvari oziroma stvari, ki so nepotrebne. In take naloge niso nikoli hvaležne in prijetne.

PODPRESEDNIK MATJAŽ NEMEC: Replika, gospod Igor Zorčič. Izvolite.

IGOR ZORČIČ (PS SMC): ... kar razprava, gospod predsedujoči.

Jaz se bom vzdržal teh komentarjev. Je pa zanimivo, da se le s kolegom Toninom srečava vedno pri enih in istih temah.

Jaz bi mogoče se opredelil do tega vašega amandmaja, ki je vsebinsko tradicionalno podoben amandmaju Poslanske skupine SDS. Sedaj vi pravite tako: »V šolah voznje smejo usposabljeni kandidati za voznike samo učitelji voznje in učitelji predpisov, ki imajo veljavna dovoljenja za opravljanje tega dela ter delo opravljajo na podlagi pogodbe o zaposlitvi ali pogodbe o delu.« Tisto vprašanje na katero vi ne odgovarjate ... Jaz vas razumem, kaj želite povedati – zakaj pa ne bi prek pogodbe delal še za druge? Ampak vaš amandma ne odgovarja na vprašanje, kaj če dela sam zase. Saj za

drugega, okej. Mi smo rekli, pač omejujemo delo za druge zaradi tega, ker so se v praksi pokazale takšne in takšne slabosti. To področje je pomembno, gre za varnost v prometu, imamo spet povečanje števila nesreč, mrtvih v prometu. Prav je, da imamo sistem urejen. Druga stvar je, jaz se strinjam tudi v zvezi s tem, ali nadzor poteka ali ne, ampak nenazadnje tudi ti pogoji za ustanovitev neke avtošole, če se mene vpraša, niti niso tako zahtevni, tudi s tem novim zakonom ne. In, bom rekel, tukaj je konkurenca še vedno zelo možna in tudi v nekih manjših središčih. Ampak to kar želim poudariti: če sprejmemo vaš amandma, za katerega pravite, da je super, naš je pa slab, potem tisi espeji, ki so v isti funkciji učitelji voznje in učitelji predpisov, ne bodo več mogli delati. To je ta razlika. Mi smo pa rekli, da tudi ti lahko še naprej delajo kot samozaposleni, zaradi tega ker vi ne omogočate samozaposlenim, da bi opravljali te funkcije v skladu z drugim odstavkom 30. člena, pa tudi tretjim odstavkom. To je ta razlika. Zaradi tega mi mislimo, da je boljši naš amandma. Kar se pa tiče te svobode opravljanja za druge, se pa pridružujemo ministrstvu, da neka omejitev pa vendarle glede na pretekle izkušnje mora biti.

PODPRESEDNIK MATJAŽ NEMEC: Besedo ... Replika, mag. Matej Tonin. Izvolite.

MAG. MATEJ TONIN (PS NSi): Poslanec Zorčič me je narobe razumel v delu, kjer trdi, da sem jaz dejal, da je koalicijski amandma slab. Jaz nisem dejal, da je slab. Jaz sem samo dejal, da je vendarle korak naprej, ni pa še to to kar bi lahko bilo, se pravi, da bi vendarle ljudem dali čisto proste roke in svobodno voljo. Iz tistega prvega osnutka zakona je šla tudi koalicija s tem amandmajem naprej, da omogoča espe oziroma samozaposlitev. Tega v osnovni verziji ni bilo, tako da ne morem trditi, da je ta amandma zanič oziroma slab. tako kot ste vi rekli. Trdim samo, da je naš amandma boljši in zaradi tega ga velja sprejeti.

In tudi ta razlaga, ki ste jo vi dali, ne drži. Naš amandma je napisan na način, da na koncu zaključí zelo splošno in se nanaša na vse pogodbe o delu, ki pa so lahko vse, ki jih naša slovenska delovnoppravna zakonodaja pozna. Tudi tiste, ki ste jih vi omenjali.

PODPRESEDNIK MATJAŽ NEMEC: / izklopljen mikrofoni/ ... gospod Zorčič, razprava. Ampak dam najprej besedo gospodu Ljubu Žnidarju, ki čaka, in potem dam vam. Izvolite, gospod Ljubo Žnidar, imate besedo.

LJUBO ŽNIDAR (PS SDS): Hvala lepa, predsedujoči. Spoštovani minister, kolegice in kolegi!

Sam mislim, da ta zakon prinaša tako dobre kot, bi rekel, tudi nekaj slabih rešitev. Pa se bom tokrat dotaknil koalicijskega amandmaja, in sicer ker delo strokovnega vodja šole voznje omejuje na delo samo v eni šoli. Zdaj bom pa

vprašal, v čem je razlika, če strokovni vodja šole dela po polovičnem času v dveh šolah? V čem je razlika? Verjamem pa, da so se dogajale nepravilnosti glede veriženja ali pa recimo primer, če je imel strokovni vodja, ne vem, pogodbo za 500 ur ki vemo da jih ne more opraviti. To je vprašanje nadzora. Ker ta vaša omejitev, bi rekel, krepko posega v notranjo organiziranost in racionalizacijo šol. Ali ste se vprašali, kaj se bo s tem podražilo? S takimi omejitvami se bodo šole vožnje oziroma opravljanje izpitov podražilo 100 %, ker so tu omejitve. To je isto kot da bi omejili profesorja na fakulteti, da sme učiti samo na eni fakulteti. Da ne sme učiti na dveh fakultetah. To je isti primer. Popolnoma isti primer. Zakaj ne sme učiti na drugi fakulteti, če ga rabijo, ne vem, samo 4 ure na teden? Vi tu omejujete, da mora delati samo v eni šoli. Zakaj? Zato, da bo zdaj manjša šola vožnje, ki rabi, bi rekel, tako delo – ne vem, za 60 ur ali pa 30 ali 20 ali 80, se ne spoznam točno v to specializirano delo – skratka, ne rabi za polni delovni čas, bo morala zaposliti celega človeka. To je neracionalen pristop. In tu je moje bistveno vprašanje, koliko se bodo izpiti podražili na osnovi teh posegov v notranjo organiziranost? To je praktičen primer. Zakaj potem ne omejimo delo profesorjev, da smejo učiti samo na eni fakulteti? Dajte mi to odgovoriti. Zakaj profesor lahko uči na več fakultetah, ta pa ne? Ta mora pa samo na eni. To je pa unikum. Ali je tak primer recimo – jaz bi rad videl, ker bi rekel, tudi ti podatki pri tem zakonu so zelo pomanjkljivi – ali je tak primer recimo v sosednjih državah ali od kod je povzeta ta praksa? Ali zdaj, ker smo opazili enega lumpa, ki je, bi rekel, malo okrog prinašal, bomo pa zdaj zakonsko pa tako omejitev naredili? To je tisto razmerje. Na osnovi enega slabega primera ali dveh, ki verjamem, da so se zgodili, pa da je imel teh podjemnih pogodb, da ne rečem, nešteto, smo pa sedaj zakonsko omejitev tako naredili, da bomo podražili krepko opravljanje izpita. To ni naloga zakona. Ali je tu nadzor slab? Da pa to urejamo z zakonom, to je pa, bi rekel, naša nesposobnost. Govorim v imenu države. V zakonu se takšne stvari ne urejajo. Potem bodimo vsi enaki pa vsem profesorjem dajmo povedati, da lahko učijo samo na eni šoli, ali pa vsem zdravnikom, da lahko opravljajo samo eno delo. So tudi primeri zdravnikov, ki opravljajo štiri šihte na mesec hkrati. Pa si lahko izračunamo, koliko je štiri krat osem pa koliko ur ima dan. A zdaj bomo šli zato, ker so taki lumpi v zdravstvu, bomo šli sedaj za zdravstvo, sprašujem koalicijo, če boste za zdravstvo tudi predpisali, da lahko zdravnik opravlja delo samo v eni ustanovi? Ali boste za zdravnike tudi predpisali? Pa so tam tudi taki lumpi, ki delajo štiri šihte hkrati. Je tak primer, je. In sedaj je tu moje vprašanje, če bomo tam tudi omejili, da delajo samo v eni ustanovi? To so praktični primeri, ki so. Mi se moramo sedaj, jaz bi rekel, ta zakonodajna besedila, ki so, moramo postaviti v prakso, kako se bodo v praksi

sprovajala in kako bodo v praksi funkcionirala. In bistvo je, ali bo to državljanom koristilo ali škodilo. To je bistveno vprašanje. Hočem biti praktičen, hočem to prikazati v dejanskem stanju – pogled in sprovajanje tega zakona. Hvala.

PODPREDSIEDNIK MATJAŽ NEMEC: Besedo ima gospod Igor Zorčič, pripravi naj se gospod Franc Breznik.

IGOR ZORČIČ (PS SMC): Hvala za besedo. Bom najprej kar kolegu Žnidarju skušal odgovoriti, čeprav verjetno so to tudi nekatera vprašanja, ki bolj letijo na ministrstvo kot predlagatelja zakona.

Vprašal je, zakaj ne bi oziroma dajete primerjave, zakaj en učitelj lahko poučuje še na drugih fakultetah, tu pa tega predlog zakona ne dovoljuje. 31. člen pravi, kakšna naj bo opremljenost vozil. Jaz vas bom pa, bom rekel, skušal spraviti na podobno primerjavo: avtošola tudi potrebuje cel avto, ne more se voziti samo s polovico avta ali z avtom, ki ima samo dve kolesi, ampak rabi cel avto. In ta člen stremi k temu, da bo imela avtošola tudi celega človeka, strokovnega vodjo. Torej da ga ne bo najemala, pa bo imela avtošola zaposlenega morda samo čistilko ali hišnika ali pa samo direktorja, ki nima pojma o pojmu, ki je mogoče nek menedžer uspešen ampak nima, mogoče so mu celo vzeli izpit, ampak da bo imela strokovnega vodjo. Saj se pa vendarle spodobi, da ima vsaka šola nekega strokovnega vodjo. Saj si tudi univerze na koncu jaz ne predstavljam, da ne bi imele nobenega strokovnega vodje, tudi če si jih na koncu koncev drugje sposojajo, ali pa nekoga, ki poučuje. Skratka, cilj te določbe je v zagotavljanju kvalitete, ki naj bi izhajala že iz tega, kakšna naj bo neka kadrovska sestava avtošole. Mi tako razumemo to. Naj me gospod minister popravi, če so predlagatelji mislili drugače, ampak jaz to tako berem in verjamem, da tudi večina v tem zboru.

Je res lahko debata, zakaj ne bi še za druge opravljali. Ampak ne gre za to, ali lahko ti za druge opravljaš, važno je, kaj avtošola potrebuje sama po sebi. Jaz se strinjam s tem, da lahko še kje drugje dela karkoli podobnega ali pa poučuje, ne vem, na kakšni drugi inštituciji ali pa na šoli, ampak v tem členu se, bom rekel, predpisuje tisto, kar avtošola mora imeti. Piše pa takole, da mora zagotavljati strokovnega vodjo šole vožnje.

Zagotavljati na kakšen način, potem pač pišejo, da je za nedoločen čas s polnim delovnim časom ali za določen čas in da pač opravlja samo v eni šoli vožnje, torej da se nekako zagotavlja recimo temu en človek. Tisti dodatek, ki smo ga pa mi dali, pa mislim, da se s kolegom Toninom nisva še čisto razumela. Jaz razumem, da ste v vašem amandmaju zajemali vse možne pogodbe – pogodbe iz Zakona o delovnih razmerjih, pogodbe iz Obligacijskega zakonika – , niste pa zajeli tistega, bom rekel, čemur je podvržen samostojni podjetnik. To pa je, da on z

nikomer ne sklene pogodbe, da je on samozaposlen in mi smo to dali v ta člen. Se pravi, da bodo lahko tudi tisti, ki so samozaposleni, sami za sebe opravljali to dejavnost še naprej ali pa znova. Hvala.

PODPREDSIEDNIK MATJAŽ NEMEC: Besedo ima gospod Franc Breznik, pripravi naj se minister dr. Gašperšič.
Izvolite, gospod Breznik, imate besedo.

FRANC BREZNIK (PS SDS): Ja, najlepša hvala.

Jaz upam, kolegi, da morda nas še kdo gleda in poslušja, ker to je treba posneti, kar se tiče logičnega sklepanja in kazanja, kaj je to birokratska miselnost. To je tipični primer, iz kakšnega okolja izhajamo, kjer je birokratska miselnost, ta samozadostnost, ta občutek, da moramo vse regulirati. In s tem, glejte, gospe in gospodje, omejujemo vsakršno normalno delovanje – tako v avtošolah, kar je temelj naše razprave, kot v gospodarstvu in tako naprej. Kolega Zorčič, glejte, vso spoštovanje do vaše Pravne fakultete. Bil sem pred nekaj dnevi z nekaj upokoženimi profesorji Pravne fakultete na eni večerji in je nekdo rekel, »največja napaka, ki smo jo naredili pri pravnikih, je to, da nismo vsaj v prvem letniku Pravne fakultete dali kot predmet matematiko«. Zaradi tega, je rekel, ker marsikateri študent ali študentka, ki so jih spustili s Pravne fakultete, nima logičnega sklepanja, ne nadaljuje logično.

Zdaj pa pogledajte, kolega Zorčič. Vi bi zdaj za strokovnega vodjo avtošole ... Bi torej moral biti polni delovni čas in vse ostalo. Kot vemo, avtošole so tudi na podeželju. Ljudje danes so močno zaposleni. Nekdo, ki opravlja prvič izpit ali pa tudi tisti, ki so mu ga vzeli, navadno se potem mora voziti v centre. Ta neprilagojenost avtošol realnemu okolju, to da bo morala neka mala avtošola zdaj imeti nekoga za polni delovni čas zaposlenega, ki bo strokovni vodja, to je tipični primer birokratske miselnosti, ki nima nobene veze z logiko in z normalnim življenjem. Kolega vam je lepo povedal – zdravnik, ki odloča o življenju in smrti, ki odloča o življenju in smrti, ta zdravnik lahko opravlja svojo pogodbeno delo še s katero drugo zdravstveno ustanovo v Sloveniji. Vaši kolegi, večinoma iz javnega sektorja, ki sedijo tu, meni kot podpredsedniku Mandatno-volilne komisije ali pa gospodu Tanku, ki tukaj zdaj poslušja, pa ni skoraj vseeno, ker ne zaprosijo za petinsko delo. Torej poslanci, ki imajo petinsko delo, ki tu odločajo namesto da bi tu poslušali se učili, morda dobili potrebne izkušnje, predavajo na Hrvaškem in na ostalih fakultetah. Vse spoštovanje do njihovega akademskega dela, ampak hočem povedati: za sebe ja, za sebe ja, za mene pa za moje privilegije ja, dajmo še zaslužiti tisoč evrov zraven, za te male avtošole, za te male obrtnike, tam pa dajmo močno regulirati. Seveda je to super zadeva. Mogoče bomo 50 novih strokovnih vodij zaposlili. Imamo

celo vrsto brezposelnih pa jih dajmo, četudi so slabi, bomo jih zaposlili. In to je ta umetna zaposlenost, ki je pa drugi problem Slovenije. In če bi šel v to razlago, potem bi širil to svojo razpravo.

Ampak kolega Zorčič, jaz sem res mislil, da je tisti vaš zdrs, ko niste imeli občutka, kaj je moped, kaj je kolo s pomožnim motorjem, kaj je hitrost 25 km/h, kaj pomeni nesreča pri 25 na uro – da je s kolesom lahko ista kot z mopedom – in ste vse regulirali. In cela vrsto upokojeencev danes čaka na mopedu, ki so si jih kupili – torej kolesa s pomožnim motorjem, da bom natančen –, ki so jih kupili ravno zaradi tega, ker niso rabili vsega tega in ste vse zregulirali. To je zdaj novo nadaljevanje.

In govorite o varnosti cestnega prometa. Pri luknjastih cestah, z železnico iz časa Franca Jožefa II, vi pa govorite o varnosti cestnega prometa! Prvo infrastrukturo popravite, spoštovani, in minister in koalicija! Luknjaste ceste, vlaki ne vozijo ali pa imamo to, kar sem rekel. Da ne govorimo o pločnikih, da ne govorimo o kolesarskih stezah. To je osnova varnosti. Govorite, zaradi česa ljudje pijejo za volanom. Apatija. Veste, kje so ljudje najbolj pili? Tam kjer ljudje nimajo ciljev. Apatija pomeni pijanost za volanom. Ljudje nimajo ciljev ker nimajo služb, ker se morajo odseljevati iz te države za to, da dobijo službe, ker ne rešujete problemov tam, kjer so in se ukvarjate s prazniki, ukvarjate se z močno regulacijo. In s tem boste potem seveda močno zaostri in tistim, ki bodo želeli priti do izpita ... Šola mala, seveda, kot sta rekla prej oba dva moja kolega, seveda takšna šola, kaj bo imela? Ja dražje ure in izpit bo dražji! Po tem zakonu v roku dveh let vas tako ne bo več tu, sem prepričan, bo izpit pa dražji, 200 evrov.

Jaz vas samo prosim, ne delajte več problemov, da bomo lahko to potem vse za vami vsaj malo popravili spet, da bo to neko normalno poslovno okolje, kjer bo normalni pretok ljudi, predmetov in vsega ostalega, kjer se bo lahko ponovno trgovalo in tako naprej. Prosim vas, uporabite malo ... / izklop mikrofona/

PODPREDSIEDNIK MATJAŽ NEMEC: Replika, gospod Igor Zorčič, izvolite.

IGOR ZORČIČ (PS SMC): Kolega Breznik, jaz se zdaj do vseh teh, da ne rečem kakšnih izjav ne bom niti opredeljeval, ker niso niti vredne komentarja. Vi ste namreč tisti poslanec, ki teče 40 na uro pa ne vem v kakšnih čevljih nemških pa verjetno s čelado na glavi.

Tako da ne bom komentiral, vam bom pa nekaj pojasnil. Mi se tukaj ne pogovarjamo o prodajanju okraskov novoletnih, mi se pogovarjamo o šoli prometa, se pravi varne vožnje, mi se o tem pogovarjamo. Pa menda je javni interes, da imamo avtošolo, ki ima določene strokovne ljudi. In če želite, da v vaši vasi nekdo ne zaposli, ker ste zelo liberalni, pa da nima stroškov z dodatno zaposlenim – ja

poglejte, vi meni logiko očitata – ja on bo šel naredit ta strokovni izpit, on bo strokovni sodelavec, to je logika. Če pa ni strokovni sodelavec, potem pa ne more imeti avtošole, če nima tega izpita strokovnega vodje. Zakaj pa bi jo imel? Zato ker to ni prodajanje okraskov. Ker je, bom rekel, javni interes takšen, da če nekdo odpre – in lahko jo odpre sam, tudi po tej diktaciji zakona –, da ima vsaj ta naziv tega strokovnega vodje šole vožnje. Sam bo naredil ta izpit, če ga pa ne naredi, potem pa bog pomagaj. Hvala lepa.

PODPRESEDNIK MATJAŽ NEMEC: Besedo ima minister za infrastrukturo dr. Peter Gašperšič, izvolite.

DR. PETER GAŠPERŠIČ: Hvala lepa, predsedujoči, za besedo.

Se bom omejil res na to, kar je predmet te razprave o amandmaju k 30. členu. Jaz bi želel še enkrat poudariti, da res s tem kar je predlagano zdaj ne omejujemo tistih, ki dejansko delo opravljajo. In delo lahko opravljajo tako v obliki samostojnega podjetnika kot tudi seveda v obliki deojev po pogodbah o zaposlitvi. Želimo pa omejiti to, kar se je v preteklosti dogajalo, da se je posojal status oziroma da se je ta status najemal – status vodje, strokovnega vodje šole. Namreč, pogoji so jasni, kaj mora neka avtošola za to da deluje izpolnjevati, in ta status se je lepo elegantno lahko posojal in to samo na papirju. To delo se ni dejansko opravljal in ta naloga strokovnega vodje šole ni bila zagotovljena. In zaradi tega je bila okrnjena tudi kakovost dela v avtošolah in to želimo preprečiti, preprosto samo to. Lahko pa samostojni podjetnik, mala avtošola v majhnem kraju še vedno deluje, samo mora, se pravi, to funkcijo strokovnega vodje šole zagotoviti sam.

Ne moremo pa potem več dovoliti, da se to veriži, ker kje bi se to ustavilo; ali lahko en strokovni vodja dela v dveh šolah – morda še –, v treh verjetno težko, v štirih pa gotovo ne več. Kje bomo potegnili črto? Skratka, tukaj smo se kot predlagatelji odločili, da torej strokovni vodja šole mora biti v neki avtošoli zaposlen oziroma če je to espe, zagotavlja vse v svoji osebi. To je, kot je bilo že danes tudi rečeno, vse z zasledovanjem tega cilja, da se zagotavlja kvaliteta dela v avtošolah, da se torej zagotavlja strokovnost.

Omenil bi samo še to – ker je bilo rečeno, da jaz kot minister postavljam neke neživiljenjske pogoje in zelo omejujem na ta način delo oziroma delovanje avtošol –, da je ta ureditev, ki je predlagana zdaj, še vedno zelo liberalna in fleksibilna in tudi prijazna do majhnih avtošol in s tem do izvajanja te dejavnosti v majhnih krajih in da je v primerjavi z zakonodajo, ki je veljala pred uveljavitvijo tega prvega Predloga zakona o voznikih, se pravi, ko je še veljal Zakon o varnosti cestnega prometa ... Ta se je uporabljal do leta 2011, tam je bilo denimo zahtevano, da mora avtošola imeti najmanj tri

učitelje vožnje, zaposlene . To je bistveno strožje, kot dopuščamo zdaj, tako da mislim, da smo šli na to pot liberalnejše, fleksibilnejše ureditve. Seveda pa želimo preprečiti, da se verižijo te pogodbe, ki so dejansko omogočale samo posojanje statusa za to, da je neka avtošola na papirju izpolnila pogoje, ni pa tega, te kakovosti, te storitve dejansko zagotavljala. Hvala lepa.

PODPRESEDNIK MATJAŽ NEMEC: Kolegice, kolegi, sprašujem, ali želi še kdo razpravljati o tej točki, tem členu. Ugotavljam, da ne. Zato tudi zaključujem razpravo.

V razpravo dajem 80. člen ter amandma poslanskih skupin SMC in SD. Želi kdo razpravljati?

Gospod Primož Hainz, izvolite, beseda je vaša.

PRIMOŽ HAINZ (PS DeSUS): Hvala lepa, gospod podpredsednik, za besedo.

Seveda moram reči, da nasprotujem temu amandmaju, ki sta ga predlagali SMC in SD. Namreč v tem členu se odloča – tukaj pa res v imenu upokojencev ker tisto, kar je 70 in več, so 99 % že seveda upokojenci in tudi sam bom vsak trenutek tam, tako da me zadeva neposredno tudi tangira, če lahko tako rečem – namreč gre za to, da se jaz sam zavzemam za to, da ne bi pregled človeka, ki je v tej starosti in seveda več opravljal kdorkoli, ampak da bi ta pregled opravljal osebni zdravnik. Osebni zdravnik po moje je človek, ki pacienta pozna natančno, pozna ga psihično, duševno, pozna ga tudi fizično, ima vse njegove izvide pri roki in ve točno, s kakšnimi težavami se je ukvarjal – gotovo pa jih je nekaj že do tega časa imel – in ve, kako to vpliva na njegovo stanje. Medtem pa seveda predlagatelji moram reči da ponujajo – danes je bilo veliko o strokovnosti pri avtošoli pa pri lekarniški dejavnosti – predlagatelji tega amandmaja pa ponujajo recimo takšno varianto, kdo lahko opravlja pregled človeka za to, ali je sposoben voziti, ko je star 70, 80 in mogoče še več. Torej, to zdravstveno dejavnost lahko opravljajo pravne ali fizične osebe, ki imajo dovoljenje ministrstva, pristojnega za zdravje za opravljanje dejavnosti na področju medicine dela, prometa in športa, ki priglasijo ministrstvu, pristojnemu za zdravje opravljanje zdravstvenih pregledov kandidatov za ... Skratka, niti ni treba, da je zdravnik. In mi zdaj temu osebnemu zdravniku, ki je prvič zdravnik, drugič človeka zelo dobro pozna, nasproti postavljamo nekoga, ki je prejel tiste papirje in zdaj te papirje premetava in lahko odloča o njegovi nadaljnji usodi.

Moram reči, da s tem žalimo osebnega zdravnika, jaz sem pa proti temu in moram reči da osebni zdravnik, če to opravi, je seveda tudi odgovoren za to, kakšno odločitev je sprejel. Nihče me ne bo prepričal, da je neka pravna oseba X lahko bolj odgovorna kot tisti človek, ki s tabo že živi ne vem koliko desetletij in te dobro pozna.

Torej ta odgovornost osebnega zdravnika je pri moji argumentaciji posebej poudarjena.

Vožnja starejših namreč ni luksuz. Vi veste, da je disperzija poselitvena v Sloveniji izjemno velika in potem je mobilnost ljudi velik problem, ker pač javnih prevoznih sredstev ni, ker so hiše raztresene po celi slovenski deželi Slovenski. Je pa seveda problem še drug, seveda. Socialno življenje upokojencev je največji problem upokojencev oziroma ljudi v tej starostni dobi. Torej družba, stiki – ne samo s prvim sosedom, ampak tudi sicer.

In zadnji argument, ki ga seveda moram reči, ki tudi ni zanemarljiv. Če te preglede opravlja osebni zdravnik in če podvomi v kakršnokoli sposobnost tega kandidata starejšega, potem seveda napiše napotnico in je ta pregled zastoj. To, kar je pa sedaj, te pravne osebe tako imenovane je pa treba seveda posebej plačati. Hvala lepa.

PODPRESEDNIK MATJAŽ NEMEC: Mag. Matej Tonin, izvolite.

MAG. MATEJ TONIN (PS NSi): Rad bi kolega Hainza podprl. Bom rekel, da v Poslanski skupini Nove Slovenije pa tokrat podpiramo amandma Poslanske skupine Desus. Ne zgodi se velikokrat, ampak tokrat pa se in jaz mislim, da ta predlog je smiseln in dober. Kdorkoli je šel čez ta sistem zdravstvenih pregledov, potem vam zna povedati, so ti pregledi zelo površinski in hitri in da to, kar predlaga poslanec Hainz, da to stori osebni zdravnik, je lahko najmanj primerljivo s tistim, kar zdaj delajo to posebni zdravniki, ki se ukvarjajo s temi stvarmi. Tako da imate našo podporo pri tem amandmaju.

PODPRESEDNIK MATJAŽ NEMEC: Besedo ima dr. Franc Trček. Izvolite.

DR. FRANC TRČEK (PS ZL): Hvala za besedo.

Prej je bilo govora o logiki in zdi se mi, da moramo na to gledati skozi malo bolj kompleksno logiko. Kolega Hainz je izpostavil par problemov, ki jih imamo. Navsezadnje, zadnji problem je nizke penzije in penezi, ki jih bo za nekaj dal ali ne, drugi problem je socialno življenje upokojencev. S tem je povezana razpršena poselitev; imamo nekaj čez 6 tisoč naselij, nekaj manj kot 6 tisoč je živih naselij, če se tako izrazim, in seveda problematika javnega potniškega prevoza, ki je meni zelo ljubo področje.

Do tega predloga moram reči, da sem nekoliko zadržan, ker potem bi se lahko vprašal, zakaj pa ne bi osebni zdravnik pregledoval tudi mlajših od 70 let. A veste, saj tudi nek 18-letnik se ravno ne valja v penzih, po domače povedano. Neko drugo vprašanje je, koliko dejansko časa imajo osebni zdravniki za pacienta. Zdi se mi, da tu mešamo nekaj zadev in pri tem je ena zadeva denar, druga zadeva je dostopnost. Pa pridemo do javnega zdravstvenega sistema, ki bi moral zagotoviti

dostopnost strokovnjaka – ali bo to specialist medicine dela, kar je praviloma bilo, ali osebni zdravnik –, da si bo vzel čas ali za 18-letnika ali za 73-letnico.

Jaz priznam, sem relativno slab voznik in upam, da ko bom star 70 let, da ne bom rabil voziti. Mogoče bomo takrat že imeli kakšna kinderjajčka, ki nas bodo vozila, dokler nekako satelit ne bo padel. Ampak zdi se mi, da smo tu nanizali en niz nekih težav, ki bi jih bilo treba reševati drugače, ki bi jih bilo treba reševati z javnim potniškim prometom, z uvajanjem nekih, če hočete po domače povedano kombijev na klic, ki bi zagotavljali socialno življenje starostniku. In ne govorim na pamet, to sem na enem evropskem projektu, recimo z delom v mestu Brno, za Brno s predmestjem, kjer se je to zelo, zelo dobro obneslo oziroma smo šli celo s kombinacijo, da so bila ta vozila kombinirana – evo, to je mogoče malo višji nivo logike, pa ne previsok – kombinirana za prevoz hendikepiranih oseb in starostnikov.

Zdi se mi, da ne bom predolg, imam čas, pa sem se oglasil. Kolega je dal neko zelo dobro iztočnico, ki pa mislim, da jo moramo reševati drugače in na drugačen način, izhajati tudi iz prometne strategije, ki bi lahko bila v tej smeri bolj določna in bolj razumevajoča do številnih mobilnostno hendikepiranih, če se tako izrazimo. Hvala.

PODPRESEDNIK MATJAŽ NEMEC: Besedo ima minister za infrastrukturo dr. Peter Gašperšič. Izvolite, gospod minister.

DR. PETER GAŠPERŠIČ: Hvala lepa, predsedujoči, za besedo.

V zvezi s tem amandmajem želim povedati samo to, da je to, da bi to dopustili, da torej te zdravstvene preglede opravlja tudi osebni zdravnik, v nasprotju z zahtevami Direktive o vozniških dovoljenjih, ki predvideva, da te preglede opravi zdravnik specialist, ki ima potrebno zahtevano diagnostično opremo. Osebni zdravniki to niso, zato bi tovrstno omogočanje takih pregledov predstavljalo neposredno kršitev te omenjene direktive. Če bi dopustili, da to nalogo opravi osebni zdravnik, bi prišli v težave tudi z drugimi členi, ki jih imamo v zakonu. Namreč, potem bi morali popravljati tudi druge člene, ki predvidevajo, da sedaj osebni zdravnik posreduje dokumentacijo zdravniku specialistu. Nenazadnje se sprašujem potem, če bi dopustili, da to opravi osebni zdravnik za prebivalce nad 70 let, zakaj samo za njih, zakaj potem ne za vse? Torej tudi to vprašanje se potem odpira. Tako da predlagamo, da se sprejme amandma, da se ta zadnji, drugi stavek v tem členu briše, kar je predlagano z amandmajem Poslanske skupine SMC. Hvala lepa.

PODPRESEDNIK MATJAŽ NEMEC: Besedo ima gospod Primož Hainz.

PRIMOŽ HAINZ (PS DeSUS): Hvala lepa, gospod podpredsednik.

Vprašanje osebnega zdravnika, ki pregleduje te papirje, da bi bilo treba to dokumentacijo prenesti in tako naprej ... Saj tudi v tem primeru, če to dela neka specialna ustanova, je treba dokumentacijo zbrati. Jaz tu ne vidim nobene razlike. Istočasno pa tako osebni zdravnik, ko pride pacient k osebnemu zdravniku, če on ne obvlada, ga pošlje naprej. Saj on ne operira vsakega svojega pacienta, preprosto ga pošlje naprej oziroma on zbere to, istočasno je pa to diplomirani zdravnik, ne pozabite, prosim. Saj to ni človek, ki je slučajno tam zbral neko dokumentacijo, ampak je enako diplomirani zdravnik kot je tisti, ki je v avtošoli ali pa v posebni tisti, se opravičujem, ne avtošoli.

Kar se tiče gospoda dr. Trčka, pa moram reči, da njegova misel ima sol. Namreč, kako nadomestiti ta javni prevoz v Sloveniji, ki ima 7 tisoč ali koliko ste rekli naselij in je to zelo težko povezati. Ampak veste, tako je, bom šel tudi sam malce tako, kot vi včasih rečete, tam kjer je moja mama doma, Zdole nad Krškim. Krško je center, kjer je teh možnosti transporta veliko, moja mama je z Zdol, prijatelje je imel pa stari oče recimo v Kostanjku, ki je pa še 4 kilometre višje. In če bi se hotela mama z Zdol peljati, bi moral priti nekdo iz Krškega na Zdole in jo peljati v Kostanjku in potem nazaj, je to ponovno povezano s stroški starejših ljudi, recimo, če tako rečem. Soglašam s tem, da bo na ta način treba reševati, saj to rešuješ potem tudi kasneje, ko ne moreš več voziti. Ampak dokler je pa ta dilema, da bi še lahko ali pa ne lahko, seveda so pa stvari zanimive in zapletene. Hvala lepa.

PODPRESEDNIK MATJAŽ NEMEC: Kogecice in kolegi, sprašujem, ali želi še kdo razpravljati? Ugotavljam, da ne, zato zaključujem razpravo.

O amandmajih bomo v skladu s časovnim potekom seje zbora odločali danes v okviru glasovanj, 15 minut po prekinjeni 17. točki dnevnega reda.

S tem prekinjam to točko dnevnega reda.

Prehajamo na **17. TOČKO DNEVNEGA REDA, TO JE NA DRUGO OBRAVNAVO PREDLOGA ZAKONA O POMOČI ZA REŠEVANJE IN PRESTRUKTURIRANJE GOSPODARSKIH DRUŽB IN ZADRUG V TEŽAVAH.**

Predlog zakona je v obravnavo Državnemu zboru predložila Vlada. Za dopolnilno obrazložitev predloga zakona dajem besedo predstavniku Vlade, in sicer državnemu sekretarju na Ministrstvu za gospodarski razvoj in tehnologijo mag. Alešu Cantaruttiju. Izvolite.

MAG. ALEŠ CANTARUTTI: Hvala lepa, predsedujoči. Spoštovane poslanke, spoštovani poslanci!

Dovolite mi torej nekaj uvodnih besed omenjenemu zakonskemu predlogu na pot.

Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo dodeljuje državne pomoči gospodarskim subjektom v težavah v skladu z do sedaj veljavnim Zakonom o pomoči za reševanje in prestrukturiranje gospodarskih družb v težavah že od vstopa Slovenije v Evropsko unijo. Dosedanji zakon je bil pri Komisiji Evropske unije priglašen kot shema državnih pomoči, zato je ministrstvo pri dodeljevanju tovrstnih državnih pomoči dolžno spoštovati smernice Evropske unije. V okviru splošnega sistema državnih pomoči v Sloveniji in Evropski uniji ima proces dodeljevanja državnih pomoči za reševanje in prestrukturiranje gospodarskih subjektov v težavah zelo specifično vlogo. Tudi obseg je zelo omejen. Od približno ene milijarde evrov vseh državnih pomoči, ki se v Republiki Sloveniji dodelijo na letni ravni, se za pomoč podjetjem v težavah v povprečju nameni med desetimi in petnajstimi milijoni evrov letno. Vzrok leži v tem, da državne pomoči podjetjem v težavah lahko upravičujejo le pomembni socialni razlogi ter potreba po upoštevanju strateške vloge posameznih podjetij v nacionalni ekonomiji. Po drugi strani ne bi bilo upravičeno, če bi umetno obdržali pri življenju podjetja v sektorju z dolgoročno strukturno presežno zmogljivostjo ali v primeru, da lahko le-ta preživijo le s pomočjo ponavljajočih se državnih posegov. Zato je uporaba državnih pomoči za reševanje in prestrukturiranje dopustna le izjemoma in upravičena ob upoštevanju določenih pogojev, predvsem kadar obseg negativnih gospodarsko-socialnih posledic za državo ali določeno regijo to upravičuje.

1. julija leta 2014 je Komisija Evropske unije sprejela nove Smernice Skupnosti o državnih pomoči za reševanje in prestrukturiranje nefinančnih podjetij v težavah in temu ustrezno je treba prilagoditi tudi domačo, torej slovensko zakonodajo. Nove smernice Evropske unije ne prinašajo obsežnih sistemskih sprememb, prinašajo pa izboljšave in modifikacije, ki zahtevajo večjo selektivnost tovrstnih državnih pomoči, jasnejšo opredelitev kriterijev opravičljivosti ter večjo učinkovitost. Večji poudarek je namreč na vlogi tržnih deležnikov v procesu prestrukturiranja.

Katere so ključne novosti, ki jih prinaša omenjeni zakon? Opredelitev pojma gospodarske družbe in zadruga v težavah, ki je določena z 8. členom v skladu s smernicam Evropske unije iz leta 2014. Dostop do pomoči za reševanje in prestrukturiranje poleg gospodarskih družb razširjamo tudi na zadruga v težavah, ki so bile do sedaj neupravičeno brez ustreznega vsebinskega razloga izpuščene iz zakonske ureditve za reševanje in prestrukturiranje. Uvajanje nove oblike državne pomoči, torejčasna podpora prestrukturiranja. Naprej, predlog vsebuje nova merila opravičljivosti za državne posege, kar z drugimi besedami pomeni, da je poseg dopusten le takrat, če bi

stečaj gospodarske družbe ali zadruga povzročil resne socialne težave ali veliko tržno pomanjkljivost. Na novo opredeljuje obvezne sestavine programa prestrukturiranja. Obvezna stanju v gospodarski družbi ali zadrugi je sorazmerna porazdelitev bremen prestrukturiranja med državo in tržnimi deležniki. Ukrepi v zvezi z ravnanjem, ki pomenijo prepoved ravnanj prejemnika državne pomoči glede zlorab, ki bi na podlagi dodeljene pomoči podaljševale izkrivljanje strukture trga ali zaščito upravičenca pred zdravo konkurenco. V duhu poenostavitve in skrajševanja postopkov, kar je pri dodeljevanju državnih pomoči podjetjem v težavah ključnega pomena, se pristojnost za dodeljevanje omenjenih pomoči prenese z Vlade Republike Slovenije na ministra za gospodarski razvoj in tehnologijo, torej na resorno ministrstvo.

Ob zaključku bi želel poudariti, da smo na Ministrstvu za gospodarski razvoj in tehnologijo prepričani, da predlagano zakonsko besedilo predstavlja pomemben korak v smeri uveljavljanja učinkovitega in evropsko primerljivega sistema državnih pomoči družbam in zadrugam v težavah. Dodatno še omenjam, da vzporedno s sprejemom predloga zakona v Državnem zboru Republike Slovenije poteka tudi proces notifikacije zakona kot sheme državnih pomoči za mala in srednje velika podjetja pri Evropski komisiji. Tudi ta dialog, ki ga vodimo s Komisijo, smo po nekaj krogih usklajevanj pripeljali v zaključno fazo, tako da iz Bruslja pričakujemo zgolj še sklepno odločitev ob potrditvi sheme.

Ob koncu, spoštovane poslanke in poslanci, zahvaljujem se vam za pozornost in hkrati predlagam, da zakon v drugem branju potrdite. Najlepša hvala.

PODPREDSIEDNIK MATJAŽ NEMEC: Hvala, gospod državni sekretar.

Predlog zakona je obravnaval Odbor za gospodarstvo kot matično delovno telo.

Za predstavitev poročila odbora dajem besedo predsednici odbora gospe Andreji Potočnik.

ANDREJA POTOČNIK (PS SMC): Spoštovani predsedujoči, kolegi iz ministrstva, dragi kolegice in kolegi!

Odbor za gospodarstvo je na 40. nujni seji 29. 11. 2016 kot matično delovno telo obravnaval omenjeni predlog zakona. Na seji odbora so sodelovali predstavnice in predstavniki Ministrstva za gospodarski razvoj in tehnologijo, Državnega sveta ter Zakonodajno-pravne službe. Odboru je bilo predloženo naslednje gradivo: zahteva poslanskih skupin SMC, Desus in SD za sklic nujne seje odbora, mnenje Zakonodajno-pravne službe ter mnenje Komisije Državnega sveta za gospodarstvo, obrt, turizem in finance. K predloženemu zakonu v poslovniško določenem roku kvalificirani predlagatelji niso vložili amandmajev, so bili pa

članicam in članom odbora na seji predloženi predlogi za amandmaje odbora, in sicer poslanskih skupin SMC, Desus in SD ter poslanca Danijela Krivca, ki jih je odbor v razpravi sprejel in so razvidni iz poročila odbora. Na seji je predstavnica Zakonodajno-pravne službe pojasnila, da vloženi amandmaji koalicijskih poslanskih skupin v večji meri upoštevajo pripombe službe iz pisnega mnenja, z izjemo pripomb glede upravičenosti do državne pomoči gospodarskih družb, v katerih ima država 25 ali več odstotni delež upravljaljskih pravic, pripomb k 8. členu ter pripomb k 28. členu. Na seji je sodeloval tudi član Komisije Državnega sveta za gospodarstvo, obrt, turizem in finance, ki je pojasnil, da komisija predlagani zakon podpira.

V razpravi so nekateri članice in člani odbora predlog zakona podprli ter poudarili, da predstavlja podlago za popravilo preteklih slabih praks na področju podeljevanja državnih pomoči. Pri tem so izpostavili zlasti možnost pomoči malim in srednjim podjetjem z zdravimi jedri za njihovo prestrukturiranje in nadaljnji razvoj. Ostali članice in člani odbora predlaganemu zakonu niso nasprotovali, vendar so opozorili na preveliko vmešavanje države v gospodarstvo, na posebno strukturo slovenskega gospodarstva ter na problematiko morebitnega financiranja podjetja v državni lasti s strani države same. Izraženo je bilo tudi mnenje, da so nekatere rešitve v predlaganem zakonu premalo dorečene. Kot rečeno, je po opravljeni razpravi odbor v skladu z osmim odstavkom 131. člena sprejel vse predlagane amandmaje. Nato je odbor v skladu s 128. členom Poslovnika Državnega zbora glasoval o vseh členih predloga zakona in jih sprejel. Glede na sprejete amandmaje je pripravljeno besedilo dopolnjenega predloga zakona, ki je sestavni del poročila odbora. Hvala.

PODPREDSIEDNIK MATJAŽ NEMEC: Hvala, gospa Potočnik.

Ker sledi predstavitev stališč poslanskih skupin, vas vabim ponovno h govorniškemu odru, in sicer da predstavite stališče Poslanske skupine Stranke modernega centra. Izvolite.

ANDREJA POTOČNIK (PS SD): Še enkrat lepo pozdravljeni v imenu Poslanske skupine SMC!

Pred nami je Predlog zakona o pomoči za reševanje in prestrukturiranje gospodarskih družb in zadrug v težavah, s katerim se v slovenski pravni red vnaša nove smernice EU o državni pomoči za reševanje podjetij v težavah. Namen zakona je v pomoči podjetjem z večjim socialnim vplivom in vplivom na gospodarstvo kot celoto. Smernice EU ne prinašajo obsežnih sistemsko-konceptualnih sprememb, zahtevajo pa večjo selektivnost državne pomoči, jasnejšo opredelitev meril upravičenosti, prispevajo k večji učinkovitosti, večjemu poudarku na vlogi tržnih deležnikov pri prestrukturiranju z državno pomočjo in pri izbiri ustreznih instrumentov in

pripravi ustreznega programa prestrukturiranja. Oblike državne pomoči družbam v težavah so: krediti, subvencije, poročstva Republike Slovenije. Državna pomoč družbam v težavah je enkratna pomoč, ki se v skladu z zakonom dodeli po načelu enkrat in zadnjič. S predlaganimi rešitvami se želijo zagotoviti večje možnosti učinkovitega in realnega prestrukturiranja gospodarskih družb in zadrug v težavah ter izboljšati možnosti za njihovo ohranitev ter ohranitev delovnih mest, pa tudi možnosti za stabilnejše delovanje slovenskega gospodarskega sistema. Državna pomoč pa se je v dosednji praksi namenjala izključno družbam, opredeljenim v zakonu, ki ureja gospodarske družbe. S predlogom zakona se ta možnost dodelitve razširja še na zadruge, ustanovljene po zakonu, ki ureja zadruge. Zadruge so bile do sedaj neupravičeno, brez ustreznega vsebinskega razloga izpuščene iz zakonske ureditve državnih pomoči za reševanje in prestrukturiranje.

V Poslanski skupini SMC smo vztrajali na vključitvi usmeritve iz Strategije pametne specializacije v sistem zakona. Zakon bo moral upoštevati primerjalne prednosti domačega gospodarstva tako, da se bo odločevalec pri dodelovanju pomoči omejil na področja in na vizijo Strategije pametne specializacije, katerih aktivnosti so usmerjene v trajnostni razvoj in zagotavljanje doseganja podnebnih ciljev in razvijanja trajnega gospodarstva.

Proces priprave novega zakona se je začel spomladi 2016. V tem času – kljub dejstvu, da je iz gospodarskega sektorja kontinuirano prihajalo povpraševanje oziroma potrebe pri dodeljevanju državnih pomoči določenim družbam v težavah – zaradi poteka veljavnosti stare sheme državnih pomoči pri Evropski komisiji na ministrstvu niso mogli dodeljevati tovrstnih pomoči. V tem oziru se je nabralo kar nekaj vlog gospodarskih družb, ki čakajo na prioritarno obravnavo.

V Poslanski skupini SMC smo se odločili, da bomo Predlog zakona o pomoči za reševanje in prestrukturiranje gospodarskih družb in zadrug v težavah podprli.

PODPRESEDNIK MATJAŽ NEMEC: Gospod Franc Breznik bo predstavil stališče Poslanske skupine Slovenske demokratske stranke. Izvolite.

FRANC BREZNIK (PS SDS): Najlepša hvala, gospod podpredsednik.

Spoštovani kolegi in kolegice, predlagatelj navaja, da se v slovenski pravni red vnaša nove smernice Evropske unije o državni pomoči za reševanje in prestrukturiranje podjetij v težavah. Spremembe prinašajo jasnejšo predelitev meril upravičenosti do državne pomoči in prispevajo k večji učinkovitosti zaradi novih določb o izbiri ustreznih instrumentov in pripravi ustreznega programa prestrukturiranja. Nove smernice Evropske unije po navedbah

predlagateljev sicer ne prinašajo obsežnih sistemskih konceptualnih sprememb pri dodeljevanju državnih pomoči gospodarskim subjektom v težavah, pač pa spremembe, ki zahtevajo večjo selektivnost tovrstnih državne pomoči, predvsem jasnejšo opredelitev upravičenosti in prispevajo k večji učinkovitosti, torej gre predvsem za večji poudarek na vlogi tržnih deležnikov pri prestrukturiranju z državno pomočjo, izbiro ustreznih instrumentov, pripravo ustreznega programa prestrukturiranja in tako naprej.

Bistvene, lahko rečemo, ali pa pglavitne rešitve tudi v Slovenski demokratski stranki nekako vidimo, da gre za to, da je dopolnjena opredelitev pojma gospodarske družbe in zadruge v težavah, torej opredelitev je določena v skladu s Smernicami Skupnosti o državni pomoči za reševanje in prestrukturiranje nefinančnih podjetij v težavah in je veljavna ter splošno sprejeta na območju vseh držav Evropske unije. Drugič, uvaja se možnost dostopa do pomoči za reševanje in prestrukturiranje tudi za zadruge, kar je novost. Uvaja se nova oblika državne pomoči – začasna podpora za prestrukturiranje. Smatra se kot prožnejša oblika državne pomoči, ki za vse udeležence pomeni manjše administrativno breme. Četrtrič, uvaja se novo merilo opravičljivosti za izstop upravičene gospodarske družbe zaradi razloga, da so trgu verjetno povzročili resnejše socialne težave ali večjo tržno pomanjkljivost. Petič, opredeljujejo se tudi nove obvezne sestavine programa za prestrukturiranje. Šestič, uvaja se obvezno stanju v gospodarski družbi ali zadrugi sorazmerna porazdelitev bremen sanacije med državo in tržne deležnike. Tržni deležniki morajo ustrezno sodelovati pri izvajanju prestrukturiranja gospodarskih družb in zadrug v težavah. To je pogoj, da se v proces prestrukturiranja lahko vključi tudi država. In nazadnje, ukrepi v zvezi z ravnanjem, prepoved ravnanj upravičencev glede zlorab, ki na podlagi dodeljene pomoči podaljšujejo izkrivljanje strukture trga ali zaščito upravičenca pred zdravo konkurenco.

Spoštovane kolegice, če pogledamo tudi primerljive države, predvsem sosednjo Avstrijo, ima v sosednji Avstriji, kot veste, dežela Koroška več prijavljenih shem za mala, srednja, velika podjetja s področja industrije, turizma in veljavnostjo do konca februarja 2020. Uporablja različne instrumente državnih pomoči: subvencije, subvencije obrestnih mer, kredite z ugodno obrestno mero in poročstva države. Dodatno pa imajo prijavljeno tudi shemo za območje celotne države z veljavnostjo do 31. decembra 2020. Podobno ima tudi Nemčija, s tem da v Nemčiji se želijo izogniti posamičnim priglasitvam, ki so jih v preteklem obdobju izvajale posamezne zvezne dežele, tako da ta shema tudi tam velja do 31. 12. 2020.

Kot mnogokrat dobrim ukrepom, ki so v podporo družbam, predvsem tistim, ki so tudi

namreč lahko prišla v težave zaradi slabega vodenja, pa so za panogo lahko tudi ali pa tudi za našo državo strateškega pomena ... Mi v Slovenski demokratični stranki, ki razumemo gospodarstvo, predlog tega zakona, spoštovani državni sekretar, ker danes ministra tukaj ni, podpiramo, torej ne bomo nasprotovali v tej smeri. Imamo, kot veste, nekaj konceptualnih problemov, to sem tudi povedal na seji – glede zlorab, glede tega, da se ne ponovi tisto kar se je ponavljalo vsa ta leta. Torej, predvsem imamo nekaj, lahko rečemo, drugačnih pogledov kot Vlada, predvsem na spremljanje teh podjetij in na kontrolo. Vedno je bil problem kontrola in ljudje, ki so pripravljali tudi programe prestrukturiranja. Zato, kot sem vam povedal, v Slovenski demokratični stranki Predlogu zakona o pomoči za reševanje in prestrukturiranje gospodarskih družb in zadrug v težavah ne bomo nasprotovali. Najlepša hvala.

PODPRESEDNIK MATJAŽ NEMEC: Hvala lepa.

Gospod Uroš Prikl bo predstaval stališče Poslanske skupine Desus. Izvolite.

UROŠ PRIKL (PS DeSUS): Hvala lepa, predsedujoči. Spoštovani kolegice, kolegi!

Zelo na kratko stališče naše poslanske skupine k zakonu o pomoči za reševanje in prestrukturiranje gospodarskih družb in zadrug v težavah. Še vedno nenehno letijo očitki ali pa zelo pogosto, da je država vložila bistveno preveč davkoplačevalskega denarja, da bi odpravila posledice slabih odločitev za nastalo tako imenovano bančno luknjo. Dokler se ne najde odgovornih, je skrb povsem upravičena in vprašanje, zakaj se vedno znova skušamo osredotočiti samo na dokapitalizacijo bančnega sektorja kljub še nerešenim negativnim posledicam, povsem na svojem mestu. Dejstvo je, da je bil gospodarski sektor v vsem tem vmesnem času nekoliko zapostavljen oziroma odrinjen na stranski tir. Posledice gospodarske krize države je čutiti prav na vsakem področju, tako se je tudi marsikatera družba znašla v finančnih težavah. Če želimo nadaljevati rastoči trend gospodarske rasti, potem je prav, da začnemo misliti ali pa bolj misliti na pomembno vlogo gospodarskih družb.

V Poslanski skupini Desusa pozdravljamo rešitve za pomoč družbam, ki se znajdejo v težavah, še zlasti malim podjetnikom, srednjim podjetjem ter po novem tudi zadrugam. Pri tem pa želimo opozoriti, da smo imeli v preteklosti tudi primere nekaterih podjetij, ki so kljub finančnim injekcijam – in to ne majhnim – države vseeno pristala v stečajni ali pa na tako imenovani slabi banki. Za takšne primere se nam poraja vprašanje upravičenosti dodelitve pomoči, predvsem pa učinkovitosti nadzora nad porabo denarja. Vsekakor pa nas v Desusu bolj zanima zgodba posameznega podjetja ali če se smem z medicinsko terminologijo izraziti, tako imenovana krvna slika družbe. Mogoče bi bilo

bolj slikovito primerjati s tako imenovano socialno sliko, kajti v takšnih primerih se vedno znova pripelje na dan oziroma na svetlo tako imenovana socialna problematika, zato bi lahko to imenovali tudi socialna slika, kajti družbe v težavah vedno izpostavljajo veliko število zaposlenih v teh subjektih, ki jih grozi ali odpoved ali pa tako ali tako že delajo za tiste minimalne in preskromne plače, če sploh temu smemo reči plače. In to ne postane samo težava posameznika ali neuspešna zgodba podjetja, temveč so v to vključene cele družine, ki trpijo zaradi finančne negotovosti in socialne stiske. Neugodne gospodarsko-socialne posledice so pogubne ne zgolj za lokalno okolje –, in če mi tukaj dovolite medklic, mi v Mariboru natančno in zelo dobro vemo, kako je to, ko pridejo razmere na nekem zaokroženem ožjem lokalnem območju na svetlo –, prav tako pa je to škodljivo oziroma ima negativne posledice tudi za državo kot celoto. Prav zaradi tega je treba spoštovati splošne pogoje pri dodeljevanju pomoči za reševanje in prestrukturiranje in pred dodelitvijo proučiti predvsem sistemsko pomembno vlogo družbe ali zadruge, ki jo ima pri razvoju tako regije kot države, pa tudi panoge ali pa sektorja. Predvsem imamo v mislih resne socialne težave ob povečani stopnji brezposelnosti. Negativnim ali pa, če želite, zaostrenim demografskim izzivom, ki nam grozijo oziroma pred katerimi pravzaprav smo, bomo lahko kos le na način, da se pravočasno, pametno in aktivno lotimo reševanja politike, predvsem politike zaposlovanja, in to še zlasti mladih in dolgotrajno brezposelnih oseb.

Kolegice in kolegi, prepričani smo, da bo svoj prispevek na tem področju prinesel tudi sprejem tega predloga zakona, ki ga danes obravnavamo, zato ga bomo v Poslanski skupini Desus soglasno podprli. Hvala lepa.

PODPRESEDNIK MATJAŽ NEMEC: Mag. Bojana Muršič bo predstavila stališče Poslanske skupine Socialnih demokratov. Izvolite.

MAG. BOJANA MURŠIČ (PS SD): Hvala lepa, podpredsednik, za besedo. Spoštovani državni sekretar, kolegice in kolegi!

Zakon pred nami predstavlja splošni okvir, v katerem lahko država intervenira in pomaga podjetjem, ki zaidejo v težave. V skladu z ustaljenimi evropskimi pravili o dodeljevanju državnih pomoči, ki so bila nazadnje dopolnjena leta 2014, ter z načeli o prepovedi omejevanja trga ter izkrivljanja konkurence je takšna državna intervencija del sheme, ki mora biti skladna s splošnimi načeli, da so pravila jasna in za vse enaka ter da so pod enakimi pogoji pomoči dostopne za vsa podjetja.

Stroga pravila Evropske unije državam močno omejujejo posege na trg, s katerimi bi umetno ustvarjali pri življenju ekonomsko neučinkovita podjetja ali pa neupravičeno favorizirali določena podjetja na trgu. S tem namenom velja tudi načelo prvič in zadnjič, da torej države ne bi v

nedogled podpirale ekonomsko neučinkovitih podjetij. Skladno s tem mora našo shemo dodeljevanja državnih pomoči, ki je določena v tem predlogu zakona, potrditi tudi Evropska komisija. Šele s tem lahko Slovenija začne z izvajanjem programov pomoči, ne da bi pri tem kršila pravila notranjega evropskega trga in svobodne konkurence.

Predlog zakona pred nami določa tako shemo državnih pomoči in jo smiselno širi tudi na zadrage, saj tudi one tekmujejo na trgu in so pomembne za zagotavljanje delovnih mest in so v tem smislu podjetje kot vsako drugo.

Zakon omogoča tako povratne kot nepovratne oblike pomoči, prav tako pa dodaja nove, prožnejše možnosti pomoči, ki so v zakonu zajete med t. i. ukrepi za začasno podporo prestrukturiranju. Ti se lahko uporabijo v primeru, ko vsi deležniki aktivno sodelujejo pri izvajanju sprememb v podjetju, zato je tudi birokratsko breme pri takšni obliki pomoči za podjetje manjše. V vsakem primeru pa morajo državne pomoči, s katerimi država poseže na trg in pomaga podjetju v težavah, temeljiti na pripravljenem in izvedljivem načrtu, programu prestrukturiranja, z izvedbo katerega postane podjetje spet sposobno samostojnega preživetja na trgu. Pri spremembah in prestrukturiranju je pogoj za pridobitev pomoči sodelovanje tudi drugih deležnikov podjetja – lastniki, partnerji, upniki –, saj je sicer težko pričakovati, da bi državna pomoč bila smiselna. Podjetja, ki bodo torej želela pridobiti državno pomoč za reševanje in prestrukturiranje, bodo zanjo lahko zaprosila na podlagi realnega načrta prestrukturiranja, za katerega bodo pridobile soglasje in sodelovanje drugih deležnikov ter delitev bremen med njimi. To pa zagotavlja, da bo državna pomoč učinkovito porabljena za pomoč podjetjem, ki imajo dolgoročno možnost samostojnega preživetja na trgu.

V Poslanski skupini Socialnih demokratov bomo predlagani zakon podprli, prav tako pa tudi vložena amandmaja s strani poslank in poslancev koalicije.

PODPRESEDNIK MATJAŽ NEMEC: Besedo ima Poslanska skupina Združena levica, zanjo dr. Franc Trček. Izvolite.

DR. FRANC TRČEK (PS ZL): Hvala za besedo, predsedujoči. Lep pozdrav ministrski ekipi, še enkrat Državnemu zboru in še zlasti mladim obiskovalkam in obiskovalcem! Dober dan.

Zakon ne prinaša, žal, večjih sprememb, saj temelji na izjemno restriktivni logiki Evropske unije – o tem je govoril že državni sekretar –, ki močno omejuje vlogo države v ekonomiji, predvsem na področju razvoja, ohranjanja in žal tudi ustvarjanja delovnih mest. Zgovoren je podatek, da za državne pomoči MGRT (Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo) nameni le nekaj milijonov letno, čeprav bi dejavna vloga države lahko rešila mnogo delovnih mest, tudi v

Mariboru, kolikor bi spodbudila premišljeno prestrukturiranje podjetij in njihovo usmerjenost v razvoj. Tudi internet se ni razvil v garaži in tudi tehnologije, ki poganjajo naše pametne telefone ne, čeprav nam takšne zgodbe pogosto prodajajo verniki prostega trga. V Franciji podjetij ne prodajajo špekulativnim finančnim skladom, ki znižajo plače in odpustijo delavce. V Sloveniji jih žal prodajamo. Revoz lahko dobi državno pomoč, Elan je ne sme. To so dvojna merila Evropske unije in to je tudi žal prepogosto politika vlade Mira Cerarja. Strogi evropski okvir državnih pomoči ima jasen namen, da se konkurenčnost zagotavlja na plečih delavk in delavcev. Ob tem pa je tudi v evropskem okviru ta oblika državne pomoči vzvod privatizacije. Šolski primer tega je Nova kreditna banka Maribor, da malo osvežimo spomin. Država jo je dokapitalizirala z 870 milijoni evrov, postala njena edina lastnica, nato pa smo banko z več kot 650 milijoni evrov knjigovodskega kapitala – tako imenovanega booka – prodali za 250 milijonov evrov skladu tvegane kapitala.

Vseeno pa je zakon deležen ene navzven zelo vidne spremembe, v ime zakona je prišlo združništvo. Zadrage so končno uvrščene med upravičence do državnih pomoči. Slednje v Združeni levici seveda ocenjujemo kot pozitivno, a smo glede na odnos Vlade in nasploh odnos večine institucij do združništva lahko skeptični, če bodo zadrage v praksi res kaj pridobile s tem zakonom. Zakaj? Spodbujanje razvoja socialnega podjetništva, združništva in ekonomske demokracije je bila ena od ključnih obljub ob nastopu mandata Mira Cerarja. Ocena dosedanjega uresničevanja obljube – porazna. Na pozitivni strani se ni premaknilo skoraj nič, pa je premier v svojem kabinetu zaposlil celo državnega sekretarja za spodbujanje ekonomske demokracije. Na negativni strani imamo celo vrsto zamujenih priložnosti: od našega mariborskega Armala, prek Tuša, Mercatorja, Novega Novolesa, da o kakšnem nastanku stanovanjskih zadrug sploh ne načentam ali ne govorim, ker jih žal ni še. Ali pa primer Adrie Airways tehnike, kjer je bil delavski odkup realna možnost, pa je državna institucija podjetje raje prodala neznanemu poljskemu kupcu, ki dejavnost opravlja šele 5 let.

Če Slovenija kje res zaostaja za dobrimi evropskimi praksami, je to združništvo, socialno podjetništvo in druge oblike sodelovalne ekonomije, kar je izredno slabo! Zakaj? Saj gre za najbolj obstojen način ohranjanja in ustvarjanja delovnih mest, za načelo en človek – en glas, s katerim se ekonomska demokracija vnaša v delovno okolje, kjer sicer prevladujejo pogosto škodoželjni ukazi menedžerjev. Zadrage in kooperative so tudi mnogo bolj vpete v lokalno okolje in praviloma trajnostno naravnane.

V Združeni levici ne bomo nasprotovali zakonu, saj je potreben. Potrebno je, da stečejo programi reševanj prestrukturiranj. Nasprotujemo pa evropskemu prisilnemu jopiču,

ki je slab za slovenski gospodarski razvoj, še slabši pa za delavke in delavce. In upam, da tista selektivnost, gospod državni sekretar, ki je zapisana v zakonu, ne bo selektivna na račun nekih preteklih kleptokratskih, koruptivnih praks in zlorab tovrstnih pomoči. Hvala za besedo.

PODPRESEDNIK MATJAŽ NEMEC: Mag. Matej Tonin bo predstavil stališče Poslanske skupine Nove Slovenije – krščanskih demokratov, izvolite.

MAG. MATEJ TONIN (PS NSI): Drage poslanke, poslanci, dragi obiskovalci, dober dan!

Predlog zakona o pomoči za reševanje in prestrukturiranje gospodarskih družb in zadrug v težavah ureja vključitev države v delovanje sistema socialno-tržnega gospodarstva. Predlog zakona določa pogoje za vključitev države v reševanje gospodarskih družb in zadrug. Eden izmed teh pogojev je tudi opredelitev pomembne sistemske vloge družbe pri razvoju države, regije ali sektorja, ki je izpolnjena, kadar bi stečaj in prenehanje družbe ali zadruga povzročilo eno ali več naslednjih okoliščin: Prvič, resne socialne težave ob povečani stopnji brezposelnosti. Drugič, nastanek velikih tržnih motenj in izkrivljanj konkurence. Tretjič, tveganje prekinitve zagotavljanja pomembnega proizvoda oziroma storitve. Četrto, tveganje prekinitve delovanja pomembne vrednostne verige. Petič, tveganje za prekinitve delovanja ali uničenje kritične infrastrukture državnega pomena. In šestič, izgubo pomembnega tehničnega, poslovnega ali strokovnega znanja in primerjalnih prednosti države. Za male ali srednje velike družbe je ta definicija še bolj ohlapna. Dovolj je že, da gre za družbo z velikim potencialom rasti ali pomembnimi vzajemnimi povezavami z drugimi lokalnimi in regionalnimi družbami, katere stečaj bi povzročil negativne gospodarsko-socialne posledice za regijo ali sektor; skratka, zelo ohlapen pogoj.

Hitro nam je lahko jasno, da so navedene okoliščine določene zelo ohlapno. Tudi Zakonodajno-pravna služba Državnega zbora je izpostavila, da so kriteriji za presojo sistemsko pomembne vloge zelo splošni in težko objektivno preverljivi. Taka opredelitev enostavno dopušča preveč možnosti za zlorabe. Slovenski davkoplačevalci pa smo bili za državne centralnoplanske reševalne akcije v preteklosti prisiljeni zapraviti že preveč milijonov evrov, da bi se lahko še naprej s tem področjem igrali. Zakonodajno-pravna služba je opozorila tudi na nedoslednost predloga zakona, saj so iz njega izvzeti samostojni podjetniki in gospodarska interesna združenja.

V Novi Sloveniji si želimo predvsem boljšega poslovnega okolja, ki bi podjetnikom omogočilo, da bodo svoja podjetja lažje reševali sami, ne pa da jih mora reševati država. Bolje bi bilo, da bi spreminjali zakone, ki bi bistveno spreminjali poslovno okolje in ga delali boljšega, ne pa da

moramo sprejemati zakone, ki govorijo o tem, kako bo država pomagala podjetjem v težavah oziroma celo več, kar bomo storili v prihodnjih dneh – sprejemati zakone, ki bodo omogočali posebne investicije; to vsekakor veliko pove o državi. Želeli bi si zakonov, ki bi spreminjali davčno okolje, ki bi spreminjali našo administracijo na način, da bi bila slovenska javna uprava prva pomoč, ne pa prva ovira pri realizaciji poslovnih idej. In želimo si tudi spremembe šolskega sistema in resno uvedbo dualnega sistema, da bi naši mladi iz izobraževalnega sistema prišli pripravljene in usposobljeni, da takoj začnejo z delom.

In še popolnoma načelna zadeva, ki nas pri celotnem zakonu moti. Načeloma smo v Novi Sloveniji proti kakršnimkoli, če želite, subvencijam, pomočem in podobnim zgodbam, ker vidimo boljše možnosti, kot da država daje denar v neko podjetje, da pomaga z olajšavami oziroma z davčnim razbremenjevanjem. Predlog zakona tako ne sledi krščanskodemokratskim programskim usmeritvam, da se mora država umikati iz gospodarstva. Po podatkih OECD je Republika Slovenija ena izmed držav z najvišjim deležem državnega lastništva v gospodarstvu. Če se država ne bo umaknila iz gospodarstva, bo gospodarstvo odšlo iz države; to nam mora biti opomin. In ker želimo zelo jasno sporočiti s svojimi petimi glasovi, da ni rešitev v tem, da sprejemamo zakone, kako bo ta država ponovno vlagala v slaba in slabo stoječa podjetja, ampak vse kaj prej drugega, bomo v Poslanski skupini Nove Slovenije zakonu nasprotovali.

PODPRESEDNIK MATJAŽ NEMEC: Stališče Poslanske skupine nepovezanih poslancev bo predstavil gospod Franc Laj.

FRANC LAJ (PS NP): Spoštovani predsedujoči, državni sekretar s sodelavci, drage kolegice in kolegi!

V Poslanski skupini nepovezanih poslancev podpiramo Predlog zakona o pomoči za reševanje in prestrukturiranje gospodarskih družb in zadrug v težavah. Zakaj? Zaradi tega ker smatramo, da je to pomemben instrument Vlade, ko lahko priskoči na pomoč podjetjem, ki so zašla v težave in ta podjetja še vedno imajo zdrava jedra, to se pravi, da imajo dober program, vendar pa zaradi spleta okoliščin, lahko tudi zaradi slabega vodenja zaidejo v ta položaj. In če obstajajo dobre možnosti, da se podjetje reši iz tovrstnih težav, je prav, da jim tudi pomagamo. Vendar pa bi pri tem radi opozorili na naslednje: Izredno velikega pomena je, da se izvede pravilna presoja upravičenosti za dodelitev pomoči. Če se to prav naredi, potem imamo veliko možnosti, da tudi uspemo s to državno pomočjo. Nadalje bi še želel opozoriti na to, da in pozvati seveda Vlado, da postavi pravilne mehanizme nadzora, da ta državna pomoč oziroma te pomoči bodo res namesto porabljene in da ne bodo pristale v žepih elit in

tudi mogoče kdaj pa kdaj kot v preteklosti v davčnih oazah.

Še enkrat, mi v poslanski skupini zaupamo v ta zakon, ker vemo, da lahko ogromno storimo takrat, ko vsi drugi instrumenti odpovejo. Hvala za vašo pozornost.

PODPRESEDNIK MATJAŽ NEMEC: Končali smo s predstavitvijo stališč poslanskih skupin.

Prehajamo na razpravo o členih in o vloženih amandmajih, ki jo bomo opravili na podlagi pregleda vloženih amandmajev z dne 12. 12. 2016.

V razpravo dajem 3. člen in amandma poslanskih skupin SMC, Desus in SD. Sprašujem, ali želi kdo razpravljati? Ugotavljam, da ne. Zato zaključujem razpravo.

V razpravo dajem 8. člen ter amandma poslanskih skupin SMC, Desus in SD. Želi kdo razpravljati? Ugotavljam, da ne. Zato zaključujem razpravo.

V razpravo dajem 24. člen ter amandma poslanskih skupin SMC, Desus in SD. Želi kdo razpravljati? Ker ne želi nihče razpravljati, zaključujem razpravo.

V razpravo dajem 27. člen ter amandma poslanskih skupin SMC, Desus in SD. Želi kdo razpravljati? Ugotavljam, da ne.

O amandmajih bomo v skladu s časovnim potekom seje zbornice odločali čez 15 minut v okviru glasovanj.

S tem prekinjam to točko dnevnega reda in tudi 25. sejo zbornice, ki jo bomo nadaljevali ob 15.00. Hvala lepa zaenkrat.

(Seja je bila prekinjena ob 14.43 in se je nadaljevala ob 15.02.)

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Spoštovane kolegice poslanke in kolegi poslanci, gospe in gospodje!

Nadaljujemo s prekinjeno sejo zbornice. Preden preidemo na postopek glasovanja, vas želim obvestiti, da bo Državni zbor glasovanje opravil po naslednjem vrstnem redu: 13., 15., 17., 29. in 1. točka dnevnega reda. Prehajamo na glasovanje zbornice o predlogih odločitev. Postopkovno, gospod Franc Jurša.

FRANC JURŠA (PS DeSUS): Hvala, predsednik.

Na podlagi 73. člena Poslovnika Državnega zbora zahtevam pred glasovanjem 45 minut pavze za usklajevanje znotraj poslanske skupine.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Domnevam, da se to nanaša na 13. točko. Ja? Torej, prišli smo do točke 13. Ha. Najprej bom prebral, torej.

Nadaljujemo s prekinjeno 13. točko dnevnega reda, to je z drugo obravnavo Predloga zakona o lekarniški dejavnosti v okviru rednega postopka.

Prehajamo na odločanje o vloženih amandmajih, ki ga bomo opravili na podlagi pregleda vloženih amandmajev z dne 12. 12. 2016. Na tej točki zahtevate ... Bom odprl še 4. člen, da bo tudi jasno, kje smo. Odločamo o amandmaju Poslanskih skupin SMC in SD k 4. členu. Na tej točki je možno določiti 45-minutno pavzo zaradi tega, ker jo lahko v imenu poslanske skupine seveda zahtevate. Sprašujem, če hoče na tej točki pred tem, ker to imamo vedno, obrazložitev glasu opraviti kdo. Ali želi o tej točki kdo opraviti obrazložitev glasu? Ne. Potem nadaljujemo, torej odrejam 45-minutno pavzo in nadaljujemo ob 15. uri in 50 minut.

(Seja je bila prekinjena ob 15.05 in se je nadaljevala ob 15.51.)

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Spoštovane kolegice poslanke in kolegi poslanci, gospe in gospodje!

Nadaljujemo s prekinjeno sejo Državnega zbora.

Končali smo pri 13. točki, torej Predlogu zakona o lekarniški dejavnosti pri 4. členu, odločanju o amandmaju poslanskih skupin SMC in SD k 4. členu.

Najprej sprašujem vodjo poslanske skupine gospoda Franca Juršo, če želi podati mnenje. / oglašanje iz dvorane/ Pozneje? Pozneje je itak možno vsakemu podati mnenje. Prav.

Torej, odločamo o amandmaju poslanskih skupin SMC in SD k 4. členu.

Glasujemo. Navzočih je 80 poslank in poslancev, za jih je glasovalo 49, eden pa je bil proti.

(Za je glasovalo 49.) (Proti 1.)

Ugotavljam, da je amandma sprejet.

Odločamo o amandmaju Poslanske skupine Združena levica k 26. členu. Obrazložitev glasu v imenu Poslanske skupine Desus, gospod Franc Jurša.

FRANC JURŠA (PS DeSUS): Hvala za besedo, predsednik.

Znotraj poslanske skupine smo se v zvezi s tem členom oziroma amandmajem sestali – in na osnovi tega sem jaz v samem začetku tudi zahteval 45-minutno pavzo –, in se uskladili sledeče: da bomo podprli amandma Združene levice, ker želimo javne zavode na eni strani, na drugi strani pa podjetja, institucije, ustanove postaviti v enakovreden položaj. Tolmačenje, da to ureja neki drugi zakon, smo doživljali v prejšnjem mandatu, ko so nam rekli ravno obratno, da te zadeve ureja pa neki drugi zakon. Mi smo ocenili na osnovi tega, da je ravno ta zakon tisti, ki to zadevo ureja, zaradi tega tudi podpiramo amandma, kot sem že rekel, Združene levice.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Obrazložitev glasu v imenu Poslanke skupine Združena levica Miha Kordiš.

MIHA KORDIŠ (PS ZL): Hvala za besedo, predsedujoči.

Eden izmed deklariranih namenov zakona o lekarniški dejavnosti je prepoved vertikalnih povezav, prepoved lastniškega vzvoda med zasebnimi koncesijskimi lekarnami na eni strani in velikimi grosisti, dobavitelji zdravil, medicinske opreme in tako naprej. Z našim amandmajem v Združeni levici to načelo dosledno uveljavljamo. Zakon o lekarniški dejavnosti namreč tega svojega cilja ne dosega. V resnici prepoveduje lastništvo grosistov s strani lekarn, po drugi strani pa ne prepoveduje grosističnega lastništva v posameznih lekarnah. Do tega trenutka to ni bil problem, zaradi tega ker so lahko koncesijske lekarne delovale samo kot espeji, no ta nov zakon o lekarniški dejavnosti pa odpira vrata tudi deoojem. Še več, posamezni koncesionarji lahko petdesetodstotni delež svojega deooja odprodajo tretjim osebam. In med temi tretjimi osebami so lahko tudi grosisti, veliki farmacevtski dobavitelji. Vemo, da slovenski trg obvladujeta v 80 % dve največji podjetji, Salus in Kemofarmacija. In z vstopom takšnih velikih igralcev v lastniški delež koncesijskih lekarniških deoojev se bodo na posamezne koncesionarje vršili izjemni pritiski, da dvignejo dobiček. In na kakšen način lekarna lahko edino dvigne dobiček? Tako da poveča prodajo zdravil.

S tem pa seveda prekršimo drugi deklarirani cilj novega zakona o lekarniški dejavnosti, ki je omejitev prekomerne porabe zdravil. Zato ker v srčiko javnega lekarniškega sistema vgrajujemo kapitalistični motiv po čim več profita. In zadnja stvar, ki jo ljudje v tej državi potrebujejo, bolniki v tej državi potrebujejo je, da jim velike farmacevtske firme tlačijo tablete po grlu. Zato smo predlagali amandma k 26. členu in zato se obračamo na ta državni zbor za vašo podporo. Velja načelo previdnosti; nič ne izgubimo, če ta amandma vsi skupaj podpremo. Hvala.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ:

Obrazložitev glasu v imenu Poslanske skupine Stranke modernega centra, gospod Branko Zorman.

BRANKO ZORMAN (PS SMC): Hvala, gospod predsednik, za besedo.

Seveda amandmajem na takšen način, kar je predlagal kolega Kordiš, »ker pač nič ne izgubimo, pa ga sprejmimo«, tako ne gre. Treba je malo pogledati vsebino. Najprej pa vsem vam, ki razmišljate o tem, da boste ta amandma podprli – povejte, ali je danes v Sloveniji kakšna lekarna, v kateri ima kateri koli grosist lastniški delež. Ali ima kateri koli grosist lastniški delež v lekarni – maloprodaji, če želite po domače. Pa danes vertikalne povezave niso prepovedane.

Torej, menimo da je amandma Združene levice nepotreben, ker predlog zakona že sam po sebi v bistvu prepoveduje vertikalni

obe smeri; da grosist ne more ustanavljati lekarn in da lekarne ne morejo ustanavljati grosista.

Zdaj bom pa še utemeljil. Kolegica pravi, da ni res, pa ji bom z veseljem razložil. 26. člen h kateremu je amandma Združene levice, govori o splošnih omejitvah za izvajalce lekarniške dejavnosti. Še enkrat, splošne omejitve za izvajalce lekarniške dejavnosti. Se pravi za tiste, ki imajo lekarne. In ne govorimo o proizvajalcih zdravil in ne govorimo o grosistih zdravil. Že zaradi tega seveda ta predlog amandmaja sem noter ne paše. In tukaj seveda 26. člen govori o tem, da lekarne ne smejo imeti lastniških deležev v grosistih.

Potem pa gremo na 27. člen. Tam pa piše, kdo lahko ustanovi javni lekarniški zavod – samo občine ali skupina občin, sosednjih občin. Torej, ali so grosisti – zopet ta bojazen – občine ali skupina občin? Niso. Ali lahko ustanovijo javni lekarniški zavod grosisti? Odgovor je: ne morejo. Nadalje, bojazen, da bodo grosisti ustanavljali oziroma da bodo imeli lastniške deleže v koncesionarijih. 39. člen; ker vemo, če občine recimo ne morejo zagotavljati svoje mreže, svojih lekarn prek javnega lekarniškega zavoda, lahko podelijo na primer koncesijo. In kdo lahko dobi koncesijo? Piše: »Koncesija za izvajanje lekarniške dejavnosti na primarni ravni se lahko podeli fizični osebi, ki je nosilec lekarniške dejavnosti ...«, in tako naprej. Fizični osebi ali pa pravni osebi, v kateri je ta fizična oseba, ta nosilec lekarniške dejavnosti večinski lastnik. Nosilec pa je definiran v 3. členu. Poglejte si, kdo to lahko je: fizična oseba, farmacevt, magister farmacije. Ali je grosist fizična oseba in mag. farmacije ... / izklop mikrofona/

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ:

Sprašujem, ali je še kakšna obrazložitev, ampak res obrazložitev v imenu poslanske skupine? Ne. Obrazložitev glasu v lastnem imenu, Miha Kordiš.

MIHA KORDIŠ (PS SDS): Hvala za besedo.

Sam bom seveda ta amandma podprl iz kaj preprostega razloga. Povezave med posameznimi privatnimi lekarnami v rokah koncesionarjev z grosističnimi podjetji je treba prepovedati. Vertikalne povezave je treba prepovedati, kar je nenazadnje tudi deklarirani cilj zakona o lekarniški dejavnosti, ki je pred nami. Ampak ta zakon svojega zastavljenega cilja ne doseže. Prepoveduje sicer lastništvo grosistov s strani posameznih lekarn, ne prepoveduje pa vstopa grosistov v konkretne lekarne.

V tem trenutku to seveda še ni problem, zaradi tega ker so sedajle lahko koncesionarji lekarnarji samo espeji, zato nobeno grosistično podjetje v Sloveniji nima svojega lastniškega deleža, ker pač v espeju lastniškega deleža ne moreš imeti. Ampak zakon o lekarniški dejavnosti, ta novi odpira možnost tudi deoojev in odprodajo polovičnega

deleža tega deooja, ki jo lahko izvrši nek koncesionar. Na ta način lahko velika grosistična podjetja vstopijo v lastništvo zasebnih lekarn. In zato v Združeni levici predlagamo ta amandma, ker je zadnja stvar, ki jo potrebujemo, da velika grosistična podjetja obvladujejo cele verige lekarn in da ta velika podjetja farmacevtska, ki se ukvarjajo s farmacevtskimi materiali, povečujejo svoj dobiček na način, da »šopajo« naše ljudi prekomerno z zdravili. Hvala.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ:
Obrazložitev glasu v lastnem imenu, gospod Branko Zorman.

BRANKO ZORMAN (PS SMC): Hvala, gospod predsednik.

Naj najprej dokončam stavek seveda, da v poslanski skupini ne bomo podprli tega amandmaja iz razlogov, ki sem jih že prej navedel, ker smatramo, da ta amandma ni potreben, ker zakon že v osnovi prepoveduje te vertikalne povezave v obe smeri. Smo pa pri 26. členu, amandmaju k 26. členu ... Kolega je že malo prehitel in je šel na neke druge člene.

Torej, še enkrat da zaključim tisto misel in utemeljim svoj glas proti temu amandmaju. Koncesija se lahko podeli edino fizični osebi, nosilcu lekarniške dejavnosti, ki pa je lahko magister farmacije. Še enkrat, to ne more biti grosist, ki je podjetje. Fizična oseba pa ni grosist.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ:
Obrazložitev glasu v lastnem imenu, Luka Mesec.

LUKA MESEC (PS ZL): Hvala za besedo.

Naj bom seveda ta amandma podprl, saj zakon, kot je že kolega Kordiš večkrat povedal, ne prepoveduje vertikalne integracije. V čem je problem? Do zdaj so bile lahko privatne lekarne samo espeji. S to spremembo, ki jo uvajamo danes, bodo lahko privatne lekarne deooji. Deooji pa lahko svoj delež prodajo tretjim osebam in to bodo lahko po novem grosisti. Res je, do zdaj nimamo še nobenega primera, kjer bi grosist bil lastnik deleža v lekarni, ampak po novem bo pa to lahko. In to želimo preprečiti. Se pravi, to da bi grosisti lahko začeli prevzemati lekarne, saj bo to potegnilo za sabo vse, o čemer je Miha Kordiš govoril. Zato bom tudi osebno ta amandma podprl.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ:
Obrazložitev glasu v lastnem imenu, dr. Franc Trček.

DR. FRANC TRČEK (PS ZL): Hvala za besedo.

V tem Državnem zboru pogosto slišim neideološkost. To, kar se je zdaj razvnelo med poslancem SMC in kolegom Kordišem, je v bistvu srčika ideologije. Sta dva pogleda na razvoj in vsebino nekega pomembnega sektorja. Neka stranka seveda bolj zastopa stališča, ki se

prečijo skozi čajanke ameriške gospodarske zbornice, naša Združena levica zastopa, upam si tu trditi, interese ljudstva. In zato preprosto pri tem gre in v nobenem zakonu neka varovalka dodatna ni odveč, zlasti ker v Sloveniji velika večina sektorjev, dejavnosti je kvečjemu oligopolna. Mi smo majhen trg. Temu je žal tako. Pa tudi ko navidezno nimate oligopolnosti, jo imate. Lahko gremo gledat Supervizorja, dokler je še deloval; sedem let, osem/devet podjetij, 5,7 milijard, pa nek oče, pa neka hčerka, ki je dobila ugodno kredite, pa nek drugi, pa nek tretji in tako naprej. In proti tovrstnemu ponikanju javnega denarja se v Združeni levici borimo in se bomo borili do konca svojih dni. Hvala.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ:
Glasujemo. Navzočih je 79 poslank in poslancev, za jih je glasovalo 40, proti pa 33.

(Za je glasovalo 40.) (Proti 33.)

Ugotavljam, da je amandma sprejet.

Odločamo o amandmaju Poslanske skupine SDS k 33. členu. Glasujemo. Navzočih je 80 poslank in poslancev, za je glasovalo 24, proti pa 49.

(Za je glasovalo 24.) (Proti 49.)

Ugotavljam, da amandma ni sprejet.

Odločamo o amandmaju Poslanske skupine Združena levica k 36. členu.

Obrazložitev glasu v imenu Poslanske skupine Združena levica, Miha Kordiš.

MIHA KORDIŠ (PS ZL): Lepa hvala za besedo, predsedujoči.

S tem amandmajem v Združeni levici v javne lekarne sistematično uvajamo vzvode delavske soodločanja. Za kaj gre? Zakon o sodelovanju delavcev pri upravljanju podjetij slednjim omogoča, da imajo eno tretjino predstavnikov v nadzornih svetih podjetij. Temu primerno je teža njihovega glasu tudi težka za tretjino vseh odločevalcev v podjetju. Ker pa javni zavodi niso dobili svojega zakona, ki bi ga sicer morali in bi uredil to področje, ostaja vprašanje delavskega upravljanja ali pa sodelovanja zaposlenih pri delovanju javnih zavodov omejena in vprašljiva. In ravno sodelovanje zaposlenih je ena izmed šibkih točk našega zdravstvenega področja in deluje zelo neenakomerno. Zelo konkreten problem vam bom tukaj navedel v mariborskih Lekarnah Maribor imajo v javnem zavodu zaposleni pravico do ene osmine članov sveta zavoda, dasiravno bi bilo prav, da se ta delež dvigne na eno tretjino, kot velja tudi v zasebnem sektorju s sodelovanjem delavcev pri upravljanju podjetij. Pri tem predlogu se sklicujemo tudi na 75. členu Ustave, ki zagotavlja soodločanje zaposlenih pri delovanju raznoraznih organizacij in nenazadnje je to na načelni ravni prav. Glejte, v tem Državnem zboru se vsi prej ali slej zaklinjamo na demokracijo. Ampak zakaj bi morala demokracija ostati za zaprtimi vrati tovarn in za

birokratskimi roletami javnih zavodov? Če smo z demokracijo resni, jo je treba pripeljati tudi v podjetja, tudi v javne zavode. Z našim amandmajem k 36. členu natančno to počnemo za področje lekarn. Hvala.

PRESEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Glasujemo. Navzočih je 79 poslank in poslancev, za jih je glasovalo 6, proti pa 67.

(Za je glasovalo 4.) (Proti 67.)

Ugotavljam, da amandma ni sprejet.

Odločamo o amandmaju Poslanske skupine SDS k 38. členu. Glasujemo. Navzočih je 78 poslank in poslancev, za je glasovalo 20, proti pa 48.

(Za je glasovalo 20.) (Proti 48.)

Ugotavljam, da amandma ni sprejet.

Prehajamo na odločanje o amandmaju Poslanske skupine Združena levica k 39. členu pod številko 1.

Obrazložitev glasu v imenu Poslanske skupine Združena levica, Miha Kordiš.

MIHA KORDIŠ (PS ZL): Hvala za besedo, predsedujoči.

Najprej lepa hvala vsem, ki ste podprli soroden amandma prej k 26. členu. Tisti amandma je v resnici uvajal poštena prostotrzna razmerja v lekarniško dejavnost, zaradi tega ker je preprečeval organizacijo trustov na tem področju. Ampak problematika s tem, da koncesionarji niso samo espeji ampak da postanejo deooji, gre tudi globlje. Zelo konkretno, s tem ko lahko nek posamezen koncesionar odproda polovični delež svojega deooja nekemu tretjemu, to pomeni, da je v svoje podjetje pa v svojo dejavnost pripeljal profitni motiv. In na kakšen način lahko lekarne dvigujejo svoje dobičke? Samo na enega – tako da povečujejo prodajo zdravil. Hvala bogu je ta državni zbor s tem, ko je podprl naš amandma k 26. členu, preprečil, da bi bil ta drugi lastnik koncesijskega deooja velik farmacevtski dobavitelj odnosno grosist. Takrat bi bili pritiski največji. Ampak ti pritiski po povečevanju prodaje zdravil ne bodo izginili, dokler dovolimo lastniško kapitalsko upravljanje z koncesijami. Ker nenazadnje, zakaj bi nekdo sploh vložil kakršnakoli sredstva v lekarno, če ne za to da se bo nadejal povrnitve dobička in maksimizacije tega dobička? In spet smo pri tem, da v neko javno dejavnost – v preskrbo zdravil, ki bi morala biti popolnoma sploh izvzeta iz kakršnihkoli dobičkonosnih motivov, uvajamo najbolj grobe kapitalistične vzode: po povečevanju dobička, po dvigovanju profitov, seveda na škodo zdravja ljudi. Zato tukaj predlagamo amandma, da se koncesije vrnejo na tisto osnovno idejo, ki je v začetku tudi bila. Se pravi, imamo enega usposobljenega človeka, ki mu država ali pa lokalna skupnost podeli mandat, da opravlja neko dejavnost, sem zraven pa ne privlečemo še dobičkonosnih motivov po maksimalnemu

možnemu finančnemu izplenu. Nenazadnje je vprašanje zdravil regulirana dejavnost, to ni neka silna gospodarska panoga in z dobrim razlogom je temu tako. Hvala.

PRESEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Obrazložitev glasu v imenu Poslanske skupine Stranke modernega centra, gospod Branko Zorman.

BRANKO ZORMAN (PS SMC): Hvala gospod predsednik.

V Poslanski skupini SMC bomo temu amandmaju nasprotovali, spet iz podobnega razloga kot prej. Menimo, da ni potreben in da je bojazen, ki jo predlagatelj amandmaja navaja, odveč. Začel bom spet z vprašanjem, s katerim sem tudi prej začel. Že danes, danes, po današnji zakonodaji vertikalne povezave niso prepovedane. Poudarjam, niso prepovedane. Ta zakon šele jih bo prepovedal. Pa mi povejte za en primer – pa imamo kar nekaj koncesionarjev lekarnarjev v državi poleg teh javnih zavodov –, pa mi povejte enega, ki ima en procent, en promil lastninskega deleža katerikoli grosist. Ni tega, ni tega. Tisti, ki bo dobil koncesijo, kateremu bo podeljena koncesija, nosilec lekarniške dejavnosti mora biti fizična oseba. V skladu s to svobodno gospodarsko pobudo je treba seveda dopustiti tudi drugo pravno obliko delovanja – ne samo espe, kot je bilo do zdaj, ampak lahko dela tudi v obliki deooja. Mora pa imeti seveda notri večinski delež. In že danes, ko to ni prepovedano, nimamo tega primera. To se pravi zdaj, po tej novi zakonodaji je možnost tega nična praktično. Torej česa se bojimo? Ta amandma ni potreben in ga ne bomo podprli. Hvala.

PRESEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Še kakšna obrazložitev v imenu poslanske skupine? Ne.

Obrazložitev glasu v lastnem imenu, Miha Kordiš.

MIHA KORDIŠ (PS ZL): Najlepša hvala za besedo, predsedujoči.

Oprostite, ampak jaz bom zdajle počasi nesramen ratal. Kolega Zorman, pa mi vi povejte, kateri espe se da razsekati na lastniške deleže pa prodati onemu pa drugemu pa tretjemu? Za en sam espe mi povejte, kjer se da to narediti. Ne da se tega narediti! Zaradi tega, ker espe po definiciji naj bi predstavljali samostojnega podjetnika in ne neke delniške družbe. Zato je vaše izvajanje, kako že sedaj neki grosisti niso lastniki ali pa so lastniki espejev, navadno zavajanje. Ker pa to govorim že tretjič ali pa četrtič na tej seji Državnega zbora ob tej točki, bom šel še dlje – to kar vi govorite, so laži. Ker izrekate namerno, zavestno manipulacijo samo zaradi tega, da bi kobajagi dokazali svoj prav in diskreditirali predlagatelje tega amandmaja, ki je Združena levica. Pa še tole vam bom povedal. V osnovi – če se že

pogovarjamo o koncesijah – v Združeni levici tudi ne bi imeli težav s tem, poglejte, da so koncesionarji lekarnarji ne samo espeji ampak tudi deoiji, če to pomeni, da je lahko lastnik deoija družbenik samo eden. To je koncesionar lekarnar, ki svojo dejavnost opravlja. Težava tukaj pa seveda nastane, da v novem zakonu o lekarniški dejavnosti ti deoiji odpirajo vrata tudi solastnikom in ti solastniki seveda bodo investirali samo zato, ker pričakujejo nek donos, pričakujejo dobiček. In še enkrat ponavljam, kako lahko lekarna dviguje svoj dobiček – tako da povečuje prodajo zdravil. To je pot, je vzvod, je direkten pritisk za to, da bomo v srce preskrbe z zdravili vgradili mehanizem za prekomerno porabo zdravil in zato v Združeni levici predlagamo, kar predlagamo. Hvala.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ:

Glasujemo. Navzočih je 78 poslank in poslancev, za je glasovalo 6, proti pa 62.

(Za je glasovalo 6.) (Proti 62.)

Ugotavljam, da amandma ni sprejet.

Prehajamo na odločanje o amandmaju Poslanske skupine SDS k 39. členu pod številko 2.

Glasujemo. Navzočih je 79 poslank in poslancev, za jih je glasovalo 18, proti pa 49.

(Za je glasovalo 18.) (Proti 49.)

Ugotavljam, da amandma ni sprejet.

Prehajamo na odločanje o amandmaju Poslanske skupine Združena levica k 39. členu pod številko 3.

Obrazložitev glasu v imenu Poslanske skupine Združena levica, Miha Kordiš.

MIHA KORDIŠ (PS ZL): Hvala za besedo, predsedujoči.

Bom kratek. Stvar je zelo preprosta. Vemo, kako se je pogosto ravno na področju zdravstva v tej državi delalo s koncesijami. Pa so se dedovale, pa so se preprodajale in tako naprej; kar mi želimo s tem amandmajem k 39. členu doseči, je prepoved pravnega prometa s koncesijo. To je vse. Skromen cilj, upam, da ga dosežemo. Pri tem pa seveda ta prepoved ni absolutna, zato ker 55. in 59. člen zakona omogočata začasni prevzem koncesije v primeru smrti ali daljše bolezni koncesionarja, kar je tudi smiselno za to, da v družbi ne pride do izpada preskrbe z zdravili. Hvala.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ:

Glasujemo. Navzočih je 78 poslank in poslancev, za jih je glasovalo 7, proti pa 66.

(Za je glasovalo 7.) (Proti 66.)

Ugotavljam, da amandma ni sprejet.

Odločamo o amandmaju Poslanske skupine Združena levica k 52. členu.

Obrazložitev glasu v imenu Poslanske skupine Združena levica, Miha Kordiš.

MIHA KORDIŠ (PS ZL): Najlepša hvala za besedo.

V lekarniški dejavnosti nastajajo znatni presežki. Samo v letih največje krize, to je od leta 2011 do leta 2014, je lekarniška dejavnost zabeležila 32 milijonov evrov presežkov. Zakaj vam to govorim? Zato ker želimo v Združeni levici z amandmajem k 52. členu vpeljati minimalno koncesijsko dajatev, in sicer v višini 10 odstotkov letnih prihodkov, ki jih koncesionar ustvari z zasebnimi sredstvi, to je s tržno dejavnostjo. Če že imamo neko tako dejavnost, kot je preskrba z zdravili, ki ustvarja presežke, potem je prav, da se ti presežki tudi porabljajo za osnovno dejavnost, to je lekarniško dejavnost oziroma če ne že za lekarniško dejavnost, pa vsaj v širšem smislu za zdravstveno dejavnost. Ena izmed dobrih točk zakona o lekarniški dejavnosti, ki je danes pred nami, je, da točno to določa na pravilen način, ko se pogovarjamo o javnih lekarnah. Ampak uvaja neenako obravnavo javnih lekarn in koncesionarjev. In ravno zato v Združeni levici predlagamo koncesijsko dajatev, da ne samo javne lekarne, tudi koncesionarji vračajo skupnosti, vračajo svoji panogi in vračajo zdravstveni oskrbi prebivalcev v njihovem lokalnem okolju. Hvala.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ:

Glasujemo. Navzočih je 75 poslank in poslancev, za so glasovali štirje, proti pa jih je bilo 66.

(Za je glasovalo 4.) (Proti 66.)

Ugotavljam, da amandma ni sprejet.

Odločamo še o amandmaju Poslanske skupine Nove Slovenije k 71. členu.

Glasujemo. Navzočih je 77 poslank in poslancev, za je glasovalo 7, proti pa 66.

(Za je glasovalo 7.) (Proti 66.)

Ugotavljam, da amandma ni sprejet.

S tem smo zaključili z odločanjem o amandmajih ter tudi drugo obravnavo predloga zakona. Ker so bili v drugi obravnavi sprejeti amandmaji k manj kot desetini členov dopolnjenega predloga zakona, je predstavnica Vlade kot predlagateljica predloga zakona v uvodni obrazložitvi predlagala, da zbor na podlagi prvega odstavka 138. člena Poslovnika zbora še na tej seji opravi tretjo obravnavo predloga zakona.

Prehajamo na odločanje o navedenem predlogu. Sklep na bo sprejet, če mu bo nasprotovala več kot tretjina navzočih poslancev.

Glasujemo. Navzočih je 78 poslank in poslancev, za jih je glasovalo 52, proti pa 24.

(Za je glasovalo 52.) (Proti 24.)

Ugotavljam, da je sklep sprejet.

Državni zbor bo tretjo obravnavo predloga zakona opravil v četrtek, 15. 12. 2016, po končanem glasovanju.

Službe zbora bodo pripravile pregled, v katerega bosta vključena sprejeta amandmaja in člena, h katerima sta bila amandmaja sprejeta. Amandmaje k tema členoma lahko kvalificirani predlagatelji vložijo do začetka tretje obravnave predloga zakona na seji zbora.

Prekinjam to točko dnevnega reda.

Nadaljujemo s prekinjeno 15. točko dnevnega reda, to je z drugo obravnavo Predloga zakona o vozniških v okviru rednega postopka.

Prehajamo na odločanje o vloženi amandmaji, ki ga bomo opravili na podlagi pregleda vloženi amandmajev z dne 12. 12. 2016.

Odločamo o amandmaju Poslanske skupine Združena levica k 14. členu.

Obrazložitev glasu v imenu Poslanske skupine Združena levica, dr. Franc Trček.

DR. FRANC TRČEK (PS ZL): Hvala za besedo, predsedujoči.

V drugi obravnavi tega zakona moram reči, da je relativno maloštevilna skupina poslancev, ki smo ostali v dvorani, izpeljala dokaj kvalitetno razpravo, izhajajoč seveda tudi iz nekaj stajanj na terenu, zlasti v smislu tega, da še kaj ostane majhnim. Ker neka osnovna ideja tega, skrita v tem dobronamernem amandmiranju je bila, da bi dejansko se izrinili manjši akterji, manjše šole, tudi espeji. Neka dilema ob vsem tem je bila, kako bo to vplivalo na ceno navsezadnje tovrstnih storitev. Glejte, dandanes da imaš vsaj B vozniški izpit, v bistvu že spada nekako k splošni izobrazbi in razgledanosti, kar si nekateri dobesedno ne morejo privoščiti in so s tem seveda tudi prikrajšani pri tem, kako kandidirajo na delovna mesta.

O predlogu z vladne strani, ki je prišel, gre zgodba nekako takole. S strani Gospodarske zbornice se določi minimalna ura – ura vožnje, dajmo reči po domače – in potem jo resorno ministrstvo potrdi oziroma požegna. Glede na neko izkušnjo glede tega amandmaja o 60 urah ali izrinjanju majhnih, ki je prav tako prišel s strani taiste Gospodarske zbornice – kar se jaz in tudi v Združeni levici sprašujemo o tem, koga zastopa ta zbornica –, vračamo odgovornost in to pingpong žogico na Vlado. Vlada ima, navsezadnje imamo Umar, Urad za makroekonomske analize in razvoj, ki meri vse te podatke, ve, kakšno je stanje v tej družbi in državi. In dejansko pri tem amandmaju nekako pričakujemo, da Vlada v sodelovanju z Umarjem določi najvišjo ceno. To je nekako naš predlog, ki bo reguliral to dejavnost v neki smeri večje pravičnosti, sočasno bi pa še izkoristil teh 30 sekund, ki nam je ostalo.

Glede na razpravo, ki smo jo imeli, bi apeliral v imenu Združene levice, da opravimo na naslednji seji tretje branje, ker je še kar nekaj odprtih izzivov v zvezi s to zakonodajo, ki bi jih morali v tem zakonu premisliti, prespati in navsezadnje resno regulirati v dobrobit tistim, ki

izvajajo to dejavnost in tudi v večjo prometno varnost nas vseh. Hvala.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Glasujemo. Navzočih je 79 poslank in poslancev, za jih je glasovalo 21, proti pa 52. (Za je glasovalo 21.) (Proti 52.)

Ugotavljam, da amandma ni sprejet.

Prehajamo na odločanje o amandmaju Poslanske skupine SDS k 30. členu pod številko 1. Če bo ta amandma sprejet, postaneta amandmaja Poslanske skupine Nove Slovenije pod številko 2 in amandma poslanskih skupin SMC in SD pod številko 3 brezpredmetna.

Glasujemo. Navzočih je 76 poslank in poslancev, za je glasovalo 25, proti pa 50. (Za je glasovalo 25.) (Proti 50.)

Ugotavljam, da amandma ni sprejet.

Prehajamo na odločanje o amandmaju Poslanske skupine Nove Slovenije 30. členu pod številko 2. Če bo ta amandma sprejet, postane amandma poslanskih skupin SMC in SD pod številko 3 brezpredmeten.

Glasujemo. Navzočih je 79 poslank in poslancev, za je glasovalo 25, proti pa 53. (Za je glasovalo 25.) (Proti 53.)

Ugotavljam, da amandma ni sprejet.

Prehajamo na odločanje o amandmaju poslanskih skupin SMC in SD k 30. členu pod številko 3.

Glasujemo. Navzočih je 78 poslank in poslancev, za jih je glasovalo 53, proti pa jih je bilo 20.

(Za je glasovalo 53.) (Proti 20.)

Ugotavljam, da je amandma sprejet.

Odločamo še o amandmaju Poslanskih skupin SMC in SD k 80. členu.

Glasujemo. Op, pardon! Prekinjam.

Obrazložitev glasu v imenu Poslanske skupine Desus, gospod Primož Hainz. V svojem imenu. Najprej sprašujem, ali je kdo v imenu poslanske skupine? Ne. obrazložitev glasu v svojem imenu, gospod Primož Hainz.

PRIMOŽ HAINZ (PS DeSUS): Hvala lepa za besedo gospod predsednik.

Jaz bom seveda proti temu amandmaju. Jaz se namreč zavzemam za to, da bi moral osebni zdravnik opraviti svojo vlogo, ki mu pravzaprav gre po funkciji, ker pozna vsakega pacienta oziroma človeka, s katerim kontaktira posebej. In če je govora o vozniških dovoljenjih po sedemdesetem letu, torej za upokojujence, potem seveda mislim, da duševno in telesno stanje posameznika osebni zdravnik pozna. Predlog amandmaja pa sicer pravi, da to lahko delajo zdravniki, ampak izvajalci so lahko tudi pravne ali fizične osebe, ki imajo dovoljenje ministrstva, pristojnega za zdravje. To je seveda neprimerljiva kvaliteta, če lahko tako grobo rečem.

Drugo seveda vprašanje je, da če to dela osebni zdravnik, je to zastoj. Kajti osebni zdravnik, če je v zadregi, če ne ve, kako se odločiti, potem seveda napiše napotnico, pošlje človeka na pregled k specialistom in se potem naknadno ponovno on odloči. In to sta seveda, mislim, glavna argumenta. S tem da ne bi posebej govoril o tem, kako je pravzaprav šoferski izpit čim dlje pri človeku, ampak to velja seveda v obeh primerih, pomemben za socialno življenje vsakega posameznika. Posebno po tem, ko ni več v družbi, recimo v neki službi in kasneje ima lahko iz tega naslova velike težave. Hvala lepa.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ:
Obrazložitev glasu v lastnem imenu?
Obrazložitev glasu v lastnem imenu, gospod Igor Zorčič.

IGOR ZORČIČ (PS SMC): Hvala za besedo.

Jaz se, bom rekel, v neki meri strinjam s kolegom Hainzom. Je pa zadeva takšna, da ta ureditev, ki je bila prvotno predlagana pa potem drugače izglasovana na matičnem delovnem telesu, je takšna – oziroma ureditev, kot jo poznamo –, da pravzaprav to neko zdravstveno zmožnost ugotavljajo specialisti, in sicer specialisti medicine dela, prometa in športa. Tudi za te organizacije, ki dobijo to pooblastilo ministrstva za zdravje, velja, da morajo imeti zaposlena najmanj dva specialista. Skratka, jaz ocenjujem, da je morda še vedno bolje, da presojo neke zdravstvene psihofizične zmožnosti kandidatov opravljajo specialisti s tega področja in da bi lahko, bom rekel, v nekih okoljih prišlo tudi do nekega obravnavanja na neki osebni ravni, se pravi med osebnim zdravnikom in pacientom, ki se poznata, in bi morda osebni zdravnik morda tudi zaradi tega, ker se bistveno bolje poznata na osebni ravni, spregledal določene zahteve, ki jih zakonodaja in podzakonski akti določajo glede tistega kar pomeni neka psihofizična sposobnost za vožnjo z motornim vozilom.

Glasoval bom torej za amandma poslanskih skupin SMC in SD.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ:
Glasujemo. Navzočih je 78 poslank in poslancev, za je glasovalo 41, proti pa 30.
(Za je glasovalo 41.) (Proti je glasovalo 30.)

Ugotavljam, da je amandma sprejet.

S tem smo zaključili o odločanju o amandmajih in z drugo obravnavo predloga zakona. Ker so bili v drugi obravnavi sprejeti amandmaji k manj kot desetini členov dopoljenega predloga zakona, je predstavnik predlagatelja zakona v uvodni obrazložitvi predlagal, da zbor na podlagi prvega odstavka 138. člena Poslovnika zbornice še na tej seji opravi tretjo obravnavo predloga zakona.

Prehajamo na odločanje o navedenem predlogu. Sklep ne bo sprejet, če mu bo nasprotovala več kot tretjina navzočih poslancev.

Glasujemo. Navzočih je 79 poslank in poslancev, za jih je glasovalo 55, proti pa 23.

(Za je glasovalo 55.) (Proti je glasovalo 23.)

Ugotavljam, da je sklep sprejet.

Državni zbor bo tretjo obravnavo predloga zakona opravil v četrtek, 15. 12. 2016, po končanem glasovanju. Službe zbornice bodo pripravile pregled, v katerega bosta vključena sprejeta amandmaja in člena, h katerima sta bila amandmaja sprejeta. Amandmaje k temu členoma lahko kvalificirani predlagatelji vložijo do začetka tretje obravnave predloga zakona na seji zbornice.

Prekinjam to točko dnevnega reda.

Nadaljujemo s prekinjeno 17. točko dnevnega reda, to je z drugo obravnavo Predloga zakona o pomoči za reševanje in prestrukturiranje gospodarskih družb in združenj v težavah v okviru rednega postopka.
Prehajamo na odločanje o vloženih amandmajih, ki ga bomo opravili na podlagi pregleda vloženih amandmajev z dne 12. 12. 2016.

Odločamo o amandmaju poslanskih skupin SMC, Desus in SD k 3. členu.

Glasujemo. / oglašanje iz dvorane/ Kar je pisalo, ni pomembno, važno je, kaj smo izglasovali, sem zelo jasno povedal. / oglašanje iz dvorane/ Saj sem prebral pravilno. / oglašanje iz dvorane/ O. K., torej ... Magnetogram šteje, ne tisto kar piše. / oglašanje iz dvorane/ Navzočih je 78 poslank in poslancev, za je glasovalo 55, nihče pa ni bil proti.

(Za je glasovalo 55.) (Proti nihče.)

Ugotavljam, da je amandma sprejet.

Odločamo o amandmaju poslanskih skupin SMC, Desus in SD k 8. členu.

Glasujemo. Navzočih je 78 poslank in poslancev, za je glasovalo 54, nihče pa ni bil proti.

(Za je glasovalo 54.) (Proti nihče.)

Ugotavljam, da je amandma sprejet.

Odločamo o amandmaju poslanskih skupin SMC, Desus in SD k 24. členu.

Glasujemo. Navzočih je 78 poslank in poslancev, za je glasovalo 54, nihče pa ni bil proti.

(Za je glasovalo 54.) (Proti nihče.)

Ugotavljam, da je amandma sprejet.

Odločamo še o amandmaju poslanskih skupin SMC, Desus in SD k 27. členu.

Glasujemo. Navzočih je 78 poslank in poslancev, za je glasovalo 54, nihče pa ni bil proti.

(Za je glasovalo 54.) (Proti nihče.)

Ugotavljam, da je amandma sprejet.

S tem smo zaključili z odločanjem o amandmajih in z drugo obravnavo predloga zakona.

Državni zbor bo tretjo obravnavo predloga zakona opravil na naslednji seji. Na podlagi tretjega odstavka 137. člena Poslovnika predlagam Državnemu zboru, da sprejme naslednji sklep: Predlog zakona za tretjo obravnavo pripravi Vlada.

Glasujemo. Navzočih je 78 poslank in poslancev, za je glasovalo 58, eden pa je bil proti.

(Za je glasovalo 58.) (Proti 1.)

Ugotavljam, da je sklep sprejet.

S tem zaključujem to točko dnevnega reda.

Prehajamo na **29. TOČKO DNEVNEGA REDA, TO JE NA MANDATNO-VOLILNE ZADEVE.**

Prehajamo na obravnavo **Predloga imenovanja viceguvernerja, člana Sveta Banke Slovenije.**

Predsednik Republike Slovenije gospod Borut Pahor je 25. novembra 2016 predlagal Državnemu zboru, da na prosto mesto viceguvernerja Banke Slovenije, člana Sveta Banke Slovenije, na katerem sedanjí viceguvernerki Banke Slovenije, članici Sveta Banke Slovenije mandat poteče 28. februarja 2017, imenuje mag. Jožefa Bradeška.

Besedo dajem predstavnici Urada predsednika republike, gospe Nataši Kovač, za dopolnilno obrazložitev predloga.

NATAŠA KOVAČ: Spoštovani predsednik, spoštovane poslanke in poslanci, dober dan!

Dovolite mi nekaj kratkih uvodnih besed k predlogu predsednika republike za viceguvernerja Banke Slovenije.

Na poziv predsednika je Urad predsednika republike prejel 11 predlogov kandidatur za viceguvernerja, člana Sveta Banke Slovenije. Z vsemi kandidaturami ste bili poslanke in poslanci tudi seznanjeni. Po pogovorih s prijavljenimi kandidati, po temeljitem razmisleku in posvetovanjih – več tokrat – z vodji poslanskih skupin se je predsednik republike odločil, da Državnemu zboru za viceguvernerja predlaga mag. Jožefa Bradeška, rojenega marca, 1966, univ. dipl. inženirja računalništva, mag. ekonomskih znanosti, ki trenutno opravlja delo člana uprave SID banke – Slovenske izvozne in razvojne Banke.

Naj na kratko povzamem neke ključne poudarke, ki utemljujejo predsednikov predlog. Mag. Bradeško je izkušen strokovnjak z že več kot 25-letnim uspešnim delom tako na centralnobančnem kot na bančnem področju. Skoraj 15 let delovnih izkušenj z delom v Banki Slovenije mu omogoča dobro poznavanje tako načina delovanja institucije kot tudi vsebinskih področij centralnobančnega področja, predvsem pri izvajanju denarne politike in instrumentov centralne banke. Dobro poznavanje bančništva samega pa kandidat izkazuje z delovanjem in uspehi SID banke, kjer je zadnjih deset let član uprave. Ta je v kriznem obdobju znatno povečala obseg poslovanja, kljub znatni

proticiklični rasti je banka v celotnem obdobju krize poslovala brez izgube in je kot edina slovenska banka brez dodatnih kapitalskih zahtev opravila skrbni pregled poslovanja s strani ECB v letu 2014. To so nedvomno dosežki, ki izstopajo v slovenskem bančnem sistemu in kažejo, da je državna lastnina lahko tudi uspešna, če jo upravljajo visoko profesionalni strokovnjaki, kot je mag. Jožef Bradeško. Ob tem je posebej pomembno dejstvo, da mag. Bradeško s seboj ne prinaša izkušenj običajne poslovne banke, ampak izkušnje vodenja razvojne banke, ki tako kot Banka Slovenije predstavlja institucijo posebnega državnega pomena s specifično vlogo v ekonomski politiki države in ki zahteva višji nivo transparentnosti v odnosu do drugih institucij države in do javnosti. Mag. Bradeško ima izkušnje tudi na drugem ključnem področju delovanja centralne banke – bančnem nadzoru, ki izhajajo tako iz obdobja njegovega dela v Banki Slovenije kot tudi iz dela v SID banki pri upravljanju tveganj in vodenju banke. Več kot 8 let je opravljal funkcijo predsednika nadzornega sveta Prve kreditne zavarovalnice, kar dopolnjuje njegove reference tudi s področja zavarovalniškega poslovanja. Uspešnost in prepričljivo strokovnost kandidata potrjujejo tudi celoviti formalni pregledi primernosti in ustreznosti, ki jih je mag. Bradeško do sedaj opravil. Noben od dosedanjih pregledov ni ugotovil kakršnihkoli zadržkov za opravljanje funkcije vodenja oziroma nadzora. Mag. Bradeško se je tudi javno predstavil in na predstavitvi svoje kandidature tudi podrobno in poglobljeno predstavil pogled in vizijo delovanja Banke Slovenije, predvsem na področju denarne politike in bančnega nadzora.

Na podlagi posvetovanj s poslanskimi skupinami je mogoče ugotoviti: med vsemi prijavljenimi kandidati mag. Bradeško uživa prepričljivo največjo podporo in zaupanje poslank in poslancev. Omenjene dolgoletne strokovne izkušnje, kandidatova integriteta, dokazane sposobnosti sodelovanja v različnih okoljih ter izkazana podpora uglednih strokovnjakov nedvomno utemljujejo primernost za funkcijo viceguvernerja, člana sveta Banke Slovenije in omogočajo utemeljeno pričakovanje, da bo mag. Bradeško v primeru imenovanja strokovno in vestno opravljal svojo funkcijo. Predsednik republike zato predlaga, da mag. Jožefa Bradeška imenujete za viceguvernerja Banke Slovenije in iskreno upamo, da bo podpora njegovemu imenovanju danes tudi večinska. Hvala lepa.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Predlog je obravnavala Mandatno-volilna komisija kot matično delovno telo, ki je zboru pisno poročala. Prijavljenih k razpravi ni.

Prehajamo na izvedbo glasovanja o predlogu za imenovanje viceguvernerja, člana Sveta Banke Slovenije. V skladu s petim odstavkom 37. člena Zakona o Banki Slovenije Državni zbor o

imenovanju viceguvernerja, člana Sveta Banke Slovenije odloča s tajnim glasovanjem.

V skladu s prvim odstavkom 92. člena Poslovnika zbora vodi tajno glasovanje komisija, ki je sestavljajo predsedujoči ter štirje poslanci, ki jih izvoli Državni zbor. Poslanske skupine so mi že posredovane predloge za člane komisije, ki vodi glasovanje. To so: dr. Mitja Horvat, Poslanska skupina Stranke modernega centra, gospod Jan Škoberne, Poslanska skupina Socialnih demokratov, Miha Kordiš, Poslanska skupina Združena levica in gospod Jožef Horvat, Poslanska skupina Nove Slovenije – krščanskih demokratov. Član te komisije sem tudi sam kot predsedujoči. Pri delu komisije bo sodelovala tudi namestnica generalne sekretarke gospa Jerneja Bergoč. Ali kdo takšnemu predlogu za sestavo komisije nasprotuje? Besedo ima gospod Jože Tanko.

JOŽE TANKO (PS SDS): Hvala lepa za besedo, gospod predsednik.

Seznamam vas, da želimo v tej komisiji sodelovati. Mislim, da je glede na velikost poslanske skupine in tudi na pomembnost odločanja to treba zagotoviti in predlagam, da gre v volilno komisijo gospod Breznik.

MATJAŽ HAN (PS SD): Proceduralno!

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Postopkovno, gospod Matjaž Han.

MATJAŽ HAN (PS SD): Da bo seja čim prej končana v pozitivnem vzdušju, tako kot je bila začeta, se mi odpovemo temu mestu in predlagamo, da to SDS vzame in da upošteva še žensko kvoto. Hvala lepa.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Če sem pravilno razumel glede na vse skupaj, kar je bilo povedano – čeprav se ženska kvota očitno ne bo upoštevala pri tem –, so predlagani kandidati, o katerih glasujemo: dr. Mitja Horvat, gospod Franc Breznik, Miha Kordiš in gospod Jožef Horvat? Ja.

Glasujemo. Navzočih je 80 poslank in poslancev, za je glasovalo 77, proti pa so bili 3.

(Za je glasovalo 77.) (Proti 3.)

Ugotavljam, da je komisija v predlagani sestavi izvoljena. Tišina, prosim!

V skladu s tretjim odstavkom 92. člena Poslovnika Državnega zbora bo poslankam in poslancem glasovnica vročena tako, da pride vsak poslanec k mizi predsedujočega in pove svoje ime in priimek. Glasuje se tako, da se na glasovnici obkroži beseda »za« ali beseda »proti«. V skladu s petim odstavkom 91. člena Poslovnika Državnega zbora je neizpolnjena glasovnica neveljavna. Neveljavna je tudi glasovnica, iz katere volja poslanke oziroma poslanca ni jasno razvidna. V skladu s petim odstavkom 37. člena Zakona o Banki Slovenije bo predlagani kandidat za viceguvernerja, člana

sveta Banke Slovenije imenovan, če bo »za« glasovala večina vseh poslank in poslancev, to je 46 ali več. Glasovali bomo v dvorani v glasovalnih kabinah. Poslanke in poslanci boste izpolnjeno glasovnico oddali v glasovalno skrinjico, ki bo v dvorani na mizi ob kabinah za glasovanje.

Prehajamo na izvedbo tajnega glasovanja. Prosim poslance, ki mi boste pomagali pri glasovanju, da se takoj zglasite v sobi 217, kjer boste prevzeli volilni material. Glasovanje se bo začelo ob 17. uri in bo trajalo do 17.15 ure. Po končanem glasovanju prosim poslance, ki mi boste pomagali pri glasovanju, da se zberete v sobi 217.

Prekinjam to točko dnevnega reda in sejo zbora, ki jo bomo nadaljevali ob 17.35 uri.

(Seja je bila prekinjena ob 16.49 in se je nadaljevala ob 17.35.)

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Spoštovane kolegice poslanke in kolegi poslanci, gospe in gospodje!

Nadaljujemo s prekinjeno sejo zbora in obravnavo **prekinjene 29.a točke, to je s predlogom za imenovanje viceguvernerja, člana Sveta Banke Slovenije.**

Dovolite, da preberem zapisnik o ugotovitvi izida glasovanja o imenovanju mag. Jožefa Bradeška za viceguvernerja, člana Sveta Banke Slovenije. Glasovanje je bilo v prostorih Državnega zbora dne 13. decembra 2016. Razdeljenih je bilo 78 glasovnic, oddanih je bilo 78 glasovnic. Neveljavnih je bilo 5 glasovnic, veljavnih je bilo 73 glasovnic. Za je glasovalo 56 poslancev, proti je glasovalo 17 poslancev.

Na podlagi izida glasovanja je bil mag. Jožef Bradeško z večino glasov vseh poslancev imenovan za viceguvernerja, člana Sveta Banke Slovenije. Izvoljeni kandidat je bil imenovan na mesto viceguvernerja, člana Sveta Banke Slovenije, na katerem sedanji viceguvernerki, članici Sveta Banke Slovenije mandat poteče 28. februarja 2017.

Viceguvernerju, članu Sveta Banke Slovenije mag. Jožefu Bradešku čestitam in mi želim uspešno delo.

S tem prekinjam to točko dnevnega reda.

Prehajamo na prekinjeno 1. točko dnevnega reda, to je na Vprašanja poslank in poslancev.

Pregled predlogov sklepov poslank in poslancev za razpravo o odgovorih predsednika Vlade, ministric in ministrov z dne 13. 12. 2016 je objavljen na e-klopi.

V skladu s predlogom poslanca dr. Bojana Dobovška bo zbor odločal o naslednjem predlogu sklepa: Državni zbor bo na naslednji seji opravil razpravo o odgovoru predsednika Vlade dr. Mira Cerarja na poslansko vprašanje

dr. Bojana Dobovška v zvezi z nadzorom nad Banko Slovenije.

Glasujemo. Navzočih je 57 poslank in poslancev, za jih je glasovalo 8, proti pa 46.

(Za je glasovalo 8.) (Proti 46.)

Ugotavljam, da sklep ni sprejet.

V skladu s predlogom poslanca mag. Branka Grimsa bo zbor odločal o naslednjem predlogu sklepa: Državni zbor bo na naslednji seji opravil razpravo o odgovoru predsednika Vlade dr. Mira Cerarja na poslansko vprašanje mag. Branka Grimsa glede državnih arhivov SFRJ, ki se nanašajo na Republiko Slovenijo.

Glasujemo. Navzočih je 60 poslank in poslancev, za je glasovalo 3, proti 50.

(Za je glasovalo 3.) (Proti 50.)

Ugotavljam, da sklep ni sprejet.

V skladu s predlogom poslanca Luke Mesca bo zbor odločal o naslednjem predlogu sklepa: Državni zbor bo na naslednji seji opravil razpravo o odgovoru predsednika Vlade dr. Mira Cerarja na poslansko vprašanje Luke Mesca v zvezi z negativnimi posledicami privatizacij podjetij v državni lasti v luči zadnjih dogajanj s podjetjem Helios.

Glasujemo. Navzočih je 59 poslank in poslancev, za je glasovalo 10, proti pa 45.

(Za je glasovalo 10.) (Proti 45.)

Ugotavljam, da sklep ni sprejet.

V skladu s predlogom poslanca dr. Vinka Gorenaka bo zbor odločal o naslednjem predlogu sklepa: Državni zbor bo na naslednji seji opravil razpravo o odgovoru ministrice za notranje zadeve mag. Vesne Györköš Žnidar na poslansko vprašanje dr. Vinka Gorenaka v zvezi s pripravami Republike Slovenije na morebiten nov migrantski val.

Glasujemo. Navzočih je 60 poslank in poslancev, za so glasovali štirje, proti pa jih je bilo 51.

(Za so glasovali 4.) (Proti 51.)

Ugotavljam, da sklep ni sprejet.

V skladu s predlogom poslanke Violete Tomić bo zbor odločal o naslednjem predlogu sklepa: Državni zbor bo na naslednji seji opravil razpravo o odgovoru ministrice za zdravje gospe Milojke Kolar Celarc na poslansko vprašanje Violete Tomić v zvezi s spremembami Uredbe o razvrstitvi prepovedanih drog.

Glasujemo. Navzočih je 60 poslank in poslancev, za jih je glasovalo 11, proti pa 47.

(Za je glasovalo 11.) (Proti 47.)

Ugotavljam, da sklep ni sprejet.

V skladu s predlogom poslanke Anje Bah Žibert bo zbor odločal o naslednjem predlogu sklepa: Državni zbor bo na naslednji seji opravil razpravo o odgovoru ministrice za finance mag. Mateje Vraničar Erman na poslansko vprašanje gospe Anje Bah Žibert v

zvezi s problematiko seznanjenosti ministrstva o dogajanju v NLB d. d.

Glasujemo. Navzočih je 60 poslank in poslancev, za je glasovalo 7, proti pa 48.

(Za je glasovalo 7.) (Proti 48.)

Ugotavljam, da sklep ni sprejet.

V skladu s predlogom poslanca dr. Mateja T. Vatovca bo zbor odločal o naslednjem predlogu sklepa: Državni zbor bo na naslednji seji opravil razpravo o odgovoru ministra za infrastrukturo dr. Petra Gašperšiča na poslansko vprašanje dr. Mateja T. Vatovca v zvezi s krizo zračnega prometa po privatizaciji Aerodroma Ljubljana in Adrie Airways.

Glasujemo. Navzočih je 60 poslank in poslancev, za jih je glasovalo 9, proti pa 48.

(Za je glasovalo 9.) (Proti 48.)

Ugotavljam, da sklep ni sprejet.

V skladu s predlogom poslanke gospe Jelke Godec bo zbor odločal o naslednjem predlogu sklepa: Državni zbor bo na naslednji seji opravil razpravo o odgovoru ministrice za zdravje gospe Milojke Kolar Celarc na poslansko vprašanje gospe Jelke Godec v zvezi s sklepom Ministrstva za zdravje.

Glasujemo. Navzočih je 59 poslank in poslancev, za jih je glasovalo 7, proti pa 47.

(Za je glasovalo 7.) (Proti 47.)

Ugotavljam, da sklep ni sprejet.

V skladu s predlogom poslana gospoda Jožefa Horvata bo zbor odločal o naslednjem predlogu sklepa: Državni zbor bo na naslednji seji opravil razpravo o odgovoru ministrice za finance mag. Mateje Vraničar Erman na poslansko vprašanje gospoda Jožefa Horvata v zvezi s številom naznanitev kaznivih dejanj s strani članov upravnega odbora DUTB.

Obrazložitev glasu v imenu Poslanske skupine Nove Slovenije – krščanskih demokratov, mag. Matej Tonin.

MAG. MATEJ TONIN (PS NSi): Torej, gre za eno izmed ključnih tem, ki bi ji morali v tej Sloveniji posvečati ogromno pozornosti, to pa je bančna kriminaliteta. Bančniki so vsem nam naložili več kot 2 tisoč 500 evrov dolga, ki ga bomo odplačevali v prihodnjih letih. In ne pomaga praktično ničesar, niti eden bančnik še ne sedi za rešetkami. Ne pomaga niti to, da minister za pravosodje obiskuje Islandijo, kjer so praktično vse te bančne kriminalce strpali v zapore. In zato se mi zdi nujno, da ta parlament začne te teme resno obravnavati in na nek način vršiti tudi pritisk, da se v okviru tega karkoli zgodi. Včasih imamo vsaj v Poslanski skupini Nove Slovenije občutek, da se ta parlament pretрга v zvezi z brezzveznimi otrobi. Ta parlament se je sposoben ure in ure, na desetine ur pogovarjati o stvareh, ki so za življenje ljudi popolnoma nepomembne oziroma manj pomembne. Na nek način pa teme, ki se pa tičejo velikih stvari, ki so oškodovale številne

državljane, kar tako brzijo mimo nas. In zato jaz resnično upam, da bo pa tokrat vladna koalicija ravnala nekoliko drugače in bo podprla predlog mojega poslanskega kolega gospoda Horvata, da vendarle o tej temi opravimo razpravo. Zato vas prosim, da glasujete za ta sklep, da se opravi razprava.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Obrazložitev glasu v imenu Poslanske skupine Združena levica, dr. Franc Trček.

DR. FRANC TRČEK (PS ZL): Hvala za besedo predsedujoči!

Malo za šalo, malo za res – tudi otrobi so pomembni, če ne drugega za prehrano, ampak lahko bi časovno manj časa namenjali temu. Definitivno pa ne glede na naša ideološka preččenja se mi zdi, da je ta izkušnja bančne luknje preboleča, da se je ne bi resno lotili. In formalno se reče res, da moramo opraviti neko splošno razpravo, ampak teh splošnih razprav je bilo verjetno že preveč – je treba opraviti neko fokusirano razpravo o tej tematiki. Mi v Združeni levici bomo podprli ta predlog, kako bo pa ravnala koalicija, to je pa seveda njihova odgovornost. Hvala.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Še kakšna obrazložitev v imenu poslanske skupine?

Potem obrazložitev v lastnem imenu, Miha Kordiš.

MIHA KORDIŠ (PS ZL): Hvala za besedo, predsedujoči.

Ne vem, nemara so me zmedla kratka krila gori na balkonu, ampak jaz bom, čeprav sem socialist, podprl predlog Nove Slovenije. Ne toliko zato ker bi imel na sumu kriminaliteto, ampak zato ker gre za sistemska vprašanja zlorabe, ki se dogajajo v našem finančnem sektorju, ki so se dogajale pred krizo in jih je kriza razgalila in so se nenazadnje prenesle na Družbo za upravljanje terjatev bank; so v resnici kapitalistični »business as usual«. To pa še ne pomeni, da glavnih lopovov ne smemo poloviti in zapreti, kar je nenazadnje tudi ključna intenca in želja predlagatelja in pobudnika te razprave in zato jo bom podprl. Hvala.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Glasujemo. Navzočih je 59 poslank in poslancev. Za jih je glasovalo 19, proti pa 39.

(Za je glasovalo 19.) (Proti 39.)

Ugotavljam, da sklep ni sprejet.

V skladu s predlogom poslanca Mihe Kordiša bo zbor odločal o naslednjem predlogu sklepa: Državni zbor bo na naslednji seji opravil razpravo o odgovoru ministrice za zdravje gospe Milojke Kolar Celarc na poslansko vprašanje Mihe Kordiša v zvezi s škodljivimi določbami Predloga zakona o lekarniški dejavnosti.

Glasujemo. Navzočih je 60 poslank in poslancev. Za jih je glasovalo 10, proti pa 48.

(Za je glasovalo 10.) (Proti 48.)

Ugotavljam, da sklep ni sprejet.

In končno, v skladu s predlogom poslanca gospoda Franca Breznika bo zbor odločal o naslednjem predlogu sklepa: Državni zbor bo na naslednji seji opravil razpravo o odgovoru ministra za gospodarski razvoj in tehnologijo gospoda Zdravka Počivalška na poslansko vprašanje gospoda Franca Breznika v zvezi s problematiko zunanjih gostinskih teras, namenjenim kadilcem.

Glasujemo. Navzočih je 59 poslank in poslancev. Za jih je glasovalo 7, proti pa 48.

(Za je glasovalo 7.) (Proti 48.)

Ugotavljam, da sklep ni sprejet.

S tem zaključujem to točko dnevnega reda ter prekinjam 25. sejo Državnega zbora, ki jo bomo nadaljevali jutri ob 9. uri.

(SEJA JE BILA PREKINJENA 13. DECEMBRA 2016 OB 17.49 IN SE JE NADALJEVALA 14. DECEMBRA 2016 OB 9.02.)

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Spoštovani kolegice poslanke in kolegi poslanci, gospe in gospodje!

Začenjam z nadaljevanjem 25. seje Državnega zbora.

Obveščen sem, da se današnje seje ne morejo udeležiti naslednje poslanke in poslanci: Violeta Tomić od 17.30 ure dalje, gospa Iva Dimić od 15.30 do 18.30, gospa Ljudmila Novak od 12. do 19. ure, gospod Bojan Podkrajšek, Luka Mesec od 18.30 do 20. ure, dr. Franc Trček od 18. ure, Matjaž Hanžek, gospod Roberto Battelli in gospod Jožef Horvat od 12. ure dalje. Vse prisotne lepo pozdravljam!

Prehajamo na **28. TOČKO DNEVNEGA REDA, TO JE NA OBRAVNAVO INTERPELACIJE O DELU IN ODGOVORNOSTI MINISTRICE ZA DELO, DRUŽINO, SOCIALNE ZADEVE IN ENAKE MOŽNOSTI DR. ANJE KOPAČ MRAK.**

Interpelacijo je v obravnavo zboru predložila skupina 19 poslank in poslancev s prvopodpisanim gospodom Jožetom Tankom. Pri obravnavi te točke dnevnega reda poslanke in poslance glede na to, da je v okviru interpelacije izpostavljen konkreten primer obravnave dveh mladoletnih otrok, opozarjam, da v svojih razpravah spoštujete tako mednarodnopravno, ustavno in zakonsko zagotovljene pravice do zasebnosti – 35. člen Ustave, 16. člen Konvencije OZN o pravicah otroka, 17. člen Mednarodnega pakta o državljanskih in političnih pravicah –, do varstva osebnih podatkov – 38. člen Ustave –, še posebej pa varstvo mladoletnih otrok – 56. člen Ustave. Še enkrat poudarjam, prosim za posebno skrbnost; ne le zaradi mladoletnih otrok

temveč tudi zato, ker so postopki še odprti. Prav tako smo v skladu z Ustavo Republike Slovenije tudi kot državni organ odškodninsko odgovorni za škodo, ki lahko nastane z našim protipravnim ravnanjem – 26. člen Ustave.

Besedo dajem predstavnici predlagateljica gospe Suzani Lep Šimenko za dopolnilno obrazložitev interpelacije.

SUZANA LEP ŠIMENKO (PS SDS): Hvala za besedo, predsednik. Spoštovane poslanke, spoštovani poslanci, spoštovana vladna ekipa, lepo pozdravljeni!

24. oktobra 2016 smo v Poslanski skupini Slovenske demokratske stranke ponovno vložili interpelacijo o delu in odgovornosti ministrice za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti dr. Anje Kopač Mrak, tudi drugič zaradi številnih nepravilnosti v primeru odvzema koroških dečkov starim staršem. Razlogi in argumenti, ki smo jih ob prvi interpelaciji v Slovenski demokratski stranki že izpostavili, so se v vmesnem času le še dodatno potrdili. 19. oktobra 2016 je bila namreč javno objavljena odločitev Vrhovnega sodišča, ki je ugotovilo, da je bil odvzem dveh dečkov starim staršem nezakonit in da so bile starim staršem kršene ustavno varovane pravice. Ugotovljeno in potrjeno je bilo, da je Center za socialno delo Velenje otroka odvezel prehitro; počakati bi namreč moral na odločitev ministrstva glede dovoljenja za izvajanje rejništva starim staršem. Sodna veja oblasti je pravnomočno in dokončno ugotovila, da je z odvzemom koroških dečkov prišlo do kršitve človekove pravice do družine in to iz razlogov, na katere smo opozarjali že ob prvi interpelaciji in so bili v javnosti znani že ves čas. V normalni državi bi bilo jasno, kaj bi sledilo takšni odločitvi Vrhovnega sodišča – ministrica bi odstopila sama ali pa bi jo k temu pozval predsednik Vlade; nenazadnje je sam že pred prvo interpelacijo dejal, da je mogoče najti določene vidike njene objektivne odgovornosti. V razvitih demokracijah ministri odstopajo zaradi bistveno manjših zadev, še posebej če so vanje vpleteni in so strankarsko sodelovali pri političnem imenovanju odgovornih oseb na strokovna mesta. A predsednik Vlade tudi tokrat ni ukrepal. Ministrici, ki omogoča kršenje ustavno varovanih pravic, zaupa. Ne gre zgolj za to, kaj je ministrica naredila, temveč za to, kaj je opustila in bi bila dolžna storiti ter kaj je kot nosilka politične funkcije zagovarjala. Brezbrižnost in aroganca tako ministrice za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti kot predsednika Vlade kažeta na popolno zatajitev pred volitvami večkrat izrečenih in poudarjenih načel pravne države ter visokih moralnih in etičnih standardov, ki jih je dr. Miro Cerar tako rad in pogosto izpostavljal. Niti sedaj, ko bi morali slediti sodbi Vrhovnega sodišča, temu ni tako. Sodba Vrhovnega sodišča opozarja na temeljne pomanjkljivosti, ki so bile v postopkih odločanja organov, ki spadajo pod nadzor

Ministrstva za delo, prezrte. Razmerje med otroki in njihovimi starimi starši je varovano z ustavo in Evropsko konvencijo o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin. Govoriti o tem, da je ta sodba prva, ki govori o pravici starih staršev do družinskega življenja, kar je v prvem odzivu na sodbo izjavila ministrica, kaže na ignoranco do materije s področja njenega dela. O pravici starih staršev do družinskega življenja pojasnjuje namreč večletna praksa Evropskega sodišča za človekove pravice. Nepoznavanje ali ignoranca do materije ter neprimeren izbor kadra na najvišja mesta organov v sestavi ministrstva pa se kaže v nezakonitostih, kot je primer koroških dečkov. Dejstva, argumenti, ugotovitve upravne inšpekcije in nenazadnje tudi sodba Vrhovnega sodišča potrjujejo, da je pri odvzemu dveh koroških dečkov starim staršem šlo za nezakonitosti, ki se dogajajo pod okriljem Ministrstva za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti.

Ministrica se je 6. aprila 2016 z izpostavljenim primerom koroških dečkov pojavila na tiskovni konferenci. Ugotovljene nepravilnosti v samem postopku kažejo na to, da je takrat želela politično prikriti nepravilnosti, ki so se zgodile. S svojo politično avtoriteto je želela vplivati na javno mnenje in prepričati širšo javnost, da je vse v najlepšem redu. Kot opozicija smo seveda dolžni opozoriti na zlorabo politične funkcije za kritje strokovnih napak. V danem primeru ne gre za zlorabo konkretnega primera, ampak za to da kot opozicija ravnamo odgovorno in uporabimo vsa možna politična sredstva, saj je ministrica iz politične funkcije ves čas zagovarjala odločitev institucij, ki so kršile človekove pravice oziroma za odpravo kršitev človekovih pravic ni naredila nič, čeprav bi po nadzorstveni funkciji to lahko storila. Interpelacijo zoper ministrico smo vložili zaradi njene odgovornosti pri nesorazmernem posegu v človekove pravice, varovane z Ustavo Republike Slovenije – le-te so: varovanje otrok in družine ter ustvarjanje za varstvo potrebnih razmer po tretjem odstavku 53. člena Ustave, posebno varstvo in skrb za otroke po 56. členu Ustave, pravica do osebnega dostojanstva otrok in njihovih starih staršev po 34. členu Ustave, pravica do zasebnega življenja otrok in starih staršev po 35. členu Ustave – ter zaradi opustitve dolžnega ravnanja v okviru političnih in uradnih pooblastil ter za zagotavljanje teh človekovih pravic pri nezakonitem odvzemu otrok v oskrbi starih staršev s strani Centra za socialno delo Velenje ter pri razbitju družinske skupnosti in s tem posegom v ustavne pravice starih staršev in vnukov. Drugič, zaradi odgovornosti in opustitve ravnanja kot pristojne ministrice, ki je dolžna zagotavljati, da državni organi in nosilci javnih pooblastil v vseh postopkih v zvezi z otrokom skrbijo za otrokovo korist in celovitost družinske skupnosti. In tretjič, zaradi odgovornosti in vpletenosti pri politizaciji dela centrov za socialno delo na primeru Centra

za socialno delo Slovenj Gradec in odgovornosti za posledice prikritja napak Centra za socialno delo Slovenj Gradec, ki je bil pristojen za odločanje o vlogi za rejništvo starih staršev, pri katerih sta vnuka živeła.

Poglejmo nepravilnosti in odgovornost ministrice skozi postopke nezakonitega odvzema koroških dečkov. Odgovor na interpelacijo namreč ne vsebuje konkretnih odgovorov na posamezne konkretne očitke. Na več mestih je celo manipulativen in namerno zamolči bistvo problema. Stara starša sta skrbela za svoja vnuka po tem, ko je partner njune hčere umoril njuno hči, mamó dveh otrok. Otroka sta bila v njuni oskrbi tri mesece, vse do takrat ko je Center za socialno delo Velenje vnuka odvzel in ju dodelil v rejništvo neznaní družini. Odvzem otrok je bil skrajno neprimeren in sicer na način, da sta bila otroka odpeljana iz vrtca brez vednosti starih staršev. Takšen način bi lahko uporabili zgolj v primeru, da bi bilo zdravje ali življenje otrok ogroženo. Šlo je za preuranjen, nesorazmeren in nezakonit poseg pri izvrševanju odločitve Centra za socialno delo Velenje, s katerim se je poseglo v družinsko skupnost starih staršev in vnukov, kot jo priznava 8. člen konvencije o človekovih pravicah in temeljnih svoboščinah. Čeprav sta stara starša za otroka skrbela 3 mesece, jima Center za socialno delo Velenje ni dodelil skrbništva, kar je skrajno nenavadno, saj 182. člen Zakona o zakonski zvezi in družinskih razmerjih določa, da se za skrbnika imenuje njegov sorodnik, če to ni v nasprotju s koristmi varovanca. Glede na to, da sta bila otroka pri starih starših tri mesece, to zagotovo ni bilo v nasprotju s koristmi otroka. Babica je na pristojni center za socialno delo Slovenj Gradec vložila vlogo za dodelitev rejništva. Ker gre za upravni postopek, bi moralo o vlogi odločiti ministrstvo z odločbo – bodisi vlogi ugodí ali vlogo zavrne. V konkretnem primeru Center za socialno delo Slovenj Gradec vloge ni posredoval na ministrstvo in ministrstvo o tem ni odločalo v zakonitem roku, to je v 60 dneh. Postopek dodelitve rejništva starim staršem še ni bil zakonito končan, ko se je Center za socialno delo Velenje že odločil in otroka dodelil neznanim rejnikom, kar pomeni, da je bil tudi postopek določitve drugih rejnikov izveden prehitro, samovoljno in nezakonito ter ne ozirajoč se na to, ali bo stara mama upravičena do rejništva ali ne. To je nenazadnje potrdilo tudi Vrhovno sodišče. Za to okoliščino je ministrica vedela, saj je bila izpostavljena v medijih, nanjo je posebej opozorila tudi babica. Tako nepravilnost bi morala ugotoviti tudi socialna inšpekcija, ki je naredila izredni pogled na pobudo ministrice, a le-ta ni ugotovila nepravilnosti. Odločba s strani ministrstva je bila izdana komaj 11. aprila 2016 – čez zakonsko določeni rok ter za tem, ko sta bila otroka že v neznaní rejniški družini. Izmed vseh nepravilnosti v postopku odvzema koroških dečkov je torej najhujša ravno ta, ki jo je sedaj

dokončno in pravnomočno ugotovilo Vrhovno sodišče, ki je navedlo, da je razmerje med otroci in njihovimi starimi starši varovano z ustavo in Evropsko konvencijo o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin. Vrhovno sodišče je izpostavilo, da je treba varovati pravico otrok do starih staršev, pa tudi pravico starih staršev do otrok – ne le pred posegi države, tudi z aktivnim ravnanjem in skrbjo državnih organov. Pri tem razmerje starši in njihovi vnuki lahko nastane in obstoji brez predhodno izdanih pravnih aktov pristojnih organov.

Stališče, ki ga je ministrica ves čas politično zagovarjala, izhaja iz napačne ugotovitve, da se starim staršem in vnuku ne prizna statusa družinske skupnosti, ki ga priznava Evropska konvencija o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin. Praksa Evropskega sodišča in nenazadnje na tem temelji tudi odločitev Vrhovnega sodišča: poseg v družinsko skupnost s strani države bi se lahko izvedel zgolj zaradi ogroženosti otrok. Ta pogoj v tem primeru ni bil izpolnjen, kar najbolj dokazuje prav dejstvo, da sta otroka kar 3 mesece živeła pri starih starših ter široka podpora skupnosti, v kateri stara starša žívita.

Povsem manipulativno je zatrjevanje ministrice, da je ob tako jasni odločitvi in obrazložitvi sodbe Vrhovnega sodišča treba zasledovati korist otrok. Seveda je treba zasledovati korist otrok, temu nihče ne nasprotuje. Vendar kdo lahko trdi, da je korist otrok v tem, da se razbije družinska skupnost, v kateri živijo, in pri čemer ni razlogov, zaradi katerih bi bili ogroženi? Če bi izhajali iz te prakse, bi lahko centri za socialno delo po svoji diskreciji razbili več tisoč družinskih skupnosti v Sloveniji, ministrica pa bi to zagovarjala kot strokovne odločitve, v katere se poslanke in poslanci kot predstavniki ljudstva ne smemo vtikati.

Če bi obramba ministrice v tem delu držala, potem Vrhovno sodišče ne bi odločilo, da je šlo v primeru koroških dečkov za neustaven poseg v družinsko skupnost, saj bi po načelu sorazmernosti upoštevalo korist otrok in zavzelo stališče, da je bil ta poseg nujen. Tudi dejstvo, da Vrhovno sodišče ni odločalo o vrnitvi dečkov starim staršem, v ničemer ne zmanjša teže posega v družinsko skupnost. O vrnitvi ni moglo odločati, saj ti postopki tečejo pred drugimi sodišči in v ničemer ne bodo vplivali na pravnomočno ugotovljen poseg v družinsko skupnost.

Ministrica je izredni nadzor socialne inšpekcije nad odločitvijo Centra za socialno delo Velenje najverjetneje zahtevala zaradi pritiskov javnosti. Ugotovitve nadzora pa so bile predstavljene na že omenjeni tiskovni konferenci 6. aprila. Ugotovitev nadzora je bila, da so odločitve zakonite in da nepravilnosti pri delovanju Centra za socialno delo Velenje ni bilo. Na tiskovni konferenci je bil med drugim tudi naveden razlog odvzema otrok starim staršem in sicer, da stara starša nista več

sodelovala s Centrom za socialno delo Velenje, pri čemer ni bilo konkretno pojasnjeno, kaj točno naj bi to nesodelovanje sploh pomenilo.

Več kot očitno gre za dejstvo, da stara starša nista sodelovala s Centrom za socialno delo Velenje, ker se z odvzemom vnukov nista strinjala. Zastrašujoče je dejstvo, da ministrstvo deluje po principu, da če se z njim ne strinjaš, se lahko nestrinjanje opredeli kot nesodelovanje in s tem organ na silo uredi družinsko razmerje in le-to zagovarja kot avtonomno, strokovno odločitev, ki ji seveda moramo državljanke in državljani Republike Slovenije zaupati, saj jo je nenazadnje izrekla stroka in tej stroki ne bi smeli oporekati.

Na tiskovni konferenci 6. aprila so bili ob ministrici prisotni še direktor socialne inšpekcije, takratna direktorica Centra za socialno delo Velenje in profesorica dr. Gabi Čačinovič Vogrinčič. Informacijski pooblaščenec je 31. avgusta ugotovil, da se je profesorica Čačinovič Vogrinčič kot strokovna zunanja sodelavka na nezakonit način seznanjala z osebnimi podatki, saj za seznanitev ni imela ustrezne pravne podlage, in sicer v času od 4. aprila do 11. aprila 2016. Informacijski pooblaščenec je kratko časovno obdobje razumel kot olajševalno okoliščino, hkrati pa navedel, da se v tem obdobju ni seznanila z listinsko dokumentacijo, temveč so bili podatki posredovani zgolj ustno, kar lahko pomeni tudi to, da je profesorica Gabi Čačinovič Vogrinčič svoje strokovno mnenje zavzela le na podlagi ustnih informacij, kar dodatno pojasnjuje dejstvo, da tiskovna konferenca dne 6. aprila 2016 ni bila namenjena objektivni predstavitvi stališča, temveč zgolj pokritju odločitev Centra za socialno delo Velenje in Centra za socialno delo Slovenj Gradec. Odločitev za odvzem vnukov je bila po mnenju sodelujočih na tiskovni konferenci strokovna in v največjo korist otrok. O odvzemu otrok naj bi odločila stroka, kar naj bi pomenilo, da strokovne odločitve ne morejo biti napačne ali predmet dvoma. S takšno razlago se seveda ne moremo strinjati, še posebej takrat ko se izkaže, da je politika tista, ki opravičuje tako imenovane strokovne odločitve in ne dejanskih argumentov. Socialna inšpekcija ni zaslišala starih staršev, da bi preverila ali stanje, ki ga navajajo v Centru za socialno delo Velenje, drži, kar pomeni, da dejanskega stanja sploh niso ugotavljali. Posledično tudi ne strokovnosti in zakonitosti dela Centra za socialno delo Velenje, saj se niso mogli prepričati o resničnosti dokumentacije, ki jo je predložil center. Mnenje socialne inšpekcije je ministrica podprla in zagovarjala. Četudi socialna inšpekcija ni ugotovila nezakonitosti, ministrica na to ni odreagirala. Niti po sodbi Vrhovnega sodišča ne, kar dodatno potrjuje dejstvo, da je želela zgolj formalno pokriti nestrokovno in nezakonito delo Centra za socialno delo Velenje in Centra za socialno delo Slovenj Gradec.

8. aprila je svoje izsledke nadzora na Centru za socialno delo Velenje predstavila tudi Varuhinja

človekovih pravic. Tudi ona ni ugotovila nepravilnosti in tudi ta nadzor je bil opravljen zgolj na podlagi poročila Centra za socialno delo Velenje. Razgovora s starimi starši tudi s strani varuhinje ni bilo.

Konec maja je Upravno sodišče ugotovilo, da je bil odvzem otrok starim staršem nezakonit. Vloga za rejništvo je bila s strani stare mame vložena 13. januarja, upravni postopek je bil uveden 27. januarja, ko je bila vloga po dopolnitvi popolna. Ker gre za upravni postopek, v katerem je pristojni organ za odločanje ministrstvo, bi moral Center za Slovenj Gradec vlogo babice odstopiti v reševanje na ministrstvo. O vlogi bi moralo biti odločeno najkasneje v roku 60 dni. Center za socialno delo Slovenj Gradec pa je vlogo na ministrstvo poslal šele 11. aprila, verjetno še to po pozivu ministrstva. Ministrstvo je sicer še isti dan izdalo zavrnilno odločbo babici, a prepozno. Skrajni rok za to je bil 27. marec 2016. Nezakonito odločanje o rejniški pravici pa je nepravilnost, ki je vplivala na odvzem otrok iz oskrbe starih staršev, saj postopek ni bil zakonito zaključen. Pravica do rejništva predstavlja bistveni predpogoj za odločanje o tem, ali se vnuka odpelje v drugo rejniško družino in ne dodeli rejništva starim staršem. Tega tudi ni ugotovila socialna inšpekcija, čeprav je šlo za zelo očitno kršitev, ministrica pa, kot rečeno, na to ni odreagirala. Direktor Centra za socialno delo Slovenj Gradec je zaradi objektivne odgovornosti po ugotovitvah upravne inšpekcije odstopil. Žel veliko prepozno. Je pa s tem potrdil, da je prišlo do napak, ki jih je ministrica zagovarjala. Odgovornosti pa ni čutila ministrica, pa čeprav se je pri imenovanju taistega direktorja osebno angažirala in so takrat predstavniki ministrstva v svetu centra za socialno delo povozili mnenje zaposlenih, ki so vztrajali, da Jurij Šumečnik ne izpolnjuje pogojev za vodilnega delavca v socialni, saj ni imel zahtevanih delovnih izkušenj na področju socialnega varstva. Kljub dejstvu je po ponovnem razpisu in ob zadostni politični večini v svetu zavoda dobil podporo in postal direktor. Seveda ni zanemarljivo, da je bil politično nastavljeni direktor vidni član SD. Politika je v tem primeru povozila stroko in takšne politične odločitve so imele za posledico nezakonito ravnanje direktorja. Prav zaradi tega bi tudi ministrica morala nositi odgovornost za nepravilnosti na Centru za socialno delo Slovenj Gradec. Nepravilnosti v postopku pri odločanju o vlogi za rejništvo na strani Centra za socialno delo Slovenj Gradec je potrdilo tudi Vrhovno sodišče. V postopku so bile kršene človekove pravice, postopek je bil nezakonit. Julija 2016 je odstopila, kot izhaja iz izjav medijev, iz osebnih razlogov tudi direktorica Centra za socialno delo Velenje. Tudi veliko prepozno, nepopravljiva škoda je bila narejena.

Po odvzemu otrok iz družinske skupnosti so se dolgo časa onemogočali stiki vnukov s starimi starši; stike so se jima omogočili šele po

odločitvi Upravnega sodišča junija 2016. Stara starša sta danes sicer upravičena do stikov z vnuroma, vendar le enkrat do dvakrat mesečno in ob prisotnosti socialnih delavcev. Z javno razglasitvijo sodbe Vrhovnega sodišča 19. oktobra 2016 se je dokončno potrdila nezakonitost odvzema vnukov starim staršem in poseg v ustavne pravice do družinske skupnosti.

Gre za odločitve, ki jo je ministrica zagovarjala, pri tem pa opustila svojo nadzorstveno funkcijo, da bi že takrat znane kršitve preprečila in jih odpravila. Izgovor, da sodišče ni presojalo o koristi otrok, je manipulativen; sodišče je sicer zavrglo zahtevek za začasno odredbo, s katero je zastopnik zahteval vrnitev vnukov starim staršem, vendar zgolj iz razloga, ker o dovoljenju za rejništvo odloča drugo sodišče. Odgovornost ministra je jasno opredeljena v Zakonu o državni upravi in Ustavi Republike Slovenije. V skladu s 114. členom Ustave je vsak minister odgovoren za delo svojega ministrstva, na podlagi 16. člena Zakona o državni upravi pa minister vodi in predstavlja ministrstvo ter izdaja predpise in druge akte v skladu z zakonom ter sprejema druge odločitve iz pristojnosti ministrstva. V odnosu do organov v sestavi ministrstva, kot je socialna inšpekcija v okviru Inšpektorata za delo Republike Slovenije, pa minister po 23. členu Zakona o državni upravi daje organom usmeritve za delo ter obvezna navodila in naloge, da v mejah svoje pristojnosti opravi določene ukrepe ter o tem poroča. V zvezi s tem lahko minister zahteva poročila, podatke in druge dokumente v zvezi z delom organa v sestavi.

Pri odvzemu vnukov je prišlo do številnih nepravilnosti. Sporen je bil način odvzema otrok starim staršem, saj življenje ali zdravje otrok ni bilo ogroženo. Morilcu matere otrok, njihovemu očetu ni bila odvzeta roditeljska pravica, namesto tega je celo sodeloval kot stranka v postopku. Center za socialno delo Slovenj Gradec je nezakonito obravnaval vlogo za rejništvo starih staršev, ker je ni oddal v odločanje pristojnemu ministrstvu; s tem se je onemogočil postopek dodelitve starim staršem v rejništvo, saj o njuni vlogi ni bilo zakonito odločeno. Center za socialno delo Velenje ni imel stvarno utemeljenih razlogov, da ne bi otroka v rejništvu dodelil starim staršem; nesodelovanje starih staršev ne more biti utemeljen razlog, odločilna bi morala biti zgolj otrokova korist. Otrokoma ni bil dodeljen skrbnik, ki bi moral biti praviloma sorodnik otrok, razen če to ne bi bilo v nasprotju s koristmi otrok. Socialna inšpekcija je nadzor opravila zgolj na osnovi poročila Centra za socialno delo Velenje, ne da bi se pogovorila z nasprotno stranjo, v tem primeru s starimi starši. In kot je najbolj očitno, bilo je poseženo v človekovo pravico do družinskega življenja starih staršev in vnukov.

V skladu s 53. členom Ustave mora država v vseh svojih dejanjih paziti na to, da bo varovala družino in otroke in za to varstvo

zagotavljala potrebne razmere. V skladu z 8. členom Evropske konvencije o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin je kot družina varovana tudi širša družina, še posebej če gre za vzpostavljene družinske odnose med otroki in drugimi sorodniki. Tudi v tem odgovoru na interpelacijo – tako kot v prvem in med celotno razpravo – se je ministrica izognila pojasnilom, zakaj je s svojim ravnanjem omogočila ohranitev stanja neustavnega razbitja družinske skupnosti, čeprav ima na voljo jasne formalne vzvode po Zakonu o državni upravi in po Zakonu o upravnem postopku. Ministrica dr. Anja Kopač Mrak v zvezi s temi nepravilnostmi in posegi v človekove pravice ni samo objektivno, temveč tudi subjektivno odgovorna. Socialna inšpekcija je organ v sestavi ministrstva, ki je sicer pri svojem delu samostojen, vendar je v skladu z Zakonom o državni upravi dolžan upoštevati navodila ministrice, ki ima tudi pravico do vpogleda v celotno dokumentacijo inšpekcijskega nadzora. Izsledke nadzora, ki ni ugotovil nepravilnosti, je podprla, čeprav je bilo že od vsega začetka jasno, da socialna inšpekcija ni ugotavljala dejanskega stanja, saj ni zaslišala starih staršev. Z nepravilnostmi je bila seznanjena tako s strani babice kot tudi s strani njenega odvetnika, in to še pred tiskovno konferenco 6. aprila. Namesto da bi v skladu s svojimi pristojnostmi po 23. členu Zakona o državni upravi od socialne inšpekcije zahtevala dodatno preučitev primera, se vse do danes o teh nepravilnostih iz socialne inšpekcije ni opredelila. V skladu z 274. členom Zakona o upravnem postopku ima ministrica kot pritožbeni organ zoper odločitve centrov za socialno delo pravico odpraviti ali razveljaviti odločbe po nadzorstveni pravici, če je bil z odločbo očitno kršen materialni predpis, kot se je to zgodilo v konkretnem primeru, ko o odločbi Centra za socialno delo Slovenj Gradec še ni bilo odločeno v skladu z zakonom. Namesto da bi preučila možnosti, ki jih ima po nadzorstveni pravici, je ministrica nekritično sledila ugotovitvam socialne inšpekcije in se postavila na stališče, da nepravilnosti ni bilo.

Ministrica je aktivno sodelovala pri nameščanju političnega kadra na vodstveno funkcijo in s tem kljub številnim opozorilom zanemarila stroko. Takšna odločitev je imela za posledico nezakonito ravnanje centra za socialno delo, kar je ugotovila upravna inšpekcija. Ministrica bi tako morala nositi odgovornost za politizacijo dela na Centru za socialno delo Slovenj Gradec in za napake, ki so se zaradi političnega in nestrokovnega kadrovanja zgodile. Predsednik Vlade je pred obravnavo prve interpelacije izjavil, da je zaradi nepravilnosti v postopku mogoče najti določene vidike njene objektivne odgovornosti, saj je za zakonito in učinkovito delovanje resorja odgovoren minister. Sledila je odločitev Upravnega sodišča, ki jo je potrdilo tudi Vrhovno sodišče, a predsednik Vlade ni storil ničesar. Če se uporabi politična pooblastila ministra, da se

prikrije ali ohrani določene nepravilnosti pri posegu v človekove pravice, je treba za ugotavljanje odgovornosti uporabiti interpelacijo kot politično sredstvo. In to smo tudi storili, v tem primeru v spremenjenih okoliščinah že drugič.

Interpelacije nismo vložili zgolj zato, ker bi želeli ponovno razpravljati in prepričevati vas, cenjene kolege iz koalicije in tudi dela opozicije, da se je v primeru dveh dečkov ravnalo nezakonito, nemoralno, neetično. O tem smo govorili. Spomnite se glasovanja prve interpelacije. 43 poslancev je bilo za interpelacijo in 38 proti. O tem se je velikokrat izrekla strokovna javnost, o tem se je izreklo tudi Upravno in pa Vrhovno sodišče Republike Slovenije.

V Slovenski demokratični stranki smo na številne nepravilnosti, ki so se skozi izpostavljeni primer zgodile, opozarjali od začetka. S sodbo Vrhovnega sodišča so nastopile nove okoliščine. Glede na to, da ministrica niti po sodno potrjenih nepravilnostih ni toliko samokritična, da bi odstopila sama in da predsednik Vlade niti po odločitvi Vrhovnega sodišča ne ukrepa, je edina možnost, da se o njeni odgovornosti ponovno izrečemo tukaj v Državnem zboru. Verjamem, da boste poslanci po spremenjenih okoliščinah in dodatnih argumentih zelo dobro razmislili, kako boste ob koncu glasovali.

Vlagatelji interpelacije tako predlagamo Državnemu zboru, da po opravljeni razpravi razreši dr. Anjo Kopač Mrak z mesta ministrice za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti. Hvala.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Odgovor ministrice za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti dr. Anje Kopač Mrak na interpelacijo ste prejeli 23. 11. 2016. Besedo dajem ministrici dr. Anji Kopač Mrak za obrazložitev pisnega odgovora.

DR. ANJA KOPAČ MRAK: Spoštovani predsednik Državnega zbora, spoštovani predsednik Vlade, ministrski zbor, spoštovani poslanke in poslanci!

Veliko tega, kar smo in bomo slišali danes, smo slišali že pred pol leta – isti predlagatelji z istimi oziroma zelo podobnimi očitki o istem konkretnem primeru. Tudi moji odgovori bodo podobni. Tako kot takrat tudi danes ocenjujem, da vložena interpelacija glede na njeno vsebino predstavlja zlorabo instituta interpelacije. Podpisniki interpelacije kot podlago za interpelacijo uporabljajo vsebino, ki sploh ne bi smela biti predmet interpelacije kot instituta ugotavljanja odgovornosti ministra, pač pa stvar ravnanja institucij socialne države in ustreznih upravnih oziroma sodnih postopkov. Podpisniki interpelacije ste zaradi nerazumevanja ali pa z namenom moje osebne diskreditacije pomešali naloge in pristojnosti posameznih organov.

Vsebina interpelacije temelji na konkretnem primeru obravnave dveh

mladoletnih otrok, pri katerem postopki še zdaleč niso zaključeni. Ustava Republike Slovenije namreč določa, da je proti odločitvam in dejanjem upravnih organov in nosilcev javnih funkcij zagotovljeno sodno varstvo pravic in zakonitih interesov državljanov ter organizacij. In tudi v tem konkretnem primeru, ki ga navajate že v drugi interpelaciji zoper mene, je tako – pravno varstvo je zagotovljeno in postopki pred pristojnimi sodišči so v teku. Tudi današnja interpelacija je zato še vedno predvsem zloraba konkretnega primera; zloraba tragedije družine, zloraba mladoletnih otrok, zloraba starih staršev v ozke politične namene. Gre za tipičen primer politične manipulacije predlagateljev, ki se v konkretnem primeru ne sprašujejo o interesu dveh ubogih otrok, temveč poskušajo pridobiti politične točke. Še enkrat ponavljam: primer, zaradi katerega sem interpelirana, je v prvi državi stvar pristojnih institucij in sodnih postopkov in slednji še vedno niso zaključeni. Odvetnik starih staršev je imel številne javne nastope – nekatere tudi sporne z vidika varovanja osebnih podatkov – in na vsaj enem izmed njih je sredi letošnjega oktobra sam povedal, da je zaradi primera vložil 26 pritožb in 45 pravnih sredstev. Ne le odvetnik starih staršev, tudi podpisniki interpelacije se tako v tej interpelaciji kot v javnih nastopih ves čas javno izrekate in opredeljujete do konkretnih postopkov, v katerih sta udeležena dva mladoletna otroka. Ponavljam, govorimo o konkretnem primeru, govorimo o koristih otrok in varovanju zasebnosti. To bi morali spoštovati vsi, tudi politika in mediji. O koristi otrok namreč, vsaj upam, v naši državi ne bomo razsojali po vzoru ameriških TV serij. Naj spomnim, da je ob obravnavi 21. rednega letnega poročila o delu Varuha človekovih pravic Republike Slovenije za leto 2015 na Komisiji za peticije ter človekove pravice in enake možnosti v začetku oktobra poslanska skupina podpisnikov interpelacije vložila med drugim tudi predlog, s katerim Državni zbor Republike Slovenije priporoča državnim organom, posebej ministrstvu, naj se vzdržijo javnega izjavljanja ali opredelitev do postopkov, v katerih so udeleženi otroci, vse do končne odločitve pred temi državnimi organi. Pa se na tem mestu sprašujem, zakaj podpisniki interpelacije sedaj menijo, da za njih to priporočilo ne velja, saj se v interpelaciji in v javnih nastopih sami ves čas izrekajo in opredeljujejo do konkretnih postopkov, v katerih sta udeležena dva mladoletna otroka. Ob tem moram opozoriti, da je zato treba pri obravnavi te interpelacije v prvi vrsti imeti pred očmi pravico do zasebnosti, ki je v primeru mladoletnih otrok še toliko bolj pomembna in jasno opredeljena v Konvenciji o otrokovih pravicah. Interpelacija predstavlja tudi poskus vplivanja podpisnikov interpelacije na potek in vsebino konkretnega postopka, kar je z vidika delitve oblasti nedopustno. Glede na vsebino obrazložitve je očitno namen interpelacije tudi rušenje zaupanja državljanek in državljanov v

institucije socialne države in diskreditacija mene kot ministrice.

Spoštovani predlagatelji interpelacije! Zdi se, da za vsako ceno hočete mojo glavo. Za vsako ceno želite javno razgrniti zgodbo te družine, pri čemer niste pripravljeni upoštevati in slišati nekaterih temeljnih dejstev. Postopek namestitve otrok v rejniško družino, ki je bil voden s strani pristojnega centra za socialno delo, je bil zaključen, preden sem sama izvedela za ta primer. S pobudo za izvedbo nadzora s strani socialne inšpekcije in z nastopom na novinarski konferenci sem tudi nemudoma in pravočasno izpolnila svojo nadzorno vlogo ter vlogo obveščanja javnosti, ki mi jo dajejo predpisi. Vseskozi sem ravnala po svoji vesti in v skladu s prisego, ki sem jo ob nastopu funkcije ministrice podala pred tem visokim zborom. Ravnala sem in ravnam torej v skladu s svojimi pristojnostmi. Katerikoli minister ali ministrica namreč izven izrecno določenih pristojnosti ne sme posegati v delo organov državne uprave oziroma organov z javnimi pooblastili v zvezi z vodenjem in odločanjem v konkretnih upravnih postopkih, kar postopek na katerega se nanaša interpelacija, nedvomno je. V primeru samostojnosti pri vodenju in odločanju upravnih postopkih na centrih za socialno delo kot ministrica ne le da nimam takšne možnosti, pač pa je tudi ne smem imeti, saj pravno to ni dopustno, kot tudi ni primerno in dopustno, da me predlagatelji interpelacije z zahtevami pozivate k vmešavanju v postopku mimo pooblastil, ki mi jih dajejo zakoni in drugi pravni akti. Zgleda, da bi vi radi živeli v državi, kjer minister odloča, komu bo otrok odvzet, komu bo zaupan v vzgojo in skrb mimo za to pristojnih institucij.

Po drugi strani je precej nenavadno, da interpelacija prav o tem konkretnem primeru, za katerega je odvetnik starih staršev zahteval mojo izločitev iz vseh uradnih postopkov. Da bi bil odstranjen vsak dvom o nepristranskosti, sem tako že spomladi Vladi Republike Slovenije predlagala, naj me izloči iz vseh postopkov. Vlada je to tudi storila. To pomeni, da nisem in ne smem biti seznanjena z vsebino zadeve in da v skladu s svojimi pristojnostmi o pooblastilih o njej ne morem in ne smem odločiti.

Žal o primeru poleg socialne in pravne stroke sodi tudi politika, mediji in ulica. Žal je družina v medijih bolj razgaljena, kot bi smela biti in žal se slišijo le zahteve in pravice starih staršev, ki jih seveda imata, da ne bo narobe razumljeno, vendar predlagatelj, odvetnik starih staršev, včasih tudi ulica pozabljajo na koristi otrok, ki so pred interesi starih staršev. Sodba Vrhovnega sodišča, ki je bila po navedbah podpisnikov povod za drugo interpelacijo, jasno loči med koristni otrok in babice. In če ste jo prebrali, potem veste, da to ni sodba o koristih otrok, pač pa o pravicah babice.

Vrhovno sodišče je odločilo, da je bilo z odvzemom vnukov poseženo v ustavno pravico babice do družinskega življenja. Odločitev

Vrhovnega sodišča spoštujem, vendar tudi Vrhovno sodišče v sodbi poudarja, da je pri odločanju o mladoletnih otrocih na prvem mestu njihova korist, ki je varovana z ustavo in mednarodnimi pogodbami, pa tudi z drugimi zakoni in predpisi, ki veljajo v Republiki Sloveniji. Odrasli imajo zato v razmerju do varstva koristi otrok na prvem mestu dolžnosti, šele nato njihova lastna upravičenja, so med drugim zapisali v sodbi. To mora veljati za celotno delovanje državnih organov, izvajalcev javnih služb, pa tudi nosilcev političnih funkcij in medijev. Vrhovno sodišče Republike Slovenije je v tej zadevi odločalo o ustavnih in konvencijskih pravicah starih staršev do spoštovanja pravice do družinskega življenja. Vrhovno sodišče Republike Slovenije navaja, da je bila stari materi kršena njena ustavna pravica, ni pa ugotavljalo morebitne kršitve pravic otrok kot tudi ne njunih koristi. To ni manipulacija, ki jo očitajte, pač pa je dejstvo, ki je v odločitvi večkrat poudarjeno, in sicer, da odločanje v korist otrok ni bilo predmet tega sodnega spora. In zelo dobro veste, ampak kljub temu nadaljujete z zaničevanjem mojega, našega dela in blatenjem mojega imena. Pravnomočnost konkretne odločitve o posegu v pravico do družinskega življenja je ustavna vrednota, ki pa ne more biti absolutna, kadar je treba glede na okoliščine posameznega primera dati prednost načelu največje koristi otroka zaradi spoštovanja njegovega osebnega dostojanstva in drugih človekovih pravic, kar je že odločilo tudi Ustavno sodišče Republike Slovenije. O sodbi morda še to, da je Vrhovno sodišče v odločanju o začasni odredbi, da se otroka vrne k babici na dom do zaključka postopka, odločilo, da se takšen predlog zavrne. V obrazložitvi te odločitve je navedlo, da je razmerje med otroci in njihovimi starimi starši pomembno z vrste različnih vidikov otrokovega bivanja in razvoja in da zaradi tega v določenih okončinah uživa ustrezno pravno varstvo, ki pa je na prvem mestu usmerjena v varstvo pravic in koristi otrok. Tudi v tej odločitvi je torej Vrhovno sodišče postavilo interes otrok na prvo mesto, za kar se bom tudi sama vedno zavzemala. Družinska skupnost starih staršev je varovana, a ni nad interesom otrok in o interesu otrok še ni odločalo sodišče.

Med očitki v interpelaciji izpostavljate tudi odvzem oziroma neodvzem roditeljske pravice očetu. Zakon določa, da se odvzame roditeljska pravica roditelju, ki zlorablja roditeljsko pravico, zapusti otroka ali s svojim ravnanjem očitno pokaže, da ne bo skrbel za otroka ali drugače hudo zanemarja svoje dolžnosti. Kot ministrica nimam nobenih pristojnosti glede odvzema roditeljske pravice. Tega ne morem predlagati in o tem ne morem odločiti. Odvzem roditeljske pravice je v pristojnosti sodišča, center za socialno delo pa je eden od možnih predlagateljev, ki pa je v skladu s pojasnjeno vlogo centrov za socialno delo pri tej presoji samostojen. Če mislite, da lahko dam navodilo centru, da naj odvzamejo in

predlagajo sodišču odvzem rodiljske pravice, živimo v drugačnih državah. V konkretnem primeru sem za odvzem oziroma neodvzem izvedela iz medijev.

Tudi očitek, da dobro počutje otrok v rejniški družini ni dokazano, je zavajajoč. Stanje in razpoloženje otrok preverjajo delavci pristojnega centra za socialno delo in druge institucije, pa tudi zdravnica in psihologinja zdravstvenega doma. Gre za temeljno zaupanje v delo institucij in v funkcioniranje države, v kateri živimo, države, v kateri eni in isti vedno znova vidite zarote, ki gredo onkraj meja dobrega okusa.

Neresnična je tudi trditev, da so se starima staršema onemogočali stiki. Iz informacij o primeru, objavljenih v različnih medijih izhaja, da se je Center za socialno delo Velenje tako pred namestitvijo otrok v rejniško družino kot tudi po njej s starima staršema poskušal dogovoriti o obsegu in načinu stikov otrokoma. Ponujen obseg stikov, ki je bil večji od trenutnega obsega stikov, ki ga je določilo sodišče, sta stara starša oziroma njuni odvetniki ves čas zavračala. Prek odvetnikov sta stara starša predlagala tudi prenos krajevne pristojnosti za dogovarjanje o stikih na drugi center za socialno delo. Ministrstvo je temu predlogu, kar je v naši pristojnosti, nemudoma ugodilo. Trenutni obseg stikov, ki je manjši od predloga centra za socialno delo, je torej – kot sem že omenila – po pregledu in proučitvi dokumentacije ter na podlagi narokov, kjer sta se imela možnost izjasniti tudi stara starša, določilo sodišče. Ministrstvo ne sodeluje v tem postopku pred sodiščem, prav tako na delo in odločitve sodišča kot ministrica nimam prav nikakršnega vpliva. Zato ni jasno, kaj mi v tem pogledu podpisniki interpelacije očitete. Sta pa bila na žalost, kljub tajnosti postopka glede poteka stikov otroka ponovno po nepotrebnem izpostavljena v javnosti.

Glede očitka v zvezi s spremembo priimka otrok želim pojasniti, da z dejstvi v zvezi z navedbami, da je bil v konkretnem primeru otrokoma spremenjen priimek po očetu v drug priimek, nisem seznanjena in nanj nisem vplivala. Zakon o osebnem imenu v 20. členu določa le, da lahko spremembo osebnega imena mladoletni osebi zahteva tudi skrbnik otroka, z navedenim pa mora soglašati pristojni center za socialno delo, ki mora pri tem upoštevati največjo korist otroka.

Toliko o konkretnem primeru, zaradi katerega stojim tukaj; o očitkih za dejanja, za katera nisem odgovorna. Sem pa odgovorna za sistem in me veseli, da v interpelaciji tokrat dela ministrstva v primerjavi s prvo interpelacijo ne postavljate pod vprašaj. Z veseljem bom naštela, kaj smo na tem področju družine in otrokovih pravic v zadnjih mesecih naredili.

Poslanke in poslanci tega državnega zbora ste pred dvema mesecema brez glasu proti sprejeli novelo Zakona o preprečevanju nasilja v družini, ki na podlagi izkušenj iz prakse

nadgrajuje ukrepe in postopke za še večjo zaščito žrtev nasilja. Uvaja pa tudi jasno izraženo stališče, da telesno kaznovanje otrok ni dovoljeno. Vse to pomeni uresničevanje zaveze o ničelni toleranci do nasilja v družbi. Morda na tem mestu in ko govorimo o konkretnem primeru ne bi bilo odveč ponoviti, da se je za dodatno zaščito otrok pred izpostavljanjem v javnosti dodala omejitev, da je kakršnokoli izpostavljanje dopustno le, če se s tem ne izpostavlja otrok ali njihovih osebnih podatkov. Zavedam se, da noben sistem ni popoln, zato je v teku reorganizacija centrov za socialno delo. Namen reorganizacije je vrniti stroko socialnega dela tja, kjer bi vedno morala biti – na teren k ljudem, kjer so realni problemi, ki jih je treba pomagati rešiti. Zato je v načrtu regijsko povezovanje obstoječih 62 centrov za socialno delo v petnajst območnih centrov za socialno delo, kjer bo večja koncentracija znanja, ljudi in bo zagotovljena optimalnejša organizacija dela. Naj poudarim, da bodo ostale vse izpostave centrov in da se za ljudi z vidika dostopnosti ne bo nič spremenilo, verjamem pa, da se bodo izboljšale storitve. Takšna reorganizacija bo ljudem omogočila bolj kakovostne storitve, zaposlenim pa omogočila več terenskega dela. Med drugim bodo vpeljane tudi mobilne enote. Hkrati z reorganizacijo centrov za socialno delo pripravljamo nov sistem odločanja o socialnih pravicah; želimo vpeljati informativno odločbo o letnih pravicah, ki bo bistveno poenostavila tako ljudem kot tudi delavcem centrov za socialno delo. Prav danes bo Vlada obravnavala tudi nov, sodoben družinski zakonik. Zakonik temelji na besedilu družinskega zakonika, ki je bil leta 2012 z izdatno pomočjo predlagatelja današnje interpelacije zavržen na referendumu. Če se to ne bi zgodilo, danes o tem primeru verjetno niti ne bi razpravljali. V družinskem zakoniku je definicija družine nova, razumevanje družine je širše – družina je življenjska skupnost otroka z enim ali obema od staršev ali z drugo odraslo osebo, če ta skrbi za otroka in ima do otroka obveznosti in pravice. Torej za družino ni nujno, da gre za skupnost otroka z obema staršema. Zadostuje en starš oziroma skrbnik in otrok je tisti, ki ustvarja družino. Zdaj ne bomo več govorili o rodiljski pravici, pač pa o starševski skrbi, ki poleg pravic zajema tudi dolžnosti in predvsem odgovornost staršev za skladen razvoj otroka. Prav tako družinski zakonik prinaša pomembno novost: možnost uresničevanja starševske skrbi tudi starim staršem in drugim sorodnikom, ko otrok nima več živečih staršev, in sledi številnim pripombam, ki so bile dane v času javne razprave. Ena največjih sprememb v družinskem zakoniku pa je prenos odločanja s centrov za socialno delo na okrožna sodišča, kar bi veljalo že danes in za ta primer, če ne bi imeli referenduma pred štirimi leti. Centri za socialno delo bodo seveda ohranili svojo svetovalno vlogo in pomoč družinam ter prenesli odločanje

na sodno vejo oblasti. Sicer pa več o tem, ko bo Vlada družinski zakonik sprejela.

Spoštovani! Interpelacija temelji na vsebini, ki bi ne smela biti njen predmet, pač pa je stvar upravnih in sodnih postopkov. Interpelacija temelji na konkretnem primeru. Večina dogodkov, povezanih s primerom se je zgodila, preden je ministrstvo prejelo kakršnokoli informacijo v zvezi s primerom. V konkretnem primeru ne bi mogla, nisem in tudi ne smem centru za socialno delo dajati kakršnihkoli navodil, kako naj postopa, saj to jasno izhaja iz vloge pooblastil in nalog posameznih organov. Interpelacija poskuša vplivati na potek in vsebino konkretnega postopka, ki ni zaključen pred pristojnimi organi. Varstvo pravic posameznika zoper odločitve in dejanja upravnih organov in nosilcev javnih pooblastil pa je v skladu z ustavo zagotovljeno v sodnem varstvu. Minister ne sme posegati v njihovo delo v zvezi z vodenjem in odločanjem o konkretnih postopkih, kar postopek, na katerega se nanaša interpelacija, nedvomno je. Današnja interpelacija predstavlja zlorabo instituta, ki je sredstvo za uveljavljanje politične odgovornosti ministra, ki je odgovoren za politiko ministrstva in za njeno izvajanje. Gre za političen nadzor Državnega zbora nad delom ministrstva, nikakor pa ne za nadzor dela uprave, kar ta interpelacija je. To ogroža temeljno načelo delitve oblasti, saj 120. člen Ustave zagotavlja samostojnost in neodvisnost uprave pri izvrševanju njenih funkcij v razmerju do drugih vej oblasti. Odgovornost ministra oziroma ministrice za delo ministrstva je treba razumeti v okviru zakona, torej glede dejanja političnih usmeritev, nadzora nad delom, izdajanja predpisov in drugih aktov iz pristojnosti ministrstva ter drugih nalog, ki jih določajo predpisi. Pri institutu interpelacije gre torej za politično odgovornost o delu ministra oziroma ministrice, njegovega oziroma njenega resorja ali njegovih oziroma njenih oziroma njenih podrejenih, na katere ima možnost vplivanja, vendar ne v smislu zapovedovanja točno določene storitve, ukrepa oziroma odločitve. Ponavljam, obravnavanje in opredeljevanje konkretnih odločitev v zvezi z izpostavljenim primerom je popolnoma nedopustno, saj v primeru teče še vedno več postopkov na sodišču. Sodišče bo odločalo o otrokovi koristi in na žalost upam da ne poslanke, poslanci, mediji, ulica ali kdorkoli drug. Zato je politična obravnava konkretnih zadev posameznega postopka in zahteva po vplivanju na organe in osebe, pooblaščen za odločanje nedopustna in nezakonita. Ustava varuje pravico do zasebnosti, ki vsebuje tudi dolžnost varovanja osebnih podatkov in skrbno ravnanje z njimi ter njihovo zbiranje in vodenje samo, če tako določa zakon. Še posebej pa je treba varovati pravico do zasebnosti otrok. Ustavna pravica do zasebnosti otrok obsega tudi zaščito otrok pred izpostavljanjem v medijih in prepoved zlorabe posameznih primerov, ki se nanašajo na varstvo v korist otrok za nek drug namen. Prepoved

izpostavljanja otrok javnosti določa tudi 9. člen Zakona o preprečevanju nasilja v družini, ki opredeljuje, da so starši ali otrokov skrbnik, rejnik, posvojitelj dolžni v okviru izvajanja skrbi za otroka tega varovati pred izpostavljanjem javnosti. Da ne bomo imeli oziroma verjetno že imamo zgodbo, podobno kot je bila v preteklosti koroške deklice. In kar je meni najpomembnejše, interpelacija ki ne sledi temeljnemu načelom varovanja koristi otrok, je zloraba političnega in medijskega prostora.

Spoštovani, spoštovane. Očitke, navedene v interpelaciji v celoti zavračam in predlagam Državnemu zboru Republike Slovenije, da predlagani sklep o moji razrešitvi zavrne.

PRESEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Postopkovno, gospod Jože Tanko.

JOŽE TANKO (PS SDS): Hvala lepa, gospod predsednik.

Preden se nadaljuje s stališči poslanskih skupin predlagam, da pojasnite slovenski javnosti, ali je ta točka dnevnega reda uvrščena na sejo Državnega zbora v skladu s 118. členom Ustave, v skladu z 250. do 253. členom Poslovnika Državnega zbora in v skladu s četrtem odstavkom 19. člena Poslovnika Državnega zbora – v izogib vsem nadaljnjim razpravam o tem, ali gre za zlorabo ali gre za kakršnekoli druge zadeve pri obravnavi te točke dnevnega reda. Namreč, ministrica je v svojem odgovoru na interpelacijo v uvodnem stavku povedala, da gre za zlorabo. In od vas terjam odgovor, ali so izpolnjeni ustavni in poslovniški pogoji za obravnavo te točke dnevnega reda. Hvala lepa.

PRESEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Te točke ne bi bilo na dnevnem redu, če ne bi bili vsi pogoji izpolnjeni. Vsebinska, na katero se pa pravzaprav skušate referirati, je pa stvar politične ocene. Kaj to pomeni in kaj ne pomeni in tudi akt zagovora je stvar politike in ne česar koli drugega. To vem iz lastnih izkušenj, ko je bilo dokazano, da stvari niso ustavno skladne in se je kljub temu zahtevala razrešitev. Tako da ker to vem iz lastne izkušnje, pritrjujem sicer, da so izpolnjeni vsi pogoji. Ampak v vseh primerih je tako zastavitev interpelacije kot odgovor nanjo politični akt in o njem, o vsebini tega, v to se ne bom spuščal. Je pa kot vedno, da končam – to je pa postala sedaj že tradicija –, tudi zlorabljen postopkovno, zato da bi skrenili pozornost ob vsaki interpelaciji na začetku. Običajno se posluša vsaj predstavitev vseh stališč, potem dobi predlagatelj še enkrat možnost; ni treba s postopkovnimi skušati vplivati na takšen ali drugačen način in razpravljati. Sedaj bom seveda dobil še eno postopkovno, zato ker sem nekaj povedal nazaj, zaradi tega da bomo pač malo več časa porabili. Postopkovno, gospod Jože Tanko.

JOŽE TANKO (PS SDS): Hvala lepa za besedo.

Gospod predsednik, če to vašo razlago razumemo tako kot ste jo povedali, potem so za obravnavo te točke dnevnega reda izpolnjeni vsi ustavni razlogi in tudi vsi poslovniški razlogi. In jaz mislim, da bi morali v primeru ko kdorkoli v tem Državnem zboru izjavi, da gre za zlorabo instituta interpelacije, odreagirati, pa tudi če je to ministrica, ki je interpelirana. Na tak način se začeti obravnavo interpelacije ne da in se tudi ne sme. Pri interpelaciji je treba dati vsebinske odgovore, ne pa namige in klevete. Jaz mislim, da bi morali, gospod predsednik, vi ministrico ko je končala predstavitev svojega zagovora, opozoriti na to, da je akt vložen v skladu z ustavo in z vsemi poslovnimi določbami in stoji vsebinsko, zato ker ni bilo nobene zahteve za kakršnikoli popravek, in stoji tudi poslovniško, pravno. Vaša naloga je, da ministrico in kogarkoli na take stvari tudi opozorite. Hvala lepa.

PRESEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Te točke ne bi bilo, če ne bi bilo vseh postopkovnih pogojev za to, torej pravno gledano vse ustreza.

Tisto kar bom pa ponovil, tisto kar sem tudi prej povedal: na interpelacijo, ki je politični akt, je dopustno odgovoriti politično. In politika vsebuje tudi vrednostne ocene. Do njih ima pravico tako ministrica kot tisti, ki so vložili interpelacijo, zaradi tega je nikoli in nikdar ne bom opozarjal.

Sledi predstavitev stališč poslanskih skupin. Besedo ima Poslanska skupina Slovenske demokratske stranke, zanjo gospod Marijan Pojbič.

MARIJAN POJBIČ (PS SDS): Spoštovani!

Najprej, uvodoma bi rad povedal eden sam stavek, ki se mi zdi zelo pomemben. Če kdo zavaja slovensko javnost, ste to, gospa ministrica, vi. Suzana Lep Šimenko je v svojem nagovoru v imenu predlagatelja zelo jasno opredelila argumente, zakaj smo vložili interpelacijo proti gospe ministrici. Ampak tako ministrica kot tudi vlada Mira Cerarja od prve interpelacije do danes ni slišala ključnih argumentov, zakaj pravzaprav je ministrstvo delovalo v nasprotju z zakonodajo in vsem tistim, kar je bilo danes povedano. Očitno bomo potrebovali predlagatelji to, da bomo te argumente ponovili še če je treba desetkrat, da bo vsaj enkrat ministrica in vlada Mira Cerarja slišala prave argumente, zakaj smo interpelacijo vložili.

Sedaj pa gremo k stališču poslanske skupine. V Slovenski demokratski stranki bomo interpelacijo, ki smo jo vložili proti ministrici za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti dr. Andrejo Kopač Mrak, brez dvoma seveda podprli, saj tudi v tem odgovoru ni uspela konkretno in prepričljivo odgovoriti, pojasniti nekatere ključne očitke v zvezi z očitnimi kršitvami človekovih pravic v primeru koroška dečka. Celó več. Še vedno vztraja, da

je bilo z vidika ministrstva vse zakonito in se ni dalo ali se še vedno ne da narediti nič, da bi se vsaj odpravilo škodljive posledice pravnomočno ugotovljenega neustavnega posega v družinsko skupnost starih staršev in vnukov.

Enostavno ni mogoče razumeti, da se ministrici ne zdi, da je nastopil trenutek, ko je treba reči bobu bob in prevzeti najmanj objektivno odgovornost za stanje na ministrstvu, ki ga vodi. To je praktično že tretja interpelacija proti ministrici za delo, Prva v mesecu juniju, potem interpelacija proti celotni Vladi Republike Slovenije, kamor sodi seveda tudi Ministrstvo za delo, družino in seveda sedaj ponovno, saj je bila v tem času sprejeta dokončna sodba Vrhovnega sodišča v zadevi koroška dečka.

Vrhovno sodišče je namreč pravnomočno odločilo, da je bilo z odvzemom vnukov poseženo v ustavno varovano pravico starih staršev do družinskega življenja. Vrhovno sodišče v tem upravnem sporu ni moglo odločiti o tožbenem zahtevku, da se mladoletna otroka namestita v rejništvo na dom tožnice oziroma starih staršev, saj se to ugotavlja v drugih postopkih, vendar pa odločitev kljub temu po vsebini razlogov pomeni ustrezno podlago za ureditev bodočih razmerij med tožnico in vnukoma. Vrhovno sodišče ni moglo odločiti, da se mladoletna otroka ponovno namestita na dom tožnice, saj zahtevke po vsebini presega možnost odprave posledic nastale kršitve ustavne pravice tožnice. Vsekakor pa je ugotovilo, da je odvzem vnukov pomenil neustaven poseg v družinsko razmerje, kar ne bi ugotovilo, če bi bila v tem primeru korist otrok takšna, da se družinske skupnosti s starimi starši ne razbija. Kot je navedeno v obrazložitvi razlogov sodbe, je razmerje med otroki in njihovimi starimi starši varovano z ustavo in Evropsko konvencijo o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin. Pravico otrok do starih staršev, pa tudi pravico starih staršev do otrok je treba varovati ne le pred posegi države, temveč tudi z aktivnim ravnanjem in skrbjo državnih organov.

Razmerje med starimi starši in njihovimi vnuki oziroma med mladoletnimi otroki in njihovimi bližnjimi sorodniki lahko nastane in obstoji tudi brez tega, da pristojni organi predhodno priznajo obstoj takšnega razmerja. Čeprav je drugačno kot razmerje med starši in otroki in uživa manjšo stopnjo pravnega varstva, lahko pride do posebnega izraza v primeru, če so mladoletni otroci ostali brez skrbi svojih staršev, kar je bilo podano prav v konkretnem primeru. Torej več kot očitno je, da je ministrica za delo subjektivno ali pa vsaj objektivno odgovorna v skladu s 114. členom Ustave Republike Slovenije – je vsak minister odgovoren za delo svojega ministrstva. Ministrica pa ni samo ves čas iz položaja politične funkcije zagovarjala takšen poseg v družinsko skupnost, temveč je tudi opustila nadzorstveno funkcijo po veljavni zakonodaji, da bi se takšne kršitve človekovih pravic odpravile.

Subjektivna odgovornost se nanaša na pristojnosti in naloge, ki jih izvršuje kot ministrica in je odvisna od njene konkretne odločitve, da nekaj stori ali pa dolžno ravnanje opusti. Ministrica na podlagi 16. člena Zakona o državni upravi vodi in predstavlja ministrstvo ter izvaja predpise in druge akte v skladu z zakonom ter spreminja druge odločitve iz pristojnosti ministrstva.

V odnosu do organov v sestavi ministrstva, kot je socialna inšpekcija lahko ministrica daje na podlagi 23. in 24. člena Zakona o državni upravi usmeritve za delo ter obvezna navodila in naloge, da v mejah svojih pristojnosti opravi določene ukrepe ter ji o tem poroča. V zvezi s tem lahko minister zahteva poročila, podatke in druge dokumente v zvezi z delom organa v sestavi. V tem delu je ministrica opustila dolžno ravnanje, da bi od socialne inšpekcije zahtevala dodatne opredelitve do kršitev človekovih pravic in drugih nezakonitosti v postopku, ki so bile javnosti znane dalj časa in jih je tudi pravnomočno potrdilo Vrhovno sodišče in Upravna inšpekcija.

Prav tako je ministrica opustila nadzorstveno funkcijo nad odločitvami vpletenih centrov za socialno delo, saj bi lahko po nadzorstveni pravici v skladu z Zakonom o splošnem upravnem postopku odpravila vse neustavne in nezakonite odločitve pristojnih centrov za socialno delo, kot je tudi obrazloženo v interpelaciji. Takšno dolžno ravnanje ji zapoveduje 53. člen Ustave, ki določa, da mora država v vseh svojih dejanjih paziti na to, da bo varovala družino in otroke in za to varstvo zagotavljala potrebne razmere. To se nanaša tudi na vsako ravnanje in opustitev ministric dr. Anje Kopač Mrak.

Namesto tega imamo zdaj stanje, ko so pravnomočno ugotovljene najhujše kršitve človekovih pravic v družinskem pravu. To je razbijanje družinske skupnosti, ministrica pa v zvezi s tem ne naredi ničesar. Ministrica je pred časom v zvezi s svojo odgovornostjo izjavila, da, »si ne želi živeti v državi, v kateri bi minister dvignil telefon in naročil centrom za socialno delo kako naj ravnajo«. V zvezi s tem lahko samo dodamo, da si nihče v Sloveniji ne želi živeti v državi, kjer Vrhovno sodišče ugotovi kršitev človekovih pravic s strani centrov za socialno delo, pristojni minister pa ne naredi nič, da bi posledice takšnih kršitev odpravil.

Poleg subjektivne odgovornosti je ministrica v slovenskem ustavnem sistemu odgovorna tudi objektivno, kot je zapisal predsednik Vlade Republike Slovenije dr. Miro Cerar, ko še ni bil predsednik Vlade: »Nesporno je, da je objektivna odgovornost v politični sferi dejansko nepogrešljiva, kajti v kompleksnih organizacijskih okvirjih političnih institucij ter v okviru velike politične dinamike sodobne družbe je pogosto nemogoče v zadostni meri ugotoviti vse vzročne povezave in stopnje morebitnega krivdnega ravnanja različnih subjektov v okviru državnih organov ter diferencirano uveljaviti

politično odgovornost.« Zdaj lahko tudi vidimo, da predsednik Vlade dr. Miro Cerar nekaj govori, drugo pa dela, saj bi v nasprotnem primeru sam pomagal, torej predlagal razrešitev ministric dr. Anje Kopač Mrak.

Zdaj pa še enkrat nekaj konkretnih argumentov, zakaj smo vložili interpelacijo. Pri odvzemu vnukov iz oskrbe starih staršev ter pri dogajanju v povezavi s tem je prišlo do najmanj naslednjih nepravilnosti, in prav je, da se to ponovi, če je treba petkrat v Državnem zboru da bo ministrica razumela, za kaj gre.

Prvič. Vnuka sta bila odvzeta nenadoma in na skrivaj, brez vednosti starih staršev, od katerih se nista mogla niti posloviti. Vsak poseg mora zasledovati načelo sorazmernosti glede na korist otrok, kar bi v danem primeru pomenilo, da bi se to lahko izvedlo samo, če bi bilo ogroženo življenje ali zdravje otrok. V bistvu je šlo za ugrabitev.

Drugič. Morilcu matere otrok, njihovemu očetu ni bila odvzeta roditeljska pravica niti postopek za odvzem ni bil začel s strani Centra za socialno delo Velenje. Namesto tega je oče sodeloval kot stranka v postopku in je za razliko od starih staršev edini, ki se v postopku namestitve otrok v rejo lahko pritoži. Prav tako je sedaj le oče tisti, ki poda soglasje za posvojitve otrok, ker mu roditeljska pravica ni bila odvzeta.

Tretjič. Center za socialno delo Slovenj Gradec je nezakonito obravnaval vlogo za rejništvo starih staršev, ker je ni poslal v odločanje pristojnemu ministrstvu. Namesto tega je izdal neobrazloženo mnenje, zakaj stara starša nista najbolj primerna. S tem je bil onemogočen postopek dodelitve vnukov starim staršem v rejništvo, saj o njuni pravici do rejništva še ni bilo zakonito odločeno.

Četrtič. Center za socialno delo Velenje ni imel stvarno utemeljenih razlogov, da ne bi otroka v rejništvo dodelil starim staršem. Namesto njih je izbral drugo rejniško družino in za to celo potreboval soglasje roditeljev, pri katerih sta otroka živela – torej starih staršev – po 158. členu Zakona o zakonski zvezi in družinskih razmerjih.

Otrokoma ni bil dodeljen skrbnik, ki bi moral biti praviloma sorodnik otrok, razen če bi bilo to v nasprotju s koristjo obeh otrok, kar pa v danem primeru ni bilo.

Center za socialno delo Velenje je postopek vodil samovoljno in starima staršema vsiljeval odločitev ter ju ni informiral o pravnih posledicah odločitev in izjav.

In pa sedmič, kar je najbolj pomembno, v postopku odvzema vnukov starim staršem je prišlo do neustavnega posega v družinsko skupnost. Niti centri za socialno delo niti ministrica, in to še do danes življenjski skupnosti starih staršev in vnukov ne pripoznajo statusa družinske skupnosti, čeprav je to že uveljavljen standard po Evropski konvenciji o človekovih pravicah in temeljnih svoboščinah.

Ministrica je ob imenovanju prisegla, da bo spoštovala ustavni red, da bo ravnala po

svoji vesti in z vsemi svojimi močmi delovala za blaginjo Slovenije. Interpelacija kot politično sredstvo je več kot upravičena, saj je ministrica v okviru politične funkcije na začetku neustaven poseg v družinsko skupnost zagovarjala, vse do danes pa ni naredila ničesar, da bi posledice takšnih kršitev človekovih pravic odpravila. Zato bomo seveda v Slovenski demokratični stranki glasovali za interpelacijo. Hvala lepa.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima Poslanska skupina Demokratične stranke upokoencev Slovenije, zanjo gospod Franc Jurša.

FRANC JURŠA (PS DeSUS): Gospod predsednik, hvala za besedo. Spoštovana ministrica dr. Anja Kopač Mrak, spoštovani ministrski zbor, spoštovane kolegice in kolegi, lepo vas pozdravljam!

Nova seja Državnega zbora in nova, a hkrati stara interpelacija proti ministrici za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti. Zdi se mi, da se že ponavljamo, a moram še enkrat povedati, da to serijsko vlaganje interpelacij ni samo neproduktivno in patetično, pravzaprav je že kar malo smešno. Ponovno bomo izgubili 11 ur, ki bi jih tudi pristojni ministri lahko namenili čemu drugemu. Morda za pripravo zdravstvene reforme, zakona o dolgotrajni oskrbi, minister Koprivnikar bi se lahko pogajal s sindikati in tako dalje. In s tem sem seveda malenkostno kritičen tudi do te vlade in tudi do te koalicije.

Veliko se je že špekuliralo, kako bo DeSUS danes sploh glasoval glede na to, da ministrica prvič nismo podprli, a naj že takoj na začetku povem, da tokrat interpelacije zoper dr. Anjo Kopač Mrak ne bomo podprli. Pa ne zato ker bi ministrica za 360 stopinj spremenila svoje delo in svoje politike, temveč zato ker ne moremo dopustiti, da si predlagatelji nabirajo politične točke na tragediji neke družine iz Koroške. Tema današnje interpelacije ni vredna komentarja; s to zgodbo naj se ukvarjajo pristojne institucije, ne pa politika. To, da se danes v tej hiši ponovno pogovarjamo o teh dveh nesrečnih dečkih, se mi zdi zavržno in popolnoma nesprejemljivo in pri tej zgodbi mi ne želimo sodelovati, zato na to temo tudi ne bomo razpravljali. Bomo pa morda razpravljali o kakšnih drugih socialnih temah, recimo: zakaj še nismo videli osnutka zakona o dolgotrajni oskrbi, kako se bomo spopadli z demografskimi trendi, kako bomo poskrbeli, da naši ljudje ne bodo več živeli v pomanjkanju, kako bomo zaščitili upokoence in jim omogočili dostojno in aktivno starost, kako bomo mlade vključili na trg delovne sile, kako bomo reorganizirali trg delovne sile, da bo še vedno dovolj prijazen, hkrati pa bo državi še vedno ohranjal konkurenčnost. Lahko bi se tudi vprašali, zakaj smo pri Zakonu o osebni asistenci prehiteli po desni, kaj se recimo dogaja z reorganizacijo centrov za socialno delo, kdaj bomo sprejeli družinski zakonik in tako naprej in tako naprej.

Kot že rečeno, pri pripravi interpelacije smo ministrici odrekli podporo zaradi popolnoma drugačne zgodbe. Takrat je šlo za naše nezadovoljstvo nad določenimi socialnimi politikami, ki jih je vodila ministrica. Ni šlo za koroška dečka, kar smo zelo jasno in glasno tudi povedali. Z delom ministrice seveda nismo čisto zadovoljni, se pa stanje izboljšuje. Vzpostavili smo dialog in to je najbolj pomembno. Pred nami so še mnogi skupni izzivi. Trendi so pozitivni in zato ministričin odhod ne bi koristil prav nikomur. Res je, žalostni usodi dečkov so na nek način botrovale tudi določene odločitve, a to bo morala presojsati ministrica sama. Dr. Anja Kopač Mrak bo morala po sodbi Vrhovnega sodišča sama oceniti svojo odgovornost glede velenjskih dečkov, a tu gre vseeno poudariti, da je pri omenjeni sodbi šlo za pravice starih staršev in ne za pravice otrok. Drži, da sta bila dečka odvzeta na zelo neprimeren način, a to ni direktna krivda ministrice, ki jo imate danes na žaru. Pomenljivo je tudi dejstvo, da sta otroka še vedno v rejniški družini, da slišimo, da jima gre dobro. In zato se sprašujemo, kdo smo mi, da bi dvomili v presojo socialnih, pedagoških in drugih strokovnih služb.

Kot že rečeno, junija se nismo strinjali z določenimi socialnimi politikami ministrice. Predvsem smo govorili o politikah na področju javnih zavodov in centrov za socialno delo. Dogajale so se napake, ki pa se zdaj tudi postopno odpravljajo. Dr. Anja Kopač Mrak nam je tokrat obljubila, da bo upoštevala pripombe in za zdaj ocenjujemo, da je naše zahteve in kritike v veliki meri že upoštevala, nismo pa še čisto zadovoljni. Delo ministrice bomo vsekakor budno spremljali tudi v nadaljevanju. Ker nimamo večjega razloga, da ministrici ne bi verjeli, da se bo trudila še naprej in ker dr. Anja Kopač Mrak zagotovo ni najšibkejši člen te vlade, današnje interpelacije ne bomo podprli. Hvala.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima Poslanska skupina Socialnih demokratov, zanjo gospa Marija Bačič.

MARIJA BAČIČ (PS SD): Spoštovani gospod predsednik, spoštovani ministrski zbor, kolegice in kolegi!

Danes bomo ponovno žvečili že prežvečeno temo. To bomo počeli kljub temu da od meseca aprila, ko ste vložili prvo, skoraj popolnoma identično interpelacijo do danes ni novih dejstev, ki bi napotovala na drugačne odločitve. Ker smo še vedno prepričani, da dr. Anja Kopač Mrak, ministrica za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti dela zelo dobro, se Socialni demokrati tudi te interpelacije nikoli nismo ustrašili. Žalosti nas edino to, da se moramo namesto z iskanjem rešitev in delovanjem v korist državljanov in skupnosti nenehno vračati nazaj in mencati na mestu ter se ukvarjati s stvarmi, od katerih nihče nič ne pridobi. Danes je na programu ponovitev

parlamentarnega šova. A ne gre le za še enega izmed nizov spopadov med opozicijo in koalicijo. Ne, danes smo ponovno priča najnižkotnejši zlorabi dveh otrok, katerih kruto usodo največja opozicijska stranka vedno znova in znova izrablja kot orodje za obračunavanje s koalicijo. Če smo mislili, da smo že na najnižji točki in da ni mogoče pasti še nižje, smo se seveda motili. Za predlagatelje interpelacije očitno družina le ni tako sveta celica družbe. Zakaj bi sicer stisko družine in otrok nenehno vračali pod reflektorske luči na oder in jo postavljali pred javnost, da ji sodi? Danes zato ne gre za skrb za usodo posameznika. Danes gre spet za zlorabo. Danes na odprte rane ponovno posipamo politično sol. Interpelacija je sicer legitimno orodje opozicije, za katero se je žal v tem primeru izkazalo, da gre za navadno politikantsko izkoriščanje težke družinske tragedije ter hudo zlorabo in poseg v zasebnost mladoletnih otrok. Tako kot prve tudi te interpelacije ne bi smelo biti. Ne bi je smelo biti, če premoremo vsaj kanček empatije do otrok. Konkreten primer še vedno ni končan. Relativiziranje vsebine, katere bistvo je korist otrok, pa tem istim otrokom ne pomaga, ampak jim dela nepopravljivo škodo. Nedolžne otroke tako brezvestno razgaljati javnosti in jih zaznamovati za vse življenje za cenene politične točke ni več le še eden izmed prispevkov k degradaciji moralno-etičnih standardov, pač pa je znak, da ste nekateri med nami moralno dno že dosegli.

Tako kot smo enkrat že povedali, povejmo ponovno. Razpovitost primera izpostavlja vprašanje, zakaj je konkretni center za socialno delo presodil, da otroka po hudi izgubi za svoj razvoj potrebuje več kot jim lahko v danih razmerah nudita stara starša, ki sta nekaj časa že tudi skrbela zanj. Odgovora ne vemo. In ker gre za varovanje otrokovih koristi, je tako tudi prav. Poslanci tudi nismo upravičeni, da bi odgovor na to poznali ali ga zahtevali. Ostaja dejstvo, da nobena institucija v državi še ni ugotovila, da v konkretnem primeru center za socialno delo ni zasledoval koristi otrok, ki so še vedno nekaj, kar moramo vsi postaviti na prvo mesto. Ali so bila v zadostni meri upoštevana hotenja in upravičenja vpletenih odraslih oseb, pa je povsem drugo vprašanje. Vendar pa nikakor ne smemo koristiti otrok in koristiti vpletenih odraslih oseb enačiti. Odrasli lahko ščitijo svoje koristi in pravice sami, pravice in koristi otrok pa mora ščititi država. Seveda pa je pomembno, da je vsakomur ki meni, da so institucije države napačno presodile in napačno ukrepale, zagotovljeno pravno varstvo v sodnih in upravnih postopkih. Vse to je v povezavi s tem primerom zagotovljeno, zato tukaj končamo. Zadnjo naj povedo pristojne institucije, sodišča; mi poslanci tega ne moremo in ne smemo.

Spoštovani! Glede na to, da v tragičnem primeru presojuje pristojne institucije, kar Državni zbor nikakor ni, se bomo o tem ali ministrica uživa našo podporo, odločali na podlagi rezultatov dela. In teh je bilo obilo.

Večkrat so že bili javno predstavljeni in nekaj priložnosti bo tudi danes. Njena politika je dobra in v svojem izvajanju še vedno sledi socialnim demokratskim vrednotam: solidarnosti, enakosti, pravičnosti, partnerstvu, strpnosti in zagotavljanju varnosti. Socialni demokrati interpelacije seveda nikakor ne bomo podprli. Hvala lepa.

PRESEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima Poslanska skupina Združena levica, zanj Miha Kordiš.

MIHA KORDIŠ (PS ZL): Hvala za besedo, predsedujoči.

Začel bom z anekdoto, ki pa je resnična in je povezana z ministrico Anjo Kopač Mrak. Njen strankarski kolega Borut Pahor je večkrat izjavil, da je bila največja napaka njegove vlade ta, da je podcenila obseg bančne krize. Sedaj se ne bom spuščal v to ali je bila to res zgolj napaka, niti v to koliko drugih škodljivih ukrepov je sprejela Pahorjeva vlada. Bistveno je nekaj drugega. Če politik naredi tako hudo napako, bi se morala njegova politična kariera nemudoma končati. Ampak Pahorjeva politična kariera se ni nemudoma končala, v bistvu je celo napredoval na mesto predsednika republike, kjer še naprej dela napake. Zakaj to izpostavljam je v razlogu, da je točno to podobnost med predsednikom države in med ministrico za delo. Že ko je bila sekretarka v Pahorjevi vladi, je naredila največjo napako svoje kariere. Potezo, ki je 50 tisoč naših prebivalcev prikrajšala za vsako obliko socialne pomoči. Kljub temu se njena politična kariera ni končala. Še več, tako kot Pahor je tudi Anja Kopač Mrak napredovala po politični lestvici. Na ministrskem položaju še naprej dela napake, ki jih seveda plačujejo drugi, zlasti socialno najranljivejši prebivalci Slovenije. Tudi ko se pod pritiskom javnosti loti odpravljanja nekaterih svojih napak, jih ne odpravi do konca. Preden se lotim karakterizacije teh napak, naj povem še to, da v resnici ni šlo za napake. Šlo je za načrtno protisocialno politiko. Anja Kopač Mrak in njena tovarišija vračajo našo socialno politiko v 19. stoletje. Cenzusi se ne uporabljajo kot pokazatelj, kdo potrebuje pomoč, ampak kot sredstvo, kako zavrniti čim več prosilcev. Kdor pa vendarle prejme pomoč, se mora odreči elementarnim pravicom, kot je to denimo pravica, da svoje premoženje prenese na svoje potomce. Skratka, medtem ko se po svetu širi ideja temeljnega dohodka za čim širši krog ljudi, ekipa Anje Kopač Mrak zožuje socialno državo na goli fizični minimum. Če nas vprašate, ali je tak človek primeren za ministra, je naš odgovor popolnoma jasen – »ne«. Zagovornik represivne socialne politike ne sme biti minister za socialne zadeve. Politik ki noče popraviti niti tistih napak, ki jih sam priznava, sploh ne sme biti minister. Seznam protisocialnih ukrepov Anje Kopač Mrak je dolg, modus operandi njenega delovanja pa preprost. Prestiž njene stranke in njen ministrski

stolček imata prednost pred potrebami ljudi. Izpostavil bom samo najbolj očitne primere.

Anja Kopač Mrak je soavtorica spremenjene zakonodaje o socialnih prejemkih, na podlagi katere je bila ljudem de iure odvzeta državna pokojnina, de facto pa tudi varstveni dodatek. Kot ministrica v vladah Alenke Bratušek in Mira Cerarja je dvakrat predlagala neustrezne popravke, ki so resda izboljšali njen rating, niso pa rešili problema kot so obljubljali, da ga bodo. Opozicijske stranke – leve, desne, niti nima leve – smo vsaj trikrat predlagale ustrežne rešitve, ampak namesto da bi se Vlada vključila v zakonodajni postopek, je koalicija te predloge povzela. Prejšnji mesec, se pravi šest let po sprejemu Svetlikovega zakona je ekipa Anje Kopač Mrak nastopila z novim polovičarskim predlogom. Piar ene osebe in ene stranke je ponovno dobil prednost pred potrebami socialno ogroženih prebivalcev.

Naprej. Ekipa Anje Kopač Mrak je leta 2014 predlagala novi Zakon o inšpekciji dela, s katerim je prekarne delavce postavila v slabši položaj, kot so ga imeli po stari zakonodaji. Ko smo marca v Združeni levici predlagali popravek, se njeno ministrstvo ni hotelo vključiti v zakonodajni postopek. Pol leta pozneje je pripravilo svoj zakon, ki pa pušča na cedilu najbolj kritično skupino delavcev; to so tisti delavci, ki so zaposleni v nezakonitih agencijah za posredovanje dela.

Naprej. Odpust dolgov socialno ogroženim, ki ga je predlagala in operativno izvajala ministrica Anja Kopač Mrak, je bil celo po vladnih kriterijih neuspešen – seveda če odštejemo piar termine, ki jih je ministrstvo želo na ta račun. Od 290 tisoč revnih ljudi v Sloveniji je bil na koncu dolg odpisan manj kot 4 tisoč prebivalcem. Modus operandi ministrice je bil spet popolnoma enak kot pri vračljivosti socialne pomoči in kot pri popravku Zakona o inšpekciji dela. Koalicija zavrne predlog Združene leveice, ki je bil za socialno ogrožene osebe veliko ugodnejši, potem v drugem koraku ministrstvo pripravi svoj predlog, ki je pa izjemno restriktiven. Za to sta seveda seveda soodgovorna cela Vlada in koalicija, bodimo pošteni, ampak za slabo izvedbo je pa odgovorna izključno ministrica.

Torej, v vseh teh primerih, ki sem jih naštel, imajo ambicije ene osebe, karijerne ambicije Anje Kopač Mrak in ene stranke, Socialnih demokratov prednost pred potrebami prebivalcev te države in to tistih najranjlivejših, najbolj revnih, najbolj izpostavljenih.

Preden obrazložim te primere, moram opozoriti še na problem boja proti revščini. Pred kratkim smo obeležili drugo obletnico Cerarjeve vlade. Vlada je takrat šla v projekt propagandne brošure z naslovom, ga bom kar citiral: »Ključni pozitivni premiki ob drugi obletnici delovanja vlade dr. Mira Cerarja«. V tej brošuri se niti enkrat ne pojavi beseda revščina. In to je seveda korektno. Vlada Mira Cerarja kljub tretjemu zaporednemu letu gospodarske rasti ni

naredila nič za odpravo revščine. Ja, izvajala se je obstoječa zakonodaja, to drži. Ni bil pa narejen noben korak za to, da bi v Sloveniji absolutno revščino odpravili in dejansko pomagali tistim, ki živijo v razmerah relativne revščine. Prav nasprotno; večina intervencijskih ukrepov ki so bili, pogledj ga zlomka, sprejeti že v času Pahorjeve vlade, veljajo še naprej. Koalicija je pravkar sprejela Zakon o izvrševanju proračunov in s tem še za dve leti zamrznila usklajevanje socialnih prejemkov z rastjo minimalnih stroškov. Starševski dodatek, otroški dodatek, invalidski dodatek, nadomestila za brezposelne, vse to še naprej ostaja zamrznjeno. Skratka, medtem ko je Vlada že dvakrat znižala dohodnino za 10 % najbolj plačanih, medtem ko so se plače politikov povečale tudi za več kot 5 %, se varčevanje za socialno ogrožene nadaljuje. Ali se kdaj vprašate, kako to da neka Nemčija, ki je imela leta 2014 samo 5 % brezposelnost, za brezposelne nameni 1,8 % svojega BDP? Slovenija pa zgolj 0,8 % in to kljub temu, da smo imeli skoraj dvakrat višjo brezposelnost, 9,7 %. Seveda je vse jasno, če pogledamo nadomestila za brezposelne. Minimalno nadomestilo znaša 350 evrov bruto, kar se prevede v 270 evrov neto, se pravi celo 22 evrov manj od socialne pomoči, vse skupaj je pa itak za tretjino pod pragom tveganja revščine. Sedaj se bo ponudil odgovor, da za to ni kriva samo ministrica, ampak cela Vlada in koalicija in ta ugovor bi zdržal. Ampak ali je ministrica ob takih poraznih socialnih številkah sklicala tiskovno konferenco? Ali je protestirala? Se je kakorkoli oglasila? Ne, ni, seveda ni. Je zagrozila z odstopom, če bo zakon sprejet? Spet je odgovor negativen. Če bi to seveda storila, bi jo lahko kdo še prijel za besedo. In je jasno, da se takih akcij za reševanje revščine v Sloveniji ni polotila, ker ji očitno njen ministrski položaj pomeni vse, vsebina njenega resorja pa bore malo.

Takoj vam lahko navedem še en primer oziroma še dva primera. Cerarjeva vlada je z občinskim Zufom ukinila subvencijo za socialno ogrožene prebivalce, ki so prisiljeni najemati stanovanje na trgu. Pozor, koalicija je šla v kršitev ustave zato, da napade tiste uboge ljudi, ki v nasprotju s 87 % naših sodržavljanov nimajo svojega stanovanja. Spravila se je na ljudi, ki zaradi katastrofalne stanovanjske politike ne dobijo niti neprofitnega stanovanja. In kako je odreagirala ministrica za socialne zadeve? Je ponudila odstop? Je izstopila iz svoje stranke, ki je zakon podprla? Ne, naredila ni nič.

Ravnokar mineva leto dni od sramotnega referendumu o izenačitvi pravic istospolnih parov. Zakaj je zakon Združene leveice na referendumu padel, je več razlogov. Eden izmed najbolj bistvenih razlogov je zagotovo ta, da ima Rimskokatoliška cerkev praktično neomejena sredstva za svojo homofobno propagando, se pa razlogi ne izčrpajo tukaj. Za poraz sta kriva tudi Vlada in tudi Anja Kopač Mrak. Vlada se je namreč

odločila, da v tej kampanji ne bo sodelovala. In kako se je spet odzvala ministrica za enake možnosti? Naredila ni nič.

Preden dokončno obrazložim tiste primere, pri katerih ministrica ni samo tolerirala nesprejemljivih odločitev Vlade in koalicije, ampak jih je tukaj sama izvajala, naj opozorim še na bistveno težavo njene socialne politike – to so prenizki socialni prejemki. Leta 2009 je Ministrstvo za delo pripravilo izračun, ki je pokazal, da mora biti socialna pomoč težka vsaj 385 evrov, kot goli fizični minimum v tej državi. Ker je bila takrat minimalna plača 460 evrov neto, so potem ta znesek zaokrožili na 308 evrov no in na koncu so pristali na 288 evrov. Ampak se niti ta borna številka ni realizirala, zato ker je takratna Pahorjeva koalicija sprejela interventni zakon in znižala minimalni dohodek na 260 evrov. Od takrat se je minimalna plača zaradi pritiskov sindikata povečala za dobrih 100 evrov, lansko leto so delavci na minimalcih končno dobili pravico do dodatkov. Zadnjič se je državni sekretar Pogačar pohvalil, da se je število delavcev na minimalcu znižalo iz 40 tisoč na 20 tisoč. No ampak kljub temu je socialna pomoč danes še vedno samo 292 evrov.

Proračun, ki ga je koalicija sprejela, določa, da bo 60 tisoč ljudi živelo z dohodkom, ki je za dvakrat nižji od praga tveganja revščine. In preden spet slišim, da je to realnost, da v tej državi ni denarja, naj povem, da bi bilo za dvig minimalnega dohodka na potrebnih 385 evrov, da bi za ta dvig potrebovali od 60 do 90 milijonov evrov. Zdaj pa pozor, koalicija je z dvema spremembama dohodninske lestvice v korist 10 % najbolj privilegiranih ljudi v slovenski družbi prihodke v letu 2017 zmanjšala za 80 milijonov evrov. Sicer je res kozmetično popravljati davek na dobiček podjetij, ampak če bi naredila zgolj to, kar so obljubili Socialni demokrati v svojem programu, bi morali od tega davka dobiti 90 milijonov evrov več. No in po zagotovilih ministrice iz odgovora na moje poslansko vprašanje na junijski seji naj bi bil letos po 7 letih končno izveden nov izračun minimalnih stroškov. Ne vem, če bodo ta izračun dejansko izvedli, vem pa, da sam po sebi ne pomeni nič. Leta 2009 je taisti izračun namreč pokazal 385 evrov za začasno socialno pomoč, no pa smo danes, 7 let kasneje še vedno skoraj 100 evrov pod tem zneskom. Še enkrat ponavljam, koalicija je sprejela proračun, ki predpostavlja, da bodo socialni transferji zamrznili in močno dvomim, da bo ta koalicija predlagala rebalans zaradi socialno ogroženih prebivalcev.

Zdaj se torej vračam k problemom iz uvoda, ki jasno kažejo modus operandi ministrice Anje Kopač Mrak. Pahorjeva koalicija je torej sprejela nov Zakon o socialnih prejemkih, zaradi katerega se je po ugotovitvah te vlade število prejemkov, bom kar citiral izraz »prejemnikov radikalno zmanjšalo«. Za ponazoritev, leta 2011 smo imeli povprečno 47 tisoč prejemnikov varstvenega dodatka in 14

tisoč 600 prejemnic kmečkih pokojnin. Zlasti te ženske, ki so bile s tako revnih kmetij, da si niso mogle privoščiti niti kmečkega zavarovanja, so bile tiste, ki jih je takšna ureditev najbolj prizadela. Kajti število prejemnikov varstvenega dodatka, ki je nadomestil oba stara prejemka, se je leta 2012 zmanjšalo na samo 13 tisoč. Trenutno jih je pa celo samo še 11 tisoč. Se pravi, je bilo v tem procesu prizadetih 50 tisoč ljudi. In če tukaj spet citiram Vlado, »ta trend ni povezan z manjšimi potrebami, ampak z individualnimi odločitvami«. Kar tukaj Vlada trdi, je, da je upad te številke posledica uvedbe vračljivosti. Kot rečeno, je ekipa Kopač Mrakove leta 2013 predlagala popravek zakona, ampak je bil ta popravek kozmetičen. Ostal je zastraševalni učinek plombe na nepremičnine. In spet citiram Vlado, »tako v absolutnem kot v relativnem smislu zmanjšuje število in delež starejših prejemnikov«. Torej tistih, ki jim je varstveni dodatek prvenstveno namenjen. Pošten politik bi verjetno takoj na začetku novega mandata predlagal dokončno ureditev, ampak ne Anja Kopač Mrak. SDS je dvakrat predlagala odpravo vračljivosti varstvenega dodatka, Združena levica je predlagala popolno odpravo vračljivosti tudi za socialne storitve in so Vlada in ministrica vse to blokirali. Ampak glej si ga no, letos novembra se je taisti lik pojavila kot velika rešiteljica, ki bo popravila svojo lastno napako. Ampak kot sem navedel že v drugih primerih, spet je na mizo prinesla polovično rešitev, ki je za marsikaterega socialno ogroženega človeka celo manj ugodna od aktualne ureditve. In kaj bo koalicija s tem dosegla? Približno toliko, kot bi dosegla s protiustavno ukinitvijo subvencije za najemnino. Poglejte, izdatki za tisoč novih prejemnikov varstvenega dodatka za celo leto so 1,8 milijona evrov. Ta vlada bo samo za operacijo Nata v Latviji letno zmetala 4,6 milijonov evrov. Varčevalni učinek je torej zanemarljiv, sredstva so, samo troši se jih denimo za Natove piarovske eskapade v Latviji. Zakaj torej ministrica še vedno vztraja pri plombah, zakaj ima dobesedno na piki prav socialno ogrožene ljudi?

Naslednji primer je delovna inšpekcija. Mogoče se to zdi komu tehnični problem, ampak je v resnici zelo daleč od tega. Naši delavci so vedno bolj prekarni in če kdo, ki ima še redno službo, misli, da se ta problem njega ne tiče, se prekleto moti. Imamo cele panoge, kjer je prekamnost norma, normalna zaposlitev pa postaja izjemna. In nosilci kapitala zavestno kršijo zakon, zato ker vedo, da se jim ne more zgoditi nič. V takšnih razmerah je ekipa Anje Kopač Mrak leta 2014 predlagala nov Zakon o inšpekciji dela. Ampak namesto da bi ta zakon povečal pooblastila delovne inšpekcije, jih je dejansko zmanjšal, prekarce pa postavil v slabši položaj kot delavce, zaposlene na črno. Namreč, po starem Zakonu o delovni inšpekciji je moral delodajalec, pri katerem je delavec delal na črno, temu delavcu v treh dneh izročiti pogodbo o zaposlitvi.

Popolnoma isto pristojnost ima inšpektor Fursa po Zakonu o preprečevanju dela na črno, ki je bil sprejet istega leta. No, ampak ekipi Anje Kopač Mrak je kljub temu uspelo predlagati zakon, ki prisilno samozaposlenemu te pravice ne daje. Že leta 2015 jo je na to opozoril inšpektorat za delo, v Združeni levici pa smo vložili novelo zakona. Vlada – torej Ministrstvo za delo v njenem imenu – v zakonodajnem postopku spet ni hotela sodelovati in 8 mesecev kasneje za Združeno levico je vložila svoj predlog, ki pa je bil spet pomanjkljiv. Zakon ščiti prisilno samozaposlene, ne ščiti pa delavcev nezakonitih agencij. Ministrstvo je predložilo tak zakon, čeprav nas mediji vsak teden obvestijo o novem primeru, ko neka firma najema delavce od firme, ki ne izpolnjuje pogojev za posredovanje dela. Nosilci kapitala to počno naklepno, ampak če jih dobi inšpekcija dela, v zdajšnjih razmerah plačajo minornno kazen. Delavec ostane prepuščen kriminalcu, ki si upa reči podjetnik ali delodajalec, ki sedi na čelu nezakonite agencije. Mogoče bo ministrica uporabila Pahorjev izgovor, ampak glejte, če politik potem ko je bil že opozorjen, zavestno predlaga škodljiv predlog, potem ni več govora o napaki, govora je o namernem povzročanju škode.

O odpisu dolgov niti nima smisla pretirano izgubljati besed, zaradi tega ker je zgodba ponovno zelo podobna – Vlada se ni vključila v zakonodajni postopek, ko smo v Združeni levici vložili zakon. Ko je po dolgem času predlagala svoj zakon, smo ministrstvo opozorili, da je definicija upravičencev preozka in da izpušča večino relevantnih terjatev. Naši amandmaji so bili zavrnjeni brez argumentov, na koncu pa je bil dolg odpisan samo 3 tisoč 914 upravičencem. Skratka, cel projekt se je zaključil kot en velik debakel. Če upoštevamo, da smo imeli v tem času 290 tisoč statistično revnih ljudi, da smo imeli 170 tisoč prejemnikov različnih vrst socialnih prejemkov, je bil ta učinek ukrepa res izrazito, izrazito zanemarljiv. In kot sem omenil prej, edini izplen tega ukrepa so bili piarovski, propagandni, samopromocijski termini gospe ministrice.

Ministrica Anja Kopač Mrak je pred dvema letoma prisegla, da bo delala za blaginjo Slovenije. Kljub temu je kot članica Vlade mirno podprla vse ukrepe, s katerimi ta vlada siromaši državo. Med temi ukrepi pa moram posebej izpostaviti privatizacijo državnih podjetij, zniževanje davkov za privilegirane skupine prebivalstva in tako naprej. Po drugi strani pa ni niti predlagala, kaj šele izvedla nujnih ukrepov za dostojno preživetje naših državljanov. In to so tisti resnični razlogi, zakaj bi morala Anja Kopač Mrak leteti, in to že zdavnaj.

Žal se predlagatelji današnje interpelacije raje ukvarjajo z zlorabo otrok za svoj lasten politični prestiž, zato okrog tega ne bom niti izgubljal besed. Mogoče se bom zadržal zgolj toliko, da vam povem, da iz točno tega

razloga interpelacije vendarle ne bomo podprli. Hvala.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima Poslanska skupina Nove Slovenije – krščanskih demokratov, zanjo gospa Iva Dimic.

IVA DIMIC (PS NSi): Spoštovani predsednik, spoštovana ministrica, ministri, kolegice in kolegi!

Pred pol leta smo krščanski demokrati v stališču ob obravnavi interpelacije ocenili, da ministrica za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti ne dela dobro, da je interpelacija upravičena in bi morala ministrica celo sama odstopiti. Krščanski demokrati vseskozi opozarjamo na napačno politiko ministrice, ki jo vodi še iz časov, ko je bila državna sekretarka pri takratnem ministru Svetliku. Predlagatelji interpelacije so predlog za razrešitev ministrice sicer utemeljili zgolj na konkretni temi, ki jo vsi že dobro poznamo iz medijev – koroških dečkih, kar morda ni najbolj posrečeno. Na osnovi informacij, dostopnih javnosti pa lahko upravičeno domnevamo, da so bile v postopkih storjene velike nepravilnosti in nezakonitosti, kar je nesprejemljivo. Ministrica je osebno odgovorna za to, da postopki in posegi v družine, kadar so ogrožene otrokove koristi, niso celovito in primerno urejeni. Če smo bolj natančni, ti postopki niso izvajani s potrebno občutljivostjo, ki se pričakuje ob hujših posegih v družino. Gre, na primer, za odvzem otroka ali za njegovo nastanitev v zavod. Če so otrokove koristi ogrožene, je država upravičena in dolžna poseči v pravice staršev, vendar le iz vnaprej določenih razlogov in po vnaprej določenem postopku. Ti postopki ne bi smeli biti neurejeni in prepuščeni v odločanje socialnih delavcev, saj so tudi oni v stiski, ker nimajo na voljo sistemskih rešitev. Zato je bil odvzem otrok v konkretnem primeru videti kot akcija specialcev, brez dogovora in obveščanja prizadetih. Takšen način nikakor ne more biti v korist otrok.

Naj se ustavimo še pri 3. točki interpelacije, ki ministrici očita odgovornost in vpletenost pri politizaciji centrov za socialno delo, na primer CSD Slovenj Gradec. Mediji so obširno poročali o dolgem postopku imenovanja direktorja CSD Slovenj Gradec v začetku leta 2014. Ministrica sicer zavrača očitano politizacijo centrov za socialno delo in trdi, da je bil postopek imenovanja Jurija Šumečnika, njenega strankarskega kolega izveden v skladu z določbami Zakona o zavodih in Zakona o socialnem varstvu. Navaja, da je bil gospod Šumečnik 23. junija 2014 izbran za direktorja zavoda. 12. avgusta 2014 je bilo izdano pozitivno mnenje k njegovemu imenovanju od Mestne občine Slovenj Gradec. Soglasje ministrice k imenovanju je bilo izdano 23. septembra 2014, Svet zavoda pa ga je imenoval za direktorja 1. oktobra 2014. Ministrica pa verjetno z razlogom zamolči vse dogajanje okoli postopka imenovanja gospoda Šumečnika od

januarja 2014, ko je bil razpis ponovljen – tudi zaradi nejasnosti in ali omenjeni izpolnjuje vse pogoje.

Krščanski demokrati podpiramo razrešitev ministrice dr. Anje Kopač Mrak zaradi številnih zgrešenih politik in projektov, za katere je kot ministrica neposredno in posredno odgovorna. Tukaj imamo v mislih tudi projekte in spremembe, ki jih ni opravila, pa bi jih nujno morala na zakonodajni ravni, kot na primer: ministrstvo še vedno ni pripravilo zakona o dolgotrajni oskrbi, osebni asistenci in zavarovanju za dolgotrajno oskrbo. Upamo sicer, da se bo sedaj po vložitvi Predloga zakona o osebni asistenci, ki smo ga pretekli teden vložili poslanci Nove Slovenije, ta postopek pospešil, saj je izjemnega pomena, da se to področje celovito uredi. Na organizacijski ravni še vedno ni izvedena reorganizacija centrov za socialno delo, ki jo napoveduje že od začetka mandata. Krščanski demokrati bi v zvezi s tem želeli videti projektno dokumentacijo, predloge konkretnih rešitev in pravno podlago zanje. Ministrica in predsednik Vlade sta namreč v zvezi s tem že pred pol leta trdila, da je v zvezi s tem vse pripravljeno. Predpisi, ki so bili pripravljene in sprejeti, so slabi in neučinkoviti. Denimo Zakon o odpisu dolgov, ki je doživel porazno slab odziv deležnikov. Drug tak zakonodajni polom predstavlja Zakon o preprečevanju dela na črno, z uvedenimi vrednotnicami. Več stroškov kot pa koristi. Omeniti moramo zadnjo novelo ZPIZ-2, ki je številne samostojne podjetnike dobesedno prisilila v to, da so prenehali s svojo dejavnostjo. To ministrstvo ne spodbuja tistih, ki bi želeli delati, in to je nerazumljivo ter nesprejemljivo.

Ministrstvo zamuja pri pripravi številnih predpisov iz normativnega programa dela za leto 2016. Ministrica je objektivno odgovorna za nesprejemljive zaostanke pri reševanju pritožb na drugi stopnji v zvezi z uveljavljanjem pravic po Zakonu o uveljavljanju pravic iz javnih sredstev. Čeprav javno velikokrat poudarja, koliko ljudi je na odpravi zaostankov zaposlenih in kako se število nerešenih pritožb hitro zmanjšuje, se na nas še vedno obračajo številni državljani, ki so v veliki stiski zaradi nerazumnega čakanja na pravično odločitev ministrstva. Zanima nas, spoštovana ministrica, kako dolgo lahko po vašem mnenju čaka državljan, družina v stiski na odločitev vaših uradnikov?

Številni že javno opozarjajo na slabo kadrovske strukturo zaposlenih na Direktoratu za socialne zadeve in druga politična kadrovanja na ministrstvu. Iz tega sklepamo, da so, milo rečeno, čudni in škodljivi ukrepi centrov za socialno delo po vsej Sloveniji tudi posledica nepremišljenega in političnega kadrovanja na ministrstvu. Ministrica, ki bi morala ščititi družino, je dejansko v zadnjih letih družini ravno najbolj škodila. Krščanski demokrati sprašujemo, kje je resolucija o družinski politiki?

Lahko bi še naštevati in naštevati. Projekti za zaposlovanje mladih – ni posebnih rezultatov; vedno več je tridesetletnikov, ki so brez redne zaposlitve, brez družin in živijo doma. Neodzivanje na javne kritike starejših, ki so jih tudi strokovni delavci Zavoda za zaposlovanje, ki je v njeni pristojnosti, zavajali in spodbujali, naj plačujejo prostovoljne prispevke za pokojninsko in invalidsko zavarovanje, sedaj pa se ti ne všttevajo v pokojninsko dobo. Ministrstvo ne naredi nič v podporo družinam, ki živijo pod pragom revščine. Ministrstvo praktično sploh še ni začelo črpati sredstev iz evropskih skladov, pa smo sredi finančne perspektive.

Spoštovana ministrica! Kdaj bodo končno objavljeni razpisi za črpanje teh sredstev?

Krščanski demokrati še vedno menimo, da je čas, da se ministrica umakne. Poslanci Nove Slovenije bomo podprli predlog za razrešitev ministrice.

PODPREDSIEDNIK MATJAŽ NEMEC: Besedo ima Poslanska skupina nepovezanih poslancev, zanjo dr. Mirjam Bon Klanjšček. Izvolite, gospa Klanjšček.

DR. MIRJAM BON KLANJŠČEK (PS NP): Hvala lepa. Najprej bi vse lepo pozdravila!

Danes bomo ponovno razpravljali o še eni interpelaciji, ki jo je – kot že nekaj zadnjih – vložila Poslanska skupina Slovenske demokratske stranke. In tudi tokrat bomo odločali o delu in odgovornosti ministrice za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti. Ministrica se bo danes že drugič – če pa štejemo še interpelacijo celotne Vlade, že tretjič – zagovarjala o praktično isti zadevi. Seveda se lahko tukaj vsi skupaj vprašamo po smiselnosti takega početja, saj je ministrica, ker je očitno, eno in eno sedemnajstino interpelacije že preživela, in kot kaže, bo tudi današnja. Pa vendar se današnja interpelacija razlikuje od tiste, ki smo jo obravnavali junija letos na 20. redni seji. Današnja interpelacija se nanaša samo in zgolj na konkreten primer dveh otrok ter njihovih starih staršev, tako kot tudi kar enajst poslanskih vprašanj, ki jih je ministrica prejela v zadnjih mesecih.

Sama sem veliko razmišljala o tem, kaj naj sploh še o tej zadevi povem. Sprašujem se, ali je stališče poslanske skupine v takem primeru sploh smiselno in potrebno. In to zato, ker bomo zopet enajst ur z nepremišljeno lahkoto govorili o tragediji dveh majhnih otrok. Namreč, ko s takšno lahkoto v javnosti govorimo o primeru dveh dečkov, ki ju je njuno življenje že v rani mladosti zaznamovalo, se moramo zavedati, da ju s takšnimi javnimi razpravami zaznamujemo tudi sami. Se na primer danes še kdo spomni primera ravnatelja ene mariborskih šol, ki je prav zaradi velike publicitete v medijih zaradi manjše afere storil samomor? Ali pa, se danes še kdo spomni primera koroške deklice? Tudi takrat je javnost zahtevala svoj davek in ta davek,

spoštovani, nikakor ni zanemarljiv. Vsakokrat ko na dolgo in široko razpravljamo o življenju teh dveh dečkov, otroka svojo izkušnjo podoživita. Mar morda pozabljamo, da oba otroka obiskujeta vrtec in se v okolju, kjer živita, družita s prijatelji in znanci? Ob tem pa celotna Slovenija spremlja in se sprašuje, kako se bo zgodba koroških dečkov končala, v parlamentu pa še vse skupaj začnimo z vprašanjem, ali bo ministrica jutri še ministrica. V maniri: cilj pač opravičuje sredstva. Žalostno je le, da sta sredstvo v tem primeru dva nič kriva in že brez naše izdatne pomoči travmatizirana otroka. Nova okoliščina, zaradi katere so predlagatelji morali reagirati s ponovno interpelacijo, je torej odločitev Vrhovnega sodišča Republike Slovenije, ki je v mesecu oktobru 2016 razsodilo, da je bila s postopkom odvzema otrok starima staršema oziroma babici kršena z ustavo zagotovljena pravica do družinskega življenja. Spomnimo, da je Center za socialno delo Velenje odzema otrok izvršil po hitrem postopku, ne da bi počakal na odločitev Ministrstva za delo glede izdaje ustreznega dovoljenja za rejništvo starim staršem.

Tukaj želim posebej poudariti, da v poslanski skupini kot tudi v Zavezništvu odločno nasprotujemo takšnemu samovoljnemu ravnanju državnih organov – še posebej, ko so v postopek vpleteni otroci. Vendar pa je ob vsem tem treba povedati, da Vrhovno sodišče konkretnega primera po vsebinski plati ni presojalo, zato moramo presojo glede največje koristi otrok prepustiti za to specializiranim državnim organom, ki morajo svoje delo opraviti z vso skrbnostjo in odgovornostjo. Prav tako so nekateri postopki pred pristojnimi organi še v teku oziroma še niso zaključeni, zato je tudi s tega vidika vpletanje politike in posledično tudi javnosti v zasebnost obeh mladoletnikov nesprejemljivo. Prav je, da se na nepravilnosti opozarja, pa vendar nihče od nas nima vpogleda v potek in vsebino konkretnih postopkov, kaj šele v življenje otrok ali v življenje njune babice in dedka, zato nimamo pravice soditi.

Naj se ob tej priložnosti dotaknem nekaterih po mojem mnenju še kako aktualnih izzivov, za katere upam, da so na Ministrstvu za delo obravnavani prioritarno in na katere sem opozorila tako ob prvi interpelaciji ministrice kot tudi večkrat na Odboru za delo.

Najprej bom izpostavila družinski zakonik. Celovita preureditev področja družinskega prava je nujno potrebna, še posebej zato da bo v bodoče takšnih primerov, kot je ta pred nami, manj. Ministrica za delo je predlog tako imenovanega družinskega zakonika predstavila že v mesecu maju, kar v poslanski skupini in Zavezništvu pozdravljamo, vendar pa menimo, da je skrajni čas, da se zakonik, ki bo boljše urejal družinska razmerja, čim prej vloži v proceduro Državnega zbora. Prav tako v poslanski skupini nestrpnost pričakujemo realizacijo za leto 2016 in 2017 napovedanih ukrepov reorganizacije centrov za socialno delo,

ki bi pripomogli k večji učinkovitosti zaposlenih ter posledično tudi prijaznejšim storitvam za uporabnike.

V luči gospodarske rasti in izboljšanja razmer, kar koalicija pogostokrat izpostavlja, pa ponovno ne morem mimo dejstva, da ste poslanci koalicije podprli predlog Vlade glede podaljšanja določb Zakona o uravnoveženju javnih financ v delu, ki ureja socialno politiko. Ali se torej gospodarsko rast izpostavlja samo ob predlogih zakonov, ki prinašajo dodatne politične točke – enega takšnih primerov smo namreč obravnavali včeraj na izredni seji Državnega zbora –, tam kjer pa bi odprava ostrih ukrepov državljanom prinesla vsaj majhno olajšanje, pa pri koaliciji naletimo na gluha ušesa?

Ne glede na povedano pa sva obe poslanki Zavezništva mnenja, da ministrica dr. Anja Kopač Mrak v okviru svojih zmoglosti in pristojnosti svoje delo opravlja dobro. Prepričani sva, da se ministrica pri vsakodnevnem delu zaveda vrednot, ki so ključne za učinkovito delovanje za državo enega najbolj pomembnih ministrstev, in sicer socialnost, solidarnost in enakopravnost.

Kljub vsemu povedanemu pa so v Poslanski skupini nepovezanih poslancev glede vloženega predloga interpelacije zoper ministrico dr. Anjo Kopač Mrak mnenja deljena, zato bomo glasovali po svoji vesti.

Hvala lepa.

PODPRESEDNIK MATJAŽ NEMEC: Dr. Jasna Murgel bo pravila stališče Poslanske skupine Stranke modernega centra. Izvolite.

DR. JASNA MURGEL (PS SMC): Spoštovani predsedujoči, spoštovani kolegice in kolegi, spoštovani državljani!

Ja, danes vsi ugotavljamo, da danes ponovno razpravljamo o interpelaciji o delu in odgovornosti ministrice za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti dr. Anje Kopač Mrak. Naj samo pojasnim državljanom: če je pač interpelacija vložena, nimamo izbire kot to, da o tem razpravljamo. Morda si ne bi želeli o tem razpravljati, ampak ko je po postopku vložena interpelacija, seveda o tem moramo razpravljati. O interpelaciji moramo razpravljati in ta je v večjem delu enaka – to smo tudi rekli, marsikateri izmed nas, da je enaka – tisti, ki je bila vložena že junija letos in ponovno postavlja v ospredje mladoletna otroka ter njuno družinsko tragedijo, ne ozirajoč se na njuno dostojanstvo in pravico do zasebnosti. In to kljub temu, da nas je tudi varuhinja za človekove pravice tukaj v parlamentu pozvala, pravzaprav nekako že prosila, da naj ne obravnavamo te problematike, tega konkretnega primera tukaj spet še enkrat ponovno in ponovno, zato da dejansko poskrbimo za to, da bodo varovani interesi teh otrok. Interpelacija je institut, s katerim Državni zbor vrši nadzor nad delovanjem posameznega ministrstva in Vlade.

Zato je prav, da se ga uporabi vsakič, ko obstajajo utemeljeni razlogi, ki kažejo, da delo nekaterih ministrov ne ustreza več vrednostnim merilom in načelom Ustave Republike Slovenije. Vendar v imenu interpelacije, ki jo danes obravnavamo, temu ne moremo pritrditi. Uporaba interpelacije, da se omaje zaupanje v delo državnih institucij tako, da se izrabi stisko dveh mladoletnih otrok, je po našem mnenju neprimerna in neutemeljena.

Predlagatelji interpelacije očitajo ministrici marsikaj: odgovornost za domneven nesorazmeren poseg v človekove pravice, opustitev dolžnega ravnanja, odgovornost in vpletenost pri politizaciji dela centrov za socialno delo in tako dalje. Tako kot junija letos ponovno poudarjamo, da v interpelaciji navedeni očitki nakazujejo na nerazumevanje nalog in pristojnosti posameznih organov – centrov za socialno delo, socialne inšpekcije in pristojnega ministrstva ter nenazadnje tudi sodišča. Gre za samostojne državne organe in ne za organe v sestavi, ki bi bili neposredno podrejeni ministrici. Ministrica je pristojnosti, ki jih je imela – ja, socialna inšpekcija je, kot pravite, podrejena lahko v določenih primerih ministrici –, tudi uporabila in izvedla v konkretnem primeru.

Po našem mnenju primeri, ki odmevajo v javnosti, ne morejo biti povod za poskus izvajanja pritiskov na neodvisne organe, ki delujejo znotraj posamezne veje oblasti ter v skladu z zakoni in drugimi predpisi sprejemajo odločitve, katere moramo spoštovati. Gre za načrtno spodkopavanje zaupanja v delo državnih institucij in ustvarjanje zmotnega prepričanja, da v našem pravnem redu najranjivejši niso zaščiteni. Naj ponovno spomnimo, da je Slovenija ratificirala Evropsko konvencijo o uresničevanju otrokovih pravic ter Konvencijo Sveta Evrope o zaščiti otrok pred spolnim izkoriščanjem in spolno zlorabo. Posebno varstvo otroci uživajo tako v skladu z Ustavo Republike Slovenije kot tudi v skladu z Zakonom o preprečevanju nasilja v družini, katerega smo prav letos novelirali z Zakonom o zakonski zvezi in družinskih razmerjih, ki ga bo tudi kmalu nadomestil družinski zakonik.

Resor, ki ga vodi ministrica za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti, je obsežen. Politike in ukrepi ministrstva pa se neposredno dotikajo najbolj ranljivih skupin v naši družbi. Novela Zakona o socialnovarstvenih prejemkih, ki predlaga črtanje instituta zaznambe prepovedi odtujitve in obremenitve nepremičnine v lasti prejemnikov denarne pomoči in varstvenega dodatka, bo sprejeta ravno na decembrski seji Državnega zbora. Tudi dolgo pričakovani družinski zakonik bomo sprejeli kmalu, kajti verjetno bo prav danes sprejet tudi na seji Vlade, tako da bo postopek končno stekel glede sprejemanja tega pomembnega, zelo pomembnega akta, ki zelo pomembno vpliva na družinska razmerja v naši državi in na katerega smo tako zelo čakali, pa ne samo po krivdi ministrstva.

Dejstvo je, da čaka ministrstvo, ki ga vodi ministrica Anja Kopač Mrak, še veliko dela pri izpolnjevanju zavez, ki jih ima. Vemo, ni vse idealno in bo treba izpolniti še preostale obveze iz koalicijskega sporazuma. S tega vidika so pomembne aktivnosti ministrstva za ureditev tistih vidikov delovnopravne zakonodaje, ki so se izkazali kot pomanjkljivi, omogočajo kršitve pravic delavcev ter omejujejo fleksibilnost na trgu dela. Pred dnevi se je ravno zaključila javna razprava o treh pomembnih zakonih s tega področja, torej Zakona o delovnih razmerjih, Zakona o inšpekciji dela ter Zakona o urejanju trga dela. Od ministrice pričakujemo, da bo paket teh treh zakonov v prvih mesecih naslednjega leta tudi predložila na poslanske klopi. Pogovarjali smo se tudi o zakonu o čezmejnem izvajanju storitev, ki je tudi prav tako pred vložitvijo v parlament. Zakonska ureditev osebne asistence je po našem prepričanju zelo pomembna. Bomo imeli priložnost na podlagi zakona, ki ga je vložila tudi Poslanska skupina NSi, razpravljati o tem zakonu. Želeli bi si, da bi jo kar najboljše uredili. Tudi pomembno je področje dolgotrajne oskrbe, na katerem moramo še delati, in sicer skupaj z Ministrstvom za zdravje; gre za zelo zapleteno področje, ki ga poskušamo urediti že vsaj 10 let, pa nam še ni uspelo. Menimo, da je to pomembna prioriteta te države in da je to področje treba dokončno urediti. Ne pozabimo, da se je ministrica dr. Anja Kopač Mrak zavezala tudi k implementaciji zakonskih sprememb za reorganizacijo centrov za socialno delo. Zaradi tega pa so potrebne tudi spremembe zakonodaje in tudi spremembe te zakonodaje so v pripravi. Gre za eno ključnih sprememb na področju delovanja ministrstva. In to je tisto, kar lahko ministrstvo dejansko uredi in s čimer lahko bistveno vpliva na vsebino in učinkovitost dela centrov za socialno delo, s čimer bo bistveno pripomoglo k učinkovitosti dela teh centrov, da bodo lahko dejansko še boljše pomagali državljanom v namenih, za katere so ti centri ustanovljeni in potrebni.

In na koncu naj dodam še to; bilo je omenjeno tukaj, kaj je normalno in kaj ni normalno. Menimo, da ni normalno, da se tukaj v Državnem zboru pogovarjamo že tolikokrat o konkretnem primeru, o katerem še poteka odločanje pred pristojnimi organi. V normalni državi – mislim, če se že pogovarjamo na ta način – menimo, da se to ne bi smelo dogajati. Pustimo, da organi, ki so pristojni – konkretno sodišče sedaj –, odločijo o konkretnem primeru. Kajti sodišče je usposobljeno in pristojno v tej zadevi za odločanje o tem.

Vem, morda bi predlagatelji pogledali sodno prakso Upravnega in Vrhovnega sodišča, pa morda bi razpravljali še o kakšnem primeru, ki je pri teh sodiščih. Ali bomo sedaj vsak primer, ki se nam zazdi, da bi morda bil lahko predmet razprave tukaj v parlamentu, obravnavali tukaj? Zato menimo, da je odgovor na to vprašanje, ki je sicer zgolj retorično, »ne, Državni zbor za konkretne primere ni pristojen«. Sploh pa ne za

tako občutljive primere, kjer se obravnavajo koristi otrok. In sodišče bo v tem primeru odločilo, odloča, poteka, pustimo ga, naj odloči in ne drezajmo več v postopek, kjer se obravnavajo koristi otrok, kjer se obravnava vsaj dve človeški usodi in naj se pristojni organi ukvarjajo s tem.

Glede na to, da je osnova interpelacije torej ta konkreten primer in zaradi vseh drugih razlogov, ki smo jih navedli, bomo v Poslanski skupini Stranke modernega centra glasovali proti interpelaciji. Hvala lepa.

PODPRESEDNIK MATJAŽ NEMEC: Hvala lepa.

Končali smo s predstavitvijo stališč poslanskih skupin.

Za besedo je prosila predstavnica predlagatelja, gospa Suzana Lep Šimenko.

SUZANA LEP ŠIMENKO (PS SDS): Najlepša hvala za dano besedo.

Saj moram reči, da po poslušanju vseh predstavljenih stališč sem na nek način – tudi glede na izjave, ki smo jim bili priča danes zjutraj in včeraj s strani medijev – pričakovala takšne predstavitve. Seveda sem pa nad njimi razočarana. Jaz še zmeraj verjamem – pred nami je skoraj 9 ur razprave, kjer bomo lahko soočali dejanske argumente in razloge, zakaj je do vložitve te interpelacije prišlo –, da se boste poslanci takrat, ko boste glasovali, resnično vprašali, katero tipko boste pritisnili. Ker nenazadnje, stvari so tukaj, jaz mislim, da pa dokaj jasne.

Šla bom po vrsti glede tega, kar smo danes tukaj slišali. In sicer najprej na sam odgovor oziroma uvod ministrice. Bilo nam je očitano, da zlorabljam konkretni primer, da želimo pridobiti politične točke, da se ne govori o koristi otroka, da rušimo institucijo socialne države in tako naprej. Spoštovana ministrica, do te interpelacije ne bi prišlo, če ne bi prišlo do nepravilnosti v postopkih. V postopkih pri organih, ki spadajo pod resor Ministrstva za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti. Mi danes tukaj ne govorimo o primeru, ne govorimo o vsebini primera, mi govorimo o nepravilnostih, ki so se dogajale v okviru ministrstva oziroma na organih, ki spadajo pod ministrstvo. In to je problem. Če do teh nepravilnosti ne bi prišlo, nenazadnje tudi ti primeri verjetno ne bi bili na sodiščih, ker ne bi bilo potrebe po tem. In resnično, dajmo se skoncentrirati na vsebino interpelacije; pa bom potem malo kasneje spet vse povzela.

Ministrica je izjavila, da rušimo institut socialne države. Ravno zaradi takšnih nepravilnosti se ruši institut socialne države in ravno zaradi tega državljani Republike Slovenije več ne zaupajo v socialno državo! Mi je ne rušimo s tem; problem je, da so bile nepravilnosti dokazane, nezakonitosti narejene in do tega ne bi smelo priti. In kakšni so postopki nenazadnje tudi na centrih za socialno delo, ste

pa, spoštovana ministrica, odgovorni za to, kako morajo stvari potekati. Vi jim dajete navodila, kako naj ravnajo. Vi ste tisti, vi pripravljate zakonodajo.

Kar se tiče izjave, da je bil postopek zaključen, preden ste vi izvedeli za ta primer. Pri obravnavi prejšnje interpelacije ste sami rekli, da ste bili s strani babice o primeru seznanjeni 25. marca. To je bilo, preden sta bila otroka odvzeta starim staršem, postopek je pa seveda tekel že prej. Ampak to je bilo še znotraj nekega obdobja, ki bi lahko, če ste vedeli, da stvari ne potekajo zakonito ... Ker nenazadnje verjetno obstaja zakonska podlaga za to da v primeru, kadar je oddana vloga za rejništvo, na eni strani imate zakonski rok 60 dni, ki ga morate spoštovati, na drugi strani pa mora o tem odločati ministrstvo. Spoštovana ministrica, ali je bila stalna praksa, da je zgolj center za socialno delo podal mnenje? Ali ni bila stalna praksa, da v takih primerih mora odločiti ministrstvo, pa bodisi vlogi ugodi ali jo zavrne, ampak odločiti mora ministrstvo? V tem primeru je direktor Centra za socialno delo Slovenj Gradec ravnal napačno, vloga ni bila poslana pravočasno na ministrstvo, bila je šele v aprilu, takrat ko ste potem vi tudi na hitro dali odgovor na to. Ne vem, spoštovana ministrica, meni to ni smešno. In zaradi tega, ker to ni bilo spoštovano, to so bile nezakonitosti v postopkih, do katerih se je opredelilo Upravno sodišče ... Da o tem, kaj je reklo Upravno sodišče, ki je že predhodno o tem odločalo, in da so pozabili tudi štampiljko dati, kdaj je bila posamezna vloga oddana – pa ne enkrat, kar dvakrat –, niti ne govorimo, ker je tako ali tako absurd. Ampak očitno nekdo ni vedel, ker ni bil strokovnjak za to področje, ali pa je namerno povzročil neko nepravilnost. Ampak to je nezakonito, sodišče je o tem odločilo. In to se je zgodilo na centru za socialno delo, ki je, se strinjam, samostojen. Vendar pa vi imate organ v sestavi ministrstva, imate Inšpektorat Republike Slovenije za delo, ki opravlja naloge inšpekcijskega nadzora, pod katerega spada socialna inšpekcija. In po Uredbi o organih v sestavi je to organ v sestavi Ministrstva za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti. In prek tega organa ste vi pravilno odredili nadzor, ampak vedeli ste tudi, kako je bil ta nadzor opravljen – šli so zgolj skozi poročilo centra za socialno delo, niso pa vprašali še druge strani, da bi dejansko lahko verodostojno opravili svoj nadzor. In vi ste temu verjeli, zaupali, šli na tiskovno konferenco in tako naprej, to kar smo že slišali.

Nadalje, spoštovana ministrica, kar nekajkrat ste rekli, da o tem odloča ulica. Kdo je ta ulica? Ste tukaj mislili na državljane Republike Slovenije? Oni so za vas ulica? Pokrivate zelo občutljiv resor in jaz mislim, da je pa to precej neprimerno. Velikokrat ste rekli, »korist otrok«. Zakaj bi bila otroka kar tri mesece pri starih starših, če ne bi to bilo v njuno korist? Če ne bi bilo, bi center imel to možnost in bi otroka vzel že prej, takoj po teh tragičnih dogodkih in očitno

ni bilo v nasprotju s koristjo otroka, da sta bila pri starih starših v družinski skupnosti, ki sta jo poznala. In nenazadnje tudi okoli skrbništva. Izjemoma se odloča drugače kot pa določa 182. člen Zakona o zakonski zvezi in družinskih razmerjih. Praviloma v takšnih primerih se za skrbnika dodeli nekdo od članov družine. Izjemoma – izrecno je zapisano, »če to ni v nasprotju s koristmi varovanca« – se za skrbnika določi nekdo drug, tako kot je bilo v tem primeru. Ampak zakaj sta potem bila tri mesece pri starih starših?

Omenili ste tudi odvzem roditeljske pravice. Ja. Veste, oče je bil v priporu ves čas. On roditeljske pravice niti ni mogel izvrševati. In ne vem, na kakšni osnovi potem center za socialno delo ne da predloga vloge na sodišče, da okoli tega odloča. Tako da tu je veliko nejasnosti.

Velik del ste pa tudi posvetili v svojem tem uvodnem nagovoru temu, kaj bo, kaj bi naj bilo, o tem kaj se dela, med drugim tudi reorganizacija centrov za socialno delo. Spoštovana ministrica! 15. maja leta 2013, to je približno več kot tri pa pol leta nazaj, ste v svoji izjavi za javnost rekli, da bo pilotni projekt reorganizacije stekel že v drugi polovici leta 2013 in da bo reorganizacija izvedena v začetku leta 2015. Na zadnje moje ustno poslansko vprašanje, vezano na reorganizacijo – mislim, da v mesecu novembru - ste govorili o tem, kako širok je ta projekt. Jaz se s tem strinjam. Ampak ta reorganizacija se pod vašim okriljem pripravlja že leta. In spoštovana koalicija, ne vem, takrat pri prvi interpelaciji jaz sem razumela, da je to tudi to eden izmed pogojev, ki mora biti izpolnjen za to, da ste podprli ministrico za delo in ji zaupali, ampak do danes ga še ni. Vemo pa, kdaj je že govorila, da bo, ampak v tistem času tega ni bilo. Zavedamo se, da je to projekt, ki ga ne morete narediti čez noč, ampak saj se ne dela čez noč. Dela se že najmanj tri leta in pol in še danes ga nimamo tukaj. Resnično ne vem ... Družinski zakonik, danes bi ga naj Vlada obravnavala. Me veseli, če vse te naše interpelacije spodbudijo vsaj to, da Vlada začne dejansko nekaj tudi pripravljati in delati v tej smeri, da je mogoče to pa nek, bom rekla, dodaten pritisk in da potem je pač treba neke stvari pripraviti. Jaz pa resnično upam, da je ta družinski zakonik v prvi vrsti usklajen s koalicijskimi partnerji in da ne gre kar, ne vem, na silo na Vlado, ker pač je časovno to treba danes skozi spraviti. Resnično upam, da ta družinski zakonik v prvi fazi seveda ga imate vi med seboj usklajenega, da ne bo potem neprijetnosti, ko bomo to obravnavali tukaj v Državnem zboru.

Veliko je bilo slišati o razmerju med ministrstvom in organom v sestavi, o tem, za kaj se v bistvu izrablja inštitut interpelacije, pa bom prebrala to kar sem sicer že prejšnjič, ampak očitno se neke stvari tukaj zelo rade pozabljajo, pa bom to ponovila. Inštitut za primerjalno pravo pri Pravni fakulteti v Ljubljani je 13. decembra

2001 izdal eno vsebino in sicer pravno mnenje z naslovom »Razmerje med ministrstvom in organom v sestavi«. Gre za eminentne pravnike in verjamem, da boste njim zaupali bolj kot bi zaupali recimo meni, ki nisem pravica, zato bom pač to pravno mnenje tudi prebrala. Izdelali pa so ga prof. dr. Gorazd Trpin, prof. dr. Igor Kaučič in prof. dr. Franc Grad. Bomo šli kar glede same interpelacije. »V parlamentarnem sistemu izvaja politično nadzorstvo nad delom Vlade parlament. Politično nadzorstvo parlamenta je torej usmerjeno na delovanje Vlade in ministrov, kar je ena temeljnih značilnosti parlamentarnega sistema. Neposredno odgovornost Vlade ali ministra je zato mogoče uveljavljati samo prek različnih oblik, intenzivnih oblik političnega nadzorstva, ki omogočajo uveljavitev politične odgovornosti Vlade ali ministra in njihovo zamenjavo, kot je zlasti nezaupnica, lahko pa tudi interpelacija. Za položaj Vlade kot celote in ministra torej je značilna politična odgovornost parlamentu, čemur so prilagojena tudi pooblastila in način njihovega delovanja. Politična odgovornost Vlade in ministrov parlamentu je namreč posledica dejstva, da parlament ne more komunicirati z državnimi uradniki, temveč le z vrhom državne uprave, torej z ministri. V našem sistemu je to še bolj izrazito, ker ministre ne postavlja šef države predsednik Republike, temveč sam Državni zbor.« Jaz resnično ne vidim enega razloga, kateri smo mi institut interpelacije pa zlorabili, spoštovana ministrica, žal. Mi lahko komuniciramo z vami za področje dela, ki ga seveda vi pokrivate, in interpelacija je eden izmed institutov, ki jih kot opozicija imamo. In glede na nepravilnosti, dokazane nepravilnosti je seveda tudi prav, da smo le-to izkoristili. Glede na to, da je očitno zavedanje o pomenu človekovih pravic v tem državnem zboru tako nizko, smo pa seveda morali to potrditi po še dodatno, bom rekla, argumentiranih okoliščinah po sodbi Vrhovnega sodišča.

Zdaj pa vezano na odgovornost ministra. Berem iz istega pravnega mnenja: »Ministri so po svoji funkciji tako člani Vlade kot tudi predstojniki upravnih organov, kar se kaže v njihovih pravicah in dolžnostih. Vsak minister v skladu s sprejeto politiko vodi in predstavlja ministrstvo, daje politične usmeritve za delo ministrstva in organov v njegovi sestavi, nadzoruje njihovo delo, izdaja predpise in druge akte iz pristojnosti ministrstva in organov v njegovi sestavi ter opravlja druge naloge, ki jih določa zakon ali drugi predpis.« Vezano na individualno odgovornost ministra: »Individualna odgovornost ministra se kaže v tem, da je vsak minister v celoti odgovoren tudi za delo ministrstva, ki ga vodi, in seveda tudi za svojo lastno delo. V tem okviru je minister odgovoren tako za politiko ministrstva kot tudi za njeno izvajanje v posamičnih primerih. To pomeni, da odgovarja ne samo za svoje delo, temveč tudi za delo svojih podrejenih, seveda v okviru

pristojnosti ministrstva. Individualna odgovornost ministra v parlamentu se uveljavlja predvsem z interpelacijo.« Tako da lepo prosim, jaz mislim, da vsakršna nadaljnja razprava o tem, če je interpelacija v danem primeru na mestu ali ne, je seveda tukaj popolnoma odveč. Minister daje politične usmeritve za delo organov v sestavi in nadzoruje njihovo delo.

Sedaj pa še nekaj zgolj o nadzorstveni funkciji iz taistega pravnega mnenja: »Nadzorna funkcija v upravnem procesu predstavlja povratni tok informacij o celotnem dogajanju v posameznem delu ministrstva. Minister mora imeti zato dostop do vseh relevantnih informacij v zvezi z delom organa v sestavi, sicer te svoje z zakonom določene funkcije sploh ne more opravljati.« Vemo, kaj so organi v sestavi – inšpektorat za delo in v okviru tega socialna inšpekcija, tako da upam, da se ne bomo v nadaljevanju preveč okoli tega več vrteli.

Zdaj pa če gremo še na same postopke. Glede skrbništva sem že ponovno ponovila, da je resnično malo nenavadno, da je center postopal, kakor je pač postopal. Ampak v nadaljevanju, vloga za rejništvo je bila popolna, oddana na pristojni Center za socialno delo Slovenj Gradec. Iz centra za socialno delo ... Center seveda pripravi neko mnenje in nato preda v odločanje ministrstvu. To se v tem primeru ni zgodilo in to je ključna nepravilnost, ki se je zgodila. In to je imelo za posledico, da sta bila ta dva dečka odvzeta starim staršem. In v nadaljevanju je še Center za socialno delo Velenje, preden bi prejel odločbo ministrstva, dečka oddal v rejništvo, ne da bi upošteval, kakšna bo ta odločba, pozitivna ali negativna. In to je problem, ki se je zgodil, in to je imelo za posledico potem vse, tudi tisto kar se je v nadaljevanju dogajalo, in to je seveda skrajno neprimerno.

Ministrica, še enkrat ponavljam: socialna inšpekcija spada direktno, bom rekla, to je nek vaš nadzorstveni institut, ki ga imate in prek katerega lahko vi zahtevate tudi izredne preglede, tako kot ste to pravilno naredili. Ampak lahko ste seznanjeni z vsemi dokumenti, ki jih ima, ker morate biti z njimi seznanjeni, sicer ne morete svoje nadzorstvene funkcije opravljati. In več kot očitno je bilo, da je tukaj prišlo do nepravilnosti. Tudi do malomarnosti same socialne inšpekcije, ki ni ugotovila nepravilnosti, ki jih je v nadaljevanju ugotovilo Upravno sodišče in potem tudi Vrhovno sodišče. In do danes se še niste opredelili do dela socialne inšpekcije. Direktor je še zmeraj na istem mestu, odstopil je direktor Centra za socialno delo Slovenj Gradec, odstopila je direktorica Centra za socialno delo Velenje po sodbi upravnega sodišča, medtem ko direktor socialne inšpekcije je še vedno na svojem delovnem mestu, čeprav so bile dokazane nezakonitosti, ki bi jih on pri pregledu moral ugotoviti.

Zdaj se bom pa še malo navezala na same predstavitve stališč poslanskih skupin.

Desus; vsaj glede na to kar smo slišali iz medijev, nismo bili več danes, bom rekla, presenečeni, da tokrat pa ne boste podprli interpelacije. Je pa zanimiva izjava, da si mi želimo nabirati politične točke s tem, da se pogovarjamo o dveh dečkih, in tako naprej. Zanimarili ste vse nepravilnosti, ki so se tukaj dogajale. In kot ste sami lepo povedali, prvih interpelacij niste podprli zaradi nepravilnosti in zaradi kršenja človekovih pravic. Podprli ste ju izključno zato, ker ste politično kalkulirali, kar je seveda skrajno neprimerno. Jaz upam, da tudi ljudje to spregledajo. Mi danes tukaj želimo govoriti zgolj o postopkih – o nepravilnostih, ki so se v teh postopkih dogajale. Seveda ste v svojih stališčih poslanske skupine pa govorili o vsem drugem. Takrat v mesecu juniju je Desus govoril o velikem nezadovoljstvu nad socialnimi politikami, pa bom nekatere te izjave ... Enostavno moram, ker 6 mesecev je razlike, zakonov s tega področja kaj dosti v tem Državnem zboru nismo imeli. In je zanimivo, ta veliki preobrat ali kot je rekel kolega Jurša, da ni to obrat 360 – ne vem, no. Saj potem pa lahko rečemo koliko? Ne vem, 359 ali kolikor pač želite. Takrat je kolega Jurša med drugim tudi rekel, da je pač hudič v podrobnostih. Da primera koroških dečkov verjetno ne bi bilo, če ministrica ne bi močno zamujala s predlogom novega družinskega zakonika, ki med drugim na novo definira tudi rejništvo. No, saj danes očitno ga bo sprejela Vlada. Verjetno ste zdaj dolgo časa se usklajevali okoli njegove vsebine, tako da bomo ga kmalu začeli obravnavati tudi v Državnem zboru. Nadalje je rekel kolega Jurša: »Desetletje že čakamo zakon o dolgotrajni oskrbi.« Ne vem, jaz si ne želim, da bi še kakšno desetletje čakali, ampak zaenkrat še vedno čakamo na ta zakon. Da ministrica ni imela pravega posluha glede projekta prostovoljstva Starejši za starejše. Ne vem, mogoče tukaj ste očitno našli en skupen jezik. Da še toliko bolj čudi dejstvo, da njene socialne politike žal niso dovolj učinkovite. Milijardo in pol evrov na letni ravni namenjamo za socialne transfere, a v resnici gre le za gašenje požara, pravega učinka pa ni. Ob tem pa čakamo, da ministrstvo dokončno pripravi reformo trga dela, ki je v resnici edini pravi odgovor na mnoga socialna vprašanja. Zaenkrat žal jaz ne vidim, da bi se na tem področju kaj spremenilo, da bi se zmanjšalo. Še vedno dajemo verjetno isto milijardo in pol ali koliko je rekel kolega Jurša za socialne transfere. Če se na področju urejanja trga dela stvari pripravljajo, odlično. O tem bomo razpravljali drugič, takrat ko bomo te zakone imeli tudi v Državnem zboru. Me pa malo bode sama izjava predsednika SD, ki učinkovito socialno politiko povezuje s tem, koliko denarja namenimo za socialno politiko. Jaz bi bolj rekla, da moramo vezati na zaposlenost in na delovna mesta, ki jih imamo, ne pa na denar, ki ga dajemo v te namene. Kolega Jurša je med drugim tudi rekel: »Ne podpiramo ministrične politike na področju centra za socialno delo,

socialne delavce preveč obremenjuje z administracijo.« Ne vem, ali se je tukaj kaj spremenilo? Ne moremo niti mimo dejstva, da Ministrstvo za delo že skoraj desetletje obvladuje zgolj ena politična stranka, kar je vidno tudi v kadrovski strukturi samega ministrstva. To ni dobro za državo. Lahko bi kakšno rekel tudi o kadrovanju v svetu zavodov, centrov za socialno delo, domov za starejše, kjer se stranka SD včasih obnaša malo preveč po domače. Zdaj pa ne vem, ali ste zdaj izčistili vse SD kadre iz centrov za socialno delo, potem domov za starejše, kaj je bilo še tukaj omenjeno, ali kako? Ali se politično več ne kadruje? Ali ste naredili ne vem kaj, da ste zdaj Desusu dopustili, pa da bo zdaj še Desus po teh zavodih kadroval ali kako? Ker če se prav spomnim, je morda bil ravno tukaj problem. Tako da ne o tem, kdo si nabira politične točke. Zlorabili ste takrat vsebino te interpelacije, ki ni zanemarljiva; gre za kršenje človekovih pravic. Zgolj zato, da bi dosegli nekaj – kaj? Da bo zdaj še Desus kadroval po teh zavodih. Jaz upam, da ne boste kadrovali politično, da boste kadrovali strokovno in da ne bomo čez leto ali dve govorili o primerih nezakonitosti, ki se bodo zgodile zaradi takšnega političnega kadrovanja. Ker če bi bil na mestu strokovnjak – pa v končni fazi je popolnoma nepomembno, kakšna politična opcija je, tudi če je politično obarvan, nimam s tem težav –, dokler je strokovnjak in svoje delo opravlja strokovno in zakonito, potem ni težav. Kadar pa se na neko mesto da človeka, ki ni strokovnjak in če pri tem, ko malo pobrsrkamo po spletu, vidimo, da so bile gore objav, kako neka oseba nima ustreznih delovnih izkušenj, da zaseda neko delovno mesto, pa se potem z raznimi ponovitvami razpisov in preglasovanji doseže, da ta oseba pride na določeno delovno mesto, potem pa ta oseba ne ravna zakonito in pride do napak, kot so se zgodile v tem postopku, oprostite, potem pa tukaj več ne moremo biti tiho, no. Tako da kolegi iz Desusa, resnično vas prosim, če ste se zdaj s stranko SD »zdilali« okoli kadrovanja, kadrujte strokovno, če že nameravate kadrovati, je pa to skrajno, skrajno neprimerno, resnično. Mogoče še samo izjava kolega Prikla 20. oktobra, to je bilo po odločitvi Vrhovnega sodišča. Takrat je rekel pač to, kar navaja medij STA: »Poslanec Uroš Prikl odločitev Vrhovnega sodišča danes ocenjuje za zelo neprijetno zlati zato, ker se kopja visoke politike lomijo na usodi otrok. Je pa konkreten primer po njegovem alarm in signal, da na področju socialne politike nekaj ni v redu. Rekel je tudi, da je ministrica prva med enakimi na področju socialne in družinske politike na ministrstvu odgovorna za nemoteno delovanje sistema. Primer koroških dečkov pa je zagotovo eden od odklonov v tem sistemu, ki ga je treba ponovno proučiti in narediti vse potrebno na sistemski ravni, da do takšnih zgodb več ne bo prihajalo.« Jaz upam, da se kolegi iz Desusa tega zelo dobro zavedate.

SD, vaše stališče ... Saj na nek način popolnoma razumem – zagovarjate, stojite za ministrico, kar se mi zdi popolnoma normalno. Ampak reči, da za nas družina ni sveta, se mi zdi skrajno neprimerno. In ponovno bom poudarila: to, kar je nam resnično pomembno, je to, da so postopki zakoniti. V tem primeru je dokazano, da so bili nepravilni in nezakoniti – najprej z Upravnim sodiščem, ker seveda socialna inšpekcija, ki je v okviru ministrstva, tega ni ugotovila, je potem ugotovilo to Upravno sodišče – in potem tudi z Vrhovnim sodiščem. In to je tisto, kar je problem in nekdo v tem primeru zagotovo mora odgovarjati.

Tudi stališče Nepovezanih poslancev ... Ponovno poudarjam, mi tu ne govorimo o primeru, ne izpostavljamo nekih dejstev, ne sodimo, ali sta stara starša primerna rejnika ali ne. Ne govorimo o tem, mi govorimo o postopkih, ki so se zgodili. In v postopkih so nepravilnosti in temu ne moremo oporekati. Človekove pravice so bile kršene. Enostavno, postopek je bil nezakonit in pika, o tem nimamo kaj razglabljati. Jaz resnično želim odgovor s strani ministrice, ali je bila to stalna praksa, da centri za socialno delo niso posredovali vloge na ministrstvo. Koliko je bilo takih primerov, če je bilo teh primerov več? Ker to so bile vse nezakonitosti v postopkih. In nenazadnje, kdo je za to odgovoren? Kakšno vidite vi odgovornost socialne inšpekcije, ki teh nepravilnosti ni ugotovila?

Kar se tiče stališča največje koalicijske stranke. Interpelacija opozicije; vas očitno zelo boli, da mi vložimo interpelacijo. Poglejte, mi uporabljamo vse, kar nam je dano, mi postavljamo poslanska vprašanja, mi predlagamo zakone, spremembe zakonov, vlagamo amandmaje. Ampak v tem primeru ni odreagirala ministrica, ni odreagirala predsednik Vlade. Edino kar lahko po sodbi Vrhovnega sodišča naredimo, je, da se o tem izreče Državni zbor. Nenazadnje v našem sistemu ministre postavlja Državni zbor in zato je prav, da se poslanci ponovno izrečemo o njeni odgovornosti. Ne gre pa tu za noben pritisk na organe z namenom spodkopavanja zaupanja v državne organe, ne. Ampak ministrica je odgovorna za to da državni organi, ki spadajo pod Ministrstvo za delo, delujejo zakonito. Za to pa je odgovorna, in da naredi vse, da bodo tako tudi delovali.

Mogoče za konec zdaj v tem prvem delu še zgolj to, bom prebrala, kar je bilo zapisano tudi po odločitvi Vrhovnega sodišča v Večeru, in sicer s strani pravnice dr. Barbare Rajgelj. Med drugim je zapisala: »Delo centrov za socialno delo je vsekakor zelo naporno, odgovorno in včasih brez ene same prave rešitve, vendar to ni opravičilo za nezakonito delovanje. Celotno več, zakonito delovanje lahko olajša njihovo delo. Jasni in predvidljivi postopki ter sprejemanje odločitev v pravno veljavni obliki in s kakovostno obrazložitvijo olajšajo delo odločevalcev in povečujejo pravno varnost

uporabnikov. Zato je toliko bolj nerazumljivo, da se izvršilna oblast s pomočjo odvetnikov in agencij za odnose z javnostmi brez potrebe upira spoštovanju človekovih pravic.« Še kako se z zapisanim strinjam. Hvala zaenkrat.

PODPRESEDNIK MATJAŽ NEMEC:

Predstavnica predlagatelja je nastopila v sklopu razprave poslank in poslancev, ki jo nadaljujemo z gospodom Sašo Tabakovičem. Pripravita naj se gospod Jan Škoberne in gospa Anja Bah Žibert.

SAŠA TABAKOVIČ (PS SMC): Spoštovani predsedujoči, hvala za besedo. Spoštovana ministrica, kolegice in kolegi!

Ponovna oziroma vnovična interpelacija ministrice sloni na primeru tako imenovanih koroških dečkov, ki je zelo razburkal javnost in tudi medije. Priznam, tudi sam sem zaradi tega primera uporabil inštitut poslanskega vprašanja, kjer sem predvsem želel razjasniti celotno sliko tega primera z opozarjanjem na sistemsko ureditev zakonodaje in za ponovni razmislek o konceptu razumevanja progresivne družinske politike. Torej, kaj se pravzaprav dogaja na področju zakonodaje, da do teh primerov ne bi prišlo, kot seveda predstavnik zakonodajne veje oblasti. Tako da mislim, da je to predvsem naloga poslancev in ne izključno samo neko prerekanje okoli določenih konkretnih primerov.

Kar se tiče samega koncepta progresivne družinske politike; to je bil tudi en izmed pogojev Poslanske skupine Stranke modernega centra ministrici ob zadnji interpelaciji, naj čim prej pripravi sodoben družinski zakonik. Namreč, če bi ta družinski zakonik danes že imeli, tega nesrečnega primera koroških dečkov pa verjetno še marsikaterega drugega ne bi bilo. Govorim o rešitvah, ki predvidevajo ustanovitev t. i. družinskih sodišč, ki bi jasneje razmejila pristojnosti v primeru odvzema otrok, kar posledično pomeni tudi reorganizacijo in pomenov centrov za socialno delo. Vsi se zavedamo, da so otroci ustavna kategorija in se seveda strinjamo, da je treba za njihovo dobrobit kar najbolje poskrbeti, še posebej v trenutkih, kadar za to ni sposobna matična družina. To je seveda odgovornost vseh nas in seveda tudi odgovornost skupnosti. In moram priznati, da je seveda ministrica v tem delu svojo obljubo izpolnila. Namreč, družinski zakonik smo imeli tudi v koalicijskem usklajevanju, tudi danes se bo obravnaval na vladi. In ta družinski zakonik tudi predvideva rešitve, o katerih sem govoril, torej o ustanavljanju t. i. družinskih sodišč. Ti bodo tako v pravnem in nepravnem postopku odločali o sporih, ki se tičejo varstva, vzgoje in preživljanja otrok, prav tako ki se tičejo podaljšanja oziroma prenehanja roditeljske pravice, ki bo po novem definirana kot starševska skrb. Pristojno bo tudi, kot rečeno, za namestitvev otroka v rejništvo oziroma v posvojiteljsko družino. Predvsem pa z

namenom, da bo vsem deležnikom, ki bodo v teh postopkih, družinsko sodišče namenjalo, kako bi temu rekel, nekako enostavno enako obravnavo oziroma enaka izhodišča za obravnavo.

Kar se tiče problematike centrov za socialno delo; treba se je zavedati, da je zdajšnja organizacija centrov za socialno delo nekako v neki čudni koliziji odgovornosti in odločitev pri opravljanju nalog, ki jih ti centri imajo, in ta organizacija sloni na zakonodaji, ki jim te naloge tudi nalaga. Dejstvo je, da je socialna stroka znotraj centrov za socialno delo enostavno v določeni meri zagotovo preobremenjena, kadar se postopki tičejo tako kompleksnih primerov, kot je tudi odvzem otrok. In rezultat te obremenjenosti je zagotovo tudi postopek odvzema otrok, o katerem govorimo, v katerem je Vrhovno sodišče odločilo, da sam postopek ni bil korektno izpeljan, sicer pa se Vrhovno sodišče ni opredeljevalo do same vsebine tega primera. Ampak konsekvence vseeno so. Vemo, da sta odstopila dva direktorja centra za socialno delo in res je, tukaj seveda tudi ostaja odprto vprašanje glede vloge direktorja za inšpekcijski nadzor. Vseeno pa ostaja tudi vprašanje, ali je kršenje nekega pravnega postopka na enem od centrov za socialno delo razlog, objektivni razlog, da ministrica odstopi. To seveda je legitimno vprašanje, ampak se je treba vprašati, kako bomo postavili merilo objektivne odgovornosti. Ali bo merilo objektivne odgovornosti na podlagi odločb sodišč, v katere funkcionarji neposredno ne bodo vpleteni? Vprašanje odgovornosti je zagotovo na mestu, ampak če se pogovarjamo o odgovornosti na podlagi odločitev sodišč, potem se moramo tudi vprašati o odločitvah sodišč, ko so ministri razlikovali različni veljaki stranke SDS. Spomnimo se samo primera izbrisanih, ki je v resnici oškodoval enormno število državljanov, pa zaradi tega ministri niso odstopali. Tako da ko se pogovarjamo o higieni funkcionarjev, je to popolnoma na mestu, s tem se popolnoma strinjam, se mi zdi pa, kadar se pogovarjamo o sami higieni, da je treba seveda vzeti posamezen primer in nekako razpreti tudi ta zemljevid in kontekst določenega primera. To govorim tudi v luči, da je ministrica v resnici že sama opozarjala na zastarelo zakonodajo, ki je, kot rečeno, v tem trenutku seveda dober poligon za napake, ki so se dogajale tudi na centru za socialno delo. Konec koncev bi te napake, kot rečeno, odpravil družinski zakonik, ki pa vemo, da se je pripravljal že od leta 2012. Moramo imeti tudi ta historiat v glavi, kdaj je bil že pripravljen pa zaradi kakšnih razlogov je v bistvu družinski zakonik vse padel. Tako da ko se pogovarjamo o objektivni odgovornosti, moramo nekako imeti malo širšo sliko pred seboj in jaz osebno menim, da ministrica ni ravnala toliko sporno, da bi to zahtevalo njen odstop.

Res je tudi to, da je interpelacija politično vprašanje in da je treba to vprašanje naslavljanje tudi na način, kakšno pravzaprav

vizijo ministrstvo prek ministra nosi – v tem primeru, kakšna je v resnici socialna vizija oziroma socialna politika države. Gledano celostno, za socialne transferje posameznikom in gospodinjstvom v proračunu Republike Slovenije je za leto 2016 načrtovanih milijardo 220 milijonov evrov, kar je v resnici za 40 milijonov evrov več kot je bilo za leto 2015, in največji delež teh odhodkov seveda odpade na Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve – milijardo sto milijonov. In v strukturi teh sredstev oziroma transferjev gre največji delež za družinske prejemke, starševska nadomestila, transferje za zagotavljanje socialne varnosti, transferje nezaposlenim, štipendije in podobno, kar seveda pomeni, da Vlada za izvajanje dela socialne politike namenja kar 13 % celotnega državnega proračuna. Mislim, da to ni malo in mislim, da je tudi to nek odraz, koliko je v resnici predsednik Vlade pa seveda tudi celotna koalicija socialno občutljiva. Res pa je, da je na mestu vprašanje, kaj se pravzaprav dogaja s tem, če lahko rečem s tem delom proračunskih sredstev, na kakšen način so ta sredstva porabljena in kako v tem delu seveda tudi razumemo socialno politiko. Tukaj pa seveda ostajajo odprta vprašanja, kaj se dogaja pravzaprav s socialnimi transferji, koliko so ti učinkoviti, v kakšni meri primerno naslavlajo vprašanja za reševanje najranljivejših skupin. Ker moramo se zavedati; ko sem poslušal stališče kolega Kordiša, kjer je rekel, da posameznemu človeku pripada samo nekaj okoli 300 evrov socialne pomoči, pri tem pa se zanemarja podatek, koliko sredstev gre iz otroških dodatkov. Da so pa v resnici danes otroški dodatki postali socialni korektiv in da v tem smislu gledano v bistvu imamo neko konzervativno socialno politiko, kjer se na nek način veliko izdatkov daje za družine, kar je seveda prav, ampak na drugi strani se pa tudi pozablja na neke posameznike, ki si pa družine ne ustvarijo, In to se pozna potem tudi naprej pri ostalih socialnih politikah, ki se tičejo subvencioniranja stanovanj in podobno.

Nadalje je tudi odprto vprašanje, kaj se dogaja z delovnopravno zakonodajo. Torej, koliko so realno zaščiteni delavci, kadar so ti recimo izkoriščani. Spomnimo se samo primera iz lesnopredelovalne industrije. Kaj se pravzaprav dogaja s prekariatom? Ker to je postal pojav, ki na žalost postaja vse bolj množičen. To pa so neka vprašanja, za katera verjamem, da bo prišlo še v tem mandatu do določenih sprememb. In lahko tudi rečem, da v tem smislu tudi pričakujem tudi večjo agilnost s strani ministrice in ministrstva. To govorim predvsem iz zavedanja, da je enostavno to resor, ki je izjemno občutljiv za naše državljane in državljanke, tudi v nekem splošnem dojemanju politike, tudi tega sklica Državnega zbora, saj socialna politika močno vpliva na vsakdan naših državljanek in državljanov. In ker je interpelacija ministra tudi možnost, da predstavi svoje delo in svojo vizijo, si seveda

tudi želim, da bo na ta tudi moja odprta vprašanja širše občestvo verjetno dobilo odgovore, s katerimi nas bo ministrica prepričala, koliko je vredna zaupanja mandata, ki ji ga je podelil v resnici ta cenjeni Državni zbor. Hvala lepa.

PODPREDSIEDNIK MATJAŽ NEMEC: Besedo ima gospod Jan Škoberne ... Gospa Lep Šimenko, imate besedo kot predstavnica predlagatelja, za vami pa gospod Jan Škoberne. Izvolite.

SUZANA LEP ŠIMENKO (PS SDS): Najlepša hvala. Saj bom zelo kratka, ampak vseeno.

Jaz mislim, da je interpelacija namenjena temu, da ministrica odgovori na vprašanja, ki so izpostavljena v sami vsebini interpelacije. O tem, kaj bo se delalo, na kakšen način, ne vem, čemu je v prvi vrsti bil namenjen hiring, preden smo ministrico tudi postavili na to funkcijo ... Nenazadnje lahko o tem kadar koli razpravljate na teh vaših koalicijskih sestankih. Danes mislim, da je prav, da se posvetimo vsebini same interpelacije.

In ponovno, jaz bi prosila ministrico, da odgovori na ključna vprašanja, kakšna je tukaj vloga socialne inšpekcije. Zakaj ta socialna inšpekcija ni ugotovila nepravilnosti, ki jih je ugotovilo Upravno sodišče in potem v nadaljevanju tudi Vrhovno sodišče? Nenazadnje se je o tem spraševal tudi kolega Tabakovič.

Bi pa mogoče želela še njemu nekaj stvari dodatno pojasniti. Ja, mi smo tukaj resnično pristojni, da sprejemamo zakonodajo, na drugi strani imamo pa izvršilno vejo oblasti, ki pa to zakonodajo potem izvršuje. Ampak kaj storiti v primeru, ko pa jo, ne vem, ignorira? Je več primerov, ki so se zgodili pod to vlado, ko izvršilna veja posameznih členov posameznih zakonov ne spoštuje. In gre mimo tega. In mi kot opozicija, mi si to jemljemo kot našo dolžnost, da opozarjamo na takšne nepravilnosti. To je naša dolžnost, da to storimo. Vi, spoštovana koalicija pa dajete nam včasih malo prisluhniti, da boste videli, da dejansko govorimo utemeljene stvari.

Glede tega kaj bi naj bilo merilo objektivne odgovornosti, mogoče samo kolegu Tabakoviču: ja ne vem, ali ni kršenje človekovih pravic, ki je zdaj pravnomočno ugotovljeno s sodbo Vrhovnega sodišča, dovolj močno merilo?

PODPREDSIEDNIK MATJAŽ NEMEC: Besedo ima gospod Jan Škoberne.

Pripravi naj se gospa Anja Bah Žibert in mag. Julijana Bizjak Mlakar. Izvolite, gospod Škoberne.

JAN ŠKOBERNE (PS SD): Najlepša hvala, spoštovani gospod podpredsednik, spoštovana ministrica, cenjeni državnosekretarski zbor, drage kolegice in kolegi.

Seveda je povsem odveč razpravljati o tem ali in zakaj ima orodje interpelacije v rokah opozicija. Prav je, da ga uporablja in prav je, da

interpelacijo, kadar je v Državni zbor vložena skladno z vsemi pravili, ki jih za to imamo, tudi obravnavamo. O tem ni in ne more biti nobenega dvoma.

Bolj zabavno ali pa zanimivo pa je seveda vprašanje, kaj je namen te interpelacije, še posebej ko to postavimo v kontekst dejstva, da smo zadnjo interpelacijo celo proti celotni Vladi Republike Slovenije obravnavali 21 dni nazaj. Niti mesec dni ni minil od trenutka, ko smo vse to, kar bomo danes v zelo fokusiranem delu enega resorja premlevali 11 ur, že premleli. Pred tem smo to taisto tematiko enkrat v celoti že premleli. Med dvema obdobjema teh tematik pa smo premlevali druge resorje in druge interpelacije; povsem legitimno, povsem pravilno, to je orodje opozicije. Se pa lahko vprašamo, kaj z institutom interpelacije počnemo. Na vsaki interpelaciji je v dvorani manj prisotnih poslank in poslancev, tudi s strani predlagatelja, tudi s strani partnerjev na desnem, ki jih običajno krijejo, danes očitno vsaj tekom moje razprave ni nikogar. In interpelacija kot institut, ki ga opozicija v Državnem zboru ima, na takšen način izgublja svojo vrednost. Ampak ponovno, o tem bodo presojali tisti, ki jim je interpelacija kot orodje predvsem namenjena. Nazaj k namenu. Kdaj se opozicija običajno odloča za začetek masovnega vlaganja interpelacij – po vrsti na vsakega, občasno na vse, potem pa ponovno začne ta isti krog? Takrat, ko ima težave z lastno konsolidacijo. Takrat, ko mora poiskati zunanjšega sovražnika, da lahko sama utrdi svoje vrste, da se ponovno najde, da se, kot bi rekli, prešteje. In povsem logično, lahko razumemo: številni izstopi iz največje opozicijske stranke, tudi izstopi iz poslanske skupine, ustanavljanje novih strank, tudi glede na trenja znotraj koalicije v zadnjih mesecih, občutek da bodo volitve kmalu tukaj, vse to ima za logično posledico iskanje zunanjšega sovražnika, poenotenje notranjih vrst in kaj je bolj priročnega kot interpelacija. S prstom kazati na nekoga drugega, da sam nisi pod fokusom kamer. Ampak to je stvar, kot že rečeno, predlagatelja in tistega ki se za to odloča, kakor je tudi denimo stvar predlagatelja, da se je odločil, da ne bo predlagal v imenovanje iz svojega reda podpredsednice ali podpredsednika Državnega zbora, ki jim pripada po Poslovniku. Ker seveda lažje je ovirati kakor delati, bolj enostavno je kritizirati kot konstruktivno prispevati. Ampak ker ne verjamem, da je to namen predlagatelja, sem vesel, ker sem v ponovni vložitvi iste interpelacije s celo malenkost bolj okrnjeno vsebino kot nazadnje prepoznal, da je tudi Slovenska demokratska stranka razumela, kako pomembni so koncepti krožnega gospodarstva, kako zelo pomembno je, da nekaj kar lahko uporabimo, uporabimo večkrat, da ne obremenjujemo okolja in da dodano vrednost iščemo z nečim, kar je mogoče in lahko uporabljeno večkrat. Najbolj enostavno. Vsebine interpelacije predsednik Državnega zbora pač

ne presoja, ampak ugotavlja, da so procesni razlogi za njeno vložitev izpolnjeni in interpelacija je na vrsti. Torej, če potrebujemo zunanjšega sovražnika, če potrebujemo medijski prostor in če potrebujemo notranjo konsolidacijo, lahko to isto interpelacijo vlagamo znova in znova in znova, iz nje iztržimo neko dodano vrednost, dokler je ne skrčimo na en sam mikro problem, ki ga ni več mogoče obravnavati, ker je vse to rešeno. In zelo sem vesel, da ta koncept krožnega gospodarstva vsaj v tem delu razume tudi Slovenska demokratska stranka, ker nazadnje kolega Breznik, ki je o tem govoril, tega ni povsem razumel.

Ampak če se za hip vrnem k interpelaciji in temu, kaj pa v podtalnosti skuša podobno kot včeraj lekarniški amandma Nove Slovenije zares doseči. Ta interpelacija ima v svojem jedru vgrajen napad ali pa vsaj zelo resno kritiko in zahtevo po reviziji trenutno obstoječega republikanskega sistema, ki ga imamo. To je sistem, kjer noben nosilec oblasti ne more samovoljno, po lastni presoji zaradi svojega lastnega karakterja vseprek odločati, kot se mu pač zdi, samo zato ker je nosilec oblasti. Zato imamo sistem, ki preprečuje, da bi nosilci oblasti lahko samovoljno – sedaj si bom pa sposodil vašo dikcijo – kradli otroke ali pa se odločali, kdaj je neka družina bolj primerna za intervencijo države, kdaj pa manj. Da tak sistem ni primeren za sodobni čas, da to ni sistem republike, ki jo imamo, je jasno že davno. Magna carta libertatum pač ne bi bila sprejeta in uveljavljena, če bi bilo vse dobro s tem, da fevdalci vseprek odločajo o usodi ljudi, kakor da gre za njihovo živino, kakor da gre za njihovo lastnino. Tako pač ne gre in tako se tudi nosilci oblasti v državi – ministri, predsednik Vlade, vsi funkcionarji – ne morejo in ne moremo obnašati. Zato imamo sistem. In teza, da je ministrica odgovorna za to ker ni šla preko sistema, ker ga ni zlorabila in ker ni intervenirala in presegla svojih pooblastil, je ravno to – grožnja republikanskemu modelu države, ki ga imamo in ki ga je bilo dolga leta treba graditi in se mu ne smemo odpovedati.

Lahko bi seveda razpravljala tudi o dotičnem primeru, pa se mi zdi, da je to že v prvi interpelaciji – v odgovoru ministrice, v številnih javnih razpravah, ki so se žal zgodile – bilo povedano že tolikokrat, da posebne potrebe po tem, da zgodbo pogrevamo, niti ni. Ministrica bo danes tudi na pobudo predlagateljice gotovo še odgovorila. Bilo bi nenavadno, da bi glede na obseg problematike in čas, ki ga ima, odgovarjala vsakemu izmed prijavljenih poslank in poslancev posebej. Celó logično bi bilo, da bi svoje odgovore – kot je običajno tudi na odborih – strnila in predstavila v delih po tem, ko vsaj nekaj izmed poslank in poslancev svoje razprave opravi. Ker ne gre pozabiti, ne gre za razpravo med predlagateljem in Vlado. Gre za razpravo o interpelaciji, ki jo opravljamo poslanke in poslanci, ker bomo mi odločili in ker smo tako predlog kakor tudi odgovor dobili na

mizo, torej lahko relevantno odločamo. In čeprav v tokratni interpelaciji, kar me veseli, to ni predmet vprašanja in predloga sklepa, mi dovolite, da se na kratko osredotočim tudi na politike, ki jih izvaja Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti.

Veliko je bilo kritičnega povedanega, tukaj moram reči, predvsem s strani kolegov na moji desni, na radikalno levi, ki v bistvenem delu ne razumejo razlike med našim videnjem, socialdemokratskim videnjem socialne politike in morda radikalno levičarskim. In tu pride do ključnega nerazumevanja. Za nekoga so pomembni samo transferji, samo višina socialnih pomoči, za nekoga drugega pa je pomembno izgraditi možnost poštene zaposlitve, pravičnega dela in razumevanje socialne politike, tudi družinskih politik predvsem skozi doseganje zaposlenosti. In ključni dosežek ministrice in ministrstva, ki ga vodi, je, da je od časa največje krize, ko je bilo 130 tisoč brezposelnih, danes v tej državi po treh letih 30 tisoč brezposelnih manj, pri čemer raste število zaposlenih in pada število brezposelnih. Prepolovilo se je število ljudi, ki so na minimalni plači, torej dobivajo višje prejemke. Več kot 300 milijonov evrov je v naslednjem štiriletnem obdobju 2016 do 2020 namenjenih samo za zaposlovanje mladih. Dodatno za aktivno politiko zaposlovanja starejših. In to je bistvena in glavna socialna politika: ustvarjanje delovnih mest, omogočanje razvoja novih delovnih mest in omogočanje tega, da ljudje s svojim delom poštenim dostojno preživijo svojo družino in lahko ne le preživijo, ampak življenje tudi živijo. In ne gre samo za vprašanje minimalnega dohodka, ki ga nekdo dobi. Gre za vprašanje, kako preprečiti, da bi tovrstni transferji sploh bili potrebni – z omogočanjem zaposlovanja, konkurenčnosti okolja in nenazadnje tudi tega, da bo država bolj prijazna do delodajalcev. Samo z zmanjšanjem birokratskih ovir skozi ukrepe in spremembe zakonov te ministrice za časa njenega ministrovanja se je breme za državo in za gospodarstvo zmanjšalo za 84 milijonov evrov. To ni nepomembno. To je izjemnega pomena. Prvič imamo od leta 2016 štipendije za deficitarne poklice, tisoč štipendij. Zakaj? Zato, ker se je v pravem času prepoznalo, da potrebujemo nekatere poklice, nekatera znanja, nekatere veščine, ki so bili dolgo zapostavljeni in zapostavljene, zato da bomo lahko omogočili gospodarski potencial, da bomo razvijali obrt, malo podjetništvo in tisto česar v Sloveniji, to je dejstvo, manjka. Ampak o teh ukrepih seveda nihče ne govori, ker ni oportuno govoriti, da je ministrica v svojih ukrepih delala dobro, da izvaja dobre socialne politike, dobre družinske politike in da je njeno delo vredno ne interpelacije, ampak kvečjemu pohvale.

In še zadnja reč, ki se mi zdi izjemno pomembna. Danes je predlagatelj, ki ga izjemno skrbi za družino – in prav je tako –, tisti ki ni prispeval svojih glasov za uveljavitev Zakona o preprečevanju nasilja v družini. Jaz ne vem, ali

je res tako, da se da vse po vetru spreminjati, ali je res tako, da lahko vse pozabimo in da nič ni pomembno. Podobno kot pri kolegu Kordišu. Vlada Boruta Pahorja je bila po njegovem mnenju daleč najslabša. Lahko. Dejstvo pa je, da je bila to edina vlada, ki je za tretjino dvignila minimalno plačo. Da je bila to vlada, ki je v najbolj zahtevnih gospodarskih razmerah subvencionirala delovni čas in ohranjala zaposlitve, zato da so lahko ljudje delali naprej, da je država prešla krizo in da se nismo znašli v točki, ko bi ljudi lahko reševali samo še s socialnimi transferji, za katere itak nismo imeli denarja, ampak da smo omogočili ljudem, da delajo, da od svojega dela živijo. In tu gre za ključno nerazumevanje socialnih politik, ki jih vodi dr. Anja Kopač Mrak.

Sem pa vesel, da se je na strani SDS tekom moje razprave zbralo več predstavnikov predlagatelja. In spoštovane kolegice in kolegi, zelo se veselim nadaljevanja današnje razprave in zelo sem vam hvaležen, da mi zdaj že več kot enkrat na mesec omogočite, da tudi na tak način razpravljamo na tem plenumu. Hvala lepa in vse dobro, spoštovana ministrica.

PODPREDSIEDNIK MATJAŽ NEMEC:
Postopkovno, gospod Jernej Vrtovec, izvolite.

JERNEJ VRTOVEC (PS NSi): Gospe in gospodje, ampak SD ostaja res ujet v preteklost. To se je videlo skozi to razpravo. Jan nikakor ne more pozabiti včerajšnje seje, ko smo imeli lekarniški zakon in naš amandma, ampak mislim, da bolj kot naš amandma, na katerega se dajejo video izjave po Državnem zboru, nikakor ne more pozabiti na to, da naš amandma dejansko nič več ne pomeni glede ugovora vesti. Kajti ministrica za zdravje je včeraj dejala, da je ugovor vesti že v obstoječi zakonodaji. Zaradi tega morda ta travma zaradi preteklosti. In najprej bom rekel tako: piar predlog SD in Janov, da se ukvarjajo s tem, kar je danes in kar bo jutri, ne kar je bilo včeraj s to preteklostjo, če že ne z letom 1945, kot ponavadi. Proceduralni predlog je, da se držimo točke dnevnega reda, predsedujoči, na tej seji, da se ne pogovarjamo o drugih stvareh ampak o interpelaciji, ne o tem kakšni so bili ukrepi Pahorjeve Vlade za nazaj. Hvala za vse banane, ampak tudi za vse dolgove ob tem.

PODPREDSIEDNIK MATJAŽ NEMEC:
Postopkovno, gospod Franc Breznik, izvolite.

FRANC BREZNIK (PS SDS): Hvala.

Glejte, spoštovani kolega in spoštovani podpredsednik, prosil bi, da upoštevamo in se osredotočimo na današnjo temo. Tema je interpelacija proti ministrici za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti, tema je odvzem pravic, kršenje pravic, kršenje celih členov konvencije. In da tudi kolega Škoberneta prosite, naj ne razlaga o nekem krožnem gospodarstvu in o takih zadevah. Jaz se bom

potem oglasil, lahko mu nudim kakšno predavanje, kakšno uro in pol. Ko sem bil v njegovih letih, sem običajno delal, delal, ustvarjal in se učil. Po 40. letu pa sem prišel v politiko, zato da te prakse nekako poskušam uveljaviti prek zakonodaje. Zato bi prosil, da gremo k bistvu in da gospod Škoberne in ostali kolegi iz SD poskušajo s protiargumenti dokazati, zakaj je bilo v redu, da so ugrabili sredi belega dneva dečka in ju odpeljali in kakšna doktrina je to in ali imajo za to protiargumente. To je tisto, kar mora biti današnja razprava, argument proti protiargumentu. Zato vas prosim, da to upoštevate in daste neka navodila svojim kolegom v SD, da se vrnemo k bistvu. O krožnem gospodarstvu, kolega Škoberne, pa vam bom naslednjič vse povedal, kako to deluje, kako to v bistvu ne deluje in povzroča še večjo revščino. Toliko z moje strani. Najlepša hvala. Pa prosim, da upoštevate moj predlog.

PODPRESEDNIK MATJAŽ NEMEC: Imamo še eno postopkovno. Gospod Matjaž Han, imate besedo, izvolite.

MATJAŽ HAN (PS SD): Podpredsednik, hvala lepa. Sicer bi lahko tudi vi odreagirali, ampak ...

Se strinjam, Franci, argument proti argumentu. Jaz verjamem, da mogoče niste poslušali razprave, ki so bile že v tem državnem zboru, v tej sredini, kjer je ravno to, kar je Jan naredil, da je šel s protiargumenti, ki jih je imel, naredil gospod oziroma pardon, tovariš Kordiš. In nič drugega se mi nismo pogovarjali in nič drugega se ne pogovarjamo. Če bi se pa pogovarjali o interpelaciji, ki je danes na mizi, bi pa kar se mene tiče morali to sejo obstruirati. Pa ne zato, da ni to tema, ampak zato, ker jaz osebno ne poznam nobenih novih dejstev, zakaj je prišlo do te interpelacije. Gospod Jan Škoberne je pa govoril samo o tistem, kar so nekateri govorili že v tej dvorani pred eno uro in pol. Hvala lepa. Jaz vem, da je težko poslušati, ker je tudi meni težko poslušati. Hvala lepa.

PODPRESEDNIK MATJAŽ NEMEC: Gospod Franc Breznik, imate postopkovno. Izvolite.

FRANC BREZNIK (PS SDS): Jaz bom zelo kratek.

Jaz bi samo prosil, Matjaž, da upoštevaš – upam, da si prebral, zakaj sploh gre –, da so nova dejstva, nova sodba je bila pravnomočna med tem časom, med eno in drugo interpelacijo. In da tudi kolegu Škobernetu poveš, da je tvoj nekdanji strankarski predsednik sam povedal, da je bila njegova vlada katastrofalna in da je napačno identificiral probleme in je imel napačne rešitve za te probleme. Kot primer je tudi navedel sanacijo bančnega sistema, ki jo je prepozno zaznal, zato je povzročilo celo ... Zato bi pač prosil, ker si pač starejši, imaš več izkušenj, da kolegu Škobernetu pač poveš, da je sam predsednik SD povedal, da je imel

katastrofalno vlado, da vsaj to upošteva. Najlepša hvala.

PODPRESEDNIK MATJAŽ NEMEC: Hvala, gospod Breznik.

Nisem sicer razumel, kakšen je postopkovni predlog, ampak razumem, da smo vsi dojeli, da se moramo uokviriti v vsebino, ki je danes v ospredju. Tako da predlagam, da nadaljujemo s tistim, zaradi česar smo tukaj. Gospa predlagateljica, imate besedo. Gospa Suzana Lep Šimenko, imate besedo. Izvolite.

SUZANA LEP ŠIMENKO (PS SDS): Najlepša hvala.

Jaz bi se mogoče odzvala na sam zaenkrat neodziv ministrice in sicer da je prav da se nekako stvari zaokrožijo. Če pogledam malo na pretekle izkušnje, vsaj iz tega mandata; večinoma so ministri govorili po predstavitvi vseh stališč poslanskih skupin, so naredili tisti prvi zaključek, seveda se pa potem potrebi dalje odzivali. Tako da jaz bi pričakovala, da bi se spoštovana ministrica odzvala na naša do sedaj zastavljena vprašanja in podala pomembne odgovore. Zlasti, bom ponovno poudarila, glede odgovornosti in vloge socialne inšpekcije in glede samih postopkov. Kako se je dejansko lahko dopustilo, da je do tega na centrih za socialno delo prišlo, kar je bilo že prej izpostavljeno.

Vseeno se čisto na kratko pa moram odzvati na izvajanje kolega Škoberneteta, in sicer bom začela kar zadaj, tam pri hvalospevu te socialne politike. Veste, ta decembrski čas, predpraznični čas marsikdo doživlja zelo tragično. Ne tako veselo, kot mogoče kdo tukaj ali pa, ne vem, tam pri stranki SD. Jaz ne vem, kadarkoli grem v trgovino, so zunaj vozički in se zbira hrana za ljudi, ki si tega ne morejo kupiti. Tako da jaz ... Resnično me skrbi, kako si sploh dovolite takšne hvalospeve o uspešnosti te socialne politike. Pojdite malo med ljudi, med državljanke in državljane Republike Slovenije, pa vam bodo oni povedali o teh vaših uspehih in kako lahko preživijo, kako lahko preživijo tudi tisti, ki delajo, nenazadnje.

Zdaj pa vseeno. Bilo je prvo postavljeno vprašanje, kaj je namen te interpelacije. Spoštovani poslanec, 19. oktobra je bila pravnomočna sodba Vrhovnega sodišča, kjer je bilo ugotovljeno, da je bil odvzem otrok starim staršem nezakonit, da so bile kršene z ustavo varovane človekove pravice. In vi govorite, da tukaj ni nobenih novih okoliščin. Seveda so. Gre za pravnomočno sodbo. Postavili ste si vprašanje, kaj je namen te interpelacije in na to vam odgovarjam. Poglejmo v magnetogram, pa bomo videli.

Omenili ste tudi to, da je bila interpelacija nekaj dni nazaj interpelacija Vlade. Ja, takrat smo razpravljali, kaj ste oziroma kaj niste naredili v tej vladni ekipi. Pred tem smo že razpravljali z zelo podobno vsebino, ampak kot rečeno, tukaj

imamo nove okoliščine. Oktobra je bila javno naznanjena sodba Vrhovnega sodišča, ki je jasna – odvzem otrok je bil nezakonit in šlo je za kršenje ustavno varovanih človekovih pravic. In tukaj jaz mislim, da se sploh ni kaj za sprenevedati.

Tako da bi pa tudi prosila, spoštovani predsedujoči, dajmo se resnično v nadaljevanju te seje držati teme in to je interpelacija in vsebine te interpelacije. Hvala.

PODPRESEDNIK MATJAŽ NEMEC: besedo ima gospa Anja Bah Žibert, pripravi naj se mag. Julijana Bizjak Mlakar in mag. Bojana Muršič. Izvolite.

ANJA BAH ŽIBERT (PS SDS): Hvala lepa, predsedujoči, za besedo.

Jaz v bistvu prav uživam, kadar je pred menoj gospod ali pa kolega Jan Škoberne, ker vsakič ko nastopi, pihne tako mimo, da se človek malo nasmehne, potem pa se vpraša, kje pravzaprav živimo.

Njegova razprava o interpelaciji je bila zreducirana na en čas, ki smo ga že vsi preživeli. Danes je iskal sicer zunanje sovražnike, je pa pozabil na notranje. Edino kar je v njegovi razpravi manjkalo, je pa bil tisti zaključek in ta ostaja očitno še danes enak: za dosego cilja so dovoljenja vsa sredstva. Tukaj pa se z Janom Škobernetom seveda ne bova strinjala. Namreč oni ostajajo tam, v tistem času, ko si lahko v tej državi počel, kar si želel in so lahko delali tudi organi, kar so želeli; kršile so se človekove pravice, pa se ni zgodilo nič. Danes jaz upam, da ta vladavina prava ali pa pravna država ni samo navidezna. Ampak ko sem poslušala nekatere razprave v tem Državnem zboru, sem imela občutek, da je za nekoga pravzaprav vse to navidezno. Kajti v stališčih in tudi nekaterih razpravah – mene je to osebno zelo zmotilo – so bila podana dejstva v smislu – od prejšnje interpelacije do danes se ni praktično zgodilo nič. Kogice in kolegi, kako se ni zgodilo nič? Vrhovno sodišče je odločilo, da je prišlo v postopku do kršenja ustavnih pravic. Kako lahko katerikoli poslanec v tem Državnem zboru reče, da se od takrat do danes ni zgodilo nič ali pa nič pomembnega? Potem sem v eni od razprav poslušala kako pravzaprav o tem sploh ne bi smeli v tem Državnem zboru govoriti, gre za neke konkretne primere, interpelacija je nesmiselna, pogovarjati bi se morali o drugih stvareh. Imamo mnenja državljanek in državljanov – tistih, ki so živeli neposredno okoli te družine. Imamo odločitve sodišč, imamo dokazila, da je bila v postopku kršena zakonodaja in da se stvari niso dogajale tako kot bi se morale. Kaj za vraga še sploh rabimo v tej državi, da bo en minister v tej vladi pa le prevzel odgovornost in bo rekel: »Poglejte, nekaj je šlo močno narobe in dejstvo je, da zadev nimam pod kontrolo.« Ministrica lahko reče, da ni objektivno odgovorna, da ni subjektivno odgovorna. Ampak ministrica, kakorkoli, že vi ne kontrolirate

svojega ministristva, niste sposobni ali je pa nekaj drugega. Ali pa ste želeli v prvi vrsti braniti svoje strankarske vrste in nekako svojo strokovnost dati pod preprogo in ko vam ni uspelo, se je seveda ta slika obrnila na drugo stran. Ampak če je to res, potem je pa ta interpelacija še toliko bolj opravičena, ker gre pa povsem za politično odgovornost, ker je v ospredju politična pripadnost in bom tudi pojasnila, zakaj.

Najprej pa še to. Primer, ki ga danes obravnavamo, ni vzrok te interpelacije, je posledica, spoštovani! Je posledica nestrokovnosti, nezakonitosti in trenutno absurdnega stanja. Če bi na teh centrih delali ljudje, ki imajo dejansko strokovno podlago, tudi jaz verjamem, da morda do tega sploh ne bi prišlo. Veliko strokovnjakov imamo v tej državi, ne vem, tako kot je gospod Borut Pogačnik – nenazadnje ga je vaš predsednik države nadgradil za svoje delo –, in je jasno povedal, da je tukaj nekaj zelo narobe.

Pa pojdimo po vrsti. Center za socialo delo Slovenj Gradec, vodil ga je Jurij Šumečnik. Bile so pripombe pred njegovim imenovanjem, da gre za osebo, ki nima strokovnih referenc, ki se zna zgoditi, da delo ne bo opravljala kakovostno in tudi ne strokovno. Res pa je, da je bil omenjeni predsednik regijske koordinacije SD. Se pravi, to je tesni strankarski kolega. Da ta zadeva ni tako nepomembna, govori tudi podatek, da omenjenega ministrica kljub vseh nepravilnostih ni pozvala k odstopu, ampak je to naredil sam. Ampak glej ga zlomka, mi danes govorimo o številnih nezaposlenih. Omenjeni je en, dva, tri dobil zaposlitev v Elektro Celje. Elektro Celje, kjer v nadzornem svetu sedijo tudi občinski svetniki SD. Kaj je to potem? Delal je nestrokovno, potem pa očitno sedaj pač v elektro je zelo strokoven; iz centra za socialno delo je šel v Elektro Celje, in takole dobi službo, še predno se stvar ohladi. Tako hitro poskrbite za svoj kader. In potem ne mi reči, da je bilo v tej zgodbi vse dobro in vse tako kot bi moralo biti. Še več, poslušajte te zadeve, kako so potekale. Kako so organi v tem primeru takole z roko v roki ščitili drug drugega. Ministrica je ničkolikokrat za tem odrom in sicer povedala, kako lahko nekdo zlorablja bolečino otrok in družine; ministrica, 6. aprila ste stopili pred kamere in o tem govorili. Ja zakaj pa? Zakaj se pa takrat niste odpovedali tiskovni konferenci in rekli, »ne bomo govorili, dokler ne bodo znana vsa dejstva«. Ne. Vi ste šli na tiskovno konferenco in ne sami, s seboj je vzela tudi doktorico Gabi Čačinovič Vogrinčič. Mimogrede, za državljane bo morda tudi zanimiv podatek, da je omenjena rekla, da je bil zanjo največji stres v življenju, ko je dr. Pučnik rekel, »Jugoslavije ni več, sedaj gre za Slovenijo«. Ampak pustimo to. Omenjena je sodelovala na tej tiskovni konferenci kot strokovnjakinja in je povedala, da se je s podatki in informacijami seznanila. Pridobila jih je. Potem pa so se začeli malo ljudje tudi spraševati in podan je bil predlog s strani

državljana na informacijsko pooblaščenko, v kakšni vlogi je sodelovala gospa Gabi Čačinovič Vogrinčič, saj je bila seznanjena z osebnimi podatki starih staršev in otrok. Mene prav nič ne zanima na kakšen način – ustno ali pisno –, gospa je pač trdila, da zadeve pozna. Ministrica je odgovorna za to, ker je bila zraven nje na tiskovni konferenci. In iz Urada informacijskega pooblaščenca so takrat odgovorili oziroma so zapisali, da težav ni in da predpisi niso bili kršeni. To mnenje, spoštovani, pa si je predstavnik informacijske pooblaščenke ustvaril na podlagi zapisa tiskovne konference. Se pravi, ali je šlo za zlorabo podatkov, je omenjeni ocenil na podlagi zapisa tiskovne konference. A bejž no. In seveda, da je omenjena strokovnjakinja in da je tam nastopila, poslušajte dalje, kot supervizorka. To je odgovor uradne osebe! Seveda so ljudje šli naprej in kaj hitro se je ugotovilo, da gospa Čačinovič ni supervizorka in da te funkcije nima. In ko je dobila informacijska pooblaščenka novo vprašanje, je pa začela zadeve obračati drugače in v odgovoru ni šlo več za tiskovno konferenco, ni šlo več za pomembnost, kaj je bilo tam povedano, ampak da se je z gospo podpisala pogodba in da je vse v redu. A bejž no. Potem pa ugotovimo, da se tudi pogodba ni pravočasno podpisala in da je gospa sodelovala na tiskovni konferenci brez pogodbe; ni bila supervizorka, izbrana pa je bila gotovo na željo ministrice, kajti nihče mi ne bo ne v tej dvorani ne v tej Sloveniji rekel, da je ministrica pod prisilo sodelovala z nekom na tiskovni konferenci. Ampak saj ne gre za to, da bi bila doktorica kriva, s katero ministrico zelo dobro sodeluje. Gre za to, da so iskali način kako prikriti nezakonitosti in nepravilnosti, ki jih niso naredili samo nestrokovni ljudje, ampak so jih naredili strankarski kolegi. Zato se izrabljajo naše institucije, in to različne; od informacijskega pooblaščenca, do centrov, do ministrstev. In to je nedopustno. Če boste danes potrdili, da ministrica ostane na tem mestu, potem dokazujete, da je v tej državi vse mogoče. Ni pomembno, kaj reče sodišče, ni pomembno, da se krši ustava, pomembno je izključno, da se zaščiti strankarske kolege in kolegice in da se ohrani oblast. Pa tega vendar nihče, ki ima malo etike in morale, ne bi mogel narediti.

In še nekaj za konec. Po enem letu vladanja je predsednik Vlade podal naslednjo izjavo: »Ena od prioritet te vlade je tudi povrnitev zaupanja v ljudi v pravno državo. Svoje aktivnosti bomo usmerili v višjo raven varovanja človekovih pravic.«

Naj zaključim, spoštovani. Vrhovno sodišče je ugotovilo, da so bile kršene človekove pravice. Predsednik Vlade vam je govoril, da boste dvignili raven varovanja človekovih pravic. Kako lahko dopuščate, da Anja Kopač Mrak še vedno sedi na tem stolu? In ne govorite o žarih, ne govorite o tem, da je zopet na tnalu! Ni ji treba biti, samo odstopno izjavo naj napiše, kajti tukaj pa gre za državljanke in državljane. In ne se igrati s tem, da izpostavljam neke posamezne

otroke, dečke; za vsakega otroka v tej državi gre, za vsakega. Kajti vsakemu bi se lahko to zgodilo in mi smo dolžni za to v tej državi poskrbeti. Ker sem pa poslušala še veliko drugih razprav o tem, kako druga področja delujejo, bom pa samo namignila ministrici, kaj pravzaprav res delajo na Zavodu za zaposlovanje, po kakšnih kriterijih zaposlujejo ljudi. Ja, ministrica, vaš odgovor še vedno čakam. So pa, bi rekla, ne samo obtožbe ampak hude krivice, kar precej konkretne. Če je delno res tisto, kar je prišlo v javnost in kaj je prišlo do nas poslancev, potem ministrica čim prej poberite papirje in dajte odstopno izjavo, že zaradi vaše stranke če ne že zaradi drugega. Hvala.

PODPREDSEDNIK MATJAŽ NEMEC: Besedo ima mag. Julijana Bizjak Mlakar. Pripravi naj se mag. Bojana Muršič ter dr. Franc Trček. Izvolite.

MAG. JULIJANA BIZJAK MLAKAR (PS DeSUS): Hvala lepa za besedo, gospod predsedujoči. Spoštovane poslanke, poslanci, predstavniki Vlade in drugi prisotni!

Iz lastnih izkušenj vem, da je delo ministra odgovorno, pa tudi izjemno težko, če se minister trudi delati v skladu s potrebami prebivalcev in z zahtevami ministrskega resorja. Je že tako, da socialno področje ni bilo prioriteta slovenskih predsednikov vlad, še najmanj pa finančnih ministrov. Zato bi si morali kot ministrica še posebej vztrajno prizadevati, da s finančnimi sredstvi in zakonskimi podlagami zagotovite spremembe v korist najranjlivejših skupin prebivalstva. Nedvomno je bilo na vašem resorju veliko storjenega, veliko pa je še treba storiti. Trg dela in pokojninski sistem sta prav tako kot socialni sistem predvsem v rokah Ministrstva za delo, družino in socialne zadeve, svoj del odgovornosti pa zagotovo nosijo tudi predsednik Vlade, minister za finance in drugi ministri – najmanj gospodarski pa tudi zdravstveni, šolski, okoljski in pravosodni ministri. Posledice omenjenih sistemov in vzpostavljenih delovnih, pravnih, zdravstvenih, okoljskih, izobraževalnih, pokojninskih in socialnih razmer prebivalstva pa so hude. Sistemi nadzorov na vseh navedenih področjih so bolj kot ne slabo delujoči, prav tako kot organizacija in postopki dela v centrih za socialno delo.

Naj pri tem glede na eno izmed razprav še omenim, da je stranka Desus odločno proti političnemu kadrovanju na strokovnih mestih. Tudi pri iskanju in odločitvah o kadrih morajo biti po našem mnenju spoštovane vse strokovne in tudi zakonske določbe.

Država proizvaja množico prekarnih delavcev brez osnovnih človekovih pravic, množico zaposlenih s plačami, s katerimi se ne da preživeti, mlade brez eksistenčne prihodnosti v naši državi, ki zato zapuščajo Slovenijo, in množico starejših s pokojninami, ki ne dosegajo

praga revščine. Na starost so ljudje pahnjeni v revščino, ministrstvo pa, kot kaže vsebina bele knjige pokojninskega sistema, nima vizije, kako bi se to v prihodnje lahko spremenilo. Prav tako v Državni zbor še nista prispela zakona o osebni asistenci in o dolgotrajni oskrbi, zaradi česar so najbolj ranljivi v hudih človeških, socialnih in zdravstvenih stiskah. Tako kot je prevečkrat zapostavljena, diskriminirana in preslišana množica mladih je pogosto zapostavljen, diskriminiran in preslišan velik del starejših. Ob tem zavezuje državo 2. člen Ustave Republike Slovenije, po kateri je Slovenija pravna in socialna država, in 66. člen Ustave Republike Slovenije, ki določa, da država ustvarja možnosti za zaposlovanje in delo ter svojim državljanom zagotavlja nujno zakonsko varstvo. Zavezujoče določbe, ki bi jih morala udejanjati država, najdemo tudi v Splošni deklaraciji o človekovih pravicah in v Evropski socialni listini.

Kljub vsem tem zavezam so ljudje izpostavljeni izkoriščanju v okviru prekarnege dela, brezposelnosti in celo brezdomstvu. Oropani so osnovnih človekovih pravic in dostojanstva. Slovenija je na prvem mestu po deležu začasnih zaposlitev med mladimi in v vrhu po delnih zaposlitvah. Namesto zagotavljanja delovne in pravne varnosti dovoljuje država brezobzirno izkoriščanje zaposlenih. Vrstijo se deložacije in razseljevanje družin, kar se očitno sprejema kot nekaj normalnega, čeprav sodi streha nad glavo med osnovne človekove pravice. Omenila sem že, da ne gre vse na rovaš obdobja vašega ministrovanja, temveč tudi vašega predhodnega dela na tem ministrstvu in vaših številnih predhodnikov, ministrov tega in drugih resorjev te in druge vlade in predsednikov vlad različnih političnih opcij, ki so prav tako dajali prednost elitam in kapitalu pred potrebami ljudi. Jasno je, da se preteklih napak ne da odpraviti čez noč, težava pa je, ker popravki potekajo zelo počasi ali pa sploh ne.

Dovolite mi, da ob današnji razpravi spomnim, da je sistem socialne varnosti prebivalstva vse bolj odvisen od aktivnosti Rdečega križa, Karitasa, dobrotelnih organizacij in dobrotelnih ljudi, s pomočjo katerih naj bi se poskrbelo za lačne, bose in gole sodržavljanke, ki jim je država s tem odvzela človeško dostojanstvo. Ljudje si – posebej še po dolgoletnem delu – zaslužijo kaj več kot le miloščino.

Spoštovana gospa ministrica, ljudje imajo pravico do ohranitve svojega človeškega dostojanstva, zato vzpostavitev sistema miloščine ni ustrezno nadomestilo socialne politike države. V letu 2015 je pod pragom revščine živelo 287 tisoč oseb, socialno izključenih pa je bilo 385 tisoč oseb in resno materialno prikrajšanih 116 tisoč oseb. Nekoliko manj kot leto prej vendar zaskrbnjuječe za tako majhen narod, kot je slovenski.

Vlada in ministri bi si morali bolj aktivno prizadevati za to, da bi lahko vsakdo dostojno

živel, da bi bila mladim posameznikom in družinam zagotovljena stanovanja, delo in prihodnost, starejšim pa zdravstvena in socialna varnost in da bi imel vsakdo možnost prispevati k razvoju naše družbe. Žal pa se vlade pogosto trudijo premožnim dati še več – ali prek davčnega sistema ali pa kar prek zvišanja plač, kot je bilo v zadnjem razpitem primeru sporazuma s Fidesom.

Spoštovani!

Z belo knjigo o pokojninski reformi še ne odgovarjate na izzive dolgožive družbe, saj predvidevate še nadaljnje zmanjševanje razmerja med povprečno pokojnino in povprečno plačo. Slovenija je tudi med redkimi premožnimi državami, ki se z oblikovanjem dodatnih skladov za starejše ali na drug način ni pripravila na upokojevanje t. i. baby-boom generacije.

Naloga države je, da s svojimi institucijami, zakoni in z drugo regulacijo vzpostavi mehanizme socialne države, da se prepreči revščino in socialno izključenost in poskrbi za otroke, invalidne osebe, starejše in vse, ki niso sposobni sami poskrbeti zase, ljudem ki so sposobni delati pa da se z delom zagotovi možnost dostojnega preživetja. Tega naša država še ne zagotavlja.

Spoštovana gospa ministrica!

Današnja interpelacija boste preživeli. Kot pozitivno posledico interpelacije vzemimo nekatere rešitve, ki bodo prav zaradi interpelacije že danes sprejete na Vladi v obliki družinskega zakonika. Naj vam bo današnje zaupanje koalicijskih partnerjev spodbuda, da boste do konca mandata rešili ali vsaj postavili temelje za rešitev najbolj perečih nerešenih nalog na vašem ministrskem resorju. Hvala lepa.

PODPREDSEDNIK MATJAŽ NEMEC: besedo ima mag. Bojana Muršič, pripravi naj se gospa Jelka Godec in dr. Vinko Gorenak. Izvolite.

MAG. BOJANA MURŠIČ (PS SD): Hvala lepa, spoštovani podpredsednik. Spoštovana ministrica, državna sekretarka, kolegice in kolegi!

V začetku moram reči, da me žalosti dejstvo, da danes ponovno razpravljamo o konkretni vsebini v okviru interpelacije zoper ministrico za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti dr. Anjo Kopač Mrak.

Nikakor ne morem mimo dejstva, da do današnje razprave sploh ne bi smelo priti. Ministrstva in pristojni organi morajo delati v skladu s pravno državo in zaščititi najranljivejše skupine, v tem konkretnem primeru ta dva koroška dečka. V tem primeru gre za usodo otrok, težke družinske tragedije. Primer še vedno ni zaključen, odpiranje konkretnih zadev v Državnem zboru pa se mi zdi nesprejemljivo. Ne vem, ali se mi sploh tukaj zavedamo, kako bosta ta dva dečka se počutila, ko bosta zaznamovana na svoji življenjski poti. Vedno bosta izpostavljena tako medijem kot tudi

posameznikom. Si to želimo? Predvsem zato, ker so medijski pritiski lahko tako zelo hudi in vprašanje je, ali bosta otroka zmogla v svojem življenju prebroditi vse tegobe in se postaviti zase. Zato v konkretnem primeru ne morem in še posebej ne želim govoriti, o tem mora odločati sodišče v imenu pravne države. Da pa do tega kar se je zgodilo ne bi prišlo, je pomembno sledeče: da se sprejme družinski zakonik, ki je danes v obravnavi na Vladi, s katerim se bodo vse pristojnosti odločanja o poseganju v družino pri rejništvu, posvojitvi, odvzemu otrok, namestitvi v zavode prenesle na sodišča. Seveda pa bo treba ustrezno organizirati tudi sodišča oziroma sodno mrežo in spremeniti še kakšen zakon – Zakon o pravdnem in nepravdnem postopku –, v katerem bodo opredeljene posebnosti družinskih sporov. Novosti, ki jih prinaša zakonik, se nanašajo tudi na to, ali se bodo starši lahko vnaprej izrekli, pri komu bi želeli, da bi otrok ostal v primeru njihove smrti ali daljše nezmožnosti opravljanja starševske skrbi. Seveda gre v tem primeru za izraz volje in ne za avtomatizem. Novi predlog zakonika določa tudi, da stari starši in drugi sorodniki ne bi posvajali svojih vnukov, ampak bi jim ob izpolnjevanju pogojev podelili starševsko skrb, kar ne bi imelo negativnih posledic tako za družinska razmerja kot tudi premoženjske interese otrok. Prav tako se več sprememb nanaša tudi na zakonsko zvezo. Velik del zakonika pa temelji na besedilu iz leta 2012, ki je bilo na referendumu zavrnjeno. V tem konkretnem zakoniku pa sta izvzeti dve ključni zadevi – obravnava pravic istospolnih skupnosti in prepoved telesnega kaznovanja otrok, ki je urejeno v drugem zakonu.

Pomembno je, da se osredotočimo na rešitve, ki so pomembne za našo državo. In če danes govorimo o interpelaciji, je pomembno, kaj vse je ministrica že naredila in kaj še bo ministrica naredila do konca svojega mandata, da bo državljanke in državljanom v bodoče bolje. Ključno je tudi dejstvo, da se v zadnjem obdobju število brezposelnih znižuje. Novembra leta 2016 je bilo v Sloveniji registriranih 96 tisoč 843 brezposelnih oseb, kar je 10 tisoč 569 ali skoraj 10 % manj kot novembra lani. Medletne primerjave kažejo nadaljevanje in celo pospeševanje upadanja števila registriranih iskalcev zaposlitve; res pa je, da ta nihanja beležimo tudi ob sezonskem delu. Tudi ukrepi aktivne politike zaposlovanja se vse od začetka gospodarske krize izboljšujejo. Letošnje leto bo v ukrepe vključenih 17 tisoč oseb, v prihodnjih letih se načrtuje povečanje za nekaj tisoč. S temi ukrepi dosegamo zniževanje stopnje brezposelnosti, učinki pa se kažejo tako na lokalni ravni, v nevladnih organizacijah in širši skupnosti. Prehodi v redne zaposlitve pa so še toliko bolj pomembni. Dotakniti se je treba tudi usposabljanja na delovnem mestu, v katero je bilo vključenih več kot 14 tisoč ljudi. Po zadnjih ugotovitvah je velik delež teh vključenih ohranil tudi delovna mesta.

Res pa tudi je, da Slovenija še vedno spada med države Evropske unije z nadpovprečnim tveganjem revščine in socialne izključenosti. Naraslo je število oseb; pred krizo v letu 2008 je bilo teh oseb 339 tisoč, v letu 2014 pa 410 tisoč. Pomembno pa je dejstvo, da v zadnjih dveh letih, odkar je ministrica na resorju, se to število ni povečevalo. Ampak zaradi tega so bili centri za socialno delo po eni strani podvrženi dodatnim delovnim obremenitvam z uvedbo Zakona o uveljavljanju pravic iz javnih sredstev. Pred sprejetjem tega zakona se je odločalo o petih pravicah, danes se odloča kar o trinajstih pravicah. Po drugi strani pa je povečanje potreb po nujenju strokovne pomoči različnim skupinam uporabnikov. Pri tem se ugotavlja, da so centri za socialno delo preobremenjeni, v veliki meri opravljajo upravno-administrativna dela, kar po mojem ne sodi v ta del. Zato je toliko bolj pomembno, da se centri za socialno delo reorganizirajo – predvsem v smeri poenostavitve upravnih postopkov, razbremenitve strokovnih delavcev na centrih za socialno delo z upravnimi postopki, več časa nameniti izvajanju strokovnih nalog na terenu, racionalizacije in povečanja učinkovitosti ter vzpostavitve skupnih služb. Ključno pa je, še enkrat, da strokovne delavke na centrih za socialno delo opravljajo strokovno, več na terenu in ne administrativno v pisarnah, daleč stran od realnega sveta.

Ob tem tudi ne morem mimo dejstva, da imamo v obravnavi spremembe Zakona o socialnovarstvenih prejemkih, s katerim se predlaga črtanje instituta zaznambe prepovedi odtujitve in obremenitve na nepremičninah v primeru novih upravičencev do denarne socialne pomoči oziroma varstvenega dodatka. Kot vemo, v Sloveniji obstaja velik delež lastniških stanovanj, s katerimi si posamezniki in družine rešujejo svojo stanovanjsko vprašanje. Navezanost na nepremičnine je velika, predvsem pri starejših v smislu načela zagotavljanja osnovnih pogojev za preživetje. Zato se predlaga meja premoženjskega cenzusa v višini 120 tisoč. Torej, če bo oseba imela stanovanje, katerega vrednost ne presega 120 tisoč evrov, je upravičena do socialne pomoči ali do varstvenega dodatka, ki ga pa ne bo treba vračati, kot je bilo to treba sedaj. Zavedati se moramo tudi, da so pričakovanja državljanek in državljanov velika. Zaposleni si želijo dostojne plače, s katerimi bodo lahko preživeli sebe in svoje družine. Upokojenci si želijo dostojne pokojnine, zato je ključno, da se razmisli tudi o povišanju najnižje osnovne pokojnine za polno delovno dobo. Tudi mladih ne smemo pozabiti. Za mlade je treba poskrbeti, da bodo imeli zaposlitve in si ustvarjali družine. Vse to pa je tek na dolge proge, zato je ključno, da se prisluhne najranjivejši skupini ljudi in jim omogočimo to, kar si zaslužijo. Ministrica, vam pa na nadaljnji poti želim, da čim več svojih zadanih ciljev uresničite. Hvala lepa.

PODPRESEDNIK MATJAŽ NEMEC: Predstavnica predlagateljca, imate besedo. Izvolite.

SUZANA LEP ŠIMENKO (PS SDS): Najlepša hvala, predsedujoči.

Jaz resnično bi prosila, da se držimo teme, ki jo imamo danes na dnevnem redu, in to je interpelacija ministrice zaradi nezakonitega odvzema dveh otrok in zaradi odločitve Vrhovnega sodišča, ki je ugotovilo kršitve človekovih pravic. Vse to kar smo pri prejšnjih dveh izvajanjih slišali, je to kaj bi naj bilo, da bi bilo drugače in kako je vse super in fino. To kako je vse super in fino na področju socialne politike, najbolje vedo državljanke in državljani Republike Slovenije, tako da tega ni treba razlagati. Vsek ima kakšno izkušnjo ali sam pri sebi ali kje v ožji družini, zato to zelo dobro razume, danes smo pa tukaj, da razčistimo nepravilnosti, ki so izpostavljene v sami interpelaciji. In zato vas prosim, predsedujoči, da vse bodoče razpravljavce tudi na to opozorite in da se resnično držimo točke dnevnega reda. Bi pa ponovno prosila ministrico, da končno odgovori na vprašanja, ki so ji bila že danes tukaj postavljena. Hvala.

PODPRESEDNIK MATJAŽ NEMEC: Besedo ima gospa Jelka Godec, pripravi naj se dr. Vinko Gorenak in mag. Alenka Bratušek. Izvolite.

JELKA GODEC (PS SDS): Najlepša hvala za besedo.

Jaz bom počasi začela verjeti, da naše interpelacije so v dobro v bistvu SD pa Desusu, sicer SMC ne, ker imate priložnost, da razlagate svoje programe, in da med tem ko namesto da bi govorili o interpelaciji, govorite o tem, kaj bo ministrstvo naredilo in kaj bo ministrica naredila. Še enkrat, tako kot je bilo pri ostalih interpelacijah, interpelacije so za delo za nazaj, torej pregledujemo delo, dvo in pol letno delo tega mandata in ne govorimo o tem kaj bo naprej. Ker to, da poslušamo kar naprej, »bomo, bomo in bomo v prihodnosti«, to ni tema interpelacije, kot je rekla kolegica Suzana. Tako da jaz bi na tem mestu torej rekla tudi to, da naše interpelacije več kot očitno spodbudijo delo ministrstev, ker danes bo na Vladi tudi družinski zakonik, ko smo interpelirali ministrico za zdravje, se je začela zdravstvena reforma oziroma spremembe nekako pisati – sicer izhodišča. Torej si naše interpelacije definitivno očitno v dobro tega, da predstavljate programe in da začnete delati.

Kar se pa tiče same interpelacije; v juniju, 14. junija sem pred prvo interpelacijo predsednika Vlade spraševala o tem, ali misli, da je v primeru koroških dečkov gospa Anja Kopač Mrak kakorkoli odgovorna, subjektivno, objektivno. In predsednik Vlade je takrat odgovoril, da je ministrica dr. Kopač Mrakova objektivno odgovorna v primeru torej koroških dečkov, vendar pa po njegovem mnenju

objektivna odgovornost ne dosega tiste intenzitete, ki bi utemeljevala kakršnokoli ukrepanje v smislu, da bi predsednik Vlade zahteval njeno razrešitev. Torej takrat ko še sodišče, Vrhovno sodišče ni odločalo, je že predsednik Vlade dejal, da je ministrica objektivno odgovorna, vendar ta objektivna odgovornost ne dosega te ravni, da bi jo pozval k odstopu. Danes, po tem ko je 19. oktobra Vrhovno sodišče Republike Slovenije javno razglasilo sodbo v zvezi s primerom koroških dečkov in odločilo, da je bil odvzem dečkov nezakonit ter da so pri tem bile kršene ustavne pravice starim staršem oziroma stari mami, in s tem dokončno potrdilo nezakonitost odvzema vnukov starim staršem in pa poseg v ustavne pravice do družinske skupnosti, pa predsednik Vlade dobesedno molči, ministrica molči in govori o tem, da se ne čuti odgovorno. Torej, da ta objektivna odgovornost kljub sodbi, razsodbi Vrhovnega sodišča, ki ugotavlja nepravilnosti oziroma potrjuje nepravilnosti in tudi poseg v človekove pravice, še vedno ni dovolj visoka, da bi minister odstopil, da bi se čutil vsaj odgovornega.

Po 114. členu Ustave Republike Slovenije je minister odgovoren za delo svojega ministrstva in na tem mestu je vprašanje potem, zakaj imamo ministre, če ne odgovarjajo za nič? Ne odgovarjajo za to, da so se dogajale nepravilnosti na centrih za socialno delo, da socialna inšpekcija pri preverbi ni ugotovila nobenih nepravilnosti, medtem ko Upravno sodišče in Vrhovno sodišče ugotavljata nepravilnosti. Torej, kakšno odgovornost ima potem minister, če ima pod seboj Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti, v njeni pristojnosti so centri za socialno delo, je socialna inšpekcija, pa se ne čuti odgovorne? Torej, za kaj potem minister – v tem primeru dr. Kopač Mrakova – sploh je odgovorna? Potemtakem za nič. Potem se nobene odgovornosti ne prevzema, tako ne na ministrstvu kot kjer drugje. Sicer to ni edino ministrstvo, ampak očitno tako je.

Še enkrat je treba poudariti da vsi, ki zagovarjate ministrico v svojih dejanjih, v bistvu govorite o tem, kaj je dobrega naredila na nekih drugih področjih ali oziroma bo naredila, na področju koroških dečkov pa se tega področja izogibate na daleč. Zato je treba povedati, da sta bila vnuka odvzeta nenadno in na skrivaj, brez vednosti starih staršev, da sta stara starša dobila SMS obvestilo, da so otroci pač dani v rejništvo oziroma da jih bodo odpeljali, da morilcu matere otrok – torej njihovemu očetu – ni bila odvzeta roditeljska pravica niti postopek za odvzem ni bil začel s strani CSD Velenje, da CSD Slovenj Gradec je nezakonito obravnaval vlogo za rejništvo starim staršem, ker je ni poslal v odločanje pristojnemu ministrstvu. In tu bi se ustavila. Da ministrica 6. aprila 2016 ni tega vedela, me nihče ne bo prepričal. Da ministrica ni vedela, da ni odločala o tem, kar bi morala, torej o vlogi, ki jo je stara mama naslovila na

CSD Slovenj Gradec in bi moral direktor potem, ko je podal mnenje in tako naprej, to posredovati ministrstvu v odločanje, da ministrica tega takrat ni vedela, nihče me o tem ne bo prepričal. In če je kdo izrabil že takrat stisko starih staršev in želel v javnosti oprati zadeve, je to ministrica. Ker ministrica je bila prva, ki je šla pred kamere 6. aprila in zagovarjala nepravilnosti CSD Slovenj Gradec, nepravilnosti CSD Velenje, danes pa v bistvu te zadeva zanika, čeprav sta odstopila tako gospod Šumečnik kot direktorica CSD Velenje. Torej dva, ki sta delala nepravilnosti, torej ki nista delovala pravilno, sta odstopila. Ministrica pa se ne čuti odgovorne, čeprav sta obe ustanovi, inštituciji pod njenim, bom rekla, vodstvom. V vaši sestavi, ministrica, so centri za socialno delo. Naslednja stvar; CSD Velenje ni ustvaril utemeljenih razlogov, da ne bi otroka v rejništvo dodelili starim staršem. CSD Velenje je za odvzem vnukov iz oskrbe starim staršem navedel, da sta stara starša prekinila sodelovanje pri določitvi rejniške družine, čeprav bi moral biti edini argument otrokova korist in ne to, kako v bistvu starša razumeta odločitev CSD Velenje. Nadalje; otrokoma ni bil dodeljen skrbnik, ki bi moral biti praviloma sorodnik otroka. CSD Velenje je postopek vodil samovoljno in starima staršema vsiljeval odločitve ter ju ni informiral o pravnih posledicah odločitev in izjav in tako naprej. Torej več nepravilnosti, ki pa jih, ponovno poudarjam, socialna inšpekcija ni ugotovila.

Kako potem, ministrica, to razlagate? Upravno sodišče pa Vrhovno sodišče ugotavljata nepravilnosti, jih potrjujeta s sodbami, a vi še vedno stojite za tem, da je socialna inšpekcija, ki je pod vašo pristojnostjo, pa delovala optimalno. Ste zahtevali mogoče nadzor nad tem, kar je naredil inšpektor? Ste mogoče zahtevali od njega dodatna pojasnila, zakaj pa on ni tega ugotovil? Konec koncev lahko sami sebe vprašate, kako 6. aprila niste vedeli, da CSD Slovenj Gradec ni poslal vloge. Ali ste šli kar pred kamere, ne da bi se sploh informirali o tem primeru? Ker če ste to naredili, potem vam je v bistvu to ena večjih napak, da greste in zagovarjate stvari, ki se potem kasneje v sodbah izkažejo, da niso pravilne oziroma da gre celo za kršenje človekovih pravic, da zraven na novinarsko konferenco potegnete strokovnjakinjo, ki nima vseh pristojnosti oziroma jih ni imela, da tam razlaga stvari, ki jih je. In gospa ministrica, ne morete reči, da za to niste odgovorni, ker še enkrat – centri za socialno delo, socialna inšpekcija so pod vašo pristojnostjo. So samostojni, vendar so pod vašo pristojnostjo. Če se lahko minister pa člani vaše stranke vmešavajo pri imenovanju članov v svete zavodov centrov za socialno delo, potem se dajte tudi čutiti odgovorno za to, kar delajo direktorji centra za socialno delo. Ker kar tako reči, »jaz pa nisem za nič odgovorna«, potem ne rabimo ministrov, ne prevzemate nobene odgovornosti, kar je v Sloveniji že tako ali tako očitno pri tej vladi, da se ne čuti za popolnoma

nič odgovorno. Ne spoštuje ne Ustavnega sodišča, ne Vrhovnega sodišča, nobenih zadev se ne spoštuje, samo da se seveda kadruje na veliko.

In, ko je govoril kolega Škoberne o krožnem gospodarstvu, kako je naša interpelacija v bistvu primer krožnega gospodarstva, da ohranjaš okolje ... Krožno gospodarstvo je zaposlovanje gospoda Šumečnika, to je krožno gospodarstvo. Daš odpoved na centru za socialno delo, ker si zelo strokoven, kaj kmalu te zaposlijo na Elektru, ker si tudi strokoven. To pa je krožno gospodarstvo, zato ker smo v pravi stranki oziroma ker imamo prave podpornike. Torej in zdaj me zanima, če gospod Šumečnik je zdaj ... Prej je poznal socialno zakonodajo na področju družine, sociale, danes pa je že elektroinženir oziroma se spozna na energetiko. To je krožno gospodarstvo!

Naša interpelacija ... Pa ne bo nihče rekel, da po zadnji iz junija ni nič novega. Ja, novo je in to je sodba Vrhovnega sodišča in to je to. In ne govoriti, da kar ni. In ministrica, predvsem pa tukaj bi bilo seveda na mestu vprašanje tudi za predsednika Vlade, ali je ta objektivna odgovornost zdaj tako visoka, da je dosegla takšno raven, da predsednik Vlade od ministrice zahteva odstop? Kaj v Sloveniji je tisto merilo, ko mora minister oditi? Kaj je tisto merilo? Niti sodba Vrhovnega sodišča Republike Slovenije ni merilo, torej sodba, ki ugotovi kršenje človekovih pravic ni merilo. Ni merilo odločba Ustavnega sodišča. V Sloveniji v tej vladi ni merila, da nek minister prevzame odgovornost. Nihče v Sloveniji ne prevzema več odgovornosti s strani vladnih služb in kjer koli drugje. Eden drugega ščitijo. In ministrica je 6. aprila 2016 prišla, bom rekla, brez glave na tisto novinarsko konferenco in zaščitila, politično zaščitila direktorja CSD Slovenj Gradec in CSD Velenje in še koga drugega. Danes pa te zadeve v bistvu potrjujejo sodišča, ministrica pa pravi, da se ni nič zgodilo, nič takšnega, za kar bi se čutila odgovorno.

Tako da bo seveda tudi vprašanje torej še enkrat za predsednika Vlade, naslovljeno mogoče kdaj pisno ali pa ustno, kakšno merilo je za optimalno odgovornost, da minister mora oditi. Hvala.

PRESEDNIK DR. MILAN BRGLEZ:
Postopkovno, gospod Jože Tanko.

JOŽE TANKO (PS SDS): Hvala lepa za besedo. No, zdajle po štirih urah razprav smo, gospod predsednik, prišli v situacijo, ko se soočamo ponovno z molkom organa. Namreč, tisti ki je interpeliran, tisti ki bi moral na očitke odgovoriti argumentirano in strokovno – z dokazi, z ravnaji in tako naprej –, ne odgovarja. In lepo vas prosim zdaj, ko ste ponovno prevzeli vodenje seje, da opozorite ministrico, da naj končno nekaj spregovori. Molk organa ni značilen za parlamentarno prakso, razen v

mandatu vlade Mira Cerarja. Ministri ne govorijo. Če kaj, potem kaj preberejo, kar jim strokovni sodelavci prinesejo, ampak da bi odgovorili na konkretna vprašanja, ki so bila podana v tej razpravi, pa ne odgovarjajo.

To je kot v nekaterih posebnih oblikah gospodarskih družb, ko piše »direktor«, zraven je pa pripis, »ni odgovoren«. In tukaj imamo ministra za delo z imenom in priimkom in najbrž naprej dostavek, »ni odgovoren«. Prosim, da gospod predsednik poskrbite, da bomo dobili kakšne odgovore po štirih urah. Hvala lepa.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Vlada je prisotna na ustrezen način v samem postopku in to je vse, kar je možno na tej točki odgovoriti.

Besedo ima dr. Vinko Gorenak, pripravita naj se gospod Uroš Prikl in gospod Matjaž Hanžek.

DR. VINKO GORENAK (PS SDS): Hvala lepa, predsednik.

Zdaj moram prilagoditi moj nastop temu, kar ste zdaj rekli. To, gospod predsednik, kar vi pravite velja za ta mandat. Kaj lahko? Lahko? Prav. To, kar ste zdaj rekli, velja za ta mandat. In velja za to nesposobno vlado in velja za to nesposobno vodenje tega Državnega zbora. V preteklosti, predsednik, ni bilo tako. Ni bilo tako. O tem govorim kompetentno, ker sem sedel kot minister tamle na interpelaciji, na vašem stolu pa je sedel gospod Presečnik, ki je vodil sejo, pa še kdo drugi.

Sedanja ministrica – zaradi tega, kar pač vi počnete in dovoljujete, moram jaz to razgaliti pred slovensko javnostjo – sedi tam na svojem stolu, približno me spominja na študenta, ki mora biti na predavanjih, ker sicer ne bo pogojev za izpit, pa piše tvite ali pa ljubavna pisma. To dela ministrica. Piše tvite in se reži. Med drugim je zapisala pravkar: »Definicija družine je širša, otrok je tisti, ki ustvarja družino.« Seveda po sistemu dva ata, pa otrok, pa je družina. Ali pa dve mami, pa je tudi družina, če je še otrok. Propagando pelje, namesto da bi počela to, kar sem jaz počel, recimo, ko sem jaz sedel na tistih stolah tam in se zagovarjal v obliki interpelacije, pa je nasproti mene tamle sedel general z veliko vojsko, ki se je imenoval gospod Möderndorfer. Predsednik, enega poslanca praktično ni bilo, da mu ne bi odgovoril takoj. Ko pa mi je začelo zmanjkovati časa, pa sem seveda bil prisiljen, da – gospod Jurša se bo spomnil – nekako združim dva, tri nastope poslancev, pa potem odgovorim. Mi pa smo zdajle 13.14, se pravi, od devetih zjutraj govorimo o tej interpelaciji, ministrica se pa reži pa piše tvite.

Ministrica, če ste sposobna, če ste kompetentni, ker vi pravite, da ste, pa tudi vaš predsednik Vlade tako verjetno misli, ker drugače vas ne bi tja postavil, potem začnite govoriti. Začnite odgovarjati. Posebej še enkrat poudarjam, ni bilo poslanca, ki mu ne bi odgovoril, in to takoj. Vi pa ste tudi odgovor

predsednika Državnega zbora na vprašanje gospoda Tanka. Vidite, kaj je: ali je nesposobna Vlada, kar tako ali tako po mojem je, ali pa čaka tu zato, da bo minil čas, da bodo izpolnjeni pogoji za izpit, če vrnem zgodbo v življenje študentov.

Gremo na praktične primere. Ko so se na relaciji med Državnim zborom in Ministrstvom za notranje zadeve leta 2012 izgubili podpisi – mimogrede, danes so vsi postopki vseh organov, tudi policije in tožilstva končani in ni nobene krivde na ravni MNZ, tako da vemo –, sem jaz poklical predsednika Vlade in rekel, »predsednik, zgodilo se je to in to, če boš ocenil, da je ovira prevelika, lahko takoj poveš, da si sprejel moj odstop«. In poslal sem mu – ne odstopa ampak ponudbo za razrešitev, kako se že reče, no, se opravičujem –, skratka, ponudil sem mu odstop; ne odstopil, ponudil sem mu odstop. Zakaj? Ker mora Vlada delati naprej, ker mora Vlada upravljati odgovorno to državo. In njegov odgovor je bil, »če bom zaslutil, da je najmanjša krivda na tvoji strani ali strani tebi podrejenih, bom odstop tudi sprejel«. To je odgovorno. Kaj pa vi počnete? Držite se stola, kot da vas je s Superkleberjem nekdo prilepil gor, še vstati ne morete, ali kako. Če imate čisto vest, pridite na Komisijo za peticije. Ne, tam vas ni. Zbežite pred resnico. Zdaj še državna sekretarka več ne prihaja. Če imate čisto vest, pridite pred kamero in povejte! Če pa nimate, pa v tla gledate. Ja, prav, pa naj si gledalci ustvarijo svoje mnenje. Ko govorite o tem, kako je nemogoče, da bi posegali navzdol, jaz sem vam že povedal, kakor oni so neodvisni, so samostojni bla bla bla. Leta 2003 je Ustavno sodišče odgovorilo na to dilemo. Takrat sta se sprla generalni direktor policije in minister, ker generalni direktor policije ni hotel dati določenih podatkov ministru. Odločilo je Ustavno sodišče. In če upoštevam odločbo Ustavnega sodišča in mnenje skupine skrajno levih ustavnih pravnikov, vam lahko povem naslednje: vi ste upravičeni do vsakega podatka, do vsakega podatka, ne morete se sklicevati na to, da so oni samostojni pa strokovni in tako dalje in tako dalje, ampak ste dolžni ukrepati. Celo v primeru policije, ko dobro veste, da gre za veliko bolj občutljive osebne podatke, ko gre za prisluškovanja, ko gre za druge prikrita preiskovalne ukrepe, je situacija po tisti odločbi Ustavnega sodišča in po tistem strokovnem mnenju jasna – minister ima pravico do vsakega podatka, razen če zakon to omeji. Potem smo pa to omejili v enem primeru. Vi takih omejitev nimate navzdol, zato se ne izgovarjajte, ne bežite pred realnostjo in – ne vem, kaj naj rečem –, ne lažite, da nimate možnosti. Imate vse možnosti, da posežete. Seveda ne morete odločati, imate pa druge možnosti posegov.

Ko smo imeli neko sejo – ne vem, katera je že bila, ali je bila Komisija za peticije ali Odbor za delo, družino in socialne zadeve –, je vaša državna sekretarka rekla približno takole: »Ne morem govoriti o osebnih podatkih, o

zadevi ki se nanaša na koroške dečke, ne morem govoriti o tem, a veste, to so zaupni podatki, lahko to škodi otrokom ...» in tako naprej. Na moj predlog smo sejo zaprli za javnost, se preselili v tisto malo sobo tam zgoraj in državna sekretarka je spet obnemela. Ko smo jo vprašali, »zdaj pa tu povejte, kaj so tisti razlogi, da se je ta odzvem otrok dogodil«, ni imela česa povedati. Se pravi, sklicevala se je na neko zaupnost, ko pa so bili vzpostavljeni tehnični pogoji, da se ta zaupnost varuje, pa je bila tiho. Je bila pa tiho, saj ste bili nekateri poslanci zraven, in ni povedala nič.

Pa še nekaj, gospa ministrica. Ko je v šentviškem predoru padlo s stropa 5 ali 6 kvadratnih metrov ometa, pa je bil poškodovan avstrijski avto, mislim da državljan ni bil, je minister Žerjav ponudil odstop. Kaj ima minister Žerjav s petimi kvadratnimi metri ometa? Koliko je bil on kriv? Objektivno se je čutil odgovornega. To je bila vlada Janeza Janše. Danes, ko pa imate sodbo Vrhovnega sodišča, sodbo Vrhovnega sodišča, da je šlo za kršitve ustavnih pravic, ki so jih naredili vaši podrejeni, pa vi – pol kile Superkleberja, pa na stol. Namesto da bi ponudili odstop in odšli. Vidite, to so merila. Ko v Parizu iztiri vlak, minister za promet ponudi odstop pa tudi odide. V Sloveniji pa je vse drugače.

Skratka, da zaključim. Ministrica, vas so imenovali na ta položaj zakaj? Ker ste pač članica neke politične stranke in ker je tista politična stranka v Vladi, ste vi ta položaj dobili. Priplaval vam je po vodi, po defaultu, ker ste pač pomembna članica neke politične stranke. Saj tako je načeloma v vseh vladah. Ampak gospa ministrica, za vsakim od teh poslancev tukaj je nekaj 100 ali nekaj tisoč – do 6111 v primeru Janeza Janše – glasov volivcev. Se vam ne zdi, da ste dolžni spoštovati volivce in odgovarjati in ne sedeti prilimani na stol. Vprašajte svojo vest. Hvala lepa.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima ministrica za delo, družino, socialne zadeve, enake možnosti dr. Anja Kopač Mrak. / oglašanje iz dvorane/

DR. ANJA KOPAČ MRAK: Vidim, da je želja po tem, da govorim, čeprav mi ponavadi rečete, da preveč govorim. Ampak tako, kot je ponavadi, nikoli ni dovolj dobro, ali tako ali drugače narediš.

Kar se tiče pojasnil, ki jih pač zahtevate; treba je povedati, da imate vi na voljo 5 ur časa. Jaz bi sicer lahko imela 2 uri, vendar sem se odločila za eno uro. 30 minut v uvodu sem pojasnila, kar se mi je zdelo, da je nujno pojasniti, kratko pa je treba državljanom in državljanom povedati, da je celovit odgovor na vse očitke v interpelaciji podan v pisnem odgovoru na 20 straneh: vsa pojasnila glede odvzema, pristojnosti, upoštevanja, kaj so pooblastila ministrice za delo, kaj so javni, samostojni socialnovarstveni zavodi. In seveda

če ne želite predvsem, da je to na nek način predvsem gledalkam in gledalcem namenjeno to današnje soočenje, imate vse moje odgovore v tem pisnem delu.

Zdaj pa morda samo kot en tak najbolj očiten primer zavajanja v zadnjem trenutku; pa verjetno ne bi imela 10 ur časa, da bi odgovorila na vse to. Že prejšnjič junija, že na komisiji je gospod Vinko Gorenak operiral s to zgodbo. Sklep Ustavnega sodišča v postopku za preizkus pobude generalnega direktorja policije Marka Pogorelca na seji dne 22. novembra 2011, in sicer to se nanaša na obrazložitev, kakšne naj bi bile ministra pooblastila nad Policijo. In tukaj zelo jasno – pač tako kot pravi gospod Vinko Gorenak – pravi, da ima v skladu s 16. členom pravilnika, ki delavcem ministrstva za notranje zadeve, pooblaščenim za opravljanje nadzora nad izvajanjem nalog policije, daje med drugim pooblastilo zahtevati podatke iz evidenc, ki jih vodi policija, in zahtevati vpogled v dokumente, ki jih pri opravljanju svojih nalog pridobiva policija. Ampak prosim vas, policija niso centri za socialno delo. Centri za socialno delo so samostojni javni socialnovarstveni zavodi. Ampak to je takšna najbolj prepričljiva manipulacija. Ministrica je odgovorna, ministrica to mora. Dejstvo je, da je bistvo te interpelacije v tem, da izgleda, da je tudi po toliko urah, tudi po vsem napisanem razumevanje tega, kaj je pristojnost ministra, še vedno bistveno drugačno. Kar se tiče sodbe Vrhovnega sodišča, sem v uvodu povedala, da je govorila o posegu v družinsko skupnost babice in dedka in da je nedvoumna in da jo bomo seveda spoštovali. Ni pa – čeprav bi Vrhovno sodišče lahko odločilo, če bi menilo, da je to nedvoumno izkazano, da je otrokova korist – odločilo tudi, da se otroka nemudoma vrne k starima staršema. Pa tega ni storilo zaradi tega, ker za presojanje otrokove koristi je potreben poglobljen strokoven postopek in ti tečejo pred za to pristojnimi ustanovami. In dokler postopki niso končani, je komentiranje žal, se opravičujem, politična manipulacija. In če želite, da ponovno še, tako kot je bilo zadnjič, šestnajst ur – danes enajst ur – v svojih dveh urah pojasnujem, pojasnujem ene in iste stvari. Mene kot ministrico predvsem, se zdi ali se poskušate prikazati, kot da se ne počutim odgovorna, da sem trdosrčna, da mi ni mar. To so groba zavajanja, to so grde laži. Dejstvo je, da je bilo ob interpelaciji in vseskozi tudi v planu dela ministrstva zelo pomembno sprejetje družinskega zakonika in jaz sem zelo vesela, da lahko povem, da je Vlada Republike Slovenije sprejela danes družinski zakonik, ki bo marsikatero zgodbo, o kateri danes govorimo ali je predmet, razrešil – ta bi bila sicer razrešena že mnogo let naprej. Ampak vseeno, po letu 1976 se nam obeta nova celovita prenova družinske zakonodaje. Žal je danes ne morem na Vladi predstavljati, ker sem tukaj zaradi interpelacije, ponovno s strani Slovenske demokratske stranke.

Osnovni cilj novega družinskega zakonika je izboljšanje položaja otrok v družinskih razmerjih in zagotavljanje učinkovitejšega izvajanja načela varovanja koristi otroka, izboljšanje pravne varnosti državljanov na področju odločanja v zakonskih in družinskih sporih ter poenotenje postopkov glede odločanja o ukrepih za varstvo koristi otrok in hitreje reševanje zadev na družinskem področju, kar je posebej pri odločanju o ukrepih za varstvo v koristi otrok izrednega pomena, saj imajo predolgi postopki za otroka nepopravljive negativne posledice na njegov nadaljnji razvoj. Definicija družine glede na veljavno zakonodajo je v družinskem zakoniku nova, razumevanje je širše – družina je življenjska skupnost otroka z obema ali enim staršem ali z drugo odraslo osebo, če ta skrbi za otroka in ima do otroka obveznosti in pravice. Otrok je torej tisti, ki ustvarja družino. Izraz roditeljska pravica je zamenjan z izrazom starševska skrb, saj gre po eni strani za obveznost staršev do otrok, po drugi strani pa imajo prav takšne obveznosti tudi morebitni posvojitelji, ki sicer niso roditelji, so pa starši. Hkrati izraz skrb bolje označuje celoto pravic in obveznosti v razmerju staršev do otrok. Spreminjamo tudi določilo glede skupne vzgoje in varstva otrok. Sodišču omogočamo, da odloči o skupni vzgoji in varstvu otrok, če oceni, da je to v korist otroka, tudi če starša o tem ne dosežeta soglasja oziroma sporazuma. Novost je tudi v naprej izražena volja staršev, kar daje staršem možnost, da za primer smrti ali trajnejše nezmožnosti izvajanja starševske skrbi vnaprej izrazijo voljo, kdo naj za otroka skrbi, če sami ne bi mogli več skrbeti zanj. Sodišče voljo staršev upošteva če to ni v nasprotju s koristjo otroka. Ena izmed izpostavljenih tematik v javni razpravi je bila možnost posvojitve vnukov, ki nimajo več živih staršev. Pri tem so številni izpostavili vrsto možnih negativnih posledic takšne posvojitve za otroka. Navajali so zlasti vpliv na možnost dedovanja in na druge pravice po pokojnih starših ter vprašanje otrokove identitete, saj bi otroka s posvojitvijo s strani enih starih staršev iztrgali iz rodbine po drugem staršu. Našli smo rešitev, ki ohranja prednosti posvojitve v smislu zagotavljanja trajne skrbi za otroka in se izogne negativnim posledicam. Za otroka, ki nima več živih staršev, lahko sodišče sorodniku, ki izpolnjuje pogoje za posvojitev in je pripravljen celovito prevzeti skrb za otroka, podeli starševsko skrb. Tako podeljena starševska skrb bi se sorodniku lahko odvzela le na enak način in na enaki podlagi, kot se lahko starševska skrb odvzame staršu. Ena temeljnih novosti glede na današnjo ureditev je, da se v predlogu zakonika pristojnosti za odločanje o ukrepih za varstvo koristi otroka prenašajo s centrov za socialno delo na sodišča. Sodišča bodo tako odločala o začasnih odredbah in ukrepih trajnejšega značaja. Sodišče bo odločalo o rejništvu in skrbništvu, o nujnih ukrepih, kjer je otrok tako ogrožen, da ne more niti trenutka več ostati v matični družini, pa bodo še vedno odločali centri

za socialno delo, vendar bo tak ukrep lahko trajal največ šest dni. Prenos na sodišče bo potekal postopno. Pravosodno ministrstvo mu mora poleg kadrovskih pogojev zagotoviti tudi zakonsko podlago. Prenos bo končan s 1. 1. 2019.

O zakonski zvezi družinski zakonik. Ohranja se načelo enakopravnosti zakoncev, pravice in dolžnosti zakoncev in tudi pomen zakonske zveze, ki je v zasnovanju družine. Bodočima zakoncema se daje na voljo več možnih načinov sklenitve zakonske zveze; županom kot osebam, ki uživajo poseben ugled v družbi, predlog zakonika podeljuje zakonsko pooblastilo za sklepanje zakonskih zvez, s čimer se sledi pogostim željam zakoncev. Novost je, da si zakonca lahko prosto dogovorita svoj pogodbeni premoženjski režim, lahko pa ostaneta pasivna in se njun premoženjski režim presoja po določbah tako imenovanega zakonitega premoženjskega režima kot do sedaj – z eno besedo, uvaja se možnost ženitnih pogodb. Ohranjajo se določbe glede sporazumne razveze zakonske zveze in razveze na tožbo zakoncev ter razmerja med razvezanima zakoncema – dolžnost preživljanja razvezanega zakonca. Novost pa je predvidena v primeru, ko zakonca nimata skupnih mladoletnih otrok in če se dogovorita o najpomembnejših medsebojnih razmerjih – o premoženju, stanovanju –; zakonska zveza se lahko v teh primerih razveže pred notarjem in obliki notarske listine. Med novostmi družinskega zakonika je tudi mediacija v družinskih zadevah. Ta se lahko opravi pred, med in po koncu sodnega postopka, in to glede vseh družinskopravnih spornih vprašanj. Mediacijo naj bi izvajali centri za socialno delo in sodišča, lahko pa se dovoljenje podeli tudi drugi fizični ali pravni osebi.

V družinskem zakoniku, ki ga je danes sprejela Vlada, uvajamo tudi programe v podporo družini in statusu društev na področju družinske politike. Programi v podporo družini so namenjeni pripravam na starševstvo, spodbujanju pozitivnega starševstva in krepitevi starševskih kompetenc, izboljšanju komunikacij in odnosov v družini, ustvarjalnemu in aktivnemu preživljanju prostega časa otrok in družin, lažjemu usklajevanju družinskega in poklicnega življenja. Programi v podpori družini se delno ali v celoti financirajo na podlagi javnih razpisov za obdobje največ pet let. Ustvarjamo tudi podlago za sprejetje resolucije o družinski politiki, ki bo temeljni strateški predpis na področju družine in ga bo morala Vlada pripraviti na vsakih deset let; kot vemo, je bila zadnja resolucija s tega področja sprejeta leta 1993. Da se okrepi pomen področja družine in izboljša medresorsko sodelovanje, predlagamo tudi ustanovitev sveta za otroke in družino na ravni Vlade, ki bo sproti spremljal ukrepe na področju družinske politike in Vladi dajal ustrezna priporočila.

Menim, da je odgovornost ministrice predvsem sistemske narave – priprava potrebnih

zakonskih aktov in skrb za sistem kot celoto. O konkretnem primeru naj do konca odločijo sodišča in tisti, ki so pristojni, da odločajo, opredeljujejo, kaj je otrokova korist. Ne, jaz sama se ne čutim, ne po svoji strokovnosti ne po svoji osebnosti, da lahko sodim o tem, kaj je otrokova korist. In gospod Gorenak, če se vi čutite, prav. Jaz se samo bojim, da boste enkrat minister za delo. Hvala.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Replika, dr. Vinko Gorenak.

DR. VINKO GORENAK (PS SDS): Hvala lepa. Predsednik, v tem sklicu se res dogajajo nenavadne reči. Tam enkrat v času hude poletne vročine je gospod Kopmajer tamle govoril o nekem zakonu, če se spomnite, ki sploh ni bil na dnevnem redu, ampak je bil šele potem čez dva dni. Vročina naredi svoje, sem razumel. Zdaj pa ni vročine, razen če je vročina pri ministrici. To pa verjamem, da lahko je. Ministrica, interpelacijo imamo, ne družinski zakonik. Torej, govorimo o interpelaciji in ne družinskem zakoniku. Tega smo že menda, tega je Vlada že sprejela, mi ga bomo pa šele dobili, ali kako že.

Tisto kar je pa še vsebinski del replike, pa pogledjte; če vi mislite, da je organ v sestavi fičfirič napram kateremukoli javnemu zavodu z vidika pristojnosti ministra, se motite. Organ v sestavi država ustanovi v skladu z zakonodajo na tistih področjih, za katere smatra, da so najpomembnejša področja, običajno tudi zelo velika področja in regulirana z zakonom. Vojska, policija, finančna uprava in tako dalje, zapori in tako dalje in tako dalje. In razmerja ministra do organov v sestavi so običajno ožja. Zakaj? Ker imajo organi v sestavi svoje predstojnike. Tako da vaša objektivna odgovornost v smislu tega, kar počno zavodi, ki sodijo v vaš resor, je večja od odgovornosti ministra za notranje zadeve ali obrambo ali tako dalje v smislu odnosa do organov v sestavi. Ampak vi to govorite, govorite in govorite in konec. Ne vem, koliko še imam, spomnite me, predsednik, da ne bom predolg.

Ampak pogledjte, ko govorite o tem, »organi naj odločijo«. Ja, lepo vas prosim. Organi so odločili, da mora iti nekdo v arest, in to tisti, ki je dobil največ glasov. Ja, to so odločili organi. Organi so odločili, da nekdo izgubi mandat v Državnem svetu, govorim o Kanglerju. Potem so pa organi odločili, da ni nič kriv, ampak kdo mu je pa mandat vrnil? Nihče. Torej, moramo se oglašati prej. In jaz sem vas vprašal takrat, zakaj ste tako odločili. Ja, stroka. Kakšna stroka? Saj ste vi tudi stroka! Saj učite te predmete na fakulteti. Potem pa povejte, zakaj je bila taka strokovna odločitev sprejeta. In na zaprtem delu seje nočete povedati, zakaj je bila taka odločitev sprejeta. A vidite, to je pa problem obnašanja ministrov. Hvala lepa.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima gospod Uroš Prikl, pripravita se naj gospod

Matjaž Han in gospa Irena Grošelj Košnik. A, predlagatelj ima prednost. Okej. Predstavnica predlagatelja, gospa Suzana Lep Šimenko, potem pa pridejo na vrsto ti, ki sem jih navedel.

SUZANA LEP ŠIMENKO (PS SDS): Najlepša hvala za besedo, predsednik.

Jaz moram reči, spoštovana ministrica, da to kar ste vi malo prej izvajali, je pa res zloraba interpelacije. Govorili ste namreč nekaj čisto drugega, kar ni točka današnjega dnevnega reda. O družinskem zakoniku bomo v tej hiši govorili, ampak enkrat drugič, ko bo do Državnega zbora prišel. Zaenkrat še verjetno ni glede na to, da je bil komaj na Vladi sprejet. Tako da o tem in to možnost predstavitve boste imeli, ampak enkrat drugič, danes žal ne. In mi je žal, da te vaše dragocene minute raje izkoriščate v te namene, namesto da bi dejansko odgovorili na vprašanja, ki so vam bila tukaj že večkrat postavljena.

Zdaj pa bom šla malo na temo današnje interpelacije, ker se mi zdi, da smo že malo preveč skrenili iz same točke dnevnega reda. Bomo šli kar po vrsti. Po tem tragičnem dogodku je stara mama, čeprav po Zakonu o izvajanju rejniške dejavnosti, dala vlogo za rejništvo na pristojni center za socialno delo, krajevno pristojni, to je v tem primeru Slovenj Gradec. Vloga je bila 27. januarja popolna in to pomeni, da so takrat začeli teči zakonsko določeni roki. Pač roki, v katerih mora biti o tej vlogi odločeno. Ta rok je 60 dni. Izteče se 27. marca 2016. In kaj se je dogajalo? O tej vlogi bi moralo odločiti ministrstvo, bodisi vlogi ugoditi, bodisi jo zavrne, seveda ob ugotovitvah centra otroka, tako piše v Zakonu o izvajanju rejniške dejavnosti. To pomeni centra za socialno delo Slovenj Gradec. Pač imamo v tem primeru dva centra. Ampak kaj se je zgodilo? Do tega ni prišlo. Še preden je bilo o vlogi zakonito odločeno, je Center za socialno delo Slovenj Gradec, to pomeni center za socialno delo, kamor sta spadala otroka, dal otroka v neznano rejniško družino. To je naredil na skrajno neprimeren način – nenazadnje je to potrdila tudi varuhinja –, na način, da ju je odpeljal iz vrtca. Običajno bi se za to seveda lahko odločil, ampak takrat, če bi bilo, ne vem, življenje otrok ogroženo. V tem primeru absolutno o teh stvareh ne moremo govoriti. Spoštovana ministrica, mene resnično zanima, vi ste bili sami seznanjeni s tem 25. marca s strani babice. Pri obravnavi prve interpelacije ste rekli, da ste takrat nemudoma odreagirali. Kako ste odreagirali? Vse ste želeli zelo na hitro prikriti. Zahtevali ste izredni nadzor socialne inšpekcije, ki je pa pregledala zgolj poročilo centra in na osnovi tega rekla, »nepravilnosti tukaj ni«. Vi ste temu slepo zaupali. Sklicali ste tiskovno konferenco, vi ste tisti, ki ste ta primer dali prvo pod drobnogled javnosti ali kako naj rečem, vi ste šli prvi v javnost s tem primerom, ne Slovenska demokratska stranka. Z vami na tiskovni konferenci je bil direktor socialne

inšpekcije, takratna direktorica Centra za socialno delo Velenje in prof. dr. Gabi Čačinovič Vogrinčič. In kaj je bilo ugotovljeno kasneje? Da se je ta strokovna sodelavka nepravilno seznanila z osebnimi podatki. Da sploh ni imela pravne osnove za to, da bi se seznanila z osebnimi podatki v času od 4. do 11. aprila ali od 6. do 11. aprila, nekaj dni. Seveda je informacijski pooblaščenec v nadaljevanju to dal kot olajševalne okoliščine, ampak bilo je rečeno, da je bila seznanjena zgolj ustno. Ampak kaj to dodatno pojasnjuje? To dodatno pojasnjuje le to, da je več kot očitno bila ta tiskovna konferenca sklicana zgolj z namenom, da se prikrijejo določene nepravilnosti, ki so se dogajale tako na Centru za socialno delo Slovenj Gradec kot na Centru za socialno delo Velenje. In ste zelo na hitro želeli vse stvari pomesti pod preprogo. Seveda ste potem nekatere napake popravljali za nazaj. 11. aprila je ministrstvo izdalo odločbo, seveda po zakonsko določenem roku 60 dni. To je bila dokazana nepravilnost. Dokazalo jo je najprej Upravno sodišče in 19. oktobra je to potrdilo tudi Vrhovno sodišče. Res je, direktorica Centra za socialno delo Velenje in direktor Centra za socialno delo Slovenj Gradec sta odstopila, ampak direktor socialne inšpekcije je še vedno na tem mestu. Spoštovana ministrica, tudi vi ste še vedno na tem mestu. Predsednik Vlade, ki je tako poudarjal visoke pravne standarde, ki je nenazadnje ustavni pravnik – tukaj vemo, da je šlo za kršenje človekovih pravic –, pa ni urgiral. Moram reči, da so zelo različni kriteriji, kdaj nekdo ostane kot funkcionar na nekem mestu v tej vladi in kdaj mora nekdo oditi. Nekdo mora oditi že, če se smatra, da ne bo izvršil sklepa Vlade, nekdo pa krši človekove pravice, kar je dokazano z odločbo Vrhovnega sodišča, pa ostane minister. Nekdo odide zaradi pašete, drugemu so dokazane nepravilnosti in ostane minister. Resnično, težko to razumemo in resnično je nesprejemljivo. In zaradi tega smo mi kot opozicija dolžni na to opozoriti in vi kot poslanci ste dolžni glasovati na način, da takšne nepravilnosti odpravite. Jaz verjamem, da se vsak pri sebi zaveda, kaj vse to pomeni. Da ne navajamo še drugih stvari – o odvzemu oziroma neodvzemu roditeljske pravice človeku, ki je ni mogel izvrševati, ni je mogel, ker je bil v priporu. Pa spet center za socialno delo ni dal pobude za to – ali kako naj rečem – na sodišče o dodelitvi skrbništva. Kako lahko na eni strani pustite otroka pri starih starših tri mesece, na drugi strani pa potem očitno, ne vem, bi bilo v nasprotju z otrokovo pravico, če bi bila pri njima? Ja več kot očitno ne, če sta bila tri mesece pri starih starših in bila deležna njune ljubezni.

Kar se tiče socialne inšpekcije. Spoštovana ministrica, je organ v sestavi vašega ministrstva, seveda pod Inšpektoratom za delo. Kako zagovarjate delo socialne inšpekcije? Še zmeraj slepo verjamete? Kako zagovarjate po vseh dokazanih nepravilnostih? Kakšno vlogo te socialne inšpekcije vidite v prihodnje? Morda raje to povejte, kaj boste v prihodnje naredili, da

do takšnih anomalij ne bo več prihajalo? Inšpekcija, edina, ki jo imate, da lahko bdi nad po vaše popolnoma samostojnimi odločitvami centra za socialno delo, očitno ne deluje. Kaj boste storili? Mogoče bi o tem kaj več povedali. Ker potemtakem se nam lahko zgodi, da bodo pa centri za socialno delo začeli delovati popolnoma v njihovem interesu, saj tako ali tako nimajo nadzora. Ker ta nadzor očitno ne deluje. Dokazano ne deluje, Upravno sodišče je to ugotovilo, Vrhovno sodišče je to ugotovilo. Bile so nepravilnosti v postopkih, ki jih socialna inšpekcija ni ugotovila.

Resnično, spoštovana ministrica, jaz bi res prosila, dajte nam odgovore na ta vprašanja, to je ključno, to so ključne napake. In zato ste vi dolžni, da poskrbite, da do tega ne bo več prihajalo. Hvala.

PRESEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima končno gospod Uroš Prikl. Pripravita naj se gospod Matjaž Han in gospa Irena Grošelj.

UROŠ PRIKL (PS DeSUS): Končno, predsednik, se vam zahvaljujem za besedo. Spoštovane kolegice, spoštovani kolegi!

Jaz načeloma nisem se imel niti namena oglašati, čeprav sem se prijavil k razpravi, to pa preprosto iz tega razloga, ker je moje osnovno mnenje oziroma osnovno stališče, da na takšnih konkretnih primerih pod firmo interpelacije o delu ministrice ni primerno – moje mnenje, poudarjam – se seveda o tem pogovarjati v Državnem zboru ob tej točki.

Oglasil sem se pa iz razloga, ker sem bil v eni izmed predhodnih razprav omenjen oziroma je bila citirana moja izjava o tem, kaj si mislim o tem konkretnem primeru, ki ga danes tukaj obravnavamo. Da sem za STA dejal, da »ocenjujem odločitev Vrhovnega sodišča za zelo neprijetno, zlasti zato, ker se kopja visoke politike lomijo na usodi otrok«, trdim še zdajle. Iskreno mi je žal in sočustvujem in se mi zdi neprimerno, da dejansko samo še imena in priimke čakam teh otrok pa starih staršev, potem pa smo prišli res preko vsakih meja. Zato še enkrat trdim, da stojim za to izjavo, ker se mi resnično ne zdi primerno.

Mogoče izraz visoka politika ... Ja, visoka politika v smislu, da v Državnem zboru govorimo o konkretnih primerih in skušamo tukaj neke rešitve najti. Rekel sem tudi, da »je ministrica prva med enakimi na področju socialne in družinske pa še kakšne politike, ki je odgovorna za nemoteno delovanje sistema«. Tudi za tem stojim in to povsem drži. »Primer koroških dečkov pa je zagotovo eden izmed odklonov v tem sistemu, ki ga je treba ponovno proučiti in narediti vse potrebno na sistemski ravni, da do takšnih zgodb več ne bo prihajalo.« Seveda je to treba narediti in od ministrice smo pričakovali in pričakujemo tudi v tem trenutku, da na sistemski ravni – to pa enostavno pri predlaganju predpisov, zakonov – pride pred nas in nas tudi postavi pred dejstvo, da takšne ali drugače

predpise seveda tudi sprejememo. In kaj se je zgodilo v zadnjem času? Zgodilo se je to – pa mi dovolite, da bom majčkeno ven iz konstelacije ožjega dela današnje interpelacije šel –, vmes smo sprejeli na odboru že v Državnem zboru pa bomo v ponedeljek Zakon o socialno varstvenih prejemkih, takisto v ponedeljek bomo omeščali ZUJF na področju dijaških kosil. Povedala vam je prej ministrica, da je bil danes na Vladi sprejet. Moram povedati, da nas je koalicijske poslanke in poslance seznanila tudi z družinskim zakonikom, kjer ocenjujem, da je ena izmed poglavitnih pozitivnih novosti, ki verjamem, da se bo ustrezno prijela, tudi tako imenovana razširjena starševska skrb. Če bi to imeli prej, torej nimamo še, s sprejemom družinskega zakonika pa bomo imeli, do te zgodbe verjetno ne bi prišlo. Namen oziroma želja je tudi, da pridemo čim hitreje do reorganizacije, dolgo pričakovane – ne za časa trajanja mandata ne Mrakove, ne Svetlika ampak neprimerno dlje; jaz imamo malo tega kronološkega spomina, vam povem, da se vsaj enih 15 let o tem pogovarjamo –, torej reorganizacije centrov za socialno delo. Nenazadnje jaz pričakujem kakšne novosti tudi na področju Zakona o socialnem varstvu. Nenazadnje, želim si več sredstev, več možnosti, več v končni fazi štipendij za dijake in študente, pa verjetno bi še. Ja, seveda – konkretne cilje in ukrepe na področju APZ, torej aktivne politike zaposlovanja, kjer bomo še bolj ... Ker je premalo to, da smo znižali za par deset tisoč število zaposlenih, in to pričakujemo seveda od ministrice. Če bi tukaj rekel: »ministrica pa dela ono, ni nobenega odklona, vse je b. p., vse je idealno«, seveda bi lagal. Ampak trdim, tako kot je Jurša povedal, ko je predstavljal stališče poslanske skupine – zagotovo ni Anja Kopač Mrak najšibkejši člen te vlade, je pa res, da po mojem okusu – pa ne zato, ker sem deset let delal na tem ministrstvu, še malo več, pa ker tudi zdaj vodim v tem Državnem zboru Odbor za delo – jaz ocenjujem, da je to najtežje ministrstvo. To upravičeno ocenjujem iz tega razloga, ker dejansko se to ministrstvo srečuje s človekom, z ljudmi od rojstva. Težko je reči, da pred rojstvom že. Ampak zagotovo od rojstva pa do smrti, pa še po smrti. Veste, o čem mislim. Pa to ni seveda opravičilo.

Zdaj pa tisti drugi del, o čemer sem želel povedati. Jaz resnično mislim, da na konkretnih primerih pač ne moremo se tukaj pogovarjati. Nenazadnje tudi ko smo dobili interpelacijo in odgovore, so vsi tisti osebni podatki, ne vem kako se temu reče, zatemnjeni, poštrihani s črno barvo in zagotovo je to tudi prav. Sicer že zdaj jaz mislim, da ko govorimo o koroških dečkih, delamo veliko škodo, potencialno škodo. Jaz ne govorim tukaj, da gre za zlorabo. Ampak zelo blizu sem tega stališča, da pride lahko do te zlorabe, do preveč izpostavljenosti in v končni fazi do stigmatizacije tako otrok, torej dečkov, kot starih staršev, širše družine in tako dalje. In jaz si v zaključku,

spoštovane kolegice, spoštovani kolegi, resnično želim, resnično želim, da se ti postopki, ki tečejo na strokovnih ravneh, da se čim hitreje zaključijo, čim hitreje pride do končnih odločitev. Predvsem pa si želim, da bodo te odločitve – vemo, kje morajo biti sprejete, vemo oziroma naj bi vedeli tudi, kdo jih mora sprejemati, sigurno pa ne dnevna politika – prvič, drugič in zadnjič v korist otrok. Ponavljam, želim si, da pride do teh odločitev, da odločevalci ne bodo pod nikakršnim pritiskom, da bodo v korist prvič, drugič in zadnjič otrok. Najlepša hvala.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima gospod Matjaž Han, pripravita naj se gospa Irena Grošelj Košnik in gospod Franc Breznik.

MATJAŽ HAN (PS SD): Hvala lepa predsednik. Ministrica, predlagatelj, predvsem predlagateljica!

Danes, Suzana, si boš v Parlamentu popravila statistiko, tako da besedni zaklad se ti bo povečal, imela boš veliko izgovorjenih besed, ampak koroški dečki bodo pa še kar ostali tam, kjer so. To je problem. Parlament pa bo jutri statistiko tvojih nastopov pač ocenil kot dobro.

Jaz se ne bom ukvarjal z definicijo interpelacije. Dolga leta sem poslanec, vem, da je interpelacija orodje opozicije, vem, da ni pomembna vsebina, pomembne so besede, pomembni so nastopi, pomembni so televizijski kadri in pomembno je zbuditi vtis v javnosti, da je v tej državi vse narobe. In tako da kar se tega tiče, je brezveze. Problem pa je, kadar govorimo o interpelaciji, je pa vendarle malo problem ta vsebina. Sedaj bom tudi jaz kot neka papiga tukaj ponavljal, da pač izkoriščamo to tragedijo, ampak resnično tragedijo za to, da se politika sedaj med seboj obklada, se žali in še kaj več bi lahko našteval. To, gospe in gospodje, absolutno ni dobro. Mislim, da če ta dva fantka slučajno sta blizu televizije in slučajno prestavita televizijo – jaz upam, da gledata kaj lepšega –, se bodo take razprave, ki jih imamo danes, tema fantkoma sigurno usedle na dušo in jih bo ta duša spremljala celo življenje, ne samo tragedija, ki se je zgodila v njuni družini. In eno stvar vam pa povem. Ne družinski zakonik ne kakršnikoli zakonik ne bo povrnil mamice tema dvema otrokoma in ne bo povrnil nekega dostojanstva in nekega srečnega otroštva tema dvema otrokoma. Saj je vse lepo in prav, zakoni da se pišejo, ampak še zmeraj zakone na nek način interpretiramo ljudje in ljudje v bistvu delajo ali pa delamo napake ali pa ne.

Naši ministrici se danes očita, kakor vsaj jaz razumem, to interpelacijo. Glavni očitek je, da je bila tisti dan na novinarski konferenci in se je odzvala na, bom rekel to, na novinarski problem oziroma novinarsko zgodbo, ki se je pač takrat dogajala. Jaz sem tisoč procentov prepričan – to pa zaradi izkušnje, ki jih imam kot politik –, da če ministrica se takrat ne bi odzvala in ne bi bila na tisti novinarski konferenci, bi bil pogrom na ministrico isti kot je sedaj, samo da bi

bila vsebina drugačna. Govorili bi o tem, da je sramota, da se minister ne odzove pri taki tragediji, kot se je naredila, in kako je to mogoče, da sedi v nekih lepih prostorih in nič ne reče. Isto bi bilo, dragi gospodje in gospe. Saj sem tudi jaz politik, saj bi jaz verjetno isto delal, če bi bil na vašem mestu. Samo vam pa povem, da ne bi delal takih zgodb, ki bi imele za osnovo tako tragedijo. Vse ostalo – zakoni, sociala, drugo –, pa to je, gospe in gospodje, toliko prostora za demagogijo ... Saj smo slišali prej Združeno levico. Čeprav meni moji strankarski kolegi rečejo, »ne se ukvarjati z Združeno levico, ne jih kregati«, ampak to, kar je Kordiš govoril, pa to še v Venezueli ni. Ne, ker v življenju moraš biti malo realen. Če bi jaz lahko danes odločal in če bi imel čarobno palico, jaz bi dal vsem delo in za to delo bi morali biti ljudje pošteno plačani in ne bi rabil nobeden nobene socialne pomoči. Ja, razen tistih, ki ne morejo dela opravljati, to so pa invalidi, ljudje, ki so bolni, ljudje, ki ne morejo. Ampak pogledajte, ne živimo v Indiji Koromandiji, živimo v enem grdem svetu, kjer vemo, da ima en procent človeštva vso bogastvo na nek način akumulirano pri sebi.

Sedaj pa še nekaj o teh koroških dečkih oziroma o tej zgodbi. Nisem toliko razočaran, če politika zagradi tako zgodbo, ker pač išče politične točke, pa išče ali pa se bo pokazalo tukaj na anketi v petek oziroma v ponedeljek. Bolj sem razočaran, ko odvetniki, ki nimajo kaj delati, najdejo tako zgodbo za svojo promocijo, zato, da so lahko vsak dan na televiziji, in zato, da lahko potem dobijo neke druge posle. Tega pa me je malo strah. In ta odvetnik, ki je bil nenazadnje celo naš svetnik, slišal sem nekje na Koroškem, ali celo podžupan – če si član neke socialdemokracije neke vrednote pač zagovarjaš –, vložil in se potrudil v tej zgodbi vložiti 26 pritožb in 45 pravnih sredstev. Ampak, gospe in gospodje, pa mi bomo imeli tu še 68 interpelacij na to temo, ker vsakič, ko bo sodišče nekaj sprejelo, bo interpelacija. Pa saj tem otrokom in tej familiji se bo do konca zmešalo. Če je to otrokova korist, potem jaz ta moment sem res malo zmeden.

Sedaj pa samo še eno veliko vprašanje in velik vprašaj. Verjamem, pa moram reči, ker Jožeta, sva že kar nekaj časa, ne bom rekel da prijatelja, ker bodo rekli da ..., ampak zelo dobra znanca. Sigurno je eden tistih ljudi, ki želi ljudem dobro. Tudi jaz. Pa verjetno v tej dvorani vsi. Pa dajmo eno vprašanje. Če ministrica sedajle odstopi, vi boste srečni, mi bomo razočarani. Ali bosta dečka prišla k starim staršem? Ali bosta dečka pred božičem najbolj srečna otroka na tem svetu? Bosta? Če se bo to naredilo in če bi se to naredilo, da Anja odstopi, jaz jo grem sedaj prositi, »Anja, odstopi«. Ne bo jo treba prositi. Anja bi to naredila takoj, če bosta zaradi tega za božič ta otrok, ta fantka srečna odpirala darila pod smrekico, se veselila v družinskem okolju. Se bosta? Ne bosta, ne. Sedajle imam kurjo polt, ker vem, jaz bom srečen in vesel, ker se mi bo hčerka vrnila iz Portugalske, ker bomo lepo

za božiča skupaj, srečni doma. Ta uboga otroka, fantka pa ne bosta. Ali bosta pri starih starših? Ali bosta pri rejnikih? Ni pomembno. Ta otroka sta etiketirana. Sedaj je samo vprašanje, kakšno etiketo jima bomo dali. In največjo etiketo, se opravičujem, jima daje politika, ki se v tej tragediji vsak dan znova in znova pogovarja samo zato, da bi spravili iz mesta eno Anjo Kopač Mrak. Včasih sem žalosten in razočaran. Hvala lepa.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima gospa Irena Grošelj Košnik, pripravita naj se gospoda Franc Breznik in Janko Veber.

IRENA GROŠELJ KOŠNIK (PS SMC): Hvala, predsednik. Spoštovani predstavniki Vlade, kolegice in kolegi, vsi prisotni!

Ta interpelacija nekako gradi na očitkih, vezanih na konkreten primer odvzema mladoletnih otrok, potem ko je Vrhovno sodišče odločilo, da je pristojni center posegel v pravico babice do družinskega življenja, ko so otroka odvzeli in namestili drugam še pred odločitvijo o vlogi babice za dovoljenje za opravljanje rejništva. Od tu se izpeljejo očitki in odgovornost za nesorazmeren poseg v človekove pravice, opustitev dolžnega ravnanja v okviru pooblastil ter vpletenost v politizacijo centrov. V tej zadevi pa še teče postopek pred Upravnim sodiščem. Sama mislim, da je na nek način res sprevrženo, da se v javnosti razsoja in razpravlja o zadevah, ki se tičejo mladoletnih otrok. Ta dva otroka bosta že tako brez medijskega in političnega razpihovanja zaznamovana za celo življenje. Zakaj bi ju zdaj še dodatno izrabljali za politične namene, dodatno zaznamovali, ko vemo, da v zvezi s tem še tečejo sodni postopki in bodo najbrž dali še dodatne odgovore na to, kdo je, če je in zakaj je odgovoren. Dosedanje odločbe sodišč v tej zadevi govorijo o pravicah odraslih, ne o otrokovih, kar pa je temeljno načelo in središče pozornosti, ko centri odločajo o ukrepih za zaščito in koristi otrok.

Zelo verjetno je, da se danes o tem primeru ne bi pogovarjali in ne bi vzniknil, če bi bil leta 2012 sprejeti družinski zakonik, če bi dobil ta zakonik podporo na referendumu. Žal je ni dobil. In danes zaradi tega ugotavljamo, da je vse narobe in kako bi moralo biti. Spomladi smo v Državni zbor prejeli peticijo civilne iniciative, ki se je ob zadnjem medijsko odmevnem primeru odvzema otrok še posebej organizirala. Torej, že leta 2012 je bila priložnost, da bi bilo to področje boljše urejeno. Sama imam dolgoletne izkušnje na področju socialnega dela in delovanje teh služb dobro poznam v organizacijskem in vsebinskem smislu in sem prepričana, da so potrebne korenite spremembe. Iz teh razlogov bom v nadaljevanju procesa reorganizacije centrov in družinske zakonodaje še toliko bolj pozorna. Sprejem družinskega zakonika je nujen, ker bo strokovne delavce centrov razbremenil odločevalske vloge, ki bo v takih in podobnih primerih v pristojnosti sodišč v bodoče.

Nemogoče je namreč biti uspešen v svetovalni vlogi in človeku pomagati, če mu hkrati z drugo roko na takšen ali drugačen način, s takimi ali drugačnimi zanj nesprejemljivimi posledicami groziš z ukrepi, kot je na primer odvzem otroka. Verjamem, da tudi mi tu v zvezi s tem nimamo dilem in se strinjamo, da je temeljno poslanstvo centrov pomoč ljudem, bolj kot pa upravno delo. Tam, kjer pa gre za upravno delo in odločanje o zelo pomembnih življenjskih situacijah, ki se jih za nazaj ne da popravljati, potrebujejo prav vsi centri v državi drugačno organiziranost in s tem dostop do kvalitetnih večjih ključnih kadrov pravne in humanistične stroke, da imajo družine, otroci in odrasli v vsej državi možnosti za kakovostno postopkovno in vsebinsko odločanje in tudi do strokovno utemeljenih mnenj v okviru sodnega odločanja.

Zdaj temu ni tako, saj morajo centri istočasno ali pa v takojšnjem časovnem zaporedju delovati v več nezdružljivih vlogah: kot zavod ki starše opolnomoča, jim svetuje, jih vodi, kot nekdo ki oceni, kdaj in katere ukrepe je treba sprožiti napram staršem, kot nekdo ki potem te postopke vodi, odloča, odločitev izvrši, in kot nekdo ki hkrati lahko podaja mnenja sodišču, če istočasno tečejo postopki tudi za isto družino na sodišču in hkrati imenuje različne vrste skrbnikov za otroka, za njegovo premoženje. In seveda vsi ti postopki so velikokrat vsebinsko nezdružljivi in pomenijo plodna tla za to, da centri delajo v krču in da dajo večjo težo neki vlogi napram neki drugi, ki pa je prav tako pomembna, saj nastopajo, kot rečeno, v več nasprotujočih si vlogah hkrati.

Na seji Komisije za peticije ter človekove pravice in enake možnosti, ki je potekala spomladi na temo delovanja in reorganizacije centrov za socialno delo, je bilo s strani stroke večkrat opozorjeno, da je pravzaprav temeljni okvir socialnega dela, ki ga narekuje pretirana birokracija, velik problem, in tudi postopanje v skladu z Zakonom o splošnem upravnem postopku, ki je na področju dela z družino vse prej kot primeren. Ta upravni postopek je namreč veliko bolj prilagojen izdaji gradbenega dovoljenja kot pa odločanju na področju ukrepov za zaščito otrok. S predlogom družinskega zakonika ter reorganizacijo centrov za socialno delo, to oboje je pred nami, je po mojem mnenju že narejen prvi pomemben korak in vsi bomo imeli možnost, da ga podpremo in tako prispevamo k spremembam, ki so nujne. O potrebi po reorganizaciji centrov so različne vlade govorile že nekeje od leta 2002. Ampak samo govorile. Šele sedaj je ministrica, kot kaže, resno pristopila k temu in čas je, da se to delo dokonča. Zato seveda interpelacije ne bom podprla. Hvala.

PRESEDENIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima predstavnica predlagatelja gospa Suzana Lep Šimenko.

SUZANA LEP ŠIMENKO (PS SDS): Najlepša hvala za besedo.

Jaz mislim, da je to govorjenje poslancev koalicije pove marsikaj. Namreč, govorijo vsenaokoli, ne govorijo pa o vsebini interpelacije in o dejstvih in argumentih, zakaj kljub odločbi oziroma sodbi Vrhovnega sodišča, ker so bile jasne in pravnomočno določene nezakonnosti, ker so bile kršene ustavne človekove pravice, ne vem, še vedno zagovarjate ministrico. Več kot očitno to pač pomeni zgolj to, da nimate drugih argumentov in pač nekako ste se odločili, da ji daste podporo in potem pač iščete vsenaokoli, da jo na nek način, bom rekla, zagovarjate. Ampak kakorkoli. Bilo je rečeno, »centri delajo v krču, o reorganizaciji se govori že dolgo časa«. Ja, ampak tudi ta ministrica o reorganizaciji govori že zelo dolgo časa. Sama si je že postavljala roke o pilotnem projektu v letu 2013, da bo 2015 že reorganizacija centrov narejena in tako naprej. Ta ministrica, o kateri danes govorimo. To kar smo prej tudi poslušali, da je na sistemski ravni stvari treba urediti in da je zakonodaja treba ustrezno urediti. Ja, se strinjam. Ampak marsikaj v tej zakonodaji pa ni narobe. Je pa problem tega, da se zakonodaja ne izvaja. Kaj pa lahko potem naredimo mi tukaj kot poslanci? Lahko kar pustimo izvršilno vejo oblasti, da pač dela po svoje in ne spoštuje zakonodaje? Pa imamo, ne vem, na koncu še drugo vejo oblasti – sodno vejo oblasti, ki pravnomočno pove, nezakonnost je bila narejena. Kaj lahko potem naredimo? In to se je v tem primeru zgodilo. Zakon o izvajanju rejniških dejavnosti je jasen. Tam lepo piše, da mora o vlogi za rejništvo – če je dana s strani sorodnika, niti ni nujno, da bi bila dana –, odločiti ministrstvo. Seveda ob predhodnem mnenju krajevno pristojnega centra, krajevno pristojnega centra otroka. Pa tega ni storilo. V zakonu to piše. Kaj lahko potem naredimo, če se to ne izvaja? Tako da do določene mere se strinjam. Tudi družinski zakonik, v redu. Danes je bil sprejet na Vladi. Lahko bi bil že prej. Lahko bi bil že pred štirimi leti. Tako da ne vem.

Kolega Han je rekel, da je pač ministrici še kako mar, da bi odstopila, če bi zdaj koroška dečka šla k starim staršem in tako naprej. Če bi ji bilo resnično mar, bi naredila popolnoma vse kar kot ministrica po nadzorstveni funkciji lahko stori. Pa tega ni storila. S tem je bila seznanjena. Seznanjena. Preden sta bila otroka oddana k rejnikom, je bila seznanjena s tem, da se tam nekaj dogaja. Vedela je določene stvari. Ampak ... Sicer izredni nadzor socialne inšpekcije je odredila, to je bilo narejeno, tam ni bilo ugotovljenih nepravilnosti, čeprav se ve, da so poslušali zgolj eno stran in ne tudi druge strani – starih staršev –, da bi iskali dejansko stanje, kaj se je resnično dogajalo. Temu je verjela in zgodba je šla svojo pot, kakor je pač šla. Ampak nepravilnosti so bile storjene in nekdo je bil v tej zgodbi prizadet. Otroka sta bila odvzeta. In ni bilo dovolj, še odvzem je bil narejen na popolnoma neprimeren način –

odpeljana sta bila iz vrtca v neko popolnoma neznano okolje, ne vemo, kam. In razlogov, da je bilo to storjeno, ni. Tri mesece sta bila pri starih starših, kar pomeni, da je bilo to v otrokovo korist, da sta bila tam, sicer bi lahko že prej ravnali drugače. Resnično, jaz tu stvari ne razumem in bi prosila odgovor, kakšna je tu vloga socialne inšpekcije, zakaj se ji zaupa, ali se ji še vedno zaupa, zakaj se je v teh postopkih ravnalo nepravilno in zakaj ministrica takrat ko je lahko, ko je za to izvedela, tega ni naredila. Ni naredila vsega, kar bi po svoji nadzorstveni funkciji lahko storila. Tako da ne mi, prosim, govoriti o tem, kako je ministrici mar. Če bi ji resnično bilo mar, bi to, kar je v njeni pristojnosti, lahko naredila.

PRESEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima gospod Franc Breznik, pripravita se naj gospod Janko Veber in gospa Iva Dimic.

FRANC BREZNIK (PS SDS): Najlepša hvala, gospod predsednik.

Na žalost, ko prihaja moj čas, ministrice spet ni tukaj. Tu imamo njeno državno sekretarko, ki jo poznam iz njenih arogantnih nastopov, posmehljivih, na sejah Komisije za peticije. Na zadnje seje komisije niti ni prihajala, kjer sem uporabil grobe besede, da taki ljudje nimajo več kaj iskati na takih funkcijah. In če nam uspe priti na oblast, taki ljudje nikoli več ne bodo delali tam, kjer bodo odločali o takih stvareh, kjer se lahko dogajajo nepopravljive posledice. In tudi danes stojim za temi besedami in upam, da jih slišijo tudi vsi ljudje.

Zgodba koroških dečkov, zgodba interpelacije je zgodba tragedije po tragediji. Prva je tragedija, ko je pred skoraj enim letom prišlo do umora matere dveh otrok. In druga tragedija, kjer je izrojena, ideološko usmerjena stroka, kvazi slovenska stroka s Fakultete za socialno delo, kjer ni bilo nobene konkurence desetletja, peljala neko doktrino, se izrodila prek stranke SD v socialnih centrih in končala svoje poslanstvo, da je naredila tragedijo po tragediji. To je zgodba koroških dečkov. Zdaj si pa pogledjmo, kako se je začelo. Delo – ne Reporter, ne Demokracija, blizu ne nič noben desni medij, Delo –: »Direktor CSD po strankarski liniji izbran ...« Naprej, leto 2014, 28. januar: »Kandidat za direktorja CSD Slovenj Gradec 54-letni Jurij Šumečnik je predsednik pokrajinskega odbora SD za Koroško, četrti mandat mestni svetnik, dva mandata je bil podžupan, na zadnjih dveh županskih volitvah kandidiral za župana in leta 2008 tudi za poslanca, diplomiral je leta 2008.« To pomeni pri 45. letih; vsa sreča, ampak je diplomiral. Torej človek, ki je bil direktor centra, je po poklicu upravni organizator, torej nima niti univerzitetne izobrazbe in tako naprej. Če nadaljujem s tem: javna uprava, imenovanje gospoda Lukšiča. Torej, v tistem času se je začela njegova velika karierna pot. Zanimivo je tukaj, da ne bom vsega bral, ker nerad berem, da so se potem prijavi tudi kot kandidati samo

člani SD, samo člani SD na to funkcijo. Samo člani SD na to funkcijo, tako da boste vedeli, kako zgleda potem imenovanje, kako zgleda glasovanje. Kandidat potrebuje 4 glasove, 4 glasove pa ima ministrstvo in 4 glasovi ministrstva so zadosti, da je kandidat izbran; torej, lokalna skupnost skoraj ne more odločati pri tem. Strokovni izpit je opravil in razpis je bil na isti dan, taisti človek, strokovni izpit in razpis je bil na isti dan. Torej še ni imel strokovnega izpita in je to vse v enem dnevu naredil. Za socialnega delavca upravni organizator! Tu se kaže ta izrojenost, o kateri govorim. Poznate zgodbo, tudi na podlagi vseh današnjih razprav, da je potem odstopil, se je angažiral samo zato, da ministrica ostane na svojem položaju. In kaj mislite, kje je danes? Kaj misli slovenska javnost, kje je danes ta človek? Kaj mislite, kje so ga zaposlili, upravnega organizatorja? Upravni organizator se zdaj ukvarja z energetiko, saj večino SD kadra potem pa imaš v energetiki. Tudi tisti ljudje, ki sprašujejo, zakaj za eno telegraf štango pride šest delavcev in še šest šefov gleda, da bodo telegraf štango predstavili – pač je umetno zaposlen, naš je, dajmo ga zaposliti na energetiki. Vsak ki pogleda položnico za energetiko, naj se vpraša, kam gre njegov denar. In ta gospod je potem v energetske sektorju zaposlen. Torej, mi imamo v energetiki moje kolege zaposlene, diplomirane inženirje, univerzitetne diplomiranega inženirja tu zadaj, ki so strokovnjaki na tem področju, zato ga tam zaposlimo. Človek upravnega organizatorja se zdaj z energetiko ukvarja, prej pa socialo. To pomeni po tej logiki, Franc Breznik če bi bil član stranke ne SDS ampak SD, bi morda lahko bil tudi strokovni direktor Univerzitetnega kliničnega centra v Ljubljani, ker so lahko univerzalni ti ljudje; kljub temu, da nimam nobenih referenc in da nimam nobenega znanja o medicini, razen o prvi pomoči, ki sem jo moral osvojiti. To je prvi del zadeve, da boste sploh vedeli, kako je prišlo do tragedije. In če lahko nekdo to obrani to zlizanost, to izrojenost, kjer so ljudje, kjer ni več strokovne avtonomije, kjer gre za totalno izrojenost, potem prihaja ... Nekdo je celo napisal: v enem centru, nekje večjem, od 130 zaposlenih ljudi jih je 120 ali koliko, 118 članov stranke SD. In torej tu ni avtonomije nekoga, ker se bojijo v službi, gre že za organizacijske kulture, gre za vprašanje menedžerskega, torej posebne veje znanosti, ki se z organizacijsko kulturo ukvarja. In tu gre za izrojenost – do ministrstva, cela piramida, od šolskega sistema, prek CSD, vseh ostalih zadev, tudi ostalih zavodov, in do ministrstva. In to je ta zgodba. In zdaj pogledjmo, kaj se je zgodilo. 30. marca sta bila kot v terorističnem napadu, sredi vrtca odpeljana. Niso mogli počakati, da pridejo k starim staršem pa povedo, da so se tako odločili, kot so se. Ne, pravijo: mi politika, grda politika, desna, nas grdih desnih, ki nismo socialno čuteči, črni, mi smo tisti ... Kaj se je vmes zgodilo, spoštovani kolegice in kolegi? Saj je cela skupnost vedela, da so ju odpeljali,

dobesedno nasilno iz vrtca. Tuji ljudi so ta dva človeka odpeljali. In do česa je potem prišlo? Ljudje, ki so poznali stare starše, ki so poznali družino, kompletno tragedijo, sosedje, znanci, prijatelji teh ljudi so v nekaj urah, poslušajte, 3 tisoč 500 podpisov zbrali. Ali se vam zdi, da ti ljudje nimajo občutka za otroka? Se vam zdi, da ti ljudje ne poznajo teh starih staršev, da morda ne bi bili dobri roditelji? Ali vi lahko to branite? Ali lahko to branite, kolegi? 3 tisoč 500 ljudi je civilna iniciativa zbrala. In potem ko se je to začelo dogajati, potem pa, oprostite, zato je moje mesto poslanca, ko sem na to opozorjen, da reagiram s tistimi sredstvi v demokraciji, ki jih imamo na razpolago. Potem je šla sodna zadeva. Prva, druga, tretja stopnja. Poglejmo, kaj je napisalo, ali še enkrat ponavljamo danes, kar se je zgodilo na Vrhovnem sodišču. 19. 10. je presodilo, da je bil odvzem velenjskih dečkov nezakonit, pritožba CSD pa neutemeljena. Resda vsebinsko še niso odločali, v Mariboru, kjer pa odločajo, pa že 6 mesecev še ene seje ni bilo sklicane. Dajmo to v sodne mlino, dajmo damage control delati, zato da se počasi zadeva umakne. Mogoče bosta celo stara starša umrla. Ampak imate pa problem, ta stara starša sta pa v bistvu relativno mlada, starost enega je 60 let, drugega pa 54 let. Tiste ultralevičarske emancipirane ženske nekatere še pri teh letih hočejo umetno imeti otroka spočetega. Imamo takšne primere, moderna znanost celo to omogoča.

In pogledite, to je ta zgodba. In ko smo imeli zaprte seje, da naj strokovno na zaprti seji nam povedo, članom Komisije za peticije, kateri so bili ti strokovni kriteriji, zaradi česar sta odvzeta ... Čakal sem odgovor, da mi zaprejo usta, da nimam prav, sem na to pripravljen s protiargumentom. Veste kaj je večinoma, kolikor vidim, kam so šla namigovanja, zakaj sta bila odvzeta? Člani t. i. socialno čuteče stranke ... Po vsej verjetnosti sta bila odvzeta zaradi preslabih materialnih pogojev teh starih staršev, premajhne kvalitete stanovanja, mogoče majhne pokojnine in majhne plače. Gre za ljudi, ki pač kot večina slovenskih družin živijo, lahko rečemo revno ali pa socialno, nekje na neki meji socialnega minimuma, tako kot na žalost večina slovenskih družin. In to je po vsej verjetnosti tudi bil pogoj, ker drugega ni bilo. Ker 3 tisoč 500 podpisov ljudi, ki vsak dan poznajo to družino, ki vsak dan celo poznajo, kaj imajo na mizi, kaj jedo, kako se obnašajo, kako se oblačijo, kdaj gredo k maši ali pa ne gredo k maši, če so laiki ... Ti ljudje so povedali, da nekaj ni v redu, da so izrojeni ti ljudje. Poglejte, dvakrat spreminjajo družinski zakonik; slovenska javnost jim pove, da si želi klasično družino in da zdaj pa ne, oni bodo šli še tretjič prenavljati. Ne, ljudje so odločili. Zaenkrat še ima pri nas, lahko rečemo, vsaj po ustavi naj bi imelo ljudstvo neko oblast, prek nas tukaj v parlamentu in prek ostalih ustanov. In poslušajte, konec je s tem, ministrica mora odstopiti in konec, tega ne morete braniti.

In zdaj pogledite, gospod Pogačnik, ki je levičar, ki je specialist za psihoterapijo, socialni delavec, grafolog, človek ki ga nikoli nisem videl, da bi dvignil besedo, veste kaj je povedal? Povedal je, da ste koalicija zla, da ste koalicija zla, vam je gospod Pogačnik povedal. Prvič, poslanci ki ste odšli iz Komisije za peticije, da ne more verjeti, da slovenski poslanci nočejo prisostvovati, ker nimajo argumentov. Potem aroganca s strani državne sekretarke, tipična birokratska aroganca, ki se zakriva v neko stroko, ki je ni. Te stroke ni, ker je izrojena, ker nikoli ni imela konkurence, ker ni bilo niti druge fakultete niti, so bili vsi enakih razmišljanjih, vsi v enaki škatli. In to je ta stroka. Vprašaj, koliko se je še takšnih primerov se zgodilo, zato ker ni sistema zavor in ravnovesja, ker je vse izrojeno, spoštovani kolegi. Jaz bi imel rad, da pride vsaj nekaj poslancev, ne vem, liberalcev in vseh ostalih CSD delavcev, da pride do neke kontrole nad temi ljudmi, da pride do neke avtonomnosti, kar je pogoj za delovanje institucij in posledično tudi cele države. In tukaj je problem.

In zdaj pridemo na zadnjo točo, najhujšo Prvi stik starih staršev z otrokoma, prve besede ki so bile na koncu tega stika, »babica in dedek, ali gremo končno domov?«. Kaj vam povedo te besede – tiste ki ste matere, tisti ki imate svoje otroke in tisti ki imate še vsaj malo humanizma, ki bi moral biti pred nekimi političnimi odločitvami? Ali vam pove to vse o zgodbi, da so uničili zadevo in da vsak dan, vsako sekundo in vsako uro ti ljudje delajo škodo in ta škoda gre v nepopravljivo? Gospod Pogačnik kot psihoanalitik je povedal, kaj se bo zgodilo: velika verjetnost je, da ta dva dečka ne bosta nikoli razumela, da bosta mislila, da ju babica in dedek nista hotela imeti in da sta zaradi tega morala oditi k rejnikom. Ona dva tega ne bosta razumela v tem dožemanju. In vsaka sekunda, vsaka ura se dela škoda, in to nepopravljiva škoda. In ti so pa zaprti, ščitijo eden drugega v svoji birokratski vzvišenosti in neki kvazi strokovnosti. To je kvazi strokovnost.

Ni problem ministrica, pogledite, problem ministrice je, da je to ščitila. Ni problem tega, da je meni podrejeni naredil napako pa ga jaz sankcioniram ali pa ga opomnim, problem je, da ščitim še naprej. In vi ščitite njih zraven. In se proces pa nadaljuje, posledice pri dečkih so pa vedno hujše. In politika SDS se je zadnja skoraj vpletla, ko je cela javnost izvedela, ko so vsi novinarji pisali. Ko so predstavniki civilne iniciative prišli v parlament in nam povedali svoje, so rekli, »poglejte, desetletja živimo tukaj notri, poznamo jih, verjemite mi, da so v redu ljudje da si zaslužijo«. In to je ta zgodba – torej neki kvazi odstopljen človek, ki je naredil napako, ki je zdaj v energetiki s svojim nestrokovnim znanjem, po vsej verjetnosti bo tudi tam strokovni izpit naredil za inženirja ali kaj, ne vem, ker to je vse mogoče, pri vas lahko prestopajo poklice v vse smeri in vse panoge, na žalost. Poglejte, to je ta zgodba. To je zgodba tragedije po tragediji, to je zgodba, ki bo pisala

tudi vam usodo, kje ste bili tega usodnega dne, ko ste bili poslanci in ko ste lahko odločali. In odločili ste, da boste eden drugega pokrivali in delali zlo.

In jaz sem danes povedal, ni ministrica kriva, če so njeni podrejeni naredili napako, to ne more biti ministrica kriva. Ko pa ti to ščitiš do zadnjega in čakaš to, da bodo sodni mlini še bolj dolgo mleli, tako kot primeru Šilih dva dneva nazaj, 23 let so mleli, niso hoteli priznati napake ... To je krivica. To je grozovita krivica. Če vi delate s svojo koalicijo, s svojimi nerefornimi zadevami veliko gospodarsko škodo, bomo preživeli, mi jo bomo že nazaj postavili, jaz in moji prijatelji bomo to nazaj postavili, gremo mi na vlak 4. industrijske revolucije. Če pa tukaj pri teh zadevah, ko so pa otroci, oprostite, tukaj pa gre za nepopravljive posledice, tega pa ne bomo mogli popraviti ne mi in ne nihče, lahko popravi samo nekdo zgoraj, ki je nad nami.

In zaradi tega, oprostite, tega ne morete več braniti, ministrica mora odstopiti, se opravičiti, skupaj z njeno državno sekretarko. In tudi pogledajte, stroka – od Fakultete za socialno delo ... Da ne govorim, kaj je povedal gospod Pogačnik o Gabi Čacinovič, da je to druga ženska kot pred 20 leti in da jo je davno povozil čas v njeni strokovnosti in da lahko pripoveduje kakšne pravljice komu, otrokom, sploh spoštovanje do nje. Nimam problema s tem. In taki ljudje, glejte, nimajo več kaj iskati. Mora priti do konkurence, mora priti tudi do konkurence v centrih za socialno delo, mora priti do konkurence v vseh teh ... Ljudje morajo biti postavljeni po strokovnosti. Nimam problema, če si član stranke, ampak ko so člani ene stranke v enem segmentu notri, se potem vse to izrodi. In zato, pogledajte, po tragediji se je zgodila tragedija in ta tragedija se nadaljuje vsako sekundo, vsako minuto in vsako uro. In danes je zadnji čas z novimi podatki, torej z novo sodbo Vrhovnega sodišča, da ministrica reče, »se opravičujem, poskušala sem, sem poskušala sem zaščititi, zdaj pa je konec, odstopam, se opravičujem slovenski javnosti, predvsem pa tema dvema otrokoma, katerima se dela nepopravljiva škoda«. Najlepša hvala.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima gospa Marija Bačič, pripravita se naj gospa Iva Dimic in gospod Jani Möderndorfer.

MARIJA BAČIČ (PS SD): Hvala za besedo, gospod predsednik.

Torej interpelacija, ki je danes na dnevnem redu, je po vsebini skoraj identična, kot je bila pred meseci. Seveda nam ne more biti v ponos, je pa lahko v veliko škodo otrokom in pa seveda stroki. Zavedam se, da pri tako tragičnih dogodkih, kot so to bili, nikakor ne smemo reagirati čustveno, pač pa le in zgolj le strokovno. Seveda v korist najranljivejšim, to je v tem primeru otrokom. In še vedno sem mnenja, da pri tako občutljivih odločitvah mora nastopiti stroka. Stroka, ki pozna družino, je neodvisna,

strokovna, realna in pravična, kajti strokovni delavci odločajo o pravicah in o zaščiti otrok. In tukaj, spoštovani, pride v ospredje slogan: Za otroke gre!

Vem, da bi vsak stari starš dal vse za svojega vnuka in bi si težko tudi priznal, da fizično ne zmore več kvalitetno poskrbeti za svoje vnuke. Pa si marsikdo tega ne upa povedati – ne zaradi sebe ampak mogoče zaradi sorodnikov, zaradi sosedov, »kaj bodo pa rekli«. Kot babica razumem in spoštujem želje starih staršev, nikakor pa ne razumem vas, mlade kolegice mame, ki velikokrat slišim, da ste mlade in mnoge priznate, da težko sledite vsem zahtevam vzgoje otrok, ki danes niso enostavne – tako od učne pomoči, do raznih izvenšolskih dejavnosti, do kvalitetnega preživljanja prostega časa. Kako bi zmogli šele mi starejši?

Tukaj se veliko govori o odvzemu otrok, ki je bil nezakonit. Zdaj vas pa vprašam, spoštovani: če bi prišli iz centra za socialno delo domov po otroka, kaj bi se v tisti družini v tistem trenutku dogajalo? Stara starša bi jokala, otroka bi gledala, kaj se dogaja, bi začela jokati, bi začeli kričati, bi se začeli vlačiti, bi začeli ... Ne vem do česa, lahko tudi do kakšnega prerivanja bi prišlo. V kakšni tragediji, v kakšnem bi ta otroka bila odvzeta tema starima staršema? Ali ne bi bilo to hujše? To bi bila travma, tako za ene kot za druge. Sedaj pa so elegantno prišli po njiju v vrtec, so ju odpeljali, sta šla v urejeno okolje, lepo so otrokoma povedali, otroka sta se zelo hitro tam sprijaznila s prijetim okoljem in zaživela tako, kot pač živita. Tukaj jaz vidim razliko, da ni bil to nezakonit odvzem, ampak je bil pravičen in v korist otrokoma. Na miren način je bil. Verjemite, da stroka ima izkušnje in da je že presodila, da je tako boljše. Iz tega vidika ravno menim, da imamo pred seboj strokovne delavce, ki so presodili, da za svoj optimalen razvoj otroka potrebujeta več, kot bi jima lahko nudila stara starša. Če bi se vsi tega zavedali, prav zagotovo danes te interpelacije ne bi bilo. Ker se izobraženi ljudje, ki so na centru zaposleni, zavedajo, da o tako občutljivih zadevah odločijo pač za to ranljivo populacijo tako, da je pač za otroke najboljše. Vsem mora biti jasno, da je stroka zasledovala le koristi in predvsem koristi otrok.

Ker je v naši državi že folklor, da nikogar ne znamo pohvaliti, kaj šele priznati, da je kdo dober in uspešen – to nam gre težko iz ust –, iščemo samo tisto, kar ni po naši volji, kar nam ni všeč in zato je treba včasih tudi človeka linčati. Tako kot danes našo ministrico. Če ste poslušali in sledili delu ministrice, kaj vse je bilo v teh dveh letih dobrega storjeno za naše dobro in za dobro naših državljanov, bi ji lahko samo čestitali. Namesto čestitk jo danes interpeliramo in malodane pljuvamo po njej.

Zdaj bom izhajala iz sebe. Kratek čas sem v parlamentu. A verjemite, da sem bila velikokrat razočarana nad razpravami in nad neprimernimi izrazi in kritikami, ki nam nikakor niso v ponos. Včasih pogosto rečem, da če

bomo iskali dobro, bomo dobro tudi našli. Če pa iščemo samo napake, bomo tudi te našli. In če iščemo samo slabo, to nikakor ne prispeva k sožitju med nami, ki si ga pravzaprav vsi želimo, tako levi kot desni. Torej spoštovani, ustavimo se in pustimo otroka tam, kjer sta. Dobro jima je. Stara starša imata možnost, da se videvajo. In bojim se, če bi ju vrnili, če bi zdaj otroka bila še vedno pri babici in dedku, bi težko sledila njunim zahtevam. Mogoče zdaj še, ko sta v vrtcu, ampak ko prideta v šolo – to so take zahteve, verjemite, da res ne vem, če bi jim bila kos. Tako mladi včasih težko vzgajate in težko sledite vašim otrokom, zato pustite nas starejše, da zaživimo sami, da živimo enkrat svobodno in otroke pustimo tistim, ki so mladi, ki so polni energije in vzgajajo deco tako, kot je treba.

Pravite, da ne govorimo z besedami oziroma s tistim, kar je v tej vaši interpelaciji napisano. Zdaj sem poslušala gospoda Breznika. Zelo malo je bilo povedano o tej vsebini. Govoril je, pljuval je po nas, po SD, po naših kadrovanjih in tako naprej. Glejte, ko so to take stvari, nekaj poveš ... Mislím, da bi ta interpelacija lahko trajala dve uri in bi vse zvedeli in vse povedali. Ampak nam ni tega mar, nam je mar, da sedimo tukaj 11 ur, da se pljuvamo, si grdo govorimo. Ampak verjemite, iz tega ne bo nobenega haska. Tako da upam in želim naši ministrici, da bo delala še naprej tako kot je delala do sedaj – v dobro vseh nas, v dobro otrok, v dobro vseh državljanov in da bo tudi enkrat zasijala blaginja, tako kot si je pravzaprav zastavila. Hvala lepa.

PRESEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima gospod Jani Möderndorfer, pripravita naj se mag. Branko Grims in gospod Janko Veber.

JANI (JANKO) MÖDERNDORFER (PS SMC): Hvala lepa, predsednik.

V bistvu je na nek način težko se pogovarjati na ta način, kot bi pravzaprav želela sama predlagateljica. In glede na to, da sem pozorno poslušal od samega začetka vse nastope in njene večkratne pozive, da naj za božjo voljo že nehamo koalicijski poslanci razlagati vsenaokoli, istočasno pa pričakujejo odgovor samo eden in isti: ali bo glava ministrica odšla ali ne, kajti to je glavni cilj in nič drugega ... Seveda, smisel se je pogovarjati o interpelaciji vsaj prvič, ko se pojavi o neki temi, da razčistimo, ali je interpelacija upravičena ali ne oziroma da se takrat odprejo tudi določena vprašanja. Bojim pa se, da tisto kar bi seveda predlagateljica želela, to pa je, da se obnašamo kot fíjakarski konji in gledamo samo tisto vprašanje, ki je postavljeno znotraj interpelacije, seveda ne bo zdržalo. V 25 letih, odkar obstajajo interpelacije, še nobena interpelacija ni tekla v okviru tistega vprašanja; največkrat se je odpiralo bistveno širše polje in se je odpiralo pravzaprav od A pa do Ž, pravzaprav vse ali od tu do večnosti, bi rekli drugače, na drugačen način. In zato danes očitati nekomu, da naj neha

govoriti, istočasno pa seveda sami odpirajo vprašanja, ki sploh niso predmet te interpelacije ... Zato bom poskušal odgovoriti na par stvari, na katere prej nisem mogel niti replicirati, ker nisem niti še razpravljal, bom pa zagotovo se dotaknil potem seveda tudi glavnega očitka te interpelacije.

Pa bom najprej začel s kolegom poslancem Gorenakom, ki pravi, kako je zvest bil pri odgovarjanju na interpelacijo in večkrat je že omenil interpelacijo – izgleda, da mu je bila zelo všeč, ko se mu je odvijala – in omenja mene z mojo vojsko takratno, ko je pravzaprav imel vprašanja na dlani. Seveda na vprašanje nikoli ni odgovoril. Nikoli. Nikoli ni odgovoril na osnovno vprašanje, kam je dal podpise, ki so izginili. Danes sicer govori in razlaga, da je nekaj pokazalo na ministrstvu; v resnici ni pokazalo nič, pokazalo je samo to, da ne more še danes raziskati kjer so ti podpisi. In zato danes je sprevrženo pričakovati, da nekdo odgovarja na določena vprašanja, ko postopki sploh še niso zaključeni. Tudi ni res, kot je rekel gospod Gorenak, da je odgovoril na vsa vprašanja in da je vsakemu kar naprej odgovarjal. Poglejte, tukaj je ta debel špeh te interpelacije, ki se je odvijala in tukaj notri zelo jasno piše in zelo jasno je dokumentirano, da je bil tudi po več kot dve ali tri ure tiho in ni odgovoril nič in ni komuniciral. Zato ne govoriti, kot da je to vaša prva in svetovna in znamenita interpelacija, ki se tukaj odvija in jo predstavljate kot nek svojevrsten unikum nekega, ne vem, potresa v tej državi, ker v resnici gospa predlagateljica ne dobi odgovora. Mogoče pa ste napačno zastavili interpelacijo. Jaz sem v to zagotovo prepričan, ker je prepisana iz prve interpelacije in je popolnoma identična, nič novega ne sprašujete. In če boste prebrali magnetogram – na vsa tista vprašanja, ki jih danes ponavljate kot nedokončan vir želja, bi seveda lahko samo prebrali magnetogram, kjer so bila ta vprašanja oziroma odgovori postavljeni že vse na prejšnji interpelaciji. Ampak okej, v redu, razumem, tukaj je pet kamer ključnih, ki snemajo dogodek in se mučimo tukaj deset ur – Gorenaka sem mučil 18 ur na interpelaciji, mimogrede – in seveda smo na tem, da odgovarjamo na določeno vprašanje in se pogovarjamo. Pa se dajmo.

V letu 2008 je bilo 264 odvzemov otrok. Leta 2009 – 293, leta 2010 – 302, leta 2011 – 416, 2012 – 372, 2013 tega leta 385, 2014 – 369, 2015 – 328; vsi so bili odvzeti na podlagi 190. člena, ki govori o odvzemu mladoletne osebe, niso bili odvzeti po Zakonu o zakonski zvezi in družinskih razmerjih. So pa bili na podlagi tega zakona v letu 2009 – 24 odvzemov, 2010 – 35 odvzemov, leta 2011 – 47 odvzemov, leta 2012 – 45 odvzemov, 2013 – 48 odvzemov, 2014 – 38, 2015 – 32. Ma kje ste bili takrat? Kje ste takrat vložili kakšno interpelacijo, ko so se vsi ti odvzemi dogajali? Ni vas bilo, ker vas to sploh ni zanimalo, ker to ni bil issue vaš, to ni bila neka zadeva, s katero bi se vi ukvarjali, ker ni bila takrat na politični agendi, ker vi ste se takrat

ukvarjali z bolj resnimi zadevami. In danes govoriti o tem, da je vaš glavni problem, da ta dva otroka ... Ne verjamem vam, iskreno povedano ne verjamem v vašo iskrenost, pa se lahko izgovarjate na to, da ste starši, pa matere pa ne vem kaj še vse. To ni res. Vaš glavni cilj je samo politična agenda, zrušiti ministrico in pokazati, kako je tukaj vse gnilo. In istočasno seveda kot EPP propagando povedati, »ko bomo mi prišli, bomo to vse popravili in vse uredili in postavili na pravo mesto«. Bojim se tega dne, kakšno bo to mesto. Bojim se tega in bom naredil vse, da te možnosti ne boste imeli, žal, ker me do danes niste prepričali v to, da bi delali v korist tistega, kar danes zvesto zagovarjate.

Zraven naj povem še naslednje. Ob takih interpelacijah seveda nimate niti toliko poguma in se skrivate za svojo lastno imuniteto in poslansko EPP propagando, ki jo izvajate v Državnem zboru, da seveda vmes pomlatite še z ostalimi ljudmi, ki so se tako ali drugače znašli v tem postopku. Seveda bom omenil dr. Gabi Čačinovič Vogrinčič, katero vehementno klofutate kar naprej. Nekateri, ki o njej govorite, bi se morali skriti, ker ji ne sežete niti do gležnjev. Niti do gležnjev. Po njenih referencah, znanju in delu, ki ga je dala v tem slovenskem prostoru, niste vredni tega, da jo omalovažujete na takšen način. Nedostojno je. Še posebej pa zato, ker pridete, preprosto pljunete in greste in mislite, da ste končali in opravili svoje delo in naredili check za svojega šefa, ker ste opravili tisto, kar vam je bilo naročeno. Če se tako dela z ljudmi, na takšen način, potem se bojim, da tudi sodišča niso več nič vredna v tem prostoru, ker za vas nič ne velja. Itak je pa znano, da sodišča upoštevate samo takrat, kadar vam ustreza. Ko vam ne ustreza, sklicujete pa izredne seje in govorite, da je to isto sodstvo zanič in da ne funkcionira. Danes pa cel dan, kot da je sodstvo perfect v slovenskem prostoru, ni težav s slovenskim sodstvom. Zato v vašo iskrenost ne morem verjeti.

Zraven tega pa še ... Veste, vsakič znova vas bom spomnil na vašo vest, ko govorite o človekovih pravicah v tem prostoru, o človekovih pravicah. Upam, da razumete to besedno zvezo. Nekdo, ki je 20 let konstantno kršil človekove pravice v tej državi toliko in toliko tisočim ljudem, si upa danes govoriti o človekovih pravicah! Se dogajajo napake? Se. Se dogajajo nepravilnosti? Se. Je treba na njih opozoriti? Da. Vendar žal ste zadnji v vrsti, ki to lahko počnete upravičeno, s ponosom, da tega nikoli niste počeli. Dajte se najprej pogledati v ogledalo!

Ministrica, seveda je veliko breme tudi na vas, nesporno. Breme zato, ker pač enostavno poskušate rešiti in reševati tisto, kar smo se dogovorili na začetku tega mandata. Ni skrivnost, da določene stvari peljemo že tudi več let. Sam veste, da sem bil velik kritik centrov za socialno delo od nekdaj in da sem povedal, da se je tem centrom za socialno delo dalo preveč

moči. Vendar to ni vaš problem. To je problem, ker smo centre za socialno delo na nek način povzeli iz prejšnjega sistema, jih dograjevali in jim krepili moč pri odločanju. In zato imamo danes svojevrsten dualizem pri odločanju, pri problemu, katerega danes vi omenjate v sami interpelaciji. Na eni strani v nekih postopkih odločajo dokončno centri, v drugih postopkih pa sodišča. To smo v tem prostoru večkrat že ugotovili, da ni dobro. Vendar dragi moji predlagatelji interpelacije, vi ste tisti, ki ste omogočili, da se s tem nateguje in da se s tem ukvarjamo že več kot štiri leta po nepotrebnem, ko bi to že zdavnaj lahko bilo uzakonjeno. In verjetno do tega problema na ta način ne bi prišlo. Ne verjamem pa, če ne bi prišlo. Na ta način pa zagotovo ne. Ker nisem vseved in vsepoved, ne morem vedeti, kaj se bi zgodilo, če bi se zgodilo. Vem pa, kaj se je zgodilo in zato o tem lahko govorim. In tu nimate čiste vesti, zato sebe najprej vprašajte, kaj ste zaustavili, ko je bil referendum o tem, da bi rešili ta vprašanja! In mimogrede, ne boste verjeli, govorili smo spet o besedni zvezi, ki se ji reče človekove pravice.

Ministrica, želim vam, da opravite nalogo. Vem, da ni enostavno, ampak dokončati morate svoje delo. Čestitke! Naprej tako.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima mag. Branko Grims, pripravita naj se gospod Janko Veber in gospod Žan Mahnič oziroma predlagateljica, ko se vrne.

MAG. BRANKO GRIMS (PS SDS): Spoštovani, vsem prav lep pozdrav!

Gospod Möderndorfer je zdajle tako simbolno odkorakal iz dvorane. Pravi, da ne razume predlagateljev. To njegovo dejanje, ko je šel zdajle ven, zato da ne bi predlagatelj slišal, je simbolno, kajti zakaj on ne razume? Če človek ne posluša, je znanstveno dokazano, da tudi ne more razumeti. In to je problem gospoda Möderndorferja. Kajti če bi poslušal, potem bi gospod Möderndorfer vedel, da je 20. novembra 1989 Organizacija združenih narodov na svoji skupščini sprejela Konvencijo o otrokovih pravicah, ki posebej definira pravice otrok. In če bi poslušal, bi morda celo na pamet vedel, tako kot jaz, da v 3. členu prvi odstavek določa, da pri katerikoli odločitvi ali države ali njenih organov oziroma institucij ali centrov za socialno delo, če hočete, morajo biti pravice otrok vedno na prvem mestu. Ko bi se enkrat strinjali okoli tega, kar je zapisano v Konvenciji o otrokovih pravicah in velja torej že četrto stoletje pa še malo čez, potem bi se lahko pogovarjali tudi o metodah, o vsebini, kaj to v praksi pomeni. Kajti zagotovo ga ni v tej dvorani, ki bi me lahko prepričal, da je v interesu otrok bolj to, da je pri nekih drugih krušnih starših, kot pa da bi bil pri svojem dedku in babici, po nečloveški tragediji ki se jima je že itak v življenju zgodila in je ta dva otroka zaznamovala za vse življenje. In kaj je naredila država? Preden je odločila o vlogi njune babice, je otroka že vzela. Oprostite, gospe in gospodje,

to je ugrabitev, to je ravnanje v očitnem nasprotju z interesom otrok. To se pravi, je ravnanje v očitnem, vsakomur pri zdravem razumu očitnem nasprotju z interesom otrok, v nasprotju s Konvencijo o otrokovih pravicah Organizacije združenih narodov. Ne samo da je to protiustavno, to je tudi v očitnem neskladju z mednarodnimi akti. Odgovorna za to je Vlada. Nihče ne more reči, da ne velja v tem primeru tisti člen ustave, ki pravi, da je ministrica ali minister vsak odgovoren za stanje na svojem področju. In ko enkrat pridemo do tega, bi morali iskati odgovor na vprašanje, kako to popraviti, kako otroka čim prej vrniti v okolje, ki je gotovo zanj najbolj primerno – vsaj v okolje širše družine, če jima je bila že s tisto nepojmljivo tragedijo najožja družina odvzeta. Ampak o tem se ne pogovarja, pogovarja se o vsem, kar se je zdaj npletalo, kar z obravnavo nima sploh nobene zveze. Predvsem pa nima nobene zveze s pravicami in interesi otrok, kajti za otroke gre, gospe in gospodje. In vedno, še enkrat povem, kadar ima katerikoli državni organ, državna institucija možnost ali pravico odločati o nekem z otrokom povezanim problemu, mora biti interes, pravica, korist otroka na prvem mestu. In to ste poteptali in to teptate danes s to razpravo na celi črti in to dobro veste. Kako se je lahko to zgodilo? To se pač zgodi, če se začne politično odločati o stvareh, kjer bi se moralo odločati s tisto najbolj osnovno človeško toplino, pač z razumom v okviru pravnega sistema iskati korist za otroke. Kajti če se ena stranka polasti ene institucije tako močno, kot se je po vseh številkah, ki so bile danes tukaj že predstavljene, SD polastila pač centrov za socialno delo in seveda na čelo postavila še svojo ministrico, potem pa se ne gre več čuditi, da je stanje takšno, kot je. Potem se v vseh medijih neskončno govori o pravicah otrok, ki bi naj jih najbolje uresničevali v ne vem kakšnih enospolnih družinah, ne govori se pa o tem, da potrebujejo topel dom, da potrebujejo očka in mamico, če pa zaradi neke skrajno nesrečne okoliščine, ki otroka zaznamuje, tega ne more imeti, pa vsaj dedka in babico; nekoga, ki ga ima rad, ki ga pozna, ki mu zaupa. To je v interesu otroka. Da odrasča v okolju, v katerem se dobro počuti, kjer lahko razvija svoje osebne sposobnosti, svoja čustva, svoje videnje, svoje razumevanje sveta, svoje vrednote. Nihče ne more dati otroku boljše vrednote kot njegova družina. In to so tisti interesi, gospe in gospodje, tiste pravice otroka, ki so zapisane v Konvenciji o otrokovih pravicah organizacije Združenih narodov in za katere pravite, da predlagatelj, ki vas na to želimo opozoriti in samo na to, sploh ne razumete. To o vas pove vse.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima gospod Janko Veber, pripravita naj se gospoda Žan Mahnič in dr. Mitja Horvat.

JANKO VEBER (PS SD): Hvala za besedo in lep pozdrav vsem.

V okviru druge interpelacije na podobno temo je pravzaprav vendarle treba izpostaviti predvsem dejstvo – ali pa ugotovitev mogoče, bolj pravilen izraz –, da kljub vsem tem razpravam, ki smo jih že do sedaj imeli v parlamentu, pravzaprav ne moremo ugotoviti, ali je za otroke zaradi tega boljše poskrbljeno ali ne. In ključno pri tem sta pravzaprav otroka, ki sta bila v družini, ki je doživela tragedijo, in tragedija je tista, ki jo bi morali pravzaprav poskušati analizirati in se zavzemati za to, da bo čim manj takih primerov v družinah v Sloveniji. In zagotovo se v celoti pridružujem tudi odgovoru ministrice, ki opozarja na to, da je treba zaščititi v prvi vrsti otroke in zasebnost, ki je nenazadnje zagotovljena in jo moramo spoštovati tudi zaradi konvencije Združenih narodov o otrokovih pravicah.

In nenazadnje, če pogledamo vse te postopke in očitke, ki se poskušajo podati ministrici, je tudi sama pravzaprav sprejela odločitev in predlagala Vladi, da se izloči iz vseh postopkov, ki so povezani s tem primerom, bodisi v upravnih ali sodnih postopkih. In Vlada je to odločitev sprejela in jo izločila iz teh postopkov, kar kaže pravzaprav na pravilen pristop k vsemu temu postopku, da ne želi politika vplivati na to, kako se bodo posamezni organi odločali. Predvsem pa gredo te odločitve v smer zaščite pravic otrok. In če želimo resnično več narediti na to temo, da bo predvsem manj takih primerov v Sloveniji in nenazadnje, da bomo imeli celo višjo rodnost, kot je ta hip v Sloveniji, potem je seveda treba vzpostaviti tudi ustrezno okolje v državi za to, da se bodo seveda odločali za oblikovanje družine mladi ali vsi tisti, ki imajo to željo in da jim seveda omogočimo ustrezne pogoje – od stanovanj do zaposlitve, do seveda ustreznega varstva, šolstva in seveda tudi zdravstvene oskrbe in nenazadnje potem tudi ustrezne upokojitve. To je tisto, kar bi se morali vprašati, ali je ta hip v Sloveniji dovolj veliki meri upoštevamo pri rešitvah, ki jih sprejemamo v obliki zakonov ali deklaracij in drugih aktov, ki so predmet obravnave v Državnem zboru.

Skratka, cilj nam bi moral biti, da zmanjšujemo stiske ljudi in posledično tudi stiske v družinah. In ko pogledamo, kaj se je pravzaprav dogajalo v zadnjem obdobju, predvsem v obdobju po nastanku gospodarske in finančne krize, se poskuša ravnati pravzaprav ravno v nasprotno smer, torej ne upoštevati položaja in stiske ljudi, ampak bolj upoštevati pravzaprav finančne interese in tisto ozko skupino ljudi, ki stiske ljudi izkorišča za to, da si seveda prilasti čim večje bogastvo. In neoliberalna politika je ena od tistih politik, ki zagotovo pelje v to smer. In tukaj sem že večkrat tudi opozoril na to, da ravno predlagatelj interpelacije vendarle je eden od evidentnih zagovornikov neoliberalne politike, ta pa zagotovo ni prijazna do ljudi. In zato je tudi nekako kontradiktorno, če hočete, da se danes pogovarjamo tudi o takšnih primerih, kajti najprej

moramo tudi sami vzpostaviti res boljše pogoje za to, da lahko vsi živimo kvalitetnejše življenje v tem obdobju, v katerem živimo, in da poskrbimo predvsem za mlado generacijo in za njeno prihodnost.

Skratka, standard ljudi je tisti, ki bi nam moral biti vedno pred očmi pri vseh odločitvah. Dejstvo je, da tudi v Sloveniji vse bolj izgubljam prav tisti srednji razred, to je pravzaprav tisti razred, ki ima dostojno plačilo za svoje opravljeno delo in da seveda si lahko zagotovi tudi ustrezno ali pa vsaj primerno stanovanje in da ima možnost seveda obiskovati tudi kulturne prireditve, da ima možnost si organizirati dopust in nenazadnje, da si ima možnost organizirati tudi srečanje znotraj družine tudi v okviru, če hočete, te zadnje odločitve v Državnem zboru – drugega januarja. Torej, kaj ti pomaga tudi prost dan, če pravzaprav znotraj družine ne moreš zagotoviti tega, da lahko na mizo postaviš vse tisto, kar bi si zaslužili in nenazadnje želeli prenekateri, pa jim to mogoče ne bo uspelo.

In na ta problem poskušam ves čas nekako tudi opozarjati prav skozi to dejstvo, da vsakič ko pride do prodaje katerekoli lastnine države, ki pravzaprav ni državna ampak lastnina vseh nas kot skupnosti, za vsako prodajo smo toliko revnejši in toliko občutljivejši na vse dogodke, ki se dogajajo tako znotraj države kot seveda tudi zunaj naših meja. In res bi si želel, da pravzaprav oblikujemo rešitev, da prekinemo to slabo prakso, ki nam evidentno škodi. In nenazadnje, vse več primerov evidentnih imamo tudi v tem smislu, da se državo izkorišča in se prenekatera sredstva, ki bi šla lahko v zdravstveno blagajno, v pokojninsko blagajno ali za to da se zagotavlja ustrezna infrastruktura, v žepe tistih lobijev in interesnih skupin ki poskušajo vplivati na odločitve v tistih podjetjih, ki so v državni lasti, ali seveda se tudi poskušati organizirati na način, da pridejo do denarja skozi tako imenovane javne razpise, pri katerih pa vedno znova ugotavljamo, da stvari niso dobro urejene. In če bi samo tukaj naredili bistveno več reda, bi lahko več sredstev ostajalo za to, da jih lahko namenjamo za oblikovanje ustrezne družinske politike, predvsem pa tudi tega, da ohranjamo en primeren status ljudi, in potem so seveda tudi politične odločitve o tem, kako boš to zagotavljal, pravzaprav minimalne. Če je standard ljudi ustrezen, potem je seveda bistveno manj odvisno od tega, ali bo kakšna ustrezna ali neustrezna odločitev politike tudi usodno posegla v status družine ali še huje, v položaj otrok.

Torej bistveno več energije, predlagam, bi morali dejansko usmeriti v to smer in se predvsem izogibati politizaciji tistih tem, ki se nanašajo predvsem na otroke. In ta primer je zagotovo eden od tistih, zato seveda zavračam ta koncept interpelacij in predvsem tudi se pridružujem tistim ugotovitvam, da je to pravzaprav zloraba instituta interpelacije.

PODPREDSEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Besedo ima predlagateljica gospa Suzana Lep Šimenko, izvolite.

SUZANA LEP ŠIMENKO (PS SDS): Najlepša hvala za besedo, predsedujoči.

Jaz moram reči, da se ponovno izrablja današnja interpelacija za vsebine, ki nimajo popolnoma nobene veze z njo. In govoriti na eni strani o tem, da mi zlorabljam interpelacijo ... Spoštovani predstavniki koalicije, večina od vas danes ni govorila o temi interpelacije. Jaz vas razumem, zato, ker nimate argumentov, na kakšen način to zagovarjati, zato govorite vse ostalo. Ampak predsedujoči, na vas pa vseeno apeliram, pokrbite za malo več reda med vodenjem same seje in resnično opozarjajte, kadar se govori o temah, ki ne spadajo pod temo, ki jo imamo danes na dnevnem redu.

Bilo je rečeno, izogibati se politizaciji tem, ki se nanašajo na otroke ... Poglejte, dokazane nepravilnosti so se zgodile na organih, ki spadajo pod resor Ministrstva za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti. Vrhovno sodišče je o tem pravnomočno odločilo in jaz ne razumem, kako naj ne bi o tem govorili. Ne predsednik Vlade, čeprav je ustavni pravnik in čeprav je takoj po odločitvi Vrhovnega sodišča dejal, da to pa je resen problem, da ne vem, da se bo treba resno z ministrico pogovoriti, ponovno ni odreagirala. Ministrica ne odreagirala na to, ja kaj nam drugega preostane kot pa da o tem razpravljamo v tem Državnem zboru? Saj to je naša dolžnost nenazadnje, da odločamo o odgovornosti ministrice.

Pa naj spomnim – predsednik Vlade je sam dejal v mesecu juniju, da je mogoče najti določene vidike objektivne odgovornosti, torej je že sam rekel, da ministrica je objektivno odgovorna. Sedaj so pravnomočno dokazane te nepravilnosti, ki so se zgodile. Saj jaz strinjam, je popolnoma narobe, da o tem sploh razpravljamo, ker v normalni državi to ne bi bilo potrebno. Ministri v normalni državi zaradi bistveno manjših stvari odstopijo. Ne čakajo, da so, ne vem, kršene ustavno varovane človekove pravice. Ampak več kot očitno v Sloveniji pač nismo normalna država in naloga opozicije je, da na to opozarjamo. Vi, spoštovani poslanci koalicije pa seveda da nas poslušate pa da gremo v neko korektno razpravo, ki pa se tiče vsebine interpelacije. Ampak danes je več kot očitno vse drugo na tem dnevnem redu. Oziroma moram se navezati še na prejšnjo govornico, gospo Marijo Bačič, ki je govorila, »elegantno so prišli v vrtec, ju odpeljali v prijetno okolje«. Mislim, to pa je resnično absurd. Vrhovno sodišče je reklo, da je bil odvzem otrok nezakonit, ona pa govori o tem, kako so elegantno prišli v vrtec in ju odpeljali. Mislim, to je resnično nezaslišano. Saj jaz verjamem, da imajo pa ljudje razsodnost in imajo zdravo kmečko pamet in da te stvari razumejo veliko

bolje. Mislim, sploh enostavno tega ne morem komentirati. In to naj bi bilo v korist otrok! Vzeti otroke iz družinske skupnosti – govorimo o družinski skupnosti, čeprav ministrica tega ni želela priznati prej, sedaj po sodbi Vrhovnega sodišča bo morala priznati družinsko skupnost tudi med otroki in starimi starši. In verjamem, da jo bo. Ampak že prej je bila ta družinska skupnost po ustavi in pa Evropski konvenciji o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin. In govoriti o tem, da je to bilo v korist otrok, to je pa resnično absurdno, tako da številne razprave gredo v popolnoma napačno smer.

Bom pa še enkrat citirala besede predsednika Mira Cerarja, ki jih je izrekel 20. 10., to je bilo po sodbi Vrhovnega sodišča, to je bila njegova prva izjava: »Moram reči, da po tej odločbi Vrhovnega sodišča sem zaskrbljen. Takoj ko se vrnem iz tujine, bom se moral z ministrico uvesti, pogovoriti, pa tudi sicer bo treba sprejeti neka zelo jasna stališča. In tukaj bi seveda pričakoval neko konkretno moč in sedaj pa bom končno urgiral.« Ampak saj smo marsičesa pri tej vladni koaliciji že vajeni. Kršenje marsičesa, tako da tudi to ni nekaj nenavadnega. Je pa zanimivo to, kar je zapisal sicer časopis Delo 25. 10., kaj je rekel Upravni odbor Skupnosti centrov za socialno delo, ki je izrazil zaskrbljenost nad sodbo Vrhovnega sodišča. Rekli so sledeče: »Ko je Center za socialno delo Velenje odločal o usodi dečkov, so bile zakonodaja, praksa upravnih organov in sodna praksa jasne. Po sodbi Vrhovnega sodišča ni več tako.« In mene, spoštovana ministrica, zanima, kaj je bilo prej jasnega, takrat ko je Center za socialno delo Velenje odločal o usodi dečkov? Kaj je bilo jasnega? Postopek, vezan na rejništvo starih staršev, babice, ni bil zakonito zaključen, ko je Center za socialno delo Velenje že oddal otroka v rejništvo, preden je bilo znano, ali bo vloga babice pozitivna ali negativna s strani ministrstva. Preden, in to je, kaj? To je ta jasna praksa upravnih organov. Na tak način so prej centri delovali. Kaj so tukaj mislili? Koliko je bilo takšnih podobnih primerov, ko ministrstvo ni odločalo, ko se je Center za socialno delo samovoljno odločil, kam bo dal otroke? Koliko je takšnih primerov v Sloveniji? To vprašanje sem vam že prej postavila, pa nisem dobila odgovora nanj, kot tudi še nisem dobila odgovora glede vloge socialne inšpekcije. Kakšna je njihova vloga danes? Ali jih še vedno zagovarjate? Kako ocenjujete nepravilnosti, ki so bile ugotovljene v nadaljevanju s strani upravne inšpekcije? Zakaj socialna inšpekcija ni teh nepravilnosti ugotovila? To je namreč edini organ, ki ga imate vi kot ministrica, da nadzoruje delo centrov za socialno delo. In potem vi rečete, da mi želimo z interpelacijo spodbuditi to, da državljani več ne bodo zaupali v institucije centrov za socialno delo. Ja ne vem, kako jim naj po vsem tem pa še zaupajo. Ali se vi sploh zavedate koliko, koliko pisem, koliko mailov, koliko raznih, ne vem ... Ljudje nas ustavljajo, pridejo v poslanske pisarne in razlagajo svoje zgodbe. Koliko časa

čakajo na to, da se vi na Ministrstvu za delo odločite glede posameznih pritožb, ki so zoper odločbe, ki jih izdajo centri za socialno delo? Koliko je teh nerešenih primerov, ki gredo na skrajno zakonsko določene roke? Koliko je tega v Sloveniji? In seveda vi vsi še zmeraj zagovarjate ministrico kljub tej »strokovnosti in samostojnosti« centrov za socialno delo.

Spoštovana ministrica! V vašem interesu mora biti, da organi delujejo dobro. O reorganizaciji, to reorganizacijo ste obljubljali že leta nazaj – je še do danes ni. Obljubljali ste jo pred prejšnjo interpelacijo in jaz sem takrat razumela, da je tudi eno družinski zakonik, drugo pa tudi reorganizacija pogoj, da vam največja koalicijska stranka daje še podporo za naprej. Resnično, spoštovana ministrica, odgovorite na vprašanja, ki so vam bila postavljena. Hvala.

PODPREDSIEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Besedo ima gospod Žan Mahnič, pripravitelj naj se dr. Jasna Murgel in gospod Jože Tanko. Izvolite.

ŽAN MAHNIČ (PS SDS): Hvala za besedo, podpredsednik. Ministrica, kolegice in kolegi!

Prej je gospod kolega Uroš Prikl dejal, da ministrica verjetno vodi enega najbolj zahtevnih, če že ne najbolj zahtevnih resor. Jaz se s tem strinjam; to je resor, ki dejansko pokriva celotno življenjsko obdobje in težko je na tem resorju peljati politiko v tej smeri, da boš zadovoljil vse. Vendar je to toliko težje, če resor vodi minister oziroma ministrica, ki pa še dodatno spodbuja sprejemanje nepravilne politike, ustvarjanje nekega konflikta – tudi s svojimi izjavami, predvsem pa nesposobnostjo sprejemanja odgovornosti. Ne samo objektivne, kaj šele subjektivne. Pa nihče tukaj ne krivi ministrice, da je ona osebno prišla v vrtec in odpeljala ta dva dečka. Daleč od tega. Da je prišlo do tega, je nekako logična posledica stanja, ki ga imamo v centrih za socialno delo. Gospa ministrica je na tem resorju že vse od leta 2013 kot ministrica. Prej je bila, če se ne motim, od leta 2008 do 2012 državna sekretarka. To se pravi, samo eno leto vmes ni bila v vodilni vlogi na tem resorju, tako da zagotovo nosi znaten delež odgovornosti pri tej, če lahko rečemo, na eni strani politizaciji centrov za socialno delo, kar se ministrici očita, in pa na drugi strani neukrepanju, da bi se stanje izboljšalo. Zanimivo je, da je bila potrebna prva interpelacija, da je predsednik Vlade Miro Cerar ministrici postavil nek ultimatum in ji dejansko rekel, »sedaj pa začni delati, če ne bo treba iti s tega ministrstva«. Žal se v naši državi nič ne da na lep način. Vedno mora priti neka zgodba, vedno mora priti nekaj negativnega. Vedno se mora nekdo zbiti za svoj obstoj na delovnem mestu, za svojo službo, da se stvar nekaj premakne. Pa ni samo tukaj na socialni, podobno je na Ministrstvu za infrastrukturo, kjer dokler ni na kakšnem

nevarnem odseku, na katerega se opozarja, vsaj kakšna smrtna žrtev, do takrat se, žal, ne lotimo odpravljanja oziroma preprečevanja morebitnih negativnih posledic. Zaradi tega tudi interpelacija. Ne bo interpelacija za vsako odločitev v vseh kazenskih zadevah, ki jih je vložil odvetnik koroških dečkov oziroma starih staršev. Dejstvo pa je, da bila ta odločitev prelomna in da smo se zaradi tega v Slovenski demokrati stranki, ker ni prišlo s strani ministrice do nikakršne samokritike, kaj šele česa drugega, odločili, da ponovno vložimo to interpelacijo in da se po pol leta ponovno pogovorimo, kje imamo problem, predvsem pa zakaj se ta problem ne odpravi. In glej ga zlomka, ravno danes Vlada sprejme oziroma predstavi nove rešitve na podlagi družinske politike. Jaz sem rekel, da takrat ko začnejo Socialni demokrati pripravljati spremembe na področju družinske politike, takrat je bolje, da starši svoje otroke poskrrijejo, ker vprašanje kaj bodo šele potem delali centri za socialno delo. Ampak pač to je politika. Socialni demokrati vodijo ta resor, so ga v Pahorjevi vladi, so ga v vladi Alenke Bratušek, so ga v vladi Mira Cerarja. In zaradi tega lahko govorimo predvsem in pa v tem primeru izključno o odgovornosti ministrice za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti dr. Anje Kopač Mrak.

Slišali smo večkrat, da se naj ukvarjamo s čim drugim, da to ni predmet interpelacije, da zlorabljam družinsko tragedijo za nabiranje političnih točk in tako naprej. Jasno je napisano v ustavi in pa tudi v Poslovniku Državnega zbora, kaj interpelacija je in kdaj se lahko interpelacija vložijo. In če se ne motim, je ministrica takrat ko je bila s strani Državnega zbora s strani koalicijske večine potrjena za ministrico za ta resor, tam na govornici prisegla, da bo spoštovala ustavni red Republike Slovenije, da bo delovala po svoji vesti in z vsemi svojimi močmi za blaginjo državljanek in državljanov Republike Slovenije. Mislim, da gre nekako v tem besedilu ta prisega. Takrat se je obvezala, da bo spoštovala ustavni red. In med ustavni red, praktično najvišja kategorija, zagotovo spadajo človekove pravice. Koalicije so posebno v tem mandatu polna usta človekovih pravic, kljub temu da praktično vse stlačite v ta bazen, v ta koš človekovih pravic – tudi tisto kar sem ne spada. In potem se zgodi, da ko želite neko stvar okarakterizirati in jo označiti za človekovo pravico in ste v to tako prepričani, da je to človekova pravica, da na podlagi tega prepoveste še eno človekovo pravico, se pravi, pravico do svobodnega odločanja, do posrednih ali neposrednih volitev. Govorim o referendumu; prepoveste še eno človekovo pravico – referendum. Ustavno sodišče potem referendum dovoli, ker vam pove, da se ne govori o človekovih pravicah pri tem, ali bo lahko istospolni par posvojil otroka ali ne. No in ravno, mislim da naslednji teden, 21. decembra, bo eno leto, ko je preko 400 tisoč državljanek in državljanov Republike Slovenije

povedalo, kaj meni o tej uničevalni politiki, ki se jo vodi do tradicionalne družine, ki je zagotovo temeljna celica družbe. Skratka, ministrica gre proti temu, kar je prisegla – da bo spoštovala človekove pravice.

Sodišče je odločilo, da je bila starima staršema kršena človekova pravica. Odgovor je bil, »nismo delovali v korist starih staršev, ampak delovali smo v korist otrok«, varovali so korist otrok. Sprašujem vas, kako ste varovali korist otrok oziroma ali korist otrok ni to, da sta pri starih starših? In v tej interpelaciji smo napisali dejansko stanje takšno kot je, in ker se je proti tem dejstvom težko braniti, se danes predvsem s strani koalicijskih poslancev sliši razprava o splošnem stanju na področju ministrstva, ki ga vodi interpelirana ministrica. Naj še enkrat ponovim, kaj je tema današnje interpelacije. Ministrico interpeliramo zaradi odgovornosti pri nesorazmernem posegu v človekove pravice, varovane z Ustavo Republike Slovenije, ki so: varovanje otrok in družine ter ustvarjanje za varstvo potrebnih razmer po tretjem odstavku 53. člena Ustave, posebno varstvo in skrb za otroke po 56. členu Ustave, pravica do osebnega dostojanstva otrok in staršev po 34. členu, pravica do zasebnega življenja otrok in starih staršev po 35. členu ter opustitev dolžnega ravnanja v okviru političnih in uradnih pooblastil za zagotavljanje človekovih pravic pri nezakonitem odvzemu otrok v oskrbi starih staršev, odgovornost in opustitve dolžnega ravnanja kot pristojne ministrice, ki je dolžna zagotavljati, da državni organi in nosilci javnih pooblastil v vseh dejavnostih in postopkih v zvezi z otrokom skrbijo za otrokovo korist in celovitost družinske skupnosti v primeru nezakonitega odvzema vnukov v oskrbi starih staršev, in pa odgovornost in vpletenost pri politizaciji dela centrov za socialno delo na primeru CSD Slovenj Gradec in odgovornost za posledice prikritja napak CSD Slovenj Gradec, ki je bil pristojen za odločanje v tej vlogi. Se pravi, interpelacija je povsem konkretna, nanaša se na določen primer. In mi tu ne govorimo na splošno o tem mandatu, kaj se je dogajalo na področju socialne politike in kaj se ni. In mislim, da je tu največja težava, ker se je proti konkretnim očitkom, ki so osnovani tudi na sodbah sodišč, ki jih tako spoštujete in zagovarjate – to sodstvo pri nas –, da se je proti temu težko braniti. In edini instrument, ki ga potem imaš, je, da diskreditiraš predlagatelja na način, da zlorablja konkretno vprašanje, lahko temu rečemo tudi politično vprašanje, za to da si nabira politične točke. In naprej, da smo zadevo še bolj specificirali, smo obrazložili dejansko stanje v zvezi s primerom Marija Otorepec in Ivan Škratek, dejansko predstavili, kakšno je stanje na centru za socialno delo v primeru CSD Slovenj Gradec in te napake pri odvzemu vnukov ter kakšna je odgovornost ministrice za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti. Tako da govoriti vsepovprek o socialni politiki kot v bran ministrici – to ni tema današnje interpelacije, kljub temu

da vedno, kadar v Državnem zboru odpremo neko točko in recimo, da zaidemo v razpravi nekam drugam, nas predsedujoči opomni: »to ni predmet točke dnevnega reda«. Ko pa govorimo o interpelaciji, ki je zelo usmerjena v točno določeno ne samo področje ampak celo točno določen primer, pa celo iz tistih, ki po navadi predsedujoče opozarjajo, »opomnite recimo poslanca SDS, ker to ni točka dnevnega reda«, pa rečejo, »interpelacija je točka dnevnega reda, kjer lahko razpravljáš o vsem«, in zaradi tega se pač ni treba držati besedila in tega, kar je napisano v predlogu, ki smo ga v Slovenski demokratični stranki vložili.

Mene žalosti, da si je ena od strank premislila. Nič takega se v teh pol leta, kar smo imeli nazadnje interpelacijo za ta isti primer ... Kljub temu, da so sedaj se nabrale še stvari, ki še dodatno obremenjujejo ministrico. Takrat junija ena koalicijska stranka ministrice ne podpre, sedaj ji je pa pač obljubila podporo s tem, da se je še kar nekaj stvari v tem primeru nabralo in da stvari še zdaleč niso takšne, kot bi morale biti. Pa vendar, vsak z glasovanjem prevzema breme nase. Prisegli ste svojim volivkam in volivcem, ministrica je prisegla, da bo spoštovala ustavo. Te ustave ne spoštuje, ne sankcionira niti tistih, ki te ustave ne spoštujejo, pa so njej podrejeni v tej hierarhiji ministrstva. Žal pa tudi ne spoštuje zavez predsednik Vlade, ko da ultimat, ko da točno določene naloge. Ampak predsednik Vlade je pač takšen, da od njega ne moreš kaj pričakovati, če je to premier, ki se zadovolji z neko široko reformo, pa četudi je napisana na 12 A4 straneh.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Proceduralno, gospod Jože Tanko. Izvolite. Postopkovno.

JOŽE TANKO (PS SDS): Hvala lepa, gospod predsedujoči.

Mi smo vložili interpelacijo 24. oktobra. Vlada oziroma ministrica je pripravila odgovor 23. Novembra. Se pravi, med odgovorom in današnjo sejo je poteklo tri tedne in gospod predsednik, jaz mislim, da bi bilo prav, da se je ministrica po tolikem času – po sedmih tednih, ki je pretekel od vložitve do obravnave točke dnevnega reda – toliko pripravila na to točko, na to posebno točko dnevnega reda, da bi bila sposobna odgovarjati na postavljena vprašanja. Žal kljub intervenciji, že dvakrat sem interveniral, kakšnih posebnih odgovorov na vsebino iz interpelacije ni. Nas ne zanimajo načrti Vlade in ostale stvari. Program pa normativen načrt je pač predlog druge točke, ampak nas pa zanimajo odgovori na konkretno postavljena vprašanja mojih kolegov v imenu predlagateljice in pa tudi ostalih, ki so pri tej točki razpravljali. In glede na to, da je pravzaprav žalostno spremljati, da ne koalicija še manj pa ministrica ni sposobna odgovoriti na vprašanja, ki so tukaj postavljena, predlagam, gospod podpredsednik,

da pozovete ministrico – glede na to, da si kar vneto stalno piše že tamle ene 6 ali 7 ur, vse te novice in tako naprej –, da na to odgovori, kar si je notirala. Pričakujemo odgovore. Interpelacija ni monolog. Ni monolog tistih, ki predlagamo, tudi ni namenjena koaliciji, da obtožuje predlagatelje, da smo karkoli zlorabili, ker jo ves čas pozivamo ministrico, da nekaj konkretno odgovori na postavljena vprašanja.

Predlagam pač, da si vzamete nekaj časa in odgovorite na številna vprašanja Suzane Lep Šimenko, Franca Breznika in Vinka Gorenaka, Branka Grimsa in ostalih, ki so pri tej točki razpravljali, da bomo vedeli, ali navedbe predlagateljev držijo ali ne držijo. Glede na to, da imate v koaliciji take velike težave in tudi ministrica sama, naše navedbe držijo in stojijo stoodstotno. Stoodstotno. Podpredsednik, predlagam, da to svojo proceduralno dolžnost opravite in pozovite Vlado k odgovarjanju na postavljena vprašanja.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Torej gospa, pred uro približno ste postavili enako vprašanje in ministrica je takrat odgovarjala. Kaj ministrica reče in kaj ne, seveda jaz ne morem polagati v ...

Izvolite, postopkovno, gospod Jože Tanko.

JOŽE TANKO (PS SDS): Hvala lepa za besedo.

Res je, da sem postavil podobno procesno vprašanje in sem tudi povedal, da na to kar sem kot procesni predlog dal, ni bilo nobenega odgovora. Gospod podpredsednik, vi ste najbrž slišali, kaj sem vprašal, tudi poslušali ste razprave kolegov poslancev, in če želite voditi sejo tako kot se spodobi, pač morate ugotoviti, da na te stvari, ki smo jih postavili, ni nobenih odgovorov. Nobenih odgovorov! Nihče ni vprašal ministrico o sprejetju novega zakona. Nihče. Govorimo o izvrševanju sodbe Vrhovnega sodišča in na to želimo odgovore – ne o normativnem programu Vlade, ne o viziji ministrstva, ker to ni predmet te točke dnevnega reda, ampak govorimo, po domače povedano, o implementaciji, ureditvi in izvedbi odločbe Vrhovnega sodišča. In najbrž ste ta vprašanja, ki so bila postavljena, slišali. In predlagam vam, da zagotovite, da bomo na ta vprašanja dobili odgovore. Zato je predsedujoči in zato mora predsedujoči voditi sejo. In v skladu s tem kar sem povedal, predlagam, da pozovete ministrico, da bo odgovorila na postavljena vprašanja. Ne rabimo nobenih drugih odgovorov kot samo odgovor na postavljena vprašanja. Hvala lepa.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Gospa ministrica vas je seveda slišala, ne.

Besedo ima dr. Jasna Murgel, pripravita naj se gospod Jože Tanko in gospod Miha Kordiš.

Izvolite.

DR. JASNA MURGEL (PS SMC): Hvala lepa za besedo, gospod predsedujoči.

Če nekako uporabim ta besednjak, ki je bil do sedaj uporabljen, da imate dovolj tega, da razpravljamo, kolegi, predvsem predlagatelji, da imate dovolj tega, o čem vse mi sedaj tukaj razpravljamo danes, da ni to v okviru teme, ki je tema interpelacije ... Sedaj vi pa s to interpelacijo reciklirate eno temo – kar kot v reklami za ene znane baterije, »it goes on and on and on ...« –, en primer, en primer, ki je bil pred centrom za socialno delo in potem na koncu koncev pred Vrhovnim sodiščem Republike Slovenije. Kaj bomo mi razpravljali v Državnem zboru, katerikoli izmed nas poslancev, kaj bomo mi ocenili, da je povezano z neko temo, je pač naša stvar. In to ravno nam pač vi govorite, ki dostikrat kar razpravljate široko in pač si ne pustite reči in karkoli ugovarjati, da to pa ni sedaj tema določene točke dnevnega reda. Tako da prosim lepo, nehajte nas pozivati, da mi sedaj ne smemo govoriti o tistem, kar smo si pač zastavili, da moramo govoriti.

Dostikrat je bilo omenjeno, da je tukaj nekaj nenormalno in ne vem kaj. Jaz bi se vprašala, ali je dopustno, da ves dan razpravljamo o postopku, ki še poteka. Ja, pred Vrhovnim sodiščem je bilo odločeno o začasni odredbi, ampak o vsebini same zadeve se odloča pred Okrožnim sodiščem – o tem, komu bo dodeljeno skrbništvo. Torej tu je konec, konec. Vsebinske obravnave zadeve za nas – to bi za mene bilo normalno –, je konec, sodišče odloča o tem in tukaj Državni zbor za mene, za moje pojmovanje nima kaj iskati. Ne pa da mi sedaj danes razpravljamo o vseh vidikih tega primera: o skrbništvu, ne vem kaj, kam bi morali dati koga in ne vem-. Ugotavljamo, kot da smo mi sodišče. Jaz sicer neke izkušnje s tem imam, na kar bi me kolega Gorenak verjetno spomnil, če bi bil tukaj, ampak ni to namen parlamenta. In spomnili se boste in ponovila bom še enkrat: varuhinja človekovih pravic; tam je stala in je povedala, nas je pozvala, ko je predstavljala letno poročilo o varstvu človekovih pravic, da naj se ne sklicujemo na konkreten primer, naj čim manj s svojo razpravo posegamo v pravice otrok v tem konkretnem primeru. Ampak ne, ste se odločili drugače spet, še enkrat. Jaz mislim, da tega konkretnega primera ne eni in ne drugi ne bi smeli obravnavati – konkretno kaj se v njem dogaja –, ker še ni zaključen pred sodiščem. Pika. Kolega Jani Möderndorfer je povedal, da je bilo že veliko v praksi centrov za socialno delo primerov, ko je prišlo do primera odvzema otroka. A jih bomo zdaj vse tukaj obravnavali? Menda ne bomo. Seveda ne bomo, ker to ni naša pristojnost. In hvala bogu, da ne bomo razpravljali o tem. Ne, ampak vse kar počnemo,

kar počnete je to, da na enem primeru, na enem primeru ki se je zdaj zgodil, ustvarjate sliko o centrih za socialno delo, o ministrstvu, o vsem kar leze in gre na enem tem primeru, kako je zdaj vse narobe in vse grozno.

Jaz mislim, da ni dobro, da kritiziramo in obtožujemo centre za socialno delo vsepovprek, da nekako ustvarjamo vtis in dajemo sporočilo, da zdaj lahko kdorkoli kritizira karkoli zaradi enega primera. Dobro, rekli boste, »je bilo še več izpostavljenih primerov«, ampak to so dva, trije, par primerov ki ne predstavljajo pomembne številke v primerjavi s tistim kar je vse center za socialno delo obravnaval. Ne moremo dajati sporočila, vsaj jaz mislim tako, da je to zelo zelo nevarno početje, da sporočamo da lahko kdorkoli udriha po dolgem in počez po državnih organih. Recimo: center za socialno delo ne deluje v redu, vse je narobe, zaradi enega primera. Zdravniki, joj to je vse grozno, tudi nimajo pojma, vsi so grozni. Sodniki, ja seveda kaj boste vi rekli, to itak tako vem. In potem kaj se dogaja? V praksi se dogaja to, da stranke pridejo na center za socialno delo, k zdravniku – dobro, pacienti so tam –, stranke na sodišče, in že dostikrat se pogovarjam pač z uslužbenci kjerkoli; dostikrat se zgodi – tudi zdaj pri zdravnikih –, da kar z vrat, ko niti ne stopi dobro noter pacient, stranka, je že nasršen in že pravi, »vi nimate pojma«, in ne vem kaj in je že spor, preden še sploh stopil noter in preden je sploh kakršnokoli storitev dobil, zaprosil karkoli. Jaz mislim, da je to zniževanje zaupanja, ravni zaupanja v samem parlamentu tukaj škodljivo za vse nas, za vse državljane Republike Slovenije in da bi se moral parlament temu izogibati, izpodbijanju zaupanja v druge organe. Vsi si želimo, da bi ti organi, državni organi delovali dobro, da bi nam nudili storitve, ki jih pač nudijo in da bi bila čim višja raven zaupanja v te organe. In torej tudi parlament lahko s svojo razpravo na ta ali drugi način prispeva k dvigu ali pa znižanju zaupanja v te organe in želela bi si, da delamo več na tem, ne da zdaj v prazno govorimo in ponavljamo neke stvari, kar na slepo zaupamo, ampak da se pač izkoristi določen primer, ki ga ponavljamo in ponavljamo, en primer ali pa dva, ali pa, ne vem, posamezne primere izpostavimo in potem na tem primeru gradimo, kako je vse narobe in kako pač ti organi ne delajo in niso zaupanja vredni. Jaz mislim, da če želimo, da imamo institucije, ki so zaupanja vredne, temu ne bi smeli slediti in tega ne bi smeli početi, kajti sicer bomo na dolgi rok čutili posledice menda, mislim, prepričana sem, vsi ki smo tukaj – ne samo državljani, ki so zunaj, ampak celotna država. Torej to je tisti osnovni namen moj, ki sem ga želela povedati, da lahko bistveno prispevamo k dvigu zaupanja tudi v druge institucije in tudi k dvigu zaupanja v sam parlament kot tak. Kar zadeva pa torej ... In zaradi tega, ker nekako interpelacija in njena vsebina, kot je zastavljena na tem enem primeru, ki naj bi pokazal, kaj je vse narobe ... Samo en primer, ponavljam, da bo ja jasno, na

tem enem primeru se gradi, kako je vse narobe v centrih za socialno delo, zato pač te interpelacije ne morem podpreti, tudi zaradi tega ker še enkrat spet znova pač govorimo o isti zadevi.

Kar zadeva ministrico, pa ... Ministrica, saj veste, da nas čaka še veliko dela in pri tem tudi zelo dobro sodelujemo, veliko stvari je še za opraviti. Jaz bi vendarle izrazila hvaležnost za to, da ste podprli pilotni projekt zgodnje obravnave otrok s posebnimi potrebami, ki je sicer projekt treh ministrstev, ampak tu je bilo treba zagotoviti sodelovanje. Tudi osebno asistenco imamo pred sabo; predlog je vložen, ampak tukaj bomo imeli veliko dela, če bomo, kako bomo v tem postopku v zvezi s tem zakonom postopali, kaj bomo naredili. Veliko bomo morali sodelovati in se pogovarjati, da bo zadeva urejena tako kot bomo mislili, da je najboljše in da bo najboljše urejena za osebe s posebnimi potrebami, ki osebno asistenco potrebujejo. Imeli bomo tudi še razprave o zakonu o zgodnji obravnavi otrok s posebnimi potrebami, še posebej pa mislim, da se bomo zelo dosti ukvarjali z družinskim zakonikom, ki je pred vrati, in tukaj bomo imeli veliko priložnosti za razpravo. Tako da kar nekaj stvari je bilo narejenih iz tega, za kar smo se dogovorili, da bi moralo biti, nadaljujemo delo, tako da imate mojo podporo, ministrica, in vam želim uspešno delo še naprej. Hvala lepa.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Besedo ima gospod Jože Tanko, pripravita naj se gospod Miha Kordiš in gospod Franc Jurša.
Izvolite, gospod Tanko.

JOŽE TANKO (PS SDS): Hvala lepa za besedo.

Moram reči, da sem na nek način razočaran, da kljub tem pozivom, da ministrica odgovori na postavljena vprašanja, enostavno ne odgovori. Prej ste dejali, da nas ministrica posluša, ampak žal ministrica ne sliši pozivov k temu, da bi odgovarjala na vprašanja.

Nekdo, ki pozna parlamentarni postopek – očitno ne gre za nekoga, ki je včeraj prišel v politiko, ampak je že karierni politik –, najbrž ve, da se v parlamentu govori in da se odgovarja in da se tu soočijo stališča, mnenja, da se v teh diskusijah poskuša priti do nekih rešitev ali pojasnil. Pri tej točki dnevnega reda, pri tej interpelaciji – podobno, kot pri prejšnji na področju šolstva – se je pač ministrica, ki je interpelirana, odločila za neko neobičajno taktiko; sedi 7 ur in ne odgovarja. To pomeni da materije, ki je predmet današnje točke dnevnega reda, očitno ni preštudirala, da ni pripravljena na odgovore, da nima odgovorov in da vse tiste navedbe, ki smo jih 23. oktobra napisali v naš tekst interpelacije, stojijo. Niti ena ni bila z eno razpravo, z enim dokazom, z enim argumentom ovržena. Niti ena. In ministrica itak nobene ni, ker ni razpravljala, razen o prihodnjem delu,

koalicija pa se je bolj vtikala v vse druge stvari, razen ne v točko dnevnega reda. Predsedujoči, klasika, so dopustili zelo široko razpravo o ozki temi, o specialni temi. In, bom rekel, so dopustili neposlovniško razpravo.

Tu lahko samo ugotovim, da je ministrica padla na izpitu. Druge ugotovitve po današnji, ne vem, 7-urni razpravi v bistvu ne more biti, drugega zaključka ni.

Moram reči, da sem tudi na nek način presenečen nad uvodnim stavkom, da smo zlorabili institut interpelacije. Predsednik Državnega zbora, ki je bil povprašan o tem, da to komentira, je povedal, da je ta interpelacija vložena v skladu z ustavno določbo – s 118. členom, da je vložena v skladu s poslovniškimi določbami – od 250. do 253. člena – in da je točka obravnavana skladno s četrtrim odstavkom 19. člena Poslovnika. Torej, vsi tisti, ki ste govorili o zlorabi, preberite še enkrat te določbe in predlagam vam tudi, da imate kakšen tečaj, da boste tudi razumeli jih. Institut interpelacije je ustavna kategorija in oporekati uporabi parlamentarnega ustavnega in poslovniškega orodja v diskusiji je nek diskurz, je neka deviacija, ki služi izključno samo temu, da bi predlagatelje diskreditirali in da bi se umaknili od konkretne točke dnevnega reda. Jaz sem tu le pričakoval, da bo ministrica znala kaj povedati o teh stvareh. Mimogrede, odločba Ustavnega sodišča je bila izdana 19. oktobra, to se pravi pred 2 mesecema. In danes smo prišli po vseh teh predloženih dokumentih, naših in vladnih, ministrskih in sodbi Vrhovnega sodišča v situacijo, ko minister, ki je interpeliran, ne odgovarja, ne zna odgovarjati, ne zna ubraniti svojih trditev, ki jih je v tistem uvodnem ekspozéju naredil, tam kjer še ni razprave.

Če so to strokovnjaki ali pa če so takšni strokovnjaki v tej vladi, da ne obvladajo niti svojega delovnega področja, potem težko govorimo o tem, da bo ta vlada kar koli konkretnega dobrega naredila za ljudi.

Interpelacija je institut, ki govori o politični odgovornosti, to je pač sodba Državnega zbora o politični odgovornosti osebe, ki je interpelirana. In tukaj moram reči, da je ta interpelacija vložena zato, ker se očita kršenje postopkov, ker se očita kršenje ustave, ker se očita kršenje zakonov. In minister, ki to področje pokriva, je za to objektivno odgovoren, najmanj objektivno odgovoren. Ministrica ni v teh primerih obravnave tega primera naredila nič, kar bi zmanjšalo škodo, kar bi preprečilo kršitev človekovih pravic in kršitev zakonov. Nič ni naredila v tem primeru. Pravzaprav nasprotno, naredila je vse, da je zaščitila odločitev institucij, ki so pri tem postopku sodelovale, pri katerih se je dogajalo ravno to, se pravi kršenje človekovih pravic. Ravno to.

In angažiranje na tiskovni konferenci tistih, ki bi kot državljani lahko vedeli toliko kot mi politiki, vedeli so pa več in to na nepooblaščen način, je problem. To pomeni, da se je že takrat ministrica zavedala problema, v katerem so se

znašli v tem primeru, in je naredila vse, da se je politično ubranilo z najvišje možne instance, se pravi z nastopom ministra na tiskovni konferenci odločitev, ki je za moje pojme še vedno škodljiva, nezakonita in neustavna, z nepopravljivimi posledicami že do sedaj.

Tukaj reči, da se ministrica ni vtikala v postopek pri tem konkretnem primeru, s tem da je sklicala tiskovno konferenco in povabila 5 ali 6 ljudi na tisto tiskovno konferenco, pomeni, da se je aktivno vključila v postopek že na samem začetku in da ves ta postopek pri neustavnem, nezakonitem odvzemu otrok poteka z vednostjo in pod tutorstvom ministrstva in ministrice. Ni možno zadeve drugače zaključiti.

Tukaj moram reči, da ni ministrica samo objektivno odgovorna. Ministrica je subjektivno odgovorna, tudi zato ker ne ukrepa tako kot bi morala. Ima pooblastila do svojih zaposlenih, do zavodov, do centrov, pa ne ukrepa. In to je tudi njena subjektivna odgovornost, zato ker tolerira, pokriva še naprej napake in zlorabe, ki so se v tem postopku zgodile.

Problem je pravzaprav še nekoliko večji. Seznanjeni, da v tem postopku stvari ne funkcionirajo, ne delujejo tako kot predpisuje ustava in tudi področni zakoni, so bili tudi drugi. Med drugim informacijska pooblaščenka, med drugim varuhinja človekovih pravic in nenazadnje predsednik Vlade gospod Cerar, ustavni pravnik. Žal moram ugotoviti iz materialov, ki so mi na voljo, da tudi te institucije niso naredile svojega dela. Informacijska pooblaščenka je znala izreči številne kazni za minorne kršitve zakonodaj; ne ustave in človekovih pravic, ampak zakonodaje. V tem primeru je z relativizacijo svoje ugotovitve pokrila odločitev ministrice glede Gabi Čačinovič Vogrinčič, s tem da pravzaprav ni izrekla nobenega ukrepa, nobene sankcije ne proti enim ne proti drugim, čeprav so vsi ti vedeli, da delajo nepooblaščen. Če se mi poslanci na odprti ali zaprti seji ne moremo seznaniti z nobenimi okoliščinami, potem se tudi nekdo, ki ne dela za ministrstvo, s temi okoliščinami ne more seznaniti, pa tudi če gre za neko profesorico s področja sociale. Žal ne gre. In to, da institucija oziroma informacijski pooblaščenec pokrije neko nezakonito odločitev ministrstva, je to za mene škandalozno. Takega informacijskega pooblaščenca v tej državi ne potrebujemo, ker ene zaščiti, druge kaznuje. In kaznuje tiste, ki so storili po moji oceni marsikdaj bistveno manjši prekršek, kot se je zgodil v tem primeru.

Drugo kar je, je problem tudi varuha človekovih pravic. Varuh človekovih pravic se že dolgo seznanja s problemom koroških dečkov. Praktično od vsega začetka. Razen tam na začetku, ko se je pač nekaj ugotavljalo in ugotovilo in tam na nek način je v tisti fazi postopka varuh človekovih pravic zavzel neko običajno stališče, je pa zanimivo, da se po odločbi Vrhovnega sodišča varuh človekovih

pravic v tem konkretnem primeru, vsaj kar je meni znano, sploh ni oglasil. Če bi se moral zaradi kršitve ustave in človekovih pravic oglašiti varuh in zaščititi posameznike pred institucijami, potem bi to moral storiti v tem primeru. Od 19. oktobra naprej so okoliščine po odločitvi Vrhovnega sodišča jasne in varuh človekovih pravic ni v tem konkretnem primeru – po tistem kar vem, lahko da ne vem vsega –, naredil nobenega konkretnega koraka, da bi se ta problem rešil v skladu z odločitvijo sodišča.

Da je problem še nekoliko bolj zapleten, je problem tudi v tem, da odločitvi Vrhovnega sodišča oporeka celo Skupnost socialnih zavodov. Sprašujem se, ko smo v tej dvorani, dostikrat pravite, »ne komentiramo odločb sodišč, ne smemo jih«. Ena Skupnost socialnih zavodov pa lahko to stori. S kakšnim namenom? Zato da so pokrili svojo šefico, ministrico za delo družino socialne zadeve, ali so to naredili s kakšnim drugim namenom? In veliko vprašanje je tudi, kako so potekali do sedaj postopki. V tem primeru je prišlo pač do neke sodne oziroma javne obelodanitve in je tudi javnost potegnila in tudi politika. Ampak nekaj primerov pa je neznanih, ker se pač ljudje – tisti ki so bili prizadeti v teh postopkih – niso pač znali obrniti pravilno. In zdaj se Skupnost socialnih zavodov postavi očitno v tem primeru nad sodbo sodišča, in to Vrhovnega sodišča. Niso je šli izpodbijat ampak jo komentirajo kot nekaj, kaj je nejasno, kar se ne da implementirati. In očitno je taka ugotovitev Skupnosti socialnih zavodov tista, ki onemogoča, da se karkoli na tem področju s temi otroki dogaja, primerneza za njihovo stanje in za njihovo ožjo družino. Mislim, da je to več kot škandalozno.

Problem je tudi predsednik Vlade. Če je predsednik Vlade nekaj odločil in ugotovil v tem primeru, neko toleranco, nek rok tudi dal, najbrž za odpravo napake, potem bi morali imeti danes v koaliciji o tem jasno stališče. Če imate ničelno stopnjo tolerance do nespoštovanja zakonov, ustave, človekovih pravic, potem bi morala biti na vašo zahtevo ministrica razrešena. Če imate ničelno stopnjo. Če imate pa pri kršitvah človekovih pravic, pri kršitvah zakonov, pri kršitvah ustave dvojna merila, potem je pa ministrica najboljša, tako kot razpravljajo nekateri pravniki iz koalicije, ki so bili nekoč tudi celo sodniki. Potem je pa to okej, razumem tako odločitev. Ampak potem nimate več ničelne stopnje tolerance do kršitve človekovih pravic. Nimate. Nimate več ničelne stopnje do kršitve zakonov. Nimate etičnih kriterijev več nobenih. Mimogrede, to imenovanje novega državnega sekretarja je že v tem kontekstu narejeno, Jureta Lebna. In tako naprej in tako naprej. In potem lahko samo ugotovimo, da nobena parola, ki ste jo zapisali v svojo koalicijsko pogodbo ali koalicijski sporazum, ne stoji, tam za delo te koalicije ni nobene čvrste zaveze. To ste nenazadnje dokazali tudi pri interpelaciji Vlade, ko ste zminirali predlog sklepa, ki smo ga

predlagali, ki je citat iz vaše koalicijske pogodbe, dva odstavka sta bila tam citirana kot sklep, ki sta bila neposredno povezana s tem, in ste ju zavrnili. Jaz mislim, da smo prišli v situacijo, ko nobena stvar več ne deluje v tej državi, ko nobena zaveza ne deluje več v tej državi. Ko predsednik Vlade in ministri ne stojite več za svojo prisego, ki ste jo izrekli v Državnem zboru. Vi ne spoštujete več ustavnega reda, ker kršitev ustave pomeni neposredno nespoštovanje ustavnega reda in miniranje prisega, ki ste jo tu svečano izrekli. Ugotovim lahko samo to, da se problemi in kršitve, problemi s temi otroki v bistvu s časom, ki traja, samo povečujejo. Vi niste v tem postopku v tem času zmanjšali nobenega problema, ki je nastal s tako neustavno odločitvijo oziroma nezakonito odločitvijo, kjer so se kršile človekove pravice, da bi se zadeve zmanjšale. Se niti ne potrudite ampak vztrajate pač na tistem, kar ste naredili, in peljete zadevo do bridkega konca naprej.

Mene pri tem moti tudi to, da se je na tak nehuman način postopalo s tema otrokoma. To kar ste odredili, kar se je odredilo z neko odločbo najbrž centra za socialno delo, da se otroka ugrabita v vrtcu in da se odpeljeta na neznan kraj k neznanim ljudem, to je najbrž škandalozno za 21. stoletje in človekove pravice, ki naj bi jih varovali ustava, konvencije in druge zadeve. Na tak način se tega ne počne. Če bi se to zgodilo otrokom ministrice, bi bila najbrž revolucija. Ker se je pa zgodilo nekima otrokoma, ki sta iz nekega šibkega okolja, to je pa model, kako se postopa v takih primerih, in to je grozljivo.

Še eno stvar bi rad vprašal. V vseh teh svojih izjavah, ki jih poslušamo, se sklicujete na to, da ste storili maksimalno dobro za otroka. Po katerih kriterijih, na kateri podlagi ste to ugotovili? Kdo je to odločil? Kajti če berem jaz 56. člen Ustave, ki govori posebej o pravicah otrok, tam, ne vem, sprašujem, ali sta bila ta otroka v tej družini, kjer sta bila prej tri mesece po tistem nesrečnem dogodku, zlorabljeni? Ali sta bila izkoriščana v tem primeru? Kajti to so najbrž razlogi, ki dopuščajo nek konkreten poseg. Sta bila izpostavljena, ne vem, duševnim, telesnim, socialnim in drugim zlorabljanjem? Na to bi bilo dobro odgovoriti. Kajti če se nekaj sprejme, nekaj odloči in se to argumentira kot največje dobro za otroke in nikjer niti z eno besedico to največje dobro za otroke ni definirano, potem je to samo parola. Je samo parola. Ne stoji na nobeni trdni podlagi. Če boste vi posegli v družino, ki si tega posega ne želi, če jim boste vzeli otroke iz te skupnosti in si tega ne želijo, potem boste vi to težko ugotovili, da gre za največje dobro otrok, če se na vas ni nihče obrnil, da je treba to tako narediti. Petica ljudi, ki je bila podpisana, govori pa ravno drugače. In tistih 3 tisoč 500 ljudi, ki je to podpisalo – najbrž so to podpisovali ljudje, ki živijo v tistem okolju in zadevo poznajo. Potem pa nek administrator odloči, kaj je največje dobro ljudi. Ministrstvo pa to pokrije.

Moram reči, da imam še neko dilemo. Dilema je ta, da ministrica, niti Socialni demokrati niti predsednik Vlade nikakor ne priznajo napake v nekem postopku. To je tak primer. Nihče, ki sem jih imenoval v tem postopku, ne prizna napake. Branite do nezavesti primer, ki je škodljiv, o katerem je odločalo sodišče – in ne v korist tistih, ki so to storili, ampak v korist nasprotni strani. In vi to branite, bom rekel, do nezavesti, do zadnje kaplje krvi. To se mi zdi brutalno, da se na tak način postopa. In to kaže samo na to, da se tista teorija predsednika Brgleza o naravnem pravu samo še vleče naprej. Niste sposobni priznati napake in tako naprej. Kar je še hujše; tudi če sodišče ugotovi napako, je niste in jo nočete popraviti in vztrajate tudi tukaj do maksimuma, dokler se da. Sprašujem, ali je to neka zaveza v tej koaliciji, če lahko stvari na tak način delujejo, da se nobene napake ne da popraviti?

Ministrica je prej v tistem briljantnem nekajminutnem nastopu govorila o spremembi zakona. Kaj pa se bo spremenilo, če ne spoštuje sodišča? Naj bi sedaj o tem odločalo sodišče. Tukaj je odločilo sodišče, v tem konkretnem primeru je odločilo Vrhovno sodišče, pa se ne spoštuje sodbe Vrhovnega sodišča. To kar ste sprejeli danes na Vladi, je samo, bom rekel, zavajanje javnosti, zato da se pokaže, da bi se nekaj lahko drugače naredilo. Če imate obraz, bi lahko že od 19. oktobra, ko je bila ta odločba Vrhovnega sodišča izdana, upoštevali sodbo sodišča, pa je niste in je nočete, kar je še hujše. Je niste takrat in je tudi sedaj nočete, pa je minilo od takrat že dva meseca. In samo sprašujem tudi jaz, zakaj se to tako počne? Zakaj se kristalno jasne stvari v tej državi, tudi v tem konkretnem primeru ne premaknejo z mrtve točke? Stojijo tam, kjer so in samo tako, kot ste se vi odločili. Je ni sile, ki bi to premaknila, da bi se popravilo škodo, ki je bila narejena. Sicer jo bo težko kakorkoli popraviti. Moram reči, da je in bi bilo smiselno, da ministrica sama odstopi. Če ministrica sama ne odstopi zato, ker gre za kršitve človekovih pravic, potem bi moral to storiti predsednik Vlade. Če predsednik Vlade tega ne bo naredil, potem ne vem, je treba uporabiti nek drug inštitut. Ampak spoštovani gospodje, če se to ne naredi, potem ste suspendirali 3. člen Ustave, ki pravi, da je kakšna država Slovenija? Pravna in socialna. Zdaj pa sprašujem, če je pravna država, če se ne naredi nič? Če se vztraja pač na nekem nezakonitem stanju. Imate prav, 2. člen je to Ustave. Ampak sprašujem vas, če smo še vedno to – pravna in socialna država? Kršena je konvencija o človekovih pravicah, ki je mednarodni akt, kršena je ustava, kar zadeva človekove pravice, in to v več členih, in imamo odločbo Vrhovnega sodišča, ki je v blato poteptana, kjer nihče noče nič odločati.

Jaz pričakujem od neke normalne države in od neke normalne vlade, ki nam je prodala Slovincem neke zaveze, da pač te zaveze uresničuje. Če se pojavi problem, je

treba zadevo odpraviti. Vztrajanje na problemu pomeni težavo v tem primeru in v vseh drugih primerih, ki se še vlečejo naprej. In če niste pripravljeni storiti popolnoma nič na tem, da se človekove pravice spoštujejo, da se izvajajo zakonito in tako naprej, potem ne govorite več o demokraciji in ne govorite več o pravni državi, ne govorite več o zakonitosti, etiki in ostalih pridevnikih, ki jih izpeljujete in prodajate to slovenskemu ljudstvu. Zato tudi imamo bančno luknjo in se tam nič ne naredi in zadeve stojijo, ker si na isti način razlagate vse te primere. Pa isto je v zdravstvu, kjer se na isti način zadeve razlagajo. Se pravi, če gre za vaše interese, je zloraba ustave in zakona in tako naprej, je vse dovoljeno, če bo nekdo samo pogledal, kaj se tam čez dogaja, je pa v kazenskem postopku na osnovi indicov in tako naprej.

Tako da predlagam, kolegi, da ko boste glasovali o našem predlogu sklepa, da odločite več kot razumno. Hvala lepa.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Besedo ima gospod Miha Kordiš, pripravi naj se gospod Franc Jurša in gospod Marijan Pojbič.

Izvolite, gospod Kordiš.

MIHA KORDIŠ (PS ZL): Hvala za besedo, predsedujoči.

V uvodni besedi sem podal kar obsežno kritiko protisocialnih ukrepov, ki jih izvaja ministrica Anja Kopač Mrak oziroma te ukrepe vsaj tolerira in jih je tolerirala iz izključnega razloga, da se obdrži na svojem stolčku. Žal je bila ta kritika spregledana s strani izvršne veje oblasti, nenaslovljena in neodgovorjena, zato jo bom v ključnih točkah povzel v nadaljevanju.

Ampak preden pa to storim, se moram pa odzvati na to kar je izjavil kolega Škoberne iz SD-jevskih vrst, in sicer o temeljnih razlikah med SD in Združeno levico. Prav mi socialisti naj bi se ukvarjali samo s socialnimi prejemki. Poglejte, razlika med SD in Združeno levico ni v tem, da se Združena levica ukvarja samo s socialnimi prejemki. Se pa mi ukvarjamo tudi s socialnimi prejemki, zato ker vemo, da otrokom, pa invalidom, težko zaposljivim ljudem in drugim šibkejšim skupinam ne more pomagati nobena gospodarska rast. Pomagajo jim lahko samo redistributivni mehanizmi države, namerna, sistematična socialna politika. In mi se s temi socialnimi prejemki ukvarjamo tudi zato, ker po priznanju ministrstva ne dosegajo niti približnega minimuma dostojnega življenja. Mi se hkrati s tem ukvarjamo tudi zato, ker ne razumemo, kako se lahko neka vlada, resor in stranka, ki se propagira kot socialna, po eni strani posluhuje zamrzovanje socialnih prejemkov in po drugi strani dvakrat zniža dohodnino za najboljše plače v državi in na ta način izgubi 80 milijonov evrov prihodkov v državno blagajno, kar je približno točno toliko denarja, kot bi ga

potrebovali za dvig denarne socialne pomoči na vsaj približno človeka vredno raven. Niti ne zadovoljivo v resnici, ampak vsaj malo bolj normalno, človeško humano, kot je to zdaj. In zato predlagam kolegu Škobernetu, ki nas je tako vehementno napadel, da gre kmečkim ženam, ki jih je Pahorjeva vlada vzela državno pokojnino, pa revnim upokojujencem, ki jim je vzela varstveni dodatek, pa prekarcem, ki jih tudi aktualna vlada pušča popolnoma brez pravic, razlagati, da naj nikar ne jamrajo, ampak da naj bojo veseli, ker ima ministrica neko aktivno politiko zaposlovanja. Se pa dejanska razlika med Združeno levico in Socialnimi demokrati skriva nekje drugje. To je zelo lepo tudi taisti kolega Škoberne v resnici povedal takrat, ko je rekel, da mora biti država prijazna do delodajalcev. Država je že prijazna do delodajalcev, tako da je razlika med njimi in nami v tem, da je SD samo še ena mainstreamovska stranka, ki hoče biti na vsak način prijazna do delodajalcev, Združena levica je pa delavska stranka, ki se bori za odpravo nepravilnega sistema, za ukinitve, za presejanje kapitalizma. In ne, Združena levica ni prijazna do delodajalcev. In tisto kar je pa pri ministrici in njeni stranki najbolj žalostno, je pa to, da v resnici ni več nikakršna socialdemokracija, ampak neoliberalizem, ki se skriva za kobajagi rdečo partizansko kuliso. Ministrica in njeni apogeti so se hvalili s tem, koliko se je zmanjšala brezposelnost. Niso bili pa toliko pošteni, da bi povedali, da se je samo lansko leto iz naše države izselilo 8 tisoč 500 naših državljanov. Da vam postavim to v perspektivo – izselilo se je iz Slovenije samo v lanskem letu več ljudi, kot se jih je izselilo med leti 1995 in 2002. To so rezultati naše socialne politike in naših politik zaposlovanja.

Če nadaljujem pri Zakonu o inšpekciji dela. Poglejte, v Združeni levici smo pred pol leta predlagali popravek tega zakona in takrat smo se naslonili na analogijo z Zakonom o preprečevanju dela na črno. Seveda je bil praktično refleksen odgovor Vlade, da ta analogija ni mogoča. Potem pa, pogledj ga zlomka, pol leta po tem pa Anja Kopač Mrak predlaga zakon, v katerem piše: »Zakonska ureditev v drugem odstavku 19. člena ZID-1 ni popolnoma nova, saj je bila smiselno podobna ureditev v Zakonu o preprečevanju dela na črno.« Zakaj to izpostavljam, je razlog zelo preprost: da ministrica ne rešuje revščine, pa ne rešuje trga dela, pa ne rešuje zaposlitvenih možnosti mladih, ampak na njih samo paradira za lastno samopromocijo, takoj ko pa možnost političnega prestiža izgine, je pa seveda delo njenega lastnega resorja niti približno ne zanima več. Anja Kopač Mrak bi morala zaradi teh svojih politik v resnici oditi že zdavnaj – ne zato ker jo za politični prestiž napada desnica in v procesu zlorablja otroke, ampak zato ker sama ministrica zlorablja revščino za karierno medijsko samopromocijo, ne da bi to revščino odpravljala. Anja Kopač Mrak bi morala skratka oditi, zato

ker rešuje prekarnost na tak način, da jo povečuje, revščino rešuje tako, da jo pogloblja in brezposelnost na način, da nam ljudi bežijo iz države. Hvala.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa, besedo ima dr. Anja Kopač Mrak. Ministrica, izvolite.

DR. ANJA KOPAČ MRAK: Hvala za besedo, spoštovani podpredsednik.

Jaz lahko zagotovim kolegu gospodu Kordišu, da ministrstvo dela s svojo ekipo po svojih najboljših močeh in v skladu z realnimi možnostmi. Delamo in jaz sama vedno delam to, kar sem prisegla – za blaginjo državljanek in državljanov. Socialni položaj državljanek in državljanov žal, tudi če vi morda želite prikazati, pač ni odvisen samo od ukrepov Ministrstva za delo in samo od socialne politike, ki prerazporeja ustvarjeno. Dejstvo je, da je pomembna možnost dela, možnost zaposlitve.

In če pogledamo nekaj številok na tem področju. Brezposelnost je padla pod 100 tisoč. Pa boste rekli: »Ah, saj to ni nič, saj so odšli v tujino.« Ampak dejstvo je, da stopnja zaposlenosti se je dvignila. In če pogledamo številko: januar 2014 smo imeli delovno aktivnih 781 tisoč 561 ljudi, septembra 2016 824 tisoč 438, kar pomeni malce manj kot 43 tisoč ljudi več. Brezposelnost med mladimi se je znižala od konca leta 2013 do septembra 2016 za 42 %. Z 32 tisoč 523 na žal se še vedno preveč 18 tisoč 919. Jamstva za mlade, s katerimi smo poskušali zajeziti brezposelnost, takrat še v Vladi Alenke Bratušek po poraznem stanju v letu 2012 – smo bili pohvaljeni s strani Evropske komisije in tudi v obdobju 2016–2020 je namenjeno za te ukrepe za zaposlovanje mladih 300 milijonov evrov.

Z razpisi aktivne politike zaposlovanja ... Danes mislim, da je s strani Nove Slovenije bilo izpostavljeno, da ni razpisov. To je daleč od resnice. Ukrepi aktivne politike zaposlovanja, usposabljanja na delovnem mestu, delovni preizkus, prvi izziv in drugi so razpisani in dajejo številnim ljudem možnost, da se vključujejo na trg dela. Če pogledamo samo nekaj številok. Na primer leta 2012, to je edino obdobje, ki ga navajate, da nisem bila ministrica oziroma nisem bila na ministrstvu, je bilo v ukrepih aktivne politike zaposlovanja vključeno zgolj 11 tisoč 680 ljudi, leta 2015 22 tisoč 960. Če pogledamo številko na javnih delih: leta 2012 je bilo za to namenjeno 19 milijonov evrov, leta 2015 36 milijonov evrov. Če pogledamo in izhajamo iz tega, da je pač dostojno delo, da je ključna minimalna plača – danes znaša 789,15 evrov. Če pogledamo graf, to smo že velikokrat, graf gibanja minimalne plače je približno tak: leta 1995 je bila uvedena višina minimalne plače kot minimum, za kar je lahko za polno delo nekdo plačan. Ta se ni spreminjala bistveno do leta 2009, ko je v tej isti Pahorjevi vladi, ki jo ves čas izpostavljate, se dvignila za skoraj 25 %. Leta

2015 smo tudi zaradi tega, ker sem jaz ministrica za delo in zaradi tega, ker smo v Vladi, v kateri smo, sprejeli spremembo definicije minimalne plače in danes je stanje tako kot je.

Če pogledamo, govorite o prekarjih delavcih. Ja, absolutno, problem imamo. Ampak gospod Kordiš, verjetno boste priznali, da imajo ta problem tudi drugje in ne samo v Sloveniji. Ker žal tudi v Grčiji, ko so reševali probleme po vašem vzoru, pa danes je zelo podobna slika ali pa celo mnogo, mnogo slabša kot je danes v naši državi. Ampak tako je, lažje je seveda ljudem obljubljati, da lahko prerazporedimo. Ampak žal, najprej je treba ustvariti, da lahko prerazporedimo.

Ministrstvo za delo je pripravilo dokumente Dostojno delo, Starejši na trgu dela, ključne strateške dokumente. V javni razpravi, v katero ste seveda tudi vi vključeni, je zakon, ki naslavlja ta vprašanja. Trije zakoni. To so Zakon o urejanju trga dela, Zakon o delovnih razmerjih in tudi Zakon o inšpekciji dela. Velikokrat ste, gospod Kordiš, omenili, da nismo vašega predloga podprli. Res ga nismo, samo dajte si pogledati mnenje Zakonodajno-pravne službe Državnega zbora, da boste videli, kaj so bili ključni argumenti nepodpore takrat vašemu zakonu. Hkrati smo v letu 2014 spremenili Zakon o agencijah dela. Bančne garancije so potrebne, odgovornost je vključena. Bistveno manj jih je, pa še vedno preveč danes agencij, se strinjam. Dejstvo je, da tukaj znotraj bo treba najti neke rešitve, ampak nikakor ne morete reči, da nič nismo delali in da ne storimo ničesar na tem področju.

S socialno politiko, kot sem rekla, razporedimo ustvarjeno. Žal so pokojnine odraz trga dela, plač. In dokler bomo imeli dve tretjini Slovencev pod tisoč evrov neto plače, bodo žal pokojnine tako nizke, kot so. Ampak vsekakor, bela knjiga je odgovor, da bomo imeli na nekem strukturiranem dialogu novo reformo leta 2020 in da bomo zagotovili tudi mladim pokojnine, dostojne pokojnine. Absolutno se strinjam tudi s tem, da minimalna pokojnina za tiste, ki so delali 40 let, mora znašati nad cenzusom varstvenega dodatka. Žal še vedno preveč ljudi živi pod stopnjo tveganja revščine, ampak po drugi strani me pa veseli, da se stopnja tveganja revščine in število ljudi zmanjšuje. Dejstvo je tudi, da glede revščine otrok, ki je najbolj boleča in kjer imamo vsi najtežje srce, ko o tem govorimo, je pa vseeno treba izpostaviti, da po zadnjih podatkih Eurostata je Slovenija med vsemi evropskimi državami na 4. mestu po najnižji stopnji revščine pri otrocih. Pred nami so samo Švedska, Finska in Danska. Žal je revščina – revščina nasploh in žal tudi revščina otrok – odraz in dejstvo v vseh razvitih, modernih, kapitalističnih družbah.

Velikokrat postavljate vprašanje o učinkovitosti socialnih transferjev; vprašate se, ali na dovolj učinkovit način prerazporedimo milijardo 300 milijonov evrov. Poglejte, Evropska komisija ki primerja podatke vseh držav članic, je zapisala, da v Sloveniji s transferi zmanjšamo revščino za

42 %. V povprečju držav članic te zmanjšajo samo za 35 %. Dejstvo pa je, da namenjam za socialne transfere manj od povprečja Evropske unije. Lahko rečemo, da z manj dosežemo boljše rezultate kot primerljive evropske države.

Dejstvo pa je, da so med nami še vedno ljudje, ki potrebujejo pomoč in zato vse delamo, da lahko znotraj denarja, ki ga imamo, znotraj okvirov v katerih smo, sproščamo ukrepe in dodajamo pravice. Tudi, če želite, Rdeči križ in Karitas razdeljujeta pakete hrane zaradi tega, ker je Ministrstvo za delo zagotovilo z razpisom 20,4 milijona evrov, da lahko to hrano delijo. Letos smo dvignili minimalni dohodek z 262 evrov na 288; v tem trenutku znaša nekaj preko 292 evrov. V času največje gospodarske rasti 2008–2011, če želite, je bil ta še vedno 230 evrov in je ostal nespremenjen izračun od leta 2001, ko je bil uveden minimalni dohodek. Letos je prek 97 tisoč otrok prejelo za 10 % višji otroški dodatek; skupaj prejema v naši državi otroški dodatek 250 tisoč otrok. Očetje imajo z letošnjim letom za pet dni daljši očetovski dopust, od 1. 1. 2017 za 10 dni; kar pomeni, skupaj imajo 25 dni. Vpeljali smo štipendije za deficitarne poklice. Državno štipendijo zaradi ukrepov, ki jih je sprejela ta vlada, prejema 3 tisoč več mladih skupaj – v povprečju jo je v letu 2015 prejelo 42 tisoč 435 mladih. Znižano plačilo vrtcev uživa 89 tisoč 500 otrok, subvencije in malice v osnovni šoli 101 tisoč 634 učencev, 22 tisoč 150 dijakov, 70 % znižano ima 8 tisoč 929 osnovnošolcev, 40 % ima subvencijo 4 tisoč 733; skupaj učenci in dijaki – številka je 137 tisoč 446. Brezplačno kosilo v osnovni šoli – 17 tisoč 771 otrok. 70 % subvencije ima 16 tisoč 955 otrok, 40 % 11 tisoč 960, skupaj 46 tisoč 668. Zadnja sprememba bo potrjena naslednji ponedeljek v Državnem zboru. Subvencije najemnine prejema 10 tisoč 500 upravičencev. Tudi projekt odpisa dolgov, ki mu večina pripisujete, da je bil zanemarljiv – 2 milijona evrov je bilo odpisano. Se to zdi nekemu zanemarljivo? Verjetno tisti, ki mu je bilo odpisano, ne deli vašega mnenja. Spremembo Zakona o socialno varstvenih prejemkih boste v Državnem zboru obravnavali v ponedeljek. Ključno je, rečeno je bilo, da ne priznavamo napak. Napako na podlagi dejstev smo priznali, predlagali spremembo in ta sprememba bo bistveno spremenila ne samo od leta 2012, ampak tudi že za naprej, ker namreč Zakon o dedovanju in to, da so pač prejemniki denarno-socialnih pomoči in varstvenega dodatka, denarne in socialne pomoči kot socialne pomoči dolžni vračati njihovi zanamci te prejemke, je uveljavljeno v naši državi od leta 1976. S to spremembo zakona se to ukinja.

Na področju invalidskega varstva smo uvedli tehnične pripomočke. Pred tem tega ni bilo. Povečali smo bistveno vključitev v varstveno delovne centre. Število mest zaposlitvenih centrov. Pripravljamo zakon o socialnem vključevanju. Pri osebni asistenci bi bilo verjetno prav povedati, da zakon podpiramo,

predvsem ker je plod dela Ministrstva za delo in ga je tudi na tiskovni konferenci Nove Slovenije predstavil uslužbenec Ministrstva za delo, družino in socialne zadeve.

Na področju nasilja v družini smo sprejeli in ratificirali Istanbulske konvencije. Sprejeli smo nov Zakon o preprečevanju nasilja v družini. Danes je Vlada sprejela družinski zakonik. Razpis za petnajst medgeneracijskih centrov je v zaključni fazi pred seznanitvijo izbranih. Reorganizacija centrov za socialno delo – 21. imamo koalicijsko usklajevanje, zakon gre v javno obravnavo. Dolgotrajna oskrba; rekli ste, da ni bil pripravljen osnutek. S strani ministrstva je bil tudi lansko leto dan v javno obravnavo. Sklepi na Vladi, sprejeti leta 2013; tudi glede strategije dolgožive družbe je ministrstvo naredilo svoj del zgodbe, ampak dolgoživa družba ni samo vprašanje resorja Ministrstva za delo, družino, socialne zadeve, ampak družbe kot celote. Verjamem, da z ekipo poskušamo delati v okviru možnosti. Če bi bil proračun za 5, 10 milijard večji, bi verjetno bilo lahko stanje še boljše. Ampak jaz imam svojo vest čisto, da delamo to kar lahko in tudi moji kolegi v Vladi bi znali povedati, da sem trd pogajalec in da vedno zagovarjam politike in denar za izvajanje, ki so v delu Ministrstva za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Gospod Tanko se je javil za postopkovno že prej. Izvolite.

JOŽE TANKO (PS SDS): Hvala lepa za besedo.

Gospod predsednik, podpredsednik oziroma vi, ki vodite sejo, verjetno ste le ugotovili, da to kar je sedajle govorila ministrica, ni predmet interpelacije. Najbrž. Upam, da ste sledili. Mi govorimo o delu ministrice in odgovornosti pri konkretnem primeru, ki se ji reče koroška dečka, in pa izvršitev tistega kar bi moralo v tistem primeru biti. To, kar je imela ministrica sedajle, je najbrž neka dogovorjena razprava o odgovoru poslanca Kordiša na poslansko vprašanje iz prejšnje seje, ampak tisto bi morali takrat izglasovati. To kar počnete, to pa se vidi, da sploh ne veste, kaj je točka dnevnega reda; tudi karierni politik, torej ministrica ne ve, kaj je točka dnevnega reda. Po 70 vprašanjih mojih kolegov poslancev, tudi nekaterih mojih, nismo dobili nobenega odgovora. Ministrica je bila tiho. Molk organa, kot sem prej omenil. Ko govorite pa o neki točki, ki bi jo lahko obravnavali pri proračunu, pa je, mimogrede, tam tudi Vlada tiho, ni povedala nič, nihče nič. To je bilo za tam. In takšne stvari, gospa ministrica, si dajte takrat na agendo, ko boste predlagali kakšen ukrep, ki je s tem povezan, pa ko je kakšen zakon predlagan s to zadevo. Zdaj pa govorimo o koroških dečkih. In najbrž vsak povprečen Slovenec, ki gleda to

oddajo, ve, da živite v popolnoma vzporednem svetu; ste na seji Državnega zbora, kjer govorimo o vaši interpelaciji v zvezi s koroškima dečkoma, vi pa o brezposelnosti, o socialnih subvencijah in podobno. Koliko tega sta dobila koroška dečka? Okej, dajmo konkretno potem, da ne bomo bluzili po dolgem in počez o vsem, kar komu v glavo pade, ampak da bomo konkretno. Koliko tega dobijo stari starši koroških dečkov? Dajmo, gremo nazaj na konkreten primer.

In glejte, gospod podpredsednik, jaz vem, da ste vi zvest vojak koalicije; sejo vodite pač tako, da ne slišite nič, ne vidite nič, poslušate nič, potem pa odločite, da je vse okej. To ne gre. Tisti, ki vodite sejo, si preberite točko dnevnega reda, preberite si gradivo, ki smo ga mi naredili, gradivo Vlade in potem vodite sejo, ne pa, da s tem šaramo od Triglava do Vardarja. / smeh v dvorani/ To ne gre. Ste diplomanti, ste profesorji, ste doktorji, kako bi bilo to na izpitu pri gospe Mrakovi? Hvala lepa.

PODPREDSIEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

No, veste, kaj bom rekel, gospod Tanko? Ministrica je bila res malce dolga, ampak bila je v okviru svojega razpoložljivega časa in bila je neposredno izzvana od gospoda Kordiša in je pač ocenila, da mora odgovoriti. Gospod Kordiš, proceduralno, izvolite.

MIHA KORDIŠ (PS ZL): Res je, predsedujoči, popolnoma prav imate, tako da se tudi jaz ne bom odzival na navedbe dolenjskega dečka iz druge strani dvorane, pač pa bom izpostavil naslednje.

Kako zgleda zares trdoživ karierni politik, smo ravnokar videli čudovit vzorec, ko je 20 minut ministrica za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti razlagala, kako oni vse uspešno vodijo ta resor. Ampak v teh 20 minutah ni uspela pojasniti, zakaj pri nas revščina vztraja na izrazito visoki ravni. Ni uspela razložiti, zakaj narašča prekarnost v slovenski družbi. Prav tako ni znala povedati, zakaj mladi bežijo iz države, dasiravno so politike na njeni socialni straži menda takšne, da je vsem o ful super fino in oni delajo ne vem kaj že. / oglašanje iz dvorane/ Prav tako ni obrazložila, zakaj je skoraj polovica penzionov v višini pod 500 evrov in ne omogočajo ljudem preživetja.

Je pa seveda postregla z nekaterimi diskreditacijami. Na primer, omenila je Grčijo. Žal ni uspela povedati, da so Grčijo na kolena spravili socialdemokrati pod Papandreujem. Omenjala je zakon o inšpekciji dela, ki smo ga pripravili v Združeni levici, in nam pod nos pomolila mnenje Zakonodajno-pravne službe. Hkrati pa ni povedala, da smo mi z amandmaji uskladili vse pripombe Zakonodajno-pravne službe. In nenazadnje se je hvalila s tem, kako so v Pahorjevi vladi – ki je 50 tisoč naših ljudi pustila na cedilu, 50 tisoč revnih ljudi, ki bi

potrebovali socialne transferje, je kratko malo pritisnila ob steno in iz sistema za časa te vlade – dvignili minimalno plačo. Ampak veste kaj, to minimalno plačo so Pahorjevi vladi iztrgali delavci, ki so se zbrali v impresivni številki 30 tisoč in napolnili Ljubljano. Dvig minimalne plače ni bil podarjen, delavski razred si ga je izbral. Nenazadnje, minimalno plačo dviga samo vlada, ki jo delavski razred stisne ob steno, ali pa vlada, ki je delavska vlada. Da ta vlada ni delavska, da SD ni delavska stranka, pa zelo dobro vemo, prav tako iz zadnjega odgovora ministrice Anje Kopač Mrak. Sklicevala se je na to, da jo je pohvalila Evropska komisija. Ne reveži, ne upokojenci, ne mladi, ne kdorkoli drug. Evropska komisija.

Moj postopkovni predlog pa je, gospod predsedujoči, ali lahko prosim ministrico za delo, družino, enake možnosti, socialne zadeve seznanite s tem, da se moje zadnje ime glasi Kordiš in ne Kordeš. Hvala.

PODPREDSIEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Proceduralno gospod Matjaž Han, izvolite.

MATJAŽ HAN (PS SD): Hvala lepa.

Dobro, da sem na desno uho malo gluha, ampak nisem pa tako gluha, predsednik, da nisem slišal, da se je gospod Kordiš delal norca iz gospoda Jožeta Tanko. Ne glede na to, da sem jaz v drugi stranki – če se ne bomo v tem Državnem zboru vsaj minimalno spoštovali in se ne označevali z nekimi dolenjskimi dečki in ne vem kaj še, potem ne vem, kam bomo prišli. In prosim vsakega predsedujočega, da ne te razprave, ki, bom rekel, zdaj razpravljajo in izrabljajo proceduralne predloge, da še vsebinsko razlagajo vse, kar vejo in kaj ne vejo in kaj znajo in kaj ne znajo. Ampak proceduralni predlog pa je moj, da opozorite gospoda Kordiša, da ne žali poslancev v tem Državnem zboru. Hvala lepa.

PODPREDSIEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Gospod Kordiš, mislim, da ste bili v prejšnjem proceduralnem kar dolgi.

Izvolite.

MIHA KORDIŠ (PS ZL): Če sem zares užalil gospoda Jožeta Tanko, v takšnem slučaju se mu opravičujem, sicer pa mislim, da ne potrebuje dolgoletni poslanec Jože Tanko nikakršnega advokata. Hvala.

PODPREDSIEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Gospod Jože Tanko, izvolite. Proceduralno ali razprava? Postopkovno. Izvolite.

JOŽE TANKO (PS SDS): Hvala lepa, gospod predsednik.

Jaz mislim, da bi bil potoški rojak Ronald Šega, ki ima približno toliko potoških korenin kot kolega Kordiš, razočaran nad nivojem razprave kolega. To je astronaut ameriški, ki je po rodu tam, kot je vsaj eden od njegovih staršev. Moram reči, da spoštujem ljudi, ki so tam, ampak ne moreš pa vsega predvideti, ker tam so brihtni ljudje, pa očitno so nekateri preveč s sabo odnesli, ko so šli v Ameriko.

Kar zadeva pa moj postopkovni predlog, gospod podpredsednik. Jaz sem na vas naslovil osebno, ker sem vas vprašal, če ste prebrali interpelacijo in če ste prebrali odgovor na interpelacijo. Razprava gre lahko samo v teh okvirih, ne more iti pa o delu ministrstva s področja aktivne politike zaposlovanja, ker to ni točka dnevnega reda. Ne moremo se ukvarjati z Eurostatom, ker to ni točka dnevnega reda. Ne moremo se ukvarjati s plačami, ker to ni točka dnevnega reda, in pokojninami. Ko bomo to dali na dnevni red, bomo pač tudi o tem govorili. In jaz sem vas opozoril, da tako druge poslance kot tudi ministrice opozorite, da se koncentrija na točko dnevnega reda in odgovarja na vprašanja, ki so bila postavljena pred desetimi urami.

Ob devetih so bila prva vprašanja postavljena, pa potem ob enajstih, dvanajstih in vsem tistem času do zdaj. Na ta vprašanja pa ni odgovorov. Ministrica nekaj zapisuje – ne vemo, če si zapiše prave stvari, vprašanje, če to razume –, ampak očitno pa nima želje odgovarjati in vaša naloga kot predsedujočega je, ker usmerjate, vodite Državni zbor ta hip, da poskrbite za to, da bomo dobili odgovore na vprašanja, ker drugače bo pomemben del ali pa ključen del te točke neodgovorjen. In če zdaj tisti, ki vodite sejo, tega niste sposobni zagotoviti, potem se tudi vi poslovite od teh funkcij in za vodenje predvidite druge osebe, ki to znajo narediti. Minister je dolžan odgovoriti, zato je točka dnevnega reda in seja Državnega zbora. Pojasniti vprašanje in dati odgovor, tako kot je kolega Gorenak že prej povedal. Nič ne sme ostati neodgovorjenega. Nič. Če pa želite, da ta megla in to slabo delo ostaja naprej in da se skrijete s tem, da nastavite prej tega pomočnika, namestnika generalnega sekretarja Vlade, da se ne vidi preveč v kamero ministrice, potem je pa to problem.

Dajmo, gospod predsednik, poskrbeti, da dobimo vprašanja oziroma odgovore na vprašanja. Ne se ukvarjati z nekimi fintami pa manipulacijami pri vodenju seje. To je vaša naloga. Hvala lepa.

PODPREDSIEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa. Jaz seveda vem, kaj je naloga, ampak dejstvo je, da jaz lahko besedo dam. Ne morem pa reči, kaj kdo reče. In mi smo poslušali danes že vse sorte – od tega, kaj je delalo Ministrstvo za notranje zadeve v prejšnjih mandatih in tako naprej, pa tudi ni imelo neposredne zveze ... / oglašanje iz dvorane/ Ja, dr. Gorenak, ja ... Tako da vse sorte smo slišali že danes in seveda v

tem smislu je včasih boljše spustiti 5 minut razprave daljše v neki smeri, ki ni popolnoma natančno v skladu z naslovom, kot pa na ta način. Ker to velja za mnoge in moram reči, da sem jih jaz tudi sam veliko slišal danes na različno temo.

Besedo ima gospod Franc Jurša, pripravita naj se ... / oglašanje iz dvorane/ Oprostite, proceduralno ... / oglašanje iz dvorane/ Predlagateljica, izvolite, gospa Suzana Lep Šimenko.

SUZANA LEP ŠIMENKO (PS SDS): Najlepša hvala za besedo, podpredsednik.

Več kot očitno, ko ministrici postavimo konkretna vprašanja, ki se tičejo točke današnjega dnevnega reda in konkretnih primerov in nepravilnosti, ne dobimo odgovorov. Več kot očitno zato, ker za njih ni argumentov, ki bi jih lahko na tako lep piarovski način obrazložili. Seveda za druge piar zgodbe, ki nimajo veze z današnjo temo, pa več kot očitno ni problem in to kaže na eno veliko ignoranco dela te ministrice. Ampak vseeno, spoštovana ministrica, jaz pa bom malo šla nazaj na točko dnevnega reda in na samo interpelacijo. Bomo pač neke stvari ponovili, če se že več kot očitno v tem državnem zboru tako rade pozabijo. Pa gremo lepo po vrsti.

Najprej se spomnimo, bil je tragični dogodek in stara mama je takrat dala vlogo za rejništvo nad dvema dečkoma, ki sta ostala brez staršev. Eden ni mogel izvrševati roditeljske pravice. In takrat ta postopek dodelitve rejništva ni bil zakonit. Zakaj ni bil zakonit? Zato ker ni bilo odločeno v skladu z zakonom. Ni bilo odločeno v 60 dneh in ni odločilo v tem roku ministrstvo z odločbo. In še preden je bil ta postopek končan, je Center za socialno delo Slovenj Gradec otroka odvzel staršem in ju oddal rejnikom. Spoštovana ministrica, mene zanima – sodba Vrhovnega sodišča je bila jasna, odvzem otroka je bil nezakonit. Kaj ste v zvezi s tem vi kot ministrica naredili? Kaj ste naredili s tem, da bi bile odpravljene človekove pravice, ki so bile kršene? Kaj ste naredili vezano na to? In zanima me, zakaj je do takšne nepravilnosti sploh lahko prišlo? Ali je bil direktor, ki je kasneje sicer odstopil po inšpekciji Upravnega sodišča, upravne inšpekcije, kakorkoli jo imenujemo, ali je bila krivda v njem, v njegovi nestrokovnosti? Ampak spoštovana ministrica, vi ste se zavzeli, da je ta oseba bila skadrovana na to delovno mesto, odgovorno delovno mesto. In kljub opozorilom zaposlenih ljudi s tega področja, s področja sociale, da ta oseba ni primerna, ker ne izpolnjuje pogojev, ker ne izpolnjuje ustreznih let dela na podobnem delovnem mestu, ste šli prek tega. In s svojo politično močjo ste seveda potem v svetu zavoda preglašovali in ga postavili na mesto direktorja. Več kot očitno ni bil strokoven, ampak je bilo zgolj pomembno to, da je bil politično primeren. In spoštovana ministrica, če ste se tako zavzeli takrat za to osebo, ja potem morate

nositi odgovornosti za nepravilnosti, ki jih je ta oseba naredila. Potem morate nositi to odgovornost. To so posledice političnega kadrovanja in ne strokovnega kadrovanja. In prav bi bilo, da bi v tem primeru pa sprejeli odgovornost. Glede na to, da je teh primerov po Sloveniji veliko ... Ni to osamljen primer, saj o tem bi znali povedati kaj tudi kolegi iz Desusa, mogoče bodo v nadaljevanju, ker so prej to omenjali, kako so ti organi v sestavi ministrstva pokriti z SD kadri. Več kot očitno se to dogaja marsikje, saj smo bili tudi opozorjeni s strani državljanov na podobne zgodbe. V domovih za ostarele iščete direktorja dve leti, po štirih razpisih, da le potem pride pravi, vaš SD kader na to delovno mesto. Torej stroka tu ni pomembna, pomembno je le, da je politično za vas ustrezen. Ampak zaradi takšnih političnih odločitev in zanemarjanja stroke je prišlo do nezakonnosti, spoštovana ministrica. In tukaj je odgovornost na vas. Zakaj ste te stvari dopustili, ali lahko odgovorite na to vprašanje?

In nenazadnje, vi ste bili s strani stare mame o primeru seznanjeni, kot ste sami rekli, 25. marca. Otroka sta bila starim staršem odvzeta 30. marca, vi ste pa nadzor socialne inšpekcije odredili 1. aprila. Zakaj ste čakali do 1. aprila, zakaj niste urgirali takoj? Kaj ste čakali, da je bil najprej narejen ta odvzem otrok?

In nenazadnje ta socialna inšpekcija, ki spada pod vaš resor nepravilnosti ni ugotovila; niste mi odgovorili, ali še vedno zaupate tej socialni inšpekciji. Upravna inšpekcija je ugotovila nepravilnosti v postopku. Kaj ste naredili v zvezi s tem? Saj to pomeni, da bo do takšnih nepravilnosti lahko prihajalo še naprej. Ali ste urgirali? Vemo, da sta v Centru za socialno delo Slovenj Gradec in pa Centru za socialno delo Velenje odstopila direktorja in to je to. Ali se vam zdi to korektno? Sami ste rekli, da boste po pravnomočnosti sodbe ustrezno reagirali. Kako ste reagirali, kaj ste naredili? Nismo dobili niti enega odgovora na to temo.

In pa nenazadnje, ta tiskovna konferenca 6. aprila – sami ste jo sklicali, z direktorjem socialne inšpekcije in pa še z zunanjo svetovalko. Zakaj ste to naredili? Zato da ste javno povedali, kako v tem postopku ni bilo nepravilnosti. Ali ste želeli malo stvari pod preprogo pomesti in reči, »vse je v redu, v najlepšem redu, zdaj pa kar gremo naprej«, kot je slogan te vlade, ne glede na to kaj se zgodi. Sedaj vemo, kršene so bile z ustavo varovane človekove pravice, postopek je bil nezakonit. Ampak vi še kar drvite naprej.

Spoštovana ministrica, odgovorite na ta vprašanja, koliko je takšnih primerov še v Sloveniji, ko pristojni center za socialno delo, ko mu je bila kot krajevno pristojnemu oddana vloga za rejništvo, vloge ni oddal v odločanje na ministrstvu? Koliko je takšnih primerov, ko niste odločali v zakonitem roku 60 dni? Koliko je takšnih primerov v Sloveniji? In pa nenazadnje tudi o vlogi socialne inšpekcije, kaj boste naredili

v prihodnje s tem? To pa bi bila tema te interpelacije.

Prosim za te odgovore.

PODPREDSEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Gospod Jurša, izvolite, pripravita naj se gospod Marijan Pojbič in dr. Mitja Horvat.

FRANC JURŠA (PS DeSUS): Podpredsednik, hvala za besedo.

V zadnjem času v Državnem zboru precej govorimo o čakalnih vrstah v zdravstvu. No, jaz pa sem danes tukaj doživel čakalno vrsto; nekateri so šli naprej, izkoristili so te možnosti, pa ne vem, ali je mogoče tukaj vmes bila tudi korupcija ali ne, po poslovniku ni bila, zato sem se nekako pomiril in bom poskušal nekatere zadeve tudi z mojega zornega kota v povezavi z interpelacijo proti ministrici povedati. No, že v stališču poslanske skupine sem ministrici rekel, da smo vzpostavili nek malo boljši medsebojni dialog. Upam, da bomo to nadgrajevali in da nas boste seveda včasih poslušali, predvsem pa tudi seveda slišali. Jaz v tem trenutku po moji razpravi oziroma kdaj boste se še ponovno javili k besedi, ne potrebujem na mojo razpravo res nobenega odgovora. Že v stališču poslanske skupine sem omenil, da tokrat ne bomo toliko govorili o vsebini interpelacije. Ker so drugi govorili, bom pač tudi jaz po svoje govoril o tem, kar mislim, da je prav, da sporočim vam, spoštovani kolegi in kolegice, kakor tudi ministrici za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti.

Mene predvsem skrbi to, ministrica, da še do sedaj nismo dobili zakona o dolgotrajni oskrbi. Vem, za kaj tukaj gre, ampak to ni sedaj moje vprašanje pa vprašanje naše poslanske skupine, ampak to je vprašanje Vlade in ministrstev znotraj Vlade. Zakaj Vlada ni vložila zakona o osebni asistenci? Bili smo na nek način prehiteni po desni strani, ampak dobil sem tudi neko informacijo, da je ta vložen zakon, ki je v Državnem zboru, zelo podoben tistemu zakonu, ki ga je imela pripravljena Vlada. Kako se bomo oziroma se boste predvsem spopadali z demografskimi trendi? Tukaj bom mogoče nekaj več zadev povedal oziroma tudi neke podatke želim izpostaviti in seveda povedati v tej smeri, da je to za našo družbo v prihodnosti seveda velik zalogaj. Kako se bomo borili proti temu, da bo v naši družbi čim manj tistih, ki živijo v pomanjkanju? Kako bomo zaščitili upokojenca, da jim bomo omočili dostojno aktivno starost? Kako bomo mlade vključevali dejansko v trg delovne sile? In še bi lahko našteval.

No, sedaj se bom pa malo bolj konkretno obrnil na te demografske trende. Naša družba v Sloveniji je vedno bolj starajoča družba. Moški sedaj dočakajo že 72, skoraj 73 let / oglašanje iz dvorane/, ženske pa 80, pravzaprav lahko rečem že 81 let. Za pričakovati je, bodo fantje, ki so se rodili v letu 2014, dočakali 78 let, ženske pa bodo dočakale nekaj

manj kot 84 let. To so vprašanja, ki v tem trenutku še ne tarejo naše družbe, bomo pa morali narediti že sedaj vse usmeritve, da ne bo težav takrat, ko bo dejansko naša družba vedno bolj stara. Poglejte, starejših od 65 let imamo 18,5 % vseh naših prebivalcev. Res je, da v letu 2080, to je res daleč, pa jih bo 28,1 %. To so številke, ki nas nekako opozarjajo, da se v tem času sedaj moramo pripravljati na prihodnost. Jaz sem namreč malo prej dobil na mizo neke izvlečke iz Bele knjige. Bela knjiga je ena izmed tistih, ki bo dajala neko določeno usmeritev, kam bomo šli na tem področju, ampak seveda ne smemo pa enih zadev, ključnih zadev pozabiti, da bomo v Beli knjigi predvsem morali razmišljati o tem, kako bomo zagotavljali dejansko dostojno življenje vsem tistim, ki trenutno živijo na pragu revščine, pod pragom revščine in malo nad pragom revščine. Za te ljudi pa bomo seveda morali poskrbeti. In v vsakem primeru bomo o tem morali razmišljati kljub temu, da v lanskem letu smo v naši družbi namenili 10,9 % bruto družbenega produkta za pokojnine. Veste, ta stvar je problematična. Ampak problematična je tudi predvsem zaradi tega, ker v preteklosti smo zmanjšali, pa to sem že dostikrat povedal, polovico prispevka delodajalcev za pokojnine. In da imajo delavci – in je to unikum v Evropski uniji – enkrat večji prispevek. Jaz upam, da nisem povedal narobe podatka, da imam pravi podatek. In seveda jaz vem, da to ni vprašanje samo ministrice za delo, družino, socialne zadeve, da je to vprašanje vseh vlad, da bomo enkrat morali reči bobu bob in zadevo ponovno izenačiti, ker v večini primerov imajo delodajalci dejansko večje prispevke od delojemalcev.

Če še malo ostanem pri tej pokojninski reformi, kot sem že malo prej omenil. Mi bomo morali vložiti vse napore v to, da bomo v prihodnosti zagotovili to dostojno življenje in seveda pokojninska reforma, naslednja ki bo, bo morala biti v tej smeri. Kot osnova za to razpravo pa seveda je tudi ta dokument, ki sem ga malo prej že omenjal.

Največji problem v celotni zgodbi je seveda to, da mora država prispevati za pokojnine 1,4 milijarde. In seveda zdaj se vedno naši stranki, ki na nek način smo zagovorniki upokojujencev in smo tanko čuteči do njih, se nam vedno očita, da se potegujemo za pokojnine, da pa seveda mora državni proračun zagotavljati razliko, in se potem pogovarjamo o nekih minimalnih zneskih usklajevanja pokojnin, ki smo jih dosegli zdaj v letošnjem letu, planira se januarja naslednje leto. V preteklosti pa smo celo morali odstopiti od teh zahtev zaradi seveda gospodarske in ekonomske krize in upokojujenci so dejansko tisti del slovenskega prebivalstva, ki so največ izgubili oziroma najmanj dobili v tej ekonomski oziroma gospodarski krizi.

V Sloveniji namreč je že tretje leto gospodarska rast, ampak denarnice posameznikov še tega ne občutijo in stopnja tveganja revščine v Sloveniji za leto 2015 je bila

14,3 % in je prvič po dveh letih padla. Na splošno revščina sicer se zmanjšuje, ampak to ne velja predvsem za starejšo generacijo oziroma populacijo, posebej pa še tam kjer ostane v družini en sam član seveda, ker je drugi že moral na žalost oditi. Takrat so pa pri teh starostniki veliki problemi.

Starostna pokojnina je žal v Sloveniji 619 evrov, kar pa je seveda bistveno premalo za dostojno življenje. 596 evrov pa je prag revščine, to se pravi, da je med povprečno pokojnino in pragom revščine komaj 20 evrov. Pa mi zdaj, spoštovani, odgovorite – ampak sem rekel že, odgovora ministrice danes ne pričakujem –, ali je možno na tak način, s takim zneskom dostojno živeti? Ni. Ampak vse vlade, ki smo jih imeli do sedaj, seveda so želele, so imele interese, ampak nobena tega ni naredila. Zato seveda v naši stranki in poslanski skupini bomo v prihodnosti zahtevali, da se ta prag na ustrezen način tudi uredi. In mi bomo zahtevali minimalno pokojnino, ki bi bila primerna z minimalno plačo. Veliki problemi bodo, zavedamo se tega, ampak to je naša nadaljnja usmeritev.

PODPREDSEDNIK MATJAŽ NEMEC: Hvala lepa.

Imamo še dva razpravljavca v tem rednem delu. Gospod Marijan Pojbič, vi ste na vrsti, pripravi naj se gospod Mitja Horvat. Izvolite.

MARIJAN POJBIČ (PS SDS): Hvala lepa, spoštovani gospod podpredsednik.

No, najprej moram reči, da je to ali tragikomedija ali ne vem kaj; ko sem sedaj poslušal razpravo gospoda kolega Franca Jurše, »bomo v prihodnje zahtevali, bomo v prihodnje to uredili«, sedi pa v vseh vladah. To te mora biti sram, da sediš tukaj, pa take oslarije govoriš. V vseh vladah sedi in danes govori, kako bodo in kdaj bodo kaj naredili. Mislim, da to ni normalno. In taka stranka nima v Državnem zboru resnično kaj iskati. Resnično nima kaj iskati.

In danes moram reči, da sem poslušal tudi kar veliko razprav poslanskih skupin in tudi sam sem se mislil osredotočiti tako, kot sem v stališču poslanske skupine danes zelo jasno povedal, samo na to problematiko te interpelacije, pa enostavno ni mogoče. Enostavno ni mogoče po tem, kar sem poslušal danes tukaj v parlamentu, in ko sem poslušal tiskovno konferenco ministrice; tiskovna konferenca je tam, prostor za tiskovno konferenco. In ona je imela danes tiskovno konferenco tukaj, ko govorimo o interpelaciji o tem problemu, problemu koroških dečkov. Ona je imela tukaj tiskovno konferenco. Podobno zgodba se je zgodila s predstavniki Socialdemokratov. Neverjetno. Vedno v vladi praktično, vedno imajo vse vaje v svojih rokah. In gospa ministrica isto že ne vem koliko časa sedi v vladi na takšen ali drugačen način, ampak na koncu smo vedno pred večjim problemom. Vedno pred večjo zadolženostjo naše države,

več ljudi je pod pragom revščine in tako dalje, da ne bi sploh o tem razpravljali. Vedno več upokoencev, ki so na robu preživetja in tako dalje. Torej, jaz vidim največji problem današnje razprave, da ministrica ne vidi problema. Največji problem, da ministrica ne vidi problema. Potem je resnično vprašanje, ali lahko tak človek sedi na taki poziciji in toliko časa. Jaz mislim, da je to nesprejemljivo. Sedem ur in celotno prejšnjo interpelacijo smo govorili že praktično o tem vprašanju in do tega trenutka nobenega konkretnega odgovora, ki smo ga zahtevali, tukaj nismo dobili. Meni se zdi, da je to nedopustno in resnično take ministrice, pa tudi take vlade in koalicije ne potrebujemo. Da lahko stranke koalicije praktično – uporabil bom zelo grob izraz, pa se vam že vnaprej opravičujem, ali pa ga ne bom / smeh v dvorani/, da bo malo lepše izpadlo. Ampak mislim pa drugače. Povedal bom tole, da lahko koalicija ali največja koalicijska stranka podpira ministrico pri vseh teh težavah, ki jih je imela doslej, in vedno vidim, slišim vse od prvega do zadnjega, ko govorite v superlativih. Neverjetno, da niti toliko niste kritični, da bi vsaj tisti mali delček kritičnosti lahko povedali pošteno. Niti toliko niste kritični, ko sami veste, da je bilo veliko veliko napak bilo doslej storjenih. In sami veste, ko se zunaj v avli ali kjerkoli srečamo in pogovarjamo, pa rečete, »res je, ta problem vidimo, ta problem vidimo, vse gre k vragu«, in tako dalje. Tu pa vsi roke gor, glas za to, da ostane koalicija, izključno zato da mine mandat, in vam je čisto vseeno, kako in kaj, kako bo šla država, v katero smer bo šla država, kako bodo ljudje preživeli in tako dalje. Popolnoma vseeno jim je, važno je, da privilegiranci v tej družbi živijo kot bogovi. To je bistveno, da lahko še naprej kradejo, da so ključni ljudje na vseh pozicijah, da se nič ne zgodi tistim, ki so pokradli banke in tako dalje. Da se vrnem nazaj na zgodbo.

Zelo pomembno vprašanje, ki se mi postavi – kdo lahko trdi, da je v korist otroka, da se razbije družinska skupnost, v kateri otroci živijo? Danes je to temeljno vprašanje. In na to odgovora ni bilo. Ali so stari starši problem v celi tej zgodbi? Ali mi moramo otroka, koroška dečka braniti pred starimi starši, ker sta koroška dečka živela pri njih tri mesece in sta se imela prekrasno. / oglašanje iz dvorane/ Pa saj ste videli, saj ste pa malo, hudič, spremljali zadevo, kaj se je dogajalo, se opravičujem za izraz. Ste pa ja spremljali pa ste videli, za kaj gre. Ampak vam to ne pomeni nič. Mi sedajle moramo koroška dečka braniti pred starimi starši. Pa to ni normalno. To ni normalna družba.

Poglejte, zelo zanimivo je, kar se meni zdi zelo pomembno, da se je danes zgodilo točno to kar se je zgodilo na prejšnji interpelaciji, ko smo govorili o tem problemu. In gospa Romana Tomc, ki zelo dobro pozna socialno politiko, sedaj je evropska poslanka, je zapisala naslednje na svoj blog, bom citiral: »Ministrica je prestala interpelacijo. Rezultat 43 »za« interpelacijo in 38 »proti« je sicer Pirova zmaga,

ampak pravila so pravila. To seveda ni bila odločitev o njenem dobrem ali slabem delu, ampak preizkus trdnosti koalicije.« Tako kot je danes to. »Ta je ob političnem preračunavanju pokazala večjo šibkost, kot bi si želela. V času, ko potrebujemo trdno in enotno Vlado z vizijo in jasnim gospodarsko-socialnim programom, je to slaba popotnica za prihodnost Slovenije. V svojem nastopu, je ministrica porabila največ časa«, zdaj pa poslušajte, »za obtoževanje predlagateljev interpelacije, preostanek pa je namenila predstavitvi dela ministrstva, s poudarkom na prihodnjem programu dela. Odgovorov na očitke interpelacije je bilo bolj malo.« Točno tako kot danes, evo pogledajte, zadeva se pojavlja, kot da bi jo preslikal. In nadalje je zapisala: »So pa zato kar deževale obljube, kaj vse bodo na ministrstvu v naslednjih mesecih še naredili. Ministrica tudi ni skoparila s samohvalo glede zaslug pri zmanjševanju brezposelnosti in zagotavljanju socialne države. Pohvalila se je tudi z najnižjo stopnjo neenakosti, kar bi nas moralo pošteno skrbeti. Vendar dosedanje delo ministrice kaže na to, da ima smolo pri izbiri projektov in težave pri uresničevanju svojih idej. Besede so eno, dejanja pa drugo. Propadlih projektov, neizpoljenih obljub in celo sprenevedanj ter zavajanj, ki si jih je privoščila dr. Anja Kopač Mrak v času, ko je imela vpliv na delo ministrstva, je za celo knjigo. To seveda vzbuja sum, da bo večina tega, kar je povedala v zagovoru interpelacije, ostalo le neizpolnjena želja in izziv za neke druge čase in za drugo vlado.«

Jaz upam, da ste, drage kolegice in kolegi, poslušali to, kar je zapisano. In to smo danes drugič poslušali. Neverjetno. Neverjetno, kako je lahko takšen človek na položaju ministra, kako!? In koalicija trdna; danes so že predstavniki Desusa napovedali, da bodo ministrico podprli, ampak so govorili na pamet. Kaj se je od tistega časa do danes spremenilo s strani ministrice, kakšne stvari so bile urejene, da si je Desus premislil? ampak pri Desusu to tako ni problem, on si premisli, danes govori tako, jutri drugače kot ta koalicija in ta vlada in je čisto vseeno, kdaj bodo upokojenci imeli tisoč evrov pokojnine, in pač glejte ... In zdaj seveda ker se bliža volilna kampanja, kaj mislite? Spet so v ospredju, spet bodo zdaj vlagali neke rešitve in tako dalje in tako naprej. Vsa leta, kar so bili pa v koalicijah, katerih koli, pa od njih bore, bore malo. Velike besede, rezultatov pa nikakršnih.

No in pogledajte, zanimivo je tudi to, kar se mi zdi prav, da to vidite. Mislim, da poznate to zgodbo, mislim da jo lahko tudi preberem, Komisija za peticije ter za človekove pravice in enake možnosti: »Anja Kopač Mrak naj nemudoma odstopi, Pahor in Cerar sta ravnala strahopetno. Člani in članice Komisije za peticije ter za človekove pravice in enake možnosti, ki ji predseduje Eva Irgl, so na nujni seji v Državnem zboru obravnavali točko z naslovom Kršitve

človekovih pravic s strani državnih organov v primeru koroških dečkov. Koalicija je sejo popolnoma ignorirala, stranki SDS ter Gibanju za otroke in družino pa očita, da pritiska na sodišče. Ob tem so vladajoči očitno pozabili, da je Ustavno sodišče že pred dvema mesecema razsodilo, da so bile starim staršem grobo kršene človekove pravice. Na seji so navzoči praktično soglasno obsodili (ne)ravnanje oziroma ravnanje predsednika Vlade Mira Cerarja in ministrice Anje Kopač Mrak v zadevi koroških dečkov, čeprav je Ustavno sodišče že pred časom odločilo, da je bil odvzem koroških dečkov starim staršem nezakonit in da so bile kršene osnovne človekove pravice.«

In gospa ministrica in ta koalicija in vsi tisti, razen SDS, Nove Slovenije trdite, da je vse okej, da nič ni narobe. Da ministrica ni naredila nič narobe, da je odločala v skladu s svojimi zakonskimi pravicami in dolžnostmi. Ne ... Glejte, danes smo predstavili ne vem kolikokrat argumente, kaj vse je bilo narobe in kje bi ministrica morala ukrepati drugače, pa ni in naredila ni nič. Zagovarjala je tisto, kar je bilo narobe in to ni normalno. In vas koalicije ne razumem, kako je mogoče – samo zaradi tega, da obdržite koalicijo, boste vse naredili, da bo ministrica ostala, ker sicer bodo šli esdejevci iz Vlade. To je dejstvo, to je jasno. In to ni normalno. To ni normalno za naš narod, za ljudi, ker niste bili za to izvoljeni od ljudi. Bili ste izvoljeni za ljudi od ljudi za to, da boste zagovarjali njihove interese, njihove želje in njihove potrebe. Vsi skupaj smo bili za to izvoljeni. In prav bi bilo, da bi koalicija tokrat enkrat pa resnično zbrala svojo moč, pa rekla: »temu moramo narediti konec, stop«, sicer bo največja vladna stranka videla, kam jo bo pripeljala ministrica za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti s svojim nedelom ali pa s svojim slabim ali pa pokvarjenim delom.

In še, tukaj je napisano, torej da zaključim tole, kar sem želel prebrati: »Gre za niz kršitev in zlorab osebnih podatkov, pa tudi za zlorabo socialnega dela v politične namene, dejanja obsoja Donko. Po njegovem mnenju je Anja Kopač Mrak osebno odgovorna za primer koroških dečkov, saj je javnost zavajala z besedami, da jo je ministrstvo izločilo iz postopka, a je vseeno podprla poteze svojih podrejenih, kar je jasen pokazatelj, da je bila z vsemi postopki seznanjena. Ker se je s primerom osebno seznanila, je tudi strokovno odgovorna.« ... »Na seji komisija o sklepih ni mogla odločiti, prisotni pa so se strinjali, da mora ministrica Kopač Mrakova nemudoma odstopiti, in to zato, da bo na njen položaj prišel nekdo, ki bo imel človeški etični čut in bo upal storiti ta odločilni korak, da bo otroka vrnil v njeno edino pravo družino.«

In torej, kolegice in kolegi, vidite, da pa le ni vse tako, kot trdite, kot razlagate, kot zagovarjate, da je cel kup odprtih vprašanj, na katera v sedmih urah danes in na prejšnji interpelaciji nismo dobili odgovora. In za vas bi

moralo biti pomembno, da odločate na podlagi argumentov, ne pa tako, da obdržite vlado in ostanete v parlamentu. To je napaka, to je narobe, to je narobe svet!

In zdaj pogledajte, imam še, mislim da dovolj časa, da ... Zdajle vam bom pa še citiral eno zelo pomembno zadevo – sicer nerad berem, rajši govorim brez papirjev, ampak tu je tako dobro strnjeno napisano, so napisane določene stvari, da je prav, da jih preberem, da ne bi česa slučajno pozabil. In gre namreč za dokument pravapeticija.com, 23. 11. 2016: Odstop ministrice Anje Kopač Mrak. In tukaj piše naslednje: »Ta peticija se piše kar sama. Zahteve po odstopu ministrice za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti dr. Anje Kopač Mrak prihajajo tako iz levih kot desnih krogov. Iz krogov revnih, pa tudi bogatih. Strokovnjakov s področja socialnega dela ali zgolj tistih, ki so Ljudje. Predaleč je šlo in predolgo traja, žrtev neurejenih razmer pa je čedalje več. Revni nismo samo levi ali samo desni. Samo lenuhi in/ali brezdelneži. Niso se vsi rodili v enakih razmerah. Štartna pozicija je za vsakega malce drugačna. Spremenili smo se kot družba. Revščino smo preprosto dopustili. Jo posredno uzakonili. Kot taro, neprijeten ostanek napredka večine. Nujno zlo.« ... »Revščina v Sloveniji je postala naš vsakdanjik. Deložacije niso več izjema, prej pravilo. Socialno ogrožene osebe so trajni problem. Centri za socialno delo jim pogosto odrekajo mnogokatero pravico, o pritožbah ministrstvo odloča tudi po več kot tri leta.« Ali se vam zdi, dragi kolegice in kolegi, to normalno? Ali je to normalno? In nadaljuje: »Zavodi za zaposlovanje jih nemalokdaj nezakonito črtajo iz evidenc brezposelnih oseb. Nezaposlenost se (navidezno) manjša bolj kot posledica ugodnejših razmer na mednarodnem gospodarskem področju, migracij delavcev v tujino, črtanja brezposelnih iz evidenc, celo socialno ogroženih, ki posledično ostanejo brez slehernih sredstev za preživetje. Kakšni so stroški vseh teh uradov za delo? Stroški delavnic za nezaposlene? Koliko milijonov smo zapravili in kaj za to dobili? S kakšno pravico smo nezaposlene razdelili v različne pogoje pri pravicah glede na stalno prebivališče (zahodna/vzhodna regija – od kdaj se delimo na ti dve regiji?)? Kakšen je učinek vseh teh projektov? Kakšen je izračun? Kako je z delovno zakonodajo? Še vedno se nam dogaja suženjstvo. Še vedno toleriramo prostitucijo, a je hkrati ne legaliziramo. Delovne inšpekcije očitno ne delujejo. Prostih študentih del je še vedno več kot navadnih.« ... »Hkrati iz študentskega dela delamo delavca, ko ta še študira. Neurejeno področje že leta in leta.« ... »Pokojninski sistem je kaotičen – nihče ne ve, za kaj se bori in kaj ga čaka, upokojenci pa so s svojimi prejemki ne morejo več preživeti. Prepuščeni samim sebi? Kako je z oskrbno ostarelih? Kako je s prostovoljnimi delom, s plačilom le-tega kot dodatkom za aktivnost v času brezposelnosti? Le za izbrane? Tukaj sta

seveda tudi koroška dečka. Zaenkrat velja odločitev prvostopenjskega Upravnega sodišča in ta je za ministrstvo naravnost sramotna. Je bilo tega treba? Se ni dalo urediti drugače? In, če se je že zgodilo, se res ni dalo urediti kako drugače, da ne bi prizadeli starih staršev? Se ni dalo počakati do dokončne ureditve situacije? Se je res tako mudilo?« ... »Je bilo res treba otoka odpeljati v času, ko sta bila v vrtcu? Je to človečno?« In spet se vam zdi, da nič ni narobe in še naprej podpirate ministrico. Neverjetno. Neverjetno! Tukaj je še kup malih, osebnih zgodb ljudi, ki se izgublajo v tokovih socialnega sistema, ki očitno kolapsira. Neuspešni projekt tako imenovanih vrednostnic. Neuspeh pri razvpitem projektu tako imenovanega odpisa dolgov. Sam sem socialno ogrožen in imam dolgove. Skrbno sem pregledal svoje možnosti: niti enega samega centa mi ni bilo mogoče odpisati. Ko sem o tej novici bral na forumih, pa so mi zavidali, češ da sem lenuh, da drugi plačujejo zame. Sramotno zastavljen projekt pomoči pri nastanitvah deložiranih družin. Enajst stanovanj? Koliko jih je medtem pristalo dobesedno na cesti?« In nadaljuje: »Subvencije tržne najemnine. Šele ko jim je požugalo Ustavno sodišče, so se streznili in ugotovili, da so naredili nekaj narobe. Kdo bo plačal vso škodo, trpljenje in žalost, skrbi in odrekovanja vsem tistim, ki so že ob uvedbi sprememb subvencioniranja opozarjali, da tako ne bo šlo, da tako ni prav? Kdo je odgovoren? Pa tako malo je bilo potrebno. Ne sprejeti nečesa, kar se da. Kar ni možno. Ker bo ta odločitev za nekatere usodna. Kdo nosi odgovornost za vse tiste, ki so pristali v dolgovih ali so celo v postopku deložacije? Kdo je kriv? Bili so opozorjeni na to, kaj se bo zgodilo. Kje so pravice ljudi, ki so vplačevali v pokojninski sklad, danes pa zanje to ne velja nič? Je res treba pravico iskati na Evropskem sodišču za človekove pravice, da dokažeš svoj prav? Je res tako težko razumeti človeka, ki je vplačeval v dobri veri, da ravna prav? Če ni po njegovo, kaj je torej po vaše: butelj ali goljuf? Oboje? Koliko je nepotizma v kadrovanju na vodstvenih položajih, ki jih pokriva ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti? Koliko je direktorjev centrov za socialno delo ali uradov za delo, ki so člani ali simpatizerji stranke SD? Naključje? Je MDDSZ prešlo v trajno last SD-ja, pa ste nas o tem pozabili obvestiti? Ali sploh še koga poslušate? Vam je vsaj malo mar za ljudi?« Ali se ne bi nad tem tekstom zamislili? Jaz mislim, da bi se morali. Nihče ne trdi, da je ministrica dr. Anja Kopač Mrak kriva za vse to. Je pa ministrica. In je za vse to nesporno odgovorna. Najmanj objektivno. Kot ministrica, pristojna za ta resor. Naloga odgovornosti kot take pa je, da odgovornost prevzameš ali pa ne. Osebni dohodek, ki ga sleherni minister kateregakoli resorja prejema, zajema določeno višino plače za delovno mesto, ker le-to prinaša odgovornost. Ta odgovornost se plača. In ta odgovornost je sedaj na preizkušnji. Dr. Anja

Kopač Mrak in stranka Socialnih demokratov (SD) sta ob napovedani interpelaciji, ki jo je vložila Slovenska demokratska stranka (SDS), podporo preverili pri koalicijskih partnerjih Desus ter SMC. Desus je podporo »prodal« za 20 milijonov evrov za poplačilo uskladitve pokojnin. Klasični akt korupcije. Javno, pred kamerami, sredi belega dne je o zadevi spregovoril zunanji minister naše države. Ali je v zameno za podporo kaj zahtevala SMC, ni znano. Menim pa, da bo v primeru, da bi Ustavno sodišče v primeru Brglez ugotovilo nepravilnosti, Poslanska skupina SD glasovala v njegov prid. Roka roko umije? Kje je Komisija za preprečevanje korupcije? Kje je tu volja ljudstva? Ustava RS, Splošne določbe, 3. člen: »V Sloveniji ima oblast ljudstvo.« Mar res? Preveč ljudi trpi. Ne po svoji krivdi. Preveč ljudi je izključenih. V imenu recesije, kasneje pa racionalizacije smo dobili kakšnih 60–70 tisoč novih brezposelnih na 60 tisoč podlage. V Sloveniji je vse več ljudi, ki so si vzeli življenje, ker v vsej tej bedi in brezupu niso več videli izhoda. Žrtve socialne izključenosti. Žrtve slabega socialnega sistema, ki ne varuje takega stanja pri posameznikih. Revni so praviloma prepuščeni sami sebi, socialne pomoči, redne in izredne, dokazano ne pokrivajo osnovnih življenjskih stroškov. Brez pomoči raznih Botrstev in UP-ornikov bi bil marsikdo že na cesti ali pa bi si vzeli življenje. Mar »socialna in pravna država« pomeni, da imaš stalen prost vstop v karitativne ustanove? Kaj, če se vsi Botri UP-orniki, Karitasi, Anine zvezdice, Rdeči križ in še kdo odločijo, da bodo skupinsko stavkali? Vsak dan bolj se zdi, da so revni žrtev kariere ministrice. Da je sicer uspešna kariera Anje Kopač Mrak bolj pomembna, kot so pomembna življenja in usoda revnih in izključenih. Kakšen človek postavi svojo kariero pred usodo vseh teh revnih in izključenih ljudi? Koliko časa si lahko nekdo vzame, koliko trupel pusti za seboj, da se preizkusi, če je primeren za ministra za socialne zadeve? Koliko žrtev je dopustnih, preden bo nekdo rekel, »dovolj je?« Koliko dni, tednov, mesecev ali celo let še? Revni jih nimajo prav dosti. Nekateri le še dneve. Anja Kopač Mrak, sram naj vas bo. Sram, ker ob vseh kritikah, ki jih ljudje po spletu in drugod izražajo na vaš račun, ne premorete vsej toliko empatije, da bi pokazali vsaj malo sočutja do trpečih. Sram naj vas bo, ker tudi od teh ljudi vsak mesec prejimate (pre)visoko plačo, a si je očitno ne zaslužite.«

Spoštovane kolegice in kolegi. Mislim, da je to pismo oziroma ta zadeva, ki sem jo prebral – ta tekst in prejšnji, ki ga je zapisala gospa Romana Tomc –, dovolj zgovoren, da praktično temu na zaključku te razprave zelo težko karkoli dodaš. Dejstvo je, da smo prosili, da smo naredili čisto vse, da bi dobili ustrezne odgovore na našo interpelacijo, ampak temu ni bilo tako, se ni zgodilo nič. Kar ste se od zadaj dogovorili v koaliciji, da boste raje obdržali koalicijo in to vlado, kot pa da bi sprejeli

ustrezne in kompetentne odločitve, ki bi bile nujno potrebne za to, da bi se stanje na Ministrstvu za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti uredilo, izboljšalo in da bi resnično lahko rekli, da ministrstvo upravlja svojo vlogo v interesu slovenskega ljudstva – tistih najrevnejših in tistih, ki so pomoči potrebni.

Zato jaz mislim, da danes teh odgovorov ne bomo deležni in žalostno je, da imamo tako ministrico, žalostno je, da jo koalicija zagovarja in žalostno je, da v tej družbi zaradi osebnih interesov določenih struktur pač ne moreš doseči ničesar. In zelo jasno je v tem tekstu bilo napisano, kako pomembno vlogo igra ministrica v tej vladi. Ni toliko pomembna stranka SD kot ministrica, ker SD ima svoj vrt prav v tem podsistemu in tukaj črpa svoje volivke in volivce in seveda tudi vprašanje je, kam gre ves ta denar, ki gre v ta sistem, socialni sistem. In to mislim, da bi moralo biti zelo pomembno vprašanje tudi za ostale koalicijske poslanke in poslance in partnerje, da bi se malo vprašali, »ali smo resnično preslišali, ...« – tisto, kar sem tukaj prej prebral –, »... da je sociala postala last Socialnih demokratov?« Mislim, da je to nedopustno, neokusno in tu so sklenjeni krogi in tukaj se lahko denar porablja tako kot kateremu pade na pamet. Tu nobena zakonodaja ne velja. Tu ne velja nobena pravna država in nič. In jaz mislim, da je to nujno treba presekat, ker sicer se bodo te stvari nadaljevale. In videli ste, danes se je torej govorilo tudi, da je samo en tak problem eskaliral. Jaz mislim, da je tak problem podoben eskaliral v Murski soboti, ker mislim, da sem celo o njem napisal en članek in tako dalje, in da je teh problemov veliko. Vendar so skriti. Vendar so skriti in ne pridejo do nas. Nekateri pridejo, ker so ljudje heroji, ker si upajo v javnosti nastopiti in povedati, da so bile kršene njihove pravice. In tokrat je jasno tudi sodišče, torej Vrhovno sodišče s svojo odločitvijo dokazalo, da je temu tako. In jaz mislim, da če se kdo zdaj posmiha ali posmehuje ali smeji, da je z njim nekaj narobe. Zelo. Zelo je nekaj narobe zaradi tega, ker se ne zaveda resnosti te situacije. Ker se ne zaveda resnosti te situacije.

Če smo velikokrat govorili in govorimo, da je otrok naše največje bogastvo, potem bi morali v takih situacijah, ko so kršene tudi otrokove pravice, to sem prepričan po moji oceni, in pa pravice starih staršev s tem nezakonitim posegom, odreagirati temu primerno. Ampak očitno za koalicijo in Vlado so besede eno, ko pa gre za konkretne rešitve, konkretna dejanja, ki bi pa morala pokazati na to, da ne gre samo za besedičenje, da nam gre tudi za konkretne ukrepe, ki bi morali slediti tem besedičenjem, pa nič. To je pa resnično žalostna zgodba, nad katero sem izredno razočaran, tudi sam zelo žalosten, da je temu tako. Predpostavljaj sem in predvideval sem, da bo vsaj stranka SMC tista, ki bo rekla: »Glejte, tukaj pa so šle zadeve predaleč.« In da nam ni ključno, da ostanemo na poziciji, temveč nam je ključno, kako stvari potekajo ali potekajo

zakonito ali potekajo v skladu s tistimi pravili – etičnimi, moralnimi, o katerih govori predsednik Vlade in o katerih je govoril med predvillno kampanjo tudi sedanji predsednik Vlade, torej dr. Miro Cerar.

Zato, spoštovane kolegice in kolegi, mi v Slovenski demokratični stranki smo to že povedali tudi v stališču, da bomo to interpelacijo podprli. Žalosten bom pa zelo in jaz mislim, da bo zgodovina oziroma v prihodnosti dovolj zgovorno pokazano, da tisti, ki danes ministrico podpirate, delate medvedjo uslugo sami sebi in pa tudi njej. Sami sebi in pa tudi njej. In prav tako sem prepričan, da bodo naslednje volitve resnično potem pokazale, kdo je kdo. Ne glede na to, da je volilna kampanja v polnem teku že, mislim, da se bodo ljudje odločili za tiste, ki stojijo na svoji liniji, ki tisto kar obljublajo, tudi storijo in tisto zagovarjajo. In nikakor ne na strani tistih, ki so jih velike besede, dejanj pa od nikoder.

Podoben primer smo imeli v zdravstvu; sedaj ko bi morala biti predlagana zdravstvena reforma do 12., od tega nič in noben se ni zganil in SMC kot najmočnejša stranka je ministrico pokrila brez vsakega problema. Podoben primer, kot se je zgodilo v tem primeru koroških dečkov, ker je ministrica pokrila to zgodbo, kar se je dogajalo v centrih za socialno delo, kjer stvari niso potekale, da ne govorim transparentno, nezakonito in tako dalje, ker je iz tega, kar je sodišče sprejelo, zelo jasno, da so bile kršene ustavne pravice. In jaz mislim, da je to dovolj zgovoren razlog, da bi tisti, ki imate možnost in ki imate vajeti v svojih rokah, tokrat pa le morali odreagirati pošteno, odgovorno do svojih državljanov in državljanov. In dve tretjini svojega mandata ste že na oblasti, kdaj boste to naredili, jaz ne vem. Ali takrat ko vas ne bo v parlamentu ali kdaj. /oglašanje iz dvorane/

In spoštovani kolega, tebe sem poslušal, Jani, zdaj ko si bil glasen spet, ko si svoje »scitiral«, si to dvorano zapustil, niti do konca nisi izgovoril zadnjega stavka, si že letel skozi vrata. In zadnjič si mene ... Pač poskušal o tem govoriti ... In to je žalostno in nekorektno in sicer nima smisla, o tem je brez veze to razpravljati. Vsak pač naredi po svoje. Je pa res, da provokacija je provokacija. Ampak dobro, glejte, ostane pri tej zadevi.

Jaz še enkrat mislim in vas prosim, da danes to interpelacijo podprete, ker mislim, da je popolnoma in zelo kvalitetno argumentirana. In če imate kaj vesti in če vam gre kaj za tiste najmlajše in pa za družine, bi danes to interpelacijo morali podpreti, ker na Ministrstvu za delo in družino rabimo nekoga drugega. Gospa ministrica od mene nima, jaz je ne podpiram več in je ne morem podpirati, ker se mi zdi, da je to vse, kar se je zgodilo v tem času pa tudi v preteklih časih – pa nisem govoril prej veliko o zgodovini –, bilo preveč narobe, da bi lahko še sedela na tej poziciji, kot sedi. Dela pa samo škodo tej koaliciji, našim državljanom in državljanom in tej vladi. In prej kot boste to

spoznali, bolj vam bo koristilo, da boste lahko delali tisto kar ste pred volitvami govorili, da boste delali, v interesu državljanek in državljanov in zlasti tistih naših najmlajših državljanov Republike Slovenije. In seveda na žalost mojega kolega Janija bom zdaj zaključil, ne bom govoril do konca.

PODPRESEDNIK MATJAŽ NEMEC: Gospod Franc Jurša, postopkovno, izvolite.

FRANC JURŠA (PS DeSUS): To ni v moji navadi niti v mojem običaju, ampak tokrat sem moral odreagirati.

Pričakoval sem, spoštovani podpredsednik, da boste odreagirali vi. Vi bi morali kolega Marijana Pojbiča opozoriti, da naj ne žali svojih poslanskih kolegov, kljub temu da pripadajo drugi strani oziroma drugi politični opciji.

To, kar je bilo meni rečeno, je dobesedno žaljenje. Veste, v moji navadi nikoli ni, da bi klofutal poslanske skupine na levi ali na desni. Nikoli tega ne počenjam, tudi posameznikov ne klofutam.

Bi pa rekel sledeče. Jaz sem v tej moji razpravi omenjal vse vlade za nazaj in opozarjal, da naj bi to počele tiste za naprej. In tista vlada, ki ni dala niti enega centa usklajevanja pokojnin leta 2012, je vlada, v kateri je glavno besedo imel minister iz stranke SDS. Enega evra ni bilo za usklajevanje pokojnin.

No, če pa govorimo o bombončkih; spoštovani kolega Marijan, ti dobro veš, bil si poslanec takrat, leta 2008 se je podelilo največ bombončkov. Nobena vlada prej in nobena vlada pozneje ni podelila toliko bombončkov kot ravno ta vlada.

Pa še eno zadevo bi rad povprašal kolega Marijana. Daj mi povej, prosim, kolega Marijan, kaj je to človeški etični čut?

PODPRESEDNIK MATJAŽ NEMEC: Hvala lepa, gospod Jurša.

Jaz sem razumel vaše sporočilo in verjamem, da tudi gospod Pojbič, ki tudi že dviga roko in prosi za postopkovno. Izvolite, gospod Pojbič, beseda je vaša, replika ... / oglašanje iz dvorane/ Postopkovno lahko, gospod Pojbič. Boste postopkovno? Ne. Gospod Pojbič postopkovno, potem pa gospod Jani Möderndorfer.

MARIJAN POJBIČ (PS SDS): Hvala, spoštovani gospod podpredsednik.

Najprej postopkovno samo povem, da sem zelo dobro razumel Franca Juršo, kaj je hotel s tem povedati, in hkrati bi rad povedal, da jaz nisem žalil nikogar, če pa povem tisto kar mislim, pa ne more biti narobe. In če pa kdo sebe spozna znotraj neke zadeve, da sem jaz žalil njega kot osebo, pa mislim, da je to velika napaka in da tega namena nisem imel in tega tudi ni bilo zaznati sigurno ne iz moje razprave, da se je nekdo na takšen način videl v neki zgodbi. Jaz sem samo povedal in jaz mislim, da

je zelo korektno, da je stranka Desus bila v vsaki vladi in dejstvo je, da je v vsaki vladi imela možnost odločati o tem, kako se bo delil denar v proračunu in ali se bo za usklajevanje pokojnin dal denar ali ne.

In še nekaj. Leta 2012, o katerem je gospod Jurša govoril, je bila skoraj 8 % negativna gospodarska rast in bi prosil gospoda Juršo, da tudi to pove, v kakšnem stanju je bila v istem trenutku država in da je bilo treba rešiti javne finance in tudi državljanke in državljanje in predvsem je bilo treba rešiti zato, da so na koncu meseca lahko dobili tudi upokojnenci svojo pokojnino. To je bilo zelo pomembno. In nič nisem takrat imel proti temu, da najdemo način, da bodo tudi v prihodnosti upokojnenci dobili vsak mesec svojo pokojnino, in jaz mislim, da smo vsi skupaj v tem kontekstu delali. Tudi ti in tvoja poslanska skupina in tudi mi, tisti ki smo takrat sedeli v parlamentu. In hvala bogu da smo naredili vse tisto, kar je bilo potrebno za to, da danes država sploh še obstaja.

PODPRESEDNIK MATJAŽ NEMEC: Okej, gospod Jurša, gospod Pojbič, gospod Möderndorfer, če se strinjate, jaz bi dal besedo gospodu Horvatu. V redu? Nadaljujemo, imamo še zadnjega razpravljavca. Ali je kdo od vas, ki vztraja? Gospod Möderndorfer, vztrajate, izvolite. Kaj želite – postopkovno ali repliko? Izvolite, imate repliko; postopkovno ima prednost, zato sem dal njima dvema najprej besedo, verjamem, da razumete. Imate repliko ... / oglašanje iz dvorane/ Vam dajem besedo, gospod Möderndorfer, imate repliko, če želite.

Imate besedo, kar izvolite.

JANI (JANKO) MÖDERNDORFER (PS SMC): Podpredsednik, zelo nenavadno, ampak okej, itak je že vse nenavadno.

Gospod Pojbič seveda me ni razumel, to je dejstvo. Priznam, pa bom zelo na glas povedal: Tudi jaz, kolega, tebe sploh nisem nič razumel, nič te nisem razumel. Še posebej mi pa ni jasna beseda in bom enkrat vesel, če mi jo boš razložil, to pa je »zgodovina prihodnosti«, kaj to pomeni? Jaz sploh ne vem, kaj to pomeni. Bom vesel, ko mi boš to razložil in potem bomo lahko mogoče utemeljeno ali pa, bom rekel, poglobljeno razpravljali. Hvala lepa.

PODPRESEDNIK MATJAŽ NEMEC: Še kdo? Gospod Jurša ali ... Dam vam besedo? Izvolite. Replika ali postopkovno, gospod Jurša?

FRANC JURŠA (PS DeSUS): Replika.

Glede na to, da kolega Marijan trdi, da me ni omenjal, bom rekel takole: magnetogram je treba pogledati in seveda spomnil te bom, da si, mislim da si dvakrat rekel, »Jurša, toliko kolikor si ti povedal danes oslarij, to ne morem verjeti«, v tem smislu. Ampak, veš, jaz sem diskutiral slabih 9 minut ali 10, ti pa si diskutiral 30. Pa ti moram reči, da si dvakrat več povedal kot jaz.

PODPRESEDNIK MATJAŽ NEMEC: Gospod Jože Tanko, postopkovno. Izvolite.

JOŽE TANKO (PS SDS): Hvala lepa za besedo.

Gospod podpredsednik, tole kar se dogaja, ni kaj veliko povezano s točko dnevnega reda. Ni kaj veliko. Se ukvarjate zdaj, kdo je kaj rekel pa kdo je kaj mislil. Nas zanimajo vprašanja, ki so bila prej ponovno naslovljena na ministrstvo in ni odgovorov, mislim da je bilo nekje 15 vprašanj ponovno izpostavljenih. Pričakovali smo po nastopu Suzane Lep Šimenko, ki je v imenu predlagatelja petič ali sedmič ponovila vprašanja, naslovljena ekskluzivno na ministrico, in ni odgovorov. To pričakujemo. Vse to, vsa ta folklor, ki se je zdaj dogodila, je povezana v bistvu s tem, da se preusmeri pozornost na stvari, ki niso temelj. Če želite, gospod predsednik ali pa podpredsednik, organizirati kakšno razpravo v prihodnosti, bomo tudi sodelovali z veseljem. V nedeljo, če je treba. Na 2. januarja pridemo, če je treba, brez problema. Ampak tisto, kar bi radi naredili, pripravite, vložite, mi bomo aktivno sodelovali pri teh stvareh.

Zdaj pa tudi vas prosim, če naslovite eno pobožno željo ministrici, da bi končno le kaj odgovorila na tisto, kar smo ji postavili kot relevantna vprašanja pri tej točki dnevnega reda.

PODPRESEDNIK MATJAŽ NEMEC: Hvala, gospod Tanko, za vaše mnenje in tudi gospa ministrica bo imela sklepno besedo, ampak najprej moramo priti do dr. Horvata, ki mu ravnokar dajem besedo. Gospod Mitja Horvat, imate kot zadnji razpravljavec v tem rednem delu besedo. Izvolite.

DR. MITJA HORVAT (PS SMC): Najlepša hvala, spoštovani podpredsednik. Spoštovana ministrica, ministri, državni sekretarji, poslanke in poslanci!

Če samo mimogrede še odreagiram na zadnje, kar je bilo povedano. Gospod Tanko, do tega je prišlo zaradi tega, ker vaši poslanci niso razumeli vaših napotkov, da bi se danes držali točke dnevnega reda.

Jaz verjamem, da bo ministrica sama odgovorila na temeljna vprašanja, ki so bila postavljena ob tej interpelaciji, kjer vas moram ponovno pohvaliti, napredujete iz interpelacije v interpelacijo vsak dan in vsakokrat je boljša od prejšnje. Tako da moram začeti nekoliko drugače, da samo v niansah so določene stvari, ki jih pravzaprav ne razumem in verjamem, da bo spoštovana predstavnica predlagateljev to v nadaljevanju, preden ali po tem ko bo ministrica odgovorila na vprašanja, ki so bila postavljena med današnjo razpravo ... Namreč, na čem utemeljete očitek ali stališče za nesorazmeren poseg? To je moje vprašanje nazaj. V čem je bil ta poseg, ki ga očitata ministrici, nesorazmeren? V drugem nimam težav in razumem, da ste se postavili na stran starih staršev. Gre za pravico,

ki jo je tudi Vrhovno sodišče pri svoji sodbi uporabilo, to je korektno navedeno, se pa bojim, da je bilo nekaj morda napetih interpretacij tega osnovnega dejstva.

Namreč očitati ministrici, da ni izpostavila prejšnjega stanja, je nekaj, kar tudi iz sodbe Vrhovnega sodišča izhaja – enostavno ni bilo mogoče. Da je ministrstvo pri tem primeru ravnalo morda nekoliko nespretno, počasi ... Razlogi za to so samo na strani ministrstva in samo ministrstvo nam bo lahko odgovorilo seveda na ta vprašanja. Ni moj namen, da bi na tem mestu nastopil kot odvetnik ministrice, ker verjamem, da to ni potrebno, ker ministrica zna svoja stališča in ravnanja dobro obrazložiti sama. Zato seveda ostanimo tukaj, kjer je zelo pomembno: na eni strani stari starši, njihova pravica in na drugi strani otroci. Tudi zaradi tega smo imeli mnogo podatkov, ki jih imamo danes pred seboj v varovani obliki in o njih seveda ne moremo in ne smemo razpravljati na za javnost odprtem delu obravnavanja.

Jaz verjamem, tako kot sem verjel ob prejšnji interpelaciji, tako kot sem v javnosti tudi že pojasnil, da obstajajo utemeljeni razlogi, zakaj je bilo zaradi interesa varstva otrok potrebno in pomembno, da je center za socialno delo in da je ministrstvo reagiralo in odločilo tako, kot je odločilo. Sama pravna pot in očitki o tem, da je ravnalo nezakonito – v tem delu moram korigirati, ker mi je zadnjič ostalo pri prejšnji interpelaciji premalo časa, pa si lahko danes to privoščim. Dvomesečni rok je instruktorski rok. Pričakujemo, da seveda ministrstvo takoj odloči o zadevi, najpozneje pa v dveh mesecih. Več kot očitno ne bi bilo dveh interpelacij; če bi šlo za enostaven primer, bi dva meseca lahko in morala zadostovati za ministrstvo, da odloči o sami zadevi. Vendar pa to ne pomeni, da ministrstvo ne more odločiti in kot vemo, ministrstvo tudi je odločilo o sami zadevi, kar je omejevalo Vrhovno sodišče pri odločitvi in seveda glede vzpostavitve v prejšnje stanje ni moglo odločiti. Preprosto najprej zato, ker je to predmet drugega postopka, ni vezano na ta postopek, kjer se je ugotavljalo kršitve pravic starih staršev. Zato je pravzaprav zelo zanimivo za nas vse, ki smo se pripravljali na to sejo in ki naj bi seveda tudi sledili in od ministrice dobili tudi pojasnila – ne v popolne detajle, ampak tako kot je pri nas zelo pogosto v navadi –; na eni strani imamo posebno varstvo otrok, v teh primerih celo zelo ranjena, ne samo ranljiva otroka, in na drugi strani imamo po tem kar smo lahko v javnosti videli, tudi ranjeno staro mamo in starega očeta.

Kaj je bilo? Ali so bile odločitve pravilne ali ne? Pravzaprav občudujem vaš zanos, da si upate soditi, zlasti glede na to, da vem, na čem so utemeljene vaše vrednote in vaša stališča, interesi, ki jih zastopate. Če pogledam malo bolj politično na samo zadevo, je zadeva precej jasna. Pred nami je zahteva, ki jo imamo vedno znova na mizi, na dnevnem redu na sejah odborov in tudi Državnega zbora. In tudi v tem

delu je ministrica lepo napovedala, da tudi v družinskem zakoniku predvidevamo, da bodo tudi stari starši imeli pravice, da bodo lahko skrbeli za svoje vnuke, da jih bodo znotraj družinskih razmerij lahko seveda imeli pri sebi in da bodo za njih nosili tudi polno odgovornost, za njihovo vzgojo in oskrbo. Ker je to predmet neke kasnejše razprave, se bom tukaj ustavil in seveda takrat povedal, kaj si glede takšnega predloga mislim. Ampak enostavno, pred seboj imamo in jaz dvomim, da gre samo za vprašanje interpelacije zoper ministrico, da bi ministrica bila navsezadnje tako moteča, kot ste danes v razpravi predstavniki in ostali predlagatelji pravzaprav izražali glede ministrice.

Zagotovo gre za zelo zahteven resor, zelo zahteven resor zlasti v razmerah, kot je kolega Jurša lepo tudi že pred menoj govoril o tem. Zelo zahtevne razmere, v katerih moramo enostavno reagirati. Kot veste, v Stranki modernega centra nenehno naslavljamo na ministrico, na ministrstvo, na Vlado vprašanja, kako bomo razrešili vprašanja. Vprašanja, ki so utemeljena na socialni državi. Verjamem, da imamo v pripravi in nekaj tudi že na mizi kar nekaj rešitev, kako odgovoriti na ta osnovna vprašanja v naši družbi. Kako poskrbeti za tiste, ki niso dovolj srečni, da bi bili v tistem delu, kjer lahko skrbijo sami zase? Kako poskrbeti, da bodo znotraj mehanizmov, znotraj navsezadnje tudi proračunskih sredstev, kot je bilo danes že večkrat omenjeno, tudi kar znatnih proračunskih sredstev, s katerimi razpolaga Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti, da bodo prišla do tistih, ki ta sredstva potrebujejo? Tukaj podpišem vsako besedo, ki ste jo na tem področju predlagatelji izgovorili. Resnično to pričakujem in to je recimo ena taka moja – če je prej gospod Tanko rekel, naj še jaz rečem – pobožna želja, da bi ministrstvo storilo vse, da sredstva, ki so namenjena ljudem, do ljudi tudi pridejo.

Verjamem, da so še zaloge, verjamem, da je dovolj izzivov in verjamem, da gre za nekaj kar v ekonomiji radi poimenujemo za notranje rezerve. Jaz verjamem, da v Republiki Sloveniji ni nobene potrebe, da imamo ljudi, ki živijo pod pragom revščine. Verjamem, da ni nobene potrebe, da je kdorkoli v Republiki Sloveniji lačen. Seveda pa je naše, da poiščemo te ljudi, da najdemo mehanizme in da denar, ki je namenjen za socialne zadeve, tudi pride do tistih, ki so pomoči potrebni. Da seveda spodbudimo tiste, ki so sposobni delati, ki bi radi delali, da lahko poskrbijo zase in da seveda tisti, ki lažje ustvarjajo, del tega kar ustvarijo, namenijo tudi v te namene. To je pa seveda trdo delo, trdo delo in naša resna odločenost. Ali bomo delali za dobro ljudi ali bodo ljudje tam nekje na koncu, tako kot se tudi v Evropi pojavljajo čedalje pogostejše ideje o tem, da pač ljudje pridejo nekje tam na koncu, najprej moramo poskrbeti za ene večje stvari. Približno veste, na kaj namigujem in zdaj ne bom o tem govoril. Ampak če kaj, si Stranka modernega

centra seveda prizadeva, da bi dosegli stanje, v katerem bi sleherni v Republiki Sloveniji živel človeka dostojno življenje. Če za kaj, smo v politiko vstopili za to, da povrnemo dostojanstvo.

In tukaj seveda prošnja ministrici – ni treba danes odgovoriti zaradi tega, ker imamo interpelacijo pred seboj s tremi osnovnimi točkami, zato seveda ta del glede centrov za socialno delo, ki delujejo na podlagi javnega pooblastila in nad delovanjem katerih bdite, srečno roko pri reorganizaciji, ki jo pripravljate – naj bodo razbremenjeni administrativnega dela, računovodskih opravil, naj se ukvarjajo s tem, čemur so bili namenjeni takrat, ko smo jih še v Socialistični republiki Sloveniji ustanovili, da bodo lahko zaznavali in pomagali ljudem. Denar pa namenimo tistim, ki so pomoči potrebni. In kar se tiče same interpelacije – ne vem, v čem je odgovornost pri politizaciji centrov za socialno delo.

PODPRESEDNIK MATJAŽ NEMEC: Hvala lepa vsem razpravljavcem. Replika, gospa Anja Bah Žibert.

Izvolite.

ANJA BAH ŽIBERT (PS SDS): Hvala lepa.

Po teh novoletnih željah gospoda Horvata bi ga spomnila samo na nekaj in želim, da mi tudi odgovori, sicer naj se opraviči. Izjavil je, da poslanci Slovenske demokratske stranke nismo govorili o vsebini. Prosim, da si pogledate magnetogram, lahko tudi prekinete sejo in boste pogledali, o čem smo govorili poslanci Slovenske demokratske stranke. Prav tako je dejstvo, da poslanec obrača ta svet ali pa parlament narobe. Sprašuje opozicijo, kaj smo zapisali v interpelaciji, hkrati hvali ministrico, ki pa ni odgovorila na eno naše vprašanje. Gospod Horvat jaz mislim, da bi bilo veliko bolj prav, da ko nekdo vloži interpelacijo, da dobi za to odgovore. In še nekaj. Res je, govorili ste, da so vrednote v tem Državnem zboru zelo različne. Najine so dejansko zelo različne. Zame je to, da Vrhovno sodišče ugotovi kršitve človekovih pravic, huda zadeva in je ne morem podpirati, vi jo lahko. Zame je to, da nekdo na tiskovni konferenci sodeluje in za to nima nobene pristojnosti, da bi pogledal v osebne podatke otrok, katere ste izpostavljali, in te družine, je zame zelo huda kršitev, za vas ni. Tudi tukaj se najine vrednote zelo, zelo razlikujejo. Dejstvo je tudi, da je oseba, ki je vodila center za socialno delo, aktiven član SD-ja in je bil že premeščen na drugo delovno mesto, potem ko je odstopil; tudi to zame ni vrednota. Očitno za vas je. Skratka, zelo zelo veliko razlik je med najinimi vrednotami. Jaz samo upam, da takšne vrednote, kot jih vi danes zagovarjate, res ne bojo prednjačile v tej državi.

PODPRESEDNIK MATJAŽ NEMEC: Hvala lepa.

Poslanska skupina SMC ugotavljam, da nima več časa za razpravljati, tako da če se strinjate,

bi jaz nadaljeval z delom in bi zaključil ta del, redni del razprave.

Prehajamo v sklepni del razprave, v katerem dobita besedo še ministrica ter predstavnica predlagatelja interpelacije.

Najprej dobi besedo ministrica za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti dr. Anja Kopač Mrak.

Izvolite, gospa ministrica.

DR. ANJA KOPAČ MRAK: Hvala, spoštovani podpredsednik, za besedo.

Od devetih do sedajle, niti ne bom računala, lahko ugotavljam, da se s predlagatelji interpelacije strinjam v dveh, verjetno pomembnih točkah. Prva je, da je ključna otrokova korist in da je ključno vodilo vseh državnih organov, tudi mene osebno in to vam zagotavljam, otrokova korist. Druga taka pomembna točka, ki je bila danes izpostavljena, je, da je treba pravnomočne sodbe spoštovati in tudi odločitve Ustavnega sodišča. Prvi zakon, ko sem nastopila kot ministrica, prisegla mislim da sem marca, 23. 5. 2013, je vlada takrat Alenke Bratušek sprejela zakon – oziroma takrat ga je že Državni zbor –, to pomeni, da je bil prvi zakon, ki smo ga na ministrstvu pripravili, tehnični zakon, ki je razveljavil neustavne določbe Zujfa. Če se spomnite, drage poslanke in poslanci SDS, takrat ste z Zujfom posegli v pokojnino ene izmed kategorij; 26 tisočim ljudem ste čez noč vzeli pokojnino na neustaven način. In prvi zakon, ki sem ga kot ministrica za delo prelagala in ga je takrat takratna vlada sprejela, je bilo prav to. Zaradi tega, ker je treba odločitve Ustavnega sodišča spoštovati.

Drugo, neizmerno smo se trudili za priznavanje človekovih pravic vseh, pa je vaša stranka na nekaterih najbolj bolečih temah naše zgodovine, verjetno skupne – ali so to izbrisani pa potem, če pogledamo, tudi vprašanja istospolnih –, temu vneto nasprotovala. In tudi ja, tudi v primeru sodbe, o kateri danes govorite in sem tudi v uvodu povedala, spoštujem odločitev Vrhovnega sodišča. Po drugi strani pa je treba jasno povedati, da Vrhovno sodišče, ki bi lahko, pa ni, ni odločilo o tem, da je treba otroke takoj vrniti na dom babice in dedka, bi lahko to odločilo. Hkrati me vi pozivate, da naj nemudoma zagotovim, da se otroka vrneta k babici in dedku. Sicer ne vem, v kateri državi živimo; prosim, povejte mi, po katerem členu imam to moč, da to naredim, četudi Vrhovno sodišče ni naredilo tako. Dejstvo je, da je sodišče odločalo v tej sodbi o pravicah babice in dedka do družinskega življenja in je pritrdilo in povedalo, da je bil prekomeren poseg v njune pravice. Po drugi strani pa je Vrhovno sodišče v sodbi zelo jasno večkrat povedalo, da ni ugotavljalo morebitnih kršitev pravic otrok kot tudi ne njihovih koristi. Pravnomočnost konkretne odločitve o posegu v pravico do družinskega življenja je ustavna vrednota, ki pa ne more biti absolutna, kadar je treba glede na okoliščine posameznega primera dati prednost načelu

največje koristi otroka zaradi spoštovanja njegove osebne dostojanstva in drugih človekovih pravic.

Dejstvo je, da v zvezi z interpelacijo, drugo po vrsti, je večina stvari enakih kot je bila junija. Takrat ste dobili celovit odgovor, takrat sem vam odgovarjala na vsako postavljeno vprašanje. Danes vam odgovarjam v uvodu, sedaj vam odgovarjam, ampak saj – jaz imam občutek glede na vse to, ko poslušam, da živimo v dveh različnih državah. Če samo nekaj takih insertov. Pravite, da so centri za socialno delo organi v sestavi ministrstva in da seveda zato moram posegati. V pisnem pojasnilu večkrat povedano, da so centri za socialno delo samostojni javni socialnovarstveni zavodi in niso organ v sestavi. Niso policija, niso inšpekcija. Pa tudi, ne boste verjeli, tudi socialnemu inšpektorju ne morem v konkretnem primeru reči, »tako in tako boš odločil, tako in tako boš naredil«.

Drugo. Slišali smo, da na tiskovni celo predstavniki centrov za socialno delo govorijo nekaj zato, da šefico pokrijejo. Govorimo, da je gotovo zanje boljše, da otroke ... In sodite o tem, kaj je otrokova korist in kje je za koga boljše. Jaz pač ne živim in ne želim živeti v državi, kjer se šefico pokriva po vaši logiki, kjer na nek način verjamete, da lahko poslanke in poslanci ali morda tudi sosedje odločajo o tem in vedo, kaj je največja otrokova korist, mimo odločitev sodišča, mimo centrov za socialno delo, ki so pristojni za to, da presojujejo, kaj je v otrokovo korist. In ja, živimo v državi kjer ima vsak možnost pravnega varstva in sodišča odločajo o tej zadevi. In ne, še več – želite, da vam pojasnim vse to, kljub temu da imate vse napisano. In kaj je to drugega kot šov?! Želite, da pojasnim, kljub temu da veste in da sem večkrat povedala, da me je Vlada Republike Slovenije ... Zaradi tega, ker je isti odvetnik babice zahteval, da se izločim zaradi zakonitosti in pravilnosti postopkov, sem to storila, da ne bi morda, ker bi rekla vejico preveč v Državnem zboru kot politik, zaradi tega padle vse sodbe. Ja, to je zakonitost in pravilnost, ampak vi vedno znova me pozivate, da naj se opredelim, da naj pojasnim. Pa če govorimo najbolj o na primer osnovnih institutih – odvzemi roditeljske pravice; večkrat, v uvodu sem pojasnila, zdaj zopet. Zakaj ni bila odvzeta roditeljska pravica? Ne vem, ali vi veste, kaj se je dogajalo? Morda je pa bila očetu začasno odvzeta. Ali vi veste vse to?! Od kje veste vse to?! In kdo, ali vi ste tisti, ki boste presojali? Ne, to presoja sodišče. In sodišče ni presodilo o odvzemu roditeljske pravice, pa je bila celo dana pobuda, da naj o tem odloči. Skrbnik je, govorite, da je bila napaka, zaradi tega ker skrbniki niso bili, ker bi morala biti babica in dedek. Jaz ne vem, potem pa hkrati preberete tisti drugi del, ki govori, »razen, če to ni v otrokovo korist«, in pa, »center za socialno delo odloči drugače«. Ja, verjetno je odločil drugače. Ampak, vse to imate napisano, ampak ne, vedno znova eno in isto.

Očitata mi v osnovi odgovornost za dogodke, ki so se večinoma zgodili, preden sem bila jaz ali ministrstvo s tem seznanjeno. Ja, 25. 3. je babica poslala pismo in ministrstvo je zaprosilo CSD za pojasnilo. Tega smo prejeli 31. 3., 30. 3. sta bila otroka odpeljana iz vrtca, 1. 4. sem zahtevala, sem v bistvu na podlagi tega izdala prošnjo, če lahko socialna inšpekcija preveri postopke.

Drugič, pooblastilo varovati koristi otrok v družinskih zadevah imajo centri za socialno delo, ki so pri vodenju upravnih postopkov samostojni. Za odločitve centrov odgovarjajo direktorji.

Tretjič. Minister je odgovoren za delovanje sistema kot celote, nima pa pravice arbitrarno posegati v postopke, ki jih vodijo centri za socialno delo. V konkretnem postopku me je Vlada izločila.

Četrtič. V konkretnem primeru je šlo za zaščito koristi otrok in ne odraslih oseb. Noben postopek do zdaj še ni pokazal, da center pri svojem ravnanju ni zasledoval največje koristi otrok. Koristi in pravice otrok morajo vedno biti pred koristmi in pravicami odraslih oseb. Koristi obojih, žal, niso vedno skladne.

In še petič. Postopki, tako upravni kot sodni, glede konkretnega primera večinoma še potekajo in niso zaključeni. Izkoriščanje konkretnih postopkov, ki se vodijo za zaščito koristi dveh otrok, v fazi, ko je še vedno več vprašanj kot odgovorov, z namenom doseganja političnih ciljev – še vedno pravim, da gre za politično manipulacijo.

Spraševali ste, kaj je bilo narejeno v vmesnem obdobju. Pa vseeno, morda še enkrat: danes je Vlada sprejela družinski zakonik. V Državnem zboru ste sprejeli Zakon o preprečevanju nasilja v družini, v ponedeljek boste sprejemali zakon o socialnovarstvenih prejemkih, ki bo bistveno spremenil na področju denarne socialne pomoči, varstvenega dodatka. V javni razpravi je paket treh zakonov, Zakon o delovnih razmerjih, Zakon o inšpekciji dela in Zakon o urejanju trga dela. Zakon o reprezentativnosti sindikatov čaka na uskladitev tudi z delodajalci in pripravo zakona o reprezentativnosti delodajalskih organizacij. Naslednji teden bodo sprejeta pravila Ekonomsko-socialnega sveta, ki se bodo spreminjala prvič po 22 letih, odkar imamo Ekonomsko-socialni svet v naši državi. 15 večgeneracijskih centrov bo v kratkem izbranih na razpisu še v tem mesecu. Reorganizacija, zakon bo dan v naslednjem tednu v javno razpravo.

Ja, dragi poslanci, predlagateljica opozicije, vse to je bilo narejeno od junija, ko sem se zagovarjala glede sistemskosti ukrepov, ki so na tem širšem področju ministrstva in to sem vedno pripravljena pojasnjevati, vsako podrobnost o konkretnem primeru. O koristih otrok si pa ne drznem, da vem in ne želim razglablјati, kaj je največja otrokova korist, ker verjamem, da je tako prav.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima predstavnica predlagateljice interpelacije, gospa Suzana Lep Šimenko.

SUZANA LEP ŠIMENKO (PS SDS): Najlepša hvala za besedo, predsednik. Lepo pozdravljeni še enkrat, verjetno danes zadnjič ali pa tudi ne.

Centri za socialno delo niso organi v sestavi ministrstva. Tega jaz osebno kot predlagateljica nisem rekla. Sem pa rekla, da je socialna inšpekcija posredno, in sicer pod inšpektoratom Republike Slovenije za delo, organ v sestavi ministrstva. To pa sem rekla, kar nekajkrat sem to ponovila.

Spoštovana ministrica, jaz mislim, da je bila ta interpelacija danes, ponovna interpelacija, zaradi istega primera potrebna. Da je bilo v vmesnem času dodatno argumentirano in potrjeno to, na kar smo opozarjali že v prvi interpelaciji. Namreč, 19. oktobra je bila javno objavljena sodba Vrhovnega sodišča. Spoštovana ministrica, kaj je bilo takrat, kaj je s sodbo Vrhovnega sodišča nastopilo? Bilo je pravnomočno potrjeno, da je bil odvzem otrok starim staršem nezakonit, pravnomočno, in da so bile starim staršem kršene z ustavo varovane človekove pravice. In nenazadnje, ko vemo, da gre za kršenje z ustavo varovanih človekovih pravic, vemo, da bi v normalni državi ministrica odstopila ali bi jo k temu pozval predsednik Vlade. Ampak seveda predsednik Vlade tega ni storil, čeprav je sam povedal pred prvo interpelacijo, da je tukaj mogoče zaznati določene vidike objektivne odgovornosti. Ampak glede na to, kar smo že slišali pred volitvami, kako so se poudarjala načela pravne države, kako se bodo dvignili etični, moralni standardi te vlade in glede na stanje danes, kaj se dogaja, to seveda ni več za nas nobeno presenečenje.

Spoštovana ministrica, ne gre zgolj za to, kaj ste naredili. Gre tudi za to, česa vi niste naredili in kaj ste opustili, pa bi dejansko kot nosilka politične funkcije morali narediti, oziroma kaj ste zagovarjali. Nam očitata zlorabo konkretnega primera. Spoštovana ministrica, naj spomnim, na tiskovni konferenci 6. aprila ste bili vi tisti, ki ste se s tem primerom pojavili na tiskovni konferenci. Vi ste bili tisti, ki ste ta primer dali v javnost z vidika politične funkcije. Tako da vsakršno govorjenje, da mi zlorablјamo ta položaj, je popolnoma nekorektno. Mi kot opozicija ravnamo odgovorno in smo pač uporabili vsa možna sredstva, ki jih imamo, da smo na te nepravilnosti tudi opozorili.

Še enkrat bom šla čez posamezne stvari. Spoštovana ministrica, odgovorili mi niste niti na eno vprašanje. Jaz si tega ne znam razlagati drugače, kot pa da za to pač niste imeli argumentov. Ni bilo dejstev, da bi lahko na to odgovorili, glede na to da ste si pa vzeli čas in govorili stvari, ki sploh niso predmet današnje interpelacije.

Odvzem otrok starim staršem na način, kot je bil izveden, je bil neprimeren. Ne glede na to, kaj smo danes tukaj slišali. Odvzem je bil

neprimeren, to je nenazadnje rekla tudi varuhinja človekovih pravic. Na takšen način bi se lahko poseglo takrat, kadar bi dejansko bili otroci ogroženi. In nenazadnje, sodba Vrhovnega sodišča je rekla, da je bil ta ukrep s strani centra za socialno delo preuranjen, da bi morali počakati najprej, da bi bilo odločeno o pravici do rejništva starim staršem. To pa ni bilo v zakonitem roku in to sem vam danes večkrat povedala. Zakoniti rok je 60 dni. Vloga za rejništvo je bila vložena 27. januarja. Ta rok je potekel 27. marca. In v tem času bi moralo odgovor na vlogo dati ministrstvo, pa tega ni storilo. To ste naredili šele po zakonitem roku in po vseh, bom rekla, že malo več kot očitno pritiskih javnosti in tudi po tisti vaši famozni tiskovni konferenci, na kateri, mimogrede, z vami je bil inšpektor socialne inšpekcije in z vami je bila tudi oseba, ki ni imela takrat osnove, da bi bila tam sploh prisotna. Ampak to vas ne boli, če nekdo nima pravne osnove, da je seznanjen z osebnimi podatki, vi pa nam očitno tukaj nekatere stvari. Niti enkrat nismo tega zlorabili, spoštovana ministrica, niti enkrat. Ste pa bili vi tisti, ki ste šli kot politična ikona prvič s tem primerom v javnost.

O tem je bilo rečeno, kakšna je odgovornost za politizacijo dela na centru za socialno delo. Večkrat je bilo rečeno, centri za socialno delo so seveda samostojni, vi na njih nimate vpliva. Ja seveda da ne, ampak žal več kot očitno temu ni tako, vsaj ni tako takrat, ko vi kadrujete ljudi na te iste centre. In tukaj konkretno primer Centra za socialno delo Slovenj Gradec; za direktorja, ki je po izsledkih upravne inšpekcije sicer odstopil, ste se vi osebno zavzeli, da je prišel na to mesto direktorja, ne glede na to, da je bilo izpostavljeno s strani tam zaposlenih, da ni strokovno usposobljen, da ne izpolnjuje pogojev zaasedbo tega delovnega mesta. Ponovili ste razpis, zagotovili večino v svetu zavoda in ga skadrovali. Ampak kot že danes tukaj poudarjeno, to je bila politična odločitev. In skadrovali ste človeka, ki ni bil strokovno usposobljen. In to se je v nadaljevanju pokazalo v nezakonitostih, ki so bile narejene. O nezakonitostih glede obravnave vloge za rejništvo starih staršev, ki je ni predal na ministrstvo, tako kot bi jo moral. Vprašala sem vas, koliko je takšnih primerov v Sloveniji. Nisem dobila odgovora. Koliko je takšnih primerov, ko niste dobili vloge na ministrstvu in so centri za socialno delo samovoljno odločali o rejništvu otrok? Koliko je takšnih primerov? Vi ste izredni nadzor socialne inšpekcije, kar seveda imate možnost in ste izkoristili, odredili 1. aprila, ste pojasnili tudi sedaj postopek. Ampak vi ste mnenju socialne inšpekcije sledili ne glede na to, da ste bili seznanjeni, da taista socialna inšpekcija se je ozirala zgolj na poročilo Centra za socialno delo Velenje in ni vprašala nasprotno strani, to pomeni starih staršev. S tem ste bili seznanjeni, ampak niste dali temu posamezne, bolj pomembne teže. Ne, vi ste šli še s taistim direktorjem na tiskovno konferenco

in želeli stvari bolj ali manj več kot očitno politično skriti. Enostavno ne vidimo drugega razloga, zakaj je bila tista konferenca sploh sklicana. Imeli ste zraven strokovnjakinjo, ki se naj bi po podatkih informacijske pooblaščenke z informacijami, z dokumentacijo seznanila zgolj ustno. Ja kako je pa lahko potem podala strokovno mnenje? Tako da spet ponoven absurd. Jaz na nek način, spoštovana ministrica, razumem vaš problem. Vi ste vseskozi zagovarjali stališče, da enostavno se stari staršem ne more dati pravice do statusa družinske skupnosti in jaz verjamem, da vas je sodba Vrhovnega sodišča na nek način presenetila. Čeprav so bile stvari že jasne. Ta status je že bil dan. In Evropsko sodišče za človekove pravice je to priznavalo in o tem smo že tukaj govorili, tudi pri pravi interpelaciji.

Mogoče še toliko bolj bode samo dejstvo in izjave po tej sodbi Upravnega odbora Skupnosti centrov za socialno delo, ki so izrazili zaskrbljenost nad to sodbo in ki so rekli sledeče: »Ko je center za socialno delo Velenje odločal o usodi dečkov, so bile zakonodaja, praksa upravnih organov in sodna praksa jasne. Po sodbi Vrhovnega sodišča ni več tako.« Torej prej je bilo vse jasno, ker se je več kot očitno delalo nezakonito, zdaj ko je to reklo tudi Vrhovno sodišče, pa temu ni več tako. Nezakonitost je bila dokazana. Spoštovana ministrica, tudi na to vprašanje nismo dobili odgovora, pa smo ga kar nekajkrat izpostavili.

Politične odločitve – tudi v primerih, ko kadrujete ljudi v javne zavode, kar je zdaj tudi eden izmed razlogov, da več kot očitno stranka Desus ne bo podprla te interpelacije, ker očitno zdaj ste se pa dogovorili v junijskem času, pa ste imeli ene odprte zadeve v posameznih zavodih –, odgovornost za takšne politične odločitve naj potem nosi minister. Če se osebno zavzimate za to, da vaši ljudje pridejo na neka mesta, je pa to absurd. Kadrovati morate strokovne ljudi, ker je popolnoma neprimerno, da politika v takih primerih povozi stroko, kot se je zgodilo tukaj. In potem se to kaže v takšnih tragičnih primerih, kot je primer koroških dečkov. Ker politična odločitev je imela potem za posledico nezakonito ravnanje direktorja, ki več kot očitno ni bil strokoven. In to je imelo za posledico potem vse ostalo, kar je sledilo. Res je, direktorja in Centra za socialno delo Slovenj Gradec in Centra za socialno delo Velenje sta odstopila. Ampak organ, ki pa spada pod vaš resor ministrstva – socialna inšpekcija – je pa še vedno tam. In kot vi pravite, da so centri za socialno delo samostojni, da vi na njih nimate vpliva, seveda razen vemo, da takrat ko gre za kadrovanje; imate pa socialno inšpekcijo. Kako lahko zaupate socialni inšpekciji, ki teh nepravilnosti ni ugotovila, pa so bile očitne? Na njih ste bili opozorjeni z več strani. Nenazadnje verjamem, da ste tudi v medijih prebirali in so bile neke stvari izpostavljene. Ne vem, ali niste dobili vsaj kančka dvoma, da bi tej socialni inšpekciji zaupali? Ne vem, vprašanje, kakšna je

vloga naprej? Zaupate še danes? Kaj se je spremenilo po vseh teh dokazanih nepravilnostih na tem področju? Spoštovana ministrica, socialna inšpekcija je potem edino, kar imate vi v rokah, da lahko odredite v bistvu nadzor nad ostalimi organi, ki delujejo samostojno. Ali si ne želite, da dela ta socialna inšpekcija na način, da ne bo več prihajalo do takšnih nepravilnosti? Več kot očitno ne, ker na tem področju niste storili prav ničesar.

Ponovno bom povzela – tukaj so bile storjene številne nepravilnosti in o tem je odločilo najprej Upravno, potem pa tudi Vrhovno sodišče. Način odvzema otrok je bil sporen. O roditeljski pravici, kakorkoli ponovno izpostavljate, ne vem, očitno je to takšna stalna praksa. Ampak nekdo, ki je ne more izvrševati, je treba pač stvari urediti drugače. Center za socialno delo Slovenj Gradec je nezakonito obravnaval vlogo za rejništvo babice. Center za socialno delo Velenje ni imel stvarno utemeljenih razlogov, da ne bi otrokov v rejništvo oddal starim staršem. Ni jih imel. Otrokoma ni bil dan skrbnik, kot jima po 182. členu Zakona o zakonski zvezi in družinskih razmerjih praviloma pripada, razen kadar to ni v otrokovo korist. To pa so sorodniki. Ampak bila sta tri mesece pri starih starših. Če ne bi bilo to v otrokovo korist, verjamem, da bi center ravnal že v samem začetku drugače. Bilo je poseženo v človekovo pravico do družinskega življenja in to je tisto kar je najbolj pomembno. V Slovenski demokratiški stranki smo vseskozi na te številne nepravilnosti opozarjali. Ministrica pa niti po sodno potrjenih najprej Upravnega sodišča in nenazadnje tudi Vrhovnega sodišča ni odreagirala kakor tudi ne predsednik Vlade. In ravno zato se nam je zdelo prav, da se o tem ponovno izreče Državni zbor. Državni zbor je namreč tisti, ki postavlja ministra. In to je dejansko edino, kar imamo. In mi kot opozicija smo bili dolžni to narediti, zato ker se zavedamo teže te nepravilnosti, ki se je zgodila v tem primeru. In naj poudarim, do teh vseh sodnih postopkov ne bi prišlo, če ne bi prišlo do kršitev, ki so jih naredili organi centra za socialno delo in potem spregledali tudi socialna inšpekcija in tako naprej. Do teh sodnih postopkov sploh ne bi prišlo.

Torej na niti eno vprašanje, spoštovana ministrica, niste dali odgovora. Ne vemo kaj ste ... Vprašanje, kaj ste v vmesnem času naredili, ni bilo mišljeno, katere zakone ste pripravili, ampak kaj ste za odpravo te nepravilnosti naredili po pravnomočnosti te sodbe, ker ste namreč sami rekli, ko bo sodba pravnomočna, boste ustrezno ukrepali, ampak niste. Ne vemo, koliko je takšnih podobnih primerov še v Sloveniji. Tudi na to nismo dobili odgovora in niti glede socialne inšpekcije, kako si predstavljate njeno vlogo naprej in ali jim še naprej zaupate glede na to, da se zdaj ve, da niso ugotovili določenih nepravilnosti. Moram reči, da sem glede vseh razprav morda najbolj presenečena ... Saj razprav je bilo, bom rekla, precej malo s strani koalicijskih poslancev. Najbolj me je

seveda presenetil 360-stopinjski obrat Desusa, ker namreč na področju socialne politike, to kar ste tako poudarjali, se v tem vmesnem času ni ravno zgodilo veliko. Je pa res, kot je že bilo izpostavljeno; vas očitno ne skrbijo nezakonitosti, ne skrbi vas kršenje človekovih pravic, ampak vas skrbi zgolj, kako boste tudi vaše ljudi kadrovali na posamezna mesta. Bolj lahko temu rečemo tudi politično kupčkanje. Tako je bilo pri prvi interpelaciji in očitno je tako tudi danes. Bom prebrala še enkrat to kar sem na začetku, ker se zelo s tem strinjam in se mi zdi še kako na mestu. Dr. Barbara Rajgelj, pravnica, je za Večer rekla sledeče: »Delo centrov za socialno delo je vsekakor zelo naporno, odgovorno in včasih brez ene same prave rešitve, vendar to ni opravičilo za nezakonito delovanje. Celo več, zakonito delovanje lahko olajša njihovo delo. Jasni in predvidljivi postopki ter sprejemanje odločitve v pravno veljavni obliki in s kakovostno obrazložitvijo olajšujejo delo odločevalcev in povečujejo pravno varnost uporabnikov, zato je toliko bolj nerazumljivo, da se izvršilna oblast s pomočjo odvetnikov in agencij za odnose z javnostmi brez potrebe upira spoštovanju človekovih pravic.« Še kako se s tem zapisom strinjam. In jaz upam, da se vsaj kdo med vami bo nad tem tudi zamislil. In pa še izjava cenjene Verice Trstenjak, ki je rekla: »Kršene so bile ustavne človekove pravice, kaj bi bilo treba ministrici še dokazati?« Pa glede na to, da vas je tukaj zelo dosti pravnikov, še ena izjava tudi izjemnega pravnika ddr. Klemna Jakliča: »Bojte se tistih pravnikov, ki molčijo ob kršenju človekovih pravic.« Hvala.

PRESEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Vsi prijavljeni razpravljavci, ki ste to želeli, ste dobili besedo. Ker čas, določen za razpravo, še ni potekel, sprašujem, ali želi na podlagi prvega odstavka 71. člena Poslovnika zbora še kdo razpravljati? Pred prijavo vas želim opozoriti, da se lahko k razpravi prijavite s pritiskom tipke za vklop mikrofona. Če želite razpravljati tudi predstavnica predlagatelja interpelacije gospa Suzana Lep Šimenko in ministrica dr. Anja Kopač Mrak, prosim, da se prav tako prijavita s pritiskom tipke za vklop mikrofona. V tem primeru dobita besedo kot zadnji, in sicer najprej ministrica in nato predstavnica predlagatelja. Prosim za prijavo. Vsak razpravljavec ima na voljo 5 minut.

Besedo ima dr. Vinko Gorenak.

DR. VINKO GORENAK (PS SDS): Hvala lepa.

Jaz sem hotel v teh petih minutah povedati nekatere razlike med menoj kot nekdanjim notranjim ministrom, ki sem tudi doživel interpelacijo, in gospod Kopač Mrakovo – še dobro, da je z nami predsednik Vlade. Namreč, o tistih postopkih je maloprej v moji odsotnosti govoril tudi gospod Möderndorfer. Ampak poglejte: ko so se leta 2012 konec leta izgubili podpisi za nek referendum in ko nismo

še nič raziskali, ne tukaj v parlamentu in ne na notranjem ministrstvu, sem jaz poklical takratnega predsednika Vlade gospoda Janšo in rekel takole: »Glej, zgodilo se je to in to, kje so se podpisi izgubili, ne vem, bova s predsednikom Državnega zbora to raziskala, vendar kadar koli boš smatral, da sem torej jaz na mestu notranjega ministra težava, problem, vezan na to, sprejmi moj odstop.«

Pri meni je zadevo prevzela kriminalistična policija in je to raziskovala še kakšno leto. Danes vas lahko obvestim, da so vsi postopki v zvezi s tem končani, tako na policiji kot na tožilstvu. Nihče ni storil kaznivega dejanja.

Najprej, informacijska pooblaščenka se je zagnala ko šus, ne boste verjeli. In verjetno mi lahko verjamete tudi to, da gospa Nataša Pirc Musar me ne bi šparala, ampak v času interpelacije je povedala, da ni ugotovila, da bi bilo kar koli narobe tam pri meni na notranjem ministrstvu. Ne boste verjeli, gospod Klemenčič je šel z ognjem in mečem lupit čebule. In kaj je ugotovil? Nič. Ni mogel potrditi, da je napaka na notranjem ministrstvu. Še več, tudi Inšpekcija za sistem javnih uslužbencev se je vključila in ugotovila, da ne morejo krivde naprtiti notranjemu ministrstvu.

Skratka, danes, leta 2016 ni več organa v tej državi, nobene inštitucije, ki bi to preiskovala, razen če gospod Möderndorfer – tam je zdaj še odprto vprašanje. Razlika do ministrice za delo, gospod predsednik Vlade, je pa kakšna? Vrhovno sodišče je potrdilo, da je šlo za nezakonitosti. Vrhovno sodišče je to potrdilo in vi še vedno ščitite njo. Vidite, to je pa razlika med menoj in njo, vidite, tukaj je torej težava. In to je tudi razlika med neko odgovorno pa etično vlado in neodgovorno vlado, ki se drži na oblasti za vsako ceno. To je torej razlika med vami pa med katerimi od bivših predsednikov vlade.

Glede na to da gospod Möderndorfer še vedno ne zaupa inštitucijam te države, ki so moj primer preiskale, in glede na to da ima veliko izkušenj, tudi pameten človek je, predvsem pa ima izkušnje pri prehajanju iz stranke v stranko, in če se mu naslednjič zgodi, da ne bo prišel v parlament, predlagam, da se prelevi v Sherlock Holmesa in gre raziskovat podpise. Hvala lepa.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ:
Postopkovno, gospod Jani Möderndorfer.

JANI (JANKO) MÖDERNDORFER (PS SMC):
Predsednik, moj predlog je seveda naslednji: fino bi bilo, če opozorite gospoda Gorenaka, prvič da smo na interpelaciji ministrice za delo in ne poslanca Janija Möderndorferja – z menoj polemizira v trenutku, ko ve, da mu ne morem vsebinsko odgovorjati.

Vseeno pa vidim, da se ga je interpelacija izredno dotaknila, da še tri leta po interpelaciji trpi in išče razloge, kje ga je polomil,

če ne že njegova ekipa. Dejstvo pa je in a veste, vas ni bilo takrat v dvorani, ko sem razpravljal in sem tudi odgovoril na ene stvari. Namreč, očitali ste, da ministrica ne daje odgovorov, jaz pa sem samo na vašem primeru pokazal, da še danes po interpelaciji nimam odgovora, kje so se izgubili od Državnega zbora pa do Ministrstva za notranje zadeve, za katerega ste bili samo vi odgovorni, podpisi. In to je zame odgovor.

Namreč, žal ste vpleteni v to zgodbo, imate pa to srečo, da se lahko skrijete za tem, da enostavno tega odgovora nikoli ne bomo vedeli.

In predlagam vam, ker ste izkušen poslanec, nehajte manipulirati. Hvala.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Ne bomo dajali opomina, ampak jasno je bilo, da je to bila takšna zloraba, kot tudi ostale zlorabe današnjih postopkovnih. Lahko zdržimo sejo brez opomina, brez skrbi.

Končali smo z razpravo o interpelaciji in prehajamo na odločanje. Poslanke in poslance prosim, da preverite delovanje glasovalnih naprav.

Predlagatelji interpelacije predlagajo Državnemu zboru, da po opravljeni razpravi sprejme naslednji sklep: »Državni zbor na podlagi vložene interpelacije izreka nezaupnico ministrici za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti dr. Anji Kopač Mrak.«

V skladu z drugim odstavkom 118. člena Ustave Republike Slovenije bo nezaupnica ministrici izrečena, če bo zanjo glasovala večina vseh poslank in poslancev, to je 46 ali več. Če bo nezaupnica izglasovana, se šteje, da je ministrica razrešena.

Glasujemo. Navzočih je 77 poslank in poslancev, za jih je glasovalo 20, proti pa 53.

(Za je glasovalo 20.) (Proti 53.)

Ugotavljam, da ministrici za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti dr. Anji Kopač Mrak nezaupnica ni bila izglasovana.

S tem zaključujem to točko dnevnega reda ter prekinjamo 25. sejo Državnega zbora, ki jo bomo nadaljevali jutri ob 9. uri.

(SEJA JE BILA PREKINJENA 14. DECEMBRA 2016 OB 18.32 IN SE JE NADALJEVALA 15. DECEMBRA 2016 OB 9.01.)

PODPREDSEDNIK MATJAŽ NEMEC:
Spoštovani kolegice poslanke in kolegi poslanci! Gospe in gospodje, dober dan, dobro jutro!

Začenjamo z nadaljevanjem 25. seje Državnega zbora.

Obveščam sem, da se današnje seje ne morejo udeležiti naslednji poslanke in poslanci: Eva Irgl, Vesna Vervega, Erika Dekleva od 16. ure dalje, Suzana Lep Šimenko, Janja Sluga, Milan Brglez med 9. in 11. uro ter med 14. uro in 15.30, Bojan Podkrajšek, Bojan Dobovšek, Tomaž Gantar, Matjaž Nemeč od 15.30 dalje,

Matjaž Hanžek, Janez Janša, Jernej Vrtovec od 18. ure dalje, Jožef Horvat od 17. ure do 18.30, Tomaž Lisec od 16. ure dalje, Matej T. Vatovec, Jan Škoberne in Zvonko Lah do 13. ure.

Vse prisotne lepo pozdravljam!

Prehajamo na **3. TOČKO DNEVNEGA REDA, TO JE NA OBRAVNAVO PREDLOGA ZAKONA O ZAGOTAVLJANJU POGOJEV ZA IZVEDBO STRATEŠKE INVESTICIJE NA RAZVOJNEM OBMOČJU V OBČINI HOČE - SLIVNICA PO NUJNEM POSTOPKU.**

Predlog zakona je v obravnavo zboru predložila Vlada. Za dopolnilno obrazložitev predloga zakona dajem besedo predstavniku Vlade, in sicer ministru za gospodarski razvoj in tehnologijo gospodu Zdravku Počivalšku.

Izvolite, gospod minister.

ZDRAVKO POČIVALŠEK: Spoštovani podpredsednik Državnega zbora, spoštovani poslanke in poslanci, spoštovani drugi prisotni, lepo pozdravljeni!

Pred vami je predlog zakona, ki ga potrebujemo zaradi pridobivanja nepremičnin za izvedbo strateške investicije na razvojnem območju, ki je za Republiko Slovenijo in regionalni razvoj mesta Maribor in okolice izjemnega pomena. Vlada Republike Slovenije je dne 17. 11. 2016 soglasno določila besedilo zakona in ga posredovala Državnemu zboru Republike Slovenije v sprejem po nujnem postopku. Govorimo o strateški investiciji, ki bo ustvarila najmanj tisoč delovnih mest na problemskem območju z visoko brezposelnostjo, njena velikost v višini najmanj 100 milijonov evrov pa bo prinesla številne pozitivne učinke na druge panoge in gospodarske subjekte. Zaradi pospeševanja gospodarske rasti bodo pozitivni učinki vidni tudi na socialnem področju, pokojninski blagajni in državnem proračunu. Posledično bodo teh pozitivnih učinkov deležni vsi državljani Republike Slovenije. Treba je poudariti, da nas s privabljanjem investicij prehitujejo naše konkurenčne države. V marsičem smo preveč okorni in prepočasni. Zaostanek bo s časom vedno večji, zato potrebujemo reakcijo. Ta zakon je korak v to smer in pomeni nov razvojni impulz za Republiko Slovenijo.

Predlog zakona prinaša šest ključnih rešitev, ki predstavljajo novosti glede na obstoječ pravni sistem. Prvič, zagotavlja pogoje za vzpostavitev razvojnega območja v Občini Hoče - Slivnica, ki je območje proizvodne cone in je zaradi pozitivnih učinkov v javnem interesu. Konkretna lokacija in obseg območja se določita v občinskem prostorskem načrtu Občine Hoče - Slivnica.

Drugič, opredeljuje strateško investicijo. To je investicija, ki: ustvari najmanj tisoč delovnih mest na območju Občine - Slivnica in širše okolice Maribora, zagotavlja dolgoročno ohranitev investicijskega projekta proizvodnje in delovnih mest v Republiki Sloveniji v trajanju

najmanj 10 let od sklenitve pogodbe o izvedbi strateške investicije na razvojnem območju, v vrednosti presega 100 milijonov evrov in je zaradi prostorskih, tehnoloških, logističnih potreb primerna za umestitev v razvojno območje in pospešuje gospodarsko rast in zaposlovanje ter skladen regionalni razvoj.

Tretjič, vzpostavlja se nov razlastitveni namen, da je izvedba strateške investicije na razvojnem območju v javno korist zaradi pospeševanja gospodarske rasti in zaposlovanja, ustvarjanja novih delovnih mest in zagotavljanja skladnega regionalnega razvoja. Predlagatelj bo vse napore vložil v to, da do razlastitev v praksi ne bo prišlo, vendar ta instrument potrebujemo, če s posameznimi lastniki ne bo možno doseči sporazumnega dogovora. Prepričani smo, da bo z vsemi lastniki nepremičnin dosežen dogovor glede nakupa zemljišč, saj bo večina prodala ali zamenjala zemljišča. Predvsem kmetom, ki želijo nadaljevati s kmetovanjem, se bodo zagotovila nadomestna zemljišča. Razlastitev je torej predvidena le kot skrajni ukrep.

Četrtrič, določa, da lahko le Vlada Republike Slovenije s sklepom ugotovi izpolnjevanje pogojev za strateško investicijo na razvojnem območju in določi seznam nepremičnin, na katerih je gradnja predvidena v javno korist.

Petič, omogoča krajši postopek pridobivanja nepremičnin, postopke v zvezi s prodajo oziroma menjavo kmetijskih zemljišč vodi Občina Hoče - Slivnica.

Šestič, določa ustrezne varovalke, ki so: vrnitev zemljišč v kmetijsko rabo, če se strateška investicija ne izvede v roku petih let, in ustrezna zavarovanja investitorja za izvedbo investicije.

Obstoječi pravni okvir vsebuje številne ovire, ki onemogočajo hiter odziv države na priložnosti, ki jih ponuja trg. Predlagani zakon predstavlja miselni preskok naprej in spodbuja večje investicije v Republiko Slovenijo, ki so bistvene za gospodarski razvoj države in blaginjo državljanek in državljanov. Predstavljene rešitve so rezultat večmesečnega dela in po našem mnenju predstavljajo pomemben korak naprej v smeri zagotavljanja pogojev za izvedbo strateške investicije. S sprejetjem zakona pa se naše delo ne bo končalo. Sodelavci na ministrstvu že pripravljamo sistemski zakon o investicijah, za katerega na ministrstvu računamo, da ga bomo Državnemu zboru še v tej sestavi lahko predložili v obravnavo po rednem postopku.

Predlagam, da predlog zakona podprete, saj je po našem mnenju nujno potreben, ker bi bila v nasprotnem primeru izgubljena priložnost za izvedbo strateške investicije, s tem pa tudi priložnost glede pozitivnih učinkov, ki jih ta investicija prinaša. Hvala.

PODPRESEDNIK MATJAŽ NEMEC: Hvala, gospod minister.

Postopkovno, dr. Franc Trček. Izvolite, imate besedo.

DR. FRANC TRČEK (PS ZL): Hvala za besedo, predsedujoči.

Glejte, jaz prihajam iz Maribora, pa uradno zelo malo vem o tej investiciji. Gospod minister nam tudi ni razkril, kaj bo ta investicija. In bi prosil, predsedujoči, da ga pokličete, da nam dejansko razkrije, za kaj gre – kakšna tehnologija, katera delovna mesta, kakšne bodo plače, ali bodo plače vsaj v rangu plač v slovaškem avtomobilističnem grozdu ... Ker ta zadeva je v bistvu linearna enačba, linearna, ker gre premočrtno, s preveč neznank. In kako naj jaz soodločam o nekem zakonu, o katerem uradno skoraj nič ne vem. Zakon, pisan za neko konkretno investicijo ... Verjetno v tem sklicu Državnega zbora od poslanca na sedežu ena čez vse nas do kolega Joška na sedežu 90 ni nobeden proti nekim investicijam, ki bi zagotavljale nova delovna mesta. Ampak na takšen način, da dobesedno uradno ne vem, za kaj gre ... Kako naj odločam? In potem sem, ne vem, ekoterorist in potem bodo SMC-jevski Mariborčani, ki jih je malo židovski piarovec naučil delati, tulili: »Ha, saj ne boš izvoljen na naslednjih volitvah!« Lahko to preživim. Bi pa rad živel še naprej v Mariboru in bi rad tudi kot večina nas s tistega štajerskega konca vedel, za kaj v bistvu sploh gre, ne da bom to po časopisih lovil, pa bo en lobiral pa bo drugi lobiral. Zato, predsedujoči, prosim, da pokličete ministra, da nam razkrije, za kakšno investicijo vsebinsko gre. Hvala za besedo.

PODPRESEDNIK MATJAŽ NEMEC: Hvala, dr. Trček. Prekinili ste naše postopke zaradi vprašanj, na katera bi lahko dobili odgovore na odboru. Najverjetneje na odboru niste bili, zato sedaj kličete mene, da pozovem gospoda ministra, da danes tukaj podaja določene vsebinske odgovore.

Izvolite postopkovno, dr. Trček.

DR. FRANC TRČEK (PS ZL): Postopkovni predlog je, da si sami daste opomin, predsedujoči, ker me osebno žalite. Na odboru so bili drugi članice in člani Združene levice, so hoteli dobiti odgovore in jih niso dobili. Hvala za besedo.

PODPRESEDNIK MATJAŽ NEMEC: Hvala. Kot nekdo, ki prihaja s tega konca, bi bili lahko ravno tako kot vsi poslanci, ki so to želeli, prisotni na odboru.

Postopkovno. Izvolite, dr. Trček.

DR. FRANC TRČEK (PS ZL): Enkrat sem že bentil nad gospodom Hanom. Sami dobro veste, podpredsednik, da poslanci opravljamo tudi celo vrsto bilateralnih, multilateralnih, mednarodnih zadev. Lahko celo rečem, da jih opravljam boljše

kot številni drugi, in sem bil na teh zadolžitvah, kar sami dobro veste. Tako da ne se norca delati iz Državnega zbora in iz mene.

PODPRESEDNIK MATJAŽ NEMEC: Predlagam, da nadaljujemo z delom.

Postopkovno. Danilo Ranc, izvolite, imate mikrofona.

DANILO ANTON RANC (PS SMC): Spoštovani predsednik, prosim, da razpravljavca opozorite, da Državni zbor ni poklican, da obravnava neke poslovne načrte. Moramo vendarle poznati pravila korporativnega upravljanja. To ni mesto za obravnave nekkih poslovnih načrtov. Imeli smo postopke na Odboru za gospodarstvo in smo imeli priložnost o tem razpravljati. Mislim, da gre za motenje normalnega dela Državnega zbora, in prosim, da to upoštevate.

PODPRESEDNIK MATJAŽ NEMEC: Hvala lepa, gospod Ranc. Bom to upošteval.

Postopkovno, gospod Miha Kordiš.

Izvolite, imate postopkovno.

MIHA KORDIŠ (PS ZL): Najlepša hvala.

Tukaj z interventnim zakonom blagoslovljamo neke zelo konkretne poslovne načrte. Če ti poslovni načrti in neka korporacija zares želijo dobiti blagoslov in če naj Državni zbor ta blagoslov kredibilno da, potem so ti poslovni načrti seveda tudi predmet zanimanja natančno te diskusije. O čem bo pa sicer ta diskusija potekala? Hvala.

PODPRESEDNIK MATJAŽ NEMEC: Predlog zakona je obravnaval Odbor za gospodarstvo kot matično delovno telo.

Za predstavitev poročila dajem besedo predsednici odbora gospe Andreji Potočnik. Izvolite.

ANDREJA POTOČNIK (PS SMC): Predsedujoči, hvala za besedo. Spoštovani minister, ministrski zbor, kolegice, kolegi!

Odbor za gospodarstvo je na 41. nujni seji 9. 12. 2016 kot matično delovno telo obravnaval omenjeni predlog zakona. Na seji odbora so sodelovali predstavnice in predstavniki Ministrstva za gospodarski razvoj in tehnologijo, Državnega sveta, Občine Hoče - Slivnica in Zakonodajno-pravne službe. Odboru je bilo predloženo naslednje gradivo: mnenje Zakonodajno-pravne službe, mnenje Občine Hoče - Slivnica in mnenje Državnega sveta. K predlogu zakona so amandmaje vložile poslanske skupine SMC, Desus in SD. Na seji je predstavnica Zakonodajno-pravne službe opozorila na pripombe službe iz pisnega mnenja, in sicer zlasti glede postopka in dopustnosti razlastitve ter odstopanja od sistemske ureditve v drugih zakonih. Glede vloženih amandmajev koalicijskih poslanskih skupin je pojasnila, da nekateri vloženi amandmaji sledijo pripombam službe. V

nadaljevanju je predstavnik Državnega sveta pojasnil, da Državni svet predlagani zakon podpira. Na seji je sodeloval tudi župan Občine Hoče - Slivnica, ki je predstavil mnenje občine in izpostavil, da občina predlog zakona podpira. V razpravi je večina razpravljavcev izrazila podporo predlaganemu zakonu. Menili so, da predlog zakona pomeni korak v pravo smer – k ustvarjanju pogojev za pridobivanje tujih investicij na območju Maribora in okolice, razvoja gospodarstva na tem območju in v Sloveniji nasploh ter skladnega regionalnega razvoja v Sloveniji. Izpostavili so zlasti vidik ustvarjanja številnih delovnih mest ter pozitivne multiplikativne učinke na ostala področja ter blaginjo ljudi. Sicer pa so bili nekateri razpravljavci kritični do takšnega načina, da se za posamezno strateško investicijo sprejema poseben zakon. V razpravi je bilo izraženo tudi nasprotovanje predlaganemu zakonu, pri čemer je bilo opozorjeno na nespoštovanje okoljske in prostorske zakonodaje ter okoljskih standardov, uničevanje prvovrstnih kmetijskih zemljišč ter dileme stvarnopravne narave.

V nadaljevanju je odbor obravnaval amandmaje poslanskih skupin SMC, Desus in SD ter jih sprejel. Nato je odbor glasoval še o vseh členih predloga zakona in jih sprejel. Glede na sprejete amandmaje je pripravljeno besedilo dopolnjenega predloga zakona, ki je sestavni del poročila odbora. Hvala.

PODPRESEDNIK MATJAŽ NEMEC: Hvala lepa.

Sledi predstavitev stališč poslanskih skupin.

Besedo ima Poslanska skupina Demokratične stranke upokojencev Slovenije, za njo gospod Uroš Prikl.

UROŠ PRIKL (PS DeSUS): Hvala lepa za besedo, predsedujoči. Spoštovane kolegice, spoštovani kolegi!

V Poslanski skupini Desus bomo predlog zakona, ki ga imamo na mizi, potrdili.

Z visoko brezposelnostjo obremenjen Maribor in Štajerska že vrsto let čakata na večje, velike in stabilne investitorje. V začetku devetdesetih je na območju propadle tovarne TAM proizvodnja želez vzpostaviti nemški BMW, vendar ideja na žalost ni zaživela. Vsakodnevno na delo v tujino odhaja preko 10 tisoč Slovencev, večina v Avstrijo. Mnogi od njih so prav iz Maribora in njegove okolice, pa tudi iz Pomurja, Koroške in Gorenjske. Različnih poklicev so, avtokleparji pa strojni inženirji, ki dela ne najdejo v naši avtomobilski industriji in mehatroniki.

Namen pričujočega predloga zakona je skrajšanje rokov za pridobivanje nepremičnin, potrebnih za izvedbo strateške investicije, ki je državnega pomena, na območju Hoče - Slivnica. Če si nalijemo čistega vina in si iskreno priznamo, v primeru da zakona ne sprejmemo, se lahko še enkrat več zgodi, da izgubimo

možnost in priložnost za investicijo na problemskem območju z visoko stopnjo brezposelnosti. Če pa naredimo vse – in smo korajžni – da projekt uspe, lahko ustvarimo veliko število novih delovnih mest. Če nam to uspe, bo to pozitivno vplivalo na proračun, plačani bodo prispevki, ne nazadnje tudi davki, zdravstveno in pokojninsko blagajno bomo obogatili, zaradi zaposlovanja se bodo znižali tudi socialni transferi. Omogočili bomo boljši jutri številnim družinam v Mariboru in severovzhodni Sloveniji.

Ob tem pa se, iskreno povedano, pojavljajo tudi številni pomisleki, kot recimo, zakaj država ne ponudi območja bivših proizvodnih con, ki so v Mariboru. A je problem v tem, da so le-te zaradi lokacije, velikosti in postavitve v prostor takšne, da ne ustrezajo zahtevam potencialnega investitorja oziroma investitorjev. Močno je izpostavljen tudi problem morebitnega odvzema lastninske pravice oziroma razlastitve, ki jo predvideva predlog zakona, do katerega v naši poslanski skupini srčno upamo, da seveda ne bo prišlo – razlastitve namreč. Ob tem je treba omeniti, da je razlastitev predvidena zgolj kot skrajno sredstvo ter da predlog zakona v tem primeru predvideva odškodnino oziroma kompenzacijo. Ustava v 69. členu sicer določa, da se lastninska pravica na nepremičnini lahko v javno korist odvzame ali omeji proti nadomestilu v naravi ali proti odškodnini pod pogoji, ki jih določa zakon. Še enkrat več želim tukaj poudariti, da mi srčno upamo oziroma verjamemo, da bo državi uspelo, da do razlastitev ne bo prišlo.

V naši poslanski skupini tudi menimo, da je predlagatelj ustrezno opredelil pojem javna korist, prepričani pa smo tudi, da je ustvarjanje najmanj tisoč delovnih mest dovoljšen argument za nagib tehtnice v to stran, torej v stran javne koristi. Ustava namreč hkrati določa, da država ustvarja možnosti za zaposlovanje in za delo, kar bomo – verjamemo, da bo temu tako – s tem zakonom tudi dosegli. Poudarjamo, da bo imela investicija preko multiplikativnih učinkov pomemben vpliv tudi na bližnja območja, kar nam je v Desusu zelo pomembno, saj si želimo pospešiti gospodarsko rast ter skladen regionalni razvoj na širšem območju mesta Maribor.

Vsled naštetega, kolegice in kolegi, bomo v Poslanski skupini Desus glasovali za predlog zakona, saj menimo, da je tej regiji treba pomagati. In kako bolje kot z zagotavljanjem pogojev za ustvarjanje novih delovnih mest lahko to naredimo? Prepričani smo, da bomo s svojim glasom za prispevali k večjemu številu delovnih mest, večji socialni varnosti, pravim dolgoročnim in stabilnim zaposlitvam, manjšim migracijam, pri tem pa seveda pričakujemo, da bodo spoštovani vsi okoljevarstveni standardi ter da se bodo v maksimalni možni meri zaščitile kmetijske površine. Hvala lepa.

PODPRESEDNIK MATJAŽ NEMEC: Gospod Matjaž Han bo predstavil stališče Poslanske skupine Socialnih demokratov.

MATJAŽ HAN (PS SD): Hvala lepa, spoštovani podpredsednik, minister z ekipo, kolegice in kolegi!

Verjetno bo tale seja in tale – ko bo magnetogram napisan – čez nekaj časa najbolj bran magnetogram Državnega zbora. Takrat bo veliko generalov po bitki in upam, da tisti, ki bomo danes podprli ta zakon, ne bomo pribijani na križ, kaj smo delali za to, da nekatere bogate firme v Sloveniji izrabljajo svoj položaj za to, da so še bolj bogate. Ko sem se peljal danes zjutraj v Ljubljano, sem poslušal radio in je novinarka rekla, da bomo danes v Državnem zboru sprejemali velike zgodbe, ena od velikih zgodb je tudi ta zakon o zagotavljanju pogojev za izvedbo strateške investicije v razvojnem območju Občine Hoče - Slivnica. Mogoče ima prav, ampak veliko zgodbo bomo videli čez nekaj let oziroma čez leto pa pol. Država se je spravila v igro, kjer bo igrala aktivno vlogo pri pridobivanju investicij in predvsem pri pridobivanju novih kakovostnih – jaz upam kakovostnih – delovnih mest, in to je absolutno pohvalno.

Druga zadeva, ki je v tem zakonu, ki je specialen zakon, govori, da bomo delovna mesta pripeljali v razvojno ogroženo območje Maribora. Vseh nas so polna usta, kako je treba Mariboru pomagati. Jaz mislim, da bomo na takšen način, če se zgodba izide, Mariboru in okolici najbolj pomagali. Drugo, kar je zelo pomembno: če bo ta zakon sprejet in če bo investicija tudi zaživela, bomo lahko na tem območju združili potencial lege in pa že obstoječe infrastrukture. Predvsem govorim o dveh avtocestah, to sta Ljubljana–Maribor, Ptuj–Zagreb, železnici Ljubljana–Dunaj in pa tudi Letališču Edvarda Rusjana.

Ko sprejemaš tako odločitev, ki ni lahka, moraš narediti neko analizo, nek pregled, in če pogledaš ta pregled, vsaj z moje strani, s strani Socialnih demokratov, pluse in minuse. Minusi so, ker je to specialni zakon in ker lahko pride do razlastitve lastnikov kmetijskih zemljišč – ena majhna prednost je pri tem, da bodo, tudi če bo prišlo do razlastitve, dobili odškodnino za to razlastitveno zemljo – to je sigurno minus. In drugi minus je definitivno varstvo okolja oziroma uničenje vrhunskih ali pa dobrih kmetijskih zemljišč. Vse zadeve pa sem že naštel prej, kje so plusi za to, da se ta zakon sprejme. Od 91. leta, gospodje in gospe, ni bila v državi odprta firma, industrija, ki bi imela potencial za zaposlovanje tolikšnega števila ljudi. In če nam to uspe, bomo dali na nek način signal, da je Slovenija odprta za tuje investicije, ki jih ne nazadnje v Sloveniji absolutno potrebujemo.

Tako – da ne bodo generali po bitki preveč razcefrali mojega nastopa oziroma mojega magnetograma – zaradi vseh navedenih dejstev in tudi naših pogovorov na terenu bomo

ta zakon podprli in si želimo, da bi bila ta investicija res dobra, uspešna in bi povrnila Mariboru in okolici tisti sijaj, ki ga je včasih, pred 90. letom, imel. Bilo je to industrijsko mesto in Maribor si zasluži nazaj takšen položaj. Včasih je treba biti tudi malo hraber. Hvala lepa.

PODPRESEDNIK MATJAŽ NEMEC: Gospa Violeta Tomić bo predstavila stališče Poslanske skupine Združena levica.

Izvolite, gospa Tomić.

VIOLETA TOMIČ (PS ZL): Spoštovani podpredsednik, hvala za besedo. Kolegice in kolegi!

V Združeni levici danes obravnavanega zakona o investiciji v Občini Hoče - Slivnica ne bomo podprli. Pa ne zato, ker se ne bi zavedali težkega socialnega položaja v Mariboru in celotni regiji, in ne zato, ker bi nasprotovali investiciji sami po sebi. Nasprotujemo pa načinu, kako bo Vlada kot z buldožerjem povozila pravne standarde in postopke, in da bo z interventnim zakonom omogočila hiter obvod okoljskih dovoljenj, spremembe namembnosti kmetijskih zemljišč in nakupa kmetijskih zemljišč pod prisilo razlastitve. Sprašujemo se, kakšen model nam s tem vzpostavlja. Ali bomo naslednjič dobili interventni zakon za investitorja, ki bo izvajal fracking v Prekmurju? S tem načinom se vzpostavlja popolnoma zgrešen in škodljiv model, ko postane država neke vrste odvetniška pisarna za posamezno korporacijo in naredi pravno izjemo, da lahko uresniči vse njene želje. Kot rečeno – in poudarjam – ne nasprotujemo investiciji sami po sebi, saj gre za tako imenovano greenfield investicijo, ki v nasprotju s privatizacijo državnega premoženja začenja iz nič in ne, da zgolj parazitira na delu prejšnjih generacij. Vendar smo prepričani, da je možno v podravski regiji najti boljšo alternativno lokacijo. Namreč, za investicijo bo šlo v nič 100 hektarjev najboljše kmetijske zemlje in to nikakor ni malo. Omenimo lahko samo, na primer, površino osrednjega podjetja Magne Steyr v Gradcu, ki meri dobrih 40 hektarjev, zaposluje pa 5 tisoč 500 ljudi. In mi govorimo o 100 hektarjih za tisoč delovnih mest. Še najbolj pomemben podatek pa je, da je v podravski regiji popisanih kar 211 hektarjev funkcionalnih degradiranih območij. Skratka, vsi se strinjamo, da so delovna mesta ključen izziv zahodnih družb v prihodnosti. Jasno je, da to še posebej velja za socialno ogrožena območja z visoko brezposelnostjo, kot je podravska regija. Vendar je iskanje delovnih mest za ceno globokih rezov v delavske pravice, za ceno zniževanja okoljskih standardov, za ceno davčnih odpuškov za bogate in kršenje demokratičnih in pravnih načel zgrešena in škodljiva pot. Interesi kapitala se postavljajo v prvi plan in s tem direktno v konflikt z demokracijo, z ljudmi in z naravo. Slovenija se namreč uvršča med evropske države z najnižjo stopnjo prehranske samooskrbe. Skratka, kako naj bi zviševali tako opevano samooskrbo, če

bomo najboljšo kmetijsko zemljo zazidali? Ste se kdaj vprašali, kaj ta investicija prinaša glede lokalne vodnoekološke ogroženosti na izjemno občutljivih in z vidika oskrbe s pitno vodo nenadomestljivih območjih talne vode?

Poleg tega pa je zakon sporen tudi z ustavnega vidika. 67. člen določa pridobivanje in uživanje lastnine tako, da je zagotovljena njena gospodarska, socialna in ekološka funkcija. 71. člen Ustave določa varstvo zemljišč, še posebej pa varstvo kmetijskih zemljišč. Glede na to, da je to zapisano v ustavi, sta vsaj na načelni ravni to izjemno pomembni vrednoti, ki bi ju morali vzeti resno in ju spoštovati.

Prostorski in okoljski standardi, pravice in procedure niso same sebi namen in niso nek nebodigatreba, ki ovira investicije. So izraz političnega in družbenega konsenza, da je treba razmišljati sonaravno, trajnostno in da je ekonomski razvoj treba voditi v okvirih, ki regulirajo vplive in tveganja. Pravne procedure in pravice so tu zato, da razvoj ne bo destruktiven za okolje in ljudi. In če je treba, zato da branimo delavske, socialne in okoljske standarde, nositi oznako ekoteroristi, potem jo nosimo z vsem ponosom. Takšnega načina, kot ga z zakonom o zagotavljanju pogojev za izvedbo strateške investicije na razvojnem območju v Občini Hoče - Slivnica demonstrira Vlada, pa nikakor ne bomo podprli.

PODPRESEDNIK MATJAŽ NEMEC: Mag. Matej Tonin bo predstavil stališče Poslanske skupine Nove Slovenije – krščanskih demokratov. Izvolite.

MAG. MATEJ TONIN (PS NSI): Poslanke, poslanci, dober dan!

Predlog zakona, ki je pred nami, ureja konkretno investicijsko zadevo in je kot tak primer specialnega zakona. Dejstvo, da moramo za investicijo iz tujine sprejemati poseben zakon, pa je za nas, Krščanske demokrate, izjemno zaskrbljujoče. S strani vlade pogosto lahko slišimo očitok, da kakšen opozicijski predlog, ki ureja določeno področje, ne rešuje zadev sistemsko. Je predlog, ki ga danes obravnavamo, sistemski zakon? Ta predlog jasno dokazuje neustreznost splošnega zakonodajnega okvira, ki očitno vprašanj umeščanja investicij ne rešuje dovolj dobro. Predlog zakona je žal zelo zgovoren dokaz, da je naše poslovno okolje z izvedbo zasebnih investicij urejeno nezadostno.

V Novi Sloveniji na tem mestu spominjamo tudi na ugotovitve Evropske komisije, ki je marca letos v svojem poročilu za Slovenijo zapisala, da se je delež zasebnih naložb v Sloveniji glede na BDP v letih 2014 in 2015 dodatno zmanjšal. Vrzal v primerjavi z evroobmočjem pa se je tako še povečala. Kot navaja poročilo, domači in tuji vlagatelji poudarjajo, da so ovire za poslovanje večinoma povezane z delovanjem javne uprave, kot ene glavnih ovir za podjetja so poudarjeni zapleti in

dolgotrajni postopki na področju prostorskega načrtovanja in gradbenih dovoljenj. Vlada Mira Cerarja s poenostavitvijo na tem področju žal še vedno odlašaja. In minilo je že več kot 2 leti te vlade.

Prav tako Vlada odlašaja z davčno reformo, ki bi pritegnila več naložb iz tujine. Z višanjem davkov od dohodkov pravnih oseb koalicija žal ne pripomore k povečanju zanimivosti Slovenije za investicije. Vztrajanje pri eni izmed najvišjih davčnih obremenitev dela v Evropi nam pri tem zagotovo ne pomaga. Torej, zakon, ki je danes pred nami, je zagotovo lepa fasada, ampak lepa fasada še ne reši hiše, če hiša navznoter razpada. Vlada s tem zakonom poskuša ustvariti vtis češ, kako je Slovenija izjemno privlačna za tuje investitorje in da bodo od danes dalje tuji investitorji kar drli v Slovenijo. Ampak prav ta zakon, ki je danes pred nami, razkriva vso bedo slovenskega poslovnega okolja in birokracije. Si predstavljamo, da je za neko investicijo treba sprejeti poseben zakon? To zagotovo ni normalno. V normalni državi posebnega zakona za umeščanje neke investicije ne bi potrebovali. Če bi bila Slovenija normalna, bi z obstoječo zakonodajo lahko to investicijo pripeljali uspešno do konca. In zato govorim, da ta zakon razkriva vso bedo našega poslovnega okolja in birokracije.

Slovenski podjetniki žal niso v enakem položaju. Spomnite se, poslanci, kolikokrat ste obiskali prireditve Obrtno-podjetniške zbornice Slovenije ali pa Gospodarske zbornice Slovenije, kjer so bile predstavljene številne zahteve slovenskega gospodarstva. Zakaj tudi na njihove zahteve Vlada ne odgovarja s tako vnemo, zakaj tudi za njihove zahteve ne pripravi posebnega zakona in dodatnih in novih zakonov, tako kot se to dela samo v primeru te investicije? Spomnite se, kako se številni slovenski podjetniki leta in leta trudijo, da bi povečali svoje hale, svoje proizvodne zmoglosti, pa vedno naletijo na takšne in drugačne birokratske ovire, na nemogoče občinske prostorske načrte in še kaj bi lahko naštel. Zakaj se za njih ne sprejemajo posebni zakoni, tako kot se sprejema za to investicijo? In še celo več, tukaj se bo investicija postavila na najboljšo kmetijsko zemljo – ob dejstvu, da je v Sloveniji samooskrba na zelo nizki ravni. In še celo več, Socialni demokrati in njihov kmetijski minister to vedno znova in znova poudarjajo in so, pravijo, veliki borci za kvalitetno kmetijsko zemljo. Kje se vidi tukaj ta borba? V severovzhodni Sloveniji je ogromno degradiranih območij.

Skratka, ko bodo slovenski podjetniki imeli enake možnosti, takrat lahko računate na naše glasove. Do takrat, žal, ne.

PODPRESEDNIK MATJAŽ NEMEC: Gospod Franc Laj bo predstavil stališče Poslanske skupine nepovezanih poslancev.

Izvolite, gospod Laj.

FRANC LAJ (PS NP): Spoštovani predsedujoči, minister z ekipo, dragi kolegice in kolegi, vsem skupaj prav lep pozdrav! Želim, da bomo današnji dan uspešno zaključili.

V Poslanski skupini nepovezanih poslancev bomo podprli Predlog zakona o zagotavljanju pogojev za izvedbo strateške investicije na razvojnem območju v Občine Hoče - Slivnica.

Smatramo, da je to potrebno, da ne bomo izgubili potencialnega investitorja, ki je v zadnjih letih, kot smo že slišali, res neka izjema, saj prihaja s kar precej veliko naložbo, ki bo imela za posledico odprtje tisoč delovnih mest. Ampak smatram, da s to naložbo ne prinaša na slovensko ozemlje samo tisoč novih delovnih mest, ampak tudi nove tehnologije, nova znanja in ne nazadnje to tudi pomeni en zelo trden korak za naprej, za razvoj in se bomo na ta način tudi lažje vključili v konkurenčni svet. Želim pa izpostaviti, da tovrstno reševanje ni najbolj primerno, ker smatramo, da je tovrstne probleme – kar se tiče privabljanja neposrednih tujih investicij – treba reševati sistemsko na ravni države in zaradi tega pozivamo Vlado, da pripravi sistemski zakon in strategijo. In v okviru te strategije tudi določi strateška razvojna območja, tudi na območjih drugih občin. Istočasno bi želel opozoriti, da bo takrat – in upam, da se bo tudi zgodilo, da bo ta strategija pripravljena – Vlada upoštevala pri teh območjih lokalne razvojne potenciale. Ker vsako območje ima neke svojskosti, to se pravi, da ima določene potenciale, ki jih drugo območje, recimo, nima. In bilo bi prav, da se to tudi upošteva. Glede na to, da ta zakon na nek način posega – oziroma investicija potem – na kmetijska zemljišča, očitno se tu ne da več pomagati, ker druge rešitve najverjetneje v tem trenutku ni. Bi pa predlagal, da se pri bodočih tovrstnih naložbah preveri vse možnosti tudi obstoječih industrijskih infrastruktur, ki so opuščene in samevajo. Takšnih primerov je kar nekaj v Pomurju. V tistih primerih, če se bodo te investicije realizirale na opuščeni industrijskih zemljiščih in infrastrukturah, bo, seveda, dobro, pozitivno, ker ne bo posegov na kmetijska zemljišča.

Da potrebujemo zakon, ki bo privabljal tuje naložbe, je zagotovo jasno, ker trenutno se nahajamo nekje na repu držav glede tujih neposrednih investicij. Upam, da bodo sistemske zakonske rešitve tudi prispevale k izboljšanju poslovnega okolja in bo s tem tudi neprimerno boljše za izvedbo vseh tovrstnih investicij. Hvala za vašo pozornost.

PODPRESEDNIK MATJAŽ NEMEC: Besedo ima Poslanska skupina Stranke moderne centra, zanjo mag. Bojan Krajnc. Izvolite.

MAG. BOJAN KRAJNC (PS SMC): Hvala za besedo, gospod podpredsednik. Spoštovani minister z ekipo, kolegice in kolegi!

Predlog zakona o zagotavljanju pogojev za izvedbo strateške investicije na razvojnem območju v Občini Hoče - Slivnica, ki ga danes obravnavamo in ga bomo seveda tudi sprejeli, je najbolj pomemben iz enega samega razloga, in sicer zato, da bo skrajšal roke za pridobivanje nepremičnin, ki so potrebne za izvedbo te strateške investicije. Že na odboru smo ugotavljali, da imamo razvojne zaostanke pri pridobivanju nepremičnin, ker naši postopki trajajo neprimerno dlje, v primerjavi z ostalimi. Potreben je pa tudi zato, ker utemeljuje pogoje za izvedbo strateške investicije, ki se nanašajo na izpolnjevanje prostorskih in logističnih pogojev. Kolega Han je v predstavitvi svojega stališča že omenil vpetost tega območja med avtocesto, železnico in letališče. Torej, to sta dva bistvena razloga.

Naj samo na kratko ponovim še ključne rešitve, ki jih je minister že v dopolnilni obrazložitvi navedel bolj podrobno. Torej, zakon določa razvojno območje v javnem interesu, ki je proizvodna cona v Občine Hoče - Slivnica in v določenem občinskem prostorskem načrtu. Strateško investicijo opredeljuje dokaj natančno, v vrednosti presega 100 milijonov evrov, ustvarja najmanj tisoč delovnih mest na tem območju. Zagotavlja dolgoročno ohranitev investicijskega projekta in proizvodnje v trajanju najmanj 10 let in je zaradi omenjenih prostorskih, tehnoloških in logističnih potreb primerna za umestitev v to razvojno območje, pospešuje gospodarsko rast in zaposlovanje ter skladen regionalni razvoj, konkretizira nov razlastitveni namen, ker določa, da je strateška investicija v javno korist zaradi pospeševanja prej omenjenih pogojev – zato po našem mnenju seveda ni v nasprotju z Ustavo – določa, da lahko le Vlada Republike Slovenije s sklepom ugotovi izpolnjevanje pogojev za to investicijo, s čimer Vlada sama prevzema velik del odgovornosti za izvedbo investicije. Kot že omenjeno, omogoča krajši postopek sporazumevanja za pridobitev nepremičnin. Slišali smo ministra v uvodni obrazložitvi, da vlaga velike napore v to, da bo prišlo do dogovora z lastniki nepremičnin in da ne bo pri tem uporabljen samo ta zakon, ampak tudi ZKP, ki sicer ni Zakon o kazenskem postopku, ampak zdrava kmečka pamet, ki jo, verjamem, kmetje zelo dobro razumejo. Opredeljuje tudi prevlado javne koristi v postopku priprave občinskega prostorskega načrta Občine Hoče - Slivnica, zato – še enkrat – po našem mnenju ni v nasprotju z Ustavo in določa ustrezne varovalke, vrnitev zemljišč v kmetijsko rabo, če strateška investicija ne bo izvedena v petih letih, in garancije investitorja za izvedbo investicije.

Ob obravnavi in sprejemanju tega predloga zakona pa se je treba zavedati tudi pomena tujih neposrednih investicij, ker nas pri privabljanju le-teh prehitujejo naše konkurenčne države, recimo Slovaška je neposreden konkurent, Madžarska, Češka, kar bi še posebej dobro morali razumeti tisti, ki se udeležujejo bilateralnih in multilateralnih mednarodnih

zadev. Tuje neposredne investicije so najbolj pomembna oblika mednarodnega gospodarskega sodelovanja. Nacionalnim ekonomijam prinašajo številne pozitivne spremljevalne učinke. Tega se ta vlada še kako zaveda. Dokaz ni samo ta predlog zakona, ampak predvsem že sklenjeni dogovori, med katerimi naj izpostavim nedavnega – odločitev japonskega podjetja Yaskawa, da v Sloveniji investira 25 milijonov evrov za razvojni center, ki bo zaposloval do 200 ljudi. In tudi sicer podatki kažejo, da se obseg tujih neposrednih investicij v Sloveniji iz leta v leto povečuje.

Ključna usmeritev oblasti, torej vseh vej oblasti, mora izvirati iz želje in zahteve ljudi, da si z lastnim delom zagotovijo dostojno življenje. Za to pa so nova delovna mesta ključen pogoj. In v Poslanski skupini Stranke modernega centra bomo ta predlog zakona seveda z veseljem podprli. Hvala.

PODPRESEDNIK MATJAŽ NEMEC: Mag. Marko Pogačnik bo predstavil stališče Poslanske skupine Slovenske demokratske stranke.

Gospod Pogačnik, izvolite.

MAG. MARKO POGAČNIK (PS SDS): Spoštovani predsedujoči, hvala za dano besedo. Spoštovani minister z ekipo, kolegice in kolegi! Pred nami je Predlog zakona o zagotavljanju pogojev za izvedbo strateške investicije na razvojnem območju v Občini Hoče - Slivnica, nujni postopek. V imenu Poslanske skupine Slovenske demokratske stranke sporočam tako ministru kot kolegicam in kolegom, da temu predlogu ne bomo nasprotovali.

V Slovenski demokratski stranki se seveda zavedamo pomembnosti prihoda tujih investicij v Slovenijo. Prepričani smo, da je Slovenija ena izmed evropskih držav, kjer imamo na prebivalca najmanj tujih investicij, in pri tem se je treba zamisliti. V Slovenski demokratski stranki se zavedamo, da tuji investitorji v Slovenijo prinašajo nova delovna mesta. Dejstvo je, da tukaj plačujejo davke in da omogočajo nadaljnji razvoj – tako lokalnih skupnosti kot seveda same Slovenije. Pri tem smo pa zaskrbljeni, po drugi strani, kajti za prihod nekega tujega investitorja oziroma tuje investicije, naložbe je potreben nov zakon. Tukaj pa smo prepričani, da je nekaj hudo narobe in da vsa tista opozorila, ki smo jih že v preteklosti izrazili tako v Državnem zboru kot v širši javnosti – je ta predlog zakona tudi dokaz. Prepričani smo, da je treba pristopiti k zagotavljanju in privabljanju tujih investicij v Slovenijo – predvsem nek projektni pristop, za katerega sta zadolžena tako ministrstvo za gospodarstvo kot Vlada Republike Slovenije. Dejstvo je, da okolje za prihod tujih investitorjev v Sloveniji ni najbolj pozitivno. Vsekakor je dokaz tudi ta zakon, ki ga moramo sprejemati po nujnem postopku. Predlagamo Vladi Republike Slovenije, predvsem pa ministrstvu za gospodarstvo, da poskuša s temi proizvodnimi oziroma poslovnimi

conami pristopiti nekoliko prej in da pripravi predloge za poslovne cone, pripravi vse potrebno in potem te poslovne oziroma proizvodne cone začne tudi v tujini tržiti. Tržiti tako, da bodo tuji investitorji prišli v Slovenijo. Ne nazadnje smo večkrat opozarjali, da se je kar precej multinacionalk iz Slovenije v zadnjem obdobju odselilo. Tukaj gre predvsem za dobro plačana delovna mesta, kajti multinacionalke so svoj sedež raje preselile v bližnja mesta in pa bližnje države, kjer so pa seveda pogoji zaposlovanja bistveno ugodnejši kot v Sloveniji. Ne nazadnje so multinacionalke preselile svoj sedež ali v Zagreb, Beograd, Bratislavo ali pa Budimpešto. V Slovenski demokratski stranki smo prepričani, da bi v primeru, da bi Vlada malo konkretnije pristopila k temu problemu, Slovenija verjetno lahko izpolnjevala vse pogoje, da bi tuje multinacionalke prišle v Slovenijo. Potrebna je korenita sprememba tako zakonodaje kot miselnosti. Kajti velikokrat smo bili priča temu, na kar nas opozarjata tako gospodarska kot obrtna zbornica: da se predvsem zaradi nekaterih birokratskih postopkov odločajo za druge države, ne za Slovenijo. In ne nazadnje smo v Slovenski demokratski stranki prepričani, da je potrebna tudi sprememba na področju plačevanja davkov in pa predvsem obremenitev plač, kajti prepričani smo, da bi z razbremenitvijo stroškov dela in pa z razbremenitvijo določenih davčnih obveznosti, ki danes bremenijo gospodarstvenike, lahko naredili tisti pozitivni zasuk. Kajti zavedati se je treba, da vsako odprtje proizvodnega obrata v Sloveniji pomeni toliko in toliko novih delovnih mest, toliko in toliko več prispevkov v zdravstveno in pa v pokojninsko blagajno in pa seveda tudi višji standard za prebivalce in prebivalke Republike Slovenije.

Še enkrat – mi temu zakonu ne bomo nasprotovali, ga bomo podprli, dejstvo pa je, da zakon kaže prav na to, da je Slovenija na področju podjetništva v velikih problemih.

PODPRESEDNIK MATJAŽ NEMEC: Končali smo s predstavitvijo stališč poslanskih skupin.

Prehajamo na razpravo o členu in vloženem amandmaju. V razpravo dajem 19. člen ter amandma Poslanske skupine Združena levica. Prosim za prijavo.

Besedo ima gospoda Ljudmila Novak. Izvolite.

LJUDMILA NOVAK (PS NSi): Spoštovani gospod minister, predsedujoči, kolegice in kolegi, lepo pozdravljeni!

Najprej bom pohvalila gospoda ministra, ker je tako aktiven pri tem vprašanju, pri pridobivanju tujih investitorjev. Tukaj ga moramo pohvaliti, ker si konkretno prizadeva, da bi rešil nek problem, da bi pripeljal nova delovna mesta in tako naprej. Vse v redu in prav in lepo, vendar vsi skupaj vemo, da to ni trajna in najboljša rešitev. Ko v Novi Sloveniji nenehno

poudarjamo, kako pomembno je gospodarstvo, spodbujanje gospodarstva, sprejemanje ukrepov v podpro gospodarstvu, smo največkrat ozmerjani z neoliberalci. Mi pa si prizadevamo samo za to, da bi ljudje imeli delovna mesta, da bi gospodarstvo lahko delalo in da ne sprejemamo ukrepov, ki so proti gospodarstvu. In seveda, minister sam ni kriv, da mi nimamo ustrezne prostorske zakonodaje. Za to je kriva Vlada – in vse vlade morda tudi nazaj – kjer smo premalo naredili, da bi imeli urejeno prostorsko zakonodajo, učinkovito in da bi tudi javna uprava delala učinkovito in bi v doglednem času ljudje lahko dobili gradbena dovoljenja, ki bi bila v soglasju z zakonodajo, da bi lahko širili svojo proizvodnjo, odpirali nova delovna mesta in tako naprej. O tem v Novi Sloveniji kar naprej govorimo, ker veliko takih primerov srečamo na terenu.

Zakaj pa ne morem z velikim veseljem tega zakona podpreti – ne bom pa nasprotovala – zaradi tega, ker se zavedam, kako pomembna je kmetijska zemlja. In na žalost v Sloveniji z njo ravnamo grdo. Naši predniki, kmetje, so gradili hiše na pobočjih, zato da so lahko polja, njihve ostali obdelovalna površina in so se s tem preživljali. Mi pa delamo obratno, mi pa gradimo na najlepših poljih ali postavljamo tam trgovine ali pa tudi druge ne tako nujno potrebne objekte. Zato je potrebno, da čim prej sprejmemo ustrezno prostorsko zakonodajo, da bomo lahko v vsakem trenutku ravnali tako, kot zdaj ravna minister, da lahko nekomu, ki ponudi, želi neko investicijo izvesti, ponudimo primerno lokacijo, ki seveda ne bo škodovala kmetijstvu in pa pridobivanju hrane.

Glejte, jaz se ne bojim, da v prihodnosti ne bo takih zahtev in želja še več. Nedavno, pred dvema mesecema, sem bila v Nemčiji v okolici Frankfurta, kjer imam sorodnike, in eden izmed sorodnikov se ukvarja prav z nepremičninami. In ker je tam eno od najbolj gosto naseljenih območij v Nemčiji, ja, kaj dejal – da ljudje, ki se ukvarjajo z nepremičninami, gledajo osmrtnice in čakajo, kdaj bo kdo umrl oziroma gredo takoj na vrata zvonit, ker bi radi kupili nepremičnino, ker ni mogoče dobiti novih površin. Drugi primer: na Bavarskem so želeli kupiti 600 kvadratnih metrov, eno parcelo za stanovanjsko hišo, in je cena znašala, z davkom vred, 1 milijon. Zato se nič ne čudim, če bodo vedno znova prihajali iz teh območij potencialni investitorji, ki bodo želeli najlepšo zemljo, da bodo lahko tam zidali. Tega se pa moramo obvarovati. In vedno se spomnim tudi na besede nekega Švicarja, ki mi je dejal: »Zakaj mi podpiramo kmetijstvo, čeprav je pridelovanje hrane pri nas drago, saj bi lahko vse kupili v trgovini? Zato, ker se zavedamo, da potrebujemo hrano, hrana bo izziv prihodnosti, prav tako kot voda, in zato, ker vemo, da denarja, čekov in zlata ni mogoče jesti.« Zato skrbno ravnajo s svojimi zemljišči, na katerih pridelujejo hrano.

Seveda delovna mesta potrebujemo. In v Mariboru in okolici je kriza za delovna mesta, zato na tisoče ljudi dnevno potuje čez mejo, zato moramo storiti vse, da jih bomo pridobili, vendar, lepo prosim, tudi ostala zakonodaja mora biti temu primerno naravnana, da bodo investitorji prišli, da jim ne bomo postavljali dodatnih ovir, da bomo učinkoviti in da bomo imeli ustrezno zakonodajo na tem področju.

PODPREDSIEDNIK MATJAŽ NEMEC: Besedo ima gospod Danilo Anton Ranc. Izvolite.

DANILO ANTON RANC (PS SMC): Spoštovani podpredsednik, hvala za besedo. Lep pozdrav ministru z ekipo in kolegicam poslankam in poslancem!

Danes je gospodarska tema, z veseljem razpravljam ob takih temah, ki so pomembne tudi za razvoj gospodarstva v bodoče. Opažam, da se dvorana ob gospodarskih temah zmeraj bolj polni in da tudi v parlamentu spoznavamo, da je to tisto odločilno, česar se moramo lotiti v naši državi, da bomo ustvarili boljše gospodarsko okolje in pogoje za domače in tuje investitorje in za našo gospodarsko rast. Seveda bi tu pozdravil ministra z ekipo, ki je tudi s tem projektom dokazal, da gre za dober uglajen tim ministrstva za gospodarstvo, ki je z dobrimi praksami dela in vsebinami lahko vzor dela tudi ostalim ministrstvom, zakaj tako. Večkrat poudarjam, da ekipa prihaja iz gospodarstva, kjer so izkušnje pri vodenju projektov bolj učinkovite kot mogoče v politiki, in ta model delovanja se prenaša tokrat tudi v Odbor za gospodarstvo in pa v parlament. Tako da moram tu posebej izpostaviti, da gre za dober timski pristop ministrstva, strokovnjakov z ministrstva, ki je uspel medresorsko povezati različna ministrstva, ki so se srečala na neki točki, kjer je treba zadeve uskladiti s področja kmetijstva, okolja in infrastrukture. Po drugi strani sem pa malo žalosten, če nas danes poslušajo kakšni potencialni investitorji, domači ali tuji. Nekatere razprave tukaj grejo v smeri, kot da dobesedno odganjamo investitorje, domače in tuje, ko si poskušamo z nekim zakonom ustvariti okolje, ki bi bilo privlačno za domače in tuje investitorje. Tako da želim s svojo razpravo na nek način prispevati k temu, da vendarle nismo neka država, ki odganja tuje investitorje, in da pravi čas in hitro odreagiramo na neko poslovno priložnost. Predstavljajmo si, kaj bi bilo, če bi se v primeru Nordijskega centra Planica obnašali tako, kot nekateri danes razpravljajo ... Še danes ne bi imeli tega objekta, ki zdaj privablja domače in tuje športnike – in postali smo prepoznavni v svetovnem merilu. In podobna zgodba je tudi tukaj.

Moramo odreagirati hitro in na način, da bomo ne samo temu potencialnemu investitorju, vendar vsem pokazali, da smo država, ki na nek način ustvarja okolje, prijazno do različnih investitorjev. Seveda pri tem ne

pozabljam na kmetijska zemljišča, vendar smo tukaj pred neko pomembno odločitvijo, ko je treba zadeve dati na tehnico in oceniti dolgoročne pozitivne učinke takšnih investicij, ki prinašajo številna delovna mesta, ne samo teh tisoč, dva tisoč delovnih mest. Gre za multiplikativne učinke v celotni verigi, v kovinskopredelovalni industriji, to bo za sabo potegnilo pozitivne učinke in gospodarsko rast.

Seveda pa me tukaj malo skrbi, ali bi na nek način polemiziral z opozicijo z leve in tudi desne strani. Kar se tiče levice, me predvsem čudi to, da ko se borijo za delovna mesta in na nek način za socialo in tako dalje, si na vsak način prizadevajo, da bi jih ustvarili, ko pa pridemo z nekim konkretnim projektom, je pa tu plošča obrnjena. In tu prihajamo do nekih različnih mnenj, ki vsekakor niso, po moje, neka prava praksa. Tudi kar se tiče kolegov iz NSi, večkrat spremljam njihova prizadevanja, podporo tujim investitorjem, gospodarstvu in tako naprej, in na nek način me veseli, da so v tem zakonu vendar prepoznali en dober projekt, ko gre v tej smeri, vendar pa me ta drža: smo za ta zakon, ga pa ne bomo podpirali ali ne bomo proti glasovali – to se moraš pač enkrat odločiti, ali si za ali nisi. Podobno tudi za kolege iz SDS. Tako da prepoznavam sicer neko naklonjenost zakonu ... In jaz bi jih le pozval: to podprite, pa gotovo, pa gremo dalje. Pa gremo s skupnimi projekti naprej. Enak poziv bi dal tudi podobnim projektom ne samo v mariborskem okolju. Na splošno sem zagovornik policentričnega razvoja in s podobnimi temami se srečujemo pri projektu recimo tretje razvojne osi, ko smo pri nekem umeščanju spet bolj papeški od papeža in si spet izmišljamo razne ovire, namesto da bi ta projekt realizirali. Podobno je tudi pri projektu slovenski gozdovi, družba SiDG, kjer seveda nekateri na noben način ne podpirajo centrov za zbiranje in predelavo lesa po vsej Sloveniji.

Tako da tukaj, s tega mesta bi poudaril to, da pozivam tako koalicijske partnerje kot opozicijske, da takšne dobre projekte podpirajo, ker to nas bo poneslo v neko boljšo prihodnost, in na vsak način bom ta zakon podprl. Hvala lepa.

PODPREDSIEDNIK MATJAŽ NEMEC: Besedo ima gospod Ivan Škodnik. Izvolite.

IVAN ŠKODNIK (PS SMC): Hvala za besedo, gospod podpredsednik. Lepo pozdravljeni minister z ekipo, kolegice in kolegi poslanci!

Na mizi imamo Predlog zakona o zagotavljanju pogojev za izvedbo strateške investicije na razvojnem območju v Občini Hoče - Slivnica. Seveda se bom ustavil tudi pri tem amandmaju, ki ga je postavila Združena levica k 19. členu. Jaz bi se najprej ustavil pri razpravi, ki smo jo imeli na odboru. Moram reči, da je bila zelo konstruktivna, da je bilo prisotnih veliko ljudi, tako iz okolice Maribora kot seveda z Občine, ki pripravljajo zemljišče za investicijo. In pravzaprav tam ni bilo nekih pripomb – tu in tam

res – treba je tudi poudariti, da smo se nekako vsi zavedali, da gre za zemljišča, žal pač, kakršnakoli investicija je – ki jih bomo tudi imeli v Sloveniji – je pač treba žrtvovati kakšen kos zemlje. Seveda gre za večjo količino, ampak jaz mislim, da to, kot je bilo prej rečeno – tudi gospa Ljudmila Novak je povedala o veliki angažiranosti ministra pri tem, veliko je bil na terenu in se je tudi pogovarjal s temi ljudmi, s kmeti na tem področju. Mislim, da imajo neke rešitve in jih bodo tudi našli. Tako da je prav, da to rešijo, da ne bi bil kdo oškodovan, da najdejo nadomestilo, če ne, pa tudi ustrezno plačilo za tista zemljišča. Treba je pa poudariti, da na tem področju, sedaj ko stvari rešujemo, ni potrebne zakonodaje – ki pa jo bo treba čim prej sprejeti – ki bo prostorsko nekako reševala ta problem. Tako da v tem trenutku je, žal, seveda nimamo, moramo pa podpirati take investicije v gospodarstvu, ker vsi govorimo, da bomo lahko delali in delili več denarja, če bomo na prihodkovni strani, to se pravi v gospodarstvu, ustvarjali nekaj več denarja. Bili so tudi pomisleki, kaj pravzaprav prinaša, kakšne bodo plače teh ljudi, ki bodo delali – ni samo število ljudi, ki bodo delali v teh morebitnih podjetjih. Moram reči, da gre tu za tuje neposredne investicije, ki so najvišja stopnja internacionalizacije in ena izmed najhitreje rastočih, najbolj običajnih ter najbolj pomembnih oblik mednarodnega sodelovanja. To je zelo pomembno, saj vsaka taka tuja investicija prinaša delo velikemu številu ljudi. To bo zelo pomembno za Maribor in okolico, ker izvira iz želje in zahtev ljudi po delu in s tem po boljši kakovosti življenja.

Treba je posebej poudariti, da rešujemo neposredno in zelo konkretno probleme ljudi – brezposelnost – zaradi katerih se zakon sprejema. Cilj je jasen in navdihujoč. Zato bom jaz ta zakon danes podprl. Hvala lepa.

PODPREDSIEDNIK MATJAŽ NEMEC: Gospod Marko Ferluga, imate besedo. Izvolite.

MARKO FERLUGA (PS SMC): Hvala za besedo. Pozdrav ministru in ekipi!

Pri nas v Sloveniji nikoli ni prav, ne boste verjeli. Namesto da gledamo na zadeve pozitivno, ne, mi gledamo absolutno negativno, iščemo dlako v jajcu in to je to. Če ni investicij v Sloveniji, je narobe in seveda je kriva Vlada. Če so potencialne investicije v Sloveniji, je narobe, ker – tri pikice – razlagajte si sami. Meni se resnično zdi, da postajamo neka shizofrena, nestrpna, neracionalna družba, družba nekega velikega licemerja in neke velike dvoličnosti. Najprej bentimo, da ni delovnih mest, po tem, ko so, je narobe to, da so na kmetijskih zemljiščih. Ljudje božji, danes gremo naprej, moramo najti neke druge solucije. Jaz mislim, da moramo biti odgovorni in odrasli in tudi toliko racionalni, da se odločamo v pravi smeri. Jasno je treba povedati, da ali želimo imeti – pa ne vzeti narobe – krompir nekega kmeta ali pa želimo

imeti zaposlitev, recimo, 2 tisoč 500 ljudi iz Maribora in okolice in plus teh multiplikativnih učinkov. In kar je nekaj neverjetnega – pa noben tukaj še ni omenil, bom pa jaz kar direktno povedal – da je prvič v tej državi imela ta vlada, in ta minister jajca, da se odloči nekaj in da zavzame neko stališče in da to investicijo podpre. Okej, lahko debatiramo, da je ta konkreten zakon samo za eno področje, ampak za kaj gre tule? Tukaj je treba imeti v glavi gospodarsko razmišljanje. Imeli so potencialnega investitorja – vsaj tako domnevam – in kot je v gospodarstvu navada, se je bilo treba odločiti takoj. Ker pa vemo, kako je pri nas s to birokracijo, s temi zakoni, kako gre in ne gre in čakamo in odbori in vse živo, so se tako odločili. In tukaj jih podpiram. Jasno je pa, da pričakujem v bodoče tudi s strani MGRT, da se bo naredil nek sistemski zakon o tujih investicijah, kar so že predhodniki povedali. In ne nazadnje so tudi sam minister in ekipa, ki mu stoji tukaj ob strani, povedali, da so vse alternativne možnosti, ki so bile dane, ponudili temu potencialnemu investitorju. Odločil se je pač za to, da bodo z zakonom in z vso ostalo zakonodajo prekontrolirali vso to zadevo, če štima – z naravovarstvenih in vseh ostalih področij. In v končni fazi, če se ta zadeva ne bo razvila tako, kot bi se morala, se bo to povrnilo v prvotno obliko in kmetom bodo dane odškodnine.

In ko gledamo na vse to, je treba vzeti tudi ta zakon kot nek pozitiven signal za tuje investicije, da je končno Slovenija, ta vlada, ta država odprta za vse dobre predloge in dobre investicije in da se za to potem tudi zavzame in jih izpelje. Gre, po mojem, vseeno za neko pozitivno zgodbo in jo tako moramo gledati. So plusi in so minusi, ampak v končni fazi je potrebna neka odločitev in jasna opredelitev in zato sem jaz za. Hvala.

PODPRESEDNIK MATJAŽ NEMEC:
/ oglašanje iz dvorane/ Gospod Tonin, takoj ko boste razpravljali, potem boste lahko replicirali. Sedaj pa moram dati besedo gospe Violeti Tomić.

Izvolite, gospa Violeta Tomić. Imate besedo.

VIOLETA TOMIĆ (PS ZL): Najlepša hvala za besedo.

Če bi minister Počivalšek naredil evidenco degradiranih območij, potem regij, ki so industrijsko propadle, in naredil neko strategijo in to ponudil investitorjem, bi mu mi vsi ploskali. Res bi rekli: »Ta vlada pa ima neko strategijo.« Da pa pride nekdo, neka multinacionalka od zunaj in si kot v neki državi tretjega sveta izbere tole, vi in mi pokleknemo – tu pa imam debele pomisleke. Zakaj? To je tako: »Ali je v Sloveniji kakšna zakonodaja? Tam ne bomo mogli zidati ...« »Je zakonodaja, ampak mi jo lahko zaobidemo, ker poznamo ministra.« Mislim, kako se to sliši? Če bomo mi za vsako

multinacionalko delali nov zakon, potem mene to zelo skrbi. Tukaj je kolega Ranc prej omenil v svoji razpravi, da Državni zbor ni poklican, da obravnava postopke ... To se je zgodilo ravno tako pri TEŠ 6 investiciji. Tukaj v Državnem zboru je bila sprejeta TEŠ 6 investicija in zdaj vemo, kakšno korupcijsko leglo je izpadlo iz tega. Zdaj bodo dobili odškodnine, ti kmetje, pravite, za razlastitve; ali pa nadomestno zemljo. Ja, kje jo bomo pa jemali? Koliko pa imamo mi te nadomestne zemlje? Vemo dobro, da v Prekmurju Avstrijci debelo že kupujejo našo kmetijsko zemljo, ker oni vedo, kaj z njo, za razliko od nas. Krško polje so že izraelske firme pokupile. Mi pa bomo svojo zemljo debelo pozidavali. Slišala sem tudi, da gre za prvo investicijo po letu 1991. Čudovito, pohvalno, krasno, ampak se je od takrat kmetijska površina zmanjšala za 100 tisoč hektarjev. Dnevno se je pozidalo 7 hektarjev kmetijskih zemljišč. Kje pa so ta delovna mesta? Kaj pa imamo zdaj od tega? In tukaj se popolnoma strinjam s kolegico Ljudmilo Novak: delnic, papirja, denarja ne bomo jedli. V Sloveniji smo samo enotretjinsko samooskrbni; ne glede na to, da minister za kmetijstvo iz vrst Socialdemokratov vsako leto naredi veliko akcijo Jejmo domače. Govorimo na Odboru za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano o samooskrbi, delamo pa popolnoma nasprotno. Skratka, zanimivo je, da imamo v Sloveniji kar 2 tisoč hektarjev degradiranih območij. In raziskave so narejene; samo na področju podravske regije jih je 211 hektarjev. In nič nismo naredili. Skrbi me tudi to, da očitno nismo vsi enaki pred zakonom. Ali bi naš investitor, če bi si zaželel nekje zidati, ravno tako dobil ta odpustek, da bi za njega napisali poseben zakon? In potem so oni ponujena območja zavrnili. Zelo zanimivo. Tudi ime investitorja ni znano in želi, da bi to ostalo skrivnost.

Glejte, jaz ne vem, mene zanima, ali obstaja kakšna pogodba, ali obstaja kakšna zaveza, koliko delovnih mest bo tukaj, kakšna bodo ta delovna mesta? Če smo rekli, da je na slabih 50 hektarjih 5 tisoč 500 delovnih mest v Avstriji ... Tukaj se pogovarjamo popolnoma navdušeno – na sto hektarjih tisoč delovnih mest. Ali bodo to nova delovna mesta ali bodo ljudje, ki že zdaj delajo v tej tovarni na Avstrijskem, samo zaposleni tukaj in jih bodo potem plačali ne tako kot v Avstriji, ampak manj. Skratka, to so vse vprašanja, ki se nam postavljajo. In upravičeno se nam postavljajo. Govori se, kot da je to zdaj gotovo dejstvo, ki se ne da spremeniti. Zakaj se ne da spremeniti? Zato, ker je SMC največja stranka in se je odločila in bo to podprla. Ampak veste, ko bo že zdavnaj pometel prah stranko SMC in se ne bo nihče več spomnil nanjo, bodo ljudje na tem območju še vedno dihali slab zrak, živali na okoljsko degradiranem območju, imeli bodo slabo plačana delovna mesta, mogoče kakšno okoljsko, ekološko katastrofo in vprašanje, kaj vse še – in kdo bo takrat odgovarjal za to? Potrebovali bi v Sloveniji vsaj 850 kvadratnih

metrov njivskih površin na prebivalca, potrebovali bi jih vsaj 2 tisoč, imamo jih 850. Samo eno tretjino. Kako dolgo bomo še pozidavali naše najboljše kmetijsko zemljišče? Kako dolgo? In potem slišimo, da smo tisti, ki skrbimo za okoljske standarde, za prehranske standarde, za delavske pravice, ekoteroristi. Ne vem, mislim, ekoterorist zame pomeni nekdo, ki vrši teror nad ekologijo, nikakor pa ne tisti, ki brani. Terorist je tisti, ki napada, ni branitelj. Upam, da se okrog tega strinjamo. O teroristih je zadnje čase ogromno besed. Za teroriste imate tudi begunce kar vsepovprek, pa najbrž ni terorist vsak, ki pride sem. In ekoteroristi so najbrž tudi Indijanci, ki v Ameriki branijo svoja sveta mesta, svoja svetišča, svojo kulturo, svojo vodo nasproti korporacijam. Kaj bomo potem rekli, da obstajajo kapitalteroristi? Skratka, bi rekla, da je vlada ta trenutek močno ekoteroristična, čeprav zmerjanje z ekoterorizmom z veseljem in s ponosom prevzamemo mi, ki skrbimo za okolje.

Skrbijo me poteze te vlade, ki ravna absolutno protiustavno, ki lahko krši zakone, ki lahko za eno investicijo in za eno multinacionalko vehementno sprejme poseben zakon. In zanima me, kaj je pravzaprav tukaj odzadaj. Kajti nihče nima podatkov. Strinjam se, treba je pretehtati pozitivne in negativne učinke. Seveda potrebujemo delovna mesta, ampak sprašujem se, po kakšni ceni, kaj nam je prioriteta – ali blagostanje naših ljudi ali profit tujih korporacij?

Če bi to lahko uravnali, potem bi bila ta svet in ta odločitev sprejemljiva. Tako je pa toliko neznank, toliko vprašanj, toliko neodgovorjenega, da enostavno tega ne moremo podpreti. Zato upam, da boste vsaj naš amandma podprli, ki govori, da se ta kmetijska zemlja vrne nazaj v uporabo, če se investicija v treh mesecih ne začne. Hvala.

PODPRESEDNIK MATJAŽ NEMEC: Besedo ima gospod Branko Zorman. Izvolite.

BRANKO ZORMAN (PS SMC): Hvala, gospod predsedujoči.

Preden, bom rekel, okaram malo Združeno levico, bi želel pohvaliti delo ministrstva za gospodarstvo. Po mojem mnenju nobeno ministrstvo oziroma noben minister do sedaj v nobeni vladi ni bil tako uspešen, kot je ravno ta minister v tej vladi. Pa naj to podkrepim še s podatki iz samo zadnjih dveh mesecev, na primer. Vemo, da se je japonska tovarna robotov odločila za investicijo ravno v Sloveniji, in to v konkurenci nekaj ostalih evropskih držav. In zasluga za to gre nedvomno ravno ministrstvu. Naj omenim na tem mestu še projekt NEDO, projekt pametnih skupnosti, pametnih omrežij, ki je zopet posledica dobrega dela tega ministrstva.

Ne bom razpravljajal o nujnosti in potrebnosti sprejema tega zakona, ki ga obravnavamo danes. Seveda je bila prepoznana

potreba, da je tak zakon treba pripraviti in iti naproti investitorju, ki prinaša potencialnih 3 tisoč novih zaposlitev. In da Združena levica, ki je kvazizagovornik delavskih pravic in delavstva – seveda so bili to, dokler niso prišli v parlament, zdaj pa njihovi poslanci verjetno v udobnem poslanskem sedežu pozabljajo na svojo osnovno pravico in bi celo postavili na kocko 3 tisoč novih potencialnih zaposlitev pod nekimi svojimi razlogi, ki so jih navajali ... In to v regiji, ki ima 17 % brezposelnost. Maribor, širša regija Maribora, problemska regija ima 17 % brezposelnost oziroma beri skoraj 10 tisoč brezposelnih. 3 tisoč novih zaposlitev pomeni, da bo 3 tisoč družin lahko živelo ravno iz naslova te nove tovarne. In če vzamemo, da ima vsaka družina v povprečju 1,5 otroka, to pomeni, da bo ta tovarna lahko preživljala 10 tisoč 500 ljudi. To imejte v mislim, ko govorite, da ste proti tej investiciji. Kolegica Violeta seveda razpravlja o multinacionalkah in škodljivosti le teh – ne glede na to, kaj si mi mislimo o multinacionalkah, je dejstvo, da multinacionalke ustvarjajo tudi delovna mesta. In ta delovna mesta potem prinesejo plače in te plače lahko kupujejo hrano. Med drugim ste rekli, kaj bomo jedli, če bomo pozidali te njive, ki so zdaj na tem območju. Jaz vas bom vprašal drugače: iz česa pa oziroma s čim bodo te družine, ki imajo danes brezposelne člane družine, iz česa oziroma s čim bodo kupovali hrano, če bodo brez dela?

PODPRESEDNIK MATJAŽ NEMEC: Preden sprožim še en krog prijav, gospa Violeta Tomić, postopkovno, če se ne motim. Sva se razumela? Izvolite postopkovno, gospa Violeta Tomić.

VIOLETA TOMIĆ (PS ZL): Glejte, kolega Zorman namerno tukaj zavaja, kajti ali smo govorili o tisoč delovnih mestih ali smo govorili o 3 tisoč delovnih mestih ali bomo na koncu tele današnje razprave prišli že do 10 tisoč, 5 tisoč fantastičnih delovnih mest? Kje so?

Ja, seveda, delavske pravice Združena levica zastopa in jaz kot predsednica Stranke za ekosocializem in trajnostni razvoj Slovenije protestiram proti vsakemu delovnemu mestu, ki uničuje okolje. Imamo tudi zelena delovna mesta, trajnostna delovna mesta in možno je seveda gospodarstvo razvijati tudi v spoštovanju do okoljskih standardov. Delavske pravice, takšna delovna mesta, ki bodo slabo plačana, ki bodo profit odnašala ven iz države in ki bodo tukaj zapustila samo uničenje in ne bodo plačala niti toliko prispevkov, da bi se potem zboleli upokojeni delavci lahko zdravili ... Taka delovna mesta – hvala lepa. Borimo se tudi za pravice kmetov. Tudi kmetje so delavci. Delavci, ki proizvajajo našo hrano, ki je osnova za preživetje. In žal mi je, da poslanec SMC misli, da hrana raste v supermarketih. To, da bomo potem ... S čim bomo kupovali to hrano? Ne rabimo je vse kupovati. Naša velika želja je, da je pridelamo več. Več, in da je bomo manj

kupovali. Kajti vemo – in še enkrat poudarjam – samo eno tretjino svoje hrane pridelamo, ob tem, da se nam kmetijske površine zaraščajo, po drugi strani, da jih vehementno zazidujemo. Mislim, da moramo predvsem skrbeti za to, da bomo imeli vodo, pitno vodo in hrano, kajti v bodočnosti bo to več vredno kot vse drugo. In poudarjam, nisimo proti delovnim mestom – to danes govorim že mislim da petdesetič, lahko vam posnamem in bomo vrteli – vendar delovnim mestom, ki bodo odgovorno ravnala z okoljem, da bodo tudi bodoče generacije lahko živele tukaj. Hvala.

PODPRESEDNIK MATJAŽ NEMEC: Gospa Violeta Tomič, to ni bilo postopkovno, ampak jaz bom sprožil vseeno še en krog, da boste lahko še o vsebini razpravljali vsi tisti, ki boste želeli.

Postopkovno, gospod Branko Zorman. Sva se prav razumela? Boste razpravljali ali postopkovno? Postopkovno.

Izvolite, imate postopkovno.

BRANKO ZORMAN (PS SMC): Hvala, predsedujoči.

Jaz bi samo prosil, da kolegico opozorite na to, čemu je postopkovno namenjeno, in naj pove svoj predlog, ker jaz ga nisem zaznal v tej njeni razpravi. Mislim, da imajo prijavljen čas, lahko se pojavljajo poljubno, kolikokrat želijo, do izteka. Tako da, prosim, upoštevajte proceduro in se javite v razpravi, ker na postopkovno vam vsebinsko ne morem replicirati. Če bi bila pa to vaša razprava, bi vam pa z veseljem repliciral.

PODPRESEDNIK MATJAŽ NEMEC: Hvala, gospod Zorman. Ampak mislim, da sva se z Violeto Tomič razumela. Zato predlagam, da sprožim postopke, da se lahko prijavite, ker vidim, da še obstajajo interesi. Izvolite, kolegice in kolegi. Prijava poteka.

Besedo ima mag. Matej Tonin. Izvolite.

MAG. MATEJ TONIN (PS NSI): Rad bi odgovoril poslancu Ferluga.

Jasno je, da je Poslanska skupina Nove Slovenije tista poslanska skupina, ki je najbolj naklonjena podjetništvu in dela vse za to, da se poslovno okolje v tej državi čim bolj izboljša. Zato prosim, ne manipulirati s takimi stvarmi – da se ne odločimo, da ne vemo, kaj bi itd. Jaz sem in tudi mi smo zelo jasno povedali, da podpiramo to, kar dela minister za gospodarstvo, ampak da to niso sistemski ukrepi. Ena izmed stvari, ki sem jih izpostavil v stališču, je ta, da ostali slovenski podjetniki nimajo enakih možnosti – to je problem. Ni problem to, da Vlada poskuša pripeljati delovna mesta v državo. Problem je to, da dela samo za eno podjetje, ne pa za vse podjetnike v tej državi. V tem je problem. Mi ne zagovarjamo zgolj enega podjetja, ampak želimo ustvariti dobro klimo za vse podjetnike v državi. To sem povedal v stališču. In druga zadeva je, da se to

postavlja na najboljši kmetijski zemlji, ob tem da imate v Mariboru en kup degradirane zemlje, en kup.

Še ena stvar: ne biti preveč evforični, ker ena lastovka še ne prinese pomladi.

PODPRESEDNIK MATJAŽ NEMEC: Replika, gospod Marko Ferluga. Izvolite.

MARKO FERLUGA (PS SMC): Jaz moram svojemu kolegu povedati, da mogoče se midva sploh nisva razumela. Jaz o teh zadevah, kar si ti govoril, nisem nič debatiral. Če si me dobro poslušal, sem rekel, da pričakujem od ministra in tega ministrstva sistematičen zakon, ki bo na splošno investicije uravnaval. Vse ostalo si me pa očitno zelo zelo slabo razumel ali pa ne dovolj dobro poslušal, ker sem povedal zelo jasno. Se pa strinjam s tabo, da ena zadeva ne pomeni nič. Je pa lahko začetek nečesa, tako kot je rekel Konfucij: korak za korakom. To je bilo prvič narejeno tako, da se je pokazal nek odnos do velikega investitorja, ki ima interes priti v Slovenijo, in se je odzvala Vlada – to je treba priznati. Lahko debatiramo o vsem, lahko debatiramo tudi o kmetijskih zemljiščih, o vsem lahko debatiramo, ampak dajmo enkrat za vselej reči: to je bil en pozitiven korak in signal. Lahko rečemo prva lastovka, druga, tretja, ampak začetek je. Hvala.

PODPRESEDNIK MATJAŽ NEMEC: Besedo ima dr. Franc Trček. Izvolite.

DR. FRANC TRČEK (PS ZL): Hvala za besedo, predsedujoči.

Vzel si bom nekaj časa, ne bom šaril po občih mestih, ne bom govoril, kdo si prizadeva najbolj, kdo si najmanj. Bom pa skušal biti zelo konkreten.

Najprej na prvo »napičitev« s strani SMC. Konkurenca, mi, ki delamo dosti multilateralo, bilateralo Slovaška, Češka Madžarska. V Slovaško prihaja Land Rover in imajo že malo problema z delovno silo za področje avtomobilskega grozda. Plače so v avtomobilskem grozdu relativno visoke, primerjalno gledano tam do tisoč evrov neto, in uvedli so pred kratkim možnost sobotnega in nedeljskega dela tudi za mlade. Ti bodo za to dobili 70 % plačo. Češka je lokacijsko malo preveč oddaljena. Konkurenca Madžarske, ne Madžarske je povezana z delovno silo in višino plače. Konkurenčno prednost si pa seveda lahko izboljšamo z udejanjenjem drugega tira. Žal moram reči, da skoraj bolj Slovaško in Madžarsko zanima – dobim ta občutek – kdaj se bo to uresničilo, kot nas v tej družbi in državi.

Zdaj bom šel malo skozi to, kar je gospod minister govoril. Začel bom tukaj – 5. točka – da se bo to dogajalo hitreje, ker bo to vodila občina. To je taka notorična laž ... Zakaj? Občina Hoče - Slivnica ima 13 ljudi v upravi, všteti župana, in 11 v režijskem obratu – komunalna in te zadeve. Vsebinsko za to

področje je oseba, ki se ukvarja z okoljem in prostorom, oseba, ki se ukvarja z gospodarstvom, in dva, ki se ukvarjata s pravnimi zadevami, pa ne bodo imeli časa za to. Skratka, tovrstne izjave so dobesedno norčevanje. Gremo do 1. točke – razvojno območje OPN. Gospa Ljudmila je govorila za nazaj. Violeta je omenjala degradirana območja. Ja kaj ste pa delali dve tretjini mandata? V dveh tretjinah mandata bi morali imeti DPN, državni prostorski za degradirana območja, in kaj se bo tam umeščalo. Zdaj vsi veselo kokodakate o skladnem regionalnem razvoju. Ko sem skoraj dve leti nazaj o tem Cerarja spraševal, mi sicer ni ravno rekel kot Mihi Kordišu, da me tokrat ne bo odstavil, ampak je bil blazno jezen. To besedovanje danes je norčevanje iz Štajerske, iz Maribora in v osnovi iz mene osebno.

Dalje: mednarodno sodelovanje. Bil sem v Budimpešti, pa mi pravi drugi človek njihove največje stranke pa še kdo drug, pa kje ste Slovenci v turizmu. 10 tednov pred turistično sezono polna Budimpešta hrvaških plakatov. Gospa Roš je s tisto oddajo na Netflixu naredila več za slovenski turizem kot ta oddelek tega vašega ministrstva. Nova razlastitev v javno korist – saj mi že imamo razlastitveno zakonodajo in bi se lahko ta amandmirala. In potem minister sam izjavi, da lahko le Vlada ugotovi, kaj so strateške investicije. Ta pa je malo močna in huda, ne glede, katerakoli vlada bo. In to je neka nova praksa. Ta zakon, ki se dela na primeru, je neke vrste poskusni zajček, kako se bo delal sistemski zakon. In to je glavni in ključni problem. Ne pa debele laži kolega – ki ga jaz ne bom karal ne po slovensko ne po srbsko – da smo mi proti investiciji. Kar seveda nismo. Mene bi zanimalo, če bi mi kdo odgovoril, kako bo s tem povezana Univerza v Mariboru. Če že gre za Magno Steyr, imamo tam Talum, ki porabi največ elektrike v Sloveniji, pa je precej boljši, kot je bil včasih, in dela polizdelke. Ali se bodo delali tudi kakšni deli za motorje, ki grejo v to smer? Navsezadnje, če se bodo barvale karoserije za Jaguarje, ali bodo barve kupovane v Heliosu? Zaradi mene bi lahko to razpravljali na zaprti seji, če bi bilo nujno. V neki vladi, kjer sta od treh predsednikov dva pravnik, eden je celo doktor prava, največja stranka, ki ima na kvadratni meter največ pravnikov, minister za gospodarski razvoj in tehnologijo je agronom, ministrica za okolje in prostor je agronomka ... Mene bi zanimalo, ali se bomo zmenili tako, da bo na strehi teh fabrik vrt, kjer bodo ti kmetje lahko kaj sadili. V Nemčiji je to zelo pogosta praksa in v Franciji tudi. In bi rekel, ajde, potem pa stisnem zobe in podprem ta zakon. Jaz ne morem biti ne proti ne za, ker cele vrste informacij v bistvu nimam. In ko mi resorni minister govori – pa ne bom omenjal tega ekoterizma, ampak – vsaka bedarija, ki se je država spomni, vsak zakon in predpisi v delu ... Ko mi govorijo iz SMC: s to birokracijo, s temi zakoni ... Pa saj vi ste prišli kot nova politika. Meni zdaj nori mobitel, ker mi ljudje govorijo: pa

kakšna banana republika smo, ali nimamo zakona o tujih strateških naložbah in tako naprej. In to so problemi. Problemi so tudi, da tulim tukaj že cel mandat, kaj bomo naredili s Pohorjem, pa minister pravi, ah, država nima kaj iskati v turizmu. Razen tam, kjer si svojo bivšo firmo prekategoriziral, da jo bo lahko mogoče on privatiziral. Tam tudi čaka 500 delovnih mest. Pa kaj, ali bomo čakali še 3 sezone, da bodo hoteli še bolj razsuti, pa jih bo potem nekdo pod ceno kupil? Zdaj se je pa SMC naenkrat zbudil in bodo oni veliki pospeševalci / nerazumljivo/ In Vlada ima jajca in je sprejela nase veliko odgovornost ... Tudi če se bo šlo v to investicijo, bo to 2018 in naprej, ko te vlade ne bo več. Tako da se nehajmo pogovarjati kot otroci. Malo časa si moram za replike pustiti. Hvala.

PODPREDSIEDNIK MATJAŽ NEMEC: Besedo ima mag. Aleksander Kavčič. Izvolite.

MAG. ALEKSANDER KAVČIČ (PS SMC): Najlepša hvala, spoštovani predsedujoči, za dano besedo.

Jaz resnično upam, da nas Slovenija danes gleda, da nas spremljajo iz Štajerske, Pomurja, Koroške, iz vse Slovenije, potencialnih tistih tisoč, tisoč 500, 3 tisoč novih delovnih mest oziroma kolikor se jih predvideva in pričakuje. In da opazijo to razpravo, da si enostavno nalijejo čistega vina, da bodo enostavno videli, kateri so za investicije, kateri so proti investicijam in kdo se dejansko bori za to, da bi Slovenija končno prišla do tistih delovnih mest, do tistih dodanih vrednosti v delovnih mestih, ki si jih očitno ene druge države želijo.

Ne morem se pa nikakor strinjati – in tu ostro protestiram pri izjavi kolegice iz Združene leve, ki je dejala, da ko ena multinacionalka pogleda tam okrog tretjih držav in si izbere Slovenijo, jo nagovori, da spremeni zakon in da bo tam potekala tista investicija. Slovenija ni tretja država, prosim lepo. Slovenija je država, v kateri živimo Slovenci, ki delamo za plače. Delavci se borijo za plače in eni tudi hodijo v tuje države zato, da preživijo.

Vlada je ekoteroristična, degradiramo območje, dihali bomo slab zrak ... Torej, eni si želijo vsega tega, mi pa smo to zdaj sprejeli in sprejemamo in bomo imeli degradirano območje, slab zrak, ekoteroristično vlado in ne vem, kaj še vse ... Jaz mislim, da bi se mogoče morali ozreti malo širše in videti, ali si res Slovenija te investicije ne zasluži oziroma si je Slovenci ne želimo. Verjetno je resničnost zelo drugačna. Pravite, da ste proti vsakemu delovnemu mestu, ki uničuje okolje. Kako pa veste, da bo to uničevalo okolje? Na sredi Dunaja imajo sežigalnico. Verjetno je ne bi imeli, če bi tako degradirala tisto okolje in tisti zrak, ki ga dihajo Dunajčani. In kako velikokrat govorimo, ja Dunaj, oh in sploh.

Kmetijske površine se nam zaraščajo, ste malo prej dejali. Ja, očitno je treba nekaj storiti in ta vlada, to ministrstvo je nekaj naredilo

v tej smeri. In zdaj je vse narobe. Vse, kar prinese Vlada na mizo, je narobe. Ni čudno, da imamo v Sloveniji takšen sistem, takšen rating tega parlamenta, če je vse narobe, kar se dela. Čisto vse je narobe. Imamo potencialna nova delovna mesta – in je narobe. Ne vem no, očitno bo potreben en velik in resen razmislek o tej celi stvari. Hvala lepa.

PODPREDSEDNIK MATJAŽ NEMEC: Postopkovno, dr. Franc Trček. Izvolite.

DR. FRANC TRČEK (PS ZL): Glejte, jaz z lahkoto prenašam to, da se je SMC danes malo pripravil pa nas v svoji rahlo patetični drži poskuša vljudno žaliti, ampak zdaj imam pa že eno resno težavo. Ne vem, ali so ljudje mogoče dali kaj na zob pred to sejo, ker mi se zdaj pogovarjamo kot o frnikolah. Minister govori tisoč delovnih mest, pa 2 tisoč, pa 3 tisoč novih delovnih mest ... Veste, če to Magna posluša, Magna zaradi tega ne bo prišla v Slovenijo. Če bi imel jaz, ne vem, pol milijarde sredstev za investirati, jaz v tak šalabajzaraj ne bi prišel. Kolegi iz koalicije pa naj bi vedeli, kaj je vloga opozicije. Noben ne nasprotuje investicijam, noben ne nasprotuje delovnim mestom, nasprotujemo pa tovrstnemu izigravanju pravne države. Mislim, te zadeve ... Če bi imel več časa, bi vam šel brat člene od 67 do čez 76, in pri vsakem od teh členov Ustave je nekaj spornega pri načinu, na katerega se ta zakon poskuša uvajati. Pa se nisem tega jaz spomnil, obstajajo tudi pravniki, ki onkraj političnih prečenj berejo ustavo in gledajo na pravni red te države. In lepo vas prosim, predsedujoči, ker ministra ni, naj nam končno že gospod državni sekretar – če ne drugače, zapremo sejo – pove dejansko dinamiko teh delovnih mest: ali bo to 500 ali bo jurja ali bo ne vem koliko. In tudi, kakšne bodo plače. Ko se grejo moji Štajerci menit za delo v tujino, se jim pove, kakšna bo plača. V Sloveniji tega skoraj ne smeš vprašati, če greš spraševati za delovno mesto. O tem sem se včeraj na veliko pogovarjal. Ali bodo te plače pikico nad panožno kolektivno pogodbo ali bo kako drugače? In potem se bomo lahko resno pogovarjali o tej investiciji. Jaz se moram tu ponavljati ... Jaz se s svojimi otroki tako ne menim, kaj bomo za južno kuhali ... Prosim, predsedujoči, navsezadnje je to vaša odgovornost, da končno izvemo, kakšen je maček v tem žaklju. Hvala. /oglašanje iz dvorane/

PODPREDSEDNIK MATJAŽ NEMEC: Dr. Trček, hvala lepa. Takoj bom dal postopkovno. Tudi jaz se moram, žal, ponavljati, dr. Trček. To isto izvajanje ste že imeli čisto na začetku in sem vam tudi podal odgovor. Ne vem, kaj bi še več lahko storil na tem mestu za to, da bi zadovoljil vaše razmišljanje.

Gospod mag. Bojan Krajnc, izvolite, imate postopkovno.

MAG. BOJAN KRAJNC (PS SMC): Spoštovani gospod podpredsednik, hvala za besedo.

V resnici bo to postopkovno, in bo postopkovno vprašanje. Sprašujem vas, ali lahko mogoče na mestu predsedujočega preprečite nenehne zlorabe postopkovnih vprašanj, ki to v resnici niso. Gospod Trček nekako iz svoje osebne refleksije govori o stvareh, ki se najverjetneje – ne vem, sprašujem tudi to – dogajajo zjutraj njemu. Ali lahko preprečite to, da nas žali? Kajti ko gospod Trček govori, da SMC vljudno žali njega, v resnici on žali SMC. In ali lahko nadaljujemo z razpravo prijavljenih razpravljavcev? Grozi, da bo razprava padla s tečajev zaradi nenehnih zlorab, in prosim, da to preprečite. Hvala.

PODPREDSEDNIK MATJAŽ NEMEC: Hvala, mag. Krajnc. Žal ne morem in ne smem preprečiti, ker imamo v parlamentu vsi enake pravice. Ampak verjamem, da dr. Trček dobronamerno to počne, in verjamem, da je tudi razumel, kar sva se skušala dogovoriti.

Gospa Anita Koleča, imate besedo. Nadaljujemo. Hvala lepa.

ANITA KOLEŠA (PS SMC): Hvala lepa, gospod podpredsednik. Kolegice in kolegi!

Bilo je rečeno, da odločitev danes ni lahka. Jaz pravim, katera odločitev v Državnem zboru pa je lahka. Zame so vse odločitve zelo pomembne in veliko njih je tudi zelo težkih odločitev. Pa vendar, danes govorimo o temi, ki jo imamo sicer večno na ustih, da tako rečem, govorimo o gospodarskem razvoju, o delovnih mestih in posledično tudi o boljšem življenju. Danes govorimo tudi o tem, da sprejemamo izziv, da prvič po osamosvojitvi pridemo do enega izjemno gospodarsko pomembnega projekta, za katerega se pa moramo, na žalost, boriti. 25 let nismo ustvarili pogojev za to, da bi tuji investitorji na velika vrata prihajali k nam. Res je, da z zakoni ustvarjamo pogoje za določenega investitorja, in res je tudi, da ima ta določeni investitor na voljo rezervno lokacijo. To je zelo dobro povedal naš sekretar, ko je rekel, da je ta rezervna lokacija v eni od sosednjih držav; zato govorim o tem, da se moramo zanj na nek način tudi boriti. Ampak, dragi kolegice in kolegi, ne govorimo o frackingu v Pomurju, govorimo o projektu investitorja, ki v svoji državi izpolnjuje vse visoke okoljske standarde. In govorimo tudi o graditvi v državi, naši državi, ki je po določenih lestvicah na petem mestu po skrbi za okolje. Zato mislim, da so te skrbi, ne bom rekla, da so odveč, ampak vsekakor so bistveno manjše, kot pa jih želimo tukaj predstaviti.

Kmetijska zemljišča se bodo vrnila v primeru, da bi nam ta investicija spolzela iz rok. Zato je tudi tukaj – mislim da – ta skrb pretirana. Vsekakor pa bi v zvezi s kmetijskimi zemljišči rekla, da nas spodbujajo k razpravi o opuščeni in kmetijskih zemljiščih predvsem tovrstne zadeve, torej zadeve takrat, ko govorimo o

nekem gospodarskem razvoju predvsem v smislu industrializacije nekega območja. Jaz pa si želim, da bi o opuščeni in neobdelani kmetijskih zemljiščih govorili še kdaj drugače, da bi se na njih potem v prihodnosti v Sloveniji – če malo parafraziram kolege pred sabo, ki so govorili o kokodakanju – torej da bi se še veliko kokodakalo in kikirikalo. Hvala lepa.

PODPREDSIEDNIK MATJAŽ NEMEC: Besedo ima gospa Ksenija Korenjak Kramar. Izvolite.

KSENIJA KORENJAK KRAMAR (PS SMC): Hvala lepa. Spoštovani kolegi!

Jaz prihajam iz Občine Hoče - Slivnica. Prihajam iz občine, za katero je danes tale razprava tako burna in tako razmahnjena. Pa ne samo iz te občine, prihajam iz te regije. Prihajam iz Maribora, iz okolice Maribora. Veste, za nas v Mariboru in za našo regijo je vsako delovno mesto pomembno, ni važno, ali jih bo sto ali jih bo deset. Za nas je pomembno čisto vsako. In ocenjujem, da je ta zakon, o katerem danes razpravljamo, ta priložnost. Ta priložnost, ki bo, tako kot je rekla moja kolegica, poskrbela za blagostanje naših ljudi. Ki bo poskrbela za blagostanje nas, ki prihajamo od tam. Nas, ki nam bo to dalo priložnost, da ne bomo na pozabljenem delu Slovenije. Nam, da bo to dalo priložnost, da bomo lahko s svojim delom, s svojim znanjem zaslužili za to, da bomo kupovali zdravo hrano z eko, bio, kakršnokoli že oznako. Zato se danes pogovarjamo o tem. In zato se pogovarjamo o tem, ker mi že ves čas tega mandata, pa verjetno tudi predhodnih mandatov, govorimo o teh degradiranih področjih. Ves čas smo na terenu, obiskujemo ta degradirana področja in si na vse kripnje prizadevamo, da bi skušali pritegniti investitorje, ki bi prišli na ta področja. Ampak, dragi kolegi, ta področja so dostikrat premajhna. Govorimo verjetno tudi, ne vem, o coni Tezno, če ste imeli to v mislih. Da vam ne povem, koliko dobre volje in energije preteče dnevno, letno in mesečno za to, da pritegnemo investitorja v cono ... Na področja, ki so še prosta. In koliko energije je bilo že izglubljene za to, da pridobimo investitorje v ta prostor. Zato danes o tem govorimo in zato bomo danes – tudi sama bom – to podprli. To mi potrebujemo – Slovenija, regija in mesto z okolico to potrebujemo. Krvavo potrebujemo to, za vsako delovno mesto, za vsakega, ki prihaja iz te regije. In še nekaj, prepričana sem, da bodo vsi župani iz regije pokazali solidarnost, da bodo strnili vrste – kot so jih že tolikokrat – takrat ko bo treba iskati nadomestna zemljišča, seveda če bo to potrebno. Trdno sem prepričana v to, da se bo pokazala ta dobra volja vseh, ki smo iz tega okolja, ne samo ministroma, ne samo tistih, ki so že sedaj hodili po terenu in bili krvavo bitko za to, da danes ta zakon sprejmemo. Trdno sem prepričana v to, da se bo pokazalo, da mi smo za te investicije, da mi smo za delovna mesta, da je Slovenija tista, ki želi to; želi preboj, želi gospodarsko rast, želi pospešeno gospodarsko

rast. Kajti veste, mislim, da to ne bo imelo pozitivnih učinkov samo na gospodarstvo in multiplikativno rast, na samo okolje, na regijo, vendar na vso Slovenijo. In še nekaj, govorili smo o malih podjetnikih. Tudi mali podjetniki bodo v končni fazi imeli koristi od tega velikega projekta, ki bo, če bo, ko bo. Ampak veste, tudi DPN, spoštovani kolega, bodimo iskreni – to okolje se že desetletja bori za to, da se uredi ta prostor, ki je tako strateško pomembno stičišče različnih poti, tako avio-, cestnih kot železniških. Borimo se desetletja za to. In sedaj imamo priložnost, da pokažemo, ali nam je res mar. Ali nam je res mar za to, da se na tem prostoru nekaj zgodi in da končno Mariboru in regiji damo priložnost, da damo priložnost ljudem in pokažemo, da nam je mar za ljudi? Hvala.

PODPREDSIEDNIK MATJAŽ NEMEC: Postopkovno, gospa Ljudmila Novak.

LJUDMILA NOVAK (PS NSi): Imam postopkovni predlog.

Glede na te razprave menim, da razpravljamo in se sploh ne poslušamo. Da govorimo drug mimo drugega, da nam očitata tisto, česar mi sploh nismo izrekli. Ker pravimo, da hočemo delovna mesta, ampak da stvar sistemsko ni urejena in da moramo paziti tudi na kmetijska zemljišča. Zato predlagam, da gospod predsedujoči, predlagate, da si vsi nataknemo slušalke, ker očitno se ne slišimo.

PODPREDSIEDNIK MATJAŽ NEMEC: Imamo še eno postopkovno. Dr. Franc Trček, izvolite.

DR. FRANC TRČEK (PS ZL): Hvala.

Ko mene vprašajo, s kom bi delal vlado, po navadi rečem z gospo Ljudmilo. Pa me gledajo po strani, pa mislim resno, ker se je gospa kot političarka naredila. To je bil zdaj kompliment, Ljudmila, in se strinjam s tem.

Kolegica je zelo lepo povedala. Tudi jaz prihajam iz te regije. Maribor, 18. stran današnjega Večera: V Hočah razprava o celostni prometni strategiji. Kako naj gospod Soršak z ekipo dela CPS, če mi tukaj ne vemo, koliko bo teh delovnih mest. Jaz prihajam iz prostorske stroke in po najboljših močeh tukaj delam in delujem – in sedaj bom ekoterorist gor in dol – in ko nekaj vsebinskega postopkovno predlagam, kao kršim poslovnik. Moj postopkovni predlog je: ali upoštevamo priporočilo izkušane političarke, gospe Ljudmile, ali pa predsedujoči navsezadnje omogočate ali slišite tudi vsebinske poante postopkovnega. Pa ne mi tega zameriti. Če boste danes izvoljeni na neko drugo funkcijo, boste morali tam tudi to početi in bo verjetno enako zahtevno kot v Državnem zboru. Hvala.

PODPREDSIEDNIK MATJAŽ NEMEC: Sprejemem postopkovni predlog gospe Ljudmile Novak, da se začnimo poslušati. Ampak predlagam, da gremo naprej.

Mag. Marko Pogačnik – mamó še en postopkovni – izvolite.

MAG. MARKO POGAČNIK (PS SDS): Spoštovani predsedujoči, spoštovani kolegice in kolegi!

Jaz sem pa zdaj postal malo zaskrbljen. Zaskrbljen sem, da je v parlamentu takšen odnos do neke pomembne investicije, o kateri se pogovarjamo. Ne zavedamo se, da verjetno tudi predstavniki tega podjetja, ki naj bi prišlo v Slovenijo, gledajo to sejo ali pa bodo dobili vsaj magnetogram. Jaz sem prepričan, da je to žalostno. Če bomo nadaljevali s takšno razpravo, kot je sedaj v Državnem zboru, se jaz bojim, da se bo nekdo odločil, da iz take Slovenije zbeži. Kajti parlament je tisto ogledalo – tako širši javnosti kot tem tujim investitorjem – in bo reklo, pa kam mi prihajamo ... Mi se danes sploh ne zavedamo, kakšna razprava poteka. Jaz mislim, da moramo tukaj združiti moči in če ima kdo kak boljši predlog, ga predlagati Vladi. Danes imamo ta zakon na mizi, o tem zakonu se pač naj odloča, dobrodošli so pa vsaki predlogi – tako kot smo tudi v stališču Slovenske demokratske stranke povedali, kaj pričakujemo v nadaljnjih korakih od ministrstva za gospodarstvo in te vlade. Ne pa, da se tukaj pinkponkamo kam, kje in ali bo eno kmetijsko zemljišče zdaj postalo zazidalno ali ne bo in kakšna škoda se bo naredila. Mi se sploh ne zavedamo, o čem se pogovarjamo. Dajmo se zavedati, da ne samo Magna, ampak verjetno tudi ostali tuji investitorji, ki na nek način testirajo Slovenijo, ali bodo prišli ali ne bodo prišli sem – če bodo tole sejo pogledali, jaz mislim, da se bo vsak odločil za sosednje države.

Spoštovani predsedujoči, od vas pa pričakujem – verjetno tudi kakšni delegati, ki bodo danes popoldne oddali svoje glasove, to sejo gledajo – da sejo vodite odločneje. Če pride do zlorabe poslovnika, izrecite nekemu opomin in upoštevajte ta poslovnik.

PODPREDSEDNIK MATJAŽ NEMEC: Hvala, mag. Pogačnik. Seveda lahko posegam v določeni del, ne pa v vsebinskega. Zato so nenehni pozivi z moje strani in tudi med seboj, da se prvič – poslušamo, drugič – držimo teme in tretjič – da ne zlorabljamó postopkovnega, več kot na mestu. Zato predlagam, da nadaljujemo z delom, in prosim tudi vas, dr. Trček, in vse ostale, da le nadaljujemo po tej poti. Če si bo kdorkoli želel še razpravljati, naj preprosto dvigne roko in bo dobil priložnost, če mu bo čas dopuščal.

Mag. Bojan Krajnc, imate besedo, pa nadaljujemo po zastavljeni poti.

MAG. BOJAN KRAJNC (PS SMC): Hvala, gospod podpredsednik.

Točno po zastavljeni poti bom šel. Za začetek se zahvaljujem kolegu Pogačniku, da je še bolj jasno izrazil to, kar sem že sam hotel v postopkovnem vprašanju. Dvignjen palec kolega

Trčka – vidim, da bo pomagal k temu, da se bo razprava nadaljevala tako, kot si vsi želimo.

Razprava se imenuje razprava o amandmajih, zato najprej nekaj o amandmaju Združene levice. V 19. členu bi v prvem odstavku besedilo »petih let« nadomestili z besedilom »treh mesecev«. To se nanaša na to: če investitor ne začne izvajati strateške investicije in se to zemljišče vrne v kmetijsko zemljišče. Iz obrazložitve tega amandmaja moram reči, da ne vidim posebno tehtne, močne ali prepričljive argumentacije, za to, zakaj ste iz petih let šli na tri mesece. Gre za zelo zelo veliko skrajšanje. Človek bi še razumel, da ste šli na štiri ali na tri leta ... Ampak na tri mesece? Kaj stoji za tem? Kolegica Violeta Tomić se je v svoji razpravi tega čisto narahlo dotaknila na koncu, s tem da je samo povedala to, kar amandma že določa, nismo pa slišali neke posebne argumentacije – tudi od drugih ne. Tako da bi prosil, kolegica, če se lahko v nadaljevanju svoje razprave malo bolj argumentirano posvetite skrajšanju petih let na tri mesece. Vi sicer v svoji obrazložitvi pišete, da gre v resnici za problem kmetijskih zemljišč; in ta amandma se mi zdi koristen zaradi tega, ker kljub vsemu odpira neke širše vidike, ki jih sicer odpira tudi ta predlog zakona, in to so zemljišča. S tem seveda ne želim reči, da bom začel zdaj sam govoriti v nasprotju s svojimi prejšnjimi stališči, ampak ta država ali to območje – še ko je bilo v kakih drugih državah, tudi zgodovinsko gledano, 100, 200 let nazaj – ima nek razvoj. Včasih smo bili v fevdalizmu, kjer je bila prevladujoči način produkcije kmetijska proizvodnja, zdaj smo pač v kapitalizmu, kjer imamo še druge načine produkcije. Seveda gre za konflikt med različnimi načini produkcije, ampak ko govorimo o kmetijskih zemljiščih, imamo pač neko politiko, ki ima tudi zgodovinski kontekst, in v tem primeru lahko govorimo tudi o urbanizaciji in selitvah prebivalstva s podeželja v mesta, širjenju teh con, graditvi cest, naraščanju prometa. Včasih v Mariboru tudi ni bilo letališča, so bile tam njive, pa so potem letališče zgradili, pa tudi ni bilo avtoceste, pa so avtocesto zgradili. Pa včasih tudi ni bilo potencialnih investitorjev za tako velike projekte, in zdaj so. In verjetno bo tam tudi nekaj zgrajeno. Ampak to, kar, po mojem vedenju, kolegica in ZL hoče nasloviti, je nek širši problem, ki bi ga moralo verjetno obravnavati še kako drugo pristojno delovno telo. Tukaj je predsednik Odbora za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, mogoče bi veljalo razmisliti o tem, da predlagate tematsko sejo glede izgube kmetijskih zemljišč in zaraščanja ukrepov, ki so bili v zvezi s tem do zdaj sprejeti – kako se izvršujejo in tako naprej. Da bi pa zdaj ta konkretna investicija naenkrat povzročila prehranske probleme, samooskrbne probleme, ki so že od prej, to je pa, po mojem mnenju, manipulacija, ki jo uvajate z obrazložitvijo tega amandmaja, za katerega lahko po vsem tem, kar sem zdaj povedal, rečem, da je pač bil proceduralni amandma, vložen včeraj ob štirih

popoldan, zato da se bo odprla razprava. Kajti če amandmajev ne bi bilo, te razprave ne bi bilo. S tem pa, seveda, ne želim reči, da ta razprava ni dobra in da ni potrebna, kmalu se bo obrnila v pravo smer, kolikor vidimo. In na koncu bomo prišli do bistvenih vprašanj še na drugih področjih. Kajti na gospodarskem področju pozitivni učinki te potencialne investicije nedvomno bodo.

Kaj je to potencialna investicija? Kolega Trček je že pri svojem prvem proceduralnem spraševal, in sicer da ničesar ne ve o tem in da ne bi rad bral časopisov, čeprav je malo kasneje pred nami bral časopis o nečem. In o tem lahko seveda beremo. Podkrepljeni ste z nekimi informacijami – ali pa smo vsi – ki jih zasledimo iz medijev ali preberemo na spletnih straneh. Ampak tu seveda obstaja nek dogovor, ki je v poslovnem svetu sicer običajen, in to je, da se dogovori spoštujejo. Ministrstvo za gospodarstvo, ki je vodilo pogovore s potencialnim investitorjem, se je z njim dogovorilo in se zavezalo, da se konkretno ime ne bo izrekalo, dokler ne bo stoo odstotno jasno, da ta investicija bo. Ali je tako težko razumeti, da se ta dogovor spoštuje? V poslovnem svetu beseda nekaj velja. Zato je povsem razumljivo, da tu ne bomo zdaj vehementno govorili o konkretnem podjetju iz ne vem kod, ki ste ga vi obiskali ali pa ga niste, pa ste prebrali na spletni strani, da bodo to ali pa da ne bodo nekaj, ampak da je to potencialna investicija. In mimogrede, zakon ne govori samo o enem investitorju. V istem členu, ki ga vi amandmirate, v tretjem odstavku govori o tem, kaj se zgodi, če ministrstvo prejme več vlog različnih vložnikov. In 100 hektarjev seveda ponuja priložnost za vse tiste, ki bodo vložniki. Če pa bo samo eden in bo izpolnjeval pogoje investicije, ki so v 5. členu navedeni – in upam, da ne boste rekli, da je 100 milijonov evrov malo in da je tisoč delovnih mest malo in da je 10-letna doba trajanja tega projekta malo, ker potem pa ne vem, ali smo še vsi razumni – potem je to to, kar ta občina, ta regija in ta država potrebuje, tudi za to, da bodo, kot je že nekdo opozoril, ljudje lahko kupovali kmetijske izdelke. Hvala lepa.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima gospa Andreja Potočnik.

ANDREJA POTOČNIK (PS SMC): Hvala lepa, spoštovani predsedujoči. Kolegi, kolegice! Bom hitra, ker v SMC nimamo več veliko časa na voljo.

Jaz se strinjam s kolegico iz Združene leveice oziroma s kolegi, da bi se lahko našla druga lokacija. In dejansko tudi ta zakon ni potreben. Ampak veste, ta nova lokacija, ta nova delovna mesta, predvsem tudi za mlade, bodo šla čez mejo, ne bodo ostala v Sloveniji. Ta nova lokacija bo šla čez mejo. In, ja, če si to želimo, pa podpirajte pač to, da se nova delovna mesta, namesto da se ustvarjajo v Sloveniji, ustvarjajo drugje, čez mejo – če se s tem

strinjate. Naj poudarim, da se ne krši nobena okoljevarstvena zakonodaja, kot nekateri trdite. Postopek se pa pospešuje. To je pa dejstvo in je v gospodarstvu izjemnega pomena – da ne poteka sprejemanje okoljevarstvenega dovoljenja predolgo, nek povprečen čas je več kot 12 mesecev.

Že od začetka svojega mandata se zavzemam za mlade, za mlade, ki potrebujejo nova delovna mesta, predvsem atraktivna. Zavzemam se za ljudi, ki želijo delati in sami poskrbeti za sebe. In verjamem, da s potrditvijo tega zakona to danes počnem. Veste, jaz bi bila tudi vesela, če bi lahko ta zakon podprla za občino, iz katere prihajam, za Občino Tržič. Z veseljem bi to storila, ker imamo tudi tam precej visoko brezposelnost, in verjamem, da bi mladi, ki danes nimajo priložnosti tam delati, z veseljem delali. Je pa treba pri vsaki odločitvi tehtati za korist. In tukaj smo se odločili, da je javna korist delovnih mest pač najbolj pomembna. To pa ne pomeni, da ne želimo poskrbeti za kmete – za kmete, ki imajo lastništvo v Občini Hoče-Slivnica na tistem območju – in da jim ne želimo pomagati. Mislim, da je bilo danes večkrat rečeno, da se minister trudi in je v osebnih pogovorih tudi z njimi.

Kolegi, izjemno me veseli, da se borite tudi za delavske pravice. Ampak, veste, pri tem je potreben en osnovni pogoj – delavci morajo imeti delo, da se lahko potem borite za delavske pravice. Za brezposelne se je težko boriti za delavske pravice – če nimajo dela. Naj na koncu vsem bodočim potencialnim investitorjem sporočim, da se ta vlada, da se poslanci v koaliciji zavzemamo in da podpiramo nove investitorje in da bomo naredili vse, da jim v okviru obstoječe veljavne zakonodaje omogočimo, da lahko svoj denar čim prej investirajo v Slovenijo. Hvala.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Postopkovno, dr. Franc Trček.

DR. FRANČ TRČEK (PS ZL): Se opravičujem, Milan, da se moram spet oglasiti.

Gospa Ljudmila je prej govorila ... Jaz ne vem, ali si v vaši stranki – pa ne bi rad grdo govoril – niso oprali ušes ali kaj? Noben tukaj ni proti investicijam, ni proti novim delovnim mestom, pa že od devetih naprej poslušamo to mantro. Jaz lahko prenesem osebne žalitve gor in dol, ampak bom rekel – to gre res že malo čez rob. Okej, je to lep pripravljen piarovski politični nastop vaše stranke, ampak to je že pretirano. Res. Vedno znova ponavljamo iz vseh opozicijskih strank, ki imamo neke resne pomisleke glede proceduralnosti tovrstne zadeve, in če bi pozorno poslušali zadnjo govorko iz SMC, da po obstoječi zakonodaji vabimo investitorje ... Zakaj pa potem ta zakon sprejemamo?

Prosim, da se nas neha žaliti. To je ta moj postopkovni predlog. Na tej ravni. Na ravni,

da se izreka nekaj, česar nobeden od nas iz opozicije ni trdil. Hvala.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Kolikor razumem, je bilo teh postopkovnih danes pa res že preveč, in bi prosil, da se držimo znotraj same razprave in da jih ne zlorablamo na takšen ali drugačen način.

Besedo ima gospod Ljubo Žnidar.

LJUBO ŽNIDAR (PS SDS): Spoštovani, hvala za besedo.

Dejstvo je, da je Slovenija investitorjem neprijazna država. Tako domačim kot tujim investitorjem. Poznan uspešen podjetnik gospod Akrapovič je povedal, da je za vsako svojo novo investicijo potreboval 10 let. To je nerazumno in nedopustno. In če pogledamo tudi druge največje investicije v državi, ali so šle za državni namen ali so šle za gospodarski namen, povsod enaka zgodba. Dolga dolga leta, nepotrebni postopki, zavlačevanje, skratka, neprijaznost do skrajnosti. Da smo postavili eno vetrnico, smo potrebovali 10 let. Da smo umestili zadnji krak dolenske avtoceste, smo potrebovali 12 let, tretjo razvojno os umeščamo že 8 let, pa še ni umeščena. Daljnovod do Beričevega umeščamo že ne vem koliko, mislim da 5 let, pa še ni umeščen. Potem pa se čudimo, zakaj ni tujih vlagateljev in tujih investitorjev. Kaj pa imamo sploh v Sloveniji, da jim lahko ponudimo? Ali imamo kakšen pripravljen projekt? Povejte mi enega ... Niti enega. Ja, imamo ... Veste, kaj imamo? Propadle izropane firme, to jim lahko ponudimo. Pa še z ogromno finančnimi obveznostmi zadaj. To jim lahko ponudimo. In potem danes, ko poslušam to, jaz bi rekel neresnost v tej razpravi tu – ja saj bi, ampak moramo poskrbeti za hrano; ja, saj bi, ampak moramo poskrbeti za Naturo 2000; ali pa ja, saj bi, ampak moramo se poslušati. Glejte, če kdo od potencialnih investitorjev gleda to sejo pa to jamranje, pa to »ja, saj bi, ampak, ampak« ... Glejte, to je neresno. Neresno. Če je treba za vsako investicijo, da se postopki pospešijo, sprejeti zakon, da se bo stvar hitreje odvila – vsak tak zakon bom podprl. Jaz bi si želel, da bi bili na vsaki seji v mesecu trije takšni zakoni za investicije pripravljeni. To bi bila moja želja. Danes, ko pa je ena priložnost pripravljena, je pa toliko jamranja pa stokanja pa toliko »ampak, ampak«. Glejte, neresni smo. Neresni. Polni besed pa polni tega, ko je treba pa na mizo dati eno konkretno ponudbo; ponudbo, na kateri ni tisoč »ampak« in tisoč ovir, takrat pa ... Ne vem. Ne razumem vas, res ne. / oglašanje iz dvorane/ Ja, saj pravim, tisti, ki imate toliko »ampak« pa teh dilem.

Jaz bi si pa želel, da če je tole način in ključ, da nekako zaobidem vso to investitorju neprijazno zakonodajo, potem predlagam, da za vsako investicijo sprejmemo podoben zakon. Da se bodo stvari v Sloveniji hitreje odvijale. Pa ne samo za tuje, zdaj ko govorimo o tisoč delovnih mest. Ne, jaz predlagam da tudi za deset

delovnih mest naredimo svoj zakon, če je treba. Tudi za deset delovnih mest. Samo da se stvari premaknejo pa da preidemo od besed k dejanjem. Seveda, ta zakon bom podprl. Hvala.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima gospod Jožef Horvat.

JOŽEF HORVAT (PS NSi): Hvala za besedo, spoštovani gospod predsednik. Spoštovani predstavniki ministrstva, kolegice in kolegi!

Seveda na eni strani tehtamo vrednost, potencial za proizvodnjo hrane, to so kmetijska zemljišča. Ne pozabite, gospe in gospodje, gre za 100 hektarjev. Da si malo predstavljamo, to je 10 na 600 kvadratnih metrov oziroma če postavim to površino v pravi geometrijski lik, kvadrat recimo, je to en kilometer krat en kilometer. Gre za takšen potencial. Najbrž smo edina poslanska skupina, poleg koalicije, ki je ministra povabila v našo poslansko skupino, da nam je povedal tudi tiste stvari, ki jih javno ne more. Ker vem, da ko se z investitorjem država, vlada pogaja, niso vse zadeve za javnost. Jaz upam, da nam je vse povedal. Zagotovil je, da se kmetijska proizvodnja ne bo ustavila. Ne bo se. To je zagotovil, čeprav mi je žal, da tega ni zapisal v zakon. Pa jaz vem, da se minister trudi, da ne rabim veliko besed izgubljati glede tega, da on, ki prihaja iz gospodarstva, najbolje ve, kaj pomenijo nova delovna mesta. In jaz, ki prihajam iz vzhodne Slovenije, najbolje vem, kaj pomenijo nova delovna mesta. Zato sem tako hud tudi zaradi tega, ker je ta vlada Pomurju vzela 3,5 milijona. Gospodje in gospe iz koalicije, o tem niti besede niste rekli. Ni pošteno. Ni pošteno. Vlada mora spoštovati zakone tako kot jaz in vsak od nas. In Vlada se je enostavno požvižgala na zakon o razvojni podpori Pomurju.

Jaz tudi razumem, da bo Vlada morala vložiti zelo veliko naporov, ker naj bi investitor postavil pogoj, da mora biti 1. julija 2017 gradbeno dovoljenje na mizi. To je brutalno naporen posel, ki pa se ga da urediti. Jaz sem za to, da to zadevo rešimo. Ampak tukaj imamo sistemski problem z nesistemskostjo zakona. Bom pa ministra, ko bo prišel sem, tudi vprašal, ker ... Imam kar nekaj primerov, kjer so obrtniki z lastnim denarjem, Slovenci, zgradili proizvodne prostore, velike za 40 ljudi na obrobju Ljubljane, mizarska delavnica. Izšolal je svoja sinova do univerzitetnega nivoja. 18 let je, odkar objekt stoji, ker je imel gradbeno dovoljenje. So mu ga vzeli, ker so mu pač eni fantje, gospodje tam okoli njega, nagajali. Je dobil drugo gradbeno dovoljenje in so mu ga spet vzeli. In zdaj je brez gradbenega dovoljenja, objekt pa stoji – 18 let. Ali je to normalna država? To ni normalna država. In bom ministra prosil, da poda Vladi pobudo, da se tudi takšni primeri rešijo. Pa je potrebna samo kategorizacija ene cestice, ki gre mimo tega objekta. To je noro, to ni normalna država. Nekateri ste nam očitali: ja Nova Slovenija, vi si prizadevate za gospodarstvo.

Seveda, za vse enako. Za domače investitorje, za tuje investitorje. Če bomo pa zdaj za vsakega investitorja sprejemali zakon, kaj se bo zgodilo? Investitorji nas bodo izsiljevali. Tega se mi bojimo. Mi bi že davno morali postaviti neke okvire, neke pogoje, tudi kar se davčne zakonodaje tiče neko davčno stabilnost. In v Novi Sloveniji smo pripravili prostorsko zakonodajo, ki bi omogočala hitrejše umeščanje tovrstnih objektov v prostor, te dokumente smo dali gospodu Kešeljeviću, ki ga SMC pozna, in ministrstvu za okolje in prostor. Odgovora nismo dobili. Poslanska skupina ne dobi odgovora. Kako naj potem en zadnji državljani v tej državi dobi odgovor?

PRESEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima gospod Uroš Prikl.

UROŠ PRIKL (PS DeSUS): Najlepša hvala. Še enkrat lep pozdrav vsem prisotnim!

Jaz sem že marsikaj povedal v predstavitvi stališča Poslanske skupine Desus, pa vendarle, ker se mi zdi, da je ta zadeva toliko pomembna in ker je locirana na tej lokaciji v severovzhodni Sloveniji, na obrobju Maribora, mislim, da je prav, da še kaj več povem. Uvodoma, da se pravilno razumemo, jaz nikoli nisem bil in nikoli ne bom zagovornik nobene multinacionalke, nikoli ne bom zagovarjal nekih interesov svetovnih multinacionalk, ki bi prišle v Slovenijo in tu »harale«. Ampak jaz mislim, ne da mislim, prepričan sem, da pri razpravi o predlogu tega zakona sploh ne gre za to dilemo. Sploh ne gre za to, da bi si neka multinacionalka tukaj karkoli umišljala, želela in izsiljevala. Gre za predlog zakona, ki kot *lex specialis* po neprimerno hitrejšem postopku pač omogoča, da vendarle omogočimo potencialnemu investitorju, da vlaga na območju Maribora oziroma severovzhodne Slovenije. Žalostno je gledati, ko se zjutraj peljem proti Ljubljani, kako kilometer pred lokacijo, kjer naj bi potencialni investitor vlagal in zaposloval ljudi, na parkiriščih šoping centrov stojijo avtomobili, tam parkirani. Iz vseh koncev Maribora in okolice pridejo ljudje in potem se skupaj peljejo na delo v Ljubljano. Takisto stojijo na drugih delih Maribora avtomobili, ki čakajo Mariborčane in okoličane, ko grejo na delo v tujino, na delo v Avstrijo. Mislim, da je zadnji čas, da vendarle od besed preidemo k dejanju in da začnemo pomagati Mariboru tudi z dejanji. Veste, v bivši državi je bil Maribor prvo središče industrije, industrijsko središče, meljski bazen je bil poln podjetij, v katerih se je proizvajalo, v katerih so ljudje dobili zaposlitev in omogočali existenco sebi in svojim družinam. Na območju tovarne avtomobilov in motorjev – to je bilo mesto v mestu. Nekaj tisoč, preko 10 tisoč zaposlenih v najboljših časih ... Danes seveda temu ni tako. Pa je bila tu Metalna, pa je bil tu TVT, da ne naštevam ... Moj Maribor je pač doživel najbolj negativno usodo in je utrpel največjo gospodarsko škodo, kar si sploh lahko zamislimo. In posledice so takšne,

kot so: območje je deprivilegirano, območje ima največje število brezposelnih ... Kot rečeno, zadnji čas je, da omogočimo investitorjem – pa tudi, če so to tuji investitorji – da pridejo, da se začnejo ustvarjati nova delovna mesta. Seveda, ko govorimo o novih delovnih mestih, pa je absolutno treba imeti v zakupu, da so to delovna mesta po možnosti s čim višjo dodano vrednostjo, da so to delovna mesta s spodobnim plačilom, da se tukaj ne krši zakonodaje in da je ljudem omogočeno – tako ljudem, ki bodo tukaj delali, kot tudi njihovim družinam – dostojno življenje. In država bo nekaj imela od tega, ne samo Maribor in okolica. Plačani bodo prispevki, plačani bodo davki in mislim, da bodo ljudje lahko optimistično zrlji v svojo prihodnost. Seveda, nobena odločitev, ki jo tukaj sprejmemo, ali pa večina teh odločitev ni enoznačna, ni kar tako suho zlato, ko jo vidimo in jo sprejmemo. Tudi tukaj je nekaj pomislekov, ki sem jih tudi jaz osebno na začetku imel, zato sem hotel od vseh odgovornih, tako od ministrstva za kmetijstvo, ministrstva za okolje kot seveda tudi od predlagatelja, ministrstva za gospodarstvo, dobiti nekaj jasnih in nedvoumnih odgovorov. Jasna in nedvoumna vprašanja so se navezovala predvsem na to, ali bomo s to potencialno investicijo naredili škodo kmetijstvu, naredili škodo okolju. Odgovor je bil, da ne. Vsaka investicija, ki bo tukaj izpeljana, bo skladna z okoljevarstvenimi predpisi in zakonodajo na tem področju. In če se nam tega ni bati, imamo tudi zakonodajo na delovnopravnem področju, torej na področju dela. In verjamem, da je potencialni investitor dobrodošel. Kar nekaj investicij v Mariboru in okolici je padlo v vodo. Zakaj so padle v vodo, o tem lahko samo ugibamo. Ali so bile ambicije presmele ali so bila podtikanja ali je bilo metanje polen pod noge, je težko zdaj govoriti. Dejansko do teh investicij ni prišlo in Maribor je še vedno takšen, kot je – v marsičem obubožan. In mislim, da je treba temu počasi narediti konec. Jaz seveda v prihodnje pričakujem – tako, kot je bilo s strani uvodnega pojasnila ministrstva za gospodarstvo jasno povedano, da moramo tukaj pripraviti en sistemski zakon – da ne bo treba pri vsaki potencialni novi možni investiciji sprejemati specifičnega zakona, *lex specialis*, ampak da bo to uredil en zakon, ki bo nosil sistemske rešitve. In še enkrat več: jaz od te investicije pričakujem delovna mesta. Absolutno so delovna mesta – pa najsi jih bo 2 tisoč, 2 tisoč 500, želel bi si jih še neprimerno več – tista, ki morajo pri mojih morebitnih, pa verjamem, da tudi pri vaših pomislekih, prevagati. 3 tisoč delovnih mest pa ni mačji kašelj. Govori se namreč o številki 3 tisoč v naslednjih nekaj letih. Strateški investitor, ki je v predlogu zakona opredeljen kot tak, ki bo prinesel – in to je zdaj mogoče tista dilema, da se s številkami ravno najbolj ne razumemo – najmanj tisoč delovnih mest, in to ni mačji kašelj, kolegice in kolegi, in ki bo vložil najmanj sto milijonov evrov. Mislim, da je pravilno

opredeljeno in da je treba biti tudi – tako kot je kolega Han uvodoma povedal – včasih in konkretno tukaj tudi majčkeno korajžen, iti v to zadevo, biti pogumen. Seveda ne z grlom v jagode, ampak vendarle iti v ta projekt, omogočiti, ustvariti tiste pogoje gospodarstvu, da se bo dejansko tukaj lahko vlagalo. Iskreno pričakujem, da razlaševanje oziroma razlastitev ne bo potrebna, čeprav tudi kmete na tem področju seveda razumem. In prav je, da skušajo doseči čim več s pogajanjem z državo. Ampak jaz verjamem, glede na pogajalske sposobnosti tistih, ki se pogajajo, vključno z ministrom, da bodo tukaj dosegli to, da ne bo treba poseči po najbolj nepriljubljenem koraku, po najbolj nepriljubljeni potezi.

In ob zaključku pričakujem nova delovna mesta, pričakujem takšna delovna mesta, ki bodo dolgoročna, ki bodo nosila spodobna plačila. Pričakujem socialno varnost kar najširšega kroga ljudi in pričakujem, da se pri vsem skupaj okoljevarstvena in druga zakonodaja ne bo kršila. In želim srečno, uspešno, predvsem pa hitro pot pri uveljavitvi tega zakona in pri prihodu investitorja v naše kraje. Hvala lepa.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima dr. László Göncz.

DR. LÁSZLÓ GÖNCZ (PS IMNS): Hvala lepa za besedo, gospod predsednik. Spoštovani gospod državni sekretar, kolege in kolegi!

Ko sem jaz prebral ta zakon, sem tudi prvič pomislil na vprašanje, ali – glede na to, da ne gre za sistemski zakon – je podpore vreden. Ampak ko sem se poglobil v to tematiko in v to vsebino, potem se to vprašanje ni več pojavljalo. Skratka, menim, da gre za sporočilno vrednost današnjega odločanja z vidika celotnega razvoja gospodarstva v Sloveniji. Čeprav se moramo strinjati s tem, da dejansko res govorimo o specifičnem zakonu, torej o nekem zakonu *lex specialis*. Ampak upam in glede na vse debakle, ki smo jih doživeli v preteklih letih na področju gospodarstva in financ, upam, da je Vlada res temeljito premislila, vse tiste nianse, ki so danes tudi kot dileme tukaj bile izpostavljene. In sem prepričan, da je ta želja, da se prav v tisti regiji, torej vzhodnoslovenski regiji, predvsem v okolici Maribora zagotovijo te možnosti in da pri tem je nedvoumno v tem trenutku najbolj važno, da se ta zakon sprejme. Hočem poudariti, osebno sicer nisem pristaš izjemnih rešitev, ampak v tem primeru z vidika celovitosti razvoja gospodarstva in pa območja menim, da je pravilna odločitev podpora temu zakonu.

Bilo je veliko dilem izpostavljenih. Jaz upam, da je tako z okoljevarstvenega vidika, z vidika strukture bodočih delavcev, kakor tudi z vidika tega, da se tehta, kdaj se uporabi rodovitno zemljišče v druge namene, da je tukaj res Vlada naredila vse potrebne analize in da so ti predlogi ali določbe v tem zakonu res taki, da so podpore vredni. Kot sem že poudaril in kot

ste omenjali moji predgovorniki, jaz upam, da je temu res tako in glede na sorazmerno kratek čas se ni pristopalo k vsebinskim rešitvam nekoliko površno, kampanjsko, ampak da so res dosledno zadeve urejene.

Skratka podpora temu zakonu z moje strani gre. Bi si pa res želel, da se vsa ta vsebinska vprašanja, ki so se nanašala na sistemsko urejevanje tega področja, čim prej pojavljajo na naših klopeh, ker pravzaprav kljub temu, da v tem trenutku in v tem primeru gre za sporočilno zadevo, je pomembno, da bo to sporočilo vsem morebitnim investitorjem, vsem morebitnim interesentom kdajkoli zagotovljeno. Jaz sicer se lahko strinjam z gospodom Žnidarjem, ki je rekel, da kdajkoli podpre tovrstni zakon, jaz tudi podprem na koncu koncev, če tudi gre za 15 delovnih mest, ampak je le pomembno, da se zadeve sistemsko, če se da, pač uredijo.

Bi pa poudaril predvsem to, kar je gospod Pogačnik prej zelo temeljito in pa tudi zelo nadzorno izpostavil. Če se postavljajo prevelike dileme in če se postavljajo prepreke tovrstnih možnostim, bo pa to najslabše sporočilo, kar lahko pošljemo. Predvsem je to razlog v prvi vrsti, da bo moja podpora tudi k temu zakonu zagotovljena. Ker pa govorimo na koncu koncev o vsebini podpore amandmaju, čeprav je sedaj ta vsebina postala, bom rekel, drugorazredna v tej razpravi. Jaz menim, da amandmaja ni mogoče podpreti, pa ne zaradi tega, ker je to vložila Združena levica, ampak predvsem zato, ker je res tako kratek časovni rok postavljen, da v treh mesecih res ni mogoče zagotavljati iskreno rečeno iste obveze, ki so v zakonu postavljene tako, da o tem pač ne morem dati pritrilnega odgovora, medtem ko pa zakon bom pa seveda podprl. Hvala lepa.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Preden dam besedo naprej, ima besedo še mag. Aleš Cantarutti državni sekretar na Ministrstvu za gospodarski razvoj in tehnologijo.

MAG. ALEŠ CANTARUTTI: Hvala, predsednik.

Dovolite, da po dve urah razprave odgovorimo na nekatere izpostavljene dileme oziroma vprašanja, ki so se pojavila v sami razpravi.

Najprej, kar se tiče, še enkrat poudarjam, tega celotnega zakona, iskreno upam, verjamem, da ga sploh ne bomo potrebovali. Ampak vendarle, ker pa poskušamo in želimo vse narediti, da ne bi izgubili te potencialne investicije, zato smo danes tukaj.

Kar se konkretno tiče predlaganega amandmaja, podobno kot moj predgovornik smatramo, da je ta rok neresen in da je tudi sam predlog neresen. V treh mesecih se pač težko tudi v poslovnem svetu kaj resnega zgodi.

Zdaj kar se tiče samih pomislekov oziroma vprašanja, ki so se izpostavila. Najprej seveda odgovor Združeni levici. Z vsemi parlamentarnimi strankami, poslanskimi

skupinami, pogovarjali smo se s tistimi, ki so zaprosile za več informacij. Moram povedati, da imamo potencialnega investitorja, namenoma ne želimo govoriti o imenu, ker je to del poslovnih običajev pri tovrstnih pogajanjih. In tisti, ki ste nas prosili, kot je kolega prej povedal, pa smo prišli brez težav, tisto, kar smo lahko povedali in razložili, smo, da ne rečem na štiri oči, ampak smo vsem na razpolago, Kmetijsko-gozdarski zbornici, nevladnim organizacijam, vsi ki so nas prosili, nič ne skrivamo, kaj je v ozadju vsega tega, nič drugega kot delovna mesta, verjemite mi. In jaz si upam postaviti tudi svojo funkcijo, svoje mesto v tem kontekstu na razpolago.

Kar se tiče same lokacije. Res je, ni najboljše, da posegamo zdaj v kmetijska zemljišča in si s tem nakopljemo en kup dela, ampak na žalost, mi smo ponudili, še enkrat poudarjamo to, potencialnemu investitorju različne možnosti, tudi v bližini Tezno je bilo danes omenjeno, izrisano smo imeli ali pa jim ponudili. Na žalost, ta poslovni model, ki ga ta potencialni investitor potrebuje oziroma ga ima, zahteva večje površine v enem kosu, ki so po možnosti v bližini komunikacij, torej ceste, železnice, in ki niso dlje kot toliko oddaljene od središča te tovarne. Mislim, da sem zdaj marsikaj povedal. In meni je res žal, ampak tako to je. Enostavno tukaj nimam na razpolago, mi ne moremo njega siliti ali pa ... tukaj, veste, drugi čakajo na to, da mi pademo, po domače povedano, ne v Sloveniji, v drugih državah. Res je, ampak enostavno smo prisiljeni, da gremo v to spremembo namembnosti, da smo na tem zemljišču.

Precej populizma je bilo slišati tudi tukaj v teh dveh urah, pa si bom še jaz privoščil enega. Naš minister je danes ob 5 zjutraj kidal gnoj v štali, ker ima živino, nekateri to veste. In verjemite mi, da zelo dobro ve, kaj pomeni imeti zemljo, skrbeti za živino, skrbeti za prehrano, če želite. In tudi njegova odločitev, in mislim, da je jasno povedal, ko daš na tehtnico 100 hektarjev zemlje, ki je v nekem trikotniku, to vendarle moramo imeti pred seboj, avtoceste, železnice, letališča, ni idealno, ampak vendarle, ko daš na tehtnico to in delovna mesta, ki se obetajo, potem je odločitev več kot na dlani.

Kar se tiče samega števila delovnih mest. Na odboru sem zelo jasno povedal, danes ste še enkrat to izpostavili – in to pa imam za zavajanje, govorite o tisoč in ne vem koliko več – , da, v zakonu piše, da gre za strateško investicijo, ki predvideva najmanj tisoč delovnih mest, najmanj 100 milijonov vrednost investicije in 10 let, kar je bilo večkrat danes omenjeno. Ta potencialni investitor, pa namerava v treh fazah, to lahko povem o tej investiciji javno, do leta 2022, 2023 ob predpostavki, da bo tudi v branži, v kateri deluje, šlo vse tako, kot predvidevajo, zaposliti, če sem povsem natančen, 3 tisoč 54 zaposlenih. Razdeljeno imamo tudi, koliko je »blue collar«, »white collar«, kot se reče, in tudi približno, kaj to pomeni glede plač in prihodkov

teh zaposlenih. Ampak, tega ne morem in ne smem javno govoriti.

Še enkrat, če nas povabite, če želite, z veseljem, nimamo nobenih težav, da pridemo in vam razložimo tisto, kar smo tudi ostalim.

Upam, da to ne bo zakon za vsako takšno investicijo. Ta potencialni investitor je največji od osamosvojitve Slovenije, s tako veliko investicijo, toliko delovnimi mesti. Mislim, da je upravičeno, da poskušamo tudi s tem zakonom zagotoviti ali pa mu pokazati vso resnost in vso namero, da je dobrodošel v Sloveniji. Da pa je tudi tisto, kar je Nova Slovenija izpostavila, da ne gre za sistemski ukrep. Res je, mi smo sistemsko ta zakon, ki se zdaj imenuje Zakon o tujih neposrednih investicijah, začeli spreminjati in ga pripravljamo še pred to ponudbo, ampak ker gre za izjemno kompleksen zakon, mimogrede imenoval se bo Zakon o investicijah, in če drugega ne, že na začetku izenačuje slovenske in tuje investitorje, in ker gre za toliko kompleksen zakon, ker moremo razdelati tudi spodbude, tudi pridobivanje dovoljenj, vse to, in je tukaj vključenih kup ministrstev, seveda ne želimo hiteti in nas je ta priložnost pravzaprav prehitela, to priznavamo. Večkrat smo že dejali, da bo ta predlog zakona o investicijah v vaših klopeh nekje do sredine srednjega leta. In s tem res računam, da bomo marsikaj uredili. Ta izkušnja nam pa seveda prav pride zato, da vidimo, kje pravzaprav so rezerve, kje smo lahko bolj učinkoviti, kje smo lahko hitrejši, kaj je tisto, kar so morda res neke nepotrebne ovire in birokratski postopki. In nekaj se bomo tudi iz tega naučili, pa četudi te investicije na koncu, bog ne daj, morda ne bo.

Tudi s tem očitkom, da s tem ne postavljamo enakih možnosti slovenskim in tujim investitorjem, se ne morem povsem strinjati, ne želim. Mi smo samo v letošnjem letu, v zadnjih nekaj mesecih pomagali slovenskemu podjetju v Kočevju s pomembnim prispevkom pri njihovih razvojnih projektih, razpisali smo 15,3 milijona evrov razvojnih spodbud, ki so v večjem delu namenjene slovenskim podjetjem. Ekipa, ki deluje na ministrstvu pri odpravi birokratskih ovir in nekaterih nesmislov, ki se pojavljajo tudi pri širitvi in iskanju dodatnih možnosti, je samo v zadnjega pol leta pridelala, če lahko tako rečem, približno 5 milijonov prihrankov. Verjetno se ne sliši veliko, pa vendar, gre za pomembne prihranke, ki podjetjem dajejo tudi neko vero, da se stvari na tem področju tudi v Sloveniji spreminjajo. Tako se mi tudi ta očitek ne zdi povsem na mestu.

Naj se še za sekundo vrnem k tistemu, kar lahko povem v tem trenutku o tej investiciji. Ob omenjenih delovnih mestih je skupna vrednost te celotne investicije dobrih 400 milijonov. Zakaj se investitor pravzaprav sploh pogovarja z nami, torej, zakaj razmišlja o Sloveniji? Zato ker imajo v svoji proizvodnji zaposlene ljudi tako iz Slovenije kot iz nekaterih sosednjih držav in vidijo prednost v ljudeh, v

sposobnostih, v kompetencah, v znanjih, ki jih imamo Slovenci, ker smo tehnični narod, to si moramo priznati, in v pripadnosti, v pridnosti. Glejte, to so bile zelo jasno izpostavljene določene prednosti, ki jih imamo. Cenovno smo dražji. Drži, tudi verjetno zaradi kakšnih davčnih obremenitev in tako naprej. Pa vendar, to, kar lahko ponudimo, odtehta te naše pomanjkljivosti. Pa tudi lokacija, če smo čisto odkriti, v neposredni bližini avtoceste, v neposredni bližini železniške proge, z možnostjo izvlečnega tira, in v neposredni bližini letališča. Mimogrede, letališče, ki je v bližini potencialnega investitorja, 30 % svojega prometa ustvari na račun te tovarne; ne govorim, da se bo to zgodilo z mariborskim letališčem, vsekakor pa je to lepa priložnost.

Omenjeno je bilo tudi, kaj to pomeni z vidika zaposlovanja in ali imamo sploh te možnosti in potenciale, glede na to, da je investicija razdeljena v več faz. Kot sem omenil, do leta 2022, 2023 bo tudi zaposlovanje šlo postopoma in ne vidimo težav pri tem, da ne bi imeli dovolj ljudi, naših, torej Slovencev, za zapolnitev teh delovnih mest. Absolutno mislim, da je to v redu. Še enkrat poudarjam, ta potencialna investicija je v veliki meri vezana na to območje. Tu pravzaprav nimamo manevrskega prostora, da bi iskali neke druge rešitve. Tu je torej vzemi ali pusti. In mislim, da moramo vsi skupaj narediti vse, da to omogočimo. Kot rečeno, če se ta investitor na koncu ne bo odločil za to, mislim, da bodo ta zemljišča v prvotni rabi, torej nazaj kmetijska, zato ker, kot sem uvodoma omenil, je ta ponudba, da tako rečem, oziroma priložnost tako velika, se ne zgodi vsak dan, pravzaprav se ni zgodila v zadnjih 20 letih. Mi si prizadevamo, da bi jih bilo več. In v primeru, da izgubimo to možnost, bi nekdo drug zasedel to območje, se pa zavedamo, da bo to zelo težko.

Še čisto na koncu, kar se tiče degradiranih območij, kar se tiče industrijskih con. Res je, ogromno jih imamo v Sloveniji. Bilo je obdobje, ko je bila gospodarska rast in ko je vse raslo, ko je pravzaprav vsaka občina želela imeti svojo industrijsko, poslovno, obrtno in ne vem kakšno cono, to je bilo precej neurejeno. Tudi tega izziva smo se lotili, digitaliziramo to, kar imamo v Sloveniji. In ko prihajajo ostali investitorji, verjemite mi, ponujamo najprej tisto, kar imamo, tako kot smo tudi v tem primeru. Niti slučajno ne želimo posegati v območja, sploh kmetijska, ker se zelo dobro, še enkrat povem, zavedamo, kaj to pomeni. Hvala lepa.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Ker je še interes za razpravo, prosim za prijavo.

Besedo ima gospod Franc Breznik.

FRANC BREZNIK (PS SDS): Hvala, predsednik.

Žal nimam več kot 5 minut, moram priznati, da sem se prijavil zadnji zato, da povem nekaj anekdot, zakaj sploh Magna prihaja v

Slovenijo, in kaj je tisti ključ temu. Do zdaj sem bil nekako tiho, bil sem skromen, zdaj bom pa jaz povedal nekaj zgodb.

Prva anekdota. Nekoč smo Štajerci hoteli postaviti Petra Podlunška v Red Bull tim. Zelo enostavno, gospod Walter Wolf je poklical takrat Didija Mateschitza in povedal, fant je Štajerec, Štajerec drži s Štajercem in Štajerec pomaga Štajercu. Je rekel, naj se seznanim z našo ekipo, in gospod Podlunšek je danes član Red Bulla.

V času druge Janševe vlade sem imel nek privilegij, da sem bil z gospodom Frankom Stronachom na eni večerji, gospod Stronach je večinski lastnik Magne, ima premoženje 1,5 milijarde evrov, in takrat sem tudi prosil, ali razmišlja Magna, da bi prišla na področje Slovenije. Rekel je, da tega ne more obljubiti, zaključevali so nek projekt, mislim da z Jaguarjem ali z BMW, ampak je rekel: »S čim me boste prepričali?« Sem rekel, prepričal vas bom s tem, da ste se kot Štajerec vrnili iz Kanade, postavili in dvignili na pogorišču Pucha Magna Werk, in jaz vas prepričam, da je bil Puh Slovenec... Bil je Slovenec, bil je Štajerec, čeprav nekateri bi pa rekli Prlek. Sem rekel, drugič, vas bom prepričal nekoč, da sva oba Štajerca, kakorkoli, eden avstrijski Štajerec, eden slovenski Štajerec, sem rekel, nekoč je bil Gradec kulturno središče Štajerske, Maribor pa je bil industrijsko središče Štajerske stoletja. Sem rekel, Mariboru in okolici pripada ta fabrika. Sem rekel: »Kako ste zadovoljni z delavci, gospod Stronach?« Je rekel: »Slovenski delavci imajo v Magni prednost zato, ker imam dobro mnenje o Slovencih, predvsem pa o Štajercih.« To so zelo enostavne zgodbe, ampak poglejte, kolegi, kaj ste naredili v tem času. To je bila velika skrivnost, bori se ne samo en investitor, nekaj ljudi je še, na tem območju je kar nekaj območij, ki jih Magna trenutno preiskuje, kjer so potencialni.

Ampak poglejte, kaj ste vi naredili v tem mandatu? Ko je SDS predlagala dualni šolski sistem, ste nas povozili. Ko ste dvignili dobiček od dohodka pravnih oseb, ste odrezali prst ministru in državnemu sekretarju za gospodarstvo. Ko ste pred javnostjo ukazali, vrnili smo vam 2. januar, spoštovani predsednik Državnega zbora, to zdaj vam povem, bo Magna razmislila, cela Evropa, ki je v Magna koncernu, ki ima 90 tisoč ljudi, 2. januarja nimajo prosto, ampak delajo zato, ker trg to zahteva. Slovenija bo imela praznik, s tem uničujete točno takšne investicije, kot je to, ker ne poznate gospodarstva, ker se ne znate iti zgodb. In ko poslušam tudi s tem poslance iz Štajerske, niti ene zadeve niste naredili, da bi bilo na Štajerskem boljše. To je privatna zgodba, dobesedno, tako kot ima privatno zgodbo kolega Tanko. V Ribnici je postavil nek temelj nekega gospodarstva in je danes Ribnica z Yaskawo super zgodba, in to je lokalna zgodba, nima veze s Slovenijo. In na koncu zdaj poglejmo Vebra, v Kočevju se je šel neke socialistične

zgodbe. Kočevje je na robu preživetja. Ribnica, pet kilometrov stran, nima nič, pa je vrhunska, lahko rečemo, vrhunska, s super gospodarskimi zgodbami. To so zgodbe, da je konec s socializmom, gospodje. Jaz želim kot Štajerec, prvo sem Slovenjgoričan, sem Franc, kot je Franc Stronach, potem sem Štajerec, potem sem komaj član Slovenske demokratske stranke, potem sem Slovenec. In tukaj gre zdaj za Štajersko, gre za to, da je to normalno, ampak ni pa normalno, da mi moramo delati specialni zakon. Mi bi morali delati specialno poslovno okolje, da bi investitorji stali pred Ministrstvom za gospodarstvo in se samo pogovarjali, kdaj bodo prišli. Ampak, poglejte, poslovno okolje je treba postaviti! Treba je spremeniti šolski sistem, inženirje in tehnike v Sloveniji dvigniti, dualni šolski sistem spremeniti, znižati davke in tako naprej, da ne razlagam, ker imam premalo časa. Torej, zgodba vstopa Magne, ne bom se hvalil, ampak je zgodba nekih večerij, nekih zgodb, kjer nekdo prosi, kjer Štajerec Štajerca prosi za to, da pride sem v Slovenijo. In bodite čim bolj tiho, zaprimo, čim prej glasujemo za, zato da vsaj ne vidi javnost, predvsem tisti, ki nas spremljajo, lobisti iz Magne, ki nas bodo spremljali in jim bodo zdaj to prevajali, da ne bodo še zadnje odključali, da je to res neudobno poslovno okolje in da nimajo tukaj kaj iskati. Prosim vas, vse tiste, ki ste, da nam vsaj tu pomagate. Zato, kolega državni sekretar, seveda vsa podpora, delate v tem primeru dobro, upam pa, da boste koaliciji povedali, kaj so delali zadnja 3 leta. Magna ima velika naročila, to je ne samo inženirsko podjetje, da boste vedeli, gre za manufakturno znanje. To pomeni, da neka podjetja, ki imajo višek neke proizvodnje, Magni dajejo in ker je Magna nosilec tudi četrte industrijske revolucije, ima totalno robotiko in vse vkomponirano, zaradi tega so zelo konkurenčni in zato podjetja dajejo višek proizvodnje Magni. In poglejte, četrta industrijska revolucija, 50 milijard evrov v Evropi je za razvoj konkurenčnosti, Čehi so zraven, Poljaki so zraven, Slovenije niti z omembo vredno ni zraven, ker ste vse karkoli ste, ste uničili v tem trenutku. Ampak zdaj glejte, tukaj ne gre za to, koalicija, opozicija, še vsak gospodarski zakon v tem mandatu je SDS podprl, zato da bo javnost izvedela, kdo je za gospodarstvo pa kdo je za naprej. In tukaj bomo stopili skupaj, to je pač treba narediti.

Zato vas pač prosim, ne govorimo nič več, glasujemo za in dajmo to našim ljudem na Štajerskem, dajmo vsaj neko možnost, da nam to uspe, da ta investicija pride v Slovenijo. Najlepša hvala.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima gospa Violeta Tomić.

VIOLETA TOMIĆ (PS ZL): Hvala za besedo.

Gospod sekretar je povedal ministrstvu nekaj stvari in med drugim tudi to, da če se investitor ne bo odločil, bodo ta zemljišča spet

vrnjena v kmetijsko rabo. Polet tega je rekel, da je naš predlog neresen. Mi bi želeli samo vedeti, ali je investitor resen, kajti če se ne začne investicija, zakaj bi čakali 5 let, če se lahko vrne v kmetijsko rabo prej. To je tudi odgovor gospodu Kranjcu, ki si je želel, da malo več povemo o tem našem amandmaju. Skratka, urejanje pogojev za to investicijo je definitivno sporno tako s pravnih kot s prostorsko-okoljskih vidikov, v nasprotju je tudi s 67. in z 71. členom Ustave, ki govorita o varstvu kmetijskih zemljišč. Zazidanih bo kar sto hektarjev kmetijskih zemljišč z boniteto 80 in več. Tako kvalitetnih kmetijskih zemljišč imamo samo en odstotek. Razumeti morate, da je skrb za to prioriteta. Zato predlagamo, da se v primeru neizvajanja investicije, kmetijska zemljišča vrnejo v kmetijsko namensko rabo, za investicije pa se poiščejo primernejša območja, ki jih je v Podravski regiji obilo. Naš predlog seveda je, da se ne čaka v tem primeru pet let. O tem govori naš amandma, ki bi želeli, da ga podprete. Hvala.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima gospod Matjaž Han.

MATJAŽ HAN (PS SD): Hvala lepa.

Jaz pa moram reči, da sem razočaran nad razpravo. Edini, ki je bil realen, ki je povedal, kot se pove, je bil Ljubo. Absolutno z njim delim svoje mnenje. Kolegi iz Nove Slovenije, ki imajo kobajagi koncesijo na neke gospodarske teme, razpravljajo na takšen način, da bodo lahko, karkoli se bo naredilo, čez dve leti, rekli: »No, ali smo vam povedali!« To je zelo slabo in to za mene ne pomeni nič. Mi z razliko od večine, pa mislim, da rabimo specialni zakon za to investicijo. Ni res, da bi lahko imeli tudi ne vem kakšne nižje davke, in ni res, da bi imeli še ne vem kako boljše podjetniško okolje, se ta firma ne bi odločala za Slovenijo. Ker ta firma se je odločila za Slovenijo samo zaradi lokacije, zaradi avtoceste, zaradi bližine Gradca – matičnega podjetja, in nič drugega. In je škoda, da govorimo. Za to rabimo specialni zakon. Specialni zakon pa rabimo, in tu mislim, da gospod Cantarutti nima prav, ne bomo te investicije spravili, če ne bomo tega specialnega zakona sprejeli, zato ker naš uradni svet v tej naši državi dela prepočasi. Vi veste, tisti, ki ste bili župani, smo tudi podobne zadeve delali, da smo dobili kakšno trgovino v občino, smo naredili pa nekaj drugega – OPPN, smo pa spreminjali podrobni prostorski načrt občine z večino glasov v občinskem svetu, da smo lahko umestili v tisti prostor, da smo lahko investicijo za neko brezvezno trgovino spravili skozi. Isto smo se šli nek specialni zakon. Tako da je treba malo kaj v življenju vedeti.

Ta amandma, in jaz razumem mogoče celo tukaj Združeno levico oziroma ne Združeno levico, Združena levica je veliko strank, ampak TRS, da pač oni svoje zagovarjajo, legitimno,

okej, ne razumem pa tukaj Nove Slovenije in tega ... ne vem, bom raje tiho.

Še nekaj. Če se osebno ne angažiraš, ne spraviš prave investicije v to državo. Osebno vem, kako smo v Radečah vsi delali zato, da danes papirnica laufa, ampak to je bila samo osebna in še enkrat osebna angažiranost posameznikov, da smo do tega prišli. Osebni odnos je bistveno bolj pomemben, kot ne vem kakšno podjetno okolje, neke fraze o podjetnem okolju.

Pa še nekaj, moram reči, da me je zmotilo. SMC vidim, da se pripravljajo na volitve in izrabljajo vsako stvar za to, da si nabijajo politične točke. Gospodje in gospe iz SMC, to je zakon Vlade Republike Slovenije. Ta vlada ima ministra za okolje, ima ministra za kmetijstvo, ima še kakšnega drugega ministra in bi lahko ti ministri konce koncev tudi zablokirali ta zakon. In ni samo gospodarski minister tisti, ki je ta zakon spraval skozi proceduro. Za ta zakon, če bo sprejet, bo odgovorna Vlada. In če bo padel, bo tudi odgovorna Vlada oziroma če ne bo investicije. Ne zmeraj pristavljati lončka tam, kjer ni potrebno. Hvala lepa.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima gospod Zvonko Lah.

ZVONKO LAH (NeP): Hvala lepa za besedo.

Jaz se popolnoma strinjam z gospodom kolegom Hanom, pa tudi večinoma s kolegom Trčkom. Pozdravljam ta zakon v tem smislu, kot je minister rekel na pristojnem odboru, da je nek nov preblisk, nek nov preskok, ki ga rabimo, da preskočimo tisto, kar je gospod kolega Ljubo govoril, da pri nas, rabimo ... podjetnik Akrapovič, ki je rabil 10 let za vsako investicijo spraviti, v povprečju je pa to, kar moramo sedaj narediti v pol leta pet let, če upoštevamo vse postopke, vse predpise od spremembe OPN, OPPN do vseh okoljskih poročil, okoljevarstvenih dovoljenj, vseh soglasij nosilcev urejanja prostora, na vodovarstvenem območju in tako naprej. Pet let sigurno. In jaz bom vesel, če bo to v pol leta. Samo upam, da bo ta zakonodaja, ko bo prišla ven, tudi omogočala še kje drugje v pol leta spraviti skozi. Ker to, kar imamo v Sloveniji od zakonodaje zdaj, je namensko zavračanje vseh investicij. Imam lastne izkušnje. Imamo v moji občini 83 hektarjev industrijsko gospodarske cone, 20 hektarjev komunalno opremljene, ostalih 63 hektarjev okoljevarstveno dovoljenje, ki je hkrati tudi gradbeno dovoljenje za izravnavo terena, zraven železniški tir na priključku avtoceste. En kup investitorjev je prišlo, problem pa je tudi cena komunalno opremljenega zemljišča. Cena je pa sestavljena najprej iz cene zemljišča, potem po vrednosti komunalne opreme. Investitorja pa še zanima tudi, koliko bo država prispevala za vsako novo delovno mesto. Vse države v naši soseščini pa je ministrstvo tudi naredilo analizo, dajo, recimo Madžari, ki je sedaj konkurenčna lokacija, od 4 do 8 tisoč

evrov na vsako novo delovno mesto za nedoločen čas. Jaz sem izračunal, da 3 tisoč novih delovnih mest na leto prinese v državne blagajne 20 milijonov prispevkov od osebnega dohodka. 20 milijonov na leto. Država bo zdaj dala občini 10 milijonov, da bo občina kupila to zemljišče in potem prodala naprej investitorju. In kupila bo kmetijsko zemljišče, se ne bo upošteval Zakon o trgu ali o nepremičnin oziroma kmetijskih zemljišč, ne bo potrebna oglasna deska. Je pa postopek, kako javni interes uveljaviti, kaj mora investitor vse narediti tako, kot je rekel kolega Han, če se nekdo tu ne angažira, in ponavadi so to občine, župani ali pa neka ekipa, tujega investitorja ni, ker on tega ne bo delal. V praksi zdaj investitor pride in samo vpraša: »Ali imate okoljevarstveno dovoljenje?« Če nimate, potem gre naprej, ker je rok za pridobitev okoljevarstvenega dovoljenja leto in pol do dve leti. Če se to ne zgodi v enem letu, za investitorja ni interesantno. Zato pa moramo to v pol leta spraviti skozi, ker to zdaj pet let traja. Tudi na odboru sem rekel, da je to stvar tudi Ministrstva za okolje in prostor ter Ministrstva za infrastrukturo in ne vem kaj še vse. In zdaj imamo v pripravi prostorsko-gradbeno zakonodajo, ki naj bi jo Vlada sprejela do konca tega leta – pa ni nič –, parlament pa do sredine prihodnjega leta. To je ključno, to zakonodajo, ki jo zdaj povozite s tem zakonom, ker bodo določena soglasja v petih dneh dana, ki jih je določena občina čakala mogoče leto in pol. Tudi pri nas imamo težave, imamo gospodarsko cono med Ljubljano in Zagrebom, problem je, ker lastniki hočejo obogateti s to parcelo, ki jo je nekdo kupil s špekulativnim namenom, da bo dobro zaslužil in naprej prodal, ker je občina ne more kupiti, tako kot v Avstriji. Tudi ta razlastitev, tudi ta zakon je samo za strah, ker se bo verjetno lastnikom ponudila tako visoka cena, da ne bo treba nikogar razlastiti. Ker bo dobil za kmetijsko zemljo, kjer dobiva 200 evrov na hektar na leto najemnine zdaj, 10 evrov po kvadratu. Ampak to je samo za strah.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima mag. Branislav Rajič.

MAG. BRANISLAV RAJIČ (PS SMC): Hvala.

Minuta in pol mi je ostalo, zato moram biti zelo hiter. Želim poudariti, da tu ne gre za umazane tehnologije, za odlagališča ali predelavo radioaktivnih odpadkov, gre za zelo čisto tehnologijo. Ob tem pa vas moram spomniti, da pri vsaki gradnji imamo odstranitev rodovitne plasti v potrebnem sloju, tako da atributi tega zemljišča, če se bo gradilo na njem, ne bodo izgubljeni.

Prav tako želim povedati, da je za Maribor zelo pomembno, da zgradimo nazaj tradicijo industrije, ki je izgubljena v Mariboru, in da se to zgodi še preden generacije, ki so to industrializacijo živele, izumrejo, ker tudi to nam na nek način grozi.

Kolegica Tomić pravi, da smo poklekli pred korporacijo. Moram reči, da mi je najbolj všeč, ko je rekla, da bi ploskala, če bi obudili stare komplekse. Stari industrijski kompleksi so bili v obdobju tranzicije razprodani, razdeljeni. Na območju Tama imate na desetine majhnih podjetij in podjetnikov, ki se danes ne morejo zmeniti niti o tem, kako bodo parkirali lastne avtomobile. Ali si vi predstavljate, kako bi zgledalo, da se jih spravi v to, da se to na novo prodaja nekemu velikemu investitorju. To sploh ni možno.

Tudi ne gre za okoljsko in ekološko katastrofo. In ko smo že pri tej patetiki, kot ste rekli, da ko bo prah pokril vse in se bo videlo, kaj je SMC naredil, čez tisoč let je prahu okoli 30 centimetrov in zagotovo se bo videlo, da je to bila neka vlada, ne samo neka stranka, ki je v obdobju 10 let pred to vlado naredila največ, in zagotovo bo to dokumentirano.

Žal, časa več nimam. Hvala.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima dr. Franc Trček.

DR. FRANC TRČEK (PS ZL): Hvala za besedo.

Za uvod bom rekel, da je tudi meni ime Franc, pa da kar nekaj znancev in prijateljev in tudi sorodstva z obeh strani Štajerske dela v firmi, ki je bila danes večkrat omenjena. Seveda, gre za resnega investitorja, neresni smo pa mi, v neki meri danes in 25 let pred nami. Omenjajo se težave umeščanja, birokratski postopki gor in dol. Odkrito lahko povem, tiste tri mesece smo noter dali nalašč, ker je v predlogu tega zakona napisano, da nekaj čez 90 dni določene zadeve zaženejo na Madžarskem, pri nas pa to traja trikrat več. To je bil ta namen. Kolegi so hoteli pol leta, potem smo pa rekli, ne. To je to.

Vsi, ki ste bili nekoč v politiki in jo še zdaj ustvarjate, govorite o tem, kot da je četrto stoletje niste ustvarjali. Mi v tem stoletju – veste, resor za okolje in prostor je bil vedno resor, ki se je potem nekako na koncu nekemu dal. Je neko moje področje, je bil podcenjevan. In zaradi tega imamo neke težave, ki jih imamo. Gospod Žnidar je omenil Naturo 2000, tudi takrat se ni premislilo, kaj se vse piše pod Naturo 2000, in tisti, ki ste bili župani, dobro veste, kakšne težave ste imeli s tem.

Kar je dobro, kar se mi zdi v redu iz vsega tega, je dobro prvo, da smo se končno spomnili na Maribor, drugo, da to, kar tulim že ves čas, upam, da bomo šli tudi čez to ideologijo malih podjetij, kjer kot so iz SMC povedali, mi potrebujemo velika podjetja z znanji, na katere se potem grozdijo mala podjetja, če hočemo, da leta 2025 ne bomo četrtino proračuna dajali za fuginanje pokojninske blagajne in nam za kaj drugega ne bo ostalo. Glede tega pa cenim gospoda Cantaruttija, lahko celo rečem, da bi mogoče moral minister malo gledati, kako vi govorite, ko gospoda Počivalška včasih še malo bolj kot mene zanese, v takem resorju se včasih človek mora ugrizniti za jezik, ampak a veste, v

neki približno normalni demokraciji poslanska skupina ne rabi prositi, da bi nekdo iz izvršilne oblasti prišel tako pomembno stvar razložiti, ampak je to nekako samoumevno. Upam nekako, da se bo to v bodoče dogajalo. Če se že dela neka sistemska zakonodaja, kolega Lah je zelo jasno izpostavil problematiko predkupnih pravic, tudi pri kakih stanovanjskih zadrugah, tudi na tem področju. Upam, da se bo tudi to uredilo, kdaj ima lokalna skupnost, občina po domače ali država neko predkupno pravico.

Jaz bi zdaj najraje predlagal, da se za mesec dni zapremo tu notri in naredimo to zakonodajo, ampak me, nekako se bojim, v tem ne boste podprli. V čem je pa problem takšnega načina uvajanja zakonodaje in veliki problem, mene najbolj bode v oči, ker je rekel minister, da bo le vlada ugotavljala strateške investicije, kar pomeni, da se Državni zbor nekako porine na stran –upam, da kolega Brglez striže z ušesi, ko to govorim –, da smo na takšen način nekako mi v pogajalski poziciji, ki jo seveda investitor ima, že v startu znižujemo svojo pogajalsko moč. To, to je problem. Hvala.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Želi še kdo razpravljati? Ni časa, ja. Ni več takšnih, ki bi hoteli razpravljati in bi imeli čas, torej zaključujem razpravo.

O amandmaju bomo v skladu s časovnim potekom seje zbor odločili danes v okviru glasovanj, pol ure po prekinjeni 22. točki dnevnega reda. S tem prekinjam to točko dnevnega reda.

Prehajamo na **6. TOČKO DNEVNEGA REDA, TO JE NA OBRAVNAVO PREDLOGA ZAKONA O SPREMENBAH IN DOPOLNITVAH ZAKONA O LOKALNI SAMOUPRAVI, PO SKRAJŠANEM POSTOPKU.**

Predlog zakona je v obravnavo zboru predložila skupina poslank in poslancev s prvopodpisanim gospodom Janijem Möderndorferjem.

Predlog zakona je obravnaval Odbor za notranje zadeve, javno upravo in lokalno samoupravo.

Za dopolnilno obrazložitev predloga zakona dajem besedo predstavniku predlagatelja, gospodu Janiju Möderndorferju.

JANI (JANKO) MÖDERNDORFER (PS SMC): Dober dan!

Pred nami je torej zakon o lokalni samoupravi, ki seveda govori o novem institutu, to je odpoklic župana. Na kratko bi lahko seveda pogledali v preteklost, ali je to institut, ki ga obravnavamo prvič oziroma gre za institut, o katerem smo govorili že v letu 1996. Že leta 1996, ko se je prvič razpravljalo o večinskem volilnem sistemu, je obstajal predlog, da bi se z večinskim volilnim sistemom uvedel tudi odpoklic poslanca, vendar takrat zaradi odločitve pač seveda do tega ni prišlo. Kasneje smo zaradi

spremembe Ustave določili, da imamo proporcionalni volilni sistem, tako se je tudi izjalovila možnost samega odpoklica poslancev. Zato je ta ideja rodila oziroma se je rojevala več ali manj skozi leta vsaj za tiste funkcionarje, ki imajo možnost po večinskem volilnem sistemu, pri nas to župani, ki imajo po dvokrožnem večinskem sistemu možnost ustanovitve takšnega instituta. V sami razpravi smo več ali manj razpravljali o tem, kakšna bi bila možnost same izvedbe. Veste, že v preteklosti, kako je bilo v zgodovini z županskim lobijem, ko smo se pogovarjali o nezdružljivosti funkcije župana in poslancev v Državnem zboru, preden je prišlo do te odločitve, da je bilo o tem odločeno, se je odločalo 9-krat. Šele devetič je uspel tak predlog. Zato ni nič novega in nič posebnega, če lahko rečem, da tudi danes župani najbolj nasprotujejo temu predlogu, saj govori institut odpoklica župana prav o njih. Enako velja tudi za stranke, ki imajo največ županov v naši državi.

Kaj sploh je sam odpoklic oziroma o čem govori? Najprej teorija in potem tudi samo dejstvo. Imamo tako imenovani popolni odpoklic in mešani odpoklic, v vseh normalnih demokratičnih družbah je enostavno prepoznaven odpoklic kot uveljavljen institut neposredne demokracije in uveljavlja politično odgovornost nosilcev lokalne oblasti, zato nam tukaj pri tej zadevi res ni treba odkrivati kakšne prav posebne tople vode. Posredne volitve in sam institut odpoklica govori v različnih državah vsaj na dva načina. V enem delu zagotovo govori tam, kjer imajo posredne volitve, torej kjer župane izvolijo znotraj svojih občinskih svetov oziroma lokalnih skupnosti, to so Belgija, Češka, Danska, Estonija, Finska, Francija, Litva, Španija in Švedska. Tam seveda je predstavniški organ tisti, ki ima tudi funkcijo odpoklica župana. Tam, kjer pa imajo neposredno možnost, pa to naredijo volivci sami. Za nas je tu pomembno, če damo samo še primerjavo, kje to je, v Nemčiji, Avstriji, na Poljskem, Romuniji in Slovaški imajo neposreden odpoklic, v tem primeru lahko sprožijo to predstavniški organi občine, državni organi ali pa volivci s svojim lastnim ljudskim glasovanjem oziroma pobudo. Nekaj podobnega želimo urediti tudi pri nas s tem zakonom. Naj pa povem, da po obstoječem Zakonu o lokalni samoupravi, danes županu lahko funkcija preneha samo na en način, to je neizvrševanje odločb Ustavnega sodišča ali pravnomočnih odločb sodišč, pristojnih za upravne spore, ki županu nalagajo z ustavo in zakonom skladno ravnanje, o razrešitvi pa seveda odloča vedno Državni zbor na predlog Vlade. No, kaj takšnega pri nas sploh še nismo doživeli. Zatorej, lahko ugotavljamo, da obstoječi zakon tega vprašanja ne ureja in zato smo se v poslanskih skupinah in po mojem prepričanju v SMC, Desusu, SD, Združeni levici in vsi štirje poslanci Poslanske skupine nepovezanih poslancev odločili, da

oblikujemo pravne podlage, da bi lahko kaj takšnega tudi v praksi lahko izvedli.

Kakšni pa so postopki samega odpoklica, pa bom imel možnost predstaviti v samem nadaljevanju. Hvala.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Predlog zakona je obravnaval Odbor za notranje zadeve, javno upravo in lokalno samoupravo kot matično delovno telo. Za predstavitev poročila dajem besedo predsedniku odbora mag. Dušanu Verbiču.

MAG. DUŠAN VERBIČ (PS SMC): Hvala za besedo, predsednik. Predstavniki izvršilne veje oblasti, poslanci, poslank ne vidim, prav lep pozdrav! A, poslanka, se opravičujem. Prav lep pozdrav!

Odbor za notranje zadeve, javno upravo in lokalno samoupravo je na 30. seji dne 30. 11. 2016 kot matično delovno telo obravnaval Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o lokalni samoupravi, ki ga je Državnemu zboru v obravnavo predložila skupina poslank in poslancev s prvopodpisanim Janijem Möderndorferjem, s predlogom za obravnavo po skrajšanem postopku.

Predlog zakona je bil pred obravnavo na 30. seji odbora uvrščen na sklic 8. redne seje dne 2. 6. 2015 in nato še 27. redne seje odbora dne 5. 10. 2016, ko je bila v okviru dopolnilnih obrazložitev k Predlogu zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o volitvah v Državni zbor opravljena splošna predstavitev bistvenih rešitev celotnega paketa volilne zakonodaje. Nato pa je bila sprejeta odločitev o preložitvi obravnave predloga zakona na eno od naslednjih sej.

V poslovniškem roku so amandmaje k predlogu zakona vložili Poslanska skupina SDS, in sicer k 1. členu dne 27. 5. 2015, ter poslanske skupine SMC, Desus, SD k 1., 2., 3. in 5. členu z dne 24. 11.

Predstavniki Poslanske skupine SD je na zadnji seji napovedal umik njihovega soglasja k vložitvi amandmajev poslanskih skupin koalicije k 1., 2., 3. in 5. členu z dne 24. 11. 2016. Predstavniki predlagatelja zakona je v dopolnilni obrazložitvi poudaril, da rešitve predloga zakona, razen v 1. členu, katerega črtanje se predlaga z vloženim amandmajem odbora, niso povezani z rešitvami glede omejitve pasivne volilne pravice državnih funkcionarjev v tako imenovanem volilnem paketu, institut odpoklica župana zasleduje druge cilje, predvsem, da ima volivec na lokalni ravni možnost izreka nezaupnice izvoljenemu županu. Predstavnica Zakonodajno-pravne službe je predvsem izpostavila nekatere pripombe iz njihovega pisnega mnenja, že vložene pred časom. Je pa poudarila, da je amandma koalijskih poslanskih skupin k 2. členu predloga zakona korak v pravo smer, a bi se moralo predlagane rešitve dodatno uskladiti tako s pristojnimi volilnimi organi kot tudi strokovnimi službami v okviru Vlade. Mnenje Državnega

sveta je predstavil državni svetnik in poudaril, da tako Komisija Državnega sveta za lokalno samoupravo in regionalni razvoj kot tudi sam Državni svet predloga zakona ne podpirata. Pogoji za izvedbo postopkov odpoklica župana so postavljeni visoko, a bodo župani v drugem in tretjem letu mandata vseeno zaradi te možnosti pod pritiskom, zato pogosto ne bodo sprejemali nepriljubljenih, čeprav nujnih ukrepov. Predstavniki skupnosti občin Slovenije je poudaril, da predlaganim rešitvam v pretežni meri nasprotujejo, saj jih štejejo za neizdelane in nedorečene. Institut možnost odpoklica župana označi za instrument, ki bo namenjen predvsem političnemu obračunavanju. Vodja strokovne službe Združenja mestnih občin Slovenije je podprl rešitve predloga zakona, ki opravljajo nedavno ugotovljene neustavne ureditev glede podelitve reprezentativnega statusa Združenja mestnih občin. Članice in člani odbora iz vrst opozicije so v razpravi opozarjali zlasti na nesorazmernost in nedodelanost predlaganih rešitev glede odpoklica župana. Pri tem pa so poudarili, da imamo dobre in slabe župane, vendar si ne smemo privoščiti, da bi se zaradi slednjih delo prvih blokiral, sploh pa ne zaradi vsake malenkosti, ki se utegne zgoditi v občini in ki delu občanov ne bo všeč.

Koalicijske poslanke in poslanci so v bran rešitvam predloga zakona poudarili, da vseeno ni tako enostavno zbrati podpisov par odstotkov volilnih upravičencev v občini, prav tako je določeno, da bo možno postopek odpoklica izvesti samo enkrat v posamezni mandatni dobi župana z dodatnimi omejitvami, da to ne bo mogoče čisto na začetku ali na koncu mandata.

V nadaljevanju je odbor sprejel amandmaje poslanskih skupin SMC in Desus k 2., 3. in 5. členu in ni glasoval o amandmaju Poslanske skupine SDS ter amandmaju poslanskih skupin SMC in Desus, kar sta postala brezpredmetna, ter sprejel svoje amandmaje k 1., 2., 3. ter 5. členu.

Odbor je v skladu s 128. členom Poslovnika Državnega zbora glasoval o členih predloga zakona in jih sprejel z 11 glasov za ter 7 proti.

Glede na sprejete amandmaje je na podlagi prvega odstavka 133. člena Poslovnika Državnega zbora pripravljeno besedilo dopolnjenega predloga zakona, v katerega so sprejeti amandmaji vključeni. Ta je tudi sestavni del tega poročila. Hvala lepa.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Za uvodno obrazložitev mnenja dajem besedo predstavnici Vlade, državni sekretarki na Ministrstvu za javno upravo mag. Tanji Bogataj.

MAG. TANJA BOGATAJ: Hvala lepa, gospod predsednik, za besedo. Spoštovane poslanke, spoštovani poslanci!

Vlada je bila s strani Državnega zbora pozvana, da poda mnenje glede tako

imenovanega paketa volilne zakonodaje, ki je obsegal kar predloge zakona o spremembah in dopolnitvah sedmih zakonov, to je Zakona o lokalni samoupravi, o volitvah v Državni zbor, o poslancih v Državnem svetu, o volitvah predsednika republike, o Vladi Republike Slovenije in lokalnih volitvah. Ta paket je vložila skupina poslank in poslancev.

Vlada Republike Slovenije je vložene predloge zakonov obravnavala paketno in v tej luči tudi podala svoje mnenje na predlagane rešitve, konkretno glede zdaj obravnavanega zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o lokalni samoupravi dne 28. maja 2016. Vlada Republike Slovenije je v svojem mnenju podprla rešitve, ki so imele za namen sistemsko urediti za vse politične funkcionarje situacije, ki sedaj niso urejene, zaradi česar lahko prihaja v praksi do določenih težav. Glede na to, da je v obravnavi zdaj le Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o lokalni samoupravi, je smiselno pretehtati, ali je ta ureditev le za eno skupino funkcionarjev še sistemske narave.

Vlada Republike Slovenije močno podpira dopolnitev 86.a člena Zakona o lokalni samoupravi, s katero se bo status reprezentativnosti podeli tudi združenju več kot polovice mestnih občin, saj je namen te določbe upoštevanje položaja in specifične vloge mestnih občin. S to rešitvijo pa bo Državni zbor tudi istočasno sledil odločbi Ustavnega sodišča Republike Slovenije. Hvala lepa.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Sledi predstavitev stališč Poslanskih skupin. Besedo ima Poslanska skupina Socialnih demokratov, zanjo gospod Matjaž Han.

MATJAŽ HAN (PS SD): Hvala lepa, podpredsednik!

Dušan, hvala tebi za korektno poročilo. Jani Möderndorfer pa me je na začetku med sejo opozoril, da mi nismo pisno odmaknili podpise k temu zakonu, tako da zdaj napovedujem, da bom šel zdaj po radirko in bom svoj podpis zbrisal pri tem zakonu, tako da bo tudi uradno.

Na začetku tega mandata, spoštovani, smo si vse koalicijske stranke in tudi en del opozicije bili enotni v oceni, da je nujno dopolniti volilno zakonodajo na način, ki bo preprečevala vsakomur, ki je obsojen na nepogojno kazen zapora daljšo od 6 mesecev, da opravlja katerokoli javno funkcijo. Spomnimo se samo, koliko razprav, koliko črnila je bilo prelitega na temeljno vprašanje, kako je mogoče, da je nekdo hkrati na prestajanju zaporne kazni in opravlja funkcijo poslanca. Potem je Ustavno sodišče naredilo svoje. Zato je bilo enotno spoznanje, da je naša temeljna dolžnost urediti institut neizvoljivosti in institut prenehanja mandata najprej in predvsem, poudarjam, predvsem urediti pri samih sebi, pri poslankah in poslancih, torej pri nas. Ko to uredimo pri sebi in

se samo omejimo, gospe in gospodje, pa imamo vso legitimnost in dolžnost, da to uredimo tudi za druge javne funkcije, v tem primeru za župane. Danes mi je žal, da jih ni tukaj. Ampak, spoštovani kolegice in kolegi, žal pri tem nismo uspeli. Na matičnem delovnem odboru nismo izbrali potrebne dvotretjinske večine za uveljavitev sprememb, ker je bil zakon slabo usklajevan. Še več, koalicija je ostala sama pri podpori ključnim spremembam, za katere se je še na začetku mandata zdelo, da uživajo zadostno podporo, to je 60 poslancev. Realnost, gospe in gospodje, je očitno drugačna in je pokazala svoj pravi obraz.

Zdaj smo v naslednji situaciji. Celotna prenova volilne zakonodaje in z njo vključene rešitve so padle po bregu navzdol z eno samo izjemo, ostal je del Zakona o lokalni samoupravi, ki ureja reprezentativni status za združenje mestnih občin in uzakonja institut odpoklica župana. Spoštovani, imamo župane in imamo župane. Imamo večino, veliko večino poštenih in delovnih županov. Seveda ima tak odpoklic lahko male prednosti, predvsem pa ima lahko veliko slabosti. Ampak to danes sploh ni pomembno. Ključna je simbolika in sporočilnost sprejemanja te volilne zakonodaje.

Kaj torej sporočamo javnosti? Kaj torej sporoča ta parlament javnosti? Sporočamo, da poslanke in poslanci nismo uspeli v temeljnem, to je v primarni omejitvi svoje funkcije, kar je bil sploh osnovni predlog sprememb, po drugi strani pa bomo uspeli očitno omejiti funkcijo župana z uveljavitvijo možnosti njegovega odpoklica. Ker, da ne bom pozabil, zaradi ljudi, rabimo navadno večino, in Desus, SMC in Združena levica, imajo dovolj glasov. Mislim, da je takšno sporočilo povsem napačno. Poslanke in poslanci v danih okoliščinah in ob jasnih dejstvih nimamo legitimnosti in še manj moralne osnove, da to storimo, imamo pa formalno moč in možnost. Toda, dragi moji, ne pozabimo, da županje in župani po Sloveniji so praviloma med ljudmi bistveno bistveno bolj cenjeni kot mi, poslanke in poslanci, če si to želimo priznati ali pa ne. Ampak, bom zdaj rekel, v imenu županov, ker malo sem pa bil župan, ne trkajmo potem na vrata županov, ko bomo potrebovali njihovo pomoč, ko bomo potrebovali njihove glasove in podporo, ko se bomo borili za ta državni zbor ali pa ko bomo potrebovali kakšno rešitev glede konkretnih problemov volivk in volivcev, ker bom predlagal županov, naj na svoja vrata napišejo »Sem na odpoklicu«. Zaradi navedenega, Socialni demokrati tega zakona ne bomo podprli.

PRESEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima Poslanska skupina Združena levica, zanjo Miha Kordiš.

MIHA KORDIŠ (PS ZL): Hvala za besedo, predsedujoči.

Z uvedbo instituta odpoklica župana, bo Slovenija dobila novo pomembno sredstvo

demokratskega nadzora. Župane, ki se bodo izneverili podeljenemu mandatu, bo ljudstvo končno lahko klicalo na odgovornost. Ljudstvu tukaj dajmo možnost, da lokalnim šerifom postavi jasne meje in jih tudi zamenja. V Sloveniji ima prav to ljudstvo oblast, vsaj tako piše v naši ustavi. In če ljudstvo voli svoje voditelje, jih mora imeti možnost tudi odstavljati. Pa ne samo vsaka 4 leta na volitvah, zato ker demokracija niso samo volitve, demokracija je način obstoja skupnosti. To je načelo, ki mu sledimo v Združeni levici in kateremu smo se zapisali s tem, ko smo aktualni zakon tudi sopedlagali.

Odpoklic župana je prvi korak v smeri krepitve demokracije po zelo dolgem času, in že samo zaradi tega si zasluži podporo. Oblast je namreč v tem in preteklem mandatu sprejemala ukrepe, ki so možnost sodelovanja ljudi omejili preko vsake dopustne meje. Prepovedala nam je odločanje o čemerkoli, kar ima finančne posledice in učinke. Se pravi, praktično o vsem, kar nas kot posameznike in kot skupnost najbolj zadeva. Vzela nam je referendum, vpregla nas je v jarem fiskalnega pravila. In to je oblast storila družno, v širokem zavezništvu desnice in leve sredine. Proti smo bili samo v Združeni levici, najprej kot aktivna civilna družba, potem kot edina parlamentarna skupina.

Če ob škodljivosti omejevanja demokracije navedem samo aktualni primer. Koalicija je pred nekaj meseci z antisocialno davčno reformo, najboljše plače v državi dvignila za 60 milijonov evrov, vsem ostalim pa predpisala nadaljevanje zategovanja pasu. Po trenutni ureditvi ljudi tega nepravilnega zakona ne bi mogli zavrniti na referendumu. Seveda bi nas radi neoliberalni ideologi prepričali, da so davki in finančna politika države stvar nevtralne stroke, da so bile te spremembe objektivno nujne in da naj ljudstvo pač utihne. Ni tako.

To, kam kot družba investiramo, kako razporedimo kar ustvarja naše skupno delo, kaj nam je kot skupnosti pomembno, to so politične odločitve. Žal pa imajo namesto ljudstva v tem trenutku oblast finančniki, eurobirokrati in verniki varčevanja, ki vedrijo na našem finančnem ministrstvu. Toda vsi ti gospe in gospodje ne morejo skriti dejstva, da niso vsevedni, da ekonomija ni znanost in da nam je ravno njihova finančna magija skuhalo zadnjo gospodarsko krizo. Še več. Verovanja v varčevanje, ki so ga isti neoliberalni ideologi predpisali kot zdravilo za svojo lastno bolezen, se je končalo s katastrofalnimi socialnimi, proračunskimi in gospodarskimi posledicami za državo. Krize podivjanega kapitalizma pač ne more rešiti še več podivjanega kapitalizma.

Uvedba odpoklica župana je torej korak v pravo smer, korak h krepitvi demokracije. Mogoče bi si želeli, da bi bile zahtevane številke in kvorumi v postopku odpoklica nekoliko nižji, pa nič ne de. To je prvi korak, je pomemben korak, ne sme biti pa zadnji korak. Dodati mu moramo še druge vzvode ljudskega sodelovanja

na lokalni ravni, kot je to na primer participativni proračun, pa seveda širiti možnost odpoklica na druge državne in občinske funkcionarje. Največja naloga, ki nas v procesu vračanja in krepitev demokracije čaka, je pa to, da vrnemo možnost referendumskega odločanja v ljudske roke in izbrisemo fiskalno pravilo iz Ustave. Dokler nas tlačita ta dva škornja, tudi resnične demokracije v tej državi ne bo. Hvala.

PRESEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima Poslanska skupina Nove Slovenije – krščanskih demokratov, zanjo gospod Jernej Vrtovec.

JERNEJ VRTOVEC (PS NSI): Spoštovani kolege in kolegi, dragi predsednik!

Osnovno je sicer to, da je volilna pravica ena temeljnih političnih človekovih pravic, zato je vsakršno poseganje, ki se ga lotimo na takšen in drugačen način, se pravi poseganje vanjo, dopustno izključno in le ob strogem in doslednem upoštevanju načela sorazmernosti in cilja, ki ga zasleduje. In tukaj pridemo do prvega problema pri tej zakonodaji. Prvič, v Novi Sloveniji opozarjamo glede tega zakona na to, da je ta zakon brez ustreznih varovalk, ki bi preprečevale zlorabe. Zagotovo lahko tak zakon sproži številna politična obračunavanja v posameznih občinah. Kje je problem? Namreč, kaj lažjega je, kot zbrati, ponekod, poudarjam ponekod le 15 podpisov in vložiti pobudo za vložitev zahteve za razpis glasovanja o odpoklicu župana? Na primer člani dveh ali treh družin lahko torej povsem subjektivno ocenijo delo župana in brez kakršnekoli analize sprožijo ta postopek samega odpoklica, zelo enostavno. Sama vložena pobuda res še ne pomeni, da bo glasovanje tudi dejansko izvedeno, saj mora pobudnik po odločitvi obrazca za podporo zbrati še določeno število podpisov podpore zahtevi za razpis glasovanja, pa vendar vseeno. Županovo ime oziroma ime tega posameznika bo v vsakem primeru takoj, ko bo nekdo vložil zgolj pobudo, postalo predmet javnih razprav in če hočete tudi obrekovanj, in to ne glede na to, ali je vložena pobuda upravičena ali pa je le plod nezadovoljstva, morebiti maščevanja ali pa del politične kampanje političnih nasprotnikov. In tukaj prihaja do tega problema. Namreč, podaljševale se nam bodo kampanje ali pa kampanje bodo začele že pol leta preden, se bo začela uradna kampanja, izključno zaradi tega, da bi prišli do obračuna z dotičnim političnim nasprotnikom. Poudarjamo pa posamezno vest oziroma vest posameznika glede na njegove odločitve.

Predlagatelj pravi, da naj bi do takšne nezaupnice prišlo praviloma le v primeru hujših kršitev, ki bi jih župan storil pri opravljanju svoje funkcije. Tukaj je eno temeljno vprašanje, tudi za predlagatelja. Katere kršitve so to in kdo bo presojal njihovo težo in posledice? Poudarjamo to nedorečenost, nedefiniranost. Namreč, dobro

vemo, da bo ves postopek potekal in se zaključil z izvedbo glasovanja o odpoklicu, brez da bi kdor koli povedal in definiral ta del. In tudi če za odpoklic župana ne bo glasovalo dovolj občanov in bo interpelirani župan svoje delo naprej zelo težko opravljal in tudi če bo glasovanje o odpoklicu izvedbeno le enkrat v redni mandatni dobi župana, to pomeni, da bodo v tej občini v bistvu v štiriletnem mandatu imeli dvoje volitev za župana.

Tretjič. Odprto ostaja tudi vprašanje, kaj je v tem primeru z mandatom ostalih občinskih funkcionarjev. Dejstvo namreč je, da omejitve pasivne volilne pravice na ustavni ravni ni enotno urejena za vse funkcionarje na državni in lokalni ravni, kljub temu da sta odpoklic župana ali interpelacija Vlade ali katerega ministrov primerljiva instituta. Vendar župani niso funkcionarji, ki so izvoljeni neposredno in z večinsko podporo, kar je bistvenega pomena v primerjavi s proporcionalnimi volitvami. Torej tukaj ostaja odprto vprašanje z mandatom ostalih občinskih funkcionarjev – Kaj se v tem primeru z njimi zgodi? Naprej. Finančne posledice, namreč v Novi Sloveniji opozarjamo v primeru sprejema tega zakona tudi na finančne posledice, ki jih bo za občinske proračune imela vložena zahteva za razpis glasovanja o odpoklicu župana. In predlagatelj se tega dobro zaveda, da to opozarja tudi Zakonodajno-pravna služba, omenja to tudi Skupnost občin Slovenije, Združenje občin Slovenije, kot sem že dejal tudi Zakonodajno-pravna služba, katere mnenje ponavadi kar zaobidemo. In prav neverjetno je, da se potem s takšno lahkoto prepričuje poslanca, da je potem takšna rešitev izraz volje ljudstva.

Današnji predlog novele Zakona o lokalni samoupravi po mnenju Poslanske skupine Nove Slovenije ne izkazuje sorazmernosti med legitimnim ciljem in nujnostjo tako izvršenega odpoklica županov, saj predstavlja prekomeren in neposreden poseg v pasivno volilno pravico, na kar opozarja tudi Zakonodajno-pravna služba.

Zaradi tega bomo v Poslanski skupini Nove Slovenije glasovali proti.

PRESEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima Poslanska skupina Stranke modernega centra, zanjo gospod Jani Möderndorfer.

JANI (JANKO) MÖDERNDORFER (PS SMC): Hvala lepa še enkrat.

Pričakovano je seveda, da pri tem vprašanju pravzaprav sploh ne gre za kakršnokoli politično ideologijo, ampak izključno zgolj za ozek in omejen interes posameznikov in pa seveda zagovornikov, da naj ostane tako, kot je.

V Poslanski skupini SMC seveda razmišljamo drugače. Predvsem bom izhajal iz teze, če primerjamo z vprašanjem, ki ga je postavil predhodnik, to pa je, najprej počistimo pred svojim predpražnikom, potem pa čistimo še

pri drugih. Naj odgovorim naslednje, če je temu res tako, potem se sprašujem, kaj bi bilo enako, če bi uredili in bi teoretično podprli volilni paket in istočasno bi s tem podprli tudi odpoklic župana, če pa odpoklic župana velja samo za župane. Torej, gre za nekorektno primerjavo z nečim, kar sploh ni primerljivo. Pa naj razložim. V volilnem paketu, ki ga bomo obravnavali pri naslednji točki in se bom tam več razgovoril in bom več časa posvetil temu, gre predvsem za to, da govorimo, da funkcionarji, ki so pravnomočno obsojeni zaradi kaznivega dejanja, ne morejo več opravljati svoje funkcije. Pri odpoklicu župana, se pravi institut odpoklica, pa govorimo o možnosti volivcev in volivk, da imajo demokratično možnost, da če so nekoga postavili, se pravi izvolili, ga lahko tudi odpokličejo. Gre za politične akt, in zdaj pa odgovor mojemu predhodniku, ki me je vprašal naslednje, kateri razlogi morajo biti, ki v zakonu niso navedeni, da odpoklic instituta uveljavi. Samo zakonski postopki so pogoj za to, da obvelja institut odpoklica, razlogi, to pa je stvar volivcev in volivk, ne nas ne zakona. In bom dal drugačen primer, zato da se bomo lažje razumeli. Pri odpoklicu oziroma konstruktivni nezaupnici, vi lahko naštevate kakršnekoli razloge, ampak na koncu velja, da je uspešna konstruktivna nezaupnica šele takrat, ko ima večino v Državnem zboru. Zato danes postavljati vprašanja, kateri so razlogi, je neumestno. In niso primerljivi. Gre torej za tretji instrument, ki ga dobivajo volivci in volivke, poleg referendumu in navadnih volitev bodo dobili še odpoklic župana.

Naj na koncu povem naslednje, kar je zelo pomembno. Seveda si sam želim, da bi bil možen tudi odpoklic poslanca in vseh voljenih funkcionarjev, vendar zato moramo najprej spoštovati ustavo in tudi način, ki ga zagovarjamo tudi s tem zakonom. Kdor je izvolil, ima pravico tudi odpoklicati. Zato bi za poslance morali najprej spremeniti volilni sistem iz proporcionalnega v večinski sistem ali pa vsaj proporcionalnega spremeniti tako, da se ukinejo volilni okrajji. Potem bi pa seveda zadostili osnovnemu namenu, to pa je, da bi vedeli, kdo je tisti, ki lahko tudi odpokliče. Danes pri proporcionalnem sistemu ne vemo točno, kdo je dejansko glasoval za poslanca. In zato danes mešati hruške in jabolka, je dejansko neodgovorno. Vemo, da proporcionalni sistem ima ostanke glasov in lahko glasovi preidejo k drugemu kandidatu.

Najbolj pogosti očitki, ki so bili izraženi, jih bom tudi v samem nadaljevanju predstavil, pa so predvsem bojazen in strah, da bodo preveliki stroški. Stroški v prvi fazi, v pobudi niso stvar občinskih volitev. V drugi fazi, ko gre za zahtevo, so stroški upravnega organa, torej države ne občin. Šele sam institut odpoklica nastane strošek občine. Sam pa ne verjamem, in tudi v Poslanski skupini SMC ne verjamemo v pogostnost tega instituta, zato ker sem prepričan, da imamo še vedno v večini primerov

dobro župane, s katerimi so volivci in volivke zadovoljni, in zato tega instituta tudi ne mislijo uporabljati. Je pa to tako, kot je rekel en od znanih ustavnih pravnikov, ga citiram: »Odpoklic župana je kot loaded gun za zaprtimi vrati, ki je župan ne vidi, a se je zaveda, kajti če jo zagleda, je lahko zanj že prepozno.« Zato bomo v poslanski skupini ta predlog zakona podprli.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima Poslanska skupina Slovenske demokratske stranke, zanjo dr. Vinko Gorenak.

DR. VINKO GORENAK (PS SDS): Hvala lepa.

Kar se tiče naše poslanske skupine, bomo ta zakon seveda zavrnili, ker podobno, bom rekel, razmišljam tudi sam, kot je prej govoril gospod Han. Upam, da bo še koga srečala pamet v tej dvorani. To si seveda ne obetam od vas na sredini, obetam pa si vsaj od vas, recimo, ki imate tudi kakšnega župana kje.

Gre pa preprosto – Za kaj? Gre za to, da je to bil en od šestih zakonov popularno poimenovan Mr. Muscolo Möderdorfer, in pet od teh zakonov je propadlo. Pet od teh zakonov je propadlo. Ko pa je pet zakonov propadlo, med drugim tudi tisti, ki je govoril o poslancih, pa jaz sam mislim, da nimamo nobene moralne pravice, kaj šele kaj drugega, da posegamo v status županov. Pri čemer je treba zelo jasno povedati, da, vsaj kar se naše stranke tiče, smo na to temo opozarjali že leta 1996, se pravi pred 20 leti, ampak na neki sistemski način, seveda tudi ob pogoju večinskega volilnega sistema.

Kar se tiče pa same vsebine tega zakona, ki je zdaj še tukaj pred nami in ki smo ga tudi kar močno amandmirali. Vložili smo namreč amandmaje k temu zakonu. Sva pravkar z gospodom Lahom malo preračunavala številke, ta zakona namreč pravi – Kaj? Da lahko 2 % tistih, ki so volili na prejšnjih volitvah župan, da pobudo za odpoklic župana. Veste, kaj to pomeni v njegovi občini? V Sloveniji imamo res, bom rekel, bolj malo številne družine, ampak kakšna romska družina je pa hudo številčna. Recimo, pri njemu bi to pomenilo, da se ena taka fajn romska družina usede, napiše tam 32 podpisov in so že izpolnjeni pogoji za začetek postopka za razrešitev župana. Ali ni to lepo? Od kod taka pravica nam? Sami pa se seveda ne podvržemo takemu sistemu.

Zakon sedaj sicer predvideva – Kaj? Da bo župan varen prvo leto in varen bo zadnje leto. Prvo leto se vsaj novi župani malo lovijo, zadnje leto delajo kaj več, vmes pa bodo dve leti čakali, ker se bodo bali, da jih bo doletel takšen postopek razrešitve.

Še nekaj je treba reči. Ko smo se pred mnogimi leti tudi ukvarjali, torej leta 1996, s temi vprašanji, je takratni honorarni sodelavec Državnega zbora za tri tisoč evrov, takrat v tolarjih, piše se dr. Miro Cerar, veste – Kaj je on zapisal takrat? On je napisal takrat tole: »To idejo so vrgli med volivce, ne da bi se o tem

kdokoli posvetoval s stroko. Nihče ni naredil nobene analize. S tem pa je bil dosežen visok pozitiven odziv volivcev, saj odpoklic poslanca daje ljudem občutek, da bi lahko tako na poslance bolj vplivali in da bi lahko tiste, ki jim niso všeč, preprosto odpoklicali« in tako dalje. Kakšno analizo je pa naredil gospod Möderndorfer? Nobene analize ni naredil. Ali je naredil gospod Cerar kakšno analizo in Vlada? Nobene ni naredil. Se pravi leta 1996 je za tri tisoč evrov v tolarjih pisal take stvari, zdaj, ko je pa sam v poziciji, da bi moral ravnati tako, kot je nekoč svetoval za mastne denarce, pa tega ne naredi.

Skratka, kar se tiče nas, smo vložili tri amandmaje, kar se pa tiče zakona kot takega, pa seveda iz podobnih razlogov kot SD v upanju, da bo še koga pamet srečala, zakona seveda ne bomo podprli. Hvala lepa.

PRESEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima Poslanska skupina Demokratične stranke upokojencev Slovenije, zanjo gospod Peter Vilfan.

PETER VILFAN (PS DeSUS): Spoštovani predsednik. Lep pozdrav vsem ostalim prisotnim!

Predlog Zakona o lokalni samoupravi je edini predlog, ki je v skladu paketa volilne zakonodaje preстал odločanje na Odboru za notranjo politiko. Po svoje je sreča, da za odpoklic župana ni potrebna dvotretjinska večina, tako da je predlog na odboru le dobil podporo. Tako kot vsem ostalim predlogom zakonov, ki so predmet v naslednji točki dnevnega reda te seje Državnega zbora, so tudi temu predlogu najbolj vneto nasprotovali poslanci SDS, češ, da bodo župane poslej menjavali že, če jim ne bo všeč zvonjenje cerkvenih zvonov. V eni od koalicijskih poslanskih skupin, v kateri so sprva predlog o možnem odpoklicu župana podpirali, a so si v zadnjem hipu premislili, je bilo slišati, da se bo poslej kar par fantov v gostilni zmenilo, da gredo malo rušiti župana. Še eden iz te zbirke pa je, da z odpoklicem dajemo signal javnosti, kako so v tej državi vsi vredu, samo župani so lumpi, a dejstvo je, da so omejitve pri zahtevi za vložitev odpoklica zadosti visoko postavljene, da v praksi ne bo zlorab. Jasno moram povedati tudi, da je odpoklic mogoče izvesti le enkrat v mandatu konkretnega župana. Seveda je dilema o tem, ali je prav, da v sistem vpeljujemo odpoklic župana, medtem ko pravomočno obsojenim še vedno dopuščamo kandidiranje. Na mestu pa naj jasno povem, možnost prepovedi kandidiranja tistim osebam, ki so se pregrešile zoper temeljne vrednote v družbi in bile zato tudi pravomočno obsojene, je padlo v vodo zaradi poslank in poslancev SDS, NSi ter nepovezanega poslanca, nikakor pa ne zaradi predlagateljev paketa volilnih zakonov. V Poslanski skupini Desus smo paket volilne zakonodaje vseskozi podpirali in si bomo tudi v

bodoče prizadevali, da se končno zakonsko uredijo dileme o kandidiranju pravomočno obsojenih.

Verjetno, vsaj upam, si vsi, ki tukaj sedimo želimo, da bi posamezniki, tako župani kot poslanci in ostali funkcionarji, zmogli toliko razuma, da bi odstopili sami, a ker temu ni tako, na kar kaže kar nekaj primerov v Sloveniji, moramo etiko in moralo tudi udejanjiti. To pa je več, kot očitno možno le z uzakonitvijo jasnih kriterijev. Inštitute odpoklica župana ni tako redek in nenavaden, kot ga želijo nekateri prikazati. Obstaja kar nekaj modelov po Evropi, kjer nezaupnice županov ni mogoče izpeljati drugače kot z ljudskim glasovanjem. Kakorkoli že, dejstvo je, da odpoklic župana poznajo v Avstriji, v Nemčiji, na Slovaškem, na Poljskem in drugod, le pri nas je župansko omrežje očitno tako močno, da se prav lahko zgodi, da bodo župani ostali še naprej nedotakljivi.

In na koncu še nekaj okoli izjave, ki sem jo v teh dneh zasledil, namreč, da smo poslanci stisnili rep med noge in potrdili samo Zakon o odpoklicu županov, ne pa tudi paket o volilni zakonodaji, ki bi omogočil odpoklic vseh funkcionarjev. V Desusu tega zagotovo nismo storili in tudi ne bomo v prihodnje. Kdo pa je, to boste pa lahko slišali pri obrazložitvi stališča naše poslanske skupine pri naslednji točki današnje seje Državnega zbora.

V Poslanski skupini Desus bomo predlog zakona večinsko podprli.

PRESEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Končali smo s predstavitvijo stališč poslanskih skupin.

Prehajamo na razpravo o členih in vloženi amandmajih, ki jo bomo opravili na podlagi pregleda vloženi amandmajev z dne 14. 12. 2016. Ker so amandmaji Poslanske skupine SDS k 2., 3. in 5. členu vsebinsko povezani, bomo o njih razpravljali skupaj.

V razpravo dajem 2., 3. in 5. člen ter amandmaje Poslanske skupine SDS.

Želi kdo razpravljati? Prosim za prijavo.

Najprej predlagatelj, potem bomo pa opravili listo. Predstavnik predlagatelja ima besedo, gospod Jani Möderndorfer.

JANI (JANKO) MÖDERNDORFER (PS SMC): Hvala lepa, predsednik.

Seveda je treba sproti odgovarjati na kar nekaj stvari, ki se pojavljajo v razpravi kot neke vrste zavajanja. Zato bom pač večkrat danes pri tej točki ponavljal, da bomo razumeli, o čem pravzaprav govorimo. Naj pa na začetku takoj povem, da sem zgrožen. Zgrožen sem nad predstavitvijo gospoda Gorenaka v tistem delu, ko si drzne ločiti na prvorazredne državljane in drugorazredne državljane. Omenja namreč romske skupnosti, omeni, kaj to pomeni, če se bi slučajno v neki občini Romi, družina Romov odločila in zbrala podpise. Meni se zdi nekaj nezaslišanega. To je nekaj podobnega, kot če bi rekli, da bi v področjih, kjer imamo italijansko in madžarsko manjšino, rekli, kaj pa, če bi se nekaj

manjšincev italijanske ali pa madžarske narodnosti odločilo in zbralo podpise zato, da bi začelo postopek odpoklica. Jaz ne vem. Res ne razumem, ne razumem, kaj vas motijo Romi. A nimajo državljanskih pravic in volilne pravice tako, kot vsi ostali? To se mi zdi, da v Državnem zboru, kjer govorimo o Romih, ki so celo ustavna kategorija, se mi zdi, gospod Gorenak, ko tako lepo klepetate in nočete slišati tega, nezaslišano, še posebej pa od poslanca, ki je včeraj govoril o človekovih pravicah na interpelaciji.

Okej, gremo na bistvo. Kar se tiče samega postopka odpoklica župana, je treba seveda razčistiti najprej v tistem delu, ko govorimo, kako se pravzaprav postopek sploh začne. Postopek je definitivno z zakonom zelo jasno opisan, začne se s pozivom oziroma s pobudo, ki jo pravzaprav vloži kdorkoli od pobudnikov in zato mora zbrati določeno število podpisov v višini 3 %, kar znaša tam, zdaj bom govoril okvirne številke, ki pa seveda ne sme biti več kot 2 tisoč 500 podpisov ali pa manj kot 15. Vendar, ko izpolni pogoje pobude – in ta je relativno preprost –, se začne 35 dnevni rok za zbiranje podpisov, ki so overjeni na upravni enoti, in mora po predloženi tabeli izbrati glede na velikost občine oziroma število volivcev in volivk, ki so glasovali na zadnjih volitvah, bodisi na prvih ali drugih volitvah dvokrožnega večinskega sistema, ki velja za župane. In če izpolnijo tudi to kvoto, takrat občinska volilna komisija na podlagi sklepa razpiše volitve oziroma postopek instituta odpoklica. Takrat ko se ta postopek zgodi, pa je še ena dodatna varovalka. Namreč, ne samo da mora odpoklic uspeti z večino, ampak mora se jih udeležiti 90 % volivcev in volivk, se pravi 90 % od zadnjih volitev, ki so veljale za župana bodisi v prvem ali drugem krogu volitev. Kar pomeni, da gre za relativno neenostaven postopek odpoklica. Neenostaven predvsem zato, da si ga ne bo mogla skupinica nekkih političnih nasprotnikov izpeljati kar tako z nekim dogovorom, kot so nekateri v razpravi na matičnem odboru razlagali, v neki gostilni, govorim predvsem za manjše občine. In s tem je seveda tudi ohranjena stabilnost županov do tiste mere, da preprosto ne bomo mogli imeti kar naprej takšnih volitev.

Seveda je posebno pomembno omeniti, da takšne volitve instituta odpoklica v resnici ne moremo izpeljevati kar neposredno in kar naprej do konca in do onemoglosti, ampak to lahko naredimo samo enkrat v mandatu župana. In to ne prej kot eno leto po izvolitvi župana in ne 16 mesecev pred koncem mandata, kar pomeni, da to v bistvu na nek način tudi dodatno varuje, da se ne bi nekdo želel kar naprej in kar na enostaven način v bistvu izmišljevati in vlagati kar naprej nove in nove institute odpoklica in s tem onemogočiti župana.

V sami razpravi, ko smo pripravljali predlog zakona, je padla tudi ideja o tako imenovanem konstruktivnem odpoklicu. Da

boste razumeli, za kaj gre. Gre za to, da bi naredili neke vrste primerjavo, to, kar imajo pri posrednih izvolitvah županov v državah, kjer v bistvu župani niso izvoljeni na neposrednih volitvah, ampak jih izvolijo znotraj lokalnega sveta, bodisi občinskega, kakorkoli ga že imenujejo v posamezni državi. In na ta način, ko ga odpokličejo, istočasno – tako kot bi recimo naredili neko paralelo, primerjavo, da si bomo znali predstavljati s konstruktivno nezaupnico Vlade –, da istočasno, ko bi želeli odpoklicati župana, bi seveda istočasno predlagali tudi novega kandidata. Seveda je ta ideja lahko zelo zanimiva, ampak zgolj in samo iz finančnega vidika, nikakor pa ne z vidika enakopravnosti vseh partnerjev in deležnikov, ki sodelujejo pri tej odločitvi. Pa bom razložil. Si predstavljate, da bi imeli dva kandidata, imeli smo že te primere, in eden zmaga za en glas, mislim, da je v Postojni, za en glas. Veste, da ta kandidat, ki je izgubil za en glas, se pravi, ta kandidat župana, če ima listo ali politično stranko, bi v roku enega leta sprožil in spodbudil zahtevo za tako imenovan konstruktiven odpoklic. In kaj bi se zgodilo – samo ta kandidat, protikandidat bi šel v borbo z županom na volitve, kar je z vidika neenakopravnosti neetično, nemoralno in gre res za politično nagajanje. Če klasični odpoklic, takšen, kot je predlagan s predlogom, uspe, potem se morajo v treh mesecih – v tem času pa ga nadomešča podžupan po obstoječem in veljavnem Zakonu o lokalni samoupravi – izvesti volitve in takrat lahko vse politične stranke ali kdorkoli, ki izpolnjuje pogoje za kandidiranje za župana oziroma županjo, kandidira na teh novih volitvah. In to je tudi smisel.

Omenjeno je bilo tudi, da gre za paket, da gre ponovno za volilni paket in tako imenovani Muscolo, mislim, gre za klasično zlorabo gospoda Gorenaka, ki pač rad pomeša hruške in jabolka, čeprav zelo dobro ve, da to ni tako. Gospod Gorenak, saj veste, paket Muscolo je predlagal vaš bivši strankarski oziroma strokovni sodelavec oziroma politični sodelavec znotraj vaše stranke in kasneje predsednik Državlanske liste, ko je bil tudi v parlamentu. In on je predlagal ta paket Muscolo. Poleg tega ta paket Muscolo – ga bom razložil v nadaljevanju in se bom takrat bolj posvetil tej razliki, kaj je tisti in kaj je ta današnji paket predlagal.

Poleg tega naj omenim še naslednje številke, ki so zelo eksaktne in zelo pomembne. Da bomo razumeli, ker tega ne spremljate samo vi, poslanci, ki zelo dobro poznate te številke, slovenska javnost pa ne: v Ljubljani bi morali za prvi korak, se pravi, za oblikovanje pobude za odpoklic župana, zbrati 2 tisoč 464 overjenih podpisov, navadnih podpisov, se opravičujem. Potem, da bi v 35 dneh zbrali overjene podpise, bi morali zbrati 22 tisoč 864 podpisov, 22 tisoč, ponavljam. In v tretjem koraku, zato da bi uspel rezultat, seveda se ta številka spreminja, ker je vedno pomembno pogledati podatke, kako je bil župan izvoljen na zadnjih predhodnih volitvah, bi moral dobiti število glasov za odpoklic, bi moralo

glasovati »za« 36 tisoč 960 glasov. 36 tisoč 960! Junaki, pojdite na volitve v Ljubljano, pa boste videli, kaj to pomeni, zbrati 36 tisoč glasov! Ne fantazirati! In enako velja – bom zdaj dal primer, recimo, Medvode, namenoma eno manjšo občino –, zbrati podpise za začetek, se pravi, za pobudo 194 podpisov. Za to, da se zbere overjene podpise, da se začne postopek odpoklica, moraš prepričati 3 tisoč 247 podpisnikov, ki overijo na upravni enoti, in v nadaljevanju bi jih morali za to, da bi izglasovali, glede na njegove rezultate, kako je bil izvoljen ta župan, to so zdaj podatki na te usmeritve narejeni, 2 tisoč 916 glasov. Pojdite v Medvode, pa dobite 2 tisoč 916 glasov! Kajne? To je tisto, kar je pomembno pri tem vprašanju, da lahko naredimo to primerjavo. Ta primerjava je bila narejena in se jo da izračunati zelo preprosto, če poznate formulo, je pa treba resda vedno gledati, kako je bil predhodni župan izvoljen. In tako vedno lahko tudi argumentiramo, da ta postopek ni enostaven, definitivno ne.

Govoriti še kar naprej in ponavljati eno in isto mantro, da bi poslance morali odpoklicati na isti način kot župane, jaz se opravičujem, pa govoriti o analizah. Analize so narejene. Je pa res, gospod Gorenak, jih je treba prevesti, in vi to dobro veste, in to o demokratičnih postopkih, ki jih pozna 28 držav. 28 držav pozna te demokratične institute in to države, na katere vi večkrat prisegate in se sklicujete na njih. In gre za obliko, ki je že preverjena in jo poznajo v svetu. Iti in govoriti o tem, da bi šli pa na tako imenovani imperativni status poslanca, upam, da veste o čem govorim. Ne vem, če jih imamo štiri ali pet držav v Svetu, ki poznajo tovrstni odpoklic. Pa me bodo popravili tisti, ki se s tem profesionalno ukvarjajo. In s tem podatkom se res prav ne bi hvalil, ker to pa res ni prednost tovrstnega odpoklica, je pa res, da se pa dobro sliši. Dobro se sliši. In to je v bistvu neke vrste za besedna igra. Veste kaj? Dokler ne bo enako za poslance, toliko časa ne bo enako za župane. Sami pa v tišini, tega pa na glas ne poveste, si v resnici tega niti ne želite. In veste, da vam bo tudi vsak resen strokovni strokovnjak, ki se ukvarja s tem, vam bo jasno povedal, kam to pelje in kaj bomo dobili s tem. Treba je vedeti, da se je pri odločitvi za takšne odpoklic treba odločati predvsem se iz vidika, da gre za institut, kjer gre samo za politično odgovornost oziroma gre za tisto demokratično voljo volivcev in volivk, ki so jo nenazadnje tudi zahtevali. Vi vsi poznate obdobje, tisti ki ste redno ali pa takrat resneje spremljali situacijo, kaj so državljani in državljanke sporočali v tistem času, v letu 2012, 2013. Nekateri ste bili ministri za notranje zadeve takrat in zelo dobro poznate in veste, kako hudo je bilo, še mrežo ste hoteli napeljati čez parlament, tako hudo je bilo, da bi zaščitili Državni zbor pred vandalizmom in pa jezo, ki se je takrat odvijala in dogajala. In ena od ključnih zahtev takrat je bila možnost odpoklica. To s tem zakonom dajemo državljanom in državljanom. Da pa to politikom ne paše, je pa razumljivo.

PODPRESEDNIK MATJAŽ NEMEC: Hvala lepa.

Dr. Vinko Gorenak, replika? Replika. Izvolite.

DR. VINKO GORENAK (PS SDS): Hvala lepa.

Gospod Möderndorfer se šopiri tako, kot se ...

PODPRESEDNIK MATJAŽ NEMEC: Dr. Gorenak, se opravičujem, ni replika, ker niste še razpravljali, ampak razpravljate, če se ne motim. Je v redu tako?

DR. VINKO GORENAK (PS SDS): Ja, tudi je zaradi mene lahko.

PODPRESEDNIK MATJAŽ NEMEC: Okej.

DR. VINKO GORENAK (PS SDS): No, karkoli pač je, povejte.

PODPRESEDNIK MATJAŽ NEMEC: Predlagam sledeče. Bom spustil možnost prijave. Se strinjate? Pa boste prišli vsi na vrsto. / oglašenje iz dvorane/ Ja, pa čas bomo dali nazaj, ja. Izvolite, prijava poteka.

Besedo ima dr. Vinko Gorenak. Izvolite.

DR. VINKO GORENAK (PS SDS): Glede na to šopirjenje – aha, zdaj je pa ven šel – gospoda Möderndorferja s 701 glasom na volitvah, to je pa res moralno podprta zгода, a ne. Ampak jaz sem pogledal datum, on se je razburil in je imel težave z mojim nastopom, ker sem tam omenil Rome, in je bil strahotno – Kako že? Zgrožen. Pogled na rojstni datum gospoda Möderndorferja mi pove, da je on v letih, ko je nevarnost kapi. Zato moram zdaj pojasniti, da ne bi bil slučajno, ker pogledajte, kap bi vas lahko zadela, ampak jaz tega ne, želim in vam moram pojasniti, kaj sem mislil z Romi. Pogledajte, slovenske familije so pač take, da jih je zelo malo tistih s petnajst otroki in več, romske pa so take, zato sem dal romsko familijo za primerjavo in sem rekel, da lahko ena večja romska familija ali pa dve zbereta dovolj podpisov. Proti Romom pa nimam nič. Tako da se ne razburjajte in ne izpostavljajte zdravja nevarnostim. Jaz vam želim vse najboljše, tudi veliko zdravja, da se ne bi preveč razburil in da bi se kaj zgodilo.

PODPRESEDNIK MATJAŽ NEMEC: Besedo ima gospod Dušan Verbič.

Izvolite, mag. Dušan Verbič, imate besedo.

MAG. DUŠAN VERBIČ (PS SMC): Hvala lepa za besedo, podpredsednik. Kolegice in kolegi, prav lep pozdrav!

V zvezi s to temo moram priznati, tudi mediji, ki so marsikaj zapisali, je zanimivo, da s kar dosti velikimi naslovi pišejo, »Izvoljeni z večino, odpoklicani z večino«. In tisto, kar

marsikdaj je zelo zaželeno, tudi podnaslovi, »Odpoklic, ne bo enostaven« ali pa »Župani pod pritiskom«. Preden se bom jaz v nadaljevanju dotaknil malce svoje razprave, bi si vseeno dovolil nekaj besed v zvezi z uvodnimi predstavitvami spoštovanega dr. Vinka Gorenaka, ki je šel s kompletnimi številkami, saj to je praktično že skoraj tisti postopek, ko se pa lahko župana kar zamenja. Tukaj moram priznati, da se postavim na stališče, ki jo je v obrazložitvi s strani predlagatelja kolega tudi predstavil, kajti menimo, tiste številke, kakor koli se že pogovarjamo, predvsem v manjših občinah je od začetne pobude pa do odpoklica resnično še zelo daleč pod. Tako vidim te zadeve, ki so zapisane v tem predlogu spremembe Zakona o lokalni samoupravi.

Na vprašanje, ali podpiram predlog, s katerim se uvaja institut tako imenovanega odpoklica župana, je moj odgovor zelo jasen, in sicer da. In to preprosto iz dveh načelnih pomislekov. Prvi, prav gotovo sem na stališču, da je to institut, ko se v eni smeri krepi integriteta občinskega funkcionarja, pa kakorkoli to gledamo, kar je tudi logično, da je prav, da ima nekako vsaj svoj vpogled na to vsebino. Drugi pomemben element, kar se tega tiče, pa prav gotovo bi okarakteriziral kot zagotovitev tako imenovane politične odgovornosti teh nosilcev. Jaz, kot rečeno, dopuščam možnost, da že tukaj v tem državnem zboru imamo poslanci in poslanke različne poglede glede tega. In to je tudi prav, saj praktično je hram demokracije. Vendar pa v neki smeri težko sprejemam izjave nekaterih, ki so tudi na matičnem odboru, pa so bile danes tudi že izgovorjene, razpravljali na to temo in tudi argumentirali, da bo sedaj mogoče praktično čez noč zamenjati župana. In to, če slikovito uporabim izrečene besede iz matičnega odbora: »Skupina fantov in deklet se bo kar za šankom dogovorila, mojega župana je treba zamenjati.« In zaradi tega v neki smeri menim, da ni prav, da je tako poenostavljeno ta zadeva prikazana, kaj šele besede, ki so bile, saj morda se bo pa župan, predvsem v manjših občinah, zamenjal že iz razloga sosedovega motečega dejanja, pa ne bom konkretnega primera navedel. Preprosto to ne gre, kajti v tem predlogu Zakona o spremembi lokalne samouprave je vrsto procesnih predpostavk, ki v neki smeri so bili že predstavljeni in sem prepričan tudi v nadaljevanju s strani razpravljavcev še bolj podrobno, te procesne predpostavke morajo biti resnično izpolnjene, da se po tisti začetni evforiji majhnega števila, recimo temu, občanov ali občank nadaljuje ta postopek, da pride potem tudi do tiste končne odločitve.

Naslednje vprašanje, ali podpiram predlog spremembe tega zakona, s katerim se odpravlja administrativna ovira pri izvedbi referendumov v samoupravni lokalni skupnosti. Tudi v tem primeru nimam popolnoma nobenega zadržka in sem pozitiven do tega, kajti v zahtevi za razpis referendumov je mogoče oddati to tudi

preko enotnega portala e-uprave s tako imenovanim varnim elektronskim podpisom. Prepričan sem, da tukaj nimamo kakšnih posebnih zadržkov ali dilem tudi s strani kolegov in kolegic.

In tista tretja zadeva, ki v neki smeri ta predlog spremembe zakona tudi določa ali spreminja, in to je status reprezentativnosti mestnih občin, kajti znano je, da, če se ne motim, v preteklem mesecu je bila odločitev Ustavnega sodišča, ki ravno neustavnost tistega 86.a člena obstoječega zakona praktično odpravlja.

To so v neki smeri ta tri, recimo, ključna področja. Je pa res, da je največ vprašanj, največ dilem in polemik namenjeno ravno temu institutu odpoklica župana. Strinjam se, zavedam se in v neki smeri tudi razumem, da je nekako določena, če temu lahko tako rečem, veja politike, pa najsibo to v Državnem zboru ali v Državnem svetu in tudi na lokalnem nivoju s strani obstoječih županov, nenaklonjena temu. Ampak moram priznati, da v neki smeri skušamo razumeti to nenaklonjenost morda tudi z vidika ali opcije razmišljanja, saj v neki smeri smo zelo ali so zelo nenaklonjeni skoraj kakršnimkoli spremembam. To je v Republiki Sloveniji očitno značilno tudi za različna področja, sploh pa tukaj, ko se v neki smeri dotika nekih institutov, ki v neki smeri prav gotovo povzročata marsikatero nezadovoljstvo. Res pa je, če v tem kontekstu lahko rečem, da je tovrstno razmišljanje zame premalno podkrepljeno tudi z nekimi dejstvi, če se dotaknem konkretno županstva, kajti v tej spremembi je zelo jasno zapisano, katera so tista obdobja ali časovnica, v kateri lahko sploh pride do tako imenovanih tovrstnih postopkov. In tisto, za katero menim, da je prav, da po enem letu sploh in tega mogoče izvesti ali pa 16 mesecev pred potekom, mi je še pomembnejše to prvo obdobje, kajti obljube na volitvah so vse mogoče in dejstvo je, da po enem letu občani in občanke v svoji lokalni sferi ali področja zelo dobro ali hitro spoznajo, ali so bile obljube županov tudi uresničene oziroma ali grejo v smer, ki se jih močno razičara. V zvezi s tem ne samo politika, tudi stroka, kolikor lahko spremljamo, ima različne poglede, kar je tudi prav. Na eni strani tako imenovana stroka, ki v neki smeri so predstavniki teh tako imenovanih akademskih področij, so na stališču, da je ključno pri tem število podpisnikov, ki nekako sprožijo ta postopek. In če se dotaknem zgolj enega, lahko rečem, da v neki smeri ni zelo nenaklonjen tovrstnemu predlogu, kajti po njegovi oceni je, da sedanja ali ta predlagana ureditev v neki smeri zadosti dovolj velikemu številu, da se tovrstni postopek izvede. Predvsem imam v mislih število overjenih podpisnikov, ne zgolj pobude. Res pa je in je tudi zelo glasno stališče – in vredno tudi razmisleka – nasproti temu, in sicer, ki se zelo zagovarja predvsem v smeri, da je stabilnost mandatov županov zelo pomembna. Tudi o tem je treba in vredno

razmisлити in hkrati v teh tovrstnih razmišljanjih so tudi na stališču, da župani imajo to tako imenovano pomembno vlogo na lokalni sferi in ni dobro, da se jih na tak ali drugačen način prekinja. Res pa, da tovrstna razmišljanja niso podkrepnjena, zakaj sploh bi bila možnost, da pride do tovrstnih zamenjav.

Sam razumem odpoklic župana kot postopek, če lahko temu tako rečem, izraz neposredne demokracije, kajti omogoča določenemu številu občanov in občank – in poudarjam, spet sem pri tistem številu overjenih podpisov na pristojni upravni enoti –, da se opravi glasovanje o odpoklicu s te funkcije pred iztekom mandata, kajti menim, da je prav, da se tovrstni postopki resnično začnejo, če večje število, lahko se pogovarjamo o večjem številu občanov in občank, dejansko in objektivno v neki smeri zaznava, ocenjuje, da se delovanje župana bistveno odmika od tako imenovanih začrtanih, planiranih in obljubljenih aktivnosti v določeni lokalni sferi.

Kar se tiče Združenja mestnih občin, tukaj bi še enkrat poudaril, mislim, da je to tudi pomembna kategorija, da se jih uvrsti s to spremembo zakona v odpravo ustavne odločitve.

Če lahko zaključim, sem res na stališču, da je treba državljanom in državljanom dati tudi sporočilo, da funkcionarji, v tem primeru se ne pogovarjamo o poslancih, ampak o županih, ki so tudi funkcionarji, ki so bili izvoljeni na neposrednih volitvah, da niso nedotakljivi. Kajti tovrstne aktivnosti je treba odpirati. Menim, da je to pravi korak k potrebnim spremembam tudi na tem področju. Hvala lepa.

PODPRESEDNIK MATJAŽ NEMEC: Hvala lepa.

Dr. Franc Trček, imate besedo.
Izvolite.

DR. FRANC TRČEK (PS ZL): Hvala za besedo.

Vzel si bom kar nekaj časa, kolikor ga imam, ker se pač večino profesionalnega življenja ukvarjam tudi z lokalno samoupravo, pogledi na njo, reformami in tako naprej.

Najprej moram reči, med nami sedi nekaj bivših županih, enih 5, 6, sedi bivša županja, in oni vedo, kako težka je ta funkcija. Mi se pogostokrat v Državnem zboru, zdi se mi, da se nas večina, razen županov, mogoče jaz in še kdo, tega niti ne zaveda, da mi eni pravijo dve tretjini, eni pravijo 70 % vsega zakonodajnega, vseh zakonov, ki jih tukaj sprocesiramo, zvrnemo vsaj v neki meri tudi na lokalno samoupravo, tudi na občino, po domače povedano, in seveda številne te občine so kadrovske podhranjene. Dandanes je v Sloveniji zelo težko biti županja ali župan, tudi če hočeš pošteno delati in večina jih pošteno gara, da ne bi bili vsaj v prekršku. In potem imaš v občinskem svetu dobronamerno opozicijo, ki ti hitro lahko nagaja. Recimo, gospa Ljudmila bi

lahko kaj o tem povedala iz njene županske kariere.

Tukaj se populistično dosti govori o nekih manjših občinah. Če greste gledati prerez naših lokalnih volitev, boste videli, da v manjših občinah, celo tudi do 2-krat več ljudi gre na volitve, in upam si trditi, da so celo mogoče bolj zreli, bolj pametni, kot v občinah srednjega ranga in mestnih. Tudi kandidira manj ljudi za župane in praviloma tisti župani dokaj dobro, pogosto neprofesionalno opravljajo svojo funkcijo. So, upam, da mi ne bo kdo zameril, nori v tistem afirmativnem smislu, da se ob delu, ki ga opravljajo, da počnejo še to za dobrobit občine in skupnosti.

Če jaz, meni so moji strokovci za Hodoš računali podobno, kot bi bilo Kostel in še kje, glasovalno, volilno pravico je na zadnjih lokalnih volitvah imelo, mogoče se je kdo zmotil v vnosu ena plus gor, dol, ampak bom pa bral te podatke, 276 oseb, v prvem krogu je glasovalo 191, 69 % recimo, v Mariboru, Ljubljani je to tam 35 gor, dol. Res, za vložitev pobude bi bilo potrebnih le 15 podpisov, ker je določena neka spodnja meja, ampak bi te podpise moralo sprejeti 30 % volivcev v občini, kar je 82 in na glasovanju bi morali glasovati več kot polovica, logično, za odstop in glasovanja bi se moralo udeležiti 172 volivcev. Skratka, dobesedno skoraj vsi, ki so glasovali. Moram reči, da je tukaj varovalka kar dobra, in sočasno, če ste brali gradivo zraven, vidite, da imajo ta sistem in na severu in na jugu in na vzhodu in na zahodu. Skratka, v številnih državah, ki, upam si trditi, so si zgradile višjo politično kulturo, kot smo si jo mi zgradili v 25 letih.

In ta problematika župana je v bistvu na nek način soodgovornost vseh nas. A veste, ko meni začnejo ali po Facebooku ali kje ljudje tako, joj, vsi ste isti, kakšni ste, gor in dol ... Jaz vedno rečem: »Jaz sem imel samo en volilni glas.« Tudi soodgovornost, če govorim o občinah, občank in občanov je, da premislimo, koga bomo izvolili za županjo ali župana. Tudi soodgovornost list, strank, koalicij na lokalni ravni je, da premislijo, koga dajo na to funkcijo. Tudi v nekih demokracijah z daljšo tradicijo, kot je naša, se jim zgodijo šlamastike, ali določeni ljudje pač očitno malo na oblasti ... Kaj naj rečem? Ne ne bom nadaljeval stavka. In zaradi tega imajo takšna varovala. Meni je – Koliko je tega? – tri, štiri leta nazaj del Mariborčanov moledovalo, naj grem kandidirati za župana. Jaz, odkrito povem, nisem kandidiral, ker se takrat niti osebno niti politično nisem počutil dovolj sposobnega za to funkcijo. Dobro, za razliko od Fištravca pa koga drugega sem 20 let kakšne občinske proračune bral, lahko mi daste kateregakoli, ga znam pravilno obrniti in brati. In ker sem vedel, da za župana ali županovanje potrebujete tudi zelo dobro ekipo, dobro ekipo ljudi, ki bodo 300 % bolj pametni, kot ste vi, ki vas ne bodo izdali, ki jim to ne bo stopilo v glavo, ki se ne bodo prodali za denar; pa še tu

se vam bo kaj zgodilo. In to so dejansko neke zgodbe, ki jih v bistvu imamo.

In zdaj ta problem, problem odpoklica za vas, ki ste soustvarjali politiko te države zadnjih 25 let in imate župane na lokalni ravni, je zelo pragmatičen, ker se vam potem lahko zgodi, da boste ostali brez svojega župana, pa bo prišel nekdo, ki ne bo tako naklonjen nekim vašim rabotam, dejavnostim, in bo tu problem. In to je vsa zgodba v ozadju. SD je bil zelo za to, dokler je to zgledalo, ali bo šlo skozi ali ne, zdaj pa, ko ni šlo skozi, pa je proti. In na eni strani bomo kolegico za neke flise tam naganjali, pa je bila Mandatno-volilna komisija, kar je tudi na nek način malo obsojanja vredno, pa so ji verjetno dobronamerno v njeni občini to podtaknili, taki pač smo v Sloveniji. Na drugi strani pa bodo župani pogosto delali, kar bodo hoteli. In kje nastane problem? Problem nastane praviloma v občinah srednjega ranga, ko se vam zgodi, da imate neko bipolarnost, recimo, iz glave prikličem primer Občine Ormož, ker sta bila dva gospoda, pa sta se imela zelo rada, pod navednicami. In dokaj problematične so seveda mestne občine, zlasti v tem, čemur včasih mogoče malo prepotentno pri nas rečemo holding, zlasti v teh, bi rekel, mlakužastih paraobčinskih, koncesijskih, pajdaških zgodbah. Pa v Mariboru lahko govorimo o farmadentih, o nigradih, gor in dol, v Ljubljani lahko govorimo o kakšnih zadevah, lahko bi šel v tujino, Zagreb analiziral ali še kaj podobnega. To vemo, in če nehamo zganjati nek preprost populizem, je to neka varovalka, v bistvu tristopenjska, da sploh do tega pride, plus še časovno omejena, ki nekako nekaj omogoča. Glejte, jaz prihajam iz Maribora, če bi imeli to takrat urejeno, bi gospod Gorenak lažje spal, neke škode ne bi bilo, nekim mladim fantom, pubecem ne bi uničevali življenja, kar bo imelo neke posledice, pa verjetno jaz ne bi bil v parlamentu, česar bi bil kdo vesel, ker me ne bi zaprli, ampak to se dela by book takrat. Najdite neko ločenko, pa boste rekli, da je k..., najdite nekoga, ki kadi travo, pa boste rekli, da je tak, pa najdite nekega norega profoksa. To je osnovno predavanje, kaj naj policisti delajo. In tudi to ni hec. In se mi zdi, da tudi iz teh čisto pragmatičnih, časovno strokovnih razlogov potrebujemo tovrsten zakon.

Sam bi bil pa tudi za bolj premišljeno, neko resno verzijo tudi Muscolo zakonodaje, ki bi preprečila ljudem, ki so obsojeni, kandidiranja in opravljanja funkcij. Hvala za besedo.

PODPREDSEDNIK MATJAŽ NEMEC: Besedo ima gospod Tomaž Lisec.
Izvolite.

TOMAŽ LISEC (PS SDS): Hvala, podpredsednik, za dano besedo.

Najprej se bom malo poigral s številkami. Kdo predlaga tako imenovani odpoklic župana? Stranka, ki nima nobenega župana. Pri tem jo podpirata dve stranki. Če me stric Google ni zavedel, mislim, da ima Desus

enega ali dva župana. / oglašanje iz dvorane/ Štiri, štiri župane. Združena levica, mislim da, nobenega. Torej stranke, ki imajo skupaj štiri ali pet ali šest županov, delajo napad na lokalno samoupravo in na župane. Nosilec tega zakona je poslanec, ki je po procentih izmed vseh nas dobil najmanj odstotkov. In ta gospod soli zdaj pamet, kako so župani takšni in drugačni in kako jim je treba vseskozi gledati podprete. Nosilec je človek, ki je zamenjal toliko strank, da jih težko našteje, in on se sprašuje, kako je treba poleg tega, ko so vsake 4 leta redne lokalne volitve, še v vmesnem času gledati županom pod prste. Kot da se kot bivši podžupan ne zaveda, da imamo v občinah župane, imamo občinske svete, kjer imamo po navadi tudi kakšno opozicijo, imamo nadzorne odbore, kjer sicer večinsko so kolegi od župana oziroma njegovih koalicijskih strank notri, marsikje pa tudi ne, in imamo na primer Računsko sodišče, ki lahko gleda občinam pod prste. In imamo še KPK. Ampak v tej etični in moralni ihti, kar je s prevodom napisano Napad na manjše občine, se je največja vladna s stranka in posebej poslanec z najmanj odstotki pridobljenih glasov na zadnjih državnozborskih volitvah odločil še bolj napasti župane. In nehote se mi poraja občutek, šest ali sedem županov imate te tri stranke, ki podpirate ta zakon. Mar ni ravno vaš namen, da čim prej zrušite obstoječe župane preko raznih civilnih iniciativ, preko vaših svetniških skupin in še pred naslednjimi lokalnimi volitvami nastaviti sebi podobne župane. Morda pa je kje kakšen medklic.

Župani so poleg predsednika republike edini, ki morajo imeti vsaj 50 % glasov za izvolitev. Jaz mislim, da sta tukaj enkrat kolega Janša in pa kolega Tanko dobila več kot 50 % za poslanca. Če je še kdo drugi od SMC, se mu opravičujem. In župani imajo avtoriteto. Jaz sem tretji mandat v občinskem svetu in nek zloben duhec tukaj gori mi pravi, pa saj je bilo fino, Občina Sevnica 17 tisoč 500 prebivalcev, na zadnjih volitvah je bilo volilnih upravičencev 14 tisoč in še nekaj, glasovalo je 7 tisoč in še nekaj ljudi in za odpoklic župana bi v tistem prvem, po mojem ključnem momentu, potrebovali, sem si izračunal, 213 podpisov in škoda bi bila narejena. Če škoda ne bi bila narejena, zakaj potem v nadaljevanju zakona takšne varovalke, ko govorite, saj se tako skoraj ne bo zgodilo. Ta sistemska vlada dela kakšne neumnosti? Sprejemate zakone zaradi enega človeka. Kršite ustavo zaradi enega človeka. Vprejšnjem zakonu smo reševali eno občino in k nam pripeljali eno podjetje. To, kar pa pravite, saj do tega sploh ne bo skoraj prišlo, ampak dajmo to v zakon, če pa mogoče bi pa kje prišlo, in predvsem v manjših občinah verjemite, da bo prišlo.

Kolegica Nada je izračunala, da 13 ljudi oziroma 15 ljudi, v tistih manjših občinah tam 4 tisoč približno ljudi imajo, volilna udeležba je približno 50 % in lahko naredi tisti prvi moment. Se v vaški gostilni dobi, ker verjetno tudi v

manjših občinah imajo gostilne, ki sprejemajo vsaj 15 ljudi, jaz upam, da se tega zavedate tisti iz večjih občin. In tudi v mojem primeru – 213 podpisov. Jaz kot predsednik SDS Sevnica, jaz imam 3 manj kot 300 članov, z lahkoto dobim podpise, en SMS stisnem in rečem, tam in tam se zbirajo podpisi, čez vikend imam narejeno to. Ampak ali je to smiselno? Mi imamo predstavnike v občinskem svetu, imamo nadzorni odbor, imamo Računsko sodišče in moramo tako občinski svetniki kot tudi župani polagati račune najmanj vsake štiri leta. Sedaj pa se greste tukaj neko flancanje ljudi, kako vam je za ne vem kaj, v resnici pa boste še bolj skregali ljudi, še najbolj v tistih manjših občinah. Saj prvim, ne govorim, mislim, da je občina Sevnica med top 20 tako po velikosti kot po številu prebivalcev. Ampak v tistih majhnih občinah se bo resnično lahko 15 kmetov dobilo, zaradi tega, ker bo neko občinsko zemljišče predmet spora med županom, ki bi želel tam nekaj zgraditi, in med petnajstimi sosedi nekega zemljišča. In pri prejšnjem zakonu ste rekli, povozimo kmete, povozimo to, vse se da. Tukaj, ko bo pa ti tisti želeli, pa boste rekli, ah, saj se nič ne bo naredilo. Škoda bo narejena. Primer, jaz lahko pol leta po izvolitvi pri eni zadevi, ko se z županom ne bom skregal, ker sem bom skregal, ker sem opozicija, rekel gospod župan, komaj čakam, da bo dvanajst mesecev minilo, ti že danes napovedujem zbiranje podpisov za tvoj odpoklic. Jih bom vsaj v prvi fazi dobil. In kaj bo župan delal do takrat? Študiral, kaj narediti, da če že ta prvi postopek z lahkoto mi naredimo, da bo potem drugofazni postopek šel skozi. Ampak narejena je politična škoda županu, ki je dobil več kot 50 % glasov, in narejena je škoda občini, čeprav si verjetno marsikdo, ki bo v to šel, ne bo zavedal, ker se bo župan skupaj z občinsko upravo ukvarjal samo s tem, kako biti še bolj všečen svojim prebivalcem, in da morda ne bo dobival v manjših občinah celo iz dveh različnih strani željo po odpoklicu župana.

Prej je bilo nekaj rečeno o politični kulturi. Ja. Jaz vedno trdim, tako kot pri športu ali pa kje drugje, imamo dobre in slabe. Ljubljanski župan, kazenskih ovadb, verjetno jih niti ne šteje, imamo pravnomočno obsojene župane in ljudje volijo in ljudje imajo vedno prav. In verjetno bodo gospoda Jankovića še enkrat izvolili, tudi verjetno kakšnega drugega župana, ampak to je problem ljudi v tisti občini, ne pa nas kot zakonodajne veja oblasti, ki rečemo, vi v majhnih občinah dajte se še malo bolj skregati, da nam bo v centru moči, torej v izvršili veji oblasti, še veliko lažje.

In ja, čeprav je prej kolega Jani rekel, ne govoriti o poslancih pa ministrih pa predsedniku Vlade, marsikdo bi verjetno rekel, da vsaj za predsednika republike bi bilo fino tak institut uvesti, ker nekateri imamo že poln kufer drsanja po ograjah v tujini. Pa zberemo 3 %, kolikor ljudi je na zadnjih volitvah predsednika republike volilo, pa bo narejena škoda. In če damo za nosilca eno resno osebo, je to – Kaj?

Napoved volilne kampanje, brezplačne, na račun vseh ostalih. Lahko pa bi tudi brez skrbi spremenili ustavo, če bi bili korektni, in rekli »za vse voljene funkcionarje«, kajti ne boste verjeli, tudi občinski svetnike imamo marsikje voljene po večinskem sistemu. Tukaj se ni treba skrivati za tistim proporcionalnim sistemom in tam ne moremo ugotavljati. Če govorimo o občinah, vemo, kaj je volilna enota. Občina. Če govorimo o poslancih, vemo, kjer smo izvoljeni. V volilnih okrajih. Če govorimo o predsedniku republike, vemo. Slovenija. Ampak danes še nisem spregovoril, seveda, predsednik Vlade pa ministri pa so The untouchables v tej državi, ker se niso dali na plakat, ampak je eden rekel ti, ti, pa ti pa ti boste ministri. Če za predsednika Vlade še lahko malo rečem, da približno vemo, da predsednik največje stranke, ki kandidira na volitvah, da se pričakuje, da potem gre v borbo oziroma prevzame odgovornost za predsednika Vlade, ampak za koliko sedanjih ministrov se je dalo na plakat? Ja, boste rekli, imamo tukaj v Državnem zboru. Zakaj pa ne damo možnost, recimo, da, ne vem, 10 tisoč ljudi, če želite toliko dati ljudem možnosti, lahko zahteva njihov odpoklic. Ker, na primer, ministrica za okolje in prostor ali ne dela tega, ali se je kateri občini zamerila, zakaj smo potem samo mi poslanci tisti, ki bi morali reči, ta minister je dober ali ni dober, in tukaj razpravljati, ne vem, 11 ali 15 ur pri interpelaciji. Dajmo ljudem možnost, če ste že tako papeški. Ampak ne. Tudi tukaj bodo tisti, ki so prvorazredni, nedotakljivi in pa tiste občine, ki jih ta vlada itak pišmeuhovsko obravnava pri vseh različnih drugih temah. Danes smo verjetno imeli pri prejšnji točki prvi in edini primer, ko se je eno občino dalo na pediestal in se je delal piarovski projekt, kako bo nekdo v roku šest mesecev dobil gradbeno dovoljenje. In jaz bom z veseljem podprl tisti zakon, zato ker vem, da itak ne bo nič s tistim zakonom. Nič ne bo iz tistega zakona. V pol leta gradbeno dovoljenje v občini, ki nima občinskega prostorskega načrta? Mission impossible oziroma možnost samo na Kitajskem. Kdor je kadarkoli delal v občinski upravi, tudi samo kot svetnik, ve, o čem govorim.

Pa da se vrnem in zaključim. Skratka, gre za en tak lep populističen predlog v maniri »Skregajmo ljudi, lažje jih bomo skregali v tistih najmanjših občinah, pa se bodo ljudje ukvarjali z županom in bodo na njega kazali, kako je kriv za vse tegobe in netegobe njegove občine, predsednik Vlade in ministri pa bodo delali tako, kot do sedaj, malo glavo med ramena in še bolj bodo kazali, ah, saj je itak župan, ki ga niti njegovi ljudje ne marajo, pustite nas ob strani, da še naprej počnemo neumnosti, kot jih počne ta vlada«. Hvala.

PODPREDSEDNIK MATJAŽ NEMEC: Najprej replika, dr. Franc Trček, potem pa predstavnik predlagatelja.

Izvolite.

DR. FRANC TRČEK (PS ZL): Hvala za besedo. Moram replicirati na izvajanje kolega politologa, če se ne motim, Lisca.

Kolega Lisec je dober politik in dober retorik in vem, da tudi kar dober občinski svetnik, imam informacije iz terena. Ampak vse nas tudi včasih populizem malo preveč zanese, nekaj takšnih logičnih felerjev. Prvo, ko so začel izvajati po tej logiki, jaz, ker nisem ne lezbijka, ne Rom, ne predstavnik italijanske, madžarske skupnosti in še kaj drugega ne, tudi župan nisem, v celi vrsti zakonov ne bi smel in mogel razpravljati. Neka druga zgodba, toliko o ljudstvu govoriš, v bistvu je ljudstvo hotelo imeti neko tako dobro regulirano varovalko, zaradi neke cele vrste praks. Tretjič, nisi me dobro poslušal. Govoril sem o soodgovornosti vseh nas. Ja, jaz se tudi čudim, kaj je že, Občina Trebnje, pravnomočno obsojen župan kandidira in tako naprej, pa bi lahko še kakšne primere v bistvu ven vlekel. Žalostno je tudi, da so volilne udeležbe na lokalni ravni tako nizke, v vaši občini zgolj tam nekaj čez 50-odstotna. To je tudi neka težava, v bistvu nek resen problem. Da ne bom predolg, zdi se mi, da mogoče malo preveč izhajaš iz te logike SDS Vsi, ki ne mislimo kot mi, smo potem skregani z nami, z vami. Težave imate že na tej jedrni desnici, pa ne bom jaz zdaj desnice urejal, čeprav bi si želel eno za 21. stoletje. Ti izhajaš iz neke relativno velike slovenske občine, da smo tam ljudje iz podeželja, ki smo res v večini primerov periferizirani, da se samo kregamo. Saj se tudi nimamo časa kregati, mislim, drugače nam bodo, ne vem, krave, prašiči pocrkali, recimo. Verjetno se tudi gospod minister zjutraj nima časa kregati, ampak mora najprej kidati, kot je rekel gospod državni sekretar Cantarutti. Ne zdaj socialne patologije državnega zbora zvrniti na celo Slovenijo in na cel svet, prosim lepo. Hvala.

PODPREDSEDNIK MATJAŽ NEMEC: / oglašanje iz dvorane/ Prosim? Postopkovno, gospod Tomaž Lisec. Izvolite.

TOMAŽ LISEC (PS SDS): Hvala, podpredsednik.

Glede na to, da sem tudi poslanec delovne komisije glede Poslovnika, jaz mislim, da bomo morali imeti vsaj še par sestankov, ker nisem razumel niti črke niti besede, kje sem bil napačno razumljen. Preberimo si poslovnik, čemu je namenjena replika. Resnično bomo morali vsaj tisti, ki smo člani delovne komisije, moja malenkost, Jani, pa še par nas je, vsakič vsakega predsedujočega opozarjati, kaj je replika, ker resnično se bo to še bolj izrodilo, kot se že izrojeva. Ker se nekdo ne strinja s predhodnikom, je to replika. Ni res. Prijavite se k razpravi pa razpravljajte pa obračunavajte. Replika pa je namenjena temu, če nekdo ni razumljen. Če se gospod Trček z mano ne strinja, naj pritisne, se prijavi k razpravi in

življenje bo lažje, ne pa da tekom replike pove vse svoje in obtožuje nekoga, ki se potem ne more z repliko na repliko nazaj braniti. Skratka, enkrat se bomo morali vsi naučiti, kaj je replika v Državnem zboru. Hvala.

PODPREDSEDNIK MATJAŽ NEMEC: Ja, spoštujem vaše mnenje, gospod Tomaž Lisec, se strinjam z vami. Imamo vsi tisti, ki vodimo seje z nekaterimi poslanci nenehne težave in se popolnoma strinjam z vami. Postopkovno gospod Franc oziroma dr. Franc Trček. O tem govorim.

DR. FRANC TRČEK (PS ZL): Postopkovno.

Se strinjam z gospodom Lisecem. Rekel bom pa tudi to, da sem se postopkovnik naučil kršiti od poslancev SDS, zlasti od doktorja Tanka, doktorja postopkovnika. Ko smo imeli tistih 6 ur o Janezu Janši, sem štel, naštel sem 29 njegovih potopkovnih javljanj, 25 jih je 100 % kršil proceduralno, od tistih ostalih štirih pa bi mogoče ena pa pol, če bi predsedoval, s stisnjeno muko proceduralno sprejel. Skratka, zlasti poslanci z dosti daljšim stažem bi nam tu morali biti za nek velik vzor. Se bom z veseljem od vas naučil tudi tega lepšega dela upoštevanja poslovnika. Tudi mi poslanci imamo pogostokrat težave s predsedujočimi. Zlorabil sem poslovnik, prosim oprostite.

PODPREDSEDNIK MATJAŽ NEMEC: Hvala lepa.

In moj predlog bo predsedniku Državnega zbora, da se neformalno z vodji poslanskih skupin pogovorimo tudi o tem vprašanju.

Gospod Möderndorfer, predstavnik predlagatelja, želeli ste besedo, izvolite.

JANI (JANKO) MÖDERNDORFER (PS SMC): Ja, Tomaž, seveda, jaz se s tabo popolnoma strinjam, kar se tiče procedure, pa tudi res je, da bi predsednik iz svoje pozicije, predsedujoči lahko kadarkoli posegel v repliko in povprašal, kje je ta replika. Ampak okej, gremo k bistvu.

Ne strinjam se pa seveda v tistem delu, ko narediš, Tomaž, primerjavo in rečeš naslednje: Zakaj pa predsedniku države, se pravi Republike Slovenije ne naredimo tega? Glejte, jaz se opravičujem, ampak predsednik Republike Slovenije ima ustavno gledano popolnoma drugo kategorijo in nenazadnje, če smo že čisto pri tem, župan danes nima možnosti tako imenovanega odpoklica, dočim tega političnega nadzora iz vidika ustavne obtožbe jo pa predsednik republike ima. Župan tega nima. To je bistvena razlika in smo se posvetovali in pogovarjali tudi o tej možnosti. In so nam odsvetovali preprosto iz razloga, ker ima drugačen status in je vprašanje, kako bi to seveda šlo skozi nadaljnji možni presoji ustreznosti takšne odločitve.

Tomaž, predlagal si: Zakaj volivci ne odločajo o Vladi in o konstruktivni nezaupnici,

zakaj o tem odločamo poslanci? Ja, iz enega preprostega razloga. Če bi me dobro poslušali, tisti, ki te izvoli, tisti te lahko tudi razreši. In v tem primeru Vlada ni izvoljena, ampak je imenovana, in to je bistvena razlika. Zato lahko poslanci in poslanke edini vlagajo konstruktivno nezaupnico. To je logično, gre za posreden institut. Pri županu gre pa za neposredno izvolitev volivcev in volivk in je več kot jasno, da samo oni lahko o tem odločajo. Zakaj v Državnem zboru, v zakonodajnem telesu odločamo o tem? Ja, ker nihče drug v državi ne more odločati o tem, če hočemo to v zakon zapisati. Zato ne razmišljati, da posegamo v urejanje nekih lokalnih vprašanj. Samo mi lahko o tem odločamo. Naj vas pa opozorim še enkrat. Podobna vprašanja so bila tudi pri nezdržljivosti župana in poslanca. Devetkrat. Devetkrat se je v Državnem zboru odločalo in se ni moglo odločiti, ker je bil županski lobi ... seveda, veste, da bo sam sebi kdo odrezal rep, to ne gre. In je bilo zelo težko. In ko se je to zgodilo, je seveda bil problem. Ampak danes vidimo, da je to bilo dobro, da to sploh ni bilo slabo, nenazadnje imajo v Državnem svetu svoj predstavniki del glasov in se še vedno posredno se vključujejo v postopke odločanja Državnega zbora.

Je pa treba vsakič znova povedati, mi ne govorimo o lumpih, o barabah, daleč od tega, mi govorimo o županih, katerim se je neslavno in nekorektno pripojilo in ne nazadnje vsi ste tukaj to že enkrat omenili, sami pri sebi, kadar ste bili jezni, »lokalni šerifi« in uporabljate to besedo. Lokalni šerif! Z institutom odpoklica bodo upravičeno izgubili ta naziv in bodo ostali smo gospodje župani ali pa županje. Zaradi tega, ker enostavno se bo tudi vedelo, da je možno, da tudi predčasno odidejo. Ali to pomeni, da se morajo česa bati? Ne. Daleč od tega, oni bodo delali tako naprej, kot delajo zdaj. Če verjamejo v tiste odločitve, za katere mislijo, da je prav, da jih speljejo, jih bodo speljali z institutom ali brez. Ampak volivci bodo pa seveda odločali o tem, ali ima on prav ali ne. Ne po kriterijih, ampak političen nadzor. Nad županom je svojevrsten notranji nadzor, seveda ga ima, ima ga s strani nadzornega odbora, ima ga s strani Računskega sodišča, ima ga s strani občinskega sveta, ampak v občinskem svetu praviloma župani imajo večino in funkcionira isto pravilo kot tukaj. Zato manjka in smo takrat pomanjkljivo, ko se je odločalo v preteklosti o tem, ko smo sprejemali lokalno samoupravo, smo se seveda odločili za te nadzore, ampak tega smo pa izpustili, to, kar je seveda v tujini uveljavljeno in normalno funkcionira. Zakaj se je spustilo danes niti ne mislim špekulirati, ker niti ni čas za to in je nepotrebno o tem diskutirati. Dejstvo pa je, da je to v bistvu nekaj, česar se volivci ne branijo, in ne govorijo, da nočejo tega. Se bo izvedel takšen institut. Seveda se bo. Jaz verjamem, da ga bo slej kot prej nekdo testiral, normalno, ampak takrat bomo tudi dejansko videli, kaj to pomeni. Ali bo to pogost pojav? Ne, ne bo. Ne

verjamem, preprosto ne verjamem v to, vam bom povedal zakaj. Zaradi tega, ker politične odgovornosti ne nosi samo župan, ki bo spravljen na ta pranger preizkusa odpoklica, ampak bo postavljen tudi tisti, ki ga je vložil. Dostikrat govorimo o tem, da bodo hoteli to narediti politični nasprotniki. Jaz se opravičujem, ampak politični nasprotniki, če so politični nasprotniki, bodo svoj odgovor dobili na institutu odpoklica in nenazadnje tudi na volitvah. Sam župan, ki bo uspel na odpoklicu v smislu, da ostane, bo dobil dodatno potrditev, da dobro dela, in jaz verjamem, da tisti, ki bo preстал ta odpoklic, bo tudi naslednji mandat ponovno izvoljen, ker se ne bo kaj dosti spremenilo v enem letu in pol ali pa dveh do konca volitev, razen če ga ne bo bistveno bolj biksal. Ampak to ni več moj problem, to je problem tistih, ki se odločajo da grede za župansko funkcijo. In prav je tako. Toliko zaenkrat.

PODPREDSIEDNIK MATJAŽ NEMEC: Besedo ima gospod Zvonko Lah.

Izvolite, gospod Lah.

ZVONKO LAH (NeP): Hvala lepa, predsedujoči, za besedo.

Ne vem, kaj bi rekel, jaz se strinjam z razpravo gospoda Hana, Tomaža Lisca, ki imata neko kilometrino, eden kot župan drugi kot občinski svetnik, in razumem tudi predlagatelja, ki verjetno ne bo nikoli župan, podžupan je lahko pa dolgo, ker podžupan nima nobene odgovornosti, tako kot ne poslanec.

Župan v Trebnjem, ki je za 400 evrov podpisal naročilnico za neko ladjico, je dobil 4 mesece pa ga zdaj nabijamo, je čedalje boljši župan in bo še izvoljen. Zato ker se vsakega posla moraš tudi naučiti, županskega pa sploh, v prvem mandatu ne boš naredil veliko. Naj povem, da sem bil 4-krat izvoljen za župana, enkrat tudi samo z dvema glasovoma. Pa tudi v parlament sem bil izvoljen s 16 glasovi prvič, ampak potem pa nikoli več. Pa še to sem bil izvoljen za poslanca, ne tam, kjer sem bil župan, ampak drugje in ne po svoji volji. In dobro poznam eno funkcijo in drugo funkcijo. In če seštejem mojo delovno dobo v gospodarstvu 30 let in funkcije poslanca in župana, imam 51 let delovne dobe. Pa ne zato, ker sem bil, če bi bil slab, bi bil samo enkrat izvoljen, pa nikoli več za župana. Pa tukaj nas je še kar nekaj takšnih. In ne govoriti tisti, ki niste nikoli nič, da ne rečem, naredili, ampak za nič odgovarjali, zdaj pa biti pametni in se znašati nad župani, ki so bili nekoč mogoče 20 let predsedniki krajevnih skupnosti, pa obtoženi velike tatvine s strani države, kot sem bil tudi sam, kar tako, zato da se bo v strah dajalo nekoga. Tudi tukaj, recimo, interpelacija. Jaz vem, da SDS lahko še 5-krat vložijo za isto ministrico interpelacijo, nikoli ne bo izglasovana, ampak ljudje na terenu bodo rekli: »Če so 5-krat vložili, ta ne more biti dobra. Iz katere stranke je?« Pa poslušamo, cel dan zabijamo, tako kot en poslanec, ki je bil izvoljen

s par sto glasovi, prišel v parlament, pa ga morajo volivci gledati in poslušati 4 leta. Ne tega govoriti. Ta institut bo mogoče dober za v bodoče, ker ne boste dobili pametnega župana več, zaradi tega kar županom in občinam delate. Kot sem že enkrat rekel, VDC boste zbirali, pa iz sončne uprave bo šel še kdo za župana. Odgovornost župana ali pa poslanca. Bil sem oboje in tudi hkrati, 70 do 80 % je dela županstva, ostalo, recimo 20 % pa poslanca tukaj v Državnem zboru. Takšno je razmerje. Da ne govorim o odgovornosti. Temu županu, ki ga obsojate, so mu podvalili – občinska uprava. Sem prepričan, da ni župana, ki bi vse prebral in se na vse spoznal, preden podpiše, naročilnico ali ne vem kakšno pogodbo. Tukaj v parlamentu pa veste, ko je en bivši politik poslanec rekel doma bratu, ker je imel veliko kmetijskih strojev po dvorišču, je rekel, zakaj ne bi ti to malo pospravil, pod streho dal. Je rekel, lahko tebi, usta zapreš, pa imaš vse orodje pospravljeno. Biti župan, imeti vizijo, strategijo, voditi občinsko upravo, odgovarjati za vse, pa ni tako enostavno. In zdaj mu mi tukaj nastavljamo, ko se bo zbrala ena skupina, mogoče tudi, kot je prej kolega Vinko rekel, volivcev, ki imajo dvojno volilno pravico na lokalnem nivoju, pripelji mi vodo, če ne, pa odstopi, daj mi stanovanje, če ne, pa odstopi. In zberejo podpise, enkrat, dvakrat, trikrat ne vem kolikokrat. Pa saj mislijo nekateri volivci, ja, če so pa petkrat že zbirali podpise zanj, tega pa res ne morem več voliti. Mi dajemo zdaj ta institut v roke. Zakaj pa to ni dobro, pa imajo v zahodnih državah? Zato, ker imajo politično kulturo daljšo, tradicijo lokalne samouprave že 50 let, pri nas pa je vse možno. Stranka v enem mesecu pa dobi vlado. In potem, kot je rekel en moj kolega, bom še malo nesramen, je rekel: »Tisti, ki ne zna nič narediti, gre druge učiti, če še tega ne zna, gre pa v politiko.«

PODPRESEDNIK MATJAŽ NEMEC: Hvala lepa.

Predstavnik predlagatelja gospod Jani Möderndorfer, izvolite.

JANI (JANKO) MÖDERNDORFER (PS SMC): Kolega Lah, bil sem podžupan šest let, največje občine, in to županu, ki se mu očita marsikaj. Pa še nič dokazano. In kar je najbolj pomembno, še kako se zavedam, za kaj vse so odgovorni župani. In meni tukaj pripovedovati neke pravljice in tako naprej, je nepotrebno. Vendar prav zato, kar si rekel danes, ker je tako odgovoren, ker je tako pomemben, mu danes nihče nič ne more. Niti na politično odgovornost ga nobeden ne more poklicati! In zato je treba uvesti ta institut! Pa nič nisem ven padel, kot bi rekel Gorenak, daleč od tega. Vendar on eno stvar ve – da mu gredo na živce ljudje, ki govorijo tako, kot mislijo, ne tisti, ki berejo listke, ker te zna hitro oklofutati, ker tistim ne more oporekati.

Zato, kolega Lah, je zelo pomembno, zaradi vseh teh lastnosti, ki jih župan ima, in odgovornosti in pomembnosti, da ga na ta način tudi zaščiti nekdo, ampak tudi zamenja. Ne vem, zakaj se župani tega bojijo, ker mislim, da se ne. Tisti, ki nimajo slabe vesti, ki imajo čisto stvar, ki znajo stvari zagovarjati, lahko pridejo skozi. Je pa res nekaj – to, kar sem na odboru poslušal, ali pa to, kar si ti danes povedal –, zaradi polite gnojnice bodo volivci pa na koncu zamenjali župana. Se opravičujem, to je pa podcenjevanje volivk in volivcev. To je za mene podcenjevanje. Mislim, zdaj bomo pa mi tisti, ki bomo ocenjevali, kaj imajo pravico misliti volivci in volivke. Mi moramo o tem odločati. Ne! Ali volivci lahko odločajo o tem, kaj mi mislimo, ko vlagamo konstruktivne interpelacije? Všeč mi je to, kar si danes povedal in končno priznal tisto, česar noče nikoli največja opozicijska stranka priznati, zakaj vlaga interpelacije – že zaradi filinga, več kot bo interpelacij, bolj bodo ljudje mislili, da je kaj narobe in da takemu človeku ne smeš zaupati. Če je to argument, potem smo padli vsi na izpitu. To za mene ni argument. Kot bi rekel tvoj bivši vodja poslanske skupine Jože, interpelacija je inventura, kjer pogledaš, kako stvari stojijo, urediš razpredelnico in opozoriš na nepravilnosti. In samo to. Zdaj se boste morali zmeniti, kaj je res interpelacija. Zato se mi zdi institut odpoklica v bistvu paradoks – zaščita volivcev in županov.

PODPRESEDNIK MATJAŽ NEMEC: Hvala lepa.

Imamo še prijave. Postopkovno, gospod Tanko? Postopkovno ima prednost, nato gospod Han in gospa Ljudmila Novak ter gospa Anja Bah Žibert.

Izvolite, gospod Tanko.

JOŽE TANKO (PS SDS): Hvala lepa, gospod podpredsednik.

Interpelacije, ki smo jih v tem mandatu vložili, so bile vložene izključno zaradi kršenja ustave, kršenja zakonov, kršenja človekovih pravic in nespoštovanja sodnih odločb. Če tisti, ki tu razlagajo neko teorijo o tem, kako je kaj treba narediti, ne prepoznajo teh kršitev, ki so jih sprejele neodvisne institucije, potem je popolnoma brez zveze, da nam tu razlagajo, kaj in kako je treba narediti. Pri niti eni interpelaciji – pa smo jo vložili proti ministrici za zdravje, proti ministrici za šolstvo, dvakrat proti ministrici za delo, proti Vladi kot celoti – niste prepoznali nobenih kršitev. Pa so vse javno objavljene. In zdaj tisti, ki tega ne prepoznajo, ki tega niso prepoznali, predavajo o tem, kako bi bilo treba kakšne stvari urediti za nekega župana.

Mimogrede, gospod podpredsednik, tisto, kar je zdajle odpredaval glede poznavanja razmer v glavnem mestu, lahko spremenimo z Zakonom o glavnem mestu in uredimo te probleme, o katerih je govoril, v glavnem mestu. Ne rabimo jih pa za Osilnico sprejemati. Če bi bil kolega, ki ta zakon predlaga, odgovoren, bi to že

zdavnaj naredil, ne da zadeve generalizira, posplošuje, ne rešuje jih pa tam, kjer je to treba. Predlagam vam, gospod podpredsednik, da pri takih razpravah, kot je bila zdaj, opozorite, ker ste, upam, vsaj vi interpelacije prebrali, da mu vsaj očitke poveste iz interpelacije, ki izhajajo iz odločb Ustavnega sodišča, iz odločb Vrhovnega sodišča, iz odločb Evropskega sodišča in tako naprej. To je bilo v interpelaciji zdaj zapisano. Predlagam, da gospoda opozorite, da se drži tistega, kar misli, da je prav, da je v redu, ne pa, da govori neumnosti po dolgem in počez. Hvala lepa.

PODPRESEDNIK MATJAŽ NEMEC: Hvala, gospod Tanko, za vaše mnenje.

Kot predsedujoči nisem zaznal v izvajanju gospoda Janija Möderndorferja karkoli, kar bi bilo vedno postopkovnega. Gospod Möderndorfer je izrazil preprosto svoje mnenje in vsi ga imamo v tem parlamentu, tudi če se z njim ne strinjamo.

Ali je treba, gospod Möderndorfer, postopkovno, da vam dam?

Izvolite, imate postopkovno.

JANI (JANKO) MÖDERNDORFER (PS SMC):

Gospod predsedujoči, zdaj je tako. Pred kratkim je kolega poslanec Liseč jasno opozoril kolega iz Združene levice, Trčka, kdaj se govori ob repliki, vendar istočasno bi lahko kolega svojega, malce sicer nerodno, vodjo poslanske skupine opozoril, kdaj se uporablja proceduralno, ker proceduralno to zagotovo ni bilo. Kajti postopkovno gledano ni, razen to, da je predlagal, da vi mene nekaj opozorite, kar nimate kaj opozarjati, je v resnici zlorabil postopkovno samo zato, da je lahko predčasno vstopil v razpravo in razpravljal v resnici in to se mi zdi nekorektno.

Predlagam, sicer ne vem, koliko imate še minut, ampak to vedno delate, ko vam zmanjkuje časa, da začnete postopkovno prihajati v proces razprave, da se prijavite k besedi, kolega Tanko, potem pa razpravljajte. Hvala.

PODPRESEDNIK MATJAŽ NEMEC: Besedo ima gospod Matjaž Han. Pripravi naj se gospa Ljudmila Novak in gospa Anja Bah Žibert.

Izvolite, gospod Han.

MATJAŽ HAN (PS SD): Hvala lepa.

Moram reči, da je seveda zanimivo poslušati vse o tem predlogu. Bolj kot poslušam, čedalje bolj sem prepričan, da je to en predlog oziroma zakon, ki ne pije vode. Ko sem Janija zdajle poslušal in ko je rekel: »Če ima župan čisto vest, se ni treba nikogar bati.« Jani moj, ko govorimo o odpoklicu, to nima zveze s čisto vestjo. To bo politično dejanje posameznikov, ki bodo šli rušit župana. Če bo župan kaj narobe naredil, če bo kaj ukradel, upam, da bodo v tej državi institucije, ki ga bodo zagrabile, vse ostalo bo čista, čista manipulacija, politična

manipulacija, in bo šlo to za izrabo politike, tako kot je interpelacija. Včeraj smo se in vi in mi drli na SDS, kako izrabljajo koroške dečke za interpelacijo. Isto se bo dogajalo tudi v lokalni samoupravi in vam bom povedal, tisti župani, ki so sposobni in ki zadeve peljejo in ki so, pravijo takšni in drugačni, oni si bodo sami sproducirali odpoklic. Sam si bo sproduciral, eno leto in pol pred volitvami si bo sproduciral, odpoklic, da bo imel eno leto lepo reklame in bo šel pred televizijo lokalno, pred svoje ljudi in bo rekel: Poglejte, rad bi delal, pa se moram ukvarjati z nekim odpoklicem. To bodo naredili! In se za tem ne bo, kobajagi, nobena stranka skrivala, ker se po podpisal, pardon, Jože Novak ali pa ne vem, pod začetek tega odpoklica.

Še nekaj. Rešitev: odpoklic župana zamenjamo, občinski svet pa ostane, izvolimo novega župana. Ja, pa kaj bo ta novi župan naredil, če ne bo imel občinskega sveta za sabo, da bo lahko proračun sprejel, da bo lahko sprejel razne akte! Mi bomo zaustavili lokalno samoupravo totalno. Vem, da nekaterim strankam lokalna samouprava ne pomeni nič, da mislijo, da je tole svetinja in da je tamle Gregorčičeva svetinja. Ampak to ni v redu. To ni v redu! Tisti župan, ki krade, ga bodo, upam, institucije zagrabile in ga bodo zamenjale. Ja, morajo ga. In tu se ne more delati po filingu, Franci. Saj si bil župan. Tako mislim, da tu se preveč igramo.

Še nekaj; ko nam ni – in to mene boli –, ko nam ni uspelo, da bi sami sebe omejili, se spravljamo na te župane. Pa dajmo, imejmo malo čistega obraza enkrat, no! Če ne spravimo tukaj 60 glasov, da najprej sami sebe omejimo, ne iti na župane, ker od 211 županov imamo za moje pojme več kot 200 vrhunskih, poštenih županov, ki delajo zelo veliko za relativno zelo majhne plače. Noben župan nima več kot 2 tisoč 300 evrov plače, nekateri pa po tisoč 500 evrov, delajo od jutra do večera, od petka do svetka. Ukvarjajo se z vsemi nemogočimi in mogočimi zadevami.

Zakaj ljudi etiketirati, da so lumpi in jih je treba na nek način zamenjevati? Moram reči, da me to malo boli, oni vsake štiri leta na koncu koncev gredo pred volivke in volivce in so bistveno bolj kontrolirani kot mi, ki smo izvoljeni po profesionalnem sistemu in na koncu koncev nekateri notri pridejo ali pa pridemo zaradi d'Hondtovega sistema in tako naprej. Župan je pa lahko izvoljen samo, če ga človek iz iste občine obkroži in dobi več glasov in se izredno dobro poznajo. Pri nas gre pa lahko kandidirati, ker izračunaš, v neko družbo občino, ker veš, da boš tam izvoljen, ker v svoji lastni občini te še mama ne voli. Ker iščeš ideološko občino za sebe, da boš tam izvoljen, potem pa na tiste volivce pa tako ali tako pozabiš.

Lokalna samouprava je bistveno bolj zakomplicirana in bistveno bolj pomembna, kot si nekateri predstavljajo. Hvala lepa.

PODPRESEDNIK MATJAŽ NEMEC: Gospa Ljudmila Novak, imate besedo, izvolite.

LJUDMILA NOVAK (PS NSi): Hvala za besedo.

No, redkokdaj se tako zelo strinjam s kolegom Hanom kot tokrat, ker govori iz osebne izkušnje župana in ker tudi jaz imam to osebno izkušnjo, vem, kako stvari v občini potekajo. Če bi ta zakon veljal, sem prepričana, da danes ne bi bila tukaj, ker bi bila že po prvem letu županovanja odstavljena, ker sem zmagala na nadomestnih volitvah in potem sem imela v občinskem svetu tri svoje protikandidate, imela sem manjšinsko vlado tako rekoč, delali so vse mogoče stvari proti meni in naenkrat sem bila nesposobna in ne vem kaj še vse. Skratka, to se da zelo zelo izrabljati.

Verjamem, da v Ljubljani je težko izbrati teh 32 tisoč podpisov ali kolikor si rekel, medtem ko v eni manjši občini 100 podpisov pa 200 pa ni noben problem zbrati ali pa še kaj več, ker se ljudje med seboj poznajo. Pa tudi ljudje, ki volijo župane, to je najbolj osebna funkcija, ker volijo osebo, ne toliko stranke. Jaz kot stranka nikoli ne bi dobila takšne podpore, ampak kot oseba, zato ker me poznajo, ker poznajo moje sorodnike, ne nazadnje ker poznajo moje delo, celo moje otroke, celo kakšno perilo sušim. Tako dobro ljudje poznajo ljudi v svojem kraju, govorim o manjših občinah, večja je občina, lažje se skriješ, ampak ljudje te poznajo. In če v štirih letih narediš toliko neumnosti, potem tudi ljudje morajo priznati, ali so se zmotili, če si pa naredil nekaj nezakonitega, imamo pa druge inštitucije za to, ki te morejo tako rekoč odpoklicati.

Morda bi tukaj opozorila na Računsko sodišče. Žal največkrat ugotavlja, da so neke procesne napake, da je luknja v zakonodaji in podobno. Dejstvo pa je tudi, da Računsko sodišče nima dovolj kadrov, da bi pregledovalo uspešno delovanje občin in sistematično in vsakih nekaj let. Zato poznam primer, ko je Računsko sodišče delalo pregled nekega župana, naslednji se je pa potem zelo čutil varnega in je lahko počel več neumnosti. Jaz se bom bolj za to, da se mandati županov omejijo: dva, trije mandati bi bili čisto dovolj, ker takrat se pa lahko začne mafija spletati, lahko – ne govorimo, da je to obvezno – okoli župana. Če je nekdo predolgo časa na neki poziciji, takrat se pa te povezave veliko lažje vzpostavijo.

Tudi to, preveč omalovažujemo delo županov. Ker sem zamenjala že kar nekaj funkcij, resda je bila moja županska prva politična funkcija, še vedno trdim, da je biti župan najtežja od teh funkcij, kar sem jih imela. Kot poslanec lahko delimo drug drugemu podpise, marsikaj podpišemo, na koncu nič ne odgovarjamo, ko pa župan podpisuje težke pogodbe in težke odločitve, za kar mora pridobiti občinski svet, pa mora imeti proračun sprejet, pa mora od države dobiti taka in drugačna soglasja, potem tudi uprava občinska mora biti aktivna. Torej, veliko je dejavnikov, preden župan lahko

nekaj naredi. Mislim celo, da bi občine morale imeti več pooblastil, ker so bolj konkretne, hitreje izvajajo naloge kot marsikdaj vlada pa posamezna ministrstva. Ker vsak dan si na očeh ljudi, vsak dan prihajajo na občino ljudje in od tebe zahtevajo, da izvršiš to in to in to nalogo. Zato prosim, ne omalovažujmo tako zelo njihovega županskega dela. In volivci, če so odgovorni, bodo čez štiri leta ga ponovno nagradili ali pa ne, pa izvolili drugega, če so se zmotili. Če je deloval nezakonito, naj ga organi pregona sankcionirajo.

Tudi se sprašujem, ali je sedaj ta akcija tako rekoč tudi zaradi tega, ker se župani pritožujejo, ker ne dobijo od države tistega, kar jim kot občinam pripada, da bodo lahko izvajali svoje naloge. In občine imajo veliko nalogo. Tudi to vedno poudarjam, da tudi večje število občin in manjše občine pomenijo najbolj enakomeren razvoj Slovenije. Čeprav sem vesela, da imamo lepo glavno mesto, pa da se razvija, po drugi strani pa Slovenija je več kot samo glavno mesto. Če mi hočemo biti lepa dežela, turistična dežela, potem je prav, da se cela država razvija in prav občine so tiste, ki prinašajo veliko k razvoju.

Večkrat poslušajmo župane, kaj nam pravijo, kaj bodo naši zakoni povzročali v realnem življenju v občinah, pa se bomo od njih tudi marsikaj naučili.

PODPRESEDNIK MATJAŽ NEMEC: Gospa Anja Bah Žibert, imate besedo.

ANJA BAH ŽIBERT (PS SDS): Hvala lepa za besedo. Seveda bi lahko takšen odpoklic županov podprli, če bi v samem predlogu človek lahko našel, da gre res za tisto izvirno željo, da se dvigne neka raven delovanja lokalne samouprave. Se pa sprašujem, če je to res potrebno.

Danes smo veliko slišali o tem, kakšne odgovornosti dejansko imajo župani. Slišali smo tudi, kaj vse vpliva na njihovo delo. Če bi predlagatelj bil res iskren v tem svojem predlogu, potem bi zadevo rešil celovito. Zakaj samo župani? Zakaj ne svetniki, ki so izvoljeni po večinskem volilnem sistemu? Oni so brezmadežni, oni ne grešijo. Ne, ampak pač, želelo se je lotiti samo ene funkcije, in to so županske. Meni je jasno, zakaj. Ker je predlagatelj tudi lepo povedal, ker gre za politični nadzor. Sedaj bomo pa zato, ker nam politično nekdo ne paše, zbirali podpise in povzročali nove volitve. Potem skrajšajte mandat, je čisto isto, ker trdim, da bodo podpise, če gre za politične motive, zbrali v vsaki občini. Potem je absolutno najboljša rešitev, da jim skrajšate mandat, pa še sramotili jih ne boste zaradi političnih odločitev. In glede na to, kakšno veliko odgovornost imajo župani, se sprašujem, kdo bo sploh še hotel na te volitve, zato da bodo po tistem, ko še dobro se ne bo usedel v svojo pisarno, že začeli z napovedjo zbiranja podpisov, ko ne bo ustrezal enemu društvu v

srednji veliki občini, mu bodo zbrali podpise. Seveda jaz tudi zaupam volivkam in volivcem, samo, veste, problem je, ker ti vedno nimajo objektivnih informacij. Žal pri tej neobjektivnosti pomagajo tudi zelo mediji ali tako imenovana četrta veja oblasti. Danes smo že slišali s strani Trčka, ki je govoril o hudem kršitelju zakonodaje, to je župan Trebnjega. 400 evrov je napačno podpisal eno naročilnico, sploh ni vedel, da je napačna. In on je hud kršitelj! Imamo pa na drugi strani župana Ljubljane, ki se mu marsikaj očita; rekla bi, velike svinjarije se očitajo, samo še nobeden postopek pred sodiščem ni bil zaključen. Zanimivo, pri enih gre zelo hitro, pri drugih pa se sploh ne mudi.

Tako veste, tukaj pri tem, kaj bo objektivno, ali pa o tem, ali bodo lahko volivci sploh v tistem trenutku odločali objektivno, je zelo težko. Je pa res, da imamo volitve in takrat se lahko odločijo, ali je župan njihova pričakovanja dejansko uresničil ali želijo na teh funkcijah menjave.

Bilo je tudi omenjeno tako imenovani, saj sedaj se bomo pa losali lokalnih šerifov. Zakaj pa ne poskrbimo prvo za državne šerife, če je to tako? Zakaj smo se lotili prvo županov? Zakaj se nismo lotili prvo Državnega zbora? Ne, nismo se. Ne, nismo se, spoštovani, ker če bi se, bi bil uzakonjen večinski volilni sistem, pa se ... Kaj odkimavate? Tako, tako se vi obnašate do referendumске odločitve. Bila je izigrana, gospod Jurša. Vidite, to je to! To so dvojna merila; prvorazredni pa drugorazredni. Ko se bomo mi odločili, bo tako, ko se boste pa drugi državljani, ki pa meni predvsem ne pašejo ali pa njihova odločitev ni takšna, kot si jo jaz želim, bomo pa zamahnili z roko. Tam je bilo jasno, odpoklic poslanca, pa se je volji izognilo na način, da se je spremenila ustava. Tega nismo rešili. Ne tako, kot si je želelo ljudstvo. In tako je tudi na splošno pri referendumu. Kolikokrat smo tukaj v Državnem zboru, v tem mandatu, govorili o referendumih, češ upravljate denar? Ja čudno, danes pa ne slišimo nič o tem, da se bo zapravilo denar, ko se bo šlo v vsaki občini vsaj enkrat na volitve vmes. Čigav denar bo pa to? Ampak samo zaradi politične volje. Prvorazrednost in drugorazrednost, to je največji problem v tej državi. Saj, če bi merila veljala za vse enako – in jaz, da ne bo pomote, nimam proti odpoklicem, ampak bi pa bila vesela hierarhije. In predvsem, da se potem ta odločitev lahko dejansko izvaja na podlagi objektivnih informacij. Teh pa v tej državi ni. Danes se bo lahko naredila krivica predlagatelju, jutri se bo lahko naredila gospodu Jurši, nekaterim, ki so drugorazredni, se je pa že. Dokler ne bomo mi v tej državi uštimali neke druge sisteme, da bodo delovali v skladu z ustavo in zakoni in bodo merila veljala za vse in se ne bodo neke stvari vleke v nedogled, druge pa reševale čez noč, in dokler bomo primerjali velike svinjarije z, ne vem, 200 evri, potem so takšni predlogi zaman, ker ne bodo ... / izklop mikrofona/

PODPRESEDNIK MATJAŽ NEMEC: Hvala lepa.

Kolegice, kolegi! Gospa Janja Sluga, imate besedo.
Izvolite.

JANJA SLUGA (PS SMC): Hvala lepa.

Želela bi se odzvati na to, kar je bilo danes predhodno izrečeno, da največji koalicijski stranki, zaradi tega ker nima svojih županov, lokalna samouprava ne pomeni nič. Nasprotno! V največji stranki, Stranki modernega centra, se zelo dobro zavedamo kako funkcionira lokalna samouprava v Sloveniji in prepričani smo, da deluje dobro. Zelo dobro vemo, da županska funkcija je zelo nevhvaležna funkcija, in verjemite mi, v teh dveh letih sem zelo dobro spoznala, kaj vse je naloga župana, na kakšen način župan vsak dan se trudi za dobro svoje lokalne skupnosti, kaj vse mora prenašati zato, s kakšnimi pritiski se sooča in tako naprej. Lahko vam rečem, da si ne bi želela biti v funkciji župana in ni enostavno. Poleg tega, da mora biti tako rekoč vrhunski menedžer, mora biti tudi dober računovodja, dobre komunikacijske sposobnosti mora imeti in še marsikaj, in to vse v eni osebi. In govoriti, da nam lokalna samouprava ne pomeni nič, to je res nedopustno. Tudi poslanci, ki smo mogoče kandidirali v občini, ki ni naša občina, v kateri ne stanujemo – kolega Matjaž, ti dobro veš, koliko delam v svoji občini, pa dobro vem, koliko delam v tistih, v kateri sem bila izvoljena. In govoriti, da nam je potem za tisto občino in za tiste volivce čisto vseeno, je res nedostojno, ker delam za obe občini maksimalno, vsak dan. To je bilo zdaj že drugič, prvič je bilo na odboru in zdaj tudi tu, in je to najmanj nekorektno, ker poznaš moje delo in veš. / oglašanje iz dvorane/ Prosim, prijavi se, pa boš, kajne. / oglašanje iz dvorane/ ...

PODPRESEDNIK MATJAŽ NEMEC: Prosim! Vem, ampak ...

Gospa Janja Sluga, kar nadaljujte, ne se pustiti motiti, imate besedo.

JANJA SLUGA (PS SMC): Mislim, da je ta razprava, ko se pogovarjamo o županih gor in županih dol, šla čisto v napačno smer.

Institut odpoklica župana je institut neposredne demokracije, torej je namenjen volivcem, ljudstvu. To je pravica, ki jo dajemo volivcem. Tisti, ki izvoli župana, ga ima tudi pravico odpoklicati. Zdaj smo v tej razpravi startali s čisto narobne pozicije, ker nihče od nas ne govori, da so župani slabi. Nasprotno, velika večina županov dela odlično in se to dobro delo kaže tudi na terenu. To, kar se uvaja z institutom odpoklica, se uvaja, zato ker so volivci, ljudstvo je to želelo, ker ga neposredno izvolijo in ga zatorej imajo tudi pravico neposredno odpoklicati. To je, kot je že kolega Trček povedal, v mnogih državah povem uveljavljen institut. To, da so se od leta 2014, ko se je prvič

ta predlog oblikoval, nekoliko zaostri pogoji; seveda, ne želimo si, tako kot je bilo danes rečeno, pet minut časa ima nekdo, pa se bodo za šankom zmenili. Tega si res ne želimo. Po drugi strani pa si tudi ne želimo, da bi bilo tako zaostreno, da bi bil popolnoma onemogočen. Prepričana sem, da se je s tem predlogom nekako našlo tisto sredino med obema skrajnostma, tako se bo institut dalo uporabiti, malo težje pa zlorabiti.

Če povem, recimo, številke za primerjavo, da ne bom kar na pamet govorila; v Mestni občini Celje bi bilo potrebno število podpisov za pobudo 400. Potem Državna volilna komisija v 35 dneh določi rok za zbiranje podpisov oziroma upravna enota in se overjene podpise podpore zbere. Za Mestno občino Celje 8 tisoč 338. In to je cifra, ki je cifra. Naj povem, da je v Celju v letu 2014 v celoti glasovalo 13 tisoč 321 volivcev, zdaj se pa pogovarjamo o 8 tisoč 338 podpisih. Volilna udeležba je bila zelo nizka, 31,95 odstotka, župan pa je dobil 68,86 odstotka glasov. 68,86 odstotka volivcev je zadovoljnih z njegovim prejšnjim delom in je zdaj že 18. leto župan. To je bilo takrat 9 tisoč 28 glasov, mi se pa zdaj pogovarjamo – se pravi, 9 tisoč 28 glasov je dobil ob tako visoki podpori –, o številu podpisov, ki bi jih bilo treba zbrati za pobudo, to pa je 8 tisoč 338. Torej, ne bo zadosti pet minut, da se eni zmenijo – kajne?

Institut tudi predvideva, da eno leto po volitvah in eno leto pred volitvami ni mogoče uporabiti tega instituta, tudi ga je mogoče uporabiti samo enkrat v mandatu in tako naprej. Se pravi, te neke varovalke so in so tudi določene različno za različne občine – vem, da se danes pogovarjamo tukaj o majhnih občinah, kar je tudi prav v resnici, ker je 60 odstotkov občin majhnih občin, ampak vseeno. Se pravi, v občini do 5 tisoč prebivalci je predvidenih 30 odstotkov, do 20 tisoč 25 odstotkov in tako naprej, za občine nad 100 tisoč prebivalci 10 odstotkov volivcev.

Zdaj pa še drugi vidik. Predpostavimo, da se dobi ta skupina, tako kot je rekel Tomaž, bo poslal SMS svojim strankarskim kolegom, pa bodo zbrali te podpise. Ja, mogoče jih bodo res zbrali, ampak veliko težje bo pa potem tistih 50 odstotkov in en glas na volitvah zbrati proti obstoječemu županu in še veliko težje bo to zagovarjati, če se to ne bo izšlo in če to ne bo uspelo v smislu izvedbe vseh postopkov in v smislu denarja, ki ga bodo občine v svojem proračunu za to porabile. In tisti, ki bi to sprožil, bo načeloma zelo dobro premislil, kaj bo to pomenilo tudi z vidika proračuna občine, ker bo vedel, da če mu to ne uspe, mu volivci tega nikoli ne bodo odpustili. Tako bo vsak nosil posledice za svoja dejanja; ali s te strani ali pa z druge strani. In četudi se bo nekje uporabil, pa bodo rekli, testirajmo pa poskušajmo, bodo, ja, ampak nikoli več na tak način.

Še enkrat poudarjam, gre za pravico volivcev, ne za pravico župana. Hvala lepa.

PODPREDSEDNIK MATJAŽ NEMEC: Besedo ima gospod Jožef Horvat, izvolite.

JOŽEF HORVAT (PS NSI): Hvala lepa, spoštovani gospod podpredsednik. Spoštovani predstavniki Vlade, kolegice in kolegi!

Korektno bi bilo, da pogledamo še na naslednjih 6 točk dnevnega reda ob tej točki, ko obravnavamo novelo Zakona o lokalni samoupravi, in da slovenski javnosti povemo, da je to res neka logična celota t. i. funkcionarskih zakonov, ampak vseh ostalih 6 je padlo na odborih, zdaj se ukvarjamo samo s tem, kako odpoklicati župana. Najprej moram povedati, ker je razprava o amandmaju kolegic in kolegov iz SDS, da bom ta amandma podprl, torej pomeni, da nisem za to, da občani lahko odpokličejo župana. To pomeni amandma SDS. Morda dodam: za zdaj. Zakaj za zdaj? Ker dejansko gre zdaj za neko parcialno rešitev. Ta državni zbor oziroma nekatere poslanske skupine ste se pa zdaj spravile na župane. Glejte, ni korektno, da smo sebe izpustili, pa najbrž bi morali najprej rešiti odpoklic poslanca, pa volitve poslanca in tako naprej. Se pravi, vse ostale funkcionarje smo pustili oziroma zakone smo vrgli, zdaj pa bomo žgali po županih. Ni korektno! Ob tem, da je že neka prejšnja vlada, nekateri ste sedeli v tisti koaliciji, začela z reformo lokalne samouprave. Kje je ta reforma lokalne samouprave danes? Nikjer je ni! Pričakujemo tudi, da boste tudi vi enkrat, tako kot mi v mandatu 2008, pripravili reformo lokalne samouprave v tej smeri, da dobimo drugi nivo lokalne samouprave, kar krvavo potrebujemo v tej državi. Pa ne. Znate vzeti denar občanom in zdaj znate, in zgleda boste znali tudi odstaviti župana. To je dejansko ukinjanje lokalne samouprave in kršitev Evropske listine o lokalni samoupravi, ki jo je Državni zbor ratificiral, mislim, da leta 1993. Glejte, ni korektno. Ni korektno.

Državni zbor oziroma boljše koalicija ali pa Ministrstvo za finance se hvali, da smo naredili s proračuni za leto 2017 in 2018 korak naprej k uravnoveženju, povejte še drugi del – ja, tudi na račun lokalne samouprave! Imamo zakone, pa jih ne spoštujete. Ta vlada jih ne spoštuje – mislim seveda na povprečnino oziroma Zakon o izvrševanju proračunov. Seveda, občinam se ne da denarja in zato vam ostane četrta milijarde evrov; četrta milijarde, to je prava številka. Nič ne lažem. Ker to številko se gladko da izračunati in jo izračuna Ministrstvo za finance na podlagi zakona in metodologije. Glejte, ni korektno. Tudi v neki prejšnji koaliciji smo imeli enega gospoda ministra, ki je hotel občine ukiniti »de iure«. Zadaj na nek način vi ukinjate – tisti, ki boste ta zakon podprli –, ukinjate »de facto«. Ne daste denarja, vsakemu županu pa poveste, glejte, tu imaš zakon, ko te bodo lahko občani odpoklicali. Če ste res, – jaz ne bom zdaj, nimamo časa, da bi delal simulacije, ampak lahko vam povem, da v neki mali mikroobčini, hvala bogu take tudi imamo,

lahko dve družini dasta pobudo za odpoklic župana. Potem recimo, da ta pobuda ne uspe, potem dasta neki dve drugi družini pobudo za odpoklic župana. Glejte, ne se hecati!

Pozabili pa smo, kdo je bil tisti, ki je leta 2013 obrnil oziroma spremenil predznak pri gospodarski rasti. Lokalne samouprave, občine so izvajale kohezijske projekte, bili smo v ciljni ravnini prejšnje finančne perspektive. Hvala bogu smo realizirali veliko kohezijskih projektov in ne pozabite, gospe in gospodje, okrog 80 odstotkov, morda še celo več, javnih investicij vodijo občine, vodijo župani. Katero investicijo danes vodi država? Težko se spomnimo.

In zdaj boste po teh županih žgali in jim boste kazali, da jim grozi odpoklic. Instrument odpoklica mora biti konsenz tega državnega zbora. Hvala lepa.

PODPRESEDNIK MATJAŽ NEMEC: Besedo ima gospod Franc Jurša, pripravi naj se gospod Simon Zajc.

Izvolite.

FRANC JURŠA (PS DeSUS): Podpredsednik, hvala za besedo.

Dejansko nisem mislil niti slučajno razpravljati – se opravičujem – na to temo, ampak so me nekatere stvari na nek način malo spodbudile k temu, da povem nekaj zadev s svojega zornega kota.

Paket funkcionarskih zakonov, kot je rekel moj predhodnik, razpravljaivec iz Pomurja, gospod Horvat, res ni bil sprejet. Na žalost ni bil sprejet, pa ne zaradi moralnih, pa etičnih in tako dalje norm, ampak predvsem zaradi ZKP – zdrave kmečke pameti – bi morali omejiti sami sebe, da ne bi ... Pa poslušajte, pustimo zdaj tisto za nazaj, sploh ne razpravljam, ampak da v Državni zbor ne more priti tisti, ki je obsojen na določeno dobo zaporne kazni. In poglejte, ljubi bog, tega niste podprli! In potem govorite, da pa drugi zdaj omejujemo župane. Ja, jaz bi takrat brez slabe vesti dejansko glasoval za to, česar nekateri niste hoteli sprejeti, niste dali zadeve naprej, pa seveda istočasno tudi za ta predlog, da se dejansko da možnost, da občani odpokličejo župana, če ta župan ni dober. Ampak pod dober pa si lahko razlagamo različno. Zdaj pa bom imel slabo vest zaradi tega, ker tistega prvega zaradi SDS, zaradi Nove Slovenije, zaradi nepovezanih poslancev, dejansko ne bomo mogli sprejeti.

Sem za to, da gremo, pa omejimo mandat. Pa ne samo mandat županov, ne daj bože, tudi nam, ki tu sedimo, tudi mogoče svetnikom, ki so na občinskih ravneh, in še mogoče komu, ker se zna zgoditi, da si nekateri posamezniki in skupinice potem uzurpirajo oblast na določenem območju. In tega si ne želimo in to tudi ni demokratično in za demokracijo se moramo v tej hiši pa seveda zavzemati.

Veste, zdaj pa ne smemo čisto tako govoriti, da pa občine nič ne dobijo denarja. Res

ga ne dobijo toliko, kolikor bi ga želele dobiti in kolikor bi ga mogoče tudi rabile, ker bi vodile investicije. Ja, nekatere občine bi to počele, nekatere pa tudi ne počnejo tega.

Veste, ključni problem je bil, ker danes govorimo oziroma se govori, da dve družini lahko odpokličejo župana. Ne, to se ne more zgoditi. Ampak veste, kaj je ključno? Da ste v preteklosti ali pa, da smo – jaz nisem sodeloval, moram priznati –, da smo ustanavljali občine kot gobe po dežju, ki niso izpolnjevale niti slučajno osnovnih pogojev. Povejmo si, to bodimo odkriti! Ne smemo si zatiskati oči in zaradi tega mogoče zdaj manjše število lahko tudi naredi odpoklic.

Na koncu bom tega mojega zelo kratkega izvajanja potegnil črto pa rekel – z velikim veseljem bi glasoval za tiste zakone, ki ste jih dejansko vi zadržali in o njih ne bomo glasovali. Z velikim veseljem! Potem ne bi imel moralnega mačka, da glasujem tudi za ta zakon, ki je vezan na lokalno samoupravo. Hvala.

PODPRESEDNIK MATJAŽ NEMEC: Besedo ima gospod Simon Zajc, izvolite.

SIMON ZAJC (PS SMC): Hvala, gospod predsedujoči.

Zelo pozorno poslušam tako danes kot tudi zadnjič na odboru poslance, ki govorijo o možnosti zlorabe, ker ne bi želeli, da sprejmemo nečesa, kar se da pretirano zlorablja. Tukaj se mi zdi, da se lahko vsi strinjamo, da lahko predvsem zaupamo poslancem SDS, da če prepoznajo nek institut kot možnost za to, da se ga izkorišča za nekaj, kar bi potem otežilo delo tistemu, zoper katerega je ta institut uporabljen – to se pravi, da se ne more ukvarjati z delom, za katerega je poklican, ampak dela na tem, da odgovarja na takšen institut ali pa da se vrši nek določen političen pritisk –, se mi zdi, da jim lahko zaupamo, da znajo razbrati te možnosti uporabe kateregakoli instituta tudi v takšne namene.

Ampak, ko pogledam, kakšne varovalke vse smo vgradili v to, pa mislim, da do zlorab bo prihajalo zelo težko. Če pogledamo prvo varovalko, je to, da se ta institut lahko uporabi enkrat na mandat; torej, do neke inflacije zlorabe tega instituta ne more priti. Če enkrat na mandat, pomeni, da kot je bil primer dan, da se ena družina zbere pa da pobudo, je samo enkrat. To je že prva zelo močna varovalka. Druga je, da tudi število podpisov, ki jih potrebuješ, ni tako majhno. Dobro, pri majhnih občinah je to lahko tudi samo 15, ampak moraš pa priti do 2 tisoč 500 podpisov in to je tista druga. Če mi rečemo, da se bo neko društvo zdaj odločilo, zaradi tega ker jim župan v nečem ni ugodil, da bo zbralo teh nekaj podpisov kot za šalo – ja, mogoče res, ampak se je treba zavedati, da tudi to društvo izgubi kredibilnost, saj bo jasno vidno vsem, kaj se dogaja, zakaj to počnejo, da gre za neke ozke interese. Potem, da pridemo čez to tretjo stopnjo, se pravi, da dobijo dovolj podpisov za zahtevo, je pa, kdo bo dal podpis za nekoga,

kjer je jasno, da gre za zlorabo, kjer je jasno, da gredo proti županu samo zaradi tega, ker je delal v dobro občine in ne, recimo, v dobro njihovega ozkega interesa.

Če pa vendarle zberejo tudi dovolj podpisov za zahtevo, je pa še četrta varovalka; torej varovalka, da več kot polovica tistih, ki pridejo glasovati – pa teh mora biti 90 odstotkov številke tistih ljudi, ki so prišli na zadnje volitve, ko je bil ta župan izvoljen.

Torej, varovalka je dovolj, mislim, da so dovolj močne, hkrati pa še vedno dopuščajo možnost, da se ta institut sem in tja tudi uporabi. Gre za to, da moramo volivcem dati možnost, da ponovno odločijo tudi sredi mandata, če se dogajajo stvari, zaradi katerih se ne morejo več strinjati s svojo odločitvijo na zadnjih volitvah. Zaradi tega tudi mislim, da ta institut ne bo problematičen in ga bom osebno podprl.

PODPRESEDNIK MATJAŽ NEMEC: Hvala lepa.

Sprašujem, kolegice in kolegi, želi še kdo razpravljati? Vidim, da ja.

Mag. Alenka Bratušek, izvolite.

MAG. ALENKA BRATUŠEK (PS NP): Najlepša hvala.

Tudi moj podpis je pod paketom zakonodaje, ki smo jo želeli spremeniti. Nikakor samo pod zakonom, o katerem se pogovarjamo danes. Spoštovane kolegice in kolegi, povejte mi, s kakšnim obrazom danes določate pravila za nekoga drugega? S kakšnim obrazom? Sploh je nenavadno, da zase določamo pravila z dvotretjinsko večino, za župane pa z navadno večino; ampak toliko obraza bi vsi skupaj lahko imeli, da bi rekli ne, če ni volje za to, da naredimo red najprej v lastni hiši, potem ne bomo delali reda pri drugih. Mislim, da dokler sami pri sebi ne vzpostavimo etičnih, moralnih, ne vem kakšnih standardov, nimamo pravice tega delati za kogarkoli drugega. Še enkrat, ja, moj podpis je bil dan pod celoten paket. Kolega, ki je omenjal, dobro ve, da podpisov v tem trenutku se umikati več ne da. Jasno povem, da še vedno podpiram, še vedno podpiram vse, kar smo vložili, ampak kot paket. Lepo so nam župani povedali, da najprej naredimo red pred svojim pragom, potem pa pridimo delat red drugam. Zanimivo je, da ta zakon v tem trenutku podpirajo stranke, ki nimajo niti enega samega samcatega župana ... / oglašanje iz dvorane/ No, mi bodo povedali. Imajo pa tudi kakšen drug problem. Res je neodgovorno, da danes dve uri razpravljamo o tem, kako je prav, da ljudje županom lahko povedo, kaj je prav, kaj ni prav, v in absolutno je prav, da se politike omeji. Absolutno je prav!

Pravzaprav je ta predlog ali kot prvopodpisan nastal v stranki Zavezništvo. Tudi kolega, ki je prvopodpisani, je takrat sedel v eni drugi poslanski skupini. Sedaj je vprašanje, name se obračajo volivci, ki so mu dali glas oziroma pravijo, glasu nismo dali njemu, glas

smo dali stranki Zavezništvo. Kaj lahko naredimo? In gospod Zajc pred menoj je rekel, če se dogajajo stvari, s katerimi se volivci ne strinjajo – kaj lahko naredijo? Niso dali glasa stranki, kjer kolega sedaj sedi. Je to etično? Je to moralno? Bi bilo treba tukaj narediti red? Povejte, kako in kaj! Prva sem, ki podpišem, da naj bodo določena pravila, ampak naj veljajo za vse. Ne ščitim nobenega župana; imamo dobre, imamo slabe, imamo župane, ki so zaradi svojih grehov tudi obsojeni, ampak naj stvari veljajo za vse. Začenši pri nas samih. Jaz imam samo en glas, podpis sem dala za vse štiri, mislim da, zakone, šest zakonov; sedaj imamo na mizi samo enega. Pa res se vprašajmo, če je to prav. Res se pogledajmo v ogledalo in si povejmo ne, če nimamo volje – in očitno je nimajo, jaz jo še vedno imam. Očitno ni v tem parlamentu v tem trenutku dovolj volje, da naredimo red pri poslancih. In začnimo na vrhu!

Še enkrat, nobenega problema nimam, da tudi župane lahko ljudje odpokličejo. Ampak zakaj oni prvi, naj mi to eden razloži! Zato ker slučajno za ta zakon potrebujete samo 46 glasov. In to ni prav. To ni prav! Pogledajmo se v ogledalo, gospe in gospodje. Še enkrat premislite, če je prav, da začnete delati red pri drugih. Mislim, da je bistveno bolj primerno, da začnemo to sami pri sebi. Če se ne seštejemo do 60, povejmo, kdo je tisti, ki tega ne podpira, ampak ne začenjamo pri drugih. Kaj če med nami sedijo pravnomočno obsojeni poslanci? Kaj? Nič, nihče ne more nič! Župane pa bi lahko, zato ker je samo 46 glasov potrebnih, nekdo odpoklical. Skupaj, vsem skupaj postavimo pravila in naredimo piko.

Iz tega razloga, samo iz tega razloga, da nismo znali, zmogli, kakorkoli želite, najprej začeti pri sebi, zakon, o katerem sedaj govorimo, nima mojega glasu. Kar pa ne pomeni, da so ali smo politiki vsemogočni, da nam je dovoljeno vse. Samo, lepo vas prosim, začnimo sami pri sebi!

PODPRESEDNIK MATJAŽ NEMEC: Hvala lepa.

Predstavnik predlagatelja, izvolite, gospod Jani Möderndorfer, imate besedo.

JANI (JANKO) MÖDERNDORFER (PS SMC): Slišali smo ta nastop. Bom zelo mil, pa bom nekaj stvari moral postaviti na pravo mesto. Ne drži, da če poslanec je pravnomočno obsojen, da mu ne moremo nič. Spomnite se primera Srečka Prijatelja, ampak mora se zgoditi med mandatom, ne pa pred mandatom, tako kot je odločilo Ustavno sodišče, pa še Ustavno sodišče je reklo, če želite to urediti, morate najprej zakon spremeniti, ampak Zakon o volilnem paketu, o tem bomo govorili kasneje, ste bili pa proti. Tako ne govoriti v tej smeri, da to ne drži, da nismo želeli tega urediti.

Druga stvar. Tisto, kar je bolj pomembno, če je temu res tako, da moramo urediti vse skupaj in se odpovedovati –

predsedujoči, dovolite, moti me nonstop, ker komentira – če je ... Ali lahko?

PODPRESEDNIK MATJAŽ NEMEC: Prosim, mir v dvorani!

Gospod Möderndorfer, imate besedo. Izvolite.

JANI (JANKO) MÖDERNDORFER (PS SMC): Če je res temu tako, da se mora urediti nekaj za poslance enakovredno, tako kot sedaj hočemo plastično razložiti, kot tudi za župane, je seveda navadno zamegljevanje slike. Priznajmo si eno stvar, tudi župani so imeli notri določbo v 1. členu, da če so pravnomočno obsojeno, bla bla bla, da ne govorim tisto, kar poznamo vsi na pamet, da ne more več opravljati te funkcije, pa je to šlo ven, zato ker so vsi ostali zakoni tudi na tem področju padli. Torej ne govoriti, da temu ni tako in smo tukaj izenačili. Dejstvo pa je, če že govori moja kolegica poslanka Alenka Bratušek, da se je pod ta paket podpisala, zato ker je prej bil celoten paket. V prejšnjem mandatu se je samo pod ta zakon podpisala, ki je urejal samo to vprašanje. Takrat ni imela dilem o tem. (oglašanje iz dvorane) Ja, seveda. Njen znani stavek je, da če smo prej delali narobe, pa dajmo še zdaj boljše, drugače – ali kako bi torej temu rekli, ampak nepomembno. Problem pa je seveda, da danes želimo ustvariti vtis, kot da dajemo nekaj županom in jim obesiti neko verigo okrog vratu in ne vem kaj še vse in delati iz njih kriminalce. Oprostite, to je zavajanje! In še enkrat ponavljam: župani v veliki večini, zelo veliki večini dostojno in zelo dobro opravljajo svoje delo in svoj poklic. Ampak, gre za instrument, ki ga dajemo volivcem in volivkam. Danes je bilo zopet vprašanje, kdo pa smo mi v Državnem zboru, da bomo mi tukaj neki lokalni skupnosti nekaj določali. Kjer imamo ta obraz? Ja oprostite, kdo pa je napisal prvi oziroma sprejel prvi zakon o lokalni samoupravi? Ja Državni zbor! Kdo pa drug to lahko počne? Noben drug, kot samo Državni zbor. In volivci vedno rečejo, tamle v parlamentu, prosimo, uredite, da bo to tako urejeno v lokalni skupnosti. Ne se izgovarjati sedaj! Ali bodo župani sami sebi to urejali? Saj sploh nimajo zakonske moči. Saj nič ne morejo narediti – in jaz govorim, tako kot jaz želim, gospa Ljudmila, tako da ne misliti, da me bo kap zadela. To samo Gorenak misli, ker ima težave s tem, ker se boji, da bo meni kaj slabo, in jaz iskreno verjamem v to, da je temu tako. Ampak na načelni ravni je pa treba vedeti, kadar urejamo stvari, jih moramo urediti na način, kot seveda zdržijo. To smo zelo jasno povedali s tem zakonom, da urejamo stvari kot jih demokratične državi z bistveno daljšo tradicijo, kot smo mi tukaj v Republiki Sloveniji, in funkcionira in nobeden ne zlorablja. Prav nobeden in nič nimajo po tekočem traku, vse te bojazni, ki se jih bojite. Ampak v resnici, priznajte si, že cel teden brnijo telefoni in kličejo župani poslance, za božjo voljo, če boš sprejel ta zakon, če boš

pritisnil to zeleno tipko, boš dobil svojo porcijo nazaj pri nas, tam, kjer boš voljen. To se dogaja. Mislite, da jaz teh klicen ne dobivam, pa teh očitkov? / oglašanje iz dvorane/ Ja. Ampak tako je. Saj ... Jaz pač lahko ... Zelo so vznemirjeni!

Gospod Horvat je rekel naslednje: Dve družini lahko naredita odpoklic župana. Če je hipotetično res temu tako, potem je ta župan bil pa samo s tremi družinami izvoljen, ker je sistem tako nastavljen, če tisti, ki se kaj – gospa Ljudmila Novak bi rekla, da se je treba naučiti seštevati in računati. Sistem je tako narejen, da 90 odstotkov tistih mora priti na volitve. Pragi so tako visoko postavljeni, da jih ne moreš kar tako zlorabljeni. Ampak vseeno, ne boste verjeli, za začetek – se pravi, samo za pobudo –, je celo večji procent postavljen kot za navaden referendum, pa govorimo, da gre za ljudsko inicijativo; tam sta 2 odstotka, mi smo dali pa 3 odstotke. Torej, za župane delamo še višji prag. Ne se hecati! To je enostavno obračanje besed, nekdo se nečesa boji. V imenu ljudstva govorite, da to ni pošteno do županov.

Mislím, da bo zakon, če bo sprejet, naredil novost, čez dve leti pa nihče več ne bo govoril, da je to slabo.

PODPRESEDNIK MATJAŽ NEMEC: Mag. Alenka Bratušek, izvolite, imate besedo.

MAG. ALENKA BRATUŠEK (PS NP): Škoda, da nisem dobila odgovora, kaj lahko ljudje naredijo, če niso zadovoljni z delom poslanca tekom mandata. Kaj lahko 700 volivcev, ki niso zadovoljni z delom poslanca, naredi? Kaj naj jim odgovorim? Nimam odgovora. Nimam odgovora. Zavezništvo je dobilo 40 tisoč glasov, eno četrtno poslanske skupine je kolega s 700 glasovi odnesel drugam. Kljub temu da ljudje pišejo, mi pravijo, nismo želeli dati glasu stranki, v kateri zdaj to je. Nič! In ljudje niso zadovoljni. Gospod Zajc, kaj naj naredijo? Niso zadovoljni s tem. Nič ne morejo narediti. Zato je poanta mojega nastopa samo ta, ja, naredimo red, ampak naredimo red za vse in začnimo doma. To je vse. To je vse, kar bi želela povedati. Nisem – čeprav se želi zdaj ustvariti, kot da tisti, ki tega ne bomo danes podprli, smo proti temu, da se naredi red. Ni res! Ni res. Sem dala tudi podpis za celoten paket. Ampak, gospe in gospodje, prosim, začnimo pri sebi. Ne morete imeti obraza določati pravila nekemu drugemu, če se v našem državnem zboru lahko dogaja, kar se hoče. Tudi to ni rešeno, kaj se zgodi, če je poslanec tekom mandata obsojen. Ni rešeno. Ni rešeno! Tudi takšne primere imamo, čeprav se nekdo nasmiha. Ni rešeno! Župani bi zaradi tega – celo SMC zahteva od nekega župana, da odstopi, za poslance mu je pa vseeno. To so dvojna merila, in tako se ne sme delati! Še enkrat, podpiram celoten paket, ampak zberimo sile, napišimo zakone tako, kot je treba, še vedno imamo čas, in spremenimo pravila in pogoje za vse.

In se strinjam, velika večina županov je odličnih županov, in se jim to, o čemer se danes pogovarjamo tukaj, zdi tudi, milo rečeno, neumno, ker pada pa po vseh. Pada po vseh, kot da so vsi slovenski župani – grda beseda – barabe. Niso. Niso! Postavimo pravila, ampak, še enkrat, začnimo v tej dvorani.

PODPRESEDNIK MATJAŽ NEMEC: Postopkovno, gospod Jani Möderndorfer. / oglašanje iz dvorane/ Razprava? Razprava, gospod Jani Möderndorfer. Aha, nimate časa, gospod Möderndorfer. / oglašanje iz dvorane/

Kot član SMC pa imate, imate prav. Izvolite.

JANI (JANKO) MÖDERNDORFER (PS SMC): Hvala lepa, podpredsednik.

Dolžan sem odgovor kolegici Alenki. Se opravičujem, nisem uspel odgovoriti, zdaj absolutno bom. Vendar še enkrat, preden odgovorim, kako se da to urediti, treba je ločiti zelo jasno – poslanec je lahko izvoljen samo s proporcionalnim načinom. Vsi vemo, kaj to pomeni. Zato tovrstnega odpoklica, ki bi ga dali državljanom in državljanom, zato da bi svoje poslance lahko odpoklicali, je iz tehničnih, čisto osnovnih razlogov neizvedljivo. Potem se moramo pa še eno stvar zmeniti, mi moramo potem še eno drugo stvar narediti – imperativni mandat poslancem moramo postaviti, kar pomeni spremembo ustave, ne samo večinski sistem. Zato primerjati poslanca z županom in danes populistično tukaj kričati v kamere, kako je treba enakovredno narediti nekaj za župana in nekaj za poslanca – oprostite, to ni enako! Poglejte demokratične države, kako so urejene, preglejte literaturo in potem nastopajte tukaj in govorite, kako bi bilo to fino. Je pa res, da v gostilniški debati lahko rečemo, da če velja enako za župane, mora tudi za poslance in vse ostale. To je gostilniška debata – se opravičujem –, ki jo pa poslanci, mislim da, premorejo bistveno več in je prav da jo; in če ne drugega, znajo svojim volivcem in volivkam tudi razložiti, zakaj neke stvari niso izvedljive ta trenutek.

Odgovor kolegici: noben problem! Začnite postopek spremembe ustave, da boste lahko poslanca razrešili na predlog državljanov in državljanov sredi mandata. To je zelo preprosto in to je vam jasno. To je vam jasno, brez problema se to da narediti, mi pa danes govorimo o institutu odpoklica župana, ki pa ima vse pogoje in, ne nazadnje, takšen način poznajo v večino demokratičnih držav, kjer poslanci enako niso razrešljivi na odpoklic, niso. Razrešite v Nemčiji v Bundestagu enega poslanca – ne morete! Razrešiti v Nemčiji na Bavarskem župana – lahko, na takšen način. V tem je razlika. Mi se kar naprej sklicujemo na te demokratične države, kako imajo to urejeno, ki imajo tradicijo in ne vem kaj še vse. Sami za sebe pa tega nočemo slišati.

Še enkrat, to dajemo volivcem in volivkam, ne županom. Občinski svetniki – ni

noben problem, samo večinski sistem je treba uveljaviti za njih in bo veljalo enako tudi za njih. Ampak volivci niso tako nori, kot nekateri mislite, da so. Na začetku niso najbolj dojemali razlage, da župan, ko je izvoljen, mora biti tudi njegova lista izvoljena, ker drugače župan ne bo imel večine. Danes to vsi na lokalnem nivoju razumejo, več ali manj. Vedo tudi, da ko ga boš razrešil, da ne bo imel več večine notri. In zdaj govoriti, da ti isti volivci vedo, kako se obnašati na volitvah, ne vedo pa, kako se obnašati na odpoklicu, oprostite, potem pa res podcenjujete vse državljane. To je neverjetno. Takrat bodo znali glasovati pa se odločati koga izvoliti, koga odpoklicati pa ne več najboljše. Mislim, različne vate imamo za isto stvar.

Tako se meni zdi, da stvari le ni treba tako poenostavljati. Še enkrat; obžalujem, da velika večina, med njimi tudi Poslanska skupina nepoznanih poslancev, razen ene poslanke, ki jo bom kasneje omenil, niso dali podpore zakonu, ki ga bomo imeli v naslednji točki. S tem seveda so onemogočili, da bi lahko to razpravljali v paketu. Ampak v paketu – zakaj? Ker je samo ena določba bila enaka kot v vseh ostalih zakonih, nismo pa instituta odpoklica dali zato, ker je bil prvotno mišljen kot samostojni akt, pa smo se potem kasneje dogovorili, da ga bomo dali v paket. Zato da bomo za vse funkcionarje eno določbo o kaznovanosti urejali na enak način. In to je bil glavni namen.

PODPRESEDNIK MATJAŽ NEMEC: Imamo dve postopkovni, najprej gospod Matjaž Han, za njim pa mag. Alenka Bratušek.

Izvolite, gospod Han.

MATJAŽ HAN (PS SD): Hvala lepa.

Jani, kapo dol, ti si mojster besede, ampak moram vseeno reči, podpredsednik, da mogoče opozorite Janija, ko razpravlja in vem, da je v igri, ampak da če mi razpravljamo in smo mogoče malo drugače proti temu predlogu, to še ne pomeni, da razpravljamo gostilniško in to je bil moj proceduralni predlog.

Zdaj bom pa izkoristil še nekaj. Zelo dobro sem poslušal vse vas in zelo dobro poanto je dal gospod Zajc ... Dobro – nevarno poanto! V bistvu je tisto, kar je on povedal, je najbolj nevarno, da sprejmemo ta zakon. Veste, kaj je on rekel? »Če se ne bomo strinjali z odločitvami župana, ...« Halo? Demokracija, večina v občinskem svetu? Treba je zmagati, treba je dobiti večino in lahko vplivaš na odločitve. In ker se jaz pač ne bom strinjal, da cesta ne bo šla po levi ali po desni, da ne bo ta vodovod prej zgrajen ali tisti vodovod, ne, se bom spravljal v akcijo in šel zrušiti župana. Zadeva bi morala biti, če župan kaj ukrade, potem mora iti, ne pa, če se ti ne strinjaš z odločitvami! Tukaj je pa najbolj nevarno, kar vi govorite. To je rekel Zajc, da prav je, če se ne strinjamo z odločitvami župana, da župana vržemo, ga odpokličemo. Halo? Pa z našo vlado, v kateri sem jaz in ti, se ta moment 70

odstotkov ljudi ne strinja, pa vseeno delamo! Bodimo malo tudi v teh razpravah realni, realistični in tudi dostojanstveni. Hvala lepa.

PODPREDSIEDNIK MATJAŽ NEMEC: Mag. Alenka Bratušek, izvolite.

MAG. ALENKA BRATUŠEK (PS NP): Gospod podpredsednik, prosim te, da mi pomagaš, in sicer ugotoviti ... Kolega govori o Poslanski skupini nepovezanih poslancev, kaj smo naredili. Sicer sem bila 14 dni odsotna, tako da nisem niti mogla sodelovati na seji, ki je obravnavala te zakone. Tako zahtevam, da se mi pove, kje in kdaj je bilo izraženo moje mnenje, da ga kolega lahko uporablja. Sicer je nedopustno, da ne govorim kaj naprej.

Če je treba pavzo narediti, zato da to ugotovite, pa prosim, da se to naredi. Ne dovolim, da se z mojim glasom operira kakorkoli.

PODPREDSIEDNIK MATJAŽ NEMEC: Hvala.

Bili ste več kot jasni, mag. Bratušek. Izsiliti ne morem nikogar, lahko pa vidimo, če se bo gospod Möderndorfer odzval in vidim, da ja.

Gospod Möderndorfer imate besedo, izvolite.

JANI (JANKO) MÖDERNDORFER (PS SMC): Se bom odzval, ampak se bom pri naslednji točki in tam bo dobila odgovor, ker ne mislim trošiti in mešati hrušk in jabolk. Govorim o volilnem paketu in o tem sem govoril. Vem, na kaj cilja, in bo dobila ta odgovor. Brez problema, to ji obljubim kot poslanki.

PODPREDSIEDNIK MATJAŽ NEMEC: Postopkovno, mag. Bratušek.

MAG. ALENKA BRATUŠEK (PS NP): Lepo prosim, kolega, ker govorimo o tem zakonu in tem glasovanju, da se jasno pove, kje in kdaj sem jaz v zvezi s tem zakonom v postopku sprejemanja v Državnem zboru kakorkoli izrazila svoje mnenje drugače kot s podpisom pod zakon, ko smo zakon vlagali. In lepo prosim, ne: bom naslednjič, pa bom naslednjič, pa bom čez pol ure. Povejte zdaj! O tem zakonu govorimo in povejte, zakaj z mojim glasom manipulirate. Tega si ne dovolim.

PODPREDSIEDNIK MATJAŽ NEMEC: To razumem kot postopkovno. Je bilo namenjeno meni? Ali ima mogoče kdo odgovor na to? Vidim, da ne. Klegice, kolegi ... Samo trenutek, mag. Bratušek. Samo preverjam, če imate še čas za razpravo. Če ga imate, vam nemudoma dam besedo, če ne, vas bom prosil za postopkovno, če bo v teh okvirih dovoljenega. Samo trenutek, da preverimo.

Gospa Alenka Bratušek, imate minuto in pol. Izvolite.

MAG. ALENKA BRATUŠEK (PS NP): Nisem manipulirala ne s tem, da želimo, da se ne da za

župane določiti, da manipuliramo s tem, kako bi bilo treba za poslance drugače in tako naprej. Ja, veljajo drugačni postopki, tako so odločili nekateri pred nami. Na to ne morem vplivati. Lahko pa vplivam na to, da ne določamo pravil najprej za druge, ampak kolegice in kolegi, lepo prosim, naredimo to najprej zase. Naredimo to najprej zase. Če je treba spremeniti ustavo, pa spremenimo ustavo. Saj ni problem, če nas je dve tretjini za to, in verjamem, da bomo našli skupen jezik, pa naredimo tako. Ne pa zdaj pod krinko pravičnosti, etičnosti in ne vem česa vsega postaviti pravila najprej nekemu drugemu. To dajemo zelo, zelo, zelo slab zgled. Za nas ni treba, da nekaj velja, za nekoga drugega pa pač mora. In to ni prav in res ni prav.

PODPREDSIEDNIK MATJAŽ NEMEC: Klegice, kolegi, če ima še kdo čas, vas sprašujem, ali želi še kdo razpravljati o tej točki. Vidim, da ne, zato jo tudi zaključujem.

O amandmajih bomo v skladu s časovnim potekom seje zбора odločali danes v okviru glasovanj, pol ure po prekinjeni 22. točki dnevnega reda.

S tem prekinjam to točko dnevnega reda.

Prehajamo na 7., 8., 9., 10., 11. IN 12. TOČKO DNEVNEGA REDA, TO JE NA DRUGO OBRAVNAVO PREDLOGA ZAKONA O SPREMEMBAH IN DOPOLNITVAH ZAKONA O VOLITVAH V DRŽAVNI ZBOR, PREDLOGA ZAKONA O SPREMEMBAH IN DOPOLNITVAH ZAKONA O POSLANSKI, PREDLOGA ZAKONA O SPREMEMBAH IN DOPOLNITVAH ZAKONA O DRŽAVNEM SVETU, PREDLOGA ZAKONA O SPREMEMBAH IN DOPOLNITVAH ZAKONA O VOLITVAH PREDSEDNIKA REPUBLIKE, PREDLOGA ZAKONA O SPREMEMBI IN DOPOLNITVI ZAKONA O VLADI REPUBLIKE SLOVENIJE IN PREDLOGA ZAKONA O SPREMEMBAH IN DOPOLNITVAH ZAKONA O LOKALNIH VOLITVAH.

Predloge zakonov so v obravnavo Državnemu zboru predložile skupine poslank in poslancev. Predloge zakonov je na 27. seji 5. 10. 2016 in na 30. seji 30. 11. 2016 obravnaval Odbor za notranje zadeve, javno upravo in lokalno samoupravo kot matično delovno telo, razen Predloga zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o poslancih, ki ga je na 25. seji 6. 10. 2016 in na 28. seji 30. 11. 2016 obravnavala Mandatno-volilna komisija. Ker po končani razpravi odbor in komisija členov predlogov zakonov nista sprejela, so bile druge obravnave predlogov zakonov na sejah obeh matičnih delovnih teles končane.

V skladu z razlago Komisije za poslovnik z dne 9. 12. 2009 dajem besedo predstavnikom poslanskih skupin za predstavitve stališč. Na 80. seji Klegija predsednika Državnega zbora 2. 12. 2016 je bilo dogovorjeno, da se predstavitve stališč

poslanskih skupin o vseh predlogih zakonov opravijo skupaj.

Besedo dajem predstavnikom poslanskih skupin za predstavitev stališč.

Besedo ima gospod Miha Kordiš, ki bo predstavil stališče Poslanske skupine Združene levice.

MIHA KORDIŠ (PS ZL): Hvala za besedo, predsedujoči.

Danes se že drugič v tem mandatu poslavljamo od paketa sprememb volilne zakonodaje, s katero bi preprečili, da najpomembnejše funkcije v državi opravljajo obsojenci in zaporniki. Glavni cilj teh zakonov smo v Združeni levici podpirali, vendar se zavzemamo za pregleden in pravičen političen sistem. Naša ureditev in ustava take poteze, jasno, omogočata. Uvedba teh omejitev ne bi bila nobena posebnost. Gre za standarde meščanske demokracije, ki jih poznajo od Nemčije, Francije, Nizozemske pa do Estonije, Poljske, Slovaške, Grčije, pa še kakšno drugo državo bi lahko naštel. Razlogov, da česa takega ne bi mogli urediti tudi v Sloveniji, ni. Problematična je torej le sama izpeljava, zapis teh omejitev v področne zakone. To pa morda ni tako preprosto, kot se zdi na prvi pogled.

Žal se je zgodilo to, kar smo socialisti predlagatelje iz koalicijskih vrst neprestano opozarjali – potem ko je zaradi slabe priprave padel prvi paket te zakonodaje, je koalicija, v kateri se sicer kar tare pravnih strokovnjakov in doktorskih nazivov, v proceduro ponovno vložila pravno povsem nepremišljene in nedodelane zakone. Rezultat je seveda temu primeren. Eno leto in pol je minilo od začetka zakonodajnega postopka. V vsem tem času smo se ukvarjali s tem, kako popraviti zakone, da ne bodo v neskladju z ustavo. Na koncu, po številnih usklajevanjih, več poskusih in predstavitev obravnave, sta temu paketu, ki je potreboval dvotretjinsko večino, na matičnem odboru zmanjkala dva glasova, en glas je manjkal celo iz vrst vladne koalicije, zaradi tega ker je dotični poslanec zamudil na glasovanje. In konec, žal, ustreza začetku: slaba priprava, neslavna izvedba. Ni pa vse tako črno. Podporo bo, kot kaže, dobil majhen, ampak zelo pomemben delček volilnega paketa, to je odpoklic župana, ki smo ga obravnavali pri prejšnji točki, in ta odpoklic daje ljudstvu nov zelo pomemben instrument demokratičnega nadzora nad svojimi predstavniki. Prav tako se je treba zavedati, da tega mandata vendarle še ni konec, v Združeni levici smo lahko prepričani, da lahko do konca mandata uskladimo in sprejmemo cel paket zakonov, ki bo dosegel potrebne pravne in politične standarde. Ne nazadnje nas k spremembam pozivajo tudi odločbe Ustavnega sodišča.

Kar želim povedati je, da Združena levica na tej točki ponuja roko sodelovanja, zato ker za demokracijo ni nikoli prepozno. Tudi če se danes poslovimo od tega nesrečnega paketa

zakonodaje, imamo še kar nekaj časa, da zadevo naredimo ponovno in da jo naredimo prav.

PODPREDSEDNIK MATJAŽ NEMEC: Besedo ima gospod Jožef Horvat. Predstavil bo stališče Poslanske skupine Nove Slovenije – krščanskih demokratov.

JOŽEF HORVAT (PS NSI): Hvala lepa. Spoštovani gospod podpredsednik, spoštovane kolegice, spoštovani kolegi!

Govorimo o paketu funkcionarskih predlogov zakonov, ki so med seboj vsebinsko neločljivo povezani in posegajo v eno temeljnih političnih človekovih pravic. Govorimo torej o ustavni materiji, o velikem poseganju v pasivno volilno pravico, kar od zakonodajalca zahteva največjo mero preudarnosti. Sama ideja predlagateljev, da je treba očistiti politični prostor in onemogočiti dostopanje do najvišjih javnih funkcij osebam s kriminalno preteklostjo, je sicer na mestu. V Novi Sloveniji večkrat poudarjamo, da najvišje politične funkcije v državi in na lokalnem nivoju – funkcije poslanca, predsednika države, predsednika Vlade, ministrov, županov, državnih in občinskih svetnikov – lahko zasedajo samo osebe z najvišjo moralno in osebno integriteto.

Vendar pa je za realizacijo očiščenja političnega prostora treba najti način, ki je skladen s slovensko ustavo in ustavno zagotovljenimi pravicami posameznikov. Omejevanje pasivne volilne pravice, kot je predlagano z novelami funkcionarskih zakonov, po našem trdnem prepričanju ni skladno z našo ustavno ureditvijo. Ker gre pri aktivni in pasivni volilni pravici za temeljno človekovo pravico, je za vsako njeno omejevanje nujno potrebno predhodno izvesti test sorazmernosti in test legitimnosti ali z drugimi besedami, to temeljno pravico je mogoče omejiti le v primerih, ko gre pri njej hkrati za posege v pravice drugih in ko takšen poseg dopušča ustava kot hierarhično najvišji pravni akt v državi.

V zvezi s tem testom se je Ustavno sodišče Republike Slovenije v eni izmed svojih odločb opredelilo, da je treba izhajati tudi iz rešitev v primerjalnopравниh ureditvah, ki so sprejemljive v sodobnih in demokratičnih družbah. Ustavno sodišče se ob tem sklicuje tudi na Zakonik dobre prakse v volilnih zadevah, ki ga je sprejela Beneška komisija. Ta kot enega izmed razlogov za odvzem volilne pravice določa tudi kazensko obsodbo za hujša kazniva dejanja. To so vsekakor lahko samo naklepna kazniva dejanja, pri čemer je treba upoštevati vrsto in težo kaznivega dejanja, dolžino zaporne kazni in trajanje same prepovedi izvrševanja te pravice. Predlagane spremembe in dopolnitve omenjenih zakonov so te kriterije presegle, saj so kot enotni omejevalni pogoj določile pravnomočno obsojenost na nepogojno kazen zapora, daljšo od 6 mesecev, in sicer za čas

prestajanja kazni in enega leta po prestani, zastarani ali odpuščeni kazni.

V Novi Sloveniji smo torej prepričani, da je očiščenje političnega prostora potrebno, vendar mora biti izvršeno na način, ki je skladen z ustavo. Ob tem pa mora biti vsakemu, ki se mu pasivna volilna pravica omejuje, zagotovljeno ustrezno pravno sredstvo in sodno varstvo.

Naj na temu mestu pojasnimo, da večina držav Evropske unije sploh nima zakonskih omejitev pasivne volilne pravice in za te namene zadoščajo zgolj etične norme. Dejstvo pa je, da so ravno te norme v naši državi na zelo nizki stopnji tudi med najvišjimi funkcionarji in da uveljavitev predlaganih sprememb sama po sebi ne bi prinesla večjih etičnih standardov in povrnitve zaupanja v sodstvo.

V Novi Sloveniji poudarjamo tudi, da morajo za kandidiranje na najvišje funkcije poskrbeti v prvi vrsti politične stranke same, ki predlagajo v izvolitev le tiste kandidate, ki niso obremenjeni s kriminalno preteklostjo. Še nečesa ne smemo spregledati. Da se volivci povsem svobodno odločajo, katerega kandidata bodo izvolili, in te njihove pravice ne moremo absolutno omejiti. To bi pomenilo nezaupnico volilnemu telesu, ki oceni, da posamezni kandidat uživa njihovo zaupanje.

Če se odločamo o zakonskih omejitvah pasivne volilne pravice, mora biti ta določena na način, ki je primerljiv z drugimi evropskimi pravnimi ureditvami. Ker predlagane rešitve tem kriterijem ne zadoščajo, jih krščanski demokrati nismo podprli. Morda bi bilo bolje, da bi v prihodnje predloge sprememb vseh funkcionarskih zakonov pripravila Vlada, ki je doslej pri tem le pasivno sodelovala oziroma pasivno opazovala.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Gospod Jani Möderndorfer bo predstavil stališče Poslanske skupine Stranke modernega centra.

Izvolite.

JANI (JANKO) MÖDERNDORFER (PS SMC): Lep pozdrav drugič!

Danes v resnici zaključujemo s paketom tako imenovane volilne zakonodaje šestih zakonov, s katerim smo v resnici želeli uresničiti samo eno; to, kar je sicer vsakem državljanu in državljanke normalno, sprejemljivo, razumljivo, logično in tudi pričakujejo, da bomo kaj na tem naredili, ni pa razumljeno večini poslancev in poslank v Državnem zboru. To pa je, da bi uredili tudi, kar se tiče vprašanja pravnomočno obsojenega funkcionarja na več kot 6 mesecev nepogojne kazni in istočasno s tem tudi to, kar nam ustava dopušča in daje možnost; to pa je tudi poseg v pasivno volilno pravico, in to v tistem delu, ki ga bom kasneje tudi razložil, na kakšen način, še posebej zato, ker pričakujem seveda različne interpretacije

danes za tem govorniškimi odrom, kaj se je v resnici s tem volilnim paketom v resnici res želelo narediti. Pa gremo po vrsti.

Ta paket je bil vložen z enim samim namenom in bil je s sedmimi zakoni, enega smo pod prejšnjo točko že obravnavali in bomo o njem danes odločali. Ta paket pa je končal svojo pot na samem matičnem odboru, s tem ko nismo dobili dvotretjinske podpore in jasno sporočilo, da takšne zakonodaje zaenkrat še ne potrebujemo. Dejstvo je, da smo v političnih strankah tako SMC, Socialnih demokratov, Desusa ter opozicijski Združeni levici in poslanci Zavezništva Alenke Bratušek takrat, danes Zavezništva, se dogovorili in pogovarjali, kako pravzaprav izpeljati ta paket, da bi seveda doživel lahko dvotretjinsko večino.

Ko je bil spravljen v postopek, v samo proceduro, je bil dogovor, da se vmes, zato ker smo pridobivali še ostalo večino – v letu 2015 dogovorili –, da takšen paket dokončno tudi vložimo. Podpisniki tega paketa smo se skupaj dogovorili glede samih omejitev, ki bi veljale pri kandidiranju in kasneje pri upravljanju javne funkcije – se pravi tako predsednika republike, predsednika Vlade, ministrov, poslancev Državnega zbora, poslancev Evropskega parlamenta iz Slovenije, državnih svetnikov, županov ter občinskih svetnikov – in takrat smo se seveda podpisniki tudi strinjali, da se v ta paket vključi institut odpoklica župana, zato da bomo lahko vse skupaj urejali, tudi kar se tega tiče, z vsemi funkcionarji.

No, izvršitev ustavnih odločb je bila tudi eno od vodil, da v tem tako imenovanem paketu uredimo predvsem na treh nivojih; eno je glede glasovanja invalidov, drugo je glede glasovanja po pošti in tretje je glede predčasnega prenehanja mandata poslancem, o čemer govorijo tri ustavne odločbe. Četrta ustavna odločba pa je bila vezana na prejšnjo točko, se pravi, na odpoklic župana.

Kaj je za nas najbolj pomembno? Dejstvo je, da preden smo se pogovarjali, kako spisati ta zakon, da bo imel tudi neko normalno možno presojo v primeru, da bi se kdo odločil za to, je, da smo izhajali iz naslednjih izhodišč. Slovenija je ena redkih držav, ki v zakonodajo še ni vnesla možnosti, ki bi omogočile tujim državam in zasebnim institucijam opazovanje volilnih postopkov. Istočasno pa je ta paket reševal zagotovitev enakih možnosti moških in žensk na državnozborskih volitvah. Namreč, dejstvo je, da tega, kar imamo urejeno za lokalne volitve in volitve poslancev v Evropski parlament, nimamo urejenega za poslance, ki so izvoljeni v Državni zbor, to pa je, da je ta zastopanost razmerja po spolu 40 odstotkov uveljavljena.

Zakaj smo toliko časa obravnavali volilni paket? Danes smo že slišali, da je ena od razlag, da smo eno leto in pol čakali. Ni res, nič nismo čakali eno leto in pol, ampak ker gre za poseg v pasivno volilno pravico, je bilo več kot jasno, da so bila posvetovanja tako z ustavnimi

pravniki kot različnimi deležniki zelo bogata in predvsem v smeri, da bi se zapisalo tako, kot je bilo na koncu tudi predlagano. Dejstvo je, da je treba utemeljiti, da eden od temeljnih zakonov, ki je nosilec celotnega paketa, je Zakon o volitvah v Državni zbor. Zato smo se fokusirali na ta osnovni zakon, kajti tako kot urediš osnovni, temeljni zakon, s tem posledično ta zakon vpliva tudi na vse ostale zakone, ki urejajo volitve in vsa razmerja ostalih funkcionarjev, tako izvršilne veje oblasti, zakonodajne in pravosodne. S tem ko smo poslali postopek v obravnavo in ko smo prišli do obravnave, ko smo ugotovili, da obstaja možnost, da ne bomo dobili podpore za dvotretjinsko večino – namreč, šlo je samo za en glas –, smo zadevo prekinili in poskušali urejati predvsem, da bi dobili podporo v celotnem paketu. Zgodba, kako se je končal volilni paket, je vsem znana. Enako usodo je doživela tudi novela Zakona o poslancih na seji Mandatno-volilne komisije.

Kot prvopodpisanemu predlagatelju mi je bilo že v letu 2014 oziroma 2015, ko je paket začel zakonodajno pot, jasno, da bomo potrebovali dve tretjini volivcev oziroma poslank in poslancev, če hočemo takšen paket sprejeti. Ampak dejstvo je, da lahko od kandidatov, ki predlagajo določene rešitve – tu je treba dati roko na srce, sprememb niti ne bi potrebovali, če bi funkcionarji sami pri sebi znali razčistiti in bi vedeli, kdaj in v katerem trenutku odstopiti, in samo po sebi bi bilo jasno, kako se tem stvarjem streže. Pa vendar, nekateri v naši državi tega preprosto ne razumejo, zato je bilo takšen paket nujno treba sprejeti.

Kaj so bila osnovna izhodišča za to, da bi lahko posegli v pasivno volilno pravico? Ena od temeljnih podlag je tudi primerjava; prvič, kako to urejajo v ostalih državah, in ne nazadnje tudi razprava in predlog Beneške komisije, pa tudi na koncu odločba Ustavnega sodišča, ki je zelo jasno povedalo naslednje: Poseg v pasivno volilno pravico je mogoč, to ustava dopušča, vendar je to treba narediti sorazmerno in pred tem tudi spremeniti zakonodajo. Ob takratnem odločanju, ko je Ustavno sodišče o tem odločalo, pa zakonodaja ni bila urejena, tako kot še danes ni. Beneška komisija, katere cilj je enostavno samo ohraniti tri najpomembnejša načela evropske ustavne dediščine: demokracijo, človekove pravice in vladavino prava. V skladu s tem komisija daje tudi svoja mnenja na področju volitev in referendumov. Po mnenju Beneške komisije za izvrševanje volilne pravice, tako aktivne kot pasivne, pa lahko določi v treh stvareh. To je, prvič, pogoj starosti, drugič, državljanstva in pa prebivanja v državi. Zraven tega pa se obstoječa volilna pravica lahko odvzame tudi iz drugih razlogov, pri čemer morajo biti kumulativno podani naslednji pogoji. To je, da je odvzem določen z zakonom, da je upoštevano načelo sorazmernosti, pri čemer so lahko pogoji za odvzem pasivne volilne pravice manj strogi kot pogoji za odvzema aktivne

volilne pravice; da odvzem temelji na duševni nezmožnosti ali kazenski obsodbi za hujša kazniva dejanja in da je odvzem politične pravice ali ugotovitve duševne nezmožnosti določen s sodno odločbo.

Poleg tega pa je Beneška komisija zelo jasno lansko leto oktobra sprejela Poročilo o omejitvah volilne pravice zaradi obsodbe za kaznivo dejanje, ki pa so naslednja. Namreč, poudarila je, da pomeni neizvoljivost omejitev pravice do svobodnih volitev, zato mora temeljiti na treh jasnih načelih: prvo, na jasnih pravnih normah, drugič, zasledovati legitimen cilj in spoštovati načelo sorazmernosti – tretjič. Zraven tega pa zakonodajalec mora pri odločanju omejitve v okviru načela sorazmernosti upoštevati tri pomembne odločitve: vrsto in težo kaznivega dejanja, drugič oziroma dolžino zaporne kazni in zadnjič, trajanje prepovedi. Namreč, to so bila vsa tista določila, ki so nas peljala do tiste točke, da smo lažje lahko pripravili ta komplet zakonodaje.

Pregledali smo kompletno volilno zakonodajo držav v EU. Lahko rečemo, da tam, kjer je daljša tradicija demokracije, teh posegov v pasivno volilno pravico ne potrebujejo; tam, kjer je krajša ali pa je bila zelo restriktivna, pa so seveda temu primerno tudi posegli v skladu s temi načeli, ki sem jih podal, tudi v drugih državah.

Tisto, kar je za nas pomembno, je seveda to, da je predvsem v zakonu bilo zelo jasno določeno: prvič, da mora biti krivda pravnomočno dokazana in da seveda tudi ni trajna. Zato s tem ta poseg v pasivno volilno pravico mora biti zelo jasno definiran znotraj zakona, zato da se kasneje tega ne bi zlorabljalo. Predvsem pa je bil problem, da zelo poenostavljeno povem, če smo, recimo, pri poslancih lahko ugotovili, da imamo urejeno vprašanje, kako je v primeru, kadar si pravnomočno obsojen med prestajanjem mandata – seveda to ni bilo jasno, preden oziroma ko je bil nekdo že obsojen, pa je šel na volitve. In tukaj govorimo in na kar nas je opozorilo Ustavno sodišče, da je to vprašanje treba urediti. S tem smo se dogovorili in to tudi v tem volilnem paketu zelo jasno definirali, to pa je, da smo za vse funkcionarje na vseh ravneh postavili popolnoma enaka določila. Se pravi, če so bila prej različna, je temu primerno seveda v tej zakonodaji bilo to postavljeno vsem enako.

Nekateri bodo razlagali danes, da je ta zakon bil predvsem namenjen in izključno posameznemu primeru – to, kar radi povedo –, in bomo slišali, da je seveda ta paket bil narejen zaradi gospoda Janeza Janše. Naj kategorično zavrnem seveda te očitke. Še posebej, ker se govori o paketu Musculo. Prvič, takšne omejitve se je pripravljalo že mnogo let pred tem, ko je bil dotični pravnomočno obsojen. Drugič, tisto, kar je pomembno, je, da v paketu Musculo je bil seveda predlog, ki preprosto ni zdržal, to pa je, da bi bil lahko že funkcionar izločen, če bi bila samo pravnomočna obtožnica. Se pravi, niti ne

pravnomočno obsojen, česar seveda v tem zakonu ni. V tem zakonu govorimo o pravnomočni obsodbi. In ne nazadnje, kar je še bolj pomembno, zakon se je vložil v postopek takrat, ko je bil Musculo narejen, ko gospod Janez Janša sploh ni imel še končne odločitve na sodišču. Zato seveda ni to primer, je pa dejstvo, da smo imeli v parlamentu že pred tem tudi določene dileme in pa ne nazadnje tudi primere. Spomnite se primera Kangler, spomnite se primera Prijatelj; skratka, to so bili vsi primeri, ko pravzaprav so se odpirale teme, ali je treba to zakonodajo temu primerno urediti, zato da bo imela svojo podlago. Naj spomnim, v mandatu Pahorjeve vlade je prenehal mandat poslancu SNS Srečku Prijatelju in takrat brez velikega pompa se je cela zgodba odvila. Šele kasneje smo v resnici imeli primer, kjer je pravzaprav cela zadeva eskalirala in smo imeli v državi vsi odprte dileme. Zadeve so se izkazale legitimno na Ustavnem sodišču, da niso urejene, in zato je temu primerno sledil tudi paket, ki je ne nazadnje urejal to vprašanje.

Naj zavrnem še nekatere očitke, zelo na kratko, češ da Državni svet tega ni podpiral, in zato seveda nima podlage, da v Državnem zboru o tem odločamo oziroma to celo sprejmemo. Veste, Državni svet je šel celo tako daleč, da je sprejemal odločitve v tej smeri, ko je rekel, da poslanci ne smete odločati o tem, kako bo Zakon o Državnem svetu. Spet ista dilema: kdo pa naj odloča, če ne Državni zbor, in obratno; jasno so dali vedeti, o kom in kdaj in na kakšen primeren način se lahko odloča. To se pravi, ne smemo pa mi odločati sami o sebi kot poslanci. To so nam pa dali jasno sporočilo in so nam zavrnil, dopustili pa so, da lahko, recimo, urejamo stvar za Vlado in podobne.

Na koncu, ob zaključku naj povem naslednje, to, kar se mi zdi meni osebno svojevrsten dokaz, kako pravzaprav so nekaterim maske padle do konca. Namreč, ko smo obravnavali paket volilne zakonodaje, smo videli različne politične manevre, kako se skrivati in kako v bistvu na nek način en čas podpirati, potem pa zadnji trenutek odmakniti svojo podporo. Nekateri soprodlagatelji so tik pred zdajci odtegnili podporo celotnemu svežnju, tudi izvršitvi odločb Ustavnega sodišča, in storili vse, da paket na matičnem delovnem telesu ni dobil zadostne podpore oziroma ni dobil potrebnega 13. glasu, da bi nadaljeval svojo pot na današnji plenarni seji. Zato bi se rad na temu mestu zahvalil nepovezani poslanki in članici Zaveznitva dr. Mirjam Bon Klanjšček za njen pogum in podporo, ker je želela to narediti, pa ji je njen vodja poslanske skupine to onemogočil in ga danes seveda temu primerno niti ni na seji, da bi spremljal celoten postopek. Je pa, lahko rečem, na tem mestu bila na nek način onemogočena, kajti sama je dala podpis in podporo in želela je podpreti ta paket za ceno, da gre lahko stvar naprej na sejo Državnega zbora.

S tem je seveda tudi celotna zadeva padla in vsi ostali, ki so sodelovali takrat, pa seveda niso imeli niti posluha za to, da bi podprli takšen predlog. Obžalujem, na koncu, da Državni zbor v drugem poskusu tokrat s popolnoma drugačnimi in ustavno skladnimi rešitvami ni zmogel politične volje za dvig politične kulture v naši državi. Lahko pa rečem, da bom čakal glede na skupni dogovor, ki smo ga imeli, to pa je, da pripravimo zakonodajo do te mere, da poskušamo pripeljati vsaj tiste ustavne zahteve, ki jih Ustavno sodišče s svojimi odločbami pričakuje in so na žalost že vsi roki zamujeni. In seveda, da naredimo svojevrsten popravi izpit, da vsaj ta del popravkov vnesemo v tako imenovani Zakon o volitvah v Državni zbor in s tem omogočimo zakonitost samih volitev.

Zraven tega pa še naj rečem, žal, z veseljem bom čakal na naslednje volitve in poslušal razlage in obrazložitve političnih strank, ki tega paketa niso podprle, kakšne obrazložitve bodo dale, ko jih bodo volivci in volivke spraševali, zakaj pri nas poslanec, župan ali kdorkoli, katerikoli drugi funkcionar, ki je ali pa bo pravnomočno obsojen, bo lahko še naprej opravljal svojo funkcijo oziroma šel na volitve in normalo kandidiral, kot da v tej državi ni popolnoma nič narobe.

Skratka, to je nekaj, česar jaz ne razumem, mogoče pa razumete vi boljše. Hvala.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima Poslanska skupina Slovenske demokratske stranke, zanjo dr. Vinko Gorenak.

DR. VINKO GORENAK (PS SDS): Hvala lepa.

Škoda, da gospod Möderndorfer odhaja. Pa vseeno, saj bo verjetno pogledal posnetek ali pa bo kaj prebral. Rekel je namreč, da to ni ad personam zadeva, da to ni uperjeno proti Janezu Janši. Zakaj pa potem tisto določilo v Zakonu o poslancih, kjer je določeno, tak namen ste imeli, določiti čas, v katerem mora nadomestni poslanec prevzeti mandat? Le zakaj? To je slučajno gospodu Möderndorferju padlo na pamet že verjetno tri leta prej. Ampak kakorkoli, pojdemo k bistvu.

Glejte, komplet zakonodaje, ki je padel tako rekoč na odboru – mi imamo tako ali tako poslovnik malo smešen; zdajle razpravljamo o zakonu, ki ga ni. Nimamo več tega paketa zakonov, padel je na matičnem delovnem telesu oziroma dveh matičnih delovnih telesih in zdaj mi o tem razpravljamo. Malo smo smešni. To bi lahko bilo končano tudi na matičnem delovnem telesu in se ne bi v tej dvorani več pogovarjali o tem – o nečem, česar ni več. Da smo si pa popolnoma na jasnem, vprašanja, ki so bila urejena v teh zakonih, smo mi začeli leta 1996. Takrat, ko je bil vzpostavljen, vsaj formalno po Ustavnem sodišču, večinski volilni sistem, ki ga je kasneje ta državni zbor v tistem sklicu po letu 2000 seveda zavrnil in je spremenil ustavo. Tam smo mi nastavili vse potrebno, da bi prišli do

nekega normalnega sistema v tej državi. Mi tako ali tako nimamo normalnega sistema v tej državi, če lahko, ne vem, ima občina Litija recimo tri poslance, pa jim nisem nič fovš, tak sistem je, potem imamo pa neko regijo, recimo Prekmurje, kjer nimamo niti enega poslanca. Ne mislim v tem mandatu, vem, da je v tem mandatu, ampak v enem prejšnjih mandatov pa je tako tudi bilo.

Glejte, pri taki volilni zakonodaji je nekaj hudo narobe. Mi potrebujemo – in pa seveda potem tudi to, da imaš poslanca s 301 glasom pa poslanca z 9 tisoč glasovi. Na enih od prejšnjih volitev je gospod Pahor dobil 9 tisoč glasov ali 8 tisoč 900, nekaj takega, Katarina Kresal pa 301 glas. No, in je potem najpomembnejša v tej državi ona seveda. Sistem bi morali torej začeti pri večinskem volilnem sistemu, zato da v tej dvorani ne bo nikogar, ki bo imel manj kot 50 odstotkov glasov. Vsak od poslancev v Državnem zboru in vsak volilni okraj bi posledično imela enega poslanca in tisti bi imel 50-odstotno podporo ljudi iz tistega okolja. To je verjetno nek normalen in pravičen sistem, ki bi ga morali imeti. Seveda pa sodi noter vse ostalo tudi. Ne misliti, da smo mi bili proti temu paketu zakonov zaradi določil, ki so tam notri o 6-mesečni zaporni kazni in posledicah, ki iz tega izhajajo. Saj to ni osnovni problem te države. In tudi za nas ni sporno in problematično, ampak za nas je sporno in problematično to, da se najde pač skupina poslancev, običajno tistih, ki imajo najmanj podpore, se spravi in nekaj naredi, nek izdelek, ki je šalabajzerski, proti kateremu so vsi, od Državnega sveta, Zakonodajno-pravne službe, pravnih združenj in ne vem kaj vse. Saj, kdo pa je bil za ta paket zakonov, razen tistih, ki ste glasovali na odborih za? Kdo je bil še za?

Na odborih, vsaj na Odboru za notranjo politiko, smo potem – kaj merili na koncu? Imeli smo neustavno večino. Mi smo imeli 100-odstotno večino proti zakonu. Predsednik je glasoval drugače, okej. Imeli smo torej ustavno večino in še večjo večino od ustavne večine proti zakonu. Problem je torej v tem, da se je nekdo spravil in je cel ta sistem nastavljal tako, da je všečno njemu za trenutne potrebe. Malo je še pogledal, kaj je še ostalo odprtega na Ustavnem sodišču, in to je to. Mi moramo proti tudi do teh rešitev, ki so sedaj notri, tudi do takih rešitev. Tudi do teh. Ampak mi moramo pa postaviti hišo od temeljev do strehe. Gospod Möderndorfer se je pa sedaj spravil popravljati, bomo rekli, pol ali pa četrt strehe hiše, temeljev pa ni. Saj se ne spleča investirati v novo opeko, če pa nimaš temeljev, ker bo to skupaj padlo!

Torej, podprli bomo tudi z naše strani vse tisto, ko bo pripravljeno na način, kot sem začel; od večinskega volilnega sistema in naprej. Ne nazadnje v ta paket zakonodaje sodi tudi člen, da nekdanji sodelavci Službe državne varnosti ne morejo kandidirati. Tudi to sodi v ta paket. Ko bo zadeva zastavljena tako, bo imela podporo tudi z naše strani. Hvala lepa.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima Poslanska skupina Demokratične stranke upokojencev Slovenije, zanjo gospod Peter Vilfan.

PETER VILFAN (PS DeSUS): Spoštovani predsednik. Še enkrat lep pozdrav vsem prisotnim!

Danes torej obravnavamo oziroma niti ne obravnavamo več, ampak govorimo o poslanskem paketu volilne zakonodaje, ki se je temeljito usklajeval kar leto in pol in podprla ga je tudi Vlada. Bistvo predlogov zakonov je, da javnih funkcij tako ne bi mogli opravljati pravnomočno obsojeni na nepogojno kazen zapora, daljšo od pol leta. Enaki pogoji se določajo na vseh ravneh, od predsednika Vlade pa do občinskega svetnika. Preprosto povedano, s predlogi zakonov bi preprečili možnost kandidiranja tistim osebam, ki so se pregrešile zoper temeljne vrednote v družbi in bile za to tudi pravnomočno obsojene, prav tako pa bi jim mandat tudi prenehal.

V Poslanski skupini Desus smo prepričani, da je premalo, če o etiki in morali le govorimo, pač pa moramo etiko in moralo tudi udejanjiti, to je pa več kot očitno mogoče le z uzakonitvijo jasnih kriterijev. Zato smo si vseskozi prizadevali, da se za opravljanje najvišjih funkcij v državi jasno določijo kriteriji, kdo in pod kakšnimi pogoji jih lahko opravljajo, a žal ta vprašanja še naprej ostajajo odprta. Medtem ko kolegi z desne mislijo drugače; iz njihovih ust je pogosto slišati, da je Slovenija mafijska dežela. Če s tem mislijo na delovanje mafijskih združenj, imajo deloma prav, a to je kakor drugje po svetu delo za policijo in pravosodje. Tisto, kar nas razlikuje od drugih demokratičnih držav, je to, da pri nas kriminalci lahko kandidirajo za poslance in druge visoke državne funkcije in so celo lahko izvoljeni in imenovani. Največ zaslug za to imajo poslanci SDS in NSi, ki so vehementno zavračali vsako misel, da bi s popravki volilnih zakonov preprečili, da bi v poslanskih klopih sedeli ljudje, ki so bili obsojeni na več kot pol leta zaporne kazni. Seveda ne rečem, da med nami sedijo obsojeni kriminalci, a že sama misel, da je to mogoče, ni ravno prijetna. Tudi, če pustimo ob strani moralne in etične norme, kaj je prav in kaj ni prav, za veliko večino ljudi vendarle velja kmečka pamet, ki narekuje, da zapornik preprosto ne more opravljati poslanskega dela. Naš parlament očitno ne sledi tej večini. Sprva je sicer kazalo, da ima predlog zagotovljeno dvotretjinsko večino, toda v odločilnem trenutku je žal ni bilo. Ni pa je bilo ne zaradi SDS, pri katerih smo tako ves čas vedeli, kako in zakaj bodo tako glasovali, ne zaradi NSi, pri katerih mi sicer ni čisto jasno, zakaj nasprotujejo temu predlogu, temveč izključno zaradi ravnarja tako imenovane nepovezane poslanske skupine oziroma njihovega vodje. Dve članici te skupini sta namreč sopodpisnici paketnega predloga volilne zakonodaje, vodja poslanske skupine, ki

je na odboru sodeloval kot menjava za kolega Laja, pa kljub dani besedi enkrat na glasovanju ni bil prisoten – nekdo je celo hudomušno dejal, da morda kje predava o kriminalu –, po nekajdnevni preložitvi pa se je na glasovanju vzdržal. Torej, kljub sopodpisništvu polovice poslanke skupine in deklariranemu boju zoper kriminal, klientelizem, korupcijo in zavzemanju za moralno in etično držo v politiki ni pripravljen podpreti zakonov, ki to zagotavljajo. Pa naj razume, kdor more in hoče.

Naj zaključim, kot sem poudaril že v prvi obravnavi predlogov zakonov, biti poslanec ni hobi, je plačana služba in je še kako odgovorna funkcija. Vsi skupaj se moramo zavedati, da smo predstavniki ljudstva v državnih poslih in moramo svojo funkcijo opravljati z vso resnostjo in odgovornostjo. Pa jo iz zaporniških klopi res lahko? Oboje, sedeti v zaporu in hkrati biti v službi pač ni mogoče.

Kot že rečeno, v Poslanski skupini Desus si bomo še naprej prizadevali, da se ta vprašanja dokončno tudi pravno uredijo. Hvala lepa.

PRESEDENIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima Poslanska skupina ... / oglašanje iz dvorane/

Postopkovno gospa Anja Bah Žibert.

ANJA BAH ŽIBERT (PS SDS): Hvala lepa.

Saj ne želim biti odvetnik nikogar tukaj noter, ampak ravno zato, ker tistih, o katerih je tekla beseda, ni v tej dvorani. Dejstvo je, da so bila pred nami stališča poslanskih skupin, ne pa obračunavanje s posameznim poslancem. Mislim, da je to nekorektno, ker je šlo točno za poimenovanje, in na tak način gotovo ne moremo tukaj podajati stališč poslanskih skupin. Stališče poslanske skupine gre o paketu zakonov, če pa se želimo pogovarjati o kriminalu in vsem ostalem in o nekem delu zakona, potem pa se lahko. Absolutno smo mi, predsedujoči, za, tudi o tem, kadar je v primeru kriminala v igri alkohol. Hvala lepa.

PRESEDENIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima Poslanska skupina Socialnih demokratov, zanjo gospa Marija Bačič.

MARIJA BAČIČ (PS SD): Spoštovani gospod predsednik, hvala lepa za besedo. Kolegice in kolegi!

Socialni demokrati, kot sopodpisniki tega zakonskega paketa, ki ureja pravico voliti, torej aktivna volilna pravica, in pravico biti voljen, pasivna volilna pravica, smo po izglasovanem sklepu 17. 6. 2015 o primernosti zakonodaje za nadaljnjo obravnavo upali, da bomo v nadaljevanju besedilo ustrezno popravili, izboljšali in sprejeli. V tem mandatu je bilo v obdobju od junija 2015 do danes vložene kar nekaj napora in truda, da se besedilo ustrezno popravi do točke sprejemljivosti, s katero bi zagotovili zahtevno podporo za sprejetje zakonodaje. Žal nam ni uspelo. Izplen je tako

tudi v drugo v tem mandatu ničen. Neuspeh ureditve tega vprašanja, urejanje pravice volite in pravice biti voljen, je bil deležen že kakšen predhoden sestav Državnega zbora. S to materijo so se ukvarjali naši predhodniki in si, prav tako kot mi danes, zastavljali mnoga vprašanja, na katera si je po eni strani zelo lahko in enostavno odgovoriti, kdo ne more in ne sme biti kandidat za določeno funkcijo ali opravljati te določene funkcije. Po drugi strani pa ugotavljamo, da ne gre le za zahtevno ustavno in formalnopravno zadevo, ampak tudi za pomembno politično vprašanje.

Dovolite mi, da na tej točki le spomnim še na leto 2013. Na pristojnih delovnih telesih Državnega zbora je bil sprejet sklep, povzemam, v katerem so Vladi in pristojnemu ministrstvu predlagali, da v okviru zakonodaje pripravijo enotno in sistematično ustavno skladno ureditev kandidiranja in prenehanja mandata funkcionarjev. Ocenjeno je namreč bilo, da imajo v izvršni veji oblasti dovolj strokovne podpore za pripravo poglobljenih zakonskih predlogov. Žal do tega ni prišlo. Zato so in smo k temu zahtevnemu projektu ponovno pristopili poslanci sami – kot sem rekla, neuspešno; in to kljub temu da je bilo zaznati neko širšo oceno, da je to vprašanje treba urediti v zakonodaji. Dosedanje izkušnje glede sprejemanja teh paketov zakonodaje, ne glede na to, kako smo jih poimenovali, od Mister Musculo do volilne zakonodaje, kažejo, da že sam pristop k urejanju tako pomembnega vprašanja ni bil ustrezen.

S predpostavko, da je ureditev tega vprašanja naš skupni cilj, se moramo vprašati, kaj bi bilo treba še storiti. Socialni demokrati menimo, da je sedaj osnova za pripravo novih predlogov zakonodaje ustrezna. Treba jo je nadgraditi, jo predhodno uskladiti s parlamentarnimi strankami in potem brez fige v žepu dogovorjeno tudi podpreti. Še posebej zato, ker za dva zakona iz tega paketa potrebujemo dvotretjinsko večino glasov vseh poslank in poslancev. Socialni demokrati se zavzemamo za enotno, sistematično in ustavno skladno ureditev pogojev za kandidiranje in prenehanje mandatov funkcionarjev, ki so zajeti v tem paketu. To je od predsednika republike, poslanca, svetnika, državnega, občinskega, do župana.

Zato smo Socialni demokrati zavzeli stališče, da ne bomo podprli novele Zakona o lokalni samoupravi, čeprav gre za nek drug institut, institut odpoklica župana. Očitno bomo odločitev o tem, kdo bo kandidat in ali bo ta izvoljen, prepustili političnim strankam, listam in na koncu volilnemu telesu. Hvala lepa.

PRESEDENIK DR. MILAN BRGLEZ: Končali smo predstavitev stališč poslanskih skupin.

V skladu z razlago Komisije za poslovnik z dne 9. decembra 2009 Državni zbor ugotavlja, da je zakonodajni postopek o Predlogu zakona o spremembah in dopolnitvah

Zakona o volitvah v Državni zbor, Predlogu zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o poslancih, Predlogu zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o Državnem svetu, Predlogu zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o volitvah predsednika republike, Predlogu zakona o spremembi in dopolnitvi Zakona o Vladi Republike Slovenije in Predlogu zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o lokalnih volitvah končan.

S tem zaključujem 7., 8., 9., 10., 11. in 12. točko dnevnega reda.

Prehajamo na **14. TOČKO DNEVNEGA REDA, TO JE NA DRUGO OBRAVNAVO PREDLOGA ZAKONA O SPREMENBAH IN DOPOLNITVAH ZAKONA O VARNOSTI V ŽELEZNIŠKEM PROMETU, REDNI POSTOPEK.**

Predlog zakona je v obravnavo Državnemu zboru predložila Vlada. Za dopolnilno obrazložitev predloga zakona dajem besedo predstavniku Vlade, državnemu sekretarju na Ministrstvu za infrastrukturo mag. Klemnu Potisku.

MAG. KLEMEN POTISK: Spoštovani!

Ministrstvo za infrastrukturo je pripravilo predlog sprememb Zakona o varnosti v železniškem prometu. Glavni razlog predlaganih sprememb je sprejetje dveh direktiv, Direktive komisije 2014/106 in Direktive komisije 2016/882. Nanašata se na spremembo tehničnih prilog obstoječih direktiv, Direktive 2008/57 o interoperabilnosti in Direktive 2007/59 o strojevodjih. Spremenjena Priloga 5 Direktive o interoperabilnosti se nanaša na vsebino Evropske skupnosti o verifikaciji podsistemov, izboljššan je tudi postopek v zvezi z izjavo o verifikaciji v primeru sprememb obstoječih podsistemov. Spremenjena Priloga 6 Direktive o interoperabilnosti se nanaša na enak postopek, ki pojasnjuje način verifikacije sprememb obstoječih podsistemov. Izjava Evropske skupnosti o verifikaciji podsistema je izjava prosilca, s katero izjavlja, da zadevni podsistem, ki je bil predmet ustreznih postopkov preverjanja oziroma verifikacije, izpolnjuje zahteve iz zakonodaje Unije, vključno z vsemi s tem povezanimi nacionalnimi predpisi. Nova izjava o verifikaciji se razlikuje predvsem v tem, da je dodana obveznost, da se izvede verifikacija podsistema tudi v primeru njegove spremembe, dodana pa je tudi možnost dodatnih verifikacij. Obe prilogi tudi določata, da mora biti vsa dokumentacija, povezana z verifikacijo sistema ali podsistema, v jeziku prosilca oziroma proizvajalca ali pa v jeziku, ki ga slednji sprejema. To pomeni, da so dokumenti v kateremkoli jeziku držav članic Evropske skupnosti.

Direktiva komisije 2016/882 spreminja Prilogo 6 k Direktivi 2007/59 o izdaji spričeval strojevodjem, ki upravljajo lokomotive in vlake na železniškem omrežju Evropske unije. S to

spremembo se poenostavlja preverjanje jezikovnega znanja. Po novem je zahtevana stopnja znanja stopnje B1 skupnega evropskega referenčnega okvira za jezike. Za popoln prenos direktive je treba spremeniti tudi Pravilnik o strokovni usposobljenosti izvršilnih železniških delavcev.

Predlog zakona zajema tudi prenos nalog z Ministrstva za infrastrukturo na Javno agencijo za železniški promet v zvezi z izvajanjem tehničnih specifikacij interoperabilnosti.

Glede na navedeno predlagamo, da Državni zbor Republike Slovenije sprejme zakon s predlagano vsebino. Najlepša hvala.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Predlog zakona je obravnaval Odbor za infrastrukturo, okolje in prostor kot matično delovno telo.

Za predstavitev poročila odbora dajem besedo predsedniku odbora gospodu Igorju Zorčiču.

IGOR ZORČIČ (PS SMC): Spoštovani predsednik, hvala za besedo. Spoštovani gospod državni sekretar, kolegice, kolegi!

Odbor za infrastrukturo, okolje in prostor je na 24. seji dne 29. 11. 2016 kot matično delovno telo obravnaval Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o varnosti v železniškem prometu, ki ga je Državnemu zboru v obravnavo po rednem postopku predložila Vlada.

V dopolnilni obrazložitvi sta predstavnik Ministrstva za infrastrukturo poudarila, da je glavni razlog za predlagano spremembo Zakona o varnosti v železniškem prometu implementacija dveh direktiv Komisije, in sicer 2014/106/EU in 2016/882, ki se nanašata na spremembo tehničnih prilog obstoječih direktiv o interoperabilnosti in o strojevodjih. V skladu s prvo se spreminja Priloga 5 Direktive o interoperabilnosti in se nanaša na vsebino ES izjave o verifikaciji podsistemov, izboljššan je tudi postopek v zvezi z izjavo o verifikaciji v primeru sprememb obstoječih podsistemov. Spremenjena Priloga 6 Direktive o interoperabilnosti pa se nanaša na enak postopek, ki pojasnjuje način verifikacije sprememb obstoječih podsistemov.

Druga direktiva pa spreminja Prilogo 6 k Direktivi 2007/59/ES o izdaji spričeval strojevodjem, ki upravljajo lokomotive in vlake na železniškem omrežju EU. Pojasnjeno je bilo tudi na seji, da predlog zakona zajema tudi prenos nalog z Ministrstva za infrastrukturo na Javno agencijo za železniški promet v zvezi z izvajanjem tehničnih specifikacij interoperabilnosti.

Predstavnica Zakonodajno-pravne službe je poudarila, da je Zakonodajno-pravna služba predlog zakona proučila z vidika njegove skladnosti z Ustavo Republike Slovenije, pravnim sistemom in z zakonodajno-tehničnega vidika in k njemu podala določene pripombe, ki pa so v celoti upoštevane v amandmajih koalicijskih poslanskih skupin. Predsednik

Komisije Državnega sveta za lokalno samoupravo in regionalni razvoj je pojasnil in poudaril, da komisija predlog zakona podpira in nanj nima vsebinskih pripomb.

V razpravi je bilo predstavnikom predlagatelja postavljeno nekaj vprašanj, nekaj v zvezi z zamudo pri implementaciji obeh direktiv oziroma ali je mogoče pričakovati konkretne sankcije. S strani predstavnikov predlagatelja je bilo pojasnjeno, da je pristojno ministrstvo glede postopka implementacije obeh direktiv v stalnem kontaktu z Evropsko komisijo in jo obvešča o posameznih fazah sprejemanja tega predloga zakona, zato se kaj posebej v zvezi s sankcijami ne pričakuje.

Po razpravi je odbor sprejel amandmaje Poslanskih skupin Desus in SD k štirim členom ter za novi 6.a člen, v nadaljevanju pa v skladu s 128. členom Poslovnika Državnega zbora glasoval še o vseh členih predloga zakona skupaj in jih sprejel.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Sledi predstavitev stališč poslanskih skupin. Besedo ima Poslanska skupina Nove Slovenije – krščanskih demokratov, zanjo gospod Jožef Horvat.

JOŽEF HORVAT (PS NSi): Hvala lepa, spoštovani gospod predsednik. Spoštovani državni sekretar, kolegice in kolegi!

Slovenija s prenosom direktiv v naš pravni red spet zamuja, tako kot zamuja z izgradnjo drugega tira in s posodabljanjem celotne železniške infrastrukture. Dolgotrajni postopki implementacij, ki jih določa naša zakonodaja, verjetno niso edini razlog, da pri tem vedno kasnimo. Ker gre le za spremembe prilog k direktivam, je pristojno ministrstvo šele zdaj začelo razmišljati, da bi vendarle preučilo možnost, da bi manj zahtevne oziroma tehnične zahteve iz direktiv v slovenski pravni red prenesli s podzakonskimi akti. S tem bi se čas uveljavitve teh sprememb bistveno skrajšal. V Novi Sloveniji se zavedamo, da je določitev odgovornih subjektov na področju izvajanja tehničnih specifikacij interoperabilnosti pomembna. Prav tako koordinacija med vodenjem investicij v javno železniško infrastrukturo, med upravljavcem in prevoznikom, ki jo prevzema varnostni organ. Ta bo izvajal tudi naloge nacionalne kontaktne točke. Nižanje jezikovnih zahtev za strojevodje na stopnjo B1 skupnega evropskega referenčnega okvira za jezike v primerih, ki strojevodje samo dosežejo mejno postajo v sosednje države članice EU, pa pušča odprto dilemo. Tudi če je komunikacija med strojevodji in osebjem upravljavca železniške infrastrukture ustrezno zagotovljena, ne poznamo odgovora, kaj to pomeni v primeru poslabšanih ali izrednih razmer. Lahko nižanje jezikovnih standardov vpliva na varnost železniškega prometa?

Naloge, ki se nanašajo na izvajanje tehničnih specifikacij interoperabilnosti, se z

Ministrstva za infrastrukturo prenašajo na javno agencijo za železniški promet. Po našem mnenju je to sicer dobro, vendar sama agencija opozarja na nujno čimprejšnjo celovito preново zakona. V Novi Sloveniji smo na to nujnost opozarjali pri vsaki noveli Zakona o varnosti o železniškem prometu, saj smo vselej sprejemali le ad hoc rešitve in s tem reševali državo pred sankcijami Evropske komisije. Predlagamo, da Vlada zakon pripravi čim prej. Gre za zagotovitev varnega in urejenega železniškega prometa, odgovornosti in pristojnosti udeležencev pri zagotavljanju varnosti železniškega prometa, razvoj skupnih varnostnih ciljev in skupnih varnostnih metod ter za skupna načela pri upravljanju, vodenju in nadzoru varnosti železniškega prometa. Kot zagotavlja Vlada, je na pristojnem ministrstvu že ustanovljena delovna skupina, ki pripravlja preново veljavnega zakona. Ta bo moral predstavljati nacionalni varnostni predpis, ki bo usklajen z evropsko zakonodajo.

V Novi Sloveniji bomo predlog današnje novele podprli, ker se zavedamo nalog naše države na tem področju in ker ne želimo, da bi bila še večja zamuda razlog za izrek sankcij. Vendar smo zaskrbljeni, ker se Vlada tako počasi odziva in dela premajhne korake. Zlasti lovi roke za prenose direktiv v naš pravni red. Dogaja pa se nam, da elektrificirane železniške proge ne dobivajo dovolj električne energije, hitrost vlakov pa je enaka, morda ponekod celo manjša kot hitrost vlakov iz časov Marije Terezije.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima Poslanska skupina Stranke modernega centra, zanjo gospod Marjan Dolinšek.

MARJAN DOLINŠEK (PS SMC): Hvala, gospod predsednik. Spoštovani državni sekretar, spoštovani kolegice poslanke in kolegi poslanci!

S predlogom novele Zakona o varnosti v železniškem prometu prenašamo v naš pravni red spremembe dveh evropskih direktiv, in sicer Direktivo o interoperabilnosti in Direktivo o strojevodjih, ki se nanaša na izdajo spričeval strojevodjem, ki upravljajo lokomotive in vlake na železniškem omrežju Skupnosti. Tako ne govorimo o dejanskem prenosu novih vsebin v našo zakonodajo, saj gre zgolj za manjše spremembe prilog in sklicev omenjenih direktiv v že uveljavljen pravni red. Te spremembe se nanašajo predvsem na natančnejšo opredelitev področja uporabe in vsebine izjave o verifikaciji podsistemov ter namene postopka verifikacije podsistemov. Dodatno se ureja področje jezikovnega preverjanja, tako da se zmanjšuje zahteve po jezikovni stopnji B1 v zelo posebnih primerih, v katerih strojevodja samo dosežejo mejno postajo sosednje države članice EU, pod pogojem, da je ustrezno urejena komunikacija med zadevnimi strojevodji in osebjem upravljavca železniške infrastrukture v rutinskih, poslabšanih ali izrednih razmerah v izogib

negativnim učinkom na varnost v železniškem prometu. Natančno se določa subjekte in njihove odgovornosti na področju izvajanja tehničnih specifikacij interoperabilnosti, pri čemer bo aktivnosti organa za vodenje investicij v javni železniški infrastrukturi upravljavca in prevoznikov koordiniral varnostni organ, ki bo izvajal tudi naloge nacionalne kontaktne točke.

S predlagano spremembo zakona se tudi predlaga, da strategijo izvaja TSI, odprta vprašanja, posebne primere ter odstopanja od TSI – tehnične specifikacije za interoperabilnost – pripravijo organ za vodenje investicij v javno železniško infrastrukturo, upravljavec in prevozniki, vsak za svoje področje dela, varnostni organ pa koordinira aktivnosti ter pripravi usklajen predlog v skladu s predpisom Evropske unije ter ga posreduje ministrstvu.

Predlaga se tudi, da naloge nacionalne kontaktne točke za telematske aplikacije za tovorni in potniški promet izvaja varnostni organ. Določitev navedenih nalog je nujna za zagotovitev učinkovitega izvajanja posamezne tehnične specifikacije za interoperabilnost v Republiki Sloveniji in je skladna z nalogami, ki jih tudi subjekti opravljajo v okviru železniškega sistema, skladno z veljavno zakonodajo – to pomeni Zakon o varnosti v železniškem prometu in Zakon o železniškem prometu in predpisi, izdanimi na njuni podlagi.

V Poslanski skupini Stranke modernega centra bomo predlog teh sprememb Zakona o varnosti v železniškem prometu podprli. Hvala.

PRESEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima Poslanska skupina Slovenske demokratske stranke, zanjo gospod Danijel Krivec.

DANIJEL KRIVEC (PS SDS): Hvala za besedo, spoštovani predsednik. Lep pozdrav predstavnikom ministrstva, lep pozdrav tudi vsem v Državnem zboru!

Pred nami je Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o varnosti v železniškem prometu. Predlog zakona je Državnemu zboru v obravnavo po rednem postopku posredovala Vlada. S to spremembo in dopolnitvijo Zakona o varnosti železniškega prometa prenašamo v naš pravni red spremembi dveh evropskih direktiv. Poleg tega predlog zakona ureja v manjšem delu še prenos nalog z Ministrstva za infrastrukturo na Agencijo za železniški promet.

Obe direktivi se nanašata na spremembo tehničnih prilog obstoječih direktiv; Direktive 2008/57 Evropske skupnosti in Direktive o interoperabilnosti in Direktive 2016/882 Evropske unije o strojevodjih. Spremenjena 5. priloga Direktive o interoperabilnosti se nanaša na vsebino verifikacij v podsistemu. Izboljšan je tudi postopek v zvezi z izjavo verifikacij v primeru spremembe obstoječih podsistemov. Spremenjena Priloga 6 Direktive o

interoperabilnosti pa se nanaša na enak postopek, ki pojasnjuje način verifikacije s spremembo obstoječih podsistemov. Izjava Evropske skupnosti o verifikaciji podsistema je izjava prosilca, s katero izjavlja, da zadevni podsistem, ki je predmet ustreznih postopkov preverjanja oziroma verifikacije, izpolnjuje zahteve iz ustrezne zakonodaje Unije, vključno z vsemi ustreznimi nacionalnimi predpisi. Nova izjava o verifikaciji se razlikuje predvsem v tem, da je dodana obveznost, da se izvede verifikacija podsistema tudi v primeru njegove spremembe, dodana pa je tudi možnost dodatnih verifikacij.

Obe prilogi tudi določata, da mora biti vsa dokumentacija, povezana z verifikacijo sistema ali podsistema, v jeziku prosilca oziroma proizvajalca ali pa v jeziku, ki ga slednji sprejema. To pomeni, da so dokumenti v kateremkoli jeziku držav članic Evropske unije ali v jeziku, o katerem se prosilec dogovori z verifikacijskim organom.

Direktiva komisije 2016/882 spreminja Prilogo 6 k Direktivi 2007/59 Evropske skupnosti o izdaji spričeval strojevodjem, ki upravljajo lokomotive in vlake na železniškem omrežju Evropske unije.

Sprememba Priloge 6 se nanaša na preverjanje jezikovnega znanja, ki je poenostavljen. Po novem je zahtevana stopnja znanja stopnja B1 skupnega evropskega referenčnega okvira za jezike. Za popoln prenos direktive je treba spremeniti tudi Pravilnik o strokovni usposobljenosti izvršilnih železniških delavcev, katerega osnutek je tudi priloga h gradivu.

Predlog zakona zajema tudi prenos nalog z Ministrstva za infrastrukturo na Agencijo za železniški promet v zvezi z izvajanjem tehničnih specifikacij interoperabilnosti, tako imenovanih TSI. Navedeni zakon je Komisija Državnega sveta za lokalno samoupravo in regionalni razvoj podprla in nanj ni imela pripomb.

Ker gre predvsem za tehnični zakon in za prenos direktiv, v Poslanski skupini SDS zakonu ne bomo nasprotovali.

PRESEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima Poslanska skupina Desus, zanjo gospa Marjana Kotnik Poropat.

MARJANA KOTNIK POROPAT (PS DeSUS): Hvala za besedo, spoštovani predsednik. Spoštovane poslanke, spoštovani poslanci, spoštovani državni sekretar! Vsem lep pozdrav!

S to spremembo in dopolnitvijo Zakona o varnosti v železniškem prometu se prenašata v naš pravni red dve direktivi Evropske unije, in sicer Direktiva Komisije EU 2014/106 in Direktiva 2016/882, ki se nanašata na spremembo tehničnih prilog direktiv o interoperabilnosti in o strojevodjih.

Ena od direktiv tako spreminja vsebino izjave o verifikaciji podsistemov, ki je v bistvu

izjava prosilca, s katero izjavlja, da nek podsistem, ki ga želi verificirati, izpolnjuje zahteve iz evropske zakonodaje ter tudi nacionalnih predpisov. Obenem se določa tudi jezik, ki se mora uporabljati v dokumentaciji verifikacije. To je lahko katerikoli jezik držav članic Evropske unije.

Druga direktiva pa se nanaša na izdajo spričeval strojevodjem, ki opravljajo lokomotive in vlake na železniškem omrežju Evropske unije, in preverjanje jezikovnega znanja, ki je poenostavljeno. Po novem je zahtevano znanje na stopnji B1 skupnega evropskega referenčnega okvira za jezike.

Za popoln prenos direktive je treba spremeniti tudi Pravilnik o strokovni usposobljenosti izvršilnih železniških delavcev.

Predlog zakona zajema tudi prenos nalog v zvezi z izvajanjem tehničnih specifikacij interoperabilnosti z Ministrstva za infrastrukturo na Agencijo za železniški promet.

Poslanke in poslanci Poslanske skupine Desus bomo zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o varnosti v železniškem prometu podprli. Hvala lepa.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Končali smo s predstavitvijo stališč poslanskih skupin. Ker amandmaji k dopolnjenemu predlogu zakona niso bili vloženi, zaključujem drugo obravnavo predloga zakona. Glasovanje o predlogu zakona bomo v skladu s časovnim potekom seje zбора opravili danes v okviru glasovanj, pol ure po prekinjeni 22. točko dnevnega reda.

S tem prekinjam to točko dnevnega reda.

Prehajamo na **16. TOČKO DNEVNEGA REDA, TO JE NA DRUGO OBRAVNAVO PREDLOG ZAKONA O ARHIVSKEM GRADIVU, KI VSEBUJE OSEBNE PODATKE O ZDRAVLJENJU PACIENTA.**

Predlog zakona je v obravnavo Državnemu zboru predložila skupina 50 poslank in poslancev s prvopodpisanim dr. Draganom Matičem.

Za dopolnilno obrazložitev predloga zakona dajem besedo predstavniku predlagateljev dr. Draganu Matiču.

DR. DRAGAN MATIČ (PS SMC): Hvala za besedo, gospod predsednik. Spoštovani prisotni!

Ustavno sodišče je marca 2014 ugotovilo, da je Zakon o varstvu dokumentarnega in arhivskega gradiva ter arhivih, ki je bil sprejet leta 2006, v neskladju z Ustavo Republike Slovenije in je naložilo Državnemu zboru, da ugotovljeno protiustavnost odpravi v roku enega leta, torej do aprila 2015. Ustavno sodišče je ugotovilo, da je arhivski zakon neustaven, ker med javno arhivsko gradivo uvršča tudi gradivo izvajalcev zdravstvene dejavnosti, torej gradivo, ki vsebuje

osebne podatke o zdravljenju pacientov. Neustavnost je ugotovljena v tem, da arhiviranje zdravstvene dokumentacije in njen prenos iz zdravstvenih ustanov, kjer nastaja, v javni arhiv z namenom omogočiti dostop javnosti do tega gradiva, pomeni uporabo podatkov zunaj primarnega namena in njihovega izbiranja. Arhivsko gradivo je namreč v funkciji ohranjanja kolektivnega in individualnega spomina, da pa lahko pride do uresničevanja te funkcije, je treba omogočiti dostopnost in uporabnost vsebine za potrebe znanosti in kulture ter pravne varnosti oseb. S tem pa se odstopa od načela namenskosti, tudi temeljnega načela varstva osebnih podatkov. Ob vsem naštetem je torej dejstvo, da je Ustavno sodišče ocenilo, da bi hramba občutljivih osebnih podatkov, zajetih v zdravstveni dokumentaciji, pri javnem organu, to je Arhivu, oziroma sam prenos tega gradiva od izvajalca zdravstvene dejavnosti, kjer je nastajal javni arhiv z namenom omogočiti dostopnost tega gradiva, pomenilo poseg v pravico pacienta do varstva osebnih podatkov. To se pravi, pravica do varstva njegove zasebnosti in osebnega dostojanstva, tako pacienta kot tudi njegovih bližnjih.

Pri sestavljanju Zakona o arhivskem gradivu, ki vsebuje osebne podatke o zdravljenju pacienta, smo sledili usmeritvam, ki jih samo Ustavno sodišče sugeriralo v 22. točki odločbe, in sicer: prvič, sama razveljavitev posameznih členov arhivskega zakona ne pride v poštev, saj ne bi prineslo odprave ugotovljenih neustavnosti. Gre namreč za sistemski zakon. Drugič, Ustavno sodišče napotuje na možnost arhiviranja zdravstvene dokumentacije pri izvajalcih zdravstvene dejavnosti in tretjič, čeprav se odločba nanaša na izvajalce zdravstvene dejavnosti, je treba ustavnopravna izhodišča te določbe uveljaviti tudi, ko gre za izvajalce zdravstvene dejavnosti, ki so zasebniki. Če povzamem še rešitve, ki jih zakon prinaša. Gre za to, da je gradivo, ki nastaja pri izvajalci zdravstvene dejavnosti, lahko pri njih do 150 let od nastanka, to se pravi, da se lahko do 150 let od nastanka hrani pri zdravstvenih institucijah. Potem gradivo je trajno nedostopno za javnost, dostopno pa je izjemoma le pacientu, na katerega se nanaša, potem osebam, ki imajo pravice do seznanitve z zdravstveno dokumentacijo pacienta po njegovi smrti v skladu z določbami zakona, ki ureja pacientove pravice, oziroma zakona, ki ureja zdravstveno dejavnost. Potem naprej, ko govorimo o arhivskem gradivu, ki se že nahaja v arhivih, je to dostopno le za namene znanstvenega raziskovanja, vendar le raziskovalcem, ki so registrirani pri Agenciji za raziskovalno dejavnost, pa še to le, če gre za arhivsko gradivo, ki je anonimizirano. V neanonimizirani obliki je gradivo dostopno, če so pacient ali njegovi sorodniki po njegovi smrti s tem pisno soglašali. Če prej omenjenega soglasja pacienta ni in njegovi sorodniki temu ne nasprotujejo, se lahko dostop do gradiva omogoči na podlagi

soglasja dveh komisij. Prvič, arhivske komisije in hkrati tudi komisije za medicinsko-etična vprašanja. Komisiji lahko omogočita dostop le v primeru, da je ta utemeljen z vidika javnega interesa napredka znanosti, ki prevladuje nad interesom za nedostopnost, in cilja raziskave ni mogoče doseči na drug način. Pa tudi takrat se dostop omogoča le v obsegu, ki je nujno potreben za doseg tega znanstvenega cilja.

Z namenom, da opisano neustavno stanje odpravimo in sledimo odločbi Ustavnega sodišča, smo poslanske skupine koalicije vložile pričujoč zakon in predlagamo, da ga podprete. Hvala.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Predlog zakona je obravnaval Odbor za kulturo kot matično delovno telo.

Za predstavitev poročila odbora dajem besedo podpredsednici gospe Mariji Antoniji Kovačič.

MARIJA ANTONIJA KOVAČIČ (PS DeSUS): Hvala za besedo, gospod predsednik, lep pozdrav, in vam, kolegom v dvorani.

Odbor za kulturo je na svoji 15. redni seji 30. 11. 2016 obravnaval Predlog zakona o arhivskem gradivu, ki vsebuje osebne podatke o zdravljenju pacienta in ga je Državnemu zboru v obravnavo predložila skupina poslank in poslancev s prvopodpisanim dr. Draganom Matičem.

Predloženi zakon je z vidika njegove skladnosti z ustavo in pravnim sistemom ter zakonodajno-tehničnega vidika proučila Zakonodajno-pravna služba in k njemu podala pripombe. Njena predstavnica je povedala, da so v njem zapisali bistvene poudarke iz odločbe Ustavnega sodišča.

Na osnovi njihovih pripomb so bili pripravljene tudi predlogi za amandmaje odbora, ki sledijo ustavnopravnim pogojem iz odločbe, imajo dovolj široke obrazložitve, vsebujejo razlago vsebine arhivskega gradiva, dostop in uporabo le-tega ter prekrškovne določbe, z njimi pa je urejen tudi nadzor nad izvajanjem zakona.

Svoje mnenje je podala tudi Komisija Državnega sveta za kulturo, znanost, šolstvo in šport, ki je predlog zakona podprla, njen predsednik pa je pojasnil, da nanj nimajo pripomb. V poslovnem roku ni bilo vloženih amandmajev.

Uvodoma je predlog zakona predstavil predstavnik predlagatelja dr. Dragan Matić. Minister za kulturo Anton Peršak in državna sekretarka na Ministrstvu za zdravje Nina Pirnat ste menila, da podpirata predlog zakona, saj je bil slednji tekom priprave usklajen z vsemi relativnimi deležniki in tako ustrezno rešuje problematiko hranjenja osebnih podatkov o zdravljenju pacienta.

V krajši razpravi pa je bilo s strani opozicijske poslanke izpostavljeno, da je prav, da se s predlogom zakona sledi odločbi

Ustavnega sodišča, vendar pa je menila, da je ta netransparenten in ne celovit.

Ob koncu razprave je odbor sprejel predloge za amandmaje odbora, vložene s strani koalicijskih poslanskih skupin. Odbor je v skladu s 128. členom Poslovnika Državnega zbora glasoval še o členih predloga zakona in jih sprejel. Glede na sprejete amandmaje je na podlagi prvega odstavka 133. člena Poslovnika Državnega zbora pripravljeno besedilo dopoljenega predloga zakona, v katerega so vključeni sprejeti amandmaji. Hvala.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Za uvodno obrazložitev mnenja dajem besedo predstavniku Vlade, ministru za kulturo gospodu Antonu Peršaku.

ANTON PERŠAK: Spoštovani gospod predsednik, spoštovani poslanke in poslanci!

Kot veste, Vlada predlog zakona podpira, ker na ustrezen način rešuje zagato, ki je nastala po ustavni odločbi marca 2014. Tako kot je bilo že povedano, je ustrezno varstvo pacientov s tem zakonom zagotovljeno, hkrati je zagotovljena tudi možnost dostopa za znanstvene namene, tako da zakon izpolnjuje, če lahko tako rečem, svojo funkcijo in temu ni kaj več dodati. Hvala.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Sledi predstavitev stališč poslanskih skupin.

Besedo ima Poslanska skupina Stranke modernega centra, zanjo mag. Branislav Rajič.

MAG. BRANISLAV RAJIČ (PS SMC): Spoštovani predsednik, spoštovani gospod minister. Dober dan vsem!

Predlog zakona o arhivskem gradivu, ki vsebuje osebne podatke o zdravljenju pacienta, ki ga danes obravnavamo, popravlja napake prejšnjih vlad in je potreben zaradi odločbe Ustavnega sodišča, objavljen je v Uradnem listu 4. aprila 2014. Ustavno sodišče je za Zakon o varstvu dokumentarnega in arhivskega gradiva ter arhivih ugotovilo neskladje z ustavo, v kolikor se med javno arhivsko gradivo uvršča gradivo izvajalcev zdravstvenih dejavnosti, če le-ta vsebuje osebne podatke o zdravljenju pacientov. Državnemu zboru pa je naložilo odpravo ugotovljene protiuštavnosti tako imenovanega arhivskega zakona v roku enega leta.

Predlog zakona je bil konec septembra vložen v zakonodajni postopek s podpisi poslancev koalicije. Ustavno sodišče je neustavnost ugotovilo pri arhiviranju in prenosu gradiva iz zdravstvenih zavodov, kjer je nastalo arhivsko gradivo, saj se s tem omogoči dostopnost tega gradiva javnosti. Poleg samega zbiranja zdravstvene dokumentacije to pomeni tudi uporabo osebnih podatkov in njihovo nadaljnjo obdelavo, s čimer se odstopa od načela varstva osebnih podatkov. Pri zdravstveni dokumentaciji gre za občutljive osebne podatke, zato so tudi z mednarodnimi

predpisi, pravom EU in Zakonom o varstvu osebnih podatkov posebej varovani.

S predlaganim zakonom zato želimo posebej urediti varovanje zdravstvenih osebnih podatkov v arhivskem gradivu in hkrati urediti pogoje in postopek izjemnega dostopa do omenjenih podatkov. Posebej skrbno se torej določajo pogoji dostopa do gradiva za znanstvene in raziskovalne namene. Na obravnavani predlog zakona smo na matičnem delovnem telesu sprejeli amandmaje, ki pa vsebinsko ne odstopajo od prvotne vsebine in namena predloga zakona, je pa s sprejetimi amandmaji doseženo, da je zakon bolj pregleden in da je vsebina bolj razporejena. S predlogom zakona se določa, da morajo izvajalci zdravstvene dejavnosti in Nacionalni inštitut za javno zdravje izročiti arhivsko gradivo pristojnemu arhivu najkasneje 150 let po njegovem nastanku. Bistveni del tega zakona, ki sledi odločbi Ustavnega sodišča, je določba, da arhivsko gradivo po tem zakonu ni dostopno javnosti, je pa dostopno pacientu, na katerega se nanaša. Po njegovi smrti pa se določa po Zakonu o pacientovih pravicah in Zakonu o zdravstveni dejavnosti.

Predlog zakona nadalje določa pogoje za izjemen dostop do arhivskega gradiva, to je gradiva ki se nahaja v javnih arhivih. Gre za gradivo, ki je pomembno za raziskave, zgodovino in razvoj medicine, do katerega pa bodo lahko dostopali zgolj raziskovalci, ki imajo dodeljeno šifro o evidenci izvajalcev pri Agenciji za raziskovalno dejavnost, pa še tisti le na podlagi pisnega soglasja pacienta, po njegovi smrti soglasja zakonitega dediča, razen če pacient in njegovi dediči temu ne nasprotujejo. Če ta dva pogoja nista izpolnjena, o dostopu do tega gradiva odloča arhivska komisija v skladu s postopkom po arhivskem zakonu. Pred tem pa mora arhivska komisija pridobiti pisno soglasje komisije, pristojne za medicinskoetična vprašanja.

Zakon tudi določa, da se sme arhivsko gradivo uporabiti zgolj namensko. Na matičnem odboru smo z amandmajem tudi sprejeli določbi, ki vsebujeta nadzor in globe za storjene prekrške, s čimer se omogoča učinkovito izvajanje nadzora in kaznovanje v primerih neizročitve arhivskega gradiva pristojnemu arhivu v primeru dopustitve nedovoljenega dostopa do arhivskega gradiva in tako naprej.

Glede na vse navedeno, bomo poslanci Stranke moderne centra predlog zakona podprli. Hvala.

PRESEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima Poslanska skupina Slovenske demokratske stranke, zanjo gospa Anja Bah Žibert.

ANJA BAH ŽIBERT (PS SDS): Spoštovani!

V Slovenski demokratski stranki že dolgo opozarjamo na to, da bi morali arhive v celoti odpreti. K temu nas zavezuje tudi resolucija Evropskega parlamenta o evropski

zavezi in totalitarizmih, v kateri jasno piše, da je treba vse arhive, tudi arhive tajnih političnih služb odpreti za javnost, saj le tako lahko pridemo do natančnega poznavanja zgodovine brez potvarjanja. Uničenih je bilo več kot 80 % arhivskega gradiva SDV, s čimer je bilo grobo poseženo v identiteto in kulturno dediščino naroda.

Tožilstvo Republike Slovenije je zavrglo vse naznanitve sumov kaznivih dejanj v zvezi z uničenjem arhivskega gradiva kljub jasnim dokazom, da je zadnji načelnik SDV dal navodila, spoštovani, da je treba uničiti vso arhivsko gradivo. Namesto da vsaj tisto malo arhivskega gradiva, kar ga je še ostalo, odprli v celoti za raziskovalce, novinarje in ostale zainteresirane, je bilo s sprejetjem Zakona o arhivskem gradivu storjeno ravno obratno. Zaradi postopka anonimizacije je tehnično zaprt dostop do arhivskega gradiva.

Danes je na podlagi tega zakona izjemno težko priti do gradiva, kar potrjujejo uporabniki arhivov, ali pa so v celoti počrtnjena in kot takšna za raziskovalce popolnoma neuporabna. Razpravo o arhivskem gradivu bi zato gotovo morali razširiti tudi z vprašanjem, zakaj tega področja ne uredimo kakor koli že ali kot je to storila Češka. In predvsem, spoštovani, zakaj Vlada celo zavira, da bi arhivsko gradivo, ki je hranjeno v srbskih arhivih, bilo predano Republiki Sloveniji? Gre za neprecenljivo narodno bogastvo ter najpomembnejši zgodovinski vir o delovanju države. Gre za izjemno pomembno vprašanje, ki terja od predsednika Vlade, da se čim prej zgane in da ukrepa v skladu z Ustavo Republike Slovenije in stori vse, da Slovenija pridobi vse arhive bivše SFRJ, ki se nanašajo na državo.

Kar pa zadeva današnji Predlog Zakona o arhivskih gradivih, ki vsebuje osebne podatke o zdravljenju pacienta, ta seveda sledi odločbi Ustavnega sodišča in v zvezi s tem ureditev arhiviranja po Zakonu o varstvu dokumentiranega in arhivskega gradiva ter arhivih ne more veljati tudi za specifično gradivo, kot je zdravstvena dokumentacija. Pri tem je za nas zelo pomembno, da gre tukaj za dejansko ureditev področja in ne morebitno novo zlorabo, kar bi še dodatno onemogočilo dostop do gradiva. V Slovenski demokratski stranki vedno opozarjamo, da je treba spoštovati odločbe Ustavnega sodišča. Ne nazadnje smo zaradi nespoštovanja odločbe interpelirali ministrico za izobraževanje. Medtem ko je koalicija to kršenje ustave podprla, smo v Slovenski demokratski stranki menili, da ne more več opravljati te funkcije.

Pa vendar, tukaj bomo sledili odločbi Ustavnega sodišča, zato omenjenemu predlogu zakona v SDS ne nameravamo nasprotovati. Še enkrat pa poudarjamo, pred nami je pomembna naloga in predvsem bo jasno, ali spoštujemo ustavo tudi v tem delu, kako se bomo potegovali za tisti del slovenske narodne dediščine, ki se nahaja v arhivih Srbije. Hvala lepa.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima Poslanska skupina Desus, zanjo gospa Marija Antonija Kovačič.

MARIJA ANTONIJA KOVAČIČ (PS DeSUS): Hvala za besedo. Še enkrat vsem prav lep pozdrav!

Predlog zakona o arhivskem gradivu, ki vsebuje osebne podatke o zdravljenju pacienta, smo v koaliciji predlagali na osnovi odločbe Ustavnega sodišča iz leta 2014. Takrat so ustavni sodniki na pobudo varuhinje človekovih pravic ugotovili, da je Zakon o varstvu dokumentarnega in arhivskega gradiva ter arhivih v neskladju z Ustavo. Neustavnost se je pojavila v delu, v katerem se določa, da med javno arhivsko gradivo sodi tudi gradivo izvajalcev zdravstvene dejavnosti, ki pa pogosto vsebuje občutljive osebne podatke. Zato je takrat Ustavno sodišče Državnemu zboru naložilo, naj omenjeno neustavnost odpravi v enem letu. Tako na osnovi omenjene odločbe in napotkov, ki jih je takrat dalo Ustavno sodišče, predlagamo zakon, ki določa, da je vpogled v navedeno arhivsko gradivo dovoljen le pacientu in njegovim dedičem, raziskovalci pa lahko v gradivu pogledajo le s soglasjem pacienta, dedičev oziroma z dovoljenjem arhivske komisije. Izvajalci zdravstvene dejavnosti, ki delujejo v okviru mreže zdravstvene službe, morajo gradivo pristojnemu arhivu izločiti najpozneje 150 let po njegovem nastanku, torej po nastanku zadnjega dokumenta posameznega spisa, pred tem pa ga lahko hranijo tudi pri sebi. Na sami obravnavi na delovnem telesu vsebinske razprave o predlogu zakona skoraj ni bilo, kljub temu da gre za izredno pomembno vsebino. Vsebina zdravstvene dokumentacije je namreč nekaj, kar ne bi smelo biti javno dostopno niti po smrti pacienta. Zdravstveni podatki, še posebej kadar gre za podatke o duševnem zdravju, so lahko zlorabljeni, kar lahko predstavlja velik poseg v osebnostne pravice in dostojanstvo posameznika. V naši poslanski skupini namreč ocenjujemo, da javni interes, ki niti ni najbolj jasen, ne more in ne sme prevladati nad interesom posameznika, ki vstopa v proces zdravljenja. Takšna oseba pričakuje, da bodo njegovi intimni podatki ostali zaupni in bodo uporabljeni le za namene zdravljenja. Po naši oceni je treba upoštevati tudi pravico do pietete umrlega ter morebitno materialno in socialno prizadetost družinskih članov, ki bi bili lahko zaradi razkritja podatkov o določeni bolezni, diagnozi oziroma medicinskem posegu prizadeti pri iskanju zaposlitve v odnosu do njihovih partnerjev in drugih bližnjih. Prav tako se strinjamo z mnenjem pobudnice ustavne presoje v točki, kjer meni, da bi prost dostop do zdravstvenih podatkov povzročil tudi dolgoročno škodo zaupanju med bolnikom in zdravnikom.

Iz teh razlogov smo v Poslanski skupini Desus pristopili k sopodpisništvu predloga zakona, podprli pa ga bomo tudi danes. Hvala.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima Poslanska skupina Socialnih demokratov, zanjo gospa Marija Bačič.

MARIJA BAČIČ (PS SD): Še enkrat hvala za besedo, gospod predsednik. Spoštovane in spoštovani!

Varuh človekovih pravic je leta 2012 podal zahtevo za oceno ustavnosti Zakona o varstvu dokumentarnega in arhivskega gradiva ter arhivih, saj omenjeni zakon ne ureja posebej izročitve in režima gradiv psihiatričnih ustanov, ki vsebujejo podatke o psihiatričnem zdravljenju. Gre namreč za nadvse občutljivo gradivo, ki kot tako ne more biti podvrženo enakim pogojem dostopnosti, kot sicer velja za celotno področje dokumentarnega in arhivskega gradiva. Tako je menilo tudi Ustavno sodišče in zato leta 2014 presodilo, da je dolžnost države in družbe, da posamezniku omogočita ohranjanje dostojanstva med zdravljenjem in po njem tako v času življenja kot v času po smrti. Zato je zakonodajalcu naložilo, da v roku enega leta pripravi spremembe, ki bodo upoštevane specifičnost takega gradiva, kot je zdravstvena dokumentacija.

K potrebnim zakonskim spremembam je v svojih poročilih o delu za leto 2014 in za leto 2015 pozval tudi varuh. Po dobrem letu in pol, ko se je iztekel rok za uresničitev odločbe Ustavnega sodišča, imamo na mizi predlog, ki neskladje z ustavno ureditvijo odpravlja. Predlog zakona o arhivskem gradivu, ki vsebuje osebne podatke o zdravljenju pacientov, tako posebno gradivo ureja na poseben način. Ker gre za poslanski zakon, je treba prepoznati napore, ki ga je v pripravo besedila in usklajevanje le-tega s sodelavci opravil poslanski kolega Dragan Matić. Na matičnem delovnem telesu so bili sprejeti številni amandmaji, s čimer je zagotovljena tudi normativna oziroma nomotehnična skladnost besedila.

Kot zahteva Ustavno sodišče, bo gradivo, ki vsebuje osebne podatke o zdravljenju pacienta, javnosti praktično nedostopno. Izjema so le registrirani izvajalci raziskovalne in razvojne dejavnosti, ki pa bodo morali pridobiti pisno soglasje pacienta, na katerega se gradivo nanaša, oziroma zakonitih dedičev, razen če je to pacient izrecno prepovedal. Kadar pa gre za zbirke podatkov, iz katerih identitete posameznega pacienta ni mogoče razbrati, in za gradivo, ki je že prevzeto v arhive, ter v primeru, če je pacient pokojni in ni zapustil pisnega soglasja in tudi izrecne prepovedi ne, niti temu ne nasprotujejo njegovi dediči, tedaj o dostopu do tega gradiva odloča arhivska komisija v skladu s postopkom, ki ga predpisuje arhivski zakon. Pri tem mora pridobiti tudi pisno soglasje komisije, pristojne za medicinskoetična vprašanja, ti pa bosta v navedenih primerih morali tehtati tudi javni interes napredka znanosti in interes posameznika.

Spoštovani in spoštovane! Po mnenju Ustavnega sodišča ni bistveno, koliko let je gradivo nedostopno. Temeljno vprašanje po njegovem je, kako družba kot celota ravna z zdravstvenimi podatki in ali to ravnanje odraža dolžno skrb družbe za ohranjanje in spoštovanje človekovega dostojanstva. To lahko razumemo tudi kot opozorilo Ustavnega sodišča o doslej izkazani nedoraslosti glede ravnanja s takimi podatki. Zato je ustrezna zaščita na zakonski ravni še posebej pomembna. Voajeristični vzgibi pač ne morejo prevladovati nad interesi posameznikov. Tega pa se bomo morali kot družba, podvržena razgaljanju na spletnih in drugih omrežjih, še priučiti.

V Poslanski skupini Socialnih demokratov bomo kot sopodpisniki predlog zakona o arhivskem gradivu, ki vsebuje osebne podatke o zdravljenju pacienta, seveda, podprli. Hvala lepa.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima Poslanska skupina Nove Slovenije – krščanskih demokratov, zanjo gospod Jožef Horvat.

JOŽEF HORVAT (PS NSi): Hvala lepa, spoštovani gospod predsednik, spoštovani minister, kolegice in kolegi.

Pri tem predlogu zakona gre za uresničitev odločbe Ustavnega sodišča Republike Slovenije z dne 21. marca 2014. Bistveno sporočilo te odločbe je bilo, da je Zakon o varstvu dokumentarnega in arhivskega gradiva ter arhivih v neskladju z Ustavo, če me javno arhivsko gradivo uvršča tudi gradivo izvajalcev zdravstvene dejavnosti, ki so po tem zakonu opredeljeni kot javnopravne osebe, ki vsebujejo osebne podatke o zdravljenju pacientov. Ustavno sodišče je Državnemu zboru naložilo, da mora ugotovljeno protiustavnost odpraviti v roku enega leta po objavi te odločbe v Uradnem listu Republike Slovenije. Gre torej za debelo zamudo, a vendar boljše pozno kot nikoli. V predlogu zakona se arhivsko gradivo, ki nastaja pri izvajalcih zdravstvene dejavnosti in vsebuje osebne podatke o zdravljenju pacientov, opredeli kot nedostopno. Gradivo je izjemoma pod pogoji dostopno osebam, na katere se nanaša, oziroma njihovim zakonitim dedičem, ki izkažejo pravni interes pod pogojem, da pacient ni prepovedal seznanitve z njegovo osnovno zdravstveno dokumentacijo. Rok, v katerem morajo izvajalci zdravstvene dejavnosti znotraj mreže javne zdravstvene službe izročiti gradivo pristojnemu arhivu, se podaljšuje s sedanjih 30 let na 150 let, lahko pa tudi prej, če gradivo ni več v uporabi ali ocenijo, da ga ne potrebujejo več.

Poslanci Nove Slovenije menimo, da se s predlogom zakona uresničuje odločba Ustavnega sodišča, zato ga bomo podprli.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Končali smo s predstavitvijo stališč poslanskih skupin.

Ker amandmaji k dopoljenemu predlogu zakona niso bili vloženi, zaključujem drugo obravnavo predloga zakona.

Glasovanje o predlogu zakona bomo v skladu s časovnim potekom seje zborni opravili danes v okviru glasovanj, pol ure po prekinjeni 22. točki dnevnega reda.

S tem prekinjam to točko dnevnega reda.

Prehajamo na **22. TOČKO DNEVNEGA REDA, TO JE NA PRVO OBRAVNAVO PREDLOGA ZAKONA O SPREMENBAH IN DOPOLNITVAH ZAKONA O OBČINSKEM REDARSTVU.**

Predlog zakona je v obravnavo zboru predložila Vlada. V zvezi s tem predlogom zakona je skupina 19 poslank in poslancev, s prvopodpisanim gospodom Jožetom Tankom, zahtevala, da Državni zbor opravi splošno razpravo.

Za dopolnilno obrazložitev predloga zakona dajem besedo predstavniku Vlade, državnemu sekretarju na Ministrstvu za javno upravo dr. Nejc Brezovarju.

DR. NEJC BREZOVAR: Spoštovani predsednik Državnega zbora, spoštovane poslanke, spoštovani poslanci!

Ministrstvo za javno upravo je pripravilo osnutek zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o občinskem redarstvu, tako imenovani ZORed. Gre za prvo novelo zakona od njegove uveljavitve leta 2007. Od sprejetja ZORed je preteklo že desetletje. V tem času pa so bili spremenjeni nekateri sistemski predpisi, ki vplivajo tudi na delovanje občinskih redarstev. Nekdanji zakon o policiji sta nasledila zakon o nalogah in pooblastilih policije in zakon o organiziranosti in delu v policiji, sprejet pa je bil tudi nov pravilnik o policijskih pooblastilih. ZORed je treba torej uskladiti tudi z zakonom o lokalni samoupravi, zakonom o javnih uslužbencih, zakonom o prekrških in zakonom o varstvu osebnih podatkov. Hkrati so se občinska redarstva toliko razvila, da veljavni zakon v nekaterih točkah že omejuje učinkovito izvajanje redarske službe, zato je predlagatelj pripravil novelo predpisa le v tistih členih, ki bodo omogočili učinkovitejše izvajanje predpisa. Med drugim se vrste pooblastil sicer ne spreminjajo, spreminjajo pa se pogoji za uporabo telesne sile in plinskega razpršilca. Veljavni ZORed določa pogoje, ko sme občinski redar osebo zadržati, ne vsebuje pa določb, ki bi občinskemu redarju omogočile izvedbo navedenega pooblastila v primerih, ko oseba ne upošteva njegove ustne odredbe oziroma ukaza in poskuša oditi. Poleg tega se v veljavnem ZORedu novelirajo še tista določila, za katera je bilo ocenjeno, da so delno neučinkovita ter bo sprememba določil predstavljala učinkovito organiziranje in izvajanje nalog občinskega redarstva.

Če na kratko predstavim konkretne spremembe zakona. S spremembo 5. člena se

ZORed usklajuje z določbami Zakona o javnih uslužbencih, ki ureja način določanja vodje medobčinskega redarstva ter z določbami Zakona o lokalni samoupravi, ki urejajo ustanavljanje skupnih občinskih uprav. V zvezi s pooblastili občinskega redarja se dopolnjuje 10. člen ZORed, ki vrste pooblastil terminološko usklajuje z Zakonom o nalogah in pooblastilih policije. Vrste pooblastil, ki jih ima občinski redar, se ne spreminjajo. Predlagane spremembe so v skladu s poenotenjem poimenovanja enakih pooblastil občinskega redarja in policista ter posledično pomenijo jasnejšo uporabo določb Zakona o nalogah in pooblastilih policije.

Vsebinsko se s spremembo 12. člena ZORed spreminja način ugotavljanja identitete, prej istovetnosti. Tako lahko občinski redar izvede ugotavljanje identitete, vendar ne na enak način kot policist, ki ima pravico vpogleda v podatke iz ustreznih evidenc in drugih zbirk podatkov.

Spremenjena sta tudi 13. člen, ki ureja zadržanje oseb, in 14. člen, ki določa uporabo prisilnih sredstev. Občinski redar bo smel uporabiti telesno silo in plinski razpršilec v primerih, ko oseba ne bo upoštevala njegove ustne odredbe oziroma ukaza in bo poskušala oditi. Pri uporabi prisilnih sredstev je občinski redar ves čas zavezan k spoštovanju načela sorazmernosti, zato bo vedno uporabil najmilejše prisilno sredstvo, ki je primerno konkretni situaciji.

Prenovljeni so 16. 17. in 18. člen, ki urejajo nadzor nad uporabo pooblastil občinskega redarja. Posebej 17. člen je bil v nekaterih delih nejasen; novela ZORed sistematično in na bolj pregleden način kot doslej določa tri oblike nadzora. Prvič, obvezno poročanje občinskih redarjev v primeru iz 16. člena in nadzor vodje občinskega redarstva v primerih iz prvega odstavka 17. člena. Drugič, komisija v primerih iz drugega odstavka 17. člena. Tretjič, odločanje o pritožbah, ki jih obravnava župan kot predstojnik uprave in s tem tudi občinskega redarstva zaradi morebitne kršitve pravic in svoboščin iz veljavnega 19. člena ZORed.

20. člen, ki ureja pogoje za opravljanje nalog pooblaščenih oseb občinskega redarstva: pooblaščen uradna oseba občinskega redarstva mora za vodenje postopkov o prekršku in odločanje izpolnjevati pogoje, skladne z Zakonom o prekrških.

28.a člen, ki določa vodenje evidence o uporabi prisilnih sredstev, pomeni uskladitev ZORed z Zakonom o varstvu osebnih podatkov. Natančno je določeno, kateri podatki se vodijo v evidenci in koliko časa. Po presoji finančnih posledic na državni proračun in občinske proračune pa ugotavljamo, da sprejetje Zakona o spremembah in dopolnitvah ZORed nima finančnih posledic. Hvala lepa.

PRESEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Prehajamo na predstavitev stališč poslanskih skupin.

Besedo ima Poslanska skupina Slovenske demokratske stranke, zanjo dr. Vinko Gorenak.

DR. VINKO GORENAK (PS SDS): Hvala lepa.

Kar se tiče tega zakona, moram reči, da smo tudi znotraj poslanske skupine kar z nekaj različnimi pogledi, pa vendarle mi zakonu ne bomo nasprotovali, to lahko povem v osnovi.

Kar se tiče ostalega, je treba pa tako reči. V medijih smo slišali kar veliko na temo strašne policijske države zaradi tega zakona. Tukaj pred hišo hodijo tisti,, prinašajo peticije in tako dalje in tako dalje. Sam sem se s to tematiko začel ukvarjati že leta 1998. Takrat smo pripravljali prve predpise s tega področja in je treba nekaj reči. Največje nasprotovanje je bilo znotraj uniformirane policije. Takrat je uniformirana policija v tem videla konkurenco, videla je v tem ne vem kaj vse in so prevladovala stališča, po katerih bi občinski redarji lahko kakšne nageljčke delili ali pa turistom malo mahali ali kaj takšnega. To bi bilo vse, kar bi lahko delali.

Svetovni trendi ali pa moderni trendi v Evropi pa so veliko drugačni, kot so v Sloveniji. V Sloveniji imamo še vedno neke strahotne zadržke, da policijska pooblastila lahko izvajajo samo in izključno policisti. To seveda je nek ostanek starega sistema in čisto nič drugega. Situacija v svetu gre precej drugače kot pri nas, kot sem rekel. Policijska pooblastila lahko izvajajo tisti, ki imajo ustrezna znanja in zakonsko predpisane pogoje. In to je to. Pred dobrimi 20 leti je tovrstnih institucij bilo v Združenih državah Amerike 64, ki izvajajo policijska pooblastila. Če greste danes v Trst, jaz sem tam bil že kot direktor Policijske uprave v Kopru, ne vem, leta 1992 in se sam takrat nisem znašel in sem vprašal te ljudi, koga pa moram jaz poklicati, ko imam recimo tukaj pri vas v Trstu prometno nezgodo. So pa rekli, da je vseeno koga, lahko karabinerje, lahko mestno policijo, lahko državno policijo, je vseeno koga. Pa še financarje. Vsi ti rešijo karambol.

Glejte, moderni trendi gredo v smeri, da državne policije, kar naša slovenska policija je, opravljajo najzahtevnejše naloge, ki jih lokalne policije ne morejo opravljati. Ali se razumemo? To pomeni, da bi ta država morala enkrat, tudi ministrstvo, narediti še kakšen korak naprej, pa streti tiste odpore v uniformirani policiji, ki jih imate, in zelo jasno reči, da imamo v Sloveniji mestne policije. Ja, zakaj pa ne? Res je, da bo to težko pri meni v Šmarju ali Šentjurju ali pa v teh manjših krajih, kjer so zdaj predpisanega te povezave, medobčinska redarstva, ampak v Ljubljani, Mariboru, Celju, Kopru, Kranju ne vem kje še vse, pa verjetno imamo lahko čisto spodobne zahodnoevropsko primerljive lokalne policije. In kar se mene tiče, moram zelo jasno povedati, da bi najverjetneje morali iti v širjenje

pooblastil. To je prva varianta. Tudi širjenje nalog. In manjšanje te iste količine nalog za državno policijo, seveda ob pogoju spoštovanja vseh standardov, tako izobrazbenih, postopkovnih, prekrškovnih in še katerih, ki pa morajo biti zagotovljeni. Seveda ne more biti lokalni policist oziroma redar, zdaj po naše, vsakdo, ki bo mimo prišel, ki ga bomo poslali za dva meseca v Tacen ali kaj jaz vem kam. Ampak vzporedno s širjenjem pooblastil in nalog moramo verjetno tudi od njih več zahtevati. Standarde za zasedbo teh delovnih mest je treba dvigniti in jih približevati policiji. To je edina logika, in tu je lahko edina smer, ampak že nekako pred 20 leti ali nekaj manj kot 20 leti so bili takšni odpori, jaz verjamem, da so tudi danes takšni odpori, ampak smer pa je zagotovo takšna.

Kar se tiče samega zakona, jaz moram reči, da kar nekaj vprašanj bom imel v nadaljevanju, zlasti recimo pritožbe. Reševanje pritožb se mi zdi, da bi kazalo spraviti na nivo, kakršen je v policiji. Zdaj imamo v zakonu še vedno nek sistem, tudi predlagani sistem je takšen, po katerem vrana vrani ne izkljuje oči. Sami namreč znotraj redarstva in občine ali med občinami odločajo o pritožbah državljanov in tako naprej. Tu se mi zdi, da bi kazalo narediti čisto enostavno zgodbo, pripopati zadevo k policiji in konec. V policiji pa tovrstne pritožbe državljanov nad delom policije rešujejo od policije neodvisni strokovnjaki. In nihče iz policije ni prisoten pri reševanju pritožbe zoper policista. To je nek standard, ki je dosežen v zadnjih desetih letih v Sloveniji in se mi zdi, da bi morali iti tudi pri občinskih redarjih približno v tej smeri.

Kar se nas tiče, zakonu ne bomo nasprotovali. Hvala lepa.

PRESEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima Poslanska skupina Demokratične stranke upokojujencev Slovenije, zanjo gospod Benedikt Kopmajer.

BENEDIKT KOPMAJER (PS DeSUS): Spoštovani predsednik, spoštovane kolegice in kolegi, predstavniki Vlade!

Danes obravnavamo predlog zakona, ki je v javnosti dvignil kar nekaj prahu. Tudi tokrat se je pojavil strah, da se občinsko redarstvo vse bolj bliža ustroju in načinu dela mestne policije, kot jo poznajo v nekaterih državah. Na tej točki moram poudariti, da se s predlogom zakona novelirajo samo tista bistvena določila, za katere je bilo ocenjeno, da so delno neučinkovita in bo sprememba določil predstavljala bolj učinkovito organiziranje in izvajanje nalog občinskega redarstva. Dejstvo je, da so se v več kot devetih letih, od kar je bil zakon sprejet, bistveno spremenili predpisi, ki vplivajo na izvajanje Zakona o občinskem redarstvu. Danes smo v situaciji, ko se na eni strani povečuje obseg dela redarjev, na drugi strani pa se jim povečujejo pooblastila. A tukaj ponovno poudarjam, dodatna pooblastila so bila redarjem že dana v

preteklosti, in sicer z Zakonom o cestnem prometu ter Zakonom o cestah, medtem ko se Zakon o občinskem redarstvu ni spremenil že od leta 2006. Prav zaradi navedenega je treba odpraviti vrzeli in sistemske napake predvsem glede uporabe pooblastil, tako da bodo redarji lahko izvajali naloge, za katere, kot sem povedal, že imajo pooblastila. Da je Slovenija v vrhu varnih držav, je zaslužno tudi občinsko redarstvo. V današnjih časih ima namreč večina občin ustanovljeno občinsko redarsko službo, ki skrbi za nadzor nad izvajanjem občinskih odlokov in nad določbami nekaterih zakonov. V Poslanski skupini Desus bi si želeli, da se na redarje gleda kot na osebe, ki so predvsem pripravljene pomagati, dajati informacije, ko jih potrebujemo, in ne zgolj izrekati globe. V praksi se je sicer že pokazalo, da so lokalne skupnosti in tudi občani večjo vlogo občin pri varnosti v cestnem prometu ter pri zagotavljanju reda in miru ugodno sprejeli. Seveda pa je razumljivo, da se ob obravnavi takih in podobnih zakonov vedno pojavi bojazen prekoračitve oziroma rabe prisilnih sredstev. A statistika kaže, da so te številke zanemarljive, medtem ko je bilo fizičnih napadov na redarje mnogo več.

V Poslanski skupini Desus pričakujemo, da bodo redarji pridobili predvsem dovolj znanja ter bodo svoje naloge opravljali zmerno, strokovno, predvsem pa zakonito. Pričakujemo tudi, da bo z zakonom vzpostavljen predvsem učinkovit nadzor nad uporabo prisilnih sredstev. Na podlagi povedanega bomo Predlog zakona o občinskem redarstvu v Poslanski skupini Desus podprli.

PRESEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima Poslanska skupina Socialnih demokratov, zanjo mag. Bojana Muršič.

MAG. BOJANA MURŠIČ (PS SD): Hvala lepa, predsednik, za besedo. Spoštovani državni sekretar, kolegice in kolegi!

Po intenzivnem razpravnem dnevu je pred nami še novela Zakona o občinskem redarstvu, ki je v javnosti tudi že sprožila veliko kritik glede dajanja nekaterih pooblastil tudi občinskim redarjem. Prihajajo pa tudi pozivi, da se zakon zavrne. Bi pa v uvodu vseeno rada opozorila, da se ta zakon ni spreminjal celih 10 let. Gre za prvo novelo in je zagotovo treba narediti revizijo izvajanja zakona ter ugotovljene anomalije tudi odpraviti. Prav tako je treba zakonsko materijo uskladiti z zakoni, ki so se v desetih letih se večkrat spremenili. Nekateri zakoni pa niti niso več v veljavi, tako na primer Zakon o policiji, ki sta ga nasledila Zakon o nalogah in pooblastilih policije in Zakon o organiziranosti in delu v policiji. Uskladiti je treba zakon tudi z Zakonom o javnih uslužbencih, Zakonom o prekrških in Zakonom o varstvu osebnih podatkov. Predlagatelj pa tudi ocenjuje, da gre za manj zahtevne spremembe zakona, da je veljavni zakon v določenih delih zastarel, zato so novi členi del usklajevanja z novimi

predpisi. Novosti v tem zakonu so glede ustanavljanja komisij za nadzor nad uporabo prisilnih sredstev, glede obvezne evidence uporabe prisilnih sredstev in določbe glede statusa vodij občinskih redarstev. To so zagotovo razlogi, da se v zakon poseže in se zakon posodobi.

Pa vendar bi si najprej radi osvežili, kaj sploh občinsko redarstvo je. V skladu z občinskim programom varnosti skrbi za javno varnost in javni red na območju občine. Občinsko redarstvo je pristojno nadzorovati varen in neoviran cestni promet v naseljih, varovati ceste in okolje v naseljih in na občinskih cestah zunaj naselij, skrbeti za varnost na občinskih javnih poteh, rekreacijskih in drugih javnih površinah, varovati javno premoženje, naravno in kulturno dediščino, vzdrževati javni red in mir.

Pri tem delu in nalogah pa ima seveda tudi pooblastila. Ta so: opozorilo, ustna odredba, ugotavljanje istovetnosti, varnostni pregled osebe, zaseg predmetov, zadržanje storilca prekrška in kaznivega dejanja, uporaba fizične sile, sredstev za oklepanje in vezanje in plinskega razpršilca. Kaj si občani mislijo o njihovem delu in o njihovih pristojnostih? So le inkasanti pri ugotavljanju nepravilnega parkiranja? So, a nimajo ustreznih pooblastil oziroma nimajo pristojnosti izven naselja, pa glede državne ceste, privatnih zemljišč in še kaj bi se našlo. Vprašanja so povezana tudi v zvezi z dodatnimi pooblastili, in to na način, da dajemo pištole, medtem ko izven naselja nimajo pristojnosti napisati kazni za parkiranje. In prav zaradi navedenega mnogi menijo, da jih tudi ne potrebujemo. To so vprašanja, na katera je treba odgovoriti in skušati prepričati občane, da ni tako. Pa ne le občane, ampak tudi nas poslanke in poslance.

Zakon po eni strani lahko ocenjujemo, da je primeren za nadaljnjo obravnavo, vendar menimo, da ga bo treba z ustreznimi amandmaji še dodatno dodelati. Hvala lepa.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Dr. Franc Trček bo predstavil stališče Poslanske skupine Združena levica.

Izvolite.

DR. FRANC TRČEK (PS ZL): Hvala za besedo, predsedujoči. Lep pozdrav vsem skupaj!

Občinski redarji uradno niso občinski policisti. Izvorno tudi ni bilo mišljeno, da bi bili. Vsaj uradno izraženo ne. Zakaj torej Vlada z zakonom, katerega cilj naj bi bili manjši uskladitveni popravki zakona z nekaterimi drugimi zakoni, posega v sam koncept občinskega redarstva? Zakaj hoče Vlada pod izgovorom manjših sprememb spremeniti občinske redarje v občinske policiste? Odgovor se nam ponuja sam po sebi, pogledati je treba zakone, ki jih je ob zakonu o občinskem redarstvu predlagala Vlada v zadnjem času.

Zakon o nalogah in pooblastilih policije, Zakon o nadzoru državne meje in novela Zakona o tujcih, ki sicer še ni vložen, a si ministrica za notranje zadeve na vse pretege trudi, da bi bil kar se da hitro v proceduri in potrjen.

Kaj je navedenemu skupno? Povečanje represije in nadzora nad državljanji. V Združeni levici temu odločno nasprotujemo. Nočemo, da Slovenija postane policijska država. Naravnost tragično je, da povečanje represije, ki je na nekaterih mestih celo ustavno sporna, predlaga Vlada, predlaga stranka SMC, ki je pred volitvami obljubljala pravno državo in varstvo človekovih pravic. Namesto krepitve pravne države in ustvarjanja pravičnejše družbe dobivamo krepitev represivnih aparatov države, če uporabim nekaterim dobro znanega Altizerja.

Kaj konkretno to pomeni na primeru občinskih redarjev? Po trenutno veljavni ureditvi lahko redar uporabi fizično silo in plinski razpršilec v primeru samoobrambe, zgolj v primeru samoobrambe. Po novem pa bo lahko telesno silo uporabil kar pri izvrševanju svojih nalog, na primer če bo hotel zadržati osebo in bo ocenil, da je fizična sila edina, s katero mu bo to uspelo. Z drugimi besedami, občinski redarji bodo lahko svoja pooblastila izvajali tudi s pomočjo fizične sile. In če bodo ocenili – tudi s plinskim razpršilcem. Razpršilec bo lahko redar po novem uporabil, če bodo izpolnjeni pogoji za uporabo telesne sile, uporaba pa bo prepuščena njegovi prosti presoji, ali lahko isto doseže z milejšimi sredstvi ali ne. Takšne spremembe so nedopustne. Redarje v bistvu spreminjamo v lokalne policiste, ne da bi za njihovo izvajanje imeli potrebno izobrazbo in usposabljanje. Tudi ustreznega nadzora nad njihovim delom zakon ne predvideva. Način nadzora nad morebitnimi zlorabami, ugotavljanje odgovornosti za prekoračitev pooblastil ter varovalni mehanizmi pred tovrstnimi zlorabami so popolnoma neprimerljivi s policijskimi. Takšen zakon je recept, da se občinsko redarstvo spremeni v neke vrste nezadostno nadzirano lokalno šerifovstvo. Če bi si res želeli redarsko službo spremeniti v lokalno policijo, bi to morali narediti tako, da se organizira enako kot policija, z enakimi zahtevami kot za policiste in policiste ter z enakim načinom nadzora nad zlorabami z istovrstnim ali zelo sorodnim izobraževanjem in usposabljanjem.

Pred tem bi pa morali opraviti neke temeljite premisleke in raziskave ter se vprašati, ali to dejansko v Sloveniji potrebujemo. Ne pa, da Vlada predlaga zakon, ki je v bistvu unikum v evropskem merilu. Vsakemu, ki je prebral primerjalni pregled ureditev, ki jih je pripravila Vlada sama, je več kot jasno, da se zakon zgleduje predvsem po državah, kjer imajo lokalno policijo, na primer Francija in Italija na primer. Kar dela vlada, je, da nekatere represivne elemente teh ureditev nesistemsko prenaša v našo ureditev, in to poimenuje kot manjši popravki. To, kar predlaga ministrstvo, je škodljivo. Gre za poseg v človekove pravice z

uporabo represivnih sredstev in v bistvu predlog s tako mizerno obrazložitvijo je neresen in ne sme biti sprejet.

V Združeni levici se zavedamo, da si represivni organi, pa naj gre za redarja ali policiste, pogosto ali pa vsaj včasih želijo več pooblastil. Pristojno ministrstvo, Vlada in Državni zbor pa smo tisti, ki določajo pristojnosti teh organov na podlagi presoje, katere pristojnosti posamezni organi potrebujejo.

Tukaj ne ministrstvo in ne vlada nista opravila svoje naloge, zato mora ne takšni spremembi izreči Državni zbor in zato bomo v Združeni levici prispevali svoje glasove k temu odločnemu ne. Hvala.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Mag. Matej Tonin bo predstavil stališče Poslanske skupine Nove Slovenije – krščanskih demokratov.

Izvolite.

MAG. MATEJ TONIN (PS NSi): Drage poslanke in poslanci, dober večer!

Odločimo se, ali želimo imeti lokalno policijo ali občinsko redarstvo. Zakon, ki je danes pred nami pa posameznike, ki bodo občinski redarji, dela kot neke vrste osebe, ki niso ne tič ne miš. Torej osebe, ki naj bi imele pooblastila, ki so zelo blizu policijskim pooblastilom, vendar takšnega statusa nimajo. In takšne razmere lahko pripeljejo do zelo nenavadnih okoliščin. Če opišem zgolj eno zelo plastično zadevo. Po zakonu redarji lahko ljudem dajejo ustne odredbe oziroma ukaze. Na drugi strani pa tem redarjem niti ne damo modrih luči, ampak se bodo še naprej vozili z oranžnimi lučmi. Nekdo se je pohecal in je rekel, da to gre bolj kot ne za delo na cesti ne pa za neko resno redarsko službo.

V Novi Sloveniji smo torej na stališču, da preden se je šlo v takšno spremembo zakona, bi se bilo treba jasno odločiti, ali občine potrebujejo lokalno policijo. Če to potrebujejo, potem vso zadevo peljimo v to smer, kar pomeni da bi morali imeti tudi lokalni policisti tisto usposabljanje, kot ga imajo danes slovenski policisti, isti sistem izobraževanja, ista pooblastila in tudi iste odgovornosti. Sistem, kjer pa uvajamo redarstvo in hkrati zadeve v zakonu pišejo na način, da se jih lahko razume zelo dvosmerno oziroma se jih različno tolmači pa bodo lahko v prihodnosti povzročile precejšnje težave. S predlogom današnje novele zakona o občinskem redarstvu Vlada tako pušča priprta vrata za zlorabe pooblastil, ki se s temi spremembami občutno povečujejo. Še enkrat pravim, tudi če bi se Slovenija in parlament odločil, da bi sprejel zakon, ki bi omogočal lokalno policijo, zaradi tega ne bi bili nič posebni, ker lokalne policije imajo tudi druge evropske države. Tako pa še vedno vztrajamo z neko posebnostjo. V Novi Sloveniji smo zato prepričani, da bo med pooblastili in nalogami

občinskih redarjev in policistov ostala le tanka ločnica, ki bo zdaj mnogo lažje prekoračena. Res je, kot pravi minister za javno upravo, da Slovenija s tem ne postaja policijska država, saj imajo policisti še vedno bistveno večja pooblastila, pa vendar po veljavnem zakonu je občinski redar fizično silo in plinski razpršilec lahko uporabil le, če je s tem odbil neposreden napad nanj. Le v primeru samoobrambe torej. Po vladnem predlogu bo to lahko storil že, če oseba ne bo upoštevala njegove ustne odredbe oziroma ukaza in bo poskušala oditi. Kako bo torej redar ocenil trenutno situacijo, iz katere bo razbral, da oseba namerava oditi, in kako hitro se bo lahko odločil, da bo spoštoval načelo sorazmernosti in uporabil najmilejše prisilno sredstvo, k čemur ga zakon zavezuje? V teoriji in na papirju so sicer naloge in zahteve s strani redarjev zelo lepo napisane, ampak v praksi bo pa te določbe izjemno težko izvajati in bo od redarjev terjalo neprestano hipno odločanje, kar bo lahko privedlo tudi od številnih napak. Tudi pri ugotavljanju istovetnosti, po novem identitete, redar osebo lahko na primeren način ustavi. V Sloveniji smo navadno navajeni, da te ustavlja z modrimi lučmi. Če bi se za menoj pripeljal redar z oranžnimi lučmi in te luči tudi prižgal, bi jaz razumel, da je neke vrste nevarnost na cesti, ne pa, da me ta redar želi ustaviti. Zato se lahko zgodi, da oseba sprva tega zaustavljanja niti ne bo razumela, niti ne bo to storila. In če bereš zakon dobesedno, bo občinski redar zoper to osebo, ki ne bo upoštevala njegovih navodil, uporabil telesno silo, česar mu veljavni zakon danes ne dovoljuje. Še enkrat, želim biti zelo plastičen. Če bi imeli lokalno policijo, bi to pomenilo, da bi se lokalni policist pripeljal za teboj, prižgal modre luči, te ustavil, identificiral in izpeljal vse mogoče postopke. V primeru občinskega redarstva bo pa – kaj? Se redar pripeljal za teboj z oranžnimi lučmi. In vsaj jaz osebno si ne znam predstavljati, kaj sedaj to pomeni.

V Novi Sloveniji smo prepričani, da predlog novele zakona ne vsebuje dovolj varovalk, ki bi popolnoma preprečevale prekoračitve pooblastil, tudi obveznost poročanja redarja, da je uporabil telesno silo ali zadržal osebo, prav tako ne posebna neodvisna komisija, ki bo imenovana v primeru povzročene telesne poškodbe ali smrti. Glede na to, da veljavni zakon med pooblastili redarjev določa tudi zadržanje storilca prekrška in kaznivega dejanja, česar pa ne more storiti, če le-ta odide z mesta storitve prekrška ali kaznivega dejanja, je vprašanje, ali bo načelo sorazmernosti spoštovano, če bo za ta namen uporabil tudi telesno silo. Ker zadržanje lahko traja do prihoda policistov ali uradne osebe drugega prekrškovnega organa največ eno uro, se v tem času lahko zgodi, da občinski redar za dosego cilja ne bo uporabil najmilejšega sredstva. Dejstvo je, da so prisilna sredstva v prvi vrsti namenjena izvrševanju pooblastil policistov in ne občinskih redarjev. Tudi ta konkretni primer

kaže, da očitno Vlada meša hruške in jabolka, in da se na takšen način svojevrstnih oziroma tovrstnih zadev ne bi smela lotiti. Ker se z današnjim predlogom vrsta pooblastil redarjev ne spreminja, spreminjajo pa se pogoji za uporabo telesne sile, sredstvo za oklepanje in vezanje ter plinskega razpršilca, torej vseh prisilnih sredstev, smo Krščanski demokrati še toliko bolj prepričani, da omenjene spremembe ne bodo prinesle zelenih učinkov. In še enkrat se vračam na začetek. Treba se je odločiti, če razmere v državi to zahtevajo, če razmere v občinah to zahtevajo. Potem bodimo neposredni, pošteni in odkriti in povejmo, da je treba ustanoviti lokalno policijo. Marsikdo se bo zgražal, marsikdo bo nezadovoljen, številni se bodo pritoževali, da bodo lokalni šerifi, kot se popularno imenuje župane, dobili svojo policijo oziroma svoj represivni organ, ampak če bodo te njihove pristojnosti urejene na način, kot ima pristojnosti danes urejena policija, potem bodo tudi možnosti zlorab mnogo manjše in tudi možnosti vplivanja županov zelo omejene.

V Novi Sloveniji ocenjujemo, da seveda v državi in tudi v občinah zaradi poslabšanja varnostnih razmer obstajajo razlogi za povečanje pristojnosti, vendar ne na način, kot je predlagala Vlada, zato ta zakon ne more računati na našo podporo.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Gospod Jani Möderndorferja bo prestavil stališče Poslanske skupine SMC. Izvolite.

JANI (JANKO) MÖDERNDORFER (PS SMC): Lep pozdrav tretjič!

Zakon o občinskem redarstvu je v bistvu že takrat, ko se je prvič pojavil, to je v obdobju 2006–2007, v resnici prvič dejansko enotno uredil vprašanje, ki je prej bilo urejeno s področnimi zakoni, kjer so bila določena pooblastila prenesena, in pa z občinskimi odloki, ki so urejali redarsko službo. Kaj pravzaprav to pove? Da v resnici redarji niso od leta 2006 in leta 2008, ampak se lahko vrnemo kakšnih 150 let nazaj, ko smo pravzaprav v velikih mestih že imeli redarje, stražnike in podobno, ki so imeli samo eno osnovno funkcijo, to pa je, da so vzpostavljali neke vrste javni red in mir. Z razvojem, s spremembo režima, vmes je bila tudi vojna, so te redarske službe, če lahko danes rečeno temu tako delovno, spreminjale svojo formo, vsebino in na nek način tudi svoje delovanje. Nesporno dejstvo je in redko kdaj ne boste to slišali slišati za to govornico, definitivno je v letih 2006 in 2007 v času vlade Janeza Janše takratni minister za notranje zadeve s predlogom zakona dejansko zelo kvalitetno poenotil po celotni državi to vprašanje glede delovanja redarske službe. Danes slišim celo, gospod Gorenak je zraven sodeloval, kar je zelo fino in super in temu primerno današnja zakonodaja oziroma predlogi za spremembe na

nek način urejajo vprašanja, ki so bila v resnici pomanjkljiva. Pomanjkljiva do te mere, da so imeli neka pooblastila, niso imeli pa podlage za to, da bi jih res lahko korenito oziroma tako, kot jim pravzaprav nalaga zakon, tudi izvedli.

V poslanski skupini bomo podprli predlog s temi spremembami, ki so nujne in potrebne in s tem verjamem, da bomo naredili še hitrejši korak k neki končni verziji, kaj bodo pravzaprav lokalne skupnosti imele. Bom pa sodeloval v razpravi in povedal tudi svoje stališče do tega vprašanja. Hvala.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Končali smo s predstavitvijo stališč poslanskih skupin. Sledi splošna razprava poslank in poslancev o predlogu zakona.

Besedo ima gospod Marko Ferluga, pripravita naj se dr. Franc Trček in mag. Matej Tonin.

MARKO FERLUGA (PS SMC): Hvala za besedo.

Kot je rekel tudi Jani, je treba jasno in glasno povedati, da se ta zakonodaja že dolga leta ni spreminjala. Tukaj gre zagotovo ena velika pohvala vladi Janeza Janše in ministru, ki je delal to zakonodajo, govorim o občinskem redarju, da ne bo pomote. Ko govorimo o tem povečanju policijskih represivnih metod in vsega tega, tukaj obstaja že ena takšna velika fama, da bomo postali kaj hitro policijska država. Jaz mislim, da temu ni tako in da imamo kar velike vzvode, da se od tega obranimo. Podobne dileme, kot sem jaz seznanjen, so bile tudi že takrat. Tudi takrat je bila neka razprava o tem, ampak kot povsod in kot vedno se to spet pri nas ponavlja. Gre spet za eno takšno, bom rekel, skrb in strah, ampak še vedno po mojem mnenju za neko pretiravanje. Očitno imamo mi v Sloveniji vcepljen en tak negativni gen, gen nekega nezaupanja, gre pa verjetno tudi za neko nezrelost in nezaupanje v same organe pregona, to pa verjetno še iz preteklih časov. Da bomo zlorabe izključili s tem zakonom oziroma jih zmanjšali, zagotovo jih ne bomo. To smo si lahko vsi edini. Mislim pa, da gre za nekaj drugega. Danes so se okoliščine bistveno spremenile. Če si hočemo ali nočemo priznati, iz takšnih ali drugačnih razlogov smo vsi državljani izredno nestrpni do vsega in vsakogar. In ena od žrtev so tudi občinski redarji, ker, saj veste, kazen za parkiranje, lisice – takoj se dvigne pritisk in gre lahko tudi v neke ekstreme. S tem delom se poskuša dati občinskim redarjem neko orodje, ki bo strogo nadzorovano, poleg tega je pa še ena varovalka, da bo vse to nadzorovala tudi inšpekcija, se pravi s strani Ministrstva za notranje zadeve. Sami pa veste, da je najboljša in največja kontrola kontrola občanov, ki bodo za vsako zadevo, ki ne bo pravilna in ki ne bo po pravilih, zagotovo v medijih sprožili vrsto svojih pomislekov.

Se strinjam s predhodniki, ki govorijo o tem, da glede usposabljanja, izobraževanja velja debatirati. Uporaba prisilnih sredstev je lahko sporna, če niso primerno izobraženi oziroma usposobljeni. Ampak če imam jaz pravilne podatke, imam napisano, da je strokovno usposabljanje občinskih redarjev, izpolnjevanje in preizkus znanja za redarje se opravlja na Policijski akademiji GPU v Tacnu. Tako da je tudi to. Je pa še vedno stvar debate, in mogoče kot eno takšno zanimivost, vsaj to, kar sem razbral iz poročil MNZ, kar je bilo opravljeno leta 2013, ko je bilo anketiranih 136 občin, in odstotek oziroma koliko naj bi bilo uporabljenih prisilnih sredstev s strani občinskih redarjev, je bilo manj kot 13 %. Tako da strah velja, ne moremo se temu izogniti, ampak mislim, da moramo imeti vseeno neko zaupanje tudi v občinske redarje, da bodo tudi sami za to odgovorni in tudi kaznovani in v končni fazi preganjani, če bodo zlorabili tisto, kar jim po predpisih zdaj poskušamo omogočiti. In ne pozabimo na to, da si vsi tukaj zbrani in vsi državljani in državljanke lahko kupimo plinski razpršilec in ga uporabljamo in nimamo za to, ne boste verjeli, nobenih predpisov. Če začnemo komplicirati vse te zadeve in gledati v nekem orwelovskem trendu, potem verjetno ne bomo prišli daleč. Jaz mislim, da je treba dati neko zaupanje, jasno ga kontrolirati in potem ustrezno ukrepati. Mislim, da določene zadeve gredo v tej smeri, in velja podpreti to zadevo. Hvala.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Besedo ima dr. Franc Trček, pripravita naj se mag. Matej Tonin in gospa Ljudmila Novak.

DR. FRANC TRČEK (PS ZL): Hvala za besedo, predsedujoči, upam, da bolj proti koncu mojih današnjih ubesedovanj.

Zdaj poslušam to zadevo, seveda jaz prihajam iz malo drugačnih strok kot gospod Gorenak. Tudi v sestavi policije nisem delal kot kolega Ferluga, za katerega verjamem, da nad mano ne bi uporabljal razpršilca, razen če to ne bi bilo res nujno potrebno. Prihajam pa iz nekih drugih strok in zdaj se tu pogovarjamo, zakaj nam gredo ti redarji pogosto na jetra. Vsi ste omenjali neko parkiranje, pa avtomobili, pa gor, pa dol ... Mi imamo v bistvu problem, moja ljuba tema z javnim potniškim prometom. Mi imamo problem z deavtomobilizacijo. Mi imamo problem s tem, da bi bilo dobro, da Slovenčki končno nehamo biti že tako nori na avtomobile. Če gledam to makroekonomske, koliko penězov damo mi v avto, če bi imeli pol slabše avte, pa boljše prometno policijo, pa tudi lokalno, če hočete, pa bi to dalo naše znanje, bi uredili nek krovni zakon o investicijah, bi bili potem bliže, kot vsi tulite, mali Švici. Jaz mala Švica nočem biti zaradi krvavega denarja.

Zdaj neka zgodba, gospod Gorenak, to je njegovo strokovno področje, karkoli si že kdo

osebno misli o njem, je navedel dober primer Združenih držav Amerike. Oni imajo več kot 20 takšnih agencij, sočasno imajo pa največ zapornikov v privatiziranih zaporih. Pa jim vsake toliko časa v kakšnem mestu izbruhne upor in tako naprej. Dobro, mi na srečo zaenkrat še ne živimo v tako agresivni družbi. Jani je povedal, izhajajoč iz svojih izkušenj v izvršilni oblasti, da ta zgodba ni od včeraj, da je bilo redarstvo, da se je leta 2007 to nekako uredilo in ta zakon, ta del je treba urediti zaradi zakona o javnih uslužbencih, zakona o prekrških. Danes me veseli, odkrito povedano, čeprav bom kregan, da se v številnih zadevah ujemamo z Novo Slovenijo, čeprav smo tako ideološko neke narazen. Upam, da ne bo zdaj Tonin rekel, da je za privatizacijo zaporov, ampak neko kvalitetno infrastrukturo si pa vsi v bistvu želimo. In se vidi, da sva se kot laika za to področje eden in drugi pogovarjala z redarji.

Redarji ne delajo zgolj tega, da nam lepijo neke listke, ker v bistvu je to nesposobnost ministrstva za okolje in prostor, nesposobnost ministrstva za infrastrukturo in tudi za javno upravo, da so oni na takšen način v bistvu stigmatizirani. In skozi neke take polovične rešitve, kar se vidi iz predloga zakona, tako nekako na pol hočemo vnašati neko lokalno policijo, čeprav bi jo verjetno bolj pravilno bilo treba imenovati mestno in na eni strani mestno v mestni občini in na drugi strani medobčinsko. Dobimo neko šlamastiko, se mi zdi, ki ne bo povečala varnosti. Mi smo imeli neke tragične zgodbe v sestavi uniformirane policije v zadnjih letih in malo se bojim, da v neki agresivni družbi bodo pa redarji zdaj komu postali tarča. Včasih nekako že so. Če nekdo znoril zaradi lisic na, ne vem, tudi kakšnega poslanca smo imeli v nekih predhodnih sklicih, ki se je hotel pretepati v garaži. Toliko spomina imam. Potem bi jaz varoval življenje tega redarja, pa se naj raje umakne. Angleški Metropolitan Police so dali GoPro, kar gospod Gorenak ve, in ko so na terenu in na določenih rizičnih območjih, se je zmanjšalo neko število »prsenja« lokalnih frajerjev pred Metropolitan Police. Pa bi bil prej za to kot za razpršilec. Ampak dobro, potem bi mi gospa Vraničar rekla, da je razpršilec cenejši kot GoPro kamera, pa še spominska kartica, pa to. Ne govorim na pamet, ampak na osnovi nekkih analiz, ki sem jih bral. Če pa hočemo se iti nek avstrijski primer teh lokalnih redarjev, če jih tako imenujemo, ki v bistvu nekako ne podvajajo policije, ampak, ne vem, vas bodo kot mulca najprej vljudno nazijali, če se boste v kakšni gramoznici kopali, potem pa staršem kakšno kazen dali. Ali če boste prevelik hrup zganjali. Spet ne govorim na pamet, živim blizu Avstrije. In tu se bo nekako treba odločiti. Se pa bojim, da mi nekako ne razmišljamo, Marko je omenjal neko agresijo. Od kod pride ta agresija? Agresija pride od nasilja sistema. Mi moramo razmišljati, kako bomo sistem preoblikovali tako, da bodo navsezadnje ljudje manj agresivni. In to so neke ključne zadeve. Zakaj je parkiranje problem?

Zato ker bi lahko malo več peš hodili, pa javni promet uporabljali. Zakaj so ljudje agresivni? Zaradi neke hektike, ker se ne počutijo več varne. Veste, podprogram za varnost je v tako imenovanih malih vretenčarskih možganih. Tu so neke zadeve, s katerimi se je potrebno ukvarjati.

Ta rešitev nekako ima v duhu gospe ministrice in ekipe, ki je prišla na okus, na nekaj ministrstev, ki ima trenutno kar dosti težav samo s seboj, pa sedaj neki zadnji dogodki iz historiata Sove pred kakšnim desetletjem, pa jih bo še več, potem pa nekako v tem duhu porinejo še to redarstvo v nek tak ponesrečen mišmaš zakonsko rešitev, za katero se bojim, da bo nevarna in za redarje in za nas, da nekako vseeno gre v tej smeri možne večje represivnosti, kar si seveda niti osebno niti v Združeni levici in tudi kot večina trezno razmišljujočih državljanek in državljanov ne želimo. Je pa res, da se potem kot vsaka tema pri nas to nekako medijsko nabije in razhajka. Verjetno bi se bilo smotno spraševati tudi o izobraževanju uniformirane policije: ali neka taka bolj tečajska oblika ali kaj drugega, bolje resnega, bolj temeljitega. In tu potem nekako bi bila na mestu neka resna debata, ko bi eni verjetno zagovarjali bolj represivno lokalno policijo, drugi manj, eni bi izhajali iz podobe bobijev, drugi bi izhajali iz ameriške zgodbe, kjer ti je jasno, da moraš roke dati na volan, biti pri miru in včasih tudi če si ateist zmoliti kakšen očenaš, da te ne počijo. Niso to smešne teme, saj malo gledate te zadeve. Ampak dejansko se mi zdi, desetletja nazaj sem po podeželju Kanade potoval in tam ste imeli neke vrste kot prometni znak Wach out rural crime, pa se tako malo pelješ, potem sem pa lokalce vprašal, pa so rekli, da tam je 20-letnik nekoga zaštilal. Ali mi res hočemo sebe senzibilizirati, da smo bolj nevarna družba, kot dejansko smo? Ali hočemo res redarje tiščati v neko tako čudno nerazjasnjeno vlogo? Ali hočemo res malo po ovinkih iti v neko bolj represivno družbo? Če poslušamo utrip družbe, večini družbe ni do tega. In tudi mi politiki moramo biti tudi odgovorni, da ta populizem ne dvigujemo. Saj je lahko razhajkati ljudi. To sem navsezadnje tudi Fideszu na Madžarskem govoril. In to je v bistvu naša odgovornost. Ta zakon je, kot so tudi povedali kolegi iz Nove Slovenije, nerodno pripravljen. Ne vnaša neke systemske rešitve. Omogoča neko nerazjasnjenost, če hočete neko ne dovolj kontrolirano represivnost. Tudi gospod Gorenak je povedal, da za razliko od policije ni takšnega sistema, ki bi ugotavljal neke možne kršitve. Za ta predlog lahko Vladi rečemo: sedi, cvek, javna razprava, ponovi vajo, ne pa da bomo to zgodbo na takšen način, kot je, nekako gnali naprej, ker se to v bistvu mora narediti.

Zdaj sem se spomnil, mene vsi iz Maribora sprašujejo, zakaj pa imamo takšne in takšne odloke o uporabi petard, pa petarde pokajo že konec novembra. Mi se moramo tudi vprašati o zakonodaji, ki jo sprejmemo, kako se

v praksi izvaja. Pa da ne bi spet zdaj govoril o odpiranju občinskih proračunov, kako se bodo financirali ti redarji. Verjetno, ne vem, ali delno kar vem, podobno kot gospe na Pošti Slovenije, ki morajo na dan toliko in toliko nekih zadev prodati, pa tisto izgleda že kot nek ringelšpil ne pa kot pošta. To so neki realni problemi, ki bi jih morali resno odpreti in se z njimi ukvarjati. Ne pa tako, da dobimo neke polrešitve in smo zdaj mi grdi iz opozicije, ker resno opozarjamo na celo vrsto teh težav.

Zaradi tega mi takšnega zakona ne moremo podreti. V bistvu je to dokaj podobno prvi točki današnje seje, kjer smo spet dobili na nekem isto resnem področju v bistvu šlampast zakon. Investicije in redarji so dosti bolj povezani, kot si mogoče zdaj na prvo žogo predstavljate, pa nimam zdaj časa, da bi vam to predaval, pa malo se mi, odkrito povedano, niti ne da danes več vam to predavati. Hvala za besedo.

PODPREDSNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Besedo ima mag. Matej Tonin, pripravitelj naj se gospa Ljudmila Novak in gospod Jani Möderndorfer.

Izvolite, gospod Tonin.

MAG. MATEJ TONIN (PS NSi): Nekdanji minister za notranje zadeve gospod Gorenak me je opozoril, da morda nisem bil najbolj jasen. Jaz ne zagovarjam, da bi imeli hkrati redarsko službo in lokalno policijo, jaz zagovarjam oziroma Nova Slovenija zagovarja, da bi se redarstvo preoblikovalo v lokalno policijo, kar pomeni, da bi morali imeti ti lokalni policisti isto usposabljanje kot sedanji policisti in tudi iste standarde. Če rečem naslednje. Če so sedanji redarji plačani iz javnih sredstev, potem bi bilo prav, da domovini odslužijo v polnosti. Sedanja pooblastila in pa sedanja ureditev je pa približno takšna, kot če bi imeli nogometno tekmo in nogometno ekipo in bi določenim igralcem dejali, da lahko žogo brčnejo samo pet metrov. Več kot pet metrov je ne morejo. Kdo bo to kontroliral, kako bo igra tekla, bo izjemno težko.

PODPREDSNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Besedo ima gospod Jani Möderndorfer, pripravitelj naj se gospod Ljubo Žnidar in mag. Bojana Muršič.

Izvolite, Jani Möderndorfer

JANI (JANKO) MÖDERNDORFER (PS SMC): Hvala lepa.

No, saj kolega Trček je še tukaj. Problem je zelo enostaven. Mestne policije ali pa občinske policije ne bomo imeli toliko časa, dokler bo ta zakon matičen pri ministrstvu, ki je pristojno za lokalno samoupravo. Ker je logično, da tam ne bodo razmišljali v smeri razvijanja občinske oziroma mestne policije, ampak bodo

razmišljali o redarjih, ki so komunalne narave. To je dejstvo.

Zato mora biti širok konsenz. Zato jaz osebno sam, moram reči, ker sem bil dolgo časa zadolžen za redarsko službo, sem bil najprej najbolj nesrečen in še danes ne razumem, kaj redarji sploh počnejo v majhnih občinah, kjer so po dva, trije, sploh ne vem, kaj tam počnejo, ker je brez zveze, da sploh tam so. In prvi korak, ki smo ga naredili, je bil, da smo najprej 30 redarjev zaposlili. Najprej sem moral imeti ljudi, da bodo sploh kaj delali. Ko smo prišli na občino, je bilo tam 8 redarjev. Lepo vas prosim, v glavnem mestu 8 redarjev naj ureja promet! To nikamor ne gre! Tudi če samo parkirne listke pišejo, ne prideš skozi. Zato smo začeli razmišljati o tem, ker ne vem, če se spomnite, tisti, ki ste starejši, v Ljubljani so dolgo časa v bivši jugi bili samo poleti julija in avgusta takšni z belimi luškani čeladicami pa z lepimi oblekicami in so v bistvu delali preko študentskega servisa so usmerjali promet. To so bili v bistvu luštni mladi ljudje, ki so usmerjali promet ali pa pomagali in je bilo vse fino. Potem kasneje, tisti, ki se spomnite, smo v Ljubljani videli redarje, ki so bili oblečeni v lepo zelenkastobelo uniformo in je bilo to še vse nekako sprejemljivo. Potem dobimo pa to grozljivo, grozno barvo, ki spominja na argentinsko hunto in nič slovenskega tam več ni notri. Oprostite, iz psihologije izhaja, ko človek pogleda te redarje, mu nič ne pomeni in ima slabo odnos do teh redarjev. Če pa še izve, da so to tisti, ki mu pišejo listke, ja, potem pa sploh nimaš nobenega odnosa več do njih. In če še veš, da ti nič ne morejo, ja, kaj češ potem z njimi. Nič. In zato smisel in namen te redarske službe ne bo nikoli dosežen v tisti viziji, ki je bil napisan, pozor, v letih 2006 in 2007. Takrat se je sicer že razmišljalo, da nekoč, nekaj itn. bo pa prišlo do te spremembe. Ampak za to potrebujemo čas. Ampak roko na srce in tukaj se s kolegom Gorenakom popolnoma strinjam, dokler policija ne bo za, tega nikoli ne bo. In policija ljubosumno drži vse te principe oziroma pooblastila in to vizijo in idejo, da je to samo njihov primat. Istočasno se pa ta ista policija zaveda, da ne obvladuje več vseh teh stvari, ki jih v resnici po drugi strani počnejo redarji. Sedaj pa samo en pozor. En varnostnik, ki čuva en trezor ali pa prenaša, prevaža denar, ima lahko pištolo. En redar ima pa lahko samo sprej. Medtem ko vsi ostali si ga pa lahko sami zastonj kupimo in bog ne daj, da mu kaj damo, ker bomo takoj postali represivni. Zato sem prej rekel, bodite pozorni, imel je redar že pooblastila, da nekoga zadrži, ampak za božjo voljo – kako pa, na podlagi česa pa? Saj ni imel inštrumentov za to, da te zadrži, in to s tem zakonom danes delno malo popravljamo. Ampak to je še daleč od tistega, kar pravzaprav mi želimo nekoč imeti.

Veste, zakaj je tudi problem? Problem je tudi v glavah. Župani bodo dobili svojo policijo. Dajte ga no lomiti! Tisi trenutek, ko bi

bilo to organizirano po nekih principih, bi se vzpostavili popolnoma enaki mehanizmi, kot so danes, odnos minister za notranje zadeve pa policija. Ne gre to kar tako, da minister, to ni socialistična zgodba ali pa neka kubanska država, ko dvigneš telefon pa rečeš, »sedaj pa tja pojdi pa to naredi.« Ne gre to tako. Tisti, ki to verjame, preveč gleda filme. Iz tega razloga se mi zdi, da je današnja razprava lahko vsaj toliko dobra, da naredimo čim večji napor, da čim prej pridemo do tega resnega preoblikovanja. Poleg tega je pa treba še eno stvar vedeti. Jaz sam osebno vidim tudi vidik kadrovskega problema. Danes ima policija ta problem, to je premalo policajev. Če bi neka lokalna policija z ustreznimi izobraževanjem, z ustreznim naborom znanj, z ustreznimi pooblastili prevzela samo tisti lokalni nivo pooblastil, ki ga izvaja, za nobena huda kazniva dejanja, nobenih kriminalističnih pooblastil ne bi bilo, nobenega NPU, nič od tega, ampak zgolj urejanje prometa in pa javnega reda in miru, potem, zelo splošno povedano, potem bi marsikateri problem rešili tudi na nacionalni ravni in s tem, jasno, izboljšali marsikatero vprašanje. Tako pa imajo danes redarji neupravičeno nek neugled v družbi. Veste, celo en primer obstaja, ko je policaj napadel redarja, ampak v civilu seveda, v zasebnem času, ne v uniformi. Tako daleč, vidite, gre spoštovanje ali pa nek odnos do redarske službe. Je ni. Vizija, da bo pa ta komunalna redarska služba se razvijala in krepila v to smer – lepo vas prosim, a veste, polovica redarjev je danes zaposlenih bivših policistov. To so fakti. Tam notri so policisti. Veste, zakaj so šli? Zato ker marsikje imajo zdaj malo bolj ugoden čas, manj stresno, ker se ukvarjajo samo z določenimi pooblastili, mogoče v kakšnem koeficientu za tisto, kar dela, celo bolj plačan. Govorim na splošno. Tako da iz tega razloga se mi zdi tukaj pomemben ta premislek, ta preboj in nič ni krivo ministrstvo, ki je zadolženo za lokalno samoupravo. Oni čisto prav razmišljajo. A se naj oni ukvarjajo z notranjimi zadevami? Ko bo enkrat do te diskusije prišlo, bo ta zakon prenesen in ta razprava prenesena v okvir notranjega ministrstva in takrat se bodo izpostavili vsi potrebni mehanizmi, da bomo končno dobili neko lokalno policijo, ki bo imela celo ugled in bo upravljala. In ne boste verjeli – celo barvo bi jim spremenili, kar je pa simbolnega pomena seveda.

Na tej ravni se mi zdi za pozdraviti, če se bo le kaj v to smer premaknilo, je pa ta zakon nujno potreben, da bodo vsaj obstoječi redarji lahko upravljali normalno svojo službo oziroma vse svoje obveznosti, ki so jih dobili in so jih imeli še pred tem zakonom. Tako da nič policijskega ne nastaja pri teh redarjih. Nasprotno. Zelo antipolicisti so. Hvala lepa.

PODPREDSNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Besedo ima gospod Ljubo Žnidar, pripravita naj se mag. Bojana Muršič in mag. Dušan Verbič.

Izvolite, gospod Žnidar.

LJUBO ŽNIDAR (PS SDS): Spoštovani!

Predvsem normalno je, da občinski redarji za opravljanje svojih nalog in del rabijo tudi določena pooblastila. Tako da s tem predlogom in s tem zakonom nimam nobenih težav. Vidim pa en drug problem. Vemo, da občinsko redarstvo, jaz bi rekel, to je nekako tih prenos policije na lokalno raven. V osnovi to zame ni problem. Takšno ureditev imajo v marsikateri drugi državi. Vidim pa problem financiranja, kajti vemo, kako mačehovsko se obnašamo finančno do občin, po drugi strani pa jim nalagamo vse več nalog brez finančnega supporta. To pa je problem. Jaz bi rekel, da s takim trendom, s takim nadaljevanjem občine ne bodo več gonilo lokalnega regijskega in ostalega razvoja, ampak bodo slej kot prej upravni organ, ki bo samo izvajalec določenih državnih nalog. Ali si to želimo ali ne, po mojem si ob tem trendu zakonodaje tega niti ne vprašamo, kaj si v lokalni samoupravi sploh želimo. Ampak to je že drugo vprašanje, ki ni vezano konkretno na ta predlog zakona, ampak to je del prenosa na lokalno raven brez finančnega supporta. To je odprto vprašanje in seveda bo treba tudi temu vprašanju dati določene odgovore, dati določen support, kajti vemo, da v vsakem zakonu je tudi vprašanje, ali je zraven finančna obveznost, ali so te posledice izpolnjene ali niso, ali je vezano to na lokalni proračun ali na državni proračun. Tudi na to vprašanje bo treba dati odgovore.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Besedo ima mag. Bojana Muršič, pripravita naj se mag. Dušan Verbič in dr. Vinko Gorenak.

MAG. BOJANA MURŠIČ (PS SD): Hvala lepa, podpredsednik, za besedo. Spoštovane kolegice, lep pozdrav!

Danes govorimo o tem zakonu o občinskem redarstvu. Moram reči, da sem na tem mestu vesela, da imamo prvo obravnavo, da je predlagatelj SDS predlagal to prvo obravnavo, kajti mislim, da bomo lahko kar nekaj stvari odprli. Strinjam se, da je na lokalni ravni treba postoriti vse, da se varnost ljudi čim bolj zaščiti. V zadnjem času pa je zaslediti, da so prebivalke in prebivalci vse bolj opozarjali na vandalizem, stiske, strahove, pojavlja se tudi kriminaliteta, pa tudi v manjših krajih oziroma tudi v večjih krajih se pojavljajo preprodajalci drog. Pri tem so lokalne skupnosti veliko soočene s tem, da ugotavljajo, da je za takšna dela premalo policistov, ki bi se ukvarjali s preventivo, to se pravi na samem terenu. Nema lokrat pa ljudje tudi ugotovijo, da so policisti prisotni tam, kjer jih, bom rekla, skoraj ne potrebujejo. In kje so rešitve? Rešitve po mojem je v tem, da je treba

zagotoviti vsekakor več dodatnih policistov, kadrovsko dopolniti policijske postaje in mnogokrat policistom omogočiti terensko delo, da bi preprečili ta vandalizem in odkrili te preprodajalce drog. A žal, ker nam primanjkuje policistov, imamo tukaj zakon o občinskem redarstvu. Jaz bom rekla na tem mestu, da sem pričakovala popolnoma nov zakon, ne samo posodobitev, vendar imamo tak zakon, kot ga imamo, zato bom govorila zgolj o posodobitvi. Vendar ne morem mimo dejstva, da se občinskim redarjem dodajajo nova pooblastila z uporabo plinskega razpršilca, ki ga je bilo zdaj mogoče uporabljati le, kadar redar ni mogel od sebe ali koga drugega odvrniti napada, v sedanjem predlogu zakona pa zasledimo, da ga bo lahko uporabil, če se bo oseba upirala zadržanju, zaradi odvrnitve napada ali zaradi preprečitve samopoškodovanja osebe. Zdaj pa res lahko rečem na tem mestu, ali sploh govorimo o posodobitvi. Zavedati se moramo, da policisti opravljajo zahtevnejše naloge kot občinski redarji na področju varnosti premoženja in imajo tudi pooblastila, ki posegajo v človekove in temeljne svoboščine.

Žal, ker nimamo, kot sem na začetku omenila, celotnega predloga zakona, bom podala zgolj eno pripombo glede na svoje dosedanje izkušnje dela z redarji, ki pa se nanaša na 5. točko 17. člena predloženega zakona, ki govori: »Komisijo vodi direktor občinske uprave, pri medobčinskem redarstvu pa direktor občinske uprave s sedežem medobčinskega redarstva. Direktor občinske uprave skliče prvo sejo komisije najpozneje v petih dneh od imenovanja.« Glede na svoje izkušnje vam povem sledeče, in tudi po analizah. Komisijo vodi direktor občinske uprave, kjer ima redarstvo sedež. Če je tako zapisano, te naloge ni mogoče prenašati na katerokoli drugo osebo. Jaz upam, da me predstavniki ministrstva poslušajo, ker imam iz prakse informacijo o vodenju komisije v Mariboru vse od leta 2009. Sestali so se približno 30-krat, pa na teh sejah še niti enkrat ni bil direktor prisoten. Razlog odsotnosti – preobremenjenost z drugim delom. Tudi ko sem sama sodelovala, vem, da enostavno prisotnost direktorja ni bila izvedljiva. Da nadaljujem, v Mariboru se je komisija vedno sestala iz razlogov četrtega odstavka 17. člena veljavnega zakona, ki govori, da lahko komisija obravnava tudi druge primere uporabe pooblastil občinskega redarja v postopkih občinskega redarstva, kadar oceni, da je to potrebno. To se pravi, da komisija obravnava tudi druga pooblastila, na primer opozorilo, ustna odredba, ugotavljanje istovetnosti. Zaradi tega 19. člen, ki se nanaša na pritožbe, je po moje popolnoma nepotreben. Torej komisija v vsakem primeru pripravi odgovor, ki ga podpiše župan. Če pa bi se 19. člen črtal, bi pritožbe nad delom redarjev obravnavala lahko kar komisija. To bi bilo zelo primerno na specifično dela javnih uslužbencev, v komisiji pa so strokovnjaki in bi to bilo verodostojno tudi v primeru župana. Tako vsaj

tudi ocenjujejo ti, ki so člani te komisije. To se je v praksi pokazalo za več kot primerno. Ogromno je namreč pritožb nad delom občinskih redarjev. Ene pritožbe oziroma ugovori se nanašajo tudi na prekrškovne postopke, ki jih njihova prekrškovna služba rešuje v skladu z zakoni, se pravi z Zakonom o prekrških, druge pritožbe, delo komisije, nekorektnost, pristranskost, nesramno in žaljivo obnašanje redarjev. Za naloženo nalogo vodenja komisije se pritožujejo direktorju občinskih uprav, predvsem mestnih uprav zaradi pomanjkanja časa in predvsem zato, ker nimajo dovolj strokovnega znanja.

Če mi dovolite povedati tudi razliko med občinskimi redarji v večjih mestih in med občinskimi redarji v manjših krajih. Občinski redarji v večjih krajih imajo veliko dela, pa tudi z urejanjem varnosti, pa tudi z urejanjem cestnega prometa. Na lokalni ravni, v manjši lokalni skupnosti, s katero sem se sama soočila, so pa zadeve malce drugačne. In kaj se zgodi? Ko pride do težave, redar zazna, da je vozilo neprimerno parkirano in da listek. Kaj se zgodi? Vaški ljudje priskočijo takoj v občinsko upravo, seveda župana v tistem trenutku vsekakor ni, napadejo direktorja občinske uprave, kaj se mi gremo v tem kmečkem kraju, mi listkamo in hočemo služiti na njihov račun. Tega sem bila sama deležna, zato lahko ta primer povem. Ta zadeva se je reševala še potem kar nekaj časa. Bilo je tudi nekaj groženj posameznikov. In kaj se zgodi, ko pride do grožnje tega posameznika? Pokličeš policijo, ki je odmaknjena 15 kilometrov, si spet na udaru tisti čas 10 do 12 minut in čakaš, kaj se bo s teboj zgodilo: ali bo potegnil nož, ali ga boš miril z besedami, ali kako drugače. Razlika med občinskimi redarji vsekakor obstaja.

Glede na to, da imam še nekaj minut časa, bi rada zgolj omenila še drugo specifiko. En citat vam bom povedala s strani enega občinskega redarja, ki dela kot pooblaščen uradna oseba, ki vsako leto pospremi otroke v šolo, skrbi za mirujoči red v prometu, ob bok se postavi tudi policistom, ko dela po varnostnem pasu ali pa po mobilnetu, pa tudi takrat, ko tehta vozila. V bistvu občinski redarji in policisti delajo z roko v roki. Kaj pravi? »Nosimo uniformo, ni zelena, ni modra, je rdeča. Dejstvo je, da smo občinski redarji pooblaščen osebe in si zaslužimo vsaj malo spoštovanja, ki nam bi ga lahko dali v občinah, saj pripomoremo k razrešitvi težav. Čeprav nas ljudje v začetku niso marali, so ugotovili, da smo tudi mi nepogrešljivi v njihovem življenju.« Na tem mestu bi bilo smiselno tudi razmisliti, kako je v primeru, da pride do neljube situacije in pride do uboja redarja. V bistvu policistu plača pogreb država, ga pokopljejo z vsemi častmi. Tudi občinski redar je uniforma. Ne vem, ali so na strani Vlade o tem razmišljali, kajti menim, da če gre za to zadevo, bi bilo treba v tej smeri tudi razmisliti. Če se motim, vas prosim s strani Vlade, da mi daste pojasnilo.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Besedo ima mag. Dušan Verbič, pripravitelj naj se dr. Vinko Gorenak in dr. Mitja Horvat.

Ali se lahko prijavite, prosim?

MAG. DUŠAN VERBIČ (PS SMC): Potem ste me nehote izključili. Še enkrat lep pozdrav, spoštovani državni sekretar s sodelavcem, kolegice in kolegi, še enkrat lep pozdrav.

S tem predlogom spremembe zakona, se prav gotovo, kar je bilo tudi v predstavitvi in dosedanji razpravi že velikokrat omenjamo, dotikamo instituta, ki ga poznamo občinski redarji. Dejstvo je, da z delovanjem občinskih redarjev in urejanjem njihovih pooblastil nikakor ne moremo govoriti, da gre za prenos pristojnosti s policije na redarstvo. Res se moramo zavedati, da sprejemamo vlogo občinskih redarjev z vso njihovo specifično vlogo, ki jo imajo v dotični lokalni skupnosti in pozabljamo, da jih moramo obravnavati ali ocenjevati kot enega od organov, ki skrbi na tem nivoju tudi za našo varnost. Ali gre do vse tovrstne aktivnosti, ki so vezane na občinsko redarstvo, v to smer, v pravo smer, za katero so oni tudi ustanovljeni? Tukaj se postavi vprašanje, kaj pravi ocena dela občinskih redarjev od leta 2007, ko je bil sprejet Zakon o občinskem redarstvu. Ob predlogu sprememb tovrstnega zakona se je prav gotovo treba soočiti tudi s tem, kaj pravi stroka, lahko rečem tudi malce politika, za katero pa tudi v tem primeru lahko rečem, da si v marsikateri zadevi tudi kar nasprotuje.

Če primerjamo tovrstna njihova stališča, so pomembna opozorila, ki so vezana na usposabljanje samih redarjev, predvsem za izvajanje njihovih pooblastil. Resnično je treba priznati, dokler niso v celoti usposobljeni za izvajanje teh njihovih zadolžitev, je uporaba preventivnih sredstev in pripomočkov lahko problematična.

Nadalje se pojavijo tudi kritike, da ima ta Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o občinskem redarstvu premalo definirane probleme, zaradi katerih so potrebne te spremembe, ki so zapisane v samem predlogu. Celó tako daleč se gre s temi stališči, da se pojavi tudi tako imenovano vprašanje, ali se s tovrstno spremembo lahko dotika tudi, če grobo, rečem privatizacije policije. Skratka, ocene so, da so lahko zelo problematične prekoračitve pooblastil in zlorabe, ki so v dosedanji razpravi tudi že bile nekajkrat izpostavljene, ter z njimi povezani postopki, od katerih pa tudi sam se pridružujem posameznikom, ki so v uvodni predstavitvi poudarjali, da je ključen nadzor nad temi postopki.

Se pa v celoti ne strinjam s spoštovanim Francem Trčkom, ki je nekako izjavil, da je tovrstni predlog šlampasti predlog. Tukaj sem ga moral izpostaviti, kajti s tem se ne

strinjam, če resnično pogledamo predlog tovrstne spremembe. Zakaj lahko tako kategorično rečem? Na ta predlog sprememb so odgovarjale lokalne skupnosti oziroma njihovi predstavniki in v tem primeru občine. Skupnost občin Slovenije odgovarja, da podpirajo novelo zakona, saj so prepričane, da je bil dosežen sporazum, ne glede na to, da niso bili upoštevani vsi njihovi predlogi ali pobude za spremembo obstoječega zakona. Zadovoljni pa so, da se je marsikatera zadeva v tem konceptu ali predlogu zakona upoštevala. Tisto, kar še posebej izpostavljajo, je, da jim je pomembno, da so sodelovali v tem postopku vsi ključni deležniki. Se pravi, ministrstvo za notranje zadeve, ministrstvi za javno upravo, za pravosodje, generalna policija. V tem primeru tudi informacijska pooblaščenka, sindikat redarstva in tudi občine. Se pravi, bil je tukaj v tem konceptu predloga dogovorjen ali v predhodnem postopku usklajen marsikateri konsenz glede same vsebine. Skupnost občin Slovenije še sporoča, da v predlogu novega zakona ni dodano nobeno novo pooblastilo, ki je v neki smeri v razpravi bilo malce tudi nakazano. Ampak tisto, kar je za njih pomembno, je, da se s tem predlogom zakona odpravljajo anomalije in uskladitve določb z veljavno stroko, in tisto, kar je še posebej poudarjeno z njihove strani, je, da se nekako uveljavi ustrezna metodologija dela. Tudi iz same razprave je bilo razbrati, da po veljavnem Zakonu o občinskem redarstvu redar praktično ne more storiti ničesar v primeru, ko storilca kaznivega dejanja zasači, če temu lahko tako rečem, ali ga dobi na kraju samem storitve kaznivega dejanja, ali če kršitelj ne sledi ukazom in navodilom reditelja. Tisto, kar je za njih posebej moteče, je, da se v postopku z redarjem želi izogniti in na koncu tudi marsikdaj se ga ignorira. To so te okoliščine, ki bi s spremembo tega zakona prav gotovo pripomogle k izvajanju njihovih pooblastil ali nalog, da se tovrstne zadeve vsaj minimizirajo. Naklonjenost temu zakonu je prav tako izrazila druga, če temu lahko tako rečem, skupina združenja, in to je Združenje občin Slovenije, ki se prav tako pridružuje tovrstnemu stališču, ki ga sporoča Skupnost občin Slovenije. Nekateri so v razpravi izpostavljali, ali postaja Slovenija s tem predlogom sprememb zakona še bolj policijska država. Sam moram priznati, da lahko rečem odločno ne in se pridružujem vsem tistim, ki tako razmišljajo ali razmišljamo. Dejstvo je, da policija ima bistveno večje pristojnosti, kot jih ima redarstvo. In tisto, kar je v tem predlogu zakona vsaj zame zelo pomembno, je predvsem dejstvo, da se s to spremembo jasno določa in zavezuje občinske redarje, da lahko uporabijo prisilna sredstva predvsem na podlagi načela sorazmernosti. Velikokrat je to izraženo in tudi uporabljeno v naših razmišljanjih. Dejstvo je, da pomen tega načela sorazmernosti je, da se naj v tovrstnih postopkih uporabi najmilejše sredstvo za doseg ali, če temu lahko tako rečem, realizacijo tistega, za kar je pristojno redarstvo.

In na koncu. Bistvo tega je in bom ponovil tisto, kar sem v razpravi dal, že nekajkrat besedami, občinski redarji morajo biti zato tudi z uporabo načela sorazmernosti primerno usposobljeni in kar je ključno, da so tudi nadzorovani.

Osebnostno menim, da je ta predlog sprememb zakona o občinskem redarstvu primeren za nadaljnji zakonodajni postopek. Hvala lepa.

PODPREDSIEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Besedo ima dr. Vinko Gorenak, nato naj se pripravi dr. Mitja Horvat. Izvolite, prosim. Izvolite, dr. Gorenak.

DR. VINKO GORENAK (PS SDS): Hvala lepa.

Moram reči, da zelo težko razumem vse tiste ki, čeprav se že kar nekaj časa nisem ukvarjal s to materijo, ampak zelo težko razumem tiste, ki kričijo o policijski državi, pišejo peticije in ne vem kaj vse. To je meni nerazumljivo. Ne vem, mogoče se bom pa še kaj dal podučiti na to temo.

Ampak poglejte, če imamo mi danes v že veljavnem zakonu s tega področja napisano, da občinski redar lahko nekoga zadrži na kraju, zdaj mi pa razložite, kako se to fizično naredi. Kako bi to zgledalo, kako fizično to naredi? Če pa ta oseba reče: ko te j..., pa gre naprej. Kako ga potem lahko zadrži, če ne sme uporabiti niti fizične sile, ne sme uporabiti nič? Kaj? Takole naj hodi okoli njega ali kaj? Ja, za boga, to je luknja v zakonu! Mi torej moramo dati redarjem tisto pooblastilo, da ga bo fizično zgrabil. Ja, kaj pa bo drugega naredil. Ali pa bo uporabil sprej. Konec koncev vpijemo o tem spreju oziroma solzivcu ali kakorkoli ga že imenujemo, kot da bi bilo to ne vem kaj takega, pa ga že lahko v vsaki trafikki kupite. Saj to lahko kupite v vsaki trafikki in daste v žep. Ampak še nekaj je. Jaz mislim, da bi kazalo, če generalno rečem, kam bi morala iti smer dogodkov po mojem mnenju. Mi v tem trenutku dajemo tem redarjem, ki so za moje pojme lokalni policisti, itak zakon bi moral po mojem imeti že naslov Zakon o lokalni policiji, ja, kaj pa drugega. Do 1999. leta niso imeli nič, mahali so turistom, pa kakšne nageljčke delili, drugega tako nič ni bilo. Potem je tisti prvi zakon prišel, pa drugi zakon, pa tako naprej in vedno je šlo v pravi smeri naprej. Zdaj smo na neki točki, ko se oni lahko ukvarjajo z javnim redom in mirom, pa s prometom v nekem omejenem obsegu, ki je predpisan. Jaz se spomnim še debat izpred leta 2006: »Ja, kako? Zdaj bo pa redar lahko ustavil voznika?« Ja, seveda ga bo. Zakaj pa ne?

Smer dogodkov bi morala iti še naprej po mojem mnenju. Večati bi morali pristojnosti redarjev brez vsake bojazni, da bo to Jankovičeva ali pa ne vem katera policija, ker je to brez zveze. Danes se jaz prav čudim, ne vem, kaj je v zraku, da se z Möderndorferjem strinjava, ampak očitno se. Večati bi morali

obseg nalog in pooblastila. Pa čisto nič drugega. To je edina logična smer, vse države gredo v tej smeri. Konec koncev mi povejte, zakaj mora državni policist ali kriminalist, če želite, se ukvarjati z nekom, ki v trgovini ukrade, na primer, pašteto ali pa ne vem kaj še. Zakaj bi se moral ukvarjati državni policist s tem? Saj se lahko tudi lokalni policist ali danes redar. Samo pooblastila mu moramo dati, pa naloge predpisati.

Bistvo tega ni v tem, da širimo pooblastila in naloge tako imenovanim redarjem. Moramo iti po mojem v tej smeri, še več je treba narediti v tej smeri, treba je izrazoslovje spremeniti v lokalno policijo. Ampak hkrati pa, to pa je zdaj druga zgodba, hkrati pa izobraževanje znanja in nadzor nad njihovim delom bližati policijskim standardom. Pa čisto nič drugače. Jaz sem prej govoril o pritožbah, pa sem nekaj narobe rekel, moram to popraviti. Glejte, mi imamo danes napisan cel postopek, kako je z uporabo prisilnih sredstev, če do njih pride. Ampak epiloga pa ni. Mi imamo danes napisano v zakonu, tam sem se ravno prej šel posvetovati z njima, ker nimam zakona pred seboj, da se državljeni lahko pritožijo na njihovo delo. No, potem pa je konec. Potem pa župan odloči ali kako je že. Glejte, to je treba pa zaostriti. Danes o pritožbah zoper policijsko delo, ampak ne pritožbah kar tako, ne moreš se pritožiti, če nekdo ni komu rekel Dober dan, ker to še ni za pritožbo. Gre za vprašanje človekovih pravic. Tukaj bi pa morali približati standarde policiji in pripeljati tako daleč, da ne bo župan tisti, ki bo o tem odločal. Župan odloča torej o nekom, ki je pri njem zaposlen. Saj vemo, kako je potem to. To je nič. Policijski standardi so na tem področju drugačni. O pritožbah odločajo neodvisne skupine strokovnjakov državljanov, ki niso zaposleni v policiji, ki niso zaposleni na Ministrstvu za notranje zadeve, ampak jih praviloma imenujejo celo lokalne skupnosti. Nekaj takšnega bi morali pripeljati po mojem mnenju v ta zakon, da bi te standarde nadzora nad njihovim delom večali. To je edina logična in prava smer. Vsaka bojazen, da bodo imeli preveč pooblastil, po mojem mnenju ne sede. Zakaj pa lahko zgodba funkcionira v Gradcu, zakaj funkcionira v Trstu, zakaj funkcionira, ne vem, v Budimpešti? Če zadeve tam funkcionirajo, če imajo tam lokalne policije, potem jaz ne vidim razloga, da jih pri nas ne bi imeli. Samo poudarjam tisto, kar sem rekel, standarde je treba, vse standarde, izobraževalne, znanja, usposabljanja je treba približevati policijskim standardom. Ne moremo mi imeti zdaj nekoga, ne vem točno, kakšno je stanje, jaz se opravičujem, ampak ne moremo imeti nekoga, ki bo imel trimesečni šnelkurz, tisto bi bilo malo premalo verjetno, da bi izvajal tako zahtevne naloge, kot so to. Skratka, približevanje standardom na vseh področjih, standardom, ki veljajo v policiji, pa se mi zdi, da bo kar prava pot in malo manj bojazni na tem področju, pa bo v redu.

Se pa strinjava, mislim, da prvič po dolgem času. Hvala lepa.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Prehajamo v sklepni del splošne razprave, v katerem dobi besedo še predstavnik Vlade.

Besedo ima dr. Nejc Brezovar.

Izvolite.

DR. NEJC BREZOVAR: spoštovani podpredsednik, hvala za besedo.

Najprej, če dovolite, zahvala poslancem za vsebinsko zelo zanimivo razpravo. Moram reči, da je bilo veliko povedanega, bi pa na tem mestu le podal določene poudarke. Na primer, večkrat je bilo omenjeno načelo sorazmernosti. Res je, ko govorimo o teh ukrepih oziroma pooblastilih, bo moral redar vedno paziti, da uporabi najmilejše sredstvo, primerno v tistem trenutku. Morda v primerih strahu pred kršitvijo človekovih pravic naj omenim postopek s pritožbo. V postopku pritožbe odloča komisija, ki je sestavljena iz predstavnika nevladnih organizacij, in to tistih nevladnih organizacij s področja varstva človekovih pravic, in predstavnika Policije ter predstavnika občin.

Veliko je bilo tudi strahu o zlorabi določenih prisilnih sredstev. Kar se tiče same prakse, je bila leta 2013 opravljena analiza in lahko povem, da je zgolj 34 % redarstev beležilo uporabo ukrepa zadržanja in celo le 13 % redarstev uporabo enega izmed prisilnih sredstev. Kar se tega tiče, bi rad poudaril, da bo nadzor po sedanjem predlogu zakona bolj urejen, bolj enostaven in hkrati tudi bolj pregleden.

Rad bi ponovno poudaril, da se ne povečujejo pooblastila, torej ne širijo se ukrepi, ne povečuje se njihovo število, temveč gre le za spremembo dveh izmed teh ukrepov. Spreminja se le ugotavljanje identitete in pa samega zadržanja, torej načini, kako se lahko to izvede.

Naj ponovno poudarim tudi naše stališče, da vztrajamo pri tem, da občinsko redarstvo ostane kot posebna ločena lokalna javna služba, da gre za popolnoma ločeno službo od policije, z drugačnimi nalogami in pooblastili.

Kar se tiče vprašanja poslanke Muršič, bi rad poudaril, da ga bomo poslali naknadno, ker ga zdaj trenutno ne vemo na pamet.

Bi pa povedal še nekaj, kar se mi zdi zdaj tudi pomembno v tej razpravi in je tudi že bilo omenjeno. Predlog sprememb zakona je bil res široko usklajevan, tako z Združenjem občin, kot je bilo prej omenjeno, s sindikati in širše in na nek način uživa široko podporo. Hvala lepa.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Ker časa še nismo izrabili, imamo še možnost razprave, zato vas prosim, če se prijavite. Prijavi se lahko tudi predstavnik Vlade s

pritisikom na tipko na mikrofona. Prosim za prijave.

Dr. Vinko Gorenak, izvolite.

DR. VINKO GORENAK (PS SDS): Pozabil sem prej odgovoriti gospe Muršičevi, ki je govorila o številu policistov, kako jih je premalo in tako dalje. Podatki niso čisto točni. Slovenija je ena tistih držav, ki ima daleč najvišje število policistov na sto tisoč prebivalcev. Tako da to ne drži. Je pa res to, da imamo 600 in toliko kilometrov te meje, ki zahteva 3 tisoč ljudi. Imamo pa tudi zelo nenavadno organizacijo, tudi to je treba reči, v Sloveniji 600 policistov dežura. Tega ne boste našli nikjer na svetu. Sedaj pa tisti v Ljubljani bo skoraj umrl od tega, ker mora telefon dvigovati, tisti v Mozirju pa lahko spi zaradi tega, ker tako telefon ne pozvoni en teden skupaj. Ni torej problem v pomanjkanju, problem je v organizaciji. Samo to sem hotel reči. Hvala.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa. Zaključujem splošno razpravo. O predlogu sklepa, da je predlog zakona primeren za nadaljnjo obravnavo, bomo v skladu s časovnim potekom seje zbor odločali čez pol ure v okviru glasovanj.

S tem prekinjam točko dnevnega reda in tudi 25. sejo zbor, ki jo bomo nadaljevali ob 18.55.

(Seja je bila prekinjena ob 18.22 in se je nadaljevala ob 18.56.)

PRESEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Spoštovani kolegice poslanke in kolegi poslanci, gospe in gospodje!

Nadaljujemo s prekinjeno sejo Državnega zbora.

Preden preidemo na postopek glasovanja, vas želim obvestiti, da bo Državni zbor glasovanje opravil po naslednjem vrstnem redu: 3., 6., 14., 16., 22., 18., 13. in 15. točka dnevnega reda.

Prehajamo na glasovanja Državnega zbora o predlogih odločitev. Poslanke in poslance prosim, da preverite delovanje glasovalnih naprav.

Nadaljujemo s prekinjeno 3. točko dnevnega reda, to je z obravnavo Predloga zakona o zagotavljanju pogojev za izvedbo strateške investicije na razvojnem območju v Občini Hoče - Slivnica po nujnem postopku.

Nadaljujemo z **drugo obravnavo**, to je z odločanjem o vložnem amandmaju, ki ga bomo opravili na podlagi pregleda vložnega amandmaja z dne 15. 12. 2016, ki ste ga prejeli na e-klop.

Prehajamo na odločanje o amandmaju Poslanske skupine Združena levica k 19. členu. Glasujemo. Navzočih je 63 poslank in poslancev, za je glasovalo 6, proti 54. (Za je glasovalo 6.) (Proti 54.)

Ugotavljam, da amandma ni sprejet.

Končali smo z glasovanjem o amandmaju in z drugo obravnavo predloga zakona v okviru nujnega postopka.

Prehajamo na **tretjo obravnavo** predloga zakona. Ker v drugi obravnavi predlagani amandma ni bil sprejet, prehajamo na odločanje o predlogu zakona. Obveščam vas, da me Zakonodajno-pravna služba oziroma Vlada nista opozorili, da bi bil zaradi amandmajev, sprejetih na matičnem delovnem telesu, predlog zakona neuskkljen.

Obrazložitev glasu v imenu Poslanske skupine Združena levica bo predstavila Violeta Tomič.

VIOLETA TOMIČ (PS ZL): Hvala za besedo.

V Združeni levici tega zakona ne bomo podprli. Veliko je bilo govora o argumentih zakaj ne, tako da ne bom ponavljala. Glavni razlog je, da je zakon potencialno protustaven, saj v nasprotju s 67. členom Ustave in tudi z 71., ki govori o kmetijskih zemljiščih. Ravno danes popoldne sem slišala, ko je gospod Cveto Zupančič iz Kmetijsko-gozdarske zbornice navedel podatek, da je 100 hektarjev rodovitnih kmetijskih površin njiv, da zagotavlja tisoč 500 delovnih mest. Se pravi, zidali bomo za tisoč delovnih mest na kmetijskih površinah.

Skratka, mi smo proti, da se uporablja prvovrstna kmetijska zemlja, lahko bi našli druge lokacije, vemo, da jih je dovolj. Glasovali bomo proti.

PRESEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Obrazložitev glasu v imenu Poslanske skupine Nove Slovenije – krščanskih demokratov bo predstavil mag. Matej Tonin.

MAG. MATEJ TONIN (PS NSi): Danes je na primer poslanec Han rekel, da je to nepotrebna in brezvezna debata, poslanec Ranc je je govoril, da nekako cincamo in da se ne moremo odločiti ali bi bili za ali bi bili proti. Jaz pa mislim, da je bila današnja debata koristna, a je marsikaj povedala in marsikaj razkrila, predvsem pa je razkrila vso bedo slovenskega poslovnega prostora, in to je, da moramo za investicijo, da jo lahko realiziramo, sprejeti poseben zakon. Mislim, da to pove vse in da ni treba kaj dodatnega dodajati. Tistim, ki pa ste sprevračali naše besede, pa sporočam naslednje. Naše razprave so bile vse usmerjene v to, da ta zakon govori o tem, da slovenski podjetniki in obrtniki nimajo enakih možnosti in standardov, kot ga bo imelo to tuje podjetje. Za to tuje podjetje se sprejema poseben zakon. Številni slovenski podjetniki pa čakajo leta in leta na spremembe občinskih prostorskih načrtov, da lahko razširijo svoje poslovne hale, svoje proizvodne prostore. In to se nam ne zdi enaka obravnava. Tudi zato ne morete pričakovati našega glasu za, ker če bi dali naš glas za, potem bi rekli, da je v tej državi vse v najlepšem

redu, da je super, da se cedita med in mleko, da končno ponovno prihajajo tuje investicije in da je vse v redu. Mi takega sporočila ne želimo dati, ker to enostavno ni res z dejanskim stanjem.

Da pa ne ponavljam tega, kar so pa izpostavljali tudi drugi, da je nenavadno, da kljub slabi samooskrbi gradimo tovarno na najboljši kmetijski zemlji, ob dejstvu, da je zlasti v Mariboru, ki je bilo industrijsko mesto, ogromno degradiranih površin, pove veliko. Kdor hoče nas lahko razume, kdor pa ne, bo pa vedno našel svojo teorijo.

PRESEDNIK DR. MILAN BRGLEZ:
Obrazložitev glasu v imenu Poslanske skupine SDS bo predstavil gospod Franc Breznik.

FRANC BREZNIK (PS SDS): Najlepša hvala.

Poslanska skupina SDS bo predlog zakona podprla. Ne zaradi tega ker se strinja s takšno metodo, torej postavljanja specialnega zakona, ampak ker stremi k temu, da gospodarstvo dobi nek nov zagon. Specialni zakon, ki ga pripravljamo, kaže na bedo slovenskega poslovnega okolja, ki ga pod to vlado, lahko rečemo, še dodatno poslabšujemo. Zaradi tega pač takšen zakon moramo sprejemati. Ko sem pred štirimi leti z gospodom Francem Stronachom bil na večerji in ko sem mu že takrat ponujal Slovenijo in Štajersko kot močno poslovno okolje, je takrat že postavil neke pogoje. Jaz sem takrat povedal, da Puh je bil Štajerec, bil je Prlek in danes sem to zgodbo nekako razkril. Žal takrat gospod Stronach ni mogel tega obljubiti, ker je čakal nove pogodbe. Firma Magna Steyr ima pri svojih 90 tisoč zaposlenih v bistvu dve kategoriji. Eno je inženirski del, torej inženirski razvojni del, drugo je pogodbeno manufakturi del, izdelujejo avtomobile, ker veliki proizvajalci imajo premalo kapacitet in marsikdaj tudi dvomijo v kakšen model, ki bi uspel na trgu, in ga potem dajo v dodelavo Magni Steyr. Magna Steyer, vsi tisti, ki ste tudi o ekologiji govorili, izpolnjuje najvišje okoljske standarde. Danes je recimo lakiranje enega avtomobila, kar je bil določen dvom pri nekaterih kolegih, pri vodnih lakih in pri vsej robotski podpori, ki jo imajo, manj škodljivo kot lakiranje enega lesenega okna, kjer ga morate pred tem z insekticidi namazati in kasneje z laki zaščititi. Zato je to nepoznavanje oziroma dvom, v neko proizvodnjo odveč.

Druga zadeva so kmetijska zemljišča. Vsi, ki se peljete po avtocesti v Gradec boste videli levo in desno od Šentilja proti Gradcu številna kmetijska zemljišča, kjer so danes industrijska središča Gradca. In nekoč je bil Maribor, 100 let nazaj, Gradec kot neko glavno mesto Štajerske, avstrijske in slovenske. Takrat, ko je bil Gradec glavno mesto, je bil Gradec komaj kulturni del Štajerske in Maribor je bil glavni industrijski del. Če bo ta investicija gospoda Stronacha v Hoče uspela, pomeni, da Maribor dobiva prvo točko in se vrača nazaj v staro industrijsko slavo, in to želimo Štajerci.

Zato želimo to podporo tako Slovenska demokratska stranka kot tudi vsi Štajerci želimo podporo in Mariboru vrniti njegovo industrijsko slavo. Verjamem, da je to nek začetek, zato bomo ta zakon podprli. Najlepša hvala.

PRESEDNIK DR. MILAN BRGLEZ:
Glasujemo. Navzočih je 65 poslank in poslancev, za je glasovalo 58, proti 3.

(Za je glasovalo 58.) (Proti 3.)

Ugotavljam, da je zakon sprejet. S tem zaključujem to točko dnevnega reda.

Nadaljujemo s prekinjeno 6. točko dnevnega reda, to je z obravnavo Predloga zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o lokalni samoupravi po skrajšanem postopku.

Nadaljujemo z **drugo obravnavo**, to je z odločanjem o vloženi amandmaji, ki ga bomo opravili na podlagi pregleda vloženi amandmajev z dne 14. 12. 2016.

Prehajamo na odločanje o amandmaju Poslanske skupine SDS k 2. členu. Amandma je vsebinsko povezan z amandmajem istega predlagatelja k 3. in 5. členu. Če ta amandma ne bo sprejet, postaneta amandmaja Poslanske skupine SDS k 3. in 5. členu brezpredmetna.

Glasujemo. Navzočih je 66 poslank in poslancev, za je glasovalo 15, proti 49.

(Za je glasovalo 15.) (Proti 49.)

Ugotavljam, da amandma ni sprejet.

Ker amandma Poslanske skupine SDS k 2. členu ni bil sprejet, sta postala amandmaja Poslanske skupine SDS k 3. in 5. členu brezpredmetna.

Končali smo z glasovanjem o amandmajih in z drugo obravnavo predloga zakona v okviru skrajšanega postopka.

Prehajamo na **tretjo obravnavo** predloga zakona. Ker v drugi obravnavi predlagani amandmaji niso bili sprejeti, prehajamo na odločanje o predlogu zakona. Obveščam vas, da me Vlada oziroma Zakonodajno-pravna služba nista opozorili, da bi bil zaradi amandmajev, sprejetih na matičnem delovnem telesu, predlog zakona neuskkljen.

Obrazložitev glasu v imenu Poslanske skupine Združena levica bo predstavil Miha Kordiš.

MIHA KORDIŠ (PS ZL): Hvala za besedo.

V Združeni levici bomo institut odpoklica župana, ki ga uvajamo v zakonodajo, podprli. Demokracija v tej državi nazaduje še posebej intenzivno v mandatu te vlade, pa v mandatih prejšnjih vlad. Zakaj? Najprej je politična oblast našim ljudem vzela referendum. V tem mandatu je aktualna koalicija ob navijanju desnice slovenske ljudi podvrgla še jarmu fiskalnega pravila. Inštanca neposredne demokracije je pri nas na tak način doživela popolno razvrednotenje. Državljeni o stvareh, ki

imajo kakršnekoli finančne učinke in finančne posledice, sploh ne morejo več odločati. A ravno take stvari so tiste, ki veliko večino ljudi v tej državi najbolj intimno zadevajo, pa o njih ne morejo odločati. To seveda ni prav. Eden izmed naših končnih ciljev v Združeni levici je tudi, da družbo na vseh inštancah demokratiziramo, ena izmed vmesnih etap pa, da vrnemo referendum ljudem in jarem fiskalnega pravila zabrišemo iz ustave. Uvajanje instituta odpoklica župana pa je končno korak naprej v pravo smer, v smer demokratizacije družbe. Veseli me, da glasovi Združene levice na tej seji prispevajo k sprejetju tega zakona, ki ga ravno brez socialistične podpore hrbtnice zelo verjetno sploh ne bi bilo.

Torej ta zakon bomo v Združeni levici podprli.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ:

Glasujemo. Navzočih je 66 poslank in poslancev, za je glasovalo 45, proti 19.

(Za je glasovalo 45.) (Proti 19.)

Ugotavljam, da je zakon sprejet. S tem zaključujem to točko dnevnega reda.

Nadaljujemo s prekinjeno 14. točko dnevnega reda, to je s tretjo obravnavo Predloga zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o varnosti v železniškem prometu v okviru rednega postopka.

Ker v drugi obravnavi amandmaji k dopolnjenemu predlogu zakona niso bili vloženi, prehajamo na odločanje o predlogu zakona.

Obveščam vas, da me Zakonodajno-pravna služba oziroma Vlada nista opozorili, da bi bil zaradi amandmajev, sprejetih na matičnem delovnem telesu, predlog zakona neuskkljen.

Glasujemo. Navzočih je 65 poslank in poslancev, za je glasovalo 49, proti pa ni bil nihče.

(Za je glasovalo 49.) (Proti nihče.)

Ugotavljam, da je zakon sprejet. S tem zaključujem to točko dnevnega reda.

Nadaljujemo s prekinjeno 16. točko dnevnega reda, to je s tretjo obravnavo Predloga Zakona o arhivskem gradivu, ki vsebuje osebne podatke o zdravljenju pacienta v okviru rednega postopka.

Ker v drugi obravnavi amandmaji k dopolnjenemu predlogu zakona niso bili vloženi, prehajamo na odločanje o predlogu zakona.

Obveščam vas, da me Zakonodajno-pravna služba oziroma Vlada nista opozorili, da bi bil zaradi amandmajev, sprejetih na matičnem delovnem telesu, predlog zakona neuskkljen.

Glasujemo. Navzočih je 66 poslank in poslancev, za je glasovalo 58, proti pa je bil 1.

(Za je glasovalo 58.) (Proti 1.)

Ugotavljam, da je zakon sprejet. S tem zaključujem to točko dnevnega reda.

Nadaljujemo s prekinjeno 22. točko dnevnega reda, to je s prvo obravnavo

Predloga zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o občinskem redarstvu.

Prehajamo na odločanje o naslednjem predlogu sklepa: Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o občinskem redarstvu je primeren za nadaljnjo obravnavo.

Glasujemo. Navzočih je 67 poslank in poslancev, za je glasovalo 45, proti pa je bil 6.

(Za je glasovalo 45.) (Proti 6.)

Ugotavljam, da je zbor sklep sprejel zato bo predlog zakona dodeljen v obravnavo Odboru za notranje zadeve, javno upravo in lokalno samoupravo kot matičnemu delovnemu telesu. S tem zaključujem to točko dnevnega reda.

Prehajamo na **18. TOČKO DNEVNEGA REDA, TO JE PREDLOG ZAKONA O RATIFIKACIJI KONVENCIJE MED REPUBLIKO SLOVENIJO IN KRALJEVINO MAROKO O IZOGIBANJU DVOJNEGA OBDAVČEVANJA IN PREPREČEVANJU DAVČNIH UTAJ V ZVEZI Z DAVKI OD DOHODKA.**

Predlog zakona je v obravnavo zboru predložila Vlada. Za dopolnilno obrazložitev predloga zakona dajem besedo predstavniku Vlade, državnemu sekretarju na ministrstvu za finance gospodu Tilnu Božiču.

TILEN BOŽIČ: Spoštovani predsednik, spoštovani poslanke, poslanci, dober večer!

Pred vami je Predlog zakona o ratifikaciji Konvencije med Republiko Slovenijo in Kraljevino Maroko o izogibanju dvojnega obdavčevanja in preprečevanja davčnih utaj v zvezi z davki od dohodka. Trenutno se med Slovenijo in drugimi državami pogodbenici uporablja 57 konvencij o izogibanju dvojnega obdavčevanja, s sklenitvami tovrstnih konvencij za gospodarstvo in državljane pa odpravljamo davčne ovire pri trgovanju in investiranju med državami ter sočasno varujemo interese države na področju preprečevanja davčnih utaj. Takšna konvencija med Slovenijo in Marokom še ni bila sklenjena, je pa pomembna. Maroka ima nekajkrat višji BDP kot Slovenija, prebivalstvo ima preko 30 milijonov evrov, ima znatne surovine, pristanišča in tako naprej. Se pravi je pravšnja država za povečanje sodelovanja oziroma trgovanja med Slovenijo in Marokom, da bodo imele tako naša družba in državljani koristi od tega kot tudi na drugi strani. Slovenija je pri pogajanjih za sklenitev dogovora izhajala iz že obstoječega osnutka konvencije, pripravljenega na podlagi vzorčne konvencije OECD, in stališč, ki so bila podana k posameznim členom.

Podpisana je bila 5. aprila 2016 v Rabatu. Za Slovenijo jo je podpisal minister za zunanje zadeve, za Maroko pa minister za zunanje zadeve in sodelovanje Kraljevine Maroko. Konvencija prek različnih mehanizmov omogoča odpravo dvojnega obdavčevanja, povečuje varnost davčnih zavezancev,

preprečuje davčno diskriminacijo, omogoča reševanje davčnih sporov ter tudi izmenjavo informacij za davčne namene in pomoč pri pobiranju davkov. Format pogodbe že vsebuje posodobitve, o katerih je bilo govora ob nedavni dopolnitvi dogovora z Indijo, ki je bil starejšega datuma in je bil zato tudi deležen te posodobitve.

Skladno z zadnjim dogajanjem in prizadevanjem za posodobitev bo tudi ta pogodba kandidatka za spremembe mreže okoli tri tisoč mednarodnih pogodb s področja davkov, do katerih bo prišlo drugo leto, če bosta k temu podala soglasje Kraljevina Maroko in tudi Slovenija. V skladu z zahtevo pristojnega odbora Državnega zbora smo tako Ministrstvo za finance kot Ministrstvo za zunanje zadeve podali pisna dodatna pojasnila na vprašanja, ki so bila izpostavljena na seji.

Na podlagi povedanega predlagam, da Predlog zakona o ratifikaciji Konvencije med Republiko Slovenijo in Kraljevino Maroko o izogibanju dvojnega obdavčevanja in preprečevanja davčnih utaj v zvezi z davki od dohodka podprete. Najlepša hvala.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Predlog zakona je obravnaval Odbor za zunanjo politiko kot matično delovno telo, ki je zboru pisno poročal. Prijavljenih k razpravi ni. Ker matično delovno telo v okviru druge obravnave ni sprejelo nobenega amandmaja, amandmajev na seji zbora ni možno vlagati, zato prehajamo na odločanje o predlogu zakona.

Obrazložitev glasu v imenu Poslanske skupine Združena levica bo predstavil Miha Kordiš.

MIHA KORDIŠ (PS ZL): Hvala za besedo, predsedujoči.

V Združeni levici bomo sporazumu s Kraljevino Maroko nasprotovali. Zakaj? 150 let nazaj si je peščica evropskih držav podvrgla svet. Nastali so veliki imperiji, vzniknile so kolonije v Latinski Ameriki, v jugovzhodni Aziji in ne nazadnje tudi v Afriki. Ampak ta hegemonija kapitalističnega imperializma se je začela krhati še posebej izrazito po 2. svetovni vojni. Cel globalni jug so skozi 50., 60. pa tudi 70. leta in kasneje pometla osvobodilna gibanja ljudstev, ki niso želela več živeti pod zahodnim škornjem. Pogosto so v vrstah teh osvobodilnih gibanj stali tudi naši tovariši socialisti in komunisti. Danes lahko rečemo, da je formalni imperializem in kolonializem stvar preteklosti. Razen v tistem enem primeru, kjer pa kolonija še vztraja. Ta ena edina kolonija je zahodna Sahara. Njen okupator Kraljevina Maroko. Združeni narodi so o tem primeru že zelo jasno spregovorili dobrih 25 let nazaj. Natančno toliko časa prebivalci zahodne Sahare pričakujejo referendum, na katerem bi se lahko izjasnili, v kateri državi želijo živeti in na kakšen način želijo urejati svojo skupno prihodnost. Ampak ta referendum čakajo zaman. In medtem ko zaman čakajo ta referendum,

Kraljevina Maroko nelegalno in nelegitimno preseljuje ljudi in pleni naravne resurse, ki pripadajo prebivalcem zahodne Sahare. Dokler zahodna Sahara ne bo svobodna, tudi takih sporazumov v Združeni levici ne bomo podprli. Hvala.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Glasujemo. Navzočih je 67 poslank in poslancev, za je glasovalo 53, proti 5.

(Za je glasovalo 53.) (Proti 5.)

Ugotavljam, da je zakon sprejet. S tem zaključujem to točko dnevnega reda.

Nadaljujemo s prekinjeno 13. točko dnevnega reda, to je s tretjo obravnavo Predloga zakona o lekarniški dejavnosti v okviru rednega postopka.

Državni zbor je v torek, 13. 12. 2016, opravil drugo obravnavo navedenega predloga zakona. Ker so bili v drugi obravnavi sprejeti amandmaji k manj kot desetini členov dopoljenega predloga zakona, je zbor na predlog Vlade kot predlagateljice predloga zakona sklenil, da bo na podlagi prvega odstavka 138. člena Poslovnika Državnega zbora še na tej seji opravil **tretjo obravnavo** predloga zakona.

Ugotavljam, da k predlogu zakona za tretjo obravnavo ni bilo vloženih amandmajev. Obveščam vas, da me Vlada oziroma Zakonodajno-pravna služba nista opozorili, da bi bil zaradi amandmajev, sprejetih na seji matičnega delovnega telesa oziroma Državnega zbora v drugi obravnavi, predlog zakona neusklajen. Prehajamo na odločanje o predlogu zakona v celoti.

Obrazložitev glasu v imenu Poslanske skupine Združena levica bo predstavil Miha Kordiš.

MIHA KORDIŠ (PS ZL): Hvala za besedo, predsedujoči.

Nas v Združeni levici silno veseli, da smo uspeli preprečiti lastništvo velikih farmacevtskih dobaviteljev nad zasebnimi koncesijskimi lekarnami. To je izjemno pomembno, ker bi se vstop teh farmacevtskih veletrgovcev poznal na prodaji zdravil, in to v zelo slabem smislu. Ti solastniki zasebnih lekarn ali pa celih verig zasebnih lekarn bi začeli pritiskati na koncesionarje, na farmacevte, da zvišajo dobičke. In edini način, da neka lekarna dvigne dobiček, je, da poveča prodajo zdravil. Na srečo je bil sprejet amandma Združene levice, ki je to preprečil. Ta amandma je podprlo 40 poslancev v Državnem zboru, za kar se jim na tem mestu silno zahvaljujem. Ne nazadnje je en izmed deklariranih ciljev novega zakona o lekarništvu natančno to, da se prepreči prekomerna poraba zdravil. In če bi spustili velike farmacevtske dobavitelje tablet in vsega ostalega v lekarno in v verige lekarn, bi spustili lisico v kokošnjak. Ampak kot rečeno smo, hvala bogu, to preprečili.

Žal pa to ni bil edini problem novega zakona o lekarništvu. Še vedno bo po novem mogoče, da koncesionariji, lastniki deoovjev, polovico svoje lekarne odprodajo neki tretji osebi. Seveda ta tretja oseba ne bo vložila v lekarno iz globine dobrot svojega srca, ampak ker bo pričakovala nek donos. Tako da še vedno lahko pričakujemo učinke na dvig prodaje zdravil, še vedno lahko pričakujemo pritiske na farmacevte in koncesionarje, da prodajo več zdravil, ampak na srečo, ker smo odrezali velike farmacevtske dobavitelje, ti pritiski ne bodo tako sistematični in ne bodo izdatni. Še vedno pa se bodo pojavljali in še vedno so problematični.

Naslednji problem tega zakona je, da nepravilno obravnava javne lekarne v odnosu do zasebnih lekarn. V Združeni levici smo predlagali z amandmajem, da bi koncesionariji prispevali koncesijsko dajatev občinskim proračunom, ki bi se lahko porabljala samo za razvoj lekarniške dejavnosti in za razvoj zdravstvene dejavnosti, kot ta zakon predvideva za javne lekarne. Žal ta amandma ni doživel podpore.

In ne nazadnje, je pa tukaj tudi vprašanje, kaj se bo zgodilo z dvema javnima grosistoma, tistim v Mariboru in tistim v Ljubljani. V Združeni levici želimo, da se preneseta bodisi na državo bodisi na občino. Ne želimo da se jih likvidira ali privatizira.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ:

Glasujemo. Navzočih je 66 poslank in poslancev, za je glasovalo 44, proti 18. (Za je glasovalo 44.) (Proti 18.)

Ugotavljam, da je zakon sprejet. S tem zaključujem to točko dnevnega reda.

Nadaljujemo s prekinjeno

o dnevnega reda, to je s tretjo obravnavo Predloga zakona o voznikih v okviru rednega postopka.

Državni zbor je v torek, 13. 12. 2016, opravil drugo obravnavo navedenega predloga zakona. Ker so bili v drugi obravnavi sprejeti amandmaji k manj kot desetini členov dopoljenega predloga zakona, je Državni zbor na predlog Vlade kot predlagateljice predloga zakona sklenil, da bo na podlagi prvega odstavka 138. člena Poslovnika Državnega zbora še na tej seji opravil **tretjo obravnavo** predloga zakona.

Ugotavljam, da k predlogu zakona za tretjo obravnavo ni bilo vloženih amandmajev. Obveščam vas, da me Vlada oziroma Zakonodajno-pravna služba nista opozorili, da bi bil zaradi amandmajev, sprejetih na seji matičnega delovnega telesa oziroma Državnega zbora v drugi obravnavi, predlog zakona neuskkljen.

Prehajamo na odločanje o predlogu zakona v celoti. Obrazložitev glasu v imenu Poslanske skupine Združena levica bo predstavil dr. Franc Trček.

DR. FRANC TRČEK (PS ZL): Hvala za besedo, predsedujoči. Hvala za besedo, predsednik Državnega zbora. Hvala za besedo, kolega Milan.

Naš Matej je odsoten, ker ga je zvila hrbtenica, je pa predsednik Komisije za poslovnik. Res je to, kar je bilo povedano. Če se spreminja manj kot desetina členov zakona, se lahko izvede obravnava na isti seji Državnega zbora. Pri obravnavi tega zakona nas je v dvorani sedelo relativno malo, ampak to ni zdaj kritika, poslanci tudi kaj drugega delamo, javnost je premalo obveščena o tem. Ampak tisti, ki smo razpravljali iz opozicije, smo, moram reči, zelo kvalitetno razpravljali in opozorili na celo vrsto še odprtih zadev. Kolega Hainz iz Desusa, kolega Dani iz SDS, kolega Tonin, jaz, na nas se je obrnila cela vrsta avtošol. Je še cela vrsta nekkih odprtih vprašanj, če opozorim samo na tri. Eno je na eni strani, da v manjših podeželskih avtošolah, kjer izvaja samo eden dejavnost, obstaja oblika espeja, na drugi strani imate problematiko prisilnih espejizacij določenih inštruktorjev.

Drug tak problem je problematika, ki sem jo jaz takrat ponazoril, ki je podobno povezana. Diplomirana medicinska sestra z ljudmi, ki imajo avtošole, pa imajo še nekaj let do penziona, pa dejansko potrebujejo, ker imajo samo srednjo šolo, strokovno vodjo avtošole, ker smo se nekako v pogovoru z njimi ... To ni smešno, eni se režite. V pogovoru z njimi so nam predlagali, da bi imeli v zakonu, da bi bil strokovni vodja avtošole maksimalno lahko vodja v dveh avtošolah.

Tretje je vprašanje, ki ga je kolega Hainz malo zavil Desusovsko populistično, jaz bi ga razširil, ali osebni zdravnik požegna, ali smo sposobni za voznika ali kdo drugi. To so neka vprašanja, ki so odprta in jih ta zakon ustrezno še ne rešuje. V SMC so potunkali kolega Zorčiča, ki se mi v osnovi celo malo smili, za tovrstne dejavnosti, ki je nekako potem opravičeval in izhajajoč iz svojega foha besedne figure vlekel ven, da temu ni tako. Moj predlog je bil takrat, kjer gre zakon po rednem postopku, kljub temu da se amandmira manj kot desetina glasov, da naj izkoristimo to zadevo, da smo vsebinski v razumevanju poslovnika, da prespimo zadevo, jo damo še enkrat čez odbor, resni parlamenti pogosto tudi na odboru skupaj pridejo do amandmajev in da naredimo nek zakon, ki bo optimalen.

Žal bomo v tem preglasovani in Združena levica tovrstnega formalnopravnega črkobralstva ne bo podpirala. Hvala.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ:

Glasujemo. Navzočih je 67 poslank in poslancev, za je glasovalo 46, proti pa 5.

(Za je glasovalo 46.) (Proti 5.)

Ugotavljam, da je zakon sprejet. S tem zaključujem to točko dnevnega reda.

Prekinjam 25. sejo Državnega zbora, ki jo bomo nadaljevali jutri ob 10. uri.

(SEJA JE BILA PREKINJENA 15. DECEMBRA 2016 OB 19.29 IN SE JE NADALJEVALA 16. DECEMBRA 2016 OB 10.02.)

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ:
Spoštovani kolegice poslanke in kolegi poslanci, gospe in gospodje!

Začenjam z nadaljevanjem 25. seje Državnega zbora.

Obveščam sem, da se današnje seje ne morejo udeležiti naslednji poslanke in poslanci: Julijana Bizjak Mlakar od 14. ure, Violeta Tomič, Suzana Lep Šimenko, Ljudmila Novak od 12.30, Eva Irgl, Bojan Podkrajšek, Andrej Čuš, Tomaž Gantar, Miha Kordiš, Matej T. Vatovec, Matjaž Hanžek, Janez Janša, László Göncz, Ivan Škodnik, Kamal Izidor Shaker od 13. ure, Danilo Anton Ranc od 13. ure, Franc Laj, Matej Tonin od 12.30, Jernej Vrtovec od 12.30, Jože Tanko od 11. ure, Marijan Pojbič in Jožef Horvat od 15. ure.

Vse prisotne lepo pozdravljam!

Prehajamo na **23. TOČKO DNEVNEGA REDA, TO JE NA PRVO OBRAVNAVO PREDLOGA ZAKONA O DOPOLNITVAH ZAKONA O BANČNIŠTVU.**

Predlog zakona je v obravnavo Državnemu zboru predložila skupina 5 poslank in poslancev s prvopodpisanim mag. Matejem Toninom. V zvezi s tem predlogom zakona je skupina 11 poslank in poslancev s prvopodpisanim mag. Matejem Toninom zahtevala, da Državni zbor opravi splošno razpravo.

Za dopolnilno obrazložitev predloga zakona dajem besedo predstavniku predlagatelja gospodu Jožefu Horvatu.

JOŽEF HORVAT (PS NSi): Spoštovani gospod predsednik Državnega zbora, dragi kolegice in kolegi, spoštovana državna sekretarka s sodelavci! Dober dan vam želim v imenu Poslanske skupine Nove Slovenije – krščanskih demokratov.

Čeprav smo v zadnjem dnevu zasedanja Državnega zbora v tem tednu, ga začenjamo z izjemno pomembno vsebino, to je bančništvo. V Novi Sloveniji smo v okviru paketa za pregon bančnega kriminala v zakonodajno proceduro ponovno vložili predlog novele Zakona o bančništvu, saj si želimo enkrat za vselej preprečiti škodljivo kadrovanje v nadzorne svete in uprave bank, ki je v preteklosti povzročilo bančne luknje, ki jih moramo s plačili davkov krpiti vsi državljani. Davčne oziroma bančne luknje so močno pretresle slovensko javnost, predvsem pa slovenski razvoj.

Ob obravnavi našega prejšnjega predloga zakona je v copy-paste obliki znotraj Zakona o reševanju in prisilnem prenehanju

bank v zakonodajni postopek takoj za Novo Slovenijo identično rešitev vložila tudi Vlada. Na tak način je koalicija vsilila hibridno obravnavo obeh predlogov zakonov ter tako preprečila zahtevano splošno razpravo o našem predlogu zakona. Seveda je za tem iz svojega zakona našo rešitev koalicija tudi nemudoma črtala, kar je, milo rečeno, nenavadno. O ponovni vložitvi zakona smo v Novi Sloveniji upoštevali tako nekatere pomisleke Zakonodajno-pravne službe Državnega zbora kot tudi nekatere pomisleke Vlade, ki so bili podani v okviru hibridne obravnave prejšnjega predloga novele.

Uporabo novega kazalnika nedonosnih terjatev za člane nadzornega sveta pa smo v novem predlogu razširili tudi na člane uprave. Predlog zakona temelji na tako imenovani teoriji obetov, ki jo je kot teorijo vedenjske ekonomije razvil Daniel Kahneman in zanjo dobil Nobelovo nagrado za ekonomijo. Tako da mislim, da glede samih rešitev, same metodologije danes bo razprave, upam, da ne bo nihče razpravjal v smeri, da bi Nobelovemu nagrajencu to nagrado odvzeli. Predlagani dodatni kazalnik ustreznosti članov bančnih uprav in nadzornih svetov kaže delež nedonosnih terjatev v banki, kjer je oseba delovala na najpomembnejših mestih. Člani nadzornega sveta oziroma uprave banke nikakor ne smejo postati osebe, ki so v preteklosti pri izvajanju najpomembnejših funkcij v bankah glede slabih kreditov izkazale podpovprečno uspešnost svojega delovanja. Pri tem predlagamo primerjavo tako s povprečjem slovenskega bančnega sistema kot tudi s povprečjem sistema Evropske monetarne unije, katere del Slovenija je. Kazalnik velja za terjatve, ki so nastale v obdobju delovanja osebe na najpomembnejših položajih v bankah, vendar v časovnem okviru najmanj 2 in največ 10 let njegovega delovanja. Desetletno obdobje utemeljujemo z argumentom opazovanja cikličnosti gospodarstva in s tem bančnega sistema ter oceno stabilnosti poslovanja banke po predlaganem kriteriju. Prav zagotavljanje stabilnosti bančnega sistema je glavni cilj tega predloga zakona. Najboljši kazalnik stabilnega delovanja bank pa je prav kazalnik nedonosnih terjatev.

V tem smislu v Novi Sloveniji kot zaskrbljujoče ocenjujemo mnenje Vlade, ki med drugim zagovarja tvegan model poslovanja z visokim deležem nedonosnih terjatev. Prav to tako imenovano kazino bančništvo v kombinaciji z državnim lastništvom bank prinaša nesprejemljivo visoko stopnjo nestabilnosti bančnega sistema. Posledica tega se lahko pokaže tudi kot večmilijardna bančna dokapitalizacija. Ponovitev tega scenarija je treba v prihodnosti preprečiti, prav zato sta bančna privatizacija in sprejem tega predloga zakona v nasprotju z mnenjem Vlade nujno potrebna.

Dragi kolegice in kolegi, v Novi Sloveniji pričakujemo plodno razpravo in seveda tudi sklep, ki bo odprl vrata temu predlogu zakona v

drugo obravnavo na matičnem delovnem telesu. Hvala lepa.

PRESEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Za uvodno obrazložitev mnenja dajem besedo predstavnici Vlade, državni sekretarki na Ministrstvu za finance mag. Mirandi Groff Ferjančič.

MAG. MIRANDA GROFF FERJANČIČ: Spoštovani poslanke in poslanci!

Skupina poslank in poslancev s prvopodpisanim mag. Matejem Toninom je v parlamentarni postopek vložila predlog novele zakona o dopolnitvah Zakona o bančništvu. Predlog zakona je po vsebini podoben predlogu zakona, ki ga je v aprilu 2016 že vložila skupina poslancev in poslank, le da se je tedaj nanašal le na imenovanje članov nadzornega sveta banke. Čeprav so predlagatelji odpravili nekaj strokovnih pomanjklivosti predhodnega predloga, pa nekateri razlogi, zaradi katerih je Vlada tedanjemu predlogu nasprotovala, ostajajo še naprej. Zato Vlada tudi danes obravnavanega Predloga zakona o dopolnitvah Zakona o bančništvu ne podpira. Obdobje zaposlitve kandidatov v posamezni banki in višina nedonosnih terjatev, ki jih banka izkazuje v tistem obdobju, ne dajeta celovite informacije o odgovornosti posameznega kandidata za poslovanje banke in za povečanje obsega nedonosnih terjatev v bankah v tem obdobju.

Uspešnost delovanja kandidata na bančnem področju se ne more presojati le po deležu nedonosnih terjatev banke, v kateri je deloval v preteklosti. Morebitna nadpovprečna vrednost tega deleža tudi še ne pomeni nujno, da je banka neuspešna pri poslovanju. Tudi predlagani časovni okvir za presojo deleža nedonosnih terjatev, po katerem se upoštevajo le tiste terjatve, ki so nastale v obdobju, v katerem je bil kandidat zaposlen v banki, je po mnenju Vlade še vedno neustrezen. Kazalnik, ki meri delež nedonosnih terjatev banke na določen dan, praviloma odraža dogajanja v zvezi z obdrenim posojilom s časovnim zamikom. Učinki ukrepov za reševanje nedonosnih terjatev in njihovo prestrukturiranje, ki omogočajo njihovo ponovno bonitetno razvrstitev med donosne terjatve, se tudi odrazijo z zamikom več let, kar pa ni nujno enako obdobju, v katerem je bil kandidat zaposlen v banki.

V predlogu novele zakona predlagani kriterij pomeni neenakopravno obravnavo kandidatov, saj bi veljal le za kandidate, ki so zaposleni na vodilnih oziroma vodstvenih položajih v banki, ne pa za ostale kandidate, ki prihajajo iz nebančnega sektorja. Evropski bančni organ je zaradi različnih praks v državah članicah Evropske unije šele v lanskem letu opredelil enotno definicijo nedonosnih in restrukturiranih izpostavljenosti. Do lanskega leta je bila definicija nedonosnih terjatev v državah članicah EU različna. To pa pomeni

dotatno oviro glede verodostojne primerjave podatkov o deležu nedonosnih terjatev s povprečjem glede na druge banke v Evropski monetarni uniji.

Vlada je v zvezi z danes obravnavanim predlogom pridobila tudi mnenje Banke Slovenije, ki predlogu nasprotuje iz vsebinsko podobnih razlogov, kot jih je predstavila Vlada v svojem mnenju. Evropska centralna banka pa je v okviru posvetovalnega postopka v zvezi s predlogom zakona, ki ureja reševanje in prisilno prenehanje bank, izrazila mnenje, da predlagana rešitev, po kateri se kandidate izbira po formuli brez diskrecije pri odločanju, ni sorazmerna glede na cilj, ki ga želijo predlagatelji doseči, to je kvalitetnejša sestava uprav in nadzornih svetov bank. Že v okviru obstoječih kriterijev, ki jih uporablja Banka Slovenije pri presoji ustreznosti kandidatov, se med drugim preverja tudi njihova odgovornost za nastanek slabih posojil v banki. Vlada zato meni, da je sedanja pravna ureditev področja imenovanja upravnih organov bank ustrezna, saj vsebuje mehanizme, ki strokovno neprimernim osebam preprečujejo nadaljnje delovanje na odgovornih funkcijah v bančnem sistemu.

Glede na vse navedeno predlagamo, da Predloga zakona o dopolnitvah Zakona o bančništvu ne podprete. Hvala.

PRESEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Prehajamo na predstavitev stališč poslanskih skupin. Besedo ima Poslanska skupna Demokratične stranke upokojencev Slovenije, zanjo gospa Marija Antonija Kovačič.

MARIJA ANTONIJA KOVAČIČ (PS DeSUS): Hvala za besedo, gospod predsednik. Predstavniki Vlade, spoštovani poslanci in poslanke!

Pred seboj imamo predlog zakona, ki ga v Poslanski skupini Desus ne bomo podprli.

Predlog zakona želi v slovenski bančni sistem uvesti nov kriterij za proces imenovanja v nadzorne svete in uprave bank. Temelji na tako imenovani teoriji obetov, po kateri bodo lahko na te položaje imenovani kandidati, ki so v preteklosti glede na kazalnik deleža slabih posojil izkazali svojo nadpovprečno uspešnost. Konkretno se predlaga uvedba kazalnika v obliki deleža nedonosnih terjatev posamezne banke in bančnega sistema. Kot nedonosna terjatev je definirana terjatev, ki se pri banki ne poravnava v roku 90 dni po zapadlosti. Ob tem se nam v Poslanski skupini Desus odpira vrsta pomislekov, na katere smo bili opozorjeni že v junjski seji Odbora za finance in monetarno politiko. Sicer, v primerjavi s prejšnjim, tokratni predlog poleg pogojev za imenovanje člana nadzornega sveta banke te določa tudi za imenovanje članov uprave banke. Pomisleki gredo v smer, da uspešnosti kandidata ni mogoče presojati le skozi prizmo deleža slabih posojil, saj lahko banka, ki razpolaga z zadostnim kapitalom, izbere bolj tvegani način

poslovanja, pa so kljub temu njeni kazalniki lahko nadpovprečni.

Problematično je tudi dejstvo, da področje nedonosnih terjatev na ravni Evropske unije še ni v celoti harmonizirano. Po predlogu se namreč presoja deleža nedonosnih terjatev izvede tudi na podlagi primerjave s povprečnim deležem v bančnem sistemu Evropske monetarne unije. Če to področje ni poenoteno, potem tega v praksi ni mogoče izvajati. Opozarjamo tudi na dejstvo, da je razlog za razvrstitev terjatev med nedonosne lahko tudi okoliščina, ki je nastopila po prenehanju zaposlitve kandidata v dotični banki.

Menimo, da obstaja kar nekaj dvomov o tem, da bi bilo izključevanje določenih kandidatov po kriterijih predloga zakona pravično. Zaradi tega v Poslanski skupini Desus predloga zakona ne bomo podprli. Hvala.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima Poslanska skupina Socialnih demokratov, zanjo gospod Janko Veber.

JANKO VEBER (PS SD): Hvala za besedo in lep pozdrav vsem!

Torej v imenu Poslanske skupine Socialnih demokratov, kjer ugotavljamo, da Predlog zakona o dopolnitvah Zakona o bančništvu, ki so ga vložili predlagatelji, nekako nadgrajujejo s predlogom, ki smo ga pred nedavnim že obravnavali, in sicer gre za razširitev iz tega, da se ne ugotavlja samo primernost kandidatov, ki so v nadzornih svetih, ampak tudi tistih kandidatov, ki prevzemajo odgovornost za vodenje poslov v bankah. Na prvi pogled mislim, da se lahko vsi strinjamo, da je treba poostri nadzor nad poslovanjem bank in nad odločitvami, ki jih sprejemajo, ker imamo zelo hude posledice, ki jih zaznamo tudi v javnem dolgu, kajti prevzeli smo pravzaprav to obveznost zaradi takšnega poslovanja na svoja pleča tudi ljudje. Vendar kriteriji, ki jih poskušajo pri tem uveljaviti, ugotavljamo, niso dovolj dorečeni in velikokrat bi prišlo tudi do nejasnosti, ali je sploh mogoče izpeljati ustrezen pregled slabih terjatev tako na območju Republike Slovenije kot tudi v drugih državah znotraj Evropske unije, kajti ti kriteriji in te primerjave so pravzaprav izjemno nedorečeni in neusklajeni tudi znotraj evropskega prostora. Torej, ta sama nejasnost bi povzročila še več težav kot pa rešitev. Poleg tega se v tem predlogu srečujemo s tem, da kandidat, ki je mogoče prišel v trenutku reševanja ali pa vstopil v banko, ko pri nekem komitentu slaba terjatev še ni nastala, pa je ta nastala ravno takrat, ko je nastopil to funkcijo, zaradi drugih dogodkov, ki jih je neko podjetje imelo – bi tudi ta oseba lahko nosila potem odgovornost in bila po tem zakonu neustrezna za to, da opravlja najodgovornejšo funkcijo v bančnem sistemu. Torej, sam predlog je tudi na tej točki nedorečen.

Želimo pa ob tej priložnosti poudariti, da je zagotovo ta hip izjemen izziv – če lahko

tako rečemo – v Sloveniji, da se sploh podeljujejo krediti, kajti velike omejitve in vse težja dostopnost ali pa izredno težka naloga za tiste, ki bi želeli prejeti kredit iz naših bank, je nekaj, kar pravzaprav ovira vlogo bank, po drugi strani pa zaradi tega nastajajo pri nekaterih slabe terjatve. Torej, sam odnos med bankami in komitenti je izjemno pomemben. Poleg tega pa ne smemo izključiti dejstva, da imamo nad sabo sklep Evropske komisije, ki onemogoča aktivnejšo vlogo bank pri dodeljevanju kreditov – in kdo bo potem od teh, ki danes, recimo, so v teh bankah, tudi moral prevzeti odgovornost, če bodo nastale slabe terjatve zaradi odločitve Evropske komisije? Tudi ta vidik ni upoštevan. Želimo opozoriti, da je pri vseh teh postopkih ključen nadzor Banke Slovenije. Ta najvišji regulativni organ na področju bančništva je tisti, ki mora budno spremljati dogajanje v bankah in tudi pravočasno odreagirati. Ta mehanizem imamo zgrajen, problem pa je, v kolikšni meri in kako dosledno se izvaja.

In tukaj je to vprašanje, na katerega smo že večkrat opozorili prav nadzor Računskega sodišča – tisto ključno vprašanje, ki ga bo treba rešiti. V teh postopkih pač enostavno manjka nadzor tudi Računskega sodišča tako znotraj Banke Slovenije kot tudi pri samih poslovnih bankah. Če se dotaknemo, ne nazadnje, revizijskega poročila Računskega sodišča o uspešnosti upravljanja z nedonosnimi terjatvami in upravljanju s pogodbami pri Novi Ljubljanski banki, je iz povzetka tega poročila sicer razvidno, da je Nova Ljubljanska banka vzpostavila mehanizem za zgodnje opozarjanje za povečano kreditno tveganje na podlagi vnaprej določenih kazalnikov, vzpostavila seznam komitentov, ki jih zaradi povečanega tveganja neplačila spremlja in obravnava, še preden pride do morebitnega neplačila. To je tista ključna dejavnost, ki se mora dogajati znotraj bank, in to je tudi tisto, kar mora Banka Slovenije nadzirati, ali se pravočasno tudi izvaja. Vendar Računsko sodišče še vedno ugotavlja, da ne glede na to, da so ti procesi uvedeni v Novi Ljubljanski banki, pa vendarle odstopajo od ustreznega ravnanja pri odobranju in spremljavi kreditov. Opozarjajo tudi, da so sam način sprejemanja internih aktov in njihova nejasna hierarhična umeščenost ter njihovo uveljavljanje preko okrožnic povzročali dodatne nejasnosti pri uporabi aktov, kar lahko pomembno oteži ustreznost izvajanja posameznih postopkov v okviru kreditnega procesa. In kar je pomembno, za kreditni proces še ni uveljavljeno lastništvo procesa, torej še vedno ni jasno, kdo je tisti skrbnik procesa, da nekdo dobi kredit in da se ga potem tudi spremlja, kako se ta pogodbeno obveznost izvaja. To so te ključne usmeritve iz povzetka Računskega sodišča, ki bi jih bilo treba izjemno dosledno preverjati, predvsem tudi s strani Slovenskega državnega holdinga, ki upravlja z državnimi bankami. Seveda se tudi v teh postopkih v tem zakonu ne dotikamo poslovanja

in ravnanja Slovenskega državnega holdinga, ki mora tudi sam skrbeti zato, da kandidate, ki jih predlaga, ustrezno preveri, ne glede na to, da je to potem še postopek tako Banke Slovenije pri sistemskih bankah kot tudi Evropske centralne banke. Ampak vloga Slovenskega državnega holdinga je tukaj tudi izpuščena, kar kaže na to, da ta predlog resnično ni celovit in bo treba še veliko veliko več napora vložiti v to, da vzpostavimo res uspešen in transparenten postopek podeljevanja kreditov v Sloveniji.

Zaradi vseh teh pomanjkljivosti, seveda, tega zakona v Polanski skupini Socialnih demokratov ne bomo podprli oziroma menimo, da ni primeren za nadaljnjo obravnavo. Hvala.

PRESEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima Poslanska skupina Združena levica, zanjo dr. Franc Trček.

DR. FRANC TRČEK (PS ZL): Hvala za besedo, predsedujoči. Lep pozdrav vsem skupaj!

Kot smo pojasnjevali že v začetku letošnjega leta, ko je Nova Slovenija predlagala podoben zakon, bomo tudi tokrat proti predlaganemu zakonu, predvsem iz dveh temeljnih razlogov.

Prvi razlog, zakon ne rešuje ključnega problema nadzornih svetov in uprav slovenskih bank. Glavni problem nadzornih svetov in uprav bank je, da zaposleni v njih nimajo svojih predstavnikov. Dodaten problem je, da javni interes v državnih bankah, v nadzornih svetih zastopajo razni nadzorniki, poslovni svetovalci, menedžerji iz privatnih podjetij, namesto da bi ga zastopali ljudje, ki odgovarjajo demokratično izvoljenim organom. Ta problem bo koalicija sicer kmalu »rešila« s tem, da bo privatizirala še zadnji dve nacionalizirani banki – potem bankam niti formalno ne bo treba izvrševati javnega interesa.

Drugi razlog našega nasprotovanja je, da je ta predlog neizvršljiv in – v tem kontekstu tudi lahko rečem – nestrokoven. Osnovna ideja je sicer na videz legitimna. Primernost nadzornika ali upravnika bi se preverila tako, da bi se obseg slabih terjatev v bankah, v katerih je delal, primerjal s slovenskim in evropskim povprečjem. Kot so opozorili že v Banki Slovenije, v Evropski uniji še vedno ni enotne definicije slabih dolgov. V nekaterih državah se kot slaba terjatev upošteva samo tisti dolg, ki ga dolжник ne odplačuje, v drugih se upošteva vsi dolгови dolžnika. Vprašanje torej, ali bi se dalo dobiti primerljive podatke.

Mi smo za to, da se kandidat ocenjuje na podlagi objektivnih kazalcev, opozarjamo pa, da je v kapitalističnem gospodarstvu odgovornost težko izmeriti. Zakaj je temu tako, bi bila neka druga debata. Na prvi pogled se zdi, da so slabe terjatve dober kriterij, vendar je to v resnici bolj moralističen kot strokoven argument. Slabe terjatve iz prevzemanja evra niso le oziroma niso zgolj toliko posledica posameznih

poslovnih odločitev – čeprav delno so, to je ta naš proces tajkunizacije, kot ga danes imenujemo – kolikor so posledica treh sistemskih dejavnikov: največje krize kapitalizma po drugi svetovni vojni, negativnih posledic prevzemanja evra za manj razvite članice in procikličnih ukrepov prve Janševe vlade. Če naštejemo le tri ukrepe: znižanje dohodnine, davka na dobiček podjetij, odprava davka na izplačane plače; drugič, predčasno poplačilo dolga domačih bank z zadolžitvijo v tujini ob že tako 30-odstotni rasti tujih kreditov in seveda množična privatizacija državnih podjetij, od Mercatorja do Vegrada. V določenih stališčih – že pred našim stališčem – je bilo govora o nadzorni vlogi Banke Slovenije, o vlogi in odgovornosti SDH. Predlagatelji tudi dobro vedo, kakšna je lastniška struktura bank v Nemčiji – na katero se radi pogosto sklicujejo – kjer ne prevladuje privatno lastništvo, kjer so banke v deželni ali regionalni lasti in opravljajo tisto ključno osnovno, če hočete, starošolsko bančništvo in so vpete v regionalno okolje. Skratka, realni problemi so v bistvu političnoekonomski problemi, ki se jih ne da odpraviti z moralističnimi rešitvami. Da se jih rešiti z drugo in drugačno politično ekonomijo, drugim in drugačnim modelom razvoja, tako gospodarskega kot družbenega. In to je v bistvu naloga nas v Državnem zboru.

Za konec lahko rečem, seveda obstajajo nobelovci, obstaja pa stari dobri Bertolt Brecht, ki je povedal nekaj pametnega o bankah in bančništvu, in žal znotraj političnoekonomskega modela, znotraj katerega smo, bolj veljajo Brechtove besede. Kot sem že uvodoma rekel, mi bomo predlogu tega zakona nasprotovali. Hvala.

PRESEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima Poslanska skupina Nove Slovenije – krščanskih demokratov, zanjo mag. Matej Tonin.

MAG. MATEJ TONIN (PS NSi): Drage poslanke, dragi poslanci, dober dan!

Če razmislimo o praksi delovanja bank v zadnjem obdobju in o izvajanju trenutnih zakonskih kriterijev za imenovanje v nadzorne svete in v uprave bank, lahko ugotovimo, da je na tem področju treba ukrepati in nekaj spremeniti. Veljavni Zakon o bančništvu vsebuje nekatere določbe, ki opredeljujejo primernost kandidata za člana nadzornega sveta oziroma uprave banke. Izkušnje pa kažejo, da so te določbe opredeljene preohlapno in dopuščajo vstop v nadzorni svet tudi popolnoma neprimernim osebam, osebam, ki so bile v preteklosti že odgovorne za bančne luknje. Naš cilj je, da iz subjektivnih kriterijev za imenovanja naredimo čim bolj objektivne kriterije. To zagotovo ni moralističen kriterij, ampak objektivni kriterij – pomeni kriterij, ki ga je možno meriti v številkah. Zato na področju kandidiranja v bančništvu potrebujemo ukrepe, ki pa ne smejo biti zgolj lepotni popravki, ampak

morajo biti dejansko učinkoviti. Nova Slovenija tako predlaga uvedbo kazalnika nedonosnih terjatev, ki bi zelo jasno pokazal, kdo je za prevzem odgovornosti člana v upravi ali nadzornem svetu banke primeren in kdo neprimeren. Po našem predlogu je za člana bančne uprave ali nadzornega sveta neprimeren tisti, ki je pri opravljanju pomembne funkcije v banki v preteklosti povzročil nadpovprečno veliko deležev slabih terjatev. Kako drugače to meriti? Če imate drugačne ideje, prosim, z idejami na dan.

Ohranitev diskrecije pri imenovanju kandidatov v upravo in nadzorne svete bank v konkretnih primerih ne bi zagotovila dokončnega odmika od nedopustnih praks iz preteklosti. Tem praksam imenovanja neprimerenih kandidatov vrat ne smemo pustiti priprtih, ampak jih moramo zapreti in zakleniti za vselej. Glavni cilj, ki ga s predlogom zakona zasledujemo, je dolgoročna zagotovitev stabilnosti bančnega sistema. Ta pa je pogoj za dobro delovanje finančnega in tudi gospodarskega sistema države. Poleg tega zasledujemo tudi cilj preprečevanja nadaljnjih zlorab pri nadziranju in upravljanju bank, ki so pripeljale do tega, da so nepredstavljive vsote denarja končale neznano kje in da vsak izmed slovenskih državljanov nosi na svojem hrbtu dolg v višini 2 tisoč 500 evrov, ki ga je povzročila bančna sanacija.

V Novi Sloveniji smo se o rešitvah iz tega predloga zakona v nadaljevanju zakonodajnega postopka pripravljene še pogovarjati in usklajevati. Mi nikoli nismo trdili, da vse vemo in da vse znamo, trdimo pa, da sedanji sistem ni dober, da dopušča imenovanje članov nadzornih svetov in uprav bank, ki za to delo niso primerni. In zato bi moral ta parlament intenzivno iskati rešitve, da to prepreči. Pripravljene smo se usklajevati tako z opozicijskimi kot tudi s koalicijskimi poslanskimi skupinami. S tem nimamo nobenih težav, bojimo pa se, da vladna koalicija nima veliko posluha za ukvarjanje s preprečevanjem kadriranja neprimeren oseb na najpomembnejše funkcije v bankah. Njihova pripravljenost, torej koalicijska pripravljenost za soočenje s problemi, s katerimi se sooča naš bančni sistem, se bo pokazala tudi danes na glasovanju o tem, ali bo koalicija ta predlog zakona spustila v nadaljnjo obravnavo, kjer ga je mogoče še dodelati.

Ker si v Novi Sloveniji želimo presekat stare vzorce imenovanja neprimeren oseb na najpomembnejše funkcije v bankah, bomo – seveda, to razumete – predlog novele Zakona o bančništvu podprli.

PRESEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima Poslanska skupina nepovezanih poslancev, zanjo mag. Alenka Bratušek.

MAG. ALENKA BRATUŠEK (PS NP): Lep pozdrav predsednik, kolegice in kolegi, državna sekretarka!

Pred nami je novela Zakona o bančništvu. Pravzaprav je to zelo kratka novela, in če poenostavim, pravi, da tisti, ki so krivi za to, da so državljanke in državljani morali v naše banke dati kar zajeten kup denarja, v teh bankah nimajo kaj iskati. Ne v nadzornih svetih in ne v vodstvu banke. Zdaj mi pa povejte, kolegice in kolegi, zakaj se je s tem tako težko strinjati? Res človek to težko razume. Tisti, ki smo sedeli, bilo nas je zelo malo, na zadnji seji, ko je preiskovalna komisija o bančni luknji – če poenostavim – smo se seznanili z rezultati, vmesnimi rezultati dela te komisije. Jaz mislim, da je bilo tam kristalno jasno povedano, da se da ugotoviti, z imeni in priimki, kdo so ljudje, ki so odgovorni za to, da je bančna luknja nastala. Resnično težko razumem, kako koalicija, kako največja vladna stranka, ki so jo še vedno polna usta etiki in morali, ko je pa treba z dejanji to pokazati, preprosto stisne rep med noge. In ni prav. Ljudje, Slovenke in Slovenci, so tisti, ki so na žalost morali sanirati banke, če smo želeli, da ne bi tudi naše gospodarstvo in država končala na kolenih. Stranka modernega centra – takrat Mira Cerarja – je pred volitvami obljubljala, kako bo stvari spremenila. Je obljubljala, kako bo v naši državi vse drugače. Je obljubljala zakon o sistemskih preiskavah, ki bo razkril in kaznoval lopove za TEŠ 6, za bančno luknjo in še kakšno veliko kriminalno dejanje. Kaj od vsega tega imamo danes, po dveh letih? Nič. Ampak res čisto nič.

Primer Nove Ljubljanske banke, imenovanje nadzornikov v Novo Ljubljansko banko nam pa mogoče celo pokaže, zakaj je SMC proti. Pa tudi imenovanje gospoda Jazbeca v Slovenski državni holding pokaže, zakaj je proti takšnim zakonom. Z vladne strani – in tudi dve koalicijski stranki do zdaj sta povedali, da pač zakon ni dobro dodelan, da ima pomanjkljivosti in tako naprej. Ja, verjetno res kakšna stvar v zakonu še manjka, ampak se da to tekom postopka vsekakor urediti tako, kot je treba.

V naši poslanski skupini bomo zato, ker mislimo, da je prav, da tisti, ki so krivi za bančno luknjo, v bankah ne morejo sedeti, seveda predlog zakona podprli. In tudi sama, čeprav nisem soprodpisnica ali pa soprodlagateljica tega zakona, pozivam vse, da strnemo vrste in pokažemo, da nam je res do tega. Ne samo z besedami, ne samo s pisanjem po socialnih omrežjih, z govorjenjem v tej dvorani, ampak z dejanji pokažimo, da je res treba narediti konec. Ker v nasprotnem primeru, spoštovani kolegice in kolegi, bomo čez nekaj let tudi po vaši zaslugi mogoče naše banke morali še enkrat sanirati. In jaz sem seveda odločno proti temu.

PRESEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima Poslanska skupina Stranke modernega centra, zanjo mag. Dušan Verbič.

MAG. DUŠAN VERBIČ (PS SMC): Hvala za besedo, predsednik. Spoštovani državna sekretarka s sodelavci, poslanke in poslanci!

Danes ponovno obravnavamo zakonodajni predlog skupine poslancev glede spremembe Zakona o bančništvu. Rešitve, ki so predlagane, so zelo podobne rešitvam, ki so že bile v zakonodajnem postopku za omejitve članov nadzornega sveta – tako, da bi za imenovanje člana uprave banke in člane nadzornega sveta določili omejitve, da na primer ta član uprave oziroma nadzornega sveta nima ugleda in lastnosti za vodenje poslov banke oziroma za nadzor nad vodenjem poslov banke tudi v primeru, če bi bila ta oseba zaposlena kot član organa vodenja ali nadzora banke, višje vodstvo ali delavec s posebnimi pooblastili za zastopanje in sklepanje poslov v imenu in za račun posamezne banke, v kateri razmerje nedonosnih terjatev od celote vseh terjatev za posamezno preučevano obdobje v povprečju ni bilo manjše kot v drugih bankah v državi delovanja banke ali v poprečju ni bilo manjše kot v drugih bankah v Evropski monetarni uniji po tem kazalniku. O tem lahko rečemo, da je že Zakonodajno-pravna služba Državnega zbora opozorila v drugi obravnavi prejšnjo verzijo zakona, poleg Vlade in Banke Slovenije, da so takšne določbe neizvedljive. Kot je Zakonodajno-pravna služba opozorila, področje nedonosnih terjatev na ravni Evropski unije v celoti še ni harmonizirano, zato predlaganega kriterija v praksi ne bo mogoče presoјati. Z vidika skladnosti predloga zakona z ustavo pa bi takšna pomanjkljivost, ki onemogoča izvajanje zakona, lahko pomenila neskladnost z načelom pravne države – 2. člen Ustave.

Prav tako je Zakonodajno-pravna služba opozorila na prejšnjo verzijo zakona, ki ima iste diktije kot ta zakon, da se povzročajo dodatne nejasnosti z novo 3. točko 53. člena, ker te dopolnitve poglobljajo tudi nejasno uporabljen veznik ali pri določanju območja, ki naj se uporabi za izračun kazalnika v posameznem preučevanem obdobju – in sicer, ali naj se uporabi povprečje, izračunano za druge banke v državi delovanja banke, ali povprečje, izračunano za druge banke v Evropski monetarni uniji. Obrazložitev te določbe te nejasnosti ne odpravi, saj iz nje celo izhaja, da naj bi bila primerjava kazalnikov izvedena najprej v Sloveniji oziroma v državi kandidata, nato pa vedno tudi z bankami v Evrosistemu. Besedna razlaga predlagane določbe v obrazložitvi zapisane interpretacije določbe ne more podpreti, zato izpostavljamo nujnost jasne in določne opredelitve okoliščine, ki bo pomenila, da posameznik ne bo izpolnjeval pogoja za člana nadzornega sveta banke. Podobna določba je tudi predlagana za člana uprave z novo 3. točko 38. člena, ki tudi za člane uprave uvaja podobne nejasnosti, kot je opozorila Zakonodajno-pravna služba za člana nadzornega sveta. Glede takšnega predloga –

Evropska centralna banka je nanj dala odklonilno mnenje.

Glede uspešnosti delovanja kandidata na bančnem področju – to je pa stvar, ki je ni mogoče določati zgolj na podlagi slabih terjatev. Tudi je vprašanje, zakaj in kdaj so slabe terjatve nastale. Če je član uprave in nadzornega sveta kriv za delovanje, ki ni bilo v najboljšem interesu banke, potem ne bi smel biti v upravi oziroma nadzornem svetu banke. O tem pa tudi Banka Slovenije presoja. Za člane uprave daje Banka Slovenije predhodno soglasje na podlagi zelo ostrih pogojev, ki jih določa novi Zakon o bančništvu, ki smo ga sprejeli v tem mandatu. Banka Slovenije na podlagi 58. člena Zakona o bančništvu 2 predpiše podrobnejšo vsebino meril za ocenjevanje ustreznosti kandidata za opravljanje funkcije člana uprave banke oziroma nadzornega sveta in podrobnejšo vsebino dokumentacije, ki jo je treba priložiti zahtevi za imenovanje člana nadzornega sveta v zvezi z izpolnjevanjem pogojev iz 38. oziroma 53. člena Zakona o bančništvu 2. Banka Slovenije je skladno s 13. členom navedenega zakona sprejela sklep o uporabi smernic o ocenjevanju primernosti članov organov vodenja ali nadzora in nosilcev ključnih funkcij, s tem se je zavezala, da bo v celoti upoštevala smernice o ocenjevanju primernosti članov organov vodenja ali nadzora in nosilcev ključnih funkcij, ki jih je pripravila Evropska centralna banka. In sicer v delu, v katerem se nanašajo na izvajanje nalog in pooblastil pristojnega organa v zvezi z izpolnjevanjem zahtev za banke glede ocenjevanja primernosti predlaganih in imenovanih članov organov vodenja ali nadzora in nosilcev ključnih funkcij v bankah. Le-te pa v 13. poglavju zelo podrobno določajo merila glede presoje, ugleda člana organov vodenja ali nadzora. Zakon o bančništvu 2 vsebuje še dodatne določbe, ki Banki Slovenije dajejo pravno podlago za ukrepanje na način, da neprimernim osebam prepreči nadaljnje delovanje na odgovornih funkcijah v bančnem sistemu. Na podlagi 270. člena istega zakona tako Banka Slovenije članu upravljalnega organa banke z odredbo naloži, da preneha določena ravnanja ali odpravi ugotovljene kršitve. Pod pogoji, ki so določeni v 271. členu Zakona o bančništvu 2, pa Banka Slovenije odvzame dovoljenje za opravljanje funkcije člana uprave, medtem ko članu nadzornega sveta z odločbo prepove opravljanje funkcije, če član ob imenovanju ali po nastopu funkcije ne izpolnjuje več pogojev za imenovanje, če imenovanje člana ni bilo skladno s prej navedenim 34. členom Zakona o bančništvu 2 ali če član huje krši dolžnosti člana nadzornega sveta banke.

Zato bomo v Poslanski skupini Stranke moderne centra glasovali proti temu, da je zakon primeren za nadaljnjo obravnavo. Hvala lepa.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Mag. Marko Pogačnik bo predstavil stališče Poslanske skupine Slovenske demokratske stranke.

MAG. MARKO POGAČNIK (PS SDS): Spoštovani predsedujoči, spoštovana državna sekretarka, spoštovani predlagatelji, kolegice, kolegi!

Pred nami je predlog spremembe in dopolnitve Zakona o bančništvu. Verjetno ne mine mesec, da v Državnem zboru ne bi imeli točke dnevnega reda o problematiki bančnega sistema v Sloveniji. V Slovenski demokratski stranki smo prepričani, da je problem bančništva v Sloveniji pereč in da Zakon o bančništvu in tudi Zakon o Banki Slovenije potrebujeta nujne spremembe, vendar, žal, nekako ni volje oziroma ni bilo nekih skupnih točk do sedaj v Državnem zboru, da bi lahko skupaj uredili to spremembo in dopolnitev. Predlagatelj med poglavitne rešitve tega zakona predlaga, da se v slovenski bančni sistem uvede nov kriterij, in sicer dopustnost imenovanja v nadzorne svete in uprave bank. Po tem kriteriju bi se na ta položaj lahko imenovali le kandidati, ki so v preteklosti glede na kazalnik deleža tako imenovanih slabih posojil izkazali svojo nadpovprečno uspešnost.

V Slovenski demokratski stranki imamo nekaj pomislekov v zvezi s predlagano rešitvijo, predvsem v delu, da bi bila presoja uspešnosti in da bi bil kazalnik vključen samo za tiste, ki so bili ali so trenutno zaposleni v bančnem sistemu. Treba se je zavedati, da se v uprave bank in nadzorne svete bank imenujejo tudi tisti, ki ne prihajajo iz bančnega sistema. In tukaj se nam zastavlja tisto glavno vprašanje, kaj pa sedaj s tistimi. Za nekatere bodo kriteriji pri imenovanju kandidatov veljali, pri drugih pa ne. In ne nazadnje, v Slovenski demokratski stranki smo prepričani, da bi sam lastnik moral biti toliko odgovoren, da predlaga ustrezne kandidate, kajti predvsem v interesu lastnikov mora biti, da tako v uprave kot v nadzorne svete kandidirajo kandidate, ki izpolnjujejo vse pogoje in ki so vredni zaupanja.

V Slovenski demokratski stranki smo prepričani, da bi bil ta predlog na nek način lahko smiseln in da glavni razlog za predlog te spremembe s strani predlagatelja prihaja predvsem zaradi neodgovornosti vlade Mira Cerarja, Ministrstva za finance in te koalicije, ki predvsem v banke s 100-odstotnim državnim lastništvom imenujejo neustrezne kandidate. Mislim, da je treba tukaj povedati tudi naslednje, da je odgovornost vlade Mira Cerarja, koalicije, Stranke modernega centra, Socialnih demokratov in Desusa, da imenujejo v banke ustrezne kandidate, ki izpolnjujejo vse pogoje. Lahko smo priča temu, da verjetno v samem lastništvu, privatnem, bank do teh problemov ne prihaja, da so problematične zgolj banke, ki so v

državnem lastništvu in ki so pod upravljanjem Slovenskega državnega holdinga.

V Slovenski demokratski stranki glede na vse povedano samemu predlogu te rešitve ne bomo mogli dati podpore, predvsem zaradi razlogov, ki smo jih navedli prej. To pomeni, da bi ti kriteriji veljali samo za en segment kandidatov, kaj pa narediti s tistimi, ki ne prihajajo iz bančnega sistema? Kaj narediti z njimi, kateri kriteriji naj veljajo za njih? To pomeni, da bi tukaj lahko prišli tudi do tega, da je predlog neuravnotežen in predvsem da veljajo za nabor kandidatov za člane nadzornega sveta različni kriteriji.

Vprašanje se nam zastavlja tudi pri tem, ko bo kandidat prišel iz tujine. Ni neke zaveze, da bo ta kandidat prišel iz sektorja bank, ki delujejo v Evropski uniji, lahko pride tudi izven Evropske unije, izven nadzora Evropske centralne banke. Na kakšen način se bodo pa takrat preverjali ti kriteriji, ki so tukaj notri navedeni? Ne glede na vse povedano, Nobelova nagrada, upravičena, vendar se v Slovenski demokratski stranki tudi sprašujemo, ali je sploh smiselno ali ustrezno, da vse te številke in vse mečemo v zakon. Mislim, da imamo v Sloveniji že tako in tako prenormirano zakonodajo, ne samo na področju bančništva, tudi na ostalih področjih. In prepričani smo, da bi to zadevi samo na nek način dodalo še dodatne t. i. birokratske ovire, predvsem pa ne bi bili v enakopravnem položaju vsi kandidati za člane nadzornega sveta.

V Slovenski demokratski stranki smo prepričani, da je lastnik tisti, ki je odgovoren za imenovanje članov nadzornih svetov in da mora lastnik poskrbeti, da člani nadzornega sveta izpolnjujejo vse kriterije po Zakonu o bančništvu in Zakonu o Banki Slovenije, in da je lastnik tisti, ki mora varovati svoj interes v neki delniški družbi. In svoj interes v delniški družbi lahko rešuje oziroma izpolnjuje zgolj s tem, da imenuje ustreznega kandidata z vsemi kompetencami in izkušnjami.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Končali smo s predstavitvijo stališč poslanskih skupin. Sledi splošna razprava poslank in poslancev o predlogu zakona. Besedo ima gospod Jožef Horvat, predlagatelj. Izvolite.

JOŽEF HORVAT (PS NSI): Hvala lepa, gospod podpredsednik. Hvala lepa vsem, ki ste predstavili svoje poglede v imenu vaših poslanskih skupin, poglede na našo predlagano rešitev.

Najprej bi se najbrž ta zbor moral odločiti, ali ima res srčno voljo, da na področju bančnega kriminala nekaj naredimo. Če je odgovor ne, smo zadevo zaključili. Če je odgovor ja, rešitve na mizo. Že kar 3 leta je od tega, kar smo identificirali bančno luknjo, vrgli v njo 4 milijarde evrov – pol proračuna te države.

Pa se vprašam in sprašujem in državljani me sprašujejo, ali za ta kriminal, bančni kriminal, kdo sedi. Ne. Branjevka tu na ljubljanski tržnici, zato ker morda nima davčne blagajne ali pa da je naredila nek drugi mikro prekršek, je dobila kazen 3 tisoč evrov. Toliko o tej »sorazmernosti«. Jaz sem tudi zaznal, oprostite moji osebni oceni, da so nekatere celo vladne stranke svoja negativna mnenja do tega predloga zakona izrekle s stisnjenimi zobmi. Problematizirati metodologijo je metanje peska v oči. Ta gospod – ja, Nobelovo nagrado je dobil. Bil je psiholog in matematik. Ali morate biti psiholog, ko zaposlujete? Odgovor si dajte sami. Bil je ameriško-izraelskega porekla, ampak to zdaj ta trenutek niti ni toliko pomembno. Pa grem morda po vrsti.

Mnenje Vlade. Med drugim na tretji strani Vlada piše: »ker področje nedonosnih terjatev na ravni Evropske unije v celoti še ni harmonizirano« in tako naprej in tako naprej. Glejte, mi ne govorimo o Evropski uniji, mi govorimo o Evropski monetarni uniji. Najbrž se je tukaj Vladi naredil lapsus. In še nekaj, Vlada želi poudariti, da je sedanja pravna ureditev področja imenovanja upravljalnih organov ustrezna. Joj, moj bog. Kako smo že tiste gospode kadrovali v nadzorne svete NLB? O tem sem prosil kolega Jerneja Vrtovca, da bo kasneje malo več razložil, ker to področje bolje obvlada. Zanimivo je nekaj, nimam pa jaz odgovora, zato ga postavljam pred vas, kolegice in kolegi. Vlada je v svoj Predlog zakona o reševanju in prisilnem prenehanju bank integrirala našo prejšnjo rešitev, copy-paste. Potem ga je pa seveda izbrisala. Kaj se je takrat dogajalo? Tega odgovora nimamo. To je nenavadno. Še nikoli nisem zasledil v tem svojem obdobju, kar sem v Državnem zboru, takšne rešitve, da bi Vlada integrirala rešitev celo opozicijske stranke – kar pomeni, da je rešitev dobra, da je bila dobra. Takratna se je nanašala samo na člane, na kadrovanje v uprave bank. Zdaj, kot rečeno, smo to razširili še na nadzorne svete. Ampak potem je pa Vlada v končnem besedilu to izbrisala in rekla, da si je premislila. No, ne Vlada, poslanci, da sem bolj točen.

Poslanska skupina Desus je pravilno ugotovila, da gre za nov kriterij. Ja, gre za nov kriterij in vsi ostali kriteriji seveda ostajajo. Ampak najbrž Poslanska skupina Desus ne razume, ko pravi, da ni možno kandidata presojeti le skozi kazalnik deleža nedonosnih terjatev. Ne, to je novi, ki je dodaten vsem ostalim obstoječim. Seveda ga ni možno, to je samo dodatni kriterij, kazalnik, delež nedonosnih terjatev. Tako da upam, da se zdaj razumemo.

Poslanska skupina Socialnih demokratov pravi, da je predlog nedorečen. Kaj je nedorečeno? In razumem, če je nedorečen, seveda – odprli ste vrata v drugo branje. Tam so potem tiste tehnikalije, kjer bomo vsi skupaj, ne samo mi predlagatelji – saj mi ne pravimo, da je treba natančno to vsebino sprejeti. Zdaj je tukaj

v drugem branju možnost, da se rešitve izboljšajo. Zato imamo drugo branje. Torej, odpravimo vendarle te nedorečenosti, ki jih zaznavate v SD. Da ima Banka Slovenije vpliv na kadrovanje – res je, predpisana je licenca za člane uprav bank. V prejšnjem mandatu pa ste nekateri, ki tukaj sedite, glasovali proti temu, da bi se zahtevala tudi licenca za nadzorne svete, kar si Banka Slovenije kot regulator želi, pa smo ji – a ste ji, da sem bolj točen – zvezali roke.

Združena levica: »neizvršljiv zakon, nestrokovnen...« Jaz pravim, vsi podatki za izračun obstajajo, vsi. Mi smo to preverili nekajkrat, nič nismo napisali na pamet, veste. Pravijo, da nedonosna terjatev ni definirana, v Združeni levici to pravijo. Glejte, nedonosna terjatev je definirana in kot nedonosno terjatev definiramo tisto terjatev, ki se pri banki ne poravnava v 90 dneh od zapadlosti. Se pravi, če je zapadlost na današnji dan, potem merimo 90 dni, če ta terjatev ni poravnana, se šteje kot nedonosna. To je matematično natančna in eksaktna definicija.

Nepovezani poslanci, mag. Alenka Bratušek pravzaprav, govori – ampak z drugimi besedami – da imamo v Sloveniji bančno ložo. S tem se mi strinjamo, o tem smo tudi govorili v prejšnjem mandatu v preiskovalni komisiji, ki jo je vodil spoštovani kolega Marko Pogačnik. Samo en primer – pa brez imen, ne želim imen tukaj omenjati – smo zaslišali direktorja filiale Nove Ljubljanske banke izven Slovenije, ki je nekoč bil viceguverner Banke Slovenije, odgovoren za nadzor. In nas je tako – da ne rečem – popljuval, poslance, člane komisije in rekel, da mi pojma nimamo, da smo se mi reševanja, iskanja krivcev za bančno luknjo lotili na povsem napačni strani in da se nam je zgodila naravna nesreča. Torej, narava je kriva, da imamo bančno luknjo. In zato pravim, imamo bančno ložo in ta zakon ima namen, da to bančno ložo razbije. Bančna loža pomeni, da bankirji dejansko krožijo, enkrat so v eni banki, potem – tudi če tam kaj zakuhajo – pa malo jim vzamejo licenco pa spet dodajo in tako naprej. Tudi iz Banke Slovenije gredo na komercialne banke in tako dalje. Saj ta imena poznamo, nimam dovolj časa in niti namena, da bi o tem govoril.

SMC – tu sem pa res zaznal pri kolegu Verbiču, ki je predstavil stališče Poslanske skupine SMC, Stranke modernega centra, stisnjena usta. Ker pa smo mi dobro preštudirali vsa ta gradiva tudi takrat, ko smo obravnavali naš prejšnji zakon in vladni Zakon o reševanju in prisilnem prenehanju bank, imam občutek, da je kolega prebral stališče oziroma mnenje Zakonodajno-pravne službe o vladnem Predlogu zakona o reševanju in prisilnem prenehanju bank, ki je integriralo našo rešitev. Mislim, da bi prav stranka SMC morala biti tista, ki bi forsirala neko rešitev, nek predlog, neko srčnost v tej smeri, da vendarle najdemo neke zakonske rešitve, ker smo pač zakonodajna veja oblasti, da bomo do konca mandata nekoga spravili v

zapor, vsaj enega bančnega kriminalca, če ne, boste volitve izgubili.

Kolega Marko Pogačnik – SDS – seveda je relevantno vprašanje, kaj pa potem, če kandidat ni delal v bančnem sistemu. To vprašanje je relevantno. Mi imamo odgovor v zakonu, ki pravi, da če je kandidat delal v bančnem sistemu v preteklosti najmanj dve leti, potem se vklopi ta kriterij, če je delal manj kot dve leti, pravimo, da je premalo opazovano obdobje. Ta interval postavljamo od dve do deset let zaradi cikličnosti gospodarstva, o katerem sem govoril, ko sem zakon predstavljal. Povsem normalno je – tukaj imamo mi praktično ista stališča – lastnik je tisti, ki je najbolj odgovoren, in je logično in naravno odgovoren, ampak ta zakon velja za vse banke v slovenskem prostoru, seveda pa nas najbolj boli glava glede upravljanja državnih bank. Mi smo fenomen v Evropski uniji, itak. Smo na prvem mestu po državnem deležu bank, pa tudi na svetu smo med prvimi osmimi državami, kjer ima država največji delež v bankah. To je res fenomen in to ni normalno.

Toliko za zdaj. Kasneje bom predstavil morda bolj v neki vizualni obliki, kako se ti kriteriji izračunavajo za kandidate organov nadzora in upravljanja bank. Hvala lepa za zdaj.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Besedo ima gospa Urška Ban, pripravi naj se gospa Ljudmila Novak.

Izvolite, gospa Urška Ban.

URŠKA BAN (PS SMC): Najlepša hvala, podpredsednik, za besedo. Spoštovani kolegi in kolegice!

Danes obravnavamo predlog Zakona o bančništvu, ki ga je v obravnavo vložila Nova Slovenija, in sicer se te spremembe tega zakona nanašajo predvsem na tisti del, ki določa, kakšne pogoje mora izpolnjevati kandidat ali za nadzorno funkcijo v banki, se pravi člana nadzornega sveta, ali za upravo banke. Natančneje, ta zakon določa, kdaj se šteje, da posamezni kandidat za upravljanje tovrstnih funkcij nima ugleda in lastnosti za vodenje poslovanja bank ali potem na drugi strani za nadziranje bank. Zato predlagatelj predlaga, da se z zakonom predpiše uvedba kazalnika, ki bo omejil krog kandidatov za člane nadzornih svetov in uprav bank na tiste najuspešnejše. Se pravi, predlagatelj meni, da bi s tem kazalnikom izluščili tiste najboljše, najuspešnejše. Za to uspešnost pač predlaga, da se presoja z uvedbo novega kazalnika, ki bi za določeno časovno obdobje primerjal delež nedonosnih terjatev banke, kjer je bil ta kandidat zaposlen, najprej z deležem nedonosnih terjatev vseh bank v bančnem prostoru Slovenije in potem še z deležem nedonosnih terjatev v celotni Evropski monetarni uniji. In koga bi na tak način presojali? Vse, ki so bili v banki v tem časovnem obdobju – kot je že tudi predlagatelj povedal –

zaposleni kot člani uprave oziroma nadzornih svetov. To bi veljalo za višje vodstvo, to bi veljalo tudi za delavce s posebnimi pooblastili.

V svoji razpravi bi se osredotočila na te predlagane rešitve, izpostavila nekaj svojih dilem oziroma vprašanj, ki se mi porajajo ob tem, ko se pogovarjamo o rešitvah, ki so predlagane s tem zakonom. Najprej se mi poraja vprašanje, kako v banki sploh poteka odobranje kreditov, kdo nosi odgovornost za kreditno politiko banke in podeljevanje kreditov. V največji meri je to v pooblastilu kreditnega odbora banke, kjer verjetno, ne vem, sedijo člani uprave za tveganje, član uprave za komercialno in ne vem, kdo še. To so verjetno tisti, ki v največji meri vplivajo na kreditno politiko in podeljevanje kreditov v posamezni banki. Ta predlog, predlog Nove Slovenije, pa se nanaša na vse, ki so v tej banki delali v nekem obdobju. To posledično pomeni, da na primer član uprave za operacije, član uprave za IT ali pa direktor za IT oziroma drugi delavci s posebnimi pooblastili, ki praktično nimajo veliko s tem postopkom podeljevanja kreditov in so delali v banki, ki je imela nadpovprečni delež slabih kreditov, ne bi smeli opravljati funkcije člana uprave ali nadzornega sveta v nobeni slovenski banki več. Skratka, po mojem mnenju ta predlog diskriminira tiste zaposlene v banki, ki ne sodelujejo v kreditnem procesu, ne odločajo o podeljevanju kreditov, v smeri, da ne bili več fit and proper v nobeni slovenski banki. Vsaka banka pa po mojem mnenju potrebuje tudi širša znanja, ne samo znanja, potrebna za odločanje o kreditih, ampak je tu še vrsto drugih, za katere tudi mora nekdo odgovarjati in imeti določena pooblastila, biti v vodstvu banke tudi za druga področja, za katera je zadolžena banka. Seveda, da ne bom narobe razumljena, ti, ki neposredno odločajo o procesih in postopkih kreditiranja, nosijo največjo odgovornost, se strinjam s tem. Vprašanje pa je, če bomo s tem kazalnikom, ki je predlagan, res izluščili tiste najuspešnejše in če bomo morda nekatere neupravičeno izločili.

Naslednji moj pomislek – kako sploh nastane NPL oziroma slab kredit. V trenutku odobritve kredita posamezni stranki se presodijo tiste informacije, ki so v tistem trenutku dostopne, ki so v tistem trenutku na voljo. Krediti pa, vemo, se podeljujejo za daljše časovno obdobje. Ne vem, za fizične osebe 30 let, za gospodarske družbe 10 let in tako naprej. Torej če je fizična oseba dobila kredit za hišo, stanovanje ali za karkoli v trenutku, ko je bila zaposlena za nedoločen čas, ko je imela primerne dohodke, to še ne pomeni, da bo takšno stanje ohranjeno vseh naslednjih 30 let, ko se mora ta kredit odplačevati. Stranka lahko izgubi dobro zaposlitev, se ji zgodijo neke druge težke življenjske situacije, kar posledično hitro privede do nezmožnosti plačevanja kredita. Isto je z gospodarskimi družbami, kjer so, po mojem, tveganja še večja. Na primer gospodarska družba izgubi pomembnega kupca, višina

prihodkov upade, posledično tega je manj finančnega toka in kmalu lahko postane taka družba plačilno nesposobna in postane NPL oziroma je tak njen kredit, slab kredit. In kaj hočem povedati s tem? Da NPL, slabi krediti, postanejo slabi krediti ne samo zaradi napak v procesih odločanja na strani banke, ampak tudi zaradi razlogov na strani same stranke. In tega dejstva po mojem ta zakon ne upošteva dovolj, ker na marsikakšen kredit sami zaposleni v banki – da postane slab kredit – niti ne morejo vplivati oziroma težko vplivajo.

Potem naprej, kaj bi še izpostavila. Da je po mojem mnenju ta predlog, ki ga je pripravila NSi, preveč statične narave. Določa stanja oziroma presek na določen dan. Kredit stranki pa je dinamična postavka, ki se skozi obdobja spreminja, prav tako se potem spreminja tudi ta delež NPL. Kaj tukaj mislim? Če grem na en primer, recimo, da pride nek nov član uprave v banko, kjer je bil delež slabih kreditov na primer več kot 30 %, se pravi visoko nad slovenskim povprečjem, z edinim ciljem, da ta delež zniža za 10 %. To mu tudi uspe, pa bi bil po tem zakonu lahko neprimeren za ponovno funkcijo članov uprave, ker je delal v banki, ki ima nadpovprečen delež slabih kreditov. Skratka, kaj tukaj želim povedati? Da bi bilo po mojem bolj smiselno kot tako, kot je predlagano v zakonu, pogledati dinamično opredelitev spreminjanja slabih kreditov, in sicer, da bi se pogledala rast deleža NPL v nekem obdobju v banki, ko je član, recimo uprave, deloval v tej banki, in bi se potem ta rast primerjala z rastjo NPL v bančnem sistemu v tem istem obdobju. Če bi bila ta rast na primer trikrat hitrejša, kot je rast NPL v bančnem sistemu, potem bi bilo verjetno možno sklepati, da je bilo v tej banki z vodenjem kreditne politike nekaj narobe, sicer pa bi bilo morda sklepati, da gre zgolj za odziv trendov iz gospodarstva preko strank v bančni portfelj.

Kar bi še opozorila, je glede samega tega kazalnika NPL, NPL indikatorja. Bilo je že povedano – 90 dni zamude od datuma zapadlosti. Sami vidimo, da se ta NPL tudi v samih bankah precej nadomešča – tudi v poročilih Banke Slovenije – z drugim indikatorjem po definiciji Evropskega bančnega organa, to je indikator NPE, kamor se poleg teh zamudnikov 90 dni uvrščajo tudi restrukturirane terjatve, torej tiste, ki so bile NPL, pa so po oceni banke smiselne za restrukturiranje in se že redno odplačujejo. Morda tudi ta razmislek. To so moji glavni pomisleki kako; če bi razmišljali o takem načinu uvedbe v zakon, bi bilo še vredno razmisliti.

Če počasi zaključim, lahko še za zaključek povem, da novi ZBan in tudi smernice Banke Slovenije in drugi akti, ki jih Banka Slovenije izdaja na področju fit and proper, širijo področje presoje ustreznosti, primernosti kandidatov, kjer se presoja kandidatovo celovito delovanje v banki v preteklosti tudi na področju kreditnega delovanja, kreditnega poslovanja in

tudi na primer pri upravljanju drugih tveganj, ki so enako pomembna in sem že prej nekaj o tem povedala. Prav tako Banka Slovenije lahko kadarkoli sproži postopek ponovne presoje, kadar se ugotovijo nova dejstva pri članu uprave ali članu nadzornega sveta, te ponovne presoje ob novih dejstvih Banka Slovenije tudi redno izvaja. Tukaj moram še izpostaviti, da je odvzem dovoljenja članov uprave ali članov nadzornega sveta upravni postopek, kjer je treba biti zelo natančen o razlogih za odvzem dovoljenja, kar v praksi pomeni, da je treba na konkretnem primeru dokazati nespoštovanje pravil, in ne zgolj neka kolektivna odgovornost, kot bi bilo v primeru kazalnika NPL, kot je predlagan v tem zakonu.

Tukaj na tem mestu bi zaključila, se veselim nadaljnje razprave. Tema je pomembna, jaz kategorično tega nikakor ne zavračam. Ampak se je pa vredno morda še pogovarjati, kar je bilo tudi izpostavljeno že s strani Nove Slovenije, predvsem, zakaj je do tega zakona prišlo. Hvala lepa.

PRESEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima gospa Ljudmila Novak, pripravita naj se mag. Matej Tonin in gospod Jernej Vrtovec.

LJUDMILA NOVAK (PS NSi): Hvala za besedo in lep pozdrav vsem!

Najprej se bom zahvalila svojim sodelavcem, ki so se zelo trudili pri pisanju tega zakona, in tudi vsem tistim strokovnjakom in finančnikom, ki so pri tem sodelovali. Kaj je namen? Zagotovo je namen našega zakona izboljšati upravljanje in tudi nadzor bank. Ni treba posebej razlagati, zakaj je to potrebno, vsi vemo za 4-milijardno bančno luknjo, vsi vemo, da za to še nihče ni odgovarjal, in vsi vemo, da so torej objektivni razlogi in pa tudi zelo subjektivni ali pa klientelistični ali pa še kakšni drugi razlogi za to bančno luknjo. Glede na to, da so bančniki čuvarji našega premoženja, upravitelji našega premoženja, nam nikakor ne more biti vseeno, kdo to funkcijo, to nalogo opravlja. Zato bi morali maksimalno strniti vse sile in poiskati dobre rešitve. In to je bil naš namen, poiskati dobre rešitve. Očitno ste zavrnilo Nobelovega nagrajenca. Jaz osebno ga sicer seveda ne poznam oziroma njegovega dela, ampak, zaupam, tisti, ki se spoznajo na to področje, in so zato predlagali te ustrezne rešitve. In čeprav je tudi Cankar pisal o socialnih stiskah in krivicah in pa tudi Prešern pa še kdo drug, zagotovo temu strokovnjaku in Nobelovcu bolj zaupam kot Bertoltu Brechtu, ki ga zelo spoštujem kot dramatika. Zato tudi mislim, da ne smemo metati vsega v isti koš.

Kolega Veber je govoril o tem, da se krediti sedaj ne podeljujejo, da je še vedno bančni krč. Tudi jaz o tem veliko slišim pri obisku podjetij. Zakaj? Zato, ker tudi morda ne znajo oceniti, kateri projekti so tisti, ki zaslužijo ali pa ki so perspektivni in jih je smiselno kreditirati, in kateri niso. In ko poslušam podjetnike, kako so

svoj projekt predstavili neki drugi banki, ki ni slovenska, in dobili kmalu kredit – po zelo hitrem postopku, ker je banka videla perspektivo v tem projektu – potem se ne čudim, da pri nas vlada bančni krč. Ker je treba znati tudi oceniti, se strokovno odločiti, seveda tudi delno tvegati. Ampak v preteklosti vemo, da so se krediti podeljevali drugače. Ne na podlagi ocen, ne na podlagi tega, da je nekdo strokovno ocenil, ali nek projekt ima perspektivo, ampak na podlagi poznanstev, klientelizma in tako naprej. O tem bo več povedal naš kolega, ki bere mape in veliko ve o tem.

Kolega Trček je govoril o tem, da so to moralistični razlogi za predlog našega zakona. Seveda so. Delno so tudi moralistični razlogi, saj je prav nemoralno ravnanje privedlo tudi do tega, da imamo tako veliko bančno luknjo. Nemoralno ravnanje pri podeljevanju kreditov prijateljskim povezavam. To pa so moralistični ali pa moralni razlogi, zato tudi predlagamo poostrene kriterije in tudi ne neupravičeno, saj vemo, da je tudi ta koalicija imenovala v nadzorne svete ljudi, ki imajo bogate bančne izkušnje, ampak ki so na žalost tudi pomagali delati bančno luknjo. Zato smo ta del posebej analizirali oziroma postavili posebne kriterije za te primere. Poleg vsega ostalega, kar pa že velja.

Gospa z Ministrstva za finance je govorila, da je tudi pomanjkljivost, ker je obravnava kandidatov neenakopravna. Lepo prosim – ali pa so sedaj res vsi kandidati enakopravno obravnavani? Mislim, da je politična pripadnost še vedno glavni kriterij. Tako da že sedaj ne moremo govoriti o tem, kako so vsi kandidati enakopravno obravnavani. In tudi tukaj spet lahko postavimo vprašanje, ali je lastnik – država – naših največjih bank res do sedaj odgovorno postavljaj člane uprav in nadzornih svetov. Mislim, da je 4-milijardna bančna luknja jasen odgovor na to, da to postavljanje ni bilo odgovorno.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima mag. Matej Tonin, pripravita naj se gospod Jernej Vrtovec in gospa Iva Dimic.

MAG. MATEJ TONIN (PS NSi): Bančni sistem – in ljudje, ki delujejo v njem – je poseben sistem. Morda bi v tem uvodu odgovoril na vprašanja, ki jih je zastavil poslanec Pogačnik. In sicer, v Novi Sloveniji ne želimo iz tega bančnega sistema narediti ekskluzivnega sistema. To pomeni, da lahko znotraj tega sistema najvišje funkcije zasedejo zgolj tisti, ki že delujejo znotraj bančnega sistema. Ampak tudi naša rešitev omogoča dvojnost. Po eni strani, da na najvišje funkcije napredujejo tisti, ki so že znotraj sistema, in tudi tisti, ki prihajajo izven sistema. Seveda pa za ti dve skupini uveljavljamo tudi različna pravila preverjanja primernosti. Za ljudi, ki so delovali na določenih pozicijah že znotraj tega bančnega sistema, se nam zdi upravičeno uporaba tudi kriterij, koliko so bili soodgovorni pri

nastajanju slabih terjatev. Te stvari so merljive, banke morajo o teh stvareh poročati, obstajajo zelo natančna poročila, o teh stvareh je treba obveščati tudi Banko Slovenije in tudi druge evropske banke morajo početi podobno. In na podlagi teh podatkov je lahko zelo enostavno narediti objektivno oceno, kako je nek posameznik prispeval k temu, da so nastajale slabe terjatve. Naša trditev je, da če je bil nekdo odgovoren za nastajanje slabe terjatve, potem ta človek ne more več zasedati največjih mest v bančnem sistemu. Pika. Seveda obstajajo tudi razlogi, zakaj jih ne more več zasedati. Zaradi tega, ker je pri njegovem delu očitno prišlo do slabe presoje in tveganja. Obstajajo tudi določena nihanja, in zato je formula napisana tako, da se uporablja neka srednja vrednost. To velja za tiste, ki so znotraj sistema. Za tiste, ki prihajajo izven sistema, se pa ta kriterij ne uporablja. Poslanec Pogačnik v tem vidi problem, mi ga ne vidimo. Če poskušam nazorno prikazati, recimo, na nekem športnem področju, kjer se to lahko brez problema uporablja, pa bom dal primer, recimo, Formule 1. V Formuli 1 lahko vozniku, ki je odgovoren za hudo nesrečo, ki je zaradi svojega zlonamernega delovanja povzročil hudo nesrečo, organizator teh dirk prepove, da v naslednji sezoni tekmuje na določenih dirkah. Mu lahko prepove. Hkrati pa v novi sezoni lahko vstopi v te dirke tudi nov dirkač in nov tekmovalac v to. Torej, obstajajo seveda razlike presojanja primernosti in odgovornosti za ljudi, ki so znotraj sistema, in razlike od tistih, ki prihajajo izven sistema. Tako da tisti, ki problematizirate to, zakaj se te slabe terjatve upoštevajo zgolj za tiste, ki prihajajo iz bančnega sistema, ne pa tudi za ostale, jaz in tudi poslanska skupina v tem ne vidi problema, številne druge organizacije in stvari so tudi urejene na podoben način, pa ni problemov. Naj pa jasno povem, da pa tudi za vse te ljudi – znotraj sistema, izven sistema – veljajo vse zadeve, kot jih zakon že predvideva.

Slovenija je dosegla žalostno številko, da smo naš bančni sistem že dvakrat sanirali, zadnja sanacija leta 2013 nas je po glavi stala 2 tisoč 500 evrov. Če kaj, potem so vsaj državljani zainteresirani, da se mi v tej hiši pogovarjamo o teh zadevah, da poskušamo odgovorne pripeljati pred roko pravice. Velikokrat v teh dvoranah govorimo o tem, kako je bilo to mogoče na Islandiji, kako te stvari potekajo drugje, ampak pri nas so pa minila že 3 leta in se v teh 3 letih ni zgodilo praktično ničesar. In normalno je, da v ljudeh raste nek gnev, neko nezadovoljstvo, ker vidijo, da pravici ni zadoščeno, da nekateri kljub svojemu slabemu delu lahko še naprej mirno hodijo po Sloveniji – celo več, kandidirajo za zelo pomembne in dobro plačane pozicije. V takih okoliščinah seveda ne moremo ustvarjati neke klime, ki bo pozitivna, ki bo naravnana v to smer, da se bo ta država premikala naprej.

Tisti, ki se izgovarjajo na to, da je bila za našo bančno krizo odgovorna naravna

nesreča oziroma – kot se temu reče – svetovana gospodarska kriza, tudi to ne drži. Tukaj ima Zoran Jankovič prav, ko pravi, da je veliko stvari odvisnih od vodenja. In žal so bile slovenske banke v državni lasti vodene izjemno slabo. Kriza je bila za vse enaka, za banke, ki so bile v privatni lasti, in za banke, ki so bile v državni lasti. Samo tiste v državni lasti so poslovale na zelo vprašljiv način. V bančni preiskovalni komisiji so bila poročila o tem, kako so se o milijonskih zneskih dogovarjali na vampih, kako je na kreditnih odborih ta zadeva tekla naprej brez debate. Ko pa fizične osebe želijo priti do nekega kredita za reševanje stanovanjskega problema, pa tisoč njih dokazil, zastavljanj, takšnih ali drugačnih zavarovalnih polic, skratka, en kup njih problemov.

Če zaključim, glejte, 3 leta že čakamo. Ker čakamo 3 leta in se nič ne zgodi, smo v Poslanski skupini Nove Slovenije ob koncu tega leta prišli s paketom več zakonov za pregon bančnega kriminala in predlagamo to, kar drugi zgolj govorijo. Mi smo predlagali zakone, ki predvidevajo posebna sodišča za pregon bančnega kriminala, posebne tožilske oddelke in posebno za to usposobljene tožilce. Predlagamo pa tudi ta zakon, ki je danes pred vami, da bi zaostri kadrovanje na najvišja mesta v bančnem sistemu. In jaz bi si želel, da ko pride do konkretnih dejanj, večini v tem parlamentu ne bi otrpnile roke. V besedah se vsi strinjamo, da je temu treba narediti konec, tudi po socialnih omrežjih se piše marsikaj, ko pa je treba glasovati, takrat pa na nek način roka otrpne. Smo imeli primere SDH, kjer so utripnili celo tisti največji borci proti privatizaciji, celo tisti, ki se najbolj borijo proti temu, da bi se slovenska podjetja prodajala tujcem, niso podprli opozicijskega predloga, da ne bi smeli prodajati teh podjetij poštnim nabiralnikom oziroma da bi morali pred tem preveriti, kakšne namene sploh ta novi potencialni lastnik ima. Toliko o tej pošteni borbi – samo besede. In želimo si, da tudi tukaj pri bančnem sistemu ne zgolj se jezimo in govorimo, ampak da konkretno ukrepamo. In ta zakon, ki je danes pred vami, je ena izmed možnosti.

Že v uvodu pri stališču poslanske skupine sem povedal, da mi ne trdimo, da vse vemo in vse znamo, in da smo pripravljene kakšno stvar še izboljšati, dopolniti. In ker je danes prva obravnava tega zakona, najbrž upravičeno pričakujemo, da bo ta zakon nadaljeval svojo pot, če je želja res vseh nas, da preganjamo bančni kriminal. Močno upam in si želim, da se nam bodo tudi kolegi iz SDS pri tej borbi zoper bančni kriminal pridružili, ker v nasprotnem primeru sem lahko samo žalosten.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima gospod Jernej Vrtovec, pripravita naj se gospoda Janko Veber in Jožef Horvat. Postopkovno? Postopkovno, mag. Marko Pogačnik.

MAG. MARKO POGAČNIK (PS SDS): Spoštovani predsednik, jaz samo želim, da opozorite kolega Tonina, ker ta njegova izjava zdaj, pa mislim, da je daleč od korektnosti. Da SDS pritiskate, da naj podpre ta predlog spremembe zakona, če želimo preganjati bančni kriminal ... Spoštovani kolega Tonin, povejte mi, kaj ima ta vaša sprememba predloga zakona v zvezi z bančnim kriminalom. Kaj ima to veze?

Predlagam, da se tukaj Slovenski demokratični stranki opravičite. Kajti mislim, da Slovenska demokratična stranka je pa tista stranka v tem parlamentu, ki je največ naredila za to, da se bančni kriminal preganja. In jaz sem tudi prepričan, da kolega Logar uspešno vodi preiskovalno komisijo, skupaj z ostalimi člani. Da pa tukaj izvajate dejanja, ki nimajo veze s tem, pa mislim, spoštovani kolega Tonin, da je to nekorektno. Da pritiskate na Slovensko demokratično stranko, da podpre vaš predlog spremembe zakona, s tem, da operirate z besedo bančni kriminal, in da pogojujete s tem, da bodo te vaše spremembe podprte, drugače pa SDS ne podpira bančnega kriminala, pa mislim, da je skrajno nekorektno. Naštejte mi en člen te vaše spremembe in predloga zakona o bančništvu, ki govori o bančni kriminaliteti.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Ja, ni treba postopkovnega. Najprej moram ugotoviti, da je bila zloraba postopkovnega, zato da bi bila razprava. Kasneje ste navedeni kot razpravljavec in bi lahko pravzaprav isto povedali.

Domnevam, da je postopkovno usmerjeno proti temu, da to ni bilo postopkovno. Ali želite postopkovno tudi vi izrabiti zadevo? Jaz vam lahko dam besedo za postopkovno, ni problema.

Torej, postopkovno, mag. Matej Tonin.

MAG. MATEJ TONIN (PS NSI): Če sem jaz pravilno razumel, postopkovni predlog poslanca Pogačnika je bil, da naj se opravičim Poslanski skupini SDS.

Želel bi ga samo opozoriti, da me ni dobro poslušal. Jaz nisem rekel, da si SDS ne prizadeva za pregon bančnega kriminala, sem pa rekel, da si želim, da se nam na tej točki pridružijo, ker v nasprotnem primeru bom žalosten.

Ta zadeva, ki je danes na dnevnem redu, govori o tem, da je treba sistem narediti tako, da na najvišja mesta v bančnem sistemu ne bodo prišli ljudje, ki so odgovorni za slabo poslovanje bank. In to je tudi povezano z bančnim kriminalom. Glede na to, da je poslanec Pogačnik enkrat že prešel iz Nove Slovenije, iz SDS, upam, da zdaj ta njegova razprava ne pomeni, da pa se seli v koalicijo.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Prav, zdaj sta oba zlorabila postopkovno, zato da smo zadeve, upam, razčistili vsaj na tej točki.

Besedo ima gospod Jernej Vrtovec, potem se pripravita gospoda Luka Mesec in mag. Marko Pogačnik.

JERNEJ VRTOVEC (PS NSi): Najlepša hvala. Spoštovani kolegice in kolegi!

Kdo je kriv za nastalo bančno luknjo, ki smo jo davkoplačevalci sanirali? Sistem? Kdo? Ljudje. Ljudje torej, z imeni in priimki. Ključno v zadnjih 3 letih je to, da ti isti ljudje za nič niso odgovarjali. Še več, ti isti ljudje – vsaj tako smo lani dobili vtis, ko jih je nadzorni svet Slovenskega državnega holdinga oziroma uprava SDH imenovala za nadzornike največje slovenske banke – so kljub svojemu delu v preteklosti dobili nazaj priložnost. In tukaj je bil povod, da je Nova Slovenija pripeljala ta zakon v parlamentarno proceduro že na začetku tega leta. Na začetku nam je dala podporo tudi Vlada, veste, sicer Vlada ne bi vložila hibridnega zakona. Hibrid, isti zakon na ta naš zakon. Lahko rečemo, povzela idejo, s katero je prišla v parlamentarne klopi, dobesedno, na odbor in povozila naš predlog ter svoj predlog izpeljala. Torej, Vlada se je strinjala s tem zakonom Nove Slovenije.

Zakaj ta zakon? Ta zakon zaradi tega, ker na podlagi izkušenj vemo, da sistem, kakršnega danes poznamo pri kadrovanju ljudi v nadzorne svete in uprave bank, ne deluje. Ne deluje tako, kot bi moral. In ta zakon je v bistvu eden izmed filtrov. Namen tega zakona je boj proti bančnemu kriminalu. Je boj. Marko, veš, zakaj? Zaradi tega, ker, recimo, slabi krediti – prej je govorila Urška Ban, kako nastane slab kredit, pa ji priporočam, da gre skupaj s kolegom Krajncem kdaj dol v bunker, pa bo videla, da so slabi krediti tudi stvar korupcije, klientelizma, nepoštenosti. Se pravi, z našim kriterijem slabe kredite, tiste, ki so ustvarjali slabe kredite – s tem zakonom onemogočamo, da ti ljudje kadarkoli še sedeli v upravah in nadzornih svetih bank. To je ključno. Zapiramo vrata nepoštenim ljudem na povsem pragmatičen zakonodajni način.

Kriterij slabe terjatve je hkrati tudi tisti kriterij, da dobimo nadpovprečne ljudi, ki so se v preteklosti izkazali v upravah bank kot dobri, kot uspešni. Da jih dobimo. Izločamo pa Gedriha, Macuha, Ribnikarja in ostale kompanjone, ki so ustvarili prvo in drugo bančno luknjo. En gospod – ga ne bom imenoval, škoda časa – je oškodoval Novo Ljubljansko banko v preteklosti, potem pa je bil, recimo, lani imenovan za člana nadzornega sveta Nove Ljubljanske banke. Takim ljudem bi mi s tem zakonom zaprli vrata vstopa v Novo Ljubljansko banko. In da zdajšnji sistem dejansko ne deluje, je jasen dokaz primer lanskega kadrovanja nadzornega sveta Nove Ljubljanske banke, ki pa je imelo posledice. Glej ga, zlomka – imelo je posledice. Taisti nadzorni svet je zamenjal upravo. A je tako, je zamenjal upravo? In potem, preden je prišlo do odločevanja o primernosti teh kandidatov, licenciranja s strani Evropske centralne banke in

Banke Slovenije, so ti kandidati, ti gospodje, vsi trije odstopili. Ja, kakšna pa bi bila blamaža, če bi ti ljudje zamenjali upravo, ostali na položajih, pa bi potem Evropska centralna banka ugotovila, da ne izpolnjujejo pogojev? Blamaža bi bila, a ne? Pa so seveda prvo potegnili in po tem, ko so naredili, kar jim je bilo tudi morda ukazano s strani politike, zaključili svoj mandat predčasno. Ključno je, kakšna sporočila mi dajemo ljudem. Se pravi, ta koalicija se strinja s tem domačijskim kadrovanjem, ki ga poznamo, se pravi s kolobarjenjem enih in istih ljudi znotraj bančnega sistema. Enih in istih ljudi. Ta koalicija se torej strinja s temi slabimi praksami. Pa to ni edini primer. Primer je tudi, ko ste zavrnil predlog, pobudo, da bi bilo potrebno licenciranje tudi za člane nadzornih svetov. Jaz res ne vidim enega utemeljenega razloga, zakaj je treba želje po boljšem, večjem nadzoru vedno znova zavračati.

Nova Slovenija je za pregon bančnega kriminala dala odgovor. Tukaj bom dejal, da je prvi odgovor v Državnem zboru zagotovo Logarjeva komisija, ki bolje deluje kot vsi preiskovalni organi hkrati, ta komisija, ki res prebija led na področju pregona bančnega kriminala. Smo pa v Novi Sloveniji vložili ta zakon, ki je prvi filter, in tudi zakon, ki ustanavlja specializirano sodišče, sodnike, ki bi se izključno s tem bančnim kriminalom ukvarjali, in tudi zakon o novih tožilcih, specializiranem tožilstvu za pregon bančnega kriminala. Jaz upam na podporo tudi koalicije / izklop mikrofona/

PRESEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima mag. Marko Pogačnik. Pripravi naj se mag. Dušan Verbič, potem pa prehajamo v sklepi del, kjer dobi najprej besedo predstavnica Vlade.

MAG. MARKO POGAČNIK (PS SDS): Spoštovani predsednik, hvala za dano besedo.

Z delom, ki ga zagovarja Nova Slovenija, se tudi jaz strinjam, samo to nima veze s tem predlogom in s spremembami zakona, ki so ga dali v parlamentarni postopek. Kdo imenuje člane nadzornega sveta? Skupščina. Skupščina pa sestavljajo delničarji. Kdo imenuje člane uprave? Nadzorni svet. Tistega, ki je prej skupščina postavila, to pomeni delničarji. Jaz sem prepričan, da je odgovornost predvsem lastnikov, koga imenujejo v nadzorni svet. Problemi se pojavljajo samo pri bankah, ki jih upravlja država, ki jih upravlja vlada Mira Cerarja, stranka koalicije in pa SDH. Ali imamo mi druge probleme pri ostalih bankah? Mi ne moremo v parlamentu, spoštovani predlagatelji, poslanka in pa poslanci iz Nove Slovenije, gledati v zakonu samo na državne banke, ampak moramo gledati na bančništvo kot celoto. Ne moremo zaradi tega, ker je vlada slaba, ker SDH ni uspešno imenoval članov nadzornega sveta, zdaj spreminjati zakonodaje za vse. Se pa strinjam, da je treba narediti spremembo Zakona o bančništvu, tudi na drugih zadevah.

Kot sem že prej tudi v samem stališču povedal, verjetno ni meseca v Državnem zboru, ko ne bi bančništva imeli na tapeti. Ampak imamo ga zaradi upravljanja državnih bank. Te primerjave, ki jo je kolega Tonin rekel za Formulo 1, ne vem, jaz ne morem kupiti, ker ne drži. Lastnik je tisti, ki je odgovoren za to, ne pa, da se potem nekdo, ki je, ne vem ... Jaz toliko vem, da recimo kolega Tonin, če bi imel svoje podjetje, verjetno za direktorja svojega podjetja ne bi imenoval nekoga, ki ima slabe rezultate iz preteklosti, ker je že sam toliko osveščen in sam toliko odgovoren. To je naloga predvsem lastnikov. Mi se včasih ukvarjamo z nekimi problemi, ki sploh niso problemi, oziroma ne razrešujemo problema na pravem mestu. Odstopiti bi moral takrat nadzorni svet Slovenskega državnega holdinga, odstopiti bi morala takrat uprava Slovenskega državnega holdinga s fiaskom, ki so ga imeli v Novi Ljubljanski banki, in odstopiti bi moral minister za finance, če mene vprašate. To bi bila prava rešitev. Mi se pa ukvarjamo in dajemo v zakone ne vem kakšne določbe. Imamo prenormirane zakone v Sloveniji, po 400 členov, ampak rezultat je pa konec koncev vedno isti – odgovornost je treba pri upravljavcih najti. Dojenčku, ko se rodi, ne moremo mi že v posteljo postaviti, da bo pravnik. Tudi v zakon ne moremo metati raznoraznih števil. To je moje osebno mnenje, tukaj nas je pa 90, ki bomo o tem odločali. Ampak jaz predloga k takšnim spremembam Zakona o bančništvu ne morem dati. Razloge sem pa že navedel.

PRESEDIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima mag. Dušan Verbič, potem pa prihajamo v sklepni del, ko dobimo besedo predstavnic Vlade in predstavnik predlagatelja.

MAG. DUŠAN VERBIČ (PS SMC): Hvala lepa za besedo, predsednik. Še enkrat, predstavniki izvršilne veje oblasti, kolegi in kolegice!

Predno bom začel svojo razpravo, sem dolžan, ker sem pozorno poslušal vse razpravljavce, vseeno malce, če lahko temu rečem, ker imam časa dovolj, skoraj – v neki blagi obliki – replike na posamezne razpravljavce. Pa bi kar začel.

Svojo tako imenovano repliko bi začel z navedbo, ki jo je podal spoštovani kolega Marko Pogačnik. Mislim, da se tako pripravljavci tega zakona kot tudi vsi člani Državnega zbora premalo zavedamo tega, kar je omenil. Dejstvo je, da zakon velja za vse pravne subjekte v Republiki Sloveniji. Danes, kot sem poslušal, je govora predvsem o bančni luknji, o odgovornosti in v neki smeri se nikakor ne morem strinjati s potekom razprave – razen z zadnjim delom imenovanega poslanca, ki je lepo povedal, da so v Republiki Sloveniji delujoče banke, 14 jih je, in od teh 14 so zgolj 3, ki so v državni lasti, pa še za te, vemo v strategiji upravljanja državnega premoženja, smo najverjetneje zelo blizu, da se bo to število zmanjšalo. Ne moremo mi v

slovenski zakonodaji posiljevati pravnih oseb, lastnikov pravnih subjektov, z neko zelo ozko zakonsko določbo, kajti dve desetletji poslovanja bank v državni lasti sta bili, vsaj sedaj lahko rečemo, katastrofalni. Več prav gotovo v nadaljevanju.

Vsakpot ali vsakič, ko bo razprava primerjava Islandija in Slovenija, bom ponovno isto poudarjal in tudi moram s tem začeti. Nikakršne primerjave Islandija – Republika Slovenija reševanja bančne luknje ne more biti, kajti v Islandiji so imeli že pred nastankom bančne luknje normativno urejeno, se pravi opredeljeno kaznivo dejanje slaba bančna praksa. V Sloveniji – se o tem ne bi pogovarjal. In tisto, kar je ključno, vlada Islandije je ob nastopu takratne okoliščine sama porinila vse banke v državni lasti v stečaj. Rezultat je, da danes občani, državljani iz vložnega takratnega denarja v te banke dobivajo celo neko simbolično rento. Pri nas pa Vlada v tistem obdobju gre v dokapitalizacijo, ampak to je zgodba zase.

Kar se tiče resnosti, ker je bilo vsaj s strani predlagatelja rečeno, da ni prave volje in podobno – da se temu pride do dna ... Tukaj moram priznati, odločno temu nasprotujem, kajti odgovornost za 5-milijardno bančno luknjo ... Z vso resnostjo v Državnem zboru, kjer je bila izvoljena, parlamentarna preiskovalna komisija deluje zelo intenzivno. Dokaz temu je tudi vmesno poročilo, ki smo ga bili deležni ob predstavitvi pred kratkim, in sam moram priznati, da pričakujem bistven premik v procesu odkrivanja, pa čeprav se lahko pogovarjamo zgolj o politični odgovornosti. Ampak odločitve ali zaključki te parlamentarne komisije pa moram priznati, da so za vse nas lahko zelo spodbudni.

Kar se tiče kadrovanja. Očitek koalicije in podobno, v primerih, predvidevam, čeprav ni bilo konkretno, v največji banki – lahko rečem, da se osebno distanciram od tovrstnega kadrovanja in upam, da bo v nadaljevanju čim manj tovrstnih slabih primerov. Tisto, kar je res treba izpostaviti, je, kar je s strani predlagatelja spoštovani Horvat izpostavil – vse te ljudi je treba spraviti v zapor. Zelo všečna politična retorika v tem državnem zboru, kajti vemo, da v zadnjih dveh letih se ne samo intenzivno razpravlja, ampak so tudi določene aktivnosti v Državnem zboru, ampak tovrstni postopki so izključno pristojnosti organov pregona. Tožilstvo, NPU, sodišče. Ob tej priliki moram še enkrat spoštovanega predlagatelja opozoriti – menim, da je bil on tudi prisoten, ko smo pred dobrima dvema letoma na enem od matičnih odborov razpravljali o vzrokih za bančno luknjo, kjer je bil prisoten znani cenilec gospod Kozina. In kaj je on takrat nam kot parlamentarcem zelo lepo povedal? Veliko zlo, da je – sploh sedanje stanje glede ugotavljanja odgovornosti za bančno luknjo – bilo storjeno v Državnem zboru. In celo tudi povedal, zakaj. Zato, ker se v kazenskih zakonih ni opredelilo, da je slaba bančna praksa tudi kaznivo dejanje. In kaj se dogaja danes? Da

tisti, ki so na tak ali drugačen način odgovorni, zlorablajo postopkovne razloge, da se zadeve zavlačujejo. Ampak menim, da je vprašanje časa, kdaj se bo tudi to premaknilo v smer, ki jo vsi pričakujemo.

In za konec tega dela, predno začnem razpravo, se moram dotakniti tudi predstavitev spoštovane poslanke mag. Alenke Bratušek. Zakaj se mi danes o tem tudi pogovarjamo? Menim, da je eden od ključnih razlogov tudi odločitev takratne njene vlade, ki je v letu 2013 preprosto poddržavila privatne banke. In menim, da se premalokrat o tem govori. Tukaj na tej govornici pa poziva, da vendar stopimo skupaj in rešimo nastalo situacijo. Dostikrat letijo neupravičene, kakorkoli že bi človek rekel, besede na račun največje stranke – SMC. Nas takrat sploh ni bilo zraven. Pričakovati v letu, dveh čudežni preobrat – mislim, da je to popolnoma nerealno. In moram priznati, da je nenavadno, če temu lahko tako rečem, obnašanje tistega, ki je povzročil, da so se privatni lastniki dobresedno poddržavili – če govorim tukaj o lastnikih bank. Kajti to je posledično pomenilo breme davkoplačevalcev, ki se ga seveda na veliko občuti. In ravno s strani predlagateljev in tistih, ki veliko govorijo ob vsaki priložnosti, tudi v tem predlogu spremembe zakona o bančni luknji nobene besede. Če ta delček zaključim, upam, da bo tudi ta del kdaj v razpravi, kajti ne samo, da se rešuje posledica, ampak imejmo pred očmi tudi vzrok.

Prešel bi na uvodni del svoje razprave, kolikor mi je še ostalo časa. Lahko povem, da se bom opredeljeval zgolj na predlog zakona, kajti predmet bančne luknje menim, da je bil velikokrat že na drugih odborih, in sem prepričan, da bo tudi še v nadaljevanju. V svoji razpravi ne želim polemizirati s konkretno vsebino predloga tega zakona, kajti tako imenovana teorija obetov, ki je zapisana, menim, da je stvar strokovnjakov, ekspertov, predvsem pa tistih, ki odločilno vplivajo v procesih upravljanja in vodenja samih bank. Kajti kot politik smatram, da nisem tako velik, če lahko temu tako rečem, poznavalec, da bi bil kredibilen zagovornik te teorije ali pa njen nasprotnik. Zaradi tega lahko samo rečem, da se v tovrstni razpravi lahko malce dotikam te vsebine, ne morem pa se resnično opredeliti glede samega pomena in implementacije v zakon.

To, kar je predlagatelj zapisal v sam zakon – moram priznati, da je prav, da ga preberem, kajti danes še ni bilo ne s strani razpravljavcev ne ostalih posebne teže, vendar menim, da je to ključno. Cilj predlagatelja je, da se izboljša ureditev pogojev za imenovanje članov nadzornega sveta oziroma uprave bank, ki temelji na teoriji obetov, ki jo je razvil Nobelov nagrajenec za ekonomijo. Moram priznati, da sem temu cilju, bi človek rekel, zelo prisluhnil tudi v nadaljevanju, ki je zapisano pod točko 2.3 Poglavitne rešitve. In tisto, kar človeku pade

posebno v oči, je, da se želi s tem predlogom zakona »vesti nov kriterij dopustnosti imenovanja v nadzorne svete bank, po katerem bodo lahko na ta položaj imenovani«, poudarek, »le kandidati, ki so v preteklosti glede na kazalnik deleža t. i. slabih posojil izkazali svojo nadpovprečno uspešnost«. Moram priznati, da tukaj pa sem bil v neki smeri – ne bom uporabil besede zmeda – presenečen, predvsem bolj v negativno kot pozitivno smer. Zakaj? Ustvaril sem si sliko, da Poslanska skupina Nove Slovenije – na podlagi prispevkov in razprav poslancev – zelo dobro obvlada pristop korporativnega upravljanja. Seveda vezano na upravljavsko funkcijo tako v gospodarstvu kot tudi v finančnih institucijah, sploh sedaj, ko se pogovarjamo o bankah. Kajti bolj ko človek ti dve sporočili, bistvo predloga zakona ... bolj si ustvarja vtis, da gre bolj za sporočilo javnosti, da so v Poslanski skupini Nove Slovenije resnično odlični poznavalci teorije in prakse v upravljanju bank. Poudarjam, distanciram se od bančne luknje. Pogovarjam se izključno o tem predlogu, ki ga imamo na mizi. Kajti eno je akademski, če temu lahko tako rečem, akademski ali znanstveni nivo, kjer ni kaj oporekati. Lahko rečem samo: pozdraviti, da se lahko soočimo s takim, recimo temu, akademskim izdelkom. Ampak ko se pogovarjamo pa o sistemu bank finančnih institucij, je ključno vprašanje praktična vrednost ali uporabnost. V tem predlogu zakona lahko samo rečem, da izhaja zgolj samo neka praznina, kar se tiče tovrstne teorije, vezano na prakso. Tukaj imam že na začetku temeljno vprašanje predlagatelju. Ali lahko pove, v kateri banki – sumim, da v Sloveniji, ali pa bom prijetno presenečen, ali pa v tistih bankah, po katerih se tako radi zgleujemo – je tovrstna teorija tako imenovanega izboljšanja pogojev pri izbiri kandidatov, teorija obetov, uveljavljena? V zvezi s tem moram priznati, da sem dobil ali sebi postavil vrsto vprašanj, od koder se potem logično nadaljuje, kako neko dobro ali odlično znanstveno delo, ki je celo nagrajeno, kar implementirati v ta naš slovenski prostor, za katerega pa vemo, in mislim, da večina meni, da je katastrofalno vodenje in kadiranje bank v državni lasti v zadnjih desetletjih. Nekaj vprašanj, ki so se mi pojavila v zvezi z implementacijo tega predloga, bi potem tudi navedel.

Dejstvo je, da pozabljamo – in predvidevam tudi predlagatelj v hotenju po boljšem jutri, boljšem pristopu – da so v Republiki Sloveniji vseskozi do prihoda tujih lastnikov banke delovale v državni lasti, razen redkih izjem, ki so prišle s svežim kapitalom in ustanovile banke. Ampak mi se ne pogovarjamo o njih, kajti privatni lastnik nima nobenega tovrstnega problema, kot ga ima država Republika Slovenija v zvezi s svojimi bankami. Spet sem na desetletjih. Slabe terjatve so se v Republiki Sloveniji pred prenosom evropskih direktiv – sploh pa z vstopom v Evropsko unijo – dobresedno razvrščale ali kategorizirale v neki

smeri po principu tistih, ki so odločali. Ne želim tukaj delati kakršnekoli krivice, ampak fokusirani smo spet na tiste banke, v katerih je posledično prišlo tudi do dokapitalizacije. Dejstvo je, da vsa tovrstna razvrščenost posojil ali kreditov – vemo zelo dobro, da je bila večina stvari do prenosa posameznih direktiv, vezano na bančništvo, praviloma razvrščena ali kategorizirana v skupino A, B, morda tudi C. Žal, tudi parlamentarna komisija, sedanja ali prejšnja, ugotavlja, da je bila velika večina, posebno pa tisti, ki so imeli zelo velike zneske odobrenih kreditov, v procesih reprogramiranja. Kar pomeni, da ko se je zadeva malce podrobneje gledala, se je ugotovilo, da so bili milo rečeno zavajajoča razvrstitve tudi ob sodelovanju vseh tistih akterjev, ki so bili ključni, da bi lahko popravili realno ali objektivno oceno.

Na koncu se je zgodilo, da so se tovrstne kategorizacije morale prekvalificirati v tisto objektivno in realno stanje. Posledica tega so bili odpisi terjatev, ki se jih tudi v Državnem zboru skoraj nikoli ne dotika nobeden, tudi za nazaj, in v letu 2013, kot je znano, dokapitalizacija ter prenos slabih terjatev na DUTB. Tisto, kar je v neki smeri tudi neposredno vezano na to članstvo, če temu lahko tako rečem, uprav ali nadzornih svetov, pogrešam in sprašujem, ali se je predlagatelj tudi kaj poglobil v prenos te tako imenovane teorije obetov, kaj to pomeni realno tudi za slovenski, recimo temu, bančnoposlovni zaposlitveni prostor. Zavedati se moramo, da imajo vsi člani uprav, tako menim, kolikor poznam, in tudi člani nadzornega sveta v svojih pogodbah o zaposlitvah tudi konkurenčne klavzule. In ravno konkurenčne klavzule so tista varovala, da se ne omogoča posameznim nosilcem – in to najvišjim nosilcem – prehod v konkurenčne banke. To ni stvar treh mesecev, kot se pogovarjamo v zadnjem času, da je to odpovedni rok tudi za najodgovornejša mesta ali pozicije v državni lasti na posameznih subjektih, ampak konkurenčne prepovedi veljajo vrsto let, odvisno od pozicije in tudi uveljavljenih strokovnjakov. To se pravi, tudi pri implementaciji tovrstne teorije se potem vprašamo, koliko pa je potem še na razpolago domačih slovenskih strokovnjakov, če niso bili vpeti v sistem, recimo temu, soodgovornosti pri nastanku bančne luknje, in tistih, ki niso bili in imajo konkurenčne klavzule. Preprosto, tega kadra skoraj ni.

Kar se tiče pa predlagane rešitve Poslanske skupine NSi, da se odpira, kakor je velikokrat rečeno, veliki zagovornik privatnemu sektorju v Republiki Sloveniji in sploh privatni lastnini, pa moram priznati, da mi je malce nenavaden ta predlog ali stališče, kajti ocenjujem, da se s tem predlogom onemogoči lastniku banke, da samostojno določi osebo, ki ji zaupa – v tem primeru – vodenje preko uprave ali nadzornega sveta. Zakaj tako razmišljam, predvsem o tem, kar sem že prej navedel, kar je zelo jasno zapisano pod poglavitne rešitve, in bom še enkrat ponovil – vsaj ta del stavka: »po

katerem bodo lahko na ta položaj imenovani le kandidati«. Tukaj se bom sedaj vrnil na tisti uvodni stavek, ki sem ga imel, in sem v neki smeri podprl stališče kolega iz Poslanske skupine SDS: »Tovrstni predlogi urejajo zakonsko materijo za vse pravne subjekte v državi Republika Slovenija.« In še enkrat ponovim, danes imamo 14 bank z različno lastnino – predvsem privatno lastnino – in 3 hranilnice. In preprosto je to tudi eden od ključnih razlogov, da tovrstne pobude ali predloge sam ne morem podpreti, kajti posegamo, dobesedno, s tako zakonsko ureditvijo v tisto temeljno pravico lastnika, da se sam odloči, koga bo imenoval ali kadroval. In sedaj se skozi zakonske mehanizme uvajati, je zame to resnično nasprotujoče v odnosu do te temeljne resnice.

Ko se pogovarjamo o tej tako imenovani – recimo temu, ne moremo se izogniti – bančni luknji, se kljub vsemu v teh razpravah premalo dotikamo nečesa – saj v Sloveniji cel bančni sistem pa vseeno ni tako slab! Vrtimo se pa samo okoli bank v državni lasti. In tudi tukaj moram priznati, da sem kritik različnih razprav, kajti zanemarjamo ali pa v neki smeri podcenjujemo vlogo tistih bank, ki pa popolnoma normalno, dobro delujejo tako kot v sosednjih državah. In skozi prizmo zgolj problemov državnih bank, pravnih oseb v Republiki Sloveniji, vsaj na področju finančnih institucij – jih ne zanima. Imajo pa marsikdaj občutek, da letijo tovrstne razprave in negativnost do tega segmenta tudi na njih, kar pa ni prav.

Za konec – kaj pogrešam ali kaj je tisto, kar človeka spodbudi, da mogoče malce poglobljeno pogleda tudi vsebino samega predloga? V samem predlogu ste zapisali načelo, in sicer »predlog zakona sledi načelu gospodarnosti in načelu odgovornosti«. Moram priznati, da s tem preprosto res ne morem biti zadovoljen iz popolnoma drugega razloga, za katerega menim, da bi moral biti v tem kontekstu vsaj malce naveden. Veste, da smo v Državnem zboru sprejeli Zakon o bančništvu 2, in moram priznati, da sem vesel, da smo takrat uspeli določene zadeve tudi vgraditi, predvsem za tiste osebe, ki so najbolj ključne in odgovorne v procesih upravljanja ali korporativnega upravljanja bank. Po tem zakonu velja strožje načelo, načelo ne samo dobrega gospodarja, ampak tudi skrbnega strokovnjaka. In to je tisto, kar je prava popotnica, da se zadeve spremenijo na bolje v slovenskem bančnem prostoru. Hvala lepa.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Prehajamo v sklepni del splošne razprave. Besedo ima mag. Miranda Groff Ferjančič, državna sekretarka. Izvolite.

MAG. MIRANDA GROFF FERJANČIČ: Hvala za besedo.

Želela bi samo še poudariti, kar sem že v uvodnem nagovoru povedala. Kriterije za ocenjevanja primernosti kandidatov za člane nadzornega sveta uprav bank določajo Zakon o bančništvu, smernice evropskega bančnega regulatorja ter podzakonski akti Banke Slovenije. Veljavna ureditev 38. in 53. člena Zakona o bančništvu ter na njuni podlagi sprejeti zakonski predpisi ob upoštevanju standardov in usmeritev, ki jih v okviru svojih pristojnosti določa evropski bančni regulator, zagotavljajo okvir za presojo primernosti kandidatov za člane uprav in nadzornega sveta banke, ki omogoča tudi ustrezno upoštevanje preteklih aktivnosti in delovanja kandidatov, vključno z njihovim prispevkom in odgovornostjo za nastanek in obravnavo nedonosnih terjatev v bankah. Presoja regulatorja zagotavlja obravnavo in sklepanje o primernosti posameznega kandidata ter njegove odgovornosti za nastanek in obravnavo teh nedonosnih terjatev v bankah.

Prav tako bi rada izpostavila, da predpisi, sprejeti in uveljavljeni, določajo, da je v petih dneh po imenovanju člana nadzornega sveta treba o tem obvestiti tako Banko Slovenije kot Evropsko centralno banko. Nato se izvede naknadna neodvisna ocena regulatorja na podlagi sklepa Banke Slovenije o dokumentaciji za dokazovanje pogojev za imenovanje člana v upravni organ. Posledica teh aktivnosti je tudi možna prepoved opravljanja funkcije člana nadzornega sveta. Hvala.

PODPREDSIEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Besedo ima predstavnik predlagatelja, gospod Jožef Horvat. Izvolite.

JOŽEF HORVAT (PS NSi): Hvala lepa, gospod podpredsednik. Hvala vsem, spoštovani kolegice in kolegi, za vašo razpravo.

Jaz bi vsaj to želel, da razmete, da smo ta zakon skupaj s strokovnjaki pisali izključno z dobrimi nameni – upam, da je vsaj to pri vas prisotno – da nismo napisali tega zakona, zato da bi nekomu nagajali. Seveda, zakon oziroma same določbe so tehnično dokaj zapletene, morda javnosti tudi nerazumljive, ampak želeli smo, da dejansko res udeležimo to, kar pravimo; na napakah se učimo. Seveda smo govorili o bančni luknji. Bančna luknja in sanacija bančne luknje je preteklost, da pa se nam ne bi nikoli več to dogodilo, smo pripravili ta zakon o bančništvu, ki je seveda vezan na kadrovanje v ključne organe vsake korporacije, torej tudi banke, nadzorne svete in člane uprav. Seveda mi vemo, za katere subjekte je ta zakon spisan, za katere subjekte velja; velja za vse banke na območju Republike Slovenije. Seveda je pa tudi razumljivo, da najprej pomislimo na banke v državni lasti, in tam imamo največje probleme. Zakaj? Ker nimamo pravega lastnika. Zato mi toliko govorimo o privatizaciji, o umiku države iz gospodarstva; pri nas je pa narobe svet. Ne samo v bančnem sektorju, tudi v drugih,

v gospodarskem sektorju imamo primer, da se pa gospodarstvo umika iz države. Danes smo na Odboru za zadeve Evropske unije že govorili o eni zelo znani slovenski blagovni znamki, ki se je umaknila vsaj z delom proizvodnje v Italijo; pa to zdaj ni tema. Tukaj mi nimamo te moči, te korajže, te politične volje, da bi naredili reformo v glavih, kjer še vedno tečejo socialistični procesi, da mora biti vse državno. Vse državno regulirano in kontrolirano.

In jaz bom naslednje leto vsak mesec opozoril na dokument Evropske komisije, ki ima oznako – saj zdaj jo že tudi vi poznate, ker jo tolikokrat ponavljam – SA.33229, kjer je Evropska komisija dovolila slovenski državi dokapitalizacijo Nove Ljubljanske banke v višini 1,55 milijarde evrov, ampak – pozor – s katalogom zavez. Vlada, ni pomembno katera, slovenska vlada se je zavezala, da bo ta katalog zavez realizirala. Ena od teh zavez je privatizacija Nove Ljubljanske banke do 31. 12. 2017. Ta dokument, o katerem govorim, ima datum 18. december 2013 – se pravi, v nedeljo bodo minila 3 leta – ampak do te zaveze je pa praktično samo še eno leto. In kje je naš problem? Česa se mi bojimo? Prvi odgovorni za vodenje te države je povedal, da ni pravi čas za privatizacijo Nove Ljubljanske banke, kar pomeni, da bo država še vedno držala Novo Ljubljansko banko, in država bo kadrovala, vlada bo kadrovala – kako pa vlada kadruje? Politično. Vsaka – naša, vaša, zgornja, spodnja, katerakoli. Ali je to prav? In kolega Verbič je nam predlagateljem postavil korektno vprašanje, da naj povemo, kje so ti mehanizmi vgrajeni, v katerih bankah. Odgovor je: v vseh tistih, kolega Verbič, kjer imajo nizki delež nedonosnih terjatev, kjer imajo te mehanizme ali pa takšne, ki tako učinkujejo, vgrajene v svojih aktih. Odgovor je zelo preprost.

Mi pa moramo na žalost, ker je državna lastnina, to zadevo zapisati v zakon. In ja, na žalost, Zakon o bančništvu velja za vse bančne subjekte v tej državi. Ko gre za kadrovanje, če sem jaz lastnik, če ste vi, katerikoli, lastnik, ja seveda, da pogledamo, ali je bil nek kandidat že kdaj v bančnem sistemu, koliko časa je bil in kakšni so njegovi rezultati, ali je v tistem času, ko je bil recimo član uprave, neka banka XY imela velik delež nedonosnih terjatev – torej če te izvirajo iz tistega časa. Če bi bil jaz lastnik, bi to pogledal in temu kandidatu v primeru, da prihaja iz zelo slabega obdobja neke banke, ne bi pustil, da bi bil član nadzornega sveta neke druge banke ali pa član uprave. Saj to so povsem logične zadeve. Da bi pa subjektivno kadrovanje, politično kadrovanje eliminirali, pa smo zato tukaj zapisali te formule, če hočete.

Delež nedonosnih terjatev, delež – najbrž se to bolj slabo vidi, zato bom tudi prebral ta slide ... Smo že povedali najprej, kaj je nedonosna terjatev, mislim, da ne rabim ponavljati. Delež nedonosnih terjatev neke banke pa je razmerje med vrednostjo nedonosnih terjatev te banke in med vrednostjo

vseh terjatev banke. In zdaj gremo iskat kazalnik – ugotovitev in primerjava s slovenskim bančnim sistemom najprej – in ugotovimo delež nedonosnih terjatev vseh slovenskih bank. Ta se izračuna kot razmerje, torej ulomek, v števcu vrednost nedonosnih terjatev vseh slovenskih bank, v imenovalcu pa vrednost vseh terjatev vseh slovenskih bank. In če je delež nedonosnih terjatev v tisti banki, kjer je ta kandidat delal, manjši kot delež nedonosnih terjatev v vseh slovenskih bankah, je dobil zeleno kljukico. Ker pa smo v Evropski monetarni uniji, gremo še naprej. Gre za celovito sliko. Kolegica Urška Ban, predsednica Odbora za finance, je izpostavila neke primere, ki so relevantni. Kaj, če nekdo umre in je zaradi tega nastala nedonosna terjatev? Seveda so takšni primeri, ampak mi gledamo celovito sliko. Najbrž, za božjo voljo, najbrž ni nedonosnih terjatev v neki banki zaradi tega, ker je polovica kreditojemalcev umrla, a ne? Najbrž je to nek, hvala bogu, mali delež.

Gremo zdaj na območje Evropske monetarne unije in ugotavljamo delež nedonosnih terjatev vseh bank v Evropski monetarni uniji. Ta je razmerje, ulomek: v števcu vrednost nedonosnih terjatev vseh bank v Evropski monetarni uniji, v imenovalcu vrednost vseh terjatev vseh bank v Evropski monetarni uniji. In če je zdaj spet delež nedonosnih terjatev tiste banke, v kateri je kandidat delal, manjši od deleža nedonosnih terjatev v celotni Evropski monetarni uniji, dobi kandidat drugo zeleno kljukico in gre zadeva naprej. Kaj je zdaj tu sporno? Vse te številke obstajajo, gospe in gospodje, ker smo preverjali. To se da izračunati. Verjamem, da je veliko gradiva in da se vsak tudi ni mogel v vse te zadeve poglobiti, ampak želel bi še, če mi dovolite, spoštovani kolegici Urški Ban razložiti ... Ona se je ukvarjala seveda z ljudmi, ki so, ne vem, tam na drugem, tretjem nivoju, ki odobravajo kredite v sklopu kreditnih odborov in tako dalje. Ja, seveda, vse to je res, ampak politiko banke, pravila banke, pravilnike ne nazadnje, kako se kredit dodeli, pa gotovo sprejema uprava banke in še morda nadzorni svet povrh. Zato se mi seveda v tem zakonu ne ukvarjamo s tistim, ne vem, middle managementom, z nekim tretjim nivojem upravljanja posamezne banke.

Poglejte, na novembrski seji sem gospoda premierja spraševal prav o našem svežnju tako imenovanih bančnih zakonov oziroma zakonov, ki naj bi v bodoče omogočali boljše kadrovanje in ki naj bi omogočali lažje in hitrejše iskanje vrtnalcev bančne luknje. Povedal sem predsedniku, da z novelo Zakona o bančništvu predlagamo uvedbo kriterija, ki bi osebam, ki so v bankah odgovorne za nadpovprečni delež slabih kreditov, onemogočili zasedanje pozicije v bančnih upravah in nadzornih svetih. Potem v noveli Zakona o državnem tožilstvu predlagamo ustanovitev specializiranega oddelka za pregon bančnega kriminala v okviru Specializiranega državnega tožilstva ter njihovo kadrovsko okrepitev, v noveli

Zakona o sodiščih pa predlagamo ustanovitev posebnih sodnih oddelkov za obravnavo bančne kriminalitete. Izboljšani pogoji za pregon kaznivih dejanja bančništva so pač za nas, za Novo Slovenijo-krščanske demokrate, ključni. Gospoda premierja sem spraševal, če bo podprl katere od rešitev iz paketa zakonov za pregon bančnega kriminala in boljše kadrovanje v prihodnje za člane uprav in člane nadzornih svetov. Seveda mi gospod premier na to vprašanje ni direktno odgovoril. Je pa povedal naslednje. Pravi, da »učinkovit pregon bančnega kriminala in v okviru tega tudi preiskava tako imenovane bančne luknje je vsekakor zaveza naše vlade«. Tako premier. »Verjamem, da si vsi tega želimo. Da bi bilo to učinkovito delo opravljeno čim prej in tudi vi, poslanci Državnega zbora, tukaj opravljate pomembno delo, ko sprejemate zakonodajo, ki jo Vlada predlaga, in še nekatere druge ukrepe«. No, tu se je morda majčkeno zmotil. Mi sprejemamo tudi zakonodajo oziroma lahko sprejemamo tudi zakonodajo, ki jo mi predlagamo, ker imamo parlamentarno demokracijo. Mi smo dejansko temu tudi na nek način sledili in sledili tudi že davnemu pozivu predsednika Vlade, ki je povedal, da je treba iskati rešitve. Mi rešitve iščemo.

Sedaj ob koncu tega mojega izvajanja pričakujem, da bo vtis, da smo dobronamerno pripravili to rešitev, se posvetovali z relevantnimi strokovnjaki, ki na tem področju nekaj vedo, in na nek način pričakujemo vašo podporo in potem v drugem branju zadeve še izboljšamo. Mi smo izjemno veseli, da je so podoben zakon, skorajda identičen, ampak ta je širši in nekoliko izboljššan, podprli kolegi Marka Pogačnika, ki se je tu angažiral, dobro angažiral pri razpravi. Seveda tudi pričakujem, ampak vsak je pri svoji odločitvi svoboden, tudi tokratno podpora. Ker pogledajte, predvsem nas skrbi to politično kadrovanje. Če bi bil jaz danes lastnik, bi – sedaj če govorim o Marku, ki ga dobro poznam, zelo dobro poznam – brez kakšnega daljšega razmisleka kolega Marka postavil za predsednika uprave ali pa predsednika nadzornega sveta banke, katere lastnik bi bil. Ker kar je delal v svoji poslovni karieri, je vedno izjemno dobro delal. To je sedaj samo en primer. Lahko bi kakšnega drugega, ampak se toliko pač ne poznamo, omenjal.

Še nekaj, da se vrnem spet na svoje poslansko vprašanje na tej seji. Ko smo mi v naši vladi leta 2012 pisali Zakon o ukrepih za krepitev stabilnosti bank, smo v 33. člen zapisali tudi zelo pomembno določbo. Najbrž smo takrat ugotavljali, je prav zaradi 33. člena grozil referendum temu zakonu, ker so se mnogim začele hlače tresti, veste. Ta 33. člen v prvem in drugem odstavku je zelo pomemben. Sedaj me je zanimalo, ko sem spraševal mag. Matejo Vraničar Erman, ministrico za finance, kako se pa kaj izvaja ta 33. člen. Najprej prvi odstavek, ki pravi, da upravni odbor DUTB, Družbe za upravljanje terjatev bank, mora po službeni

dolžnosti spisati ovadbe, da sem direkten, za barabije, ki jih ugotovi. Mag. Mateja Vraničar odgovarja: »Do sedaj je Družba za upravljanje terjatev bank Nacionalnemu preiskovalnemu uradu naznanila 57 nepravilnosti. Hkrati pa je DUTB pripravila skupaj 6 ovadb, ki so bile posredovane Generalni policijski upravi v nadaljnjo preiskavo. Znotraj DUTB je oblikovan sistem naznanitev, tako da ne moremo vseh teh aktivnosti pripisati točno članom upravnega odbora, zagotovo pa vodstvo DUTB skrbi za to, da tisti, ki so po notranjih pravilih zadolženi, da tovrstne naznanitve opravijo, to svojo dolžnost tudi izpolnijo.« Torej gre za dolžnost. Ali je teh 57 naznanitev dovolj, je to prava številka, jaz ne vem. Ali je šest ovadb ali pa samo šest ovadb dovolj, jaz ne vem, zato sem predlagal, da bi bila razprava v Državnem zboru na to temo prav izvajanje člena 33 ZUKSB, ampak je bilo samo 19 glasov podpore. Pa še nad temi sem presenečen. Seveda, če upravni odbor Družbe za upravljanje terjatev bank pa te dolžnosti ne opravlja, je člane treba razrešiti.

To sem tudi spraševal ministrico za finance, ki prvi: »Ministrstvo za finance v okviru svojih nadzornih pristojnosti ni zaznalo primera, da bi prišlo do opustitve obveznosti, ki so določene s 33. členom zakona, torej nismo predlagali razrešitve nobenega člana upravnega odbora zaradi opustitve te dolžnosti.« V redu. Jaz to verjamem. Sedaj, ali je res perfektno upravljanje Družbe za upravljanje terjatev bank, o tem naj sodijo tisti, ki so odgovorni za to, da to nadzirajo. Jaz si srčno želim, da bi vendarle enkrat to vsebino, bančna luknja, pregon kriminala in bančnega kriminala in tako naprej, da bi to enkrat vendarle dali z dnevnega reda. Seveda pa tega gotovo prej ne bo, in o tem se bomo še gotovo dolga leta pogovarjali, vse do takrat, dokler ne bo prišlo tudi do privatizacije Nove Ljubljanske banke. Upam in si želim, da bi pa morda v naslednjem letu, ki je ključno prav za ta proces, se tukaj poenotili ali pa bomo spet rekli: Mah, Evropska komisija – kdo je pa to? To so neki biriči iz Bruslja, njih pa že ne bomo poslušali! Predčerašnjim sva s kolegico Urško imela pogovor z generalnim direktorjem Direktorata za finančno stabilnost, ki sicer ne pokriva področja konkurenčnosti, kamor spadajo banke in privatizacija, pa mu je kar malo samo vzelo, ko sem ga vprašal, kako bo Evropska komisija na to reagirala. Je bil kar zadihan gospod, ki je izjemen strokovnjak, rekel pa je, da Evropska komisija, vsaj on zaenkrat teh informacij nima, da bi Slovenija odstopila od svoje zaveze, to je privatizacija NLB do konca leta 2017. To bo za NLB odrešitev, verjemite. Hvala lepa.

PODPREDSEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Vsi prijavljeni razpravljavci ste dobili besedo. Ostalo nam je še nekaj časa. Želi še kdo razpravljati? Hvala lepa.

Zaključujem splošno razpravo. O predlogu sklepa, da je predlog zakona primeren za nadaljnjo obravnavo, bomo v skladu s časovnim potekom seje zbora odločali v torek, 20. 12. 2016, v okviru glasovanj.

S tem prekinjam 23. točko dnevnega reda.

Prehajamo na **24. TOČKO DNEVNEGA REDA, TO JE NA PRVO OBRAVNAVO PREDLOGA ZAKONA O SPREMENBAH ZAKONA ZA URAVNOTEŽENJE JAVNIH FINANC.**

Predlog zakona je v obravnavo Državnemu zboru predložila skupina 19 poslank in poslancev s prvopodpisanim gospodom Jožetom Tankom. V zvezi s tem predlogom zakona je skupina 19 poslank in poslancev s prvopodpisanim gospodom Tankom zahtevala, da Državni zbor opravi splošno razpravo.

Za dopolnilno obrazložitev predloga zakona dajem besedo predstavniku predlagatelja, gospodu Žanu Mahničju. Izvolite.

ŽAN MAHNIČ (PS SDS): Hvala za besedo, podpredsednik. Spoštovana gospa državna sekretarka, spoštovane kolegice poslanke in kolegi poslanci!

Tudi v prejšnji točki dnevnega reda smo veliko govorili o korupciji, na splošno ta Državni zbor veliko govori o korupciji, predvsem išče načine, kako to korupcijo zatirati. Zagotovo se bomo strinjali, da je korupcijo treba zatreti že v kali oziroma tam, kjer obstajajo možnosti, da korupcija je, predvsem pa, da tam so ljudje, ki se lahko te korupcije učijo. Če vas vprašam oziroma če bi državljanke in državljane vprašali, predvsem mlade, študente, študentke, dijakinje, dijake, katera beseda najbolj konkretizira oziroma okarakterizira študentsko organizacijo Slovenije, bi to bila zagotovo beseda korupcija. Poznamo takšne in drugačne zgodbe, takšne in drugačne malverzacije, ki se dogajajo v povezavi s študentsko organizacijo Slovenije, več oziroma konkretno bom naštel kasneje v razpravi.

Če dovolite, zakaj smo ta zakon predlagali oziroma kaj sploh predlagamo. Predlagamo spremembo ZUJF, to se pravi Zakona o uravnoteženju javnih financ v delu, ki se nanaša na koncesnine, ki pridejo s strani študentskega dela. Če si predstavljamo študenta oziroma dijaka, ki dela preko študentskega dela, nekdo, ki zasluži 100 evrov neto, plača 133,74 evra, to je pač bruto. Od teh 133,74 evra on dobi 100 evrov neto. Teh 33,74 evrov pa se plača za koncesijske dajatve, za pokojninsko zavarovanje, za zdravstveno zavarovanje in tako naprej. No, in od teh 33,74 evra gre za sklad za štipendije, za študentsko organizacijo Slovenijo in za študentske servise 16 evrov, konkretno od tega potem 3,8 evra dobi študentska organizacija Slovenije – brez kakršnegakoli razpisa, zato ker v zakonu tako piše. V enem letu se tega denarja nabere približno med 9 in

10 milijonov evrov. Se pravi, Študentska organizacija takole, brez kakršnegakoli razpisa dobi med 9 in 10 milijonov evrov denarja. Nobenega razpisa, nobene odgovornosti; skratka poznamo pa, kaj se s tem denarjem dogaja. Ta denar ne pride v prave roke, ne pride do mladih študentk in študentov, do dijakinj in dijakov.

Zato v Slovenski demokratični stranki predlagamo spremembo. Sprememba bi šla v smeri, da teh 3,8 evra – govorimo, recimo, o nekem, ki zasluži 100 evrov, recimo o nekem, ki zasluži 500 evrov, je to potem 19 evrov. Mi predlagamo, da se ta denar drugače razporedi. Skratka, od te koncesijske dajatve ŠOS dobi 23,7 odstotka, študentski servisi dobijo 23,7 odstotka, okoli 52 odstotkov pa gre v sklad za štipendije. Mi predlagamo, da se sedaj drugače razdeli teh 23,7 odstotka, ki jih dobi Študentska organizacija Slovenije na naslednji način: da 10 odstotkov tega denarja dobi Urad za mladino, da 8 odstotkov tega denarja dobi še vedno Študentska organizacija Slovenije, da 2 odstotka tega denarja dobijo direktno študentski klubi lokalnih skupnosti in da se 2 odstotka tega denarja – oziroma 3,7 odstotka, kolikor ostane – pa se da v sklad za štipendije.

Če vzamemo številko 9 milijonov evrov, približno 9 milijonov evrov, kolikor Študentska organizacija dobi, bi to pomenilo naslednje. Od teh 9 milijonov evrov 42 odstotkov dobi Urad za mladino, 43 odstotkov ŠOS, 16 odstotkov sklad za štipendije, 8 odstotkov pa lokalni klubi. Kar pomeni naslednje: Urad za mladino 3,8 milijona evrov, ŠOS 3,1 milijona evrov, štipendije 1,4 milijona evrov in študentski klubi 700 tisoč evrov. Kaj bomo s tem dosegli? Dosegli bomo, da bo denar bolj pravično razporejen in tudi bolj transparentno porabljen. Urad za mladino je krovna organizacija oziroma institucija, je krovni organ, ki v tej državi bdi nad mladinskim sektorjem, imajo številne razpise, približno 100 mladinskih organizacij, ki združujejo na 10 tisoče mladih v naši državi dobi denar od Urada za mladino. ŠOS še vedno ostane približno tretjina sredstev, ki jih imajo sedaj, predvsem pomembno pa je, da tukaj uvajamo tudi dodatno solidarnost, to se pravi Mladi za mlade, kar 1,7 milijona evrov od teh devetih gre dodatno v sklad za štipendije, ostalo pa študentskim klubom, približno 700 tisoč evrov.

PODPREDSEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa

Za uvodno obrazložitev mnenja dajem besedo predstavnici Vlade gospe Mariji Janc, državni sekretarki na Ministrstvu za finance. Izvolite.

MARIJA JANC: Spoštovani predsedujoči, spoštovani poslanci in poslanke!

O Predlogu zakona o spremembah Zakona za uravnoteženje javnih financ je Vlada sprejela mnenje. V tem zakonu se želi Študentski organizaciji in tudi vsem organizacijam, katerih ustanoviteljica je

Študentska organizacija, odvzeti del denarja študentom in ga razdeliti med vse mladinske organizacije. Kot izhaja iz predloga zakona, je razlog za predlagano spremembo v tem, da se Študentski organizaciji očita negospodarno ravnanje s sredstvi in premajhen nadzor nad porabo teh sredstev.

Uvodoma je treba pojasniti, da je vir, način in namen financiranja Študentske organizacije leta 1994 določil Zakon o skupnosti študentov, ki v četrtem poglavju ureja poglavje financiranja, v 9. členu tega poglavja pa podrobno ureja vsa navedena vprašanja. Temelj navedene ureditve je ne glede na morebitne kasnejše spremembe same višine koncesijske dajatve zaradi gospodarskih in javnofinančnih okoliščin ali učinkov na trgu dela ostal nespremenjen in še vedno izhaja iz sedaj veljavnega Zakona o skupnosti študentov. Nadalje je treba opozoriti na sklepe Odbora Državnega zbora za izobraževanje, znanost, šport in mladino, ki so bili sprejeti na 21. redni seji 5. oktobra letošnjega leta in s katerimi je navedeni odbor pozval Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport, da na podlagi opravljenih razprav in javne predstavitve mnenje v Državnem zboru v okviru Sveta Vlade Republike Slovenije za študentska vprašanja in skupaj s širšo študentsko javnostjo nemudoma pristopi k pripravi novega Zakona o skupnosti študentov in o aktivnostih v zvezi s tem odborom poroča do konca letošnjega leta.

Na podlagi navedenih sklepov se je delovna skupina za pripravo novega Zakona o skupnosti študentov sestala v novembru in decembru. Obravnavala se je tudi določba, ki ureja poslovanje skupnosti študentov. S študentskimi organizacijami je že usklajeno, da bodo v novem Zakonu o skupnosti študentov za zagotovitev nadzora nad poslovanjem Študentske organizacije in transparentnostjo njihove delovanja vsebovane določbe, na podlagi katerih bo moral ŠOS ravnati na način, kot določajo Zakon o javnem naročanju, Zakon o integriteti in preprečevanju korupcije ter Zakon o dostopu do informacij javnega značaja. V novem Zakonu o skupnosti študentov bo izrecno določeno tudi, da nadzor nad pravilnostjo in zakonitostjo ter smotrnostjo porabe javnih sredstev opravlja Računsko sodišče Republike Slovenije. Prav danes bo potekel še zadnji sestanek delovne skupine za pripravo Zakona o skupnosti študentov. Na tem sestanku bo dokončno določena tudi vsebina vseh členov.

Na podlagi navedenega je treba ugotoviti, da se sklepi Odbora Državnega zbora za izobraževanje, znanost, šport in mladino izvršujejo. Ugotoviti je tudi treba, da predlagatelji zakona v gradivu niso pojasnili metodologije oziroma ključa za spremembo odstotkov financiranja. Prav tako pa tudi, da predlagatelji v gradivu niso pojasnili, s katerimi študentskimi organizacijami je bil predlog zakona usklajen oziroma usklajevan oziroma je bil tudi usklajen.

Glede na vse navedeno menimo, da naj Državni zbor najprej sprejme Zakon o skupnosti študentov, na teh pravnih podlagah pa, v kolikor se bo izkazalo kot ustrezna rešitev, spremeni tudi določbe ZUJF, ki se nanašajo na financiranje študentskih organizacij. Hvala lepa.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Prehajamo na predstavitev stališč poslanskih skupin.

Gospa Marija Bačič bo predstavila stališče Poslanske skupine Socialnih demokratov. Izvolite.

MARIJA BAČIČ (PS SD): Spoštovani gospod podpredsednik, hvala za besedo. Spoštovani kolege in kolegice!

Po predlogu novele Zakona o skupnosti študentov, ki ga je Državni zbor zavrnil na oktobrski seji, imamo danes na mizi še drugi opozicijski predlog novele zakona, ki sega v delovanje Študentske organizacije Slovenije. Naj spomnimo, da je ob obravnavi predloga novele Zakona o študentski skupnosti pristojni odbor pozval Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport, da nemudoma pristopi k oblikovanju potrebnih sprememb na tem področju ter o ukrepih obvesti odbor do konca leta 2016. Sklep še ni bil realiziran, zato o delu pristojnega ministrstva na prepotrebni spremembah še ni mogoče soditi.

Socialni demokrati od vseh pravnih oseb, ki so organizacijsko, finančno ali kako drugače povezani z družbo, pričakujemo, da za njih veljajo najvišji standardi gospodarnosti, transparentnosti in namenske porabe javnih sredstev. Še posebej pa to velja za zastopnike družbene skupine, iz katere naj bi izhajali tudi prihodnji voditelji te države.

Študentska organizacija Slovenije namreč predstavlja pomemben moment v politični socializaciji, zato moramo biti kot družba še posebej občutljivi na anomalije, ki so v preteklosti omajale zaupanje v to asociacijo. Lete so namreč pokazale, da visoka pričakovanja v pričakovani meri niso bila dosežena. Očitno je, da v zvezi z delovanjem Študentske organizacije Slovenije številna vprašanja ostajajo nedorečena, zlasti v zvezi s statusom nas na to opozarjajo sodbe Upravnega in Vrhovnega sodišča, ne moremo pa niti mimo priporočil Komisije za preprečevanje korupcije o nujnosti sistemskih sprememb, ki bodo zagotavljale transparentnost in odpravo oziroma zmanjšanje korupcijskih tveganj.

Dejstvo je, da bo treba organiziranost in delovanje študentske organizacije uokviriti pod pravne standarde, kot so določeni z Zakonom o integriteti in preprečevanju korupcije, z Zakonom o dostopu do informacij javnega značaja, z Zakonom o javnem naročanju, o Računskem sodišču.

V Poslanski skupini Socialnih demokratov zato zlasti od Ministrstva za

izobraževanje, znanost in šport pričakujemo, da bo v najkrajšem času pripravilo potrebne normativne spremembe. Pričakujemo, da bodo le-te delovanje Študentske organizacije Slovenije uokvirile v skladu z visokimi moralno-etičnimi standardi. V primeru, da bi Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport te naloge, ki mu jo je naložilo delovno telo Državnega zbora, ne bo opravilo, se bomo morali zadovoljiti s parcialnimi ukrepi, kot so jih in jih bodo predložile opozicijske poslanske skupine. Hvala lepa.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Gospod Luka Mesec bo predstavil stališče Poslanske skupine Združena levica. Izvolite.

LUKA MESEC (PS ZL): Hvala za besedo in lep pozdrav.

Vsi govorci pred mano so uporabili eno besedo, in to je korupcija. Korupcija je že dlje časa ključni problem študentskega organiziranja v Sloveniji, predvsem treh največjih organizacij, se pravi ŠOU v Ljubljani, ŠOUM v Mariboru in ŠOUP na Primorskem. Povsod smo v preteklih letih lahko spremljali in brali naravnost škandalozne primere. Recimo, ko sem bil jaz v študentskih letih, je zelo odmeval primer študentskega funkcionarja, ki je poskušal podkupiti drugega študentskega funkcionarja z 10 tisoč evri v kuverti. Na srečo je imel ta drugi študentski funkcionar dovolj integritete, da je že predhodno, ker je pričakoval, da se bo to zgodilo, o tem obvestil policijo, da so tega podkupovalca prijeli na licu mesta. Videli smo študentski organizaciji na Primorskem in v Mariboru. Na Primorskem so dolgoletnemu predsedniku Sebastjanu Koklju očitali več kaznivih dejanj gospodarskega kriminala, organizacijo naj bi v vseh letih skupaj olajšal za kar 150 tisoč evrov. Ekscesi niso bili nič manjši drugod, od privatizacij študentskih servisov in potovalnih agencij pa do tega, da so študentski funkcionarji kar sami šli, pet ljudi, v Kanado in za svoj izlet zapravili 25 tisoč evrov iz skupne blagajne. Potem smo imeli fiktivne pogodbe, v ŠOU Ljubljana so v enem letu namenili kar 85 tisoč evrov raziskavam, ki jih javnosti nikoli niso predstavili, pa je šlo praktično za javni denar, ki ga študenti plačujejo iz študentskega dela.

Krona korupcije pa je najverjetneje projekt Študentski kampus. ŠOU v Ljubljani je namreč tam odkupil zemljišče od bivšega študentskega funkcionarja za 1,2 milijona evrov, ta bivši študentski funkcionar pa je le nekaj mesecev prej to isto zemljišče kupil na javni dražbi za 350 tisoč evrov. Se pravi, kupil ga je za 350 tisoč evrov in preprodal naprej organizaciji, v kateri je delal, za 1,2 milijona evrov. Dodaten zaplet je, da to zemljišče zdaj ogroža železniška proga, ampak kljub temu da bodo vsi objekti na tem zemljišču v kratkem porušeni, bo ŠOU v Ljubljani v kampus investiral

kar milijon 800 tisoč evrov, letno pa za delovanje tega kampusa namenja 10 odstotkov svojih financ, to je 400 tisoč evrov, pri čemer iz javno dostopnih informacij ni jasno, kaj koristnega se s tem denarjem počne. Vseh projektov Študentskega kampusa letos naj bi bilo okrog 20, so pa jasni zasluži tam nekaterih bivših študentskih funkcionarjev, ki znašajo preko 2 tisoč 700 evrov bruto na zaposlenega; vprašanje pa je, kaj za ta denar naredijo.

Tako se mi s pobudo strinjamo. Želim pa opozoriti, da smo v Združeni levici pred nekaj meseci tudi sami dali pobudo za ureditev poslovanja Študentske organizacije, predvsem njenih največjih delov, se pravi, treh ŠOU, študentskih organizacij univerz. To je bil naš predlog Zakona o skupnosti študentov, ki bi z demokratizacijo in vzpostavitev nadzora v študentskem organiziranju končno uredil položaj teh organizacij. Po našem predlogu bi študentske organizacije dobile pravno subjektiviteto, ker ŠOS in njegove članice so nedvomno osebe javnega prava, saj so financirane iz javnih sredstev, delno tudi neposredno iz proračuna. ŠOS upravlja znatno količino javnih sredstev kot z drugimi zasebnimi sredstvi in ne upošteva predpisov in standardov, ki sicer veljajo v tej državi za razpolaganje z javnimi sredstvi. Predlagali smo, da ŠOS postane zavezanec po Zakonu o dostopu do informacij javnega značaja, da se zanj smiselno uporablja Zakon o javnem naročanju in da se pri poslovanju smiselno uporabljajo določbe zakona s področja preprečevanja korupcije. Poslovanje bi z rednimi revizijami preverjalo Računsko sodišče. To so bili konkretni predlogi, kako organizacijo napraviti transparentno, demokratično in jo predvsem prisiliti, da končno začne delovati v javnem interesu, v interesu študentov, ne pa v interesu študentskih funkcionarjev, kot je to počela do zdaj.

Predlog so podprli predsednik Komisije za preprečevanje korupcije, informacijska pooblaščenka Mojca Prelesnik in predstavniki Računskega sodišča. Na žalost, vse to, neštete zgodbe, pričevanja, močna podpora v študentski skupnosti, ni prepričalo koalicije. Očitno je koalicija raje prisluhnila bivšim in trenutnim študentskim funkcionarjem in naš predlog odložila. Zato bomo danes, ko imamo pred sabo predlog, ki ga je pripravil SDS, ta predlog podprli. Podprli ga bomo, ne zato ker se z vsemi rešitvami strinjamo, ampak zaradi tega, ker je treba nekaj ukreniti in ker upamo, da bomo v drugem branju zbrali dovolj razuma, da rešitve, ki jih imamo v tem predlogu, izboljšamo in najdemo odgovore na probleme, s katerimi se že desetletja soočamo pri vprašanju Študentske organizacije. Naše stališče ni, da imajo študentske organizacije preveč denarja. Po stališču in mnenju Združene levice mora biti študentsko organiziranje avtonomno, mora imeti zadosti financiranja, vendar pa moramo z državne strani zagotoviti, da bo tam veljala ničelna toleranca do kakršnekoli korupcije, in

zagotoviti, da bo ta organizacija delovala v interesu študentov, ne pa v interesu študentskih funkcionarjev, kot sem že poudaril.

Delitev, ki jo predlaga SDS, po našem mnenju ni optimalna. Vprašanje je, ali Urad za mladino res najbolj racionalno razporeja denar, in vprašanje je, kdo vse bi se tam prisesal preko javnih razpisov in poskušal priti do povečanega dela sredstev. Po drugi strani mislimo, da je denar za študentske klube v trenutni rešitvi prenizek, in skeptični smo do črtanja člena glede nadomeščanja upada uporabe koncesijskih sredstev.

Poleg razdeljevanja in porabe teh sredstev, ki sta zelo sporna, pa se je po našem mnenju treba vprašati, kako je koncesijska dajatev sploh pridobljena. Gre namreč za denar, ki ga s svojim delom zaslužijo dijaki in študentje. Obstoječa politika študentskega dela, na žalost, mnoge študente bolj kot k študiju sili k delu. Predvsem tisti iz manj premožnih družin enostavno morajo delati, zato da bi sploh lahko študirali.

Gre za, po drugi strani, najbolj prekarno obliko dela, ki je na nek način tudi nelojalna konkurenca na trgu dela, profirirajo pa od nje zgolj parazitski posredovalci, študentski servisi, ki so v zasebni lasti. Tudi na to bi radi opozorili v Združeni levici, tudi tam ostaja denar, ki bi moral in bi lahko bil uporabljen v javnem interesu, če bi imeli tukaj politično voljo, da to uredimo.

Če zaključim. V Združeni levici bomo predlog podprli, s pričakovanjem, kot sem omenil, da bomo v drugem branju našli boljše rešitve. Problem razdeljevanja in upravljanja s sredstvi bi morali reševati s spremembami krovnega zakona in od Ministrstva za izobraževanje pričakujemo, da se bo držalo rokov in da do novega leta v javno razpravo ponudi novelo Zakona o skupnosti študentov. Hkrati pa polagamo upe na to, da bomo v drugem branju našli tudi optimalne rešitve za zakon, ki je na mizi. Hvala.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Gospod Jožef Horvat bo predstavil stališče Poslanske skupine Nove Slovenije – krščanskih demokratov, izvolite.

JOŽEF HORVAT (PS NSi): Hvala lepa, gospod podpredsednik. Spoštovana gospa državna sekretarka, dragi kolegice in kolegi!

Predlog sprememb Zakona za uravnoteženje javnih financ, ki so ga v obravnavo vložili kolegice in kolegi iz Slovenske demokratske stranke, posredno posega vsaj na tri področja našega dela, poleg financ še na področje izobraževanja in na področje dela. Glavni cilj zakona je po besedah predlagateljev bolj enakomerna in pravičnejša delitev denarja, ki ga s svojim delom omogočijo in zaslužijo študentje in dijaki, ki delajo preko študentskega dela. Strinjamo se, da Študentska organizacija Slovenije ni glavna in ni edina zastopnica

interesov mladih. Verjetno je trenutno res največja zastopnica interesov študentov, a na drugi strani obstaja veliko drugih organizacij, ki si tudi zaslužijo dodaten javni denar, dobljen na javnem razpisu in ne dodeljen po monopolnem načelu, ki ga dobi Študentska organizacija Slovenije.

Študentska organizacija ima specifičen položaj, je pravna oseba zasebnega prava, kljub temu da je že več državnih organov Republike Slovenije argumentirano obrazložilo, da gre za pravno osebo javnega prava. S to dilemo smo se nedolgo nazaj ukvarjali ob obravnavi novele Zakona o skupnosti študentov. Ena izmed ključnih razlik med pravno osebo javnega in zasebnega prava je nadzor nad premoženjem organizacije. Pravna oseba javnega prava je podvržena zunanemu nadzoru oziroma nadzoru Računskega sodišča, kar pa pravna oseba zasebnega prava ni, zato ob nedelovanju notranjih nadzornih mehanizmov lahko deluje tudi sporno, lahko deluje tudi koruptivno.

Študentska organizacija Slovenije na letni ravni razpolaga z okoli 10 milijonov evrov proračuna, ki ga v večji meri dobi iz koncesijskih dajatev oziroma študentskega dela. Za funkcionarje, ki upravljajo s tem denarjem, ne veljajo določila Zakona o preprečevanju korupcije, kot veljajo za javne funkcionarje. V preteklosti smo v medijih lahko brali o številnih malverzacijah, ki so jih s študentskim denarjem izvajali študentski funkcionarji. Šlo je torej za korupcijo, o katerih smo že dalj časa danes veliko govorili. Poudarjam, gre za ugotovitve medijev, ampak nimam razloga, da jim v tem primeru ne bi verjel.

V trenutni organiziranosti financiranja mladih je precej vrzeli in nedoslednosti. Glavni namen študentske organizacije ne sme biti obračanje denarja, ampak odgovarjanje na potrebe študentov. V teh organizacijah, Študentske organizacije Slovenije in ŠOU, upravljajo z velikimi vsotami denarja in preveč področij je pomanjkljivo urejenih.

V Novi Sloveniji menimo, da je pristojno ministrstvo najbolj odgovorno za to, da pripravi novo ureditev področja, ki bo usklajena z najširšim krogom udeležencev. Z upanjem nas navdaja dejstvo, da Vlada ne nasprotuje namenu predlagateljev in predlaganim rešitvam v tej noveli ZUJF, ocenjuje pa, da bi bilo treba hkrati, ko se sprejemajo predlagane rešitve, ustrezno prilagoditi tudi sistemske rešitve glede delovanja študentskih organizacij v Zakonu o skupnosti študentov, saj se bo na ta način predlagane rešitve tudi lahko uresničevalo.

Poslanci Nove Slovenije ocenjujemo, da je predlog, ki je pred nami, dober in zato ga bomo seveda v tem prvem branju tudi podprli. Hvala lepa.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Mag. Alenka Bratušek bo predstavila stališče Poslanske skupine nepovezanih poslancev. Izvolite.

MAG. ALENKA BRATUŠEK (PS NP): Lep pozdrav še enkrat vsem, spoštovane kolegice in kolegi!

Kot kaže, je eden najbolj osovraženih zakonov hkrati eden najbolj obravnavanih. Seveda govorimo o Zakonu o uravnoteženju javnih financ, o ZUJF. Gre torej za interventni zakon iz prve polovice leta 2012, ki ga je takratna vlada pripravila kot odziv na eno največjih kriz pri nas in ki je posegel kar v 39 različnih zakonov ter uvedel vrsto začasnih ukrepov, nekaj pa tudi trajnih.

Decembra 2014 je bila sprejeta novela Zakona o uravnoteženju javnih financ, ki je uveljavila načelo: vsako delo šteje. Tako se je na eni strani ohranilo institut začasnega in občasnega dela dijakov in študentov z njegovimi pozitivnimi učinki, kot so delovne izkušnje, dodaten zaslužek, fleksibilnost, in na drugi strani področje prilagodilo na način, ki naj bi preprečeval njegove negativne posledice, kot so segmentacija na trgu dela, nelegalna konkurenca in podobno.

Začasno in občasno delo dijakov in študentov mladim omogoča pridobivanje delovnih izkušenj, stik s trgom dela in možnost dodatnega zaslužka, delodajalcem pa v določeni meri zagotavlja fleksibilno delovno silo za pokrivanje izrednih kadrovskih potreb. Po vzoru minimalne plače se je določila minimalna urna postavka, začasno in občasno delov dijakov in študentov pa je po novem vključeno v pokojninsko in invalidsko zavarovanje in zdravstveno zavarovanje. Od zneska na napotnici se torej plačujejo prispevki za pokojninsko in invalidsko zavarovanje, prispevek za zdravstveno zavarovanje, prispevek za poškodbe pri delu in poklicne bolezni in seveda tudi koncesijsko dajatev.

Višina koncesijske dajatve se je zaradi vključitve prispevkov za zdravstveno zavarovanje sorazmerno znižala, in sicer s 23 odstotkov na 16 odstotkov v letu 2015 in nato z letom 2016 na 9,59 odstotka. Sredstva iz koncesijske dajatve se namenjajo za štipendije, delovanje študentske organizacije in stroške organizacij za posredovanje. Rešitve, ki so vključene v ZUJF, novelo C, so bile dlje čase usklajevane z vsemi deležniki in predstavljajo dogovor na eni strani z Vlado, na drugi strani s študentskimi in dijaškimi organizacijami. Vlada oziroma ministrica Anja Kopač Mrak je z usklajevanjem začela že v času prejšnje vlade. Tako predstavlja dogovor tudi del določb, ki urejajo koncesijsko dajatev. Na dejstvo, da si področje mladinskega urejanja zasluži svoj samostojni zakon in da ta interventni zakon, ZUJF, nikakor ni primeren način urejanja tako pomembnega področja, smo opozarjali že leta 2014 in dobili obljubo, da bo samostojni zakon pripravljen še v letu 2015. Tega tudi danes ob

koncu leta 2016 še vedno ni, zato ponovno pozivamo ministrico, da končno uredi, kot je obljubila decembra 2014. Prepričani smo, da se morajo vsa vprašanja, ki so povezana z delovanjem študentskih in tudi dijaških organizacij, reševati na način, da se z vsemi omenjenimi sklene dogovor.

Današnje novele, ki so jo predlagatelj, tako so obrazložili, vložili zaradi netransparentne in negospodarne porabe denarja, ki ga ŠOU v večjem delu prejme prav iz naslova koncesijske dajatve, prav zaradi tega razloga, ker se ga ni dalo usklajevati, ne bomo podprli. Pa čeprav se s predlagateljem strinjamo v točki, ko pravijo, da je treba zagotoviti transparentnost in gospodarnost porabe sredstev, ki jih za svoje delovanje prejemajo. Menimo pa na drugi strani, da predlagane rešitve pravzaprav v ničemer ne sledijo temu cilju. Zanimivo pa je, da smo na 24. redni seji obravnavali Predlog novele Zakona o študentski skupnosti, ki ureja to tematiko, v proceduro ga je vložila Združena levica, ampak ga je na žalost večina zavrnila. Po našem mnenju bi prav tista novela bistveno bolj prispevala k transparentni in gospodarni porabi sredstev.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Gospa Urška Ban bo predstavila stališče Poslanske skupine Stranke modernega centra. Izvolite.

URŠKA BAN (PS SMC): Hvala lepa, spoštovani podpredsednik, za besedo. Lep pozdrav tudi z moje strani še enkrat!

Poslanska skupina SDS s tokratnim predlogom novele zakona posega v 130. člen Zakona o uravnoteženju javnih financ, ki določa višino in delitev koncesijske dajatve, ki izhaja iz naslova študentskega dela. Prvotno je bila le-ta določena leta 2012 s sprejetjem Zakona o uravnoteženju javnih financ in kasneje nekajkrat še spremenjena. V Poslanski skupini SMC že na samem začetku poudarjamo in pričakujemo, da bomo tekom današnje razprave dobili odgovore tudi na vprašanja: zakaj, s kakšnimi razlogi in na katerih osnovah se je pogača denarja v preteklosti razdelila, tako kot se je.

S predlogom Zakona o uravnoteženju javnih financ, ki ga imamo danes na mizi, se predlaga enakomernejša in pravičnejša razdelitev denarja, ki ga s svojim delom zaslužijo študentje in dijaki, ki opravljajo študentko delo. Predlagatelji kot razloge za to navajajo specifični položaj Študentske organizacije Slovenije, nepošteno prakse delovanja in številne malverzacije, neustrezen nadzor nad premoženjem ter neenakomerno in nepošteno financiranje mladinskih organizacij. Predlog novele je pravzaprav nadaljevanje enkrat že opravljene razprave o študentskem organiziranju, ki smo jo opravili na prejšnjih sejah delovnih teles in Državnega zbora.

V Poslanski skupini SMC smo že takrat jasno poudarjali, da študentka skupnost ne more in ne sme delovati povsem arbitrarno, brez jasno določenih pravil in ustrezne regulacije. Strinjali smo se tudi, da mehanizmi nadzora niso dovolj ustrezni in učinkoviti, zato smo resorno ministrstvo pozvali, da na podlagi do sedaj opravljenih razprav in javne predstavitve mnenj, ki je v Državnem zboru potekala ob predlogu novele Zakona o skupnosti študentov, nemudoma pristopi k pripravi nove in usklajene zakonske rešitve, ki mora nujno vsebovati nedvoumno zavezanost dostopu do informacij javnega značaja, podvrženo s pravilom javnega naročanja, ter Zakonu o integriteti in preprečevanju korupcije. Veseli nas, da je predlog zakona pripravljen za javno razpravo ter da so pri njem sodelovali vsi ključni deležniki, ki jih navedena problematika zadeva.

V zvezi s predlogom, o katerem pa razpravljamo danes, bi želeli izpostaviti naslednje. Prvič, ne drži navedba predlagateljev v oceni stanja in razlogih za sprejetje zakona, da pravne osebe zasebnega prava niso podvržene zunanjemu nadzoru oziroma nadzoru Računskega sodišča. Peti odstavek 20. člena veljavnega Zakona o Računskem sodišču namreč določa, kdaj se med uporabnike javnih sredstev štejejo tudi pravne osebe zasebnega prava. Ker se študentska organizacija in njene organizacijske oblike financirajo iz koncesijskih dajatev in so souporabnik javnih sredstev, so že zavezane k nadzoru porabe s strani nadzornih mehanizmov države, tudi s strani Računskega sodišča. Lahko pa se na drugi strani sprašujemo, če se je takšen zunanji nadzor do sedaj pokazal kot zadosten.

Drugič, drži trditev predlagatelja, da za študentske funkcionarje, ki upravljajo z denarjem, pridobljenim iz koncesijskih dajatev oziroma študentskega dela, ne veljajo določila Zakona o integriteti in preprečevanju korupcije, kot veljajo za javne funkcionarje. Kar želimo poudariti, je to, da to področje ni materija Zakona o uravnoteženju javnih financ, ampak gre za materijo, ki mora biti primarno urejena v Zakonu o skupnosti študentov. Kot smo že navedli, bo tam z novim predlogom tudi ustrezno urejeno. Zakaj je to pomembno? Ker se strinjamo s predlagatelji, da »ni prav, da se z denarjem vseh študentov počne kot z loto dobitkom«, vendar sprememba zgolj predmetnega ZUJF sama po sebi namreč ne bo prinesla podvrženost študentske organizacije in njenih organizacijskih oblik Zakonu o integriteti in preprečevanju korupcije.

V Poslanski skupini Stranke modernega centra zato ocenjujemo, da novi predlog Zakona o skupnosti študentov ureja bistveno več kot predlog, o katerem bo danes potekala razprava, kar pa seveda ne pomeni, da je ta odveč oziroma ni dobrodošla. Pomembno je, da si vsi skupaj prizadevamo za odprto, demokratično in transparentno ne le študentsko skupnost, ampak tudi takšno delovanje

celotnega mladinskega sektorja. Zato tudi menimo, da bi o tem, ali je predlagana prerazporeditev sredstev ustrezna, morali prisluhniti še komu od deležnikov.

V skladu s povedanim v Poslanski skupini Stranke modernega centra predlogu novele zakona ne bomo izrekli podpore. Hvala.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Gospod Tomaž Lisec bo predstavil stališče Poslanske skupine Slovenske demokratske stranke. Izvolite.

TOMAŽ LISEC (PS SDS): Podpredsednik, hvala za dano besedo. Spoštovani predstavniki Vlade, kolegi, kolegice, lep petkov pozdrav!

Na področju mladih, mladine imamo v Sloveniji kar nekaj organizacij. Imamo Urad za mladino, ki je državni organ, a pomembno vpliva tako na sprejemanje politik kot tudi na sprejemanje programov v Republiki Sloveniji; imamo Mladinski svet Slovenije, ki je krovna organizacija mladinskih organizacij, imamo politične podmladke, nekaj je še aktivnih, nekaj jih je že zamrlo, in imamo Študentsko organizacijo Slovenije skupaj z njenimi entitetami. Skratka, kar nekaj pomembnih igralcev na področju mladih, mladinske politike in seveda, če želimo, da mladi delujejo, poleg neke resne zakonske in organizacijske oblike potrebujejo tudi finance. In tukaj imamo pred nami predlog zakona, ki ga je pripravil podmladek Slovenske demokratske stranke pod vodstvom poslanskega kolega Žana Mahničiča, ki želi nekako bolj transparentno, bolj urejeno tisti denar, ki ga študenti sami zaslužijo, deliti naprej.

Slovenska demokratska mladina je najstarejši politični podmladek v Sloveniji in sam tu imam eno lepo priložnost, ker to področje spremljam že skoraj 15 let, ko smo se že leta 2002, 2003 kregali z vodstvenimi funkcionarji študentskih organizacij, kaj je boljše za slovenske mlade, kaj je boljše za slovenske študente. In vse do sedaj imamo primere, ki so v nebo vpjioči, predvsem na področju visokih plač študentskih funkcionarjev, ki skrbijo zase in za svoje bližnje in zelo malo za študente. Predvsem zelo malo skrbijo za tiste študente, ki preko študentskega dela vplačujejo v ta svoj sklad, in imamo različne malverzacije – o tem še nekaj v nadaljevanju.

Študentsko delo ni neka novost v Sloveniji, je pa res, da smo ga v zadnjih letih, predvsem od leta 2012, v tako imenovani drugi Janševi vladi pa ne nazadnje tudi s pomočjo spremembe zakonodaje v vladi gospe Alenke Bratušek, nekako skušali urediti. Ta študentska problematika glede študentskega dela, predvsem pa glede delovanja študentskih organizacij, se skuša urejati tudi v tem mandatu. Ampak ni Vlada tista, ki bi želela problematiko študentskih organizacij urejati, temveč moramo tu v prvi plan stopiti predstavniki opozicije. V Državnem zboru smo že obravnavali predlog

Poslanske skupine Združene levice o tako imenovanem Zakonu o skupnosti študentov, kjer smo želeli urediti transparentno delovanje Študentske organizacije in urediti njihov nadzor. Pa se je vladna koalicija izgovorila, da bo Vlada pripravila zakon do konca leta 2016. Spoštovani predstavniki Vlade, danes smo 16. 12. 2016, še 14 dni imate, da realizirate svoj lasten sklep!

Danes je pred nami tako imenovana, ne vem katera že, novela Zakona o uravnoteženju javnih financ, ki želi bolj transparentno podeliti tisti denar, ki se zbere od koncesnin študentskega dela, da ne bi bil večinoma namenjen študentskim funkcionarjem, temveč lokalnim študentskim delavcem, Uradu za mladino in, ne nazadnje, kar je po našem mnenju ključno, da se povečajo tudi sredstva skladu za štipendije. Zakon je v prvi obravnavi. Kolega iz Združene levice je že rekel, da morda ni optimalen, kako procentualno, predvsem pa finančno razporediti teh 9 milijonov evrov, ki jih prejmejo, zaradi tega ker so študentje, in ne študentski funkcionarji, pridni in zaslužijo preko poletnih počitnic, preko vikendov ali ob drugačnih možnostih študentskega dela, ki jim ga bolonjski sistem študentskega izobraževanja še omogoča. In verjemite, študentje niso tisti, ki bi želeli, da se z njihovim denarjem dogaja to, kar se.

Pa pojdemo po vrsti: vprašljive investicije, Študentski kampus, kaj in kdo bo imel kaj od tega – določeni študentski funkcionarji. Ogromno fiktivnih pogodb in raziskav, neopravljene revizije, različni team buildingi študentskih funkcionarjev, izogibanje javnemu nadzoru, podkupnine, dokazljive, plače. Spoštovane kolegice in spoštovani kolegi, spoštovani predstavniki ministrstev in Vlade, verjetno so tudi do vas prišli zneski plač študentskih funkcionarjev, ki segajo skoraj tudi do 7 tisoč evrov bruto. Pa, spoštovani, pogledajte, vaša plačilno listo. Je 7 tisoč evrov? Nihi pod razno ne! Pa smo mi poslanci in ministri krivi za vsak jašek v vsaki vasi, za vsak ne slab dan vsakega državljana in tako naprej. Imamo pa študentske funkcionarje, ki so stari toliko kot jaz, blizu 40 letom, pa se jim ne naredi nič.

Bom povedal svoj lasten primer. Že leta 2003 sem se z gospodom, ki je tudi tukaj omenjen, gospod Sebastijan Kokelj – skoraj je prišlo do fizičnega napada name, ko sem mu skušal razložiti, da kaj on naredi za svojo plačo, kaj pa delajo ne študentski poslanci in ministri, ampak pravi ministri. Pa je na srečo posredoval, zdaj mislim, da zamrznjeni član in takrat mislim, da sekretar oziroma član kabineta ministra za izobraževanje gospod Pertinač. Zato ker mi poslanci in ministri odgovarjamo za vse, študentski funkcionarji in študentski poslanci pa se igrajo politiko. Tisto politiko, ki se dogaja tudi marsikje drugje bolj očitno, kot pa tu na Šubičevi in na Gregorčičevi. Takšni gospodje niso podvrženi nadzorom in danes grozijo z različnimi pritiski v primeru, če bo ta zakon izglasovan. Ne s pravnimi pritiski, ampak z vsemi razpoložljivimi

pritski grozijo; ti isti, ki so del problema, kažejo s prsti na nas, poslance, kako smo slabi.

Sponzoriranje različnih oddaj, nepotrebno svetovanje, ponarejanje listin, nepremičniške mahinacije, kreativno računovodstvo, fiktivni računi različnim podjetjem v velikih zneskih in tako naprej. In ti študentski funkcionarji so zaščiteni, ne toliko kot kočevski medvedje, veliko bolj! Krivi za nič, plačani pa toliko kot mi oziroma še več.

Poznam primer iz svoje občine, ko je en bil glasen proti temu, kako se Študentska organizacija hvali, kaj vse počne, kako Študentska organizacija skrbi za bivanje študentov, ko Študentska organizacija skrbi za štipendije in vse ostalo. Ni res! Vlada z zakoni in poslanci s spremembami teh zakonov skrbimo, da je kolikor toliko veliko študentov v študentskih domovih, da imajo nekateri subvencionirano najemno pogodbo kjer drugje, da imajo možnost toplega obroka, da imajo študentsko kosilo in tako naprej. Kaj pa delajo študentski funkcionarji s tem denarjem? Organizirajo – poleg tistega nekaj malega, ko se dvakrat na leto pohvalijo, kako dajejo za bolj socialno nezmožne kakšen evro – organizirajo zabave. S teh zabav imajo na račun študentov, ki tam spišejo pivo, dva ali tri, celo dobiček; na podlagi teh dobičkov ponovno vrtijo zgodbo o tem, kakšni so veliki zapitki v takšnih in drugačnih gostilnah, ki si ga niti mi, poslanci ne privoščimo, pa niti ne 16. decembra vsakega leta, ko naj bi bil pred nami že veseli december. Prepričan sem, da nobena poslanska skupina ne bo imela tako velikega zapitka v kakšni slovenski gostilni, kot ga imajo študentski funkcionarji na svojih privatnih zabavah.

Zato menimo, da je nujno potrebno ta sredstva, ki jih zberemo preko koncesij študentskega dela, vrniti študentom v določenem razmerju. Mislimo, da je nujno potrebno, da Urad Republike Slovenije za mladino kot neka krovna organizacija, kot državni organ, dobi sredstva in jih bo bolj transparentno in bolj pod nadzorom delil. Kajti, tu prihajamo spet do tistega, kar so predlagali kolegi iz Združene levice; Študentska organizacija ni podvržena, zaenkrat, še nikomur. Nad njimi je le nebo. Ta zakon, spoštovani, naj bi se začel uporabljati s 1. julijem leta 2017. In če imamo pri tem še idejo, da bi morala Vlada tisti Zakon o skupnosti študentov pripraviti še v letu 2016, pa tudi če bo januarja, da ne boste dobili rdeči karton, je še vedno dovolj časa do 1. 7. 2017, da naredimo pomemben korak pri urejanju tako imenovanega študentskega delovanja v Sloveniji. Zakon o skupnosti študentov, ki ga je že predlagala Združena levica – upam, da bo zelo podobnega pripravila tudi Vlada –, in imamo tukaj to novelo zakona, ki jo pripravljamo v Poslanski skupini SDS.

Skratka, več sredstev Uradu Republike Slovenije, ki je nadzorovan organ, več sredstev skladu za štipendije – proti temu, spoštovani, smo pa res težko proti – in tudi več sredstev

študentskim klubom na lokalni ravni. Verjemite, nisem sodeloval pri pisanju tega zakona, ampak sem eden izmed tistih, ki smo že, mislim, da vsaj desetletje nazaj ustanavljali – oziroma več, zdaj sem že star, vsaj 15 let nazaj – ustanavljali študentski klub v naši občini, ko smo želeli študentom nekaj dati. Ne samo zabave in kakšno potopisno predavanje, ampak tudi jih ne nazadnje vsaj povezati in jim dati koristne informacije.

Ja, mi v Poslanski skupini SDS verjamemo, da je tekom druge in tretje obravnave še mogoče diskutirati o teh razdelitvah, teh tako imenovanih 9 milijonov; tudi morda se vprašati, ali s tem ali s kakšnim zakonom še kako drugače urediti problematiko študentskih servisov, ampak mislim, da so nastavki zelo dobri.

Pa dovolite v tem uvodu še, da se malo poigram z mnenjem Vlade. Za razliko od marsikaterega mnenja Vlade, ko Vlada reče, pripravili bomo sistemske rešitve, tukaj vsaj, citiram, »Vlada ne nasprotuje namenu predlagateljem in predlaganim rešitvam«. Ocenjujejo pa tisto, kar mi vsi skupaj; da je čas, da do 1. julija sprejmemo ta zakon in sprejmemo vladni ali pa od Združene levice Zakon o skupnosti študentov in tako se bo tudi izpolnilo tisto, kar ste zapisali, »saj se bodo na ta način predlagane rešitve lahko uresničevalo«. Skratka, vse teži k temu, da s 1. 7. dobimo neko resno rešitev na tem področju.

Kar se pa tiče mnenja Študentske organizacije, pa moram reči, da kljub temu da se študentski funkcionarji menjajo na svojih pozicijah, so njihova mnenja nekako – vsaj zadnjih 15 let, kolikor že sam spremljam to problematiko – enaka: takojšen učinkovit pritisk na tiste, ki želijo kakorkoli dregniti v tako imenovani ŠOS, pa če gre na Študentsko organizacijo Slovenije na splošno ali na njihove entitete v Ljubljani, Mariboru ali pa na Primorskem. Pri tem ne izrabljajo besed: drastičen poseg, poseg v našo avtonomijo in tako naprej in tako naprej. Tukaj so zapisali, »brez dialoga z nami kot ključnim deležnikom«. Mi smo opozicija, nismo Vlada in brez skrbi, tudi ta vlada vsaj v teh dveh letih pri tričetr zakonih povozi deležnike, pa tudi včasih Poslanska skupina SDS da glas za zakon, ker verjamemo, da če bi se samo pogovarjali z deležniki, bi se samo pogovarjali, ampak nič storili. In potem zaključijo, »da so razočarani in da bodo izvedli vse vrste pritiskov«.

Spoštovani poslanci, spoštovane poslanke, spoštovani predstavniki Vlade, upam, da bomo zmogli toliko modrosti, da se vladni ministri in državnozborski poslanci ne bomo ustrašili študentskih ministrov in študentskih poslancev. Mi smo tukaj klicani na odgovornost vsaj vsake štiri leta, v zadnjem času še velikokrat prej in krivi smo za vse. Študentski funkcionarji pa niso nikoli klicani na odgovornost, ker niti za nič ne odgovarjajo. To je

treba spremeniti in ta zakon je dober osnutek, da smo na pravi poti. Hvala.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Gospa Marija Antonija Kovačič bo predstavila stališče Poslanske skupine DeSUS, izvolite

MARIJA ANTONIJA KOVAČIČ (PS DeSUS): Hvala za besedo, gospod podpredsednik. Spoštovani predstavniki Vlade, spoštovani poslanci in poslanke, še enkrat lep dober dan!

Naj si izposodim stavek predlagatelja, ko pravi, citiram: »Namen zbranega študentskega denarja je v tem, da se slej kot prej vrne študentom, ne pa, da se izgubi v različnih malverzacijah ene same organizacije in njenih pravnoorganizacijskih oblik.« Ja, v tem se v Poslanski skupini DeSUS popolnoma strinjamo z vami, spoštovani kolegi iz Slovenske demokratske stranke. Če študentje preko svojega dela prispevajo za določen namen, je prav, da se jim to tudi povrne, tako da je denar dejansko namenjen njim. Skoraj 40 milijonov evrov, kolikor se nateče denarja iz koncesijske dajatve, iz študentskega dela, je namenjeno za štipendije in delovanje študentske organizacije, kjer se sredstva namenjajo različnim projektom. Gre za subvencioniranje športne, izobraževalne, jezikovne in druge tečaje, strokovne ekskurzije, izlete, zabave, predavanja, seminarje, delavnice, inštrukcije in tako dalje. Študentom se nudijo tudi denarne pomoči, brezplačna pravna, psihološka in karierna svetovanja ter kritje kotizacij za športne, umetniška in znanstvena tekmovanja. Poleg navedenega se financirajo še projekti in delovanje več kot 300 študentskih društev.

Temelj ureditve financiranja in porabe pridobljenih finančnih sredstev je določen v Zakonu o skupnosti študentov. Z Zakonom za uravnoteženje javnih financ, torej v mandatu, ki ga je vodil predlagatelj tega zakona, pa je bilo v letu 2012 določeno, kako naj se delijo oziroma kam naj se namenjena sredstva od pobranih koncesij. Ključ delitve je bil dogovorjen med Ministrstvom za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti ter predstavniki študentov. Od tega prvotnega ZUJF pa do danes se je spremenilo zgolj to, da je koncesnina zmanjšana s 23 odstotkov na 16 odstotkov, sredstva pa so se procentualno zmanjšala na postavki za štipendije. Glede tega komu in kako oziroma po kakšnem ključu se delijo natečena sredstva iz naslova študentskega dela, v naši poslanski skupini menimo, da ni bistvenega pomena, pomembno pa je, da so ta vložena sredstva porabljena namensko, torej da so v pomoč študentom, da so sredstva gospodarno porabljena ter da je vidna transparentnost porabe.

Ja, veliko je bilo medijskega obveščanja in tudi drugih oblik informacij o tem, kako se znotraj Študentske organizacije

dogajajo čudni in nečedni posli, da se denar netransparentno porablja, da se porablja za projekte, ki so finančno prenapihnjani, zadaj za njimi pa se dogajajo malverzacije, koruptivna praksa in tako dalje. O tem smo ne nazadnje slišali na Odboru za izobraževanje, znanost in šport, ko smo obravnavali predlog novele Zakona o skupnosti študentov, kjer je bila ključna poanta sprememb vezana na delovanje krovne študentske organizacije. Sklenjeno na odboru v letošnjem oktobru, da se pripravi nov Zakon o skupnosti študentov, ki naj upošteva vsebino opravljene razprave in javne predstavitve mnenj in naj se soočijo ter uskladijo vsi predmetni deležniki, je po našem vedenju, in kot nam je bilo predstavljeno, že realizirano. V nekaj dneh, predvidoma v ponedeljek, bomo namreč ugledali nov Zakon o skupnosti študentov, slednji pa je pomemben zato, da se dosedanje slabe prakse razpolaganja s študentskim denarjem ne bodo več dogajale.

Še enkrat naj povem, ključ delitve ni toliko važen kot to, da se 84 tisoč študentom namenjeni denar resnično vrne nazaj njim in samo v njihovo dobro in korist. Če pa že govorimo danes o ključu delitve, je pa za nas kot demokratično stranko bistvenega pomena tudi vprašanje o usklajenosti tega konkretnega predloga med samimi deležniki.

Kako bomo glasovali o sklepu glede primernosti nadaljnega zakonodajnega postopka, pa bomo dorekli ob praven času. Hvala.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Končali smo s predstavitvijo stališč poslanskih skupin. Sledi splošna razprava poslank in poslancev o predlogu zakona.

Besedo ima predlagatelj gospod Žan Mahnič. Izvolite.

ŽAN MAHNIČ (PS SDS): Hvala za besedo podpredsednik. Kolegice in kolegi, še enkrat lep pozdrav!

Veseli me, da se strinjamo vsaj v tem, da trenutni ni dovolj transparentno videno, kako poteka poraba tega denarja, pa vendarle, treba je dve stari ločiti. Eno je Zakon o skupnosti študentov, o katerem se Vlada pogaja s študentskimi funkcionarji oziroma predstavniki študentskih organizacij, in drugo je ta Zakon o uravnoteženju javnih financ, ki je pač to koncesnino razdelil na tak način, kot jo je. Tukaj gre za dve ločeni zadevi in Zakon o skupnosti študentov nima nič v povezavi s tem, kar določa Zakon o uravnoteženju javnih financ. Ker v Zakonu o skupnosti študentov ni govora o teh finančnih sredstvih – in to je bistveno – in tudi zaradi tega mi menimo, ker mnenje Vlade – moram reči osebno, da me je razveselilo, ker je Vlada v svojem mnenju od takrat napisala, da pozdravlja ta predlog, da mu ne nasprotuje, vendar pa, da meni, da je hkrati treba sprejeti še kakšno drugo zakonodajo. Mi temu ne

nasprotujemo. Sedaj, če bo res zadeva šla v tej smeri, kot je tudi gospa napovedala in kot sem bil tudi sam seznanjen, da je že prišlo do nekega dogovora med študentskimi funkcionarji in Vlado Republike Slovenije, da naj bi pristali, če sem bil prav seznanjen, na javno naročanje, da se bo šlo po teh postopkih.

Druga zadeva, o kateri sem bil seznanjen tudi glede Zakona o integriteti in preprečevanju korupcije in da bo tudi pristojnost Računskega sodišča drugačna, kot je sedaj. Mi to vse pozdravljamo. Sedaj ne vem, če sem še kaj pozabil, me bo gospa dopolnila. Prav je, da je tako, ker sklep odbora se bo očitno oziroma se je uresničil, da naj Vlada pripravi do konca letošnjega leta predloge. Veseli me, da je temu tako, ampak še enkrat; to, kar mi predlagamo, nima zveze, nobene zveze s tem zakonom, je pa res, da bo pa ta zakon, ki ga boste sprejeli na Vladi in potem dali v parlament, sedaj če bo šel v javno obravnavo, pa neka podlaga tudi za razdeljevanje tega denarja, ki ga sedaj mi predlagamo, da je drugačno razdeljen, kot je bil sedaj. To se pravi, teh dobrih 30 odstotkov, kolikor bo po novem dobila Študentska organizacija iz te celotne vreče, bo že moralo iti po tem novem zakonu oziroma po spremenjenem Zakonu o skupnosti študentov.

Mislím, ne da bi se nekaj narobe razumelo ali pa narobe slišalo, ampak da se te zadeve pelje vzporedno. Moram tudi odgovoriti, rečeno nam je bilo, tudi v nekaterih stališčih, »niste se pogajali z deležniki, ni dosežen dogovor.« Glejte, to je običajno naloga Vlade, ni naloga opozicijske stranke, da pripravi zakon in se usede z vsemi deležniki, ki jih ... / oglašanje iz dvorane/ – Kako? Ja. – ... ki jih ta zakon pač zadeva. Ampak mi smo ta zakon pripravili, predstavili smo ga, bil je poslan vsem, koalicijskim in ostalim strankam v parlamentu, in se potem odloči, kakor se odloči.

Moram reči, da me je pa zaskrbel reakcija Študentske organizacije Univerze v Ljubljani, kjer smo bili direktno soočeni z grožnjo. Se pravi, ko mački stopiš na rep, zacvili, in zelo cvilijo zaradi teh 9 in 10 milijonov. Še enkrat pravim, ko je gospa Marija Antonija Kovačič rekla, da se bodo dogovorili ob pravem času. Imejte v mislih, da bi imeli nek zakon, ki bi takole / tlesk s prsti/ dal 9 milijonov evrov, brez kakršnegakoli razpisa, brez da bi bili potem podvrženi kakršnemukoli nadzoru. Ne gre, kajne?! To imejte v mislih tudi takrat, ko se boste odločali, kako boste o tem zakonu glasovali. Gre za večjo transparentnost. Urad za mladino je krovna organizacija za mladinsko področje in oni razdeljujejo sredstva na podlagi razpisov. Potem moraš poročati, kako si ta sredstva porabil. Vsako leto približno stotim mladinskim organizacijam razdelijo denar. A veste, komu tudi? Tudi ŠKIS. Tudi ŠKIS, ki je entiteta znotraj Študentske organizacije Slovenije, se pravi, lokalni študentski klubi že sedaj dobivajo denar od Študentske organizacije. Mi po tem zakonu predlagamo, da damo študentskim klubom ne

samo preko Študentske organizacije, to, kar jim puščamo, ampak tudi direktno lokalnim študentskim klubom, poleg tega pa se lahko prijavijo še na razpise Urada za mladino. Se pravi, študentski klubi, lahko rečemo, bodo v boljšem položaju, ker ne bodo tako odvisni od Študentske organizacije Slovenije, ki jim deli ta denar, ampak bodo še vedno deloma odvisni od nje, deloma bodo dobili po novem denar direktno in pa še letno bo približno 4 milijone evrov več sredstev na Uradu za mladino, od katerega bo imel tudi ŠKIS nekaj. Skratka, še vedno se bo lahko prišlo do denarja, še vedno bodo imeli možnost, ampak po bistveno strožjih kriterijih, pod bistveno bolj transparentnimi pogoji. In če se že pogovarjamo, kot sem že prej dejal, velikokrat o korupciji v Državnem zboru, glejte, mi ne vemo, kam ta denar gre.

Poglejte si, kdaj je zadnje poročilo na spletni strani Študentske organizacije Slovenije, kdaj je bilo zadnje finančno poročilo dano – mislim, da tam za leto 2014. Ko so naročili študijo, neko študijo so naročili o tem, kaj dijaki oziroma kaj mladi mislijo, kaj menijo o takšnih in drugačnih zadevah, za to študijo so plačali 85 tisoč evrov! Ko se jih vpraša, kakšni so pa izsledki te študije, ali nam lahko predstavite rezultate – veste, kaj rečejo? To je pa poslovna skrivnost. To je pa poslovna skrivnost. Veste, mi moramo tej študentski mafiji pristriči peruti, drugače ne morem reči, ker pogledajte si, kaj se dogaja. Tu ne govorimo o nekaj tisoč evrih, tu ne govorimo – glejte, kolegico poslanko Bojano Muršič bodo zaradi 600 evrov zdaj preganjali, ne rečem, prav je tako, da jo, če je res zlorabila položaj, ampak tu, kjer gre pa za 9, 10 milijonov evrov, pa gledamo stran. Zaradi jopic za 600 evrov bo šla pred sodišče, tu pa, ko se denar kar deli, ko malo izgine tam, malo izgine tam, tu pa gledamo stran. In ko pride zakon, pa vprašate, ali pa ste se z njimi kaj pogajali. Kako se boš sploh z njimi pogajal, glede na odziv, kakršnega so dali?! Ko so študente pozvali, bodite pripravljene na vse vrste pritiskov, niso napisali, uporabili bomo pravne možnosti. Vse pritiske! Glejte, to so očitno granitne kocke v parlament ali pa še kaj drugega. Ampak da zdaj za razliko od takrat, ko so bili tisti protesti, ko je šlo za zakon o malem delu, ne bodo zbrali ljudi pred parlamentom. Kdo bo pa šel protestirati, zato da se peščic študentskih funkcionarjev masti in bogati na račun vseh tistih mladih, ki delajo preko študentskega dela? Razen če se bo delalo tako, kot se dela, da se spodbudi koga, da pride na protest. Skratka, pogledajte, strinjam se, mogoče se da še drugače razporediti te številke.

Luka Mesec je rekel, da ne zagovarjajo teze, da imajo mladi oziroma da imajo študenti preveč denarja. Tudi mi tega ne zagovarjamo, saj nismo predlagali, da se to kam drugam da, saj to bo mladim ostalo. Ampak zagovarjamo pa dejstvo, da je pa treba ta denar, ki ga imajo – in tudi jaz bi se strinjal, da ga imajo še več –, bolj transparentno razdeliti in tudi bolj učinkovito. Če

od teh 9 milijonov, recimo, govorim na pamet, recimo 9, 10 milijonov damo dodaten milijon 700 za štipendije, mislim, da je to pozitivno in da dejansko potem tisti mladi imajo nekaj od tega, da ne govorimo tudi o tem, da gre absolutno tudi za solidarnost, s tem ko se denar, ki ga prislužijo mladi in ga preko teh koncesnin oziroma lahko rečemo tudi teh prispevkov vplačajo, da se potem porabi za mlade. S tem se tudi krepri na nek način medgeneracijsko solidarnost.

Toliko zaenkrat. Več pa kasneje.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Besedo ima gospod Jožef Horvat, pripravi naj se gospod Saša Tabaković.

JOŽEF HORVAT (PS NSI): Hvala lepa, gospod podpredsednik. Spoštovani predstavniki Vlade, drage kolegice in kolegi!

Ne bom ponavljal, kar je spoštovani kolega Tomaž Lisec opisal primere nepravilnosti, nepreglednosti, ki se dogajajo znotraj, so se dogajale znotraj Študentske organizacije. Ne bom ponavljal številke bruto plač, ampak kljub vsemu. 7 tisoč bruto plača, ob tem, da pa kar veliko število študentov se težko prebija iz meseca v mesec. Tukaj je gotovo naša naloga, ne samo to, da postavimo diagnozo, je naša naloga ta, da sprejmemo pravičnejše zakonodajne rešitve.

Kot sem povedal, mi bomo ta predlog sprememb kolegic in kolegov SDS podprli. Izračunal sem, za kakšne zneske pravzaprav gre, ker če govorimo o deležih, o procentih, potem nimamo prvih predstav, sploh ne, sploh pa ne, ko gre za finančna sredstva. Če zaokrožimo, da je koncesijska dajatev, torej ta pogača, da je velika 9 milijonov evrov, potem bo sedaj po novem, se pravi od 1. julija 2017 naprej, proračunski sklad ministrstva, ki je izključno namenjen štipendijam, dobil približno 5 milijonov. Toliko pač zneso sedaj po novem predlogu 56,3 odstotka, do danes smo imeli ta delež 52,6 odstotka. Torej, ta delež dvigujemo in prav je. Že itak vsi deleži, vsa ta razdelitev, te koncesijske dajatve, te finančne pogače itak gre za naše mlade, za študente in dijake.

Potem če pogledam Urad Republike Slovenije za mladino. Ta do danes ni dobil nič iz koncesijske dajatve. Sedaj je predlog 10 odstotkov, torej, približno 900 tisoč evrov. Podpiram.

ŠOS, Študentska organizacija Slovenije je do danes dobivala skoraj četrtno ali bolj točno 23,7 odstotka od te finančne pogače, sedaj po novem je predlog 8 odstotkov. To je približno 720 tisoč evrov. Mi smo se posvetovali tudi z našim podmladkom, z Mlado Slovenijo, ki podpira predlagane rešitve. Morda bi v kakšnem deležu, so rekli, šli še nekoliko bolj na ostro, kot se reče. Kaj so imeli v mislih, bodo sami povedali.

Potem naprej, študentske organizacije lokalnih skupnosti do danes niso dobivale nič.

Mislim, da to ni pošteno. Da je treba nekako zadevo tudi, če smem reči, decentralizirati in decentralno razmišljati. Sedaj bodo dobile 2 odstotka, to je približno 180 tisoč evrov. Podpiram.

Ohranja se delež za prispevke za zavarovanje za primer brezposelnosti na nivoju 16 odstotkov, to je približno 1,44 milijonov evrov. Seveda je pa mogoče v neki debati v drugi obravnavi morda ta razmerja, te deleže še optimirati, če seveda ima kdo neke tehtne argumente, s katerimi bi podkrepil spremembo teh deležev. Mislim pa, da je v tem trenutku zadeva postavljena optimalno.

Kot rečeno, Poslanska skupina Nove Slovenije - krščanskih demokratov ocenjujemo, da je ta rešitev pravičnejša kot dosedanja in zaradi tega jo bomo spustili v drugo obravnavo. Hvala lepa.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Besedo ima gospod Saša Tabaković, pripravi naj se gospa Jelka Godec.

SAŠA TABAKOVIĆ (PS SMC): Spoštovani podpredsednik, predstavniki Vlade, kolegice, kolegi, hvala za besedo!

Danes, kot rečeno, obravnavamo predlog zakona, ki bi zakonsko prerazporedil sredstva iz koncesijskih dajatev z namenom, da bi največja krovna študentska organizacija delovala bolj transparentno in da bi na ta način tudi uporabniki, kot so študentje in ostala mladina, lahko imeli od samih dajatev največ.

Uvodoma moram povedati, da se popolnoma strinjam s kolegom Mahničem, da je delovanje znotraj študentskih organizacij bilo večkrat prepoznano za sporno – konec koncev smo bili o tem priča lahko tudi preko različnih medijskih objav –, in da je v tem smislu tudi treba nujno spremeniti zakonodajo, ki bo bolj eksplicitno opredeljevala delovanje študentskih organizacij in njihovih podsistemov oziroma različnih organizacijskih oblik. Je pa za razumevanje celotne slike tudi v luči različnih stališč poslanskih skupin vseeno treba natančno pogledati pristojnosti resorjev in zakonodaje, ki vprašanje financiranja študentskega organiziranja pokrivajo.

To govorim o sliki denarnega toka, kako pravzaprav ta iz študentskih servisov prehaja v Študentsko organizacijo in kaj se potem pravzaprav s temi sredstvi dogaja znotraj samih študentskih organizacij. Govorim predvsem zato, ker je glede na stališča lahko slika malo motna in je treba razjasniti, da to temo v resnici pokrivajo tri pristojna ministrstva. Torej tri ravnine. Prvo je Ministrstvo za finance. Torej prva ravnina, za katero bi seveda težko rekel, da je za to tematiko vsebinsko pristojna, pač Ministrstvo za finance je pristojno toliko, ker se danes pogovarjamo o ZUJF, ki to področje ureja. Treba se je pa spomniti, da je ZUJF posegel v drug zakon, ki je to področje

vsebinsko urejal, in to je seveda zakon, ki ga pokriva Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve, in to je seveda ta druga ravnina. Namreč, Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve preko Zakona o zaposlovanju in zavarovanju za primer brezposelnosti s pogodbo o koncesiji pooblasti študentski servis, da opravlja strokovne naloge posredovanja dela dijakom in študentom. Ti študentski servisi na podlagi omenjenega zakona obračunavajo 12-odstotno koncesijsko dajatev od prejemkov, izplačanih dijakom in študentom od njihovega dela. To pomeni, da se pogovarjamo sedaj o teh 12 odstotkih, kako se potem naprej razdelijo in seveda kolikšen delež potem pride do študentskih organizacij.

Po zakonu pomeni torej, da študentski servis iz tega naslova, ki ga je prejel, mora odvesti 20 odstotkov v javni sklad, ki je namenjen štipendijam, 40 odstotkov teh sredstev ostane študentskemu servisu za njegovo delovanje in 40 odstotkov so ta sredstva potem naprej posredovana študentskim organizacijam. Tako v tem delu, ko se pogovarjamo, se pogovarjamo o zakonodaji, za katero je pristojno Ministrstvo za delo, kar pomeni, da so ta sredstva, kako so razporejena, definirana znotraj zakonodaje in tudi dogovora med Ministrstvom za delo in predstavniki študentskih organizacij. To je tisti del, o katerem se danes pogovarjamo in ki ga problematizira tudi predlagatelj na način, da si želi ta sredstva drugače prerezporediti, kot to velja sedaj.

Potem je pa naslednje vprašanje, kaj se dogaja s finančnimi sredstvi, ko so ta že znotraj študentskih organizacij. Tu pa je pristojno Ministrstvo za izobraževanje z zakonodajo, ki se te organizacije najbolj dotika, torej z Zakonom o skupnosti študentov. Tu bi poudaril, kot je bilo danes že rečeno, da je matično delovno telo v tem sklicu državnega zbora že sprejelo sklep, s katerim je zavezalo pristojno ministrstvo k novelaciji tega zakona na način novelacije organiziranja študentskih organizacij, da bi bil dostop do informacij javnega značaja bolj pregleden. Kar pomeni, da je tudi delovanje študentskih organizacij bolj pregledno, da se za študentske organizacije uvaja nadzor Računskega sodišča, da za študentske funkcionarje veljajo protikorupcijska določila, tako kot to velja za državne funkcionarje, da se prevetri tudi sistem javnega naročanja in da se poenotijo načela predstavniških teles in študentskih volitev ravno zaradi spornih praks in sumov različnih finančnih malverzacij, ki smo jim bili s strani študentskih organizacij priče. Tako v tem delu, ki se tiče transparentnega delovanja, je ministrstvo za šolstvo že pripravilo novelo, kar se je preko Sveta Vlade Republike Slovenije za študentska vprašanja tudi uskladilo, in v ponedeljek, kot rečeno, bo ta novela poslana v javno razpravo. Toliko, kar se tiče realizacije sklepa Odbora za izobraževanje in nameri Ministrstva za izobraževanje. Kar seveda pomeni, da bo s to

novelo »bojazen za nadaljevanje spornih praks« odveč, ker bo za to primerno poskrbljeno znotraj novelacije zakona. In tu se popolnoma strinjam s kolegom Mahničem.

Kar se tiče razporejanja sredstev, če se vrnemo nazaj, kaj se dogaja s sredstvi iz koncesijskih dajatev in na kakšen način so posredovana naprej študentskim organizacijam. Tu moram poudariti, da razporejanje sredstev samo po sebi ne more neposredno naslavljeni transparentnega delovanja, ker dokler ne bomo imeli nekega primerne nadzora, se težko pogovarjamo o transparentnosti. To govorim tudi zato, ker predlagatelj v tem delu, ko želi spreminjati razporeditev sredstev, torej procenite, torej, kako denar pride do organizacij, upravičuje tudi v delu, da bi bil ta bolje porabljen, če bi bil s ŠOS prerazporejen na druge postavke v duhu, da bi bilo to tudi bolj pravično. Kot rečeno, sam mislim, da težko govorimo o pravičnosti, dokler ne moremo govoriti o nekem transparentnem delovanju. Vprašanje torej, ki pa ostaja, je, ali je sistem tega prerazporejanja sredstev, kot ga obravnava predlagatelj, ob predpostavki, da deluje transparentno, ali je tak sistem, kot ga poznamo danes, dober. Na to pa odgovora v resnici danes nima nihče, ne predlagatelj niti ostale poslanske skupine. To govorim tudi s stališča, če beremo predlog zakona, da ta na prvi pogled tudi zame osebno, bi lahko rekel, stoji, vendar pa ni bil širše oblikovan, če lahko temu tako rečem, z neko študentsko javnostjo. Iz česar izhaja, da v predlogu zakona niso zapisane jasne in argumentirane posledice za rešitve, ki so predlagane. Da ne bo pomote, jaz s samim razporejanjem sredstev nimam težav, so pa v predlogu, kot so navedene, kjer se pravzaprav kaže, da bi bilo študentski organizaciji odvzeto približno 70 odstotkov celotnega financiranja, si potem predstavljam, kaj pravzaprav to lahko pomeni za podsisteme, ki so od tega financiranja odvisni.

Seveda se strinjam, da je prišlo do sumljivih praks in slabih stvari, ampak če se zdaj pogovarjamo, da se sredstva znotraj študentskih organizacij slabo porabljajo, in če je argument to, da jih je treba prerazporediti, se potem sprašujem, zakaj pa nismo potem vseh sredstev ukinili Študentski organizaciji in enostavno, recimo, da bi se ta sredstva pridobivala na način javnih razpisov, ker bi bilo to v končni konsekvenci najbolj primerno. To govorim tudi s stališča, ker Študentska organizacija in njeni podsistemi, različne organizacijske oblike na različne načine potem naprej pomagajo študentom, tako preko različnih strokovnih ekskurzij, predavanj, seminarjev, delavnic, inštrukcij, študentom tudi nudi denarno pomoč, brezplačno pravno, psihološko, karierno svetovanje, kotizacijo za šport, umetniška, znanstvena tekmovanja. To pomeni, da so različni programi, tako s področja kulture, izobraževanja, mednarodnega sodelovanja, seveda od teh sredstev odvisni. Tukaj se pa moramo zavedati, da je v letu 2015 Ministrstvo

za delo, družino in socialne zadeve s Študentsko organizacijo podpisalo dogovor, da se koncesijska dajatev na študentsko delo ne bo spreminjala, tudi iz razloga, da je razporeditev sredstev, torej koliko sredstev za štipendije in koliko za samo delovanje organizacij, da ta sistem, kot deluje, da je zaenkrat dober. Seveda, pa če menimo, da ni tako, bi pa bilo vseeno dobro imeti neke bolj konkretne argumente in stališča, na podlagi česa bi bilo potem to treba spreminjati. Torej, na podlagi česa spreminjati procenke, kako ta sredstva iz študentskih servisov prehajajo v same študentske organizacije. In tukaj se bo v končni konsekvenci treba nasloniti tudi na študentsko javnost. Glede na odziv, se bojim, da ta zaenkrat tem razporeditvam ni naklonjena, tako tudi sam zaenkrat pač takšnega predloga, kot je, ne morem podpreti.

Se pa strinja s predlagateljem, da je vprašanje transparentnega delovanja študentskih organizacij akutno in to se bo, kot rečeno, tudi urejalo z Zakonom o skupnosti študentov, ki bo v ponedeljek v javni razpravi in predvidoma tudi v začetku leta sprejet v Državnem zboru. Hvala lepa.

PODPRESEDNIK MATJAŽ NEMEC: Gospod Žan Mahnič, predstavnik predlagatelja, imate besedo. Izvolite.

ŽAN MAHNIČ (PS SDS): Hvala, podpredsednik.

Kolega Tabakovič je rekel, če bi bilo to bolj pravično. Mislim, da bi bilo, če bi na ta način razdelili zaradi tega, ker zdaj dobijo od teh 9 milijonov evrov direktno samo ŠOS in ŠOS entitete. Po novem pa bi ti še ravno toliko denarja dobili oziroma dobili bi še vedno denar, za slabih 70 odstotkov manj, hkrati pa bi zajeli še številne druge organizacije, študentske, dijaške, mladinske, ki danes delujejo in sredstev ne dobijo. Ravno tako pa so pri njih člani tisti, ki tudi delajo in se poslužujejo študentskega servisa oziroma študentskih napotnic, študentskega dela. Zato mi menimo, da bi bilo bolj pravično. Ker zdaj si teh 9 milijonov evrov razdeli Študentska organizacija Slovenije znotraj svojih entitet, zdaj bi še vedno to bilo tako, le da si ne bi več razdelili toliko denarja, ampak bi dali denar še drugim, ki pa ga zdaj ne dobijo. Jaz sem tudi že slišal nek predlog, da naredimo tako, da ustanovimo neko organizacijo, tako kot je FIHO, pa polovico dajmo njim, polovico dajmo pa Študentski organizaciji Slovenija. Jaz se s tem ne bi ravno strinjal, ker vemo, kako je potem z razdeljevanjem sredstev v takšnih primerih.

Kar se tiče tega, da se ta zakon ne tiče tako ministrstva za finance, ministrstva za šolstvo, ministrstva za delo in socialo. Seveda ne – hkrati se in hkrati se tudi ne. Ker je vprašanje, kdo je nosilec v tem primeru tega zakona, ker so težko tri ministrstva nosilec. Zdaj, ali bodo to finance ali bo ministrstvo za delo ali bo ministrstvo za izobraževanje. Ampak, kar je bistveno je, da v zakonu piše, v Zakonu o

skupnosti študentov, da se v znatnem delu, se pravi, da so finančna sredstva iz naslova koncesnin. Samo to piše. Ne, kako potem Študentska organizacija znotraj sebe te milijone razdeljuje, predvsem pa ne, kakšen je nadzor. Ker nadzor si ŠOS sam zagotavlja s svojimi akti, s svojo ustavo. Oni imajo svoja lastna pravila. To se pravi, oni dobijo denar in si sami določajo, kako ga bodo porabili in kakšen nadzor bodo imeli nad tem, kako ga porabljajo. Za ostale pa – nas ne briga. Ne smemo ne poslanci vprašati, ko vprašamo poslanci, je to tajnost, pa ne samo to, ko poslanci vprašamo, ko študentje sami vprašajo, kako ste pa vi ta naš denar, teh 90 milijonov evrov, ki smo jih mi zbrali, porabili – ja, to je pa poslovna tajnost.

Dober uvod je dal kolega Tabakovič, ko je rekel, kako se ta denar potem naprej porablja. Poglejte, jaz sem tukaj nekaj primerov zbral. Vprašljive investicije – Študentski kampus, danes smo o tem govorili. Poglejte to, Študentska organizacija je zemljišče in objekte odkupila od bivšega študentskega funkcionarja za 1,2 milijona evrov. In kje so ta kampus postavili? Ja tam čez, ko bo šla zdaj železniška proga, da bodo zdaj neke odškodnine, da bo treba zadevo zopet prodajati. In kljub temu da bodo objekti v kratkem zaradi tega porušeni, bodo v kampus investirali okoli milijon 800. Se pravi 3 milijone evrov takole; najprej milijon 200 za nakup od bivšega študentskega funkcionarja, potem milijon 800, da bodo zadevo obnovili ... Kaj bo pa potem, ko bo šla tam čez železnica? Ampak nihče za to ne odgovarja. Seveda, če dobijo 10 milijonov evrov! Lahko je, recimo reči, zdaj bomo pa v enem letu 2 milijona za ta kampus namenili, da bo nekdo dobro zaslužil.

Fiktivne pogodbe, prej sem že govoril, v ŠOS so v zgolj enem letu 85 tisoč evrov namenili raziskavam, ki jih v javnosti niso predstavili, vodja raziskave je bil takrat Klemen Balanč, to je danes predsednik Študentske organizacije Slovenije, raziskavo je izvajal Inštitut IPM in kolega gospod Klemen Balanč, ko ga danes kdo vpraša, kako je s tem: to je poslovna skrivnost Študentske organizacije Slovenije.

O kampusu sem že govoril. Teambuildingi. To je zanimivo! Poslancem, nam, pogosto očitajo, ko gremo v tujino, da se gremo poslanski turizem. 5 izbrancev študentskih je šlo na strokovno ekskurzijo v Kanado, za to so porabili 25 tisoč evrov. 25 tisoč evrov za strokovno ekskurzijo. Ko bi jih pa vprašal, kaj ste pa tam počeli – to je pa poslovna skrivnost. Tega pa ne bomo povedali, ker to je pa poslovna skrivnost.

Nekdanji predsednik ŠOU Marko Hozjan je pred časom poskušal v dokumente ŠOU zapisati, da je organizacija oseba javnega prava – to je to, o čemer smo se tudi poslanci pogovarjali in škoda, da že takrat ni šlo skozi. Načrt ni uspel, Hozjan pa se je, ko ga je spet študentski funkcionar, to kar smo takrat poslušali, Željko Milovanovič želel podkupiti,

umaknil študentski politiki. Takrat sodišče je prišlo do epiloga, da je ta podkupnina bila, ampak potem je sodba zaradi, tako kot po navadi, procesnih zadev, padla. Ampak vidimo, kakšen je »modus operandi« delovanja. Tukaj se pa nanašam na gospod Marijo Bačič, ko je rekla, moramo gledati, kaj študentske organizacije počnejo, ker se tukaj kalijo tisti, ki bodo v prihodnosti vodili našo državo. Odlično se kalijo, odlično delajo! Koruptivnih praks se že tukaj učijo, kaj bodo šele potem delali, ko bodo prišli do budžeta, ki je nekaj milijard, ne 9 oziroma 10 milijonov evrov.

Zanimivo, pod Študentsko organizacijo Slovenije – Študentska organizacija Univerze v Ljubljani, Študentska organizacija Univerze na Primorskem in Študentska organizacija Univerze v Mariboru, direktorji teh organizacij, ljubljanski 5 tisoč 250 evrov plače, primorski 3 tisoč 400 evrov plače, mariborski 6 tisoč 700 evrov plače. A za to delajo dijaki in študentje?

In, ko greva gledat proračun, zdaj ga bom šel, prej sem ga pozabil, bom šel sprintat, večino proračuna Študentske organizacije Slovenije so administrativni stroški. Tukaj imamo, recimo, za generalnega sekretarja letno 64 tisoč evrov, za ostale stroške 53 tisoč, za raznorazne strokovne službe več kot 100 tisoč evrov letno. Pogodba, ki sem jo uspel dobiti, med Študentsko organizacijo Slovenije in M komunikacijami, ki jo zastopa Nina Finžgar, ona in trenutni direktor ŠOS sta stara prijatelja še s fakultete. Poglejte, za komuniciranje tisoč 900 evrov neto mesečno. Mesečno izvajanje aktivnosti strateškega komuniciranja, krizno komuniciranje, ŠOS rabi krizno komuniciranje, verjetno zaradi današnjega dneva, ker obravnavamo tak zakon, in odnosov z mediji, tisoč 500 evrov neto. Mesečno sourednikovanje na področju digitalnih vsebin 400 evrov neto. Tisoč 900 evrov neto svetovalna pogodba. Niti ne, plača mesečna, svetovalna pogodba. Pred tem je bila, mislim da, nekje v znesku tisoč 700 evrov ravno takšna svetovalna pogodba. Med 30 in 50 tisoč evrov svetovalnih pogodb samo na področju komuniciranja z javnostjo. Toliko še politične stranke ne damo. Ni. Oni dajo, mislim, da v letu 2014 so dali 50 tisoč evrov, to je deset tisoč evrov več, kot da premier Izraelcem, pa gre za študentsko organizacijo, ne za predsednika Vlade Republike Slovenije. In za raznorazne, pogledajte, finančna služba, tajništvo in odnosi z javnostmi – zopet več kot 100 tisoč evrov. Veste, kaj je odgovor? Kaj pa bomo, če nam vzamejo več kot 60 odstotkov? Ja, tukaj boste rezali! Tukaj boste rezali, na takšnih zadevah. Če se je v državnem proračunu rezalo na vseh ravneh, takrat ko je bilo treba, ko smo dve milijardi in pol več porabili, kot smo ustvarili, bodo pa tudi oni morali. Če je obrambni sistem lahko preživel s 50 odstotkov manjšimi stroški, bodo tudi oni, ne pa sedaj reči, da sedaj pa mi ne bomo mogli preživeti, če nam boste ta zakon vzeli in sedaj bomo pa nad vami izvajali vse vrste pritiskov. Veste, kaj bi bil najbolj jasan message tej

študentski eliti? Da bi koalicija in opozicija skupaj v prvem branju ta zakon podprli, potem pa se lahko usedemo, tudi z njimi in pogledamo, če se da kakšen procent kje prestaviti in če koalicija, opozicija potem skupaj sprejmeta tudi zakon, ki ga bo predlagala Vlada, ki pa po še dodatno učinkovit nadzor nad tem denarjem, ki jim bo pripadal po tem našem zakonu uvedel. To bi bil jasan message, da že na najnižjih ravneh, da že v primeru teh 9 milijonov evrov ne dopuščamo korupcije.

Kakšen pa je učinek na državni proračun s tem zakonom? Pozitiven! Ker državni proračun dobiva dodatnih 5 milijonov evrov, malo manj kot 6. Ministrstvo za delo in družino več kot 1,5 milijonov evrov v sklad za štipendije, ministrstvo za šolstvo oziroma Urad za mladino pa dobre 4 milijone evrov. Izgubi pa Študentska organizacija Slovenije, ki pa ni noben organ v sestavi. Skratka, ta zakon prinaša 5 milijonov evrov plusa v državni proračun. Če to ni razlog, da bi ga podprli in da se tudi potem lahko skupaj usedemo, ker kot smo slišali s tiste strani, s te strani, da v prvem branju bomo podprli, potem pa lahko vidimo, če se da še kaj optimizirati te številke. Poglejte, s tem se takoj strinjam, ampak dajmo ga spustiti skozi prvo branje in potem bomo ... Ravno zaradi tega smo tudi dali, da zakon začne veljati s 1. julijem 2017, ne s 1. januarjem. Ravno takrat, junij, julij, avgust, september je največ študentskega dela. Do takrat pa bomo imeli tudi že ta zakon pod streho, Zakon o skupnosti študentov. Toliko zaenkrat.

PODPREDSIEDNIK MATJAŽ NEMEC: Besedo ima gospa Jelka Godec, pripravita naj se mag. Andrej Šircelj in gospa Nada Brinovšek. Izvolite.

JELKA GODEC (PS SDS): Najlepša hvala.

Najprej sem vesela, da tudi se sliši glas mladih v Državnem zboru in končno, da ne bodo rekli, da se ukvarjamo samo s stvarmi, ki se ne tičejo mladih, predvsem pa to, da se ta predlog zakona dotika tega, da gre več denarja za štipendije. Vsaj v tem delu vidim največji pozitivni učinek tega zakona.

Kolega Mahnič je zelo lepo opisal, kam gre oziroma kam ne gre teh 9 milijonov, ki se stečejo v ŠOS. Nerazumljivo mi je v bistvu, da tudi s strani koalicije nekako v tem prvem branju ni zaslediti podpore, čeprav vemo, da lahko v drugem branju zadeve spremenimo oziroma dodelamo. Jasno je, da ta denar, ki se steka v ŠOS, je zaradi študentskega dela. Torej, študentje ustvarijo ta prihodek v ŠOS, po drugi strani pa ŠOS sam na koncu ni podvržen nobeni kontroli, kam tam denar gre. Teh 9 milijonov, o katerih govorimo, nima nadzora ne Računskega sodišča oziroma ničesar, ker je pač organizacija zasebnega prava. Meni ta zadeva že v tej osnovi ne gre skupaj, kajti če je ta denar ustvarjen iz študentskega dela, pa se steka v neko organizacijo, ki potem pregledala te uporabo ni, je definitivno treba najprej to zadevo spremeniti.

Nekateri študenti delajo, zato da lahko preživijo iz meseca v mesec, da lahko študirajo, si zagotovijo tiste osnovne potrebe za študij. Normalno je, da želijo vedeti, kam ta denar odteka oziroma želijo videti tudi to, da bi šlo več denarja, ki so ga sami nekako zaslužili oziroma pridelali, če lahko tako rečem, za štipendije. Namreč, nenehno se opozarja, da je premalo denarja za štipendije, da je več prosilcev za štipendije, kot je možnosti v proračunu. In zakaj ne bi iz tega priliva v ŠOS šlo malo več oziroma kar nekaj denarja več v sklad za štipendije?

Hkrati pa se tudi pri tem, ko se financirajo različni klubi, tudi na lokalni sferi vidimo, da ti klubi dostikrat, kot je rekel kolega Mahnič, ne želijo pregleda, ne želijo podati poročil in gre tudi tukaj za netransparentno delovanje. Tako bi rekla, da ŠOS, ki v svojem zapisu, če gledamo to, kar je bilo povedano, da so se v preteklosti dogajale že različne preiskave kaznivih dejanj, da gre za velike plače, svetovanje, sumljiva sponzorstva, kupovanje in tako naprej, da bi v prvi fazi ŠOS moral biti nadzorovan oziroma ta poraba denarja nadzorovana s strani vsaj Računskega sodišča oziroma pregledom in da se potem ta denar razporedi tako, da bo največ vrnjeno nazaj študentom. Torej, v štipendije, Urad za mladino, klubom neposredno. Seveda ne pozabiti na to, da je tudi to razdelitev treba potem nadzorovati, da se ne bomo potem pogovarjali o tem, da pri teh razdelitvah pa prihaja do nepravilnosti.

Tako bi rekla, da za prvo branje je zakon vsekakor treba podpreti oziroma ga bom sama tudi podprla. Tudi s tega stališča, kot je bilo rečeno, da se začne uveljavljati 1. 7. 2016 – pardon 2017 –, ko pa naj bi bil sprejet tudi Zakon o skupnosti študentov, ki bo potem urejal, kakšne vrste, ali je zasebnega oziroma javnega prava, in bo potem tudi ta nadzor oziroma razdelitev denarja bolj transparentna. Hvala.

PODPRESEDNIK MATJAŽ NEMEC: Besedo ima mag. Andrej Šircelj, pripravita naj se gospa Nada Brinovšek in dr. Mitja Horvat.

Izvolite.

MAG. ANDREJ ŠIRCELJ (PS SDS): Hvala lepa, spoštovani podpredsednik. Spoštovane predstavnice Vlade, kolegi in kolegice!

Moram reči, da sem s Študentsko organizacijo imel nek poglobljen stik pred približno 10 leti. Takrat je šlo prav tako za to, kako se bo denar delil, in šlo je predvsem za to, skratka, iz česa bo sestavljena koncesijska dajatev, koliko jo bo in tako naprej. Moram reči, da so v nekih poznih nočnih urah na Ministrstvu za izobraževanje celo nekateri študentje prišli žvižgati s piščalkami, bile so kot neke demonstracije in tako naprej. Že takrat sem se pogajal skupaj s predstavniki in predstavnicami Ministrstva za delo in Ministrstva za izobraževanje z nekaterimi ljudmi, ki so tudi danes navedeni kot direktorji ŠOS in tako naprej, vsaj teh regionalnih ŠOS. Kar pomeni,

da imajo študentske organizacije, lahko rečem, »stabilno vodenje«. Iste osebe, ki zelo dobro poznajo delovanje in finančno poslovanje študentskih organizacij. Govorim seveda o ljudeh, ki vodijo in upravljajo z denarjem. Ne govorim o tem, koliko dejansko študentje od tega karkoli imajo. Kako upravljajo in kako vodijo te organizacije, vedo predvsem oni sami, zaradi tega, ker če grem jaz – in sem šel danes – na spletne strani ŠOS, tam ni finančnega poročila za leto 2015. Ni finančnega poročila za leto 2015. Ampak sem že mislil, da ta spletna stran ni renovirana. Imate pa nagradno igro za študente iz leta 2016 na tej spletni strani. In tudi žrebanje, mislim, da je bilo enkrat avgusta leta 2016. Tudi zelo natančno piše, kako je treba plačati dohodnino, kar pomeni, da ne gre za igro na srečo, ampak gre za neko drugo igro. Skratka, vse te zadeve so zelo lepo tam urejene. Ampak finančnega poročila za leto 2015 pa tam nimate. Za 2014 še nekako obstaja, za 2015 ne.

To seveda zdaj pomeni naslednje, da tudi sama organizacijska oblika, na podlagi katere deluje Študentska organizacija, nima podlage, da bi to nadzorovala proračunska inšpekcija, Računsko sodišče, zdaj lahko gre, lahko ne gre, druge inšpekcije in tako naprej. Tu se, kot kaže, ne nadzoruje niti pravilnosti poslovanja, kaj šele ekonomičnosti in gospodarnosti poslovanja. Ima pa ŠOS nadzorno komisijo, nadzorni organ ima in tudi pravilnik o nadzornem organu je na spletnih straneh. In, glejte, ta nadzorni organ, ki naj bi vse to nadzoroval – v nekem členu piše, da je neodvisen, popolnoma neodvisen, ampak pri nas so itak vsi neodvisni, tako tu ni nobenih težav –, ureja pa pravilnik tega nadzornega organa, ki lahko pregleduje tudi vse to, približno 70 členov. 70 pravno zapletenih členov ureja nadzor nad ŠOS. Mene bi zelo zanimali neki rezultati tega nadzornega organa, ki pa so verjetno poslovna tajnost, ker tudi to piše, kaj je poslovna tajnost, kaj ni poslovna tajnost in tako naprej – zelo, zelo natančno. Rekel bi celo, da nekateri notranji akti ŠOS so približno tako natančni kot kakšni notranji akti neke multinacionalke, kar je popolnoma normalno. Če investira v zemljišča ŠOS, če organizira nagradne igre, če ima organizirane korporativne stike z javnostjo in tako naprej; skratka, vse tisto, kar ima neka delniška družba, ima, kot kaže, tudi ŠOS, samo da je delniška družba delniška družba po Zakonu o gospodarskih družbah, to je pa oseba javnega oziroma zasebnega prava, ki je nihče ne more pregledovati. Delniško družbo, mislim, pregledujejo bolj natančno revizorji in tako naprej kot to pravno osebo ali civilnopravno osebo in tako naprej. Tukaj je težava v nadzoru, ampak nadzoru zaradi tega, ker izgleda, da ta ŠOS pridobiva tudi določen denar, določene prihodke z nagradnimi igrami, s to dejavnostjo, po drugi strani pa dobiva enostavno največ prihodkov s koncesijsko dajatvijo. Ta znaša v celoti 16 odstotkov. Z drugimi besedami, delodajalec plača teh 16 odstotkov na 100

evrov, kolikor dobi študent za neko delo, ko dela – na primer, tisto, kar je zagotovljeno, je 4,5 evra bruto na uro. Če dobi 100 evrov, bo delodajalec odštél od tega 16 odstotkov in zaradi tega se bo dejansko zmanjšal njegov študentski prihodek ali pa ne bo toliko visok ta prihodek, in to na račun študenta. Od tega dobi danes – od teh 16 evrov na 100 – dobi ŠOS nekaj manj kot 4 evre. In nekaj manj kot 4 evre potem porabi. Seveda, to se multiplicira s številom ur in tako naprej, ki jih delajo študentje in potem pridemo na teh 9, 10 milijonov prihodkov, za katere točno niti ne vemo, ker – še enkrat – nimamo finančnega poročila za leto 2015, za leto 2016 ga še ne moremo imeti, za polovico leta tudi najbrž ne, ali je že pripravljen ali ne; ampak kakorkoli že, to je dejansko javni denar. To je javni denar. Ker koncesijska dajatev je predpisana s predpisom, je predpisana z zakonom in tukaj bi moral biti nadzor nad tem javnim denarjem veliko boljši, veliko učinkovitejši in seveda veliko transparentnejši. Tega dejansko tukaj ni.

Seveda je treba narediti sistemsko zakonodajo, ampak, pogledajte, čakamo na to sistemsko zakonodajo, čakamo na te rešitve. Tista prva rešitev, najhitrejša, če želite, pa je seveda sprememba delitve tega denarja. Nam je za to, da študentje in študentke dobijo več denarja, ampak ne preko ŠOS, za katerega smo že slišali, koliko ima nepotrebnih odhodkov, koliko ima lahko sumljivih odhodkov in tako naprej, ampak v obliki štipendij, v obliki tega, da se neposredno, direktno financirajo študentski klubi, da se financirajo organizacije, kjer dejansko študentje uresničujejo svoje interese in ki jih dejansko tudi študentje potrebujejo. Ne vem, če potrebujejo študentje vsa vodstva študentskih organizacij, o katerih govorimo, treh študentskih organizacij. Če so nujno potrebne. Ne vem, mislim, da ne. Mislim, da je za študente najpomembnejše, da se mu poveča urna postavka, kar bi se posredno s tem dejansko zgodilo za študentsko delo, da dobi štipendijo, da dobi ustrezno prebivališče, na prvem mestu seveda da dobi ustrezno literaturo. In s tem bi, ko bi se manj dajalo ŠOS, bi se posredno sprostil denar za vse te zadeve. Bilo bi ga več. Posredno govorim, ne govorim neposredno, ampak posredno. To je v interesu študentov. Morda to ni v interesu vodstev študentskih organizacij, je pa v interesu študentov. Naš predlog, predlog Slovenske demokratske stranke, je v interesu študentov in gre v smeri interesa študentov.

Glede delitve, koliko komu, koliko za štipendije, koliko za druge študentske organizacije, za lokalne študentske organizacije, pogledajte, to je vedno stvar nekega dogovora. Vedno so odstotki, promili in tako naprej stvar dogovora. In tudi takrat, ko so predlagani, nihče ne bo dal 100-odstotno roko v ogenj, da so pa to tisti ta pravi. In sedanjí so takšni in prihodnji in predlagani so najbrž tudi takšni. Ampak ti, ki so predlagani, so predlagani zato, ker se ugotavlja, da pač Študentska organizacija nesmotrno

uporablja denar, ki ga dejansko dobi. In ne v korist študentov! Zaradi tega je seveda takšen predlog, kakršen je, in seveda zaradi tega je ta predlog v prvem branju in zaradi tega bi se s podporo tega prvega branja zakona doseglo to, da se lahko ti odstotki popravijo, da se lahko dogovorijo tudi z drugimi, da lahko ministrstva dajo tudi svoj predlog. Ampak podobno rešitev imamo že zdaj v zakonu, samo druge odstotke. Pogledajte si tudi člen in boste videli, kako so ti odstotki bili do leta 2013, do leta 2015, do leta 2017 – vedno imate nek odstotek. In ugotavljamo, da zdaj ni optimalen, zato predlagamo novega in da se dogovorimo.

Zaradi tega bi zavrnitev tega, pogledjte, gospe in gospodje, enostavno pomenilo to, da se na nek način strinjate z nesmotrno porabo koncesijskega denarja, ki izhaja iz dela študentov, in da naj tako ostane naprej. To je slab signal. To je dejansko slab signal.

In tukaj imamo – seveda spoštujem, da sta tukaj predstavnici Ministrstva za finance, ampak dejansko pogrešam ministrstvo za šolstvo oziroma izobraževanje predstavnice ali ministrice, državno sekretarko, kogarkoli že. Ker to je nosilna tema njih. Vem, da mora biti zraven še ministrstvo za delo in finance, ampak finance bolj z javno-finančnega vidika. Glede vsebine je pa to zadeva Ministrstva za izobraževanje, znanost in šport.

Zaradi tega predlagam, gospe in gospodje, kolegi in kolegice, da podprete naš zakon, da podprete nove rešitve v korist študentk in študentov Republike Slovenije.

PODPRESEDNİK MATJAŽ NEMEC: Besedo ima gospa Nada Brinovšek, pripravita naj se dr. Mitja Horvat in mag. Marko Pogačnik.

NADA BRINOVŠEK (PS SDS): Hvala za besedo, lep pozdrav vsem.

Moram reči, da sem vesela, ko sem poslušala stališča vseh poslanskih skupin, da nisem zasledila nobenega tako zelo negativnega stališča do našega predloga. Ko sem poslušala tudi kolega Tabakovića, sem vesela; rekel je tako, da predlog stoji, ampak vendar ... In rekel je tudi, če bi bilo ... Veste, kaj vse bi bilo, če bi bilo? Ne bi bilo čakalnih vrst v zdravstvu, ne bi bilo bančne luknje, upokojenci bi imeli lepe pokojnine in tako naprej. Ampak pustimo to.

Dejstvo je, da občasno in, tako kot pravimo, študentsko delo pozitivno vpliva tako na dijake, študente kot pa tudi na delodajalce. Pogledajte, dijaki in študenti v prvi vrsti nekaj dobijo za svoj žep. Medtem pa ko delodajalci, razen če izvezam tiste, ki nekako izkoriščajo te dijake in študente, pa lahko nekako se hitreje prilagodijo trgu.

Znano je, da so študenti na jesenski seji, mislim, da je bilo to oktobra na matičnem Odboru za izobraževanje, takrat smo obravnavali Predlog sprememb Zakona o skupnosti študentov. Takrat so opozarjali, bom rekla, zahtevali transparentno porabo javnih

sredstev, se pravi teh sredstev, ki se zberejo iz koncesijskih dejavnosti. Opozorili so na dejstvo, da če sredstva zberejo tudi dijaki kot študentje, je prav, da se delijo med vse, ampak ta sredstva, žal, gredo sedaj v tem primeru samo študentskim organizacijam. Študentje so takrat predlagali tudi, da gre denar vendarle tistim, ki ga ustvarijo, ne pa, da se pretežno porabi za delovanje samih študentskih organizacij, ki pa, vemo, da so jih v preteklosti zaznamovali številni škandali. In čeprav je kolega Žan jih že nekaj navedel, bom še enkrat opozorila na to, kar so študentje takrat na seji opozorili.

Opozorili so na vprašljive investicije, ko je šlo za sporno odprodajo in nakup zemljišča za Študentski kampus. To je Žan prej še bolj razložil. Opozorili so na fiktivne pogodbe in na raziskave. ŠOU ima s številnimi nekdajnimi študentskimi funkcionarji seveda sklenjene mastne pogodbe o sodelovanju, od povprečne pogodbe za 2 tisoč 500 evrov mesečno – mislim, da vemo, koliko kakšnih povprečnih pokojnin ali minimalnih ali zajamčenih plač je to. In pa da so v zadnjem letu kar 85 tisoč evrov namenili za raziskavo, ki javnosti nikoli ni bila predstavljena. Opozorili so tudi na povprečne plače v kampusu. Te povprečne plače znašajo tam okoli 2 tisoč 500 do 2 tisoč 700 evrov bruto. Opozorili so tudi na te ekskurzije v Kanado – za pet oseb 25 tisoč evrov. Tudi to je kolega Žan prej omenil.

Plače. Mislim, da ste vsi prej nekako slišali oziroma se mogoče malo zamislili nad tem: plače 3 tisoč 400 evrov, preko 5 tisoč 250 do 6 tisoč 700 evrov bruto. Ne vem, kakšen obraz ima tule kdo izmed nas, da bi kaj takšnega zagovarjal, upam, da ne. No, sponzoriranje oddaj je omenil tudi kolega Žan, in to oddaje Hribar, šlo je za 50 tisoč evrov, in študentski funkcionarji so to pogodbo in to financiranje sprva zanikali. S tem, da ne naštevam še teh primerov naprej. Bistvo pri vsem tem je, da so bili oškodovani tako dijaki kot študentje. To se ne bi smelo, definitivno se ne bi smelo zgoditi.

Ministrica je na tej jesenski seji tudi nekako obljubila, da bo novela zakona še v tem letu. Zdaj smo konec decembra in definitivno je, da se to ne bo zgodilo. Zato smo pač na vsa ta opozarjanja in ker ministrstvo ni reagiralo, smo v Slovenski demokratični stranki predlagali spremembo tega 130. člena ZUJF, ki govori o delitvi te koncesijske dajatve, s katero se pač letno zbere 9 milijonov.

Poudarila bi še enkrat, kot je poudaril tudi kolega, tu ne gre za zvišanje kakšnega procenta oziroma za zvišanje procenta te koncesijske dejavnosti, ampak da se ta procent znotraj te postavke porazporedi. V Slovenski demokratični stranki pač predlagamo, da se vsekakor več sredstev nameni v proračunski sklad ministrstva, ki je namenjen oziroma katerega glavni namen je pač dodeljevanje štipendij. Predlagamo tudi, da po novem naj bi se namenilo za delovanje Urada Republike Slovenije za mladino 10 odstotkov teh sredstev,

ki jih znotraj prerazporejamo, 8 odstotkov teh sredstev za delovanje študentskih oziroma Študentske organizacije, kar je bilo prej 23,7 odstotka in ne nazadnje 2 odstotka za delovanje študentskih organizacij na lokalnem nivoju, ki so največkrat izpuščene.

Torej, še enkrat, predlagali smo predlog za prerazporeditev, ne pa za povečanje te postavke. Ne morem mimo tega, da opozorim na to, kar je Vlada zapisala v svojem mnenju Pravi, »Vlada ne nasprotuje namenu predlagateljev in predlaganim rešitvam, ocenjuje pa, da bi bilo treba hkrati, ko se sprejemajo predlagane rešitve, ustrezno prilagoditi tudi sistemske rešitve.«

Spoštovani kolegi iz koalicije in Vlada! Bojim se, da so to obljube in da vam bo za te obljube in sistemske spremembe, ki jih ves čas koalicija in ta vlada obljubljata, da vam bo zmanjkalo časa. Hvala lepa.

PODPRESEDNIK MATJAŽ NEMEC: Replika, gospod Saša Tabaković.

Izvolite.

SAŠA TABAKOVIČ (PS SMC): Hvala lepa.

Samo, da ne bo pomote, da se seveda s predlagatelji popolnoma strinjam, da je situacija, kakršna je, akutna in da smo v tem smislu zagotovo na istem bregu, da pa se v določenem delu ne strinjamo glede samih rešitev.

Torej, ko govorimo o transparentnosti organizacij, to seveda pokriva Ministrstvo za izobraževanje preko Zakona o skupnosti študentov in to, kot rečeno, bo v ponedeljek tudi zakon šel v javno razpravo.

Kar pa se tiče samega razporejanja sredstev, da bi to samo razporejanje lahko vezali na transparentnost, to pa enostavno tako ne gre. Torej, kako se ta sredstva razporejajo, to je pa stvar Ministrstva za delo, družino in socialne zadeve, in tudi, kot je rekel že kolega Šircelj, enostavno stvar dogovora. Kako je do tega dogovora prišlo tudi glede podpisa v začetku leta 2015, nam bo pa zagotovo lahko tudi v nadaljevanju razložil državni sekretar z Ministrstva za delo gospod Pogačar. Hvala lepa.

PODPRESEDNIK MATJAŽ NEMEC: Žan Mahnič – ima besedo, predstavnik predlagatelja. Izvolite.

ŽAN MAHNIČ (PS SDS): Hvala.

Samo to, saj mogoče sem narobe razumel, da zakon ne bi prispeval k večji transparentnosti, če sem prav razumel. Mislim, da bi prispeval k večji transparentnosti. Še enkrat, ne bi 9 milijonov evrov direktno kapnilo v žep organizacij, ki potem nič ne razpolaga z nobenimi podatki. Tudi sam sem šel gledat, prej ko sem sprintal, samo za leto 2014 imamo zadnje finančno poročilo, niti ga ni za 2015 niti ni polletnega za 2016; ampak še enkrat, Uradu za mladino dajemo denar ravno zato, da se bo

lahko Študentska organizacija oziroma njene entitete prijavile na razpis, imamo nek dober projekt, prijavili ga bomo na razpis, Urad za mladino jim bo dal denar in ne bo nobenega problema. Res pa je, da pa ne bo več denarja za raznorazne malverzacije, da bo 85 tisoč kapnilo tam nekje, 85 tisoč evrov tam za neke storitve, ki potem sploh niso bile opravljene, in tako naprej. In to je problem, ker nekateri Študentsko organizacijo, tako kot še številne, bodimo realni, druge organizacije in pa firme v tej državi izkoriščajo za lastno bogatenje. S tem zakonom temu delamo konec, ker ta denar, ki jim še vedno puščamo, da ga bodo imeli direktno, dobili v žep s strani koncesnin, še vedno omogoča delovaje Študentske organizacije, malo ga bodo morali prilagoditi, program pa bo ravno tako lahko takšen, kot je – če bodo dober projekt pripravili, tako kot ga morajo ostale mladinske organizacije, ki niso pod ŠOS, ga prijavili na javni razpis in bodo tam dobili sredstva.

Res ne vem, kako bi zadevo lahko naredil še bolj transparentno.

PODPRESEDNIK MATJAŽ NEMEC: Besedo ima dr. Mitja Horvat, pripravitelja naj se mag. Marko Pogačnik in dr. Anže Logar.

Izvolite.

DR. MITJA HORVAT (PS SMC): Najlepša hvala, predsedujoči, za dano besedo. Spoštovani predstavniki Vlade, spoštovani ostali, kot se rado reče!

Danes ne bom govoril predlagatelju, zaradi tega ker nimam pravzaprav dosti odgovarjati na to, kar nam danes predstavlja. Namreč, bojim se, da gre spet za eno določeno sprenevedanje, kateremu smo redno priča v Državnem zboru. Se pravi, danes ne govorimo o tem, kaj bi radi dosegli s spremembo Zakona za uravnoteženje javnih financ, ampak pravzaprav smo priča eni posebni obliki parlamentarnega nadzora nad delovanjem funkcionarjev Študentske organizacije Slovenije.

Moram reči, da sam trpim že 22 let, odkar je bil 1994 leta sprejet Zakon o skupnosti študentov, zaradi tega ker sem se sam spraševal, kaj je bilo predlagateljem in kaj je bilo Državnemu zboru takrat, da je sprejel takšen zakon, kot ga je sprejel. Očitkov, da ni mogoče nadzirati Zakona o skupnosti študentov, ne morem sprejeti zaradi tega, ker gre za skupnost študentov in seveda študentom je bilo prepuščeno, da o svojih stvareh odločajo, kolikor in kar je bilo nanje preneseno z zakonom. Kdor bo gledal Zakon o skupnosti študentov, bo videl, da skozi ves zakon se pojavljajo tudi besedila v skladu z zakonom, na podlagi zakona in tako dalje in tako naprej. Recimo, samo kar se tiče kontrole nad namensko porabo sredstev, drugi odstavek 10. člena, »opravlja se v skladu s posebnimi predpisi«. S katerimi posebnimi predpisi, če ne s predpisi Republike Slovenije, vas vprašam. Zakaj se vsi sprenevedajo in zakaj

do tega nadzora ne prihaja, presega moje vedenje. Mi smo tukaj šele dve leti. V teh dveh letih smo pripravili tudi zakon, kot je bilo že nekajkrat rečeno, bil v obravnavi v Državnem zboru na 21. redni seji dne 5. 10. 2016. Po tem času se je tudi po sklepu zgodilo tudi več opravljenih razprav in javna predstavitev mnenj v Državnem zboru. Naj še enkrat ponovim, 21. redna seja je bila 5. 10. 2016. Predlog, ki ga obravnavamo danes, smo dobili s strani Poslanske skupine Slovenske demokratske stranke 25. 11. 2016, kar pomeni dober mesec po tem, ko so aktivnosti stekle.

O sprenevedanju še nekaj malega v nadaljevanju. Zakon za uravnoteženje javnih financ je bil sprejet kot zakon, kot je bilo danes že večkrat povedano, ki je posegel v celo vrsto zakonov. In ne boste verjeli, ukrepi, o katerih govorimo danes, in določbe, ki naj bi jih spremenili, so pod naslovom trajne spremembe, trajni ukrepi. Trajni ukrep, ki ga stranka, ki je seveda aktivno sodelovala pri sprejemanju Zakona za uravnoteženje javnih financ danes želi spreminjati.

Poglejmo si najprej, čemu je bil Zakon za uravnoteženje javnih financ namenjen – zagotoviti vzdržnih javnih financ za zmanjšanje izdatkov proračunov. Ko pogledamo sam predlog zakona, moramo ugotoviti, da sam predlagatelj piše, da nima neposrednih posledic za državni proračun. V nekaj tednih si je predlagatelj premislil in predstavnik predlagatelja nam govori o tem, da bi pridobili 5 milijonov več proračunskih sredstev. Skratka, ko govorimo o sprenevedanju, verjamem, da torej ni bil resen namen. Ko je začutil nekaj malega podpore tudi s strani predstavitev stališč poslanskih skupin, je sedaj začel predlagatelj seveda agitirati na nas, da dajmo sprejeti ta zakon, pa tudi če ni najboljši v tem trenutku, ker ni imel niti resnega namena.

Kot rečeno, ni bil namen, da se uredi odprava anomalij, za katere tudi sam dobro ve, da jih kar tako ni mogoče s sprejemom tega zakona odpraviti, ampak da morajo vsi subjekti v družbi, ki opravljajo nadzor, predvsem pa študentje sami, študentje sami pa očitno v zadnjih letih ne morejo. Kajti, sam sem približno 10 let soočen s pogostimi vprašanji s strani študentov, kaj nam je storiti. Uporabili so tudi vse poti tja do Vrhovnega sodišča in imamo že vse podlage in odločitve pristojnih državnih organov, a zgodilo se ni nič. Tudi s spremembo Zakona za uravnoteženje javnih financ, ki, spoštovani predlagatelj, če še niste opazili, je v zadnjem času v počasnem, a zanesljivem odpravljanju. Vse, kar je mogoče, in vse, kar je potrebno, bomo skladno z našim programom v nadaljevanju, kar je urejeno z ZUJF, počasi, ampak seveda glede na to, kakšne možnosti bomo imeli, počasi odpravljali. Kajti, zakon za uravnoteženje javnih financ je bil sprejet kot začasen zakon, dokler se, kot je bilo oziroma kot sem povedal prej, dokler se je treba na ta način lotiti zagotovitve vzdržnih javnih financ in zmanjšanja izdatkov proračuna. V zadnjem

času, kot veste, smo zastavili malo bolj ambiciozen proračun in verjamemo, da je obdobja varčevanja, ki je seveda zelo slabo z vidika ne samo javnih financ, ampak seveda z vidika samega delovanja družbe, da želimo dati naši družbi nov zagon na vseh segmentih.

Kar se tiče samih naporov in ko se pogovarjamo o pristojnosti za ureditev vprašanj glede študentske skupnosti Slovenije, je treba povedati, da kar se današnjega predloga tiče, se ukvarja izključno s problematiko, ki je v pristojnosti Ministrstva za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti. Res je, Študentska organizacija in tisto, kar je bistvo danes, torej opozarjanje na nepravilnosti skozi desetletja v naši družbi, ki smo jih mirno gledali oziroma ste jih mirno gledali do sedaj, so na radarju in seveda sedaj bomo nekaj glede tega zagotovo storili. Ampak ne postaviti preko Zakona za uravnoteženje javnih financ, ker to ni primerna pot in ne verjamemo vanjo. Samo s prerazporeditvijo, o kateri govorite, ne bomo dosegli tistega namena, ki ga danes deklarirate.

Torej, ne gre samo za vprašanje, kako se razdeljujejo sredstva, ampak gre za to, da je treba postaviti zdrave temelje za delovanje skupnosti študentov, ki izvirajo seveda iz začetka samega zakona, torej zakon, ki ureja položaj, delovanje, dejavnost samoupravne skupnosti študentov. Zaradi tega, ker verjamemo, da mladi znajo in zmorejo upravljati s svojimi zadevami, in seveda nekaj, kar je tukaj napisano v 2. členu zakona in danes še nihče ni govoril o tem. V Študentsko organizacijo Slovenije se združujejo študentje. Zakaj? Zaradi urejanja vprašanj skupnega pomena, uresničevanja skupnih interesov, solidarnega zadovoljevanja skupnih potreb in opravljanja zadev iz državne pristojnosti, ki so dane Študentski organizacije Slovenije z javnim pooblastilom. Vprašanja, ki so bila absolutno spregledana in je bilo prepuščeno stihiji; vsi smo vedeli, a nihče ni storil ničesar.

Čas je, da nekaj storimo na tem področju. Strinjam se z nekaterimi argumenti, ki so bili podani, in kaj vse je treba odpraviti glede anomalij v tem sistemu, in seveda tega, da denar, ki se na ta način zbere, namenimo tistemu, čemer je bil namenjen tudi z Zakonom o skupnosti študentov. Najlepša hvala.

PODPRESEDNIK MATJAŽ NEMEC: Besedo ima Žan Mahnič, predstavnik predlagatelja. Izvolite, gospod Mahnič.

ŽAN MAHNIČ (PS SDS): Hvala.

Težko verjamem besedam, ki sem jih slišal: varčevanje je slabo z vidika javnih financ. Potem ne vem, zakaj je bivši minister dr. Dušan Mramor, ki je bil ravno tako minister iz kvote SMC, takrat v začetku leta 2015, ko je šel v New York na službeno pot dejal: Glavni ukrepi, ki smo jih naredili, da smo stabilizirali Slovenijo, je pokojninska reforma, je reforma trga dela, je ustanovitev slabe banke, je ustanovitev SDH in

pa je paket varčevalnih ukrepov, ki so zmanjšali javno porabo. To so bile besede dr. Dušana Mramorja, razen če bi še vedno ostali pri 2,5 milijarde evrov proračunskega primanjkljaja. Ampak nismo in tudi dr. Dušan Mramor je šel v tej smeri. Res pa je, da se pa sedaj vi držite tega, kar je dr. Horvat rekel: varčevanje je slabo z vidika javnih financ. Saj ste vrgli – koliko, skoraj 300 milijonov evrov v zadnjem letu po več porabe. Tudi danes, če sem prav bral, ste za več kot 50 milijonov evrov zdaj popustili. To vse povečuje javno porabo in bo imelo vpliv na proračun, ni pa tega denarja nazaj notri. Še vedno imamo proračunski primanjkljaj.

Strinjam se, kar je pa rekel glede Zakona o skupnosti študentov, ampak članstvo tukaj je obvezno. Sami določajo notranje nadzore, odgovarja pa nihče ne. Malverzacija pa od A do Ž, kar želite, vse! Dolga leta se na tem ni nič naredilo. Mi smo se v našem podmladku zdajle kar nekaj časa pogovarjali o tem, kaj s to zadevo storiti, kaj narediti, da bo večja transparentnost. Ne morem biti samo tukaj v parlamentu, pa sedeti, ker se dolga leta ni nič naredilo na tem področju, pa tudi jaz ne bom nič predlagal. Ostro zavračam to, kar je rekel dr. Horvat, da zakon ni resen, ker smo rekli, da se še lahko pogovarjamo o teh procentih. To je bila ponujena roka. Ker me pa zanima, kakšno imate pa vi stališče, mogoče ima pa kdo boljši predlog, ker je samo en člen in ker je procentualno napisano, je to odlično za amandmiranje. Saj se lahko potem usedemo, pa če ima kdo kakšen boljši predlog, ki ga tudi argumentira, se lahko še amandmira vsak predlog. Zaradi tega nismo šli takoj na odbor, smo dali v prvo branje, da tukaj slišimo. Mogoče tudi mi predlagamo kakšno spremembo, ampak trenutno ob tem, kar poznamo, kakršna dejstva poznamo in kakršno je realno stanje, se nam zdi takšna razdelitev najbolj smiselna.

PODPRESEDNIK MATJAŽ NEMEC: Replika dr. Mitja Horvat. Izvolite.

DR. MITJA HORVAT (PS SMC): Najlepša hvala, predsedujoči, za dano besedo.

Niste me pravilno razumeli. Nič nisem govoril o tem, da smo kakšne milijone ali stotine milijonov vrgli stran. Če jih damo ljudem, ljudem, ki si zaslužijo svoj denar, če verjamemo, da je zagon celotne družbe, zagon gospodarstva, o tem, o čemer nisem čisto nič govoril, pa lahko zdaj odgovor povem, ko govorimo o multiplikativnih učinkih vsakega porabljenega evra. Z vsakim prihranjenim evrom smo prihajali v situacijo, v kateri se je zgrnilo na ta mandat neskončno dolgovi iz preteklosti, za katere smo morali poskrbeti v dveh letih znotraj postavljenih okvirov, ki jih nismo čisto sami sprejeli, če se boste spomnili: od spremembe ustave, do Zakona o fiskalnem pravilu, znotraj z zakonom in ustavo določenih okvirjev smotro porabljam denar in ga dajemo tistim, ki si ga zaslužijo; tistim, na katerih, ne verjamemo, da je treba

varčevati. To pa so ljudje, zaradi tega, ker je treba delovati v dobro ljudi. Najlepša hvala.

PODPRESEDNIK MATJAŽ NEMEC: Besedo ima predstavnik predlagatelja gospod Žan Mahnič. Izvolite.

ŽAN MAHNIČ (PS SDS): Hvala za besedo.

Dr. Horvat, ko govorite o ljudeh, povejte še, kateri ljudje – tisti, ki so zaposleni v javnem sektorju. Kaj bodo od tega imeli ljudje, ki delajo v gospodarstvu, ki ustvarjajo, zato da imava tudi midva plačo? Nič. Nič! Ker gre teh 200 milijonov evrov za tiste, ki so zaposleni v javnem sektorju in na katerih, ja, se je varčevalo tudi v zadnjih letih zaradi javnofinančne slike. Ampak, od tega gospodarskega zagona ne bo. Ko pa se boste lotili nižanja bruto odhodkov, bruto bruto plač, da bodo dejansko imeli nekaj od tega in ljudje in delodajalce, ko se boste tega lotili, da boste znižali stroške dela, takrat pa vam bom verjel, da delate v dobro ljudi.

PODPRESEDNIK MATJAŽ NEMEC: Replika, dr. Mitja Horvat.

DR. MITJA HORVAT (PS SMC): Spoštovani gospod Mahnič!

Očitno ne spremljate podatkov, v zadnjih 11 mesecih letošnjega leta smo imeli 604 milijone presežka odhodkov nad prihodki. Precej nižje od načrtovanega. Dobro gospodarimo in upamo, da bodo tudi tisti, za katerih interese vi malo bolj delate kot mi, mi pa se trudimo in bomo v nadaljevanju pripravili ukrepe tudi na gospodarskem področju, pa verjamemo, da bodo temu dobremu zgledu sledili tudi delodajalci in da bodo tudi delavci v zasebnem sektorju dobili plače, kakršne si zaslužijo. Da ne govorim o izobrazbeni strukturi in seveda, lepo prosim, nikakor ne sprejemam očitka, da ljudje, ki so zaposleni v javnem sektorju, ne ustvarjajo nobene vrednosti. To pa je žaljivo.

PODPRESEDNIK MATJAŽ NEMEC: Predstavnik predlagatelja gospod Žan Mahnič.

ŽAN MAHNIČ (PS SDS): Hvala.

Pozabil je kolega povedati, mislim, da toliko sekund še ima, da bi še povedal, za koliko pa ste se zadolžili v letošnjem letu, ko govori o nekih plusih. Povejte, za koliko ste se zadolžili v letošnjem letu! In daleč od tega, da javni sektor ne ustvarja. Povedal pa sem, kdo so tisti, ki v državni proračun največ prinesejo. Vsak pa ustvarja, lahko rečemo tukaj, da je za multiplikator tudi tisti javni uslužbenec, ki bo zaradi tega, ker bo dobil – kaj jaz vem - 50 evrov več, teh 50 evrov porabil v trgovini.

PODPRESEDNIK MATJAŽ NEMEC: Besedo ima mag. Marko Pogačnik, pripravi naj se dr. Anže Logar.

MAG. MARKO POGAČNIK (PS SDS): Spoštovani predsedujoči, hvala za besedo!

Kolegice, kolegi, osebno bom Predlog zakona o spremembah Zakona za uravnoteženje javnih financ podprl, predlagatelj Slovenska demokratska stranka, predvsem področje financiranja mladih. Ocenjujemo, da gre tukaj za problem. Imamo povsem nasprotno stališče, kot je prej zagovarjal kolega Stranke modernega centra gospod Tabakovič, in sicer da razdelitev denarja je stvar dogovora. Tukaj pa je problem. In mi prav v Slovenski demokratski stranki želimo, da bi ta denar, ki je danes namenjen mladim, bil porazdeljen pravičnejše in enakopravnejše. Tukaj je problem, da vi zagovarjate zadevo, pač stvar dogovora. To pomeni, tisti, ki je močnejši, tisti, ki je, si bo lahko izboril tudi na tak način denar. Problem pa je potem, ali ta denar tudi upravlja gospodarno ali ne, ali bi bilo bolj smiselno izpeljati kakšen drug projekt, vendar za projekt, ki bi bil primernejši, seveda ni ustrežnejšega denarja. Glavni cilj te spremembe tega zakona je vsekakor bolj enakomerna in pravična razdelitev denarja, predvsem pa tistim, ki to omogočajo, to so pa zaslužki študentov in dijakov preko študentskega servisa. Osebno sem mnenja, da te obremenitve, ki danes tangirajo študentsko delo, da so postale precej visoke. Predlagam, da vsi tisti, ki ne verjamete, da si pogledate vse izračune, koliko je neto prihodek nekega študenta, koliko so pa dejansko potem vsa plačila, ki jih mora delodajalec izplačati. Prepričan sem, da danes tukaj, če je včasih veljalo, da je na strani študentsko delo lahko predvsem zaradi teh ugodnosti, ki so, konkurenčnejše, danes to ni več. Marsikdo potem išče raznorazne obvođe in sem prepričan, da tukaj izgubljajo največ mladi in predvsem tudi država.

Sam predlog zakona je pripravljen, prepričan sem, da ta predlog zakona je pripravljen strokovno in da ima predvsem podlago, da danes v prvem branju ta predlog podpremo, vedno so pa potem v drugem branju možnosti samih izboljšav. Glede na vse besede, ki jih izrekajo predvsem poslanci Stranke modernega centra, da bo še čas, bomo še mi tu pripravili, se po eni strani bojim, da vam časa počasi zmanjkuje. Dejstvo je, vi prihajate že skoraj v tretje leto svojega mandata in glede na dosedanje vaše delo v teh dveh letih in pol nisem ravno prepričan, da boste vi vse to, kar zdaj zagovarjate, tudi izpolnili in da vas bo čas prehitel.

Dejstvo je tudi, da bi s predlaganim zakonom verjetno omogočili vsem organizacijam na področju mladih, da bi lahko ta sredstva uporabili; uporabili pa predvsem za tiste projekte, od katerih bi potem se ustvarjala tudi neka dodana vrednost oziroma bi bila korist. Tukaj je nekaj očitkov, da so študentske organizacije tisti temelj, ki se tudi s tem največ ukvarjajo, in da v primeru, če bi se njim zmanjšala sredstva posledično s tem

predlaganim zakonom, da bi lahko prišlo do neke nepopravljive škode oziroma da bi jim potem za nekatere projekte, ki so seveda lahko tudi dobri, zmanjkalo denarja. Ni res! Kajti mi v tem samem predlaganem zakonu potem tudi predlagamo, da bi Študentska organizacija imela možnost enakopravno preko javnih razpisov tudi kandidirati za ta sredstva. Pomembno je, da so na trgu vsi enaki in da imajo vsi enako možnost dostopa do denarja, predvsem pa, da zmagajo tisti projekti, ki si seveda to zaslužijo.

Še enkrat; podprl bom to predlagano spremembo zakona. Predvsem pa v razmislek, glede na to, da je vmes še vikend in da je glasovanje o tem predlogu zakona v naslednjem tednu, predvsem poslancem Stranke modernega centra: enkrat dokažite, da tisto, kar v javnosti govorite, da ste ne vem kakšna povezovalna stranka – podprite ta predlog zakona Slovenske demokratske stranke in potem v drugem branju lahko tako vi kot mi ta predlog sprememb še izboljšamo.

PODPRESEDNIK MATJAŽ NEMEC: Besedo ima dr. Anže Logar, izvolite.

DR. ANŽE LOGAR (PS SMC): Hvala, predsedujoči.

Naj začnem z enim, recimo, relativno retoričnim vprašanjem. Kaj je narobe, če tukaj v Državnem zboru odločimo, da se da več denarja za štipendije? Kaj je s tem narobe? Ali pa, da se da več denarja za Mladinski svet, ali pa, da se da več denarja za študentske klube – kaj je s tem narobe? Če se ohrani skupni obseg sredstev za študentske namene, je verjetno treba nekemu vzeti. Če je treba nekemu vzeti, v normalni državi se vzame tistemu, ki si dovoli neke ekscesne primere. Poglejte, v iskalnik Google, in to včeraj mislim, da je bilo zelo popularno, sem vpisal besedo študentski funkcionar. Pa bom povedal, kaj mi je kot prvih deset zadetkov ta stric iz Amerike predstavil. In sicer pravijo: Plače študentskih funkcionarjev se primerjajo s plačami direktorjev, Za Šoltesom stojijo študentski funkcionarji s sumljivimi posli, Nekoč študentski funkcionarji, danes politiki in kapitalisti, Militarizacija študentskih funkcionarjev in tako naprej in tako naprej. Sami naslovi slovenskih medijev s peyorativnimi oznakami.

Če se ustavim pri tem naslovu Nekoč študentski funkcionarji, danes politiki in kapitalisti. Če sledim temu naslovu, potem verjetno bo proti temu tisti študentski funkcionar, ki je danes očitno postal politik, ker drugače ni nekega normalnega ali pa racionalnega razloga, da bi v Državnem zboru protestirali ali pa zavračali predlog po redistribuciji sredstev, ki gre naproti vsakemu študentu, ki disperzira diapazon tistih, ki bodo dobili sredstva, in ki na nek način otežuje korupcijo ali pa zlorabo denarja, ki je pogojevana s tem, da se ves denar steka v eno organizacijo. Torej smo pred neko zanimivo dilemo: ali ohraniti sistem, ki očitno ne funkcionira oziroma kjer prihaja do zlorab, kjer

se nekateri mastijo z denarjem – kar mislim, da je bilo v razpravi danes zelo natančno predstavljeno, kakšne eskapade so si posamezni študentski funkcionarji privoščili in kaj lahko beremo tudi vsak dan v medijih –, ali pa, da to shemo malce spremenimo in da gremo naproti študentskim klubom, mladinskim organizacijam in seveda tudi posameznim študentom preko štipendijske sheme. Lahko rečemo zelo enostavno enačbo: tisti, ki so proti tej spremembi, v bistvu podpirajo študentske funkcionarje. Torej tisti, ki očitno so nekoč bili in bodo študentski funkcionarji in so danes politiki, morda kapitalisti, vendar so nekateri že v času študentskih let očitno bili kapitalisti, in tisti, ki bi radi na nek način pomagali študentom, da se lažje uveljavijo v tem svojem študentskem obdobju in da imajo na voljo več sredstev za svoje delovanje.

Poglejte, SMC, posebej gospod Horvat, je v tej svoji razpravi govoril, da so nepravilnosti Študentske organizacije na radarju. Pač, bivši profesor je ugotovil, da so neke nepravilnosti in jih je umestil na radar SMC. In dejal potem naprej, da sedaj bomo glede tega zagotovo nekaj storili. Ali vam ta izjava vliva upanje? Pa ne sedaj razpravljati tisti, ki ste proti tej spremembi, kot nekdanji študentski funkcionar in danes politiki, ampak z vidika nekega študenta, ki ima manko sredstev, ki vidi, kaj se dogaja s Študentsko organizacijo, ne vem, kako poskušajo nabavljati lokale v Ljubljani pa bazene in tako naprej, pa zato plačujejo za svetovanje 85 tisoč evrov, namesto da bi ta sredstva šla za študijsko ali pa študentsko udejstvovanje, sliši od enega vidnejših predstavnikov Stranke modernega centra, da bodo glede tega zagotovo nekaj storili. Eno leto in pol pred koncem njihovega mandata! Ali pa imate tukaj konkreten predlog, kjer se ta redistribucija končno začene. In da je redistribucija pomembna in nujna, priča že stališče Vlade, ki ni nasprotovala tej spremembi. Napisala je, Vlada ne nasprotuje namenu predlagateljev. Če to pretvorite v nek normalen jezik, je Vlada, ki je izrazito nenaklonjena predlogom opozicije, v tem primeru v bistvu naklonjena. Samo ne upa si tega povedati Stranki modernega centra, ki očitno brani študentsko elito, ki se je očitno odločila braniti status quo – verjetno zato, ker ima med seboj tudi kakšnega bivšega študentskega funkcionarja, ki je preko svojih pač vez vzpostavil tudi to, da drugi člani Stranke modernega centra tako vpijejo v isti rog, zavira v bistvu to spremembo. Sedaj imamo obratno funkcijo. Sedaj Državni zbor oziroma večina ni glasovalni stroj Vlade, ampak bo v bistvu ena stranka, ki ima največ poslancev, glasovalni stroj Študentske organizacije. Poglejte, do česa smo prišli, da niti skozi prvo branje, očitno Stranka modernega centra, ne želi spustiti zakona, ki daje odgovor na zelo perečo problematiko. In še enkrat ponavljam, glasovanje, ki bo potekalo naslednji teden, bo jasno odločilo, katere stranke tu v Državnem zboru zastopajo elite, v

tem primeru študentske elite, katere pa v bistvu želje in interese vsakega posameznega predstavnika, v tem primeru študenta; tistega, kateremu je ta denar namenjen in kateremu ta denar mora biti namenjen, da vzpostavlja ali ustvarja neko mnenjsko in intelektualno podstat naše bodoče države.

Sedaj je na tehtnici bistveno večji stav, kot je kolega Horvat to hotel pokazati. Sedaj je stav odločitev za to, ali bomo šli naprej po modelu statusa elit že v študentskem času, torej že od prvega javnega udejstvovanja naprej, ali pa bomo ta sistem oblikovali tako, kot bi normalno moral biti že od začetka, tako da čim več dobijo tisti, ki imajo neposreden vpliv, stik, odnos s študenti, tudi sami študenti, in potem na podlagi tega sami v bistvu odločajo, za katere funkcije, akcije in stvari bodo ta denar porabili. Treba je pogledati, da mislim, da tisti, ki razumejo srčiko problema in ki imajo, tako kot gospod Horvat, nepravilnosti na radarju, ampak želijo ukrepati, bodo podprli ta predlog Slovenske demokratske stranke. Hvala.

PODPRESEDNIK MATJAŽ NEMEC:

Prehajamo v sklepni del splošne razprave, v katerem dobita besedo še predstavnica Vlade in predstavnik predlagatelja.

Kot prva dobi besedo predstavnica Vlade, in sicer državna sekretarka na Ministrstvu ta finance gospa Marija Janc.

MARIJA JANC: Hvala lepa za dano besedo.

Tako kot sem povedala že v uvodu k tej točki dnevnega reda, sam spremenjen način delitve koncesijskih dajatev ne bo dosegel tistega cilja, ki ga predlagatelji zakona želijo doseči. Torej ne bo zagotovil transparentnosti, gospodarnosti, učinkovitosti in smotrnosti porabe. To bo zagotovila samo sprememba sistemskega zakona. Povedano je že bilo, da je danes zadnji sestanek delovne skupine, ki ta zakon pripravlja, in povedano je že bilo, da bo v prihodnjem tednu ta zakon dan tudi v javno objavo. Hvala lepa.

PODPRESEDNIK MATJAŽ NEMEC: Besedo ima predstavnik predlagatelja gospod Žan Mahnič.

ŽAN MAHNIČ (PS SDS): Hvala za besedo, podpredsednik.

Ravno to ne drži, kar je gospa državna sekretarka rekla, da želimo s tem doseči večjo transparentnost in da je ne bomo. Kako ne bomo dosegli večje transparentnosti, če pa po našem predlogu po novem znaten del teh sredstev razdeli Urad Republike Slovenije za mladino? In kaj še želimo, gospa državna sekretarka, doseči s tem zakonom? Da bo več mladih deležno tega denarja, ki ga sedaj ni. To se pravi, naš zakon zasleduje in prinaša točno tista dva cilja, ki si jih v Slovenski demokratski stranki želimo: da bo denar od študentskega dela dobilo več mladih, ker bo Urad za mladino

lahko pripravil razpis in ga razdelil različnim mladinskim in študentskim organizacijam – to je prvo – in s tem so svoj cilj dosegli. In drugo, kar želimo, da je bolj transparentno, kar pa tudi bo. Če damo denar od tega v sklad za štipendije, ali zdaj želite vi gospodu Pogačarju povedati, da bodo oni netransparentno podelili ta denar za štipendije? Mislim, da ga ne bodo, da ga bodo transparentno. Urad za mladino bo tudi podelil denar transparentno. Študentski klubi bodo tudi dobili ta denar. Ta denar, ki ga bo pa imel ŠOS, ki ga bo bistveno manj, je pa res, da na eni strani ga zaradi tega ne bodo, ker bodo ob manj denarja, več mogli netransparentno porabljeni, in še nadzor bo, določene varovalke v tem zakonu, ki ga vi sedaj pripravljate.

Skratka, mi smo s tem zakonom namen dosegli. Naš namen je bil, da več mladih dobi ta denar, da je realokacija sredstev, da je bolj pravično razporejeno in da mladi delajo za mlade. Da s tem, ko bomo dali še dodaten dober milijon, približno milijon štiristo evrov več za štipendije, se mogoče tudi kdo ne bo več posluževal študentskega dela zaradi tega, ker se ga poslužuje zdaj, ker ga mora, če želi preživeti oziroma če želi sploh študirati.

Skratka, v podmladku naše stranke, v Slovenski demokratski mladini, smo skupaj z našo stranko pripravili zakon, ki sedanjih približno 9 milijonov evra razporeja na novo: slabe 4 milijone dobi urad, dobri trije milijoni ostanejo Študentski organizaciji Slovenije, 700 tisoč evrov približno za študentske klube in okrog milijon 400 za štipendije.

PODPRESEDNIK MATJAŽ NEMEC: Vsi prijavljeni razpravljavci, ki ste to želeli, ste dobili besedo. Ker čas, določen za razpravo, še ni potekel, sprašujem, ali želi na podlagi prvega odstavka 71. člena Poslovnika še kdo razpravljati.

Ugotavljam, da ja. Dr. Mitja Horvat, imate besedo.

DR. MITJA HORVAT (PS SMC): Najlepša hvala, predsedujoči!

Se opravičujem, sem mislil, če boste še drugim dali možnost, da sodelujejo o v tej razdelitvi časa. Enostavno moram odreagirati na nekatere stvari, ki so bile povedane zdaj proti koncu obravnave.

Namreč, mi menimo, da so lahko tudi te rešitve, ki jih ponujate s tem zakonom, sprejemljive in da lahko vodijo do boljše rešitve, kot je bila do sedaj, pri čemer me veseli, da ste očitno spoznali svojo zmoto, ko ste v času sprejemanja Zakona za uravnoteženje financ sprejeli določbe, ki jih zdaj želite in argumentirano tudi predlagate v sprejetje.

Na kar sem posebej opozoril pri svoji razpravi, je bilo, da pot ni prava. Če niste opazili, se je v zadnjem času začel ZUJF poslavljati iz preprostega razloga, ker je takšen tudi bil. Iz mnogih razprav do sedaj vaših izhaja, da torej mi želimo ohranjati ZUJF in da očitno ni bil tako

slab, kot se govori, mi pa pravimo, da je treba vprašanja, ki so bila z ZUJF, urediti; urediti na sistemski način in počasi odpravljati negativne posledice, ki jih je v osnovi tako ali tako problematičen Zakon za uravnoteženje javnih financ povzročil, s tem ko je posegel v 38 zakonov. Seveda pa pot ni tako enostavna, da bi preprosto rekel, prav, pa razveljavimo ZUJF, pa vse, kar je v njem določeno, to ni mogoče zaradi tega, ker nomotehnično so različno bili spremenjeni zakoni. Zato še enkrat poudarjam, sprememba ZUJF ni prava pot. Cilji so bili očitno drugačni, kot so tisti, ki jih danes predstavljate pri tej obravnavi, ker kot rečeno, še enkrat, sami ste napisali, da ni nobenih posledic za proračun, če se sprejme vaš predlog.

Seveda moram odgovoriti na očitke dr. Logarja. Nikakor nam ne gre za ohranjanje kakršnihkoli privilegijev kogarkoli in zlasti ne začeni z mladinskimi funkcionarji. Verjamemo pa, da morajo, če gre za organiziranost študentov, študentje sami poskrbeti znotraj svoje organizacije, da do teh nepravilnosti ne bo prihajalo, in seveda jim moramo pri tem vsi stati ob strani. Zato v načelu nimam nič proti, samo namignil sem, da v tem primeru ne gre toliko za predlog za spremembo Zakona za uravnoteženje javnih financ kot za eno posebno obliko državnozbornega nadzora nad delovanjem mladinskih funkcionarjev. Javnofinančne učinke, o katerih govorite, pogledajmo še na en način. Pravite, več sredstev za štipendije – po meni dostopnih podatkih, sredstva v skladu ostajajo. Zakaj ostajajo, ne vem. Zagotovo bomo morali tudi temu posvetiti dovolj pozornosti, da bomo videli, ker zagotovo obstajajo študentje, ki potrebujejo ta sredstva, in če so namenjena štipendiranju, torej namenska raba teh sredstev, ta sredstva morajo iti za štipendije. Se boste spomnili, pri interpelaciji sem proti koncu posebej opozoril, da ni nobenega razloga, da ljudje živijo pod pragom revščine, da ljudje ostajajo lačni. Sredstev mora biti dovolj, je dovolj, seveda pa jih moramo nameniti za tiste namene, čemur so namenjeni. Torej namenskost sredstev je zagotovo prva in osnovna stvar, ki jo zagotovo že danes lahko vsi pristojni organi nadzorujejo. Zakaj je to umanjalo, ne bom vedel. Še pol minute imam, gospod Mahnič. / oglašanje iz dvorane/Odšteva, odšteva, brez skrbi.

Torej še enkrat, da povem. Z mnogimi argumenti, ki ste jih postavili, se lahko tudi strinjamo, nikakor pa se ne morem strinjati, da bo glasovanje o tem predlogu, ki pomeni nepravilno pot za reševanje odprtih vprašanj, ki jih rešujemo znotraj odprtega postopka z Zakonom o skupnosti študentov. Nikakor ne gre za vprašanje politizacije in politične odločitve, za koga je kdo. Skupaj gremo naprej.

PODPRESEDNIK MATJAŽ NEMEC: Kot zadnji bo o tej točki še razpravljal predstavnik predlagatelja gospod Žan Mahnič. Izvolite, imate besedo.

ŽAN MAHNIČ (PS SDS): Hvala za besedo, podpredsednik.

Kolega dr. Horvat očitno meša dve stvari. Res je, da je bil ta zakon in pa ta razdelitev v ZUJF, ampak to ni varčevanje. To ni varčevanje, to kar je bilo. To smo pač dali v ZUJF takrat, ko je bila prerazporeditev, ampak to ni varčevanje, ker se ni nikomur nič vzelo. Tak je bil pač procent, ko so se takrat različne stvari odpirale. Mislim, da je bilo čez 200 členov zakona. Nikjer nismo nič privarčevali. Tako govoriti, kje je tukaj varčevanje, je nesmiselno, ker v tem primeru varčevanja ni bilo in ni važno, kakšno je ime zakona. Vi govorite sedaj tukaj na splošno o ZUJF. Pač to vprašanje, ki ga mi danes naslavljamo in mi naslavljamo ni nič drugega kot financiranje Študentske organizacije iz naslova koncesnin od študentskega dela. To je zapisano trenutno v ZUJF. Zaradi tega smo dali spremembo ZUJF, ne da bi karkoli ZUJF podaljševali ali ga odpravljali. Mi smo ZUJF takrat sprejeli, smo ga zagovarjali in ga zagovarjamo še danes. Ampak to ni vprašanje. To ni vprašanje. Namen je bil jasen, želeli smo, še vedno želimo, kar smo dokazali v tem zakonu, da se sredstva pravičneje razdelijo. Takrat ko je bil na mizi predlog Združene levice glede spremembe Zakona o skupnosti študentov, smo ravno tako rekli, da bomo tisti zakon podprli. Žal je potem padel. Imeli smo tudi svoje amandmaje, svoje predloge, ki bi dodali nek nadzor med Študentsko organizacijo Slovenije kar se tiče KPK, kar se tiče omejitev plač študentskih funkcionarjev, kar se tiče razgrnitve tudi njihovega premoženja in tako naprej. Tega takrat niste sprejeli. Ravno tako sedaj z izjemo, mislim, da je še edino kolegica Bratušek dejala, da zakona ne bo podprla, nobena druga stranka, razen SMC, ni striktno rekla, da zakona ne bodo podprli. Tako se očitno ve, na katera vrata so potrkali študentski funkcionarji, kljub temu slišim, da so si kar podajali kljuge v zadnjem tednu v tem parlamentu. Zanimiv bi bilo vprašati, če je kdo prijavil kakšen lobistični stik na KPK in tako naprej.

Ampak če pustimo to ob strani, mislim, da je bil tak zakon potreben, ker mladi sprašujejo, kje pa je denar, ki ga dobimo, dobijo študentske organizacije preko tega, ko mi delamo preko študentskega servisa, ko delamo preko študentske napotnice. In če že dajemo ta denar v to skupno blagajno, potem si vsaj nekaj od tega želimo, ne samo cenejše vstopnice za kakšen žur, ampak kaj drugega, ki bo pripomoglo pri študiju, ki bo pripomoglo h kvaliteti študija, ki bo pripomoglo h kasnejši boljši zaposljivosti in tako naprej. Tega Študentska organizacija, žal, ne počne. Mladi od tega nimajo nič, imajo pa vsak dan raznorazne zgodbe, kako pa se ta denar porablja. Če seštejete, koliko je bilo teh finančnih malverzacij v zadnjih letih, lahko pod črto potegnemo samo to, da imajo očitno denarja za tak način, kot ga porabljajo, preveč. Mladi nimajo preveč denarja,

preveč denarja ima Študentska organizacija Slovenije.

Zato želimo, da se da, kot smo že prej dajali, da se na novo razporedi v zakonu koncesnina, tako da od teh 23,7 odstotka, ki jih sedaj dobi Študentska organizacija, da se ta 23,7 razbije na to, 3,7 za štipendije, 2 odstotka lokalni študentski klubi, 8 odstotkov Študentska organizacija, 10 pa Urad za mladino. In v zneskih, če, recimo, zaokrožimo, da Študentska organizacija Slovenije dobi približno 9 milijonov evrov, bi po novem dobila tam nekje 3,2 milijona evrov, Urad za mladino nekaj manj kot 4 milijone, 700 tisoč evrov lokalni študentski klubi in 1,4 milijona za štipendije.

Menimo, da je ta razdelitev bolj pravična, da bo denar, ki bo na tak način porabljen, porabljen bolj transparentno, predvsem pa, da bodo tudi mladi rekli, da smo končno sprejeli en zakon, ki je v njihovo korist. Hvala lepa.

PODPRESEDNIK MATJAŽ NEMEC: Hvala lepa vsem razpravljavcem. S tem zaključujem splošno razpravo.

O predlogu sklepa, da je predlog zakona primeren za nadaljnjo obravnavo, bomo v skladu s časovnim potekom seje Državnega zbora odločali v torek, 20. 12., v okviru glasovanj.

S tem prekinjam to točko dnevnega reda.

Prehajamo na **25. TOČKO DNEVNEGA REDA, to je na PRVO OBRAVNAVO PREDLOGA ZAKONA O DOPOLNITVAH ZAKONA O DEDOVANJU.**

Predlog zakona je v obravnavo Državnemu zboru predložila skupina 19 poslank in poslancev s prvopodpisanim gospodom Jožetom Tankom. V zvezi s tem predlogom zakona je skupina 19 poslank in poslancev s prvopodpisanim Jožetom Tankom zahtevala, da Državni zbor opravi splošno razpravo.

Za dopolnilno obrazložitev predloga zakon dajem besedo predstavniku predlagatelja, in sicer dr. Vinku Gorenaku.

DR. VINKO GORENAK (PS SDS): Dober dan vsi dežurni!

Najprej podpredsednik – bom v časovnih okvirjih –, vas prosim, če prenesete predsedniku Državnega zbora en protest. Poglejte, že večkrat smo opozorili na to zadevo, da planirate delo tako, da v petek, kadar so zasedanja v ponedeljek in torej ni glasovanja, zato da gospoda lahko gre domov, dežurni so pa tu. Ja, dežurni so pa tu. In vedno imamo ob teh petkih opozicijske zakone. Poglejte, tako se ne dela. Zato bom v startu povedal, kako smo mi delali, ko smo bili oblast; tako da smo zakone, ki jih je vlada sestavljala – malo prej smo v menzi z nekaterimi o tem govorili –, dali na mizo na začetku januarja šefu opozicije, gospodu Pahorju. On je z voljo SD in kot nek vodja

opozicije obkljukal 60 odstotkov zakonov na letni ravni. Moja naloga je bila – gospod Horvat poslušajte to! –, kot državnega sekretarja v kabinetu predsednika Vlade, da naše vladne zakone usklajujem z opozicijo. Ta usklajevanja so rodila naslednji rezultat. Med 60 in 65 odstotkov zakonov, ki jih je prinesla Vlada, je opozicija podprla. Gospod Horvat, podprla! Vodilo smo tudi Evropsko unijo, zato ne mislite, da ste pojedli vso znanost tega sveta, niste je pojedli. Ta koalicija ni podprla enega samega zakona, ki je nastal pri tistih, ki so vodili Evropsko unijo. Zamislite se, kaj počnete, in prosim, če to tudi prenesete predsedniku Državnega zbora.

Zakon o dedovanju, za kaj gre. Gre preprosto za to, da je, kot je javnosti znano, pred nekaj meseci nas doletela dobra novica, ki se imenuje 945 oporok so založili na sodiščih in premoženje je šlo v roke tistih, ki ne bi smelo iti. Tisti, ki bi pa premoženje po dedovanju morali dobiti, ga pa niso dobili. Poglejte, Državni zbor oziroma Odbor za pravosodje je o tem razpravljal na izredni seji, tam je bil tudi gospod Klemenčič in cela Slovenija je govorila o 945 založenih oporokah. Sploh ni res! 5 tisoč 329 jih je! To je pa točna številka, ker so najprej postregli s podatkom po letu 1991 pa so pozabili povedati, kaj pa je bilo od 1945. leta naprej. No, imamo jih torej toliko. Zakon, ki smo ga vložili, predvideva eno reč. Do leta 2007 smo imeli tukaj popolno anarhijo. Malo pri odvetnikih, malo pri notarjih, malo še pri komu, pa tudi kaj doma, pa na sodiščih – torej oporoke. Leta 2007 smo skušali narediti red, tako da smo zadevo dali Notarski zbornici Republike Slovenije, ki naj bi vodila centralni register. In vsi so bili dolžni to prenesti na notarje. Seveda državljani pa to plačajo, da smo si na jasnem. Sodišča tega tako ali tako niso naredila. Zdaj vidimo, da sodišča niso naredila, torej niso spoštovala zakona, zato z zakonom, ki je pred nami predlagamo: prvič, vzpostavitev centralnega registra vseh oporok v Republiki Sloveniji pri Vrhovnem sodišču Republike Slovenije. Zdaj Vlada v svojem mnenju jamra, da to košta 25 tisoč ali 30 tisoč evrov. Grozovita sredstva so to, a ne? Napram ostalim milijonom, ki so šli kam drugam. To torej predlagamo in nič drugega. In drugič to, da Vrhovno sodišče to vodi zastoj. Če imamo državo in Vrhovno sodišče in sodstvo, ki je najdražje v Evropi, potem pa lahko še tiste oporoke vodijo za ta denar zastoj, da državljanom ne bo treba plačevati.

To je osnovni predlog tega zakona. Hvala lepa.

PODPRESEDNIK MATJAŽ NEMEC: Za uvodno obrazložitev mnenja dajem besedo predstavniku Vlade, in sicer državnemu sekretarju na ministrstvu za pravosodje gospodu Darku Staretu. Izvolite.

DARKO STARE: Hvala, gospod predsedujoči. Lep pozdrav vsem poslankam, poslancem in ostalim prisotnim!

Vlada Republike Slovenije se seveda strinja s ciljem, ki ga je predlagatelj navedel kot cilj predlaganega zakona, vendar pa hkrati ugotavlja, da ta cilj v resnici formalno je že dosežen, vzpostavljen, ni pa vzpostavljen dejansko. Namreč, po veljavni zakonodaji v Republiki Sloveniji imamo od leta 2004 z uveljavitvijo Zakona o notariatu že vzpostavljen centralni register oporok, in sicer pri Notarski zbornici Slovenije. Ta centralni register oporok je torej vzpostavljen, dejstvo pa je, da v tem registru niso podatki o vseh oporokah, ki bi morali biti, čeprav so oporoke nastale. Zakon, ki velja od leta 2004 in je bil tudi dopolnjen z novelo 2007, zelo jasno in nedvoumno v svojem 108.b členu določa, da vsi, ki v tej državi lahko hranijo oziroma sprejemajo oporoke, so dolžni po sprejetju oporoke oziroma pri zapisu oporoke o tem obvestiti centralni register oporok pri Notarski zbornici. Torej, to je zapovedana določba v 108.b členu, ki velja že ves čas, in je naslovljena tako na sodišča za sodne oporoke, kot na notarje, kot na odvetnike. To so v bistvu pravosodni instituti oziroma organi, ki so pooblašteni, da lahko sprejemajo oziroma hranijo oporoke.

Glede na to, da ti podatki v ta centralni register niso bili posredovani, in glede na to, da se je potem pojavljala različna interpretacija teh veljavnih določb, torej že 10 let veljavnih, seveda se je potem v nadaljevanju zgodilo in logična posledica tega neljubega, nezaželenega dogodka je bila tudi ta, da se je pojavila potreba po spremembi zakonodaje. Ta potreba se je izrazila tudi v obliki tega predloga zakona poslank in poslancev, ki je predmet današnje obravnave. Vendar ta primer zelo lepo pove, glede na to, da imamo veljaven Zakon o notariatu, ki zelo jasno in nedvoumno govori, kako je treba hraniti in posredovati podatke o oporokah v centralni register oporok, da ni problem v zakonu in normativnem okviru, ampak v izvajanju zakona. Tudi če bi, hipotetično, bil zdaj nov zakon, mora ta zakon nekdo izvajati in to so tisti zavezanci, naslovljenci, za katere ta zakon velja.

Torej, glede na to, da mi imamo vzpostavljen normativni in institucionalni okvir za centralni register oporok, ki je ne nazadnje tudi posledica določenih nadnacionalnih aktov, ki služi tudi za kakovostno in pravočasno izmenjavo tovrstnih podatkov v nadnacionalnem okviru oziroma mednarodnem okolju, je pomembno to, da se zagotovi, da bodo tisti, ki so po veljavni zakonodaji zavezani spoštovati in uresničevati te zakonske določbe, to tudi uresničevali. Glede na ta ugotovljen nezaželen, ne bom rekel dogodek, ampak stanje, ki ne more biti v ponos nobenemu državnemu uslužbencu ali funkcionarju v tej državi, ki izvajamo pozitivne obveznosti države, ne glede na to, v kateri veji oblasti delujemo, je

pomembno to, da s praktičnimi organizacijskimi in upravljavskimi ukrepi zagotovimo, da se veljavna zakonodaja uresničuje in spoštuje. Kot vam je znano, glede na to, da je Vrhovno sodišče že lansko leto – to je bilo tudi predmet razprave in obravnave na dosedanjih odborih, predvsem za pravosodje, v tem spoštovanem Državnem zboru – pojasnjeno, ugotovljeno, so izvedeni vsi potrebni organizacijski ukrepi, da se to stanje, ki je nezakonito in hkrati nedopustno, sanira v najkrajšem mogočem času in temu so namenjeni tudi priporočilni sklepi tega odbora, o katerih bo moralo tako Ministrstvo za pravosodje oziroma izvršilna veja oblasti kot Vrhovno sodišče posredno in Notarska zbornica poročati, ko poteče rok v januarju, temu cenjenemu Državnemu zboru. Vseh teh pet priporočil se aktivno in intenzivno uresničuje, v veliki meri aktivnosti potekajo, oporoke, ki so bile hranjene, vendar o njih v centralni register podatki niso bili preneseni, se urejajo tako, kot zakon veleva, torej že 10 let, in ko bo rok za poročilo Državnemu zboru o uresnitvi vaših priporočil potekel, sem prepričan, da bomo lahko v veliki meri ugotovili ali praktično v celoti, da je stanje za nazaj sanirano in da so vzpostavljeni tudi vsi organizacijski in upravljavski pogoji, ki bodo zagotavljali, da se tovrstna tveganja v bodoče ne bo več uresničevala oziroma se bodo lahko le v najmanjši možni meri. Nobene stvari, kot rečemo, se ne da z gotovostjo vnaprej zagotavljati, pa tudi to je neodgovorno, sploh, če zagotavljaš nekaj, na kar sam ne moreš vplivati. Če je nekdo drugi dolžan ...

PODPRESEDNIK MATJAŽ NEMEC: Gospod državni sekretar, čas se vam je iztekel.

DARKO STARE: Dobro.

Skratka, centralni register, ki ga imamo že 10 let, bo po uresnitvi tudi te pobude in po spodbudi v obliki priporočil tega državnega zbora v celoti tudi dejansko zaživel. Iz tega razloga ni popolnoma nobene druge potrebe, da bi spreminjali normativni okvir. Zato Vlada tega predloga zakona ne podpira, ker se ji zdi nepotreben; namreč normativni okvir je, dejansko ga je pa treba samo implementirati. Hvala lepa.

PODPRESEDNIK MATJAŽ NEMEC: Prehajamo na predstavitev stališč poslanskih skupin.

Poslansko skupino Združena levica oziroma njeno stališče bo predstavil dr. Franc Trček, izvolite.

DR. FRANC TRČEK (PS ZL): Dober dan še enkrat!

Ker sem prostorski sociolog, bi najprej rad pozdravil poslanke in poslance dežele Štajerske ter – tukaj imamo po enega kandidata, mogoče kje dva, iz drugih statističnih in kulturnozgodovinskih regij države Slovenije. Najrajši bi mlado kolegico poklical, da nam kaj

zaigra na frajtonarico. Se tudi pridružujem temu agregatnemu stanju četrkovih popoldnevov, verjetno nekdo, ki to gleda, si misli da na Štajerskem teče čas bolj počasi kot v ostalih kotlinah in zaradi tega mi ostajamo tukaj dlje, ker se nam popoldne kasneje začne. Ali pa na Notranjskem in še kje. Dobro – petek je dan za metek, smo rekli včasih.

Zdaj pa stališče Združene levice ... Jaz na srečo imam dovolj otrok, hvala.

V Združeni levici menimo, da predlog vsebuje kar nekaj dobrih rešitev, še posebej pozdravljamo predlog, da bi bil vpis podatkov v centralni register oporok obvezen in brezplačen. Pozdravljam tudi idejo, da bi se register iz privatne poklicne stanovske organizacije prestavil na javno institucijo. Centralni register oporok, ki je bil leta 2007 vzpostavljen pri Notarski zbornici Slovenije, ni nikoli v praksi zares zaživel, med drugim tudi zato, ker je vpis podatkov v centralni register za posameznike plačljiv, za vpis morajo plačati 41 evrov. Poleg tega dodatno zmedo povzroča nejasna določba Zakona o notariatu, zaradi katerega je prišlo do različnega razumevanja tega, ali se morajo podatki o oporokah v register vpisati ali ne.

V Združeni levici menimo, da mora biti vpis podatkov o oporokah v register brezplačen in avtomatičen. Le tako bi lahko zagotovili, da bi se podatki o vseh oporokah, ki jih sestavljajo ali hranijo sodišča, notarji, odvetniki ali pa so kje pod posteljo, dejansko vpisali v centralni register. Tako bo register dejansko postal centralen, s tem pa bi bil večji del tveganja za nastanek situacije, v kateri so se znašla sodišča sedaj, odpravljena.

Vlada nasprotuje brezplačnemu vpisu, kar utemeljuje s tem, da naj bi šlo za posameznikovo svobodno odločitev. Vlada sodi, da oporoka ni splošna pravica posameznika ter predstavlja zgolj možnost, za katero se odločijo nekateri posamezniki. Res je, da se za sestavljanje ter hranjenje oporoke pri odvetniku, notarju ali sodišču, posamezniki sami odločijo. Vendar to ni nujno odločitev, ki bi bila utemeljena na nekem prestižu, če berem to stališče Vlade. Posamezniki se za takšen način oblikovanja in hrambe oporoke odločijo tudi zato, ker nimajo dovolj pravnega znanja ali dovolj širokega socialnega kroga ljudi, v katerem bi lahko našli zaupnika za hrambo oporoke. To pa še posebej velja za starejše ljudi, ki se velikokrat znajdejo v socialni, družbeni izolaciji. Ravno pri teh pa je najbolj verjetno, da bodo pomoč pri oblikovanju in hrambi svojih oporok iskali pri odvetnikih, notarjih ali na sodišču. Nobenega razloga ni, da bi jim na podlagi tega, da so se za tovrstno pomoč odločili, zaračunavali storitve vpisa oporoke.

Poleg tega je delujoč in ažuren register v interesu vlade in sodišč, saj bi se tako v večji meri izognili odškodninskim zahtevkom v prihodnosti, ki bodo sledili. V luči tega, da je letni strošek delovanja registra le 37 tisoč evrov menimo, da Vlada nima pravih razlogov za

nasprotovanje brezplačnosti vpisa. Vpis podatkov o oporokah v centralni register naj postane za državljane brezplačna storitev. Prav tako je dobro, da se takšen register prestavi s stanovske na javno institucijo in seveda iz teh razlogov predlogu zakona ne nasprotujemo oziroma ga bomo podprli, ker smo in v tej naši predstavitvi in v predstavitev verjetno, ki bodo sledila, bodo kolegi navedli tehtne razloge, zakaj je to potrebno. Hvala in lep petek vsem skupaj.

PODPREDSEDNIK MATJAŽ NEMEC: Gospa Iva Dimic bo predstavila stališče Poslanske skupine Nove Slovenije - krščanskih demokratov. Izvolite.

IVA DIMIC (PS NSi): Spoštovani predsedujoči, predstavniki ministrstva, kolegice in kolegi poslanci!

V Novi Sloveniji smo na vse razsežnosti posledic nerazglašanih oporok opozorili že z zahtevo s sklicem nujne seje v letošnjem oktobru. Ob dejstvu, da je kar 72 odstotkov Slovencev ne zaupa našemu pravosodju, ob številnih kršitvah človekovih pravic, po katerih smo med 47 državami članicami Sveta Evrope glede na število prebivalcev na prvem mestu, je še bolj skrb zbujujoč podatek, da sodišča ne zmorejo oziroma niso sposobna izvajati in zagotavljati niti najpreprostejših nalog, kot je hramba oporok. Pri tej aferi je šlo za oporoke, ki se jih oporočitelji ravno zato, da bi bile v varnih rokah, zaupali v hrambo sodišču kot varuhu zakonitosti. In če kje, potem se v teh primerih natančno ve, kdo je vodil zapuščinski postopek in kdo je odgovoren za hrambo oporoke, njen vpis v register oporok in za razglasitev v tem postopku.

Ob tem smo prepričani, da svoj del krivde nosi tudi sedanja neenotna evidenca oporok. Čeprav pri Notarski zbornici Slovenije od leta 2007 obstaja centralni register oporok, enotna evidenca nikoli ni bila dejansko vzpostavljena, saj mora predlagatelj podatke o oporokah posredovati le, če tako zahteva oporočitelj. Da pa se oporočitelji največkrat za to zadevo niso odločili zato, ker bi morda za vpis v centralni register oporok Notarski zbornici plačali 41 evrov, je razlog več, da imamo danes stanje, kakršnega pač imamo. Zato je predlog vzpostavitve centralnega registra oporok pri Vrhovnem sodišču Republike Slovenije, kamor bi se prenesel tudi obstoječi register oporok, ki ga je kot informatizirano bazo podatkov vzpostavila Notarska zbornica, korak naprej pri doseganju načela pravne države in zaupanje v pravosodje. S tem, ko bi sodišča morala po uradni dolžnosti zahtevati vpis sodnih oporok in oporok, ki so bila izročena v hrambo sodišču, v centralni register oporok, bi se v bodoče zagotovo izognili, da bi prišlo do nerazglasitve oporok. Sestavni del zahteve za vpis bi bil tudi naziv sodišča, pri katerem je oporoka shranjena. Pri tako vzpostavljenih varovalkah bi bila možnost založitve oporok enaka ničli.

Ker oporočitelj po predlogu tudi ne bi več plačeval nadomestila za vpis v register, za vodenje registra in za vpis spremembe podatkov, bi se državljani v večjem številu odločali za takšen način hranjenja oporok in se ne bi več bali, da v zapuščinskem postopku ne bi bile razglašene. S tem bi v prihodnosti preprečili vsak neustaven in nezakonit poseg v pravico do dedovanja. Tudi Vlada v svojem mnenju pritrjuje, da bi vzpostavitev oziroma prenos registra oporok z Notarske zbornice na Vrhovno sodišče olajšalo delo sodiščem v zapuščinskih postopkih, saj tako ne bi več prihajalo do primerov, kot je 945 založenih in nerazglašanih oporok od leta 1991 pa vse do danes.

Kljub temu pa Vlada meni, da dopolnitev Zakona o dedovanju ni potrebna, ker naj bi bil veljavni zakonski okvir zadosten in ustrezen. Meni celo, da je do založitve omenjenih oporok prišlo le zaradi različne interpretacije določb Zakona o notariatu, ki se nanašajo na neobveznost posredovanja podatkov o hranjenih oporokah. Kakšno sprenevedanje! Če je zakonska podlaga zadostna, zakaj je potem kar 44 sodišč založilo oporoke? So torej vsa sodišča zakon napačno razlagala? Če Vlada meni tako, potem nas mora resnično skrbeti. Vlada gre še korak naprej, pravi da je vsako podobno tveganje v celoti odpravljeno s tem, da se striktno upošteva veljavna določba 108.b člena Zakona o notariatu, po kateri morajo sodišča v petnajstih dneh, potem ko je bila oporoka sestavljena ali sprejeta v hrambo, posredovati zahtevo za vpis v centralni register oporok.

Spoštovana Vlada, spoštovani gospod državni sekretar na Ministrstvu za pravosodje, spoštovani minister! Ste sploh še resni? S to navedbo naravnost poveste, da bi vse to lahko obvezno naredili že doslej – in zakaj niste Zakaj ste dopustili oškodovanje oporočnih dedičev, če vam je zakon že doslej nalagal to obveznost 19. januarja 2017, torej čez en mesec, se izteče rok, v katerem morate poročati o izvedenih ukrepih za preprečitev nastanka takšnih primerov ter preveriti obstoj elementov osebne odgovornosti. Po opravljeni analizi, ki bi pokazala izrazito odstopanja posameznih sodišč po številu založenih oporok, pa ukrepati zoper predsednike teh sodišč. Govorim o 25. nujni seji Odbora za pravosodje, ki je 19. oktobra potekala na podlagi naše zahteve.

Krščanski demokrati čez mesec dni pričakujemo konkreten, jasen odgovor s temeljito analizo. Poslanci Nove Slovenije bomo Predlog zakona o dopolnitvah Zakona o dedovanju podprli.

PODPREDSIEDNIK MATJAŽ NEMEC: Dr. Bojan Dobovšek bo predstavil stališče Poslanske skupine nepovezanih poslancev.

DR. BOJAN DOBOVŠEK (PS NP): Spoštovani vsi, ki še spremljate to sejo!

Pred nami je predlog zakona, ki skuša popraviti dosedanje krivice. Gre za to, da zasleduje naslednje cilje. Prvič, da se vzpostavi enoten centralni register, takšen ki bo spoštovan in uresničljiv. Drugič, da se ga ustanovi pri Vrhovnem sodišču, ki naj bi postal institucija, ki ji velja zaupati. Kot sem dejal, sodstvo si mora zaupanje izgraditi. In pa, da vpis v takšen register ne bi bil plačljiv. Vse skupaj gre v smeri tistega, ravno obratnega, kar zagovarjajo nekateri, ki sledijo neoliberalnim vrednotam. In sicer, privatizacija sodstva se dogaja sedaj in pred nami. To pomeni, da tisti, ki je reven, ne more plačevati in ne more uveljavljati svojih pravic pred sodiščem. Privatizacija je potekala tako, da se je register prenesel v privatno sfero, zato so nastali stroški in posledično krivice, ki jih skušamo odpraviti. Seveda pa je pri tem zatajil nadzor. Nadzorna funkcija. In kdo je nosilec nadzorne funkcije? Predsedniki sodišč! Poleg tega je v Sloveniji sprejeta zakonodaja, ki je vpeljala direktorje. Ni jasne ločnice, kaj so pristojnosti in odgovornosti predsednika in direktorja. Na to je opozorilo tudi Računsko sodišče. Se pravi, kar nekaj nepravilnosti na sodni veji oblasti, poleg že večkrat omenjenega kadrovanja, problem pristojnosti in odgovornosti, kar pa je v pristojnosti predsednikov sodišč in prav je, da se tudi to uredi.

Seveda se problematika navezuje tudi na zakon, ki sledi v naslednji točki. Škoda je bila povzročena in to škodo je treba odpraviti. Skrbi me arogantnost sodne veje oblasti, ki pravi, saj gre do lahko po redni poti, se pritožijo in izkoristijo vsa pravna sredstva. Čas beži, škoda je bila povzročena in prav bi bilo, da tisti, ki so storili napako, skušajo pomagati ljudem, da čim prej odpravijo tovrstno škodo, ne pa, da jih napotujejo na pravdo. Zakona sta vsebinsko povezana. Odgovornost je primarno na sodni veji oblasti, sekundarno pa na Ministrstvu za pravosodje, ki bi moralo že začeti reševati problem.

Skrbi nas lahko, da je opozicija prinesla v parlament predlog, predloga pa ni prinesel minister ali pa bi ga prinesla in preko ministrstva kakorkoli spodbudila sodna veja oblasti. Kritika gre državi, da mora opozicija nositi tiste dejavnosti, ki bi jih morala narediti država, in da Vlada ne sledi predlogom opozicije. Zato velja oba predloga zakonov podpreti. Hvala.

PODPREDSIEDNIK MATJAŽ NEMEC: Gospa Ksenija Korenjak Kramar bo predstavila stališče Poslanske skupine SMC.

KSENIJA KORENJAK KRAMAR (PS SMC): Hvala lepa. Spoštovani predsedujoči, kolegice in kolegi!

V temeljni rešitvi predloga zakona, kot jo v noveli Zakona o dedovanju predlaga skupina poslank in poslancev, sta vzpostavitev in vodenje centralnega registra oporok kot informatizirane baze podatkov pri Vrhovnem sodišču Republike Slovenije in prenos

centralnega registra oporok z Notarske zbornice Slovenije na Vrhovno sodišče ter tudi brezplačno vodenje tega registra, brezplačne zahteve za vpis in sprememb v register. Po mnenju predlagatelja bi vzpostavitev centralnega registra oporok olajšala delo sodišč v zapuščinskih postopkih, s čimer bi se izognila nastanku situacije v zvezi z najdbo nerazglašenih oporok na sodiščih.

V Stranki modernega centra se zavedamo nezavidljivih položajev svojcev, zapustnikov, nerazglašenih oporok, kot tudi neugodnih posledic, ki so jim pri tem nastale. Vendar pa je treba opozoriti, da veljavna zakonodaja že sedaj določa, da se podatki o vseh oporokah, ne glede na organ, pri katerem so shranjene, in ne glede na subjekt, ki ga sestavi, evidentirajo v centralnem registru oporok, ki ga kot informatizirano bazo podatkov vodi Notarska zbornica Slovenije.

Treba je upoštevati, da je do primerov založenih in nerazglašenih oporok prišlo predvsem zaradi različne interpretacije določil Zakona o notariatu; določil, ki se nanašajo na obveznost oziroma neobveznost posredovanja podatkov o sestavljenih in hranjenih oporokah Notarske zbornice Slovenije za vnos in obdelavo teh v centralnem registru. Zaradi tega so se pojavile različne razlage, ali je za vpis v centralni register oporok potrebna zahteva oporočitelja in plačilo nadomestila za vpis podatkov v register. Seveda se zavedamo in pričakujemo tudi, da bodo proučeni razlogi in tudi pripravljene ukrepi za preprečevanje in odpravo tveganj in da bo storjeno v nadaljnjem vse, da do takih situacij ne bo več prišlo, in sicer tako ne tudi glede oporok, ki so bile sestavljene ali prejete v hrambo v času po vzpostavitvi centralnega registra oporok, kot tudi glede tistih, ki so bile sestavljene ali prejete v hrambo pred njegovo vzpostavitvijo.

V Poslanski skupini SMC obžalujemo nastalo situacijo, vendar pa po veljavni zakonski ureditvi centralni register v Sloveniji že obstaja, zato vzpostavljanje novega registra ni potrebno in tako tudi predlaganih sprememb ne bomo podprli.

PODPRESEDNIK MATJAŽ NEMEC: Anja Bah Žibert bo predstavila stališče Poslanske skupine SDS.

ANJA BAH ŽIBERT (PS SDS): Predsedujoči, državni sekretar, kolegice in kolegi!

Kolega Vinko Gorenak je že pohvalil Štajerce uvodoma, potem pa dovolite, da jih danes še jaz ponovno. Namreč, Ilka Štuhec je prismočala zopet novo zmago, tako da vse čestitke. Zaradi Štajerske se veseli cela Slovenija.

Pa preidimo naprej k obravnavi zakona. Kot je znano, so se pred nekje dvema mesecema v javnosti pojavile informacije in tudi potem podatki, da so vsa slovenska okrajna sodišča od leta 1991 založila 945 oporok. Te podatke je potrdilo tudi samo Vrhovno sodišče.

Velja poudariti, da gre pri tem za oporoke, ki so bile sodiščem zaupane v hrambo, vendar niso bile razglašene v postopkih dedovanja, čeprav bi seveda te morale biti. Zato smo se v Poslanski skupini Slovenske demokratske stranke poleg zakona, s katerim bi uredili odpravo posledic in povračilo škode zaradi nerazglašenih oporok, odločili predlagati tudi novelo Zakona o dedovanju, ki bi uredila, da naprej do takšnih nepravilnosti ne bi prihajalo.

Res je, da se je že z novelo Zakona o notariatu junija 2004 predvidevala vzpostavitev centralnega registra oporok, in sicer pri Notarski zbornici Sloveniji kot informatizirana baza podatkov. Na papirju je to res držalo, kakšna pa je praksa spoštovani, kakšna je danes resnica? Dejstvo je, da enotna evidenca oporok, kljub temu da pri Notarski zbornici obstaja centralen register oporok, dejansko ni bila nikoli vzpostavljena. To se je izkazalo ravno v zgoraj omenjenem primeru, ki je tudi razlog novele, ki jo danes obravnavamo in o kateri, upam, da bo tekla konstruktivna razprava. Ta primer tudi kaže na sistemske pomanjkljivosti na tem področju. Omenjena novela Zakona o notariatu je v prehodnih določbah predpisala, da bo ob vzpostavitvi centralnega registra obvezen tudi vpis oporok, ki jih hranijo sodišča. Centralni register oporok je bil vzpostavljen, spoštovani, 15. 10. 2007, res pa je tudi, da je bila še pred uveljavitvijo centralnega registra oporok sprejeta tudi novela Zakona o notariatu, ki je prej omenjeno prehodno določbo spremenila, tako da je naložila predlagateljem, da posredujejo podatke o oporokah, ki se vpisujejo v register le, če odločitelj tako zahteva. Tako seveda obstaja domneva, da centralni register oporok verjetno ni zaživel tudi s tega zornega kota, ker je pravilnik o centralnem registru oporok določil, da je Notarska zbornica upravičena do denarnega nadomestila, kar znaša 41 evrov za vpis. Po našem mnenju je za vpis oporok v centralni register potreben takšen pristop, po katerem za vpis ne bi bilo treba poravnati denarnih nadomestil. S tem ko bi centralni register oporok tudi dejansko zaživel – kar še enkrat poudarjam, do sedaj ni in mi menimo, da tudi po tem ne bo –, bi bilo olajšano delo sodiščem pri odločanju v zapuščinskih postopkih. Gre za to, da je denar velikokrat tista glavna točka, pri kateri se vse ustavi. Bistveno lažje bi bilo tako najti oporoke, če je le-ta sestavljena v notarskem zapisu ali shranjena pri notarju oziroma sestavljena pri sodišču ali tam shranjena. Tako bi se tudi izognili oziroma bi preprečili situacije, kot so bile te v primeru nerazglašenih oporok.

Obenem predlagamo tudi določnejšo vsebino, po kateri bi sodišče po prejemu smrtovnice po uradni dolžnosti samo pridobilo izpis iz centralnega registra oporok o obstoju oporoke. Ta izpis, ki bi bil prost plačila denarnega nadomestila, bi bil tudi obvezen sestavni del zapuščinskega postopka. Obenem predlagamo tudi določbo, da mora sodišče poskrbeti, da skrbno preišče vse okoliščine

obstoja oporoke za pokojnikom in s tem poskrbeti, da bo upoštevana poslednja volja pokojnika in da v zapuščinskem postopku v svojih pravicah ne bojo oškodovani pokojnikovi dediči. Sicer je v veljavnem Zakonu o dedovanju na nek način omenjeno že urejeno, vendar očitno občutno premalo glede na to, da se situaciji, kot je nastala v primeru nerazglašenih oporok, ni bilo mogoče izogniti.

Na podlagi vsega navedenega in ker želimo, da bi bila v zapuščinskih postopkih zagotovljena pravna varnost in dosledno upoštevana poslednja volja zapustnika, smo pripravili ta zakon in ga bomo, seveda, v Slovenski demokratični stranki tudi podprli.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Gospa Marjana Kotnik Poropat bo predstavila stališče Poslanske skupine Desus. Izvolite.

MARJANA KOTNIK POROPAT (PS DeSUS): Hvala za besedo, spoštovani podpredsednik. Spoštovani državni sekretar s sodelavcem, spoštovani poslanke in poslanci!

Poslanska skupina SDS je vložila dva vsebinsko povezana predloga zakonov, ki ju imamo danes na poslanskih klopeh. Verjamem, da smo bili prav vsi izjemno šokirani, ko smo izvedeli, da je na vseh 44 okrajnih sodiščih v državi ostalo kar 945 nerazglašenih oporok. To je veliko število. Če samo pomislimo, v kakšni situaciji so se zaradi velike napake sodišč znašli oporočni dediči, kot tudi zakoniti dediči zapustnikovega premoženja, je vsem jasno, da je treba te primere v najkrajšem času rešiti. Tega se dobro zavedamo tudi v Poslanski skupini Desus.

A danes ne govorimo o tej problematiki prvič. Že na Odboru za pravosodje smo skupaj z opozicijo sprejeli sklepe, s katerimi smo Ministrstvo za pravosodje, Državno pravobranilstvo, Notarsko zbornico ter Sodni svet pozvali k ustreznemu ukrepanju in razrešitvi nastale situacije. Po zagotovilih tako Vrhovnega sodišča kot Ministrstva za pravosodje se ti ukrepi že izvajajo. Sprejete so bile smernice, kako ravnati v bodoče, pripravila se je analiza dejanskega stanja in kar je za Poslansko skupino Desus zelo pomembno, preverili se bodo elementi osebne odgovornosti uslužbencev in funkcionarjev v pravosodju. Po našem mnenju bi za nastalo situacijo morali odgovarjati predsedniki sodišč, ki so odgovorni za vodenje sodišč. Nadalje sprejet je bil tudi sklep, da se v izogib pravnim postopkom, ki bi lahko bili uvedeni zaradi nerazglašenih oporok, izoblikuje kriterije za sklepanje zunajsodnih poravnjav. Tako se oškodovancem ne bo treba pravdati in v te namene plačevati odvetnike.

Ni za zanemariti tudi dejstva, da sta za nedopustno ocenila situacijo tako minister za pravosodje kot tudi predsednik Vrhovnega sodišča, ki oba obžalujeta, da je do tega prišlo.

Zato sta v sodelovanju z Notarsko zbornico ter pravobranilstvom, kot že rečeno, že pristopila k izvajanju ustreznih ukrepov.

V Poslanski skupini Desus menimo, da predlog zakona o dedovanju, kot ga predlagajo poslanke in poslanci SDS, ne bo rešil problematike nerazglašenih oporok. S predlogom namreč med drugim predlagajo, da se vzpostavitve in vodenje centralnega registra oporok kot informatizirane baze podatkov prenese na Vrhovno sodišče Republike Slovenije. Na tej točki je treba jasno povedati, da veljavna zakonodaja namreč že zdaj določa, da se podatki o vseh oporokah, sestavljenih v obliki notarskega zapisa, o oporokah, ki so shranjene pri notarju, o oporokah, ki jih sestavi odvetnik ali so mu izrečen v hrambo, o sodnih oporokah in oporokah, izročeni v hrambo sodišču, na podlagi določil Zakona o dedovanju evidentirajo v centralnem registru oporok, ki ga kot informatizirano bazo podatkov vodi Notarska zbornica Slovenije. Povedano preprosteje, centralni register oporok že obstaja in ni racionalno vzpostavljanje novega registra, zagotoviti pa je treba, da že vzpostavljeni centralni register oporok postane centralni v polnem pomenu besede, kar se bo z ukrepi, ki se že izvajajo, tudi zagotovilo.

Torej, v Poslanski skupini DeSUS predloga zakona ne bomo podprli. Od pristojnih organov pa pričakujemo, da v najkrajšem času stopijo čim bolj nasproti oškodovancem ter da v bodoče do takšnih nedopustnih primerov ne bo več prihajalo. Hvala lepa.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Končali smo s predstavitvijo stališč poslanskih skupin. Sledi splošna razprava poslank in poslancev o predlogu zakona.

Besedo ima dr. Vinko Gorenak, predlagatelj, izvolite.

DR. VINKO GORENAK (PS SDS): Hvala lepa.

Zdaj vidim, da so že dežurni šli domov, SD pa niti dežurnega nima več. Ampak v redu, to ni moj problem. Jaz moram iti čez te stvari skozi.

Dobro, bom začel pri gospe Poropat, da mi ne bo ušla ... Ne boste? V redu. Pa bom zelo nežen, veste, da se ne boste zjokali. Poglejte: šokirani ste bili. Ali ni to lepo, da ste bili šokirani pri 945 nerazglašenih oporokah? Primate se za stol. Ni 945, 5 tisoč 329 jih je! Torej ste zdaj štirikrat bolj šokirani. Jaz sem tudi bil, ampak mi smo nekaj naredili za to, da bi to stanje popravili, vi ste pa samo šokirani.

Pravite, da boste preverili odgovornost. Zdaj mi pa povejte, leta 1945 je nekdo napisal oporoko, umrl je leta 1950, hiša je bila dana nekemu dediču, ki ne bi smel biti dedič. Tisti, ki bi pa moral podedovati, pa ni podedoval, že zdavnaj so pa vsi umrli. Zdaj mi pa povejte, kako boste odgovornost našli, kdo bo odgovoren? Predsednik sodišča? Leta 1970 je že umrl!

Torej, kakšno odgovornost boste našli? Se ne da.

Če bi lahko govorili o osebni odgovornosti, potem bi lahko govorili o osebni odgovornosti predsednikov sodišč, ki so danes predsedniki sodišč za čas, odkar so predsedniki sodišč. Tukaj bi se lahko in če bi gospod Masleša hotel – oziroma zdaj ni več on, zdaj ne vem, kdo že je, gospa Betetova –, če bi ona hotela kaj, bi lahko kaj naredila. Ampak ona je že povedala svoje: Nihče ni nič kriv in nič ne bomo naredili. Naj prizadeti tožijo. Torej, od kod vam trditev, da bo preverjena odgovornost? Ali tako pravite kar tako, zaradi lepšega vtisa, mogoče zaradi volivcev? Oškodovancem se ne bo treba pravdati, poravnave bodo. Ja, kje? Cel kup stvari imam tukaj na mizi, ko mi ljudje to pošiljajo, ko so se začeli obračati na pravobranilstvo in pravobranilstvo – boste lahko videli, vam bom pokazal – pravi: Tožite jih! Kaj ste torej naredili do zdaj in od kod trditev, da oškodovancem ne bo treba pravdanja, ampak da bo šlo za poravnave? Pravobranilstvo v tem trenutku piše odgovore – tožite! Torej ne drži vaša trditev.

Predlog SDS ne bo rešil nič – kako ste to lepo ocenili! Zakaj pa vi ne napišete svojega predloga? Vi napišete svoj predlog, ker vi veste, da bo rešil potem. Ali pa pocukajte za rokav ministra, ki ste ga vi postavili, brez moje volje. Ni postal minister ne po volji vas ne po volji mene. Pa to naredite. Glejte, lepo ste razložili, kako vse funkcionira. Centralni register že imamo, ne rabimo novega. Ja, kdo pa predlaga novega? Kdo ga predlaga? Mi smo predlagali prenos tega, ki obstaja na Vrhovno sodišče. To pa ja. Ja vem, da ni enostavno, se strinjam, ampak marsikaj ni enostavno v tej državi, pa se da rešiti. Da se voditi Evropsko unijo, tega vi še niste poskusili. Še do opozicije ne znate priti s kakšnim zakonom.

Pravite, da vse štima, da ne rabimo novega. Ja, ne štima! 5 tisoč 329 oškodovanih imamo, ki so, ne vem, nekdo je podedoval hišo, gotovino, zemljo, ne vem kaj; vikend, karkoli, kmetijo, če želite, pa ne bi smel tega dobiti. Nekdo, ki bi pa moral to podedovati, pa tega ni dobil. In vi pravite, kako vse štima. Če bi vse štimalo, ne bi imeli 5 tisoč 329 primerov. Ja, kako lepo ste povedali. Saj človek bi vam zaploskal! Vlada naj gre naproti oškodovancem. Ja ne gre! Razen nekih analiz, če so že sploh kaj naredili, ni do zdaj naredila nič. Pravobranilstvo oškodovancem pravi, pojdite tožiti. Ne gre skupaj, gospa Poropat.

Gospa Kramarjeva ... Ali je še tu? Aha, je še. Ja, saj je v redu, vi ste povzeli mnenje Vlade. Rekli ste tudi, da ni treba novega registra. Saj ne govorimo o novem. Mi govorimo o nekem registru, ki se vzpostavi pri Vrhovnem sodišču – za koliko že? 35 tisoč – taki so menda stroški. To je pa res ... Veste, koliko je to? Nič za državni proračun. Čisto nič. To je – koliko? Enomesečno svetovanje gospodu Cerarju ali koliko že ... Mislim, da več dobijo tisti Izraelci, ki

mu svetujejo, naj gre mimo mene, pa mi naj ne reče dober dan. To namreč počne. Midva se poznavata od leta 2000, ko sem pogodbo z njim podpisal za izbrisane, a veste, pa je pošteno opravil svoj posel, vse je bilo v redu. Pa sva si vedno rekla: Dober dan, kako si, na ulici. Zdaj mu pa jaz rečem: Dober dan, pa stran pogleda. A veste, to je to. Oprostite, to je to. To je vaš šef!

Ampak glejte, vi pravite, da je vse v redu. Ni vse v redu! Lahko bi, če bi se malo potrudili, pa našli argumente za to trditev oziroma argumente proti našemu predlogu ... Razmišljal sem samo, kaj boste rekli in s kakšnimi argumenti boste proti, pa bi našel boljše argumente proti svojemu zakonu, pa ste jih vi. Res bi jih našel. Res bi jih lahko našel, vi jih pa niste našli, vi ste pa povzeli mnenje Vlade, ki ga je pač napisal nek »čato« tam na Ministrstvu za pravosodje, in to je to. Da ne bom žalil koga, kakšen uradnik Ministrstva za pravosodje, da bomo bolj natančni, javni uslužbenec Ministrstva za pravosodje. Prav, O. K.

To ste povzeli. Problem ljudi rešite. Tega pa nisem videl, da bi rešili. Gospodu Dobovšku hvala lepa za podporo, enako gospe Dimičevi, gospodu Trčku. Glejte, zdaj Vlada pravi, da bi to stalo 37 tisoč evrov. Koliko? Kakšen denar je to? Zdaj moram imeti kakšno predstavo, a veste. To je letni dohodek enega visokega uradnika, neto. / oglašanje iz dvorane/ Ja, še ena oporoka verjetno ni, če govorimo o tem, da je nekdo izgubil hišo, da je izgubil kmetijo, da je izgubil zemljo, da je izgubil gotovino. To je nič!

Kar se tiče pa gospoda Stareta, pa je situacija taka. Pravite, da že imamo. Ja, imamo centralni register, ampak funkcionira ne! Saj mi imamo tudi Ministrstvo za pravosodje, pa imamo tam vas, pa gospoda Klemenčiča, ki z ognjem in mečem lupi čebule. Ja, to so njegove besede. Recimo, on je rekel na predstavitvi v Državnem zboru, da je proti novelam zakonov, ampak da je treba zakone napisati sistemsko in načrtno in generalno, tako kot sodi. Krasno! Tako kot bi napovedal, a ha, pristal bo boeing 747, potem pa vsi gledajo, kaj bo, pa fičo prileti po stezi. Zakaj? Ker od vseh zakonov, ki jih je do sedaj prinesel, je v Državni zbor prinesel – podatek je star tri tedne – en zakon pa enajst novel. Pa enajst novel. Prsil se pa je, kako novel ne bo; da on že ne bo dopustil! Z ognjem in mečem gremo nad zakone! To je to. In vi sedaj pravite, da centralni register imamo. Ja, ga imamo, samo funkcionira ne. In pravite, da se s cilji strinjate. Krasno! Krasno, se strinjate s cilji. Potem pa še zakon podprite. Ali pa napišete svojega. Saj lahko svojega napišete. Vse je urejeno v zakonu – ja seveda je vse urejeno v zakonu! Veste, kaj piše v zakonu o Vladi, v zakonu, ma ne vem katerem, vseeno. Če pa funkcionira ne. V najkrajšem času boste sanirali stanje – zelo vesel bi bil, da bi ga. Ampak dokler pravobranilstvo pošilja obvestila: tožite, je potem

odgovor, da stanje ne bo sanirano v nekem normalnem času, pa bi moralo biti. Hvala lepa.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Besedo ima gospod Darko Stare, gospod državni sekretar. Izvolite.

DARKO STARE: Hvala, gospod predsedujoči.

Spodbudilo me je k temu, da se prijavim k besedi, najprej stališče spoštovane poslanke gospe Dimic, ker sem dobil vtis, da je šlo za nesporazum. Namreč to, da ste povedali, da Vlada oziroma ministrstvo nismo resni. Preprosto nisem mogel razumeti. Sedaj bom pa zadevo argumentiral, ker verjamem, ker cenim vaše mnenje, vem, da vedno zelo argumentiramo, utemeljeno razlagate svoja stališča. Namreč, šokirani smo bili vsi v tej državi, ko se je to obelodanilo konec oziroma v začetku leta 2015.

Gospod Vinko Gorenak, poslanec, predlagatelj tega zakona je uvodoma poudaril, da ne gre samo za 945 oporok od 1991 do danes, ampak za več tisoč od 1945 do 1991. Sedaj bom uporabil spretnosti in večšine retorike, za katere ste vi izjemni, vsaka čast, in bom rekel tako: od 1945 do 1991 te vlade ni bilo na tem odgovornem položaju. Od 1991 do konca leta 2014 te vlade ni bilo. Bila je pa marsikatera druga, tudi vaša vlada, in šokiran sem, da niste tega ugotovili prej. Namreč, vse to se je prej dogajalo, tako kot ste ugotovili. Zanimivo, ni bilo ugotovljeno! Le kaj je razlog temu? Morda to, kar sedaj nam pripisujete. Mi smo prišli na to odgovorno funkcijo, kjer smo, konec leta 2014. V začetku leta 2015 v medijskih objavah izvemo na ministrstvu, da je identificiran problem založenih oporok na sodišču v Gorici, naslednji dan samoiniciativno pripravimo dopis za Vrhovno sodišče in dobimo povratno pisno informacijo, da so to identificirali in se že pripravljajo organizacijski in upravljavski ukrepi, da se ugotovi dejansko stanje in zadeve sanira. In ta cenjeni zbor in njegovi odbori, vključno z Odborom za pravosodje, je to problematiko temeljito obravnavali, sprejel priporočila in tudi gospa Poropat jih je zelo korektno povzela. V teh priporočilih piše to, česar vi ne veste, kjer piše; in sicer, da se bo z analizo stanja ugotavljala tudi podlaga za morebitno odgovornost tistih, ki niso opravili svoje dolžnosti. Torej tudi predsedniki sodišč. In rok za uresničitev teh priporočil je januar 2017. V tem času, poleg tega priporočila so še štirje, se intenzivno, kot je bilo povedano in sporočeno tudi skozi mnenje Vlade, izvajajo vse aktivnosti, zato da bi se zakon, ki je bil sprejet 2004–2008, vključno s pravilnikom, ki napoveduje in zapoveduje plačilo 41 evrov, ne uresničuje. In dejstvo je, da te stvari bomo mi sedaj sanirali v največji možni meri.

S to besedno igro, da vi ne predlagate novega centralnega registra. V vašem drugem členu, ko pišete določbo o ustanovitvi

centralnega registra oporok na Vrhovnem sodišču, nikjer ne piše, da se prenese, niti v obrazložitvi niti v prehodnih določbah. Skratka, gre za neke besedne igre in vtis, ki nima nobenega smisla in pomena in se mi zdi to precej neodgovorno, predvsem se mi zdi pa v bistvu nesprejemljivo, da to, kar je bil šok zame, da nihče od vas, ki ste imeli to priložnost in možnost v preteklosti, gospod poslanec, tega do, bom rekel, aprila 2015 ni ugotovil. Mi smo prišli na te funkcije odgovorne, kot sem rekel, konec leta 2014. Zato se mi zdi nesprejemljiva taka retorika in v bistvu delanje vtisa. Verjamem pa globoko kot dolgoletni javni uslužbenec, da ni problem v teh zakonih, tako kot ne v tem in še v marsikaterem, ampak je problem v izvajanju zakona. Mi lahko zdaj napišemo nov zakon, tudi ta novi zakon, ki ga vi predlagate, verjamem, da z dobrim namenom, ga bodo morali nekateri oziroma ga bo moral nekdo izvajati, upoštevati, spoštovati bolj ali manj odgovorno, resno, dosledno in temeljito. In tukaj imamo problem.

Zato prosim, da to, kar je bilo tudi izraženo v mnenju Vlade, lahko verjamete, lahko, da je to resen namen, vse aktivnosti potekajo. Globoko upam, da bo, tako kot je zastavljeno, stanje sanirano in da v bodoče ob obstoječem normativnem okviru do teh težav ne bo več prihajalo. Ker to so dejansko nesprejemljive situacije in težko pojmljive za nekoga, ki kaj takega doživi, in to je velika odgovornost za nas in to tako tudi dojemamo in tako tudi ravnamo. Hvala lepa.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Besedo ima predlagatelj gospod dr. Vinko Gorenak.

DR. VINKO GORENAK (PS SDS): Hvala lepa.

Oster bom. Poglejte, nihče vam osebno in gospodu Klemenčiču ni očitil nič za čas, ko niste bili na ministrstvu. Kdo vam lahko kaj očita? Očitamo vam pa to, da zdaj, ko ste odgovorni in ko se je to odkrilo, ne ukrepate. Zdaj ne vem, ali je točen podatek ali ne, da ste 2015 izvedeli? Ali ste se zarekli? Rekli ste 2015 ali 2016, rekli ste 2015. Če je 2015 v Novi Gorici to bilo odkrito, pomeni, da minevata dve leti, ko se še vedno ni zgodilo nič, in da ste leto in pol držali v predalu. Zakaj niste januarja 2015 obvestili tudi ta državni zbor o tem, kar se je zgodilo? Ali pa javnost.

In drugo, gospod Stare, vi meni očitate neodgovornost. 14 let ste bili stari, pod nosom niste še nič imeli, ko sem vas spoznal. Marsikaj sem v življenju naredil in za marsikaj mi je žal – v relaciji do vas. Hvala lepa.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Besedo ima gospa Iva Dimic, pripravil naj se gospa Anja Bah Žibert.

IVA DIMIC (PS NSi): Hvala lepa za besedo.

Spoštovani državni sekretar, ne vem, če sva se narobe razumela, pa vendarle. Če grem samo nazaj na vašo izjavo, ko ste rekli, da sem rekla, da ste neresni. Ja seveda, če pa trdite ali pa ste v svoji predstavitvi povedali, da zadeva je urejena zakonsko in da jo je treba v bistvu izvajati, če na nek način, lahko rečem, pa vendarle piše 108.b člen Zakona o notariatu, da dejansko morajo vsi poročati tako odvetniki, tako sodišče, tako notarji v centralni register oporok v 15 dneh. Se pravi, a potem niso poročali ali kakorkoli? Ja, ampak vendar, no! Saj iz tega naslova, če niso poročali, se mi zdi, da je zadeve enostavno popraviti, pregledati in ne nazadnje tudi na nek način sankcionirati. Saj to vas pa zavezujejo sklepi, ki so bili sprejeti na seji delovnega telesa Odbora za pravosodje. Tukaj imam pet sklepov, ki dejansko so bili sprejeti tudi z glasovi koalicije in, recimo, še en mesec bomo počakali tudi v Novi Sloveniji. Pač, v SDS so predlagali sistem, ki bi bil dejansko bolj pregleden in bi manj prihajalo do teh vpogledov v sam register, če bi bila zadeva, ta register prenesen na Vrhovno sodišče. Ampak glejte, se mi zdi, da vsi želimo stanje, da bi se izboljšalo, seveda pa se moram tukaj dotakniti, ko je bilo rečeno, pa mislim, da je gospa Poropatova rekla, kako in kaj oziroma tudi predlagatelj, gospod Gorenak, je rekel, da pravobranilstvo pravi oškodovancu, da je treba tožiti. Mislim, da je bila to srž tistega našega sklica, da je treba vendarle pogledati in tistih oškodovancev, jih ne bomo pošiljali preko pravobranilstva v neke dolgoročne, dolgotrajne tožbe, da bodo prišli do tega, ampak da enostavno jih ni ne vem koliko. Vedo vse, kdo so, da se jim ta zadeva seveda uredi na nek način. To pričakujem. Ne nazadnje, saj to je pa tudi zapisano v drugem sklepu, ki govori, da se pač Ministrstvo za pravosodje skupaj z Državnim pravobranilstvom dogovori v izogib pravnim postopkom, ki bi bili lahko uvedeni zaradi nerazglašanih oporok, in v treh mesecih od sprejetja tega sklepa izoblikuje kriterije za morebitno sklepanje izvensodnih poravnav v teh primerih. Pa, če ni skrivnost, res da bodo čez nekaj dni prazniki, ampak potem pa je tukaj že januar, ko bo pa treba že nam predočiti, kakšni sklepi so, pa mogoče vseeno, kakšno besedo tudi z vaše strani, če se v to smer dogovarjate. Hvala.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Izvolite, gospod Darko Stare, državni sekretar.

DARKO STARE: Hvala, gospod predsedujoči.

Kot rečeno, aktivnosti intenzivno potekajo; zdaj o teh sestankih, številu, dogovorih nima smisla govoriti, lahko pa vam postržem s podatkom z dne 7. 12. Torej v tem mesecu je vpisanih že v centralni register 23 tisoč oporok, identificiranih je pa že 30 tisoč teh starih, ki so v hrambi na sodiščih in bodo podatki o teh

oporokah posredovani tudi predvidoma v teh rokih v CRO za vpis.

Tako bo predvidoma v relativno kratkem času v centralnem registru že 53 tisoč oporok vpisanih. Za naprej pa tako ali tako je vzpostavljen mehanizem, jasna navodila, ni dvoma o pravilni uporabi veljavnih določil in je samo vprašanje skrbnosti in vestnosti vsakega posameznega uslužbenca oziroma odgovornih na posameznih okrajnih sodiščih, odvetnikih, notarjih, ki imajo takšno pristojnost, da ta zakon uresničujejo. Hvala lepa.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Besedo ima gospa Anja Bah Žibert, pripravi naj se dr. Jasna Murgel.

ANJA BAH ŽIBERT (PS SDS): Hvala lepa za besedo.

Spoštovani državni sekretar, mislim, da sta oba predloga zakona napisana zelo korektno. Jasno smo navedli, da gre celo za dve časovni obdobji; od 1945 do 1991 in od 1991 do danes. Se pravi, jasno smo povedali in bili smo eksplicitno natančni ravno zato, da se ve, da gre za dolgo obdobje, da so bili tudi na teh sodiščih različni ljudje zaposleni, tako tudi na ministrstvu kot sicer tudi na vrhovnih sodiščih in ostalih področjih. Mislim, da ni fer, da sedaj pač polivate, češ, vi v SDS želite zdaj zopet zlit vse na nas. Ni res! Trenutno stanje je ugotovljeno in naša edina želja je bila v tem primeru, da se zadeve uredijo. Res je, na matičnem odboru so bila sprejeta neka priporočila. Kaj pa so priporočila? Priporočamo. Vprašanje pa je, kaj se dogaja. Zdaj vam bom pa povedala. Prej ste rekli, da kaj ste pa delali vi, da tega niste ugotovili. Tudi vi – kaj ste delali? Kajti ta zadeva je slučajno padla ven. Plaknila vam je v javnost, saj je niste odkrili zato, ker bi se lotili zadev sistemsko in bi šli v neka iskanja, bi to našli. Uslužbenka – mislim, da je bila tam celo za nek določen čas – je to zadevo našla, tako da ne si prilaščati stvari, katerih si ne morete. Bilo je slučajno! Glejte, marca 2015, dve leti nazaj, je gospod Masleša na odboru, ko smo govorili o kršenju človekovih pravic, začel razpravljati o teh oporokah. Dve leti nazaj in je povedal, ja, nam je hudo – seveda, številki ni povedal. Nihče takrat morda niti ni pomislil, za kakšno širino gre, ampak je rekel, ja, ja, mi želimo stvari popraviti, smo napotili stranke k temu, da gredo po nekih pravnih postopkih. Se pravi, se pravdajo. To je bila rešitev Vrhovnega sodišča. Ne neka avtomatičnost in da se jim povrne tisto, kar sem jim je zgodilo in za to v celoti poskrbi država. Oni bi se morali začeti pravdati za tisto, kar jim je storila država. Si predstavljate, nekaj ti vzamejo, dajo nekemu drugemu, zato ker se je izgubilo tisto, kar ste vi napisali, na primer, ali pa jaz, potem pa že ko izveš, ko imaš že tako neko čustveno dimenzijo ta problem, tudi dostojanstveno ne nazadnje. Tudi kaj vse to pripelje družinam, ki so v to vključene. Tega

nihče od nas ne more vedeti. Si mislim, da si tudi ne želimo tega občutka imeti. Ampak dejstvo je, da tega tako ni moč popraviti. Ampak ko pa že pride do tega, da bi lahko popravili tisto, kar je država, kakorkoli že, glavni nosilec je sedaj pač država tega problema in te rešitve, je pa, da to uredimo. Zato je naš predlog, da se stvari prenesejo na Vrhovno sodišče.

Prej ste očitali, da nikjer ne piše prenosa. Potem pomeni, da zakona niste prebrali. 4. člen: »Centralni register oporok, ki ga je kot informatizirano bazo podatkov vzpostavila Notarska zbornica Slovenije, se v roku enega meseca po uveljavitvi akta iz prejšnjega odstavka tega člena prenese na Vrhovno sodišče.« Tudi prebrali niste zakona! To je pa žalostno. Se pravi, gre samo za to, da ga je pripravila Slovenska demokratska stranka, zato ni vredno niti zakona prebrati, treba ga je pač zavreči. Tako delujete. To pa ni prav.

Potem govorite o tem, kakšna je ta cena. Smešna je. Prej ste sami prikimali, pa mislim, da se vi osebno tudi strinjate, da verjetno ne gre niti za sredstva, ki pokrijejo eno oporoko povprečno, ker pač gre velikokrat za kakšno nepremičnino. Mislim, da so res mala sredstva. Če hočete, hitro jih najdemo pri kakšni odvetniški pogodbi s kom, ko gre za državne zadeve, za kakšne banke, ko plačujemo odvetnike, ta denar hitro najdemo. Gospa Klemenčič se bo malo odpovedala, pa bo. Ali pa gospod Zidar bo malo manj obnovil grad ali malo bolj počasi, pa bomo tudi ta denar že noter dobili. Gre za drobiž, veste.

Nekaj me še moti v tem stališču Vlade, pa mi boste razložili. Mi namreč napišemo, da je ta prenos na Vrhovno sodišče in da je pač vpis oporok obvezen. Vi pa pišete v vašem odgovoru, da kako pa to izgleda, glede na to, da pač oporoke niso nekaj obveznega in da zakaj bi davkoplačevalci potem to plačevali, ker to ne velja za vse. Na eni strani, če naredimo to kot obvezno, da se pač te zadeve obvezno rešijo, po drugi strani pa tudi, veste, če ne bi bile obvezne, pa je ta argument smešen. Namreč, vsi državljani plačujemo v zdravstveno blagajno, pa nekateri – saj jaz se tistim najbolj priklonim, ampak so tudi takšni, ki nikoli zdravstvenega doma videli niso od znotraj, pa ne bodo rekli, da tega ne potrebujejo, zakaj bi to plačevali. Se pravi, tej državi pač davkoplačevalci tudi kakšen davek plačajo in tako naprej in nekih stvari ne potrebujejo. Mislim, da argument ne zdrži, še toliko bolj pa ne, ker pač mi menimo, da je treba oporoke potem vpisati. Kaj je bila predlagatelj, Slovenske demokratske stranke, želja? Samo pomoč in da se stvar uredi. Gre za prenos, gre zato, da ista oseba naprej dela, edino teh 41 evrov pa tisti spisi, ki potem pridejo, tega ne bi bilo. Prepričani smo, da bi ta zadeva bila veliko bolj učinkovita, morda bi na koncu koncev celo privarčevali, ko bi ta zadeva bila postavljena tako, kot je, ker zdaj so pač težave. Mnogo iskanj, mnogo več usklajevanj, mnogo dlje časa se je treba s kakšnim postopkom ukvarjati.

Morda bi vse to se s to zadevo skrajšalo, ker govorimo tudi o postopku naprej.

Tako mislim, da nima tukaj samo negativnih posledic, da ima mnogo tudi pozitivnih in da na koncu bi bile tudi finančne, ampak enostavno niti v prvem predlogu, pač v prvem branju se pač temu zakonu očitno noče dati priložnosti. Tukaj pa res ne vidim smisla. Zdaj, če je zgoraj napisano Slovenska demokratska stranka, mislim, da bi kolegi celo dopustili, da se podpiše katera druga. Nam je v interesu, da se zadeva uredi, ničesar si nočemo prilaščati. Pač, tam so bila neka priporočila in dejstvo je, da boste lahko iskali odgovornost; vse lepo in prav, ampak bomo videli, koliko tega lahko sploh dosežemo. Takšen prenos registra in pač ureditev zadeve centralno, ki zdaj ne funkcionira, in mislim, ker so zadeve plačljive, da tudi v prihodnje ne bo, ker ne bomo imeli vsega enotno. Ljudje se pač za to ne bodo odločali. Nimate ne obveznosti, drugič finančne posledice in ljudje pač res, tako kot je prej gospod Trček rekel, dajo pod posteljo ali pa v kak žep. Samo zaradi tega, ker nekdo nima denarja, potem posledično mogoče naredi še dosti večjo tragedijo za vse skupaj, kot je tisto, kar zapušča, vredno. Kot vedno rečem, včasih je čustvena dimenzija mnogo močnejša kot sama materialna, ker se ljudje še z drugimi zadevami okrog tega ukvarjajo in se odpirajo tudi druga družinska vprašanja, ki imajo včasih za posledico zadeve zelo, zelo tragične zgodbe. Tukaj vidim samo koristno zadevo in ob tem, kar bo sledilo še potem ob obravnavi drugega predloga zakona, res upam na razum, vsaj na posluš. Bila sem vesela, ko smo, mislim, da na matičnem odboru takrat naredili kar nekaj dobrih razprav. Tudi strinjali smo se v nekaterih zadevah, ker vsak od nas se je malo zamislil nad temi številkami. Zdaj mi govorimo o številki 5 tisoč 329, ampak pogledajte, toliko je oporok. Si mislite, koliko je ljudi vključenih v to? To so oporoke, to so tisti, ki so napisali oporoko. Ta številka gre lahko v 20, 30 tisoč, ker redko se zgodi, da nekdo zapusti samo enemu, se tudi, ampak saj veste, kako gre. Tukaj se je zgodilo številnim našim državljanom in državljanom krivica in dejstvo je, da je to zamočeno s strani sodišč, s strani države. Naša dolžnost je, da uredimo sistem, ki očitno ne funkcionira, in tudi potem, če bomo za tiste sklepe, ki so bili na odboru, videli, da se uresničujejo, kar se tiče odgovornosti. Samo, še vedno bo sistem tak, kot je, ker neka zadeva, prvič, ni obvezna in je plačljiva. Tukaj je tudi dodaten razlog za to, da pač ljudje na tak način ne postopajo, in mislim, da imajo sodišča veliko več dela, kot če bi dobila samo prenos tega registra, naredili izpise in bi potem tudi v postopkih zagotovo veliko lažje prišli tudi sami sodniki do nekih informacij. To je olajšava za sodnike, če mene vprašate, mislim olajšava njihovega dela. Tako razmislite in morda le daste možnost zakonu, še vedno bo potem zadeva šla še v obravnavo, lahko se išče še kakšna dodatna rešitev, nikoli nismo rekli, da

smo pojedli vsega znanja tega sveta, ampak ne zavračati kar tako. Ne morete reči, da neke rešitve oziroma poglobilne rešitve ne prinašajo koristi. Jo prinaša, jo prinaša! Hvala.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Za besedo je prosil gospod Darko Stare, državni sekretar. Izvolite.

DARKO STARE: Hvala lepa, gospod predsedujoči.

Opravičujem se za tisto napačno navedbo glede prenosa. Pogledal sem ta 2. člen, pač nisem popoln, nimam vseh besedil, sploh opozicijskih zakonov v glavi – imate prav.

Rad pa bi poudaril nekaj, da ta pravilnik in pa določila, ki urejajo v bistvu zahtevo za plačilo, so bila sprejeta leta 2008, poleti. In ob pravilni uporabi, ne glede na to, da je cena visoka, čisto medklic – mi smo že v fazi do zdaj, mislim, da je kakšen mesec, dva nazaj, predlagali kot ministrstvo Notarski zbornici, da se zniža ta tarifa. Kot referenčno ceno smo vzeli sodno takso, ki velja, če vi svojo oporoko na sodišču hranite fizično. Fizično pomeni kar nekaj tehničnih, organizacijskih ukrepov, torej skrb nekoga, ki to hrani, v tem primeru sodišče, in je taksa 10 evrov. Tukaj pa gre za podatke o podatkih, torej metapodatke, o teh dejstvih, je pa 41 evrov. Ampak, ob pravilni uporabi določil zakona in pravilnika pravica oporočitelja ne more biti omejena in prizadeta s tem, ker ni plačal. Zakaj? Zaradi tega, ker tudi notarska tarifa določa, katere notarske storitve se lahko plačajo vnaprej oziroma zahteva akontacija, katere pa se po opravljeni storitvi. In vpis v CRO, torej centrali register oporok, je storitev, ki se plača po opravljeni storitvi. Torej, pravna varnost oporočitelja je zagotovljena, funkcija CRO je uresničena.

Tukaj je šlo za interpretacijo zakona, zato vedno poudarjam, verjemite mi, da v dobri veri. Tudi ta zakon, vaš, za katerega ne dvomim, da ima dober namen, bi ga pač nekdo moral uresničevati in če ga ne bi dobro, korektno, tako kot tega ne, bi bila situacija enaka. Torej ni rešitev v zakonu, rešitev je v implementaciji, v skrbnem, odgovornem, resnem opravljanju nalog, ki so nam zaupane; tistim, ki opravljamo javne funkcije. Tako enostavno to vidim. Ta sistemski okvir nima nobene pomanjkljivosti, slabost je samo v uporabi, doslednosti in skrbnosti. Včasih uporabim prisposobo, ko vedno nekdo najde razlog za to, da se nekaj ne zgodi ali pa neučinkovito, je slab zakon, ni tega ni onega. Poglejte, to je tako, kot da bi mi zdaj dali, ne vem, novo omaro, pa nimaš noter kaj dati. Doma imaš, kar imaš, in lahko ti daš še 5 omar, boš prestavil v tiste omare to, kar imaš.

Mi moramo v ta človeški kapital, ki ga imamo, vlagati, da se bomo vsi skupaj razvijali, da bomo bolj skrbni, bolj odgovorni, da bo vrednota to, da čim bolj skrbno uresničujemo to, kar so naše dolžnosti po predpisih. V tem je

rešitev, ne v tem, da vedno znova, ko je problem identificiran, gremo spreminjat neke zakone. V to globoko verjamem. Hvala lepa.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Izvolite, replika.

ANJA BAH ŽIBERT (PS SDS): Samo toliko.

Dejstvo je, da do zdaj velja v zakonu, da to ni obvezno, vpis oporok. Sistem v register. Ne ni, ker nekateri jih ne dajejo uradno zapisovati. Je tako! Potem, ker nimajo denarja. Pravite, da tudi zdaj je ta opcija – in to je res, to sem prebrala –, da seveda to naredijo, potem pa terjajo ta denar. Pa pogledajte potem, kakšno zmešnjavo imamo. Nekateri, ki so odgovorni v tej državi, hitro s tistimi evrčki letijo, vi pa tukaj noter zapišete, saj veste, tisti, ki ne plačajo, pa jih potem pozovemo, da plačajo, pa še enkrat pozovejo ... Glejte, tukaj imamo potem spet še večja dvojna merila. In za teh 35 – oziroma ne vem, koliko je pač znesek – tisoč evrov. Dajmo to brezplačno, pa tudi to je predlog zakona, v vašem zakonu to ni urejeno. Tako da ni samo prenos, je tudi to, brezplačnost v tem zakonu. Mislim, da včasih je treba spremeniti zakon, ker se pokaže, da tudi tisti, ki je bil, ne dosega svojih ciljev.

Mi menimo, da če bi zadeva prišla na Vrhovno sodišče, če bi tam bil zbor vsega, če bi bila pač ta zadeva brezplačna, da bi bila mnogo koristnejša. Tukaj, očitno, ne bova prišla skupaj, pa kakršenkoli je že najin namen.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Besedo ima dr. Jasna Murgel, pripravita naj se mag. Dušan Verbič in gospa Teja Ljubič.

Izvolite.

DR. JASNA MURGEL: Hvala lepa, gospod predsedujoči. Kolegice in kolegi, vsi državljani, ki spremljate to sejo!

Vsi smo – kaj naj rečem, naj izberem izraz, da mi ne bo kakšen kolega potem omenjal, kaj sem uporabila – zaskrbljeni. Sama sem bila tudi zelo presenečena nad tem, ko sem slišala iz medijev, da se je to zgodilo, da so se sedaj nenadoma našle oporoške na sodišču. Pošteno povedano, ni mi jasno, na kakšen način se to lahko zgodi, ampak zgodilo se je. Sedaj tudi sama razumem namen predlagatelja, da se nekako s tem zakonom poskuša sanirati to škodo, ki je nastala, in popraviti za naprej, da ne bi do takih situacij prihajalo.

Spomnimo se vsi Odbora za pravosodje, na katerem smo obravnavali to tematiko na predlog Poslanske skupine NSi. Skupaj smo potem oblikovali sklep, s katerim smo med drugim tudi pozvali k temu, da se poda eno poročilo o tem, s katerim se bo ugotovilo stanje, število zadev in tudi o odgovornosti, tako da bomo o tem, ta rok še ni potekel, in bomo

takrat šele videli, kaj je na stvari. Sedaj, predlagatelj predlaga, da se register prenese – saj je vseeno, kako se temu reče, bistvo je, kaj je vsebina, da se nekaj prenese iz enega registra, ki že obstaja, pa se naredi na sodišču register, seveda se mora ustanoviti na sodišču register. Kako? Samo ga prenesemo. Tam bomo morali narediti novega. Ja, prenesli bomo podatke, ampak bo sodišče sedaj imelo nekaj, česar sedaj nima. Saj vi lahko rečete, nismo tega izrecno napisali, ampak dejansko bi se to zgodilo, bi ga morali na sodišču narediti. Ja, prenesemo podatke in vse, ampak dejansko bi pa to pomenilo nov register na sodišču in s tem bi se po mojem mnenju stvari po nepotrebnem dodatno zakomplicirale. Sedaj je samo sodišče reklo ministrstvu, da so začeli, da so ukrepali in da so začeli, da sprejeli en pravilnik, da so začeli te ugotovljene nepravilnosti odpravljati in da se tisti register na Notarski zbornici nekako, kako naj rečem, polni, in da bo s tem zadeva za naprej sanirana. Tudi, če bi sprejeli ta zakon in zadevo prenesli na Vrhovno sodišče, za nazaj zadev ne moremo popraviti. In da sedaj kompliciramo pa prenesemo in dajemo sodišču neko novo pristojnost, spet to dajemo tja ... Mislim, da bi preveč zapletli, povzročili po nepotrebnem še dodatno zmedo. Razen tega sem sama pristaša tega, da sodišče ohranja čim bolj funkcijo sojenja in ne nekih registrov. Ja, saj ima zemljiško knjigo, ima neke druge registre, ampak tukaj mislim, da je dobra rešitev bila ta, da se je prenesla zadeva na Notarsko zbornico.

Pa če malo samo še omenim kolega Dobovška, ki tako manipulira s temi besedami. Ja privatizacija pravosodja. Pa poslušajte, lepo prosim! Kaj je notarska služba sploh? Je to privatizacija pravosodja ali kaj je? Odločili smo se v tej državi, da bomo nekatere službe imeli in sedaj s tem manipulirati in reči, da to sedaj predstavlja manipulacijo pri sodnih funkcijah – kako že? Mislim s tem se nikakor ne morem strinjati. Za mene že s tega vidika, da bi ta – poleg tega, da bi to povzročilo organizacijske in logistične, kakršnekoli že hočete – težave poleg tega nezanemarljivega stroška, je tudi to, da se bi dala sodišča neka funkcija, ki smo jo iz sodišča prinesli ven, zaradi tega, ker želimo, da se sodišče ukvarja s sojenjem.

Kar se pa tiče te plačljivosti vpisa v register oporok. Poglejte, globoko sem prepričana, da vse odgovornosti za to, kaj mi v naši privatni sferi počnemo, pač ne moremo naložiti državi. Sestaviti oporoko sploh ni obvezno. Imamo dedovanje na podlagi zakona, če nam pač ni, da sestavimo oporoko. Lahko jo napišemo, pa jo hranimo doma, saj sploh ni treba, da jo hranimo na sodišču. Nihče nas ne sili. Če se odločimo, pač, potem se to vpiše v register. Strinjam se, da je to kar visok strošek, sorazmerno visok strošek, ampak za vsako uslugo oziroma storitev, ki jo nudi sodišče, vedno plačamo nek strošek, sodno takso ali pač pri notarju določene strošek. Ne vem, zakaj bi tukaj bila izjema. Imamo možnost hraniti, ampak

to je samo ena izmed oblik, da se pač zapustnik zavaruje, da bo ta oporoka dejansko razglašena. Mogoče pa sploh noče, da bi bila oporoka tam nekje registrirana na sodišču ali pa pri notarju ali kjerkoli. Mogoče, jaz jo bom, ne vem, hotela imeti doma, v omari, pa jo bo potem, ne vem, sin potegnil, ko bom jaz umrla, iz omare pa jo bo nesel na sodišče. Preveč se mi zdi, da nalagamo teh obveznosti državi. Tukaj gre za posameznika, ki se bo odločil, ali sploh bo ali ne bo to dal registrirati, če prav razumem zadevo.

Drugo pa, mislim, da vsekakor glede na to, da tistega poročila, h kateremu smo zavezali Vrhovno sodišče, predvsem, da poroča o tem, koliko je oporok, kdo je za to odgovoren in tako dalje, kar smo naložili na Odboru za pravosodje, sploh ne vemo, kakšno je stanje, kakšna je škoda in ne vemo, koliko je sedaj v odnosu do vseh oporok – to vemo, kakšno je število, ampak kakšno je dejansko stanje. Zato kar sedaj z neko zakonsko rešitvijo, prenosom registra, ki se sedaj dokončno vzpostavlja, ko smo ugotovili to napako – napaka je bila, do nje je prišlo, nihče ne pravi, da ni – sedaj prenašati ... Iskreno se mi zdi, ne samo, da sedaj jaz – kako že? Bivša in bodoča sodnica, kot bi rekel kolega Gorenak, nekaj ščititi sodišče, ampak zdi se mi nesmiselno prenašati neko zadevo z notariata na Vrhovno sodišče. Saj imajo že dovolj stvari, ki jih opravlja Vrhovno sodišče. Tam ta register že živi, že obstaja. Ko smo imeli notarje in Notarsko zbornico na Odboru za pravosodje, Notarska zbornica ni imela nobenih težav s tem registrom in s čimerkoli. So rekli, da funkcionira. Sedaj se bodo te stvari uredile še za naprej. In res ne vidim, zakaj bi bilo treba to prenašati na Vrhovno sodišče in nalagati še neke dodatne naloge za to, sploh ker ne moremo za nazaj rešiti.

Potem pa je predmet drugega zakona odškodninska odgovornost države. Mi smo na Odboru za pravosodje rekli, da naj naredi Državno pravobranilstvo en načrt, kako se bo lotevalo teh zadev. Mene je tudi zelo zelo zbadlo to, ko je predstavnica pravosodja povedala, pa naj gredo na sodišče. Ne moramo tega državljanom na ta način reči! Ne moremo. Dejstvo je, da ima vsak pravico do odškodnine, če jo povzroči država, že na podlagi ustave, ampak ima pa prej možnost, da gre na Državno pravobranilstvo. In tam tudi Državno pravobranilstvo tudi ima obveznost, da se poskuša najprej poravnati. Ne vem, kaj sedaj v konkretnih zadevah, kako sedaj Državno pravobranilstvo odloča. Tudi to je treba pogledati, kaj se sedaj v teh zadevah dogaja. Koliko je teh državljanov, ki so dediči, pa oporoke niso bile razglašene, koliko je tistih, ki bi dejansko uveljavljali to odškodnino, ki pač niso pravilno dedovali, kaj je na stvari? Saj razumem željo, da se zadeva hitro uredi, marsikdaj se pri nas res ne uredi hitro in zelo zelo sem bila neprijetno presenečena, ko se je to ugotovilo, da se je tudi to dogajalo. Ampak iskreno mislim, da ta prenos ne bo prinesel ničesar, ne bo dal neke dodatne delavnosti, neke dodatne učinkovitost v

tej zadevi. Stvari, ki je sedaj že nekoliko bolj utečena, je ni treba sedaj prenašati na Vrhovno sodišče. Zato bom tudi sama podprla sklep, da zakon pač ne gre v drugo obravnavo. Hvala.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Besedo ima predlagatelj, dr. Vinko Gorenak.

DR. VINKO GORENAK (PS SDS): Hvala lepa.

No, gospa Murgel, treba je reči par reči. Pa če grem od zadaj naprej. Koliko jih je? 5 tisoč 329. Najverjetneje pa še nekaj več, ker je lahko nekdo, ki je neupravičeno dedoval, ali nekdo, ki bi moral, pa ni, že zdavnaj umrl. In potem imamo tam naprej še kaj več kot to številko. To je ena zadeva.

Druga zadeva. Pravite, da ne morete za nazaj popraviti. Saj s tem zakonom ne popravljamo nič za nazaj, tudi nikjer v nobenih ciljih in načelih tega ne piše. S tistim, ki bo pa potem na dnevnem redu, s tistim pa popravljamo za nazaj zadeve. Pa tudi tam, kakor vem, je mnenje Vlade negativno. Glejte, kaj je pa problem. Pravobranilstvo. Jaz sem vam povedal kaj pravijo: pojdite, vložite tožbo. To je odgovor pravobranilstva državljanom, ki se s tem ukvarjajo. Me zelo veseli, da ste pošimfali svojo bivšo in bodočo šefico. Glejte, sistem, ki ste mu vi pripadali, pa mu boste spet pripadali, povzroča kršitve. Povzroča tudi kršitve človekovih pravic. Tudi sistem, ki sem mu jaz pripadal, ima kakšno sodbo iz Strasbourga. Ampak jaz sistem kritiziram. Pa ga malo premalo kritizirate oziroma sem zdaj prvič slišal, da ste izrekli neko kritiko svoji bivši in bodoči šefici ali kako je že to.

Problem, ki ga pa še imamo, pravite prenos podatkov. Seveda gre za prenos podatkov. Ampak to, da bi Vrhovno sodišče to vzpostavilo, stane pa 37 tisoč evrov. Saj se lahko midva strinjava s tem. Glejte, gospod Dobovšek, jaz nisem njegov odvetnik, ampak jaz ga nisem tako razumel. On ni govoril o privatizaciji pravosodja. On je govoril o privatizaciji tega posla, oporok. To pa je na nek način, ima kar prav, če je to prišlo v Notarsko zbornico in je tam treba plačati, vemo, da imajo notarji nek poseben položaj. In če je to treba plačevati, je pač to tako. Po mojem je tako mislil. Bo sam pojasnil zadevo.

Logično je torej, da gre za to stvar. Ampak problem, ki ga imamo, tudi prosim za podatek, če ga Vlada da, ali je res januar 2015, mislim, da je januar 2015, ker je minister hotel na odboru mene okriviti, da sem jaz kriv za to. Vidite, tako daleč gre ta človek. Namreč rekel je, da je predsednik Vrhovnega sodišča z nekaj stavki načel to temo že v letu 2015, pa sem jaz protestiral, pa preprečil. O, zanimiva zgodba. En opozicijski poslanec lahko prepreči celi koaliciji in predsedniku sodišča, da bi povedal tisto, kar je treba povedati. To je politično podlo in

nesramno, v boksarskem žargonu pa prepovedano, tam pod pasom.

Problem, ki ga imamo, je v čem? Da vemo skoraj dve leti za problem in da po teh dveh letih ne Vrhovno sodišče, ne ministrstvo in ne koalicija niso pripeljali tako daleč, da bi se danes ta problem začel reševati. Saj so delane neke analize, pa štetje, pa vse to, kar vi govorite. Samo v dveh letih bi morala ta država v podobi vlade, vladne koalicije in tudi Vrhovnega sodišča pripeljati tako daleč, da bi danes ti postopki tekli normalno. Glejte, zakaj pa je ta država lahko rešila problem izbrisanih na način, to je prav zanimivo, na način, ki smo ga mi predlagali leta 2000. Oh, ja, ha ha ha, seveda. Oh, seveda. Jaz sem podpisal pogodbe z vašim predsednikom. Vem, kaj smo tam počeli. Zdaj moram pa to pojasniti. Leta 2000 smo mi šli z ustavnim zakonom, po katerem smo rekli individualna obravnava in do 480 tisoč takratnih tolarjev odškodnine. Ja, kaj pa je zdaj sprejeto v Strasbourgu? Ista zgodba. Individualna obravnava pa tam do dva, tri, ne vem koliko tisoč evrov je pač predvidenih. Ja, saj to smo mi predlagali leta 2000, pa so takratni oblastniki rekli ne. Potem so pa neki drugi oblastniki z leve opcije leta 2011 ali kdaj je že bilo, 2012, ne 2013, poslali v Strasbourg tako in tako rešitev, po kateri zdaj to teče. In zakaj pa ne bi potem, no, to je naslednja točka dnevnega reda, zakaj pa ne bi za teh 5 tisoč 300 naših državljanov naredili nekaj. Ja, za njih moramo tudi kaj narediti. Ampak to bomo z naslednjim zakonom. Hvala lepa.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Besedo ima mag. Dušan Verbič, pripravita naj se gospa Teja Ljubič in gospod Zvonko Lah.

Izvolite, gospod Verbič.

MAG. DUŠAN VERBIČ (PS SMC): Hvala lepa za besedo, podpredsednik. Spoštovane kolegice in kolegi, državni sekretar s sodelavcem, prav lep pozdrav!

Moja razprava bo sledila predvsem tej točki, kjer je govora o spremembi Zakona o dedovanju in ne bom mešal drugega, čeprav se okoliščine prav gotovo lahko navezujejo. Za začetek res samo postavim vprašanje, pa ne bom dal odgovora: kdo praviloma naredi oporoko? Tisti, ki razpolaga z določenim premoženjem. V izogib razprave, ki so se je nekateri dotaknili, ali taksa da ali taksa ne. Ampak za uvod bi se pa vseeno dotaknil nečesa, ker moja razprava bo malce kritična tudi do moje izvršilne veje oblasti. Poglejte, Ustavno sodišče Republike Slovenije je v svojih odločbah že večkrat zapisalo, in to jasno, da sodna oblast v Republiki Sloveniji izvršuje le sodišče. Tukaj se takoj navezujem tudi na večkrat izgovorjene besede spoštovanega dr. Vinka Gorenaka, ki je rekel »sodišče in modro nebo in nič drugega.« In v neki smeri se najverjetneje izkazuje, da ima

vedno bolj prav. V nadaljevanju je tudi Ustavno sodišče zapisalo, da je treba razlikovati med sodno oblastjo in pravosodnimi organi. Kdo so pravosodni organi? Tudi to je sodišče zapisal: državno tožilstvo, odvetništvo in notariat. In tukaj imam vprašanje za predstavnike izvršilne veje oblasti: kdo odgovarja za pravosodne organe? Sodišče samo po sebi ne potrebuje vprašanja.

Kar se tiče tega predloga, ki so ga predlagatelji dali, v svoji obrazložitvi so zapisali in tudi sam sem na stališču, da jasno, precizno tudi drži. Zapisano je: »Centralni register oporok je bil vzpostavljen 15. 10. 2007.« Mislim da tukaj ni nobene dileme. Poslansko kolegico, ki se je tega v neki smeri tudi v svoji razpravi dotaknila, bi vseeno malce popravil. Res je, da je bil vzpostavljen davnega leta 2007, vendar pa evidenca oporok dejansko ni bila vzpostavljena v takšnem obsegu in na način, kot so verjeli tisti, ki so sestavljali oporoke in ki so jih izročili pravosodnim organom, da se bodo tudi evidentirale. Tukaj imam res vprašanje, čeprav težko sedanjí državni sekretar to odgovarja, ampak vseeno imam zelo načelno vprašanje: kaj pa je z nadzorom? Kajti kljub vsemu, če je centralni register oporok vzpostavljen, je potreben ne samo proces vodenja, prejemanja plačila, ampak tudi proces, ki se imenuje nadzor.

Ko sem malce podrobneje to materijo pogledal, sem preprosto odprl pravilnik o centralnem registru oporok. In dejstvo je, kar je bilo tudi že v razpravi rečeno, pristojna je Notarska zbornica Slovenije. V 3. členu, drugi odstavek, piše: »Podatke o oporokah, ki se evidentirajo v registru, pošiljajo notarji, odvetniki, sodišča.« Se pravi, po normativni plati je vse krasno. Ko pogledaš Zakon o notariatu, v 109. členu piše: »Nadzor nad zakonitostjo opravljanja notariata opravlja ministrstvo.« Tudi tukaj nimamo kaj oporekati, in verjamem, da pravosodno ministrstvo temu primerno tudi opravlja nadzor. Ko pa malo naprej pogledaš, pa nikjer ni zaznano, kdo nadzira Notarsko zbornico. In me zanima, ali je to pravna praznina, ki je naključna ali pa zavestno narejena. In tukaj, če bo državni sekretar lahko nekaj besed dal, bi bil zelo vesel.

Kar se tiče obrazložitve stališča Vlade. Moram priznati, če sem zelo kritičen, da to, kar je zapisano v stališču Vlade, je s pravnega, akademskega in tovrstnega jezika ter izrazoslovja zapisano brez pripomb. Nimam nobenih zadržkov. Vendar bi vseeno vprašal, kar se tiče tovrstne obrazložitve, kaj pa ti državljani, katerih oporoke niso praktično bile uvedene v centralni register, kaj imajo oni od tovrstne razlage. Dejstvo je, da v zapuščinskem postopku se oporoke, za katere so mislili, da se bodo v zapuščinskem postopku pojavile, se niso. Ampak to je stvar v nadaljevanju.

Za konec pa vseeno tudi vprašanje predlagatelju te točke. Pogrešam primerjavo predvsem tistih držav, s katerimi smo v neki smeri tradicionalno vezani. Se pravi germansko pravo. V tem kontekstu nista navedeni ne Avstrija, ne

Nemčije. In je zanimivo, zakaj ne. Češka republika, ki je v neki smeri blizu ali ni, in Španija, za katero vemo, da zanjo ne velja germansko pravo. In na koncu. Ali predlagatelj meni, da je prenos tovrstnega centralnega registra oporok na Vrhovno sodišče rešitev. Iz razprav, mogoče danes ne toliko, ampak v preteklosti sem zaznal, da ni velikega zaupanja do institucije, ki se imenuje Vrhovno sodišče. Ali je potem to jamstvo, da bo centralni register oporok, s tem ko bo na Vrhovnem sodišču, pa odigral tisto vlogo, glede na to, da po neki zakonski proceduri ali normativni, bi že zdaj morala tovrstna zadeva biti praktično brezhibna v nekem postopku, ki gre v dobrobit tistih oseb, ki oporoke sestavljajo. Tako da tukaj moram priznati, da imam določen pomislek. Hvala lepa.

PODPREDSEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Besedo ima gospa Teja Ljubič, pripravi naj se gospa Marjana Kotnik Poropat in mag. Andrej Šircelj.

TEJA LJUBIČ (PS SMC): Spoštovani podpredsednik, najlepša hvala za besedo. Spoštovane kolegice in kolegi, lepo pozdravljeni v mojem imenu!

Žal se ne moremo izogniti temu dejstvu, da je v tem konkretnem primeru založenih oporok, ki niso bile razglašene v zapuščinskih postopkih, prišlo do nedopustnega in tudi nesprejemljivega ravnanja okrajnih sodišče. Prišlo je torej do ravnanja sodišč, ki se ne bi smela zgoditi. Žal. Ampak dajmo tudi malo s pozitivne stvari to pogledati. Treba je tukaj poudariti in tudi pozdravit takojšen odziv in proaktivnost sodstva, da se zadeva ni pometla pod preprogo. Bodimo iskreni, ko je sodstvo zaznalo, da gre v tej zadevi za sistemski problem, je Vrhovno sodišče takoj imenovalo delovno skupino za izboljšanje poslovnega procesa v zapuščinskih postopkih, ki je pregledala in opravila različne analize teh poslovnih procesov, pripravila je analize nerazglašanih oporok, ki so bile v sodni hrambi, podala je tudi spremembe za izboljšanje teh poslovnih procesov. Jaz tudi sem zelo vesela, da smo se takrat na Odboru za pravosodje na 25. nujni seji seznanili s to problematiko in jo zelo dobro tudi obravnavali. Sprejeli so se sklepi, da se sprožijo aktivnosti za čimprejšnjo odpravo teh nepravilnosti oziroma anomalij, ki so se pojavile v sistemu. Res je, danes je bilo že večkrat tukaj izpostavljeno, da centralni register oporok, ki ga vodi Notarska zbornica Slovenije, je bil vzpostavljen že leta 2007. Torej devet let nazaj. Menim, da je zakonski okvir, ki je vzpostavil ta register, ustrezen. Tukaj se moram strinjati z gospodom državnim sekretarjem, da tukaj ni potrebna neka nova zakonodaja, ampak je treba zagotoviti izvajanje te obstoječe zakonodaje. Register je že vzpostavljen in zato jaz ne vidim nobene potrebe, da bi tukaj prenašali sam register na sodišče. Tukaj, kot je rekla kolegica Murgel, ne gre samo za prenos,

dejansko bo treba čisto na novo vzpostaviti sam register in čisto na novo vse organizirati. To niso zadeve, ki bi bile res enostavne. Zato se mi zdi to popolnoma nesmiselno. Z drugega vidika pa mislim, da tudi s tem izražamo neko nezaupanje Notarski zbornici Slovenije za vodenje tega registra. Notarska zbornica nima s tem nobenih težav, in menim, da je povsem neustrezno, da bi se to prenašalo. Tudi sami so takrat na Odboru za pravosodje, ko smo obravnavali to tematiko, povedali, da nimajo težav s tem, da pri njih zadeve funkcionirajo. Menim, da je to povsem nepotrebno.

Kar se tiče stroškov vpisa, predlagate, da bi bil sam vpis brezplačen. Dejstvo je, da bodo potem stroški samega delovanja in vzpostavljanja, vzdrževanja tega registra padli na pleča davkoplačevalcev. Jaz se moram strinjati s tem, da posameznik ima pri oporoki svobodno izbiro, torej sam se tudi odloči, ali bo oporoko sestavil pri notarju, na sodišču, pri odvetniku. Če se odloči za enega od teh treh načinov, bo dejansko moral tudi plačati določeno tarifo. Zato menim, če je pripravljen plačati tarifo odvetniku, notarju, jaz mislim, da je v tem primeru pripravljen tudi plačati ta strošek vpisa. S tega vidika se mi zdi nesmiselno, da bi potem stroški vodenja in vzdrževanja tega registra bremenili vse davkoplačevalce, torej tudi tiste državljane, ki se mogoče nikoli ne bodo odločili za sestavo in hrambo oporoke. Hvala.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Replika ima prednost. Izvolite, gospa Anja Bah Žibert.

ANJA BAH ŽIBERT (PS SDS): Če bi bilo to res, potem bi ta stvar že sedaj živel. Pa ni. Dejstvo je, ker ni bil centralni register vzpostavljen na način, ki bi očitno moral biti, zadeva ne funkcionira. Je tako? Je tako. Dejstvo je tudi, da ni res, da bi plačali. Prej je državni sekretar lepo povedal, in to tudi notri piše v pojasnilih, da nekatere zadeve potem se tudi ne plačajo, ker se jih večkrat poziva. Skratka, dejstvo je, če bi bil centralno urejen ta register, kot bi moral biti, bi bila zadeva zagotovo bolj pregledna in tudi funkcionirala bi boljše.

Tudi ni res, da je ta zadeva sama po sebi tako logična. Še enkrat poudarjam, kaj je gospod Masleša razlagal, ko se je to našlo. Ja, pogledajte, dve leti nazaj! Dve leti nazaj je razlagal, da so se neke stvari našle, ampak se bodo te zadeve že v pravdi uredile. A si predstavljate, da se morate vi pravdati za nekaj, kar vam je storila država? In se morate pravdati z nekom, ki je posledično dobil nekaj, kar ne bi smel. To je ta tema. Eden in drug zakon sta še kako povezana drug z drugim. In kaj je replika, bom povedala. Še enkrat, replika je povsem preprosta: stvar ne funkcionira in jo je treba rešiti na način, da zadeva zaživi. In priporočila, ki smo jih sprejeli dve leti kasneje, ne zagotavljajo same po sebi, da bo stvar funkcionirala. To dokazuje dosedanje stanje, ker ni nikakršne spremembe.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Dr. Vinko Gorenak, predlagatelj, izvolite.

DR. VINKO GORENAK (PS SDS): Hvala lepa.

Najprej čestitke za prvi nastop. Ja, prav je tako, bodimo korektni, bodimo tudi vljudni. Vem, da prvi nastop ni enostavna zgodba.

Poglejte, rad bi vas opozoril samo na dve reči. Rekla ste, stroški, stroški in stroški. Pogledajte, stroškov je 37 tisoč evrov. Vaš šef jih pa vsak mesec da Izraelcem za svetovanje za piar nastope 45 tisoč, kot je bil objavljen podatek. Me razumete? Dajte najprej šefu reči, naj neha z Izraelci ga svirati, pa bo mogoče kaj že s slovenskimi strokovnjaki.

In drugo, pravite, da sodna veja ni pometla pod preprogo. Ne vem, koliko ste vi spremljala to zadevo prej, najverjetneje pač ne ali tako kot vsak drug državljan. Januarja 2015 so pogruntali – veste, kdaj je pa v javnost prišlo? Septembra 2016, ko je nek ubog državljan, verjetno je celo vaš volivec tam doli na Koprskem pogruntal, da bi moral leta tega in tega podedovati kmetijo v Bovcu. A je ni podedoval, ker oporoka ni bila razglašena in je tista kmetija bila dana trem drugim osebam. Ker se ni zgodilo nič, je šel na Primorske novice se potožiti in so objavili to zgodbo. No in takrat je pa Slovenija vstala in reagirala. Jaz mislim, da ta trditev, da niso pometli pod preprogo, jaz mislim, da bi še danes bilo pod preprogo, če bi Primorske novice ne objavile tega konkretnega primera. Če bi imeli poštene namene in resne namene, bi predsednik Vrhovnega sodišča januarja leta 2015 stopil pred kamere in rekel, da zgodilo se je to in to in da bodo naredili vse, da bi ... Ta del se mi ni zdel. Sicer pa res čestitke za prvi nastop.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Besedo ima gospa Marjana Kotnik Poropat, pripravita naj se mag. Andrej Šircelj in dr. Mitja Horvat.

MARJANA KOTNIK POROPAT (PS DeSUS): Hvala za besedo, spoštovani podpredsednik.

Naj še enkrat povem, kar sem že v stališču prej tudi navedla. Meni je osebno res zelo žal, da se je to zgodilo. Zavedam se, kako zelo so ljudje prizadeti zaradi tega – tako oporočni dediči kot tudi tisti dediči, ki so dedovali potem po zakonu, toliko let kasneje, govorimo o različnih letnicah, skratka, preteklo je veliko časa, lahko pa tudi manj – ko so izvedeli, da dejansko volja oporočitelja ni bila izvršena. In to, na kar je gospod Gorenak ravnokar spomnil, na kmetijo, ki je oporočni dedič ni dedoval, jaz verjamem, vem, sem prepričana, da je bil človek zelo prizadet, da se mu je zgodila nepopravljiva, nedopustna krivica, ki je ni moč več popraviti tudi s poravnavo, ki bo, verjamem, sklenjena v tej zadevi. Ampak on je ostal brez kmetije in je

njegovo življenje šlo čisto v drugo smer, kot mu je bilo namenjeno. Dedovali so neki zakoniti dediči, ki tudi niso bili najbrž pripravljani na to, da prevzemajo kmetijo in da gospodarijo. Skratka, to je ena taka zgodba. Je pa toliko, kot je teh založenih oporok, toliko je teh zgodb. In vse so težke. Resnično jaz bi rekla, da se je država opravičila, da se minister opraviči v zvezi s tem, da se tudi mi poslanci opravičimo tem državljanom, ampak popraviti teh krivic ne moremo. To je najhujše.

Drugo, kar bi rada še rekla v zvezi s tem. Prej gospodu Gorenaku nisem mogla replicirati, ko je govoril o tem, da jaz nimam pravih podatkov, ko sem govorila o 945 oporokah. Gospod Gorenak, spoštovani kolega, vi ste to zapisali v predlogu spremembe zakona na 3. strani in jaz sem pač to uporabila. Mislim, da tudi tiste podatke, ki ste jih potem navedli – 5 tisoč 329 oporok, ko je Jasna Murgel govorila ste govorili o 5 tisoč 329 oporokah. No, jaz nimam teh podatkov, verjamem da so velike številke, če gremo vse nazaj gledat, ampak kot sem rekla, vsaka je problem in vsaka založena oporoča terja rešitev in neko satisfakcijo, ki jo bodo prizadeti dobili, če se bodo obrnili na pravobranilstvo. In sem zadovoljna, da sta tudi ministrstvo in vlada ravnala tako, da se bodo te poravnave sklepale, da res teh ljudi še dodatno ne obremenjujemo s stroški tožb in s tistim tožarjenjem. Saj veste, kako je to na sodišču, predvsem preprosti ljudje, če govorimo o tem človeku, ki mu je bilo namenjeno kmetovanje, pa mu ni bilo usojeno, ne hodijo radi na sodišče.

Mislim da je to pravi način in sem res v tem smislu zadovoljna. Sicer pa je gospod Stare, državni sekretar, o teh oporokah že govoril, ko je dobil besedo po vaši razpravi, spoštovani gospod kolega, zato tega ne bom ponavljala. Je pa res, da ni prav, da vedno tako secirate, gospod Gorenak, vsakega, ki neko mnenje pove. Moje mnenje je to. Je pa težko, ker dokler ne razpravljáš, nimaš besede in ne moreš replike izreči. Hvala lepa.

PODPREDSNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Dr. Vinko Gorenak, predlagatelj, izvolite.

DR. VINKO GORENAK (PS SDS): Hvala lepa.

Zdaj ste mi rekli, da je naša zahteva netočna, da pri nas piše 945. Vse morate prebrati. Zahteva nima samo tri strani jaz jih imam zelo veliko tukaj. In na tretji strani res piše 945 za čas od leta 1990 do zdaj, na četrti strani pa lepo piše še kaj drugega. Tam pa piše, da jih je bilo pa do leta 1990 4 tisoč 384, če pa ti dve številki seštejete, pa dobite 5 tisoč 329. Se pravi naša zadeva je povsem korektno napisana. Hvala lepa.

PODPREDSNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Replika, gospa Marjana Kotnik Poropat.

MARJANA KOTNIK POROPAT (PS DeSUS): Hvala.

No, mislila sem v tem smislu, gospod Gorenak, zato sem gospoda Stareta tudi citirala, ker je povedal, za kateri čas odgovarja ta vlada in mi kot koalicijski partnerji. Povedal je tudi to, vam bom jaz zdaj ponovila, da ste vi tudi bili na oblasti, SDS, ko bi lahko v tistem času morda se s tem ukvarjali pa uredili že takrat, pa danes ne bi bilo tega oziroma bi bilo toliko manj, če bi bilo pred leti rešeno in ugotovljeno, kaj se dogaja na sodišču in bi se takrat že lahko stvari spravile v red in bi marsikomu bilo prihranjeno. Hvala.

PODPREDSNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Dr. Vinko Gorenak, izvolite.

DR. VINKO GORENAK (PS SDS): Hvala lepa.

To pa ne, to pa nimate prav, to pa moram reagirati po svoje, tako kot sem že prej.

Poglejte, nihče ne krivi te koalicije. Nihče ne krivi te vlade, niti tega ministra. Jaz ga bi najraje, če bi le šlo, pa ga ne morem za čas pred mandatom. Ne da se nobenega kriviti za čas pred mandatom, tudi tiste vlade, o kateri ste vi govorili, ne. Zakaj ne? Iz temeljnega razloga, ker za problem ni nihče vedel. In če se ne bi v Novi Gorici našla neka pridna javna uslužbenka, ki je to našla in na to opozorila, še danes ne bi o tem govorili. Torej ne zdaj kriviti kogarkoli. Tisto, kar jaz očitam tej vladi in tej koaliciji, je, da za problem ve že skoraj dve leti, državljani pa dobivajo dopis: tožite ga. V dveh letih se je lahko sprejel že zakon, specialni zakon, če želite, ki je točka dnevnega reda, ki sledi, in lahko bi danes masovno imeli neke poravnave z državo in plačane odškodnine. Pravite pa, da se ne da popraviti zadeva. Zadeva se mora popraviti v skladu s predpisi, ki jih imamo, ali tistimi, ki jih bomo morali posebej za to sprejeti, z odškodnino, ki jo plača država.

PODPREDSNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Kot zadnji od prijavljenih ima besedo mag. Andrej Šircelj. Izvolite.

MAG. ANDREJ ŠIRCELJ (PS SDS): Hvala lepa, spoštovani podpredsednik. Spoštovani državni sekretar, kolegi in kolegice!

Tukaj je zdaj vsekakor nekaj jasno, da živimo v državi, kjer, kot kažejo ti podatki, več kot 5 tisoč oporok ni bilo izvršenih. Ne živimo v pravni državi. Ne samo to, da dedno pravo dejansko ne deluje. Dedno pravo v bistvu je brez pomena. Oporoke so del dednega prava, in to pravo ni bilo upošteveno. To se je dogajalo, kot tudi kažejo podatki, 70 let. Imamo podatek od leta 1945 naprej. To se je dogajalo v prejšnji državi in v sedanji državi. Vsi se v bistvu strinjamo, da je to nedopustno. Vsi se strinjamo, da v bistvu tukaj ni upoštevana poslednja volja človeka. In da zaradi tega je prišlo do velikih zapletov v celotni državi. S tem tudi ni

upoštevano dostojanstvo posameznika državljana ali državljanke in v bistvu so se zgodile krivice. Krivice, številne krivice, za katere nekateri od vas tudi pravite, da te krivice ni možno popraviti. Med drugim je tudi gospa Jasna Murgel to izrekla. Citiram: »Za nazaj ne moremo popraviti zadeve. Ne moremo popraviti krivic.« Glejte, jaz pa mislim, da se pa to da popraviti in da je to možno popraviti. Imamo številne primere, ko je tudi Sodišče za človekove pravice v Strasbourgu, ko so druga sodišča ugotovila kršenje človekovih pravic, krivice in tako naprej in se je to popravilo. Zaradi tega se mi zdi stališče, da se tega ne da popraviti, enostavno nesprejemljivo. Vsekakor bo verjetno težko vse primere spraviti v takšno stanje, kot bi bilo, če bi bile te oporoke upoštevane. Vendar neka nadomestila, odškodnine se dajo doseči in se morajo dejansko tudi uzakoniti in sprejeti tudi takšno stališče, da se bo to zgodilo v najkrajšem možnem času.

Jaz mislim, da tukaj ne gre samo za strogo pravno vprašanje. Mislim, da gre tukaj za civilizacijsko vprašanje. Tu gre za vprašanje tega, kakšna družba dejansko smo, kako priznavamo dedno pravo tudi v lastninskih pravicah. Ali ga ali ga ne. In če ga pri nekaj več kot 5 tisoč primerih na ozemlju Republike Slovenije nismo, potem ga od danes moramo. Na kakšen način? Jaz mislim, da na način, ki je zdaj tukaj predlagan. Zakaj na podlagi tega načina? Ker prejšnji način enostavno ni deloval. To pač prizna državni sekretar, prizna vlada, priznamo vsi. Nikogar ne krivim za to. Ampak ni deloval. Ali bo sam nadzor dejansko opravil tisto, da bo bolj deloval, dejansko v tem trenutku ne vemo. Tukaj se dejansko potem postavlja vprašanje delovanja vseh – sodnih oblasti in tudi tistih, ki so zraven sodnih oblasti, kot so na primer notarji in tako naprej. Tukaj je seveda vprašanje, ali centralni register opravlja to brezplačno ali je treba nekaj plačati, so stroški in tako naprej. Poglejte, gospe in gospodje, za mene so stroški v tej povezavi, in v višini in glede na pomen stroškov, oprostite, ampak to so res banalne zadeve. Toliko krivic, kot se je zgodilo, pa da se zdaj pogovarjamo tukaj o 30, 40 evrih stroškov za posamezen primer ali pa če želite 300 evrih, ali jih bo plačala država ali ne, to so banalne zadeve. Zakaj? In tudi mnenje Vlade, oprostite, tukaj me je razočaralo mnenje Vlade, ko pravi, da tukaj gre pa za zadeve, ki so stvar posameznika in tako naprej, lahko imamo različne vrste oporok in lahko gremo k notarju. Notarska zbornica recimo na spletnih straneh pravi, mi bomo vse uredili, brez problema, vse bo narejeno, poslali bomo v centralni register in tako naprej, na spletnih straneh vse to piše. Lahko naredimo oporoko prek odvetnika, lahko jo imamo doma, lahko je ustna oporoka, če želite. Ko govorimo o oporokah, gre za civilnopravno zadevo. Tudi obligacijski zakonik rešuje civilnopravne zadeve. Imamo tudi primer, ko nekdo rešuje čisto osebne zadeve s sosedom, s komerkoli drugim in tako naprej,

plačujejo se neke takse ali se pa ne plačujejo. Ampak da pravna država deluje in da se zagotovi neko pravno stanje v državi, ljudje plačujejo davke. In iz davkov mora država, mora Vlada financirati to, da imajo ljudje pravno varnost. Zaradi tega sploh ni tukaj vprašanje, oprostite, pa jaz sem velikokrat tukaj govoril o financah, o varčevanju pa tako naprej, ampak tukaj gre enostavno za civilizacijsko vprašanje za ljudi in ne za finance. Zaradi tega jaz mislim, da to vprašanje, da mora to biti plačljivo pa kdo bo vodil pa tako naprej, pogledajte, mislim, da to niti ne pritiče tukaj v Državnem zboru, da o tem sploh dvomimo. Država mora zagotoviti pravno varnost. Država mora zagotoviti takšen pravičen sistem, in če je to register, bo pač zagotovila ta register. In financiran bo z davki. Davek je dajatev, obvezna dajatev, za katero državljani in državljanke ne vemo, za kaj se točno porabi. Ko plačam svojo dohodnino ali pa ko kdorkoli plača dohodnino, ne ve, ali bo ta denar šel za šolstvo ali za zdravstvo ali za sodstvo ali za karkoli. Ne vemo. Gre v proračun, tam se pa razdeli, kakor se pač razdeli. To vemo iz proračuna. Zaradi tega tukaj to sploh ne sme biti vprašanje. Ali lahko to rešimo za nazaj? Ja, seveda lahko rešimo za nazaj. Poglejte, saj če ne bomo mi sami rešili, nam bo sodišče za človekove pravice naložilo, da rešimo za nazaj. Zdaj je samo vprašanje časa, koliko časa bomo za to potrebovali, koliko sodnih poti, pa koliko ljudi bomo, če želite z grdo slovensko ali pa sploh ni slovenska beseda, matral, da bodo prišli do teh svojih pravic. Seveda moramo rešiti za nazaj. To sploh ni vprašanje. Ali bo za vse pravično ali ne bo pravično, to je seveda zdaj drugo vprašanje. In je vprašanje posameznika. Ampak te krivice, ki so se zgodile, kdorkoli jih je že povzročil, je treba popraviti. Tukaj ni druge rešitve. In seveda je treba tudi zagotoviti brezplačen vpis oporok.

Jaz tukaj dejansko odgovarjam na vse ta vprašanja, tudi ko govorimo seveda o državnih pravobranilcih. Celo gospa Murgel, se opravičujem, ona je bila sodnica, ampak vseeno mislim, da mora vedeti vlogo državnega pravobranilstva. Kot jaz razumem, Državno pravobranilstvo zagovarja interese države nasproti drugim osebam, ki so tudi posamezniki, z njimi se lahko pogajaš. Ampak Državno pravobranilstvo bo zmeraj zagovarjalo in zmeraj iskalo najboljšo rešitev za državo, zato ga imamo. Če ne deluje dobro, če ne deluje dobro v mednarodnih institucijah ali pa na sodišču za človekove pravice v določenih primerih, to je sedaj drugo vprašanje, o čemer smo tudi že govoril v Državnem zboru.

Zaradi tega jaz mislim, da je treba zakon podpreti, da se odpravijo krivice, da se zagotovi učinkovito delovanje, treba je zagotoviti brezplačen vpis in treba je popraviti krivice za nazaj. Saj tukaj ni drugega vprašanja. Treba je spoštovati dedno pravo. In ne dajati ljudem občutka, da tudi njihova poslednja volja enostavno ne velja v tej državi. Hvala lepa.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Prehajamo v sklepni del splošne razprave, v katerem dobita besedo še predstavnik Vlade in predstavnik predlagatelja.

Izvolite, gospod Darko Stare, državni sekretar.

DARKO STARE: Hvala, gospod predsedujoči.

V vaši razpravi, gospod poslanec Šircelj, je bilo razumeti, da razpravljate o zakonu, ki bo v naslednji točki, se pravi, odprava posledic. Kar se pa tiče tega, kar ste omenili, registracije oziroma vpisa podatkov in stroškov vpisa, je pa dejstvo sledeče. To se mi zdi pomembno poudariti, ker mislim, da smo danes v današnji razpravi že vsi ugotovili, da je treba zadeve absolutno popraviti in da tukaj gre ne samo za dolžnost, ampak na nek način priložnost, da smo pravična država, ne samo rigidno pravna država za tiste, ne glede na to, ali je eden prizadet oporočitelj ali pa tisoč. Vsaka zgodba je zgodba zase in je težko dojemljiva in sprejemljiva za tistega, ki je ne doživi. Mi se o tem samo pogovarjamo. Moramo pa se zelo resno in skrbno ter odgovorno odzvati.

Poglejte, leta 2004, ko je bil sprejet Zakon o notariatu, in leta 2007, ko je bil s sklepom ustanovljen centralni register za oporoke, je bilo jasno določeno, da se v enem mesecu vsi podatki o oporokah, ki jih imajo odvetniki, sodišča in pa notarji, ki so zavezanci po tem zakonu, prenesejo oziroma posredujejo centralnemu registru v Notarski zbornici. Notarska zbornica, ki je institucija javnega zaupanja, je v tem primeru odreagirala tako, kot je bilo pričakovano in kot je prav. Oni so v roku vseh 20 tisoč razpoložljivih oporok vpisali v centralni register. Sodišča pa tega niso naredila. In takrat, ko se je ta zakon s tem namenom, da bi se zagotovila še večja pravna varnost oporočiteljem, vzpostavil, zato je ta zakon vzpostavil in določil register in obveznost, da se vsi ti podatki tja prenesejo, je bila odlična priložnost, da se v roku enega meseca, ko je ta zakonski rok v bistvu potekel, da se v okviru pravosodnega nadzora in siceršnjega nadzora ugotovi, ali je bil zakon uresničen. Vse oporoke, ki so do takrat nastale in bile hranjene bodisi pri odvetnikih bodisi na sodiščih in pri notarjih, če bi takrat sistem deloval, kot vsi upravičeno pričakujemo tudi danes in za naprej, bi se že takrat identificiralo vse to, o čemer se danes pogovarjamo. Vendar takrat domača naloga ni bila opravljena. Tudi od izvršilne veje oblasti, pa da rečem takratnega ministrstva za pravosodje, ki je vse to takrat predlagalo, parlament je predpisal, hkrati je pa tudi zakon omogočil in je potem Notarska zbornica leta 2007 sprejela pravilnik, v katerem je določila teh 41 evrov za vpis oziroma takrat so bile še točke, kasneje je bilo pretvorjeno to v evre, bilo je pa od začetka 500 točk po notarski tarifi. V vašem času je bilo to določeno, da se to tako plača in da je to treba narediti, pa ni bilo narejeno. In danes imamo to

situacijo. Jaz se globoko strinjam in tudi mnenje Vlade se nanaša na ta predlog zakona. Kot sem že prej rekel, mi ocenjujemo kot ministrstvo, da je ta tarifa za vpis relativno visoka, v primerjavi s takso za hrambo na sodiščih, kjer je 10 evrov, kjer je treba fizično hraniti oporoke, ne samo podatke o nekem informacijskem računalniškem sistemu. In znaša 10 evrov sodna taksa, tukaj je pa 41 evrov, pa je bila leta 2007 določena, da ne bo pomote. Mi smo predlagali, je pa to pristojnost Notarske zbornice, da ta pravilnik izdajo. Mi lahko damo samo soglasje. To je podobno kot za tarifo pri odvetnikih, pač takšen je zakon.

Da odgovorim še na vprašanja spoštovanega poslanca gospoda Verbiča. To je lep primer, ko nadzor ni bil učinkovit. Ni bil pa učinkovit zaradi tega, ker ni bil opravljen. Pristojnost nadzora po Zakonu o terjatvah nad Notarsko zbornico ima Ministrstvo za pravosodje. Enako pristojnost v posameznih zadevah notariata imajo pa tudi sodišča, in sicer predsedniki višjih sodišč za tiste zadeve, ki jih odstopijo v reševanje oziroma zaupajo v reševanje sodišča notarjem, glede na različna zakonska področja in različne opravke. V teh primerih tudi sodišča lahko nadzorujejo, ali notariat to svojo nalogo opravlja dobro. In

tukaj ni problema. Kot rečeno, v tem kontekstu, glede na to, kaj se je dogajalo, jaz lahko samo ugotovim po razpoložljivih podatkih, da je notariat in Notarska zbornica odigrala svojo vlogo tako, kot je bilo pričakovano in zapovedano v zakonu. Tudi če bi bil opravljen takrat nadzor s strani takratnega ministrstva za pravosodje v Notarski zbornici, oni ne bi mogli ugotoviti, da ni tistih podatkov, ki jih nekdo ni poslal. Oni bi pa lahko ugotovili, tako kot sem prej rekel, v nadzoru v okviru pravosodnega nadzora pravosodne uprave na sodiščih, da niso v skladu s tem zakonom posredovali podatkov o oporokah na centralni register.

Tako da Notarska zbornica je vse podatke, ki jih je dobila, korektno uvedla in vnesla v ta centralni register oporok. In ta naloga oziroma ta skrb, da se zdaj sanira to stanje, kar se tiče podatkov v centralnem registru, se uresničuje. Kot sem prej uvodoma povedal, jaz domnevam da bo to realiziramo v relativno kratkem času, absolutno pred datumom, ki je bil tudi priporočan po razpravi v Državnem zboru.

Tako da na koncu lahko spet ugotovim in ponovim to, kar sem prej, instituti pravosodnega nadzora nad delom pravosodne uprave, se pravi poslovanja sodišč, notarjev, pravobranilcev, odvetnikov, državnega tožilstva, kot ste omenili te tako imenovane pravosodne organe, vse to obstaja, je predpisano. Problem je samo v tem, da se ni izvajalo ali pa se ni izvajalo dovolj kvalitetno.

Tukaj je priložnost in odgovornost da smo v bodoče še boljši. Ker te izkušnje so preprosto nepojmljive za tiste, ki so morali to doživeti. Kar se pa tiče odprave teh posledic v kontekstu pravične države, kot rečemo, bo pa

verjetno priložnost ob naslednji točki, ko je tudi predlagan zakon.

Jaz apeliram na kanček zaupanja tudi opozicijskih poslancev, da bomo skrbno in resno v najboljši možni meri uresničili to, kar se pričakuje, kar smo tudi dolžni in je skladno s temi priporočili, ki so bila sprejeta v Državnem zboru. Potekajo pa seveda aktivnosti in jaz ne dvomim, da bo res odpravljeno vse, kar je mogoče. Ampak tudi če bo eden ostal, je to zgodba, na katero ne moremo biti ponosni, ne glede na to, kdo jo je povzročil. Mi imamo zdaj odgovornost in priložnost, da jo popravimo. In to je bistvo naše zgodbe. Hvala lepa.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Besedo ima predstavnik predlagatelja dr. Vinko Gorenak, izvolite.

DR. VINKO GORENAK (PS SDS): Hvala lepa.

Na ta nastop je treba reči, bi tako ali tako moral reagirati. Kanček zaupanja opozicije do vlade. Spoštovani državni sekretar, v koalicijski pogodbi imate 8 stvari napisanih. Jaz je nisem pisal, vi ste si jo napisali. Do konca te vlade je uradno leto in pol, neuradno pa verjetno manj kot leto. Ena od osmih ni realizirana. V javnem nastopu, torej predstavitvi ministra, preden je postal minister, sem šel natanko pregledat celotni magnetogram in sem našel notri okoli 20 obljub, tiste z ognjem in mečem, čebulo, pa to. Ena ni realizirana. Smo pa pred koncem mandata. Kako potem pričakujete zaupanje? Ni mogoč!

In druga zadeva – kaj je bil naš namen in zakaj smo šli s tem zakonom? S tem zakonom smo šli zato – jaz sem bil prepričan, da vemo za problem eno leto, zdaj vidim, da sem se zmotil, za problem vemo dve leti skoraj. Ja, po dveh letih se ni zgodilo nič. Ker po dveh letih niti v javnost ni prišlo. Če ne bi tisti državljan iz Kopra šel na Primorske novice, se še to ne bi zgodilo, sploh ne bi vedeli za to. In drugič, ker danes, skoraj dve leti po tem, ko se je to ugotovilo, državljani dobivajo dopis: tožite ga. Se pravi, tožite osebo, ki je neupravičeno podedovala hišo, recimo, ali kmetijo ali ne vem kaj. Torej problem za državljane ni rešen. Če bi bili korektni, potem bi hiteli tako, kot ste hoteli z izbrisanimi. Pa bi sprejeli en poseben zakon, kar je naslednja točka, in bi probleme teh ljudi začeli reševati. Pa se to ni zgodilo. Zato sta ta dva zakona. Glejte, ti kolegi iz Nove Slovenije so tudi vložili dva zakona. Eden se nanaša na tožilstvo, eden na sodstvo, s katerim želijo ustanovljati neke posebne oddelke na tožilstvih in na sodiščih za pregon bančnega kriminala. Če bi vi to napisali, bi mi to podprli, bi bili za. Pa niste. To je torej problem. Več pa pri naslednjem zakonu. Hvala lepa.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Vsi prijavljeni razpravljavci, ki ste to želeli, ste dobili besedo. Čas še ni potekel, nekaj ga še imamo. Je še kakšna želja po razpravi?

Izvolite, gospa Anja Bah Žibert.

ANJA BAH ŽIBERT (PS SDS): Hvala lepa, predsedujoči.

Ne bi se oglasila, če ne bi na koncu še enkrat poslušala državnega sekretarja. Res poskušam, da bi vsi v tej državi razumeli, za kaj gre. Marca 2015, ko smo obravnavali kršitve človekovih pravic na slovenskih sodiščih, je gospod Masleša med drugim odprl tudi zadeve oporoke. Tam ni priznal, kako je do zadeve prišlo, kar smo danes večkrat povedali. Slučajno, kot je gospod Gorenak povedal, bila je ena pridna uslužbenka, ki je zadevo našla. In zadeva je prišla do medijev in potem je zgodba dobila svojo dimenzijo. Ampak takrat je gospod Masleša povedal tudi, da glede na vse podatke, ki jih imamo, ker do takrat naj bi že delali nek zbir podatkov, kaže, da gre za sistemski problem.

Vlada se v praktično dveh letih zadev sistemsko ni lotila. Sistemski problem ostaja. Dejstvo je, da kar tako do teh vpisov in vsega ostalega ali pa izgub ni prišlo in da stvar ne funkcionira. Mi smo zato predlagali zakon, ki bi zadeve gotovo, glede na to, da bi se neke zadeve združile in poenotile, pripomogel k temu, da do takih stvari v prihodnosti ne bi prihajalo. Povedali smo tudi, da zagotovo bo olajšalo vso stvar, če bomo omogočili te vpise in potem izpise brezplačno. Ne nazadnje nihče ni izpostavil tudi tega, da ima stvar tudi druge vsebinske rešitve, se pravi določnejša vsebina, ko gre za tako imenovane smrtovnice po uradni dolžnosti, pridobi spis potem sodišče iz centralnega registra oporok, obstoj oporoke. Ta izpis, ki bi bil prost plačila denarnega nadomestila, bi bil tudi obvezen sestavni del zapuščinskega postopka. Tudi to je nek dodatek k obstoječi zakonodaji, kako stvar funkcionira na tem področju. Dejstvo je, da so sodišča sama rekla, da gre očitno za sistemske pomanjkljivosti. Mi v Slovenski demokratiški stranki smo predlagali rešitve. In še enkrat, odbor, ki je bil na to temo, ni bi sklican s strani ministra, da bi on prišel tja in rekel: »Poglejte, našlo se je to in to, sedaj predlagamo tukaj nekaj sistemskih ukrepov, so priporočila, je to, je ono, je tretje, reševali bomo stvari.« Tega ni bilo. Opozicija oziroma NSi je takrat sklicala tisto tisto sejo, kjer smo neke stvari ugotavljali in bila so sprejeta tudi neka priporočila. Ampak dejstvo je, da do sistemskih sprememb ni prišlo in da sodišča sama oziroma Vrhovno sodišče, ki ga vi podpirate predvsem, njegov vrh, ste ga vseskozi, je samo ugotovilo, da stvari sistemsko ne funkcionirajo. To je takrat gospod Masleša sam povedal. In res je, takrat bi moralo ministrstvo ukrepati in pogledati, kaj sistemskega ne funkcionira. Da bomo pa rekli: »Aha, ker se je pa to zgodilo, sedaj bomo pa mi to nadzirali in sedaj bo pa vse v redu.« Ja, ne

bo! Stvari ostajajo take, kot so. Kar se tiče vpisov in vsega ostalega, ni sprememb. Tudi če so na notariatu oziroma na Notarski zbornici v tem sklopu zadeve, ne bo enotnosti v tem smislu, ker imamo še vedno različnosti. In to je tisto, kar skušamo tudi tukaj dopolniti. Ampak očitno glede na razpravo koalicije ne bomo uslišani. Ampak to je slabo. Veste, tukaj gre za eno rešitev, ki bi gotovo tudi v prihodnje onemogočala, da se to ponovi. Jutri ne bo ne državnega sekretarja, ne kogarkoli drugega tukaj, in se bodo lahko čez 20 let podobne stvari zgodile. Sistem ne funkcionira.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Izvolite, gospod Darko Stare, državni sekretar.

DARKO STARE: Hvala lepa.

Rad bi samo izpostavil eno dejstvo. Omenili ste, da je marca 2015 bivši predsednik Vrhovnega sodišča gospod Masleša opozoril na identifikacijo tega problema in da se potem nič ni zgodilo. Aprila, tako je. Aprila 2015 je bila ustanovljena delovna skupina, da to zadevo realizira v tem smislu, da ugotovi dejansko stanje in predlaga sistemske ukrepe, da se sanira stanje in da se tovrstne zadeve ne bodo ponavljale. Ta skupina je nalogo opravila praktično v enem mesecu. V mesecu maju 2015 je predsednik Vrhovnega sodišča te smernice in usmeritve podal vsem sodiščem, kako ravnati in poslovati v zvezi z oporokami, da se to več ne bo ponavljalo in da se te zadeve uredijo. In za to gre. Se pravi, ne moremo reči, da se nič ni dogajalo. Na podlagi teh smernic se v bistvu zagotavlja korektno in pravilno poslovanje. Sedaj se bodo pa še dopolnile, da so še druga morebitna tveganja čim bolj omejijo, da se to več ne bo ponovilo. Skratka, dejstvo je, da je v roku enega meseca po tistem, kot ste korektno opozorili oziroma izpostavili, da je sam predsednik Vrhovnega sodišča opozoril na ta problem. V roku enega meseca in pol pa so se sistemsko v tretji veji oblasti sami tega lotili na, po mojem mnenju, pričakovano ustrezen način. Hvala lepa.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa. V tej fazi ni več replike.

Zaključujem splošno razpravo. O predlogu sklepa, da je predlog zakona primeren za nadaljnjo obravnavo, bomo v skladu s časovnim potekom seje zboru odločali v torek, 20. 12., v okviru glasovanj.

S tem prekinjam 25. točko dnevnega reda.

Prehajamo na **26. TOČKO DNEVNEGA REDA, TO JE NA PRVO OBRAVNAVO PREDLOGA ZAKONA ZA ODPRAVO POSLEDIC IN POVRAČILO ŠKODE ZARADI NERAZGLAŠENIH OPOROK.**

Predlog zakona je v obravnavo zboru predložila skupina 19 poslank in poslancev, s prvopodpisanim gospodom Jožetom Tankom. V

zvezi s tem predlogom zakona je skupina 19 poslank in poslancev, s prvopodpisanim gospodom Jožetom Tankom zahtevala, da Državni zbor opravi splošno razpravo.

Za dopolnilno obrazložitev predloga zakona dajem besedo predstavniku predlagatelja dr. Vinku Gorenaku.

DR. VINKO GORENAK (PS SDS): Ja, oporok otrok. Pa še naj kdo reče, da ni vodenje ali pa delo v Državnem zboru zahtevno.

Poglejte, če smo se do sedaj kakorkoli pogovarjali o tem, da se prenese ta centralni register na Vrhovno sodišče, pa pri zakonu, ki je sedaj na dnevnem redu – kaj opravljamo? Da smo si na jasnem. 5 tisoč 329, gospa Poropat, 5 tisoč 329 posameznikov je bilo oškodovanih. Njihovi svojci so spisali oporoke, ki jih sodišča niso upoštevala, ker so jih založila, in premoženje pokojnikov je šlo nekam drugam, kot je bila volja tistih, ki so oporoke spisali. Tisti, ki so premoženje dobili, niso krivi nič. Tisti, ki premoženja niso dobili, pa tudi nič, saj konec koncev niso vedeli, da bi ga morali dobiti. Odgovornost, smo že prej malo rekli, je lahko pri predsednikih sodišč za čas, od kar so predsedniki, več ne. Tisto, kar je najbolj žalostno, je pa to, kar je rekla gospa Betettova, sedanja vede šefica Vrhovnega sodišča, da se je to zgodilo in da odgovarjal ne bo nihče. To so njene besede. Odgovarjal ne bo nihče. To je problematično. Po našem mnenju in po mnenju mnogih pravnikov, tudi nekateri sodniki so se že izrekli o tem, so stvari zastarale in jih v okviru obstoječega pravnega sistema ni mogoče rešiti. Namreč nekdo mora dobiti odškodnino. Ali tisti, ki je ostal brez premoženja, pa bi ga moral dobiti, potem je upravičen, da mu država vrne to škodo. Lahko pa to premoženje dobi, pa bo država vrnila škodo sistemom, ki ga je neupravičeno dobil, ampak seveda ne po svoji krivdi. Vsaj po mojem mnenju in po našem prepričanju je situacija takšna, da so mnogi postopki ali pa velika večina teh stvari se v okviru običajnih zastaralnih rokov ne da več rešiti. Vlada sicer v svojem mnenju pravi, da je vse v najlepšem redu, da je možno rešiti vse v okviru obstoječega pravnega reda. Oškodovanci pa dobivajo dopis iz pravobranilstva: tožite ga. Torej tistega, ki je neupravičeno v vaši hiši. To se pravi, da problem ni rešen. Zato smo mi izpisali tako imenovali lex specialis, kako se že temu reče, pomeni poseben zakon za teh 5 tisoč 329 ljudi. Podobno kot za izbrisane, če želite. Podobno želimo v tem primeru z zakonom stvar rešiti tako, da: A, se bosta tisti, ki neupravičeno ima premoženje, in tisti, ki ga nima, pa bi ga moral imeti, sporazumeta in dogovorita. Takih primerov bo verjetno malo. Potem zakon v 3. členu predvideva vse možne variante, ki bi pod taktirko Državnega pravobranilstva pripeljala do zadovoljivega cilja. To pa pomeni, da bo tisti, ki je neupravičeno hišo podedoval, ostal notri, pa bo država plačala odškodnino temu, ki bi moral biti v hiši, pa ni bil zaradi napake sodišča. Ali

obratno. Lahko so tudi kombinacije vseh teh rešitev.

Predlagamo torej zakon, po katerem je ta država verjetno sposobna v roku leta dni, dveh let ali kaj takšnega na pošten način popraviti krivico, ki so se zgodile tako enim kot drugim, predvsem pa tistim, ki premoženja niso podedovali, pa bi ga po volji tistih, ki so umrli, morali podedovati. Hvala lepa.

PRESEDIK DR. MILAN BRGLEZ: Za uvodno obrazložitev mnenja dajem besedo predstavniku Vlade, državnemu sekretarju na Ministrstvu za pravosodje gospodu Darku Staretu.

DARKO STARE: Hvala, gospod predsednik. Spoštovane poslanke in poslanci!

Vlada je na seji 8. decembra letos obravnavala in sprejela mnenje o predlogu tega zakona za odpravo posledic in povračilo škode Državnemu zboru, ki ga je predlagala skupina poslancev, s prvopodpisanim gospod Jožetom Tankom.

Vlada na kratko povedano tega predloga zakona ne podpira. Predlog zakona temelji v bistvu na razlogovanju ene odločbe Vrhovnega sodišča iz leta 2013, v katerem je sodišče povedalo in določilo, kako se šteje in od kdaj se šteje rok zastaranja v tovrstnih primerih. Je pa pomembno pri tem dodati, da je leta 2015, torej dve leti kasneje Ustavno sodišče Republike Slovenije odločilo, da se interpretacije in pa razlogovanje Obligacijskega zakonika, ki ureja tovrstna razmerja in vprašanja zastaranja, ne more razlogovati enako, kadar gre za kršitve predpisov ali opustitve pričakovanih ravnanj subjektov v civilnih razmerjih v primerjavi s situacijami, ko protipravno ravna z opustitvijo dolžnega ravnanja državni organ oziroma ko pride do protipravnega ravnanja pri izvajanju javne oblasti. V takšnem primeru je takšna razlaga zakona neprimerna in bi bila tudi neustrezna z vidika ustave.

Tako da v tem pogledu ni dvoma, da je naše ustavno sodišče že povedalo, da so merila in pa način razlogovanja tovrstnih institutov v primeru protipravnega ravnanja pri izvrševanju javne oblasti drugačna in v korist tistim, ki so oškodovani. Tukaj gre za uresničevanje določila 26. člena Ustave Republike Slovenije, ki jasno določa in zagotavlja vsakemu, ki je oškodovan zaradi protipravnega ravnanja javne oblasti oziroma javnih organov pri izvrševanju javne oblasti, da ima upravičenje in sodno varstvo za poravnano prizadete škode.

Pri podrobnejšem pogledu posameznih določb predlaganega zakona vlada tudi ocenjuje, da predlog zakona tega področja ne ureja celovito in zanemarja dejstvo, da v določenih primerih odškodninska odgovornost ni podana zaradi prekinjene vzročne zveze. Prav tako ne ureja drugih situacij, na primer, ali so neupravičeni dediči dolžni vračati koristi, ki so jih prejeli od uporabe zapuščine. Veljavna ureditev

ureja področje povrnitve škode in morebitne nasprotne zahtevke in ugovore bolj celovito in je postopanje po veljavnih določbah Obligacijskega zakonika po mnenju vlade primernejše.

Kot je bilo navedeno v tem delu obrazložitve, ki je bolj podrobno opisana v pisnem mnenju vlade, torej s pravnega vidika ni nobenega dvoma, da ni pravnih ovir za to, da se po pravni poti na korekten način zadeve uredijo. Kot je bilo pa že v razpravi pri prejšnjem zakonu, gre tukaj v bistvu za tako imenovano dolžnost uresničevanja pravične države, ki mora na ustrezen način, to pa pomeni, brez da bi se dodatna bremena in škoda povzročala tistim, ki so prizadeti in oškodovani zaradi tega neželenega stanja, ki so ga povzročile založene oporoče, rešiti ta problem. Vse aktivnosti, ki se uresničujejo, tudi v kontekstu priporočil, ki so bila sprejeta v Državnem zboru na Odboru za pravosodje, tečejo v to smer, da bodo organi javne oblasti oziroma v tem primeru tudi državni organi, vključno z Državnim pravobranilstvom, postopali na način, da bodo prizadeti upravičeni za povračilo škode, in to na način, da ne bodo ponovno prizadeti oziroma da jim to ne bo oteženo. Ti postopki, kriteriji za enako obravnavo vseh teh žalostnih primerov, ki so se zgodili, potekajo, in verjamemo, da bodo te zadeve rešene na pravičen način v okviru obstoječega prava, ki to, kot rečeno, omogoča. Garant za to pa je ne nazadnje omenjena odločba Ustavnega sodišča. Hvala lepa.

PRESEDIK DR. MILAN BRGLEZ: Prehajamo na predstavitev stališč poslanskih skupin.

Besedo ima Poslanska skupina Nove Slovenije – krščanskih demokratov, zanjo gospa Iva Dimic.

IVA DIMIC (PS NSi): Spoštovani predsednik, spoštovani državni sekretar, kolegice in kolegi!

Predlog zakona je tesno povezan s prejšnjo točko današnje seje, s Predlogom novele zakona o dedovanju. Oba zakona sta posledica nedopustnega škodljivega ravnanja sodišč pri hrambi oporok, ki so jim bile zaupane v hrambo v dobri veri, da so na varnem do začetka zapuščinskega postopka. V vseh primerih, to je 945 založenih in posledično nerazglašanih oporok, je šlo za protizakonito napako sodne veje oblasti, za katero oškodovani oporočni dediči niso mogli vedeti. Zaradi tega so pri najmanj 140 oporokah nastale tudi materialnopravne posledice za prikrajšane dediče in za dediče, ki so postali lastniki oporočiteljevega premoženja. Zakon o dedovanju sicer dopušča možnost pravde, ki pa v teh primerih ne pride v poštev iz dveh razlogov. Za plačilo odškodnine veljajo zakonski zastaralni roki in 5-letni absolutni zastaralni rok, ki je že zdavnaj potekel. Pa tudi sicer zakon v teh primerih izključuje odškodninsko odgovornost države. Ker gre pri teh primerih za nesporno napako sodišč, bi bilo tudi nedopustno

zahtevati, da bi odškodninsko odgovornost zaradi napak drugih nosili zakoniti dediči, ki so v dobri veri dediščino sprejeli, oziroma novi lastniki tega premoženja. Vsaka napaka, če jo seveda priznamo, je popravljiva. Ker ne gre za nezakonite sodne odločitve, ampak za napake v delovanju in organizaciji dela sodišč, bi v demokratični državi pričakovali, da oškodovancem škodo povrne. V nasprotnem primeru krši ustavno pravico do zasebne lastnine in dedovanja ter do povračila škode, ki jo je s svojim protipravnim ravnanjem povzročil državni organ. Zato je edino pravilno, da poseben zakon omogoči čim hitrejšo povrnitev povzročene škode, ne glede na veljavne zastaralne roke in ne glede na to, ali je do založitve oporok prišlo pred letom 1991 ali kasneje. Pri tem se upošteva voljo oškodovancev, na kakšen način bodo to zahtevali. Novi roki za objektivno zastaranje za vložitve odškodninskih tožb bodo dejansko omogočili, da bodo oškodovanci poplačani.

V Novi Sloveniji bomo tako, kot smo napovedali pri prejšnjem stališču, vztrajali pri realizaciji sklepov 25. nujne seje Odbora za pravosodje, vključno z odgovornostjo predsednikov sodišč, pri katerih je bilo največ založenih oporok. Minister Klemenčič je takrat dejal, da ni nobenega dvoma, da je v tem primeru odgovorna država. Bojimo se, da so bile te besede izrečene na pamet, sicer Vlada v svojem mnenju ne bi navajala, da že oblikuje obvestila potencialnim oškodovancem. Je to vse? Zgolj samo obvestila? Če je država oziroma državni organ s svojim ravnanjem oziroma opustitvijo povzročil škodo, jo mora tudi povrniti, in to brez izgovorov, da bo to dodatno obremenilo državni proračun. Če samo pomislimo, da je bilo v času Jugoslavije nerazglašanih 4 tisoč 384 oporok, v samostojni Sloveniji pa 945, je to strašljiv podatek.

V Novi Sloveniji bomo predlog zakona za odpravo posledic in povračilo škode zaradi nerazglašanih oporok podprli.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima Poslanska skupina Stranke modernega centra, zanjo gospa Ksenija Korenak Kramar.

KSENIJA KORENJAK KRAMAR (PS SMC): Spoštovani! Ustava Republike Slovenije daje pravno podlago za odškodninsko odgovornost države, in sicer je ta urejena v 26. členu Ustave. Določa namreč, da ima vsakdo pravico do povračila škode, ki mu jo v zvezi z opravljanjem službe ali kakšne druge dejavnosti državnega organa, organa lokalne skupnosti ali nosilca javnih pooblastil s svojim protipravnim ravnanjem stori oseba ali organ, ki tako službo ali dejavnost opravlja. Odškodninska odgovornost se presoja po pravilih obligacijskega prava. V danem primeru gre zlasti za neposlovno odškodninsko odgovornost. Pri tem je treba vedeti, da država ni nobena izjema, kar pomeni, da morajo biti tudi v primeru

odškodninske odgovornosti države izpolnjene temeljne predpostavke te odgovornosti. V Stranki modernega centra menimo, da veljavna zakonodaja nudi zadostno podlago za učinkovito izvrševanje ustavne pravice do povračila škode iz 26. člena. Nekatere zahtevke za povračilo škode bo tako moč pridobiti na podlagi Obligacijskega zakonika, preostale na podlagi Zakona o dedovanju. Vsako področje, ki je predmet normativnega urejanja, mora biti urejeno celovito, natančno in pregledno.

Predlagani zakon na žalost ne nudi vseh rešitev, ki bi jih posamezni primeri zahtevali, zato ga ne bomo podprli. Hvala.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima Poslanska skupina Slovenske demokratske stranke, zanjo gospa Anja Bah Žibert.

ANJA BAH ŽIBERT (PS SDS): Predsednik, hvala lepa za besedo.

Ponovno ali pa kar lahko rečem v nadaljevanju. Danes govorimo o nedopustnem dogodku, o nedopustnih ravnanjih naših sodišč, o tako imenovanih izgubljenih oporokah. Od leta 1991 se je na 44 okrajnih sodiščih založilo 945 oporok. Državljeni so sodiščem zaupali v hrambo svoje oporoke z namenom in zaupanjem, da bodo te razglašene v postopkih dedovanja in bo s tem uresničena njihova poslednja volja. Še bolj skrb vzbujajoč pa je podatek, da je teh založenih oporok še mnogo več. Iz članka Izgubljene oporoke Jožeta Ilca iz leta 2016 izhaja, da je bila že leta 1955 sprejeta procedura, po kateri bi morali ravnati sodniki. To priča tudi o tem, da je bilo do tega leta že kar nekaj takšnih primerov. Ne nazadnje to izhaja tudi iz odgovora ministra za pravosodje mag. Gorana Klemenčiča na pisno poslansko vprašanje poslanca dr. Vinka Gorenaka, ki je odgovoril, da je bilo pred letom 1991, torej od leta 1945 do leta 1991 zaznanih takšnih primerov okoli 4 tisoč 384, kar pomeni v povprečju skoraj 100 oporok na leto. Nedopustnost, ki so si jo privoščila sodišča in preprečila uresničitev poslednje želje kar 5 tisoč 329 državljanom in posledično bistveno večjemu številu dedičev, je država dolžna popraviti. Popraviti seveda, če je to sploh mogoče. Zato smo v Slovenski demokratični stranki pripravili zakon, s katerim želimo popraviti in omejiti krivice, ki so se zgodile tem ljudem. Že dejstvo, da škode, ki jo je povzročila čustvena prizadetost posameznikom in poseg v njihovo človekovo dostojanstvo, nikoli ne bomo mogli popraviti. Zato je reševanje k temu primeru, če ga lahko tako imenujem, še toliko bolj pomembno in je zelo pomembno, da se ga lotimo na najbolj odgovoren način in oškodovancem vrnemo vsaj materialno izgubo, ki so jo utrpeli. Ta zakon govori ravno o tem, na kakšen način, in to čim prej, vrniti materialno izgubo. Navedeno stanje, ki je bilo povzročeno z dejanji sodišč, pomeni tudi nedopusten,

neustaven in že pred letom 1991 nezakonit poseg v pravico do dedovanja in lastnine.

Pravica do zasebne lastnine in dedovanja je s 33. členom Ustave Republike Slovenije po letu 1991 tudi izrecno določena kot človekova pravica, zato je jasno, da imajo takšna ravnanja sodišč neustavne posledice, ki jih je treba odpraviti. Oblastveni poseg v pravico do dedovanja zaradi malomarnih ali celo, spoštovani, naklepnih dejanj zatajevanja oporok pred letom 1991 tudi dejansko pomeni kršitev takratnih veljavnih zakonov, pri čemer pa posledice niso odpravljene. Dovolite mi, da sedaj situacijo obrnem nekoliko drugače ali v nasprotno smer. Vsi dobro veste, kako hitro reagira država, ko so dolžniki državljani. Če sem natančna, drugorazredni državljani, kajti za velike ribe v tej državi veljajo posebna pravila in posebni zakoni. Ampak ljudje so za drobiž, dobesedno za drobiž ob električno energijo, odklapljajo jim priključke, jemljejo in deložirajo jih iz svojih stanovanj, jemljejo jim nepremičnine, stanovanja, mečejo jih na cesto. Spomnite se dejanja za dobrih 100 evrov, kaj se je zgodilo državljanu.

Obrnimo sedaj spet stvar nekoliko drugače oziroma o tem, kar gorimo danes. Če je država odgovorna za nedopustnost, ki se je zgodila, je dolžna, da to ljudem povrne takoj, sicer nas naj vržejo ven državljani, tako kot država meče državljane na cesto, če ne poravnajo svojih obveznosti. Strojena jim je bila krivica in mi smo dolžni to poravnati čim prej, nemudoma in ta zakon to omogoča. In še nekaj. Seveda lahko iščete v predlaganem zakonu dlako v jajcu. Ampak ne gre za to. Gre za to danes, in to je zelo pomembno, da odločamo o tem, kaj je prav, in kaj ni prav, in da tisto, kar ni bilo prav, in to vsi dobro vemo, da ni bilo prav, tudi na nek način odpravimo in da država naredi vse, da omogoča tem ljudem vsaj delček zadoščenja. Kot je bilo danes že rečeno, čustvene dimenzije in nekaterih drugih zadev ni mogoče odpraviti. Hvala lepa.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima Poslanska skupina Demokratične stranke upokojencev Slovenije, zanjo gospa Marjana Kotnik Poropat.

MARJANA KOTNIK POROPAT (PS DeSUS): Hvala za besedo, spoštovani predsednik.

Spoštovane in spoštovani! Za to zgodbo založenih oziroma nerazglašanih oporok ne moremo najti lepih besed. To so tudi besede, ki jih je na Odboru za pravosodje, ko smo obravnavali to problematiko nerazglašanih oporok, izrekel minister za pravosodje, spoštovani gospod Klemenčič. Seveda pa je prav, da o tem razpravljamo in skupaj pridemo do ustreznih rešitev. Korak je bil storjen že na Odboru za pravosodje, kjer smo skupaj z opozicijskimi poslanci prišli do pomembnih zaključkov. Sprejeti so bili sklepi, ki pristojne organe: Vrhovno sodišče, Ministrstvo za

pravosodje, Notarsko zbornico ter Sodni svet zavezujejo k sprejetju ustreznih ukrepov za čim hitrejšo rešitev teh primerov. Povedati je treba, da so ti ukrepi, kot je izoblikovanje kriterijev za morebitno sklepanje izven sodnih poravnav, priprava analize dejanskega stanja ter izoblikovanje smernic, kako ravnati v bodoče, že v izvajanju. Seveda pa se vseeno postavlja vprašanje, kako bo država zaradi hude napake nekaterih sodišč poravnala škodo oškodovancem, torej oporočnim dedičem, medtem ko ne gre pozabiti, da imamo na drugi strani še dobrovernega zakonitega dediča v vsakem primeru. Da gre za velik problem, priznavajo tudi v sodni veji oblasti kot tudi na Ministrstvu za pravosodje. Predsednik Vrhovnega sodišča je na to problematiko opozarjal že leta 2015, kar vsekakor kaže na to, da zadeve niso želeli pomesti pod preprogo, kot je bilo slišati v medijih in s strani opozicije. Dejstvo je, da zaradi napake 44 okrajnih sodišč po državi volje oporočiteljev po njihovi smrti niso bile izpolnjene. Podatki Vrhovnega sodišča kažejo, da gre kar v 140 primerih za materialnopravne posledice, kakšne vrednosti pa še ni znano. Žalostno je, da so ravno sodišča kot varuh zakonitosti, na katera so se zapustniki zanesli, v teh primerih odpovedala. Zato bi bilo po našem mnenju treba odgovornost poiskati pri predsednikih teh sodišč, ki so konec koncev odgovorni za delovanje sodišč. V Poslanski skupini Desus od pristojnih oziroma odgovornih organov pričakujemo, da bodo v najkrajšem času našli skupen jezik z oškodovanci in jim omogočili zunajsodno poravnavo, kajti vsem nam je jasno, kaj bi pravičnejše za te ljudi pomenilo. Poleg tega, da se jim je zgodila krivica, zaradi katere je bilo, si lahko mislimo, marsikatero življenje usmerjeno na drugačno življenjsko pot, bi morali po vsem tem najemati še odvetnike, kar za seboj potegne tudi visoke materialne stroške. Tega ne smemo dopustiti. Država je tista, ki se bo morala približati oškodovancem in narediti prav vse, da se jim povrne škoda, in tudi poskrbeti, da se v prihodnje to več ne bo dogajalo.

V Poslanski skupini Desus se v veliki meri strinjamo s predlagatelji zakona, ki ga obravnavamo, a vendarle verjamemo Ministrstvu za pravosodje in tudi ministru, ki je tudi sam ta ravnanja sodišč ocenil za nedopustna, da postopki za povrnitev škode kot tudi ukrepi za preprečitev morebitnih podobnih primerov v prihodnje že potekajo. V Poslanski skupini Desus razumemo predlagateljevo namero, povedati pa je treba, da obstoječi normativni okvir že omogoča uveljavljanje odškodnin tudi v primerih, kjer ni prišlo do pravočasne razglasitve oporoke in je pravemu dediču zaradi tega tudi nastala škoda, medtem ko navedena materija ne dosega stopnje, ki bi nujno zahtevala posebno zakonsko urejanje, kot to predlagajo v SDS.

V Poslanski skupini Desus predloga zakona ne bomo podprli. Od Ministrstva za pravosodje, Vrhovnega sodišča in Državnega

pravobranilstva pa pričakujemo, da stopijo čim bolj naproti oškodovancem in ne nazadnje preverijo tudi obstoj elementov osebne odgovornosti uslužbencev in funkcionarjev v pravosodju. Hvala lepa.

PRESEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Končali smo s predstavitvijo stališč poslanskih skupin. Sledi splošna razprava poslank in poslancev o predlogu zakona.

Kot prvi se je k besedi javil predstavnik predlagatelja gospod Vinko Gorenak. Izvolite.

DR. VINKO GORENAK (PS SDS): Hvala lepa.

Ugotoviti je zdaj treba, da je praktično prazna dvorana. Predsednik, jaz sem že prej, zdaj ste sem prišli, že prej sem protestiral, pa ne vem kolikokrat je tudi gospod Tanko protestiral. Poglejte, vse kar predlaga opozicija, daste v petek, ko ni glasovanja. Dajte biti poštene enkrat do vseh poslancev, ker ste predsednik vseh poslancev. Tako pa vidimo, dvorana je prazna, opozicija naj laja in karavana gre dalje. Dajte biti korektni pa dajte enkrat te zakone v torek. To je prvo.

Drugo. Z gospodom Staretom bova šla strokovno, z gospo Poropatovo pa politično. Tako je tudi prav. Poglejte, gospa Poropatova, moram zdaj z vami najprej polemizirati, ker se bojim, da boste odšli. Pravite, da niso pometli pod preprogo, ampak rešujejo zadeve. Jaz sem prej kolegici, novi poslanki že obrazložil in povedal, da to ni res. Poglejte, če bi želeli problem rešiti pri gospodu Masleši, potem bi marca 2015, ko se je to prvič izvedelo, on sklical tiskovno konferenco in vesoljno Slovenijo obvestil, kaj se je zgodilo in tudi povedal, na kakšen način bo država ta problem rešila. To bi bilo prav, tako pa vi govorite, da ni pometel pod preprogo. Poglejte, moram ponavljati stvari. Kako je prišla ta zadeva v javnost? Ta zadeva je prišla v javnost tako, da je en državljani iz Kopra povedal, mislim da za Primorske novice, da je zakoniti dedič neke kmetije v Bovcu, ki pa je bila v nasprotju z voljo pokojnega ali pokojne dodeljena nekemu drugemu. Tako je Slovenija izvedela za ta problem. Tako, kako pa drugače? In to kdaj? Septembra 2016. Torej je gospod Masleša leto in pol imel to pod svojo preprogo. Zdaj pa, on je precej težak mož, je to bilo fino varovano. Torej ne govorite o tem, da ni pometel pod preprogo. Je pometel pod preprogo in, v nevednicah, še usedel se je gor, veste, da ja ne bi ven prišel. Gremo naprej.

Kaj pričakuje Desus? Desus ima fantastična pričakovanja. Ja, jaz pa nimam pričakovanj. Mi smo pa spisali zakon in rekli: takole bi rešili. To je problem, to je najina razlika. Mi smo zakon spisali. Pravite, da ne bo treba najemati odvetnikov. Poglejte, državljani, ki mi je poslal stvari, pravi drugače. Želel sem se poravnati z državo, stopil sem v komunikacijo z Državnim pravobranilstvom, tam so mi pa rekli, naj tožim tistega, ki je v moji hiši. Kako naj zdaj on to toži? Tako so mu rekli. Pridite k meni pa

vam bom dal dopise. Ali naj ta državljani, ki ima srednjo izobrazbo, zdaj toži državo? Kako? Brez odvetnika ne bo šlo. Se pravi, da bo moral imeti odvetnika. Ne gredo zadeve skupaj.

Pravite, da naj se država približa. Država se je približala tako, da je rekla: »Toži tistega, ki je v hiši.« Tu se je približala država. Naš zakon pa to rešuje na ustrezen način. Strinjate se z nami, verjamete pa ministru. Krasno. Leta 2012 pa niste verjeli meni, verjeli ste nekemu drugemu in ste glasovali za mojo interpelacijo. Lepo. Ampak to je vaša pravica.

Z ostalimi pa sedaj težko polemiziram. Gospa Kramarjeva je nekaj prebrala, kar so napisali na Ministrstvu za pravosodje in je skoraj nemogoče polemizirati. Tisto, kar je pa bistveno, je pa to, kar je govoril državni sekretar. Tu je situacija taka. Ne misliti, da jaz vseh tistih odločb nisem prebral, trikrat sem jih prebral. To morate vedeti, preden jaz usta odprem, kaj preberem. To le verjemite, tako pač je. Vrhovno sodišče je s tisto sodbo leta 2013 točno povedalo, kako je z zastaralnimi roki. In to v tej državi v tem trenutku velja. Ker tisto, kar je reklo Ustavno sodišče dve leti kasneje, da je treba stvari glede na 26. člen Ustave tolmačiti širše, je vprašanje koliko širše. Da zastaralni rok ni petletni, ampak je šestletni? Ali je sedemletni? Ali je osem, ali je devet, ali je deset, enajst, dvanajst, trinajst, štirinajst, petnajst, petinpetdeset. Koliko je? Tega Ustavno sodišče ni povedalo. Mi imamo pa opravka z oporokami, ki so bile spisane leta 1946, pokojni je umrl leta 1950 in oškodovanci so že 65 let oškodovani. Ali lahko odločitev Ustavnega sodišča raztegnete na 65 let? Po mojem ne. Jaz ne bom rekel, da slovenska sodišča ne bodo sledila tej odločbi, ker tega ne upam reči, ker ne vem, ker pri nas je vse mogoče. Da te nedolžnega v arest dajo, je tudi mogoče. Tako je. Ne vem, kako bodo ravnala sodišča. Obstaja možnost. Naš zakon je pa garancija. Kaj smo naredili z zakonom? Z zakonom smo povedali, da je treba 5 tisoč 329 oškodovancev obravnavati na tak, tak in tak način, da bodo danes, jutri in takoj, vaš šef bi rekel z ognjem in mečem, prišli do čebule, ki se ji reče odškodnina. To piše v našem zakonu. Zadeva je popolnoma enaka izbrisanim. Popolnoma enaka. Tudi tam je država sprejela zakon, po katerem je rekla, da tako pa tako pa tako bomo ta problem rešili. Tisto, kar je pa, zaradi gledalcev moram ponavljati, najbolj smešno, je pa ta zakon iz leta 2013, ki je napisan tako, kot smo ga mi spisali leta 2000 v SDS oziroma na notranjem ministrstvu takrat, soavtor je vaš predsednik. Korektno je opravil svoje delo, z njim smo pač takrat sklenili pogodbo z enimi štirimi ustavnimi pravniki, ki so spisali ustavni zakon, v katerem smo rekli, da bomo individualno reševali zadevo. In drugič, rekli smo, da je lahko največ 480 tisoč tolarjev, kar ustreza 2 tisoč evrom odškodnine. To smo mi spisali leta 2000. Potem je pa neka politična opcija, leva seveda, ker mi smo stalnica, na levi je pa problem. Tam imaš pa, saj veste, pustne

maske. Enkrat so eni, enkrat so drugi, so pa levi, to je pa res. Potem je pa od leta 2000 do leta 2014 leva politična opcija to zavračala. Leta 2013 je pa sama sprejela praktično isto rešitev. Tako rešitev v obliki zakona predlagamo mi sedaj. Da država takoj začne reševati ta problem na več načinov. V nobenem primeru ne bomo smeli in ne moremo, bom sedaj plastično povedal, tisto osebo, ki je hišo podedovala, pa je ne bi smela, kriviti, da jo je podedovala. Ne morete je kriviti. Niti ne morete kriviti tiste osebe, ki je ni podedovala, pa bi jo morala podedovati. Kdorkoli se bo v to hišo usedel sedaj, bo enemu od teh dveh država morala plačati odškodnino. In prav je, da jo plača. Seveda pa predvidevamo vse tiste možne rešitve: od poravnjav, sporazumov in tako dalje in tako dalje.

Vi pravite, da ni pravnih ovir, da se zadeve tako rešijo. Jaz bi zelo rad videl, da bi midva bila na istih delovnih mestih, če že ne dve leti – pa ne bova, vsaj mene ne bo tu – ko bo izšla prva odločba sodišča, da je stvar zastarala. Kaj boste pa potem rekli? Jaz take odločitve sodišč osebno pričakujem. Glede na materijo, ki jo recimo nekaj poznam, in če se prelevim v vlogo sodnika, bi tako odločitev tudi sprejel, da je stvar zastarala. Mislim, da bi ravnal v skladu z zakonom, ki v tem trenutku velja. Če pa bi bil naš zakon sprejet, kar seveda ni, to pa zaradi napačnih podpisnikov, saj drugače bi bilo v redu ... Mene bi zanimalo kaj bi bilo, če bi uspel, pa tega ne morem, tak zakon kot delovno besedilo poslati enemu vašemu uradniku, pa reči, da je tole prišlo iz Cerarjevega kabineta, pa da naj pogleda. Kaj bi naredil? Krasno mnenje bi spisal. Ker pa piše tu spodaj Jože Tanko pa 19 poslancev, pa ni v redu. Veste, to je pa problematična zgodba. Ne veva, strokovno gledano nimava pojma, kako bo. Vendar moja trditev je, preverila jo bova lahko kdaj kasneje, ko bodo sodne odločitve padle, da obstoječi pravni sistem ne rešuje sistema vseh oškodovancev. Predvsem ne tistih, ki bi morali dedovati, pa niso dedovali po drugi svetovni vojni, pa vse do leta 2010. Vse, kar je pa po letu 2010, je pa že vprašanje zastaranja. Problem je torej po moji oceni rešljiv za ljudi, ki so bili oškodovani po letu 2010, ne pa za ljudi, ki so bili oškodovani pred letom 2010. To je pa večina. Če vzamemo 100 na leto, pomeni, da imamo rešitev za 500 ljudi, nimamo pa rešitve za 4 tisoč 829 ljudi.

Naš zakon po moji oceni rešitev za te ljudi prinaša na zelo korekten način, v vsakem primeru bo pa tako ali tako država plačala. Vedno bo država plačala odškodnino in nihče drug. Hvala lepa.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo dam naprej, bom pa vseeno postopkovno odgovoril na tisti del, ki je bil postopkovno, če lahko.

Gotovo vsi poznate razliko med prvo obravnavo in ostalimi obravnavami. Prve obravnave so zgolj to, ali gre zakon naprej ali ne

gre zakon naprej. Na tej seji je bilo vloženih 8 prvih obravnav, in to s strani opozicije, na kar sem tudi opozoril. Ker je to določen čas, vsega skupaj je bilo 70 ur, ki jih je bilo treba razporediti in delamo tudi na tisti dan, ki se običajno ne dela, to je ponedeljek. Medtem ko moram dati prednost drugim in tretjim obravnavam tam, kjer se pričakujejo in kjer se dokončno sprejema zakon, ker pač to zadevo toliko poznam postopkovno in hkrati tudi glasovanja za MVK točke in tako naprej. Te imajo vedno prednost, tako da skoraj ni teorije, da bi lahko prvo obravnavo v torek. To skorajda ne pride v poštev.

Druga možnost bi bila imeti konstantno glasovanja, pa najverjetneje se vsi poslanci ne bi z vami strinjali, da si to nekako zelo želijo, tako opozicijski kot pozicijski. Držim se tega, da ob času, ki je najavljen, optimiziramo zadevo tako glede časa, ki ga imamo, da povemo tisto, kar imamo povedati, in to tako službe Državnega zbora kot na drugi strani tudi sami poslanci. Tokrat sem prav posebej opozoril predlagatelje prvih obravnav, glede na to, da je ta seja prav posebej obremenjena, če lahko sami umaknejo katero od zadev. Nisem hotel sam posegati v to zadevo, ker postopkovno pa so vsi pogoji za obravnavo teh točk doseženi. Ker nihče tega ni naredil, sem dopustil, kar je tudi lahko v nasprotju s tem, kaj so prejšnji predsedniki Državnega zbora počeli v takih trenutkih. Veste pa, da je vsaka poslanska skupina upravičena do ene točke, ki jo lahko avtomatsko postavi na dnevni red.

Sedaj pa nadaljujemo.

Postopkovno, gospod Primož Hainz.

PRIMOŽ HAINZ (PS DeSUS): Hvala lepa za besedo, gospod predsednik.

Jaz bi prosil, če lahko gospoda dr. Vinka Gorenaka opozorite, verjamem da prebere materiale, ki jih dobil, to se tudi vidi, ampak da tudi prešteje, preden odgovori. To pa bi ga bilo dobro opozoriti, kajti niti ko govori o prazni dvorani, da poslancev ni, torej niti poslancev SDS kot pobudnikov tukaj jaz ne vidim. Če pa že vidim, potem vidim samo dva, in to je, če primerjam samo z Desusom, je to najmanj polovico manj kot je Desusa. Tako da bi prosil, če ga opozorite. Hvala lepa.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Ste ga že vi, gospod podpredsednik, opozorili, tako da ne potrebuje še enkrat tega. Je pa verificirano, to je dejstvo, da nas je res zelo malo v dvorani. Ampak ne glede na to bomo nadaljevali.

Sedaj ima besedo mag. Dušan Verbič, pripravita naj se gospa Anja Bah Žibert in dr. Mitja Horvat.

MAG. DUŠAN VERBIČ (PS SMC): Hvala lepa za besedo, predsednik.

Mogoče bom malce zlorabil, glede na to, da nas ni toliko prisotnih. Je pa ta tema prav gotovo tudi vezana in tudi v prejšnji točki se je v

neki smeri dotikala prejšnje točke. Tudi sam bom začel, se bom malce vrnil, ampak je navezna okoliščina na to.

V predhodni točki smo se pogovarjali v zvezi z odgovornostjo za stanje centralnega registra oporok. Tukaj moram priznati, ker prej nisem uspel predvsem v tem, da ta centralni register oporok, ki naj bi bil od leta 2007 vzpostavljen, da za Ministrstvo za pravosodje ne bi smelo biti preveliko breme, da ugotovi, to je dobrih sedem, osem let, devet, odgovornost tistih, in tukaj smo se prej dotikali predvsem pravosodnih organov, se pravi notarjev in odvetnikov in del sodišč, ki preprosto niso opravili tiste naloge, ki je z zakonom zelo jasno zapisana. V tem primeru se nismo pogovarjali za toliko let nazaj. Ampak 2007 je blizu. Nič nam ne pomaga tudi v nadaljevanju ali katerikoli drugi zakonski normi, če ga bomo krasno spisali in bomo vsi veseli, da imamo odličen zakon, če se ga tisti, ki so za vzor pravne države, ne držijo. Zaradi tega jaz tukaj pričakujem, da ne boste v nekem kontekstu prišli potem pred nas, da se neke zadeve ne dajo urediti. Tukaj je zelo jasno. Toliko.

V tem kontekstu bi omenil tudi podobno razmišljanje, ki je bilo že izrečeno s strani spoštovane poslanke. Sam sem kar naklonjen temu, da tovrstne zadeve, vezano na oporoke, posledično je potem tudi ta točka dnevnega reda, da v marsikaterih primerih je bilo to storjeno z naklepom ali pa iz malomarnosti. Pa se ne spuščam v to, ali je huda ali lahka malomarnost. Ampak vedno bolj sem prepričan, da je temu tako bilo. Številke, ki so sedaj pred nami, kažejo, da to ni naključje. Jasno je, da tisti, ki dela, se tudi moti. In bilo bi razumljivo, če bi bilo nekaj deset primerov. Se zgodi. Če gre pa za stotine zadev, sem pa zelo naklonjen mnenju, da je bil za to razlog.

Kar se tiče tega zakona, moram priznati, da je moje skromno mnenje, da ta predlog zakona, ki je pred nami, ne glede na stališča, ki so bila izpostavljena, sem na stališču, da je vreden ponovnega razmisleka. Zakaj? Ta vsebina, ki v bistvu je pred nami, se res strinjamo in mislim, da vsi, ki razpravljamo, se zavedamo, da je definirano, da se tukaj pojavljajo nepopravljive škode. Vse, kar je povezano z oporokami, dokler nisi ti v prvi osebi, se preprosto tega ne zavedaš. Mislim, da se poslanci preprosto tega moramo zavedati. Kaj to pomeni? Da nekdo, ki je bil seznanjen, da je praktično tisti, ki po aktu oporoke prevzema premoženje, prevzema nepremičnino, potem se pa čudežno zgodi popolnoma drugače, da je tukaj res treba v tej smeri najverjetneje še dodatno razmisliti.

Glede samega zakona, če se pa odmaknem od tega, kar sem rekel, pa se mogoče malce vsebine dotaknem, pa imam malce problema, ki je vreden razmisleka. Kot prvo, ni nobene dileme, to, kar se je ugotovilo je nedopustno. To je absolutno. Mi je pa temeljno vprašanje, ali so ti predlogi, ki so zapisani kot

alternativna oblika rešitve, dovolj pretehtani, da se mogoče s tovrstnimi aktivnostmi ali rešitvami ne bi povzročile nove krivice. Mislim, da je na mestu tovrstno vprašanje, kajti to, kar je spoštovani dr. Vinko Gorenak omenil, poravnave, potem pa se bodo odločili za nepremičnino ali ne ... Stvar je, v tem, da oporoke niso stvar samo predmetov, ki jih poznamo kot nepremičnine, ampak so tudi denarna sredstva, so druge premičnine in podobno. Ni tako enostavno.

Naslednja zadeva. Kdo pravi, da so bile vse oporoke takšne, da jih ne bi bilo mogoče že v takratnem času izpodbijati? Nihče ne pravi, da je vsaka oporoška takšna, da tudi obvelja. In zadnje vprašanje. Kaj je v statusu posameznikov nujnega zakonitega deleža, za katerega so bili upravičenci tudi po dednem redu v tistih postopkih?

Zaradi tega menim, da to ni tako enoznačno in prav je, da se v neki smeri v zvezi s tem zakonom resnično še malce premisli. Hvala lepa.

PRESEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima predstavnik predlagatelja dr. Vinko Gorenak.

DR. VINKO GORENAK (PS SDS): Hvala lepa.

Na nek način se lahko zahvalim za to razpravo, tudi za tisto stališče, pogledite, 3. člen ni, kako naj rečem, ne dihta. Lahko, to je možno. Ampak problem, ki ga pa imamo, je pa ta, da boste v ponedeljek, mene ne bo, glasovali o tem zakonu in ga boste vrgli. V torek, dobro. Problem je v tem, da ga boste vrgli na željo ministrstva. Jaz tako nič ne pričakujem več od te ekipe na ministrstvu. Če bi bila pa volja, pa pamet, pa razum, bi pa rekli, da je zakon primeren za drugo obravnavo, pisali nekaj amandmajev na Vladi, zakon spustili naprej in naredili nekaj koristnega za državljane. Veste, situacijo zdaj lahko primerjamo tako, vrag je, če imaš ti tam neko bolno mačko, ki jo lahko pozdraviš ali pa jo ubiješ, ustreliš. In vi ste se zdaj odločili, da jo boste ubili. Lahko pa, če menite, da zakon v 3. členu ali še kje ni narejen najboljše za ljudi, to popravili. Ampak vi ga boste v torek na glasovanju vrgli. In to je problem. Hvala lepa.

PRESEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima predstavnik Vlade, državni sekretar na Ministrstvu za pravosodje gospod Darko Stare.

DARKO STARE: Hvala, gospod predsednik.

Gospod poslanec Vinko Gorenak. Postavili ste vprašanje, hipotetično sicer, kako bo čez dve leti, ko se bomo pogovarjali o interpretaciji tudi te odločbe Ustavnega sodišča, ki je navedena v mnenju Vlade. In si bom dovolil tudi eno hipotezo. Spomnim se, leto in pol, pa tudi manj nazaj, ko smo obravnavali dva predloga novele Kazenskega zakonika zaradi kaznivih dejanj s področja terorizma, ko ste

utemeljevali to potrebo, da bo čez mesec, dva meseca sto tisoč migrantov v Republiki Sloveniji in tako naprej. Na srečo se ta vaša prognoza ni uresničila in kaže, da je bila slaba. Globoko verjamem, da je slaba oziroma napačna tudi ta vaša predpostavka, ker verjamem, da bomo tako v okviru Ministrstva za pravosodje kot sodišča kot tudi pravobranilstvo uresničili dejansko pravično državo na način, da bodo tisti, ki so upravičeni in prizadeti s tem nedopustnim ravnanjem, ki se je zgodilo skozi čas, dobili ustrezno zadoščenje oziroma odškodnino brez da bi imeli nova bremena, nepotrebne stroške in tako naprej. To je en vidik.

Drug vidik. Ustavno sodišče in ta določba v 26. členu naše ustave ni sama sebi namen. Njen namen je, da se dejansko lahko uresniči in tisti, ki je upravičen do odškodnine zaradi protipravnega ravnanja države oziroma njenih organov dejansko, lahko v bistvu dobi poravnano škodo oziroma če pride do spora, ima dejansko dostop do sodišča, ki potem lahko ugotovi, da je upravičen do te škode. V tem kontekstu je treba razlogovati to odločbo Ustavnega sodišča. Rok zastaranja začne teči od tistega trenutka naprej, ko je ta posamezen upravičenec, prizadeta oseba izvedela za to. V tem konkretnem primeru gre v teh zadevah za situacijo, ko bodo ali so že posamezni prizadeti oporočitelji oziroma osebe, ki bodo lahko imele upravičenje do odškodnine s tega naslova, dobile obvestilo od sodišč. Mnogi so jih že. In od takrat naprej začnejo teči roki. Ni pomembna starost teh ljudi. Mislim, da nedvomno ni sporna razlaga te odločbe Ustavnega sodišča. Lahko si preberete 17. točko in mislim, da je poštena, pravična in normalna ter je utemeljena tudi že z odločbami Evropskega sodišča.

Kar se pa tiče odgovornosti predsednikov sodišč, na katerih se je to dogajalo, bi pa rad nekaj z drugimi besedami povedal, ob tem da posebej poudarim, poglejte, vsak človek, ki se mu je zgodila ta, da rečem, krivica oziroma potencialna škoda zaradi opustitve dolžnega ravnanja državnih organov, je primer zase, in je nepomembno, ali jih je še 50 ali tisoč. Ampak ugotovili smo doslej, Vrhovno sodišče, da je tovrstnih primerov 945 od osamosvojitve naprej, torej od leta 1991. Leta 1995 je z Zakonom o sodiščih bilo v Sloveniji ustanovljenih 44 okrajnih sodišč. To pomeni z drugimi besedami, statistično, ampak to samo zaradi ozaveščanja teh podatkov, to ne pomeni, da omalovažujem ali zmanjšujem pomen vsakega, slehernega posameznika, ki je bil potencialno s tem opuščeni dolžnim ravnanjem prizadet, torej to pomeni na letni ravni ena založena oporoka na eno Okrajno sodišče. To je dejansko stanje. Vsaka je nedopustna, ampak to pomeni ena založena oporoka na eno Okrajno sodišče v enem letu. Zaradi tega je tudi tako pomemben podatek, na katerih sodiščih so se tovrstne založene oporoke bolj gostile. S tega razloga bo indicirana tako večja morebitna odgovornost tistih, bodisi predsednikov oziroma

odgovornih oseb za opravljanje in zagotavljanje kakovostnega pravočasnega in zakonitega dela. In v okviru tega pridobivanja podatkov ne nazadnje ne samo zaradi tega, da se sanira stanje, pa ugotovi odgovornost, ampak tudi v kontekstu priporočil, ki jih je ta cenjeni Državni zbor tudi na Odboru za pravosodje sprejel. Ko bodo ti podatki pridobljeni, bomo imeli eno stvarno realno podlago o dejanskem stanju, ki bo lahko ustrezna podlaga za nadaljnje odločitve, vključno z odgovornostjo. Govorimo o korpusu 945 zadev, kar statistično pomeni ena založena oporoka na eno Okrajno sodišče v Republiki Sloveniji na leto. In jaz verjamem, to govorim tudi zaradi velike večine sodnikov in predsednikov sodišč, ki ne dvomim, da skrbno in vestno opravljajo svoje delo, da situacije niso povsod enake, in je prav, korektno tudi do njih, to je naša odgovornost, da tudi delujemo tako, da krepimo zaupanje v inštitucije te naše skupne državne skupnosti, da počakamo, da pridemo do teh podatkov in potem bomo lažje ne nazadnje tudi lahko bolj kritični in v bistvu se odločali vsak v okviru svojih pristojnosti, kateri ukrepi se tudi z vidika odgovornosti lahko izvedejo. Hvala lepa.

PRESEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima predstavnik predlagatelja dr. Vinko Gorenak.

DR. VINKO GORENAK (PS SDS): Hvala lepa.

Gospod državni sekretar, tako bova rekla. Tisto, kar sem jaz hotel pri Zakonu o kazenskem postopku, bi bilo zelo koristno, sicer pa v to državo ni prišlo 100 tisoč, ampak pol milijona ljudi. Čez to državo je šlo pol milijona ljudi. Tudi ne drži vse ostalo, kar ste rekli. Možnost, da se jih 100 tisoč tu zagozdi v žepu, še vedno obstaja. Ne moremo nič reči na to temo, ker tega ne veva. Druga zadeva. Kaj bi bilo narobe, če bi mi tisto določilo o kazenskem zakoniku imeli? Imeli bi nek mehanizem proti ljudem, ki ne bi imeli poštenih namenov. Tako pa tega mehanizma nimamo. Ja, vi pravite, da ga imamo. Jaz ne vem, kaj oni Žavbi potem dela tam v Italiji. Zakaj Žavbija nismo mi poslali pred sodnika, ampak so ga Italijani? Ja, tako je.

Sicer pa, glejte, notranja ministrica v tem trenutku predlaga nekaj veliko hujšega. Nekaj veliko hujšega, kot je bilo tam notri zapisano. Notranja ministrica je v tem trenutku pripravila zakon, v katerem je rekla: »Če Državni zbor Republike Slovenije z dvotretjinsko večino oceni, da so nastale v državi Sloveniji take razmere z vidika migrantov, da je stanje neobvladljivo, zapre meje.« Zapre meje za vse. V nasprotju z zakonodajo EU. In jaz jo podpiram, ker skrbi za varnost ljudi v tej državi. Ampak kje je pa problem? Problem je v predsedniku Vlade, ker je zadevo dal v predal na podlagi mnenja vašega šefa, mogoče tudi vašega mnenja, ne vem. Vidite, to je pa problem. Zdaj vi težko meni očitata to, da bi imeli v Kazenskem zakoniku neko določilo, ki ga mogoče ne bi nikoli uporabili, imeli bi ga pa, kar

ne bi bilo nič narobe, hkrati pa nastopate proti, vsaj vaš šef nastopa, torej minister nastopa proti stališčem ministrice iste vlade, ki pa očitno je pripravila zakonski predpis, ki je v korist teh državljanov. Jaz tisti predpis imam, mislim, da je na razpolago tudi zadnja verzija, ampak glejte, tako je stanje te vlade. Kdo nam lahko garantira, da nad tisoč ljudi še uspemo porihati? Jaz mislim, da vsi veste, da imamo kapacitet za tisoč ljudi in da notranja ministrica ima prav, kar je naredila. Ne mi očitati teh zadev okoli Kazenskega zakonika oziroma ZKP. Hvala lepa.

PRESEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima gospa Anja Bah Žibert, potem pa se naj pripravita predstavnik Vlade in predstavnik predlagatelja za sklepni del splošne razprave.

ANJA BAH ŽIBERT (PS SDS): Očitno ne bi smeli šteti tako, kot je štel podpredsednik, pa nekako delal procente, koliko jih sedi, ampak predvsem koliko jih sploh govori. Tu bi pa naleteli na res nizke procente. Ampak očitno oškodovanje državljanek in državljanov, kar se tiče nedopustne založitve oporok, ni pomembno za marsikoga. Ampak dovolite, da še prej odgovorim državnemu sekretarju, ki je povedal, kako so se lotili z ustanavljanjem komisij na sodišču. Prej ste povedali v zaključku prejšnje točke, da je bila z namenom sistemskih rešitev na sodiščih ustanovljena posebna komisija. Veste, ta posebna komisija, vam bom tukaj prebrala, je morala dobiti podatke z vseh okrajnih sodišč v državi, kjer se je nakazovalo, da bi utegnili iti za sistemski problem. Zaradi tega je bila v okviru Vrhovnega sodišča ustanovljena komisija, ki je izdala smernice za ravnanje v takšnih primerih. Ta komisija ni bila ustanovljena za tisto, kar smo govorili prej, da bi zadeve pogledala sistemsko v smislu, kaj v sistemu ne deluje, ampak je bila za konkretne zadeve oziroma kako naj se stvari urejajo v primeru teh oporok. Vam lahko povem tudi naprej, ker odkimavate. Izdane so bile smernice za ravnanje v primerih, ko oporoka ni bila razglašena in je bil opravljen zapuščinski postopek. Prav tako so bile komisije postavljene na posameznih sodiščih, da zadeve pogledajo. No, sedaj se bom pa lotila že te točke, ki jo obravnavamo zdaj. In kaj naj bi naredile te komisije? V primerih ugotovitve takšnega stanja je sodišče pisno obvestilo stranke o napaki, se strankam opravičilo, jih seznanilo z nastalim položajem in opozorilo na njihovo pravno možnost. To so dobili državljanke in državljani, ki jim je država na drugi strani s svojo nedopustnostjo, malomarnostjo pa še kaj več povzročila nepopravljivo škodo. To so dobili državljani. Če jaz dobim en tak list in nisem uka sodišč, jaz še sploh na sodišču nisem stala, hvala bogu, je vprašanje, kako hitro se človek tudi obrne. Dve leti je, kar je bilo to že izdano, vi pa pravite, da sedaj počasi bi pa že vse stranke v teh postopkih morale dobiti ta obvestila. Dve leti. Upam, da za marsikoga ni tudi že prepozno

v teh dveh letih, da celo tega nikoli ne bo doživel. Jaz trdim, da z obstoječo zakonodajo, vi pa trdite drugače, ne bo prišlo do zastaranja. Iz odločbe Ustavnega sodišča to ne izhaja. Ta govori o tem, da se na nek način, če povem po domače, ne smemo držati kot pijanec plota, so včasih rekli, in strogo gledati na določene zastaralne roke, ko gre za oškodovanja, vendar vprašanje, kakšna dolžina je to. In ne mi reči, da se bodo take zadeve, ko se bodo odprle, zlahka rešile. Prej je bilo lepo omenjali eno hišo, če jo nekdo zapusti, ampak lahko zapusti še marsikaj drugega in te zadeve niso rešljive tako zlahka. Vam bom povedala samo en primer. Poznam gospo, ki je kupila z lastnimi sredstvi hišo. Potem se je poročila in želela svojemu partnerju omogočiti tudi bivanje v tej hiši in mu pokazati, da bo zadeva nekako funkcionirala tudi v smislu, saj ni vse tako in bova skupaj to naprej ustvarjala in je to nekako najino v tem smislu. In je dovolila vpis služnosti v zemljiško knjigo. Vpis služnosti. Potem se je zgodilo, s tem da je bil notarski zapis, kjer je povedala, da služnost velja do prodaje nepremičnine ali njene smrti. Seveda se je pot zgodila tako, kot se je, prišlo je do ločitve in ta gospod sedaj ni želel zapustiti hiše, čeprav se želi hiša prodati. Zadeva je šla pred sodišče, spodbija se služnost. In dve leti, spoštovani, dve leti samo za služnost ni razpisan prvi nalog. Gospa plačuje kredite, ostala je brez nepremičnine, ker se je ona izselila, ker se je bala živeti v lastni nepremičnini, gospod pa živi v tej nepremičnini. Zdaj si pa predstavljajte, da bi se na koncu še ugotovilo, da pa ta hiša ali pa kakšna druga ima še potem kakšne druge dediče in tako naprej.

Samo en tak banalen primer sem povedala, ki pa to osebo in to družino še kako bremeni, ker je mati samohranilka in ko večkrat prek sodišča sprašuje, kdaj bo vendarle prišlo do postopka, je odgovor : »Ne vemo.« Samo služnost, spoštovani, en notarski zapis. Lastnina je jasna. Dve leti niti prvega naroka ni, vi pa govorite, da bo za pet tisoč in še nekaj ljudi vse tako, kot je treba, in to pri oporokah, ko gre za mnogo, mnogo težje primere. Gre za mnogo težje primere.

In ta zakon, ki ga mi predlagamo, govori samo o tem, da omejimo možnost zastaranja in da povrnemo tudi tistim, kajti absolutno dolgo bo to. Poglejte, pred 20 leti se je zgodila na primer krivica, nekdo je dobil nepremičnino, ki je ne bi smel. V teh 20 letih je, misleč, da je njegova, vanjo tudi vlagal. Lahko jo je dal delno zapisati tudi že svojim svojcem. Veste, koliko postopkov je to, ko se bo ugotovilo, da pa je lastnik povsem nekdo drug. In vi ne morete pričakovati, da bodo zdaj posamezniki sami reševali te postopke in začeli trkati po vratih in govoriti: »Ali boš šel ti ven iz te hiše.« Najprej bo treba pogledati, koliko je vložil tako imenovani novi lastnik, ki ni bil lastnik. Potem, ali je sploh samo on še lastnik, ker je lahko prav tako naredil že naprej zapis nepremičnine, ker

vsak lahko dela s svojo nepremičnino in svojo lastnino, kar želi v tej državi. Ne nazadnje jo lahko podariš tudi v dobrodelne namene pa je ni več.

Toliko stvari bo tukaj za seboj potegnjenih, ampak zdaj sem izpostavila samo nepremičnino in ta zaplet, ker sem želela pokazati, kako dolgo meljejo naši pravosodni mlini. Nedopustno dolgo. In da se bo tukaj odprlo res široko polje težav, ki se bodo šele tekom postopka ugotovile. Jaz mislim, da ta zakon samo pomaga pri tem, da pridemo do rešitev čim prej. Se strinjam tudi s poslancem Verbičem, zelo dobra razprava, pa ne zato, ker podpira zakon, dobra razprava je tudi takrat, ko zagovarja svoje in kakšno stvar ne podpira, pa bom vedno rekla, da je razprava dobra. Imamo pač različne poglede. Ampak da je treba stvari morda še pogledati, pogledati tudi kakšen člen, ga morda spremeniti, dodati še kaj. Pogledati še kakšno stvar, ki smo jo morda kot predlagatelji v tem trenutku ne spregledali, ampak je niti ne poznamo. Saj je ne moremo poznati.

Ampak dejstvo je, da smo se lotili zadeve sistemsko z zakonom. Gospod Masleša in sedaj njegova namestnica so se pa tako, da so ljudem sporočili obvestilo: pravdajte se. Pustite to, kaj je zdaj. To je na podlagi tega, ker je zadeva odjeknila v javnosti in je ni moč spraviti nazaj. Ko duh iz steklenice pobegne, ga ne moreš spraviti nazaj. Dejstvo pa je, da interes sodišč ni bil, da se krivica popravi na način, kot bi se spodobilo za to, kar je storila država oziroma sodišča. Mi smo posledično tukaj dolžni, da za to poskrbimo.

Če smo res za izbrisane, za katere še vedno trdim, da v veliki meri so imeli kar nekaj časa, da zadeve uredijo, ampak zahtevali individualne rešitve ravno zaradi tega, da se ne bi dogajale krivice in se jim danes na ta način tudi to vrača, ne čakajmo na Evropsko sodišče. Lastnim državljanom omogočimo, da bodo te zadeve rešene prej. Čustvene dimenzije, čeprav me nekateri zato kritizirajo, češ, pa kaj čustva, tukaj je pa ja vedno posredi denar. Veste, ni res. Čustvena dimenzija pomeni tudi to, da ima nekdo občutek, da se mu je odreklo nekaj, da ga je nekdo zanemaril, da ga je morda nekdo pozabil. Pa ga ni. Pa je v tej veri lahko živel 40 let. Na koncu pa se izve, da ni bilo tako. In bog daj, da je večina teh vsaj živih, da bi vsaj v tem delu doživela to zadoščenje, da ni bilo tako, kot so ves čas mislili, da je. Ampak na drugi strani pa ne delajmo novih krivic tistim, ki so, misleč, da je to njihovo, tako tudi živeli. Zato bo potrebna velika previdnost, da ne naredimo novih krivic. Zato menimo, da je ta zakon dober, ker dopušča nek časovni okvir v smislu nezastaranja in konkretno določa, na kakšen način bi se zadeve lotili.

Še enkrat, jaz upam, da zavrnitev zakona ne bo zgolj zato, ker vaš minister ne sme slišati za SDS, ampak naj tokrat meč res usmeri v vsaj to rešitev. Če že drugih stvari iz koalicijske pogodbe ni uresničil, naj reši vsaj to zadevo.

Vrnimo dostojanstvo tem ljudem. Jaz težko tukaj kot predstavnik zakonodajne veje oblasti rečem, da ne moremo storiti nič, če vidimo da imamo zakon, ki lahko k temu pripomore. In to samo zato, ker se gremo igrice v tem smislu: nekaj predlaga opozicija in ker je to opozicija bežimo, tecimo, ne bomo storili. Pa saj smo vendar ljudje, dajmo iti enkrat malo čez sebe pa pogledati, poskušajmo se zživeti v te ljudi in kakšna krivica se jim je zgodila. In danes vemo, da se je. Bodimo veseli, da je vsaj do tega prišlo. Ampak iščimo skupne napore, da to rešimo. Zagotovo je to prvi napor, da smo predlagali nek zakon, ki morda ni v tem trenutku idealen, spustimo ga naprej, nadgradimo če je treba, pogledajmo, kaj je še treba dodati na podlagi razprave in pokažimo tem državljanom, da še vedno ustava v tej državi nekaj pomeni. Veste, ta opravičila, ki so jih sodišča pisala, so meni smešna. Jaz sem v Državnem zboru že poslušala, ko se je nekomu odvzelo mandat, da če so se zmotili, da bo deležen vsaj opravičila. Veste, kaj se je zgodilo? Ko je ta oseba prišla iz zapora in šla po tem hodniku, so nekateri gledali v tla. Niso bili sposobni reči niti dober dan, kaj šele, da bi bil kdo sposoben reči: »Bilo je krivično.« Pa si zamislimo potem, ali ravnamo res prav, ali ne ravnamo prav. Včasih je dovolj samo opravičilo. Hvala lepa.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Prehajamo v sklepni del splošne razprave, v katerem dobita besedo še predstavnik Vlade in predstavnik predlagatelja. Predstavnik Vlade je že povedal svoje.

Besedo ima predstavnik predlagatelja dr. Vinko Gorenak.

DR. VINKO GORENAK (PS SDS): Ja, jaz pa še nisem povedal svoje. Pa ne bom porabil vsega časa. To, kar je zdajle govorila kolegica Bahova, sem videl predsednik, da ste poslušali. Pa bom tako rekel: »Še imate čas. Še imate čas, da se opravičite v imenu vseh tistih, ki so pritisnili gumb.«

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Rekel sem, da vi tudi.

DR. VINKO GORENAK (PS SDS): Ja, jaz nisem pritisnil gumba za odvzem mandata. Ja, tako je. Okej, pustiva to. Kar se tiče tega zakona, pa takole. Začel bom malo nenavadno. Jaz sem v tej hiši, pa prej, ko še nisem bil v tej hiši, v neki drugi na Štefanovi 2, približno 16 let poslušal, da imamo 25 tisoč 671 izbrisanih in da moramo popraviti škodo. Ali je bilo tako? Potem je Kresalova to dvignila na 33 tisoč. Sedaj ko pa zakon velja že dve leti, jih je pa 7 tisoč 500. Toliko o političnih izjavah takih in drugačnih.

Kar se tiče pa zakona, poenostavljeno povedano, vidim, da se vsem mudi, ampak jaz bom zaradi ljudi povedal in vseh tistih 5 tisoč 329 ljudi, ki so v tej državi bili oškodovani zaradi oporok, ki so bile izgubljene na sodiščih in niso

podedovali nekega premoženja, pa bi ga morali podedovati, podedoval ga je pa nekdo drug. Jaz vsem osebno kot tudi tisti pravniki, tako da državni sekretar ne boste mislili, jaz sem nekaj bivših ustavnih sodnikov kontaktiral pri vprašanju zastaranja, ker sem rekel, ne bom se zaletel, da se mi bo kdo smejal. In tisti, s katerimi sem govoril, pa sodijo tudi v skrajni levi pol, so bili na stališču, da so stvari po petih letih zastarale. To pa pomeni, da je za približno 500 ljudi še možno urediti zadeve, za 4 tisoč 800 pa ne. In ker za 4 tisoč 800 ljudi ni možno narediti zadev, smo spisali zakon, podoben tistemu za izbrisane, poseben zakon, ki predvideva postopke in načine, kako popraviti to krivico. Vi ste trdil, da je vse možno v okviru pravnega reda, ki obstaja. Jaz bi si želel, da imate celo prav, ampak tam marca na drugo obletnico boste dobili poslansko vprašanje, koliko primerov je že rešenih po dveh letih. Jaz verjamem, da kaj bo. Upam, da kaj bo. Odgovor na poslansko vprašanje pa že vidim, kakšen bo: nič še ni rešenega. Približno tak bo vaš odgovor, ker skoraj mora biti. Ker tudi ne verjamem, da bi lahko do takrat se karkoli rešilo.

Zato smo ta zakon spisali, ker želimo tem ljudem pomagati, da čim prej pridejo do dostojnih odškodnin. Zakon bo koalicija v torek zavrnila. Ampak vsi tisti, ki ste oškodovani, se boste morali zahvaliti koaliciji, in ne tistim, ki smo skušali pomagati. Hvala lepa.

PRESEDENIK DR. MILAN BRGLEZ: Vsi prijavljeni razpravljavci, ki ste to želeli, ste dobili besedo. Ker čas, določen za razpravo, še ni potekel sprašujem, ali želi na podlagi prvega odstavka 71. člena Poslovnika Državnega zbora še kdo razpravljati? Nihče.

Potem zaključujem splošno razpravo.

O predlogu sklepa, da je predlog zakona primeren za nadaljnjo obravnavo, bomo v skladu s časovnim potekom seje zbora odločali v torek, 20. 12. 2016, v okviru glasovanj.

S tem prekinjam to točko dnevnega reda ter tudi 25. sejo Državnega zbora, ki jo bomo nadaljevali v ponedeljek ob 9. uri. Nasvidenje do takrat.

(SEJA JE BILA PREKINJENA 16. DECEMBRA 2016 OB 19.23 IN SE JE NADALJEVALA 19. DECEMBRA 2016 OB 9. URI.)

PODPRESEDENIK MATJAŽ NEMEC: Spoštovani kolegice poslanke in kolegi poslanci, gospe in gospodje, dober dan in dobro jutro!

Začenjam nadaljevanje 25. seje Državnega zbora.

Obveščen sem, da se današnje seje ne morejo udeležiti naslednje poslanke in poslanci: Jelka Godec, Irena Grošelj Košnik, Anita Koleša od 14. ure dalje, Nada Brinovšek, Marjana Kotnik Poropat, dr. Milan Brglez do 13. ure, Saša Tabaković od 14. ure dalje, Igor Zorčič od 15. ure dalje, Ivan Škodnik, Danilo Anton Ranc, Bojan Podkrajšek, Miha Kordiš, dr. VINO

Gorenak, Tomaž Gantar, Tomaž Lisec, mag. Branko Grims, dr. Matej T. Vatovec, Roberto Battelli, Franc Laj, Franc Jurša, Uroš Prikl do 15. ure in mag. Matej Tonin od 14.30 dalje.

Vse prisotne lepo pozdravljam!

Prehajamo na **19. TOČKO DNEVNEGA REDA – PRVA OBRAVNAVA PREDLOGA ZAKONA O SPREMEMBAH ZAKONA O PRIKRITIH VOJNIH GROBIŠČIH IN POKOPU ŽRTEV.**

Predlog zakona je v obravnavo Državnemu zboru predložila skupina 19 poslank in poslancev s prvopodpisanim gospodom Jožetom Tankom.

V zvezi s tem predlogom zakona je skupina 19 poslank in poslancev s prvopodpisanim Jožetom Tankom zahtevala, da Državni zbor opravi splošno zahtevo. Za dopolnilno obrazložitev predloga zakona dajem besedo predstavnici predlagateljcev, gospe Evi Irgl.

EVA IRGL (PS SDS): Najlepša hvala za besedo. Spoštovane poslanke, spoštovani poslanci!

V Slovenski demokratični stranki smo že ob sprejemanju Zakona o prikritih vojni grobiščih in pokopu žrtev opozarjali, da bo v praksi prihajalo do ravnanj, ki niso vedno v skladu z načeli kazenskega postopka. Opozarjali smo tudi, da se bodo v praksi pokazale vsebinske in tehnične pomanjkljivosti ter zgrešene ureditve omenjenega zakona. Prav tako smo že takrat opozarjali, da zakon ni ustrezen z vidika spoštovanja dostojanstva žrtev. Zakon namreč izhaja iz povsem enakih vsebinskih izhodišč kot zakon iz leta 2003, zaradi katerega smo poslanci Slovenske demokratične stranke pa tudi poslanci Nove Slovenije obstruirali glasovanje, saj nismo želeli sodelovati pri takšnem sprejemanju, ki posega v dostojanstvo in integriteto žrtev in tudi njihovih svojcev. Pri teh vprašanjih, ki so, spoštovani kolegice in kolegi, ključnega pomena za narodovo bit, ostajamo, za razliko od nekaterih drugih strank, načelni tudi danes.

Z novelo zakona, ki smo ga v Poslanski skupini SDS vložili v postopek, želimo urediti pomanjkljivosti, ki so se izkazale v praksi, torej ob izkopavanjih. Kot kaže pri izkopavanjih oziroma pri postopkih potrjevanja morišč, niso vedno prisotni tudi organi odkrivanja in pregona ter preiskovalni sodnik, s čimer se ti postopki ne izvajajo v skladu z zakonom, ki ureja kazenski postopek. Zakon tako množične in sistematične vojne zločine izvzema iz sistema Kazenskega prava in jih prepušča diskrecijski odločitvi Komisiji Vlade Republike Slovenije za reševanje vprašanj prikritih grobišč. To predstavlja izrazito negacijo pravne države ter kršitev načela, da smo pred zakonom vsi enaki in da bi naj kazensko pravo veljajo za vse enako. V SDS torej ne moremo pristati na to, da bi se množični in sistematični vojni zločini, storjeni po vojni

zlasti civilnemu prebivalstvu, izvzeli iz kazenske odgovornosti. Gre namreč za kazniva dejanja, ki ne zastarajo in so bila inkriminirana s takratno veljavno Ženevsko konvencijo. Stanje pa je povsem neprimerljivo z obstoječimi civilizacijskimi standardi oziroma stanje, ki ga omogoča sedaj veljavni zakon. Naj to pojasnim. Vzemimo na primer Srebrenico. Tam so organi pregona ugotavljali kazensko odgovornost. Prav tako je bila v Srebrenici vsaka žrtev identificirana in pokopana v svoji krsti. V pokopih, ki jih v imenu slovenske države izvajajo v zadnjem času prav na podlagi sedaj veljavnega zakona, pa na plan prihaja prav nič pieteten in civilizacijski odnos do žrtev, ki so bile sicer pokopane z velikim medijskim pompom na primer Dobrave pri Mariboru. Zlasti svojci in tisti, ki jim ni vseeno, kako se ravna z žrtvami poveljnih pomorov, so opozarjali in še vedno opozarjajo, da pokop posmrtnih ostankov z izjemo ene krste poteka kar v plastičnih vrečkah, kot da gre za gradbeni material ne pa za posmrtne ostanke ljudi, ki si prav tako zaslužijo dostojen pokop, kot narekujejo osnovne civilizacijske norme.

V Slovenski demokratični stranki smo torej predlagali novelo Zakona o prikritih vojnih grobiščih in pokopu žrtev, s katero želimo vzpostaviti pravno podlago, da se bodo postopki potrjevanja morišč izvajali v skladu z zakonom, ki ureja kazenski postopek, in bodo v postopkih obvezno prav ob vsakem novem odkritju oziroma ob izkopavanjih sodelovali organi odkrivanja in pregona kaznivih dejanj ter sodstvo, saj gre za prizorišče oziroma kraj zločina in za žrtve, ki so bile pomorjene in jih je potrebno obravnavati povsem enako kot druge umorjene osebe. Kazenski postopek pa seveda ne sme ovirati postopkov dostojnega pokopa, vendar pa se morajo v vsakem primeru zavarovati vsaj tisti dokazi, ki omogočajo nadaljevanje kazenske postopka in ugotavljanja odgovornosti. Mi želimo torej natančno dikcijo v zapisu zakona brez takšnih ali drugačnih interpretacij ali možnosti in predvsem brez diskrecijske pravice, ki po sedanjem zakonu pripada Komisiji Vlade Republike Slovenije.

Seveda vas kot predlagateljica naprošam, da novelo zakona podprete in s tem omogočate delovanje načel pravne države, spoštovanje Ženevskih konvencij in civilizacijskih norm. Več pa po stališčih poslanskih skupin, ko bom tudi nadaljevala z razpravo v imenu predlagatelja. Hvala.

PODPRESEDNIK MATJAŽ NEMEC: Za dopolnilno obrazložitev predloga zakona dajem besedo predstavniku Vlade, in sicer državnemu sekretarju na Ministrstvu za gospodarski razvoj in tehnologijo mag. Alešu Cantaruttiju.

MAG. ALEŠ CANTARUTTI: Hvala lepa, predsedujoči. Spoštovani poslanke in poslanci! Zahvaljujem se za besedo.

Dovolite mi, da izpostavim nekaj bistvenih točk mnenja Vlade Republike Slovenije

v zvezi s Predlogom zakona o spremembah Zakona o prikritih vojnih grobiščih in pokopu žrtev.

Poslanci predlagatelji zakona zatrjujejo, da želijo vzpostaviti podlago, da se bodo postopki potrjevanja grobišč izvajali v skladu z zakonom, ki ureja kazenski postopek tako, da se bodo zavarovali vsi dokazi ter bodo v postopkih obvezno sodelovali organi odkrivanja in pregona kaznivih dejanj ter tudi sodstvo. Vlada meni, da so prikrita grobišča kot kraj storitve kaznivih dejanj že sedaj predmet policijske preiskave in nadaljnjih postopkov predpisanih z Zakonom o kazenskih postopkih. Vlada prav tako meni, da je zakonodaja, na podlagi katere se izvaja odkrivanje prikritih vojnih grobišč in njihovo varstvo, torej Zakon o prikritih vojnih grobiščih in pokopu žrtev, Zakon o vojnih grobiščih, Zakon o kazenskem postopku, Kazenski zakonik ter predpisi, ki urejajo delo policije, tožilstva in sodstva, zadostna podlaga za dosledno izvajanje vseh nalog, tudi preiskovalnih, in nalog s področja pregona kaznivih dejanj. V postopku odkrivanja prikritih vojnih grobišč je ves čas prisotna policija. V postopek so vključeni tudi drugi ustrezni strokovnjaki, arheologi, fizični antropologi, forenziki in tako naprej. Dela potekajo pod nadzorom vladne Komisije za reševanje vprašanj prikritih grobišč in policije. Tudi pri izvedbi prekopov in sondiranja, torej potrjevanj grobišča, je, ker gre za kraj storitve kaznivega dejanja, prisotna policija, ki sočasno z izvedbo prekopa ali sondiranja zbere nove informacije, ki se razvijajo ob prekopu in ob zaključku del o morebitnih novih ugotovitvah in v zvezi s konkretnim grobiščem obvesti pristojno državno tožilstvo. Materialni ostanki oziroma vsi predmeti, najdeni v prikritih grobiščih, so ustrezno zavarovani in prav tako predmet arheološke in antropološke analize. Materialni viri, najdeni v postopku odkrivanja prikritih vojnih grobišč, so tudi eden od virov identifikacije posmrtnih ostankov, kolikor je le-ta mogoča.

Glede na navedeno je popolnoma nepotrebno pa tudi nesistemska, da bi Zakon o prikritih vojnih grobiščih in pokopu žrtev določal, da morajo policija, državno tožilstvo ali preiskovalni sodniki postopati po zakonu, ki ureja kazenski postopek, saj je to jasno že iz določb Zakona o kazenskem postopku, kadar gre za sum storitve kaznivega dejanja, katerega storilec se preganja po uradni dolžnosti.

Vlada poudarja, da smo pri izvajanju Zakona o prikritih vojnih grobiščih in pokopu žrtev skupaj s Komisijo Vlade Republike Slovenije za reševanje vprašanj prikritih grobišč, pristojnimi ministrstvi in pristojnimi preiskovalnimi organi, torej policijo, tožilstvom in sodstvom, vzpostavili učinkovit način odkrivanja prikritih vojnih grobišč, ki omogoča uspešno izvajanje zakona, s poudarkom na zagotavljanju spoštljivega odnosa do žrtev in njihovih svojcev.

Glede na navedeno Vlada Republike Slovenije nasprotuje rešitvam, ki jih vsebuje Predlog zakona o spremembah Zakona o

prikritih vojnih grobiščih in pokopu žrtev, ki ga je vložila skupina poslank in poslancev, in predlaga Državnemu zboru Republike Slovenije sprejetje sklepa, da predlog zakona ni primeren za nadaljnjo obravnavo.

Omenil bi še to, ker smo ob koncu leta, najprej bi se zahvalil komisiji za opravljeno delo v letošnjem letu, mislim, da skupaj uspešno izvajamo pomembno nalogo. Letos smo v celoti opravili in uresničili zastavljen načrt dela, namenili 500 tisoč evrov, v naslednjem letu – pravkar komisija tudi pripravlja poročilo in finančni načrt za naslednje leto – pa bo za omenjene aktivnosti namenjenih milijon evrov. Najlepša hvala za vašo pozornost.

PODPREDSEDNIK MATJAŽ NEMEC: Prehajamo na predstavitev stališč poslanskih skupin. Besedo ima Poslanska skupina Stranke modernega centra, zanjo gospa Anita Koleča. Izvolite.

ANITA KOLEŠA (PS SMC): Spoštovani gospod podpredsednik, kolegice in kolegi, predstavnik Vlade, lepo pozdravljeni! Lep in dober dan vam voščim!

Danes obravnavamo novelo Zakona o prikritih vojnih grobiščih in pokopu žrtev, s katero skupina poslank in poslancev Slovenske demokratske stranke predlaga spremembo 9. člena Zakona o prikritih vojnih grobiščih in pokopu žrtev tako, da bodo v postopku obvezno in aktivno sodelovali organi odkrivanja in pregona ter sodstvo. Predlagatelj še izpostavlja, da gre za prizorišča zločinov in za žrtve, ki so bile izvensodno pomorjene, in jih je treba obravnavati povsem enako kot druge, po načelih kazenskega postopka.

V Poslanski skupini Stranke modernega centra menimo, da se s tem želi ustvariti zmotno prepričanje, da prikrita grobišča kot kraji storitve kaznivih dejanj danes niso predmet policijske preiskave in nadaljnjih postopkov, predpisanih z Zakonom o kazenskem postopku, in je to ravno nasprotno. Predlog novele je na nek način logična posledica številnih razprav, ki so bile opravljene v zadnjih dveh letih, tako ob sprejemanju Zakona o prikritih vojnih grobiščih in pokopu žrtev kot tudi ob obravnavi novele Zakona o kulturni dediščini septembra lani. S podobnim predlogom vsebine, kot jo obravnavamo danes ter letos aprila na eni tematskih sej Komisije za peticije in za človekove pravice in enake možnosti, ki je bila prav tako posvečena uresničevanju veljavnega zakona o prekritih vojnih grobiščih in pokopu žrtev.

Pred letom in pol si v razpravi o zakonu ni bila enotna ne koalicija ne opozicija. Razprava na matičnem odboru in tudi na plenarnem zasedanju tega zbora je sprožila različne odzive v vseh poslanskih skupinah. Seveda so bile razprave tudi ideološko obarvane in verjetno bo takšna tudi današnja. Poudariti pa moramo, da smo v Poslanski skupini Stranke modernega

centra Zakon o prekritih vojnih grobiščih in pokopu žrtev vedno obravnavali le kot tehnični zakon. Njegov tehnični vidik je opredeljen v 2. členu zakona, ki ureja vprašanja in postopke, povezane z odkrivanjem prikritih vojnih grobišč, njihovim označevanjem in vpisom teh grobišč v register vojnih grobišč ter dokončnim dostojnim pokopom vseh žrtev vojnega in povojnega nasilja na ozemlju Republike Slovenije.

Z zadovoljstvom lahko rečemo, da se približujemo cilju, ki smo si ga zastavili ob sprejemanju zakona pred letom in pol. Vlada je julija imenovala novo komisijo za reševanje vprašanj prikritih grobišč, potrdila nov program dela in finančni načrt komisije ter zagotovila sredstva za izvajanje programa.

V svojem mnenju je Vlada podala izčrpno poročilo o izvedenih aktivnostih, zato se na tem mestu ne bi ponavljali, saj bo kasneje v razpravi tudi priložnost za izmenjavo podrobnejših informacij. Kar pa je pomembno izpostaviti, je dejstvo, da so prekrita grobišča že sedaj kot kraji storitve kaznivih dejanj predmet policijske preiskave in nadaljnjih postopkov v skladu z Zakonom o nalogah in pooblastilih policije, z Zakonom o kazenskem postopku ter Kazenskim zakonikom. Veljavni zakon v 9. in 13. členu namreč jasno opredeljuje vlogo policije, državnega tožilstva oziroma preiskovalnega sodnika v postopku odkrivanja prekritih vojnih grobišč.

Na podlagi vsega navedenega v Poslanski skupini Stranke modernega centra menimo, da obravnavana novela Zakona o prekritih vojnih grobiščih in pokopu žrtev nikakor ni primerna za nadaljnjo obravnavo.

PODPREDSEDNIK MATJAŽ NEMEC: Gospod Žan Mahnič bo predstavil stališče Poslanske skupine Slovenske demokratske stranke.

ŽAN MAHNIČ (PS SDS): Hvala za besedo, podpredsednik. Spoštovani poslanke in poslanci!

V Slovenski demokratski stranki smo predlagali Zakon o prekritih vojnih grobiščih in pokopu žrtev oziroma njegovo spremembo, saj se je kot ena izmed največjih pomanjkljivosti najbolj pokazala pri aktualnih izkopih posmrtnih ostankov na moriščih, ko najdeni posmrtni ostanki ne predstavljajo dejstva, na podlagi katerega bi se začel kazenski postopek ugotavljanja storilcev in vzroka smrti žrtev. 9. člen zakona namreč omogoča diskrecijsko pravico, ali se kazenski postopek navkljub jasnim najdbam posmrtnih ostankov žrtev sploh začne ali ne. Položaj, v katerem se izvaja takoimenovani prekop žrtev iz vojnih morišč, je tako enak položaju, ko bi nekdo našel posmrtno ostane ene ali več oseb in organi pregona sploh ne bi ugotavljali vzroka smrti ali celo začeli kazenskega postopka. In to tudi takrat, ko bi bilo iz vseh okoliščin evidentno, da je šlo za uboj ali umor oziroma v primerih, ki jih ureja ta zakon, celo za množičen, sistematičen in vnaprej

načrtovan genocid med vojno in po vojni, ki ne zastara ne po mednarodnih konvencijah ne po slovenskem kazenskem zakoniku.

S predmetno novelo želimo predlagatelji urediti pomanjkljivosti, ki so se izkazale v praksi pri izvajanju Zakona o prekritih vojnih grobiščih in pokopu žrtev. Pri izkopavanjih oziroma postopkih potrjevanja morišč niso prisotni organi odkrivanja in pregona ter preiskovalni sodnik, s čimer se ti postopki ne izvajajo v skladu z zakonom, ki ureja kazenski postopek. Zakon tako množične in sistematične vojne zločine izvzema iz sistema kazenskega prava in jih prepušča diskrecijski odločitvi Komisije Vlade Republike Slovenije za reševanje vprašanj prekritih grobišč in organov pregona. Gre za izrazito negacijo pravne države in kršitev načela, da smo pred zakonom vsi enaki in da velja pravo za vse enako.

S predmetno novelo želimo predlagatelji poudariti, da smo na težave oziroma odprta vprašanja, ki jih bo oziroma jih povzroča omenjeni zakon opozarjali tudi v okviru njegove zakonodajne obravnave v Državnem zboru. Zakon ima tako po vsebinski kot tehnični plati veliko pomanjkljivosti, na katere je treba ponovno opozoriti, predvsem pa jih odpraviti.

V Poslanski skupini SDS smo že z novelo Zakona o kulturni dediščini želeli doseči, da se v vsakem primeru, ko je najdeno morišče, začne postopek ekshumacije oziroma izkop in identifikacija žrtev po načelih kazenskega postopka. Predlagali smo, da se žrtve obravnava po načelu enakosti, in sicer tako kot vse druge umorjene osebe po načelu kazenskega postopka in postopka ekshumacije posmrtnih ostankov. Vodenje tega prevzame pristojni organ, to je državno tožilstvo, ki tudi presodi, katera kazniva dejanja so v skladu z načeli kazenskega in mednarodnega prava zastarala in katera niso zastarala.

S ciljem predlaganega zakona želimo vzpostaviti podlago, da se bodo postopki potrjevanja morišč izvajali v skladu z zakonom, ki ureja kazenski postopek tako, da se bodo zavarovali vsi dokazi ter bodo v postopkih obvezno sodelovali organi odkrivanja in pregona kaznivih dejanj ter tudi sodstvo, saj gre za prizorišča zločinov in za žrtve, ki so bile pomorjene in jih je treba obravnavati povsem enako, kot drugje umorjene, po načelnih kazenskega postopka. Med pomorjenimi so v velikem številu tudi ženske in otroci, dojenčki ali celo nosečnice, za katero je bilo usodno le to, da so bili deportirani iz zbirnih taborišč v Avstriji. Kazenski postopek ne sme ovirati postopkov dostojnega pokopa, vendar pa se morajo zavarovati vsaj tisti dokazi, ki omogočajo nadaljevanje kazenskega postopka in ugotavljanja odgovornosti. Gre za zagotavljanje načela pravne države, da velja kazensko pravo za vse enako in za zagotavljanje človekove pravice do dostojanstva v vseh postopkih ter pravice do osebnega dostojanstva tako žrtev kot njihovih svojcev in seveda varnosti.

V Slovenski demokratski stranki torej s predlagano novelo zakona dodajamo tisto, česar do sedaj ni bilo, in sicer zavarovanje dokazov in da se postopa po zakonu, ki ureja kazenski postopek. Večkrat smo sicer slišali tudi od Vlade Republike Slovenije, da se policija s tem ukvarja, da potekajo takšni in drugačni postopki, ampak v vsej zgodovini Sloveniji, v vseh teh 25 letih ni bil zaključen niti eden postopek, torej smo neki unicum v Evropi in, predvidevam, tudi širše. Imamo zločin, zločinca pa očitno ni. S tem zakonom oziroma z novelo tega zakona v Slovenski demokratski stranki predlagamo in dajemo podlago, da se za ta zločin najde tudi zločinca.

Zakon bomo seveda podprli. Hvala lepa.

PODPREDSEDNIK MATJAŽ NEMEC: Besedo ima Poslanska skupina Demokratične stranke upokojencev Slovenije, zanjo gospa Marinka Levičar.

MARINKA LEVIČAR (PS DeSUS): Hvala, gospod podpredsednik. Lep pozdrav kolegom iz ministrstva. Kolegice in kolegi!

V zadnjem letu smo v tej dvorani veliko govorili o spravi, vojnih grobiščih in dostojnem pokopu. Sprejeli smo novi zakon, ki je začel veljati 8. avgusta 2016, zdaj bi ga pa naši kolegi iz SDS spet popravljali. Mi Zakona o prikritih vojnih grobiščih in pokopu žrtev nismo podprli, saj smo menili, da je do takrat obstoječa zakonodaja zadoščala. Naj samo spomnim, da je v oktobru v spominskem parku mariborskega pokopališča Dobrava potekala slovesnost ob pokopu žrtev povojnih pobojev iz Hude jame. S tem je država na neki način odpravila svojo civilizacijsko dolžnost, to je dostojen pokop vseh žrtev.

Kot že povedano v Poslanski skupini Desus smo že ob sprejemanju osnovnega zakona povedali, da ta ni potreben, saj je stari zakon o vojnih grobiščih urejal prav vse, le izvajal se ni. Zakaj? Ni bilo potrebnega akcijskega načrta, ni bila izvedena reorganizacija dela z odpravo odvečnih administrativnih postopkov in podobno, predvsem pa nam je takrat manjkalo volje. Danes imamo novi zakon, ki se tudi uresničuje v skladu z namenom, zaradi katerega je bil sprejet. Ali je ta zakon zdaj nujno potreben sprememb in dopolnitev, kot predlaga opozicijska stranka? Po našem mnenju že samo hiter pregled besedila novele pokaže drugačen, izkrivljen pogled na zgodovino, ki jo tako želijo predajati vsem nam. Že terminologija pove vse, pa je raje ne bom ponavljala.

Za kaj sploh gre pri noveli zakona? SDS želi z njo zagotoviti, da bodo v postopkih izkopavanja posmrtnih ostankov obvezno in aktivno sodelovali organi odkrivanja in pregona ter sodstvo. Menijo, da pri aktualnih izkopih posmrtnih ostankov ni omogočeno, da bi se začel kazenski postopek ugotavljanja storilcev in

vzroka smrti žrtev. To seveda ne drži, saj vse predlagano ureja že Zakon o kazenskem postopku, prav tako pa je novi zakon vzpostavil dovolj učinkovit sistem odkrivanja prikritih vojnih grobišč, ki hkrati zagotavlja tudi spoštljiv odnos do pokojnih in njihovih sorodnikov.

Predlagatelji si očitno želijo, da se ta boleča rana naroda nikoli ne zapre. V Poslanski skupini Desus pa zagovarjamo in si želimo, da se preteklost zaključi, da se zgodovine ne potvarja, je takšna, kakršna je, in da se energijo in voljo usmeri v reševanje aktualnih problemov te družbe.

Zato soglasno menimo, da je novela zakona odveč in ni primerna za nadaljnjo obravnavo. Hvala.

PODPRESEDNIK MATJAŽ NEMEC: Gospa Marija Bačič bo predstavila stališče Poslanske skupine Socialnih demokratov.

MARIJA BAČIČ (PS SD): Hvala za besedo, spoštovani podpredsednik. Spoštovani državni sekretar, kolegice in kolegi, lepo pozdravljeni!

V Poslanski skupini Socialnih demokratov menimo, da novela Zakona o prikritih vojnih grobiščih in pokopu žrtev, ki ga je Državnemu zboru Republike Slovenije predložila skupina poslank in poslancev s prvopodpisanim Jožetom Tankom, ni primerna za nadaljnjo obravnavo. Pri tem pa bomo, preden pride do ideoloških obmetavanj, še enkrat poudarili, Socialni demokrati kljub temu, da ta novela naše podpore nima, ne nasprotujemo dostojnemu pokopu, pomiritvi in spravi.

Predlagatelji novele predlagajo odpravo pomanjkljivosti, ki se po njihovem mnenju kažejo pri aktualnem izkopu posmrtnih ostankov, ko najdeni posmrtni ostanki ne predstavljajo dejstva, na podlagi katerega bi se začel kazenski postopek ugotavljanja storilcev in vzrokov smrti. Ker pri izkopavanju oziroma postopkih potrjevanja grobišč niso prisotni organi odkrivanja in pregona ter preiskovalni sodnik, se ti postopki ne izvajajo v skladu z zakonom, ki ureja kazenski postopek. Predlagatelji želijo vzpostaviti podlago, da se bodo postopki potrjevanja grobišč izvajali v skladu z zakonom, ki ureja kazenski postopek, tako da se bodo zavarovali vsi dokazi ter bodo v postopkih obvezno sodelovali organi odkrivanja in pregona kaznivih dejanj ter tudi sodstvo.

Po našem mnenju Komisija Vlade Republike Slovenije za reševanje vprašanj prikritih grobišč dela dobro. V postopkih odkrivanja prikritih grobišč komisija posebno pozornost posveča spoštljivemu ravnanju s posmrtnimi ostanki in predmeti, najdenimi v prikritih vojnih grobiščih. Pred začetkom del na posamezni lokaciji prikritega vojnega grobišča so o tem obveščeni pristojni organi. Izvajanje nalog na prikritem grobišču poteka strokovno, izvajalci so strokovno in tehnično usposobljeni. V postopek so vključeni ustrezni strokovnjaki. Dela potekajo pod nadzorom komisije in policije.

Iz obstoječe zakonodaje pa že izhaja, da so prikrita grobišča kot kraji storitve kaznivih dejanj predmet policijske preiskave in nadaljnjih postopkov, predpisanih z Zakonom o kazenskem postopku.

Socialni demokrati se strinjamo s tem in z vsem ostalim, zapisanim v vladnem mnenju, zato bomo sledili tudi njihovi oceni, da predlog zakona ni primeren za nadaljnjo obravnavo. Hvala lepa.

PODPRESEDNIK MATJAŽ NEMEC: Besedo ima gospa Violeta Tomič v imenu Poslanske skupine Združene levice.

Izvolite.

VIOLETA TOMIČ (PS ZL): Spoštovani podpredsednik, spoštovani državni sekretar, kolegice in kolegi!

Prav nobenega razloga ni bilo, da se je lansko leto sprejel Zakon o prikritih vojnih grobiščih. Vse kar je zakon tehnično urejal, bi lahko uredili tudi v starem zakonu. Namen zakona pa je bil vse drugo, kot zagotavljati pietetne pokope. Namen desnice je bil in je zgolj odpiranje teme, s katero že 20 let zastrepulja naš politični prostor. Odpiranje teme in ran zgolj z enim razlogom – zgodovinski revizionizem in razvrednotenje narodnoosvobodilnega boja. Žalostno je, da je pri tem desnico podprl Moderni center.

V Združeni levici smo zakonu takrat seveda nasprotovali tako, kot nasprotujemo vsakemu dejanju, ki hoče razvrednotiti narodnoosvobodilni boj in herojska dejanja partizanov in partizank. Na tem mestu bom ponovila zgodovinsko dejstvo, ki ga nikoli ni odveč ponavljati. Narodnoosvobodilni boj je bil boj za narodno, kulturno in socialno osvoboditev. Boj, v katerem smo se skupaj z antifašističnimi zavezniki uprli nacifašističnemu okupatorju in ga porazili. Boj, s katerim smo ustvarili pogoje za novo bolj pravično družbo, ki nam je dala tisto, kar kot družba najbolj cenimo – socialno državo z javnim šolstvom in zdravstvom, emancipacijo žensk ter splošni družbeni in ekonomski razvoj. Vse to nam je dal socializem. Seveda so bile tudi napake, a teh preprostih zgodovinskih resnic ne more nihče spremeniti. Kar pa je seveda in jasno ovira za desnico. Samo vprašanje časa je bilo, kdaj bo prišlo do ponovne uporabe tega zakona za namen demoniziranja partizanskega gibanja in nabiranja poceni političnih točk. Od SDS v naslednjih slabih štirih urah namreč ne pričakujemo nič drugega kot to. Sodelavce okupatorja bodo poslušali prikazati kot domoljube, partizansko gibanje pa kriminalizirati, oblatiti in mu odvzeti ali vsaj poskušati odvzeti njegovo nesporno zgodovinsko vlogo.

Uveljavitev tega, kar danes predlaga SDS, bi namreč pomenil vse drugo kot pietetni pokop in ustrezno zaprtje tega zgodovinskega poglavja. Če smo pošteni, si desnica tega pravzaprav niti ne želi. Kajti kaj jim ostane, če jim vzamemo

ideologijo opravičevanja kolaboracije s fašizmom? Ostanajo jim samo njihove protiljudske, ekonomske in socialne politike ter napadi na pravice žensk. Politike, ki nižajo davke bogatim, medtem ko stiskajo pasove revnim. Politike, ki uničujejo socialno državo z javnim zdravstvom in šolstvom vred. Brutalne neoliberalne politike, ki smo jih pravzaprav že videli v času obeh Janševih vlad. To je edina resnica neoliberalne politike, ki jo zagovarja slovenska desnica.

Združena levica bo seveda glasovala proti zakonu, ki ga danes obravnavamo. In na tem mestu tudi obljubljam, da bomo tudi v prihodnje glasovali proti vsem predlogom, ki bodo napadali narodnoosvobodilni boj in njegove pridobitve. Obljubljam tudi, da se bomo še naprej borili, da bo družba prihodnosti zgrajena na temeljih narodnoosvobodilnega boja, na ekonomski in socialni pravičnosti, odpravljanju podrejanja in emancipaciji žensk ter solidarnosti in tovarištvu. Smrt fašizmu!

PODPRESEDNIK MATJAŽ NEMEC: Gospa Ljudmila Novak bo predstavila stališča Poslanske skupine Nove Slovenije – krščanski demokrati.

LJUDMILA NOVAK (PS NSi): Spoštovani kolege in kolegi, lepo pozdravljeni!

Krščanski demokrati si prizadevamo, da bi Slovenci končno razrešili žalostno poglavje naše polpretekle zgodovine dostojno pokopali vse žrtve medvojnih in povojnih pobojev. Z zadovoljstvom ugotavljamo, da je tudi naš zakon o prekritih grobiščih in pokopu žrtev pripomogel k reševanju te problematike in spoznanju, da ima vsak človek pravico do dostojnega pokopa in groba.

V letu 2015 so se po Evropi in v Sloveniji vrstile spominske slovesnosti ob 70. obletnici konca največje svetovne morije in zmage zavezniških sil nad razčlovečenim zlom. Žal pa slovenski narod v svoji lastni državi še vedno občuti tragiko državljanske vojne ob še vedno nepokopanih žrtvah. V Hudi jami, ki je postala sinonim za vse večjo razdvojenost naroda zaradi tega nerazrešenega problema, so bile na nedostojen način v plastičnih zabojih shranjeni posmrtni ostanke žrtev povojnih pobojev.

Krščanski demokrati smo bili in smo še vedno prepričani, da moramo v duhu osnovnih civilizacijskih norm te človeške ostanke čimprej dostojno pokopati. Ob tem dejanju bodo koraki do sprave lažji in bodo sledili sami po sebi. Tragični povojni dogodki bodo odšli v zgodovino, kot narod pa moramo to zgodovino takšno, kakršna je bila. Le-to nas lahko privede do notranjega očiščenja, ki je zdravilno za narod in posameznike. Poboji, medvojni in povojni, pa so posledica komunistične revolucije in ne narodnoosvobodilne borbe.

V Novi Sloveniji smo zato pripravili Predlog zakona o prekritih vojnih grobiščih in

pokopu žrtev, ki predvideva vse potrebne korake za konkretno reševanje in celjenje te boleče narodove rane. S tem pa se zmanjšujejo tudi možnosti za nadaljnje politične manipulacije z mrtvimi.

Naj ponovno poudarimo nekatera dejstva. Govorimo o približno 600 prikritih grobiščih, ki jih je vladna komisija za reševanje vprašanj prikritih grobišč ob vseh svojih naporih doslej že odkrila. Ker so bila zgolj evidentirana in niso bila vpisana v register vojnih grobišč, niso bila varovana v skladu z Zakonom o vojnih grobiščih in nihče ni zanje skrbel. Poleg teh že odkritih grobišč pa vemo, da je še vedno veliko neodkritih lokacij, kjer se nahajajo posmrtni ostanki, in te smo dolžni odkriti in žrtve pokopati. Dejstvo je, da za vsakim letom izgubljam živla pričevanja, ki bi nam pomagala odkrivati doslej prikrita vojna grobišča. Poleg tega je veljavni zakon o vojnih grobiščih predstavljal mnoge tehnične in postopkovne ovire za učinkovito delo komisije. Prav zato smo nujno potrebovali nov zakon, ki je podal pravno podlago za nadaljnje odkrivanje teh grobišč, njihov vpis v register, identifikacijo žrtev ter njihov pietetni pokop in obeležitev groba. Potrebovali pa smo tudi politično voljo, ki omogoča realizacijo zakona.

Komisija za reševanje vprašanj prekritih grobišč je z zakonom dobila drugačno sestavo in več pristojnosti, kar se kot velika prednost pokazalo že v letošnjem letu. Po več kot dveh desetletjih je komisija samo v drugi polovici letošnjega leta iz grobišč ekshumirala tisoč 100 ljudi, od tega 625 v nadaljevanju izkopov iz Barbarinega rova. Na 45 evidentiranih krajih so potrjevali obstoj žrtev, uredili so 50 morišč in grobišč, na njih ogradili 66 grobnih polj, povsod postavili križe, na katerih so osnovni podatki. In kar je tudi pomembno, iz kostnih ostankov odvezemajo profile DNA za kasnejše osebne identifikacije žrtev. Strokovnjaki nacionalnega forenzičnega laboratorija Ministrstva za notranje zadeve vzorce za DNA analize shranijo po strokovnih standardih, ki veljajo za opravo forenzičnih DNA analiz, in sicer za vsako izkopano truplo. DNA analize se bodo opravile, če bo v skladu s strokovnimi kriteriji izkazana verjetnost, da bo človeške ostanke mogoče identificirati. Žrtve iz Hude jame bodo pokopane v skupno pokopno polje tako, da bo zagotovljena sledljivost in bo možna tudi naknadna identifikacija. Vse naštetu so prednosti našega zakona, ki mu ob sprejetju pred letom in pol predlagatelji današnje spremembe niso nasprotovali. Že takrat smo v Novi Sloveniji poudarjali, da uveljavitev Zakona o prikritih vojnih grobiščih in pokopu žrtev ne pomeni abolicije odgovornih za dejanja usmrtitev, saj pristojnost za preiskovanje teh dejanj in odgovornost ostaja na strani organov preiskovanja, kazenskega pregona in sodstva. Dejstvo je, da 9. in 13. člen podrobno določata postopke odkrivanja in prekopa posmrtnih ostankov. Dejstvo je tudi, da pri njihovem odkrivanju sodelujejo organi odkrivanja in

pregona kaznivih dejanj ter sodstva. Policija vedno pride na kraj, kjer so najdeni posmrtni ostanki, saj je Komisija za reševanje vprašanj prikritih grobišč o obstoju domnevnega vojnega grobišča dolžna obvestiti policijo, državno tožilstvo in Zavod za varstvo kulturne dediščine. Vse nadaljnje postopke policije, državnega tožilstva in preiskovalnega sodnika določata Zakon o kazenskem postopku in Zakon o nalogah in pooblastilih policije. Ker gre pri prikritih vojnih grobiščih vedno za kazniva dejanja, sta policija in preiskovalni sodnik vedno prisotna in vodita postopke v skladu s svojimi pristojnostmi po omenjenih dveh zakonih. V skladu s tem se vedno zavarujejo tudi dokazi, ki dejansko omogočajo nadaljevanje kazenskega postopka in ugotavljanja odgovornosti. V primeru, da se pri raziskavi kaznivega dejanja zaradi objektivnih okoliščin, torej med postopkom, ki se vodi v skladu z Zakonom o kazenskem postopku in Zakonom o nalogah in pooblastilih policije, ne odkrije storilca zaradi neobstoječih dokazov in zaradi pretečenih let, je treba v nadaljevanju izvesti prekop grobišča, tako kot to določa zakon. Tudi pri tem postopku in pri sondiranju, potrjevanju grobišča, je glede na to, da gre za kraj kaznivega dejanja, obvezno navzoča policija, ki tudi ob prekopu in sondiranju zbira nove informacije in ugotovitve ter jih posreduje pristojnemu državnemu tožilstvu. Zločini zoper človečnost ne zastarajo, niti po mednarodnem niti po domačem pravu, zato je dolžnost države, da nikoli ne opusti pregona storilcev. Mednarodno humanitarno pravo, ženevske konvencije in Resolucija 1481 Sveta Evrope o mednarodni obsodbi zločinov totalitarnih komunističnih režimov ter Resolucija Evropskega parlamenta o evropski zavesti, na podlagi katerih je bil sprejet tudi naš Zakon o prikritih vojnih grobiščih in pokopu žrtev, nas zavezujejo. Vodenje kazenskega pregona in obsodba storilcev pa nista predmet tega zakona. Tako kot ni predmet tega zakona izbira kraja pokopa žrtev ali vprašanje shranjevanja najdenih predmetov iz teh grobišč, ki se popišejo in predajo v hrambo muzejem. Razmejitve med posameznimi zakoni, ki posegajo v delo vseh organov odkrivanja in pregona ter sodstva, so torej jasno določene, izvrševanje njihovih pristojnosti pa obvezno.

Ker obstoječi zakon že ustrezno rešuje vsa vprašanja, ki jih ponovno odpira obravnavana novela, v Novi Sloveniji predloga te novele ne bomo podprli. Obstaja pa tudi resen dvom v verodostojno dobronamernost predlagatelja.

PODPREDSIEDNIK MATJAŽ NEMEC: Končali smo predstavitev stališč poslanskih skupin.

Sledi splošna razprava poslank in poslancev o predlogu zakona. Besedo dajem predstavnic predlagatelj, gospe Evi Irgl.

EVA IRGL (PS SDS): Najlepša hvala za besedo. Spoštovane kolegice, spoštovani kolegi!

Natančno sem poslušala stališča poslanskih skupin, še posebej pa stališče Vlade, v katerem je bilo med drugim rečeno tudi to, da prav vse poteka v skladu z načeli kazenskega postopka in da zato ni potrebna nikakršna sprememba Zakona o prikritih vojnih grobiščih in pokopu žrtev, vendar pa me spoštovana predstavnik Vlade, ki danes sedita tukaj na tej seji, potem zanima, zakaj je v 9. členu v tretjem odstavku zapisana diskrecijska pravica, da ima Komisija Vlade RS, ki se ukvarja z vprašanji prikritih grobišč možnost, da začne s potrjevanjem morišč tudi, če na licu mesta ni preiskovalnega sodnika oziroma organov pregona in odkrivanja. Tukaj bi prosila za natančni odgovor preden bom nadaljevala z razpravo kot predlagateljica.

Še drugič. Če to, kar trdi Vlada, res drži, torej da vse poteka v skladu s kazenskim postopkom, kar seveda vsebuje oziroma predstavlja tudi preiskavo o odgovornosti, me zanima, koliko je do sedaj bilo sproženih kazenskih postopkov zoper neznana ali pa znane storilce. Tukaj bi želela natančno informacijo. Vedeti namreč moramo, da gre tukaj za kazniva dejanja, da gre za zločin, ki nikoli ne zastara, ne po mednarodnem in ne po domačem pravu, in seveda se lahko določeni postopki vodijo tudi posthumno.

Želim natančen odgovor s strani predstavnika Vlade, zakaj je v 9. členu v tretjem odstavku zapisana omenjena diskrecijska pravica. Kar pomeni, da preiskovalni sodnik lahko pride na lice mesta ali pa ne, in če ne pride, potem komisija mirno lahko opravi svoje delo in pravzaprav dela kar hoče na licu mesta. Drugič. Koliko postopkov se vodi proti neznanim oziroma znanim storilcem?

Najprej bi želela ta dva odgovora, potem bom pa nadaljevala. Hvala.

PODPREDSIEDNIK MATJAŽ NEMEC: Besedo ima gospod Jožef Horvat. Pripravi naj se gospa Anita Koleša in gospa Iva Dimic.

Izvolite.

JOŽEF HORVAT (PS NSI): Hvala lepa, gospod podpredsednik. Spoštovana predstavnik Vlade, dragi kolegice in kolegi!

Ko smo pisali Zakon o prikritih vojnih grobiščih in pokopu žrtev, smo se zavedali tako, kot velja za vsak zakon, da je treba nekako intonirati tudi duha tega zakona. In duh tega zakona je zelo eksaktno zapisan v 1. členu, ki pravi: »Ta zakon v skladu z mednarodnim humanitarnim pravom, z načeli in pravili o ravnanju z mrtvimi, določenimi z Ženevskimi konvencijami, v skladu z Resolucijo 1481 o mednarodni obsodbi zločinov totalitarnih komunističnih režimov, ki jo je sprejela Parlamentarna skupščina Sveta Evrope, in z Resolucijo Evropskega parlamenta z dne 2. aprila 2009 o evropski zavesti ureja vprašanja«, ki jih pač ureja. Tu v 1. členu je intonacija.

Tudi jaz imam vprašanje za predstavnike Vlade. Najprej pa seveda na nek način obžalujem, da ni poslovniškega določila, da bi tukaj na tej razpravi imeli, recimo, v prvi vrsti vse člane vladne komisije, ampak Poslovnik je pač takšen, da to danes ne gre. Predstavnika Vlade sprašujem, ker je bil očitek, kar me je dejansko strosilo in vem, da ni res, da so človeški ostanki dani v plastične vrečke kot gradbeni material. Prosim Vlado, da pove, kaj so to za ene vrečke, ali so to kakšni evropski standardi ali kaj, ali so to, bog ne daj, vreče za smeti. Gospe in gospodje, moramo biti previdni, ko karkoli povemo o tako občutljivem vprašanju. V nadaljevanju bom pravzaprav citiral strokovnjaka na tem področju, to je dr. Mitja Ferenc, ki je imel zelo zanimiv intervju v reviji Reporter, ne delam zdaj reklame, ampak moram pač vir citirati, datum 5. december 2016. Seveda je novinar tudi njemu postavil vprašanja, ki so pravzaprav vedno v zraku. Vprašanje se glasi: »Ali zakon komisiji omogoča diskrecijsko pravico, da se kazenski postopek navkljub jasnim najdbam posmrtnih ostankov žrtev sploh začne ali ne.« Dr. Ferenc odgovarja: »Vem, da je bilo ob odkritjih grobišč in morišč s strani policije spisanih že nekaj deset ovadb proti neznanemu storilcu. Zgodovinopisno vemo, da je povzročil izvensodne poboje po končani vojni ...« Kdo jih je povzročil? Ferenc tu navaja. »... nova jugoslovanska in slovenska komunistična oblast oziroma njeni voditelji. A ti so že davno mrtvi. Vemo, da se kazenski postopek uvede proti še živečemu storilcu. Če jih kdo pozna in jih lahko poveže z žrtvami v posameznem grobišču, naj to, za božjo voljo, sporoči policiji. Imamo Kazenski zakonik, ki ureja tudi nezastarljiva dejanja genocida in vojnega hudodelstva. Očitek, da novi zakon ščiti storilce zločina, ker pri izkopih ni prisotna policija in tožilec, je zavajajoč in ne drži.« Tako dr. Ferenc. In nadaljuje: »Policija je o kraju in času začetka izkopov obveščena in spremlja delo izvajalcev. Nenazadnje smo do mnogih informacij o moriščih in grobiščih prišli ravno v sodelovanju s policijo. In vsi predmeti, ki se najdejo ob žrtvah, so, kot rečeno, dokumentirani, vendar iz najdenih gumbov, glavnikov in drugih osebnih predmetov žrtev ne bomo dobili imen storilcev. Omogočili pa nam bodo pojasniti okoliščine smrti, status, narodnost žrtev, njihovo starost in spol in v nekaterih primerih tudi ime in priimek žrtve.« Dovolite, da vam predstavim še en odgovor na vprašanje, ki so ga dr. Ferencu postavili v reviji Reporter. Vprašanje se glasi: »Ste pričakovali toliko kritik na vaše delo?« Dr. Ferenc odgovarja: »Kritik že, sej nismo nezmožljivi, ne pa takšnih strupenih podtikanj, in to na hrbtih žrtev in plečih svojcev. Vidim jih zmanipulirane, saj jim nekdo dopoveduje, da se krade zlato njihovih svojcev, nekdo tretji pa jih prepričuje, da žrtve v Mariboru skrivamo. Mar Maribor ne sodi k slovenski državi? Ali pokopališče na Dobravi, ki je del združenja evropsko pomembnih pokopališč in je ponudilo

pokopno mesto, kjer je bil postavljen prvi spomenik po vojni pomorjenim, ni dostojen kraj?« Zaključujem citat.

Pozivam, kolegice in kolegi, vse nas, še posebej v tem adventnem, božičnem času, ki je nek poseben čas, miru, ljubezni, strpnosti, da pravzaprav vsak naredi svoj dobronameren korak h končnemu cilju – in to je spravljen Slovenija. Hvala lepa.

PODPREDSEDNIK MATJAŽ NEMEC: Besedo ima gospa Anita Koleša. Pripravita naj se gospa Iva Dimic in gospa Janja Sluga.

Izvolite.

ANITA KOLEŠA (PS SMC): Gospod podpredsednik, najlepša hvala za besedo. Kolegice in kolegi!

Očitno je, da se po mnenju predlagateljev novele Zakona o prikritih vojnih grobiščih in pokopu žrtev aktivnosti po sprejetju tega zakona odvijajo preveč dobro, z odobravanjem tako strokovne javnosti kot tudi sicer slovenske družbe nasploh, da bi Slovenska demokratska stranka to smela dopustiti. Počasi prehajamo v obdobje, ko smo v družbi spoznali, da nekatere za nas silno travmatične zgodbe lahko zapišemo, si jih lahko pripovedujemo in tudi končamo brez strahu, da se bodo pripovedovalci in poslušalci malodane skregali na smrt. In to je seveda za predlagatelja precej boleče spoznanje, kajti brez njih se je končala zgodba, ki jih je ohranjala na gladini sploškega boja med dobrim in zlom, in ostali so brez naboja, ki je streljal na že tako ranjeno slovensko dušo.

Ob letošnjem obisku žrtev pobojev v Hudi jami je udeležencem tega dogodka – mimogrede, udeležili sva se ga samo dve poslanki, kolegica Janja Sluga in jaz – profesor Dežman omogočil ogled jame in predstavil način dela članov ekipe, ki tako rekoč brez predaha delajo v svojem delovišču, žalostnem delovišču, a profesionalno, skladno z navodili članov komisije in skladno seveda tudi z zakonom, ki od njih zahteva, da njihovo delo pripelje do dostojnega pokopa žrtev tega vojnega grobišča. Vsakomur je jasno, da je identifikacija teh posmrtnih ostankov izjemno težko in zahtevno delo, vendar je Ministrstvo za notranje zadeve izdalo zahtevo za obvezno hranjenje vzorca za identifikacijo, ki ga hrani forenzični laboratorij. Samo na ta način obstaja neka možnost, da morda nekoč v prihodnosti odkrijejo svojce žrtev in posredno tudi ugotovijo, kdo končal v strašljivih jaških rudnika Huda jama. Iz vseh posredovanih podatkov, prejetih od Vlade, obeh pristojnih ministrstev, od predsednika Vlade, od komisije, je popolnoma jasno, da je zakon v celoti ustrezen in da ni nobenih procesnih težav pri njegovem izvajanju in da tudi noben resen strokovnjak, ki se s tem področjem ukvarja, ni izrazil zahtev po spremembi v smeri, ki ga nakazuje novela zakona.

V današnji razpravi so bili že navedeni argumenti proti noveli, ki dokazujejo, da je tudi ta zakon ustrezen v tistem smislu, da ne zaobide sodelovanja policije in državnega tožilstva ter da se morajo ob določenih pogojih upoštevati seveda tudi določila drugih zakonov, na primer Zakona o kazenskem postopku in postopki zavarovanja dokazov, o čemer sem se tudi sama osebno prepričala. Zato je kar nekako nespoštljivo, da ne rečem nesramno do vseh tistih prizadevnih ljudi, ki sem jih videla na delovišču ob vhodu v Hudo jamo, do članov vladne komisije, ki bedijo nad izkopavanje posmrtnih ostankov žrtev v jami, do gospe antropologinje, ki skrbno izpolnjuje zahteve po zbiranju vzorcev za identifikacijo, in seveda do vseh, ki pri tem požrtvovalnem delu ravnanja s posmrtnimi ostanki sodelujejo. Osebo menim, da je to nesramno in nedopustno, čeprav mi ni ob tovrstnih razpravah meriti uspešnost izvajanja lani sprejetega zakona ravno najbolj lahko, pa vendar moram z zadovoljstvom ugotoviti, da je to eden tistih zakonov, ki je povsem upravičil vloženi napor ob sprejemanju. Nekako sem vesela, da smo pri tem tvorno sodelovali tudi kolegice in kolegi Stranke modernega centra. Hvala lepa.

PODPRESEDNIK MATJAŽ NEMEC: Besedo ima gospa Iva Dimic, pripravi naj se gospa Janja Sluga in gospod Andrej Čuš.

Izvolite.

IVA DIMIC (PS NSI): Hvala lepa, spoštovani predsedujoči. Spoštovani državni sekretar, kolegice in kolegi!

Vedno znova ob takšni razpravi, ob takšnih predlogih me prevevajo čustva, ker takšni popravki in komentarji in ne vem kaj vplivajo na čustva, ne samo mene, ampak verjetno vseh ljudi, ki so čustveno utrpeli izgubo svojcev ob koncu 2. svetovne vojne kot posledica revolucije. Ne morem mimo tega, da ne bi podelila z vami osebne izkušnje preteklih dni, ko sem si skupaj z nekaterimi, ki še mogoče upam, da res vedo, kje so še pri nas na Notranjskem nesondirana grobišča, da nas čaka še veliko dela v prihodnjem letu in tukaj sem zadovoljna. Nenazadnje zadovoljna po 25 letih, da je vendarle Vlada namenila milijon evrov v prihodnjem letu, da bomo vendarle tudi Notranjci prišli in očistili svoje rane zgodovine, da bomo vendarle tudi Notranjci imeli možnost poiskati svojce, da bomo imeli možnost, da se od njih predvsem dostojno poslovimo in da jim bo ta država omogočila dostojen pokop oziroma priznala to, kar je treba priznati vsakemu človeku – njegovo lastno življenje v preteklosti. Nam potomcem pa tudi to, da imamo svoje prednike radi in da smo na njih ponosni, ker tudi oni so bili na nek način domoljubi. Veliki domoljubi. Zato sem zadovoljna tudi z intervjujem dr. Mitje Ferenca, ki ga je že moj kolega Jožef Horvat citiral, in seveda tudi na to, da vendarle razumejo tudi na Ministrstvu za gospodarstvo,

da je potrebno, kot je rekel gospod Ferenc, citiram: » ... da bi nadoknadili civilizacijski dolg za fondus grobišč, ki ga poznamo, bi potrebovali kakih pet ali šest let takšnega delovnega tempa.« Resnično si želim, da bi se tak tempo nadaljeval nadaljnjih pet ali šest let, da ne bi prihajali s takimi in podobnimi novelami, ki bi nenazadnje ustavljale izkope in pokope žrtev, identifikacije žrtev, ker če bomo imeli zagotovljena sredstva, po besedah dr. Ferenca, se bo to delo nemoteno nadaljevalo. Prepričana sem, da bomo s tem, ko bomo delo nadaljevali, tudi dali nek nov pogled v polpreteklo zgodovino, in da je treba razumeti tudi Novo Slovenijo, da smo ta zakon naredili tudi iz nekih lastnih pobud in želja na podlago 25 let, ker se praktično ni govorilo o kakšnem večjem izkopu, o kakšnem večjem humanem dejanju za vse žrtve in seveda tudi za svojce. Veliko je v teh dneh ali pa v zadnjem letu bilo rečenega, seveda tudi žal besede, na zakon, ki je bil sprejet, pa kljub temu, da strokovnjaki pravijo, da je zakon dober, da je hiter in da omogoča, da se je v letošnjem letu pokopalo tisoč 46 ljudi. To se v preteklih letih nikoli ni zgodilo. Se pravi zakon ima trdno osnovo, da se dejanja izvedejo, da se vendarle premakne nek tak težek kamen v naši zgodovini.

Sama prihajam z Notranjske. Veliko je bilo v jesenskem času tudi okroglih miz s strani različnih družbenih in civilnih organizacij. Ugotavljam ali pa sem ugotavljala, na kako različnih bregovih smo vsi, tudi tisti, ki imamo svojce v takšnih še neodkritih in neraziskanih grobiščih ali moriščih, kakor je komu beseda bližja. In kako enostavno ljudje ne prenesejo, da je tak zakon nastal in bil sprejet in da se izvaja ravno v Novi Sloveniji. Resnično sem žalostna. In iščejo samo, kje in kako bi se lahko zadeve ustavljale. Žalostna sem ob tem, da ne ugotovimo, da vendarle je nekaj dobrega in da dajmo izkoristiti čas, ki nam je dan, da se vendarle v čimkrajšem času razrešijo zadeve, poiščejo žrtve, seveda poiščejo njihovi svojci. In da naredimo korak naprej, korak, o katerem vedno govorimo, da je potreben, seveda tudi rešiti in obelodaniti zgodovino. Na teh okroglih mizah, ki so se dogajale po Notranjskem, vemo, da smo imeli okroglo mizo v primeru izkopa žrtev iz Krimske jame in tudi v Rovtah, lahko rečem, da so vse besede, ki so bile izgovorjene, kako nesrečen zakon in kaj vse bi bilo treba narediti, vendarle pripeljale do tega, da smo pokopali žrtve iz Hude jame, da smo pokopali žrtve iz Krimske jame, da bomo pokopali verjetno tudi žrtve, ki ležijo na Loškem, v Cerknici, v Rakovem Škocjanu in še marsikje po Sloveniji. Zato imamo v prihodnjem letu zagotovljenih milijon evrov.

Reči, da so ljudje oziroma ostanki v gradbenih vrečkah, se mi zdi skrajno neprimeren izraz, da smo jih pokopali v nekih plastičnih gradbenih vrečkah. Tudi predstavniki komisije pravijo, med drugim je tudi gospod Sušnik zatrdil na okrogli mizi v Rovtah, da so te vrečke posebne, da so na teh vrečkah zbrani od

vsakega posameznika posmrtni ostanki, da so vse vrečke opremljene z identifikacijsko številko, da ob morebitni najdbi svojcev, ki bi se javili, se lahko to v najkrajšem času preda v pokop, pokop v osebne grobove, če seveda svojci to želijo. Zakaj tako razvrednotiti človeka tudi, ko ga najdejo? To ostaja večno vprašanje. Mogoče želi nekdo s tem prikazati, da jih jemljemo kot neke ostanke. Kje pa! Oni so naši predniki, mi imamo njihove DNK v svojih genih. In na to sem ponosna.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Besedo ima predstavnica predlagatelj, gospa Eva Irgl.

EVA IRGL (PS SDS): Najlepša hvala za besedo še enkrat. Spoštovani kolegice in kolegi!

Kot sem že uvodoma v stališču predlagatelja pojasnila, v Slovenski demokratični stranki želimo z novelo Zakona o prikritih vojnih grobiščih in pokopu žrtev urediti pravno podlago, ki bo v skladu tako z ženevskimi konvencijami kot z načeli pravne države in tudi civilizacijskimi normami.

Naj pojasnim, da ta sprememba predstavlja le še dodatno varovalko, da se dejansko prav v vsakem primeru začnejo preiskovalni postopki. Prej sem namreč omenila, da se zaradi diskrecijske pravice, ki jo ima Komisija za vprašanja prikritih grobišč, ti postopki ne morejo začeti v vsakem primeru, pa čeprav bi se po načelih kazenskega postopka morali. Spreminjamo torej 9. člen zakona, ki je glede potrjevanja morišč, vsaj tako menimo v Slovenski demokratični stranki, danes preohlapno zapisan. Ne sledi, kot rečeno, načelom kazenskega postopka, ki pa so nujna, saj gre v primeru potrjevanja morišča za prizorišče oziroma kraj zločina. In na tem mestu ponovno opozarjam, kot poslanka Državnega zbora, tako javnost kot kolegice poslanke in kolegi poslance, predvsem pa Vlado, da pri tem, ko uporablja pojme morišče, grobišče, napravi jasno distinkcijo, da bo jasno, kaj je morišče in kaj je grobišče. Morišče je torej prizorišče oziroma kraj zločina, kjer so bile žrtve povojne morije pomorjene, pobite do smrti ali pa na to mesto odvržene. Zato, ko pridemo do novih odkritij takšnih morišč – sedaj je v Sloveniji evidentiranih okoli 600 množičnih prikritih morišč, ampak še več je skritih očem –, takrat moramo o tem govoriti kot o moriščih in ne o grobiščih, kajti grobišče je, spoštovani kolegice in kolegi, kraj, kjer živita večni mir in pokoj in kjer umrlim potem sveti večna luč, da lahko počivajo v miru. To pa je grobišče. In zato tudi trdim, da tudi sam naslov zakona ni najbolj primeren in ustrezen. Zlasti pri zadnjih izkopavanjih v primeru morišča v Košnici se je tudi pokazalo, jaz sem sama odšla v Košnico, kjer sem si ogledala, kako potekajo ta izkopavanja, kako potekajo postopki ekshumacije, kdo vse je tam prisoten, kaj se počne z najdenimi predmeti. In

dejstvo je, da tam niso bili prisotni organi odkrivanja in pregona ter preiskovalni sodnik, pa čeprav gre za prizorišče zločina, do katerega pa je treba pristopiti po načelih kazenskega postopka. Bom še enkrat opozorila, ker očitno se ne razumemo dobro, po sedaj veljavnem zakonu ima namreč Komisija za reševanje vprašanj prikritih grobišč diskrecijsko pravico, da lahko začne s postopku potrjevanja morišč ter nato ekshumacije tudi, če na licu mesta nista prisotna preiskovalni sodnik in državni tožilec. Tudi če nista na licu mesta pristna, lahko komisija preiskovalnega sodnika in državnega tožilca samo obvesti. Se pravi, gospodje sedijo v pisarnah in se seznanijo, da se je odkrilo neko novo morišče, in ne dvignejo svoje zadnje plati, da bi si to ogledali na licu mesta, ampak preprosto iz pisarne rečejo: »dobro, odkrili smo novo morišče, to je to.« To je nesprejemljivo, zato mi želimo, da se v tem zakonu zapiše jasna dikcija. Jasna dikcija, ki bo delala vse v smeri, da se bo vzpostavila takšna pravna podlaga, ki zločinov zoper človečnost ne bo več izvzemala iz sistema kazenskega prava in s tem iz sistema kazenske odgovornosti. S spremembami zakona, natančneje 9. člena zakona, torej želimo vzpostaviti pravno podlago, ki bo umorjene žrtve obravnavala povsem enako kot ostale umorjene. To pomeni, da ko se odkrije neko morišče s trupli, potem je jasno, da mora tja v prvi vrsti priti policija, gre za organe odkrivanja, potem pa morajo svoje delo opraviti organi pregona. Ampak zaradi diskrecijske pravice, ki je v tem zakonu v 9. členu, v tretjem odstavku, se to ne zgodi vedno. In komisija lahko tudi mimo preiskovalnega sodnika opravlja svoje delo, kar pa je v nasprotju z načeli vladavine prava. In o tem mi govorimo, tukaj gre za čisto osnovne civilizacijske norme, kamor sodi tudi vprašanje vladavine prava in seveda dejanskega vzpostavljanja pravne države na tem področju.

Naj tukaj opozorim, da se ob tem v Slovenski demokratični stranki jasno zavedamo, da kazenski postopki, ki morajo biti sproženi, obenem ne smejo ovirati postopkov dostojnega pokopa. Žrtve že več kot 71 let čakajo na ta korak in seveda so bili narejeni določeni koraki v tej smeri, tega ne moremo zanikati. Tudi sama sem večkrat sodelovala s komisijo, ki se ukvarja s temi vprašanji, in seveda so naredili marsikaj dobrega, ampak trdim, da v tem zakonu, ko smo šli v spremembe, nismo opravili domače naloge do konca, zlasti pa ne domače naloge, ki bi bila v skladu z, tudi če hočete, mednarodnimi pravnimi akti, ženevskimi konvencijami in tudi nenazadnje v skladu z domačim kazenskim pravnim redom. Zavedamo se, da se preko kazenskih postopkov, ki se sprožijo, ne sme ovirati postopkov dostojnega pokopa, vendar pa se morajo vsaj tisti dokazi, ki omogočajo nadaljevanje kazenskega postopka in ugotavljanje odgovornosti, nujno zavarovati. In to ne enkrat v enem primeru bi jih zavarovali, v enem primeru jih pa ne bi. Ne. V vsakem

primeru je treba te dokaze zavarovati. Temu, po mojem mnenju, ne more nihče oporekati. In sploh ne razumem, kako se lahko vse poslanske skupine danes v svojih stališčih rekne, da tega zakona ne podpirajo. Gre samo za nadgradnjo, gre za spremembo, ki predstavlja le še dodatno varovalko, da se dejansko v prav vsakem primeru začnejo preiskovalni postopki.

Spoštovani poslanke in poslanci, že med sprejemanjem zakona, ki se je pred časom sprejemal in so ga pripravili v Novi Sloveniji, potem pa ga je potrdila tudi Stranka modernega centra, mi zaradi že večkrat povedanih razlogov nismo glasovali za zakon. Mu pa tudi nismo nasprotovali, ker menimo, da nekatere pomembne korake vendarle opravlja, ampak že takrat smo ves čas tega zakonodajnega postopka opozarjali, da se bodo v praksi v postopkih ekshumacije pokazale pomanjkljivosti zakona, ki ne vodijo vedno k pravičnemu reševanju tega tako pomembnega civilizacijskega vprašanja. Tukaj naj bom malo politična in rečem, v Slovenski demokratični stranki že vse od kar obstaja ta stranka – jaz sama nisem v njej od začetka –, vendar pa njeno delo spremljam, ta stranka opozarja na nujnost vpogleda v ta tragičen del naše skupne preteklosti. Pred tem tragičnim delom si ne smemo in ne moremo zatiskati oči, četudi je še tako boleč. Tudi Resolucija evropskega parlamenta o evropski zavesti in totalitarizem v enem izmed svojih točk jasno zapiše, da je treba obravnavati to našo skupno tragično evropsko preteklost, da moramo odpreti arhive, da lahko pridemo do podatkov, ki so bili do sedaj zamolčani, da lahko sestavimo zgodovino takšno, kot je v resnici bila, da pogledamo dejansko vse argumente in vsa gradiva in potem sestavimo celovito zgodbo. Seveda se bomo vsi danes tukaj strinjali, da reševanje te predolge zatajevane in skrite preteklosti poteka predolgo, predvsem pa, da mora potekati pravično, da mora potekati iskreno in predvsem z veliko odgovornostjo tako do žrtev kot do njihovih svojcev.

Mislil pa, da je nekaterim pri vsem tem umanjkal zlasti občutek za iskreno priznanje in občutek za iskreno obžalovanje. Tukaj naj rečem to. Kaj nam pomagajo vse velike besede pa slikanje pred fotografskimi objektivami ob pokopu žrtev povojne morije, če pa kot država, kot politika niti v Državnem zboru nismo sposobni enotno skupno obsoditi totalitarnega sistema, ki je to nedoumljivo strahoto povzročil. In, spoštovani kolegice in kolegi, prav nič dobrega ne delamo s tem za našo skupno prihodnost, ko stvari puščamo nekje na pol narejene, samo da se nekako vidi, da se nekaj dela na tem področju, v resnici pa od nekaterih političnih funkcionarjev to ni iskreno. Ne govorim o Komisiji za reševanje prikritih grobišč. Ta je naredila izjemno delo, zlasti ko je evidentirala več kot 600 prikritih morišč, da danes praktično, upam vsaj, vsak Slovenec ve, da praktično hodimo po kosteh naših svojcev, po kosteh

naših svojcev po celotni državi. Iskrena bo takrat, ko bomo kot Državni zbor prav vsi poslanci tega sklica, bojim se pa, da to ne bo možno tudi glede na to, da nekateri, čeprav so celo vodja poslanskih skupin, v tem državnem zboru veselo klepetajo, ko se pogovarjamo o tako pomembnih vprašanih narodovega bistva pravzaprav, ampak to pač tako je. Nekateri pač nimajo odnosa do tega in to sem že večkrat povedala in tudi večkrat bom, zato tudi trdim, da te stvari, zaradi tega niso iskrene. Niso iskrene. Ker šele takrat, ko bomo znali prisluhniti drug drugemu, bomo lahko začeli tudi s postopki procesa sprave. Do takrat pa bomo, žal, ostajali na nekih okopih, ki ne peljejo v boljšo skupno prihodnost. Iskreno bo takrat, ko bomo znali vsi poslanci tega Državnega zbora, ampak bojim se, da ne, verjetno bo potreben še kakšen sliček državnega zbora, še kakšen mandat v drugi sestavi, ko bomo znali vsi skupaj reči, da obsojamo vse tri totalitarne sisteme, ki so globoko zaznamovali slovenski narod. Iskreno bo tudi takrat, ko bodo dediči, politični dediči tega zločina upali na glas zahtevati obsodbo tistih, ki so zločin storili. Šele takrat bo možna res iskrena pomiritev naroda in iskreno odpuščanje. Vse do takrat pa je to, spoštovani kolegice in kolegi, politika sprenevedanja, politika zanikanja in politika manipulacije.

Zdaj mi pa dovolite, da prikažem diagram, ki je ključnega pomena, na tem teoretični svetovnega področja sprave namreč utemeljujejo, da morajo biti za dokončno pomiritev naroda izpolnjeni prav vsi elementi tranzicijske pravičnosti. Jaz verjamem, da marsikdo izmed vas za to še nikoli ni slišal, še poseben ne tisti, ki so politični dediči tega sistema, ki je tako grobo posegel v človekove pravice in odvzema življenja. To verjamem, nekateri sedaj, zato odhajajo tudi iz dvorane, ker je težko to poslušati, ampak lahko pa rečem ... / oglašanje iz dvorane/ Jaz bi vas prosila, gospod predsedujoči, da umirite gospoda poslanca, da ... Ja, najlepša hvala. Pri nas se s tem področjem elementov tranzicijske pravičnosti najbolj ukvarja gospod Boštjan Kolarič iz Centra za narodno spravo, sicer pa so diagram teh elementov tranzicijske pravičnosti pripravili na švicarskem zunanjem ministrstvu in so dejansko nujni za to, da lahko pripelje neki narod do začetka oziroma do tega, da se spravi med seboj oziroma da se razprava dejansko zgodi. Ti štiri veliki elementi tranzicijske pravičnosti, ki jo moramo izpolniti kot država, pa so najprej pravica vedeti, to pomeni, že prej sem načela to temo, da je treba dosledno ugotoviti zgodovinsko resnico, ne takšno, kot so jo pisali neki, bom rekla dvorni zgodovinarji, ampak je treba pogledati tudi druge dokumente, dejansko odpreti arhive, ne samo tako na pol, z neko anonimizacijo, to pomeni, da jih dejansko zapiramo ne pa odpiramo, ampak da je res dejansko treba zagotoviti dostop do arhivskih gradiv v celoti, kot so na primer to naredili na Češkem. Ampak mi, spoštovani kolegice in

kolegi, na tem področju pač nimamo urejenih stvari tako, kot ostale demokratične civilizirane države, in še vedno se drži glava v pesek, ko je potrebno narediti koreniti rez v zvezi s prelomom s preteklostjo, ki je grobo kršila človekove pravice in posegala v integriteto in dostojanstvo posameznikov. Pravica vedeti, torej eden izmed velikih elementov te tranzicijske pravičnosti, tudi pravi, da je treba narediti vse, da v teh postopkih sodelujejo preiskovalni organi, da sodelujejo komisije za resnico ter da so zraven seveda prisotne neodvisne zgodovinske raziskave. Drug velik element tranzicijske pravičnosti je pravica do poprave krivic. Jaz vas bom spomnila, že zelo dolgo se ukvarjam s to temo in ko sem gledala za nazaj določeno dokumentacijo, ko sem pregledovala to, kar je delala – in napravila tudi izjemno delo na tem področju – Pučnikova komisija, ki se je v začetku 90. let ukvarjala prav z vprašanji povojnih pobojev, že takrat so v sklepih opozorili, da je potrebna rehabilitacija žrtev. Kaj pomeni rehabilitacija žrtev? To ne pomeni samo to, da se jih dostojno pokoplje. To pomeni tudi to, da se jim ponovno povrne dobro ime, kajti povečini so ti civilisti bili pomorjeni na podlagi ideološkega kriterija in brez kakršnihkoli sodnih postopkov. Zato jim je treba povrniti dobro ime. To pomeni rehabilitacija žrtev. In to pomeni tudi materialna poravnava stroškov. Še danes nismo tega bili sposobni kot država urediti do svojcev. Postavitev obeležij je ključna. Moramo se zavedati, da le takrat, ko bomo iskreno zapisali, kaj se je zgodilo v tem medvojnem, zlasti pa povojnem času, ko nastopijo druga pravila kot v vojnem času – v obdobju miru veljajo namreč drugačna pravila kot v vojnem času – in šele takrat bomo rekli, da smo naredili pomemben korak, dodaten korak naprej. Potem pravica do zakonitosti. Kaj to pomeni? Ta pravica do zakonitosti, spoštovani predstavniki Vlade, pa je dejansko najbolj vezana na to, kar danes želimo novelirati v Slovenski demokratični stranki. Pomeni namreč izvedbo kriminalistične preiskave, preganjanje in kaznovanje storilcev, če ne gre preko domačih pa preko mednarodnih sodišč ali tribunalov. Gre torej za tisti element tranzicijske pravičnosti, za katerega pravno podlago postavljamo ravno z novelo tega zakona. In zato jaz ne razumem, da stranke koalicije in tudi stranka iz opozicije tega predloga ne želijo podpreti. Preprosto ne morem razumeti. Gre samo za dodatno spremembo, ki daje še dodatno varovalko, da se bo dejansko v vsakem primeru, ko bo odkrito neko morišče, ki je prizorišče zločina, da se bodo takrat dejansko začeli odvijati postopki tako preiskovalnih organov kot organov odkrivanja in pregona. In potem še zadnji element. To je element o zagotovilu o neponavljanju. Ta pa predstavlja izvedbo institucionalnih reform v smeri demokracije in lustracije. Jaz sem pred časom prav zaradi tega tudi sklicala Komisijo za peticije te za človekove pravice in enake možnosti, kjer smo s strokovnjaki iz različnih področij spregovorili, kako daleč smo v Sloveniji

pravzaprav pri izpolnitvi teh navedenih elementov tranzicijske pravičnosti oziroma pri doseganju sprave. Vedno znova sem tudi opozarjala, da brez razčiščene preteklosti ne moremo s polnimi pljuči dihati prihodnosti. In seveda narod, ki ne pozna zgodovine ali prepozna zgodovine v celoti takšne, kot je, četudi boleča, je obsojen na to, da jo bo ponavljal. Poglejte, v parlamentu imamo sedaj nekakšen merilnik, ki meri, koliko besed nekdo izreče. Gre za zanimivo zadevo, na katero pa jaz osebno ne dam popolnoma nič, ampak ta meri, kolikšno število besed nekdo pove v Državnem zboru. Recimo, kolega Battelli ni najbolj znan po tem, da bi imel res dolge govore, je pa znan po tem, da ima zelo preudarne govore in da vsak stavek, ki ga izreče, stoji. Imamo pa tudi takšne, ki veliko govorijo, pa nič ne povedo. Zakaj to zdaj govorim? Zaradi tega, ker v tem merilniku, ki ga imamo, so tudi nekatere besede, ki zaznamujejo vsakega poslanca Državnega zbora. Čeprav se mi zdi vse skupaj pravzaprav brez zveze, predvsem zaradi tega, ker to služi zlasti manipulacijam, pa sem kljub norčevanju nekaterih ponosna na besede, ki so mi jih določili, da me zaznamujejo. To so besede morišče, grobišče, arhivski in tako naprej. Zakaj? Zaradi tega, ker to pomeni, da se dejansko že od vsega začetka iskreno ukvarjam s tem problemom, ki bi ga morali rešiti že zdavnaj. Na drugi strani pa imamo politike, ki kakšno leto pred volitvami, recimo, v soju žarometov delajo piar na račun žrtev; seveda, tisti ne morejo imeti takega izkaza med besedami. Vendar pa so ti politiki predstavljeni kot tisti, ki delajo za našo prihodnost. Tisti, ki pa že vrsto let opozarjamo na to, dajemo predloge, sodelujemo tako s svojci žrtev kot z ostalimi, pa smo označeni kot tisti, ki gledajo vse za nazaj, ki se ukvarjajo samo s preteklostjo, ki samo premetavajo kosti, tako pravijo, in to samo zato, ker prihajajo ali prihajamo iz Slovenske demokratične stranke. Poglejte, pred časom je bila v Državnem zboru tudi debata, ki se je mene osebno precej dotaknila, zaradi tega, ker menim, da se v odločitvah, ki jih postavlja država, ne upošteva želja svojcev žrtev, zlasti ko govorim o kraju njihovega zadnjega počitka. Tu moram reči, da je prav perverzno, da danes dediči ali pa politični nasledniki komunističnega režima, ki je pravzaprav izpeljal zločin zoper človečnost, ki nikoli ne zastara, določajo, kje bodo njihove žrtve pokopane, želje svojcev jih ne ganejo prav nič. V nadaljevanju, ker bom imela še nekaj časa, bom nekaj več rekla tudi o teh željah svojcev, o tem, kaj se dogaja na Teharjah, na kar je nujno treba opozoriti. Hvala.

PODPREDSIEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Besedo ima gospa Janja Sluga. Pripravi naj se gospod Andrej Čuš.

JANJA SLUGA (PS SMC): Hvala lepa.

Seveda se strinjam, da je današnja tema pomembna, se pa tudi strinjam, da je te stvari zelo težko poslušati; verjetno zato v Poslanski skupini Slovenske demokratske stranke tu sedijo samo štirje poslanci.

Začela bom s citatom gospoda Dežmana, in sicer: »Po sprejetju zakona se je zgodba začela intenzivno razvijati. Posebna zasluga za to gre Ministrstvu za gospodarstvo in tehnologijo. Vzrok za vzpostavitev normalnega stanja na področju urejanja prikritih vojnih grobišč vidi v lanskoletnem sprejetju Zakona o prikritih grobiščih in pokopu žrtev, ki nadgrajuje programska načela komisije iz leta 2010.« Zakon je bil sprejet v letu 2015 in njegov namen je bil, da se postopek zelo jasno opredeli, torej, da se zagotovi večja učinkovitost pri izvajanju vseh postopkov. In obstoječi zakon v 9. členu v drugem odstavku pravi: »Če se med postopkom ugotavljanja obstoja domnevnega vojnega grobišča ugotovijo dejstva, ki dopuščajo izvedbo ekshumacije po zakonu, ki ureja kazenski postopek, vodenje in usmerjanje preiskovalnih dejanj policije prevzame državno tožilstvo oziroma preiskovalni sodnik.« Komisija Vlade za reševanje vprašanj prikritih vojnih grobišč je zelo natančno zastavila tudi svoj program dela. Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo je komisiji v letu 2016 namenilo pol milijona sredstev, v letu 2017 450 tisoč. Največ sredstev komisija namenja prekopu žrtev in ureditvi grobišč ter vpisu v register. Seveda gre tukaj v prvi vrsti za tista grobišča, kjer ležijo slovenske žrtve, kjer pa se ugotovi, da so žrtve tujci, so potem nadaljnji postopki predmet meddržavnih pogodb. In če pogledamo, kaj si je komisija za leto 2016 vpisala v svoj program: ureditev 60 prikritih vojnih grobišč do faze, ki bo omogočala pripravo predloga za vpis grobišča v register vojnih grobišč na Ministrstvu za delo in posledično v register nepremične kulturne dediščine na Ministrstvu za kulturo; izkop in pokop žrtev iz 18 prikritih vojnih grobišč; potrditev oziroma sondiranje pri 45 prikritih vojnih grobiščih; jedrno vrtnje oziroma sondiranje rudniškega jaška Pečovnik; pregled in sanitarni iznos posmrtnih ostankov iz 16 kraških jam in brezen. In vedno so pred začetkom del na posamezni lokaciji o tem obveščeni pristojni organi, to pa pomeni tudi policija in državno tožilstvo, in vseskozi potem postopki in delo poteka pod nadzorom Komisije Vlade za reševanje prikritih vojnih grobišč in policije.

Kot je kolegica Anita že prej omenila, obe sva verjetno še vedno pod močnim vtisom, ki ga človek dobi, ko obiše Hudo jamo. Sva si zelo podrobno ogledali, kako poteka delo v Hudi jam. Tam so prisotni strokovnjaki ves čas postopka, arheolog, gospa antropologinja, forenzik, tudi rudarji, ki poskrbijo za to, da se omogoča dostop in varnost v sami hudi jami, ker namreč zadeva je potem, ko se žrtve nekako odkriva v teh rudniških jaških, zelo zapletena. Sam dostop je zelo težak, treba je omogočiti nek

primeren dostop, treba je zagotoviti prezračevanje jaška, treba je zagotoviti odvodnjavanje in tako naprej. S kolegico lahko zagotoviva, da celotna ekipa dela profesionalno, strokovno in pietetno. In kot sem rekla, vsi tam prisotni si to delo jemljejo zelo k srcu, nikakršnega dvoma ni o tem, da stvari potekajo dostojno, da stvari potekajo spoštljivo. Če samo omenim mogoče, najin obisk v Hudi jami je bil zgolj naključen, pa vendarle sva opazili, da je v istem dopoldnevu prizorišče obiskala tudi policija in ga redno obiskuje, tako da te zadeve vsekakor potekajo, po najinem mnenju tako, kot morajo.

Če se vrnem na zakon. Kot sem rekla, v 9. členu se že sklicuje in že vključuje tudi Zakon o kazenskem postopku, ravno tako v 13. členu in iz obeh teh členov je razvidno, da so prikrita grobišča kot kraj storitve kaznivih dejanj predmet policijske preiskave in nadaljnjih postopkov, predpisanih z Zakonom o kazenskem postopku. Če se pri preiskavi kaznivega dejanja zaradi objektivnih okoliščin z izvajanjem aktivnosti v skladu z Zakonom o kazenskem postopku oziroma Zakonom o nalogah in pooblastilih policije ne odkrije storila, je izvedba prekopa grobišča mogoča po tem zakonu. Tudi pri izvedbi prekopov in sondiranja je, ker gre za kraj storitve kaznivega dejanja, prisotna policija, ki sočasno z izvedbo prekopa ali sondiranja izbere nove informacije, ki se razkrijejo v prekopu in ob zaključku del o morebitnih novih ugotovitvah v zvezi s konkretnim grobiščem obvesti pristojno državno tožilstvo.

Kot sem že prej omenila, gospod Dežman, ki je vodja te komisije, je v več pogovorih, v več intervjujih ravno izpostavil, kako se je zadeva premaknila, kako poteka dejansko bolje, kot je potekala, hitreje kot je potekala in tudi z več sredstvi in vse to seveda pripisuje obstoječemu zakonu, torej zakonu, pri katerem današnji predlagatelj ni želel sodelovati, ni želel sodelovati, poudarjam, niso se niti želeli opredeliti, niso predlagali amandmajev in tudi glasovanja so se vzdržali. Zatorej, kot je rekla kolegica Novak, gre iskreno dvomiti o namerah današnjega predloga spremembe predloga zakona. Tudi v mandatu 2004–2008 sami niso predlagali nikakršnih sprememb, zatorej naj uporabim citat kolegice Irgl: »Tudi jaz preprosto ne morem razumeti, zakaj takrat tako, danes pa popolnoma drugače.« Hvala lepa.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Besedo ima gospod Andrej Čuš. Pripravi naj se gospod Jernej Vrtovec. Izvolite, gospod Čuš.

ANDREJ ČUŠ (NeP): Hvala lepa za besedo, gospod podpredsednik.

Naj na začetku svoje razprave povem, da se sam še kako dobro zavedam krivic, ki so se zgodile v naši preteklosti, da se tudi zavedam sodbe Ustavnega sodišča, kaj si misli o bivši

državi, in da se tudi zavedam, da si žrtve zaslužijo dostojen pokop in da morilci odgovarjajo. Ampak pogledajmo na drugi strani. Državo imamo 25 let. Imeli smo desne vlade, leve vlade tudi stranka predlagatelja je vodila Vlado, pa se ni uredilo na tem področju nič. Zakaj ne? Zaradi tega, ker sam ocenjujem, da je politični eliti v tej državi pravzaprav v interesu, da se stalno pogreva zgodovino, kdo je bil rdeč, kdo je bil bel. S tem ne samo, da se kregajo državljanke in državljani na vsakem koraku, ampak se tudi zastruplja mlade generacije, in to je nedopustno. Ko se pogovarjamo o spravi, sam mislim, da bo do sprave prišlo med starejšo generacijo samo z iskrenostjo in ne s provokacijami. Danes imamo v Sloveniji 300 tisoč ljudi, ki živijo na pragu revščine. Mladi se izseljujejo iz Slovenije. Ljudje delajo, pa so reveži. Upokojenci ne morejo dostojno preživeti s pokojninami, mi pa se danes spet pogovarjamo, kdo je zmagal drugo svetovno vojno.

Sem zelo pozorno poslušal predstavitev stališč poslanskih skupin in moram povedati, da kar nekaj razprave je šlo izven okvirov in razprav, kdo je bil rdeč, bel in kdo črn, in da se še danes, leta 2016 o tem pogovarjamo, na drugi strani pa imamo toliko drugih težav in se mi zdi nesprejemljivo. Tudi poslanec Državnega zbora sem četrto leto, velikokrat poslušamo neka pogrevanja zgodovine in vedno zaključimo z istimi stvarmi. Domov gremo vsi skregani, ljudje, ki pa to gledajo, so pa še bolj skregani kot mi. Tako da sem se odločil, glede na to, da ima tudi tega dovolj, za en predlog, da končno mogoče zaključimo v Državnem zboru s pogrevanjem zgodovine in delitvijo rdeči, beli, kako je bilo 1941 do 1945, zato sem prinesel dve pivi, dva six packa piva in vse zainteresirane pač vabim, da si ga vzamejo, se zaprejo v kakšno sejno sobo in se tam dokončno zmenijo, kdo je zmagal drugo svetovno vojno, ker verjamem, da državljanke imajo tega dovolj, jaz pa tudi.

Pravim, da je zgodovino treba poznati, ampak od pogrevanja zgodovine pa ne bo novih služb, ne bo boljših penzij, zdravstvo in pa socialna država tudi ne bosta nič boljša. Hvala lepa.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Besedo ima gospa Ljudmila Novak, pripravi naj se gospa Anja Bah Žibert.

LJUDMILA NOVAK (PS NSi): Na razpolago imam le nekaj sekund, zato bom rekla le to, da se zahvaljujem članom komisije za to opravljeno delo in mi je žal, da morajo prenašati vse te očitke. Verjamem v njihovo dobronamernost, iskrenost in verodostojnost. Zato se jim za vse to zahvaljujem in sem vesela, da vendarle izpolnjujemo to našo civilizacijsko normo in pokopavamo naše mrtve.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Besedo ima gospa Anja Bah Žibert, pripravi naj se gospod Marko Ferluga.

ANJA BAH ŽIBERT (PS SDS): Hvala lepa za besedo.

Tudi sama sem si pogledala stališča poslanskih skupin na to temo. Seveda je človek ob takšnih temah vedno najbolj presenečen, žalosti ni več tukaj, nekateri se celo tam smejiijo zadaj, ko se zadeve še vedno spravljajo na nivo ideologije. Mi govorimo o nekih civilizacijskih normah, o tem, da ni dovolj, da poskrbimo za denar, da poskrbimo za tisti pokop, ampak tudi za to, da se ugotovi, kdo je kriv za zločine.

Prej je bilo izrečeno s strani kolegice Sluga, da glede na to, da Slovenska demokratska stranka poleti ni podprla predlaganega zakona, da pravzaprav dvomi v naše namene. Spoštovani, ampak oprostite, vi v tem državnem zboru oziroma vaša koalicija ni bila sposobna niti podpreti resolucije Evropskega parlamenta o totalitarizmih, zato mi težko predavate o namenih. Zelo zelo težko mi predavate o namenih. Tudi številne druge konvencije so že sprejete in se natančno ve, kaj se bi v takšnih dejanjih ali pa ob takšnih najdbah moralo zgoditi. Naš predlog je povsem, jaz mislim, na nek način logičen – če se najde neko grobišče, morišče, avtomatično pridejo preiskovalci, pride sodnik in da se zadeve preiščejo tudi iz tega gledišča, to je nenazadnje zelo pomembno. In skrajno neodgovorno in zavrženo je, da sem v stališču Desusa poslušala, da želimo potvarjati zgodovino. Zgodovina je potrjena, spoštovani, če ji ne dovolimo, da pove dejstva, kdo je odgovoren za zločine. Ne, ni pomembno, kdo je odgovoren za zločin, saj to je najbolj žalostno. Za nobeno potvarjanje ne gre, gre samo za to, da če se najde nekje neko grobišče, da pridejo preiskovalci, da pridejo organi pregona in da zadeve pripeljejo do konca. Danes temu ni tako, danes se ne sledi kazenskemu zakoniku in gre za neke diskrecijske pravice. Potem spremenimo še kazenski zakonik pa, ko bomo našli trupla, spoštovani, bomo imeli v državi neke komisije in se bodo potem odločale, ali gremo po nekih postopkih ali ne. Tudi to so naši državljani, tudi to so ljudje, tudi tukaj so otroci. In, če bi res vsi ti zakoni veljali in bili tako kakovostni, boste težko rekli, da danes ne bi bilo še nobenega primera pred sodiščem in zaključenega, pa ga ni, pa ga tudi ne bo. Veste, marsikdo od teh svojcev je pokop teh ljudi že naredil v svojih srcih. Pričakovali pa bi od neke države, ki se razglašča za demokratično, to, da bo država naredila tudi vse, da bo našla krivce za te zločine. Da bo tudi za njih enkrat veljalo, da smo pred zakonom vsi enaki. Zdaj pa izvršujemo v tej državi pokope prvorazredno in drugorazredno. Za nekatere ni pomembno, zakaj se je zgodilo in kaj se je zgodilo, za druge je seveda pomembno. Ampak to ne more veljati

tako. Za vsakogar, ki se najde, je treba poskrbeti, da stvari raziščejo in da se poskuša najti tudi krivce za zločine.

Dejstvo je, in to je, mislim da, kolegica Irgl že večkrat v tej razpravi poudarila, da se, ko se najde grobišče, ne gre vedno v skladu z načeli kazenskega postopka. In sedaj govoriti o tem, da neka komisija dela dobro, da so tam arheologi, da so tam številni, ki delajo težko delo, boleče delo, to je vse res. In s tem nimajo opravka oni, s tem imamo mi kot zakonodajna veja oblasti. Mi moramo poskrbeti tisto, kar še manjka. In že takrat, ko se je sprejemal ta zakon, smo opozorili, da stvari ne bodo rešene tako, kot bi morale biti, zato pri tem nismo želeli sodelovati. In ne zdaj metati senco dvoma na Slovensko demokratsko stranko, ki se že od vsega začetka bori zato, da bi do izkopov prišlo, in da bi prišlo tudi do tega, da so ti ljudje seveda pokopati na civilizacijski način in hkrati seveda, da se poišče tudi krivce za to. Saj ta vaša dvojna merila se potem vlečejo tudi naprej. Poglejte, kaj počnete z arhivi, ki so v Srbiji. Jaz vem, da si jih ne želite, ampak veste, preveč prozorno se jih odrekate. Očitno je strah pred tem, kaj se bo tam notri našlo, prevelik. Ampak boste pa težko rekli, da se to ne da ali pa da je nemogoče, kajti tukaj se bomo pa veliko lahko naučili od sosedov Hrvatov. Upam, da vsaj ustavno listino preberete in da veste, kaj počnete s tem, če teh arhivov v Slovenijo ne bo. In izjave o veleizdaji so čisto na mestu, veste. Tam jasno piše, kaj je treba in kaj mora država storiti zato, da pridobi svojo kulturno in zgodovinsko dediščino. V državi za kulturno dediščino ne bo dovolj, da bo zet gospoda Klemenčiča dobil nepovratna sredstva za obnovo gradu. Kulturna dediščina so tudi arhivi. In to zelo pomembni. Kajti, govorijo o velikem delu slovenske zgodovine. In tukaj pričakujemo in bomo zahtevali in bomo še kako glasni, da se ti arhivi vrnejo Sloveniji. Seveda vi pač lahko rečete, da Slovenska demokratska stranka nenehno pogreva zgodovino. Zgodovine ne bi bilo treba prav v ničemer pogrevati, če bi zadeve postavili na svoja mesta in jih poimenovali s pravimi imeni. Zločin je zločin. In zločin je treba raziskati in poiskati zločince. Ampak veste, neke stvari se v tej državi ponavljajo. Ne najdemo nikogar, ki je odgovoren za ta dejanja po vojni, pa dobro vemo že danes, koliko civilistov je bilo mrtvih, pobitih. Podobno se dogaja pri bankah, se pravi, nenehno, ko gre za zaščito lastnih elit. Pred tem ni mogoče zbežati in verjetno se v tej državi ne bo naredil noben korak naprej, dokler ne bomo sposobni sprejeti niti resolucije o totalitarizmi v Državnem zboru.

In pogledajte ta dvojna merila, ki človeku res obrnejo želodec. Poslušamo o tem, kako se je šlo na ogled Hude jame, kako tam ljudje delajo, kako te to presune in je boleče. Res je boleče. Jaz sem bila v Hudi jami že nekaj let nazaj, ko so bili vsi ti ljudje še po gajbicah pa tudi v luknjah. Ampak na drugi strani, ali veste, pa imamo odločitev Ustavnega sodišča, ki jasno

pove, kaj je rdeča zvezda in kaj je totalitarni režim, pa v tem Državnem zboru lahko gledamo poslance, ki samozavestno s to rdečo zvezdo govorijo za to govornico. Pa imamo odločitev Ustavnega sodišča. Niti v tem hramu demokracije nismo sposobni urediti tega, da bi rekli, so stari, ki sodijo v Državni zbor, in so stvari, ki ne sodijo. Tudi na številnih dogodkih, celo državnih proslavah se lahko maha z jugoslovansko rdečo zvezdo. Rdečo zvezdo nenazadnje armije, ki vete, kaj je počela v tem prostoru. Pa se nič ne zgodi. Celó štiti se te ljudi. Zato boste težko pripisovali ideološke teme Slovenski demokratski stranki. Slovenska demokratska stranka ne maha z rdečimi zvezdami, želi pa, da se uredijo tiste najbolj civilizacijske norme, ki bi se spodobile za to, da imamo ustavo na podlagi demokratičnih principov. Mi lahko govorimo, da živimo v pravni državi, ampak vladavina prava tukaj ne deluje. Dejstvo je, da če se pač najde neko morišče, da je nujno, da pridejo tja vsi tisti, ki so odgovorni za to, da se v državi poskrbi za pregon, da pride sodnik in da opravi svoje delo. To ne more biti diskrecijska pravica. O tem ne moremo govoriti, da je to pretežno ali pa da so postopki predolgi. Nobeno človeško življenje, smrt ali pa uboj ne more biti razlog, da je nek postopek predolg. To je naša dolžnost.

In ko govorite, »dali smo sredstva, sprejeli smo nek hibridni zakon«, ta zakon ne rešuje vsega in ne tistega temeljnega. Dobro veste, kaj so ob tem mislili številni svojci, ko se je sprejemal ta zakon. Ne mečite peska v oči. Bomo enkrat začeli v Državnem zboru tako kot je treba, po vrsti, s tem, da bomo sprejeli konvencije, ki jih sprejemajo drugi parlamenti, te stvari so že dodobra tudi države uredile in se ne vračajo na te teme. Ampak veste, zanimivo je, tudi njihovo stanje v državi se izboljšuje, zato ker so te stvari zelo povezane z elitami, ki trajajo in trajajo v tej državi, in so zaščitene. In so zaščitene.

Jaz seveda zakon podpiram, nikakor ne morem pristajati na to, da tudi mladi kolegi, čeprav vem, da so radi izvirni, da na tak način pristopajo v Državnem zboru, ko govorijo, zaprimo se v eno sobo z alkoholom. Saj tega alkohola je bilo v preteklosti, tudi ko so se te stvari dogajale, zelo veliko. Tudi zato, da bi se kaj pozabilo, kar se je dogajalo. To se ne da pozabiti in breme nosijo tako storilci kot žrtve. Tega bremena, spoštovani, ni mogoče nositi tako enostavno, kot morda nekdo misli. In s tem, da niso odprti arhivi, da je onemogočeno delo, s tem, da se odpovedujemo arhivom iz bivše države, s tem, da nekdo zdaj loputa z blokci po mizi zato, ker nekdo drug razpravlja, se vidi, kako trdno je to zakoreninjeno v tej družbi. Mi nismo sposobni nekega normalnega dialoga brez posmehovanja, brez tistih zategovanj, samo zato, da bi se lahko dejansko stvari zaprle tako, kot bi se morale. Potem ne pričakujemo, da bo te zadeve rešil šolski sistem, ker jih ne bo, ne bo jih, ker je to dovoljeno. Zakaj sem omenila

šolski sistem? Zato ker imamo na Facebooku tudi slike učiteljev, ki se slikajo z rdečo zvezdo, zato ker po Velenju potekajo zaobljube Titu, pa imamo odločitev Ustavnega sodišča, vse to imamo. Ampak to se ne bo spremenilo, če mi ne bomo začeli, tako kot sem poudarila in bom še tisočkrat povedala, pri resoluciji in potem podprli tudi tovrstne spremembe in ne iskali podlage v ideologijah. Tukaj ne gre za ideologijo, tukaj gre samo za to, kaj je prav in kaj ni prav. Tukaj gre samo za to, ali bomo v tej državi pokopani vsi tako, kot bi morali biti, če se zgodi zločin. Ni razlike, če ti nekdo po krivem vzame življenje, ni razlike, spoštovani. In dokler bo ta razlika obstajala, nismo naredili pravega koraka v pravo smer.

Lahko nekoga pokopljete, lahko dovolite, da mu svojci prižgejo svečo, ampak poglejte, še vedno ne vemo, kdo je za to odgovoren. Še vedno se ti ljudje počutijo zelo zelo odrinjene in na pragu, in še vedno poslušamo tukaj o nekih vaških stražah. Lepo vas prosim, kaj pa imajo vaše straže z otroki iz Petrička ali z pomorjenimi otroki v Ormožu? Ničesar. Mene pa zanima, kdo je odgovoren za to. Kot mater, kot pedagoga in državljanko me zanima, kdo je odgovoren za takšne zločine, ki jih ta narod v preteklosti nikoli ni doživel, jih je pa v času po vojni. Hvala lepa.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Besedo ima gospod Marko Ferluga, pripravi naj se gospa Eva Irgl.

MARKO FERLUGA (PS SMC): Hvala za besedo.

kakor je bilo slišati tudi do zdaj, gre za eno zimzeleno temo, ki se bo neskončno izrabljala v političnega namene. Zakaj to govorim? Nikoli ne bo dovolj dobro, ne ta zakon, ne geste, ne nameni, nikoli ne bo dobro, dokler ljudje ne bodo sami pri sebi razčistili. Pogrevanje te zgodovine, zastrupljanje mladih generacij, to, kar je govoril Andrej, s katerim se tudi zelo strinjam, ne kaže nobene perspektivnosti. Govoriti tukaj o civilizacijskih normah, o iskrenosti, o obžalovanju, vse tukaj gre v neki igri in kontekstu neke patetike, licemerja in dvoličnosti, neke politike in zanikanja in manipulacije. Eni so dediči enega sistema, drugi so dediči drugega sistema in vrednot, to vse skupaj se meša in to vse skupaj narod zastruplja.

Če smo realni, mislim, da je ta vlada, tudi na pobudo NSi, se pravi je zavzela en pravi pristop, je naredila korak naprej. Korak naprej v smislu, da se podpre ta zakon in se naredi tisto, kar se v 25 letih ni dalo. To izrabljanje te teme, boleče teme nas nenehno vrača v preteklost, namesto da bi nam dalo to neko možnost te prihodnosti. Jaz mislim, da se je s tem zakonom naredil korak naprej. Na nas politikih, ki bi bili odgovorni, pa je, da smo odrasli in da te boleče preteklosti pustimo za sabo. Ta zakon to zagotovo omogoča. Ne iščimo nemira,

ne iščimo nekkih napak, nekkih negativnosti v tem zakonu, ampak gremo naprej. Pustimo to res ta pravim zgodovinarjem in strokovnjakom, da naredijo svoje delo, prav tako tudi Komisiji za povojna grobišča in nehajmo že enkrat iskati slabosti. Apeliram tudi na vse deležnike, tudi na cerkev, da bi v duhu škofa Šuštarja zaključili to narodno tragedijo. Da so pravilni nastavki, ki so narejeni v tem času, nam dajo vedeti tudi odzivi tudi s strani Nove Slovenije. Naloga države in organov pa je, da opravijo svoje delo, kot so jim dani zakoni, tako morajo tudi postopati.

Vedno si radi dajemo sol na odprto rano in vedno znova in znova dokazujemo, da smo narod, ki uživa v teh bolečinah in nočemo ali pa ne želimo gledati naprej. Jaz se vedno sprašujem, ali bomo kdaj to mogli preseči in šli naprej. Po drugi strani pa, ali ni krščansko enkrat za vselej odpustiti in tem generacijam, ki so to trpele in preživele in ki počasi usihajo, jim damo neki mir. Jaz mislim, da smo naredili zelo veliko korakov v tej smeri, da pomirimo to bolečino tega našega naroda in da se vsi obračamo proti prihodnosti.

Iskati same slabosti in iskati to, kar ima sigurno vsak izmed nas izkušnjo, ki je zagotovo za tisti čas bila verjetno zelo močna, jaz mislim, da nima mesta več. Mi moramo po 25 letih tudi s to novo dražbo narediti korak naprej in se usmeriti v prihodnosti. Imamo veliko problemov, se strinjam. Delajo se koraki po koraki. Jaz sem tudi v tej smeri, saj pravim, sem nestrpen, ker bi rad, da bi to precej hitreje šlo, kot je. Nenazadnje jaz mislim, da je ta zakon, ki ga je dal NSi in ta vlade in smo ga podprli v SMC, dobro. Ta zadeva, ko so pa kolegi SDS zdaj na novo spet dali neke nove variante, pa nima smisla, ker spet lomi in ne dela v tisti konstruktivni pozitivni smeri, v katero bi morali iti.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Replika.

Izvolite, gospa Žibert.

ANJA BAH ŽIBERT (PS SDS): Hvala lepa.

Gospod Ferluga si išče slabosti v zakonu. Zakaj se pa zakoni spreminjajo? Potem sprejmimo en zakon, razpustimo Državni zbor, ker je zakon takšen, kot je in se ne odpravljajo slabosti in se tudi novi ne sprejemajo. Neumnost, da ji ni para, to, kar ste rekli. Mi smo že takrat poudarjali na to slabost tega zakona. Kdo zastruplja družbo? Mi samo želimo, da so pri izkopu poleg organi pregona in sodnik. To je vse. O kakšni zastrupljenosti družbe govorimo? Čisto preprosto. Samo želimo, da se stvari izpeljejo tako, kot je to zapisano v Kazenskem zakoniku. Spoštujmo zakona za vse v tej državi. To je edini problem, ki ga poudarjamo. Ne moremo reči, ne iščimo slabosti, ne iščimo ... To je velika slabost tega zakona. Nič drugega ni tukaj, kar bi bilo treba zdaj metati na plano. Ali bomo to uredili, ali smo sposobni to urediti ali pa nismo? Jaz trdim, da bi

morali. Vi pa pravite, da je tako dovolj. Ni dovolj! Kajti tako imamo različne oblike, kadar se najde nekoga, ki je bil tako ali drugače najden in je umrl nasilne smrti. To je razlika. In mi delamo razliko v tej državi.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Besedo ima gospa Eva Irgl. Pripravi naj se gospod Jože Tanko.

EVA IRGL (PS SDS): Najlepša hvala za besedo še enkrat, spoštovani gospod podpredsednik.

Že prej sem v imenu predlagatelja rekla, da bo treba nekaj reči tudi o tem, kako država glede pokopa žrtev ne upošteva želja svojcev, čeprav bi jim njihove želje morale biti prvo vodilo, sploh ker gre za tako pomembna vprašanja, res na tisti najbolj subtilni človeški ravni. Zato je treba tem ljudem prisluhniti. Želim spomniti, da so se slovenski škofje pred časom v skupni izjavi, kjer so spisali določene sklepe, ki so jih soglasno sprejeli, jasno opredelili do reševanja izvensodno umorjenih žrtev medvojnega in povojnega nasilja. In takrat v tej izjavi, se boste verjetno spomnili, je bilo med drugim rečeno, da naj bodo žrtve oziroma ne samo rečeno, takšen sklep je bil sprejet – naj bodo žrtve, ki so bile najdene v Hudi jami, pokopane v spominskem parku Teharje, saj se svojci od svojih najdražjih, ki so bili tja pripeljani, največkrat spominjajo prav na tem mestu in tam opravljajo tudi molitve. Ampak odločitev je padla drugačna in to na najvišjem vrhu države. Zgodila se je namreč skupna izjava predsednika države gospoda Boruta Pahorja in nadškofa Stanislava Zoreta, ki sta pojasnila, da bodo žrtve zaradi številnih tehničnih in prostorskih ovir pokopane v spominskem parku Dobrava pri Mariboru. Poglejte, takrat smo mi podprli v izjavi za javnost vse sklepe oziroma vse, kar sta se tako nadškof kot predsednik države dogovorila v tej izjavi, nismo pa podprli predloga, da se posmrtni ostanke žrtev iz Hude jame prenese v spominski park Dobrava pri Mariboru. In tudi danes še vedno menimo, da bi bila najboljša možna odločitev in prava odločitev pokop v spominskem parku Teharje. Tako nenazadnje želijo tudi svojci in tako so se v svoji izjavi zavezali tudi slovenski škofje. In osebno menim, da ne moreš mimo tako globoke zaveze, kot so jo soglasno dali slovenski škofje, in predvsem, da tehnične ovire ne morejo biti razlog, da niso posmrtni ostanke pokopani na tem mestu. Dovolite mi, da tu povem, da sem se pri teh postopkih kar nekaj časa ukvarjala s temi vprašanji in se spraševala, kaj so tiste tehnične ovire, zaradi česar te žrtve ne morejo biti pokopane na Teharjah. Naj povem, da do sedaj tega ni znal pojasniti še nihče dovolj natančno. Največkrat se govori o tem, da naj bi bilo na tem območju smetišče, da zato tam žrtev ni mogoče pokopati. Jaz sem se pogovarjala z gospo, ki spremlja dejavnosti na tem področju, zlasti pa je glas žrtev svojcev, ki imajo žrtve na tem

območju. Gospa je spraševala celjskega župana gospoda Bojana Šrota, katere so okoljske ovire oziroma tehnične ovire, zaradi katerih dejansko ne bi mogli pokopati dostojno teh ljudi na tem mestu. In odgovorjeno je bilo naslednje, poslušajte: »Že pred leti je Mestna občina Celje predlagala Ministrstvu za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti, da se na območju Spominskega parka Teharje uredi kostnica. Na območju parka namreč ni nobene deponije in ga ni potrebno sanirati. Nam ni nikoli nihče omenil, da so kakšni okoljski problemi oziroma zadržki, so pa tehnični, ampak so preprosto rešljivi. Gre samo za to, da spremeni OPPN in se izgradi kostnica oziroma grobnica.« Skratka, teh tehničnih ovir naj ne bi bilo, tako da jaz tukaj ne razumem, zakaj se ni sledilo željam svojcev žrtev.

Sicer pa, ko govorimo o tej temi, spoštovani kolegice in kolegi, gre za širši kontekst, vedno je treba pogledati na to temo v širšem kontekstu. Slovenija je, kot rečeno, prepredena z množičnimi morišči, več kot 600 jih je evidentiranih. Tega sedaj v tem trenutku ne ponavljam zato ponovno, ker tega ne bi vedeli recimo poslanci v Državnem zboru, ampak zato, da morda ta podatek ujamejo tudi mlade generacije ljudi, ki je prav da poleg iskanja kvalitetnega življenja, katerega pogoje zanj pa mora ustvariti vlada, poznajo tudi dogodke, ki so se odvijali v naši ne tako oddaljeni preteklosti. Seveda imamo še kar nekaj neraziskanih področij, ampak ljudje vedo, nekateri posamezniki vedo, kje so ti kraji, kamor so zagrebli trupla žrtev. In prav je, da tudi spregovorijo. Jaz sem že pred leti, zdaj že kar dolgo nazaj, mislim da, v mojem drugem mandatu pozvala tudi predsednika Zveze združenj borcev NOB, da naj odveže molčečnosti vse tiste, ki naj bi bili zavezani molčečnosti, da vendarle povedo, kje so ti grobovi. Ker ljudje si ne želijo ničesar drugega, kot samo to, da preden umrejo položijo tam cvetje in svečko prižgejo in se dostojno poslovijo od teh svojih sorodnikov.

Tukaj se govori vse povprek, poslušamo veliko neumnosti, da ne govorim nekih pobalinskih izpadov in preprosto zaradi tega, ker se globine te tematike ne razume. Ne razume se je, zato ker se ne pogloblja dovolj vanjo. Pa je potrebna te poglobitve, kajti šele takrat, ko dejansko postaviš stvari na svoje mesto, da priznaš, da je bilo nekaj hudo narobe, šele takrat lahko začneš graditi neko boljšo, bolj zdravo skupno prihodnost, na zdravih, ne pa gnilih temeljih. Kako vam to ni jasno? Tukaj ne gre za to, da se ukvarjamo z ideologijo. To nima nobene veze z ideologijo, ima pa veliko vezo s civilizacijski normami, s tem, kaj pomeni vladavina prava, kako se obnašamo do teh stvari. In jaz si ne dovolim, da še kdo v tem državnem zboru reče, da se ukvarjamo s preteklostjo, namesto da bi se ukvarjali s prihodnostjo. Ker se je pomembno ukvarjati s preteklostjo, če nismo stvari postavili na svoje

mesto takrat, ko je bil čas za to, zato da lahko živimo boljše prihodnost. In če vam to ni jasno, potem jaz ne vem, kaj je še treba reči, tudi doma v družinah, če ne postavite stvari na svojo mesto, prihajajo nazaj kot bumerang. Kot bumerang. In jih je treba kot takšne vzeti. Jaz žal ne razumem, zakaj nekatere stvari niso bile izpeljane takrat, ko je bil čas za to, pa bi morale biti. Če bi bile, verjetno se danes ne bi pogovarjali o tem. Predvsem pa bi, če bi bile stvari takrat postavljene na svoje mesto, ko je bil čas za to, bi danes takšno spremembo vsi brez pomisleka podprli. Popolnoma vsi, ker je to v skladu z vladavino prava, v skladu z mednarodnimi konvencijami. Kjer je zločin, je tudi zločinec in zločinu sledi kazen. Tukaj ne gre za revanšizem ali maščevanje. Tu gre za to, da damo slovenskemu narodu jasen signal, predvsem pa generacijam, ki prihajajo za nami, mladim generacijam, jasno misel, da če se zgodi zločin, potem mora biti ta kaznovan. Tak vrednostni sistem moramo zapustiti svojim zanamcem. Če ga ne zapustimo, kaj smo storili? Anomalijo družbe, žal. In leta in leta prikrivate, skrivate, odklanjate vse, kar je povezano s temi tako pomembnimi vprašanji, ki so pravzaprav bistvo in bit naroda. Vedno znova se oddaljujete do njih, skačete stran od resnice. Ampak enkrat je treba temu reči dovolj. In v Slovenski demokratični stranki s tem zakonom, z novelo tega zakona ne delamo nič drugega kot samo to, da postavljamo stvari na svoje mesto in da smo jasni in dosledni.

In, spoštovani gospod Ferluga, jaz osebno sem ves čas, ko smo sprejemali ta zakon, ko je bil v postopkih, opozarjala, da bo prišlo do nekaterih ovir, ki pa ne peljejo k neki pravični rešitvi. Ves čas sem na to opozarjala. In kot opozicijska poslanka mislim, bi se počutila zelo slabo, če bi vedela, da se stvari ne peljejo v pravo smer v določenih segmentih in delih zakona, pa bi bila tiho. Pa saj ne morem biti preprosto tiho, ne morem biti. In to ne pomeni, da se ukvarjam s preteklostjo, s prihodnostjo pa ne. To pomeni, da stvari postavljam na svoje mesto, zato da se lahko ukvarjamo tudi s prihodnostjo. Ampak veste kaj je največji problem? Da je vaša vlada tista, ki bi se pa res morala začeti ukvarjati s prihodnostjo. Pa se? Ja, ste skomignili z rameni, jaz vas razumem, ker veva oba zakaj. Ker je preprosto malo narejenega na vseh področjih. Ne rečem, da nič, da ni nič narejenega, tega ne morem reči, ampak premalo in seveda prepočasi. To pa bi jaz pričakovala od Vlade. In to je pravzaprav delo Vlade, da se ukvarja tudi s prihodnostjo ali pa predvsem s sedanostjo in prihodnostjo. Seveda pa dokler ne postaviš temeljev, zdravih temeljev, ki temeljijo tudi na preteklosti, je vse ostalo navadno sprenevedanje, navadno sprenevedanje, manipulacija in nič drugega. Poglejte, okoli 600 prikritih morišč in še veliko neodkritih, sem prej povedala, kažejo neverjetno zgodovinsko in družbeno sliko. Zgodovinsko – zakaj? Zato, ker kažejo na državo, ki je tako

rekoč prepredena s kostmi, mi hodimo po kosteh, če se bolj slikovito izrazim, ki vsakega izmed nas zaznamujejo. Vsaj upam, da nas zaznamujejo, ne glede na to, kateri strani so ti posmrtni ostanki pripadali. Ne moremo jih zaobiti, nič več. Ne moremo jih tudi izbrisati, se jih ne da več, čeprav se je želelo. Ne moremo jih več zanikati in prekrivati, so pač dejstva. In zdaj je treba storiti vse, da so sproščeni postopku tudi v skladu s pravnimi načeli. Kar pa zadeva družbeno sliko pa kažejo na to, da je bil po vojni, to pa vem, da zelo neradi slišijo kolegi, zlasti iz Socialnih demokratov kot nasledniki, dediči tega totalitarnega režima oziroma komunistične partije, ki je marsikaj udeležena, kažejo na to, da je bil po vojni v obdobju, ko nastopi čas miru, pomorjen cvet takratne slovenske inteligence. In zato ni presenetljivo, da se, če tako rečem, umetno zgrajena, nenaravno zgrajena inteligenca tako bori, da krčevito ohrani prav vse privilegije na vseh področjih, pa čeprav so bili tudi zaradi tega dejstva, ki je obrnil sliko naroda, krivično pridobljeni.

Gospod Justin Stanovnik, sama ga zelo cenim, gre za filologa, kritičnega misleca, po koncu vojne je preстал taborišče zapora Teharje, potem je še eno leto preživel v koncentracijskem taborišču Strnišče na prisilnem delu, ampak on je na eni izmed komisij za peticije ter za človekove pravice in enake možnosti, ki jih opozicija tako v prejšnjem mandatu kot v sedanjem mandatu redno obvesti, dejal naslednje; izjema misel, ki definira v celoti takratni čas in kaže na to kako pomembno je, da preteklost postavimo tja kamor sodi, da lahko živimo sedanost in boljše prihodnost, in da se zavemo, kaj to pomeni. Gospod Justin Stanovnik je dejal na seji komisije naslednje, citiram: »Težka vprašana rešujejo elite. Vendar pa imamo Slovenci problematično elito, zato ker je nova elita nadomestna elita. Pravo elito, historično, tisto, ki se je rodila in rojevala organsko, tisto so namreč leta 1945 pobili. In ljudje, ki so prišli na njihova mesta, neverjetno, niso imeli občutja, da so samo nasledniki nečesa, da jim mesto ni povedalo, da so le nasledniki nečesa, in to v celotnem diapazonu od tehnike do literature, do umetnosti in morda celo do cerkve.« Konec citata. To kaže družbeno sliko slovenskega naroda. In zato je treba o teh stvareh razpravljati. In zato to ni ukvarjanje s preteklostjo, ampak postavljanje stvari na svoje mesto. Postavljanje stvari na svoje mesto. Me pa čudi, da takrat, ko pa se politiki iz levece, ko je treba pred soji žarometov kazati obraz, da se vse dela dobro na tem področju, ko rečejo, da delajo za prihodnost, čeprav se ukvarjajo z istimi vprašanji, kot se konkretno sama in Slovenska demokratična stranka, takrat rečejo vsi in vsi mediji to pokrijejo, da se dela za prihodnost. Slovenska demokratična stranka pa ne dela za prihodnost, ampak ostaja v preteklosti, kar je čista neumnost in to zavračam v celoti. Ne samo, da smo v tem mandatu predlagali izjemno število zakonov, ki

so vezani na sedanost in prihodnost ljudi, da smo želeli izboljšati kvaliteto življenja ljudi, pa ste bili proti, ne samo da delamo vse to, ampak obenem, se tudi zavedamo, da brez poznavanja preteklosti ne more biti prave in jasne prihodnosti. Zato si ne dovolim več teh, sploh ne vem kako naj se izrazim, teh besed, ki so res samo floskule. Res. Floskule floskule floskule.

V tistem času so bili pomorjeni drugače misleči, bili so pomorjeni premožni posamezniki, svetovljani naprednega duha, tako kot sta bila na primer zakonca Hribar. Država se je sedaj opravičila svojcem. Pomorjeni so bili ljudje, ki so skrbeli za kulturno, cerkveno, družbeno življenje, skratka tudi tisti ljudje, ki so bili grožnja sistemu, saj bi lahko vzpostavili neko politično opozicijo. In danes je torej čas, da res zarežemo v to in naredimo končno nek prelom s tem, ampak tako, da spoštujemo vladavino prva. Na ta način lahko to rešimo. Saj mi vas ne silimo v ne vem kakšne postopke, ampak samo v to, da delujemo v skladu z zakoni, in da se jih upošteva, da se jih dejansko upošteva, ne pa da je po sedaj veljavnem 9. členu, tretji odstavek, tako, da ima komisija diskrecijsko pravico, da lahko začne kar sama postopke, brez da pride na lice mesta preiskovalni sodnik, kar je popoln absurd, popoln absurd. Komisija jih obvesti, ampak gospodje iz udobnih foteljev, iz pisarn pa ni nujno, da pridejo na lice mesta in pogledajo, kaj se tam dogaja. Gre pa za mesto zločina. Gre za mesto zločina. Tam kjer so trupla, je bil storjen tudi zločin. Gre za morišče. Gre za morišče in zato morajo biti organi pregona in organi odkrivanja prisotni na teh mestih. Ne pa samo iz pisarne reči, ja, okej, seznanili smo se z novim moriščem. Kakšen odnos pa je do tega. Potem pa komisija lahko kar začne postopke. Na to mi opozarjamo. Je minimalna stvar, ampak ključna, ključna stvar za pravično reševanje teh vprašanj.

Poglejte, jaz moram reči, indiferentnost določenega dela politike, ki potem gre tudi na določene prebivalce, ampak predvsem politike, ker politika je tista, ki potem kroji nek način dela, se pravi, indiferentnost določenega dela politike do teh zgodovinskih vprašanj dejstev je zame grozljiva. Več kot očitno je, da se nekateri ne morete soočiti s preteklostjo, ki ni tako brezmadežna, kot so vam jo kazali ali pa desetletja slikali, vam ustvarjali neke Potemkinove vasi. Jaz verjamem, da je to težko, ampak s skupnimi naporji pa zmoremo to preseči. Tudi vam pomagati. Jaz razumem, da je to težko, če so vam leta in leta govorili, da je samo to prava resnica, je težko potem prepoznati, da je možnost argumentacije še kje drugje tudi, in da so tudi argumenti, ne samo argumenti, ampak dokazi tudi na drugi strani, ampak da jih je seveda treba upoštevati.

Mi nismo nikoli zares obsodili tega, kar se je zgodilo. Nikoli. In če se napak ne prizna in obsodi, je velika verjetnost, da se bodo ponovile. Že večkrat sem povedala, ker nismo povojnih pobojev obsodili takrat, ko je bil čas za to, ker nismo šli v iskanje procesiranja storilcev, razen v

enem primeru, pa potem je ta primer zastaral, se seveda narod ni mogel kaj prida naučiti od tega, in seveda so se potem zgodili nedaleč od nas pobji v Srebrenici. In tukaj mi dovolite, da še enkrat preberem, kaj je povedal pripadnik vojske bosanskih Srbov: »Tudi Jugoslavija je leta 1945 ubila na stotisoče ujetnikov in nihče ni nikoli odgovarjal, zato smo verjeli, da bodo grobnice okoli Srebrenice odkrite šele čez 50 let, takrat pa bo vse pozabljeno.« Izjava, ki pove, zakaj je tako pomembno, da se zločine obsodi ob pravem času in da morajo tudi storilci za zločin odgovarjati. Se pravi, če pravočasno obsodimo zločin in tudi če pravočasno damo signale kot družba, da je postopke treba sprocesirati, potem je manjša verjetnost, da se bodo še kdaj takšni zločini ponovili. Še enkrat, zločini proti človečnosti, kamor sodi tudi ta zločin genocida, ne zastara, ne zastara ne po mednarodnem in ne po domačem pravu.

Ampak mi imamo še en problem, zgodovinsko gledano ali pa v uporabi pojma zgodovina ali v tem, kar se uči v zgodovini. Zgodovinski učbeniki v osnovnih in srednjih šolah še danes z zelo veliko mero zadržanosti pišejo o tem, kaj se je v resnici dogajalo. Zelo malo, tako po kapljicah, res po kapljicah. In ne samo to, vse se dela na tem, da je še vedno nek nadzor nad zgodovinsko resnico. Pa kdo so ti ljudje, ki nam govorijo, da so edini zmožni nekega resničnega vpogleda v zgodovinsko resnico, če pa vemo, da na dan prihajajo dokumenti od vsepovsod, ki kažejo povsem drugačno luč. Da ljudje, kljub temu, da jih je še vedno strah, govorijo naglas in povedo, kaj se je dogajalo. In ko sešteješ, koliko je dva plus dva, moraš upoštevati tudi drugo plat zgodbe. Tega se pa ne vidi, povečini ne, v slovenskih osnovnošolskih in srednješolskih učbenikih za zgodovino. To je problem in to mene osebnost zelo žalosti.

Skratka, jaz si želim, da bi danes Državni zbor premogel to modrost in dejansko ugotovil, da delamo vse v smeri, da postavimo še dodatno varovalko, kot sem že večkrat povedala, in da dejansko naredimo zakon tak, da bo stal v vseh pravnih pogledih. In prav je, da v Slovenski demokratični stranki na to tudi opozarjamo, vsakič znova, če je treba. In to ni vračanje v preteklosti, ampak delanje za boljšo prihodnost. Hvala.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Besedo ima gospod Jože Tanko. Pripravi naj se dr. Mitja Horvat.

JOŽE TANKO (PS SDS): Hvala lepa za besedo.

Najprej moram izreči začudenje nad stališčem Vlade, ki ne podpira nekega pozitivnega pristopa k izboljšavi pri teh postopkih, kar zadeva povojne izkope žrtev in postopke identifikacije. Moram reči, da sem nad tem, kar piše v stališču Vlade, zgrožen. Prav tako moram reči, da sem zelo razočaran tudi nad stališčem Nove Slovenije, ki pripravila

osnovni zakon, ki ga je koalicija, očitno, po neki politični trgovini podprla, da te rešitve, te izboljšave ne podpira. Včeraj sem slučajno gledal neko tiskovno konferenco komisije, vem, da je govoril dr. Mitja Ferenc, ki je povedal, da se tudi po tem zakonu srečujejo s težavami na terenu. Da se ne more v nekaterih primerih zamejiti lokacij, kjer se je ta morija zgodila. Da se najdejo tudi ljudje, ki preprečujejo, da bi se postavil križ, ne zvezda, ampak križ, ker gre očitno v teh primerih za krščanske, katoliške ljudi, in tako naprej. Zakon ni popoln, zakon, ki je bil sprejet v Državnem zboru, ni dokončen, pomenil pa je neko smer, kjer se je določene stvari, ki so bile do tedaj jasne, celo relativiziralo. V primeru, ko gre za povojna morišča, ne moremo govoriti o vojnih ali povojnih grobiščih, to je terminsko zgrešeno. Prava definicija je morišče, ker se je zgodil umor, množični umori so se zgodili. In dokler v Državnem zboru politika ni sposobna stvari poimenovati s pravim imenom, do takrat bodo vedno težave z razumevanjem nekih pojmov. Mislim, da bi morali te stvari postaviti tako, kot so marsikje postavljene. V Teharjah je bilo taborišče, tako kot je bilo taborišče na primer v Dachauu, kot je bilo taborišče Ošwiencim ali katerokoli drugo taborišče. In to, kar se je zgodilo v teh povojnih dogodkih oziroma povojnih morijah, so to morije, niso to ne dogodki, ni to ne vem kaj. Mislim, da je Slovenija ena redkih držav, kjer so v večinskem delu politike problem celo definicije, akti in obsodbe, ki so evropsko pravnoveljavno sprejete. Mi celo načelnih aktov, ki jih je sprejel Evropski parlament ali Evropski svet v Državnem zboru ne moremo potrditi in sprejeti v izvornem besedilu. Kaj se razlikuje prevod od izvirnika, če se obsodi vse tri totalitarizme – fašizem, nacizem in tudi komunizem? Kaj je težava za Državni zbor? Ali se v tem tretjem, vam najbrž ljubem, blizu pri srcu, totalitarizmu niso dogajale nezakonite zadeve, umori in tako naprej, množični umori. Niti en totalitarizem se ni ohranil na oblasti, sploh ne dolgo dobo brez nezakonitih posegov v človekove pravice. Niti eden. Niti eden totalitarni sistem se ni obdržal brez množičnih eksekucij, ki so bile storjene na nepravni osnovi. To se je dogajalo na Kubi, to se dogaja v Zimbabveju, to se je dogajalo tudi pri nekaterih režimih, kjer so po 2. svetovni vojni vladale vojaške hunte, ko so ljudje kar izginevali. In to so počele vse tako imenovane osvobodilne formacije, ki so se borile proti kapitalizmu in naj bi osrečevale ljudi in jih silile v neko lepšo prihodnost s tem, da so čistili po svoji državi. imamo zdaj primer tega sporazuma s FARC v Kolumbiji.

Ko se nekoliko obrnemo nazaj v preteklosti in sprejmemo tiste pretekle dogodke, tudi odkrivanje dogodkov iz preteklosti v sedanjem času, imamo dober primer Nemčije. Tam ni noben primer, ko se odkrije nekega paznika v vojaškem taborišču oziroma v tem kanclagerju, ali kako so mu že rekli, in ga potem ne glede na starost sprocesirajo preko

kazenskega postopka in obsodijo. Imamo tam obsojence, ki so stari skoraj sto let, ampak iz vidika pravne države, z vidika gojenja kulture, demokracije, je pač to pomembno sporočilo, ki se dogaja v Nemčiji. Mi v tej državi tega sploh nismo sposobni narediti. Prvi problem je najbrž to, da se ne prizna, in to počnejeta hip vrhunski predstavniki slovenske oblasti, da se je zgodil genocid. Teh povojnih umorov se pri nas ne prizna kot genocid. Predsednik Državnega zbora govori o naravnem pravu zmagovalcev, drugi to ponavljajo in se tako tudi obnašajo.

V tem primeru tega zakona je najbrž normalno, da tam, kjer se ne pojavi, mi nimamo več opravka z domnevnimi vojnimi grobišči, ampak imamo opravka z dejanskimi morišči. Mi smo prišli v situacijo, ko imamo zadeve kartirane, identificirane in imamo dejanska morišča z desetimi, stotinami ali tisočimi ljudi v posameznem grobišču. In če se slovenska kazensko-preiskovalna oblast ne zgane, da bi se ob odkritju takšnega množičnega morišča tam postavilo preiskovalni organ, da bi sodeloval in preiskoval te stvari, potem ne moremo to drugače reči, kot da se poskuša na vse možne načine zadevo zminimalizirati in zbanalizirati. To, da je Vlada in da so preiskovalni organi v situaciji to početi, najbrž ne moremo šteti, da ta država ne deluje dvolično. Nemogoče je to oceniti drugače kot dvolično ravnanje. Kaj so žrtve, ki jih je povojna oblast brez sodbe zajela, in to ne glede na starost, ne glede na spol, pomorila, kaj so te žrtve drugačne kot žrtve ene prometne nesreče ali kakšne druge nesreče ali pa žrtve uboja? Zakaj tam lahko steče preiskovalni postopek forenzika, tu pa se to ne dogaja. Mislim, da se je treba tu postaviti tudi v neko drugo vlogo.

Sprašujem državnega sekretarja ali pa predstavnike SD, Desusa, SMC, kako bi ravnali, če bi se v tistem breznu našel vaš otrok ali pa vaš oče. Bi vam bilo vseeno, ali leži tam notri, ali bi vam bilo vseeno, da ga pokopljejo v treh kosih, kot se zdaj dogaja, da ločeno pokopljejo ali poberejo ven glave, ločeno preostali del telesa in še tretji del, stegenico, za morebitno kasnejšo DNK analizo, ki je sploh nekaj shrajnega? Kako bi vi osebno gledali na te stvari v SD pa v Desusu pa v SMC, da bi, recimo, pač prišla neka skupina ljudi, zajela vaše starše, jih tam pobila, vrgla v neko jamo in potem bi bili za to, da se naredi preiskava in ugotovi, kdo je to storil, ali bi bili proti? Ali bi vam bilo vseeno? Ali bi jih pustili v tistem breznu? Bi bile to žrtve, recimo, vaši starši, nekih dogodkov ali bi bili žrtve umora? Na ta vprašanja je, po mojem mnenju, sila preprosto odgovoriti. In če znate najti odgovor na tak primer, potem veste, kaj nam je v tej državi za narediti. Mislim, da taka ignoranca, ki se jo gremo še v 21. stoletju do teh nesrečnikov, ki so bili pobiti, stari od nerojenih otrok do nekaj mesečnih otrok do ljudi starih 50, 70 let in cel kup mladine, da je to nesprejemljivo. To ni neko dobro sporočilo tudi za naprej. In Vlada, ki zagovarja ali pa se aktivno vključi v

prikrivanje zločina in neiskanje odgovornih in krivcev za taka dejanja in jih tudi, če bi jih najbržda odkrili, tudi obsodili ne bi, najbrž ne more voditi nekih kvalitetnih postopkov in rešitev tudi na drugih primerih, ker se vedno najde obrazložitev. In vse to, kar se dogaja z blokado iskanja odgovornih, iskanja krivcev za taka nagnusna dejanja, se tudi rezultira v sedanjih dogodkih, ki so povezani tako z bančnim kriminalom, gospodarskim kriminalom in ostalimi stvarmi. Čisto vse poteka enako. Ko gre za nekega malega državljanu, ki je na tržnici prodal peteršilj za evro, ga je treba odkriti, ker ni to registriral preko davčne blagajne, se mu naloži 3 tisoč evrov kazni, da je bankrotiral tisti hip. Na drugi strani za vse listinske dokaze, kako poteka bančni kriminal, se ne dogaja skoraj nič. In Vlada, ki je sposobna takšnega sprenevedanja, najbrž ne more reševati situacije, ki je v tej državi, ne v reševanju tistih povojnih zgodb in morij, ne v preiskavi in reševanju in iskanju odgovornih za sodobni kriminal. Nemogoče, ne more biti učinkovita, ker ne rešuje niti stvari v temelju.

Postavlja se tudi vprašanje, kaj so te naše povojne žrtve, umorjene žrtve, slabše od žrtev bosanske vojne? Tam lahko stečejo vsi postopki po PS, ni jim žal ne truda, ni jim žal ne časa, ni jim žal ne denarja. In vsakič, ko odkrijejo žrtve in izpelje vse postopke ugotavljanja identitete in tudi storitve dejanja, šele potem se opravi pokop, in to individualen pokop. Individualen pokop se naredi v Srebrenici. Naši predstavniki oblasti, sedanji predsednik republike, bivši predsednik republike, sedanji predsednik Državnega zbora pač se ob teh srebreniških dogodkih vedno spomnijo, nekateri so se teh pokopov celo udeležili in vedo povedati, da se nekaj ne sme več ponoviti, in da je treba krivce poiskati. Na svojem dvorišču, v svoji hiši, v svoji državi pa se to ne dogaja na tak način. Kaj je razlog, da ima ta ista oblast dvojna merila? Ene kriterije obžalovanja do dogodkov zunaj meja Republike Slovenije in druge kriterije, druga merila do tistih, ki so se zgodili tukaj v Sloveniji. Jaz bi lepo prosil, da Vlada na to odgovori. Kaj je razlog, da se na tako dva različna načina pristopa v stališčih slovenskih državnih političnih oblasti? Zakaj se na tako različne načine ukvarjamo s preiskovanjem in identifikacijo žrtev gonecidnih dejanj? Mislim, da bi tisti, ki so danes odgovorni za to zadevo, morali storiti vse, da se stvari tudi ugotovijo, in se ugotavlja tudi personalno odgovornost. Postopki bi po mojem morali biti sproženi, aamo očitno je pri nas zelo lahko izreči neko parolo Smrt fašizmu! Smrt nacizmu!, ne upa si pa nihče reči še tiste tretje stvari, Smrt tistim, ki so pri nas naredili večino žrtev med vojno in po vojni, in to zločine na poseben krut način! Tukaj slišimo marsikdaj, celo danes smo slišali nekoga ali pa neko gospo, ki je govorila Smrt fašizmu! Zakaj se ne izreče še tisto, kar je pri nas dejansko bil glavni problem. Pri nas je bil fašizem, je povzročil žrtve, vendar teh žrtev fašizma in

nacizma v Sloveniji je nekaj odstotkov vseh žrtev, 95 % žrtev je naredil drug režim, druga oblast, in to ne večinoma med vojno, ampak večinoma po vojni. Večinoma po vojni, ko je režim imel že strukture oblasti, ko je že imel sodstvo, postavljeno oblast, saj ste že imeli med vojno revolucionarna sodišča, med vojno so revolucionarno sodili in kakor so, brez pritožbe, pač z dekretom so padale glave. Po vojni niti tega niste naredili. Očitno. Ampak kolektivno vozili ljudi v rudniške jaške, tankovske jarke in kraške jame. Zanima me, če ste demokrati iz SD, nesposobni obsoditi tudi tisti tretji režim, reči »Smrt komunizmu!«? Pa Desosovi pa SMC, tudi v Novi Sloveniji očitno, ker ste si vzeli pod krov pripravo tega zakona, ki je redefiniral pojme. Mi smo v situaciji, ko so vsi ti pojmi redefinirani: umor je povojni dogodek; medvojni umor, povojni umor je vojni in medvojni in povojni dogodek. To ni dogodek. To ni dogodek, to je umor. In take stvari je treba obsoditi. Ko bom, če bom jaz to storil, ko bom jaz na vrsti, pričakujem, da boste to storili. Če boste vi to storili, vam bom jaz to povedal. Ko pa so tisti tretji to storili, je pa treba njim povedati, da je to narobe bilo, in da je tudi režim, ki je takrat bil, dela krivice ljudem, in da so bile te stvari narobe.

Mi se zdaj sicer ukvarjamo samo z enim problemom, ki se mu reče povojne morije. Nihče pa se ne ukvarja z množičnim eksodusom, ki se je potem še v vojnem in povojnem času zgodil. Veliko inteligence in sposobnih državljanov tako imenovanih kulakov inteligence, tehnične in filozofske, se je pospravilo v ta morišča, en del pa jih je ušlo, hvala bogu. In tisti ... imate zdaj izdajo knjige, kdo vse je v Ameriki glavni inovator pri vesoljskih projektih, pri tehničnih zadevah, v ekonomski znanosti in tako naprej. Generacije potomcev ali pa celo sami so sodelovali v ključnih razvojnih projektih velesil. Če pa bi ostali pri nas, bi pa končali na Teharjah, v Kočevskem rogu in še kakšnem drugem jarku.

Jaz predlagam, da ta predlog rešitve podprete, da se stvari čim prej razčistijo, da se ugotovi, kdo je za kaj odgovoren, da se stvari obsodi na deklarativni ravni, tam kjer ne gre drugače. Tam, kjer pa so še živi aktivisti, je treba tudi te soditi tako, kot to naredijo v Nemčiji pri kakšne pazniku v Treblinku ali pa kje drugje. Hvala.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Prehajamo v sklepni del splošne razprave, v katerem dobi besedo še predstavnik Vlade. Izvolite, gospod mag. Aleš Cantarutti, državni sekretar.

MAG. ALEŠ CANTARUTTI: Hvala lepa, predsedujoči.

Dovolite mi torej nekaj odgovorov na vprašanja iz razprave. Najprej moram omeniti, da komisija, prepričan sem, da tudi sodelavci iz

ministrstva, ki pomagajo komisiji z nekaterimi aktivnostmi, svoje naloge opravljajo zelo iskreno in učinkovito. Zdi se mi, da je prav tukaj srž problema, da nekoga pač motijo te zadeve, da vendarle te stvari urejamo tako, kot se spodobi in je pietetno.

Moram najprej še popraviti svoj uvodni nastop, ko sem ob koncu omenil, da neradi govorimo o denarju v tem kontekstu, ampak tudi to je pomembno, ne bo milijon v naslednjem letu, ampak naslednjem proračunskem obdobju, se pravi 2017/2018. Tudi po vseh razpravah komisije ugotavljamo, da je približno pol milijona tista vrednost, ki nekako ustreza vsem potrebam delovanja komisije in delovanja na tem področju. Kar se tiče samega 9. člena, rad bi poudaril pri tem, da dosedanja praksa je v prav vseh primerih pokazala, da so bili tako pri sondiranju kot tudi pri prekopih policisti. Policija je bila vselej zraven, vselej prisotna. Ja, tretji odstavek res govori o določenem možnem scenariju, recimo, če se pri preiskavi kaznivega dejanja zaradi objektivnih okoliščin, recimo pretečenih let, z ukrepi po Zakonu o kazanskem postopku in Zakonu o nalogah in pooblastilih policije ne odkrije storilca, je mogoče izvesti sondiranje ali prekop grobišča po Zakonu o prikritih vojnih grobiščih in pokopih žrtev. Torej, povedano drugače, če v nekem predhodnem sondiranju, prehodnem prekopu ne pride policija do nekih izsledkov, potem je možno, da se v naslednji fazi zgodi to tudi brez prisotnosti policije. Ampak, kot rečeno, v dosednji praksi se še ni zgodilo, da ne bi bilo poleg policije. In bo tako, to vam zagotavljamo, ostalo tudi v prihodnje.

Kar se tiče vprašanja glede števila sproženih postopkov, to ni stvar vladne komisije, niti ni stvar našega ministrstva. S kolegom vam zdaj v tem trenutku na to ne moreva dati odgovora, to je stvar organov pregona, lahko pa preverimo in vam potem tudi pisno odgovorimo.

Pomislek glede uporabljanja vreč. Res je, bog ne daj, ne gre tukaj za kakšne gradbene, še huje kakšne vreče za komunalne odpadke. Takoj moram reči, da se ta vreča uporabi bolj izjemoma kot pravilo v določenih situacijah. Ena izmed takšnih situacij je tudi primer Hude jame, kjer je zelo velik obseg posmrtnih ostankov, na katerih so tudi še biološki ostanki. Takšne ostanke je seveda potem težko spraviti oziroma jih tudi ne moremo spraviti v kostnico. V teh primerih se uporabljajo posebne vreče, katerih dobavitelj izvajalcem je mimogrede specializirano podjetje, ki se ukvarja s pogrebno dejavnostjo, torej gre za vreče, ki so temu namenjene. Pri tem – še to bi rad poudaril – sledimo nemški praksi. Nemčija je bila danes nekajkrat omenjena kot zgleden primer, kako te stvari urejajo pri njih. Na tem konkretnem področju, torej uporaba teh vreč, je komisija uporabila tudi njihov zgled. Rad bi še rekel, ko govorimo o pokopih v krstah, da bo spomladi pokop ostankov iz jame Žiglovica in bo izveden v krstah. Tako da tam, kjer se le da, in tam, kjer so seveda vsi postopki zaključeni in to

omogočajo čisto iz tehničnega vidika, se to tudi zgodi.

Ob koncu bi rekel, da me veseli, da vas je večina poslancev in poslank vendarle ugotovila, da ta zakon, ki je zdaj v veljavi, deluje, da pravzaprav s skupnimi močmi tako vladna komisija kot tudi vsi ostali organi, ki so vključeni v to, delajo pomembno pietetno nalogo, in to jaz – še enkrat, če naj tukaj – zagotavljam, maksimalno učinkovito. Veseli me, da ste v veliki večini to prepoznali in ugotovili. Ne vem, nekateri pač mogoče rabite malce več časa, ampak prepričan sem, da smo na pravi poti. Hvala.

PODPREDSIEDNIK MATJAŽ NEMEC: Hvala lepa.

Besedo ima predstavnica predlagatelja gospa Eva Irgl.
Izvolite.

EVA IRGL (PS SDS): Najlepša hvala.

Glede na to, da mi je ostalo še zelo ali pa izjemno malo časa, naj na tem mestu rečem še enkrat to, da naprošam koalicijske poslance in opozicijske poslance, da podprete spremembo zakona zaradi tega, ker s tem delamo vsi skupaj za prihodnost vseh nas, zlasti pa delujemo v skladu s pravnimi načeli in civilizacijskimi normami.

9. člen zakona, ki ga spreminjamo, namreč vzpostavlja pravno podlago oziroma vzpostavlja pravno podlago, s katero želimo doseči, da bodo postopki potrjevanja morišč in ekshumacije delovali v skladu z načeli kazenskega postopka. Menim, da gre za tiste ključne stvari, ki jih moramo kot narod pač opredeliti tudi v pravnem smislu, zato pričakujem vašo podporo. Hvala.

PODPREDSIEDNIK MATJAŽ NEMEC: Vsi prijavljeni razpravljavci, ki ste to želeli, ste dobili besedo. Ker čas, določen za razpravo, še ni potekel, sprašujem, ali želi na podlagi prvega odstavka 71. člena Poslovnika Državnega zbora še kdo razpravljati. Ugotavljam, da ne.

S tem tudi zaključujem splošno razpravo. O predlogu sklepa, da je predlog zakona primeren za nadaljnjo obravnavo, bomo v skladu s časovnim potekom seje zbora odločali jutri, 20. decembra, v okviru glasovanj. S tem tudi prekinjam to točko dnevnega reda.

Prehajamo na **20. TOČKO DNEVNEGA REDA, TO JE NA PRVO OBRAVNAVO PREDLOGA ZAKONA O OSEBNI ASISTENCI.** Predlog zakona je v obravnavo zboru predložila skupina 5 poslank in poslancev s prvopodpisano gospo Ivo Dimic. V zvezi s tem predlogom zakona je skupina 11 poslank in poslancev s prvopodpisano gospod Ivo Dimic zahtevala, da Državni zbor opravi splošno razpravo.

Za dopolnilno obrazložitev predloga zakona dajem besedo predstavnici predlagateljca, in sicer gospe Ivi Dimic. Izvolite.

IVA DIMIC (PS NSI): Spoštovani predsedujoči! Spoštovani kolegice in kolegi!

Osebna asistenca je sistemski podporni ukrep, ki je nujno potreben zaradi preprečevanja in odpravljanja diskriminacije zaradi invalidnosti, hkrati pa je nepogrešljiv vzvod za pravico do samouresničevanja in vključenosti v skupnost. Osebna asistenca se v Sloveniji izvaja in financira projektno oziroma programsko, sistemska oziroma zakonska ureditev tega področja pa je načrtovana že več let. Ključni financer je ministrstvo, pristojno za invalidsko varstvo, ki bo programsko financiralo osebno asistenco na osnovi javnega razpisa do konca leta 2018.

Že leta 2010 je bil v javni razpravi prvi Predlog zakona o osebni asistenci, ki ga je pripravilo ministrstvo, pristojno za invalidsko varstvo, v sodelovanju z invalidi, uporabniki in strokovnjaki. Predlog kasneje ni bil posredovan v zakonodajni postopek. Dve leti kasneje je bil vložen preko instituta ljudske iniciative v zakonodajni postopek predlog zakona, ki ga je predlagalo več kot 7 tisoč volivcev. Predlog na seji matičnega odbora v Državnem zboru ni dobil podpore. Decembra istega leta je ministrstvo ponovno posredovalo v javno razpravo nov osnutek zakona, tudi v tem primeru kasneje ni bil začel zakonodajni postopek.

V nekem trenutku soočanja z realnostjo vsi skupaj spoznavamo, da bolnika ne moremo več spremeniti ali popraviti. Eden od poglobitvenih ciljev in moči rehabilitacije je, da obrne proces. Namesto prilagajanja in normalizacije bolnika v okolje, moramo začeti prilagajati okolje bolniku, in tu se v Sloveniji nismo izkazali. Možnost strukturiranega preživljanja prostega časa, vključevanja v produktivno življenje, socialno druženje, zabavo je za bolnika v Sloveniji izjemno pomembna. Oni ne pišejo v pisma bralcev, oni ne protestirajo pod okni ministrstev, ne mečejo granitnih kock v parlament in ne nosijo transparentov. Oni porivajo invalidske vozičke, nosijo žlice hrane v usta, menjavajo plenice, požirajo solze za štirimi stenami stanovanj. Predlagatelji zakona, Poslanska skupina Nove Slovenije, ocenjujemo, da je po vseh letih prizadevanja, upoštevajoč zavezo Slovenije iz ratificirane Konvencije o pravicah invalidov in Akcijskega programa za invalide 2014–2021, ter glede na to, da se osebna asistenca že vrsto let izvaja, čas dozorel, da se osebna asistenca zakonsko oziroma sistemsko uredi.

Pri oblikovanju predloga besedila smo bili v Novi Sloveniji zelo racionalni, ob tem pa smo sledili tekstem, ki so bili pripravljene že v prejšnjih letih s praktičnimi izkušnjami za večletno izvajanje asistenc v slovenskem prostoru, in primerom dobre pravne ureditve v

tujini, na primer Danski in Švedski. Veseli smo dejstva, da je zakon doživel širok pozitiven odziv. Ob predstavitev tistim poslanskim skupinam, ki ste se odzvale na našo ponudbo, smo vsi skupaj ugotovili, da to ni ideološki, ampak popolnoma življenjski zakon, ki bo končno priznal človekovo dostojanstvo pogosto prezrtim ljudem. Večina invalidskih organizacij in veliko posameznikov se je v zadnjih dneh odzvalo s pismi in izrazi podpore sprejemu zakona, kar kaže na to, da je sistemska ureditev osebne asistenc zares težko pričakovana. Nekateri so izrazili tudi pomisleke, strahove, željo po pogovoru in s temi se že dogovarjamo za sestanek v prihodnjih dneh.

Predlagamo, da se zakon začne uporabljati s 1. 1. 2019, in sicer predvsem iz dveh razlogov: z letom 2018 se izteče sedanje financiranje preko javnega razpisa, drugi razlog pa je, da ima Vlada do takrat dovolj časa, da postavi sistem dolgotrajne oskrbe ter zavarovanja za dolgotrajno oskrbo in celovito uredi področje oskrbe od rojstva do smrti človeka. V Poslanski skupini Nove Slovenije verjamemo, da lahko zakon po potrditvi v prvi obravnavi skupaj še izboljšamo, dodelamo in dosežemo kar najširši konsenz glede predlaganih rešitev. Odločevalci smo dolžni napraviti za ljudi, ki že predolgo čakajo na nas, vse in to bomo v prihodnje storili. Hvala.

PODPRESEDNIK MATJAŽ NEMEC: Hvala lepa.

Za uvodno obrazložitev mnenja dajem besedo predstavnici Vlade, in sicer državni sekretarki na Ministrstvu za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti gospe Martini Vuk.

MARTINA VUK: Hvala lepa, spoštovani podpredsednik, spoštovani poslanke in poslanci!

Vlada Republike Slovenije vseskozi posveča posebno skrb ranljivim skupinam prebivalstva, med katerimi so tudi invalidi. Zagotavljanje enakih človekovih pravic in temeljnih svoboščin ne glede na katerokoli osebno okoliščino, naj gre za raso, spol, jezik, vero, politično ali drugo prepričanje, gmotno stanje, izobrazbo, družbeni položaj, invalidnost ali katerokoli drugo osebno okoliščino, je ustavna kategorija in smo dolžni to zagotavljati. Republika Slovenija je ratificirala Konvencijo o pravicah invalidov ter na področju pravic invalidov sprejela več zakonov, ki izenačujejo možnosti invalidov. Med drugim z različnimi spodbudami in kvotnim sistemom omogočajo zaposlovanje. Zagotovljeno je tudi pridobivanje tehničnih pripomočkov in prilagoditev vozil. Zavedamo se, da storitve osebne asistenc predstavljajo nepogrešljivo sredstvo za neodvisno življenje invalidov. Osebna asistenca pokriva vsa področja življenja in mora biti prilagojena potrebam, želim in življenjskemu slogu vsakega uporabnika in uporabnice posebej ter je nepogrešljivo sredstvo za

neodvisno in samostojno življenje najtežjih invalidov oziroma hendikepiranih oseb v skupnosti ter pomemben prispevek k deinstitucionalizaciji.

Iz navedenih razlogov Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti že vse od leta 2009 sofinancira programe osebne asistencе v obliki sofinanciranja zaposlitev osebnih asistentov. Najprej smo to počeli preko Zavoda Republike Slovenije za zaposlovanje kot del aktivne politike zaposlovanja, od leta 2011 do konca leta 2014 preko programov Asistentka/Asistent bom, od 1. 1. 2015 dalje pa preko posebnih razpisov za sofinanciranje osebne asistencе. Ob koncu leta 2014 je bil tako izveden prvi javni razpis na ministrstvu za obdobje štirih let z začetkom izvajanja 1. 1. 2015 in s trajanjem vse do konca leta 2018. Spomladi letos pa smo izvedli še dodaten javni razpis, kjer še dodatno sofinanciramo osebne asistentke in asistente ter hkrati zagotavljamo tudi dodatna sredstva za vse tiste asistentke in asistente, ki delajo ob nedeljah, praznikih in ponoči. Trenutno ministrstvo sofinancira 353 osebnih asistentk in asistentov v višini 760 evrov na posameznika, v programe pa je vključenih približno tisoč uporabnic in uporabnikov. Trenutno je za tako sofinanciranje namenjenih približno 3 milijone evrov letno, in to predstavlja 62,5 % vseh stroškov za izvajanje osebne asistencе.

Področje osebne asistencе, kot sem že dejala, je zaradi njenega pomena za izenačevanje možnosti invalidov in njihovega samostojnejšega življenja in vključevanja v družbo kot celoto treba sistemsko urediti. Zato Vlada Republike Slovenije predlogu zakona ne nasprotuje in meni, da je ustrezna podlaga za nadaljnjo obravnavo. Obravnavani predlog zakona v veliki meri povzema oziroma temelji na predlogih, ki jih je pripravilo ministrstvo in so jih povzele ter dopolnile tudi invalidske organizacije. Opozoriti pa želimo na nujnost povezanosti ureditve osebne asistencе z ureditvijo dolgotrajne oskrbe, kar je tudi že predlagateljica omenila. Menimo, da je na to treba biti pozoren tako v nadaljevanju obravnave zakona kot tudi po tem, ko bo že sprejet. Je pa treba tudi bolj podrobno in bolj določno opredeliti tako finančne posledice predloga zakona kot tudi določene institute, da bo zelo jasno opredeljen njihov namen.

Vsekakor pa je to področje osebne asistencе, še enkrat poudarjam, treba sistemsko urediti in zato Vlada temu predlogu ne nasprotuje. Hvala.

PODPRESEDNIK MATJAŽ NEMEC:
Prehajamo na predstavitev stališč poslanskih skupin.

Besedo ima Poslanska skupina Slovenske demokratske stranke, zanjo gospa Suzana Lep Šimenko.

SUZANA LEP ŠIMENKO (PS SDS): Najlepša hvala za besedo, predsedujoči. Spoštovane poslanke, spoštovani poslanci, spoštovana državna sekretarka, lepo pozdravljeni!

Na področju osebne asistencе imamo zakonsko praznino, ki jo je treba urediti. Trenutno imamo osebno asistencо urejeno v obliki tako imenovanega družinskega pomočnika, ki je lahko le oseba, ki ima stalno prebivališče na istem naslovu kot invalidna oseba, kar pomeni, da so možnosti invalida za samostojno življenje otežene. Trenutna ureditev je primerna zgolj z vidika možnosti financiranja, v praksi pa se kažejo številne pomanjkljivosti. Prav tako takšna ureditev ne zasleduje cilja, ki bi mu po Konvenciji o pravicah invalidov morali slediti. Področje osebne asistencе se v državi deloma izvaja tudi preko financiranja projektov s strani Ministrstva za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti. Sredstva zanjo so zagotovljena do konca leta 2018.

Prednosti, ki jih mora prinesiti osebna asistencа, morajo biti zlasti v tem, da lahko upravičenec sam izbere sebi primernega asistenta, ki se izobrazi po željah in potrebah upravičenca. Prav tako bi moral imeti uporabnik večjo možnost usmerjanja asistencе po svojih dnevniških potrebah, saj bi si le na takšen način lahko zagotovil večjo neodvisnost. Izjemno pomembna v konvenciji so določila o samostojnem življenju in vključenosti v skupnost ter osebni mobilnosti, kar mora biti predmet zakonodajnih izboljšav, seveda v okviru finančnih zmožnosti in enakega obravnavanja vseh skupin invalidov. Osnovni namen predloga zakona, ki je pred nami, je zagotovitev pomoči osebnega asistenta invalidom, ki takšno pomoč nujno potrebujejo, tako pri socialnih aktivnostih kot tudi vsakodnevnih opravilih, kot so osebna higiena, hranjenje, pomoč v gospodinjstvu, spremstvo, pomoč pri sporazumevanju in tako naprej. Osebna asistencа se invalidom zagotovi na domu, na delovnem mestu, pri izobraževanju in tudi pri vključevanju v socialno okolje. Namenjena je invalidom, ki bi jo potrebovali najmanj 30 ur na teden, tistim, ki so stari med 18 in 65 let in niso v institucionaliziranim varstvu. Predlog zakona gluhim, slepim in gluho-slepim zagotavlja komunikacijski dodatek oziroma denarno nadomestilo, do katerega bi bilo po oceni predlagatelja upravičenih 800 uporabnikov. V predlogu zakona sicer ni opredeljeno, kateri so pogoji za upravičenost do le-tega in v kakšni višini komunikacijskega dodatka govorimo.

Kot izhaja iz mnenja Vlade, pripravljen predlog zakona v veliki meri temelji na predlogu, ki ga je pred leti pripravilo ministrstvo, in upošteva vrsto dopolnitev kasnejših predlogov, tudi zadnjega s konca leta 2015. Glede na to, da je bil zelo podoben predlog že pripravljen s strani ministrstva, nas sicer čudi dejstvo, da zakon tekom tega leta ni bil vložen s strani ministrstva. Predlagatelji so počasnost ministrstva izkoristili in zakon vložili v

parlamentarno proceduro. Nekoliko nenavadno se nam zdi, da predlagatelj predlaga, da se zakon začne uporabljati šele v letu 2019, kar za osebe, ki osebno asistenco potrebujejo v prihodnjih dveh letih, ne pomeni nič novega. Prav tako iz gradiva ni jasno, ali je zakon usklajen z vsemi invalidskimi organizacijami. Na tem področju mora biti temeljno vodilo: nič o invalidih brez invalidov. Področje osebne asistencije je preveč občutljivo področje, da bi si politiki na njem nabirali politične točke in se preigravali z vlaganjem zakonov brez ustrezne usklajenosti in širše podpore zakonu.

V Poslanski skupini Slovenske demokratske stranke menimo, da je področje osebne asistencije treba urediti tudi zakonsko. Morda pripravljen predlog zakona še ni popoln, je pa danes v Državnem zboru komaj v prvi obravnavi, kar pomeni, da ga je mogoče skozi postopke v nadaljevanju tudi ustrezno dodelati. Ravno zaradi tega bomo zakon v prvi obravnavi v Poslanski skupini Slovenske demokratske stranke podprli. Hvala.

PODPRESEDNIK MATJAŽ NEMEC: Gospa Marinka Levičar bo predstavila stališče Poslanske skupine Demokratične stranke upokojencev Slovenije. Izvolite.

MARINKA LEVIČAR (PS DeSUS): Spoštovani podpredsednik, spoštovani predstavnici ministrstva, kolegice in kolegi!

V svetu je več kot 650 milijonov invalidov. To pomeni več kot 10 % prebivalstva. V EU število dosega 80 milijonov, kar je 16 % prebivalcev. V Sloveniji pa med 160 in 170 tisoč, kar je podoben odstotek kot v EU, torej tam okrog 16 %. Konvencija Združenih narodov o pravicah invalidov poudarja pomen samostojnosti invalidov, njihove neodvisnosti, vključno s svobodo lastne izbire. Neodvisnost je ključna za enakopravno vključevanje v družbo. Ustvarjanje enakih možnosti za invalide na vseh področjih življenja je naloga države in lokalnih skupnosti, je tudi temelj za priznavanje dostojanstva invalidov, spoštovanja človekovih pravic in nediskriminatornih družbenih praks. Leta 2010 smo sprejeli Zakon o izenačevanju možnosti invalidov. Ta zakon je splošen krovni zakon, saj so za uresničevanje pravic invalidov prav tako v smislu izenačevanja možnosti pomembni tudi drugi, področni, predpisi. Eden takih predpisov je zagotovo Zakon o zaposlitveni rehabilitaciji in zaposlovanju invalidov. Imamo ga od leta 2004. Ima zelo pozitivno vlogo pri vzpostavitvi ugodnega okolja za vključevanje invalidov na trg dela. Število zaposlenih invalidov se je po uveljavitvi zakona pomembno povečalo, ne glede na to pa naj dodam, da v Poslanski skupini Desus menimo, da ne bi smeli opustiti prizadevanj v smeri, da bi se čim več invalidov lahko zaposlovalo v običajnih podjetjih.

In kakšno je stališče Poslanske skupine Desus do predlaganega zakona o osebni asistenci? Prav tako kot zakon o dolgotrajni

oskrbi tudi tega že preveč dolgo pričakujemo. Za oba si v Poslanski skupini Desus prizadevamo in menimo, da sta obe temi tesno povezani in bi ju bilo treba reševati integrirano. Predvsem v zadnjih petih letih so bile aktivnosti za sprejem zakona o osebni asistenci, tako civilnih iniciativ kot pristojnega ministrstva, kar številne in raznolike. Predlog, o katerem govorimo danes, pravzaprav ni spisala Nova Slovenija – krščanski demokrati. Vsebina zakona je namreč nastajala na ministrstvu že nekaj preteklih vlad, vendar nekako je, žal, vedno zmanjkalo odločnosti, da bi ga prejeli v odločanje v Državnem zboru. Poslansko skupino Desus veseli, spoštovani kolegi in kolegice iz Nove Slovenije, da ste rekli bobu bob, potegnili črto in pretrgali z mečkanjem. Ni predpisa, ki bi jasno povedal, kdo, kaj in zakaj mora biti deležen pomoči v obliki asistenčne pomoči, da bo lahko zaživel samostojno in kvalitetno življenje. Kljub temu seveda osebna asistenca teče preko različnih programov in razpisov nemoteno, vendar po naši oceni podhranjeno. Ni dvoma, da predlagano besedilo vključuje vse potrebne vsebinske točke, ki so pomembne za izvedbo te oblike pomoči invalidom. Definirani so upravičenci storitve, postopek uveljavljanja, izvajanje in izvajalci osebne asistencije ter ne nazadnje tudi financiranje.

Vlada pa je opozorila, da so nekatere malenkosti še odprte, na primer vprašanje enotne vstopne točke upravičencev po tem zakonu in tudi zakon o dolgotrajni oskrbi, ki ga tudi že predolgo pričakujemo in upamo, da bo, tako kot obljublajo, vendarle sprejet kmalu. Pretehtati pa bo treba še finančni model. Tudi v naši poslanski skupini bomo verjetno izpostavili še kakšno točko, ki jo bi bilo treba bolj jasno doreči, denimo konkretno pri upravičencih, potrebah in izvajalcih pomoči, ampak to v fazi nadaljnje zakonske obravnave na matičnem odboru. V tem trenutku pa ima predlog zakona s strani poslank in poslancev Desusa podporo in glasove za. Hvala.

PODPRESEDNIK MATJAŽ NEMEC: Besedo ima gospa Marija Bačič, v imenu Poslanske skupine Socialnih demokratov bo predstavila stališče.

MARIJA BAČIČ (PS SD): Ponovno hvala za besedo. Kolegice in kolegi!

Socialni demokrati bomo Predlog zakona o osebni asistenci v prvi obravnavi podprli, saj menimo, da je skrajni čas, da po večletnem glasnem pogovarjanju glede vsebine in pravic, ki naj iz tega zakona izhajajo, preidemo od besed k dejanjem. Čas je, da sprejmemo odločitve. Morebiti bodo sprejete rešitve na koncu drugačne od predlaganih, a vseeno morajo biti vse usmerjene v posameznika, slediti uporabniku in njegovim potrebam. Odgovoriti moramo na vprašanje, ki že predolgo ostaja neodgovorjeno, in se zaradi tega s tem zakonom tudi predolgo odlaša. Ali

reševati obstoječe stanje v samostojnem zakonu, kot je danes na mizi, ob zavedanju, da izpuščamo nekatere skupine, ali pa celotno področje urediti v enem zakonu o dolgotrajni oskrbi in osebni asistenci, kjer bomo z rešitvami morali nasloviti celotno populacijo upravičencev? Vlada je rešitve načrtovala v okviru enotnega zakona. A glede na mnenje Vlade k temu predlogu je ta naklonjena tudi rešitvi osebne asistencije v samostojnem zakonu, če se naveže na zakon o dolgotrajni oskrbi, kar je po mnenju Vlade ključno.

Menimo, da je potrebna objektivna, realna ocena, kakšna rešitev bi bila z vidika uporabnikov boljša, hitrejša in učinkovitejša, seveda pa ob tem ne moremo mimo finančnih ocen, ki jih take rešitve prinašajo. Obstoječe stanje z vidika organiziranosti in financiranja ni dobro, saj je nepregledno in zapleteno. V obstoječem sistemu dolgotrajna oskrba in osebna asistencija nista samostojno področje. Pravice do storitev in denarnih prejemkov za osebe, ki so odvisne od tuje pomoči, so predmet različnih zakonskih aktov, potencialni prejemniki morajo iskati pomoč v različnih ustanovah. Za posamezne pravice se ne upoštevajo enaka merila, raven pomoči, ki jo posameznik prejema, pa ni vedno usklajena z njegovimi dejanskimi potrebami.

Vlada Republike Slovenije je v zvezi s tem septembra 2013 že sprejela izhodišče za nov zakon o dolgotrajni oskrbi, osebni asistenci in zavarovanju za dolgotrajno oskrbo, ki napotuje na to, da se ta področja urejajo celostno, pod okriljem enega zakona. Stvari pa se vedno in skoraj zagotovo se bodo tudi tukaj, pa čeprav je to zelo pesimistična in črnogleda napoved, ustavile pri financiranju. Nov sistem, ki ga predvideva Vlada, se osredotoča na to, da je najprej treba jasno identificirati sredstva, ki so namenjena za dolgotrajno oskrbo znotraj posameznega vira, ter njihov delni in popolni prenos v novo skupno blagajno. Že zdaj vemo, da sedanji obseg glede na potrebe ne omogoča kakovostne, dostopne in integrirane dolgotrajne oskrbe in da je treba zagotoviti še dodaten vir denarja. Po zadnji oceni ministrstva za delo bo treba za uveljavitev nove zakonodaje zagotoviti dodatnih 90 do 110 milijonov evrov sredstev na letni ravni. Vprašanje dolgoročne finančne vzdržnosti in dodatnih javnih virov sredstev, ki bi bila potrebna za financiranje kakovostnih integriranih storitev po novem zakonu, je ključno vprašanje. In dokler ne bo nanj odgovorjeno, tako dolgo bomo taval v sivih lisah, tako dolgo je sprejem zakona praktično nemogoč. Tega ali kateregakoli drugega s takšno vsebino.

Cilj nove ureditve sistema dolgotrajne oskrbe in osebne asistencije mora biti vzpostavitev celovitega sistema pomoči osebam, ki so dolgotrajno ali trajno nesamostojne pri opravljanju temeljnih dnevnih in podpornih aktivnosti ter posledično tudi pri socialnem vključevanju. Nova zakonodaja mora predvideti oblikovanje enovitega integriranega sistema

storitev in prejemkov, torej pravic, enoten postopek ugotavljanja potreb, integriranja izvajanja pomoči za vse osebe od rojstva do smrti s poudarkom na kakovostni oskrbi v domačem okolju. Izhodišče sistema mora biti uporabnik in njegove potrebe, obseg, vsebina in oblike pomoči se morajo ugotavljati in zagotavljati na podlagi enotnih kriterijev in v enotnem postopku, v katerem je uporabnik aktiven udeleženec. Vladni osnutek vse to upošteva in predvideva enotno definicijo izvajalca, usklajene standarde in normative in njihovo povezano in usklajeno delovanje ter enotno podporo in nadzor nad njihovim delovanjem. V novi ureditvi denar sledi uporabnikom k izvajalcu, pravice in raven financiranja so pri vseh izvajalcih izenačene.

Predlagani zakon ima našo podporo, bo pa v nadaljevanju potrebna prilagoditev določenih členov tako, da se bo ta zakon lahko navezal na zakon o dolgotrajni oskrbi in tako dosegal cilje nove ureditve celostno, na sistemski ravni, kot jih predvideva Vlada. Hvala.

PODPREDSIEDNIK MATJAŽ NEMEC: Gospod Matjaž Hanžek bo predstavil stališče Poslanske skupine Združena levica.

MATJAŽ HANŽEK (PS ZL): Hvala lepa.

Združena levica bo zakon v prvi obravnavi podprla. Že zdaj pa lahko povem, da bodo v drugi obravnavi potrebni nekateri bistveni popravki. Brez teh popravkov bodo namreč nekatere skupine invalidov še vedno brez osebne asistencije. Brez teh popravkov bodo ljudje še vedno odvisni predvsem od tega, kako angažirana in finančno močna je njihova družina, mi pa se seveda zavzemamo za pravico celovite osebne asistencije kot univerzalno pravico za vse, ne glede na premoženje ali dohodek.

Glede na to, da Vlada predlogu ne nasprotuje, pričakujem, da bo zakon prestal prvo obravnavo, seveda pa to ni jamstvo, da bo kdaj tudi sprejet, še manj pa, da bo na koncu res prilagojen potrebam vseh invalidov. Imamo veliko zakonov, ki so običajni v postopku, celo takšni, ki so v koalicijskem sporazumu. Kot rečeno, bomo zakon podprli. Dosedanji pristop Vlade, ki je osebno asistenco invalidov na vsak način hotela urediti v istem zakonu kot dolgotrajno oskrbo starejših, je peljal v slepo ulico. Treba se je zavedati, da je invalidov, ki potrebujejo osebno asistenco, neprimerno manj kot starejših občanov, ki potrebujejo dolgotrajno oskrbo. Po drugi strani pa je vključevanje invalidov v aktivno delovno življenje bistveno zahtevnejše kot zagotavljanje dolgotrajne oskrbe upokojujencev, predvsem pa osebna asistencija zahteva bistveno manj denarja kot dolgotrajna oskrba. Za osebno asistenco se torej ne potrebujejo dodatni viri, treba bi bilo samo povečati proračunska sredstva, ki trenutno znašajo skromnih 4,9 milijona evrov. Za resno dolgotrajno oskrbo pa bo treba uvesti poseben

obvezni prispevek ali dajatev – namerno pravim dajatev in ne prispevek, ker je treba za vsako ceno preprečiti, da bi zavarovanje za dolgotrajno oskrbo izvajale komercialne zavarovalnice. Zadnja stvar, ki jo rabimo, je nova vrsta dopolnilnega zdravstvenega zavarovanja.

Zdaj moram seveda izpostaviti bistvene pomanjkljivosti predlaganega zakona in nakazati rešitve. Prvi problem je opredelitev upravičencev, ki je vsaj v dveh pogledih preozka. Zakon predvideva, da bi bili do osebne asistencije upravičeni samo prebivalci, stari do 65 let. Logika je taka, da naj bi bili po 65. letu tako ali tako deležni dolgotrajne oskrbe. Ta starostna meja je popolnoma neupravičena in dobesedno okrutna. Osebna asistenca za nekoga, ki je pri 65. letih oslepel zaradi sladkorne bolezni, je nekaj popolnoma drugega kot skrb za ostarelega človeka, ki normalno vidi in je preprosto samo star. Prav tako je okrutna omejitev, da je do osebne asistencije upravičen samo nekdo, ki rabi storitev asistenta vsaj 30 ur. Vladni predlog je bil še slabši, ker je zahteval 40 ur. Z danes obravnavanim predlogom je bil narejena korak naprej tudi za slepe in gluhe, ker se jim priznava pravica do komunikacijskega dodatka v obsegu 5 ur pomoči na teden. Toda društva slepih in slabovidnih proti temu upravičeno protestirajo, razpon je absolutno nesprejemljiv. Če si slep, ti zagotovijo 5 ur spremstva na teden, kar ne zadostuje niti za to, da bi te nekdo petkrat na teden spremlil v službo in nazaj. Če pa potrebuješ recimo 29 ur osebne asistencije, ti Republika Slovenija ne bi zagotovila niti ene.

O tem sem govoril prej, ko sem rekel, da mora biti zakon zastavljen življenjsko, opredeljen mora biti glede na realne potrebe invalidov, ne pa po liniji najmanjšega odpora birokratov, ki bodo izvajali odločbe. Ravno zaradi teh neživljenjskih mej so padali vsi dosednji predlogi. Ustvarili so umeten konflikt med različnimi kategorijami invalidov. Realni konflikt namreč ni med različnimi skupinami invalidov, realni konflikt je med invalidi in njihovimi družinami na eni strani ter političnim razredom na drugi strani. Resnični razlog za neživljenjske omejitve je varčevanje, ampak če pogledamo, za kakšna sredstva v resnici gre, vidimo, da je varčevanje tudi v finančnem pogledu brezpredmetno. Leta 2015 je bilo za osebno asistenco porabljenih 4,9 milijona, kot sem že povedal. Lahko me zmerjate z demagogom, ampak prav je, da ljudje razumejo, o čem govorim. Za izvajanje tega zakona bi bilo potrebnih 8 milijonov letno. Zaradi dveh sprememb dohodninske lestvice, ki ju je sprejela Cerarjeva koalicija, bo naslednje leto proračun izgubil 80 milijonov evrov. Skratka, koalicija ni trznila z očesom, ko je podarila 80 milijonov evrov za 10 % boljše plačanih v državi. Mi pa govorimo o desetkrat manjšem znesku za invalide, zato opozarjam invalidske organizacije, da je to, kar govorijo ministri in nekateri poslanci, da bi oni dali, ampak da denarja preprosto ni,

navadna laž. Ko bomo predlagali osebno asistenco za vse, ki jo rabijo, bodo rekli, da je to nerealna demagogija, ko pa bo njihova vlada poslala vojsko za 12 milijonov projicirat stabilnost v Latviji, bodo pa rekli, da je to premišljena politika. Stališče Združene levice je torej preprosto: do osebne asistencije je upravičena polnoletna invalidna oseba. Pika. S pomočjo asistenta bo lahko opravljala tiste dejavnosti, ki bi jih lahko opravljala samostojno, če ne bi bila telesno ovirana; če rabi eno uro na teden, ji zagotovimo eno uro na teden, če potrebuje 24 ur na dan, ji zagotovimo 24 ur na dan. Denar, ki se nameni osebni asistenci, ne bo izginil v davčnih oazah, kamor gre denar od davčnih odpustkov, porabil se bo za plače in prispevke delavcev in za domačo potrošnjo.

Druga bistvena pripomba se nanaša ravno na delavske pravice osebnih asistentov. Trenutno so praktično vsi asistenti prekarci, zaposleni so po projektih, ki trajajo največ dve leti. Večinoma so zaposleni za minimalno plačo in še to minimalno plačo morajo sofinancirati invalidska društva. Ne moremo verjeti, da se Vlada v stališču hvali s podatkom, da zaposlitev osebnega asistenta subvencionira s 760 evri, kajti skupni strošek dela enega asistenta pri minimalcu je vsaj tisoč 40 evrov. Društva uporabnikov razliko plačujejo iz svojih sredstev, tudi iz članarin. Kljub temu je osebni asistent na koncu zaposlen za minimalno plačo, zato je treba vključiti tudi varovalke proti prekarnosti. Ena od teh varovalk je tisto, kar je Nova Slovenija iz tega zakona izločila, to pa je določba, da je osebna asistenca javna služba. Mi potrebujemo mrežo zavodov, ki bo načrtovana glede na realne potrebe invalidov, ne pa glede na moč posameznih invalidskih organizacij. To je nujno iz dveh razlogov: država mora osebno asistenco zagotoviti vsem ne glede na to, ali so v nekem društvu, in ne glede na to, kako sposobno je to društvo. To pa lahko stori samo tako, da v zagotavljanje osebne asistencije na domu vključi tudi javne zavode, pri čemer pa ne sme omejiti avtonomije invalidov. Po drugi strani je treba določiti minimalno plačilo za delavce in jim omogočiti, da se sindikalno organizirajo. Močno dvomim, da ima 353 prekarcev, ki so trenutno osebni asistenti, kakšen sindikat.

Čisto na koncu se bom opredelil še do financiranja. Kot rečeno, za osebno asistenco niso potrebni novi viri. Tudi če bi jo zagotavljali maksimalno široko – govorim o stroških v rangu 30 milijonov letno – bi bilo na dolgi rok te stroške smiselno financirati iz dajatev ali prispevkov za dolgotrajno oskrbo. Namerno govorim o dajatvi, ne o zavarovanju. Mi seveda ne pristajamo na predloge ministrstva za delo. V osnutku iz leta 2014 so predlagali obvezno pogodbeno zavarovanje, julija lani predlagali dopolnilno zavarovanje. Skratka, zadnja stvar, ki jo rabimo, je novo dopolnilno zavarovanje. Zato smo zadovoljni, da je pripravo zakona o dolgotrajni oskrbi prevzelo Ministrstvo za zdravje, kjer še

vedno obljublajo ukinitve dopolnilnega zavarovanja v zdravstvu, zato predvidevam, da ga ne bodo uvedli za dolgotrajno oskrbo. Hvala lepa.

PODPRESEDNIK MATJAŽ NEMEC: Mag. Matej Tonin bo predstavil stališče Poslanske skupine Nove Slovenije – krščanskih demokratov.

MAG. MATEJ TONIN (PS NSI): Drage poslanke, dragi poslanci, državljani, ki ste koristniki osebne asistencije, dober dan!

Že predolgo je skupina ljudi, ki zaradi posledic svoje težke invalidnosti nujno potrebuje pomoč drugega človeka pri socialnih aktivnostih in osnovnih potrebah, kot so osebna higiena, oblačenje, hranjenje, v gospodinjstvu in drugih dnevnih opravilih, pri gibanju in sporazumevanju, na nek način diskriminirana. V preteklosti se je nekajkrat zdelo, da smo tik pred uveljavitvijo področja, pa zakoni, vladni ali pa s stani ljudske iniciative, žal niso bili sprejeti. Moram priznati, da imam tudi sam slabo vest, ker sem bil del tistih poslancev, ki smo leta 2012 zavrnili enega izmed zakonov o osebni asistenci. Takrat smo to počeli z resnim prepričanjem, da bo zakon o osebni asistenci na ministrstvu pripravljen do konca leta 2012 in tudi sprejet. Od takrat pa do danes so minila že več kot 4 leta. Danes, konec leta 2016, imamo ponovno vsi skupaj priložnost, da popravimo svoje dosedanje napake. Jaz sem svojo priznal. Tudi koalicija je naredila popolnoma isto oziroma podobno napako kot jaz.

Nova Slovenija z novim kamenčkom v mozaiku izpolnjuje del svojega programa. S sprejetjem zakona o osebni asistenci bo Slovenija bolj normalna država, to je zagotovo. V Novi Sloveniji smo pripravili zakon, ki omogoča invalidom, da živijo v skupnosti in enako kot drugi odločajo o svojem življenju; za to naj bi se zagotavljala osebna asistenca na domu, na delovnem mestu, pri izobraževanju in pri vključevanju v socialno okolje. Cilj zakona je zagotoviti podporo invalidu oziroma invalidki pri izvajanju tistih aktivnosti, vezanih na vključevanje v družbo, ki jih ne more izvajati sam zaradi vrste oziroma določene stopnje invalidnosti. Uporabniku se z osebno asistenco življenje bistveno spremeni, saj začne sam upravljati s svojim življenjem, odloča o tem, kaj bo počel, kako in kdaj, postane bolj avtonomen in samozavesten, poveča se mu neodvisnost v odnosu do družinskih članov, počuti se koristnega, saj s svojo aktivnostjo lahko prispeva v skupnosti. Pridobi dostojanstvo, ki je mnogokrat prav zaradi potrebe po veliki pomoči in odvisnosti od bližnjih močno okrnjeno. Osebna asistenca uporabnikom omogoča kar največjo stopnjo neodvisnosti v odnosu do ožjega in širšega okolja. Morda bo kdo rekel, da so to zgolj lepe besede, ampak te stvari sem imel sam priliko spoznati v sicer le enem dnevu, ko sem delal kot osebni asistent, ko so nam

invalidske organizacije omogočile, da tisto, kar morda zgolj slišimo preko pričevanj, tudi osebno doživimo in vidimo, kaj v praksi osebna asistenca pomeni. Gospa Martina mi je dala to možnost in priložnost, da sem to izkušnjo doživel, in zagotovo me je na nek način spremenila. Zakon prinaša tudi pomembno dodano vrednost z vidika ustvarjanja novih delovnih mest in zaposlitvenih možnosti v poklicu osebni asistent, kar zagotovo ni zanemarljivo. Prepričan sem, da je Slovenija še vedno prebogata država, da bi si dovolili, da osebne asistencije še vedno ne bi imeli. Če lahko namenimo milijone za raznorazne stvari – nekaj je bilo danes že omenjenih – če lahko več 10 milijonov evrov dobijo zdravniki, potem je prav, da vsaj tistih 8 milijonov evrov dobi tudi osebna asistenca.

V zadnjih dneh smo prejeli veliko pisem državljanov, ki nas prosijo za podporo zakonu o osebni asistenci. Opisanih je bilo veliko osebnih izkušenj. Stvari, ki so nam večini samoumevne, nekaterim pomenijo velike izzive. To, da se s pomočjo osebnega asistenta lahko stuširajo, da niso cele dneve priklenjeni na posteljo, da lahko dostojanstveno jedo, grede na sprehode, po običajnih opravkih, veliko invalidov vsega tega brez osebnih asistentov ne bi zmoglo. Omeniti moram tudi dejavniki družbe, to je družbe kot sogovornika. Morda imamo izkušnjo, kako je biti cele dneve sam, ne po svoji volji, in nikoli vedeti, ali bo kdo prišel na obisk ali ne. Vse to so življenjske in osebne izkušnje, ki so nam jih v teh dneh pošiljali državljani. In v dnevu, ko sem bil osebni asistent pri gospe Martini, nisem imel prilike videti zgolj, kako osebna asistenca poteka na domu, ampak mi je gospa omogočila tudi, da sem lahko videl, kako poteka domska oskrba. Razlika v kvaliteti življenja je dramatična in velika. Nekako te pretrese podatek, da razlika v ceni pa ni tako bistvena. Morda se na prvi pogled zdi, ko razpravljamo, da je domska oskrba zastoj – ne, tudi domska oskrba stane. Če primerjaš domsko oskrbo z osebno asistenco, prideš do zaključka, da neke bistvene, zelo velike razlike v ceni ni, je pa ogromna razlika v kvaliteti življenja. Kot sem dejal, je bil ta dan osebnega asistenta zame neprecenljiva izkušnja. Vem, da v enem dnevu nisem spoznal niti nisem izkusil vsega tistega, preko česar grejo vsi ti naši državljani. Vem pa, da me je ta izkušnja spremenila in da sem vse od takrat dalje vnet zagovornik tega, da si ti naši državljani osebno asistenco zaslužijo, pa naj stane, kolikor hoče.

Predlagani zakon o osebni asistenci tako prinaša široko in celovito rešitev, ki je lahko dobra podlaga za ureditev osebne asistencije skupaj z dolgotrajno oskrbo in zavarovanjem za dolgotrajno oskrbo. Osnovna načela, ki jih zasledujemo v tem zakonu, ki smo ga predložili pred vas, so: spoštovanje dostojanstva in neodvisnosti uporabnika, pravica do svobodne izbire in odločanja med postopkom uveljavljanja pravice do osebne asistencije in njenega

izvajanja, omogočanje vključenosti v skupnost, individualna obravnava in predvsem zagotavljanje enakih možnosti ter dostopnosti.

Najbrž je odveč poudariti, da bomo poslanci Nove Slovenije ta zakon podprli, logično, saj smo ga tudi sami pripravili in vložili v proceduro. Je pa današnji decembrski dan izjemno lepa priložnost, da se nam pri tem dejanju pridružite tudi poslanci ostalih poslanskih skupin in na takšen način naredimo december in decembrske dni lepe za vse, tudi za tiste, ki potrebujejo oziroma bodo še potrebovali osebno asistenco.

PODPRESEDNIK MATJAŽ NEMEC: Dr. Mirjam Bon Klanjšček bo predstavila stališče Poslanske skupine nepovezanih poslancev.

DR. MIRJAM BON KLANJŠČEK (PS NP): Hvala lepa.

Spoštovani! Čeprav je Vlada v svojem mnenju, ki ga je podala na vloženi Predlog zakona o osebni asistenci, zapisala, da posveča posebno skrb ranljivim skupinam prebivalstva, med katerimi so tudi invalidi, tega večkrat ni posebej zaznati. O tem ne nazadnje pričajo tudi nenehni pozivi cele vrste različnih invalidskih organizacij, zadnje čase pa tudi evropskih institucij. Osebna asistenca in dolgotrajna oskrba sta dve področji, ki bi ju morali urediti že včeraj, pa še vedno niti za jutri nismo prepričani, da bomo to tudi v resnici storili. Nekateri bodo rekli, da je to treba urejati v okviru že dalj časa pričakovane zdravstvene reforme, drugi spet, da je obe področji treba urejati povezano. Tudi invalidske organizacije imajo tu deljena stališča, čeprav se vsi strinjamo, da je ureditev tako osebne asistencije kot tudi dolgotrajne oskrbe več kot le potrebna. In tako kot pri vsem v življenju se bo tudi tu postavilo vprašanje financiranja, ali potrebujemo nek nov prispevek, novo vrsto zavarovanja ali pa zadostujejo finančni viri, ki se namenjajo iz FIHO. Kaj je z zdravstveno blagajno? Kakorkoli, glede na dejstvo, da krize ni, smo v Poslanski skupini nepovezanih poslancev prepričani, da bo Vlada tudi tu našla dovolj rezerv in zagotovila potrebna sredstva za izvajanje tako osebne asistencije kot tudi dolgotrajne oskrbe.

Kot sem že prej povedala, je zakon o osebni asistenci eden tistih zakonov, za katere vemo, da so več kot le potrebni. Je eden tistih zakonov, ki nam jih vlade obljublajo in potem se na tej točki stvari ustavijo. Predlog zakona, ki ga je v obravnavo vložila Poslanska skupina Nove Slovenije, ni nek nov osnutek, ki bi ga poslanci prvič videli. Neka prejšnja vlada je že leta 2010 v javno razpravo vložila prvi predlog zakona o osebni asistenci, ki ga je pripravilo ministrstvo v sodelovanju z invalidi uporabniki in strokovnjaki. Predlog kasneje ni bil posredovan v zakonodajni postopek. Leta 2012 je bil preko instituta ljudske iniciative v zakonodajni postopek vložen predlog zakona, ki ga je predlagalo več kot 7 tisoč volivcev. Predlog na seji matičnega odbora v

Državnem zboru Republike Slovenije ni dobil podpore. Decembra leta 2012 je ministrstvo ponovno posredovalo v javno razpravo nov osnutek zakona, tudi v tem primeru kasneje ni bil začel zakonodajni postopek. Jeseni 2013 je Vlada Republike Slovenije sprejela izhodišči za pripravo Predloga zakona o dolgotrajni oskrbi, osebni asistenci in zavarovanju za dolgotrajno oskrbo, v katerih je bila določena tudi okvirna časovnica opravil za pripravo in izvedbo zakona, ki naj bi bil sprejet v začetku leta 2014. Zadnji predlog zakona o osebni asistenci je pripravila konec leta 2015 Mreža za deinstitucionalizacijo, v katero je povezanih več invalidskih organizacij. Ministrstvo je v začetku letošnjega leta oblikovalo pripombe in dopolnitve h gradivu, predloga pa nobena stranka ni vložila v zakonodajni postopek. Torej, gre več ali manj za besedilo zakona, ki ga je tudi na podlagi vseh osnutkov od leta 2010 do 2015 pripravila Mreža za deinstitucionalizacijo, gre za besedilo, ki je tudi po besedah Vlade primerno za nadaljnjo obravnavo. Temeljna podlaga za Predlog zakona o osebni asistenci je Konvencija o pravicah invalidov. Ta med drugim določa, da imajo invalidi, enako kot drugi, možnost izbrati stalno prebivališče in se odločiti, kje in s kom bodo živeli, in jim ni treba bivati v posebnem okolju. In drugič, da imajo invalidi dostop do različnih storitev na domu ter bivalnih in drugih podpornih storitev v skupnosti, vključno z osebno pomočjo, potrebno za življenje in vključitev v skupnost ter za preprečevanje osamljenosti ali izločevanja iz skupnosti. Osebna asistenca predstavlja uresničevanje te konvencije v polni meri, to je pomoč uporabniku pri vseh tistih opravilih in dejavnostih, ki jih uporabnik ne more izvajati sam zaradi vrste in stopnje invalidnosti, a jih vsakodnevno potrebuje doma in izven doma, da lahko živi neodvisno in enakopravno življenje v družbi.

V Poslanski skupini nepovezanih poslancev bomo predlog zakona o osebni asistenci podprli, saj omogoča največji obseg osebnih izbir, dostojanstvo in spoštovanje individualnih človekovih pravic. Osebna asistenca je tisti institut, ki osebam z invaliditeto omogoča relativno samostojno življenje, in to izven institucij, ki so, kot jih nekateri sociologi imenujejo, ostanki nekih drugih časov. Hvala lepa.

PODPRESEDNIK MATJAŽ NEMEC: Besedo ima Poslanska skupina Stranke modernega centra, zanjo dr. Jasna Murgel.

DR. JASNA MURGEL (PS SMC): Hvala lepa za besedo, gospod predsedujoči. Spoštovani kolegice in kolegi, spoštovana državna sekretarka, spoštovana publika! Nekatero vas poznam, seveda.

Poslanska skupina Stranke modernega centra bo Predlog zakona o osebni asistenci v prvi obravnavi podprla. Osebno imam izkušnjo z invalidnostjo, ta tematika mi je zelo blizu. Imam

izkušnjo s tem, da za nekoga skrbim 24 ur na dan in da sem osebna asistentka svoji hčerki, ne samo en dan, ampak vsak dan, no, kolikor sem zdaj zaradi te funkcije doma. Z velikim veseljem sprejemam to, da je zakon o osebni asistenci končno vložen v parlamentarno proceduro. Hvala Poslanski skupini NSi, predolgo je trajalo tole, da smo se odločali, ali bi predlog zakona vložili skupaj z dolgotrajno oskrbo ali posebej, in zdaj je zakon končno v parlamentarni proceduri.

Vsi smo govorili o tem, da se danes ne pogovarjamo prvič o tej problematiki v Državnem zboru, o zakonu o osebni asistenci, iniciativa predlagatelja je seveda opozorilo, da se z zakonsko ureditvijo čaka predolgo. Kot sem že povedala, kot predlagatelj navaja, je zakon, ki je pred nami, pravzaprav prvi zakon v Sloveniji, ki obravnava in ureja osebno asistenco. Pomembno je, da bo to področje urejeno z zakonom, ker se sicer zdaj financira na podlagi projektov, razpisov in tako dalje. Prav tako bo skupaj z Zakonom o izenačevanju možnosti invalidov ter drugimi predpisi, v katerih so urejene pravice invalidov, ustvaril pogoje za celostno reševanje vseh ključnih problemov s tega področja. Predlog zakona ponuja rešitve, ki jim ne moremo oporekati, so nujno potrebne in jih lahko strnemo v šest ključnih: definira osebno asistenco, opredeljuje upravičence, ki se financirajo po predlogu zakona, in košarico storitev, opredeljuje način izvajanja osebne asistencije, določa pogoje za izvajalce osebne asistencije in opredeljuje sam postopek uveljavljanja osebne asistencije. Ureja tudi vodenje evidence o uporabnikih in izvajalcih osebne asistencije in tudi prekrške, seveda, to je sestavni del večine zakonov.

Danes se programi osebne asistencije financirajo iz različnih virov; velik delež med temi viri predstavlja razpis Ministrstva za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti, na katerem je bilo novembra 2014 razpisanih 4 milijone sredstev in se izvaja do konca leta 2018. To je tudi razlog, da je ta zakon, kot je bilo že povedano, nastavljeno tako, da bi se njegovo izvajanje začelo leta 2019. Drugi pomemben vir sredstev predstavljajo sredstva Fundacije za financiranje invalidskih in humanitarnih organizacij – FIHO. V preteklosti se je preko Zavoda za zaposlovanje financiral tudi program Asistentka/Asistent bom. Vendar namen naštevanih virov financiranja osebne asistencije ni prikazati, da je v naši družbi to področje urejeno in da zakona ne potrebujemo, ravno nasprotno. Ta dejstva kažejo, da zaradi razpršenosti dejstev in pretežno projektnega financiranja osebne asistencije naša družba ne zagotavlja dolgoročne socialne varnosti tistim, ki jo najbolj potrebujejo. Ne zagotavlja jim, da bi dolgoročno imeli 100-odstotno dostopnost do fizičnega, socialnega in ekonomskega okolja ter tehnologij in s tem polnopravno uživanje človekovih pravic in temeljnih svoboščin. Ravno zaradi nujnosti zakonske ureditve področja osebne asistencije smo se v koalicijskem

sporazumu zavezali, da bomo v skupnem zakonu uredili problematiko z dolgotrajno oskrbo. Dogodki so prehiteli ta namen in danes imamo na mizah zakon skupine poslank in poslancev Poslanske skupine Nove Slovenije, katerega koncept je nastal pred leti ravno na pristojnem ministrstvu, torej Ministrstvu za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti.

Če se za konec vrnemo nazaj k osnovnemu namenu zakona, to je omogočiti invalidom, da živijo v skupnosti in enako kot drugi odločajo o svojem življenju, lahko takšnemu namenu pritrdimo. Pred letom dni, ko smo v Poslanski skupini Stranke modernega centra razpravljali o podobnem predlogu zakona, ki ga je pripravila ena od civilnodružbenih institucij, smo ugotovili, da takratni predlog ni užival zadostne podpore med invalidskimi organizacijami. Pri tem izpostavljamo, da je poenotenje med invalidskimi organizacijami nujno potrebno. Razprava bo še pokazala, koliko je dejansko temu tako. Pri tem izpostavljamo, da je poenotenje med invalidskimi organizacijami nujno potrebno, konsenz je mogoč, nerešena vprašanja in ovire pa lahko skupaj presežemo, o tem smo prepričani. Da bi vsem invalidom ne glede na obliko invalidnosti zagotovili ustrezno obliko pomoči, bomo v nadaljevanju zakonodajnega postopka tudi sami aktivno sodelovali.

Spoštovani, predvsem tisti, ki ste pošiljali številna pisma v podporo, s katerimi ste nas pozivali, da podpremo zakon o osebni asistenci! Sama nisem mogla odgovoriti na vsa, na nekatera sem, ampak vedite, da smo jih – tudi sama osebno sem – prebrali vsa, ki smo jih dobili. Nisem mogla na vsa odgovoriti, sem pa imela tokrat eno lahko nalogo – in tudi lahko misel sama pri sebi, zadovoljstvo, ker sem vedela, da bo tako – povedati, da bomo zakon podprli v prvi obravnavi in da ga bomo tudi v nadaljnji obravnavi preoblikovali tako, da bo sprejet.

V Poslanski skupini Stranke modernega centra bomo zakon podprli v prvi obravnavi in bomo tudi aktivno sodelovali pri njegovem sprejemanju v drugi in tretji obravnavi. Aktivnosti že potekajo, naredili bomo vse, da bo zakon dejansko dosegel tisti namen in da bo kar najbolje koristil tistim, ki so upravičenci po tem zakonu. Hvala lepa.

PODPREDSIEDNIK MATJAŽ NEMEC: Končali smo s predstavitvijo stališč poslanskih skupin. Sledi splošna razprava poslank in poslancev o predlogu zakona.

Besedo dajem predstavnicu predlagatelja gospe Ivi Dimic.

IVA DIMIC (PS NSI): Hvala lepa, predsedujoči. Hvala lepa vsem predstavnikom poslanskih skupin, ki ste podali svoje stališče.

Lahko rečem, da sem vesela, da razumete potrebo invalidov po zakonski ureditvi

osebne asistencе, ki invalidom omogoča, da živijo v skupnosti samostojno kar se da, bom rekla, dostojno življenje. In omogoča jim ga lahko, seveda, osebna asistencа oziroma osebni asistent. Mogoče je bilo danes tekom razprav in stališč ostalih poslanskih skupin rečeno, da se je čakalo zato, ker se je osebna asistencа želela dopolniti tudi z dolgotrajno oskrbo. Sama lahko rečem, da smo na to predolgo čakali – tudi v Poslanski skupini Nove Slovenije – da smo čakali na neko sistemsko ureditev vse od leta 2011, še prej je zakon nastajal že od leta 2010, kot je bilo rečeno. Leta 2012 sem sama doživela zavrnitev zakona na matičnem odboru in od takrat naprej smo si v Novi Sloveniji resnično prizadevali, da bi se tak zakon sprejel. Seveda, ključno, vsi imamo željo, da bi se uredila tudi dolgotrajna oskrba, tudi tega smo potrebni v Sloveniji, vendarle zakon o osebni asistenci ne more čakati, ali se bo kdaj v prihodnosti tudi dolgotrajna oskrba uredila ali ne. Invalidi živijo tukaj, zdaj, z nami. In jim je treba seveda v najširši in največji možni meri omogočati, da živijo tako kot mi vsi. Če njim to omogočamo preko osebne asistencе, je prav, tako kot je rekel moj poslanski kolega Matej – naj stane, kolikor hoče.

Pa mogoče nekaj statističnih podatkov. Inštitut Republike Slovenije za socialno varstvo je avgusta 2016 objavil analizo izvajanja programov osebne asistencе v letu 2015. Iz analize povzamemo, da je bilo v letu 2015 v programe osebne asistencе vključenih tisoč 125 uporabnikov, v čakalni vrsti pa jih je bilo še 159. Med vključenimi prevladujejo gibalno ovirani, 44,6 % vseh vključenih, dobra polovica vključenih prejema enega izmed dodatkov za nego in pomoč druge osebe zaradi invalidnosti. Povprečno prejemajo 12,2 ure asistencе na teden, bi jih pa kar štiri desetine potrebovalo več ur osebne asistencе, kot jo prejemajo sedaj. Nadalje velja izpostaviti, da dobre tri četrtine vključenih prejema osebno asistencо v obliki spremstva, skoraj 60 % pomoč pri opravljanju podpornih dnevnih opravil in nekaj manj kot polovica vseh vključenih pomoč pri opravljanju temeljnih dnevnih opravil. Vseh zaposlenih v okviru programa osebne asistencе je 392, od tega 366 osebnih asistentov. Iz analize je nadalje razvidno, da je bilo v letu 2015 namenjenih iz različnih virov, kot je bilo danes že povedano, za izvajanje osebne asistencе skupaj 4,9 milijona evrov, od tega 62,5 % iz državnega proračuna. Tako da tudi sedaj celoten strošek zagotavljanja osebne asistencе ni na plečih države oziroma Ministrstva za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti, ampak je tudi iz drugih programov. Tukaj mislim, da so zelo pomembna tudi sredstva FIHO.

V podporo našemu zakonu, tako kot je povedala kolegica iz SMC, je prispelo veliko pisem. Kot je tudi bilo že povedano, se s predlogom zakona ne strinjajo vse invalidske organizacije, ampak mislim, da je pomembno poudariti, da tako visoke stopnje enotnosti

invalidskih organizacij, kakor je ob tem zakonu, v Sloveniji še nismo imeli. Prejeli smo pismo staršev gluho-slepih otrok, ki imajo določene pomisleke, z njimi smo dogovorjeni že jutri, imamo termin, da se sestanemo. Seveda, zakon je še odprt, da se ga spremeniti, da se ga izboljšati in sem vesela, da vsi vemo, kako ga je potrebno izboljšati, in da prisluhnemo ne nazadnje tudi invalidskim organizacijam. Tukaj se zahvaljujem za podporo Nacionalnemu svetu invalidskih organizacij Slovenije, društvu YHD, Društvu distrofikov Slovenije, Zvezi paraplegikov Slovenije, Združenju multiple skleroze Slovenije in lahko bi še naštevala, še vse ostale oblike invalidskih organizacij. Pomembno je, da smo zadevi postavili temelje tudi v Državnem zboru, pomembno je, da se vsi zavedamo, da je treba zadevo urediti, da bi bil zakon idealen. Imamo čas, seveda, da se ga idealnega naredi, tudi tekom te obravnave v Državnem zboru, vendar bo zakon, kot sem dejala, začel veljati s 1. 1. 2019. In seveda je naloga, tudi koalicije, da v čim krajšem času pripelje v obravnavo tudi zakon o dolgotrajni oskrbi. Vsi si želimo tudi ta zakon in ne nazadnje se mi zdi, da je zelo pomembno, da omenim še to v tem uvodnem delu, da je človek, ki potrebuje osebno asistencо, občutljiv na vsakršne naše izjave in obljube, ker dejansko lahko računa samo na naše obljube, vesel pa bo seveda v prihodnosti naših dejanj.

PODPREDSEDNIK MATJAŽ NEMEC: Besedo ima mag. Tanja Cink, pripravita naj se mag. Julijana Bizjak Mlakar in mag. Bojana Muršič. Izvolite, gospa Cink.

MAG. TANJA CINK (PS SMC): Hvala lepa za besedo, spoštovani podpredsednik. Predstavnici Vlade, kolegice in kolegi in ostali prisotni, lep pozdrav tudi z moje strani!

V Sloveniji že več let govorimo o nujnosti sistemske ureditve osebne asistencе oziroma jo načrtujemo, vsi smo ves ta čas tudi zelo enotnega mnenja, da imajo invalidi pravico do enake obravnave, torej do enakih pravic kot ljudje, ki niso invalidi, da imajo pravico do samostojnega in neodvisnega življenja. Ampak kljub vsemu ostaja to še danes nedokončana zgodba, ker pač zanjo očitno doslej ni bilo niti zadostnega konsenza med različnimi invalidskimi organizacijami niti zadosti politične volje ali pa tudi političnega konsenza, ne nazadnje. Kot je bilo danes že predstavljeno med stališči poslanskih skupin, je bil prvi poskus vladnega predloga v letu 2010 žal neuspešen. Leta 2012 je bil predlog društva YHD na mizah tudi očitno obsojen na neuspeh, nakar sta sledila še dva, danes pa imamo pred seboj predlog Poslanske skupine NSi. Vseeno moram priznati, da mi je žal, da predlog ni prišel s strani Vlade, ampak hkrati priznam, da se že predolgo samo govori o zakonski ureditvi in je zato treba v tem trenutku strniti vrste, da pridemo do rešitve, ki bo v največjo korist najranjlivejšim, da bo v

korist invalidom, predvsem pa da bo zakon dobil podporo.

Seveda to ne pomeni, da se za invalide pri nas ne zagotavlja nič, je pa tudi res, da se v zadnjih približno desetih letih ni zgodil na tem področju noben večji napredek. Na kratko, ampak zelo jedrnato, je trenutno stanje povzeto v poročilu Inštituta Republike Slovenije za socialno varstvo, ki je za leto 2015 pripravil analizo, kjer piše: »V Sloveniji je osebna asistenca še vedno financirana projektno, izvajalci se prijavljajo na različne razpise, preko katerih pridobijo sredstva za zaposlitev osebnih asistentov in izvajanje programov osebne asistencije. Nacionalno postavljenih smernic glede ocenjevanja potreb, vstopnih kriterijev, vsebin izvajanja osebne asistencije in podobno ni, tako da se izvajalci sami odločajo, na kakšen način in komu bodo zagotavljali osebno asistenco ter kaj bodo izvajali pod pojmom osebna asistenca.« To zelo nazorno govori o tem, da je tematika brez najmanjšega dvoma vredna današnje razprave in tudi treznega razmisleka, kako naprej. Če ovrednotimo osebno asistenco v denarju; tam, kjer je šlo za izvajanje osebne asistencije, so bila recimo v letih 2013 in 2014 razdeljena sredstva v višini 2,5 milijona evrov. V letu 2015 je bilo preko programov za samostojnejše življenje invalidov razdeljenih 2,6 milijona evrov oziroma 3 milijone zaradi kasnejše redefinicije minimalne plače. Iz analize, ki jo je opravil za leto 2015 Inštitut Republike Slovenije za socialno varstvo, pa izhaja, da je bilo iz različnih virov namenjenih 4,9 milijona evrov. Takole čez prst lahko rečemo, ampak zelo na pamet, da je potrebnih okoli 3, 4, 5 milijone evrov. To, kar se sama na tem mestu sprašujem, je, koliko denarja pravzaprav potrebujemo za ustrezno izvajanje storitev, ker gre vendarle za razhajanje, glede na to, da predlagatelj ocenjuje približno 8 milijonov evrov letno. Tako da pričakujem, da v nadaljevanju podate bolj natančna pojasnila v zvezi s tem.

Poleg tega vemo, da se še vedno izvajajo določene storitve, ki so v podporo invalidom, tudi po drugih socialnovarstvenih predpisih, to sta recimo družinski pomočnik in storitev pomoči na domu. Pa tudi potrebe invalidov so zelo različne in je zato treba, po mojem mnenju, natančno vedeti, kaj je sploh tisti minimum oziroma kje je meja, ki zagotavlja v resnici samostojnejše življenje teh oseb. Če dam samo primer: po tem predlogu je na primer slepim, gluhim in slepo-gluhim omogočeno uveljavljati pravico do komunikacijskega dodatka v obliki pet ur osebne asistencije na teden. Jaz recimo ne vem, če je to res tista meja, ki zagotavlja tem osebam samostojno in neodvisno življenje. Vsekakor je to stvar stroke, vendar sem želela poudariti, da je treba imeti tudi na to ustrezen odgovor.

Za zaključek želim povedati samo še to, da bi bilo verjetno bolj smiselno pripraviti zakon, ki bi enovito urejal osebno asistenco in

dolgotrajno oskrbo – ampak to je zelo osebno mnenje – ker gre za prepletanje problematik. Bo pa glede na ločen predlog vsekakor potrebno tudi dobro sodelovanje med ključnimi ministrstvi pa tudi koalicijo in predlagateljem, če želimo, da zakon zaživi, kar bi moral pravzaprav že zdavnaj. Hvala.

PODPREDSIEDNIK MATJAŽ NEMEC: Besedo ima mag. Julijana Bizjak Mlakar, pripravita naj se mag. Bojana Muršič in mag. Matej Tonin.

Izvolite, gospa Julijana Bizjak Mlakar.

MAG. JULIJANA BIZJAK MLAKAR (PS DeSUS): Hvala lepa za besedo, gospod podpredsednik. Spoštovani poslanke, poslanci, predstavnici Vlade in ostali prisotni!

Pred nami je Predlog zakona o osebni asistenci. Žal še ni povsem v obliki, ki bi jo ljudje, koristniki javnih storitev osebne asistencije, potrebovali, pač pa v bistveno okrnjeni vsebini in s pomanjkljivostmi, ki naj bi jih Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti odpravilo v času trajanja postopka obravnave zakona. Obljubi pristojnega ministrstva, da bo pomanjkljivosti Predloga zakona o osebni asistenci odpravilo, gre zasluga, da bomo v Poslanski skupini Desus v prvem branju ta zakon podprli.

Veseli smo, da je vložitev tega zakona spodbudila pristojno ministrstvo k dokončanju zakona o dolgotrajni oskrbi prebivalstva, ki bi moral vključevati tudi področje osebne pomoči posamezni invalidni osebi pri njenih dnevni in drugih opravilih. Prav na pomanjkljivosti predloga zakona, ki ga je vložila Nova Slovenija, opozarjata tudi Zveza društev slepih in slabovidnih Slovenije, ki prav tako kot Poslanska skupina Desus že vrsto let opozarja pristojno ministrstvo, da je treba ustrezno urediti vprašanje dolgotrajne oskrbe in osebne asistencije v le enem skupnem zakonu, v katerem je treba jasno določiti obseg storitev, ki jih zakon krije, in opredeliti vire financiranja teh storitev. Zveza društev slepih in slabovidnih Slovenije oporeka trditvam, ki so se pojavile v javnosti, da naj bi bil predlog zakona usklajen z vsemi reprezentativnimi invalidskimi organizacijami, saj predlog naj ne bi odgovaljal na ključne potrebe posameznih skupin invalidov, tudi slepih in slabovidnih ne. Nenavadno je, da naj bi bila Direktorat za invalide pri pristojnem ministrstvu in pristojna ministrica doslej gluha za pisma, ki so bila nanju naslovljena, zato upam, da se bo v prihodnje okreplil posluš pristojnih za tiste, ki storitve dolgotrajne nege in osebne pomoči potrebujejo.

Za vse pripravljavce zakonskih predlogov bi moralo veljati pravilo pripravljanja zakonskih predlogov v sodelovanju s tistimi, ki jih zakon zadeva. V tem primeru bi moralo veljati geslo, ki smo ga danes tukaj že slišali, in sicer: nič o invalidih brez invalidov. Tudi Zveza društev civilnih invalidov vojn Slovenije, ki zastopa okoli 170 tisoč invalidov, oporeka predlogu zakona, ki

ga je vložila Nova Slovenija, tudi zato, ker vloženi predlog zakona ni nastal s sodelovanjem invalidov, čeprav jih zakon zadeva. Verjamem, da na pristojnem ministrstvu pripravo ustreznega zakona o dolgotrajni oskrbi, ki bi moral nastati v sodelovanju s tistimi, ki se jih zakon tiče, ovirajo tudi zasebni interesi, ki bi radi znaten del dolgotrajne oskrbe in osebne pomoči uredili po vzoru že danes problematičnega dopolnilnega zdravstvenega zavarovanja ali pa nizozemskega pogodbenega obveznega zdravstvenega zavarovanja. Apetiti po dobičku, četudi na račun revnih in manj premožnih, pogosto ovirajo uveljavitev dobrih in potrebnih rešitev. Tudi o tej problematiki smo danes s strani Združene levice že nekaj slišali.

Glede na slabo socialno stanje večjega dela starejših in invalidov je skorajda nemogoče pričakovati uvedbo zasebnih zavarovanj na tem področju, razen za ozko, premožno, elito in za mlado generacijo s solidnimi plačami, saj bi zasebna zavarovanja tako velikih tveganj v obstoječi populaciji terjala znatna plačila oseb iz žepa, ki si jih ljudje večinoma ne bi mogli privoščiti. V primeru javnega financiranja dolgotrajne oskrbe z vključeno pomočjo pa to pomeni, da bi tak zakon terjal nujna javna sredstva, ki jih je možno solidarnostno združevati predvsem z obstoječimi finančnimi sredstvi ob uvedenih novih dajatvah, ki pa lahko pridejo v sistem le od podjetij in bolj premožnih v državi. Posegi v premoženje in prihodke bolj premožnih pa vedno sprožijo obilo odpora pri tistih z največjo politično in medijsko močjo v državi, zato jih je težko uvesti.

Poslanci dobivamo te dni veliko osebnih pisem, predvsem uporabnikov programa osebne asistencije v organizaciji Društva za teorijo in kulturo hendikepa, ki poudarjajo življenjsko odvisnost od osebne asistencije, ki jim je kljub bolezni, zaradi katere so postali skoraj opravično nesposobni, omogočila ponovno funkcioniranje in neodvisnost od pomoči sorodnikov, sosedov in prijateljev, kar je še posebej pomembno za invalide, ki živijo sami. Prav zato sem vesela, da je ne glede na vse pomanjkljivosti predlaganega zakona prišlo do njegove vložitve. Upam pa, da bo ministrstvo njegove pomanjkljivosti tudi pravočasno in ustrezno odpravilo.

Naj v nadaljevanju spomnim na nekatere bistvene pomanjkljivosti predloga zakona, ki bi jih moralo pristojno ministrstvo v zelo kratkem času v celoti odpraviti. Prvič, dolgotrajna oskrba in sistem osebne pomoči sta tesno povezana, zato bi moralo ministrstvo vložiti celovit zakon, ki bi reševal probleme dolgotrajne oskrbe in tudi probleme osebne asistencije. Drugič, predlog zakona izloča uporabnike iz sistema prejemanja pomoči le zato, ker so starejši od 65 let, kar ni sprejemljivo in je tudi diskriminatorna določba, invalidi vojne torej omenjenega zakona praktično ne bi mogli koristiti. Tretjič, podobno je vstopni prag tistih, ki vstopajo do storitev osebne pomoči,

diskriminatorno, saj omogoča uveljavljanje pravice ozki skupini, ne pa večini. Omejitve pri prejemanju pomoči bi namreč morale temeljiti le na strokovnih ocenah za to pristojnih institucij. Četrto, po mnenju organizacij invalidov je problematičen tudi komunikacijski dodatek, ki naj bi bil za nekatere skupine invalidov brez uporabne vrednosti. Petič, podobno je vprašljiva določba v tretjem odstavku 26. člena, ki določa, da se v primeru, ko je uporabnik upravičen do prejemanja dodatka za pomoč in postrežbo oziroma do drugih denarnih prejemkov, ki jih prejema na podlagi predpisov iz naslova potrebe po tuji negi in pomoči, uporabniku ta prejemek nameni za sofinanciranje osebne asistencije. In šestič, prav tako ni dovolj jasna korelacija, torej medsebojni vplivi med predlaganim zakonom in drugo socialno zakonodajo, kar sproža dodatne dvome organizacij invalidov v ustreznost predlaganega zakona.

Ne dvomim torej v dobronamernost predlagatelja pri vložitvi predloga zakona. Žal mi je, seveda, da pristojno ministrstvo ni zmoglo pravočasno opraviti svojih nalog na področju dolgotrajne oskrbe, vključno z osebno pomočjo. Potem bi bil lahko zakon ustrezno strokovno pripravljen in ne bi bilo danes toliko pomislekov glede sedanjega predloga zakona. Res je, da na področju uresničevanja konvencije Združenih narodov o pravicah invalidov država ni povsem bosa, saj je bil v letu 2010 sprejet splošen krovni zakon, to je Zakon o izenačevanju možnosti invalidov, še pred tem pa so bili sprejeti posamezni področni zakoni.

V pričakovanju prej naštetih sprememb predlaganega zakona s strani pristojnega ministrstva bom v tej začetni fazi Predlog zakona o osebni asistenci podprla. Država in lokalne skupnosti ter poslanci pa si moramo še naprej prizadevati za ustvarjanje enakih možnosti za vse ljudi, tudi za invalide, na vseh področjih življenja in jim omogočiti samostojnost, neodvisnost in svobodno izbiro ter enakopravno vključevanje v družbo. Hvala lepa.

PODPREDSEDNIK MATJAŽ NEMEC: Besedo ima mag. Bojana Muršič. Pripravi naj se mag. Matej Tonin in gospa Marija Bačič.

MAG. BOJANA MURŠIČ (PS SD): Hvala lepa, podpredsednik, za besedo. Spoštovani kolegi in kolegi, spoštovani gostje na balkonu!

Moram reči, da smo danes lahko veseli, in lahko rečemo, da je danes ta veseli december, kajti temu predlogu zakona se obeta široka podpora, takšno podporo ima le malokateri zakon. Zato mi dovolite, da se na tem mestu zahvalim predlagatelju za vložitev Predloga zakona o osebni asistenci. Zelo pomembno se mi zdi, da tej ranljivi skupini prebivalstva, v kateri so tudi invalidi, posvetimo še večjo skrb kot do sedaj. Sicer ne gre spregledati dejstva, da se tej skupini vseskozi posveča posebna skrb, temu sledi tudi ministrstvo, ki vse od leta 2009 sofinancira

programe osebne asistencije v obliki sofinanciranja osebnih asistentov kot del aktivne politike, a treba je poudariti, da še vedno nimamo zakonske rešitve. V letu 2015 je bil tudi poseben program Asistentka/Asistent bom; bilo je pripravljeno tudi nekaj osnutkov zakona, tudi tisti iz leta 2012, ki ga je vložila ljudska iniciativa v zakonodajni postopek, pa žal ni dobil zadostne podpore na matičnem delovnem telesu. Še vedno capljamo na mestu, gospod Tonin je to lepo povedal.

Vse od nastopa mandata moram reči, da se srečujem s to posebno skupino ljudi, iščemo rešitve, predlagajo zakone, izvedenih je bilo veliko sestankov, podanih veliko predlogov in danes mislim, da je res čas, da to področje tudi uredimo. Z zakonom se bo vsaj malo izboljšal položaj invalidov, ki si vsekakor zaslužijo to, da kljub svoji bolezni živijo čim bolj kvalitetno življenje v domačem okolju s pomočjo te osebne asistencije. S tem bomo dosegli, da bodo invalidi postali samozavestni in avtonomni, neodvisni, še kako koristni tudi za našo skupnost, ključno pa je to, da jim zagotovimo dostojanstvo. Vsa ta dejstva, ki sem jih navedla, že izhajajo iz Konvencije o pravicah invalidov, torej invalidi morajo uživati dostojanstvo in enakost in zagotavljanje enakih človekovih pravic in temeljnih svoboščin ne glede na kakršnokoli osebno okoliščino. Zavedam se in mislim, da so storitve osebne asistencije nepogrešljivo sredstvo za neodvisno življenje invalidov. Pokriva namreč vsa področja življenja in prav tako mora biti prilagojena potrebam, željam in življenjskemu slogu posameznika.

Osebna asistenca je pomoč uporabniku pri vseh tistih opravilih in dejavnostih, ki jih ne more izvajati sam, jih pa potrebuje, da lahko vsakodnevno doma in izven doma živi neodvisno aktivno življenje in je enakopravno vključen v našo družbo. Res pa je, da je pravica do osebne asistencije kompleksna pravica, zato je pomembno njeno zagotavljanje in spodbujanje širšega sodelovanja med različnimi institucijami, tudi nevladnimi organizacijami.

Kot so že kolegi pred menoj povedali, smo bili v zadnjih dneh in tednih deležni elektronskih pošt, vrste žalostnih izpovedi posameznikov, ki bi bili brez osebne asistencije odrinjeni na rob in bi bilo njihovo življenje nedostojno. Pa mi dovolite, da povzamem eno izmed teh žalostnih izpovedi iz pisma; je zgolj delček, ki govori o tem, kaj bi se zgodilo s temi ljudmi, če bi ostali brez osebne asistencije. Citiram: »Brez osebne asistencije smo osebe, ki smo odvisne od tuje pomoči, v nemogoči situaciji. V plenici, polni lastnih izločkov, lahko samo čakamo nekoga od domačih, da nas reši. To pa je daleč od človeka vrednega življenja in enakopravnega položaja v družbi.« Tega si ne smemo dovoliti, zato moramo to nemudoma popraviti.

Področje osebne asistencije je torej izenačevanje možnosti invalidov in njihovega samostojnejšega življenja, ki ga moramo urediti.

Seveda pa moramo to urediti tudi z enotnostjo sistema dolgotrajne oskrbe. Zakon mora biti v prvi meri življenjski, denar pa mora slediti posamezniku. Hvala lepa.

PODPRESEDNIK MATJAŽ NEMEC: Besedo ima mag. Matej Tonin. Pripravita naj se gospa Marija Bačič in gospa Ljudmila Novak. Izvolite.

MAG. MATEJ TONIN (PS NSi): Dragi poslanke in poslanci!

Danes imamo resnično lepo priložnost, da popravimo svoj moralni dolg. V svojem uvodnem nastopu sem že povedal, da sem ves ta čas od leta 2012 dalje čutil slabo vest v tem smislu, da smo državljanom nekaj obljubili, nismo pa tega realizirali. In vedno je bila ista zgodba, zgodba pa je bila, ali ni dovolj denarja ali pa zakon ni usklajen med invalidskimi organizacijami. Če bomo vedno čakali, da bo nekaj padlo z neba, se to seveda ne bo zgodilo, treba je ukrepati in vsaj mi smo ukrepali. Treba je tudi pošteno povedati, da smo dobili spodbude, konkretno gospa Elena Pečarič, ki jo vsi zelo dobro poznate, me je ob neki priliki vprašala, kaj je zdaj z našo obljubo. In ni bilo več prostora, da bi se človek še kaj veliko izgovarjal ali pa iskal razloge, zakaj nečesa, kar je treba storiti, tudi ne storimo. In zato je ta zakon danes pred vami. Mi ne trdimo, da je najboljši, da je edini zveličaven, nikoli nismo trdili, da smo najbolj pametni in vse vemo, ampak je pa realnost. Tako usklajenega zakona, kot je ta, žal še nismo imeli. Za zelo velik dosežek si štejem to, da ta zakon podpirata tako gospa Elena Pečarič, ki je predsednica društva YHD, kot tudi gospod Boris Šuštaršič, predsednik NSIOS. Gospa in gospod sta imela mnogokrat različno mnenje, ampak super je, da imata vsaj glede tega zakona eno mnenje in zakon oba podpirata. Tako kot vi, smo tudi mi dobili številna pisma podpore, in to predvsem s strani tistih, ki osebno asistenco imajo. Moramo se pa zavedati še, da je ogromno takih, ki te možnosti sploh nimajo, da bi pomagali tudi ogromno tem ljudem, ki nam sploh pisali niso. Glede pomanjkljivosti se poskušam zelo zelo nazaj držati in imeti čim bolj konstruktivno debato, ampak me je kar iz sedeža privzdigovalo, ko sem poslušal svojo kamniško kolegico, poslanko Julijano Bizjak Mlakar. Bo spet kdo rekel, da politiziram, ampak kolegica poslanka, Desus je od leta 2004 v vladnih koalicijah, če naš zakon nosi toliko pomanjkljivosti, zakaj niste vi pripravili boljšega zakona prej? Pa bom tukaj piko naredil, da ne bom koga užalil. Hvala lepa pa poslanki Julijani Bizjak Mlakar in Desusu, da bodo ta zakon v prvi obravnavi podprli. Izražam resno hvaležnost brez kakršnegakoli cinizma in podobnega.

Glede pisem podore. Ta naš zakon je podprlo ogromno invalidskih organizacij, smo pa dobili dve pismi, ki sta imeli določene pripombe. Eno je bilo od Zveze društev civilnih invalidov vojne Slovenije. Njihova glavna pripomba je ta,

da je zakon omejen na do največ 65. leta starosti. In pa Društvo gluhoslepih Slovenije DLAN – oni pa opozarjajo na to, da je problematična omejitev 30 ur tedensko osebna asistenca in podobne stvari. Še enkrat pravim, zagotovo se da še marsikaj popraviti in tudi na tem področju se dajo stvari popraviti, dvomim pa, da so tudi pri teh dveh organizacijah, ki sta nam poslali pismo, da imata določene pripombe, to take pripombe, da bi temu zakonu nasprotovali, tega pa jaz nisem razbral.

Kako si mi predstavljamo ta koncept, da bi lahko nekako sistemsko uredili pomoč vsem državljanom, ki jo zaradi takšnega ali drugačnega hendikepa potrebujejo? Ta osebna asistenca je umeščena med 18. in 65. letom starosti, pri čemer je treba zelo jasno povedati, da po obstoječem zakonu, torej po zakonu, ki ga mi predlagamo, tisti, ki bi imeli osebno assistenco pred 65. letom, jo lahko zadržijo tudi po 65. letu. Ampak če rečemo, da je zakon o osebni assistenci namenjen državljanom med 18. in 65. letom, je seveda legitimno vprašanje, kaj pa za tiste, ki so mlajši od 18 let, in kaj za tiste, ki so starejši od 65 let. Za starejše od 65 let mi predvsem vidimo, da bi njihov položaj urejal tako pričakovani zakon o dolgotrajni oskrbi. Za mlade pod 18. letom starosti pa pričakujemo veliko od zakona, ki ga je pripravila poslanka Jasna Murgel, in sicer zakon o obravnavi otrok s posebnimi potrebami. Tako bi imeli na nek način lahko zadevo sistemsko urejeno, sistemski trojček, če želite: do 18. leta zakon Jasne Murgel o obravnavi otrok s posebnimi potrebami, kjer bi imeli na enem mestu zbrane vse možnosti, ki jih imajo starši, za tiste, ki so stari med 18 in 65 let, zakon o osebni assistenci in za tiste nad 65 let zakon o dolgotrajni oskrbi. Na takšen način si vsaj mi v Novi Sloveniji predstavljamo, da bomo te stvari sistemsko uredili, me pa skrbijo. Sem tudi nekatere invalidske organizacije opozoril, da bomo danes lahko veseli in se veselili, če bo ta zakon v prvi obravnavi sprejet, ampak ne pozabimo, sprejet bo zgolj sklep, da je zakon primeren za nadaljnjo obravnavo, kar pomeni, da se lahko do končnega sprejema še kaj bistveno spremeni. Upam, da niso nekatere napovedi koalicijskih poslank in poslancev, ki so govorili, da bi želeli združiti zakon o osebni assistenci pa zakon o dolgotrajni oskrbi skupaj v en zakon – jaz tega ne vidim tako in se mi zdi to – priločen izgovor za to, da se spet sprejem tega zakona nekako zamakne. Obe materiji sta zahtevni in ne vidim prav nobenega razloga, da bi bilo nujno potrebno in zahtevno, da bi obe materiji urejali v istem zakonu. Brez kakršnihkoli problemov jih lahko uredimo v ločenih zakonih. Če ima koalicija tako željo, da uredi ti dve področji skupaj, jo jaz prosim, da naredimo nekoliko drugače. Dajmo najprej sprejeti ta zakon o osebni assistenci, potem pa, če ima koalicija željo, lahko do konca mandata tuhta, razmišlja, dela, kar hoče, da morda potem zakon o osebni assistenci in dolgotrajni oskrbi spravi v en zakon.

Jaz s tem nimam problema. Če vi to želite, dajte, ampak najprej pa spravimo pod streho ta zakon o osebni assistenci.

Verjamem, da bo danes ta zakon sprejet brez glasu proti. Jaz se tega veselim in še enkrat se vsem zahvaljujem za podporo, za to decembrsko darilo vsem našim državljanom, ki to pomoč potrebujejo, seveda z upanjem, da se kaj dramatičnega oziroma pretresljivega ne bo dogodilo v drugi obravnavi.

PODPREDSEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa. Besedo ima gospa Marija Bačič, pripravi naj se gospa Ljudmila Novak.

Izvolite.

MARIJA BAČIČ (PS SD): Hvala za besedo, gospod podpredsednik.

Tudi jaz pozdravljam Predlog zakona o osebni assistenci, saj gre za potrebe ljudi, ki to pomoč potrebujejo. To pa so predvsem različni invalidi, ki potrebujejo različne oblike osebne asistencije in morajo biti tudi aktivno udeleženi pri tem, da sami odločajo o tem, kako in kje bodo živeli in koliko in kakšno pomoč potrebujejo. Res je tudi, da se je že v 90. letih uvajala osebna asistenca in jo ima danes več kot sto ljudi, ki bi sicer morali biti v socialnih zavodih. Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti je že leta 2009 sofinanciralo programe osebne asistencije v obliki sofinanciranja zaposlitve osebne asistencije. Od leta 2015 pa preko javnih razpisov sofinancira te programe osebne asistencije, ki smo jih deležni tudi na Zvezi Sožitje in preko njih tudi v naših društvih. V zadnjih letih so program osebne asistencije razvile tudi nekatere nevladne organizacije, in kar 28 organizacij vključuje tisoč oseb. Vendar je ta osebna asistenca različno mišljena. Ena je namenjena 12-urni in 24-urni pomoči, v nekaterih primerih pa pomeni le nekajurno podporo ali enourni obisk, spremljanje v trgovino in družabništvo. Nekatere organizacije nudijo pomoč samo ob delavnikih, in če osebna asistenca obsega le nekaj ur tedensko pri osebi z ovirami, pa naj gre za mlajše ali starejše, mora oseba, če potrebuje več pomoči, vseeno v institucijo.

Spoštovani! V zadnjem času veliko govorimo deinstitucionalizaciji, se pravi, da bi ljudje, potrebni pomoči, ne živeli v velikih zavodih in njihovih enotah, pač pa doma ali v najetih stanovanjih ali v stanovanjskih skupinah znotraj stanovanjskih sosesk in v mestnih jedrih. To bo za njih bolj prijazno okolje in ljudje bodo s pomočjo asistencije živeli bolj svobodno, prijazno in lepše življenje. Invalidom smo dolžni omogočiti uresničitev določb Konvencije o pravicah invalidov, kot so pravica do samostojnega življenja, vključno z osebno assistenco, pravica do vključujočega izobraževanja in vseživljenjskega učenja in največje mogoče samostojne osebne mobilnosti. Ko sem bila osebna asistentka osebe na vozičku, ki je popolnoma odvisna od tuje nege in

pomoči, sem spoznala, kako pomembna je pomoč osebne asistencije. Torej, že jutraj pri vstajanju, osebni higieni, oblačenju, se pravi, pri vseh temeljnih življenjskih aktivnostih. Predstavljajmo si, kako bi ta žena živela brez osebne asistencije. Sin odide v šolo, mož odide v službo, mogoče jo spravi iz postelje v kuhinjo, recimo, da bi lahko prišla morda do hrane, vendar tudi stranišče je potrebno, kamor ta ženska ni sposobna. In predstavljajmo si, v kakšnem stanju bi to gospo brez osebne asistencije našel mož po službi. Tudi mož, ki je aktiven v službi, je lahko razbremenjen skrbi, kako živi njegova žena dopoldan sama. On se lahko posveti službi, ker ve, da je za njegovo ženo lepo poskrbljeno. Ne mislite, da samo sedi in razmišlja, aktivna je, ona razporeja, kako bo njen delavnik izgledal. Pomaga, recimo, rezala je celo meso, osebni asistentki je povedala, kaj bodo jedli. Je aktivna, svobodna, socializirana, v življenje vpeta, nasmejana in kljub temu da je na vozičku, da ne zmore, je prijetna sogovornica in res ženska na mestu. Torej, iz okolja ni izločena, kar je izrednega pomena za te ljudi. Ker vemo, če so ljudje izločeni, če živijo samotno življenje, so sami s svojimi težavami, izključeni iz vsega, pogosto zapadejo tudi v depresijo. Ta ženska je popolnoma drugačna.

Ugotavljamo torej, da je osebna asistencija velikega pomena za izenačevanje možnosti invalidov in njihovega samostojnega življenja in vključevanja v družbo kot celoto, zato jo je treba sistemsko in hitro urediti. Res je, kot je prej gospod Tonin povedal, kako je s tem, če bomo čakali na dolgotrajno oskrbo, ker vemo, da je osebna asistencija nekako vezana na dolgotrajno oskrbo. Ko sem prej stopila ven, me je gospa, ki je na vozičku, zunaj nagovorila: »Ali bomo res čakali na dolgotrajno oskrbo? Kaj pa, če tega še ne bo? Mi potrebujemo osebno asistenco tukaj in zdaj.« In veste, kaj sem odgovorila, ker imam podatek, da bo dolgotrajna oskrba na Vlado vložena konec februarja in potem morda do konca leta sprejeta, sem ji obljubila, da če ne bo, bo zakon o osebni asistenci samostojno zaživel.

Veliko pisem, tako kot vsi pravite, smo dobili tekom tedna oziroma že prej in veliko tragedij je tudi napisanih v teh pismih. Predvsem tisti ljudje, ki živijo v socialnih zavodih, izražajo, kaj vse doživljajo, od previjanja plenice in tako naprej. Torej, ljudje si želijo samo to: človeka vredno življenje in enakopravni položaj v družbi. Menim, da si to tudi zaslužijo. Hvala lepa.

PODPRESEDNIK MATJAŽ NEMEC: Besedo ima gospa Ljudmila Novak, pripravita naj se dr. Jasna Murgel in gospa Marinka Levičar. Izvolite.

LJUDMILA NOVAK (PS NSI): Hvala za besedo in lep pozdrav!

Pravijo, da se napredek družbe pozna po tem, kakšen odnos je razvila do svojih najšibkejših členov. Zagotovo so osebe s

posebnimi potrebami tiste, ki si zaslužijo poseben odnos, posebno pozornost, pomoč, predvsem pa si želijo, da bi lahko čim bolj samostojno živeli. Najprej se želim zahvaliti svojim sodelavcem, poslancem, strokovnim sodelavcem, vodji našega strokovnega odbora pri Novi Sloveniji, ki so ta zakon pripravili, potem pa se želim zahvaliti Vladi, ki se je odločila, da bo ta naš predlog podprla, in pa tudi poslanskim skupinam, ki ste govorile v podporo temu zakonu. Pomembno je, da nas je povezal problem, da končno znamo stopiti preko tega, kdo je član ene ali druge stranke, kdo je predlagatelj, kdo je vlada, kdo je opozicija, in rešujemo nek pereč problem. V tem smislu sem zelo vesela in zadovoljna, da to zmoremo.

Pravzaprav sem največ svojega službenega časa preživela med osebami s posebnimi potrebami v nekem zavodu, sedaj se imenuje center, kjer sem poučevala, zato še sedaj, ko srečam kakšno osebo na vozičku, jo pogledam v obraz, kdo je, ker se vedno vprašam, ali ga poznam, ali jo poznam; ne iz radovednosti, ampak ker sem vesela, če srečam kje svojega bivšega dijaka ali dijakinjo, zato vedno pogledam, kdo je ta oseba. In ker sem, mislim da, 18 let delala v tem zavodu, sem videla številne potrebe in tudi številne življenjske zgodbe, ki so povezane z invalidnostjo, s temi osebami. Seveda, dokler so to otroci, mladostniki, je zavodski način življenja, oskrbe nekako razumljiv, tudi mi smo živeli v študentskih domovih ali kje v kakšnih dijaških domovih in je to razumljivo. Ko pa oseba odraste, pa je zagotovo zelo pomembno, kdo je iz dneva v dan s to osebo, kajti gre tudi za njeno najbolj intimno življenje in ni vseeno, komu zaupa svoje težave, svoje želje, svoje tako rekoč potrebe.

Srečevala sem se tudi z usodami ne samo oseb, mladostnikov na vozičkih, ampak tudi z zgodbami celotne družine. Večina staršev – ali pa skoraj vsak starš, poznamo seveda tudi izjeme – si je izredno prizadevala, skrbeli za tega svojega otroka ali mladostnika, vendar moramo razumeti tudi starše, družine teh otrok, da ima vsak izmed njih tudi svoje osebno življenje in da ne more biti vedno na razpolago ali da se mora pri tem odreči marsičemu. Ampak so se v veliki meri posvečali svojim otrokom, jim pomagali, kolikor se da, ampak prav zaradi tega, ker moramo spoštovati tudi življenje teh ljudi kot posameznikov, je prav, da država zagotavlja pomoč v obliki osebne asistencije. Zato verjamem, da je ta zakon dober, da ima tudi kakšno pomanjkljivost, ampak tudi zaradi tega imamo obravnavo in potem nadaljnjo obravnavo, ko lahko še te pomanjkljivosti odpravimo, dodelamo, izboljšamo, predvsem pa poskrbimo, da vstopi v veljavo v prihodnosti in da ga lahko koristijo.

Zato upam, da res ne bo glas samo za prvo obravnavo, ampak da bo glas tudi potem za dokončno sprejetje tega zakona in da bo s tem tudi zagotovljena večja varnost vseh oseb,

ki potrebujejo takšno osebno asistenco. Saj je dobro, da imamo sedaj to financirano preko projektov, ampak to ni sistemska rešitev, to prinaša tudi veliko negotovost in mislim, da če je ta problematika urejena z zakonom, potem za vse predstavlja večjo gotovost in tudi večje zaupanje v to državo. Vsem želim lepe praznike.

PODPRESEDNIK MATJAŽ NEMEC: Hvala lepa.

Besedo ima dr. Jasna Murgel, pripravita naj se gospa Marinka Levičar in gospod Janko Veber.

Izvolite.

DR. JASNA MURGEL (PS SMC): Hvala lepa za besedo, še enkrat.

Jaz sem ena tistih, ki jo je invalidnost v družini tudi zaznamovala in ki je zaradi te invalidnosti tudi naklonjena tej tematiki, in mi ta tematika invalidnosti in oseb s posebnimi potrebami predstavlja eno pomembno področje delovanja.

Moram reči, da se tudi meni osebno neizmerno dopade to, da ste vendarle vložili zakon v proceduro in da ga bomo obravnavali, ker se vse prevečkrat zgodi – razlogi so različni, bodisi se išče ena širša, bolj učinkovita rešitev bodisi ni strinjanja med deležniki in potem premlevamo, premlevamo, saj ste tudi sami bili v NSi žalostni, ker tega enkrat niste mogli sprejeti – da mine res preveč časa, da se določena rešitev sprejme za eno tako ranljivo skupino, kot je ta, na katero se ta zakon nanaša. Osebno sem sama zelo zadovoljna, da je zdaj to v parlamentarni proceduri. Mislim, da bomo zakon podprli do konca, ker ga bomo na nek način še skupaj v drugih obravnavah izoblikovali, in da dejansko ne bo treba več čakati na to, da bi bila osebna asistenca v Sloveniji tudi zakonsko sistemska urejena.

Kolega Tonin je omenil tudi zgodnjo obravnavo otrok s posebnimi potrebami. Ja, tudi sama zdaj spoznavam kako – saj smo bili tudi skupaj soppodpisniki predloga za predhodno obravnavo tega zakona – je kar težko uravnati vse interese, vse, kar je treba urediti, da se ena sistemska rešitev sprejme. Tako da zelo veliko dejavnikov je bilo, zakaj danes obravnavanega zakona do zdaj nismo dali v parlamentarno proceduro, zakaj ga nismo spustili niti skozi prvo obravnavo. Ampak mislim, da je zdaj res čas, da takšen zakon sprejmemo, ker ga potrebujemo, potrebujemo ga, potrebujejo ga tisti, ki potrebujejo osebno asistenco, in mislim, da ni več časa za čakanje na to rešitev. Kakšna bo dokončna vsebinska rešitev, se bomo pogovarjali predvsem v drugi obravnavi zakona. Pomembno je, da tudi ugotovimo, ali so zdaj vse storitve vključene, ali jih je mogoče treba na koga še razširiti.

Ko smo se stranke koalicije pogovarjale, smo izpostavili problem, s katerim imam spet tudi sama osebno izkušnjo, izpostavili so ga recimo na Mariborskem društvu za

cerebralno paralizo, s katerim zelo dobro sodelujem, to je potreba po pomoči staršem, ki imajo otroke, ki so zelo hudo gibalno ovirani ali kakorkoli drugače ovirani. Tistim, ki si skrbijo za svoje otroke doma in nimajo počitka, imajo recimo delno nadomestilo za izgubljeni dohodek ali pa so tudi – dobro, po otrokovem 18. letu so – družinski pomočniki. Vprašanje je, kako pa tem staršem pomagati. Ti starši potrebujejo pomoč, ker 24 ur na dan, tudi če je otrok vključen recimo v izobraževalno ustanovo, pa je del dneva nekje, je zelo težko, ker takšen starš tudi ne more iti, ne vem, na operacijo, če zbolí, nima dopusta, nima ničesar, tudi če ima tisto nadomestilo. In je tu tudi treba iskati nekatere vsaj delne storitve, ki bi bile na razpolago takim staršem. Ali bo to tukaj vključeno ali ne ali bo v dolgotrajni oskrbi, se bomo pogovarjali.

Skratka, zelo veliko je stvari, ki so še potrebne ureditve. In potem tale komunikacijski dodatek; recimo v pogovoru s predstavniki predvsem organizacij, ki zastopajo slepe in slabovidne, smo ugotovili, da bo tu nekaj težav. Ali bomo dali nek denarni komunikacijski dodatek, kakor se zdaj imenuje v tem predlogu, ali bomo vendarle rekli, da namenimo del storitev tem upravičencem, to je še vse stvar debate. Rekli ste tudi, da boste v vaši Poslanski skupini NSi povabili na sestanek tudi predstavnike staršev slepih in slabovidnih otrok, tako bomo zdaj res imeli vsi skupaj priložnost sodelovati pri tem, da se izoblikuje rešitev, ki bo čim več vključevala – saj vemo, več vključuje, več stane – da se poišče optimalna rešitev, da gremo naproti invalidskim organizacijam, ki so imele pomisleke in jih morda še vedno imajo, da jim gremo čim bolj naproti in da dejansko dobimo končno že enkrat zakon o osebni asistenci. Moram reči, da mi osebno že ni bilo več jasno, zakaj vsi skupaj odlašamo s to odločitvijo in zakaj ga doslej še nimamo. Tako da se bomo o teh stvareh pogovarjali.

Zagotovo podpiram to, da gre v prvo branje in da se ga potem dokončno sprejme. Kajti ko bomo imeli urejeno dolgotrajno oskrbo – tukaj se tudi osebno sama zelo angažiram in pritiskam, kolikor je pač v moči poslanca, da pritiska, da se te zadeve čim prej uredijo, in zdaj je prišlo do premika, da je vsaj določeno, katero ministrstvo bo za to odgovorno – in se to področje premakne in uredi, se lahko zadeva potem preko tega, ko se bo urejal zakon o dolgotrajni oskrbi, naveže na osebno asistenco. Morda se kaj doda, spremeni, vedno je mogoče te stvari urediti, navezati na nov zakon o dolgotrajni oskrbi in povezati zadeve tako, da bo krog upravičencev, ki potrebujejo oskrbo, ki sami ne morejo skrbeti za sebe iz različnih razlogov, bodisi da so starejši, da so invalidi ali kakorkoli, ki potrebujejo pomoč, da bi se vključevali v družbo ali izvrševali svoje osnovne življenjske potrebe, čim širši, da jih ne glede na to, ali so otroci ali so polnoletni, vključimo v ta sistem družbene skrbi, ki jim bo omogočil dejansko izenačitev možnosti in vključitev v družbo. Torej,

iz osebne izkušnje tudi razumem starše takšnih otrok, zato skrbim, da se tudi ti interesi vključijo, v kakšni obliki in na kakšen način, to bomo videli v nadaljevanju.

Še enkrat ponavljam, to podpiramo in bomo naredili vse, da izoblikujemo zakon, ki bo nudil največ, kar je mogoče v okviru te ureditve, da bi čim širši krog upravičencev imel na razpolago storitve osebne asistencе. Hvala lepa.

PODPRESEDNIK MATJAŽ NEMEC: Besedo ima gospa Marinka Levičar. Pripravi naj se gospod Janko Veber.

Opričujem se, gospa Iva Dimic, predstavnica predlagatelja, izvolite, imate besedo.

IVA DIMIC (PS NSi): Hvala lepa.

Hvala lepa vsem dosedanjim razpravljavcem, tudi kolegici Jasni Murgel, ki je izrazila podporo. Res je, naj povem še enkrat s tega mesta, jutri se srečamo tudi s starši gluho-slepih otrok. Ne nazadnje so oni tudi podali pomisleke in nestrinjanje z obstoječim predlogom zakona, predvsem zaradi komunikacijskega dodatka, ki naj bi nadomestil dodatek za pomoč in postrežbo. V bistvu gre za odprt zakon, še enkrat poudarjam, za odprt zakon, in če se lahko pogovorimo in najdemo rešitve, se to lahko še vse spremeni. Mi si to želimo, zato smo z njimi že jutri v jutranjih urah dogovorjeni.

Želela vam bi samo še povedati ali pa prebrati – veliko pisem smo dobili – kaj se me je najbolj dotaknilo. Ena gospa piše: »Želela bi vam sporočiti, da nam osebna asistenca pomeni avtonomno in samostojno odločanje o svojem lastnem življenju. Skratka, početi vse tisto, kar je za nehendikepirane ljudi, državljanke in državljanke, samoumevno. Da je osebna asistenca za nas, hendikepirane osebe, življenjskega pomena, saj nam le-ta predstavlja življenje v polnem pomenu besede, torej človeka vredno življenje. Brez osebne asistencе bi bila večina uporabnikov obsojena na bivanje v institucijah, ki so danes v večji meri le še hiralnice.« Žal, veliko je teh pisem, pričana sem, da ste jih prebrali. Veliko ljudi je resnično prizadetih ali pa imajo telesne okvare tudi zaradi multiple skleroze, ki je v Sloveniji vedno bolj pogosta, vedno več se beleži, če lahko tako rečem, pacientov, ki zbolijo za multiplo sklerozo, in dejansko vsi izražajo podporo, da jim omogoča osebna asistenca neko normalno, polno življenje. Tudi gospod, ki je zaposlen na Inštitutu Jožef Stefan in ima, čeprav sekundarno progresivno, obliko multiple skleroze in je njegova telesna okvara ocenjena na 100 %, je v bistvu preko osebne asistencе osebnega asistenta še vedno aktiven in še vedno zaposlen. Prepričana sem, da lahko še veliko pripomore tudi k naši družbi, ne nazadnje, če je zaposlen na Inštitutu Jožef Stefan, tudi za našo znanost in gospodarstvo, in mislim, da resnično

potreba sama po sebi kliče po sprejetju zakona o osebni asistenci.

PODPRESEDNIK MATJAŽ NEMEC: Gospa Marinka Levičar, imate besedo. Pripravita naj se gospod Janko Veber in gospod Jožef Horvat. Izvolite.

MARINKA LEVIČAR (PS DeSUS): Hvala lepa, predsedujoči. Lep pozdrav še enkrat vsem prisotnim!

Jaz bi najprej pohvalila Novo Slovenijo, da so sploh ta zakon vložili, ker jaz mislim, da je res treba narediti konec mečkanju, ki je veljalo do zdaj, in zato tudi mislim, da te kritike danes na račun tega zakona sploh niso potrebne. Pomembno je, da bo šel zakon v zakonodajni postopek, in v tem postopku bomo lahko odpravili vse pomanjkljivosti in to, kar se do sedaj temu predlogu zakona očita. Torej, jaz ne bom kritična, ampak kot rečeno, se mi zdi zelo pomembno, da se začnemo o tem pogovarjati in pripravimo tak zakon, ki bo za vse hendikepirane ljudi ustrezen, tudi starejše. Rada bi pa ob tem ponovno izrazila svojo nezadovoljstvo nad tem, da se toliko časa mečka z zakonom o dolgotrajni oskrbi in negi, prelaga se kot vroč kostanj. Sedaj slišim, da bo glavni nosilec tega zakona ministrstvo za zdravje, prej je bilo ministrstvo za delo, ne vem zakaj ta prenos, ampak zopet mislim, da bo tudi to povzročilo še nadaljnje zavlačevanje končnega besedila, ki ga bomo dobili v poslanske klopi. Upam, da to ne bo res, če sem optimistična, samo dostikrat me pa to navaja tudi k pesimizmu.

Zakon, ki ga obravnavamo, predlog zakona, ki ga je vložila Nova Slovenija, ima kar 36 členov, zato bi jaz opozorila samo na neka svoja videnja. Ne mislim biti, kot sem rekla na začetku, kritična do posameznih stvari, o katerih mislim malo drugače, kot je v zakonu opredeljeno, ker bo za to še čas, da se uskladimo. In ob tem naj dodam, da me veseli, kar sem slišala danes v predstavitvi mnenj poslanskih skupin, da vsi podpiramo ta zakon. Zato res mislim, da bo lahko zelo dober. Zdi se mi nedopustno, kar se sedaj dogaja, da morajo biti mladi ljudje v domovih za starejše, mladi invalidi, ki ne morejo živeti samostojno. To je res nedopustno, da so v domovih za starejše, ki pa so žal res vedno bolj hiralnica za ljudi tik pred koncem svojega življenja, ko nimajo druge možnosti, kot da gredo v dom za starejše občane. Zato se mi nekako zdi tudi diskriminatorna določba v tem sedanjem predlogu zakona, ki določa, da bodo osebno asistenco lahko uveljavile osebe, ki so stare do 65 let. Čeprav ste mi pojasnili, da naj bi to potem zakon o dolgotrajni oskrbi uredil, ampak kljub temu jaz mislim, da tudi ta zakon teh omejitev ne bi smel imeti. Nobeden si ne želi biti v domu starejših občanov, tudi starejši invalid ne. Če bi mu bila zagotovljena ta asistenca, bi lahko še naprej živel v svojem domačem okolju. Zelo

pozitivno pa se mi zdi to, da navajate, kdo so lahko izvajalci teh storitev. Torej, da so to lahko fizične in pravne osebe, ki pa morajo izpolnjevati pogoje, da bodo osebno asistenco lahko opravljale, in da bodo morale biti vpisane tudi v register izvajalcev, torej da si ne bo kdo iz laične javnosti, ki morda danes posluša tudi našo razpravo, mislil, da bo to lahko opravljal kar vsak, ki bi si pač zaželel še nekaj zaslužiti, nek dohodek dobiti, ki ga sedaj nima, morda je socialno ogrožen, pa bi tukaj vseeno nekaj zaslužil. Ni res, ne bo mogel vsak te dejavnosti opravljati, moral se bo za to usposobiti in biti potem vpisan v register dejavnosti, register oseb, ki bodo to dejavnost izvajale. To se mi zdi dobro tudi za invalide, ki bodo te dejavnosti deležni. Pomembno se mi zdi tudi to, da bo o tem, kdo je upravičen do te asistenc, odločala posebna strokovna komisija pri centrih za socialno delo in da jo bodo vodili strokovnjaki. Tako da ni dileme, po mojem mnenju, da ne bi prišlo do kakšnih zlorab na tem področju, samo da bi se prej še spremenile tiste določbe, na katere sem opozorila, in upam, da se bo to v naslednjih fazah izvajanja tega zakona tudi storilo.

Sama sem bila na koncu, ker prej nisem tako spremljala nastanka tega zakona, presenečena, zakaj se bo zakon začel uporabljati šele s 1. 1. 2019, ampak znova zaradi tistih, ki nas poslušajo po medijih, je prav, da poudarim, da se do konca leta 2018 izvaja in poteče koncesija za upravljanje sedanjim izvajalcem, torej da vmes ne bo neke praznine. Tako sem pač jaz razumela iz besedila zakona, ki sem ga brala, in upam, da sem ga prav razumela.

Ob koncu srečno pot temu zakonu in moj za. Hvala.

PODPREDSIEDNIK MATJAŽ NEMEC: Besedo ima gospod Janko Veber, pripravita naj se gospod Jožef Horvat in gospa Marija Antonija Kovačič.

JANKO VEBER (PS SD): Hvala za besedo. Lep pozdrav vsem!

Glede na to, da se osebna asistenca v tem trenutku ali v tem obdobju financira projektno, je seveda treba poseči v ta način in sprejeti zakon, s katerim to uredimo, kot radi omenjamo takšen način financiranja v Državnem zboru, sistemsko. Namreč, invalidnost ni projekt, ki bi trajal leto ali dve, ampak je dejansko težava, s katero se posameznik srečuje, in samo ob izjemno veliki osebni volji in tudi asistenci, tako doma, na delovnem mestu kot seveda tudi na obisku bodisi kulturnih, športnih ali drugih prireditvev, lahko premaga vse te omejitve ali pa celo tudi sam zmanjšuje invalidnost prav zaradi aktivne osebne asistenc.

Tudi finančne posledice, ki so opisane v tem zakonu in se gibljejo nekje okrog 8 milijonov evrov, so znesek, ki zagotovo ni materija, o kateri bi se sploh pogovarjali, tudi

vezano na številne omejitve, ki jih imamo zapisane v ustavi, da moramo fiskalno pravilo spoštovati. To je eden od tistih primerov, kjer vendarle prevlada tisti del ustave, ki govori o tem, da je Slovenija socialna država. In ta rešitev, ki je pred nami, je resnično eden od tistih malih pomembnih korakov k temu, da si izboljšamo pogoje življenja v Sloveniji, da ne nazadnje omogočimo s tem tudi nekaj novih delovnih mest, ki so zagotovo kvalitetnejša, če zopet ne govorimo o tem, da je to predmet razpisa recimo za podelitev sredstev, vezano na neko projektno obdobje, in potem se je že velikokrat zgodilo v dosednji praksi, da ali ni bilo dovolj sredstev ali so se prepozno, bi rekel, izplačevala, ker so bile takšne ali drugačne težave pri izvajanju projektnega financiranja. Vse to je seveda povzročalo zelo veliko težav tako invalidom kot tudi tistim, ki so jim pomagali pri njihovih vsakodnevnih opravilih in predvsem tudi načinu življenja, ki si ga vsak posameznik želi ustvariti.

Ravno zato, da omogočamo vsakemu posamezniku, da resnično poskuša v čim večji meri še naprej kreirati način svojega življenja, je ta zakon izjemno pomemben, dobrodošel in ga bom seveda tudi podprl. Hvala.

PODPREDSIEDNIK MATJAŽ NEMEC: Besedo ima gospod Jožef Horvat, pripravita naj se gospa Marija Antonija Kovačič ter gospod Franc Jurša.

Izvolite.

JOŽEF HORVAT (PS NSI): Hvala lepa, spoštovani gospod podpredsednik. Drage kolegice, dragi kolegi, spoštovani gostje, predstavniki Vlade!

Ta čas, ko se izteka leto, ko se približuje božič, je gotovo tudi čas, ko se nekako umirja stresna naglica, ki je tudi v parlamentu prisotna skozi vse leto. V tem času se gotovo tudi naše duše nekako omehčajo in zato sem vesel, da je tako konstruktivna razprava o tem našem predlogu zakona o osebni asistenci.

V času, ko smo pripravljali zakon, sem se veliko ukvarjal z možganskimi poškodbami. Možganska poškodba je na prvem mestu dogodek, ki se v veliki večini primerov ne zgodi zaradi neke višje sile ali se pojavi kot nebesni pojav. In nekaj je tudi zanimivo, da je možganska medicina neke vrste pastorka medicine – pa to seveda ni kritika medicine – ker je razkorak med potrebami bolnika in zmožnostjo medicine največji. Nekateri pravijo, da moderna možganska medicina caplja 50 let za medicino srca. Kar spomnimo se, naslednje leto 3. decembra bo minilo 50 let, odkar je bilo uspešno prvič presajeno človeško srce.

Na tem mestu bi želel izreči zahvalo in priznanje svojcem, ki žrtvujejo vse svoje življenje, svoje partnerstvo, kariero in poklic, da 24 ur dnevno skrbijo za bližnjega, ga ponoči obračajo na dve uri, ob njem bedijo, ga božajo, masirajo, tolažijo, molijo, počnejo vse, kar znajo.

To so veliki ljudje. Zavedam se, da je kakovost življenja po možganski poškodbi enako pomembna in vredna, kot samo preživetje človeka. Želim si, da bo ta resnica skupno vodilo in dramilo vsem nam, ki bomo o tem zakonu odločali danes in potem tudi na drugi obravnavi.

Podprl bom ta predlog zakona. Hvala lepa.

PODPREDSIEDNIK MATJAŽ NEMEC: Besedo ima gospa Marija Antonija Kovačič, pripravita naj se gospod Franc Jurša in kot zadnji dr. Mitja Horvat. Izvolite.

MARIJA ANTONIJA KOVAČIČ (PS DeSUS): Hvala lepa za besedo, gospod podpredsednik. Prav lep pozdrav vsem v dvorani!

V zadnjem času smo, mislim, kar vsi poslanci prejeli veliko število prošelj, spodbud in rotenj, naj vendarle prisluhnemo in uvidimo neizpodbitno potrebo po vsakodnevni pomoči invalidom. Skupni imenovalec vseh prošelj je po konvenciji Združenih narodov o pravicah, kot poudarjajo, pomen samostojnosti invalidov in njihove neodvisnosti kot posameznikov, vključno s svobodo lastne izbire. Neodvisno življenje invalida pa je ključno za enakopravno vključevanje v družbo. Leta 2010 smo sprejeli Zakon o izenačevanju možnosti invalidov, ki pomeni praktično udeležanje Konvencije o pravicah invalidov, ki se v splošnem dotika vseh področij družbenega življenja, torej tudi izobraževanja, zdravstva, kulture in kvalitete prebivanja. Menim, da ne bi smeli opustiti prizadevanj, da bi se večina invalidov lahko normalno vključevala in zaposlovala v običajnih podjetjih na prilagojenih delovnih mestih in na povsem novih delovnih mestih za invalide. Zakon o osebni asistenci, ki ga potrjuje dosedanja praksa, in zakon o dolgotrajni oskrbi bi skupno dokončno omogočila vsem živeti v dostojanstvu, svobodno v izbiri, kje in s kom živeti, biti vključen v družbeno dogajanje in prispevati po svojih možnostih in s pomočjo asistenc.

Vložena vsebina zakona, ki je nastajala v preteklih vladah, je pohvala Novi Sloveniji, da so ga predlagali v obravnavo. V Poslanski skupini DeSUS smo veseli, da bomo lahko skupaj jasno povedali, kdo, kaj in zakaj mora biti posameznik deležen pomoči v obliki asistenčne pomoči, da bo lahko živel samostojno, predvsem pa kvalitetno življenje. Kljub temu da teče osebna asistenca preko različnih programov in razpisov, je po naši oceni premalo – in tudi finančno ne dovolj – dorečenega. Kriteriji za pridobitev osebne pomoči se morajo razširiti tudi na tiste invalide, ki nikoli ne bodo samostojni, pa so njihovi starši, ki jih sedaj oskrbujejo, že ostareli ali nemočni. Tudi leta vstopa za pravico prejemanja osebne asistencije morajo biti predmet razprave, na primer pri 18 letih težje in težko prizadetih v duševnem in telesnem razvoju in tistih, ki so v starosti, ko ne zmorejo več samostojnega življenja, imajo pa možnost živeti

doma z delno ali s celovito pomočjo osebnega asistenta.

Predlog seveda podpiram. Hvala.

PODPREDSIEDNIK MATJAŽ NEMEC: Ker ugotavljamo, da nimamo več prijavljenih razpravljavcev, prehajamo v sklepni del splošne razprave, v katerem dobita besedo še predstavnica Vlade ter predstavnica predlagatelja.

Besedo dajem državni sekretarki gospe Martini Vuk.

Izvolite, imate besedo.

MARTINA VUK: Hvala lepa, gospod podpredsednik. Vendarle se mi zdi prav, da povem kakšno poved ali dve za zaključek.

Zanimivo je bilo danes poslušati vso to razpravo in verjetno bi lahko zdaj naštevala celotno zgodovino nastajanja take ali drugačne oblike zakona o osebni asistenci ali pa vsaj rešitev, tudi če bi bila vsebovana v kakšnem drugem zakonu. Ampak mislim, da pravzaprav to ni potrebno.

Izkoristila bi to priložnost za to, da vseeno čestitam vsem aktivistkam in aktivistom – in mislim to v izjemno pozitivni besedi – nevladnim invalidskim organizacijam za pogum in za vztrajnost. Ker vendarle je to kar dolgoletna bitka, lahko temu rečemo. Mislim, da je bilo danes zelo fino slišati, da bodo prav vse poslanske skupine, vsaj tako sem jaz razumela, jutri na glasovanju ta zakon podprle. Da bo torej zakon o osebni asistenci soglasno potrjen v prvi obravnavi. Mislim, da mu to daje izjemno dobro popotnico za nadaljnjo obravnavo. S strani Ministrstva za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti lahko damo obljubo, da bomo izjemno aktivno sodelovali pri pripravi amandmajev, pri usklajevanjih, zato da dorečemo nekatere zadeve, ki so še odprte ali morebiti nejasne, zato da bo zakon lahko izvedljiv v prihodnosti. Pa ne bom nadaljevala. Hvala lepa.

PODPREDSIEDNIK MATJAŽ NEMEC: Besedo ima še gospa Iva Dimić, predstavnica predlagatelja.

Izvolite.

IVA DIMIĆ (PS NSI): Hvala lepa za besedo.

Ker je to sklepni del, sem vseeno želela podeliti z vami, kaj bo pomenilo sprejetje tega zakona ne nazadnje tudi za nekoliko mlajše. Moram prebrati, ker se me je pregloboko dotaknilo. Gospa med drugim v vseh teh pismih, ki ste jih verjetno vsi prebrali – vključno z mano – piše, da je bila že v otroških letih pod stresom zaradi bivanja izven domačega kraja in proč od staršev. Šolati se je morala v Vipavi in Kamniku in tam prebivala, in vendar je preko možnosti društva, ki nudi tudi osebno asistenco, lahko začela bivati v domačem kraju, v bližini svojih staršev, vendar samostojno. To je tisto, kar želijo vsi invalidi; živeti samostojno, blizu svojih

najdražjih in sami na nek način poskrbeti za svoje življenje in prevzeti tudi odgovornost.

Zato bi se danes zahvalila na tem mestu vsem, ki ste izrazili podporo, tudi ministrstvu, ki je, kot je povedalo, pripravljeno sodelovati. Seveda v Poslanski skupini Nove Slovenije računamo na vašo podporo tudi pri pripravi ustreznih amandmajev. Zahvaljujem se tudi vsem, ki ste se odzvali preko pisem, preko telefonskih klicev, preko sporočil, skratka vsem, ki ste dejansko sooblikovali zakon, ki ga bomo, kot kaže, v Državnem zboru sprejeli s podporo vseh poslank in poslancev ter vseh političnih strank. Tudi to je prelomno, da smo se poenotili na tako pomembni ravni. Seveda pa je dolžnost nas vseh, da bomo pripravili zakon, ki bo pomagal najbolj ranljivim v tej državi, in da bomo to tudi potem v prihodnosti udejanjili. Hvala lepa vsem!

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Vsi prijavljeni razpravljavci, ki ste to želeli, ste dobili besedo. Ker čas, določen za razpravo, še ni potekel, sprašujem, ali želi na podlagi prvega odstavka 71. člena Poslovnika Državnega zbora še kdo razpravljati? Nihče. Zaključujem razpravo.

O predlogu sklepa, da je predlog zakona primeren za nadaljnjo obravnavo, bomo v skladu s časovnim potekom seje zbora odločali jutri, 20. 12. 2016, v okviru glasovanj.

S tem prekinjam to točko dnevnega reda.

Prehajamo na **4. TOČKO DNEVNEGA REDA, TO JE NA OBRAVNAVO PREDLOGA ZAKONA O SPREMEMBI IN DOPOLNITVI ZAKONA O UVELJAVLJANJU PRAVIC IZ JAVNIH SREDSTEV PO SKRAJŠANEM POSTOPKU.**

Predlog zakona je v obravnavo Državnemu zboru predložila skupina 6 poslank in poslancev s prvopodpisano Violeto Tomič. Za dopolnilno obrazložitev predloga zakona dajem besedo predstavniku predlagateljev Luki Mescu.

LUKA MESEC (PS ZL): Hvala za besedo. Lep pozdrav vsem!

Uvodoma bi želel povedati, da me izjemno veseli, da smo po več kot letu in pol prizadevanj, da bi vsi otroci, ki živijo pod pragom revščine v tej državi, dobili brezplačna kosila, zdaj tudi dosegli konsenz v Državnem zboru, da je to treba urediti. Upam, da smo dosegli s tem tudi konsenz, da je treba proti revščini nastopiti nasploh sistematično. Ta država namreč ni bila še nikoli bogatejša, BDP Slovenije ni bil še nikoli večji, a hkrati se nam socialni položaj ljudi iz leta v leto zaostčuje. Verjetno v zadnjih 70. letih ni nikoli toliko ljudi živelo pod pragom tveganja revščine, kot jih živi, na žalost, ob koncu leta 2016. Vzroke za to poznamo. Vzroki za to so naraščajoča neenakost, razvojna stagnacija družbe, napačno prerazporejanje denarja in plač. Videli smo v letošnjem letu in v prejšnjem,

da je Vlada kar trikrat nagradila najbolj plačane, hkrati pa se vedno najdejo samo izgovori za najrevnejše, za tiste na socialnem robu, za tiste, ki se prebijajo iz meseca v mesec s socialno pomočjo ali pa z minimalno plačo in tako naprej. Upam, da smo s konsenzom, da morajo vsi otroci v razviti družbi dobiti vsaj en topel obrok na dan in da tukaj ne sme biti absolutno nobenih izjem in nobenih izgovorov, napravili tudi prvi korak na poti k temu, da morajo vsi ljudje v tej državi imeti zagotovljeno dostojno življenje, torej da nihče ne bi smel živeti pod pragom tveganja revščine.

V Združeni levici bomo v naslednjem letu nadaljevali s prizadevanji v tej smeri. Upam pa, da bomo uspeli poslanke in poslance prepričati, da tako, kot smo stopili skupaj za revne otroke, stopimo skupaj za vse revne ljudi v tej državi. Hvala.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Predlog zakona je obravnaval Odbor za delo, družino, socialne zadeve in invalide kot matično delovno telo. Za predstavitev poročila dajem besedo podpredsednici odbora gospe Mariji Bačič.

MARIJA BAČIČ (PS SD): Hvala za besedo, gospod predsednik. Vsi še enkrat lepo pozdravljeni!

Odbor za delo, družino, socialne zadeve in invalide je na 33. seji 29. 11. 2016 kot matično delovno telo obravnaval Predlog zakona o spremembi in dopolnitvi Zakona o uveljavljanju pravic iz javnih sredstev, ki ga je Državnemu zboru predložila skupina poslank in poslancev, prvopodpisana Violeta Tomič, s predlogom za obravnavo in sprejetje predloga zakona po skrajšanem postopku. Odbor je predlog zakona ponovno obravnaval, saj Državni zbor na 23. seji ni sprejel sklepa odbora, sprejetega na 29. seji odbora, da predlog zakona ni primeren za nadaljnjo obravnavo. Pri delu odbora so sodelovali predstavnik predlagateljev, predstavniki Vlade, predstavnik Zakonodajno-pravne službe, predstavnik Komisije Državnega sveta za socialno varstvo delo, zdravstvo in invalide in predstavniki zainteresiranih javnosti.

Odboru je bilo posredovano mnenje Zakonodajno-pravne službe, ki je predlog zakona proučila z vidika njegove skladnosti z ustavo, pravnim sistemom in z zakonodajnotehničnega vidika in dala konkretne pripombe. Na seji odbora je njihov predstavnik opozoril, da se zastavlja vprašanje, kakšni bodo pogoji za pridobitev pravice do subvencije v razdobju, med tem, ko so stari pogoji prenehali veljati, in med časom, ko še ni prišlo do uporabe novih pogojev. Odbor je ob obravnavi na 29. seji odbora prejel tudi mnenje komisije Državnega sveta za socialno varstvo, delo, zdravstvo in invalide, ki podpira predlagane spremembe. Predstavnik predlagateljev je na kratko predstavil predlog zakona. V razpravi o 1. členu predloga zakona, s katerim so predlagatelji razširili krog upravičencev do brezplačnih šolskih

kosil, je bilo izpostavljeno stališče Poslanske skupine Stranke modernega centra, da bodo predlog zakona podprli, vendar pa je treba takšna vprašanja reševati sistemsko v okviru socialne politike. Vsi razpravljavci so se strinjali, da je treba poskrbeti, da otroci ne bodo lačni ne le v šoli, ampak tudi med vikendi, česar pa seveda ne more reševati ta zakon. V nadaljevanju razprave je bilo opozorjeno na problematiko revnih zaposlenih, ki je prav tako zelo pereča. V razpravi je bilo tudi izpostavljeno, da celo 15 % tistih otrok, ki so upravičeni do stoodstotne subvencije šolskega kosila, te ne koristijo. Stigmatizacija revščine je žal zelo velika, s socialnimi transferji in minimalno plačo pa se ne da preživeti. Treba je tudi poskrbeti za obveščeno staršev oziroma upravičencev do subvencij. Predstavniki predlagatelja je predlagal, da ne bi sprejeli amandmaja poslanskih skupin koalicije k 2. členu za črtanje člena, saj je menil, da je prav, da bi se upravičenci do subvencije obvestilo o upravičenosti do 100-odstotnega subvencioniranja kosila ter o postopkih njenega uveljavljanja. Prevladalo je stališče, da posebno obveščanje s strani centra za socialno delo ni potrebno v primeru učencev, ki so skladno z veljavno zakonodajo že upravičeni do subvencije kosila, obveščanje potencialnih upravičencev s strani centrov pa ni izvedljivo. Državna sekretarka na Ministrstvu za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti je zagotovila, da bodo poslali okrožnice na centre za socialno delo, pri obveščanju bodo vključili tudi nevladne organizacije, tako da bo obveščen res čim širši krog upravičencev, seveda pa lahko veliko k obveščeni pripomorejo tudi mediji.

Po končani razpravi je odbor sprejel amandma poslanskih skupin koalicije k 2. členu, ni pa sprejel amandmaja Poslanske skupine Združena leвица k 3. členu. Dopolnjen predlog zakona je sestavni del poročila. Hvala lepa.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Za uvodno obrazložitev mnenja dajem besedo predstavnici Vlade državni sekretarki na Ministrstvu za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti gospe Martini Vuk.

MARTINA VUK: Hvala lepa, gospod predsednik. Lep pozdrav poslanke in poslanci, še enkrat!

Vlada Republike Slovenije je mnenje do predloga obravnavanega zakona sprejela na svoji 102. seji v septembru 2016. V tem mnenju se je Vlada zavzela, da bi bilo treba evalvirati in ustrezno urediti sedanji sistem šolske prehrane, ki jo ureja Zakon o šolski prehrani v povezavi z Zakonom o uveljavljanju pravic iz javnih sredstev. Analiza in nadgradnja šolske prehrane bi bili potrebni tako s socialnega kot z zdravstvenega vidika ter z vidika organizacije pouka in prehrane v šoli. Vlada je v mnenju tudi poudarila, da so se sredstva za subvencioniranje šolske prehrane učencev v obdobju od leta 2008 do 2016 povečala za več

kot 4-krat oziroma za 20 milijonov evrov. Zadnji podatki o številu prijavljenih na kosilo, ki so jih zbrali na Ministrstvu za izobraževanje, znanost in šport, so iz začetka oktobra letošnjega leta, torej iz letošnjega šolskega leta, in ti podatki pravijo, da je v prvem dohodkovnem razredu na kosilo prijavljenih okoli 85 % upravičencev. To so tisti, ki imajo že po sedanji ureditvi kosilo zastoj. V drugem in v tretjem dohodkovnem razredu pa okrog 80 %, to pa so tisti, ki imajo zdaj subvencionirano šolsko kosilo. Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport tako opozarja, da imamo še vedno nekje med 15 in 20 % tistih, ki so upravičeni do subvencije kosila, pa te subvencije ne koristijo.

V zvezi z načinom uveljavljanja subvencije šolske prehrane želimo opozoriti na to, da centri za socialno delo ne vodijo posebnih evidenc, kdo so upravičenci do šolske prehrane. Od 1. januarja 2015 naprej namreč velja avtomatizem, ko starši s samo prijavo na obrok vidijo, ali so upravičeni do subvencije šolske prehrane ali ne, in se jim le-ta avtomatično upošteva ob izdaji položnice. Z uvedbo avtomatizma smo centre za socialno delo razbremenili odločanja o subvenciji s posebno odločbo, starše pa smo razbremenili vlaganja posebnih vlog. Ministrstvo pa se na tej točki zavezuje, da bo ob uveljavitvi tega predloga zakona obvestilo vse centre za socialno delo in tudi nevladne organizacije o spremembi subvencije kosil, v začetku naslednjega leta pa bodo tudi spremenjene odločbe o otroškem dodatku na način, da bo jasno zapisano, da pripada pravica do subvencije oziroma do brezplačnega kosila v osnovni šoli vsem iz prvih treh razredov otroškega dodatka ter da brezplačna malica pripada vsem od 1. do vključno 5. razreda otroškega dodatka. Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport pa bo poskrbelo, da bodo o spremembi obveščene vse osnovne šole in da bodo izvedene nadaljnje aktivnosti, da bi se lahko vsi, ki jim brezplačno kosilo ali malica pripada, to tudi izkoristili. Hvala lepa.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Sledi predstavitev stališč poslanskih skupin.

Besedo ima Poslanska skupina Demokratične stranke upokojencev Slovenije, zanjo mag. Julijana Bizjak Mlakar.

MAG. JULIJANA BIZJAK MLAKAR (PS DeSUS): Spoštovani predsednik, spoštovani poslanke, poslanci, državna sekretarka in drugi prisotni!

Danes ponovno obravnavamo predlog zakona, ki lajša socialno stisko manj premožnih družin. Gre za otroke, za najbolj ranljive med nami, ki naj se jim v osnovni šoli zagotovi brezplačno kosilo. Ob zadovoljstvu Poslanske skupine Desus, da bomo lahko danes vprašanje subvencioniranja kosil v osnovni šoli rešili v korist otrok in torej na najbolj pravičen način, pa se ne da spregledati dejstva, da bi morali biti

vladajoči tudi v preteklosti bistveno bolj občutljivi za socialne potrebe našega prebivalstva. Država je namreč v času finančne krize, ki se je nadaljevala v gospodarsko krizo in se z ukrepi ali nezadostnimi ukrepi vlad poglobila v socialno krizo, s sprejetimi zakoni, Zakonom o uveljavljanju pravic iz javnih sredstev, Zakonom o socialno varstvenih prejemkih in še posebej Zakonom za uravnoteženje javnih financ, najbolj prizadela manj premožne, revne in najbolj ranljive prebivalce Slovenije, celo otroke. V Poslanski skupini Desus smo veseli, da je Slovenija uspešno premagala finančno in gospodarsko krizo, poudarjamo pa, da se na socialnem področju stanje še ni bistveno spremenilo, saj je revnih in socialno izključenih v majhni in relativno premožni Sloveniji še vedno odločno preveč. Med njimi je veliko otrok in starejših, ki si z lastnim delom ne zmorejo pridobivati prihodkov. Povprečna stopnja tveganja revščine je sicer malenkost upadla, porasla pa je stopnja revščine pri starejših samskih osebah. Ne moremo biti zadovoljni s stanjem na socialnem področju, saj še ni narejenih potrebnih korakov, da bi bilo omogočeno dostojno življenje prav vsem našim državljanom in državljanom.

Zato je prav, da Poslanska skupina Desus tudi ob tem zakonu ponovno javno opozori, da želimo in pričakujemo, da se bodo določbe naše ustave, po katerih je Slovenija socialna država, v celoti uveljavile tudi v praksi vsaj v letu 2017. V zvezi s to isto danes obravnavano tematiko smo tako že v lanskem letu našli rešitev o uveljavljanju – sicer z letošnjim januarjem – s katero smo zagotovili možnost delnega subvencioniranja kosil učencem v osnovnih šolah še za tiste, ki izhajajo iz drugega in tretjega dohodkovnega razreda.

Poslanski skupini Desus se ni zdelo sprejemljivo, da bi morali otroci socialno ogroženih družin, ki tudi sodijo v drugi in tretji dohodkovni razred, čakati na drugačne, četudi bolj dodelane rešitve pristojnega ministrstva za ureditev brezplačnih kosil za otroke iz socialno ogroženih družin. Tudi zato danes sproščamo brezplačno dostopnost do šolske prehrane, natančneje do toplega obroka oziroma kosila, ob 20 tisoč še za dodatno približno 35 tisoč otrok iz družin, ki živijo na socialnem robu. To v Poslanski skupini Desus toplo pozdravljamo. Zaskrbljeni pa smo nad podatkom, da tisti starši, ki so že doslej imeli možnost koriščenja državnih subvencij za šolske obroke svojih otrok, tega niso uveljavljali. Predvsem šole in tudi centri za socialno delo nosijo največjo odgovornost za to, da bodo starši ustrezno in primerno obveščeni, da bodo vsi otroci iz socialno ogroženih družin v šolah prejeli brezplačna kosila. Če je kdo v stiski in ne zmore plačevati niti najosnovnejših dobrin, so šole, sicer pa sleherni posamezniki in družba kot celota, država, lokalna skupnost, humanitarne organizacije poklicani, da se ljudem v stiski pomaga. Nihče, prav nihče, pa naj bo vzrok ekonomske narave, izobrazbene,

narodnostne, zdravstvene ali katerekoli druge, ne sme biti zaznamovan, obsojan, deprivilegiran v moderni, civilizirani in odprti družbi 21. stoletja.

Podpora temu zakonu torej za poslanke in poslanca Desusa ni vprašljiva. Hvala lepa.

PRESEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima Poslanska skupina Socialnih demokratov, zanjo gospa Marija Bačič.

MARIJA BAČIČ (PS SD): Ponovno lepo pozdravljeni vsi!

Veseli nas, da imamo na mizi zakon, ki bo, verjamem, dobil enotno podporo. Ob zavedanju, da se revščina pogloblja in da so lačni otroci med nami dejstvo, ki ga ni moč zanikati, je zavračanje takih predlog predvsem zelo težko, še bolj pa nerazumljivo. Vedno, ko imamo na mizi takšne občutljive materije, je dejansko zelo težko razumeti in še težje zagovarjati, da denarja ni. Zato me, še enkrat, resnično veseli, da smo kljub vsemu ta denar našli, da smo uspeli poenoteno prepoznati širši interes in da bo v začetku prihodnjega leta do brezplačnega toplega obroka v šoli upravičen širši krog otrok. S potrditvijo predloga te novele se uveljavlja rešitev, da bodo do brezplačnega toplega obroka upravičeni vsi učenci iz 1., 2. in 3. dohodkovnega razreda, torej vsi tisti, katerih povprečni mesečni dohodek na osebo ne presega 36 % neto povprečne plače v Republiki Sloveniji, to pomeni okrog 366 evrov na osebo.

Staršem že zdaj ni treba oddajati vlog za uveljavljanje subvencije malice in kosila, je pa treba otroka na malico in kosilo seveda prijaviti. Ker verjamemo, da je nekaj tudi takih primerov, ko starši enostavno ne vedo, da otroku ta pravica pripada, bo zaradi tega ministrstvo za delo na vse prihodnje nove odločbe o upravičenosti do otroškega dodatka tudi jasno in vidno zapisalo informacijo za starše o upravičenosti do polne subvencije kosil.

Socialni demokrati bomo predlog zakona podprli, ne bomo pa podprli amandmajev Poslanske skupine Združena leвица, in sicer ker smatramo, da je prvi, ki govori o obveščanju, nepotreben, saj bo, kot že rečeno, ministrstvo to informacijo navedlo na odločbi o otroškem dodatku, poleg tega pa imamo zagotovilo vseh udeležencev, da se bodo potrudili in tudi preko neformalnih komunikacijskih kanalov informirali starše o upravičenosti do subvencioniranega obroka. Glede uveljavitve 1. januarja pa je bilo tudi že večkrat povedano, da bo to zelo težko, saj smo vezani na določene roke in pa tudi na dejstvo, da rabijo tisti, ki bodo zakon izvajali, čas, da se pripravijo. Hvala.

PRESEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima Poslanska skupina Združena leвица, zanjo Violeta Tomič.

VIOLETA TOMIĆ (PS ZL): Spoštovani predsednik, spoštovani sekretarka, kolegice in kolegi!

V življenju šteje tisto, kar storimo, in ne tisto, kar nameravamo storiti. To so besede Milana Jakopoviča, soustanovitelja dobredelnega društva Petka za nasmeh. Društva, v katerem hočejo zagnani in srčni ljudje doseči dve zelo preprosti stvari. Njihov prvi cilj je pomagati čim več ljudem, ki si ne morejo pomagati sami. Ker so se zavedali, da ne morejo pomagati vsem, so se odločili, da bodo pomagali otrokom. Med nami namreč živi kar 54 tisoč revnih otrok. Ti otroci vsak dan na lastni koži občutijo, da šola ni zares brezplačna in da država ne zagotavlja enakih možnosti za vse. Pomagati otrokom, za katere revna mladost zelo verjetno pomeni marginalizacijo in nezmožnost pridobiti kvaliteto izobrazbo in se prebiti iz začaranega kroga revščine. Njihov drugi cilj je doseči spremembe, ki bodo vse njihove humanitarne dejavnosti naredile nepotrebne. Nočejo namreč, da bi bila prihodnost in življenje otrok odvisna od humanitarnosti. Tega absolutno nočejo. Od tega, ali bodo vsak mesec zbrali dovolj prostovoljnih prispevkov za pokritje že izdanih položnic, nočejo vsak mesec znova ugotavljati, da denarja ni dovolj za vse, ki bi pomoč potrebovali. Želijo pa si, da bi Slovenija ponovno postala socialna država, kot je to zapisano v 2. členu Ustave. Želijo, da namesto njih pomoč in socialno varnost zagotavlja država.

Skupaj s Petko za nasmeh smo se v zadnjih dveh letih borili in smo danes tukaj, na točki, ko nas le še 24 ur loči od sprejetja zakona, ki bo vsem otrokom iz revnih družin zagotavljal brezplačno šolsko kosilo. Pot, ki smo jo prehodili, ni bila lahka. Na njej smo se srečevali z ovirami in nasprotovanji, ki so vsem, razen slovenskim politikom, popolnoma nerazumljiva. Istočasno, kot smo od oblasti poslušali, da denarja za revne otroke ni so 60 milijonov podarili 10 % najbogatejšim. Poslušali smo tudi, da je pomagati vsem revnim otrokom enako socialno nepravilno. Na koncu smo vas vseeno prepričali, da osnovno rešitev zakona podprete. A žal niste imeli posluha za dve pomembni stvari, ki ostajata nerazrešeni in ju lahko rešimo, če boste podprli amandmaje Združene levice. Naš prvi predlog je, da zakon začne veljati že s 1. januarjem 2017, kajti predolgo smo namreč zavlačevali in ne vidimo razlogov, zakaj zakon ne bi začel veljati čim prej. Drugi predlog pa se nanaša na pošiljanje obvestila vsem upravičencem, da imajo lahko njihovi otroci od zdaj naprej brezplačno šolsko kosilo. Na obravnavi na odboru je državna sekretarka priznala, da se to tehnično da narediti. Zavedamo se, da bo treba nekaj napora in tehničnega znanja, da se bodo ti podatki zbrali; ampak ta napor je nujen. V teh 24 urah imamo torej priložnost, da storimo še nekaj dobrega. Samo ponovno prisluhnite argumentom,

prisluhniti morate argumentom in dati vaš glas »za«.

Za konec naj se vrnem k Petki za nasmeh, s katero smo to zgodbo začeli. Načela, po katerih ta organizacija in ljudje v njej delujejo, so zelo preprosta in jih tudi v Združeni levici jemljemo za svoja: neposredno pomagati ljudem v stiski, kjer to lahko naredimo, in spremeniti sistem tako, da bomo kot družba sistematično poskrbeli za vse, ki so pomoči potrebni. Sprejetje tega zakona mora biti spodbuda in znak, da stvari lahko spremenimo. Ne samo da lahko stvari spreminjamo, moramo jih spreminjati. Slovenija mora postati družba, v kateri ne bo lačnih in v kateri bo vsakemu omogočen razvoj. Združena levica bo naredila vse, da to tudi postane. Hvala.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima Poslanska skupina Nove Slovenije – krščanskih demokratov, v njenem imenu gospa Iva Dimic.

IVA DIMIC (PS NSi): Spoštovani predsednik, spoštovana državna sekretarka, kolegice in kolegi!

Hvala bogu, bi lahko rekli, da je koalicija vendarle ponovno premislila glede možnosti za polno subvencijo za šolska kosila za otroke iz družin, ki se uvrščajo v 2. in 3. dohodkovni razred za otroški dodatek. Predlog zakona, ki je bil že odpisan, se je vrnil v obravnavo in ga imamo danes ponovno v odločanju. Z odlašanjem smo sicer na žalost zamudili priložnost, da bi tem otrokom in družinam vsaj malo olajšali življenje že z začetkom tega šolskega leta. Poslanci Nove Slovenije se zavedamo, da se te odgovornosti ne bi smeli lotevati na takšen način, in opozarjamo na takšne načine sprejemanja zakonov. Umar v ekonomskem ogledalu pred kratkim navaja, da se je stopnja tveganja revščine v Sloveniji sicer nekoliko znižala, vendar je še vedno višja kot pred krizo. Stopnja tveganja revščine se je znižala samozaposlenim, brezposelnim, neaktivnim in zaposlenim za določen čas. V primerjavi s predhodnim letom pa se je stopnja tveganja revščine poslabšala v skupni zaposlenih za nedoločen čas, in sicer tistim za krajši in tistim za polni delovni čas. Glede na izobrazbo se je stopnja tveganja revščine povečala najbolj tistim s terciarno izobrazbo. Stopnja tveganja revščine med zaposlenimi še ni bila nikoli višja. Stopnja tveganja revščine se je v primerjavi s predhodnim letom povečala tudi nekaterim že doslej najbolj ogroženim skupinam prebivalstva, to so brezposelne osebe, samske ženske, enočlanska gospodinjstva in enostarševska gospodinjstva. S temi podatki vedno znova in znova soočamo ministrstvo za delo, ki jih očitno ne razume; rešitve, ki jih predlagajo predstavniki Socialnih demokratov, očitno ne delujejo, revščina se samo še širi na krog zaposlenih ljudi in se pogloblja.

Iz podatkov Ministrstva za izobraževanje, znanost in šport izhaja, da predvidena sredstva za subvencije šolskih kosil niso bila porabljena ter da bi razpoložljiva sredstva zadostovala za stoodstotno subvencioniranje kosil ne le za otroke iz 1., ampak tudi iz 2. in 3. dohodkovnega razreda. V Sloveniji subvencija v polni vrednosti kosila danes pripada le učencem, ki se redno šolajo, so prijavljeni na kosilo in pri katerih povprečni mesečni dohodek na osebo ne presega 18 % neto povprečne plače v Republiki Sloveniji. Konkretno to pomeni pod 180 evrov na družinskega člana na mesec. Predlagatelji tokrat ponovno predlagajo, da se ta prag poviša na 36 %. V skladu z njihovim predlogom bodo do državne subvencije v polni vrednosti kosila upravičeni vsi otroci družin, kjer prihodek znaša do 360 evrov na družinskega člana na mesec. Predlog zakona je tak, da mu je pravzaprav nemogoče nasprotovati. Ravno zaradi tega smo v Novi Sloveniji tudi prispevali podpise za izredno sejo Državnega zbora, kar bi omogočilo polno subvencijo vsem socialno ogroženim otrokom že z začetkom letošnjega šolskega leta. Ampak levosredinska in tako socialno čuteča vlada je takrat blokirala to možnost. Nesprejemljivo je, da imamo v Sloveniji lačne otroke. Še bolj pa so zaskrbljujoči podatki, da jih je vedno več. Prav je, da o tem govorimo, in prav je, da se čisto vsi ob tem slabo počutimo. Poslanci Nove Slovenije bomo ponovno podprli predlagani zakon ter oba amandmaja predlagateljev.

PRESEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima Poslanska skupina nepovezanih poslancev, v njenem imenu dr. Mirjam Bon Klanjšček.

DR. MIRJAM BON KLANJŠČEK (PS NP): Hvala. Vsi lepo pozdravljeni!

Veseli nas, da bomo tukaj in zdaj, sicer komaj v drugem poizkusu, s tem predlogom zakona končno lahko zagotovili brezplačna kosila vsem otrokom iz najnižjih treh dohodkovnih razredov. Gre za enega izmed prepotrebniških ukrepov za zmanjševanje stopnje revščine med otroki, pri čemer naj poudarimo, da brezplačna kosila pri odpravljanju revščine predstavljajo le parcialen ukrep za blažitev posledic revščine. Naj spomnim, da je bil Zakon o spremembi Zakona o uveljavljanju pravic iz javnih sredstev, ki sva ga vložila skupaj s kolegom Luko Mescem, sprejet junija 2015, v veljavo pa je stopil 1. januarja 2016. S spremembo zakona se je takrat zvišal cenzus za brezplačno šolsko kosilo, in sicer tako, da so otroci iz 2. in 3. dohodkovnega razreda upravičeni do delne subvencije. Osnovni predlog novele iz leta 2015 je predvideval stoodstotno subvencioniranje šolskega kosila za vse otroke, ki živijo pod statističnim pragom revščine. Z amandmajem koalicije pa je končni predlog zakona za otroke iz 2. dohodkovnega razreda za otroške dodatke določil 70-odstotno

subvencioniranje, za otroke iz 3. dohodkovnega razreda pa 40-odstotno subvencioniranje. Vemo, da je za izvajanje končnega predloga zakona, ki določa delno subvencioniranje, pristojno ministrstvo zagotovilo 8 milijonov evrov dodatnih sredstev, skupaj 16 milijonov evrov sredstev. Iz podatkov Ministrstva za izobraževanje, znanost in šport je bilo razvidno, da predvidena sredstva niso bila porabljena ter da tako razpoložljiva sredstva zadostujejo za 100-odstotno subvencioniranje kosil ne le za otroke iz 1., ampak tudi za otroke iz 2. in 3. dohodkovnega razreda. Dejstvo je, da so sredstva v višini 8 milijonov evrov za subvencioniranje kosil že od vsega začetka v proračunih za leti 2016 in 2017 zagotovljena. Vladi pa v razmislek ponujam tudi predlog, da se v prihodnje vsem otrokom, ne glede na dohodkovni razred, omogoči stoodstotno subvencioniranje kosil. Po našem trdnem prepričanju bi to najbolj sovpadalo s konceptom brezplačne osnovne šole.

V Poslanski skupini nepovezanih poslancev bomo predlog zakona podprli. Ne bomo pa podprli amandmaja, saj menimo, da posebno obveščanje s strani centrov za socialno delo ni potrebno v primeru učencev, ki so skladno z veljavno zakonodajo že upravičeni do subvencije kosila. To bi v praksi namreč pomenilo, da morajo centri za socialno delo s strani osnovnih šol pridobiti sezname vseh upravičencev, na podlagi katerih bi v skladu z veljavno zakonodajo upravičencu izdali ustrezno odločbo. Slednje bi tako še dodatno podaljšalo že tako predolge administrativne postopke. Vsekakor pa na Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti apeliramo, da pravočasno zagotovi dostop do informacij na način, da bodo vsi upravičenci pravočasno seznanjeni z možnostmi za subvencioniranje kosil. Hvala lepa.

PRESEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima Poslanska skupina Stranke modernega centra, v njenem imenu gospa Erika Dekleva.

ERIKA DEKLEVA (PS SMC): Spoštovani predsedujoči, kolegice in kolegi!

Ob ponovni obravnavi novele Zakona o uveljavljanju pravic iz javnih sredstev, s katerim bomo večjemu številu otrok omogočili brezplačno kosilo, lahko le še potrdimo odločitev, ki je bila sprejeta že na matičnem odboru. Ob današnji temi težko rečemo karkoli novega; karkoli, kar ni bilo že izrečeno ali zapisano v medijih, pa tudi v sejnih sobah tega državnega zbora. Ko gre za tako občutljiva in resna vprašanja, mora biti v ospredju vsebina; nikakor pa ne tekmovanje za trenutni boljši vtis v javnosti. Zato ponovno poudarjamo, da je Slovenija socialna država; takšno jo moramo ohraniti, zlasti v skrbi za najranljivejše. Stiske ljudi, še posebej otrok, je treba reševati tam, kjer izvirajo, in to je v družini. Subvencije šolskih kosil so pomemben ukrep socialne politike, ki se z vzgojno-izobraževalno politiko srečuje v šolah.

Šole se po najboljših močeh trudijo, da so otroci, ki so v njihovem varstvu, primerno preskrbljeni. Vendar šole ne morejo opravljati funkcije družine; družine pa bi morale imeti možnost, da same razdelijo sredstva, ki so jim namenjena oziroma do katerih so zaradi svojega socialno-materialnega položaja upravičene, da jim ne bi bilo treba vedno znova zaprošati za kosila, prevoze, knjige, šolske izlete in podobno. In tako ohranijo vlogo odgovornih odraslih in dostojanstvo celotne družine. Danes imamo ureditev, ki otrokom v 1. dohodkovnem razredu za otroški dodatek omogoča brezplačno šolsko kosilo, otrokom v 2. dohodkovnem razredu 70-odstotno subvencijo in otrokom v 3. dohodkovnem razredu 40-odstotno subvencijo cene šolskega kosila. Z novim šolskim letom, to je od septembra dalje, je zaznati povečanje števila prijavljenih učencev na kosilo iz 2. in 3. dohodkovnega razreda, in sicer za 10 % v primerjavi s povprečjem prvega polletja letos. Kljub temu, da so kosila v teh dveh dohodkovnih razredih trenutno samo delno subvencionirana, se kaže porast otrok, prijavljenih na šolsko kosilo. Danes, ko bomo brezplačno kosilo omogočili širšemu krogu upravičencev, pričakujemo, da se bo odstotek prijavljenih na šolsko kosilo v prvih treh dohodkovnih razredih še bolj približal 100 %. Odločitev, ali bodo starši prijaviteli otroka na brezplačno oziroma ta trenutek še delno sofinancirano šolsko kosilo, pa ne sme biti odvisna ne od stigme in ne od vrzeli revščine. Predlog zakona bomo v Poslanski skupini Stranke modernega centra podprli.

PRESEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima Poslanska skupina Slovenske demokratske stranke, v njenem imenu gospod Marijan Pojbič.

MARIJAN POJBIČ (PS SDS): Preden bom predstavil stališče Slovenske demokratske stranke, naj povem, da bi si želel, da bi bile volitve v Državni zbor Republike Slovenije vsakega pol leta, saj bi v tem primeru naredili veliko več dobrega za naše ljudstvo, za naše državljanke in državljane ter za naše davkoplačevalce. Zakon, ki ga sedaj sprejemamo, in zakon, ki je naslednji, je posledica tega, ker je pač velik pritisk pred volitvami na vladno koalicijo in vlado. In če bi bile volitve vsake pol leta, bi ta vlada in koalicija resnično delala v interesu slovenskega ljudstva. Sedaj pa gremo k stališču Slovenske demokratske stranke.

V Slovenski demokratski stranki se že deset let zavzemamo, da bi bili vsi otroci deležni brezplačnega toplega obroka v šoli. Že v času vlade Janeza Janše v letih 2004–2008 smo sprejeli rešitev, da se vsem otrokom omogoči brezplačen topel obrok v šoli. Veseli nas, da je tudi koalicija spoznala, da trenutno ni nobenega javnofinančnega razloga, da se ne bi vsaj tistim otrokom, ki živijo pod pragom revščine, omogočil brezplačni topli obrok. To je že drugi primer, ko je koalicija zaradi pritiska opozicije spoznala, da

je njihov pristop do socialne politike napačen. Prvi primer je bil odprava vpisa hipoteke za vračilo denarne pomoči in varstvenega dodatka, ki ju je koalicija vsaj deloma sprejela po dvakratni zavrnitvi predloga Slovenske demokratske stranke, ki bi v celoti odpravila že zastarel inštitut vračanja socialnih transferjev iz leta 1976. Kar se tiče konkretnega predloga; prepričani smo, da se samo sit in zdrav otrok lahko popolnoma posveti učenju in osvajanju znanja, ki ga bo potreboval za osamosvojitvev in samostojno življenjsko pot. Zato smo podprli tudi vložen Predlog zakona o spremembi in dopolnitvi Zakona o uveljavljanju pravic iz javnih sredstev, ki bi omogočil stodoletno subvencijo šolskega kosila vsem otrokom, ki živijo pod pragom revščine po metodologiji Statističnega urada Republike Slovenije. Prag revščine namreč trenutno znaša 596 evrov na člana gospodinjstva. Kljub velikim besedam predsednika Vlade Mira Cerarja in ministrice za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti dr. Anje Kopač Mrak, da se v Sloveniji stanje izboljšuje, lahko z žalostjo spremljamo statistične podatke, ki jih navaja raziskava Inštituta Republike Slovenije za socialno varstvo z naslovom Revščina in socialna izključenost družin z otroki: materialni in nematerialni obraz revščine; iz februarja 2016, ki ugotavlja, da temu še zdaleč ni tako in da se revščina v Sloveniji povečuje. To na skrivaj priznava tudi vlada, saj v proračunu večja odhodke za socialno varnost.

Ne znamo si razložiti, zakaj koalicija, ki jo sestavljajo Stranka modernega centra, Desus in Socialni demokrati, ki se deklarira za socialno čutečo stranko, na začetku tega predloga zakona ni podpirala in so celo predlagali proceduralni sklep, da ta zakon ni primeren za nadaljnjo obravnavo. To kaže na nedopustno dvoličnost te koalicije in vlade Mira Cerarja, ki vedno znova in znova govori eno, dela pa drugo. Še dobro, da so si tudi v tem primeru premislili, vendar smo s tem izgubili kar nekaj mesecev, ko bi bilo omogočeno popolno subvencioniranje toplega obroka vsem otrokom, ki živijo pod pragom revščine. V Slovenski demokratski stranki resnično upamo in pričakujemo, da slovenski volivke in volivci nikoli več ne bodo nasledili novim obrazom in predvsem ne politiki strank, ki pred volitvami veliko obljublja; naredijo pa bore malo. Tisto, kar pa le naredijo, pa naredijo z nepotrebno zamudo.

PRESEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Končali smo s predstavitvijo stališč poslanskih skupin.

Prehajamo na razpravo o členih in vloženi amandmajih, ki jo bomo opravili na podlagi pregleda vloženi amandmajev z dne 16. 12. 2016.

V razpravo dajem 2. člen ter amandma Poslanske skupine Združena levica. Želi kdo razpravljati? Prosim za prijavo.

Najprej ima besedo v imenu predlagatelja Luka Mesec.

LUKA MESEC (PS ZL): Hvala še enkrat za besedo.

Jaz bi se še enkrat rad zahvalil vsem poslanskim skupinam, da ste po letu in pol naš predlog podprli in da bodo sedaj otroci iz revnih družin čim prej dobili tople obroke v šolah. V vseh stališčih smo se strinjali, da je nedopustno, da toleriramo kakršnokoli revščino, kaj šele lakoto med otroci v naši državi. Na tem mestu se vam še enkrat zahvaljujem za podporo in upam, da je to tudi lepa popotnica v novo leto.

Rad bi pa predstavil ob uverturi v debato naša dva amandmaja, ki smo ju predlagali. Predlagali smo dve zadevi. Ena je, da bi zakon začel veljati 1. januarja; druga pa je, da bi v 30 dneh po uveljavitvi zakona ministrstvo obvestilo vse upravičence o možnosti dostopa do te subvencije. Pa bom sedaj obe zadevi na kratko obrazložil. Zakaj želimo, da bi zadeva stopila v veljavo 1. januarja? Razlog je preprost. Razlog je, da si že leto in pol prizadevamo, da bi vsi otroci iz revnih družin dobili brezplačna kosila, in želimo si, da bi se to zgodilo čim prej. Zato smo si najprej za cilj postavili, da bi se to zgodilo s 1. septembrom 2015, potem s 1. januarjem 2016, potem s 1. septembrom 2016 in sedaj s 1. januarjem 2017. Roki se nam vseskozi odmikajo in želeli bi, da tokrat zares rečemo, da je 1. januar 2017 tisti datum, s katerim bo uredba, s katero vsi revni otroci dobijo brezplačno toplo kosilo, končno začela veljati. To je prvi in glavni razlog, zakaj to prodajamo. Ob tem se pojavljajo tehnični zadržki, ki smo jih slišali tudi v nekaterih stališčih, torej če zadeva stopi v veljavo 1. januarja, bodo imele šole tehnične probleme, se pravi problem zagotavljanja te pravice. In tukaj bi jaz odgovoril kar z besedami enega od ravnateljev, ki se je tudi javno oglasil med javno razpravo o teh kosilih. Rekel je sledeče: »Lahko da bodo nekatere šole imele težave s tehničnim zagotavljanjem te pravice; ampak če se bo to zgodilo na naši šoli, bomo to uredili z veseljem.« Tudi ravnatelji in tudi vodstva šol bodo veseli, ko bodo dobili možnost, da vsem otrokom na njihovih šolah zagotovijo brezplačno kosilo. Tukaj se nam ni za bati, da se bo kdo upiral razreševanju tega; prej nasprotno, kot je rekel ta ravnatelj, šole bodo vesele, da lahko to storijo.

Druga zadeva, ki jo s tem amandmajem odpravljamo, pa je zadržek Zakonodajno-pravne službe, ki opozarja, da je po trenutni ureditvi formalnopravno nejasno, kakšna ureditev bo veljala med koncem stare ureditve in začetkom nove ureditve. Če pustimo stvar definirano tako, kot je trenutno zapisana, brez grobega datuma, kot je trenutno zapisana, brez grobega datuma, potem ni jasno, kakšna ureditev bo veljala v vmesnem času. In tudi zato je v formalnopravnem smislu dobro, da fiksiramo in da za ta datum postavimo 1. januar. S tem bomo zadevo uredili v najkrajšem možnem času, hkrati pa z drugim amandmajem potem nalagamo ministrstvu, da obvesti vse upravičence, vse starše, ki imajo šoloobvezne otroke in ki ustrezajo tem kriterijem revščine, da so njihovi

otroci upravičeni do brezplačnih kosil. Zakaj predlagamo, da ministrstvo obvesti vse upravičence? Enostavno zato, ker se je v dosedanji ureditvi pojavljal problem neobveščenosti. Kar precej staršev, celo tistih iz 1. razreda, to je tistih, ki imajo 180 evrov dohodka na družinskega člana ali manj, ni prijavilo svojih otrok v sistem. Slutimo pa tudi s terena prihajajo take informacije, da se je v določenih primerih to zgodilo zaradi neobveščenosti. Zato predlagamo, da se starše obvesti in da se poskrbi, da bodo vsi dobili zelo jasno informacijo s strani šol, s strani centrov za socialno delo, da lahko svoje otroke prijavijo na brezplačno kosilo. Ministrstvo odgovarja, da to ni treba, ker imamo mehanizem, se pravi da starš takoj, ko prijavi svojega otroka v sistem šolskih kosil in ko dobi položnico, izve, ali je otrok upravičen do subvencije ali ne. To se nam ne zdi tako dober avtomatizem, ker starši si pač enostavno, če ne vejo, ali so ali niso upravičeni do subvencije, ne upajo otroka prijaviti. In zato predlagamo, da se vnaprej obvesti starše, ali je otrok upravičen do subvencije ali ne; in ne šele naknadno, se pravi potem, ko že prejme položnico.

Ministrstvo ima tukaj še tehnične zadržke, da naj bi bila stvar težko izvedljiva, ampak konec koncev gre tukaj za to, da je pač treba angažirati pristojne institucije, da se upravičencem pošlje pisma, v katerih se jih obvesti, da so upravičeni; in to je vse. To je v bistvu, vsaj po moji presoji, relativno preprosta tehnična naloga, ki si jo ministrstvo mora upati vzeti na svoja ramena; drugače lahko slutimo, da k stvari ne pristopa resno. Toliko bom rekel za začetek; naša dva amandmaja sta, da se zadeva uveljavi s 1. januarjem in da se vse upravičence obvesti o subvenciji v 30 dneh od uveljavitve. Hkrati pa se v splošnem še enkrat vsem zahvaljujem za podporo temu ukrepu.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima Violeta Tomič.

VIOLETA TOMIČ (PS ZL): Hvala za besedo.

Tudi jaz se zahvaljujem poslancem, ki ste prepoznali potrebnost te ureditve, saj ogromnokrat radi rečemo, da so otroci naše največje bogastvo. Redkokdaj pa razmišljamo o tem, kako je, če rasteš v deprivilegiranem okolju, če si že na prvi pogled drugačen, drugače oblečen, če si ne moreš privoščiti mobitela, računalnika ali pa drugih stvari; kaj šele šolskega kosila. Revščina, ki jo toleriramo v svoji bližini, je nemoralna. Revščina je konec koncev tudi protiuustavna, kajti v slovenski ustavi imamo zapisano, da je Slovenija socialna država. Revščina med otroci, lačni otroci so sramota, sramota za neko družbo v 21. stoletju sredi Evrope. In zakaj smo predlagali amandma, da bi s 1. januarjem 2017 že zakon začel veljati? Ker je to sramota treba čim prej odpraviti. Čim prej; da se pozabi, da smo kadarkoli bili družba, ki si je dovolila v svoji sredini imeti lačne otroke.

Lakota med državljani je nekaj, kar nam je prinesel kapitalizem in ta veliki neoliberalizem, te strašanske razlike. Ko sem jaz odraščala, je bilo tako, da je prav vsak od nas, ne glede na to iz kakšnega okolja je prihajal, lahko končal fakulteto; da ne rečem, če si bil priden, da si vedel, da boš vsak dan živel bolje. Danes tega optimizma naši otroci nimajo. Res je, kot nam nekateri očitajo, da smo vozili par – nepar, da smo hodili v Italijo po pralni prašek ali po kavo; vendar smo živeli v skladu s svojimi možnostmi. Nihče ni imel toliko več, da bi lahko trpeli ob pogledu na to, če si ti lačen, oni pa se masti ali vozi v ne vem kakšnih avtomobilih in jahtah.

Humanitarne organizacije imajo zelo veliko dela – od Penke za nasmeh, Siti besed, Božiček za en dan, Dedek Mraz. Ne predstavljam si, kako je, če otrok ne ve, ali bo njemu Božiček kaj prinesel ali ne. Ker verjame v Božička, pričakuje, da vendarle dobi paket, četudi je skromnejši, kot si je želel. In tudi tukaj pomagamo preko humanitarnih društev. In to je strašanska stigma, ki se nekako na tvojo mlado dušo v razvoju prilepi in se je ne rešiš nikoli v življenju. Mnogi starši so brezposelni in ne po svoji krivdi. Še bolj tragično od tega je, da so starši brezposelni, ker so jih razni tajkuni – ki so poceni kupili tovarne, ki so prej dobro delale in ki so jih delavci sami zgradili s svojim delom – vrgli na cesto. Še bolj tragično je, da polno zaposleni starši, kjer delata oba starša, ne morejo plačati šolskega kosila otrokom in da take družine še vedno živijo pod pragom revščine. Naš drugi amandma pravi, pošljimo jim obvestilo. To ni tako velik napor za državne uradnike in za službe, ki to delajo; je pa eno veliko darilo revnim, ki dolgo časa, ne po svoji krivdi, trpijo do neenakost. Kolegice in kolegi, prosila bi vas, da podprete 1. januar 2017, kajti to bi bilo najlepše novoletno darilo – Dedek Mraz bi prinesel vsem lačnim otrokom en brezplačen topel obrok na dan. Jaz mislim, da je to ogromno, da je to zelo lepo darilo, ki jim ga lahko privoščimo, kajti leto in pol se tako in tako pogovarjamo o tem. To bi lahko bilo sprejeto že pred letom in pol. Popravimo to sramoto, zdaj je najboljši čas. Hvala.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima dr. Franc Trček.

DR. FRANC TRČEK (PS ZL): Hvala za besedo, predsedujoči. Lep pozdrav vsem skupaj!

Odkrito moram povedati, ko vse to poslušam danes v ne vem že kateri izdaji, da imam cmok v grlu in kepo v želodcu. Zakaj? Luka je že lepo povedal, da smo imeli to v postopku že junija 2015, da je bil prvotni namen september leta 2015. Zdaj se bomo očitno pri amandmaju prepirali, ali naj bi to stopilo v veljavo s 1. 1. 2017. Rekel bom to, reven in lačen človek je sramota kjerkoli, ne zgolj v Evropi. Rekel bom tudi to, ne gre za darilo, gre za našo dolžnost, da se s tem ukvarjamo. Šola

je v sistemu, v katerem bivamo, vedno bolj prostor frustracije, stigme, nekateri kolegi so to izkusili tudi s tistimi nahrbtniki, ki so pretežki. Učbeniki – ali so nujni, ali so dragi; so dragi, so predragi. Zdi se mi, da so to teme, ki jih bomo tudi morali odpreti. O revščini v Sloveniji smo že tolikokrat govorili, da se mi niti ne zdi še enkrat vseh teh statističnih podatkov omenjati. Večkrat je bilo slišati v debatah in argumentacijah, da šola ne more rešiti vseh stisk, vseh težav; s tem se strinjam. Ne strinjam se pa z lahkotnim izjavljanjem, da stiske otrok ne izvirajo iz šole, ampak izvirajo iz družine. Številne stiske se res odražajo in dogajajo v družini ne le takrat, ko se pogovarjamo o teh problematikah, tudi ko se pogovarjamo o nasilju v družini; ampak te stiske, te težave v bistvu izvirajo iz nasilja sistema. Iz nasilja sistema, v katerem živimo, in če hočete, tudi nasilja sistema, ki mu damo pravni okvir v naši veji oblasti, nasilja sistema, v katerega delegiramo določene ljudi in kar je še obveznih nalog Državnega zbora, da jih ne bom ponavljal. Jaz upam, da bomo jutri to končno požegnali, vključno z našimi amandmaji. In upam, da si na tovrstnem področju revščine, tovrstnem področju, žal, gasilskih ukrepov, ki jih moramo sprejemati zaradi gromozanskih napak, zaradi napačnih smeri razvoja, ki jih je ta družba in država imela, upam si trditi, kmalu od začetka samostojnosti in za katero so krive, lahko odkrito rečem, vse vlade vsaj v tem stoletju, da ne bo več potrebe, da se delamo norca iz ljudi, da se delamo norca iz tega, čemur številni radi pompozno rečete hram demokracije. Časovna dinamika sprejemanja tega predloga, dinamika, floskule in populizem debat ter nonstop odlaganje, kdaj bo to stopilo v veljavo, lahko rečem, da nam je vsem skupaj v sramoto, čeprav v Združeni levici smo se trudili, da bi bilo te sramote čim manj. Upam, da niti v tem mandatu niti v prihodnjih mandatih takšnih sramot ne bomo več gledali in poslušali. Hvala za besedo.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Sprašujem, če želi še kdo razpravljati o tem? Ne. Potem zaključujem razpravo glede tega člana in amandmaja Poslanske skupine Združena levica.

V razpravo dajem 3. člen ter amandma Poslanske skupine Združena levica. Želi kdo razpravljati? Tudi ne. Ker ne želi nihče več razpravljati, zaključujem razpravo.

O amandmaju bomo v skladu s časovnim potekom seje Državnega zbora odločali jutri, 20. 12. 2016, v okviru glasovanja.

S tem prekinjam to točko dnevnega reda.

Prehajamo na **5. TOČKO DNEVNEGA REDA, TO JE NA PREDLOG ZAKONA O SPREMENBAH IN DOPOLNITVAH ZAKONA O SOCIALNO VARSTVENIH PREJEMKIH, po skrajšanem postopku.**

Predlog zakona je v obravnavo Državnemu zboru predložila Vlada.

Za dopolnilno obrazložitev predloga zakona dajem besedo predstavnici Vlade, ministrici za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti dr. Anji Kopač Mrak.

DR. ANJA KOPAČ MRAK: Hvala za besedo, spoštovani predsednik Državnega zbora. Spoštovani poslanke in poslanci!

V veselje mi je, da danes lahko predstavim predlog sprememb Zakona o socialno varstvenih prejemkih; in upam, da bo tudi jutri v okviru glasovanja potrjen. Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti je pripravilo predlog sprememb Zakona o socialno varstvenih prejemkih. Bistvena novost je, da se ukinja institut zaznambe prepovedi odtujitve in obremenitve nepremičnin v lasti upravičencev do denarne socialne pomoči in varstvenega dodatka. Vsem, ki imajo v tem trenutku vpisano zaznambo, pa bo le-ta po uradni dolžnosti tudi izbrisana. Po novem bodo do denarne socialne pomoči in varstvenega dodatka lahko upravičeni prosilci, ki imajo v lasti nepremičnino do vrednosti 120 tisoč evrov po Gurovem vrednotenju. Gre za vrednotenje Gursa, ne tržne vrednosti. Prosilcem oziroma njihovim zakonitim dedičem, ki imajo vrednost nepremičnine do te vrednosti, tudi ne bo treba več vračati tako prejete denarne socialne pomoči in varstvenega dodatka. S tem predlogom, ki pomeni veliko spremembo ne samo glede zaznambe, ampak predvsem instituta vračila, ki ga imamo v naši državi vse od Zakona o dedovanju iz leta 1976, želimo odpraviti razlog, zaradi katerega se večina, predvsem starejših, ljudi, ki so v največji meri tudi lastniki nepremičnin, do zdaj ni odločala predvsem za varstveni dodatek. Mnogi starejši živijo na pragu revščine, nekateri tudi pod pragom; tudi zato, ker niso izkoristili vseh svojih pravic. Za varstveni dodatek niso zaprosili iz strahu, saj je za upravičence do varstvenega dodatka veljala zaznamba na nepremičnino. Nepremičnina pa Slovencem veliko pomeni. Starši oziroma sorodniki zato ne bi otrok oziroma dedičev prikrajšali za delež dediščine, raje ljudje prikrajšajo sebe, čeprav bi jim ta denar vsaj malo olajšal vsakdan.

Na našem ministrstvu se zavedamo tega problema ter tudi problema revščine med starejšimi. Ne samo zgodbe, ki jih slišimo na terenu, tudi podatki kažejo, da se revščina v Sloveniji sicer zmanjšuje, vendar žal to ne velja za kategorijo starejših. Tej populaciji lahko pomagamo le z večjo dostopnostjo do socialnih transferjev in odpravimo razlog za strah, razlog, zaradi katerega niso oziroma ne želijo zaprositi za varstveni dodatek. Zaznambe na nepremičnini se bodo črtale vsem, ki nimajo dovolj lastnih sredstev za preživljanje in katerega stanovanje oziroma hiša, v kateri živijo, ne presega vrednosti 120 tisoč evrov. Približno toliko znaša povprečna vrednost stanovanj in

stanovanjskih hiš v Sloveniji. S tem, ko bodo razbremenjeni zaznamb, bo ljudem tudi omogočeno lažje razpolaganje s svojo nepremičnino, lažja menjava in tudi prodaja nepremičnine. V Sloveniji imamo namreč zelo velik del lastniških stanovanj in hiš, saj je kar 85 % nepremičnin lastniških, kar je visoko nad povprečjem Evropske unije. Zato me še posebej veseli, da je Državni zbor danes obravnaval naše predlagane spremembe, ki bodo tistim, ki sredstva potrebujejo, zagotovili bolj pravično omejitev dedovanja in zaznambo nepremičnin. Hvala.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Predlog zakona je obravnaval Odbor za delo, družino, socialne zadeve in invalide kot matično delovno telo.

Za predstavitev poročila dajem besedo predsedniku odbora gospodu Urošu Priklju.

UROŠ PRIKL (PS DeSUS): Hvala lepa, spoštovani predsednik. Spoštovani kolegice, kolegi, ministrska ekipa!

Odbor za delo, družino, socialne zadeve in invalide je na svoji 45. nujni seji 1. decembra letos kot matično delovno telo obravnaval Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o socialno varstvenih prejemkih, ki ga je Državnemu zboru predložila Vlada; s predlogom za obravnavo in sprejetje predloga zakona po skrajšanem postopku. Kolegij predsednika Državnega zbora je sklenil, da se predlog zakona obravnava po skrajšanem postopku, zato je naš odbor zakon obravnaval na podlagi 143. člena Poslovnika Državnega zbora. Nujna seja odbora je bila sklicana na podlagi zahteve poslanskih skupin koalicije. Pri delu odbora so sodelovali predstavniki predlagatelja in predstavnica Zakonodajno-pravne službe. Odboru je bilo posredovano mnenje Zakonodajno-pravne službe, ki je predlog zakona proučila z vidika njegove skladnosti z Ustavo, pravnim sistemom in zakonodajnotehničnega vidika ter dala nekaj konkretnih pripomb posameznim členom. Odbor je tudi prejel mnenje Komisije Državnega sveta za socialno varstvo, delo, zdravstvo in invalide, ki podpira predlagane ukrepe. V razpravi na komisiji je bilo izpostavljeno vprašanje ustreznosti višine premoženjskega cenzusa, ki je določen pri limitu 120 tisoč evrov. Zlasti v tistih regijah, kjer so cene stanovanj v povprečju višje, bi lahko tako določena višina cenzusa še vedno odvrčala potencialne prejemnike varstvenega dodatka od zaprosila zanj, zato so pozvali predlagatelja k ponovnemu razmisleku o ustreznosti višine omenjenega cenzusa. Prav tako so bili pomisleki o tem, komu bodo dejansko pomagale predlagane zakonske določbe – ali potencialnim prejemnikom ali njihovim dedičem.

Predstavnica predlagatelja, državna sekretarka na Ministrstvu za delo je na kratko predstavila predlog zakona. Predstavnik

Zakonodajno-pravne službe je povedal, da se z vloženimi amandmaji, ki so pripravljene na podlagi njihovega mnenja, strinjajo; glede vprašanja informacijske tehnologije in morebitnih napak pa so dobili odgovor, da do napak ne more priti. V razpravi je večina razpravljavcev podpirala predlagane spremembe zakona, nekateri pa so menili, da bi bilo treba v celoti odpraviti vračljivost varstvenega dodatka in socialne pomoči. Predstavnica Poslanske skupine Združena levica je predstavila njihove amandmaje in poudarila, da je predlog zakona v redu le na prvi pogled; v resnici pa pomeni le kozmetične popravke in bodo nekateri socialno ogroženi še na slabšem. Po njihovem mnenju bi morala vlada, če ima resen namen zmanjšati premoženjsko neenakost, predlagati socialno pravičen zakon o nepremičninah; ne pa da ogroža socialno varnost socialno ogroženih oseb in blaginjo njihovih dedičev. Z amandmaji zato predlagajo, da vračanje socialne pomoči ni potrebno za lastnike stanovanj, ki v njih dejansko prebivajo oziroma so prebivali do prihoda v dom starejših občanov ali podobno institucijo; ne glede na vrednost teh stanovanj. Prav tako predlagajo, da se ne omeji delovanje po ljudeh, ki so jim občine doplačevale domsko oskrbo oziroma so imele pravico do doplačila družinskega pomočnika za invalide, ter da so odprti postopki dedovanja stanovanj in hiš, na katere je bila vpisana zaznamba, končno skladno s tem zakonom, ker je ta zakon ugodnejši za dediče socialno ogroženih oseb.

Prav tako predlagajo enako obravnavo za vse, ki jim je bilo z uveljavitvijo Zakona o socialno varstvenih prejemkih 1. januarja 2012 omejeno dedovanje. Amandmaji niso dobili večinske podpore, saj je večina razpravljavcev menila, da bodo predlagani ukrepi vlade pomagali socialno šibkejšim, da ne bodo zavračali socialne pomoči. Dejstvo je, da je narejen korak naprej za pomoč ljudem z nizkimi dohodki in nizkimi pokojninami. Gotovo pa ne more biti ta zakonodaja edina za reševanje socialnih problemov, tako kot ne more pristojno ministrstvo nositi odgovornosti za celotno socialno politiko države. Izpostavljeno je bilo tudi, da je bil kulturni vzorec Slovencev pri spreminjanju zakonodaje na tem področju res poceni, značilen je namreč visok delež lastniških stanovanj, s katerimi si posamezniki in družine rešujejo svoje stanovanjsko vprašanje, predvsem med starejšimi gospodinjstvi je kar 87 % lastnikov stanovanj. Zato je treba povedati, da so bili socialno ogroženi upravičeni do pomoči, ki bi jo dobili, vendar pa so jo odklanjali zaradi svojcev oziroma svojih dedičev. Glede pomislekov o tem, komu bodo dejansko pomagale predlagane zakonske določbe, ali potencialnim prejemnikom ali njihovim dedičem, je bilo prav tako izpostavljeno stališče, da je prav, da se zakon sprejme in pomaga ljudem, tudi dedičem; prav pa je tudi, da problematike ne obravnavamo enoznačno. Odbor je sprejel amandmaje poslanskih skupin koalicije, ni pa

sprejel amandmajev Poslanske skupine Združena levica. Dopolnjen predlog zakona je sestavni del tega poročila, ki sem vam ga zdaj predstavil. Hvala lepa.

PRESEDENIK DR. MILAN BRGLEZ: Sledi predstavitev stališč poslanskih skupin.

Besedo ima Poslanska skupina Socialnih demokratov, v njenem imenu gospa Marija Bačič.

MARIJA BAČIČ (PS SD): Spoštovani! Še enkrat prav lepo pozdravljeni! Posebej pozdravljam našo gospo ministrico, ki je zdaj med nami.

Z novelo Zakona o socialno varstvenih prejemkih izpolnjujemo še eno zavezo iz koalicijskega sporazuma. Vlada se je v koalicijskem sporazumu namreč zavezala, da bo prejemnike varstvenega dodatka, ki imajo v lasti nepremičnino manjše vrednosti, razbremenila zaznambe prepovedi odtujitve nepremičnine. In takšno rešitev imamo danes na mizi. Institut zaznambe prepovedi odtujitve in obremenitve je dvignil veliko prahu; upravičeno ali ne, težko sodimo. A verjamemo, da namen instituta zaznambe prepovedi odtujitve in obremenitve nepremičnine nikoli ni bil zmanjševanje števila upravičencev do denarne socialne pomoči in prav tako ne števila upravičencev do varstvenega dodatka. A žal se je zgodilo prav to in danes to popravljamo. Najnujnejše pomanjkljivosti socialne zakonodaje smo odpravili že leta 2013, ko smo sprejeli določene popravke zakonodaje, ki so se v praksi izkazali kot najbolj pereči. 1. januarja 2014 so v veljavo stopile spremembe socialne zakonodaje, ki so med drugim uzakonile, da ni več treba vračati denarne socialne pomoči in izredne denarne socialne pomoči, ki ju je oseba prejela za 12 ali manj mesecev. Če ju je prejela za več kot 12 mesecev, pa se dedovanje omeji tako, da se od prejete pomoči najprej odšteje 12 najvišjih mesečnih zneskov, nato pa še ena tretjina od preostalih mesečnih zneskov prejete pomoči.

S predlagano novelo pa rešujemo še eno od preostalih anomalij. V predlogu vladne novele se predlaga črtanje instituta zaznambe prepovedi odtujitve in obremenitve na nepremičnini v lasti upravičenca do denarne socialne pomoči oziroma varstvenega dodatka, ki je do omenjenih pravic upravičen, ker v skladu z zakonskimi določbami nima dovolj sredstev za preživljanje. Kot taka se šteje oseba, ki z lastnimi sredstvi in premoženjem ne presega zakonsko določene premoženjske meje, ter oseba, ki ima v lasti bivanjsko enoto, v kateri dejansko prebiva in ima prijavljeno stalno prebivališče ter katere vrednost ne presega 120 tisoč evrov. Predlagane rešitve veljajo v primeru novih upravičencev do denarne socialne pomoči oziroma varstvenega dodatka ter v primeru že vpisanih zaznamb prepovedi odtujitve in obremenitve. Institut zaznambe se tako ohrani samo za omenjen krog upravičencev do denarne socialne pomoči oziroma varstvenega

datka. Omejitev dedovanja se izvede do višine vrednosti prejete pomoči, ki jo je oseba prejela ob izpolnjevanju navedenih pogojev. Če pa ima oseba v lasti stanovanje, katerega vrednost presega 120 tisoč evrov, je do omenjenih pravic lahko upravičena le, če center za socialno delo po prostem preudarku presodi, da si preživetja s stanovanjem začasno ne more zagotoviti zaradi okoliščin, na katere ne more vplivati; po preteku primerne časa pa še pod dodatnim pogojem, to je, da se strinja z zaznambo prepovedi odtujitve in obremenitve na vseh nepremičninah v njeni lasti. Za osebe, ki so denarno socialno pomoč oziroma varstveni dodatek prejele po trenutno veljavnem zakonu ter v skladu z zakonskimi določbami niso imele dovolj sredstev za preživetje, se predlaga, da se dedovanje njihovega premoženja omeji v enakem obsegu, kot ga določa veljavna zakonodaja. Socialni demokrati menimo, da gredo rešitve v pravo smer, zato bomo predlog zakona tudi podprli. Hvala lepa.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima Poslanska skupina Združena levica, v njenem imenu Violeta Tomić.

VIOLETA TOMIĆ (PS ZL): Spoštovani predsednik, spoštovana ministrica, kolegice in kolegi!

V Združeni levici smo se ob vseh priložnostih zavzemali za dosledno odpravo vračila socialnih prejemkov. Za nas je vračanje varstvenega dodatka enako nesprejemljivo, kot bi bilo vračanje otroškega dodatka. Od družine, ki živi v lastniškem stanovanju, nihče ne zahteva, da vrne otroški dodatek ali da vrne subvencijo za plačilo vrtca in šolskega kosila. Na kakšni podlagi se torej od družine ostarelega človeka zahteva vračilo varstvenega dodatka ali doplačila domske oskrbe?! Mi trdimo, da zato ni moralne podlage. V sprejetem proračunu je za vse socialne pomoči in varstvene dodatke namenjenih okrog 200 milijonov, kar je pol manj, kot se namenja za subvencije podjetjem. Večina subvencij in državnih pomoči je nepovratnih. Ko je podjetje sanirano oziroma ko se mu investicija poplača, mu denarja ni treba vrniti. Mi za socialno ogrožene ljudi in njihove dediče zahtevamo samo to, kar velja za družine z otroki ali za podjetja. Zahtevamo, da njihov socialni prejemek preneha biti kredit in postane nepovratna pomoč. Ko je Pahorjeva vlada sprejela ta zakon, smo imeli 47 tisoč prejemnikov varstvenega dodatka in 14 tisoč 600 prejemnic državnih pokojnin. Čez noč se je to število zmanjšalo na samo 13 tisoč, danes pa je prejemnikov že manj kot 11 tisoč. Sama vlada pravi, da je šlo za radikalno zmanjšanje in da upad prejemnikov ni povezan z manjšimi potrebami, ampak z individualnimi odločitvami o neuveljavljanju pravice. Skratka, ljudje ne zaprosijo za pomoč, ker želijo svojim dedičem ohraniti stanovanje ali hišo. In to je racionalna odločitev. Med vsemi kategorijami prebivalstva

je namreč največje tveganje za revščino pri starih ljudeh, ki nimajo svojih stanovanj in živijo v najemu. Če hoče koalicija resnično odpraviti problem, ki je nastal leta 2012, mora spremeniti prvotni predlog in odpraviti omejitev v vrednosti pri 120 tisoč evrih. Če bo vztrajala pri prvotnem predlogu, problema seveda ne bo rešila. Vsi vemo, da je bilo vračanje leta 2014 precej omiljeno, vendar se število prejemnikov varstvenega dodatka ni povečalo. Še več, vlada ugotavlja, da se število starejših prejemnikov še vedno vztrajno zmanjšuje. Ta trend lahko prekinemo samo, če iz cenusa izvezemo vsako hišo ali stanovanje, v kateri upravičenec prebiva. Absolutno ne drži, da je treba nujno postaviti neko omejitev. V pravosodju velja rek, da je bolje izpustiti deset krivih, kot obsoditi enega nedolžnega. Veliko huje je, da je danes več tisoč socialno ogroženih ljudi brez vsake državne pomoči, kot pa če bo dodatek brez vračanja dobil nekdo, ki si je sezidal hišo v Ljubljani. Finančnih razlogov za vračanje socialnih pomoči ni. Povprečni varstveni dodatek znaša 153 evrov mesečno ali tisoč 836 evrov na leto. Vlada pričakuje, da se bo zaradi njenega predloga število prejemnikov povečalo za 5 tisoč in da bo 9,3 milijona evrov dobila s prerazporeditvijo sredstev znotraj proračuna. Če bi se število prejemnikov zaradi našega predloga povečalo za nadaljnjih tisoč, je to še vedno samo 1,8 milijona evrov na leto. To je z vidika proračuna izjemno malo; za neko ostarelo žensko z revne kmetije, ki so ji odvzeli edini dohodek, nekdanjo državno pokojnino, pa je to ogromno. Tega denarja ne bo prenakazala v davčne oaze ali pa si kupila beemveja, ta denar bo v hipu porabljen v Sloveniji. Zato poslance koalicije pozivam, da odpravijo omejitev na 120 tisoč evrov. Kolikor razumem, bo naš amandma podprla tudi opozicija. Če pa ste proti, to povejte, samo ne izgovarjajte se, da je to, kar mi predlagamo, nemogoče. Govorimo, za božjo voljo, o 1,8 milijonov evrov za tisoč ljudi, ki pomoči ne bodo dobili na lepe oči, ampak samo če res nimajo svojih dohodkov, prihrankov in drugega premoženja kot hišo, v kateri trenutno živijo. Hvala.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima Poslanska skupina Nove Slovenije – krščanskih demokratov, v njenem imenu gospa Iva Dimic.

IVA DIMIC (PS NSi): Spoštovani predsednik, spoštovana ministrica, kolegice in kolegi!

V Novi Sloveniji že pet let opozarjamo na krivice, ki jih je povzročilo sprejetje zakona o uveljavljanju pravic iz javnih sredstev. Še posebej so se te krivice izrazile na področju prejemanja denarne socialne pomoči in varstvenega dodatka, ki sta postala vračljiva kategorija prejemnika. Ljudje, ki so zaradi prenizkih pokojnin že tako živeli na robu revščine oziroma v revščini, so se zaradi tega množično odpovedali prejemanju varstvenega

datka, da bi ohranili svoje, večinoma edino premoženje. Statistični podatki o posledicah oziroma vplivih tako imenovanega Svetlikovega zakona so porazni. Stopnja tveganja revščine v Sloveniji se je letos po podatkih Umarja, ki sem pri prejšnji točki že navedla, sicer nekoliko znižala, vendar je še vedno višja kot pred krizo. Stopnja tveganja revščine se je znižala samozaposlenim, brezposelnim, neaktivnim in zaposlenim za določen čas. V primerjavi s predhodnim letom pa se je stopnja tveganja revščine poslabšala v skupini zaposlenih za nedoločen čas. Stopnja tveganja revščine med zaposlenimi še nikoli ni bila višja. Stopnja tveganja revščine se je v primerjavi s predhodnim letom povečala tudi nekaterim že doslej najbolj ogroženim skupinam prebivalstva. To so brezposelne osebe, samske ženske, enočlanska gospodinjstva in enostarševska gospodinjstva. In ravno za njih naj bi veljal tudi spremenjen Zakon o socialno varstvenih prejemkih.

V Novi Sloveniji smo se predloga zakona, ki ga obravnavamo, sprva razveselili. Prepričani smo bili, da je Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti končno spoznalo zmote Zakona o uveljavljanju pravic iz javnih sredstev in da se bo končno odpravilo krivično vračljivost denarne socialne pomoči in varstvenega dodatka. Po natančnem pregledu zakona pa lahko razočarani ugotovimo, da je besedilo predloga zakona izjemno zapleteno in nerazumljivo, na kar v svojem mnenju opozarja tudi Zakonodajno-pravna služba Državnega zbora. Uvedba novih mej za dodelitev pomoči oziroma za zaznambo omejitve dedovanja bo v pravni red vnesla nove možnosti za napake ter bo podaljšala postopke odločanja o pravicah. To je nedopustno in s takim predlogom se še odmikamo od razumevanja in dojemanja pravne države, kjer bi zakoni morali biti kratki, jasni in vsem razumljivi. Ni jasno, ali se pri dohodkovni meji upošteva le stanovanje oziroma hiša ali tudi ostalo premoženje, nepremičnine, gozd, zemljišča ali premičnine. Ni jasno, ali je po tem predlogu absolutna meja vrednost stanovanja oziroma hiše 120 tisoč evrov in kakšno vlogo ima pri ugotavljanju upravičenosti ali zaznambe primerna vrednost stanovanja; in kakšno vlogo ima 48 zneskov minimalnega dohodka. Na seji Odbora za delo smo izpostavili vsa ta vprašanja, pa od državne sekretarke žal nismo prejeli jasnih odgovorov. Na nas se obračajo zmedeni državljani, ki ne vedo, ali se pretkelno prejetje denarne socialne pomoči še vedno vrača ali ne. Enako je z varstvenim dodatkom. Starejši državljani pa nas kličejo in pričujejo, v kakšni bedi živijo, ker jim je Svetlikov zakon odvezel še tistih borih 180 evrov državne pokojnine, ki pa jim je kljub vsemu ogromno pomenila. Če želimo z zakonodajo državljanom omogočiti normalno, ljudem pa dostojno življenje, morajo biti zakoni kratki, jasni, enostavni in razumljivi. Pri pregledu tega zakona pa se nam v Novi Sloveniji zdi

zadeva tako zakomplicirana, da bo to resnično samo voda na mlin pravnikom, da bodo vse to iskali in razlagali, ker nekemu prosilcu zadeve niso tako jasne. Bojim se, da še celo delavci na centrih za socialno delo ne bodo vedeli, kako v kakšnem primeru odločati. Zakon bomo kljub vsemu podprli, saj vsaj malo omili sedanje nevzdržno stanje za prejemnike denarne socialne pomoči in varstvenega dodatka.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima Poslanska skupina nepovezanih poslancev, v njenem imenu dr. Mirjam Bon Klanjšček.

DR. MIRJAM BON KLANJŠČEK (PS NP): Hvala lepa. Ponovno vse prisotne prav lepo pozdravljam!

Tudi na tokratni seji obravnavamo spremembe Zakona o socialno varstvenih prejemkih, kot smo predlog novele tega istega zakona obravnavali oktobra letos; takrat sicer na predlog Poslanske skupine Slovenske demokratske stranke. Razpravljali bomo o tem, ali so sredstva, kot so denarna socialna pomoč in varstveni dodatek, predmet vračanja. In če je vlada v predhodnih mnenjih zagovarjala stališče, da je pomoč treba vrniti; je danes njeno stališče nekoliko drugačno, in to zato, ker je stopnja tveganja revščine v Sloveniji še vedno visoka in ker se le-ta kaže predvsem pri starejši populaciji, kjer je višja, kot znaša v povprečju v Sloveniji.

Ena bistvenih sprememb zakona, ki je pred nami, za večino prejemnikov varstvenega dodatka in denarne socialne pomoči ukinja zaznambe na nepremičninah, dediče pa odvezuje od vračanja pomoči, ki so jo prejeli zapustniki. Predlagana sprememba bo veljala za tiste, ki imajo v lasti nepremičnino v vrednosti do 120 tisoč evrov in v njej bivajo. Presoja, ali si posameznik ali družina zaradi nizkih dohodkov, kljub temu da ima v lasti nepremičnino, začasno ne more zagotoviti preživetja brez denarne socialne pomoči ali varstvenega dodatka, pa bo prepuščena centrom za socialno delo. Upravičenec bo eno ali drugo pomoč države lahko dobival brez bojazni, da bo država uveljavila institut zaznambe na njegovi nepremičnini in bodo dediči prejeta pomoč morali vračati. Čeprav cilje, ki jih s predlagano novelo zasleduje Vlada, podpiramo, v poslanski skupini nismo dobili odgovorov na nekaj konkretnih dilem in zadržkov, ki jih je izpostavila Zakonodajno-pravna služba pa tudi mi.

Skladno z novelo, ki jo danes obravnavamo, bo postopke izbrisa že obstoječih zaznamb na nepremičninah opravilo sodišče s pomočjo že obstoječih informacijskih tehnologij. Resnično nas zanima, katere obstoječe tehnologije ima predlagatelj v mislih in ali te tehnologije izključujejo napake, ki bi na primer na udeležence in postopke imeli škodljive posledice. Prepričani smo, da si nihče ne želi kaosa in zmede, ki bi nastala v primeru napačnih izbrisov zaznamb in s tem povezanega poslabšanja položaja udeleženca na eni ali na

drugi strani; ter pritožb, ki bi temu sledile. Tu je še novi 54.a člen, ki posega na dva samostojna zakona, ki opredeljujeta pravici do varstvenega dodatka in denarne pomoči, sama novela pa odnosa oziroma razmerja med tremi zakoni ne razjasnjuje. Posebej želim še izpostaviti premoženjski cenzus v višini 120 tisoč evrov, za katerega nikjer ni moč zaznati jasne in določne podlage vrednotenja, na kateri je bil določen. Predlagatelj namreč neprepričljivo obrazloži samo to, da je meja vrednosti 120 tisoč evrov določena na podlagi podatkov Geodetske uprave Republike Slovenije. Tukaj ne morem mimo dejstva, da Geodetska uprava Republike Slovenije nepremičnine vrednoti na podlagi Zakona o množičnem vrednotenju nepremičnin, ki pa je izhajajoč iz odločbe Ustavnega sodišča iz leta 2014 v neskladju z Ustavo Republike Slovenije točno v tistem delu, ki opredeljuje vrednotenje nepremičnin. Upam, da se predlagatelj tega tudi zaveda.

Prav tako pa je na mestu tudi opozorilo, da v predlagani noveli pravica do ustreznega pravnega varstva z ničemer ni zagotovljena. Na kakšen način naj se posamezni upravičenec torej sploh pritoži zoper ocenjeno vrednost nepremičnine, v primeru da se z oceno ne strinja? Kdo je dolžan plačati novo cenitev nepremičnine? Vrednost nepremičnine je namreč le podatek v registru nepremičnin, ki ga niti geodetski niti davčni organi ne morejo spremeniti. Zato nas zanima tudi, kakšen pritožbeni postopek zoper ocenjeno vrednost nepremičnine je predlagatelj predvidel in kdo bo v takšnem primeru nosil stroške postopka? V Poslanski skupini nepovezanih poslancev bomo novelo Zakona o socialno varstvenih prejemkih podprli, saj menimo, da je kljub našim zadržkom pomembno, da se državljanom in državljanke, če je to le možno, življenje olajša. Hvala lepa.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima Poslanska skupina Stranke modernega centra, v njenem imenu mag. Tanja Cink.

MAG. TANJA CINK (PS SMC): Spoštovani predsednik, ministrica z ekipo, dragi kolegice in kolegi!

Obravnavam zadnje novele Zakona o socialno varstvenih prejemkih je na nek način posledica preteklih rešitev, ki so zanemarile moč navad in običajev ljudi, navad, ki se jih ne da spremeniti ne čez noč ne čez leto ali dve. Tak primer kvazirešitve je bila prehod varstvenega dodatka iz pokojninskega sistema v sistem socialnih transferjev, z uvedbo zaznambe prepovedi odtujitve nepremičnine. Od leta 2012, ko je bila pravica do varstvenega dodatka še umeščena v pokojninski sistem, do decembra 2012, ko je bila pravica že del sistema socialnih transferjev, je število prejemnikov varstvenega dodatka močno upadlo, s slabih 47 tisoč na približno 10 tisoč. Zakonodajca, ki se nanaša na socialno varstvene prejemke, se je v zadnjih treh letih zaradi zaznanih težav pri njenem izvajanju

že spreminjala. S prvo novelo Zakona o socialno varstvenih prejemkih iz leta 2013 se je razširil krog upravičencev do denarne socialne pomoči, uvedena pa je bila tudi sprememba, zaradi katere danes ni treba več vračati izredne denarne socialne pomoči. Taista novela je omogočila, da se je dedovanje v primeru, ko je oseba prejela denarno socialno pomoč za več kot 12 mesecev, omejilo tako, da se od prejete pomoči najprej odšteje 12 najvišjih mesečnih zneskov, nato pa še ena tretjina od preostalih mesečnih zneskov prejete pomoči. Podobno je bilo s spremembami pri določanju pogojev za upravičenost do varstvenega dodatka. Podatki o številu prejemnikov varstvenega dodatka decembra 2011 in decembra 2012 kažejo, da se je število prejemnikov zmanjšalo za dobre tri četrtine. Veliko posameznikov se je odpovedalo varstvenemu dodatku zaradi zaznambe prepovedi odtujitve in obremenitve nepremičnine. Druga novela Zakona o socialno varstvenih prejemkih iz leta 2013 pa je uvedla omejitve na področju dedovanja, in sicer tako, da se je premoženje osebe, ki je prejela varstveni dodatek, omejilo do višine dveh tretjin vrednosti prejete pomoči. Učinek teh sprememb pa je bil premajhen.

In kaj nam prinaša novela, ki jo danes obravnavamo? Novela, ki je pred nami, ni prvi poskus sprememb zakonodaje na področju socialno varstvenih prejemkov po letu 2011. S preteklimi spremembami zakonodaje se je zasledovalo večjo socialno varnost posameznikov in tako je tudi tokrat; vendar z uvedbo cenzusa 120 tisoč evrov. Tokrat se upošteva posebnost slovenske družbe v smislu visokega deleža lastniških stanovanj in stanovanjskih hiš, navezanost na nepremičnine, predvsem starejših, in visoka stanovanjska nemobilnost starejših. Osebe, ki živijo v lastni nepremičnini v vrednosti do 120 tisoč evrov, bodo po novem upravičene do denarne pomoči in varstvenega dodatka brez zaznambe na tej isti nepremičnini. Prav tako pa se ukinja vračilo obeh pravic. Osebe, ki so socialno ogrožene, vendar presegajo premoženjski cenzus 120 tisoč evrov, bodo lahko po prostem preudarku centra za socialno delo prav tako prejele denarno pomoč ali varstveni dodatek, vendar je v teh primerih po dveh letih obvezna zaznamba pa tudi vračilo prejete pomoči. Zaradi navedenega bomo predlog zakona v Poslanski skupini Stranke modernega centra podprli. Hvala.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima Poslanska skupina Slovenske demokratske stranke, v njenem imenu gospod Marijan Pojbič.

MARIJAN POJBIČ (PS SDS): Na pobudo Ministrstva za delo, družino, socialne zadeve in invalide, ki ga je vodil takratni minister dr. Ivan Svetlik, je koalicija pod vodstvom Socialnih demokratov leta 2010 sprejela Zakon o socialno varstvenih prejemkih, ki je uveljavil hipoteko na

nepremičnine socialno ogroženih, ki so želeli prejemati socialne prejemke. Takrat je bila državna sekretarka dr. Anja Kopač Mrak, ki je danes ministrica. Takratni zakon, ki je bil sprejet na predlog resorja, ki so ga vodili Socialni demokrati, je ukinil še državne pokojnine ter prejemnike državnih pokojnin napotil na varstvene dodatke, ki bi jih nato morali vračati iz dediščine, hkrati pa obremeniti svojo nepremičnino s hipoteko za vračilo varstvenega dodatka. S takratnim zakonom se ni samo spremenilo socialnih prejemkov, zavarovan kredit države, temveč se je izbrisalo tudi več tisoč prejemnikov državnih pokojnin. Samo za podatek, po začetku uveljavitve tega neživiljenjskega zakona se je v začetku leta 2012 število prejemnikov varstvenega dodatka zmanjšalo za neverjetnih 78 %. Mislim, da je to dovolj zgovoren podatek. V Slovenski demokrati stranki smo že ob sprejemanju tega zakona jasno opozorili, da je takšen zakon, kot je bil sprejet, nesprejemljiv, škodljiv ter še dodatno povečuje revščino in trpljenje ljudi, saj že tako ali tako velika večina le-teh živi na samem socialnem robu. Ker s strani vladajočih ni bilo razumevanja, smo v Slovenski demokrati stranki vložili spremembo predmetnega zakona že v letu 2015 in drugič v letu 2016; pa je bil predlog sprememb predmetnega zakona obakrat s strani sedanje koalicije zavrnjen.

Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o socialno varstvenih prejemkih je bil vložen z namenom, da se takšno nedopustno stanje popravi ter vsem prejemnikom varstvenega dodatka in socialne pomoči ponovno omogoči, da se bodo zaradi svojega socialnega položaja ponovno odločili za prejetje teh dveh socialnih korektivov in vsaj malo odlepili od socialnega dna. Sedaj smo priča, da je ministrstvo in ministrica Anja Kopač Mrak, ki je bila v vladi Boruta Pahorja državna sekretarka na tem ministrstvu in je sooblikovala ta škodljiv zakon, predlagala spremembo le-tega. Prepričan sem, da je to storila zato, ker se bližajo volitve v Državni zbor in Socialnim demokratom kaže na javnomnenjskih anketah slabo. Zato je pripravljena storiti vse, da se ti trendi obrnejo; tudi za ceno, da povoziš vse tisto, kar si prej ognjevitno zagovarjal. Tej vladi in koaliciji je resnično malo mar za najbolj obubožane, za tiste z malo pokojnino, za tiste, ki živijo na pragu revščine in pod njim, za delavce z minimalno plačo. Smo pa kljub temu v Slovenski demokrati stranki veseli, da je ta zakon na dnevnem redu in je le delni približek našega predloga, ki smo ga vložili leta 2015 in 2016. Seveda smo pripravili tudi dva amandmaja, ki določata, da zakon velja tudi za tiste socialne prejemke, ki so se prejemali do uveljavitve tega zakona. Povsem nesmiselno in celo manipulativno s strani vlade se nam zdi, da bi se v drugačen položaj vračila socialnih prejemkov postavljalo osebe pred uveljavitvijo zakona in po njegovi uveljavitvi, saj bi morali

enaki kriteriji za omejitev vračanja pomoči in varstvenega dodatka veljati za vse enako. Če bosta amandmaja sprejeta, bo ta zakon izboljššan, pravičen in predvsem blizu tistemu, za kar se vseskozi zavzemamo v Slovenski demokrati stranki, zato bomo ta zakon v Poslanski skupini Slovenske demokrati stranke podprli.

PRESEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima Poslanska skupina Demokratične stranke upokojencev Slovenije, v njenem imenu mag. Julijana Bizjak Mlakar.

MAG. JULIJANA BIZJAK MLAKAR (PS DeSUS): Spoštovani predsednik, poslanke, poslanci, predstavniki Vlade in drugi prisotni!

Pred nami je Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o socialno varstvenih prejemkih, ki ga bomo v Poslanski skupini Desus z zadovoljstvom podprli. Predlog zakona pomeni odpravo veljavnosti neustreznih rešitev predhodnega zakona o socialno varstvenih prejemkih, ki je bil sprejet v času finančne in gospodarske krize; povzročil pa je še dodatne denarne in socialne stiske manj premožnemu in najbolj ranljivemu delu prebivalcev Slovenije. Naj ob tem ponovno spomnim, da bi morala biti vsaka vlada in še posebej pristojno ministrstvo bistveno bolj občutljivo pri posegih po socialnih pravicah najranjivejšega prebivalstva, kot se je to, žal, zgodilo v času finančne krize; da se v prihodnje ne bi ponovno soočili s predlogi vlad in pristojnega ministrstva, ki bi povzročili dodatne socialne stiske najbolj ranljivih prebivalcev, čeprav bi morali še posebej v času gospodarskih kriz skrbeti za odpravljanje socialnih stisk prebivalstva. Posamezniki, še posebej starejši, so se namreč zaradi predhodnega zakona o socialno varstvenih prejemkih množično odpovedovali varstvenemu dodatku in raje živitarili s prenizkimi pokojninami ali prihodki, kot pa da bi po smrti prejemnika varstvenega dodatka njihovi dediči vračali varstveni dodatek, ki bi ga prejeli iz dediščine, to je iz prodaje njihove nepremičnine. Nepremičnina uživalca varstvenega dodatka je namreč velikemu deležu tistih, ki so se varstvenemu dodatku odpovedali, pomenila varno prihodnost za bivanje ali preživetje njegovi ožji družini, partnerju ali partnerki, njihovim otrokom ter družinam njihovih otrok. Tako je število prejemnikov varstvenega dodatka od sprememb zakonodaje v letu 2012 padlo s 46 tisoč 700 na okoli 10 tisoč. Namen socialnih pomoči seveda ni in ne sme biti v tem, da bi brez kriterijev bile podeljene komurkoli; pač pa je namen socialne države, da posamezniku, ki živi v skrajnih ekonomskih razmerah materialnega pomanjkanja, zagotovi pravično in upravičeno pomoč, ki jo le-ta potrebuje. Bistveno je, da morajo biti pogoji postavljeni tako, da upravičijo namen socialne pravice in da ni ogrožena pravica do socialne varnosti drugih državljanov. Če so izoblikovani kriteriji

prejemanja socialnih pomoči iz javnih sredstev ustrezni, ne bi smelo biti vprašljivo nudenje nepovratnih pomoči ljudem za njihovo preživetje, kar je seveda bistveno bolj upravičeno, kot pa delitev nepovratnih subvencij gospodarskim družbam, ki pa kasneje iz svojih dobičkov dobljena javna sredstva večinoma ne vračajo državi.

Zaradi navedenega smo se koalicijski partnerji zavezali, da bomo izboljšali določila socialne zakonodaje na način, da bodo prejemniki varstvenega dodatka, ki imajo v lasti nepremičnino v manjši vrednosti, razbremenjeni prepovedi odtujitve nepremičnine. Ta predlog prinaša še več. Tudi prejemniki denarne socialne pomoči bodo opravičeni zaznambe na njihovi nepremičnini, enako kot upravičenci do varstvenega dodatka. Posamezniki in družine, ki so lastniki nepremičnine v vrednosti do 120 tisoč evrov in v tej hiši ali stanovanju tudi bivajo oziroma imajo tam stalno prebivališče, tako lahko pridobijo denarno socialno pomoč in varstveni dodatek brez zaznambe; ter prejetih zneskov pomoči tudi ne bo treba vračati. Ta zakon je danes že drugi na področju socialnega varstva, ki sprošča pogoje in kriterije ter lajša življenje najranljivejše skupine ljudi pri nas. To so starejši, upokojenci in tisti, ki predvsem zaradi tega, ker ne dobijo dela in s tem lastnega dohodka, prejemajo pomoč države. V Poslanski skupini Desus smo zadovoljni s tem zakonom, saj smo prepričani, da bodo popravki Zakona o socialno varstvenih prejemkih pripomogli k temu, da bodo lahko ljudje vseh generacij in še posebej starejši, ki danes živijo v socialni stiski in so materialno prikrajšani, prejeli varstveni dodatek in denarno socialno pomoč brez strahu, da bi s tem po svoji smrti ogrozili preživetje svojega partnerja in svoje ožje družine. S tem pa se bo bistveno izboljšala kakovost življenja prejemnikov socialnovarstvenega dodatka. Zato bo Poslanska skupina Desus podprla Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o socialno varstvenih prejemkih. Hvala lepa.

PODPREDSIEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Končali smo s predstavitvijo stališč poslanskih skupin.

Prehajamo na razpravo o členih in vloženi amandmajih, ki jo bomo opravili na podlagi pregleda vloženi amandmajev z dne 16. decembra.

Ker sta amandmaja Poslanske skupine Združena levica k 1. in 5. členu vsebinsko povezana, bomo o njiju razpravljali skupaj.

V razpravo dajem 1. in 5. člen ter amandma Poslanske skupine Združena levica k tema členoma. Želi kdo razpravljati? Prosim za prijave. (Nihče.) Zaključujem razpravo.

V razpravo dajem 7. člen in amandma Poslanske skupine Slovenske demokratske stranke in amandma Poslanske skupine Združena levica. Želi kdo razpravljati? Prosim za prijave.

Besedo ima gospa Violeta Tomič.

VIOLETA TOMIČ (PS ZL): Hvala za besedo.

Mi smo predlagali, da se v vračanje nikakor ne vključi stanovanjske enote, v kateri prosilec živi. 120 tisoč evrov je limit in je tako kot vsak limit popolnoma neživljenjski, kajti vemo, da je 120 tisoč lahko garsonjera v Ljubljani ali pa hiša na podeželju. Tudi ne drži argument, kot so nekateri rekli, naj potem prosilec proda hišo pa bo lahko kupil stanovanje. Veste, hiše na podeželju so v vrednosti okoli 20, 30 tisoč evrov in ne vem, kaj naj bi si človek s tem pomagal. Predlagamo, da je stanovanjska enota, v kateri prosilec živi, popolnoma izvzeta iz vračljivosti. Problem je tudi v tem, da se večina prosilcev ne spozna na zapleteno zakonodajo. Veliko jih sploh ne ve, da je bila vračljivost omiljena že leta 2014, in ljudje potem ne grejo računat in špekulirat, ali se jim to bolj splača ali drugo, ali se jim splača delno vračati varstveni dodatek ali ne. Oni samo vejo, da je ogrožena njihova hiša, da je ogrožena stanovanjska problematika njihovih potomcev; in se temu odpovejo. Na to lahko pristanejo samo tisti prosilci, ki nimajo nobenih potomcev in jim je tako in tako vseeno, kdo bo njihovo stanovanje podedoval. Vračljivost moramo odpraviti, če hočemo, da bo ukrep pravičen za vse. V razpravi smo tudi slišali, da imamo v Sloveniji nek sentimentalni odnos do stanovanjskih enot, kar ne drži. Ljudje varčujejo za stanovanje celo življenje in potem bi zaradi enega obroka varstvenega dodatka lahko izgubili vse. Ob tem pa država nima strategije, nima stanovanjske politike in ne zagotavlja njihovim potomcem, da bodo lahko prišli do nove stanovanjske enote kadarkoli. Po izračunih tako čez prst bi recimo človek moral delati okoli 30 let, ob tem da ne bi jedel, pil, si ničesar privoščil, da bi lahko prišel do stanovanjske enote. Absolutno smo prepričani, da je vračljivost treba odpraviti. Zakaj je ta ukrep slab in slabši kot prejšnji zakon? Recimo, da bi v 80 kvadratov velikem stanovanju živeli dve osebi in bi bil lastnik eden od njiju. Stanovanje se oceni malo čez 120 tisoč, recimo 121 tisoč evrov. Po stari zakonodaji vračanje ne bi bilo potrebno, ker je primerno stanovanje za dve osebi 90 kvadratov, po novem zakonu pa se takim ljudem vpiše plombo. Za nekatere skupine socialno ogroženih je ta zakon celo manj ugoden, kot je bil po dosedanji ureditvi. Kajti sedanja ureditev je vezana na primerno stanovanje, medtem ko nova ureditev sploh ne upošteva niti velikosti stanovanja niti števila oseb, ki v tem stanovanju živijo. Treba se je zavedati, da je lastnikov stanovanj ali hiš, ki bi bile vredne več kot 120 tisoč evrov, razmeroma malo, in hkrati se je treba zavedati, da to nikakor niso bogataši. Državna sekretarka Martina Vuk je rekla, da če odpravimo vračljivost za hiše ali stanovanja, v katerih prosilci živijo, se potem lahko zgodi, da bo nekdo živel v vili ali graščini. Malo je verjetno, da nekdo, ki živi pod pragom revščine in ki je upravičen do socialnega prejemka, dejansko živi

v nekakšni vili ali pa celo graščini. Predlagamo, da naš amandma podprete, kajti če hočete res narediti pravično rešitev, takšno, ki bo dobra za vse in ki bo dosegla svoj namen, potem ljudi nikakor ne smemo metati iz stanovanjskih enot, v katerih živijo in ki so si jih verjetno precej težko pridobili. Hvala.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Besedo ima gospod Marijan Pojbič.
Izvolite.

MARIJAN POJBIČ (PS SDS): Hvala lepa, spoštovani gospod predsednik.

V Slovenski demokrati stranki smo predlagali amandma k 7. členu, in sicer da se besedilo člena spremeni tako, da se glasi: »V zapuščinskih postopkih, ki do začetka uporabe tega zakona še niso zaključeni, se omejitev dedovanja premoženja osebe, ki je uživala pomoč v skladu s podpisi o socialnem varstvu, izvede pod pogoji in na način, določen s tem zakonom.« V obrazložitvi smo zapisali naslednje: Z amandmajem se predlaga, da se novi zakon uporablja tudi v nezaključenih postopkih glede omejitve dedovanja premoženja osebe, ki je uživala pomoč v skladu s predpisi o socialnem varstvu, ki so veljali pred uveljavitvijo tega zakona. Tako se bo njihov položaj izenačil s tistimi, ki bodo uživali pomoč na podlagi tega zakona. V Slovenski demokrati stranki smo prepričani, da je ta predlog našega amandmaja še kako umesten, ker smo danes slišali v razpravi, da je še veliko odprtih vprašanj, na katere bo izjemno težko odgovoriti. Na to je v nekem delu svoje razprave omenjala tudi Zakonodajno-pravna služba Državnega zbora. Prišli bodo trenutki, kjer enostavno v tem trenutku ni ustreznih rešitev ne glede na to, da bo zakon sprejet. In jaz mislim, da je to narobe, in tudi iz ministrstva do tega trenutka nismo dobili ustreznih obrazložitvev za cel kup odprtih vprašanj. In ne bi zdaj našteval, na katerega vprašanja ni bilo kvalitetno odgovorjeno. Nam se zdi in tudi meni osebno se zdi, da bi bilo zelo pomembno, ko se prinese zakon v Državni zbor, bi morale biti praktično vse ključne dileme razrešene, tako da tisti ljudje, ki začnejo ta zakon uporabljati, razumejo bistvo tega zakona. In v tem primeru temu ni tako. Kljub temu moram reči, da sem vesel, da je ta zakon v parlamentarni proceduri; in se vsem tistim, ki boste za ta zakon glasovali, zahvaljujem.

Nekaj stvari bi pri tem amandmaju tudi omenil. Ker je bila razprava v Državnem zboru s takšnim načinom sprejemanja tega zakona praktično onemogočena, bi bilo prav, da v okviru časa, ki ga imam na voljo, nekaj stavkov rečem o nekih določenih zadevah, kar se tiče tega zakona. Mene strašno moti, jaz nikoli nisem bil dvoličnež in ne razumem tistih ljudi, ki včeraj govorijo o popolnoma enaki zadevi tako; v naslednjem trenutku, v nekaj mesecih razlike, ker se pač bližajo volitve, pa popolnoma

drugače. Zanimiva je ta zgodba. Gospa Bačič iz Socialnih demokratov. Zakaj govorim tokrat o Socialnih demokratih? Ker oni so bili tisti, ki so leta 2010 ta zakon sprejeli. Gospa Bačič je 23. aprila 2015 povedala naslednje, citiram: »Tistemu, ki se ne more preživljati, zagotoviti sam z delom, s pravicami iz dela ali zavarovanjem dohodkov iz premoženja in iz drugih virov oziroma z nadomestili ali prejemki po drugih predpisih ali s pomočjo tistih, ki so ga dolžni preživljati, ali na drug način, ki ga določa zakon. Vsi ostali, ki imajo kakršnokoli lastnino, pa morajo za svoje preživetje to premoženje aktivirati. Socialni demokrati menimo, da predlog novele ruši sistem socialnega varstva, ki temelji na socialni pravičnosti, solidarnosti ter na načelih enake dostopnosti in proste izbire oblik; zato predloga zakona v predlaganem besedilu ne moremo podpreti. Glasovali bomo proti sklepu, da je zakon primeren za nadaljnjo obravnavo.« In to je bil zakon, ki ga je vložila Slovenska demokrati stranka leta 2015 in potem še drugi predlog leta 2016. In danes je gospa Bačič povedala naslednje: »Rešujemo še eno od nastalih anomalij. Rešitve gredo v pravo smer.« Spoštovani gospe in gospodje, spoštovani gospod podpredsednik in vsi, ki sedite tukaj v Državnem zboru, mi lahko kdo pojasni to dvoličnost?! Kako lahko nekdo pred nekaj meseci govori tako, danes pa govori popolnoma drugače. To je neverjetno. V tem času se nič od tistega ključnega ni spremenilo. Dejstvo pa je, da so Socialni demokrati izjemno dvolični. In danes tega zakona ne bi bilo na tem mestu. Ne bi bil v parlamentarni proceduri, če se, kot sem že danes dvakrat povedal, ne bi bližale državnozbornske volitve. Tukaj nobene druge stranke ne obremenjujem. So tudi nekateri drugi vmes, ki so za ta zakon 2010 glasovali, ampak vsaj na tak način niso dvolično igrali igre. Gospa Bačič pa je že 2015 povedala popolno nasprotje temu, kar je govorila danes. To pa je neokusno, nedopustno, da ne bom rekel še kaj. To pa je pretirano.

Prepričan sem, da vsi tisti, ki sedimo tukaj in ki se zavedamo problema, s katerim so se ljudje srečali v trenutku, ko je bil ta zakon sprejet, ko so se državne pokojnine ukinile, se pravi, da je bil direkten udarec po najbolj trpečih ljudeh, tistih, ki imajo okoli 230, ki so imeli okoli 80 ali 120 evrov pokojnine in so potem ostali brez vsega. In potem po tistih, ki so imeli 230, 250; to velikokrat ponavljam, ker je to dejstvo. In s tem zakonom smo naredili ravno to. In da smo rabili od leta 2010 do 2016, da smo ugotovili, da je bila takrat narejena ena največjih napak v zgodovini Slovenije v socialni politiki. Rabili smo 6 let. Vseskozi smo v Slovenski demokrati stranki opozarjali na to anomalijo, na to svinjarijo, na to neumnost, ki se je zgodila. Sem zelo kritičen do vseh političnih strank v tem državnem zboru; tokrat, hvala bogu, smo stopili skupaj in mislim, da je tokrat tudi Desus malo pomagal, moram ga tudi včasih kdaj pa kdaj pohvaliti. To se mi je zdelo lepo, da smo to

zadevo prinesli na mizo; ker sicer so tisti, ki so ta zakon sprejeli, naredili čisto vse, da temu ne bi bilo tako. Upam, da bo ta zakon jutri na glasovanju v Državnem zboru tudi dobil ustrezno podporo.

Potem imamo vloženi še amandma k 9. členu in se bom potem ponovno oglasil. Ta amandma, ki smo ga predlagali v Slovenski demokratični stranki, pa povem, da je zelo umesten; in prav bi bilo in prosim tudi poslanske skupine, ki sedite v Državnem zboru, da bi tudi ta amandma podprli, da malo bolj izčistimo problem, ki se bo zgodil potem, ko bo ta zakon sprejet. In ljudje, ki so v nekem postopku, bodo imeli veliko težavo. Zdaj ne vemo, ali se bodo težave reševale po prejšnjem zakonu ali po novem. Ljudje bodo logično iskali pravno varstvo, kar je tudi logično, prav, pošteno in odgovorno. In kaj v tem primeru? In nismo dobili eksplicitnega odgovora na to vprašanje do tega trenutka, vsaj jaz ga nisem dobil, pa moram reči, da zelo pozorno poslušam, zelo pozorno spremljam vsako izjavo ministrice, državne sekretarke gospe Vuk; ne zaradi tega, ker ona veliko govori, pa to je tudi vse, kar zna. Od ministrice pa seveda pričakujem, da bo tudi danes, ker ima razpoložljiv čas, zelo konkretno, zelo eksplicitno, jasno odgovorila na vprašanja, ki se bodo zgodila še naprej v teh razpravah, da vidimo, pri čem smo. Predvsem pa, da tisti ljudje, ki nas zdaj gledajo, državljanke in državljani, ki so bili najbolj obremenjeni s tem zakonom in so še, da bodo imeli konkreten odgovor, da bodo vedeli, kako v nekem trenutku odreagirati, da ne bodo spet hodili od vrat do vrat, od enega pravnika, drugega, tretjega, petega. Eden jih bo poslal na ena vrata, drugi na druga, tretji na socialno inšpekcijo ali ne vem kam. Ljudje ne bodo dobili ustreznega odgovora in bo spet leto naokrog, da bodo ljudje sploh imeli čisto sliko o tem, kako se bo tisti problem, s katerim se srečajo, se bodo srečali, se pravi na podlagi tega amandmaja, o katerem govorim, kako se bo ta problem v njihovo korist razrešil. In želim, da so te stvari jasne. V zakonu morajo biti stvari izjemno jasno, točno postavljene. Ne sme biti megle noter; ko je megla v zakonu, potem se ve, zakaj je ta megla noter, da lahko nekdo v kalnem ribari. In jaz prosim in upam, da v tem trenutku in v tem zakonu temu ni tako in da to ni primer takšne slabe prakse, ker smo jo tako ali tako že zelo navajeni ob sprejemanju naše zakonodaje. Ker skoraj v vsak zakon, ki pride v Državni zbor, je neka megla posameznih ozkih lobističnih skupin porinjena vanj. In upam, da bo počasi te megle in te svinjarije konec. Hvala, gospod podpredsednik, sem šel malo širše od tega amandmaja, ampak vem, da ste korektni. Hvala vam za to, da ste mi to dovolili.

PODPREDSIEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Besedo ima ministrica dr. Anja Kopač Mrak.

Izvolite.

DR. ANJA KOPAČ MRAK: Hvala za besedo, spoštovani podpredsednik. Še enkrat lep pozdrav!

Ob teh amandmajih in tudi v uvodu je bilo kar nekaj besed izrečenih, pa se mi zdi prav, da nekaj osnovnih pojasnil podamo tudi za državljanke in državljane, ki jih verjetno to področje zelo zanima in tangira. Sistem socialne pomoči je v vseh evropskih državah namenjen tistim, ki so najbolj ogroženi, in vsem tistim, ki nimajo premoženja in si ne morejo na drugačen način zagotoviti preživljanja. In pred tem, preden vstopi država, je tudi zelo pomembna družina. Vi imate v obrazložitvi zakona opisano ureditev v drugih pravnih sistemih; v Nizozemski, Danski, Avstriji, Nemčiji, na kakšen način, kdo je upravičen. Večina držav, če imajo posamezniki večje premoženje, torej stanovanja in nepremičnine, do denarne socialne pomoči, oziroma angleško social assistance, niso upravičeni, ker se jemlje, da imajo vire, da lahko preživijo. Seveda so zelo različno v državah urejene zadeve, je pa pomembna ena stvar. Ko gledamo na eni strani ljudi, ki potrebujejo pomoč in so v svojem življenju pridobili premoženje, in prav je tako, vendar morate vedeti, da za to denarno socialno pomoč plačujejo mladi, ki imajo kredite, ki od svojih težko živijo. Tukaj je treba z vidika pravičnosti države zagotavljati ureditev, ki jo bo večina državljanov in državljanov v posamezni državi, v tem primeru govorimo o Sloveniji, jemala kot pravično. V Zakonu o dedovanju, ki je bil sprejet v naši državi leta 1976, je napisano, da je vsa prejeta socialna pomoč oziroma denarna socialna pomoč lahko predmet zapuščinske razprave. To je bilo uvedeno z letom 1976. Leta 2010, kar ste večina izpostavili, je država uvedla zaznambo na nepremičnine tistih, ki so prejemniki denarne socialne pomoči in varstvenega dodatka. Ureditev vračila je veljala od leta 1976.

In zdaj morate še nekaj zelo pomembnega vedeti, kar je bistvena sprememba glede na ta predlog zakona. Vsi tisti, ki so dobili denarno socialno pomoč, torej ne samo lastniki nepremičnin, če imajo na koncu, ko umrejo, premoženje, so bili po našem zakonu dolžni vračila. S tem predlogom, ki je danes pred vami, se to ukinja. Vračilo prejete denarne socialne pomoči in varstvenega dodatka za vse tiste, ki nimajo stanovanjske enote višje vrednosti, kot je 120 tisoč, torej za tiste, ki bodo od sprejetja od uporabe zakona vložili prošnjo, ne bo veljalo nikakršno vračilo. Tega ni nihče izmed vas v razpravi izpostavil. Dejansko danes si lahko prejemnik denarne socialne pomoči kot mlad in na koncu tekom življenja dobiš nepremičnino, si še vedno podvržen lahko dedovanju te nepremičnine s strani države. Torej gre za veliko spremembo obstoječega sistema v naši državi.

Veliko ste govorili o meji. Združena levica je izpostavila, da so meje vedno nepravilne. Res je, meja, ki jo postaviš, je vedno za tistega, ki preseže za 1 evro, za 1 cent,

nepravična. Ampak vseeno se moramo zavedati, da plačujemo denarno socialno pomoč vsi državljani in državljanke, to je s prerazporeditvami, s tako imenovano vertikalno redistribucijo; tisti, ki imajo več, plačajo več; tisti, ki imajo manj, plačajo manj, ampak vseeno vsi plačujemo. Z vidika nekoga, ki nima ničesar, ki mora plačevati kredit, stanarino, prav sedajle mi je en gospod pisal, da temu nasprotuje, ker on mora celo življenje plačevati najemnino in zaradi tega, ker ima za 2 evra višjo pokojnino, ni upravičen do varstvenega dodatka. Vedno so te zgodbe in poskušaj najti rešitev, ki je z vidika vseh sprejeta kot pravična. Zakaj smo postavili 120 tisoč evrov? Pogledali smo celotni sistem. Pri nas je v tem trenutku najvišja vrednost nepremičnin, ko pogledamo prejemnike denarne socialne pomoči in varstvenega dodatka, je v povprečju za Primorsko in obmorske regije, kjer je pač najvišja cena, v tem trenutku 70 tisoč evrov. Če pogledamo celotno Slovenijo, je krepko okoli 40 tisoč evrov. To je trenutna vrednost prejemnikov DSP in varstvenega dodatka, ki so upravičeni. Koliko je takih, ki ima nad 120 tisoč evrov po Gursu? Torej to niso tržne vrednosti, to so vrednosti Gursa. Vzeli smo najvišjo posplošeno vrednost v Republiki Sloveniji po Gursu, je 118 tisoč, smo zaokrožili na 120 tisoč, ker se morate zavedati, da je vseeno to vrednost, ki je vrednost, ki ni zanemarljiva. Nekateri ste celo rekli, da je bila prejšnja ureditev bolj pravična in da se to ne bi moglo zgoditi. Žal smo v sistemu po pregledu ugotovili, da je družina s štajerskega dela Slovenije prejemnik denarne socialne pomoči in ima hišo v vrednosti 506 tisoč evrov. Verjetno to ni sistem, ki je najbolj pravičen do vseh tistih, ki do nepremičnin ne pridejo. Mi smo se veliko ukvarjali z mejo. Veliko smo iskali možnosti, kaj bi bilo v državi pravično. Dejstvo je, da mi vsi skupaj v Državnem zboru s tem, ko postavljamo in ko razglabljamo, tudi k temu prispevamo, kaj naše državljanke in državljani jemljejo kot pravično, kaj dojemajo kot pravično. Jaz vem, da bi si vsi želeli, da nepremičnine niso del, da ni zaznamb, ampak v sistem plačujemo in prispevamo vsi. Tudi tisti, ki plačujejo, morajo razumeti ta sistem kot pravičen.

Pomembno je povedati, da ne bo kakršnekoli nejasnosti, za nazaj nismo posegali. Za tiste, ki so prejeli denarno socialno pomoč in varstveni dodatek pred uveljavitvijo, pred uporabo tega zakona, veljajo določbe po prejšnjih zakonih. Zakaj nismo posegali na predlog, kot ste ga dali z amandmajem? Ker je kar nekaj državljanek in državljanov v tem vmesnem obdobju vrnilo del prejete denarne socialne pomoči in varstvenega dodatka po veljavnih zakonih, ki so veljali. In postavljamo te državljanke in državljane v neprimeren položaj, če bi sedaj stvari spreminjali za nazaj. In ni mogoče, tudi da rečemo, da samo zapuščinske razprave se pa končajo po obstoječem zakonu, ker morate vedeti, da so ljudje po drugih predpisih, ki so veljali pred sprejetjem tega

zakona, pridobili pravico do denarne socialne pomoči in varstvenega dodatka, ki so bile drugačne. In s tem bi šele naredili zmedo v sistemu. Tudi o tem smo veliko razmišljali na ministrstvu, ampak s tem je najbolj jasna ureditev. Z novim zakonom, nova ureditev na tem področju, nova pravila igre, ki bodo veljala od dne, ko bo to veljalo.

Morda še ena stvar glede dvoličnosti. Naj morda ta visoki zbor spomnim, da je zakon o pokojninskem in invalidskem zavarovanju, ki je bil zavrnjen na referendumu, vključeval pravico do državne pokojnine. Žal predlog, ki je bil sprejet v času vlade Janeza Janše in ki je bil sprejet v tem državnem zboru, te enake možnosti vrnitve državnih pokojnin ni vpeljal v sistem in sprejet zakon. Torej Zakon o pokojninskem in invalidskem zavarovanju, ki je stopil v veljavo 1. 1. 2013, tega ni vključeval. Hvala.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Želi še kdo razpravljati? Prosim, če se prijavite.

Besedo ima gospod Luka Mesec. Izvolite.

LUKA MESEC (PS ZL): Hvala za besedo, lep pozdrav!

Tudi v Združeni levici že od začetka mandata opozarjamo, da so tako imenovane zaznambe, plombe na nepremičnine nepravilni poseg in da ga je treba odpraviti takoj. Socialna pomoč mora biti pomoč in ne kredit. Tukaj dejansko iz prejemnikov socialnih pomoči, iz najšibkejših delamo dolžnike oziroma za dolžnike delamo njihove potomce. Po 6 letih od uveljavitve tega zakona je skrajni čas, da smo v Državnem zboru zbrali politično voljo, da končno začnemo to odpravljati; je pa predlog, ki ga imamo na mizi, na žalost ostal nekje na pol poti. Zato smo v Združeni levici predlagali dva amandmaja, ki ju bom zdaj na kratko tudi predstavil. Prvič; to, da se kot meja vrednosti nepremičnine, do katere socialna pomoč ni kredit, ampak je socialna pomoč, postavi neka številka 120 tisoč, je administrativna meja, ki je neživljenjska. V neenak položaj postavlja recimo reveža iz Ljubljane ali reveža iz periferije. Nekdo, ki živi na vasi, ima verjetno lahko večjo nepremičnino, pa je manj vredna, medtem ko nekdo, ki je v Ljubljani, lahko živi konec koncev tudi v enosobnem stanovanju ali celo garsonjeri, pa vrednost te nepremičnine presega 120 tisoč zaradi cen nepremičnin na tukajšnjem trgu. Reči temu človeku, naj proda stanovanje in naj se preseli drugam, je tako, če bomo to rekli nekemu na periferiji, ki ima recimo relativno veliko nepremičnino, katere vrednost nominalno presega 120 tisoč, je vprašanje, ali to sploh lahko stori, ali bo našel kupca za to nepremičnino. Vemo, da povpraševanje za stare hiše velikih kvadratur na periferiji ravno ni, tako da je zelo težko tega človeka pripraviti do tega,

da nepremičnino proda zato, da bo upravičen do varstvenega dodatka. Po drugi strani pa nekoga, ki živi v majhnem stanovanju, zdaj prisiliti, da se preseli v neko drugo socialno okolje, on je že tako deprivilegiran, lahko živi nekje blizu centra Ljubljane, tukaj okoli ima nek socialni krog, tukaj poteka njegovo življenje. In zdaj njega premakniti nekam izven Ljubljane zato, da bo upravičen do varstvenega dodatka, je spet precej brutalen ukrep.

In zato v Združeni levici mislimo, da je edina možnost, da zagotovimo socialno pravičnost tega, kar imamo pred seboj, ta, da enostavno rečemo, da se izbriše ta fiktivna meja vrednosti nepremičnine 120 tisoč evrov. V vseh ostalih scenarijih pridemo do takšnih rezultatov. Nekateri poslanci koalicije so razpravljali, da je kultura v Sloveniji takšna, da se ljudje oklepajo svojih nepremičnin. Lahko je reči, da je kultura takšna; ampak ta kultura je odziv na nekaj. Ta kultura je odziv na to, da država nima stanovanjske politike. Vi lahko človeka grdo sterate iz stanovanja, ampak, prvič, javnega stanovanjskega programa pri nas skoraj ni, torej je vprašanje, kam se bo on preselil. In drugič, ali bodo njegovi potomci potem dobili nepremičnino. Tudi za njih, za mlado generacijo teh nepremičnin ni. To dedovanje, da nekdo lahko dobi neko v redu nepremičnino, je verjetno ena izmed redkih možnosti. Drugo, kar ostane, je, da vzameš kredit za 100 tisoč ali več evrov, ga odplačuješ 30 let in postaneš za praktično celotno življenje kreditni suženj. Zato ta meja, ki je postavljena, ni škodljiva samo za starejše ljudi, proti katerim je neposredno uperjena, ampak je škodljiva tudi za mlade generacije, ki bi se lahko nekoč preselila v ta stanovanja oziroma ki si predvsem v periferiji v zgornjih nadstropjih ureja svoje stanovanje. Kar se nas tiče mi, smo absolutno za to, da se ta fiktivna meja izbriše in da se ljudi ne podi iz nepremičnin, enostavno povedano.

Druga zadeva je bila že omenjena v razpravi, naš predlog je, da se tudi za odprte postopke upošteva nov zakon. Za tiste, ki so sedaj v postopku dedovanja in so na njihove nepremičnine oziroma na nepremičnine, ki jih dedujejo, vpisane zaznambe, da se jih izbriše in da se upošteva ta nov predlog. Kot sem že prej rekel, nesprejemljivo je, da je bila leta 2010 pod socialnodemokratsko vlado socialna pomoč pretvorjena v kredit. To je nevedno kakršnekoli civilizirane družbe in to je treba končati za vse primere, kjer to lahko končamo in ustavimo. Toliko na kratko z moje strani. Upam, da boste naše amandmaje podprli in da naredimo v tem letu na zadnji seji vsaj še nekaj dobrega ne samo za upokojece, ki so se množično odpovedali varstvenemu dodatku. Če samo pogledamo številke, leta 2010 je varstveni dodatek prejemalo 47 tisoč ljudi, danes ga samo še 11 tisoč, se pravi da gre v prvi vrsti za zastraševalni ukrep. Na drugi strani pa, kot sem rekel, da ponudimo tudi roko prihodnjim generacijam in da jim ne odrekamo stanovanj, ki

jih lahko podedujejo od svojih starih staršev. Hvala.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Besedo ima mag. Tanja Cink.
Izvolite.

MAG. TANJA CINK (PS SMC): Hvala, podpredsednik.

Koalicija se je že v koalicijskem sporazumu zavezala, da bo prejemnike varstvenega dodatka, ki so lastniki nepremičnine manjše vrednosti, razbremenila prepovedi odtujitve te nepremičnine. S tem predlogom tudi danes ponuja svojo zavezo. Moram poudariti, da smo se tudi v Poslanski skupini Stranke modernega centra precej časa ustavili ravno pri debati o premoženjskem cenzusu, ko gre za lastništvo stanovanja, saj so bila mnenja zelo deljena in se nam je porajalo vprašanje, ali je res meja 120 tisoč evrov tudi tista prava. Jaz sem mnenja, da jo je treba določiti, in se mi zdi tako pravično, zato mislim, da je tudi v predlogu zakona določena relativno visoko in še vedno zajame širok krog upravičencev do varstvenega dodatka oziroma denarne pomoči. To, kar je za poudariti, je morda tudi to, da s tem država resnično pomaga tistim, ki se znajdejo v socialni stiski, ampak resnično socialni stiski, seveda ne po svoji krivdi, in ki nimajo dovolj sredstev za preživetje. To je tudi osnovni namen teh dveh prejemkov. Kar se pa vračila tiče, o čemer je bilo prej govora, če se dobro spomnimo, je bilo s trenutno veljavnim zakonom kar nekaj očitkov, da država v bistvu kreditira upravičence, čemur se s tem predlogom, ki ga imamo sedaj pred seboj, lahko sedaj izognemo. Če oseba, ki je prejemale pomoč, zapusti premoženje, s katerim bi si lahko sama zagotovila preživetje, je tudi utemeljeno sklepati, da ni bila v socialni stiski. Omejitev dedovanja po Zakonu o dedovanju temelji tudi primarno na zahtevi, da se premoženje, ki ostaja zaradi pomoči države, vrne državi in ne razdeli dedičem. Jaz sem prepričana, da se je do sedaj veliko starejših odpovedalo recimo varstvenemu dodatku, da ne bi enkrat v prihodnosti ogrožali svojih otrok. Ali pa so se odpovedali zato, ker so v tej nepremičnini, v katero so vlagali, videli svoje trdo delo in žulje, tako da vseeno mislim, da gre tudi za sentimentalni odnos do nepremičnine. Za zaključek bi morda rekla še to, da na podlagi široke razprave, ki smo jo imeli v koaliciji, skupaj z ministrico in ekipo, vendarle verjamem, da je ministrstvo pripravilo predlog, ki je v danih razmerah oziroma za sistem socialne politike, ki ga imamo, primeren in tudi bolj pravičen, zato bom zakon tudi podprla. Hvala.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Besedo ima gospa Anja Bah Žibert.
Izvolite.

ANJA BAH ŽIBERT (PS SDS): Hvala lepa za besedo.

Jaz bi najprej spomnila ministrico, ki je šla v tem zakonu v daljno leto 1976, ni pa se želela ustaviti pri letu 2010. To je leto, v katerem je tako zelo socialna stranka storila nezaslišan nesocialni korak. Dejstvo je, da je socialno državo, ki je v skladu z Ustavo Republike Slovenije, spremenila v kreditiranje. To je bilo preprosto kreditiranje. Danes smo 7 let po tem, ko rešujemo nek problem; ampak kaj je pa teh 7 let, spoštovani?! Kaj pa za ljudi, ki so 7 let to trpeli in na tak način živeli?! In ravno v to smer grejo tudi amandmaji Slovenske demokratske stranke. Predsedujoči, jaz upam, da ni težave, da združimo amandmaje, saj so tudi nekateri se še vračali nazaj; in prav je, da potem tem govorimo o vseh vsi. Preprosto mi razložite. Vemo, da se jih je ne vem koliko, 78 %, mislim, da je prej povedal kolega Pojbič, odpovedalo tako imenovanemu varstvenemu dodatku. Kako bomo vrnilo tem, ki so se jim odpovedali zaradi tega, ker so želeli svojim potomcem pustiti tisto, kar so v življenju prigarali?! Nekateri so tudi podedovali, nekateri v tistih nepremičninah živijo že stoletja, ker gre za potomce potomcev. Povejte mi, kako boste rešili to, da tisti, ki so se odpovedali varstvenim dodatkom in živeli, tolkli dobesečno dan za dnem revščino in vse ostalo, kako boste zdaj to uredili?! To zadevo enostavno moramo rešiti z amandmajem Slovenske demokratske stranke, 9. člen, da se stvari uredijo tudi za nazaj.

In še nekaj, dve leti nazaj, 2014 in potem še 2016 smo v Slovenski demokrati stranki praktično predlagali podobno rešitev. Tudi ti dve leti bi marsikdo lahko prejemal ta varstveni dodatek, ki se ga je ravno zaradi teh omejitev odpovedal. In zdaj vi, ker se seveda pripravljate na nek lov za nove glasove, ker se očitno volitve bližajo, zdaj nekaj popravljate na horuk; ampak krivice, ki je bila storjena, s tem ne popravljamo. Hvala bogu bomo rešili vsaj tiste, ki so v tej situaciji danes, jutri. Kaj pa za vse ostale nazaj? V prejšnji točki smo poslušali predlog Združene leve, ki se jim je zgodilo nekako podobno. Podoben predlog so v preteklosti predlagali, seveda ni bil sprejet, ker ni bil čas pravi, situacija v državi je tam tam, težko me boste kakorkoli tukaj obračali, ker se še vedno močno zadolžujemo in tudi v vsakim letom se. Situacija in stanje pa tukaj ni drugačno. Ampak v redu, rešili smo otroke, čeprav jaz trdim, da je treba rešiti družine, rešiti je treba njihove starše, ki bodo lahko leteli za nazaj še iz nepremičnin, če seveda ne bi bile zadeve za nazaj urejene. Ne bodo otroci lačni, ampak še brez strehe nad glavo. Pa ne samo to, če ne bomo rešili družin, bodo ti otroci tudi poletni, v poletnih počitnicah lačni, ker šole ni. To so rešitve, ki so nekako na pol, in tudi ta predlog je še kako na pol. Krivica je bila storjena in krivico je treba rešiti v celoti. Ne zdaj zato, ker je nekomu res do nekkih političnih točk, rešuje na pol. Najbolj žalostno pa je, ko sem poslušala kolegico Cink, ki je rekla,

da imajo to v koalicijski pogodbi. Dobro jutro! Leta 2015 in 2016 ste lahko to rešili. Že s predlogom Slovenske demokratske stranke, ker ga sami prej niste rešili, pa tega niste podprli. Se pravi, da koalicijska pogodba ali pa program velja samo zato, če predlagamo mi. Če pa predlaga katerakoli druga stranka, pa predlog seveda podpore ni vreden. Pa dajmo nehati, no. Jaz se tukaj pridružujem, da je pač uvidela to napako iz 2010, ker je bila tudi takrat v koalicijski stranka Desus; in se je pač ta čas zavzemala za to, da se te stvari popravijo. Ampak če jih popravljamo za naprej, dajmo urediti še obdobje od 2010 do 2017. Zdaj pa delamo spet nove krivice in vsi tisti, ki so se takrat odrekli, spoštovani, bodo drugorazredni, ker niso dobili ne tega dodatka, ker so se mu odpovedali; po drugi strani pa mi povejte, kaj bo z vsemi tistimi, ki imajo zdaj te plombe. Prej je ministrica rekla – mi smo leta 1976 samo zaznambo dali. Kaj pa je zaznamba?! Zaznamba je odtujitev pravice, ministrica. Ne zdaj obračati besed – mi smo samo uredili zaznambo na nepremičnino. Kaj pa je zaznamba, kdo pa lahko proda nepremičnino, če ima zaznambo na nepremičnini? A svojci, ki komaj živijo, da bodo potem še tisto plačevali ali pa se bodo izselili.

In res je, kar je bilo prej izrečeno tudi s strani druge opozicijske stranke, da dejansko je danes velik problem tudi te nepremičnine prodajati. Ali jo bodo prodali čisto pod ceno?! Zdaj pač vi ocenjujete to po nekkih vrednostih Gursa, pa dobro veste, da so nekatere od teh ocen smešne; ker po tistem, kar je določeno, se lahko samo smejejo in mahajo s tistim papirjem. Trg je tisti, ki odloča cene. In vemo, da je danes trg za nepremičnine še kako neugoden, zato tudi ta cenzus, ki je določen in po katerem nekateri menite, da gre za pravično rešitev; vprašanje, kako je pravična. Upam, da ne delamo novih krivic. Kot rečeno, nekaj je določena nepremičnina po nekkih vrednostih Gursa, drugo pa je, kaj na trgu dejansko za njo dobiš. Ampak mi v Slovenski demokrati stranki predvsem z 9. členom želimo, da se stvari uredijo tudi za vse tiste, ki so v teh sedmih letih zaradi zgrešene politike, zaradi zgrešenega zakona bili ob varstveni dodatek, predvsem pa ob nepremičnino; pa kakorkoli že, so pač poravnali neke stvari s svojci. To je treba zdaj urediti tudi za nazaj. Sicer je čisto upravičeno, da bo nekdo pozvonil tudi na vaša vrata, ministrica, kar se tiče ministrstva seveda; danes pravite, da dobivate SMS-je. Ko bodo rekli, kaj pa mi?! In prav bodo imeli, to je vaša politika, vi ste naredili napako. Popravite jo. Če ste v času interpelacije 20 minut govorili o tem, kaj vse počnete dobrega in kako napredujete; rešite to zadevo. To je vaša napaka, to je bila vaša vlada in tukaj ste zgrešili na celi črti. Socialno državo ste spremenili v državo socialne podpore na način kreditiranja. Ker sicer bi se človek že malo ustrašil, da bo naslednjič že kakšen predlog padel, da vsem tem, ki ste jim dali brezplačna kosila, se bo nekdo spomnil pa rekel, naj gre to potem prav

tako na neke nepremičnine staršem. To je čisto podobno.

Govorimo o tistih najbolj ogroženih in zdaj bomo seveda reševali za naprej, ker zvoni zvonec volitev in je treba verjetno poskrbeti za vse interese še do konca, pa predvsem za posamezne stolčke; ne bomo pa rešili napake, ki je vse to povzročila. Če nam gre res za to, da se ta stvar uredi, potem je treba najti rešitev za tistih 78 % ljudi, ki so se odpovedali; pa predvsem za tiste, ki so v tem času že kaj izgubili, pa morajo tako ali drugače vračati. To je celovita rešitev. In jaz upam, da bo tukaj zdaj vsaj toliko ta socialni čut res prevladal, ki ga tako radi poudarjamo – smo socialno usmerjeni; pa da vidimo, če res prevlada. Ali nam je za to, da rešimo problem v celoti, se posipamo s pepelom, čeprav v tem mandatu, ko nismo odgovorni za ta zakon; in rešimo stvari za nazaj. Tem ljudem se je teh sedem let jemalo, odpovedovali so se; na drugi strani pa v tej isti državi nimamo enega praktično pred sodiščem, ki je pa kriv za bančne luknje in kraje denarja. Kaj se je pa tem ljudem vzelo? Še vemo ne, kdo so. Ni jim bilo treba jemati njihovega, še to, kar so pokradli, se ni vrnilo. Tukaj pa pravimo, da je rešitev in da je to pravična rešitev, spoštovani, da nekdo, ki je celo življenje garal za tisto nepremičninico, mogoče jo je obnavljal, ker jo je podedoval, če je nek cenzus, bo moral vračati nazaj. Poskrbimo, da bodo tisti, ki so pokradli to premoženje, vrnili denar; pa bo dovolj za vse; predvsem tiste, ki so se znašli na robu revščine in ne po lastni krivdi. In če je res kaj v tem državnem zboru, oprostite, vredno, da govorimo o socialni politiki, o 300 tisočih na robu revščine, o lačnih otrocih, prej sem poslušala – »lakota, lačni otroci, Božiček, novo leto« Dajmo generalno stvari rešiti, ni nam treba tukaj nekih čustvenih izlivov, pa Božičke, novo leto klicati; ampak rešimo stvari tako, kot se spodobi za eno državo, kjer vlada vladavina prava in zadeve celovito rešimo. Če je bila stvar narobe, ne funkcionira, danes se vidi, sicer tega popravka ne bi bilo, potem je treba zadeve rešiti tudi za nazaj. Politika Socialnih demokratov je tukaj pač zatajila na celi črti, takšen je bil njihov pogled na socialno državo – dajmo kredite ljudem, tistim poštenim, vzemimo jim tiste hišice, ki so si jih priborili; če pa ne, pa se naj temu odpovedo pa tolčejo revščino naprej. Jaz sem proti takšnim rešitvami in zato upam, da boste podprli amandma Slovenske demokratske stranke, tudi k 7. in 9. členu, kjer želimo stvari rešiti tudi za nazaj. Hvala lepa.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Besedo ima Uroš Prikl.
Izvolite.

UROŠ PRIKL (PS DeSUS): Hvala lepa, predsedujoči, za besedo. Spoštovane kolegice in spoštovani kolegi!

Jaz sem dobil občutek na seji Odbora za delo, družino, socialne zadeve in invalide, da smo si povsem enotni, da smo si čisto povsem enotni. Izid glasovanja, ki je bil 13 : 0, zdaj sem še enkrat preveril, je govoril v to smer. Zdaj, ko poslušam to razpravo, pa nisem čisto prepričan, ali mi govorimo o isti zadevi, o istem ZSVarPre-E oziroma o istem zakonu, ki na nek način, zdaj pa lahko interpretiramo, popravlja napako iz preteklosti, popravlja anomalijo, kakorkoli jaz mislim z eno besedo, da ta zakon omogoča večjo in boljšo socialno državo v prihodnje. Mislim, da je danes pomemben dan, pravzaprav bo jutri še bolj pomemben, ker bomo glasovali o tem zakonu, za katerega verjamem, prepričan sem, da je dober. Glasovali bomo tudi o zakonu, ki mehča neke v preteklosti zategnjene pravice in daje večjemu krogu učencev oziroma dijakov možnost brezplačnega kosila. In vse to so pomembni prispevki k socialni državi. To so sicer majhni premiki, majhni koraki, postopni koraki, ampak vendarle. Ocenjujem, da se počasi pa vendar le približujemo temu, da bomo lahko v pravem pomenu besede govorili, da smo socialna država.

Zakaj ni bila zadeva popravljena leta 2015 ali pa leta 2016? Lahko bi se upravičeno vprašali, zakaj ni bil zakon ZSVarPre, zakon, o katerem danes govorimo, modificiran v obdobju 2012–2014. Ampak nazaj gledati pa biti toliko kritičen, na trenutke morda celo nesramen, mislim, da ni toliko produktivno. Prav je, da se ozremo naprej, da z rešitvami, ki jih prinaša ta zakon, ne delamo potencialno novih krivic in omogočamo ljudem, da zaživijo življenje, ki jim pritiče, da zaživijo dostojno življenje. In mislim, da jim spremembe tega zakona omogočajo boljše in dostojnejše življenje. Bo že res, da je ta zakon dober, če je kolega Pojbič pohvalil, celo Desus, redko se to zgodi v tem državnem zboru, ampak so tudi svetli trenutki. Marijan, najlepša hvala za tvojo tokrat pozitivno kritiko. Spomni pa se tudi, kaj sem ti takrat rekel, če ne bo ta vlada prišla s spremembo zakona – in ta vlada je prišla s spremembo tega zakona, ki jo podpiramo tudi in predvsem v Desusu –, sem ti takrat povedal, da bom jaz vlagal zakon, ki bo odpravil neke anomalije ali pa neke nedoslednosti iz preteklosti. Ni mi bilo treba tega narediti, ministrstvo je zakon pripravilo in verjamem, da bo ta zakon dober ne glede na nekatere pomisleke, ki jih mnogi izmed vas tukaj in pri tem zakonu imate. V isti sapi govorim, jaz bi si želel, da vsak zakon, ki se ga sprejme, ima – ne vem, kako naj to po slovensko povem – poskusno vožnjo, torej da se ga eno leto uvaja, da se v tej uvajalni dobi, Probefahrt po nemško, enostavno uvaja in se vidijo anomalije in nedoslednosti. Potem pa se ga ustrezno modificira po tem letu uvajanja, pa ni verjetno samo Nemčija tak primer uvajanja posameznih novih ali pa modificiranih zakonov. Jaz bi si iskreno želel kot Uroš Prikl, da ne bi bilo treba socialno varstvenega prejema, nadomestila za brezposelne osebe, denarne socialne pomoči. V bistvu bi si želel tudi, da

otroškega dodatka ne bi bilo treba, ker vemo, da je samo v enem delu razvojni transfer, v pretežnem delu pa socialni transfer. Želel bi si, da bi bili tako bogata država, tako socialno ozaveščena, da bi imeli brezplačno, v pravem pomenu besede, šolstvo, zdravstvo; da ne bi bilo treba nobenih socialnih transferov. Verjemite, tudi nobenih prerekanj v zvezi s tem, kaj je manj pravično, kaj je bolj pravično, ne bi bilo.

Ko gremo v kaskadni sistem, stopničasti sistem, vedno pridemo do neke točke, ko za nekoga, ki za evro, dva ali pa pet preseže – ni pravično. In to je tudi tukaj, to je tudi pri regresu, pa drugo leto več temu ne bo tako, ker bomo vsem upokojencem dali regres. To je podobno kot v primeru otroških dodatkov, ko tudi gre na nek procent do 99 % povprečnega osebnega dohodka po glavi družine. Ko gre za kaskadni sistem, je pač zadeva včasih zelo za nekoga neugodna ali nepravilna. Če mene vprašate, kaj si mislim o tem limitu, tej meji 120 tisoč evrov, bom povedal sledeče. Želim si, da bo držalo vse to, kar je bilo s strani vlade oziroma s strani ministrice povedano, da praktično ne bo ali pa sploh ne bo prihajalo do takih anomalij, ko bi bil nekdo resnično upravičen do socialno varstvenega prejemka, pa zaradi tega, ker njegova hiška, hiša oziroma njegovo stanovanje po podatkih Gursa, poudarjam – po podatkih Gursa, ki so nižji, kot so tržne ali ekonomske cene, presega 120 tisoč; da se bomo ustrezno tudi na podlagi diskrecijske pravice tistih, ki o tem odločajo na centru za socialno delo, ustrezno odločili in da z novim zakonom ne bomo nikoli več in nikdar delali novih krivic in novih nedoslednosti. Ko sem jaz prvič videl ta znesek 120 tisoč, sem prvo rekel, 150 ali pa še višje. Ti podatki, ki so bili tudi danes vsem nam v Državnem zboru predstavljeni in so bili tudi na odboru za delo predstavljeni, so me na nek način prepričali, da je morda v tem trenutku pač dejansko razmerje moči tako, podatki o tem govorijo; pa naj bo 120 tisoč. Ko bo ali pa če bo do tega prihajalo, pa dajmo takrat govoriti o eventualnih modifikacijah in uveljaviti tisto diskrecijo, ki je odločevalcem na CSD na voljo.

Če sem jaz govoril o sentimentalnosti, o sentimentalnem odnosu Slovencev do nepremičnin, ne vem, ker včasih me malo zavede, ko je kakšna taka tema. Zagotovo pa sem govoril o nekem kulturnem vzorcu in navezanosti naših državljanov in državljanek na svoje nepremičnine, na svoje hiše, na svoje stanovanje; pa ni verjetno to zgolj samo navezanost naših državljanek in državljanov na zidove, na stene svojih bivalnih enot, ampak verjetno tudi na geografsko okolje. In jaz mislim, da je prav, da je temu tako, to ni nič slabega. In ravno iz tega razloga, ker je pri nas specifični – mislim, da lahko vsi skupaj ugotovljamo – specifični vzorec, čemur sledi tudi lastništvo stanovanj in ostalih nepremičnin, mislim, da je prav, da sprejmemo tak zakon. In to je tak

zakon, ki bo omogočal, da se ljudje ne bodo odrekli svojih nepremičnin, da zaradi tega, ker bi želeli poskrbeti za svoje zanamce, za svoje otroke, vnuke, bodo še vedno lahko obdržali to nepremičnino, v njej seveda živeli, verjamem, da dostojno živeli; pri tem pa ne, kot rečeno, prizadeli svojih dedičev.

Kolegice in kolegi, jaz verjamem, da tam, kjer smo si vsaj v tistih osnovnih izhodiščih enotni, ne delajmo tam nekih razlik, ker človek resnično ne bi pričakoval po rezultatu 13 : 0 na odboru, da pa danes tako različno pojmuje mo ta zakon, ga tako ceframo in gremo v leto 2010, pa še več, pa še v obdobje samoupravnega socializma, v davno leto 1976, kar nima nič več s predlogom tega zakona. Jaz bom izjemno vesel, da bomo jutri ta zakon v čim večjem številu podprli, ker verjamem, da je to prispevek k socialni državi. Prepričan pa sem, da je to majhen kamenček v tem mozaiku, da bo treba še kar dobro prevetriti tudi ostale politike te države: družinsko, socialno, ekonomsko, zaposlovalno in še in še bi lahko našteval. Predvsem pa ne gledati nobene stvari čisto parcialno in čisto ločeno od drugih. In če nam bo to uspelo, verjamem, da bomo lahko ljudem natočili več optimizma in jim zaželeli lepšo prihodnost. Verjamem, če bo pri nas ta složnost in ta pripravljenost, da vendarle nekaj za ljudi naredimo, da ne bi smel rezultat tudi izostati. Najlepša hvala.

PODPREDSIEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Gospod Pojbič je dvignil roko, pa ne vem.

Gospa Anja Bah Žibert, proceduralno.

ANJA BAH ŽIBERT (PS SDS): Hvala lepa za besedo, predsedujoči.

Jaz prosim, da gospoda Prikla opozorite, da nekateri v tej dvorani natančno vemo, o čem govorimo. In smo govorili o amandmajih Slovenske demokratske stranke in nimamo težav, da pridemo za govornico in beremo stališča k neki drugi točki. Jaz bi pač prosila, da ga v tem delu opozorite. Spoštovani, kar naprej poslušamo o tem, zakaj se ni vse rešilo v nekem dobrem polletnem obdobju neke druge vlade, in to s strani tistih, ki so v vladah ves čas, odkar praktično obstaja ta Slovenija. Res prosim, da smo vsaj objektivni, in prosim za opozorilo, ker nekateri zelo dobro vemo, o čem govorimo. Hvala lepa.

PODPREDSIEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Gospod Prikl je slišal.

Gospod Pojbič, boste razpravljali? Potem pa prosim, da se prijavite.

Besedo ima gospod Marijan Pojbič. Izvolite.

MARIJAN POJBIČ (PS SDS): Hvala lepa, spoštovani gospod podpredsednik!

Ko teče razprava v smer, da že v tem trenutku, ko sprejemamo ta zakon, ne v dovoljšnji meri, zaznavamo tiste probleme, ki se bodo zgodili in ki so posledica sprejetja tega zakona. Jaz pravim, da te probleme zaznavamo, in ravno zaradi tega smo vložili tudi amandma k 9. členu, da bi sedaj, ko se ta zakon sprejema, ta problem tudi uredili znotraj tega zakona. Dejstvo je, da tisti upravičenci, ki bodo začeli po novem zakonu prejemati socialno pomoč oziroma varstveni dodatek, ji le-tega ne bo treba vračati. Tisti, ki pa so prejeli do tega trenutka, ko bo začel ta zakon veljati, bodo pa to morali vračati. To se meni zdi nekorektno, nepošteno in nepravično. In to smo zaznali vsi, ki sedimo v tem parlamentu. In mi se nič ne razhajamo pri tistem delu, ko zakon sprejemamo; se pa v tem trenutku razhajamo v tistem delu, ker bi lahko tudi to problematiko za nazaj rešili v tem zakonu. Zakaj mi potrebujemo še leto, dve, tri, da bomo videli, kakšni bodo rezultati, ki bodo izhajali iz tega zakona?! Ne, v tem trenutku vemo, kje je ključni problem; poleg tistih, ki jih rešujemo. In ta je, da so v neenakopravnem položaju tisti, ki bodo prejeli naprej; in tisti, ki so do tega trenutka prejeli in ki so padli v to svinjarijo leta 2010, ker so Socialni demokrati ta zakon predlagali in je tista koalicija tudi ta zakon sprejela.

Sedaj se mi pa zdi še ena zelo pomembna stvar. Spoštovani gospod predsednik, ker so vsi govorili bolj na široko, ste verjetno tudi ugotovili, jaz upam, da ni nikogar v tem parlamentu in da tudi ministrica ni namigovala na to, da bi kdo izmed nas razmišljal, da tisti, ki imajo veliko bogastva, tajkuni, lopovi, veliki kradljivci, lenuhi, da bi bili tisti upravičeni do prejemanja socialnih pomoči in varstvenega dodatka. Jaz upam, da ni kdo namigoval na to; saj nihče v tem državnem zboru ni za to, da bi ti dobivali. Mi smo za to, da tisti, ki so pokradli premoženje, nazaj prinesejo denar. In pravosodna veja oblasti naj to naredi skupaj s policijo in tistimi organi, da bo denar prišel nazaj v proračun, saj se potem o tem ne bomo pogovarjali, da je treba zaseči nekemu nepremičnino zato, ker je vredna okoli 30 tisoč ali 40 tisoč evrov in je tako ali tako v Slovenskih goricah ali pa tam, od koder prihaja kolega Jurša, in je ne moreš prodati. Ni variante, da jo prodaš. In kaj ti potem taka zaznamba pomeni? Nič ti ne pomeni, ker če tiste nepremičnine ne moreš prodati, tistega denarja ni. To je neaktiven denar, to je denar, kot da ga nimaš. Čisto enako; razen da imaš streho nad glavo. In upam, da nihče ne razmišlja o tem, da so ti lopovi, o katerih sem govoril, upravičenci do denarne socialne pomoči in varstvenega dodatka. Zakaj? Čisto vsak, ki je prejemnik socialne pomoči in varstvenega dodatka, mora iti skozi določeno sito, preden sploh je upravičenec, preden sploh pride do tega, da dobi socialno pomoč in varstveni dodatek. Zato pa imamo socialno inšpekcijo, imamo centre za socialno delo, imamo ministrstvo za socialno in

tako dalje, ki mora o tem odločiti s skladu z zakonom, kdo je lahko prejemnik in kdo ne. In fino bi bilo, da bi ti gospodje iz centrov za socialno delo bili tudi tako organizirani, da bi šli malo med ljudi in bi videli, kdo je tisti, ki dobiva to socialno pomoč in varstveni dodatek, in kdo ni upravičen. Gledajo samo tisto skozi papirje. In bi to lahko videli in se to ne bi dogajalo. Pri nas je ravno obratno, nihče ne gre ven, razen nas politikov; potem pa smo vse politiki krivi. Vsi tisti, ki pa delajo narobe, ki nič ne delajo ali pa slabo delajo, pa ni nobenega problema, lepo prejemajo plačo pa za nič niso odgovorni. In tudi nič ne želijo narediti, ker takrat, ko nič ne delaš, tudi ne odgovarjaš za nič. Ampak ne trdim, da so vsi enaki, veliko, veliko je pridnih in dobrih ljudi, tudi v državni in javni upravi. Jih je pa najmanj 10 ali 15 %, ki bi mogli že zdavnaj biti na cesti. In tudi v resorju, o katerem govorimo danes, v socialnem resorju in v centrih za socialno delo, ker vemo, za kaj gre, in vemo, v katero smer.

Želim sedaj tudi razpravljati, da vemo na koncu, da niso stvari tako enoznačne, kot izgledajo na prvi pogled. Jasno je, da je sistem, kjer veljajo neka pravila, zakon je tisti, ko ga sprejmeš, mora tisti, ki ga izvaja, seveda izvajati ta zakon. Nam nič ne pomaga, če bomo mi sto zakonov tu sprejeli, če tisti, ki ga izvajajo, tega ne bojo naredili. In na koncu bomo ponovno imeli iste probleme in spet tisti, ki bi morali dobiti socialno pomoč ali varstveni dodatek, ga ne bojo dobili ali se mu bojo odpovedali. Tisti, ki do njega niso upravičeni, ga bodo pa dobili. To pa zato, ker sistem ne funkcionira. In sistem v socialni ne funkcionira, zato bi že zdavnaj bilo treba zamenjati Socialne demokrate in jih spraviti ven iz tega državnega zbora, da ne bodo imeli pod kontrolo celotnega socialnega sistema. Od pike do pike, zaključen krog, v enem centru za socialno delo je od 130 zaposlenih kar 123 članov Socialnih demokratov. Tak sistem ne preživi nikjer na svetu. Nikjer na svetu. To ni normalno in potem se dogaja korupcija in potem je možno v kalnem ribariti in tako dalje. In dokler ne bomo tega presekali, dokler ne bomo tu postavili neke zgodbe na pravo zgodbo, tako dolgo ne bo funkcioniralo nič. Mi lahko 100 zlatih zakonov tu notri sprejmemo, bomo vedno tarče mi tukaj, mi. Tisti, ki pa lepo jemljejo z levo in desno roko in se lepo s takimi ali drugačnimi avti vozijo, imajo jahte tam in tam, nepremičnine po celem svetu, pa ne bodo nikoli za nič odgovarjali, ker pri nas sistem ne funkcionira, ker imamo paradržavo. Mi smo tukaj, da ne bom rekel, kljukci. Mene je sram. Od zadaj nam pa tisti, da ne bom rekel, strici iz ozadja s svojo ekipo dirigirajo, kako in kaj. V Slovenski demokratični stranki temu nasprotujemo in nismo in ne želimo biti del tistih, s katerimi lahko ti strici iz ozadja na tak način manipulirajo. Upam in verjamem, da bodo v naslednji parlament prišle stranke, ki bodo skupaj z nami udarile po mizi in rekle – stop. Raztrgale te podsisteme, ki sedaj ne funkcionirajo zaradi tega, ker imajo

posamezne stranke svoj vrtiček. In to ni v redu za normalno delovanje politike, države in tako dalje. V Slovenski demokratični stranki bomo amandma k 9. členu, ki smo ga predlagali, tudi podprli.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Besedo ima dr. Franc Trček.

DR. FRANC TRČEK (PS ZL): Hvala za besedo, predsedujoči.

Poslušam to današnje popoldne, ki je prepleteno s temami nekkih bivših sramot, ki se še niso rešile. In sedaj lahko rečem, da me ministrska ekipa čaka, pa v pisarni bi se radi pogovarjali o prihodnji strategiji Slovenije. Dobro, vemo historiat, povedali ste ga eni in drugi in tretji, te sramote iz leta 2010, sedanjí rektor Univerze v Ljubljani iz kvote Desusa, sedanja ministrica iz kvote Socialnih demokratov. Ljuba draga gospoda, od leta 2010 do danes ste z izjemo Združene levíce bili vsi na oblasti. Malo se je treba posipati s pepelom in bi lahko to zadevo do danes že stokrat rešili, ne enkrat; ne glede na prečenje nekkih političnih sil, ki ste takrat bile na oblasti. To je dejstvo. Žal je tudi dejstvo ogromno od tega, kar je govorec pred menoj, gospod Pojbič, govoril. Tu se nam v osnovi postavi vprašanje, ali je politika in domet politike v Sloveniji to, kar recimo najbolj ubesedujejo Socialni demokrati v praksi, da se usedeš na resorje, kjer je veliko penez, in potem svoje ljudi razporediš; ampak to je delala tudi desnica. Spomnim se takrat, ko je Janševa vlada padal in se je razporejalo ljudi po domovih starostnikov. Na ta okus je sedaj žal prišla tudi Stranka modernega centra, upam si trditi. In to je tisti izziv za prihodnje politike, za katere pa se mi zdi, da jih morajo oblikovati tudi nekki prihodnji in drugačni ljudje.

Če se sedaj dotaknem vsebine zakona, ker je bila tu zelo prosta razlaga. Ko sem poslušal poslance koalicije, ko sem poslušal prej kolega Prikla, se mi zdi, da bom moral to in naslednje leto zelo skrbeti za prihodkovno stran proračuna, pa tudi odhodkovno, ker če se bo pol teh obljub uresničilo, sicer smo res v adventnem času, bo tisti, ki bo postal naslednji župan, imel podobno srečo ali nesrečo kot v našem Mariboru, ker bo imel spet prezadolženo državo. Ampak če gremo k zgodbi, zdi se mi, da se pri tem operiranju pozablja, ali je 120 tisoč evrov prava mera ali ni, ali je kaskadni model ali ne. Na zgodovino prostorske politike ali stanovanjske politike bolj, kot bi nekdo rekel, bivšega režima kot sedanjega, ki dejansko te politike nima, za neko generacijo naših, mojih staršev, ki je v 70. in 80. letih zidala te bajte, tudi zaradi tega, ker jim takrat trg tudi ni mogel ponuditi stanovanj; in nekako jih potem kaznujemo zaradi tega. Luka je prej govoril o kulturi oklepanja nepremičnin. Ne, tudi zaradi tega, ker mi že četrť stoletja nimamo ustrezne stanovanjske politike, se to dogaja. In se

pozablja na to, da je nepremičnina tudi strošek. V osnovi, če bi strogo govoril, nepremičnina niti ni tako dobra naložba. Tudi diamanti niso tako dobra naložba, ki jim cena pada, čeprav še vedno tulijo o diamantih nekatere dame. In zdaj se smejimo, recimo mene je pretekli teden res vrglo, ko sem odprl Delo in se Javni stanovanjski sklad Mestne občine Ljubljana hváli, kako bo naredil 30 stanovanj, oziroma jih je že, za mlade z nekoliko nižjo kvadraturo, ker gre za mlade in prehodnost. Ampak takšno stanovanjsko kulturo žal pri nas imamo. Ta sramota, ta obrat na glavo socialnih transferjev v smeri kreditov, jaz sem že večkrat rekel in me žalosti, ker gospod Svetlik in stanovska kolegica Mrak Kopač sta prišla iz neke dobre skupine na FDV, ki se je ukvarjala s kvaliteto življenja. In da potem ti ljudje tako izvedejo, ne razumem tega; kolegica, niti vas niti stanovskega kolega Svetlika. Če se izrazim, upam, da nikoli ne bom takega obrata sam pri sebi izvedel. Prihajam tudi iz okolja, kjer je bilo že kar nekaj deložacij, kjer je kar nekaj deložacij na čakanju. Evo, prejšnji teden, niti nisem imel časa komunicirati z njim, so mojega dobrega prijatelja tudi deložirali. To je neko stanje, s katerim se moramo mi ukvarjati; ne pa da tukaj nek pingpong igramo in se gremo nek precenen populizem.

Če se dotaknem kaskadnosti. Živimo v 21. stoletju, gospod s sedeža 90 rad reče tako – Slovenija bo digitalna ali pa je ne bo. To je Nezbitova finta iz sredine 80. let. Dandanes analizirati in izračunati zadeve, razen če nismo takšni šušmarji kot mi s tisto Gursovo oceno, ni se ravno izstreliti z raketo na Mars. In tudi pri kaskadnih modelih se da optimalizirati zadeve tako, ali bo zaradi tega kaskadnega modela 5 tisoč ljudi potegnilo kratko, ali se pa kaskadni model malo drugače nastavlja, z občutkom za ljudi. To so neke zadeve, ki bi jih jaz pričakoval. Kot bivši profesor moram reči, ko dobim na mizo neke predloge zakonov s strani ministrstev, da sem besen. Če bi to bili moji študenti, bi jih nekam poslal, ker me poznajo kot zelo direktnega. Zakaj? Ker so zadeve enostavno preveč šalabajzersko narejene, ker zadeve ne izhajajo iz dovolj poglobljenih analiz. Neko tabelico imamo tam, ponavadi niti dvorazsežno. Imamo nek odvod v času, neko časovno vrsto, pa že tukaj bi lahko metodološko kaj težil, ali se je kaj spreminjalo v statistiki ali ne. Potem se včasih prepíše kakšen doktorat, včasih se prepíše del kakšne diplome. Zelo pogosto, ker imam to profideformacijo, gospa ministrica, ko jaz to pogledam, že vidim, da nihče niti ni naredil natančnega branja. In to je žaljivo do Državnega zbora, tako tulite o hramu demokracije, jaz sem grozen tukaj in tako naprej. In pri tem zakonu in pri drugih zakonih bi želel na analizi nekaj dosti bolj resnih podatkov. Da se to, moji bivši študentje so naredili Paríameter. Da se to dandanes. Pa zaposlimo mlade ljudi, ki znajo to delati. Na pamet govoriti o teh nepremičninah, ko imate potem tudi pritisk na trg, navsezadnje pa se bo prodajalo pod ceno. Verjetno tudi ni v

interesu ljudi, da bi prodajali. Tudi tukaj smo se recimo kregali o brezplačni pravni pomoči ljudem ali ne, ki bi rešila kakšno težavo deložacije. Gre za neke zneske nekaj 100 jurjev v proračunu, pa je bilo to spet nek konec sveta. Skratka, imamo celo vrsto nekih zadev tukaj, to sramoto, ki je niste popravili, politično prečenje, imamo nek zakon. Kolega Prikl se čudi. Dostikrat se na odborih izglasuje, vsi za, potem pa se zapne. Zapne se zaradi tega, ker v tem državnem zboru številni ne razumete vloge našega dela. Če prihaja nek zakon s strani izvršilne oblasti, je naloga opozicije to, kar v angleščini imenujemo fine-tuning, da smo pač za detajle pozorni in da v tem smislu amandmiramo. Naši amandmaji in amandmaji, ne bom jih zdaj ponavljal, Slovenske demokratske stranke grede v tej smeri. Niso škodoželjni amandmaji. So amandmaji, ki hočejo ta zakon še izboljšati. So amandmaji, ki hočejo tudi neke krivice popraviti; in ne vem, zakaj in od kje začudenje. To je opis naših nalog in del, ki jih mi tukaj počnemo, mi preostali. Ali je tu sploh kdo ...? Evo, predsednik je iz Ljubljane, mi bi to lahko imeli v Celju ali v Mariboru, pa bi tam malo bolj situacijo poznali, lahko tudi na Šentilju, ali bi šli gor do sladkogorske, pa bi videli, kako se Paloma privatizira, da bi malo videli teren. Ni dovolj samo, da, bom še jaz malo populističen, pride nek izraelski svetovalec svetovati vladi ali gospodu Cerarju; malo je treba tudi hoditi naokoli. Jaz se bom na tej točki ustavil, ker sem rekel, da me že čakajo. Upam, da takih popoldnevov, ko bomo na tak sramoten način reševali neke sramote slovenske politike, ki ste jih pač zakuhali, v tem desetletju ne bo več ali jih bo čim manj, če sem optimistični pesimist. In upam tudi, da boste podprli naše zakone in tudi zakone Slovenske demokratske stranke. Hvala.

PODPREDSIEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Lahko zaključimo razpravo k 7. členu? Zaključujem razpravo.

V razpravo dajem 9. člen ter amandma Poslanske skupine Slovenske demokratske stranke. Želi kdo razpravljati? (Ne.) Hvala lepa. Zaključujem razpravo, ker ni več želje.

O amandmajih bomo v skladu s časovnim potekom seje zbora odločali jutri, 20. decembra, v okviru glasovanj.

S tem prekinjam 5. točko dnevnega reda.

Poslanke in poslance prosim, da zaradi jutrišnje obravnave 27. točke, ki bo potekala na seji brez navzočnosti javnosti, iz dvorane odnesete vsa gradiva; in da v skladu z 11. členom Uredbe o varovanju tajnih podatkov jutri s seboj prinesete samo svoje poslanske izkaznice.

Prekinjam 25. sejo Državnega zbora, ki jo bomo nadaljevali jutri ob 9. uri.

Lep večer želim še naprej!

(SEJA JE BILA PREKINJENA 19. DECEMBRA 2016 OB 17.23 IN SE JE NADALJEVALA 20. DECEMBRA 2016 OB 9. URI.)

/27. TOČKA – POROČILO O DELU KOMISIJE ZA NADZOR OBVEŠČEVALNIH IN VARNOSTNIH SLUŽB V LETU 2015. Razprava o poročilu (brez navzočnosti javnosti)/

(Seja se je nadaljevala ob 11.15.)

PODPREDSIEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Spoštovani kolegice in kolegi!

Nadaljujemo s prekinjeno 25. sejo Državnega zbora.

Nadaljujemo s prekinjeno 27. točko dnevnega reda, to je z obravnavo Poročila o delu Komisije za nadzor obveščevalnih in varnostnih služb v letu 2015.

Prehajamo na razpravo o ocenah in ugotovitvah in stališčih komisije ter o predlogu sklepa, ki ga je Državnemu zboru predložila Komisija za nadzor obveščevalnih in varnostnih služb, in sicer v okviru preostanka časa. Besedo ima predlagatelj.

Izvolite, mag. Branko Grims.

MAG. BRANKO GRIMS (PS SDS): Hvala za besedo. Vsem prav lep pozdrav!

Nekoliko nenavadno je, da je ob najpomembnejši temi, ki preoblikuje Evropo, dvorana tako zelo prazna. Tragičen dogodek, ki smo mu bili priča pred samo nekaj urami v Berlinu – 12 je mrtvih, 48 zelo hudo ranjenih, šlo je za terorističen napad z uporabo tovornjaka in po izjavi Angele Merkel, ki je imela ravnokar tiskovno konferenco, naj bi bil storilec azilant – je na nek način uvod, kakršnega si res ne bi nihče želel, v tisto, kar je tema današnje dne, to je vprašanje varnosti, vprašanje nadzora in vprašanje spoštovanja človekovih pravic. Komisija je svoje ugotovitve oblikovala v več stališč in ta stališča, to posebej poudarjam, so bila potrjena soglasno s strani vseh članov, ki so bili takrat na seji, prisotni pa so bili člani prav vseh poslanskih skupin oziroma strank, ki so zastopane v Komisiji za nadzor obveščevalnih in varnostnih služb, ki jo vodim. To soglasje seveda odraža pomen teh stališč in obenem upam, da bo to tudi izhodišče za naše nadaljnje skupno delo. Kajti ko gre za vprašanje varnosti, v modernem svetu kompromisov očitno ne more več biti in jih pravzaprav ne bi smelo biti.

Danes se Evropa sooča z varnostnim izzivom, ki je mnogo večji, kot je bil kadarkoli doslej. Slovenija je del Evrope in zato lahko stavek ponovimo. Slovenija se danes – in se je v letu 2015, za katero obravnavamo poročilo – sooča z največjimi varnostnimi izzivi od časa osamosvojitvene vojne naprej, to se pravi ves čas svojega obstanka. Migrantska kriza in pa terorizem islamskih skrajnežev, ki je pljusnil v Evropo in žal zdaj tragično segel tudi tja, kjer so

jih nekoč najbolj vabili, se pravi v Berlin, je bil tudi v letu 2015 tema, ki ji je komisija posvetila največ svojih sej. Leta 2015 je namreč preko Slovenije šlo približno 400 tisoč migrantov, ilegalnih migrantov. Zgodba se je kasneje nadaljevala še z nekaj 10 tisoč v letu 2016, potem pa se je ta pot zaprla. Že pred tem so seveda v Evropo prihajali migranti na legalen način in danes smo priča tistemu, čemur se reče razpršen prihod, to se pravi prihod v manjših skupinah. Ogromno jih prestrežejo na meji, potem odkrijejo v raznih tovarnjakih, kot je bil primer pred nekaj dnevi. Žal pa je to zgodba, ki se zna še dodatno zaostri. Ne samo z dejanji, kot je bilo to, ki smo mu bili priča, in žal mi lahko verjamete, da ne bo zadnje. Po drugi strani pa tudi s prihodom novih skupin. Nove skupine zdaj uporabljajo predvsem mediteransko pot, pretok migrantov v Italijo je večji, kot je bil kadarkoli doslej, in tukaj bi morali tudi nekaj resno reči o področju zunanje politike in varnosti. Kajti lahko mi verjamete, da bo Italija prišla prek Evropske unije in bo rekla, zdaj pa povečajte kvote, mi smo preplavljeni z migranti ... Oprostite, zakaj jih pa uvažate? Nehajte jih vabiti in ubranite svoje meje. To je nekaj, kar bi morala storiti vsa Evropa, da se stvari, kot smo jim bili priča, ne bi več dogajale. Evropa bi morala začeti dosledno braniti svoje meje, izvajati svojo zakonodajo, kajti če bi se izvajala zakonodaja, šengenski sporazum v celoti pa vse drugo, kar ureja to področje, se nič od tega, kar se je zgodilo, sploh ne bi moglo zgoditi. Nič od tega. Vse je bilo v resnici nezakonito, tudi to, kar se zdaj dogaja s kvotami, je nezakonito, kajti po mednarodnih sporazumih bi v prvi varni državi moral vsakdo, ki želi azil, zaprositi zanj. V Evropi velja načelo, da prva država, v katero vstopi, odloči v imenu vseh, ne pa da se to razvozi okoli, potem imaš pa problem na svojem teritoriju. In potem se dogajajo tragedije, kot smo ji bili ravnokar priča v Berlinu.

Na vse to smo na komisiji opozarjali, opozarjali smo na možnost, da se pritihočajo z azilanti seveda tudi radikalni islamisti, teroristi, in vsaj za dva je zdaj znano, da sta prišla preko Slovenije. Bila sta neposredno udeležena v napadih v Parizu, vsaj še šest je bilo že aretiranih, trije v Avstriji, trije v Nemčiji, takih, ki so šli preko Slovenije. Se pravi, za osem njih je nesporno, da so šli preko Slovenije, da so bila opozorila komisije upravičena, za več deset se to še preiskuje. Vsekakor pa opozarjam posebej, da je ta nevarnost danes večja kot kadarkoli doslej. Namreč, islamska država je pred zlomom, vojaško je potolčena, poražena, in to je tisti trenutek, pred katerim sem posebej opozarjal. Zdaj bodo pač uporabili vsa sredstva, da bodo na tak ali na drugačen način prišli v Evropo, in če kdaj, bi zdaj morala Evropa dosledno izvajati vse svoje predpise, zapreti svoje zunanje meje za vse ilegalne migrante in seveda dosledno izvajati nadzor ter znotraj sebe z uporabo tajnih služb pač najti vse celice radikalnega islama in jih pač ustrezno odstraniti,

drugače ne bo šlo. Evropa se ne sme, tako kot je nekdo rekel, in to žal eden od vodilnih, navaditi živeti s terorizmom. Evropa mora biti prijazna, varna institucija. Mora biti ustrezna mednarodna povezava, v kateri bodo ljudje radi živeli, in mora zagotavljati blaginjo, varnost in spoštovanje človekovih pravic vsem svojim državljanom in državljanom, brez izjem.

Temu je bilo posvečeno naše delo, ki je zajeto v predlogih stališč, ki so pred vami. Poleg ukvarjanja s problematiko terorizma in varnosti smo opravljali v letu 2015 še številne druge zadeve. Ukvarjali smo se recimo z vprašanjem, kaj se je zgodilo z arbitražnim sporazumom. Arbitražni sporazum veste, da še ni doživel ustreznega epiloga, in tista zgodba tudi ne. Več o tem smo rekli na zaprtem delu seje, na odprtem iz določenih razlogov to, spam, da razumete, ni možno. Ukvarjali smo se s spoštovanjem človekovih pravic, ko gre za uporabo posebnih metod in sredstev. In sicer pri treh: ko gre za Sovo, ko gre za OVS, to se pravi varnostno-obveščevalno službo Ministrstva za obrambo, in Policijo.

Glede Sove in OVS lahko rečemo, da je bilo sodelovanje z njihove strani zgledno. Ugotovljene napake so potem doživele tudi ustrezen epilog z zamenjavo enega od ministrov. Ko pa gre za vprašanje Policije, je zadeva nekoliko bolj kompleksna. Tam smo obravnavali zadevo Tetra, ki je na odprtem delu seje podrobneje ne morem razlagati, vendar smo se tam srečali s problemom, ki ga vsi tudi preko javnosti poznate, to je zgodba Ornig. Tam se je odprlo vprašanje tako imenovane obveščevalne službe oziroma obveščevalne dejavnosti kriminalistične službe, ki ima v delu, ko gre za nadzor raznih socialnih omrežij in potem elektronske komunikacije v taki ali drugačni obliki, neko mejno področje, ko gre za njihove sodelavce, kakršen je bil Ornig. Zato smo trdno prepričani, da je tudi to področje, ki mora biti na nek način pod ustreznim nadzorom, ker drugega nadzora ni. Tukaj ne gre za sodne odločbe in mora biti ta nadzor zagotovljen s strani naše komisije. Žal na drugi strani to razumejo drugače in zaradi tega imamo kar nekaj težav tudi s pridobivanjem dokumentov, s čimer ste verjetno seznanjeni in je na nek način še vedno aktualen problem.

V letu 2015 je na predlog komisije Državni zbor praktično soglasno sprejel, mislim, da je bil brez glasu proti, tudi stališča, da je treba bistveno povečati sredstva, ki so namenjena za vojsko, za policijo, za vse tiste službe, ki so vpletene v področje varnosti na tak ali drugačen način, tudi civilna zaščita, jasno, in da je treba na tem področju spremeniti politiko zaradi varnostnega izziva, katerega vprašanje se je prav včeraj v Berlinu znova tako tragično odprlo. To vprašanje je danes prav tako aktualno ali pa še bolj, kot je bilo. Na tem je bilo nekaj storjenega, določena sredstva, zlasti za policijo, so bila povečana. Žal pri vsem drugem ostajamo daleč na začetku, predvsem je to

problematika Slovenske vojske, ki je povsem podhranjena, nima niti ustreznega streliva v zadostni količini, pa potem seveda tudi vprašanje služb, ki so v mnogo manjšem obsegu, mnogo manj operativne, kot so v primerljivih evropskih državah. In tukaj kakšnim velikim spremembam pri financiranju oziroma obsegu financiranja, žal, nismo bili priča. Zaradi tega tudi komisija ugotavlja, da je bil ta naš sklep uresničen samo v manjši meri in bi ga bilo treba še ustrezno realizirati.

Toliko v uvodnem delu. Še enkrat bi končal s tistim, kar osebno mislim, da je najbolj pomembno – vsa stališča, vse ugotovitve, ki ste jih prejeli v pisni obliki in so javne, so bile sprejete popolnoma soglasno. To je način dela, ki odraža skupno voljo vseh članic in članov komisije, ki se jim zato posebej zahvaljujem, da ko gre za varnostna vprašanja, ko gre za vprašanja spoštovanja človekovih pravic, ko gre za vprašanja ustavnosti in zakonitosti, ne sme biti nobenih kompromisov in ne sme biti nobenih dvomov, ampak je varnost ena in edina in enotna in smo dolžni storiti vse, da jo državljanom in državljanom Republike Slovenije tudi zagotovimo v največji možni meri ob hkratnem doslednem varovanju človekovih pravic. V imenu vseh članic in članov komisije zagotavljam, da bomo tako ravnali tudi v bodoče.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Besedo ima mag. Matej Tonin. Pripravita naj se gospa Anja Bah Žibert in gospod Marijan Pojbič.

MAG. MATEJ TONIN (PS NSI): V svoji razpravi bi se rad dotaknil treh področij, ki so tako ali drugače povezana z delom Komisije za nadzor obveščevalnih in varnostnih služb oziroma z zagotavljanjem varnosti v širšem pomenu v Sloveniji, in sicer: situacija na Balkanu, migracije in terorizem ter arbitraž.

Glede Balkana lahko v zadnjem času opazujemo, da se dogajajo precej neprijetne stvari. V času, na katerega se nanaša to poročilo, leto 2015, se je zgodil tisti napad v Makedoniji v Kumanovu, zatem se je zgodila objava vseh teh prisluhov, ki je zelo napela politično situacijo v Makedoniji. Imeli so zdaj predčasne volitve, ampak razmere se v Makedoniji vsekakor ne spreminjajo. Če k temu dodamo še politične napetosti v Črni gori, kjer se pozicija in koalicija ne moreta dogovoriti niti glede poteka sej, če dodamo k temu še precejšnje napetosti zaradi islamske radikalizacije v Bosni, najdeno orožje blizu hiše srbskega premierja in izjemno nepredvidljivo Hrvaško, potem lahko vsi skupaj ugotovimo, da Balkan še vedno predstavlja velik sod smodnika. Zato si v Poslanski skupini Nove Slovenije želimo, da bi vse obveščevalne in varnostne službe temu področju namenjale posebno pozornost in mu podrobno sledile, ker je to

izjemno pomembno tudi za zagotavljanje širše varnosti Slovenije. Tukaj imamo določene možnosti, imamo tudi določene konkurenčne prednosti pred drugimi zahodnoevropskimi službami in naš predlog bi bil, da na tem področju še bolj intenzivno delamo.

Kar se tiče migracij in terorizma je bilo danes že veliko povedanega. Ko je preko Slovenije šlo pol milijona migrantov, sta bila v tej skupini zagotovo potrjena tudi dva terorista. Če pogledamo zgodbo, ki se dogaja na Bližnjem vzhodu, lahko ugotovimo, da je Islamska država pod celovitim pritiskom, v defenzivi, zato mislim, da tudi sprožajo določene povračilne ukrepe. Eden izmed teh je zagotovo ta napad včeraj v Berlinu, drugi uboj oziroma umor ruskega veleposlanika v Ankari, in če k temu dodate potem še Marseille, Bruselj in Pariz, dobite precej neprijetno sliko. In tudi na tem področju bo treba vlagati večje napore. V primerjavi z nami so zahodnoevropske službe šle v povečanje proračunov za službe v dodatno zaposlovanje. V Sloveniji se kaj podobnega ni zgodilo, seveda pa opozarjamo, da brez denarja, brez resursov tudi ni mogoče zagotavljati ustrezne varnosti. Seveda se boste številni oglasili in boste dejali, ja, ampak problem je treba reševati pri izvoru. Se vsekakor strinjam, ampak dokler se ne reši pri izvoru, pa je pomembno, da sami čim več postorimo za to, da državljanom zagotovimo čim boljšo varnost.

In zadnji, tretji sklop, o katerem sem rekel, da bi govoril, je arbitraž. Bojim se, da bo arbitraž ena neuspešna epizoda v slovenski zgodovini. Jasno je, da Hrvatom vse od začetka, od podpisa arbitražnega sporazuma, ni bilo v interesu, da bi do zaključka arbitražnega procesa sploh kadarkoli prišlo. Prepričan sem, da so vlagali enormne napore tako z vidika varnostnih in obveščevalnih služb kot tudi po diplomatski in politični poti, da to arbitražo diskreditirajo in na nek način sesuvajo. Sodnik Sekolec je bil po vseh podatkih izjemno izkušen sodnik, vedel je, kaj se sme, česa ne sme, in temeljno vprašanje je, zakaj je klical, zakaj je komuniciral z našo agentko Drenikovo. Moja ocena je, da je sodnik Sekolec prostovoljno ali pa prisilno sodeloval s hrvaškimi obveščevalnimi službami. Zagotovo lahko rečem, da nas je Hrvaška v tem primeru nadigrala, celotno igro so režirali sami, vse so ustvarili sami, ampak na koncu pa mednarodno in tudi po diplomatskih poteh ustvarjali vtis, kot da smo za vse to odgovorni mi. In zato tudi verjetno niso presenetljive besede nekdanjega premierja Milanovića, ki je rekel, da je treba bivšemu direktorju obveščevalne službe dati posebno nagrado.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Besedo ima gospa Anja Bah Žibert, pripravita naj se gospod Matjaž Nemeč in gospod Marjan Dolinšek.

Izvolite, gospa Žibert.

ANJA BAH ŽIBERT (PS SDS): Hvala lepa za besedo, predsedujoči.

Na nek način lahko rečemo, da je prav ironično, da danes obravnavamo poročilo Komisije za nadzor obveščevalnih in varnostnih služb, ko se je praktično včeraj zelo blizu nas zgodil nov teroristični napad. Nov teroristični napad, ki je zagotovo tudi povezan s tem, kako delujejo posamezne službe v vseh teh državah, ki se soočamo z migrantsko problematiko, in ne nazadnje tudi s tem, kako je poskrbljeno za varnostna in nadzorna vprašanja in pa sisteme, ko gre za tako imenovano migrantsko pot. Zato dovolite, da se tudi sama ustavim na točki 4 sklepov omenjene komisije, katere poročilo danes obravnavamo. Namreč, večkrat smo komisija in tudi poslanci, predvsem SDS, v Državnem zboru opozorili, da je treba narediti vse, da zaščitimo varnost naših državljanov in državljanov in da tudi poskrbimo za varnost naših sodržavljanov, kar se tiče Evropske unije. Tukaj je zagotovo vztrajanje pri izvajanju šengna eden od pomembnih segmentov. Dejstvo je, in to je bilo že ničkolikokrat poudarjeno, da je okoli pol milijona ljudi prečkalo Slovenijo in da nadzor tukaj, kakorkoli že želimo zdaj obračati, ni bil popoln. Mi dejansko ne vemo, kdo vse je prečkal to državo, stvari so se odvijale tudi zelo hitro. Naj spomnim na dileme, ko smo s poslansko skupino prvič obiskali tako imenovano pot preko Slovenije v Rigoncah, kjer smo se pogovarjali tudi s policisti tam, ki so povedali, da praktično, ne vem, po 30 posameznih migrantov poda iste podatke. Se pravi eno ime in potem so imeli kar vsi ostali podobna imena, samo kakšno črko so spremenili, ker so dejansko vedeli, da tega nadzora ni. No, in tudi, ker ti nadzori niso bili takšni, kot bi morali biti, se dogaja danes to, kar se dogaja. Žal je včeraj odjeknilo v Berlinu, in po podatkih gre najverjetneje za azilanta. To so pač te zadnje informacije. Podobno je bilo v Parizu oziroma tudi na drugih žariščih. / oglašanje iz dvorane/ Ja, prosim? Tudi Nica, tako, ampak tudi Pariz je imel pred tem, tako da dejstvo je, da pač tukaj se soočamo vsi skupaj s hudimi problemi in da je četrti sklep komisije več kot pomemben in da je dejansko tudi na Državnem zboru, da storimo vse, kar lahko storimo, za zaščito lastnih državljanov in državljanov. Se pravi, naj bi bil nek zakon, spremembe zakona. Jaz sem slišala, da je največji problem ravno v koalicijskih strankah, da pride do res tistih striktnih ukrepov, ki bodo omogočili, da bo država ta nadzor uspešno izvajala.

Prav tako pa je ta 4. točka kot marsikatera točka povezana tudi s 13. točko. Tukaj pa govorimo seveda o podhranjenosti varnostno-obveščevalnega sistema, o podhranjenosti varnostnega sistema, o stanju v Slovenski vojski smo ničkolikokrat govorili. Vi dobro vsi veste, da smo spremenili Zakon o obrambi ravno zato, da bi prišlo v primeru potreb tudi do pomoči slovenskih vojakov na kriznem žarišču, če bi se t. i. smelo ali pa bi se zgodilo, in da nismo na tem področju storili skorajda nič.

Policisti so resda dobili dodatek, se je poskrbelo za njih, medtem ko za t. i. Slovensko vojsko ne. In to je še vedno stvar, ki ostaja odprta. Prav tako komisija opozarja na to, da ni uresničljivo, v popolnosti seveda, ker sem omenila; da policija je finančno iz tega izvzeta in se ji je finančno pomagalo, ampak vse ostale skupine, ki vplivajo na našo varnost in tudi na obveščevalni sektor, pa ne. In ta sklep ni realiziran. Sredstva so za ta področja, spoštovani, še kako pomembna. In danes glede na to, da Vlada poudarja pozitivno rast, govori o večjih prihodkih na odhodkih, deli nove proste dneve ali dela proste dneve, bi bilo temeljno razmisliti, kaj pa na teh področjih. Kajti če se nekaj takega zgodi jutri v Sloveniji, bo prepozno, da se bomo ukvarjali s tem, ali je imel posamezen obveščevalno-varnostni sektor zadosti kakovostnega kadrovskega potenciala, ali so imeli dovolj sredstev, da opravljajo svoje delo, in ne nazadnje, ali so vsi organi sploh lahko izvajali svoje funkcije. Naj še enkrat tukaj izpostavim zadevo, ki se mi zdi res kritična, in to je, da se slovenski vojaki raje odločajo za to, da ostajajo doma in se odpovedujejo delu na terenu, ker jim to omogoča zakon, ko gre za mlado družino, samo zato, ker če so na terenu, ne dobivajo potnih stroškov, potni stroški pa so zanje vir, pomemben vir dohodka, da preživijo mesec. Tako daleč smo prišli na posameznih področjih. In veste, deljenje bombončkov na drugi strani pa ne poskrbeti za nek, bi jaz rekla, v teh varnostnih situacijah pravzaprav primarni sektor, ob nekaterih drugih, ne obeta nič dobrega. Jaz se samo bojim, da bomo na koncu izvedeli še to, da je sosterilec ali celo storilec v Berlinu šel po tako imenovani slovenski poti, pa balkanski poti. To bo pa potem zopet še drugo vprašanje in nova črna pika za Slovenijo. Dejstvo je, da je ob tem, da se napovedujejo novi prihodi migrantov, zelo pomembno, da smo pri tem zelo previdni, da naredimo vse, da pač ta nadzor povečamo in da smo seveda pri tem uspešnejši. Kot rečeno, ne gre več samo za nas, gre tudi za naše sodržavljane in ne nazadnje tudi naši državljanji živijo v vseh teh državah. Kar nekaj izzivov je pred nami in res, morda je usoda danes že lela, da imamo to poročilo na mizi ravno ob tem, ko se je zgodil nov teroristični napad v naši Evropi. Upam, da bo Vlada tukaj prisluhnila tudi tako imenovani Komisiji za nadzor obveščevalnih in varnostnih služb, ki je v svojih sklepih tudi glede omenjenega povedala tisto, kar bi veljalo okrepiti, pri čemer bi bilo treba stvari spremeniti. Žal, kot rečeno, nekateri sklepi niso bili realizirani, nekateri pa seveda še čakajo.

Verjamem, da bo Državni zbor te sklepe podprl tudi zato, ker je delovanje teh služb pač potrebno, seveda pa se jih ne sme izkoriščati ali zlorabljati za kakšna druga področja, ki s tem delom ali s primarnimi nalogami te službe nimajo opravka. Hvala lepa.

PODPREDSIEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Besedo ima gospod Marjan Dolinšek, pripravita naj se dr. Jasna Murgel in dr. Franc Trček. Izvolite.

MARJAN DOLINŠEK (PS SMC): Hvala, podpredsednik.

Danes imamo v obravnavi potrditev poročila o delu Komisije za nadzor obveščevalnih in varnostnih služb za leto 2015. Vemo, da imamo Sovo, imamo obveščevalno vojaško službo in pa policijo oziroma kriminalistično policijo. Se pravi, vse te tri dele naša komisija nadzira, kontrolira v mejah, v skladu s pooblastili, ki jih imamo. Velikokrat je dilema, saj vemo, da se te službe poslužujejo tudi posebnih metod pri svojem delu, s pomočjo katerih zbirajo podatke doma in v tujini, in včasih se postavlja vprašanje, ali so ti ukrepi nujni, potrebni in tako naprej. Žal so ti pomisleki in razmišljanja vmesni. Važno pri vsem tem pa je, da se vprašamo, ali so ti ukrepi učinkoviti, ali službe izvajajo ukrepe učinkovito z vidika zakonitosti, so nujni in so v sorazmernosti. Če želimo na vsa ta vprašanja dobiti odgovore, potem moramo poznati delovanje teh služb, od kadrov, usposobljenosti, tehničnih sredstev, uporabe vseh teh sredstev in pa brez finančnih sredstev žal ne gre. In to poznavanje je pomembno. Naša komisija kot nadzorni organ našega parlamenta, kot zakonodajna veja oblasti ima pristojnost, da vse to njihovo delovanje in postopke in metode kontrolira in nadzira. Tovrstni nadzor, ki ga opravljamo, moram reči, da je še kako potreben, ker kakor je bilo danes že nekajkrat slišati, kaj pomeni varnost, vemo šele takrat, ko varnosti nismo več deležni. Mislim, da živimo v razmerah, ki nas obdajajo, stanje v Evropi in tudi širše, da mogoče še premalo... Ne mogoče, bistveno premalo se resnosti zavedamo in namenjamo resnemu delu, kar se tiče področja varnosti, še premalo pozornosti. Ob tej priliki sem prepričan, da bodo vsi predstojniki oziroma vodje, direktorji teh služb vzeli to dobronamerno, resno. Verjamem, da se zavedajo resnosti situacije. In ob tej priliki moram reči tudi to, da je profesionalnost, ki jo sam pričakujem od uslužbencev v vseh teh službah, ključnega pomena. Profesionalnost, še enkrat ponavljam, je ključnega pomena.

Vemo, priča smo bili tudi nekim anonimnim pismom, očitno uslužbencev, in take stvari, se mi zdi, so nedopustne. Na čelu vsake službe je oseba, katerakoli, in naloga je, da poskrbi za red, za profesionalnost in da vsak opravi tisto nalogo, ki mu je naložena. Moram poudariti to, kar je bilo že tudi slišati s strani predsednika komisije, pri našem delovanju v tej komisiji, naj gre za opozicijo ali koalicijo, res ni bilo večjih razhajanj, ker vsi se zavedamo, kaj pomeni varnost, če ne bomo tukaj skupaj, ker naša naloga je, da zagotovimo varnost za naše državljane, državljanke Republike Slovenije. Ocenjujem, da so bili naši sklepi, ki smo jih sprejeli tekom leta, koristni tako za vlado kot tudi

za te posamezne službe, za katere je naša pristojnost, da jih nadziramo, in da je bilo samo dobronamerno in prepričan sem, da se je marsikakšna stvar dogodila in potem nadgradila tudi zaradi naših sklepov, naših opozoril, ki so bila dobronamerna.

Na koncu bi želel podati samo še apel vsem službam, vsem trem, da le nekako vzamejo sodelovanje dobronamerno, da z našo komisijo sodelujejo aktivno. Ne trdim, da niste sodelovali, na nekem delu je bilo sodelovanje super, na nekem delu je malo manj dobro, na nekaterih delih pa je pač prihajalo tudi do manjših zapletov. Ampak prepričan sem in apeliram, da v prihodnje sodelujemo še boljše, ker skupni cilj nam je isti. Moramo pa nekaj vedeti, vsaka stvar se izve, skrivnosti ni, žal. Tako da sem prepričan, da bomo v prihodnje sodelovali še boljše, kot smo do zdaj. Hvala.

PODPREDSIEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Besedo ima dr. Jasna Murgel, pripravita naj se dr. Franc Trček in gospod Žan Mahnič.

Izvolite, gospa Murgel.

DR. JASNA MURGEL (PS SMC): Hvala lepa. Lep pozdrav predsedujočemu, kolegom in vsem, ki spremljajo to sejo!

Mislim, da so ti sklepi seveda pomembni, ampak stojim na stališču, da moramo pri izvrševanju pooblastil Komisije za nadzor obveščevalnih in varnostnih služb upoštevati tudi določbe zakona, ki ureja parlamentarno preiskavo v tem primeru. In nadzor, torej 5. člen tega zakona, in sicer drugi odstavek, ki določa obseg in predmet nadzora. Tega je treba upoštevati in tudi je tukaj v tem zakonu določeno v 4. členu, v 6. točki 4. člena, kaj je lahko sploh predmet nadzora v primeru varnostnih služb. Komisija torej nadzoruje, kar zadeva obveščevalne službe, celotno dejavnost, kadar pa gre za varnostne službe, pa nadzoruje posamezne ukrepe, in sicer tako imenovane prikrita preiskovalna ukrepa. Tukaj smo se večkrat imeli priložnost pogovarjati ja – ne, ampak opozorila bi, da je treba pristojnost, obseg in predmet nadzora upoštevati, tudi kadar gre za to komisijo. Torej če gremo gledat nek nalog, predlog za preiskavo in zaradi tega izvršimo nadzor ali presežemo svoja pooblastila, takrat obstaja nevarnost, da posežemo v pristojnost drugega pristojnega organa, druge veje oblasti, in mislim, da se to ne bi smelo dogajati, da ne bi smeli presežati teh pooblastil, ki jih imamo v zakonu, v poslovniku Državnega zbora itn. Kajti včasih se poskuša dati nek občutek, kot da je zdaj KNOVS edini, ki nadzira varnostno-obveščevalne službe. Seveda temu ni tako. Sovo nadzira Vrhovno sodišče, Varuh človekovih pravic, Računsko sodišče, ne vem, kdo vse. Tudi v posameznih postopkih ima vsak posameznik pravna sredstva tudi pred sodiščem, tako da ni KNOVS prvi in zadnji, pred

katerim se vse konča. Ja, seveda, parlamentarni nadzor – pri njem tudi kot članica KNOVS sodelujem – ampak v okviru pooblastil.

Morda samo, če omenim, da imam težave z enim izmed sklepov, v katerem se govori, da so organi pregona uporabili svoja pooblastila v primeru preiskav proti politikom, da bi ustražovali te politike. S takšno trditvijo se res ne morem strinjati, kajti preiskava, ki jo sproži sodišče, je pač preiskava, v kateri je treba po Zakonu o kazenskem postopku in Kazenskem zakoniku izpolniti pogoje. In mislim, da pri tem res ne moremo vztrajati v okviru tega sklepa, sklep je sprejet, lahko pa, tako kot smo rekli, v stališču nadaljujemo razpravo o tem, kakšna so pooblastila Komisije za nadzor obveščevalnih in varnostnih služb in ali dejansko nekatere stvari spadajo v našo pristojnost.

Sklep pa seveda bom podprla. Hvala lepa.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Besedo ima dr. Franc Trček, prijavi naj se gospod Žan Mahnič. Izvolite.

DR. FRANC TRČEK (PS ZL): Hvala za besedo.

Glejte, glede na kratkost časa, ki ga imam na razpolago ... Prej je nekdo omenjal usodo; ne verjamem v usodo, verjamem v ustrezne ali neustrezne politike. Večina tega, kar smo danes razpravljali na odprtem, na zaprtem delu seje, je pač posledica zgrešenih politik, tako globalnih kot tudi v tej družbi in državi. Na globalni ravni smo pogosto držali lonček zraven in bom rekel, neke poenostavljene rešitve, ki jih predlagajo po celem delu političnega spektra, kažejo zgolj na nerazumevanje problematike. Preprostih rešitev ni in jih ne bo. S temi zadevami se bo ukvarjala ta politična generacija, verjetno še katera za nami. V Sloveniji imamo žal ali pa na srečo to srečo, da smo si najbolj nevarni sami, še zlasti v politiki.

Moje osebno mnenje je, da te službe, ki jih nadziramo, ne le mi, kot je povedala kolegica Murgel pred menoj, potrebujejo očiščenje, pomlajenje in dober razmislek o sorazmernosti svojega delovanja znotraj zakonitih okvirov. Hvala za besedo.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Besedo ima gospod Žan Mahnič. Marjan, lepo bi prosil, imate zelo globok glas, tako mimogrede.

Izvolite, gospod Mahnič.

ŽAN MAHNIČ (PS SDS): Hvala za besedo, gospod Hainz. Kogegice in kolegi, direktor Klemenčič, gospod Šefic!

Seveda se strinjam z vsemi ugotovitvami, ki smo jih v komisiji strnili v 13 točk tega poročila. Prav tako se strinjam z obema predlogoma sklepov, o katerih bomo danes glasovali. To je rezultat in plod skupnega dela te

komisije, tako s strani koalicije kot tudi opozicije. Ko sem bral poročila za nazaj in ko sem poslušal starejše kolege, ki so bili že prej člani te komisije, kakšne hude težave so imeli v preteklih mandatih – da so imeli praktično onemogočen nadzor, ker vemo, nadzor je lahko napovedan ali pa nenapovedan, v obeh primerih pa mora biti zasedba mešana, najmanj trije poslanci, pri čemer mora biti zastopana tako koalicija kot opozicija – lahko izrazim zadovoljstvo, kljub temu da smo imeli številne težave, da smo formirali to komisijo. Službe so bile v tistem delu konec leta 2014, dokler nismo, mislim da, na decembrski seji, celo na zadnji dan decembrske seje v letu 2014, končno formirali komisije, v tem mandatu na začetku Vlade Mira Cerarja celo brez nadzora, saj nobeno drugo delovno telo tega parlamenta nima takšnih pristojnosti, kot jih ima Komisija za nadzor obveščevalnih in varnostnih služb.

S strani predhodnice sem slišal, da ni KNOVS edini, ki nadzira obveščevalne in varnostne službe, da imamo Vrhovno sodišče, da imamo Varuha človekovih pravic in tako naprej. S tem se zagotovo strinjam, velja pa spomniti na eno od sej Komisije za peticije ter za človekove pravice in enake možnosti, na katero je bil vabljen tudi direktor Sove mag. Zoran Klemenčič. Spomnim se tistih njegovih besed, ko sem ga vprašal, kakšen pa je nadzor nad službami s strani Varuha človekovih pravic, in je odgovoril, »noben organ ne more tako učinkovito nadzorovati obveščevalnih in varnostnih služb, kot to lahko počne ravno Komisija za nadzor obveščevalnih in varnostnih služb«, kar samo potrjuje, da je ta organ pomemben. Želeli bi si še več pristojnosti, ker si pogosto organi, ki jih nadzorujemo, glede na situacijo, v kateri se znajdejo, in glede na predmet, ki je v obravnavi s strani KNOVS, po svoje razlagajo, kakšne so naše pristojnosti in določila. Tako pogosto slišimo, da je KNOVS pristojen samo za vpogled v pravilnost oziroma obstoj odredb, vse ostalo pa nas naj ne bi zanimalo in naj ne bi bili pristojni. Tukaj velja poudariti, da nimamo težav s sodelovanjem niti z obveščevalno-varnostno službo niti s Sovo, imamo pa v komisiji hude težave pri sodelovanju s Policijo, posebej z Upravo kriminalistične policije, o čemer smo tudi javno že na seji spregovorili. In ta tematika se vleče še naprej. Komisija za nadzor obveščevalnih in varnostnih služb je ugotovila, da na Policiji obstajajo tajni pravilniki o tem, kako se naj uporabljajo prikriti preiskovalne metode, kdo je lahko sodelavec, kako zunanji sodelavci oziroma viri to uporabljajo, predvsem pa tudi, da obstaja pravilnik, kako se ta dejavnost financira. In ko je Komisija za nadzor obveščevalnih in varnostnih služb od Policije zahtevala ta pravilnik, ga ni dobila oziroma je dobila pravilnik na ta način, kot si Policija razlaga, da je komisija pristojna. Skratka, dobili smo pravilnik, kjer so stvari prečrtane oziroma potemnjene, tako je vse skupaj nek zmazek, iz katerega težko oziroma

praktično nemogoče razbereš, kakšna pa so pravila, po katerih se ravna in po katerih se uporabljajo prikrite preiskovalne metode, sredstva, tehnike in vse druge aktivnosti. In če KNOVS – tukaj smo poslanci, ki smo laiki, tukaj nismo tisti, ki smo bili kdaj zaposleni v obveščevalnih službah, in smo predvsem odvisni od tega, ali pristojnim v obveščevalnih in varnostnih službah verjamemo na besedo ali ne, odvisni smo od medijev, če kdaj kakšna zgodba pride v javnost, in če slučajno kdaj pride kakšna anonimka ali če kdo iz notranjega ustroja teh služb da komu od poslancev kakšno informacijo. Tako da bi si tukaj želeli, da smo poslanci seznanjeni, kakšna so notranja pravila. Ne gre tukaj za neke interne akte, ampak je to splošen pravni akt. O tem smo se že pogovarjali in upam, da to zagato čim prej razrešimo. Ker, veste, kaj je bistveno in najbolj zanimivo? Poslanci koalicije in opozicije smo zopet soglasno sklenili, da naj Policija dostavi te dokumente, da bomo imeli poslanci lahko vpogled v to. In to zopet dokazuje to sodelovanje med koalicijo in opozicijo na neki točki, na neki ravni, kjer se zagotovo strinjamo, da ne sme biti nekih aktov vzporedne pravne države oziroma tajnih aktov. Kajti iz tega smo leta 1991 izšli in ne bi se smeli ponavljati in vračati nazaj, da državljani ne vedo, kakšne so tiste metode, ker to se nanaša na državljanke in državljane, kako se financirajo primeri, kot so bili Ornig in pa ostali sodelavci, katerih naj bi bilo v teh službah nekaj sto. In tudi to je nadzor. Ne samo odredbe, ampak vse, kar se tiče delovanja obveščevalnih služb v smislu uporabe prikritih preiskovalnih metod in sredstev. Pravilnik, ki narekuje, kako naj se to uporablja, je še koliko interesanten in predmet obravnave takšen, kakršen je v celoti, in ne, da ga dobimo zakritega. S tega stališča moj poziv, še enkrat, Upravi kriminalistične policije oziroma Policiji, da nam vendarle dostavi takšne pravilnike, kot jih moramo, želimo in pa tudi seveda smemo videti.

Veliko je bilo danes govora, in tukaj se v celoti strinjam z dr. Francom Trčkom, ki vedno izpostavi problem – tudi o tem problemu se pogovarjamo na sejah KNOVS – in to je denar in pa kadrovski bazen. Veliko težave imamo na tem področju. Premalo sredstev se nameni za varnostno-obveščevalne službe. Vemo, v kakšnem stanju je Sova, v kakšnem stanju je OVS, poleg tega, da ni vse na teh materialnotehničnih oziroma finančnih sredstvih, je veliko tudi na tem, kakšno je notranje vzdušje v službah. Mene osebno zelo skrbi, ko beremo raznorazne anonimke o tem, kaj se dogaja znotraj Sove, ko se neki zaskrbljeni uslužbenci Sove očitno v želji po rušenju direktorja mag. Klemenčiča – in seveda tudi prejšnjih, saj nismo prvič temu priča – poslužujejo takšnih in drugačnih anonimk. S tem se seveda služba slabi tako javnomnenjsko kot tudi kadrovsko. Da ne govorim o problemih, o katerih tudi sam veliko slišimo kot član Parlamentarne skupščine zveze NATO, ko nas poslanci v tujini sprašujejo

oziroma opozarjajo, da tudi v tujini pride do njih in do ostalih poslanskih kolegov iz drugih evropskih držav, ki so ravno tako člani komisij za nadzor nad temi službami, da imajo zaradi tega tudi sami težave, ker je ugled teh služb zamajan, ker ne dobivajo informacij takšnih, kot bi morali. Skratka, nekaj stvari v teh anonimkah zagotovo drži. Nekaj je seveda napihnjenih, tudi prenapihnenih, pa vendarle imaš občutek, da se tisti, ki bi morali skrbeti za našo varnost na način, da državljanke in državljani kar najmanj vedo oziroma vemo, na kakšen način to zagotavljajo, namesto tega ukvarjajo sami s sabo, namesto da bi se ukvarjali s čim drugim.

Konkretno, če drži to, da je teroristični napad, ki se je zgodil danes v Berlinu, povzročil migrant, ki naj bi februarja prišel v Nemčijo – to pomeni, da je po vsej verjetnosti šel čez slovensko ozemlje – bi državljani pričakovali, da se obveščevalno-varnostne službe ne ukvarjajo toliko s tem, kako se bo nekoga rušilo oziroma nastavilo v določeni službi, ampak da se bodo ukvarjale s tem, kako detektirati, prepoznati in pa potem tudi onemogočiti prehod takšnemu potencialnemu teroristu, ki si je spremenil ne vem koliko imen, ki se je predstavljal z različnimi identitetami skozi različne države članice. Če se to potrdi, kar se sedaj govori, bo Slovenija dala na spisek še nekoga, ki je storil teroristični napad in je mirno prečkal naše ozemlje. Žal, kakor sem seznanjen, nismo nikogar zavrnili v tej migrantski krizi. Z izjemo tega, da smo za nekaj deset oseb sporočili naprej, da so potencialno varnostno zanimive, nismo na meji nikogar zavračali. Še več, ko smo bili poslanci na meji, ko smo videli tiste formularje, koga vse so spustili naprej v Evropsko unijo, smo tam videli, da so bili kot državljanstvo napisani Pakistan, Alžirija, Iran, skratka države, kjer ni nekih oboroženih konfliktov, kjer ni nevarnosti, pa kljub temu smo vse od A do Ž, brez kakršne koli varnostne preverke ali pa vsaj nekih strožjih kriterijev spuščali v Slovenijo. Ker če bi se res striktno držali pravil, verjetno ljudi, ki so bili iz Pakistana, Alžirije, Maroka in kaj jaz vem, katerih varnih držav še vse, zagotovo ne bi spuščali naprej v šengensko območje, in danes tudi ne bi imeli teh problemov. In že sedaj, če upoštevamo še prejšnje teroristične napade v Franciji, v Nici, tega sedaj v Bruslju, mislim, da je bilo v letu dni praktično 300, če ne več, smrtnih žrtev, Evropejcev. Skratka, tistim, ki so na široko odpirali evropska vrata islamu, tistim, ki so na široko odpirali evropska vrata ilegalnim migrantom, jih nekritično sprejemali, tistim se sedaj nastavlja ogledalo in človek bi pričakoval, da bo kdo tudi prevzel odgovornost za takšno zgrešeno politiko.

V Slovenski demokratični stranki smo na to stalno opozarjali, imeli smo veliko sej odborov, ki pokrivajo to varnostno področje. Žal niti eden od naših sklepov ni bil upoštevan. Da bi zagotovili večjo varnost državljanom in državljanom, smo predlagali tudi zaostritev azilne zakonodaje, tudi na tem področju smo bili

zavrjnjeni. Da pošljemo jasno sporočilo, da je Slovenija država, ki temelji na evropski in pa zahodni civilizaciji, ki spoštuje enakopravnost med spoloma, ki spoštuje svobodo in pa demokracijo in ki ne tolerira takšnega in drugačne nasilja nad ženskami, smo predlagali, da se prepove nošenje burk. Tudi tukaj smo bili zavrjnjeni, pa sedaj vidimo, da evropske države že razmišljajo in da bodo ena za drugo začele uvajati prepoved nošenja burke, ki je ne samo simbol islama, ki nikakor ne spada v ta evropski prostor, ampak je tudi simbol neke vere, neke ideologije, ki slovi po tem, da predvsem v državah Bližnjega vzhoda tepta človekove pravice, da zatira enakopravnost med spoloma, da z ženskami ravna kot s sužnjami, da jim ne priznava osnovnih človekovih pravic. To je burka, gospe in gospodje. To je ta simbol vsega tega, zaradi česar smo v Slovenski demokratični stranki predlagali prepoved, vendar takrat žal ni bilo za to posluha.

Še s številnimi drugimi vprašanji se je ukvarjala komisija, številne stvari smo slišali, tudi strogo zaupne, če lahko temu rečem, državne skrivnosti, in nobena od teh informacij ni nikoli prišla ven iz komisije, kajti zavezani smo k molčečnosti in to tudi upoštevamo. In zaradi tega nima smisla imeti strahu oziroma da bi se Policija bala, da bo kdorkoli od članov kaj izdal in da nam zaradi tega ne posredujejo oziroma nam ne dajo na voljo za vpogled dokumente, ki jih zahtevamo, bodisi ko imamo seje komisije bodisi kadar pridemo v napovedan ali pa nenapovedan nadzor.

To poročilo, ki ga imamo danes pred sabo, in pa sklepi, da nas naj Vlada pri tem tudi seveda upošteva, kajti sklepi so bili sprejeti s strani vseh, so samo jasno sporočilo, da se zavedamo, vsi zavedamo potencialnih nevarnosti. Žal pa vidim v Državnem zboru – kar se vidi predvsem pri sklepih in predlogih, ki jih predlaga opozicija, tako zakonskih aktov kot recimo tudi, ko smo predlagali amandmaje k proračunu – da so stališča različna, kar se tiče tega, kako bomo te sklepe in ta priporočila izvedli. Kljub temu da smo že leta 2015 sprejeli, da se naj zagotovijo večja, bistveno znatnejša finančna sredstva za delovanje obveščevalnih in varnostnih služb, žal Vlada tega ni upoštevala, in želeli bi si, da končno začnemo v prihodnje tudi v ta sektor, ki je bil v zadnjih letih zaradi varčevanja in pa zaradi gospodarsko-finančne krize bistveno in pa lahko rečemo v največji meri podhranjen, investirati nazaj. In glede na vse to, kar sedaj vidimo, da se dogaja po Evropi, kar se je zgodilo včeraj v Berlinu, ko je migrant zapeljal s tovornjakom in očitno sledil navodilom, ki jih je dal Daesh oziroma Islamska država, naj se poslužujejo kakršnihkoli sredstev od orožja do prevoznih sredstev do kaj jaz vem kakšnih možnih oblik za izvajanje nasilja, da bodo izvajali teroristične napade, je samo vprašanje, koliko takšnih ljudi je še prišlo v tem migrantskem valu preko tudi Slovenije v Evropo in koliko jih je še prišlo z namenom, za

kakršnega je Islamska država dejala, da bo med teh pol milijona migrantov, ki jih bodo v letu 2015 poslali v Evropo, pomešala tudi teroriste, da bi izvajala teroristične napade.

Tukaj ne krivim obveščevalnih služb. Veste, najlažje je reči, ali so obveščevalne službe zatajile. Obveščevalne službe delujejo v tajnosti in niti zavedamo se ne, koliko je pa terorističnih napadov, ki jih preprečijo, koliko je takšnih in drugačnih akcij, s katerimi – vidimo po televiziji in razberemo iz medijev, da – so razbili teroristično celico. Obveščevalno-varnostne službe, gospe in gospodje, bomo lahko kritizirali takrat, ko bomo sami oziroma boste sami ustvarili idealne pogoje za njihovo delo, česar pa sedaj ni. Nekritično sprejemati migrante, sprejeti milijon ljudi, za katere se jasno ve, da je med njimi tudi precejšnje število tako potencialnih kot tudi že teroristov, potem pa reči, da so obveščevalno-varnostne službe zatajile, pri tem pa vedeti, da ima recimo Francija hude težave, ker naj bi bilo 8 tisoč ljudi samo v Franciji, ki jih morajo obveščevalne službe pokrivati – takšna politika je neodgovorna tako do obveščevalnih služb kot tudi do državljanek in državljanov ne samo Republike Slovenije, ampak celotne Evropske unije. Hvala lepa.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Prehajamo v sklepni del splošne razprave, v katerem dobi besedo predstavnik Vlade gospod Boštjan Šefic.

Izvolite, državni sekretar na Ministrstvu za notranje zadeve.

BOŠTJAN ŠEFIC: Hvala lepa gospod podpredsednik. Spoštovani poslanke in poslanci!

Glede na to, da je poslanka gospa Murgel pravzaprav že zelo dobro definirala nekatere dileme, ki so bile danes tako na odprti kot zaprti seji izpostavljene, mi dovolite samo dve, tri stvari kot dodatno pojasnilo.

Prvič, treba je povedati, da – in ne bi želel, da je kakršenkoli napačni vtis – Policija oziroma Ministrstvo za notranje zadeve ne želi nadzora nad delom naše varnostne službe, to pomeni Policije. Nasprotno. Nadzor je ne le potreben zaradi varovanja človekovih pravic in seveda tega, da se vsa pooblastila izvajajo v okviru zakonskih pooblastil, pač pa od nadzora pričakujemo tudi na nek način kakovosten prispevek, se pravi, opozorila na pomanjkljivosti, na slabosti, in seveda na podlagi tega lahko potem gradimo ne nazadnje tudi zakonodajo, o kateri bomo recimo danes popoldne govorili. Seveda mora biti pa ta nadzor posamezne institucije – seveda danes govorimo o parlamentarnem nadzoru – v obsegu, ki je zakonsko opredeljen, in na način, ki je zakonsko opredeljen. Tu je res, to je treba povedati, bilo nekaj razprav na to temo. Mislim, da bomo s komisijo še kakšno besedo rekli, s ciljem, da to nekako vendarle premostimo, zaradi tega, ker je

pomembno, da se izvaja ta osnovna in ključna naloga te komisije. Ali so ta pooblastila – mislim, da je gospod Mahnič to omenil – zadostna za delo te komisije, o tem je bilo v preteklosti že govora. V tem primeru bom izključno svoje mnenje povedal, mislim, da bi prav gotovo ta komisija potrebovala še kakšne strokovne sodelavce, strokovnjake in tako naprej, o tem ni nobenega dvoma. V prvi vrsti je to stvar parlamenta, da se dogovori o tem, ampak če bi razmišljali v taki smeri, ne vidim težav, tudi glede pomoči. Ampak kot rečeno, je to stvar predvsem parlamenta.

Drugič. Želim povedati, da Policija je nadzorovana, zlasti ko govorimo o posebnih preiskovalnih ukrepih in v predkazenskem postopku seveda tudi, tako s strani tožilstva, ki vodi in usmerja predkazenski postopek, kakor tudi s strani preiskovalnega sodnika, preko katerega se vse odločitve potem preverjajo, in seveda kasneje tudi v samih postopkih, in se morebitne napake lahko tudi odpravijo. In tu moram reči, da se tudi s poslanko gospo Murgel še kako strinjam. Pri vsaki pripravi predloga ali pobude za uvedbo posameznega ukrepa mora biti zagotovljen standard utemeljenega razloga za sum in seveda, ta mora biti tudi v okviru ustavne odločbe, mislim – da je iz leta 1995 – ki zelo natančno opredeljuje te elemente. Seveda pa mora biti ta poseg sorazmeren in seveda, da se na nek drug način, se pravi s klasičnimi pooblastili Policije, tega ne da izvršiti.

Želel bi poudariti še to, da seveda govorimo o varnostni službi, ki je Policija, ki ima svoje notranje organizacijske enote, kot sta Uprava kriminalistične policije, Nacionalni preiskovalni urad in tako naprej. In tisto osnovno, s čimer utemeljujemo – in Policija utemeljuje – nekatere svoje odločitve in stališča; seveda je treba izhajati, kot rečeno, iz zakona, kjer se zelo jasno opredeljujejo in razlikujejo nadzorovana dejavnost obveščevalne službe in nadzorovani ukrepi varnostne službe, pri čemer potem tudi v nadaljevanju zakon opredeli, kako se to izvaja. V to, ali je to zadostno ali ne, se ta trenutek seveda ne spuščam.

Omenjen je bil tudi problem migracij. Jaz mislim, da smo o migracijah izjemno veliko v preteklem obdobju govorili, tudi zelo natančno pojasnjevali vse okoliščine; tudi regulirani migracijski tok, ilegalne migracije, s katerimi se danes soočamo in srečujemo, tudi pristope v primeru že omenjenega migracijskega toka, tudi osnovne za takšno delovanje. Seveda pa, to smo tudi na drugih sejah ugotavljali, je bila to izjemna situacija, znotraj katere smo, lahko rečem, naredili maksimalno, in to nam tudi danes vendarle priznavajo tudi druge države. Dejstvo je, da lahko ravno zaradi dobrega dela naše policije in zaradi tega, ker imamo vse podatke, ker imamo podatke o teh ljudeh, prstne odtise, slike, druge podatke, ki smo jih takrat zbirali za izjemno velik procent vsega migracijskega toka, danes zelo hitro in učinkovito tudi identificiramo določene osebe in

potem v sodelovanju s tujimi službami ugotavljamo, ali predstavljajo nevarnost za našo nacionalno varnost oziroma varnost, bom rekel, naše skupne Evropske unije. Dejstvo je, da vsi ukrepi, ki jih danes izvajamo, gredo ravno v smeri zavarovanja šengenskega prostora. Šengen je vrednota naša, pomembna, ne le s političnega in varnostnega vidika, ampak tudi z gospodarskega, in zato je še kako pomembno, da vsi ti ukrepi, tudi tisti, ki jih predlagamo in o katerih, verjamem, da bomo v naslednjem obdobju še govorili, predstavljajo neke vrste boljše, bolj učinkovito orodje za to, da bomo lahko zaščitili to naše območje. Moram tudi povedati, da je tudi Republika Slovenija zavračala migrante, tiste zaradi kakšnih varnostnih razlogov, zaradi tega smo tudi v določenem obdobju imeli nekaj izzivov, ki pa smo jih seveda uspešno razrešili.

Skratka, da ne bom predolg in da se ne ponavljam, s strani Ministrstva za notranje zadeve in seveda tudi Vlade je absolutna pripravljenost, da, kot je bilo danes večkrat poudarjeno, v sodelovanju in skupaj opravimo vse potrebno, da bo delovanje celotnega nacionalnega varnostnega sistema učinkovito, zakonito in seveda da bo tudi to sodelovanje potem dalo takšne rezultate, kot jih mi želimo. Hvala lepa.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

V tem sklepnem delu dobi besedo tudi predlagatelj mag. Branko Grims.

MAG. BRANKO GRIMS (PS SDS): Še enkrat hvala za besedo.

Bom nadaljeval tam, kjer je dal izhodišče predstavnik Vlade. Rekel je, da želi korektno in tvorno sodelovanje. In z vso odgovornostjo trdim, da je tudi bilo, tudi če morda kdaj na prvi pogled ne izgleda tako. Delo Komisije za nadzor obveščevalnih in varnostnih služb je bilo od njenega nastanka učinkovito, zelo učinkovito. Po samo štirih mesecih našega dela je bil zaradi naših ugotovitev zamenjan en minister Vlade Republike Slovenije in je bila to torej naša pomoč Vladi in vladajoči koaliciji, da naredi red v svojih vrstah in zagotovi dosledno spoštovanje ustavnosti in zakonitosti.

Na naš predlog, na predlog Komisije za nadzor obveščevalnih in varnostnih služb, je Državni zbor sprejel stališča, ki so pomenila, da se zahteva sprememba na področju varnostne politike, da se mora varnost kot vrednota postaviti na prvo mesto in da je treba za zagotavljanje varnosti zagotoviti bistveno več sredstev; tako, ko gre tako za vojsko, policijo kot tudi za varnostno-obveščevalne službe in vse druge, ki so vključeni v področje varnosti. Ta sklep je bil potrjen praktično soglasno in tudi tukaj, če ste konkretno, ker ste predstavnik Ministrstva za notranje zadeve, je bila zajeta policija. Torej ko gre za vprašanje vašega dela, podpore vam, je bila tukaj nedeljena stoodstotna

podpora komisije in vesel sem, da je temu prisluhnil tudi Državni zbor. Temu je prisluhnila tudi Vlada in za Policijo je dejansko namenila bistveno več sredstev kot doslej. Žal ostaneta podhranjeni obe obveščevalni službi in pa seveda Slovenska vojska in druge službe, ki so povezane s tem področjem. Tukaj pa ta sklep, žal, še ni bil uresničen in pričakujemo v imenu komisije, to je tudi eno od današnjih stališč, da še bo. Nesrečna zgodba, tragična zgodba, ki se je zgodila včeraj, je samo dodatna spodbuda, da se naj vendar prisluhne opozorilom komisije in da se s tem nadaljuje.

Pri vsem ostalem je bilo vedno z naše strani korektno sodelovanje. Lahko samo ugotovimo, da niti en dokument, niti en poseben zaupen tajen podatek, ki je bil pokazan ali dan komisiji, ni šel v javnosti. Zato seveda govoriti, recimo, ko kdaj kaj zahtevamo, da je to problematično, ker potem stvari uhajajo ... Ko gre za našo komisijo, se to doslej ni zgodilo in tudi s tega vidika vsem članicam in članom komisije, ki je zelo pestro sestavljena – kar lahko ugotovite, če pogledate imena in priimke – izrekam pohvalo in zahvalo in iskreno pričakujem, da bo tako tvorno sodelovanje v korist države in odgovorno ravnanje prisotno tudi naprej. S svoje strani bom seveda storil vse, da tako tudi bo.

Pri posameznih zadevah pride včasih do zelo nenavadne situacije, ko bi želel tudi sam, recimo, kot poslanec, ne kot predsednik komisije, podpreti, konkretno, ministrico za notranje zadeve, pa niti ne dobim te priložnosti. Recimo, ko je ministrica predlagala odličen amandma, da tisti migrant, ki vstopi preko varne države, v Sloveniji nima pravice do azila, kar je edino skladno z mednarodnimi predpisi, sem to vsekakor podprl, pa je potem koalicija glasovala proti, kar je zelo nenavadna situacija. Po drugi strani je, recimo, ministrica na sestanku predstavila nove predloge za zakon, s katerim bi zagotovili, da ne more priti do neke kritične situacije, da se torej pravočasno ukrepa, kar je ja edino razumno in trdim tudi edino ustavno – norost je čakati, da neka situacija počni in da šele potem uporabiš posebne ukrepe za kritično situacijo in dodatna pooblastila; treba je ukrepati prej, da se zagotovi varnost, da se zagotovi mir, da se zagotovi blaginja – in tu ministrico absolutno podpiram, ampak, žal, ta zakon sploh še ni prišel do Državnega zbora, ker menda ima o njem neke pomisleke eden od ministrov, konkretno, minister za pravosodje, ker ima on pač neke druge cilje v življenju, ki očitno odstopajo od te politike, ki jo je s tistim sklepom potrdil Državni zbor. Ampak jaz še vseeno pričakujem, da se bo ta zakon sprejel, in vsekakor sem sam osebno trdno prepričan, tudi člani komisije, da bomo ta zakon z veseljem podprli, saj je povsem skladen s tistim, za kar smo si vsa ta leta prizadevali in tudi na to upravičeno opozarjali.

Pri graditvi nadzora v službah je treba opozoriti na zgodbe, ki zdaj stalno curljajo v

javnost in niso dobre za varnost Slovenije. To so razne igrice, vprašanje, koliko so v resnici vpleteni zaposleni v posamezni službi, recimo, v Sovi, koliko pa to lansirajo določeni mediji po nekem političnem diktatu, zato ker se pač želi koga znebiti ali pa koga drugače nastaviti. Ampak zdaj, oprostite, ni čas za take igrice, no. Jaz bi vsaj toliko razsodnosti in odgovornosti pričakoval od vseh. Službam je, če kdaj v zgodovini, treba zdaj, ko se država Slovenija sooča z največjimi varnostnimi izzivi od časa svojega nastanka naprej, dovoliti in omogočiti, da delajo polno, da se jim zagotovi ustrezna sredstva, da se jim zagotovi mir za delovanje, in seveda hkrati od njih zahtevati, da delajo z vso svojo močjo in v okviru ustave in zakonov Republike Slovenije. To je trenutke, ki je tako usoden, da si morda niti ne predstavljamo. Tisto, kar je bilo včeraj v Berlinu, je samo majhno opozorilo o tem, kar se lahko še zgodi. Že prej sem poudaril, da se moramo zavedati trenutka, v katerem živimo. Islamska država oziroma ISIS je bila praktično vojaško poražena, je pred uničenjem in teroristi zdaj masovno bežijo nazaj proti Evropski uniji. V Ameriko zdaj, ker je bil izvoljen Donald Trump, zanesljivo ne bodo šli, ker vedo, kaj jih čaka. In Evropska unija bo morala začeti ravnati enako. Ne smemo dovoliti situacije, s kakršno se soočajo recimo Francija ali pa Španija in še nekatere druge države, Italija konkretno, kjer so njihove tajne službe same javno povedale, da enostavno ne morejo več opravljati nadzora, ker zaradi orjaškega priliva migrantov, zaradi vseh tistih, ki bi potrebovali nadzor, to fizično ni več mogoče. Morate se zavedati, da če se recimo zazna neka problematična oseba, to zahteva 5 ljudi 24 ur na dan, da se ta oseba ustrezno nadzoruje. Zdaj si pa predstavljajte, da v državo spustiš tisoč ljudi, kar tako, ker se potem lepo slikaš, glejte, kako smo multikulti in kako smo odprti. In potem se zgodi Pariz, Nica, Berlin, Bruselj itd. Kako naj potem službe prevzamejo odgovornost za to? Ali se hkrati omogoča službi, da je 5 tisoč novih ljudi, ustrezno usposobljenih, zaposlila, zato da boš nadziral vse tiste, ki pridejo, ker si jih nekontrolirano brez nadzora spustil notri? To je ta neodgovornost tega ravnanja politike, ki smo ji priča. Ko se pod krinko humanizma dejansko uvaža tuje vojake in tuje vojske na evropska tla in se ravna tako neodgovorno, kot se nikdar v zgodovini nikjer ni ravnalo. Konec vseh civilizacij. So bile nekontrolirane migracije, to vse zgodovina uči, to je bil konec civilizacije. In da se iz tega Evropska unija nič ne nauči in da pri tem aktivno sodeluje žal tudi slovenska Vlada, to pa je zelo velik in zelo resen varnostni problem. Ljudem je treba pomagati, ampak pomoč mora biti taka, da ne ogroziš sebe. Tudi v avionu, če izgubiš kisik, najprej boš masko dal sebi na obraz, potem boš pomagal vsem okoli sebe. Tudi vsaka normalna država bo tako ravnala, sicer pridemo v absurdno situacijo, ko za varnostne službe zmanjkuje denarja, zraven pa delavec, ki je 40 let delal, dobi 400 evrov

penzije, nekdo, ki je ilegalno prečkal mejo in vpije, da je azilant, stane pa to državo 2 tisoč evrov na mesec po ugotovitvah Računskega sodišča. Pa to je popoln absurd, to je norost tega. To je mimogrede tudi protiustavno, potrdim. Očitno protiustavno, ker je skregano z vsemi principi. Zaradi tega je treba vrniti stvari v normalne ustavne kriterije in vode ter spoštovati določila mednarodnih predpisov, ustave in zakonov. Kjer pa je treba, pa jih pač še na novo urediti in potrditi tako, da se zagotovi tista dobrina, ki smo jo dolžni zagotavljati vsi. To je varnost. Kajti varnost je kot zdravje. Tako dragocena in se tega zaveš takrat, ko to izgubiš. Evropa je, in z njo tudi Slovenija, žal na tej točki.

Zaradi tega je ta odgovornost, ki je pred nami, zgodovinska odgovornost. Na to smo ves čas v komisiji tudi opozarjali in temu, verjemite, bomo posvečali tudi naprej največji poudarek v svojem delu. Zato pričakujemo – z naše strani ponujamo vsem sodelovanje in izražamo vso pripravljenost za pomoč, kjerkoli in kadarkoli bo treba, konec koncev, če se spet vrnem na Policijo, ker je prej govoril predstavnik Ministrstva za notranje zadeve, smo jih sedaj tudi zagotovili in je bila tukaj naša intervencija tudi uspešna – po drugi strani, da se našega dela ne omejuje, da se nam omogoči, da normalno lahko pogledamo stvari, da ocenimo tudi tista mejna področja, kjer so seveda vsi zmeraj malo živčni in bi raje videli, da tega nihče ne pogleda. Zaradi tega, ker ko gre za varnost, je varnost ena in nedeljiva. Ampak varnost je treba zagotavljati na način, da so dosledno in brez izjem tudi spoštovane človekove pravice. To pa je tista naša naloga, ko gre za opravljanje te kontrolne funkcije.

Noben naš predlog ni bil zlonameren, to trdim z vso odgovornostjo. Velikanska večina vseh predlogov in sklepov, tudi vsi, ki so danes pred nami, je bila sprejeta na komisiji popolnoma soglasno. To bi moral biti pravzaprav en princip, ki bi moral postati zgled, ko gre za zagotavljanje varnosti tudi na nivoju parlamenta kot celote, zaradi tega, ker gre za vprašanje varnosti, za vprašanje blaginje, ki mora temeljiti na varnosti, saj drugače ne more obstajati, ker gre za vprašanje demokracije, ki mora temeljiti na varnosti, saj drugače ne more obstajati, ker gre za vprašanje spoštovanja osebne integritete, žensk, otrok, varnosti ljudi, znova vsega tistega, kar brez varnosti v resnici sploh ne more obstajati. To je naša skupna naloga in k tej vas vabim, da danes storimo tisto, kar lahko, to je, da potrdimo predloge in sklepe, ki jih je soglasno oblikovala naša komisija. Z naše strani pa zagotavljam ustrezno delo in vso strokovnost in vso energijo pri našem zahtevnem nadzoru tudi naprej.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Vsi prijavljeni razpravljavci ste dobili besedo. Ostalo nam je še 2 minuti in pol časa.

Je še kakšna želja za razpravo? Ne, torej hvala lepa, zaključujem razpravo.

Amandmaji k predlogu sklepa niso vloženi. Državni zbor bo glasovanje o predlogu sklepa, ki ga je zboru predložila Komisija za nadzor obveščevalnih in varnostnih služb, opravil danes v okviru glasovanj pol ure po prekinjeni 21. točki dnevnega reda.

S tem prekinjam 27. točko dnevnega reda.

Prehajamo na 2. TOČKO DNEVNEGA REDA, TO JE NA OBRAVNAVO PREDLOGA ZAKONA O SPREMEMBAH IN DOPOLNITVAH DOLOČENIH ZAKONOV S PODROČJA ZDRAVSTVENE DEJAVNOSTI PO NUJNEM POSTOPKU.

Predlog zakona je v obravnavo zboru predložila Vlada. Za dopolnilno obrazložitev predloga zakona dajem besedo predstavnici Vlade, ki je žal ni. Predlog zakona je obravnaval Odbor za zdravstvo kot matično delovno telo.

Za predstavitev poročila odbora dajem besedo predsedniku gospodu Tomažu Gantarju.

TOMAŽ GANTAR (PS DeSUS): Hvala lepa za besedo. Lep pozdrav vsem!

Odbor za zdravstvo je na 26. nujni seji kot matično delovno telo obravnaval predlog zakona o spremembah in dopolnitvah določenih zakonov s področja zdravstvene dejavnosti. Državnemu zboru ga je v obravnavo predložila Vlada in je objavljen tudi na spletni strani Državnega zbora in v Poročevalcu.

K predlogu zakona so bili vloženi amandmaji, in sicer poslanskih skupin koalicije in pa italijanske in madžarske narodne skupnosti. V imenu predlagatelja je uvodno obrazložitev podala državna sekretarka Ministrstva za zdravje gospa Sandra Tušar. Poudarila je, da je temeljni cilj predloga zakona uskladitev slovenskega pravnega reda s pravnim redom Evropske unije. Zakon prinaša določbe direktive, ki določajo pogoje usposobljenosti poklica diplomirana medicinska sestra, diplomirana babica, mag. farmacije, zdravnik in dr. dentalne medicine. Določa stopnjo znanja slovenskega jezika za tuje zdravstvene delavce, ki v Republiki Sloveniji opravljajo zdravstveno dejavnost oziroma zdravniško službo, podrobneje ureja občasno oziroma začasno opravljanje zdravstvenih storitev oziroma zdravniške službe in uveljavlja mehanizem opozarjanja.

Zakonodajno-pravna služba je predlog zakona preučila z vidika njegove skladnosti z Ustavo Republike Slovenije, pravnim sistemom in z zakonodajnotehničnega vidika in oblikovala vrsto pripomb k posameznim členom predloga. Z amandmaji, ki so jih vložile poslanske skupine koalicije, so nekatere pripombe upošteevane. Pripombe, ki niso upošteevane, pa se nanašajo predvsem na nepreglednost pravnega reda, ki je bila povzročena s spremembami več zakonov. Predlog zakona, ki novelira dva ali več zakonov,

tako imenovani omnibus, ni najprimernejši, prav tako sam naslov zakona, iz katerega ni razvidno, kaj je vsebina samega predloga zakona. Iz predloženega gradiva tudi niso razvidni razlogi za posebno nomotehnično obliko predloga zakona. Po mnenju Zakonodajno-pravne službe se v predlogu zakona postavljajo rešitve, ki jih že ureja zakon o postopku priznavanja poklicnih kvalifikacij.

Predstavniki komisije Državnega sveta za socialno varstvo, delo, zdravstvo in invalide Tomaž Horvat je poudaril, da komisija predlog zakona podpira. V razpravi je bilo s strani članov odbora opozicije poudarjeno, da se ponovno sprejema zakon, pri katerem je vloženih toliko amandmajev, kot je členov, in se zakon na novo piše v Državnem zboru. Predlagatelj je zahteval obravnavo po nujnem postopku z obrazložitvijo, da Slovenija ni pravočasno izpolnila obveznosti in nalog, ki bi jih morala, da bi se navedena direktiva prenesla v slovenski pravni red. Tudi člani odbora s strani koalicije so bili kritični do predloga zakona, ki se zaradi časovnega roka in morebitnih finančnih posledic sprejetja v zadnjem hipu, s tem pa se odgovornost prelaga na Državni zbor.

Odbor je sprejel amandmaje poslanskih skupin koalicije, ni pa sprejel amandmaja Poslanske skupine italijanske in madžarske narodne skupnosti k 4. in 10. členu. Odbor je v skladu s 128. členom Poslovnika Državnega zbora glasoval o vseh členih predloga zakona in jih sprejel. Glede na sprejete amandmaje je na podlagi prvega odstavka 133. člena Poslovnika Državnega zbora pripravljeno besedilo dopolnjenega predloga zakona, v katerega so vključeni vsi sprejeti amandmaji. Dopolnjen predlog zakona je sestavni del tega poročila. Hvala.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Sledi predstavitev stališč poslanskih skupin.

Gospod Jernej Vrtovec bo predstavil stališče Poslanske skupine Nove Slovenije – krščanskih demokratov.

JERNEJ VRTOVEC (PS NSI): Spoštovani kolegice in kolegi, en lep dober dan tudi pri tej točki dnevnega reda!

Razlog za sprejetje tega zakona je zelo enostaven, in sicer prenos dela direktive, ki še ni bila prenesena v slovenski pravni red in se nanaša na opravljanje poklica zdravnika, farmacevta in medicinskih sester ter babic. Zaradi prepozne prenosa te direktive grozi Sloveniji tudi tožba s strani Evropske komisije in posledično seveda visoke kazni, ki bi jih morali plačati. In zaman je zopet opozorilo, da naj Vlada pravočasno poskrbi za uskladitev in posredovanje usklajenega predloga Državnemu zboru, kajti ti slabi prenosi direktiv ali pa prepozni prenosi direktiv, govorim na vseh področjih, ne samo na področju zdravstva,

postajajo že neka stalnica in poslanci smo potem vedno pod tem časovnim pritiskom sprejetja.

Torej, z zakonom se spreminjata Zakon o zdravniški službi in Zakon o zdravstveni dejavnosti, ki po novem določata minimalne pogoje usposobljenosti za zdravstvene poklice, za katere velja avtomatično priznavanje poklicnih kvalifikacij. Predlog zakona prav tako določa stopnjo znanja slovenskega jezika za zdravnike, magistre farmacije, doktorje dentalne medicine in druge zdravstvene delavce.

V predlog zakona je bilo zopet s strani Zakonodajno-pravne službe, seveda to obžalujemo, temeljito in utemeljeno poseženo, vendar predlagatelj še vedno ni upošteval vseh njenih pripomb. In tukaj bomo spet lahko prišli v nadaljevanju do zagate, ko bo na kakšni drugi instanci prihajalo potem do težav. In se sprašujem, zakaj imamo mi sploh to službo v Državnem zboru, če v bistvu dobrih priporočil, mnenj ne znamo pravno formulirati in jih vključiti v zakonodajo.

Po seji pristojnega odbora se je z amandmaji dokaj zadovoljivo popravila določba glede znanja jezika za zdravnike in druge zdravstvene delavce, in sicer morajo tako zdravniki kot preostali zdravstveni delavci, ki neposredno delajo s pacienti, pri sporazumevanju uporabljati slovenski jezik na stopnji znanja C1. Visoka raven znanja je torej ključna in tudi varovalka za celovito obravnavo v procesu zdravljenja, tako med bolniki in zdravniki kot med samim zdravstvenim osebjem.

Krščanski demokrati torej podpiramo visok nivo znanja slovenskega jezika za vse strokovne kadre, ki kakorkoli prihajajo v stik z bolniki ali pa ne, saj je le tako zagotovljena kakovostna obravnavava, česar pa ta zakon žal ne prinaša, saj se za poklice v zdravstvu, ki ne delajo neposredno z bolniki, lahko določi kot najnižja raven znanja slovenščine stopnja B2. Tukaj prihaja do – ne vem, jaz tega res ne razumem, zakaj za ene C1, za druge B2, oboji so pa v komunikaciji z ljudmi, v neposrednem stiku z bolniki. Seveda se zdravstveno osebje v praksi srečuje tudi z obratnimi primeri, ko se zaradi migracij povečuje število oseb, ki ne znajo in ne uporabljajo slovenskega jezika, ob tem se seveda sprašujemo, kdo je v tem primeru pristojen, da se bosta pacient in zdravnik ustrezno sporazumevala.

Zakon pa med drugim ne ureja srednjega zdravstvenega kadra, poklica zdravstvenega tehnika. V teku je namreč sprememba poklicnega standarda za ta poklic, vendar ostaja kar nekaj odprtih dilem, na katere pristojno ministrstvo, spoštovana gospa državna sekretarka, vsaj po našem mnenju žal ni znalo zadovoljivo odgovoriti. In zdi se, da v bistvu se en del poklica, to je srednja šola, s tem zakonom dejansko ukinja. Odprto je tudi vprašanje na drugi strani s strani ministrstva za izobraževanje, ki pa po mojem vedenju temu nasprotuje oziroma te stvari so nedorečene. Torej, kaj

bomo s tem kadrom, kako bo ta kader potem v nadaljevanju zaposljiv? Mi ukinemo en del poklica. Tako da tukaj je odprto to vprašanje, in pričakujemo v Novi Sloveniji tudi odgovore.

Ker odgovorov v teku sprejemanja tega zakona do sedaj nismo prejeli, sploh za to zadnjo točko, se pravi ukinjanje poklica, tega zakona mi ne bomo podprli. Najlepša hvala.

PODPREDSEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Mag. Alenka Bratušek bo predstavila stališče Poslanske skupine nepovezanih poslancev.

MAG. ALENKA BRATUŠEK (PS NP): Hvala. Gospod podpredsednik, kolegice in kolegi!

Pred nami je Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah določenih zakonov s področja zdravstvene dejavnosti. Pravzaprav bi lahko rekli, da gre za nek tehnični zakon, ker se s tem zakonom implementira evropska direktiva, ki je bila sprejeta 20. novembra 2013, se pravi pred tremi leti. Nimamo problema z vsebino, res je, da je kar nekaj odprtih vprašanj, ampak kakor rečeno, ker gre za implementacijo evropske direktive, temu zakonu v naši poslanski skupini ne bomo nasprotovali.

Želim pa opozoriti na način sprejemanja tega zakona. Kot rečeno, evropska direktiva je bila sprejeta 20. novembra 2013, se pravi tri leta nazaj. Sprašujem se, kaj in zakaj je Ministrstvo za zdravje potrebovalo tri leta, da je bolj ali manj tehnični zakon pripravljalo tako dolgo.

Druga stvar, ki bode v oči, je, da smo 3. 11. 2016 od Vlade, podpisana mag. Lilijana Kozlovič, generalna sekretarka, dobili dopis, kjer nam Vlada predlaga takole: Vlada Republike Slovenije predlaga Državnemu zboru, da predlog zakona obravnava po nujnem postopku, da se preprečijo težko popravljive posledice za delovanje države. Dva meseca, dve seji Državnega zbora, tako rekoč redni postopek zakona bi bil mogoč, na Kolegiju ste kljub opozorilom kar nekaj opozicijskih strani terali svojo in odločili, da zakon mora po nujnem postopku, takoj za tem so na odboru ugotovili, da ni tako nujno, da je treba zakon popravljati, in je postopek takšen, kot je. Zato sprašujem, kakšne – glede na dopis, jaz verjamem, da gospa Kozlovič ve, kaj podpisuje – so te težko popravljive posledice za delovanje države. Ker sicer ne vem, ali tem dopisom, ki jih pošiljate z Vlade, sploh še verjeti.

Kot že rečeno, v naši poslanski skupini sprejetju tega zakona ne bomo nasprotovali, vas pa še enkrat pozivam, da nujne postopke, če že mislite, da je zakon potreben, da se ga spelje po nujnem postopku, speljete tudi do konca. In prosim, da se tekom razprave pove, ker očitno so nastale težko popravljive posledice pri delovanju države, kakšne so te posledice in kdo bo za te posledice odgovarjal. Hvala.

PODPREDSEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Dr. László Göncz bo predstavil stališče Poslanske skupine italijanske in madžarske narodne skupnosti. Izvolite.

DR. LÁSZLÓ GÖNCZ (PS IMNS): Hvala lepa za besedo, gospod podpredsednik. Spoštovani prisotni!

Naj uvodoma omenim, da kljub zapletom v zvezi s sprejemanjem tega zakona je le neko zadovoljstvo, da je prišlo do besedila tega predloga, ki je vsaj do neke mere kvalitetnejši od tistega, ki se je prvotno pojavil na naših klopeh. Zaradi tega bova tudi midva prispevala svoja glasova k sprejetju zakona.

V interpretacijo splošnih določb, torej določb, ki se nanašajo na strokovna vprašanja in veljajo za celotno državo, se v okviru stališča naše poslanske skupine ne bom poglobljal. Poudariti pa želim, da sta določbi v 4. in 10. členu predloga zakona, ki govorita o izvajalcih zdravstvene dejavnosti na območjih, kjer živita madžarska in italijanska narodna skupnost oziroma njuni pripadniki, ter o izvajanju omenjene dejavnosti na tem območju, zelo korektno in vsebinsko konkretno opredeljeni. Torej, ti dve določbi, ta dva odstavka sta, lahko to z zadovoljstvom trdim, boljša, kot je to zagotavljal dosedanji zakon.

V okviru sprejemanja predloga zakona pa v skladu s stališčem in pričakovanjem Pomurske madžarske samoupravne narodne skupnosti želimo popraviti še eno pomanjkljivost. Pripadnikom madžarske narodne skupnosti namreč do sedaj de jure ni bila zagotovljena pravica možnosti uporabe maternega jezika v ustanovi, ki izvaja zdravstveno dejavnost na sekundarni ravni, torej v bolnici, saj tovrstne ustanove na narodnostno mešanem območju preprosto ni. Jasno je, da izven narodnostno mešanega območja ni možno urejati uporabe jezika avtohtoni narodni skupnosti identično s kriteriji, ki veljajo za narodnostno mešano območje, zato se lotevamo te naloge prilagojeno razmeram, vendar pa nedvomno skladno z veljavnimi ustavno-zakonskimi okviri in pa določbami.

Za lažje razumevanje te specifične problematike navajam, da pripadniki madžarske narodne skupnosti v bolnišnici, ki je pristojna tudi za območje, ker živimo, to je bolnišnica Rakičan oziroma Murska Sobota, formalno nimajo možnosti komunikacije v maternem jeziku, kljub določbi Ustave Republike Slovenije, ki to formalno zagotavlja. Četrti odstavek 64. člena Ustave Republike Slovenije namreč določa, da se z zakonom določijo tiste pravice, ki jih pripadniki avtohtonih narodnih skupnosti uresničujejo tudi zunaj območij, kjer živijo. Torej, ta določba do zdaj ni bila urejena. Da bi premostili omenjeno vrzel, smo na osnovi usklajevanj in dogovorov, ki so trajali praktično vse do danes, vložili amandmaja k 4. in 10. členu predlaganega zakona, s katerima želimo

omogočiti zgolj možnost uporabe maternega jezika v ustanovi, ki se nahaja izven narodnostno mešanega območja, opravlja pa nedvoumno zdravstveno dejavnost tudi za pripadnike avtohtone madžarske narodne skupnosti. Predlagana vsebinska rešitev ne pomeni širitve pravic avtohtonih narodnih skupnosti na enojezično območje, temveč zgolj v eni eksplicitni, določeni ustanovi, ki je njim najbližja, zagotavlja možnost uporabe lastnega maternega jezika.

Če bosta predlagana amandmaja sprejeta, kar trdno upam, se bo dejanskim zakonskim normam prilagojena konkretna izvedba lahko uredila v aktu dotične ustanove. Torej, tovrstna rešitev je sporočilne narave, predstavlja pa korak naprej pri zagotavljanju pravic madžarski narodni skupnosti pri pravicah, ki veljajo izven narodnostno mešanega območja, in v primerjavi z dosedanjim stanjem nedvoumno predstavlja korak naprej. In do neke mere tudi uresničujemo prej citirani 64. člen Ustave Republike Slovenije.

Na koncu se naj zahvalim vsem, ki ste praktično do danes, kot sem že rekel, torej tudi po odločanju na matičnem delovnem telesu, sodelovali in poskušali pomagati pri rešitvi tega vprašanja, in upam, da bo tvorno sodelovanje v tem duhu prisotno tudi v bodoče. Hvala lepa.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Gospa Vlasta Počkaj bo predstavila stališče Poslanske skupine SMC. Izvolite.

VLASTA POČKAJ (PS SMC): Hvala za besedo. Lep pozdrav tudi z moje strani!

S predlogom zakona o spremembah in dopolnitvah določenih zakonov s področja zdravstvene dejavnosti prenašamo v naš pravni red direktivo Evropske unije 2013, in sicer v delu, ki se nanaša na minimalne pogoje usposabljanja za zdravstvene poklice, za katere velja avtomatično priznavanje poklicnih kvalifikacij, znanje jezika in občasno opravljanje zdravstvenih storitev. Temeljni cilj predloga je torej uskladitev s pravnimi akti EU z namenim zagotavljanja kakovostne zdravstvene obravnave in varstva pacientov.

Spreminjajo se pogoji za prijavo za občasno opravljanje zdravstvenih storitev, in sicer se določajo dodatni dokumenti, ki jih mora ponudnik storitev predložiti k prijavi. To vključuje potrdilo, da ponudnik storitev v skladu s predpisi države sedeža lahko opravlja storitve ter da mu v trenutku izdaje potrdila ni prepovedano niti začasno opravljanje teh storitev, dokazilo o nekaznovanosti ter izjavo ponudnika storitve o znanju jezika, ki je potreben za izvajanje poklica v državi članici. Določajo se osnovni pogoji glede trajanja usposabljanj zdravstvenih delavcev. Pri usposabljanju diplomiranih medicinskih sester, diplomiranih babic, mag. farmacije, zdravnikov in doktorjev dentalne medicine se po novem kumulativno zahteva tako

čas trajanja izobraževanja kot tudi število ur v tem času. S tem predlogom je uvedena sprememba, ki pristojnim organom omogoča, da preverijo jezikovno znanje strokovnjakov pri poklicih, ki vplivajo na varnost pacientov. Do uveljavitve navedene direktive je bilo sistematično preverjanje znanja jezika s strani držav članic in pristojnih organov držav članic po tolmačenju Evropske komisije prepovedano. V predlogu se kot minimalna stopnja znanja slovenskega jezika zahteva stopnja znanja B2 Skupnega evropskega jezikovnega okvira, delodajalec pa bo v svojih aktih lahko določil višjo stopnjo, upoštevajoč zahtevnost delovnega mesta, pomembnost in pogostost stikov z bolnikom in način dela. Večji doprinos na področju učinkovite zaščite pacientov pa je tudi predlagani tako imenovani mehanizem opozarjanja, ki zavezuje nacionalne pristojne organe, da se medsebojno opozarjajo glede primerov, v katerih je zdravstvenim delavcem in nekaterim drugim delavcem prepovedano opravljanje poklica, tudi če gre za začasno prepoved. S tem namenom se v predlogu zakona določa, da mora ministrstvo oziroma pristojna zbornica v primeru odvzema licence o tem preko informacijskega sistema obvestiti pristojne organe drugih držav članic Evropske unije.

V Poslanski skupini Stranke modernega centra menimo, da predlagane rešitve pomenijo pomemben doprinos k višanju kakovosti zdravstvene obravnave pacienta in pripomorejo k zaščiti pacientov in zagotavljanju ustrezne obravnave, zato bomo predlog zakona podprli.

PODPRESEDNIK MATJAŽ NEMEC: Besedo ima Poslanska skupina Slovenske demokratske stranke, za njo gospod Danijel Krivec.

DANIJEL KRIVEC (PS SDS): Hvala za besedo, spoštovani podpredsednik. Lep pozdrav vsem ostalim prisotnim!

Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah določenih zakonov s področja zdravstvene dejavnosti je posledica spremembe predpisa s področja priznavanja poklicnih kvalifikacij, ki je bil spremenjen z direktivo Evropskega parlamenta o priznavanju poklicnih kvalifikacij in Uredbo o upravnem sodelovanju prek informacijskega sistema za notranji trg. Z zakonom se torej v slovenski pravni red prenaša zgolj del omenjene direktive, ki določa, prvič, pogoje usposobljenosti za zdravstvene poklice, drugič, stopnjo znanja slovenskega jezika za tuje zdravstvene delavce, ki v Republiki Sloveniji opravljajo zdravstveno dejavnost, in tretjič, podrobneje ureja tudi občasno oziroma začasno opravljanje zdravstvenih storitev.

Predlog zakona smo na Odboru za zdravstvo prvič obravnavali že 10. 11. 2016. Zakon je bil slabo pripravljen, zato je bil tudi na predlog koalicije umaknjen z dnevnega reda. Na nujni seji 2. 12. 2016 je Odbor za zdravstvo

zakon ponovno obravnaval. Na zakon s 26 členi je bilo vloženi kar 21 amandmajev. Seveda ga je koalicija potrdila in ob tem preslišala opozorila Zakonodajno-pravne službe Državnega zbora, ki je podala vrsto pripomb k posameznim členom predloga. Državni zbor Republike Slovenije bi moral na predlog Ministrstva za zdravje direktivo v naš pravni red prenesti do 18. 1. 2016. Ker smo ta rok zamudili, je Slovenija s strani Evropske komisije 30. 9. 2016 prejela opozorilo, da mora direktivo uskladiti v roku 2 mesecev, torej do 30. 11. 2016. Če pa Republika Slovenija ne bo notificirala predpisov do 30. 11. 2016, sledi tožba s finančnimi posledicami. Finančne posledice se štejejo od prvega dne po izteku roka za prenos direktive. Zneski finančnih posledic pa se gibljejo med 6 tisoč 500 in 10 tisoč 300 evrov na dan, šteto od razglasitve sodbe do izpolnitve obveznosti iz sodbe. Evropska komisija pa lahko sodišču Evropske unije tudi predlaga, da državi članici naloži plačilo pavšalnega zneska. Ob predpostavki, da bi Republika Slovenija leto dni zamujala s prenosom direktive, bi finančne posledice v primeru določite pavšalnega zneska za Slovenijo znašale od cirka 500 tisoč evrov do, lahko tudi, milijon 400 tisoč evrov. Danes smo 20. 12. 2016, s prenosom direktive torej zamujamo 10 mesecev, finančne posledice verjetno bodo, in to je dejstvo.

V Slovenski demokratični stranki smo na Odboru za zdravstvo izpostavili tudi vprašanje, kdo bo v primeru tožbe s strani Evropske komisije nosil finančne posledice za prepozno sprejet zakon. S strani predstavnice Ministrstva za zdravje smo prejeli odgovor, da so za posledice prepozno sprejetega zakona krivi na ministrstvu. Torej, krivdo za prepozno sprejet zakon je prevzelo Ministrstvo za zdravje, finančne posledice pa bomo morali prevzeti davkoplačevalci, in to ni nič novega.

Zato v Slovenski demokratični stranki zakona, ki je nepopoln, nepregleden, nejasen, kjer se določbe podvajajo oziroma si nasprotujejo, ne bomo podprli.

PODPREDSIEDNIK MATJAŽ NEMEC: Gospa Marija Antonija Kovačič bo predstavila stališče Poslanske skupine Demokratične stranke upokoencev Slovenije.

MARIJA ANTONIJA KOVAČIČ (PS DeSUS): Hvala za besedo, gospod podpredsednik. Vsem prav lep pozdrav!

Predlog novele določenih zakonov s področja zdravstvene dejavnosti je še eden tistih predlogov, s katerimi poslanci ponovno preprečujemo morebitno tožbo in denarno kazen s strani Evropske unije, ker Vlada ni pravočasno pripravila predloga zakona za prenos direktive Evropskega parlamenta v naš pravni red. Direktivo o priznavanju poklicnih kvalifikacij in Uredbo o upravnem sodelovanju preko informacijskega sistema za notranji trg bi namreč morali v slovenski pravni red prenesti že

januarja letos. Tako nam ne ostane nič drugega, kot da predlog zakona podpremo, saj naši državni grozijo visoke denarne kazni, in ob tem upamo, da se tovrstna praksa ne bo ponovila.

Na osnovi obsežnih in resnih pripomb Zakonodajno-pravne službe smo na matičnem delovnem telesu predlog zakona praktično na novo spisali, saj so bili za veliko večino členov pripravljene in sprejete amandmaji, s katerimi smo skušali zakon vsaj malo popraviti. Nismo pa mogli popraviti dejstva, da z enim predlogom spreminjamo dva zakona, kar naj bi bilo dopustno zgolj, kadar je to nujno in je ta nujnost temeljito obrazložena, česar pa v tem primeru ni bilo. Sama vsebina predloga nam ni bila sporna, saj gre, konec koncev, kot že rečeno, za prenos evropske direktive in uredbe.

S spremembami se tako določajo minimalni pogoji usposobljenosti, kot je na primer čas trajanja izobraževanja za diplomirane medicinske sestre, diplomirane babice, mag. farmacije, zdravnike in doktorje dentalne medicine. Hkrati se določa stopnja znanja slovenščine za tuje zdravstvene delavce, ki opravljajo delo v Sloveniji, podrobneje ureja občasno oziroma začasno opravljanje zdravstvenih storitev. Zdravniki bodo morali obvladovati slovenski jezik v takem obsegu, da bodo lahko nemoteno komunicirali z bolniki, kolegi, pisali izvide in poročila.

Poslanke in poslanci Poslanske skupine Desus bomo predlog zakona podprli. Hvala.

PODPREDSIEDNIK MATJAŽ NEMEC: Mag. Bojana Muršič bo predstavila stališče Poslanske skupine Socialnih demokratov.

MAG. BOJANA MURŠIČ (PS SD): Hvala lepa, podpredsednik, za besedo. Spoštovani državna sekretarka, kolegice in kolegi!

Zakon, ki ga obravnavamo, v naš pravni red prenaša določbe evropskih direktiv v zvezi s spremembami Direktive o priznavanju poklicnih kvalifikacij in Uredbe o upravnem sodelovanju preko informacijskega sistema za notranji trg. Ob tem se nam v Poslanski skupini Socialnih demokratov postavlja vprašanje, zakaj do prenosa teh direktiv ni prišlo prej, saj je bila direktiva sprejeta že novembra 2013.

Z zakonom se v slovenski pravni red prenaša zgolj del omenjene direktive, in sicer materialni del, ki se nanaša na zdravstvene poklice, za katere velja avtomatično priznavanje poklicnih kvalifikacij diplomirana medicinska sestra oziroma diplomirani zdravstvenik, diplomirana babica, mag. farmacije, zdravnik in dr. dentalne medicine. Zakon tako prenaša določbe direktive, ki določajo minimalne pogoje usposobljenosti za omenjene poklice. Določa se ustrezna stopnja znanja slovenskega jezika za tuje zdravstvene delavce in sodelavce, ki v Republiki Sloveniji opravljajo zdravstveno dejavnost oziroma zdravniško službo. Z zakonom se tudi jasneje določa postopek v

zvezi s prijavo občasnega oziroma začasnega opravljanja storitev in širi seznam dokazil, ki jih je treba predložiti k prijavi. Zaradi zaščite pacientov in potrošnikov bo zakonjena zaveza pristojnih državnih organov, da pristojne organe drugih držav članic Evropske unije obveščajo o primerih, v katerih je zdravstvenim delavcem in nekaterim drugim delavcem prepovedano opravljanje poklica, odvzem licence, četudi gre za začasno prepoved.

Pri tem zakonu gre torej samo za prenos določb iz evropske direktive v naš pravni red, zato bomo Socialni demokrati predlog zakona tudi podprli.

PODPREDSIEDNIK MATJAŽ NEMEC: Dr. Franc Trček bo predstavil stališče Poslanske skupine Združena levica.

DR. FRANC TRČEK (PS ZL): Hvala za besedo, predsedujoči. Lep pozdrav še enkrat vsem skupaj!

Verjetno se vsi strinjamo, da imamo v Sloveniji pravico do sporazumevanja z zdravniki in zdravstvenimi delavci v slovenščini ter seveda tudi v italijanščini in v madžarskem jeziku. Sočasno se najbrž tudi strinjamo, da imajo zdravstveni delavci pravico, da njihovo delo poteka v že prej omenjenih jezikih. Vendar v življenju ni absolutnega. Če bolnika ni mogoče pozdraviti v Sloveniji, ga napotimo na zdravljenje v tujino. Če za neko specialnost nimamo dovolj domačih zdravnikov, moramo začasno zaposliti tuje. V Združeni levici sicer vedno bolj dvomimo o splošni preobremenjenosti nekaterih zdravnikov, zlasti tistih, ki delajo najprej v javnih bolnicah, potem pa niso preobremenjeni za popoldanska dela pri zasebnikih. Tovrstnih primerov je žal preveč, da bi jih pometli pod preprogo. Kljub temu pa imamo akutno pomanjkanje določenih specialnosti, na primer anesteziologov v Mariboru. In ta zakon se dotika ob drugem točno tudi tega. Zastavlja se vprašanje, ali le-ta zdravnikom in zdravstvenim delavcem iz tujine omogoča delo v Sloveniji pod razumnimi pogoji. Bojim se, da jim ne. Za zdravnika se na primer zahteva stopnja znanja jezika C1. Če pogledamo države, velike uvoznice zdravstvenih delavcev, vidimo, da imata Nemčija in Avstrija blažje pogoje. Avstrija in številne nemške dežele imajo predpisano stopnjo B2, enako Hrvaška. Nemčija za državljane EU pogoja znanja jezika niti nima. Ministrstvo je bolj papeško od papeža, ne upošteva realnega stanja v Sloveniji. Ne samo da se zdravstveni delavci iz Štajerske vozijo v Gradec, imamo dnevne migracije zdravstvenih delavcev iz Ljubljane v Celovec. Zato imamo v obmejnih bolnišnicah resne težave, zlasti v UKC Maribor. Z Avstrijo po večini plač trenutno in še kar nekaj časa žal ne moremo tekmovati. Zato je strel v koleno postavljanje strožjih jezikovnih pogojev, namesto da bi izkoristili eno od redkih prednosti – podobnost južnoslovanskih jezikov. Slovenija ni zanimiva za avstrijske zdravnike, je

pa zanimiva za zdravnike iz bivših jugoslovanskih republik. Po podatkih hrvaške zbornice samo iz Hrvaške letno odide čez 150 zdravnikov.

Glede na stanje v našem zdravstvenem sistemu se človek vpraša, zakaj se postavlja strožji pogoji od veljavnega Zakona o opravljanju zdravstvenih poklicev. Mogoče je ta zakon res v enem delu arbitraren, ker pogoje o znanju jezika določa vsaka ustanova posebej, je pa bistveno bolj življenjska od današnjega predloga. Veljavni zakon namreč dopušča hiter odziv na probleme pomanjkanja zdravnikov, včasih preprosto ni druge rešitve kot angažiranje zdravnikov iz tujine. Od teh zdravnikov ni mogoče pričakovati, da se bodo nemudoma naučili slovenščine, vladni predlog žal nima jasno opredeljenih izjem za tovrstne primere.

Pod črto bi rekel takole, veliki problem EU je, da zdravniki odhajajo iz Slovenije, Hrvaške, Romunije v Avstrijo, Nemčijo, Veliko Britanijo in še kam, torej od tam, kjer jih je premalo, tja, kjer jih je že tako veliko ali največ. Zato ni smiselno, da za zdravnike iz tujine postaviš višje pogoje kot na primer Nemčija ali Avstrija. Naši ljudje seveda imajo pravico do dela in zdravljenja v slovenskem jeziku, ampak prestrogi predpisi so dvorezen meč. Kaj ti pomaga, da imaš pravico do sporazumevanja z zdravnikom v slovenščini na neki visoki ravni, če ti zaradi pomanjkanja anesteziologov v Mariboru odpade operacija.

Kot rečeno ima zakon nepredvidljive negativne posledice za zdravstveni sistem, eno ključnih sem tukaj dovolj plastično, upam, predstavil, zato ga ne bomo podprli. Si pa seveda želimo, da se tako ta vlada kot ta sestava Državnega zbora končno začne ukvarjati z 20 let starim kadrovskim izzivom – našem javnem zdravstvu. Pa lahko že vnaprej povem, čeprav mogoče se zdi to komu izključujoče, ampak ni, podprli bomo pa amandmaje Poslanske skupine italijanske in madžarske narodne skupnosti. Hvala za besedo.

PODPREDSIEDNIK MATJAŽ NEMEC: Končali smo s predstavitvijo stališč poslanskih skupin. Prehajamo na razpravo o členih in vloženi amandmajih.

V razpravo dajem 4. člen ter amandma Poslanske skupine italijanske in madžarske narodne skupnosti. Želi kdo razpravljati? Vidim, da ja.

Dr. Göncz, izvolite, imate besedo.

DR. LÁSZLÓ GÖNCZ (PS IMNS): Hvala lepa za besedo, gospod podpredsednik.

Kot sem že uvodoma v stališču povedal, predvsem želimo urediti področje, ki se dolga leta ni uredilo, kljub temu da ustava daje nedvoumno možnost in pravico za to. Ampak, bistvo je predvsem zelo enostavno; Madžarska narodna skupnost živi na narodnostno mešanem območju v Prekmurju, kjer je zdravstveni dom, ki

je dvojezičen in v zvezi s tem ni težav, ni pa sekundarni ravni zdravstvene dejavnosti, torej ni bolnice. Bolnica se nahaja na enojezičnem območju, ki pa v preteklosti tega vprašanja ni uredila, niti ni imela, če smo iskreni, pravno podlago za to, razen ustave, zakoni o tem vprašanju do sedaj se niso izrekli. To je ravno razlog, da smo poskušali že v procesu priprave in obravnave tega zakona to vprašanje urediti.

V fazi, ko je bila zadeva na matičnem delovnem telesu, so še bile določene nejasnosti, tudi različne interpretacije tega vprašanja, ampak če sem zelo iskren in to dobronamerno trdim, je to prej bilo morda zato, ker se nismo poslušali, kot pa iz dejanskih razlogov in sem zato toliko bolj vesel, da v zadnjih dneh smo le prišli s tistimi, predvsem v okviru koalicije, s katerimi smo vsebinsko razpravljali o teh vprašanjih, do koraka naprej. Tudi to je razlog, da je danes realna osnova za to, da naš vloženi amandma dobi podporo, in to nekje tudi pričakujem.

Gospod podpredsednik, če se strinjate, bom zdaj zelo na kratko obrazložil oba amandmaja, ker praktično sta čisto identična, ker zaradi združitve dveh zakonov v tem sedanjem predlogu je praktično vsebina ista, tako da nima smisla, da bi se o tem dvakrat razpravljalo ali pogovarjalo.

Skratka, mi predvsem želimo v okviru danih pravnih in ustavnih možnosti to vprašanje urediti in pri tem poudarjam, da nikakor se ne širijo pravice, ki veljajo za narodnostno mešano območje izven narodnostno mešanega območja, ker to, kar mi predlagamo v amandmaju, je bolj sporočilne narave, ker uporabljamo besedo lahko. Torej, to pomeni, da sporočamo s tem pristojni ustanovi, in to je zgolj ena in edina, ker je jasno napisano v našem besedilu, da se nanaša zgolj na najbližjo bolnišnico ali ustanovo, torej, da se v okviru podzakonskih aktov oziroma statuta omenjene ustanove to vprašanje korektno uredi. Da pa bo zadeva čisto jasna, moram prebrati odstavek, ki govori tudi o tem, kaj je predpisano za narodnostno mešano območje, kar se tiče zdravstvene dejavnosti. V zadnjem odstavku 4. člena in prav tako v zadnjem odstavku 10. člena piše, da izvajalci zdravstvene dejavnosti, vključeni v mrežo javne zdravstvene službe, zagotovijo, da se na območjih občin, v katerih živi italijanska ali madžarska narodna skupnost, bolniku zagotovi pravica do sporazumevanja z zdravstvenimi delavci in zdravstvenimi sodelavci v italijanskem ali madžarskem jeziku na stopnji znanja iz drugega oziroma tretjega odstavka tega člena. Podobno je smiselno tudi v 10. členu.

Na to mi predlagamo oziroma vlagamo amandmaja, ki pa se glasita, da pravica iz prejšnjega stavka, torej pravica do uporabe maternega jezika, se bolniku lahko omogoči, torej lahko omogoči, v najbližji bolnišnici, ki leži zunaj območja občin, v katerih živi avtohtona narodna skupnost, kadar na tem območju ni takšne ustanove. Torej, preprosto rečeno, kjer

takšne ustanove ni, in Ustava v 64. členu določa, da pa tiste pravice, ki veljajo izven narodnostno mešanega območja, se določijo v zakonu, je to edino in tudi pravilno mesto, kjer se to področje lahko uredi in se ta vrzel nekje zapolni.

Menim, da je v interesu vseh, ne samo pripadnikov madžarske narodnosti, da se zdravstvena dejavnost, ki je še posebej občutljiva zadeva tudi z osebnega vidika, uredi na takšni ravni, da do tovrstnih storitev tudi v svojem maternem jeziku imajo možnost tudi pripadniki narodne skupnosti. Torej, zaenkrat, toliko. Če bo potrebna še bolj poglobljena razprava ali tolmačenje kakršnihkoli dilem v zvezi s tem, pa se bom potem naknadno javil. Hvala lepa.

PODPREDSIEDNIK MATJAŽ NEMEC: Hvala lepa.

Kolegice, kolegi, sprašujem, ali želi še kdo razpravljati.

Gospod Roberto Battelli, izvolite, imate besedo.

ROBERTO BATTELLI (PS IMNS): Hvala lepa.

Da ponazorim, poskusim ponazoriti plastično to zadevo. Mi imamo srečo, da je bolnišnica v Izoli zgrajena na narodnostno mešanem območju. Takšne situacije ni v lendaravskem prekmurskem delu. Že zdaj država obravnava drugače italijansko narodno skupnost kot pa madžarsko. Tako 4. člen tudi veljavne zakonodaje, pa tudi 4. člen tega zakona, ki ponavlja in še bolj razčlenjuje to, kar je že v zdravstveni zakonodaji glede bolnišnic, ki delujejo na narodnostno mešanih območjih, sploh ni uresničljiv za madžarsko narodno skupnost, če nista ta dva amandmaja sprejeta. Razumete?

Tako prosim, da se ugotovi dejansko stanje in da se na tej podlagi stanje popravi. Hvala lepa.

PODPREDSIEDNIK MATJAŽ NEMEC: Besedo ima državna sekretarka na ministrstvu za zdravje gospa Nina Pirnat. Izvolite.

NINA PIRNAT: Hvala lepa, spoštovani predsedujoči. Cenjene poslanke in poslanci!

Komentirala bom nekaj v razpravi izvedenih zadev. S ciljem varstva pacientov in kakovosti zdravstvene obravnave se kot pogoj za upravljanje zdravstvene dejavnosti oziroma zdravniške službe določa stopnjo znanja slovenskega jezika za vse tuje zdravstvene delavce. Pri določitvi stopnje znanja slovenskega jezika se je upoštevalo predvsem načela sorazmernosti. Zdravniki morajo obvladati takšno stopnjo znanja slovenskega jezika, ki jim bo omogočalo nemoteno komunikacijo s pacienti in kolegi, pisanje zahtevanih izvidov in poročil. Zato se za zdravnike in doktorje dentalne medicine zahteva visoko stopnjo znanja slovenskega jezika

oziroma C1. Po prepričanju stroke je ta stopnja znanja tudi sorazmerna z dolžnostjo, ki jo ima zdravnik oziroma doktor dentalne medicine in je tudi sorazmerna s pravicami, ki jih ima pacient po Zakonu o pacientovih pravicah. Zaradi narave dela in kompetenc se enako visoko stopnjo znanja slovenskega jezika C1 zahteva ne le za zdravnika oziroma doktorja dentalne medicine, temveč tudi za diplomirane medicinske sestre, diplomirane babice in magistre farmacije. Za ostale zdravstvene delavce in zdravstvene sodelavce predlog zakona določa sicer minimalno stopnjo znanja slovenskega jezika, ki je B2, vendar pa delodajalec lahko določi višjo stopnjo znanja glede na naravo dela, stike s pacienti in zahtevnost delovnega mesta. V predlogu zakona, kot smo že slišali, se posebno pozornost glede jezika namenja tudi jezikoma narodnih skupnosti, kjer se na območju, kjer živi avtohtona manjšina, tudi zahteva enako stopnjo znanja, kot bi šlo za slovenski jezik.

Nadalje je bilo navedeno v razpravi, da se ukinjajo srednje zdravstvene šole. Naj za začetek povem, da tehniki zdravstvene nege sploh niso del avtohtonega priznavanja poklicne kvalifikacije. Navedeni predlog zakona se sploh ne nanaša na srednješolsko izobraževanje srednje medicinske sestre. In naj tukaj poudarim, ker je bilo že kar nekaj zavajajočih obvestil v javnosti, da se srednje šole za medicinske sestre nikakor ne ukinja. Trenutno sicer poteka sprememba poklicnega standarda, da na tem dela delovna skupna, vendarle to nikakor ni v povezavi s predlogom zakona, ki ga danes obravnavamo.

Bilo je vprašanje, zakaj se je zakon, ki ga označujejo mnogi kot tehnični zakon, pripravljalo tako dolgo. Najprej se je določene vsebine poskušalo uvrstiti v Zakon o zdravstvenih delavcih, ki pa je naletel na ogromno nasprotovanja nekaterih strokovnih skupin in združenj, kasneje v noveli Zakona o zdravstveni dejavnosti, ki pa je še vedno predlog usklajevanja. Ravno zaradi tega, da ne bi nastale težke popravljive posledice, ki so finančne narave in o katerih smo slišali, gremo sedaj v predlagano spremembo dveh zakonov na navedeni način. Posledice še niso nastale, ker Evropska komisija trenutno še ni ukrepala, očitno glede na pojasnila, ki smo jih na Ministrstvu za zdravje podali 30. novembra.

PODPRESEDNIK MATJAŽ NEMEC: Hvala lepa.

Kolegice in kolege sprašujem, ali želi še kdo razpravljati o 4. členu in amandmaju Poslanske skupine italijanske in madžarske narodne skupnosti. Ugotavljam, da ne, zato zaključujem razpravo.

V razpravo dajem 10. člen ter amandma Poslanske skupine italijanske in madžarske narodne skupnosti. Želi še kdo razpravljati? Ugotavljam, da ne, zato zaključujem razpravo.

O amandmajih bomo v skladu s časovnim potekom seje Državnega zbora odločali danes v okviru glasovanj, pol ure po prekinjeni 21. točki dnevnega reda.

S tem prekinjam to točko dnevnega reda.

Prehajamo na **21. TOČKO DNEVNEGA REDA, TO JE na PRVO OBRAVNAVO PREDLOGA ZAKONA O SPREMEMBAH IN DOPOLNITVAH ZAKONA O NALOGAH IN POOBLASTILIH POLICIJE.**

Predlog zakona je v obravnavo Državnemu zboru predložila Vlada. V zvezi s tem predlogom je skupina 19 poslank in poslancev s prvopodpisanim gospodom Jožetom Tankom zahtevala, da Državni zbor opravi splošno razpravo.

Za dopolnilno obrazložitev predloga zakona dajem besedo predstavnici Vlade mag. Vesni Györkös Žnidar, ministrici za notranje zadeve.

MAG. VESNA GYÖRKÖS ŽNIDAR: Spoštovani podpredsedujoči, spoštovane poslanke in poslanci!

S sprejetjem Zakona o nalogah in pooblastilih policije se je zaključil večji del v letu 2009 začetega projekta prenove policijske zakonodaje. Dotedanji Zakon o policiji sta nadomestila Zakon o organiziranosti in delu v policiji in ZNPPol, torej zakon, ki ga obravnavamo danes, ki ureja izvajanje policijskih nalog in pooblastil. Slednji je uvedel številne novosti, predvsem pa zagotovil večjo sistematičnost, preglednost in jasnost policijskih pooblastil, vsebuje tudi več varovalk za zagotavljanje človekovih pravic in temeljnih svoboščin.

Policijsko delo sodi med področja, za katera v zakonu ni mogoče predvideti vseh situacij, s katerimi se lahko srečujejo tisti, ki to delo opravljajo. Predlagane spremembe in dopolnitve ZNPPol ne spreminjajo temeljnih načel veljavnega zakona, temveč dopolnjujejo in natančneje urejajo določbe, ki so se med izvajanjem zakona pokazale kot pomanjkljive ali premalo natančno urejene, tako da bo zagotovljena še višja pravna in osebna varnost ljudi in njihovega premoženja.

Zakon prinaša tudi nadgradnjo izvajanja obstoječih pooblastil s sodobnimi tehničnimi sredstvi, ki omogočajo, da bo policija sledila tehničnemu razvoju v družbi. Temeljne novosti predloga zakona so: natančneje določen način izdelave prirejene identitete; razširjeni nabor ukrepov, ki so potrebni za izsleditev iskane osebe, ki potrebuje pomoč; določene so določene tudi določbe glede prikrite namenske kontrole in usklajene s sklepom Sveta; zaradi večje zaščite žrtev nasilja so dopolnjene določbe o prepovedi približevanja; zaostrejejo se ukrepi, ki jih smejo policisti izreči v zvezi z nasiljem na športnih prireditvah; predvideva se novo prisilno sredstvo, električni

paralizator; predvidena je možnost uporabe oborožitve vozil in opreme Slovenske vojske, ki bo omogočila uspešnejše ukrepanje policistov v primeru ekstremnih oblik terorizma in drugih podobnih primerih; opredeljeni so pogoji za zbiranje podatkov o letalskih potnikih kot eden izmed ukrepov za preprečevanje in odkrivanje terorizma; določeni so tudi pogoji za uporabo tehničnih sredstev za optično prepoznavo registrskih tablic pri nadzoru cestnega prometa; natančneje je določen način uporabe tehničnih sredstev pri zbiranju podatkov zaradi opravljanja nalog, pri čemer so izrecno določena pooblastila, pri katerih smejo policisti zaradi zbiranja podatkov uporabiti brezpilotne zrakoplove; dodane so nekatere nove evidence in v skladu z odločbo Ustavnega sodišča je na novo urejen način hrambe podatkov iz evidence preiskav DNK, daktiloskopiranih oseb in evidence fotografiranih oseb.

Temeljna dolžnost policije je zagotavljanje varnosti posameznikom in skupnosti, varovanje človekovih pravic in krepitev pravne države. Da bi policija svoje naloge ob spreminjajočih se varnostnih razmerah tudi v bodoče lahko opravljala kar se da učinkovito, policisti potrebujejo ustrezna policijska pooblastila. Kako učinkovito policijo si želimo, je v prvi vrsti odvisno od nas oziroma od tega, kakšno orodje oziroma pooblastila bomo dali policistom za opravljanje njihovih nalog.

Zagotovo si želimo, da bi tudi v bodoče živeli v varni državi, in to je tudi bistvo in namen predloga zakona. Menim pa tudi, da predlog zakona pri vseh novostih vsebuje tudi ustrezne varovalke, ki ob učinkovitem izvajanju policijskih nalog preprečujejo, da bi se pri izvajanju policijskih nalog nesorazmerno posegalo v zasebnost posameznika ali druge človekove pravice. Že danes je delo policije nenehno pod kritično presojo tako notranje in zunanje javnosti. Vsak posameznik, ki meni, da so mu pri opravljanju policijskih nalog bile kršene temeljne človekove pravice, ima pravico podati pritožbo. S strani države imamo zagotovljene nadzornike, ki kontrolirajo delo policije, od varuha človekovih pravic do informacijske pooblaščenke, deluje tudi vrsta nevladnih organizacij, ki spremljajo delo policije, odločilnega pomena sta tudi tožilski in sodni nadzor. Nedvomno je policijsko delo nenehno nadzirano in vedno pod udarom kritike, temu seveda kot ministrica ne oporekam, tudi sama odrejam nadzor nad policijskim delom in pričakujem, da policija opravlja svoje naloge strokovno in učinkovito. Se pa moramo zavedati, da ne moremo v današnjem času nekritično preprečevati možnosti posodobitve policijskih pooblastil. Policija ima že od nekdaj pooblastila z namenom, da je učinkovita v boju s kriminalom. Tisti, ki izvršujejo kazniva dejanja, se prilagajajo tem razvoju in še kako hitro znajo uporabljati tudi sodobna tehnična sredstva.

Predlagane spremembe Zakona o nalogah in pooblastilih policije ne bodo omejile pravic ali svoboščin državljanov, bodo pa

omogočila, da bo policija učinkovitejša v boju zoper tiste, ki jih kršijo. Človekove pravice in temeljne svoboščine so del policijskega dela, saj jih policija varuje. Ideološka ali sistemska nezaupanja v delo policije pa tej škodujejo, saj zaupanje v policijo kot ključnega nosilca notranje varnosti v Republiki Sloveniji je eden od pogojev za njeno učinkovito delo in je torej nujno. Hvala.

PODPRESEDNIK MATJAŽ NEMEC: Prehajamo na predstavitev stališč poslanskih skupin.

Besedo ima Poslanska skupina nepovezanih poslancev, zanjo dr. Bojan Dobovšek.

DR. BOJAN DOBOVŠEK (PS NP): Spoštovani vsi, ki spremljate to sejo!

Pred nami je predlog zakona o novih policijskih pooblastilih. Gre za to, da spremembe so seveda v tej družbi spreminjajoče se kriminalitete potrebne, vendar ne smemo zlorabiti teh sprememb v luči ogrožanja človekovih pravic. Zakaj te spremembe? Ali je varnostna situacija res tako slaba? Statistike o kriminaliteti ne kažejo poslabšanja kriminalitete v Sloveniji. Seveda smo vsak dan priča, tako kot včeraj, terorističnim napadom in drugim ogrožanjem varnosti, vendar to ne sme vplivati na to, da smo pripravljeni dati človekove pravice na razpolago zaradi varnosti.

Pri varnosti obstaja en paradoks, in sicer več varnosti kot obljudi, bolj ogroženi se ljudje počutijo in bolj jih je strah. Seveda, bolj kot jih je strah, več človekovih pravic so pripravljene žrtvovati za varnost in ta spirala se samo vrti; ljudje so vedno bolj pod strahom, hkrati pa varnosti ni več. Vprašati se moramo, kaj želimo: ali varnost ali nadzor. Seveda nekateri od predlaganih ukrepov pomenijo več nadzora. Več nadzora pa pomeni, da so lahko večje zlorabe.

Če pogledamo te spremembe, kaj se v policiji dogaja. Dogaja se to, da so plače slabe, da procentualno je plača vedno nižja. Plače so bile v preteklosti boljše. Vedno več imajo nalog, s tem zakonom se predlaga vedno več novih nalog; z novimi nalogami nova usposabljanja, novo delo. Že sedaj so več kot 100-odstotno obremenjeni in dobili bodo nove naloge, ne bo pa se zaposlilo več ljudi. Se pravi, z obstoječo formacijo bodo izvedli več nalog za manj, ali več, ali enako denarja.

Kriminaliteta se vsekakor spreminja in tem spremembam je treba slediti. Vidimo, da je ekonomska ogroženost ljudi, tako v policiji kot drugje, vedno večja in pritiski po spremembah v policiji zaradi tovrstne ogroženosti so vedno večji. Problem staranja v policiji. Vedno več novih nalog, ki zahtevajo večjo usposobljenost, vendar populacija je vedno starejša. Kaj je z usposabljanjem? Vidimo, da je usposabljanje vedno manj in vedno manj denarja jim je namenjeno. Vse to posledično kaže na to, da raziskave kažejo, v policiji je vedno več stresa in vedno več pregorelosti. To pa pomeni, da lahko

prihaja do vedno več kršitev in policisti se počutijo ogrožene. Bojim se, da nekatere predlagane spremembe gredo bolj v smeri, ker se policisti počutijo ogrožene in so v slabši psihofizični kondiciji, bi imeli raje več pooblastil, da bi se počutili varno. Statistike kažejo, da je psihofizična kondicija v policiji vedno slabša. Sprašujem se, ali nova pooblastila povzročajo več ali manj stresa in obremenitve v policiji.

Drugi pomemben vidik sprememb zakonodaje je delovanje pravne države. Če vemo, da je antipod pravni državi policijska država, skozi zgodovino lahko ugotavljamo, da kadarkoli so policija in tožilstvo prekoračili pooblastila, mora odreagirati pravna država. Ravno zato je bil v Sloveniji vpeljan institut preiskovalnega sodnika. Preiskovalni sodnik ima funkcijo ščititi človekove pravice in pomeni nadzor nad delovanjem policije in tožilstva. Če pogledamo na primer uveljavljanje pravic pri hišni preiskavi, utemeljeni razlogi za sum, ki jih mora predložiti policija, so podlaga za poseg v človekove pravice glede nedotakljivosti stanovanja. In tukaj trčimo na ta problem pooblastil in človekovih pravic. Seveda v Sloveniji poteka intenzivna razprava o tem, ali ukiniti institut preiskovalnega sodnika ali ne in kdo bo prevzel potem te nadzorne funkcije in funkcije varovanja človekovih pravic. Ravno tako pri prikritih preiskovalnih ukrepih državni tožilec pomeni tisto funkcijo nadzora nad delom policije, ker odredi nekatere preiskovalne ukrepe – tiste, ki jih ne odredi preiskovalni sodnik. Standardi, ki se nižajo, nižajo funkcijo nadzora s preiskovalnega sodnika na državnega tožilca, in pa tiste funkcije, ki jih je imel državni tožilec, na predstojnika v policiji. Seveda gre tukaj za poseg v človekove pravice. Vprašljiv je dokazni standard potem v nadaljnjih postopkih na sodišču in delovanje kontrolnih mehanizmov, ki smo jih skozi zgodovino vpeljali.

Se pravi, sprašujem se o načelu sorazmernosti in o tem, ali lahko z milejšim sredstvom dosežemo enake ali še večje učinke. Vemo, da v zgodovini, ko smo prikrile preiskovalne ukrepe prenesli s takratne službe Sove na kriminalistično policijo, so ljudje mislili, da ni potrebno več klasičnega kriminalističnega dela, ampak bodo vse opravili prikriti preiskovalni ukrepi, kar se potem ni zgodilo. Če konkretiziram nekaj primerov. Glede zaslišanja. Zasliševal je včasih preiskovalni sodnik in vse, kar so ljudje izjavili pred preiskovalnim sodnikom, kjer je bila možnost obrambe tako s strani odvetnika kot tudi snemanja in vse, kar pritiče tovrstnemu zaslišanju, to je bil dokazni standard, kar se je uporabilo v nadaljnjih dokaznih postopkih. Kriminalistična policija je zbirala obvestila in o tem naredila uradni zaznamek in vse, kar so ljudje izjavili pred kriminalistično policijo, ni bilo uporabljeno v nadaljnjih postopkih pred sodiščem. Še več, sodniki, ki so bili v funkciji preiskovalnega sodnika, so se morali zaradi okuženosti, če so sodelovali v nadaljnjih stopnjah, izločiti. Potem

smo zaradi dolgotrajnih postopkov in sprememb izjav med zbiranjem obvestil in zaslišanjem na sodišču uvedli noviteto, da tudi policisti lahko zaslišujejo, seveda pod enakimi pogoji, kot je to naredil preiskovalni sodnik. Novi predlog še niža standarde, da ne bi bilo treba biti v prisotnosti odvetnika zaslišanj, da pa bi se samo snemalo. Menim, da tukaj gre za prevelik pritisk možne zlorabe in tudi za nadaljnje probleme pri dokazovanju na sodišču.

Drug problem – združevanje primerov. Združevanje primerov je že sedaj mogoče na sodiščih. Izkušnje kolegov iz Avstrije, s katerimi sem veliko sodeloval, gredo ravno v nasprotno smer. Primere samostojno vodijo posamično in s tem dosegajo večje učinke, kajti če so združevali primere, je odvetnik spodbil enega od več primerov in to je vrglo luč suma na dokaznost na sodišču in postopki so padali. Podobno je pri uporabi paralizatorja. To je bilo že večkrat razpravljalo, tako v strokovni javnosti kot tukaj v parlamentu. Seveda se strinjamo, če se paralizator uporablja pod enakimi pogoji kot orožje, se pravi, namesto orožja. Kakor hitro znižamo standarde uporabe paralizatorja, potem zaradi strahu in slabe psihofizične kondicije posameznika zelo hitro pride do zlorab in uporabe vseh, kar pa seveda ni dobro na učinek človekovih pravic. In še en primer lahko rečemo, zbiranje evidenc. Seveda v sodobnem svetu tovrstne evidence obstajajo, obstajajo pa tudi velike zlorabe tovrstnih evidenc. Če samo pogledamo uničevanje prikritih preiskovalnih ukrepov na sodišču, se pravi, kdo bo nadzoroval, ali se te evidence uporabljajo v skladu z zakonom ali se uničujejo in kako postopki potekajo.

Prav zaradi navedenih pripomb menim, da predloga v tej fazi ne velja podpreti. Hvala.

PODPREDSIEDNIK MATJAŽ NEMEC: Besedo ima Poslanska skupina Stranke modernega centra, zanjo gospod Marko Ferluga.

MARKO FERLUGA (PS SMC): Hvala za besedo. Pozdrav ministrici in državnemu sekretarju!

Najprej moram povedati, da imam za razliko od spoštovanega predgovornika mogoče drugačno videnje o tem. To se tudi mogoče konkretno vidi tudi v teh zadevah v operativi, kdo je bil in kdo ni bil, ampak pustimo sedaj to debato za kasneje.

Torej cilj preнове zakonodaje je sodoben in pregleden zakon, ki na enem mestu sistematično in celovito ureja in določa policijske naloge, okvirje, načine delovanja ter vsa varnostna policijska pooblastila in prisilna sredstva. Predlagane rešitve želijo doseči večjo učinkovitost in operativnost policijskega dela pri varovanju življenja, osebne varnosti ter tudi premoženje ljudi. Zaradi samih sprememb v družbi in tudi sprememb v tehnologiji ter same narave policijskega dela nekatere rešitve predvidevajo zbiranje osebnih podatkov, poleg

tega pa omogočajo tudi uporabo novih prisilnih sredstev. Ne bom našteval vseh teh zadev, treba je povedati, da bo k predlogu zakona, ki je vložen, zahtevana splošna razprava, kar pomeni, da bomo na današnji razpravi podali zgolj oceno, ali je zakon primerna podlaga za nadaljnjo obravnavo. Bolj poglobljeno, vsebinsko in tudi pravno razpravo pa bo mogoče pričakovati šele v drugi fazi, ko se bo do zakona opredelila tudi Zakonodajno-pravna služba Državnega zbora. Ne glede na nekatere v javnosti izražene pomisleke v Poslanski skupini SMC menimo, da novela sledi ciljem zaščite svobode, človekovih pravic in zagotavljanju varnosti s strani demokratične policije – ponavljam, demokratične policije –, katere delo temelji na pravni državi in avtonomiji. Da je spoštovanje in varovanje človekovih pravic temeljna naloga policije, ne nazadnje kaže tudi dejstvo, da je policija ena od redkih državnih institucij, ki jo Varuh človekovih pravic v vsakoletnem poročilu pohvali kot zelo odzivno in prizadevno na tem področju.

V Poslanski skupini SMC skupaj z večino državljanov zaupamo v delo policije kot državnega organa in varnostne službe, ki mu javnomnenjske raziskave kažejo visok ugled in zaupanje ljudi in zato smo tudi prepričani, da je policija glede na spremenjene varnostne razmere pripravila ukrepe, da bo lahko v koraku s časom in varnostnimi izzivi, s katerimi se soočali, imela orodje za obvladovanje le-teh. V Poslanski skupini SMC se zavedamo, da lahko pri državnih organih z močnimi in obsežnimi pooblastili prihaja tudi do zlorab. Obsežna pooblastila namreč omogočajo tudi hude zlorabe, zato so potrebne ustrezne varovalke in okrepljen nadzor. Slednjega se jasno zaveda tudi policija, zato ima dobro dodelan sistem pritožb in notranjih varnosti in tudi zaščite.

Ne moremo pristati na očitke, da je predlog zakona usmerjen v policijsko državo. To ne drži. Poleg omenjenega sistema pritožb in notranje varnosti ter zaščite zakon predvideva tudi dodatne nadzorne mehanizme.

V poslanski skupini na podlagi navedenih argumentov menimo, da je zakon primeren za nadaljnjo obravnavo v Državnem zboru. Kar se oblikovanja končnih rešitev tiče, pa ne glede na to, da so bile po našem mnenju številne in omenjene dileme že odpravljene, pa pričakujemo, poslanska skupina, da bo Državni zbor v drugi obravnavi v poglobljeni in strokovni razpravi našel tisto pravo mero, ki bo na eni strani policistom zagotovila primerna orodja za boj proti kriminalu in na drugi strani zagotavljala njihovo varnost kot varnost vseh nas, in se bomo potem res prepričali, ali so vgrajene zadostne varovalke, ki bodo onemogočale zlorabe teh pooblastil. In seveda, da ne bo prihajalo do nesorazmernih posegov v človekove pravice in svoboščino.

Najti moramo primerno ravnovesje med zasebnostjo in varnostjo, ki bo zagotavljalo tako varnost policistov in na drugi strani našo varnost,

pri čemer pa opozarjamo, da morajo biti ukrepi in pooblastila policije za zagotavljanje naše varnosti učinkoviti in operativni. Hvala.

PODPREDSIEDNIK MATJAŽ NEMEC: Besedo ima mag. Branko Grims. Predstavil bo stališče Poslanske skupine Slovenske demokratske stranke.

MAG. BRANKO GRIMS (PS SDS): Spoštovani, vsem prav lep pozdrav v imenu Slovenske demokratske stranke!

Dogodek v Berlinu, ki je zaznamoval Evropo včeraj, je zagotovo opomin, da je treba storiti vse za več varnosti. To je eno izhodišče, ki je nujno pri obravnavi današnjega zakona. Drugo izhodišče pa je staro skoraj četr tisočletja. Benjamin Franklin, eden od očetov ameriške ustave, je namreč dejal: »kdor bo za več varnosti žrtvoval svojo svobodo, bo na koncu ostal brez obojega, ker si obojega ne zasluži.« To je dilema, ki je v resnici pred nami takrat, ko spreminjamo policijsko zakonodajo.

V zakonu, ki je sedaj predlagan, so nekatere rešitve dobre in bi bile tudi ustrezne, pa tudi dobro oblikovane za končni sprejem. Veliko je takih rešitev, o katerih se je v preteklosti že velikokrat pogovarjalo, pa se jih je tudi zavrnilo, nekatere pravzaprav brez kakšnega res pametnega razloga. Recimo, dilema, ki se vedno znova odpira v zvezi s policijskim paralizatorjem, je precej za lase privlečena. Odgovor na to dilemo, ali uporaba pištole ali pa policijskega paralizatorja, je taka, da si nanjo najbrž lahko odgovori vsak sam; ali raje dobi dve krogli kalibra 9 milimetrov ali pa en šok s policijskim paralizatorjem. Skratka, te stvari je treba jemati s kancem modrosti, pa seveda z ustrezno dozo razuma.

Drugo pa je, ko gre za vprašanja spoštovanja človekovih pravic in nadzor nad pooblastili policije. Tam pa predlagane spremembe niso dobre. Namreč, opozoril bi vas in res prosim, da to preberete, na stališče, ki ga je oblikovala Zakonodajno-pravna služba in je priloženo med gradivi. V njem opozarja na nesistemsost nekaterih rešitev, celo na to, da je kakšna od teh rešitev, recimo, povezana z varovanjem in hranjenjem DNK v določenih arhivih pač v očitnem nasprotju z odločbami Ustavnega sodišča. Take stvar bi morale vendar ja biti odpravljene v zakonu, preden se tak predlog sploh pojavi v Državnem zboru! Postavlja se vprašanje nadzora nad delom policije; ta je že zdaj tako, da malo škriplje.

Prej smo obravnavali poročilo in vprašanja, ki jih je odprla Komisija za nadzor varnostnih in obveščevalnih služb – ali po domače KNOVS – in tam smo ugotavljali dvojje, da s pristojnimi službami za obveščevalno dejavnost, se pravi, Sovo in SOVS, vojaško obveščevalno službo, zelo dobro sodelujemo in nimamo najmanjših pripomb, da pa se precej drugače odvija sodelovanje ali občasno nesodelovanje s kriminalistično policijo. Tam je

namreč področje, ki je pa ravno odprto zdaj z eno rešitvijo tudi v tem zakonu, ki je danes pred nami, ki je v bistvu neke take mejne narave. Gre za kriminalistično obveščevalno dejavnost in to je področje, kjer je treba biti ekstremno previden. Kajti, po eni strani bi policija rada, da to področje ne bi bilo niti predmet nadzora, se pravi, da bi to bilo prepuščeno povsem njim, po drugi strani pa to, tako kot je zdaj zastavljeno, sorazmerno daleč posega na tisto klasično področje obveščevalne dejavnosti. Torej se vprašamo, zakaj je to sploh nujno potrebno, zakaj ne zadošča krepitev in ustrezna podpora Sovi, nato sodelovanje teh služb in OVS, če pa se že v kaj takega gre, pa je tu potreben seveda nadzor, ki mora biti enak in enako ustrezen in kvečjemu še bolj učinkovit, kot je pri onih dveh službah. Kajti, še enkrat poudarjam, gre za mejno področje. To se je perfektno videlo ravno pri primeru Ornik, s katerim smo se že nekajkrat soočili, ko se je po navodilih dveh iz vrst kriminalistične policije s strani nekega mladega nadobudnega hekerja, ki je verjel, da rešuje domovino in dela v dobro svoje skupnosti, nezakonito vdiral v stotine računov, elektronskih pošt, Facebook profilov, informacije pa se je potem predajalo policiji. Ornik seveda ni en sam, veliko jih je. Tu pa je problem potem – kajne? Če se tako stvar izpusti iz rok in ostane brez nadzora, dobimo na koncu spet politično policijo, tako kot smo jo imeli pred nekaj desetletji. In to se ne sme zgoditi. Tu pa ni mogoče žrtvovati svobode, zato da bomo rekli, da imamo nekaj več varnosti.

Se pravi, ko gre za zakon, ki je danes pred nami, v SDS opozarjamo predvsem na to, da bi morali dosledno upoštevati vse pripombe, ki jih je dala pravna služba, ker so korektne, so ustrezne in so utemeljene. Opozarjamo tudi na to, da je že do zdaj bila praksa Ustavnega sodišča, da zahteva vedno, ko gre za možnost posega v človekove pravice in temeljne svoboščine, da morajo biti določbe jasne. Da ni dopustno, da so določbe raztegljive in si jih potem razlaga vsakdo po svoje; tudi na to je, mimogrede, opozorila pravna služba. Posebej pa opozarjamo, da to tudi piše v nekaterih aktih, recimo, v resoluciji o tem, kako naj bi se sestavljalo in sprejemalo ustrezno zakonodajo, ki jo je sprejel Državni zbor. Se pravi, nekaj, kar je Državni zbor samega sebe zavezal, pa se tega pri tem zakonu ne spoštuje. Tu imate cel kup formulacij, ki so sila raztegljive in dvoumne. To so tiste formulacije, saj veste. »najbolje«, »zlasti, če bo«... To je potem v pravu silno težko omejevati in nadzorovati. Zaradi tega Ustavno sodišče vztraja, da taka dikcija, taka formulacija zakonskih določil, ko gre za poseganje, možnost poseganja v človekove pravice in temeljne svoboščine, ni dopustna. In zakon, če bo šel naprej tak, kot je, bo zanesljivo končal na Ustavnem sodišču. Tega najbrž nihče ne želi, vsaj upam, da ne, zaradi tistih nekaterih dobrih rešitev, ki so v njem.

Se pravi, zakon je tak, da prinaša nekatere rešitve, ki bi jih država, ki se danes

sooča z varnostnimi izzivi, večjimi kot kadarkoli v svoji zgodovini od osamosvojitve naprej, potrebovala. Po drugi strani pa zakon vsebuje zraven še cel kup stvari, ki niso jasno opredeljene, ki so za to očitno celo protiustavne, ki nekatere celo posegajo izrecno v nasprotju v materijo z odločbami Ustavnega sodišča in ki pomenijo potencialno in tudi realno nevarnost za svobodo in človekove pravice vseh državljanov in državljanov.

Zaradi tega v Poslanski skupini SDS v tej fazi zakona ne moremo podpreti.

PODPREDSEDNIK MATJAŽ NEMEC: Gospod Peter Vilfan bo predstavil stališče Poslanske skupine Demokratične stranke upokojencev Slovenije, izvolite.

PETER VILFAN (PS DeSUS): Hvala za besedo, spoštovani podpredsednik, spoštovane kolegice in kolegi ter predstavniki Vlade!

Predlog zakona o nalogah in pooblastilih policije, ki so ga pripravili na Ministrstvu za notranje zadeve, med drugim predvideva, da bi policisti po novem lahko uporabljali električni paralizator kot prisilno sredstvo, imeli bi možnost avtomatiziranega prepoznavanja registrskih tablic, prav tako bi se zbirali podatki o letalskih potnikih. Podrobnosti so predstavili že predlagatelji, zato se na tem mestu ne bi ponavljal. V javnosti so se pojavili očitki zlasti na račun dodajanja novih pooblastil policistom, med drugim so kritični tudi pri Informacijskemu pooblaščenču in Amnesty International Slovenija, medtem ko na drugi strani policija zatrjuje, da je cilj zakona tako zagotavljanje varnosti kot tudi varovanje človekovih pravic.

Seveda se vsem postavlja vprašanje, kje je prava meja, ko lahko na račun varnosti posežemo v človekove pravice. Drugače povedano, koliko svobode, ki je ena od temeljnih človekovih pravic, se je posameznik pripravljen odpovedati na račun varnosti. Žal smo se znašli v času, ki od vseh nas zahteva, da v največji možni meri zagotovimo varnost vsem državljanom in prebivalcem Slovenije. Povedati je treba, da so potrebo po učinkoviti zakonodaji druge evropske države prepoznale že v preteklosti in podobne rešitve, ki jih ministrstvo in policija sedaj predlagata, uzakonile že nekaj let nazaj.

Veliko prahu je v javnosti dvignil člen o uporabi električnega paralizatorja. Razumljivo je, da se človeku najprej postavi vprašanje, kdo vse bo lahko paralizatorje uporabljal, v katerih primerih ter kakšen bo nadzor nad uporabo. Naj na kratko odgovorim, električni paralizator bodo lahko uporabljali zgolj policisti, ki opravljajo naloge v intervencijskih skupinah, nikakor pa ne kar vsi policisti. Nadalje, paralizator bo opremljen s kamero za video snemanje, s katero se dokumentira policijski postopek. Ne nazadnje, uporabo paralizatorja poznajo v vseh evropskih državah, od koder poročajo o

pozitivnih učnikih, izjema sta le Malta in Ciper. Praksa drugih držav kaže na to, da ga uporabljajo vedno več, medtem ko uporaba strelnega orožja upada in s tem tudi število smrtnih žrtev ter hujših poškodb kršiteljev in policistov.

Na podlagi navedenega v Poslanski skupini Desus menimo, da je napočil čas, da prisluhnemo izkušnjam drugih držav, predvsem pa je čas, da pričnemo z delom uvedbe manj nevarnega orožja. Z uvedbo paralizatorja bi lahko zmanjšali tako posledice pri osebah, zoper katere so uporabljena, kot tudi pri policistih.

V Poslanski skupini Desus menimo, da predlog zakona vsebuje številne nadzorne mehanizme, od vloge preiskovalnega sodnika do omejitve v posameznih členih, po katerih bodo policisti določene podatke lahko uporabili samo za točno določen namen. Tako se, denimo, podatki, ki jih bodo zbrali pri avtomatski zaznavi registrskih tablic, ne bodo hranili in tudi ne obdelovali.

V Poslanski skupini Desus bomo predlog zakona v tej fazi podprli, ob tem pa opozarjamo, da je treba pri uporabi prisilnih sredstev v prvi vrsti maksimalno upoštevati ustavne pravice, kot sta nedotakljivost življenja in prepoved mučenja in nečloveškega ravnanja. Poudariti želimo tudi, da je prisilna sredstva treba uporabljati zakonito in strokovno, policiste pa je treba ustrezno usposobiti za njihovo uporabo.

PODPRESEDNIK MATJAŽ NEMEC: Mag. Bojana Muršič bo predstavila stališče Poslanske skupine Socialnih demokratov. Izvolite.

MAG. BOJANA MURŠIČ (PS SD): Hvala lepa, podpredsednik, ponovno za besedo. Spoštovana ministrica in državni sekretar, kolegice in kolegi!

Ob koncu leta 2016 poslanke in poslanci obravnavamo in odločamo o tem, ali je predlog novele Zakona o nalogah in pooblastilih policije primeren za nadaljnjo obravnavo. Preden preidem na samo vsebino predlaganega zakona, se bom dotaknila statističnih podatkov za leto 2015, ki se nanašajo na uporabo policije, prisilnih sredstev ter na kršitelje. To zato, ker se največ kritik nanaša prav na nova prisilna sredstva.

Leta 2015 je bil v primerjavi z letom 2014 zabeležen upad števila kršiteljev, zoper katere so policisti uporabili prisilna sredstva, število uporabljenih prisilnih sredstev ter tudi število primerov, v katerih so policisti uporabili prisilna sredstva. Policija ugotavlja posledice tega upada in se nanašajo na manj izvedenih policijskih postopkov, v katerih lahko pride do uporabe prisilnih sredstev kot tudi manj izvedenih postopkov v cestnem prometu in s tem posledično ugotovljenih manj kršitev. Najpogosteje uporabljena prisilna sredstva so bila telesna sila in sredstva za vklepanje in vezanje, kar kaže, da policisti upoštevajo načelo

sorazmernosti oziroma da so pri opravljanju policijskih nalog praviloma uporabili najmilejše prisilno sredstvo. Strelno orožje je bilo uporabljeno osemkrat, medtem ko v letu 2014 zgolj enkrat. Kljub tej obetajoči se statistiki, da je število napadov na policiste manj in da je uporaba prisilnih sredstev s strani policije v upadu, je vseeno treba biti zaskrbljen nad ugotovitvijo policije, da so napadi na policiste bolj agresivni. Zaskrbljujoče so tudi novice o hujših telesnih poškodbah pripadnikov policije, še hujša je novica ob smrti policista na delovnem mestu ob izvajanju nalog. Žal se dogaja tudi to.

Socialni demokrati se zavedamo spremenjenih varnostnih razmer v Evropi in v svetu, grožnje s terorističnimi napadi nenehno visijo nad nami. Prav tako z vojnih območij in območij, kjer nastajajo novi konflikti, ljudje množično bežijo v obljubljeni Evropo brez meja. S tem se avtomatično povečujejo potrebe po vzpostavljanju ostrejših nadzorstvenih instrumentih, ki jih izvaja policija z namenom zagotavljanja visoke stopnje varnosti državljanov in državljanov. Pa so v tem nove varnostne okoliščine res tiste prave za spreminjanje oziroma za dodajanje novih pooblastil? Pravzaprav, kaj nam sploh te predlagane spremembe in dopolnitve prinašajo? Naj navedem nekatere.

Dopolnjuje se določbe o generalni policijski klavzuli, na primer odločitev o uporabi generalne policijske klavzule sprejme Vlada na predlog Ministrstva za notranje zadeve. V primeru omejitev ob hujših kršitvah javnega reda je omogočeno posebno sodno varstvo, ki se rešuje v postopku nujne obravnave. Natančneje je določen način izdelave prirejene identitete tako, da je posebej urejen način izdelave prirejene identitete in posebej njena dejanska uporaba. Razširjen je nabor ukrepov, ki so potrebni za izsleditev iskane osebe, ki potrebuje pomoč, saj v praksi prihaja do primerov, ko osebi pomoči ni mogoče pravočasno zagotoviti, ker policija ne razpolaga z informacijami, ki bi pripomogle k pravočasni izsleditvi pogošane osebe. Pri občutljivejših posegih v človekovo zasebnost so predvidene tudi ustrezne varovalke za izvedbo posameznih ukrepov, na primer privolitev bližnjih, s katerimi pogošana oseba živi v skupnem gospodinjstvu, odredba preiskovalnega sodnika. Prepovedi približevanja zaradi večje zaščite žrtve nasilja v družini bo omogočila večji pomen podatkov, ki jih imajo nevladne in druge organizacije, ki sodelujejo pri obravnavi nasilja v družini in pri ustrezni pripravi žrtve na nadaljnje postopke pred pravosodnimi organi.

Tu bi še opozorila na podaljšanje ukrepa na 15 dni. Ta ukrep naj bi pripomogel k boljšim pogojem za seznanjanje žrtve z možnostmi, ki so ji na razpolago, vključno z možnostjo podati predlog za podaljšanje ukrepa. Zaostritev ukrepov v zvezi z nasiljem na športnih prireditvah – na zakonski ravni je določana

obveznost, da morajo biti policisti usposobljeni za uporabi prisilnih sredstev. Skratka, gre za ukrepe, katerim je težko odreči podporo. Pa vendar gre tudi za ukrepe s katerimi policija dobi na razpolago nove tehnične možnosti za zbiranje in obdelovanje določenih podatkov večjega števila posameznikov, ne da bi pri tem zamejila na ukrepanju v primeru izkazanega suma zoper določenega posameznika ali pa, da se zameji zakonsko dopustne primere rutinske kontrole. Spornejše rešitve se nanašajo na: uporabo tehničnih sredstev za optično prepoznavo registrskih tablic pri nadzoru cestnega prometa; opredelitev pogojev za zbiranje podatkov o letalskih potnikih; natančnejši način uporabe tehničnih sredstev pri zbiranju podatkov zaradi opravljanja policijskih nalog; nove evidence, ki jih sme zaradi opravljanja policijskih nalog voditi policija, povezane z DNK; na novo urejen način hrambe v evidenci preiskav DNK, evidenci daktiloskopiranih in evidenci fotografiranih oseb.

In to slednje je tisti razlog, zakaj v Poslanski skupini Socialnih demokratov ne bomo enotno podprli sklepa, da je predlog novele zakona primeren za nadaljnjo obravnavo. Če pa bo ta sklep sprejet, lahko pričakujemo še več kritik in vprašanj, ali s temi rešitvami vzpostavljamo policijsko državo oziroma nemoten množičen nadzor posameznikov. Ta predlog zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o nalogah in pooblastilih policije je bil deležen mnogo kritik že od samega začetka, ko je prišel v javnost, s strani stroke in s strani posamezne in zainteresirane javnosti, ki tehta, ali so posegi v človekove pravice sorazmerne z dejanskim stanjem.

PODPRESEDNIK MATJAŽ NEMEC: Besedo ima gospa Violeta Tomić, predstavila bo stališče Poslanske skupine Združena levica. Izvolite, gospa Tomić.

VIOLETA TOMIĆ (PS ZL): Hvala za besedo, spoštovani podpredsednik! Spoštovana ministrica!

V Združeni levici ostro nasprotujemo povečanju represije, množičnemu nadzoru in posegom v zasebnost, ki jih prinaša vladna novela Zakona o nalogah in pooblastilih policije. Zastrahuječe je, da je ta zakon samo del paketa, ki Slovenijo spreminja v policijsko državo, na drugi strani pa je naravnost tragično, da povečanje represije in neupravičene posege v zasebnost predlaga vlada stranke, ki je pred volitvami obljubljala pravno državo in varstvo človekovih pravic. Namesto krepitve pravne države in ustvarjanja bolj pravične družbe dobivamo krepitev represivnih aparatov države. Temu se je treba upreti. Jasno je namreč, kam nas bodo pripeljale take spremembe. Iz obrazložitve zakona je jasno, da so si pisci za zgled jemali Združene države Amerike, kjer je tako imenovani veliki brat pridobil nadzor nad

vsemi porami življenja in z isto argumentacijo, kot jo uporablja ta vladni zakon.

Masovni nadzor, nova pooblastila in nova represivna sredstva naj bi bila potreba za zagotovitev varnosti. Domnevnih razlogov seveda Vlada ne podkrepi z nobenimi številkami in z nobenimi analizami. Domnevnih razlogov seveda vlada ne podkrepi, zadošča ji zgolj retorika tako imenovanih varnostnih tveganj in strahu pred terorizmom, v katerem se, to pa moramo priznati, Vlada in desnica kar lepo dopolnjujeta.

Vprašajte se, ali je res treba uvesti masovni nadzor nad prav vsakim od nas in policistom dati v roke nova orodja vse od električnih paralizatorjev pa tja do vojaške opreme? Vprašajmo se še drugače. Koliko bolj varne pa so Združene države Amerike zaradi masovnega nadzora in vseh represivnih zmožnosti? Združene države imajo namreč največjo zaporniško populacijo na svetu in ne mine teden, ko ne bi brali o prekomernem policijskem nasilju, ob tem pa v družbi vlada vsesplošen strah. Odgovor na družbene probleme ni več represija, temveč krepitev osnovne družbene pravičnosti. Vsem je treba zagotoviti mesto v družbi in jim omogočiti enakopravnost, enake možnosti in razvoj. To lahko naredijo le družbe, ki ne proizvajajo neenakosti in izključevanja.

Poglejmo sedaj podrobneje, kaj vse nam ta zakon prinaša. Policisti bodo lahko po novem uporabljali vojaško opremo. Skratka, ob naslednjih večjih protestih nas tako ne bo pozdravil samo nov vodni top, ki ga kupuje naša vlada, ampak lahko pričakujemo tudi policijske specialce v vojaških oklepniških vozilih in kar z vojaškim orožjem. Ampak ne bo treba čakati na proteste. Policistom namreč dajemo v roke še novo prisilno sredstvo. Katero? Ministrstvo pravi, da se odgovor skriva v vprašanju, kaj je med palico in pištolo. Vlada pravi, da je to električni paralizator. Argumentacij, zakaj je ta paralizator potreben, sicer Vlada ne poda in ji ne posveča ravno veliko prostora, ampak argumentacija tudi, ki jo podajo, ne naredi nič drugega kot to, da razkrije popoln manko vseh tehničnih razlogov za njegovo uvedbo. S paralizatorji, pravijo, naj bi se zagotovila večja varnost dela policistov. Potrebovali naj bi novo represivno orodje za varno delo v zelo specifičnih situacijah. Kaj pa naj bi bile te specifične situacije? No, poglejmo si še to: uporabili naj bi jih pri obvladovanju ljudi pod vplivom alkohola, prepovedanih drog ali nepojasnjenem psihičnem stanju. Paralizatorje naj bi uporabili ne nad nevarnimi kriminalci, ampak nad vinjenimi in psihično bolnimi! Kako absurdna je ta argumentacija, dokazujeta dva konkretna primera, ki jih navajajo v utemeljitvi. V enem od teh primerov sta policista v psihično bolno osebo, ki se je hotela samopoškodovati z nožem, metala metle, stole in mize, da bi jo na tak način obvladala. Če kaj, kaže ta primer definitivno na to, da policisti ne rabijo novih prisilnih sredstev, ampak da rabijo boljše

usposabljanje in šolanje. Uvedba paralizatorja je povsem nepotrebna in popolnoma nedopustna.

Dejstvo je, da vsako novo sredstvo dopušča možnosti novih zlorab, ob tem pa vemo, da so paralizatorji lahko tudi zelo nevarni. Z njegovo uporabo je bilo v tujini povezanih tudi kar nekaj smrtnih primerov. Se pravi, da se lahko poseg ponesreči in da se poskus paraliziranja okajene ali pa psihično bolne osebe konča tudi s smrtjo. Uvedbi paralizatorjev nasprotujejo tudi organizacije, ki se ukvarjajo z varstvom človekovih pravic, z Amnesty International na čelu. Tukaj bom spet še enkrat spomnila, da to predlaga SMC in naj ne pozabi na svoje predvolilne obljube o pravni državi in človekovih pravicah.

Posvetimo se sedaj še novim metodam neselektivnega masovnega nadzora nad nami vsemi ter neupravičenimi posegi v našo zasebnost. Z zakonom se uvaja širitev okoliščin, v katerih sme policist izvesti varnostni pregled. Uvaja se prikrita in namenska kontrola na meji ali pa kjerkoli v notranjosti države. Po slovenskim cestah bo po novem izvajan konstanten nadzor nad prav vsemi vozili. Brez kakršnekoli selekcije bodo naprave za optično prepoznavanje registrskih tablic nadzorovale in preverjale prav vsa vozila. Slogan Na cesti nikdar nisi sam bo z uveljavitvijo tega zakona dobil čisto drugačen pomen in čisto drugačne razsežnosti. Poleg tega se bodo zbirali podatki o vseh potnikih na letalih, pa četudi bo posameznik karto samo rezerviral, se bodo ti podatki potem shranjevali v evidenci. Za učinkovit masovni nadzor pa bo policija vodila tudi nove evidence. Policija bo praktično za vsakega izmed nas vedela točno, kdaj in kje se vozi z avtom, kdaj in kje prečka mejo, kdaj in kje je potoval z letalom in za lažje zbiranje podatkov pa bo policija uporabljala tudi brezpilotne zrakoplove. Masovni nadzor velikega brata po vzoru ZDA nas torej čaka.

Kot rečeno, pa je Zakon o nalogah in policijskih pooblastilih le del paketa represivne zakonodaje, ki jo hoče vlada sprejeti in ki nas še čaka. Prejšnji teden smo tako obravnavali novo Zakona o občinskem redarstvu, ki prinaša povečanje pooblastil redarjev in jih približuje policijskim. Januarja bo obravnavana novela Zakona o nadzoru državne meje, ki vsebuje vse določbe za povečanje masovnega nadzora, ki jih prinaša novela Zakona o nalogah in pooblastilih policije, ob tem pa legalizira postavljanje ograj in drugih t. i. varnostnih objektov na zasebnih zemljiščih na obmejnem območju. Ne nazadnje pa je tu napovedana novela Zakona o tujcih, ki bo po vseh dostopnih informacijah pomenila kršitev mednarodnih konvencij. Kljub temu pa se ministrica Györkös Žnidar na vse pretege trudi, da bi bila novela sprejeta.

V Združeni levici se zavedamo, da je v naravi represivnih organov, da želijo vedno več in več pooblastil, ampak tem avtoritarnim tendencam se je treba upreti in se jim postaviti

po robu, spremembe pa sprejemati po premisleku, javni razpravi in na podlagi analiz in argumentov. Tukaj ne ministrstvo in ne vlada nista opravila svoje naloge, zato mora javni interes in pravica državljanov zavarovati Državni zbor.

Združena levica bo naredila vse, da takšni zakoni, ki Slovenijo spreminjajo v policijsko državo, ne bodo sprejeti. Hvala.

PODPRESEDNİK MATJAŽ NEMEC: Besedo ima gospod Jernej Vrtovec, predstavil bo stališče Poslanske skupine Nove Slovenije - krščanskih demokratov.

JERNEJ VRTOVEC (PS NSI): Spoštovani predsedujoči, kolegice in kolegi!

Morda se nam na prvi pogled dejansko zdi, da policija s to novelo zakona dobiva naslutena pooblastila, ki bi pomenila oziroma ki pomenijo krepitev njihove represivne funkcije. In prav tako, če poslušamo nekatere kolegice in kolege ali pa če na grobo prelistamo zakon, se nam lahko zdi, da bo policija dobila moč množičnega splošnega nadzora od letalskih potnikov do vseh vozil in njihovih lastnikov. In tudi uporaba brezpilotnih letalnikov ter zbiranje biometričnih podatkov za izvajanje nalog policije se sicer na prvi pogled zdita popolnoma nepotrebna predvsem zaradi poseganja v zasebnost posameznikov. Ampak, spoštovane kolegice in kolegi, to je le ta prvi vtis, ki ga posameznik, če posluša ali odpre in površno prebere zakon, dobi le na prvi pogled. Se pravi, napaka prvega vtisa.

Namreč v prid predlaganim spremembam novele tega zakona govorijo naslednja dejstva. Prvič, glejte, migrantski tokovi v zadnjem letu in pol in s tem povezana nevarnostna tveganja za nezakonite prehode, tudi teroristov, zahtevajo izjemno stroge varnostne ukrepe. Samo se ozremo na včerajšnje dogodke v eni izmed evropskih prestolnic v Nemčiji, v Berlinu, in vidimo, da ne živimo v ravno varnih časih. No, in čeprav na račun slovenskih in drugih državljanov, ki bodo zaradi tega na notranjih in zunanjih letih podvrženi poostrenemu policijskemu nadzoru. A če se ravnamo po zdravi kmečki pameti, moramo priznati, da vsak državljan ali pa vsaka državljanica raje vidi, da gre kot potnik skozi oster nadzor policije, kot pa, da se zaradi nezadostnega nadzora zgodi to najhujše. To najhujše, kar se je včeraj zgodilo v Berlinu, kar se je zgodilo v tistih poletnih mesecih v Nici in tako bi lahko še naprej naštevati. Da morajo države okrepiti varnostne ukrepe na letališčih, je jeseni letos k sprejemu resolucije pozval tudi Varnostni svet Združenih narodov.

Drugič. Avtomatizirano preverjanje registrskih tablic ne pomeni, da bo vsako vozilo tudi ustavljeno. To se bo zgodilo le v primeru hujših kršitev pravil cestnega prometa ali če je potrebno izslediti ukradeno vozilo ali poiskati pogošeno osebo. Tako in tako nas kot voznika

avtomobila med vožnjo policija vedno lahko ustavi; ne glede kakšen je to razlog, ali je zaradi splošne kontrole ali obstaja sum, da je v vozilu oseba, zaradi katere mora policija ukrepati, ali pa, če sumi, da je bilo vozilo ukradeno. In tiralična kontrola vseh vozil in njihovih lastnikov, ki jih bo zajela kamera prometne ali obmejne policije po našem mnenju pomeni celo prednost, saj policija ne bo po nepotrebem ustavljala več vozil, temveč bo ustavila le vozilo, za katerega se bo izkazalo, da je to nujno potrebno.

Kot tretjič, uzakonitev električnega paralizatorja kot novega prisilnega sredstva za delo policistov po našem trdnem prepričanju, če gledamo te pozitivne strani, seveda prinaša predvsem varnejše delo, ker bodo osebo, ki se upira in grozi z uporabo orožja ali nevarnega predmeta, policisti tako lažje obvladali s primerne razdalje. Tega sedaj s palico praktično ne morejo storiti. Električni paralizator, ki ga poznajo tudi druge države – da ne boste mislili, da bo imela le Slovenija to uzakonjeno, imajo ga tudi druge države –, električni paralizator tako predstavlja dejansko precej manjšo možnost, da bo policist ali oseba, ki se upira, na koncu tudi potem poškodovana.

V Novi Sloveniji poudarjamo, da morajo biti policisti ob uporabi kateregakoli prisilnega sredstva za to strokovno seveda usposobljeni. To poudarjamo. Strokovno usposobljeni in da za vsako prekoračitev svojih pooblastil v nadaljevanju seveda tudi potem odgovarjajo. Vedno mora kot dokazni standard obstajati tudi utemeljen razlog, seveda utemeljen razlog, za ta prvi sum. Iz tega razloga smo k predlogu današnjega zakona sicer naklonjeni, medtem ko večanju porabe prisilnih sredstev s strani občinskih redarjev, o katerih smo tudi razpravljali v okviru te redne seje, pač nismo bili naklonjeni, kajti tam se pa res zdi, da sicer gre za popolnoma drugo materijo razširjanja pooblastil.

Krščanski demokrati smo torej prepričani, da kljub nekaterim dodatnim posegom v zasebnost posameznikov ali pa posegov v družbo – ta zakon seveda to prinaša, ne smemo si zatiskati oči –, torej posegov, ki znižujejo raven varstva zasebnosti, pa na drugi strani predlog novele Zakona o nalogah in pooblastilih policije, kar je ključnega pomena, pomeni novo varovalko za našo splošno skupno varnost. To, to drugo, se pravi varnost, to pa odtehta tveganje za povzročitev večje nevarnosti ali pa celo za teroristično dejanje. Nekateri nam bodo očitali, da postanemo družba supervizorja, velikega brata, ki nas nadzoruje neprestano, pa bi rad samo spomnil na mesto New York ob koncu 80., 90. let prejšnjega stoletja, ko je bil kriminal v temu ameriškem mestu zelo prisoten oziroma vsako noč so se zgodili številni umori, uboji in tako naprej. No in potem praktično z ukrepi takratnega župana Giulianija so se stvari drastično spremenile in je politika bila tako naravnana, da se je New York dejansko opremil s kamerami, da se je začel stalen nadzor nad mestom in danes je število kriminala v mestu

New York drastično nižje, kot pa je bilo na primer 20, 30 let nazaj. Tudi v Sloveniji ali pa v drugih državah v Evropi se moramo vprašati in odtehtati, da splošna varnost družbe, državljanov in državljanov odtehta to, da na drugi strani imajo širša pooblastila naši policisti in varnostni organi.

Torej, iz navedenih razlogov, se pravi predvsem zaradi varnosti državljanov in državljanov te države, bo Nova Slovenija predlog novele podprla.

PODPRESEDNIK MATJAŽ NEMEC: Končali smo s predstavitvijo stališč poslanskih skupin.

Sledi splošna razprava poslank in poslancev o predlogu zakona. Besedo dajem mag. Dušanu Verbiču, pripravita naj se dr. Mirjam Bon Klanjšček ter gospod Matjaž Han.

Mag. Verbič, izvolite, imate besedo.

MAG. DUŠAN VERBIČ (PS SMC): Hvala lepa za besedo, podpredsednik. Državni sekretar, poslanke in poslanci, prav lep pozdrav!

Ko smo slišali predstavitev poslanskih skupin, moram priznati, da moram izreči naslednji stavek: kot zakonodajni organ se moramo zavedati – in se ne slepiti –, da je Republika Slovenija država, v kateri se prav tako dogajajo neljubi dogodki, kot jih poznamo. Kriminal ali kriminaliteta, zlorabe vseh vrst in oblik, hujši delikti, vključujoč tudi cestnoprometne. Hkrati se tudi zavedajmo, da smo članica evropske skupnosti, še posebno tudi članica Nata. Glede na trenutne politične razmere širšega pomena besede mislim, da se lahko zavedamo, kaj posledično to pomeni. Dejstvo je, da za varnost države in državljanov je resnično treba poskrbeti. In velja, da v prvi vrsti moramo za varnost poskrbeti sami, potem lahko računamo tudi na širšo pomoč, če je to potrebno.

Bi se pa vseeno rad dotaknil, kar se tiče tega predmetnega zakona, kajti za Zakon o nalogah in pooblastilih policije je treba kljub vsemu izpostaviti, da je to temeljni predpis, ki ureja policijska pooblastila. Za to spremembo in dopolnitev tega zakona, ki je pred nami, sem tudi sam na stališču, da predstavlja predvsem zagotovila večje preglednosti, sistematičnosti in tudi jasnosti policijskih pooblastil. Tukaj sem takoj soočen z dejstvom, ki je v neki meri tudi v sami predstavitvi že bilo izrečeno, da s tem predlogom zakona ni v celoti temu zadoščeno. Res je tudi, da v gradivu, ki smo ga prejeli, je razvidno, da je v pripravi tega zakona bilo vključenih veliko število tako teoretičnih, strokovnih kot vseh mogočih asociacij, kar je tudi prav ravno zaradi zahtevnosti te materije, kajti uporaba prisilnih sredstev prav gotovo v marsikaterem primeru meji na tisto, kar je dostikrat omenjeno, področje varstva človekovih pravic, ne nazadnje tudi ustavnovarstvenih pravic.

Se pa preprosto moramo zavedati, da je policijska dejavnost kompleksna. Tisto, kar je

zelo pomembno izpostaviti, je predvsem, da policija kriminalitete in hujših kršitev preprosto ne pri nas ne kjerkoli ne more zatreti v celoti. Smo pa dolžni omogočiti tovrstnim organom, da se jim zagotovijo primerna sredstva za delo, ki bo onemogočalo tako tisto najvišjo stopnjo kriminalitete kot prekrške, kot tudi najnižjo, kajti oboje skupaj predstavlja ali ogroža, najsi bo to širše ali pa v ožjem smislu, tudi varnost posameznika. Praktično lahko tudi rečemo, da policijsko delo je delo, kjer v neki smeri ni mogoče predvideti vseh situacij, s katerimi se tovrstni, recimo temu, nosilci pregona ali varnosti tudi soočajo. Res pa je, in sam menim, da se v tovrstnih zadevah že sedaj, sploh pa v bodoče, tudi če bo sprejeta sprememba zakona, dosledno izvaja v tovrstnih postopkih načelo sorazmernosti uporabe sile.

Vseeno bi se pa rad dotaknil posameznih področij sprememb tega zakona, za katera menim, da načeloma v današnji razpravi – pod predpostavko, da se sprejme odločitev, da je zakon primeren za nadaljnjo obravnavo – posamezna področja niso toliko izstopajoča, da ne bi prišli do nekega konsenza. Prvo, kar bi izpostavil, je prav gotovo zaostritev ukrepov v zvezi z nasiljem na športnih prireditvah. Mislim, da se vsi soočamo tudi pri marsikaterih športnih prenosih ali če smo prisotni na prireditvi, da se še vedno pojavlja v posameznem športu obilo agresije ali kakršnegakoli poškodovanja premoženja in ogrožanja gledalcev na teh prireditvah. Mislim, da so to zadeve, ki jim moramo tudi v naši državi posvetiti posebno pozornost. Če samo pogledamo, kako tovrstno zadevo na posameznih športnih prireditvah imajo urejeno države, ki so se pred dobrimi petimi, desetimi leti resnično soočale s katastrofalnim nasiljem na športnih prireditvah, med drugim, ki so uvedle personalizacijo vstopnic, kar je samo dokaz, da se s pravim pristopom določene zadeve tudi na športnih prireditvah da urediti, predvsem tako, da se športne prireditve udeležimo/udeležijo v množičnejšem številu, kot je na kakšni prireditvi pri nas. To se pravi, tu je prav, da se v neki smeri na športnih prireditvah zagotovi z nekimi primernimi in ustreznimi ukrepi večja varnost.

Naslednja zadeva, ki prav gotovo bo predmet tako današnje razprave kot vseh nadaljnjih, kjer stroka, teorija, v neki meri morda tudi poslanci, ki bomo nekoliko nasprotovali, je uzakonitev novega prisilnega sredstva, električnega paralizatorja. Moram priznati, da se pridružujem vsem tistim, ne glede na to, v katero skupino se postavijo, sem naklonjen tovrstni uporabi prisilnega sredstva iz preprostega razloga – njegova uporaba v primerjavi s sedaj dovoljeno uporabo strelnega orožja je neprimerljiva. Že posledica, če se zgodi, da pride do tako imenovane obrambe ali, preprosto povedano, streljanja, je poškodba na telesu neprimerno večja. Tisto, kar je v zvezi s tem zanimivo in je morda tudi prav, da se izpostavi, ko smo imeli tako imenovani begunski val, in če

me spomin ne vara, ko je bila mednarodna pomoč policije, predvsem s strani višegrayskih držav, je bilo morda kar malce komično na naši strani, kar se tiče policije, ko so prišli tudi s tovrstnim prisilnim sredstvom, in njihovo začudenje, ker v Republiki Sloveniji tovrstnega sredstva za enkrat ni mogoče uporabiti. Tisto, kar je za to prisilno sredstvo, bi človek rekel, zanimivo in je potreben razmislek, je, kako se policija brani predvsem v tako imenovanih zaprtih prostorih, kjer sta tudi teorija in stroka zelo skeptični glede uporabe strelnega orožja. Eno od priporočil ali sploh naklonjenosti do tega je ravno uporaba tega v tako imenovanih zaprtih ali omejenih prostorih. Tako menim, da ko se da na tehtnico uporaba tovrstnega: da ali ne, sam moram priznati, da se mi tehtnica nekako nagne v prid tovrstnega, kajti tudi za življenje ali, če temu lahko tako rečemo, poškodbo tistega, zoper katerega je uporabljeno, je veliko bolj verjetno, da pride do manjše oblike kot pa pri strelnem orožju.

Še ene skupine bi se rad dotaknil, in sicer uporabe tehničnih sredstev za optično prepoznavo registrskih tablic pri nadzoru cestnega prometa. Mislim, da je to zadeva, ki se ji mogoče v javnosti ali pa v razpravi posveča predvsem zelo ozko, kajti že sedaj ima policija možnost pod tako imenovanim nadzorom cestnega prometa ustavljati vse nas voznike in v takratnem postopku se preverja od registrskih tablic do vozniškega dovoljenja in lahko rečem še kaj drugega. Z uporabo tega tehničnega sredstva pa menim, da je še kako pomembno, ob tem ko imamo velik promet na avtocestah, da preprosto tovrstna uporaba tehničnih sredstev v neki smeri predstavlja predvsem, če lahko tako rečem, v smislu nadzora neko predselekcijo vozil. Kar pomeni, da ima možnost nadzor nad prometom izvajati na način, da po eni strani ne ustavlja tako imenovana vozila na avtocestnih poteh, po drugi strani pa je ta poseg, vsaj kar se tiče mojega zornega kota, tisti milejši poseg v posameznika ali v tem primeru tudi, če v končni fazi rečemo, poseg v človekovo pravico. Kajti s tovrstnim pristopom se resnično lahko bistveno bolj nadzira tako imenovani napol ali pa v celoti kriminal, ki poteka po ozemlju Republike Slovenije in vemo, da marsikatero poti se izvajajo ravno preko avtoceste. Prav gotovo bi pa ta del zaključil z eno stvarjo, z besedo, ki je bila s strani tudi posameznih predstavnikov, ki so predstavili stališče, že izpostavljena. Kakšen pa je nadzor v sami policiji, nadzor nad morebitno zlorabo, pa najsibo to pri uporabi enih ali drugih prisilnih sredstev. Mislim, da v nadaljnji razpravi kot postopku je treba absolutno še dodatno pogledati, ali so dovolj veliko zapisane varovalke, vezane na kršenje človekovih pravic pri uporabi po eni strani najsibo to tako, kot sem prej omenil, paralizatorja kot tudi tehničnih sredstev za optično prepoznavo registrskih tablic. Tukaj pričakujem od predlagatelja, da bo storil morda še korak več in resnično tudi z veliko stopnjo prepričanja in gotovostjo nas

prepričal, a hkrati tudi z zagotovitom, da v primeru morebitne tovrstne zlorabe znotraj policije ni kakršnihkoli, če temu lahko tako rečem, olajševalnih okoliščin in se dosledno sankcionira tiste, ki zlorablajo.

Sam zaključujem ta svoj prispevek predvsem v tem delu, da absolutno sem na stališču, da je zakon primeren za nadaljnjo obravnavo. Hvala lepa.

PODPRESEDNIK MATJAŽ NEMEC: Hvala lepa.

Besedo ima gospa Anja Bah Žibert, pripravita naj se gospa Violeta Tomič in mag. Matej Tonin.

ANJA BAH ŽIBERT (PS SDS): Hvala lepa za besedo, predsedujoči.

Kadar govorimo o pooblastilih v policiji, je vedno dilema, ali ima ta premalo, dovolj ali celo preveč pooblastil. Zato je zelo pomembno, da ko spreminjamo tovrstno zakonsko materijo o pooblastilih v policiji, je prav, da se opravi tudi širša razprava. Zdi se mi, da je tukaj predlog Slovenske demokratske stranke bil več kot na mestu tudi glede na dosedanje razpravo. Kajti mnenja so različna; nekateri seveda v teh predlogih izključno vidijo zgolj pozitivne plati rešitev, nekateri imajo pomisleke, ki morda tudi presegajo tisto, za kar pa so pooblastila policiji pomembna, to je varnost državljanek in državljanov in tudi njihovega premoženja, drugi smo morda neke vmes, da so zagotovo posamezne rešitve potrebne, vendar pa je pri tem potrebna tudi meja in velika pozornost.

Dovolite, da preberem stavek, ki je zapisan v predlogu zakona: »Rešitve so oblikovane tako, da je izražena potrebna skrb pri spoštovanju človekovih pravic in temeljnih svoboščin.« To je eden od stavkov v tem predlogu zakona. Veste, če bi to povsem veljalo tako, potem tri strani informacijske pooblaščenke verjetno ne bi bile zapisane. In da ne bo nesporazuma, nisem rekla, da se strinjam z vsem napisanim ali pa s čimerkoli, zagotovo pa so notri tudi pomisleki, ki bi morali vse nas voditi k nekemu premisleku, ali so te rešitve res takšne, kot bi morale biti.

Prav tako je v predlogu zakona napisano, da pač policijsko delo – to vsi seveda dobro vemo – sodi na področja, za katera v zakonu ni mogoče predvideti vseh situacij, s katerimi se lahko srečujejo tisti, ki ga izvajajo. Tudi to je res. Vendar pa to ne pomeni, da potem pooblastila razširimo na tako dimenzijo, da bomo rekli, da smo s tem pa vse pokrili. Vedno bodo situacije, ki jih ne poznamo. Ne nazadnje dobro vemo, da tudi, če zaščitiš nek sistem, tisti, ki mu želijo škodovati, najdejo vedno neke nove poti, da to izkoristijo. Seveda smo vsi v luči ne nazadnje tudi včerajšnjega terorističnega napada, pa vendar je treba poudariti, da že nekaj časa nazaj, več mesecev nazaj, je bila opravljena javnomnenjska anketa v Sloveniji, kjer se je državljanke in državljan

spraševalo o varnosti. Kaj jim pomeni varnost, kakšno varnost si želijo. Seveda da si želijo več varnosti in da terorizem pomeni tudi grožnja ne samo Evropi, ampak tudi Sloveniji, je ocenjevalo okoli 80 odstotkov ljudi. Se pravi, 80 odstotkov naših državljanek in državljanov se upravičeno boji in želi, da smo na tem področju ostrejši.

Mislím, da je varnost tudi v tem pogledu pomembna človekova pravica in da jo je treba zaščititi. Zagotovo tukaj nismo povsem na istem bregu, kot je prej povedala predstavnica Združene levice, ko pravi, da je terorizem pač grožnja in da se tukaj mi seveda najdemo s koalicijo, ko gre za neka nova pooblastila policiji. Absolutno! Morajo biti, zato ker to je grožnja in to je problem varnosti. In moramo narediti vse, da to vrsto grožnje ali pa nevarnosti zmanjšamo. Vendar pa to ne pomeni, da ob teh dejstvih in o b teh trenutkih spreminjamo zakon tudi na drugih področjih, ki pa pravzaprav s tem vprašanjem nimajo posebno pomembne povezave. Da danes, ko na primer ljudje se seveda še kako bojijo za svojo varnost, nekako v tem državnem zboru prestopimo tudi mejo, ko gre za varovanje človekovih pravic. Tega si pa ne smemo dovoliti in zato tudi skepsa Slovenske demokratske stranke glede posameznih rešitev.

Izpostavila bom tisto, kar se mi zdi zagotovo v tem trenutku najbolj sporna. Zakaj, spoštovani predlagatelji, nižanje potrebnega dokaznega standarda za razpis prikritih kontrol oseb, vozil? Ne vem, imeli smo neke kontrole s strani kriminalistične policije posameznika, ki je padel potem ven – to smo že poslušali danes, pa vendar je treba to večkrat ponoviti, Ornika, ki je lepo brskal po elektronskih poštah in, oprostite izrazu, bog ve po kom še, da je skrbel za podatke, ki nimajo nobene zveze ali pa nobenih potreb. Zakaj torej nižanje potrebnega dokaznega standarda? Ne nazadnje, tole vprašanje izpostavlja tudi informacijska pooblaščenka in ga tudi dobro utemeljuje s tem, ko odgovarja Vladi, da ni tako, kot je zapisala, da gre za neke evropske standarde, ker tudi prevodi iz drugih držav govorijo o povsem nečem drugim.

Tudi nadzor nad kriminalistično policijo oziroma nad njihovim delom ali pa prijemi je že več kot potreben. Ne moremo dati mi kar proste roke in reči, ker je varnost na prvem mestu, dovoliti, da na drugi strani se dobesedno državljaní počutijo, da živijo v državi, kjer prevladuje represivni organ. Ne glede na to, kakšno mnenje imamo o policiji in državljaní ga ocenjujejo zelo visoko.

Bi pa pri tem nekaj drugega vprašala. Leta 2013 je bila sprememba tega zakona, kar nekaj sprememb je bilo takrat vnesenih v novo zakonodajo. Zanimivo je, da leta 2013 govorimo o teh vprašanjih, ki sem jih prej izpostavila, pa še o kakšnih, ki se na to vežejo, nekatere je tudi izpostavila Združena levica. Leta 2013 policija ni ministru predlagala tovrstnih ukrepov ali pa sprememb zakona. Kar naenkrat pa takšne potrebe sprememb zakona, ki se tičejo,

govorimo, življenja državljanek in državljanov in vplivajo na njihove človekove pravice. Zakaj ne? Ja, pa je, veste, preprost odgovor. Pravijo, da zato ker je takrat minister nekako dirigiral policiji, sedaj pa policija dirigira ministrstvu. To pa je problem, če je tukaj vsaj delno resnice. Nekateri se temu posmehujete in to tisti, ki sicer radi govorite o človekovih pravicah. Samo, veste, vi veste, kaj vse se je v Državnem zboru že dogajalo, ko govorimo o človekovih pravicah, pa tudi ni prav, da bi policisti potem imeli neka pooblastila, ki bi se s časom pokazala, da so usodno vplivale na tudi ustavne pravice, ki jih imajo državljanke in državljanji. Tukaj policisti kot takšni niso prav nič krivi in odgovorni. Odgovorni so tisti, ki iščejo ali pa predlagajo rešitve, ki niso povsem jasne in niso dodelane. To je problem.

Predvsem pa še enkrat in tukaj bom zaključila; menim, da je ta javna razprava oziroma razprava, kakorkoli že, zelo pomembna, da gre za vprašanje, ki odpira določene dileme, gre zagotovo za rešitve, ki so potrebne v času varnostnih groženj, vendar pa ne pozabimo, da je treba nad prisilnimi organi imeti še kako dodelano kontrolo. Ne pa tako, da danes celo komisija za nadzor varstvenoobveščevalnih služb ne dobi dokumentov, katere zahteva. Potem mi pa povejte, kdo ima v tej državi oblast! Očitno tisti, ki jim teh dokumentov ni treba izročiti. Upam, da se kdaj vprašate, kaj v teh dokumentih je in kakšne podlage oziroma kaj so ti ljudje počeli z našimi državljanekami in državljanji. Morda s kom izmed nas. To pa so druga vprašanja, ki zahtevajo odgovore. Mislim, da horuk rešitve ne bodo koristne. Se pa strinjam in še enkrat poudarjam, da na podali tega, kar je treba storiti za večanje varnostnega vprašanja v zvezi tudi s terorizmom, ki je zdaj že praktično del nas, je pa treba imeti ostre argumente in tudi rešitve. Hvala lepa.

PODPRESEDNIK MATJAZH NEMEC: Besedo ima gospa Violeta Tomič, pripravi naj se mag. Matej Tonin.

VIOLETA TOMIČ (PS ZL): Hvala za besedo.

Vsi smo danes nekako pod vtisom tega, kar se je zgodilo v Berlinu, in lahko rečem, da smo ta vikend nekaj nas, iz Združene levice bili v Berlinu na kongresu, da smo pili kuhano vino zunanji na štantih, in lahko vam tudi rečem, da nikoli v življenju nismo bili v kongresnem centru tako zelo zastraženi kot tokrat. Vedno smo bili z varnostnimi kamerami pregledani, tako kot pri naši zaprti seji ali pa pri vstopu v letališče, kar pomeni, da je nemška varnostna služba vedela, da se nekaj pripravlja in vseeno tega niso mogli preprečiti. Zakaj to razlagam? Zato, ker večji nadzor oziroma ta represija ni rešitev sama po sebi. Lahko veš, lahko nadziraš in vendar se ti zgodi. Način reševanje je verjetno drugje.

V uvodu tega predloga je zapisano, da je v pravni državi vloga policije tako pomembna, da je mogoče stanje demokracije prepoznati že

ob pogledu na njeno učinkovito delovanje ter da se vloga policije spreminja iz dejavnosti za državo v dejavnost za skupnost. No, to se mi zdi zelo zanimivo, ker očitno je za to vlado najbolj represivna in policijska država odraz tudi največje demokratičnosti. To me ne čudi, če nam je nekako zadnje čase za vzgled Turčija ali Madžarska.

Vlada tudi v gradivu navaja, da policija sicer ima plinski razpršilec, a da ta ne deluje na psihične bolnike, osebe, ki nosijo kapo s šiltom ali pa očala. Skratka, če nimaš očal in si zdrav, boš torej deležen samo solzivca, če pa imaš očala ali pa si psihično bolan, pa lahko dobiš električni paralizator. Mislim, me prav zanima, kako bo policist v akciji in na licu mesta to hitro se odločal. Potem upam tudi, da paralizator ne bo nadomestil primer policijskega pogajalca v primeru kakšnega poskusa samomora. Tukaj med argumenti za smo slišali, da je vendarle paralizator boljši kot strelno orožje. Poudariti je treba, da paralizator ni nadomestilo za strelno orožje, piše pa, da le pri otrocih, vidno bolnih, starih, onemoglih, nosečnicah in težkih invalidih, je lahko nadomestilo za strelno orožje. Skratka, pri paralizatorju gre bolj za obvladovanje upiranja in preprečitev samopoškodovanja kot pa za sam napad. Uporabiti ga je mogoče kot telesno silo in ne šele takrat, ko so izpolnjeni pogoji za uporabo strelnega orožja.

Skratka, kolegica Bah Žibert je rekla, da leta 2013 niso bili izpolnjeni pogoji za tak ukrep. In bivši minister Gorenak je opozarjal, da takrat, ko so pripravljali osnovni zakon, potrebe po takšnih predlaganih rešitvah ni bilo in tudi danes jih ne vidimo; jih ni. Mislim, statistike od leta 2013 se niso prav nič spremenile in varnostna slika pri se ni prav nič spremenila. Edino kar se je spremenilo, se je spremenila politika. Politika se je spremenila in ta politika je vedno bolj zastraševalna in vedno bolj ksenofobna. Zastraševanje pa za podlago išče v tujcih, v beguncih in na tak način bi potem radi posegli v osnovne pravice prebivalc in prebivalcev. Saj pred nami so že živeli ljudje, živeli so državniki in to kar večkrat radi citiramo Benjamina Franklina, državnika, ki je rekel: »Kdor je za košček navidezne varnosti sposoben žrtvovati svojo svobodo, ta si ne zasluži ne enega ne drugega.« In s tem se mnogi tukaj absolutno strinjamo.

Skratka, od zelo podobnih politik in ukrepov v Združenih državah Amerike je menilo dovolj časa, da je danes popolnoma jasno, da s tovrstnimi ukrepi ni mogoče izboljšati varnostne slike v državi, niti ne znižati stopnje kriminala. In imamo srečo, kriminal je v Sloveniji vendarle na zelo nizki ravni. Je pa mogoče nekaj drugega; možno je doseči množičen nadzor na ljudmi in možno je doseči konstantno kukanje v zasebnost prebivalcev Slovenije. Ko enkrat podležemo tej zastraševalni politiki in si dopustimo posege v našo zasebnost in se odpovemo svojim, z ustavo zagotovljenim pravicam, potem poti nazaj nikoli ni več. Nikoli

se ni zgodilo, da bi policijska pooblastila, ker pač niso potrebna, potem ukinili. Nikoli. Samo več in več jih dobivajo in samo manj in manj svobode imamo. Skratka, ta novela ni nič drugega kot povečevanje represije in podlaga za masovni nadzor.

Skratka, dejstvo je, da bi potrebovali za tak ukrep širšo razpravo in tukaj Vlada in ministrstvo svoje naloge nista opravila. In ker nista upoštevala številnih opozoril stroke in zainteresirane javnosti, bi moral to nalogo sedaj opraviti Državni zbor, kajti, mi smo tukaj edini, ki moramo ugotoviti, da sta tukaj Vlada in ministrstvo šla predaleč. Mi tukaj v Državnem zboru smo ta trenutek zadnji branik posameznik in posameznikov v naši državi, kajti Vlada se trudi poudariti, da s tem ukrepom država Slovenija ne bo postala policijska država. Poglejmo, če je temu res tako. S tem zakonom se uvaja prikrita in namenska kontrola na meji ali kjerkoli znotraj države, v notranjosti; širitev okoliščin, v katerih sme policist izvesti varnostni pregled; uvaja se paralizator, ki ne bo nadomestilo za strelno orožje, pač pa, kot bi lahko zaključili iz obrazložitve, predlaga se bolj kot delna nadomestitev solzivca – bi rekla precej hujša nadomestitev za solzivec. Potem policisti bodo lahko po novem uporabljali tudi vojaško opremo. Ob naslednjih večjih protestih lahko torej pričakujemo specialce v tankih in z vojaškim orožjem. Policija bo nadzorovala in pregledala podatke vseh, ki potujejo z letalom. Tudi če bomo avionsko karto samo rezervirali, bo to shranjeno v sistemu. Po slovenskih cestah bo zagotovljen konstanten nadzor nad vsemi vozili in brez kakršnekoli selekcije bodo naprave za optično prepoznavanje registrskih tablic nadzorovale in preverjale prav vsa vozila v bližini. Se pravi, slogan Na cesti nikoli nisi sam bo dobil popolnoma drugo razsežnost.

Skratka, v Združeni levici, naj zaključim, smo absolutno proti temu, da pod krinko povečanja varnosti državljani Slovenije izgubijo svojo svobodo in da bomo živeli v državi, ki bo posegala v pravice ljudi, da bomo živeli v državi, ki se pod krinko varnosti spreminja v nepravno in nedemokratsko tvorbo, ki bo predvsem nadzirala svoje državljane. Hvala.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Besedo ima mag. Matej Tonin.

MAG. MATEJ TONIN (PS NSI): O, kako bi bil lep svet brez vojn, brez nasilja in brez kriminalcev! Ampak, žal, v takem svetu ne živimo, ali si to priznamo ali pa ne. Okoli nas je mnogo nevarnosti. In res je, da je zelo tanka linija med svobodo in varnostjo. Treba pa je tudi povedati, da brez osnovne varnosti nam prav nobena svoboda ne pomaga. Če nimamo zagotovljene tiste fizične varnosti, potem si z vsemi svoboščinami, ki jih imamo na papirju, zelo veliko ne moremo pomagati.

Rečeno je bilo, da sama represija ne more povečati varnosti. Če na kongresu, ki se ga je udeležila poslanka Tomičeva, ne bi bilo tako silovite varnosti, bi bilo pa morda že tam več žrtev. Treba je stvari gledati tudi z druge strani, kaj bi se lahko vse zgodilo, če se določenih stvari ne bi preprečilo. Rad bi delil samo eno izkušnjo z vami, ko sem kot član Parlamentarne skupščine Nata obiskal newyorško policijo. Tam so nam povedali, da je bil New York na začetku 90. let izjemno nevarno mesto, kjer si imel možnost 1 : 3, da so te oropali, če si šel peš po ulici. V 15-ih, 20-ih letih so ta trend uspeli spremeniti tako, da se danes lahko sprehajaš po New Yorku. In ena izmed rešitev, ki so jo uvedli, je tudi ta, ki jo zdaj predlaga ta zakon – avtomatska zaznava registrskih tablic.

Tako je pri teh stvareh zelo lahko biti načelen, ampak mi kot odločevalci moramo pa vedno tehtati med svobodo in varnostjo.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Besedo ima gospod Boštjan Šefic, državni sekretar Ministrstva za notranje zadeve. Pripravita naj se gospa Janja Sluga in gospod Franc Laj.

BOŠTJAN ŠEFIC: Hvala lepa, gospod podpredsednik.

Dovolite mi na tej točki samo nekaj dodatnih pojasnil, komentarjev k današnji zelo široki, zelo vsebinski, konstruktivni razpravi.

Uvodoma bi rad povedal, da bo vse te predloge, sugestije, vaša razmišljanja ministrica upoštevala pri pripravi tega zakona, tudi v naslednjih postopkih, ker računam, da boste vendarle ta zakon ocenili kot primerne za nadaljnjo obravnavo. Seveda je Ministrstvo za notranje zadeve predlagatelj tega zakona, tako da ne bi bilo tu kakšne dileme. Že uvodoma moram reči, da je pravzaprav ta zakon nastajal oziroma nastaja zelo dolgo časa; več kot leto in pol. Kakršnikoli očitki o tem, da je bil zakon pripravljen v nekem ozkem krogu, da ni bilo široke razprave, da ni bilo usklajevanja – takšne trditve so neutemeljene. Že avgusta in septembra lansko leto sta bili organizirani dve zelo široki strokovni razpravi o delovnem osnutku tega zakona, kjer so bila povabljeni ne le nekatera ključna ministrstva, pač pa tudi varuhinja človekovih pravic, informacijska pooblaščenka, nevladne organizacije in tako naprej; seveda strokovnjaki s fakultet – Pravne fakultete, Fakultete za varnostne vede in tako naprej. Skratka, začetek razprave o tem zakonu je bil zelo širok, je bil strokoven in na podlagi tega smo potem vodili vse ostale aktivnosti. Tudi usklajevanje, strokovno, tako s pooblaščenko, z varuhinjo človekovih pravic, nevladnimi organizacijami in tako naprej je bilo izjemno široko. Mi nismo samo, kot pogosto uporabljamo izraz, tekli samo en krog usklajevanja, več krogov, osebnih, direktnih, neposrednih, pa

seveda tudi pisnih, tako je nastajalo zajetno gradivo vse te korespondence. Moram reči, da je bilo usklajevanje tudi zelo konstruktivno. Dejstvo pa je, da so tudi nekatere institucije v tem usklajevanju, ko smo že uskladili določena vprašanja, naknadno ponovno zadeve odpirale in smo tekli novi krog, zaradi tega ker želimo dejansko pripraviti zakon, ki bo konsistenten, ki bo kakovosten in ki bo imel tudi ustrezen konsenz, predvsem pa bo učinkovit in bo dosegel tiste ključne cilje, to pa je – in tu se vsi strinjamo – varnost državljan in državljanov oziroma vseh prebivalcev Republike Slovenije.

V uvodu moram poudariti tudi, da ne gre za bistveno širjenje pooblastil, saj nekatere slabosti, pomanjkljivosti, ki so se pokazale pri doseganju uresničevanju, nadgrajujejo, dopolnjujejo, uvajajo resda nova tehnična sredstva, ki omogočajo bolj učinkovito delo in tudi lažje delo policistkam in policistom, tako z večjo učinkovitostjo dosegamo tudi večjo varnost.

Mislím, da je eden redkih zakonov, ki ste ga prejeli v Državnem zboru, da ima v prilogi pet dodatnih dokumentov, ki govorijo o presoji vplivov posameznih predlogov na več zornih kotov in temeljito in vsestransko pojasnjujejo te vplive. In tako je tudi prav. Jaz mislim, da na ta način lahko dosegamo tudi ustrezne rezultate. Poudariti moram tudi to, da smo dosegli tudi pri paralizatorju celo neko, bi rekel soglasje tudi z Amnesty International, ker vse te zadnje rešitve, ki jih imamo zdaj vgrajene, zadostujejo vsem osnovnim oziroma nujno potrebnim kriterijem, da je lahko tako prisilno sredstvo tudi učinkovito.

Varnost je seveda pomembna, se pa strinjam, da na račun varnosti ne smemo nekritično omejevati človekovih pravic. In poudarjam, da s tem zakonom gre v smeri sorazmernosti in so v njem vgrajene tudi varovalke, ki zagotavljajo to sorazmernost. Če želimo zagotoviti varnost, o tem je bilo danes v tej razpravi in tudi na dopoldanski razpravi veliko govora, potem policija kot nosilec zagotavljanja notranje varnosti potrebuje ustrezna sredstva in potrebuje tudi ustrezna pooblastila. Drži in strinjamo se in dopoldne sem tudi že poudaril, da absolutno je treba imeti tudi ustrezen kakovostni nadzor nad policijo, in nadzor, ki bo učinkovit in ki ga bomo izvajali v okvirih zakonov, ki veljajo za posamezne oblike nadzora.

Moram povedati, da so se razmere med letom 2012, ko je pravzaprav nastajal ta zakon oziroma bil sprejet, in letom 2013, ko je začel veljati, pa med letom 2016, zdaj smo decembra, močno spremenile. Tu jaz mislim, da se vsi strinjamo. To obdobje terja tudi nove pristope v smeri pooblastil ali pa sredstev, s katerimi se lahko policija zoperstavlja in zagotavlja to našo varnost.

Poudariti moram tudi to, da naš notranji nadzor v sami policiji in pa pritožbeni postopki, ki jih imamo, so eni najbolj dodelanih tudi znotraj Evropske unije in so tudi primer nemalokrat v drugih sistemih. Ne pozabimo tudi na naš

notranji sistemski nadzor Ministrstva za notranje zadeve, ki je zelo dosleden in ki je tudi v nekaterih zadnjih primerih zelo jasno pokazal, da skozi te notranje nadzore tudi ugotavljamo pomanjkljivosti in ministrica tudi odreja, kako se morajo te pomanjkljivosti odpravljati.

Želeli bi si, da bi imeli na področju notranjega nadzora nekaj več pristojnosti in pooblastil. Tudi v tej smeri smo v zadnjem obdobju predlagali in pripravili gradivo Ministrstva za pravosodje in jaz verjamem, da bomo v naslednjih obdobjih tudi na tem področju naredili nekaj bistvenih korakov naprej. Zlorabe so možne, ampak ravno ti sistemi so zato, da morebitno zlorabo, posamično zlorabo tudi odkrijemo in jo tudi sankcioniramo. Ne moremo pa izhajati iz tega, da bi a priori obstajala neka nevarnost, da policija zlorablja svoja pooblastila. Naša policija je usposobljena in vi veste, da ravno v razpravah, ki smo jim imeli v Državnem zboru, sem večkrat poudaril, da ob dobri opremi potrebujemo tudi ustrezna sredstva za izobraževanje in usposabljanje. In tukaj je bil v letu 2016 pa že tudi v letu 2015 narejen velik korak glede na pretekla obdobja. Strinjam se, da je tukaj treba delati naprej. Strinjam se tudi s tem, da je treba policijo kadrovsko okrepiti, se vsaj poskušati v naslednjih obdobjih približati številkam, ki smo jih imeli, ker potem bo tudi policija manj obremenjena. Moram pa reči, da se ne morem strinjati z argumentom, da naši starejši policisti, seveda v narekovajih, predstavljajo določeno tveganje. Ravno nasprotno. Starejši policisti s svojimi izkušnjami lahko bistveno prispevajo h kakovosti dela policije in skrbimo za njihovo vsestransko usposobljenost, tudi fizično. Res pa je, da na drugi strani za delo v policiji pogosto oziroma zelo težko dobimo zlasti med mladimi takšne kandidate, ki bi izpolnjevali te kriterije.

Kar se tiče paralizatorja, bi vendarle rad poudaril še nekaj elementov. Tukaj je bilo veliko povedanega, se lahko strinjam, bi pa še enkrat podčrtal. Prvič, paralizator je tisto prisilno sredstvo, ki bo uporabljeno zlasti pri delu intervencijskih enot policije, se pravi, takrat, ko gredo intervenirati, ko gre za neko posebno situacijo, ko je treba hitro, učinkovito ukrepati, in tam kjer se policisti srečujejo z najbolj tveganimi situacijami. Jaz moram reči, da ne smemo banalizirati nekaterih primerov, ki so tukaj navedeni. Jaz vam lahko povem samo en primer, ko je oseba, ki je bila v nekem resnično, recimo temu, posebnem psihičnem stanju, ker nobeno drugo prisilno sredstvo ni bilo učinkovito, ne razpršilec ne fizična sila niti ni bilo možno uporabiti palice, zato je bila še edina varianta, da se uporabi strelno orožje. Ta oseba je imela v rokah seveda motorno žago, prižgano in je šla v napad proti policistom. Seveda je dilema, ali uporabiti strelno orožje ali paralizator, ki za nekaj minut paralizira to osebo, oseba ostane popolnoma prisebna, preprosto ne more delovati zoper policiste, tako da jo lahko potem obvladajo in opravijo tisti postopek, ki je potreben. Seveda

je to sredstvo neprimerno milejše. To sredstvo, ta paralizator, ti modeli imajo, kar je bilo že omenjeno, kamero, je neizbrisno zabeleženo, s kakšnim šokom je deloval, s kakšne daljave je bilo sredstvo uporabljeno in se lahko tudi naknadno zelo natančno analizira, ali je prišlo morda do neprimerne uporabe, se to lahko tudi protokolira, kar pri strelnem orožju ni primer. Nekateri veste, da je preiskovanje takšnih dogodkov izjemno zapleteno, ne nazadnje je bil primer, ko je deset let skoraj potekala ena takšna preiskava in potem tudi sojenje.

Jaz mislim, da tudi vsi dokumenti, ki so priloženi samemu zakonu, zelo jasno in zelo podrobno razčlenjujejo in potrjujejo to, kar sem tudi omenil. Želim absolutno zanikati, da gre za kakršenkoli masovni nadzor, tudi pri avtomatski prepoznavi registrskih tablic. Jaz sem večkrat povedal, ko smo razpravljali že pred obravnavo v Državnem zboru, da vse te postopke policisti že izvajajo zlasti na državnih regionalnih cestah, kjer je to možno, zlasti na avtocestnem križu je ta običajna cestna kontrola zelo otežena ali včasih skorajda onemogočena, razen s preusmeritvijo prometa skozi postajališča, kar bi bilo sicer prenevarno. Ta sistem omogoča učinkovit nadzor v prometu in opravi tisto na avtomatiziran način, kar pravzaprav policisti opravljajo pri rednem nadzoru in kontroli prometa. Moram reči, da ta avtomatska obdelava je bila tudi že na nek način vgrajena oziroma potrjena v resoluciji o dolgoročnem razvoju policije, kjer smo izpostavili potrebo po tem sredstvu.

Moram povedati da bomo vse pripombe Zakonodajno-pravne službe, ko jih bomo dobili, tako kot vedno temeljito proučili, se tudi z njimi uskladili. Jaz moram reči, da po mojem vedenju in poznavanju skoraj zadnjih štirih let vedno Ministrstvo za notranje zadeve doseže soglasje oziroma najdemo ustrezne rešitve z Zakonodajno-pravno službo, zato se ni treba bati, da bi se tukaj izognili oziroma ne upoštevali teh pripomb.

Morda še nekaj o tej uporabi vojaške opreme. V samem gradivu je zelo jasno in zelo natančno povedano, da je to izjema, da gre za izjemne primere, kjer morata biti seveda soglasna dva ministra, kjer gre predvsem za uporabo v primeru, če bi bilo to potrebno. Gre predvsem za področje terorizma, navedeni so tudi primeri prakse iz tujine. Mi se tukaj pripravljamo na morebitne situacije, ki jih ne moremo izključiti. Dejstvo je, da v takšnih primerih moramo hitro in učinkovito ukrepati. Kot rečeno, je pa tudi tukaj vzpostavljena varovalka, torej sam minister za notranje zadeve nima te možnosti in mora biti v soglasju z Ministrstvom za obrambo. Hvala.

PODPRESEDNIK MATJAŽ NEMEC: Hvala lepa.

Besedo ima gospod Jan Škoberne. Pripravita naj se gospod Andrej Čuš in mag. Alenka Bratušek.

JAN ŠKOBERNE (PS SD): Najlepša hvala, spoštovani gospod podpredsednik. Spoštovane kolegice in kolegi!

Svojo razpravo bom utemeljil na dveh predpostavkah, in sicer da Slovenija ni ena od tistih držav, kjer bi se svoboščine ljudi pogosto kršile namenoma ali zlorabljale s strani policije. Kvečjemu se nam tu in tam dogaja obratno, da so policisti žrtve agresije, da se dogajajo prometne nesreče z naklepom poškodovanja policista, da se dogajajo hujša kazniva dejanja z načrtom, kako onemogočiti čim večje število tistih, ki skrbijo za red in varnost v državi.

Postavil bom tudi drugo predpostavko, da je slovenska policija dobro usposobljena da pa morda potrebuje dodatne kadrovske popolnitve in da morda potrebuje tudi boljše, sodobnejšo opremo. Ključno pri tem zakonu, in iz česar moramo izhajati, je današnji status Slovenije kot varne države. Slovenija je prepoznana tako v gospodarskem okolju, tako pri turistih, tudi pri državljanih kot država, ki je varna, kjer je varno živeti in kjer je mogoče računati na to, da je javni potniški promet nekaj, kjer se ti najverjetneje razen manjših tatvin ali mogoče prometne nesreče ne bo zgodilo nič hudega. In izjemno pomembno bi bilo, da bi Slovenija takšna država tudi ostala.

Če me vprašate, ali je ta zakon treba podpreti in ali ga lahko podprem brez težave, bi rekel, da brez vsakršnega razmisleka ne, gotovo pa si zakon zasluži, da ga pošljemo v drugo obravnavo. Če je vprašanje, ali smejo policisti avtomatično med vožnjo po avtocesti preverjati registrske tablice vozila, se zame zdi to manjši poseg v mojo svoboščino, kot to, če me policist ustavi samo zato, da bo preverjal, ali imam veljavno vozniško dovoljenje, registriran avto in tako naprej, ker tako ali tako lahko naredim. Če pa sumi, da je nekaj narobe z mojim vozilom, mojo vožnjo ali s kakšno tretjo okoliščino, pa je to celo dolžan storiti. Če lahko vse te stvari izključim s tem, da me ne ustavlja, da ne posega v moj dnevni življenjski načrt, toliko boljše.

Če je vprašanje paralizatorja, morda se komu zdi nehuman, gotovo je bolj human kot pištola. In ključno vprašanje, ki ga tu v današnji razpravi pogosto pozabljamo izpostaviti, zakaj je policist dolžan uporabiti prisilno sredstvo. Saj ne zato, ker nekdo narobe prečka prehod čez cesto. Gre za vprašanje napada na policista, na državljana, gre za ogrožanje življenja. In če je ogrožanje življenja mogoče preprečiti s tem, da drugega življenja ne ogrozimo ali je to mogoče storiti v najmanjši meri, potem se mi zdi prav, da se tudi slovenska policija opremi in usposobi za uporabo sredstev, ki so širom sveta že precej običajna in tudi v uporabi. Bistveno bolj se mi zdi tovrstna sodobna sredstva primerna za uporabo kot dobra stara palica ali pištola.

In tretje, kar se mi zdi izjemno pomembno, računam, da bo zakon sprejet, v drugi obravnavi je treba upoštevati ključne pripombe, ki smo jih dobili s strani Ministrstva za pravosodje. Gre za to, da je treba numerus

clausus naštetih vsa prisilna sredstva in ukrepe, ki jih je mogoče uporabljati, da je treba določiti to, kar je tudi trend v svetu, da morajo policisti nositi tiste mikrokamere, ki dajejo tudi možnost preverjanja za nazaj in poskrbeti za vse, da ne pride do zlorabe svoboščin. Ampak to se da narediti, slovenska policija, slovenski varnostni sistem pa mora iti v korak s časom, in ne sme temeljiti na predpostavki, ki je absolutno napačna, in to je, da je slovenska policija podobna ameriški, ki zaradi napačno izgovorjene besede lahko ali pa včasih strelja po nekkih drugih, morda naravnih zakonih, ki se komu zdijo pravilni, na ljudi, ki so jih ustavili v prometu. Tega slovenska policija ne počne. Če ste spremljali zadnje leto številne objave, številne dogodke, kvečjemu je bila težava v tem, da slovenski policisti niso želeli uporabiti sile, da so bili, pod narekovaji, preveč miroljubni in je koga to stalo življenje. Tudi policisti imajo družine in tudi oni si zaslužijo ustrezno raven zaščite in tudi njihovi otroci si, tako kot denimo pri rudarjih, zaslužijo, da se reče, »očka, mamica, vrni se živ, živa domov«. Hvala lepa.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Besedo ima dr. Mitja Horvat. Dovolite pa, da jaz vendar do konca preberem, kdo še ni prečrtan na tem mojem seznamu. Gospod Benedikt Kopmajer, dr. Bojan Dobovšek, mag. Bojana Muršič, gospod Franc Jurša in gospod Marko Ferluga.

Izvolite, dr. Mitja Horvat.

DR. MITJA HORVAT (PS SMC): Najlepša hvala, predsedujoči za dano besedo. Spoštovani državni sekretar, poslanke, poslanci, gostov nimamo več!

Mestoma bom tudi svoje kolege zaprosil, da mi dovolijo privilegij, da nekaj besed spregovorim tudi na podlagi prvega odstavka 82. člena Ustave Republike Slovenije. Vsekakor cenim napore ministrstva in skrbno pripravo gradiva, ki ga imamo danes pred seboj, upam in verjamem, da je res, da boste pripombe, ki bodo dane med to razpravo, upoštevali v nadaljnjem delu, zlasti tudi ko nas čakajo še pripombe Zakonodajno-pravne službe.

Uvodoma bi želel reči, da je stanje ocenjeno na ta način, da naloge policije v pravni državi niso samovoljna učinkovitost, pač pa varstvo posameznika in skupnosti ob spoštovanju zakonov in legitimnih družbenih ciljev. Učinkovitost pomeni profesionalno, odzivno i visoko strokovno policijo, ki zagotavlja javni red in mir s spoštovanjem prava in najmanjšim možnim posegom v človekove pravice. Glede tega kljub obsežni analizi, ki jo imamo pred seboj moram reči da mestoma nisem zadovoljen z razlago. Manjkajo mi bistveni, ključni poudarki ne pa da s samim seboj utemeljujete recimo nujnost, primernost ukrepov, ki so predlagani.

Če sem pri vprašanju legitimnih družbenih ciljev, se bojim, da smo pri napačnem zakonu da ta zakon nima pravega naslova. Danes se v glavnem pogovarjamo o prisilnih sredstvih, tukaj pa imamo pred seboj na dnevnem redu točko Zakon o nalogah in pooblastilih policije. Najverjetneje gre za določeno pomešanje, do katerega je prišlo že pri prvem sprejetju zakona, kjer imamo seveda še bistveno več težav in upam, da vas bom lahko spodbudil k temu, da bi pravzaprav posegli še v nekatere določbe, ki jih imamo že v obstoječem zakonu in se mestoma sprašujem, ali je vse to res in ali je vse to res potrebno.

Ko pogledam cilje, ki so navedeni v predlogu, ugotovim, da so cilji predloga sprememb in dopolnitev ureditev hrambe profilov odvzetih vzorcev DNK v skladu z odločbo Ustavnega sodišča Republike Slovenije s 13. februarja 2014 in dopolnitev in natančnejša ureditev določb na področju opravljanja policijskih nalog in izvajanja policijskih pooblastil, kot da nekaj manjka, glede na to, o čemer danes večinoma razpravljamo.

Jaz se absolutno strinjam, tako kot je navedeno v nadaljevanju, da je v demokratični družbi nujno, da skrbimo za državno varnost, javno varnost, ekonomsko blaginjo države, da se prepreči nered ali zločin, da se varuje zdravje ali morala ali da se zavarujejo svoboščina in pravice drugih ljudi. Jaz se bojim, da večinoma danes razpravljamo predvsem o policistih, ne o vseh ljudeh v Republiki Sloveniji.

Opustitev tega, kar smo poznali celo v času, ko sem jaz recimo spoznaval svet in domovino, ko sem živel v policijski državi, nisem zaznal, da bi takrat imeli tako široka pooblastila, kakršna imamo danes. Da imamo na koncu napisano »razen če, drugače ni mogoče opraviti policijske naloge«. Kaj pa to pomeni, lepo vas prosim? Mislím, da ne gre za to, kar zdaj predlagate, ampak kar je že v zakonu. Predlagam, da se s tem vprašanjem resneje pozabavamo, če želimo res omejiti policiste, če želimo policijska pooblastila takšna, da omejujejo policiste, kolikor je mogoče, sledeč izhodiščem, ki so podana in kjer pravim, da cilji enostavno niso določeni. Cilji, o katerih govorimo danes, so čisto drugi kot tisti, ki so napisani v predlogu, jih je treba razširiti ali predrugčiti, ampak nekaj čisto drugega imamo več kot očitno pred seboj po dobrem letu, kot pravite, kar se zakon pripravlja. In zdaj na temeljno dilemo, ki je bila izpostavljena danes. Ali je grožnja terorizma tista, ki narekuje spremembo zakona glede policijskih pooblastil? Ali se, kot je bilo na drugi strani povedano, varnostno nič ni spremenilo v času od sprejetja zakona do danes?

Sam moram reči, da sem glede tega kar pred težko dilemo. Za mene smo se s terorizmom začeli ukvarjati 11. septembra 2001 in se svet od leta 2001 ni kaj bistveno spremenil. Že takrat je prišlo ne samo do grožnje, ampak kar enostavno do napada. Čisto malo za

ocvirek, da ne vse skupaj preveč patetično. Leto preden so opravili odstranitev Osame bin Ladna, sem prespal v kraju Abbottabad, če bo komu to kaj pomenilo. Ko sem povprašal, ali obstaja kakšna možnost, da bi jaz okno zaprl, ker sem imel iz sobe okno na stopnišče hotela in od stopnišča direktno izhod na ulico Abbottabada, so rekli: »No problem, sir. Security.« Peljali smo se tudi mimo križišča za Swat Valley in moram priznati, da nas je zamikalo, da bi šli pogledat, ker smo slišali, da je ta dolina zelo zelo lepa. Skratka, hočem reči, da sem bil tam, hočem reči, da živim v tem svetu, in hočem reči, da se ukvarjamo s temeljno mislijo: ali gre za to, kar je pravzaprav temeljni namen in cilj terorističnega delovanja, ali gre za realne grožnje.

Seveda sem pričakoval danes, čudi me samo, da še nismo prišli do Slovenije, da zagotovo je voznik tovornjaka včeraj prešel Slovenijo in nismo nič naredili glede tega. To moram reči, da sem resno presenečen, in verjamem, da se bo to dogajalo še v nadaljevanju, ker smo danes šele v prvi obravnavi. Ampak ali je vse to res? Ali smo res padli na izpitu in ali bomo res, če resno premislimo, gojili voljo teroristov po tem, da še naprej teroristično delujejo? Njihov namen je ravno to, da nas je strah. To, kar je bilo povedano pri prejšnjih razpravah, da 80 % ljudi izraža, da jih je strah. Strah česa? Kakšno slabo izkušnjo imajo vsi ti, ki jih je strah? Jaz moram zase reči, da nimam nobene slabe izkušnje. Seveda vsi tisti, ki so jo imeli, seveda tisti, ki so žrtve teh napadov, zagotovo jih imajo. Ali bomo razglasili pravzaprav zdaj že sleherni vožnjo po naših cestah, ko vemo, da prihaja do žrtev, ali bomo kar razglasili, da so to resna ogrožanja varnosti, da gre pravzaprav za grožnjo terorizma? In nas bo strah in se ne bomo več vozili po cestah, ker je nevarno. Objektivno je nevarno. In po mojih izkušnjah bistveno bolj nevarno, kot so posledice terorističnih akcij. Seveda boste vsi tisti, ki se ukvarjate z varnostjo, rekli, »temu se je utrgalo«. Ampak ne morem pomagati. Zato sem uvodoma rekel, lepo prosim, naj mi bo v delu dovoljeno, da govorim na podlagi prvega odstavka 82. člena Ustave, torej brez kakršnihkoli navodil, da izlijem tiste svoje osebne občutke v tem trenutku, dokler smo še pri prvi obravnavi zakona, preden pridemo do samih rešitev.

Če vzamem samo informacijsko zasebnost, na eni strani, kot je bilo lepo povedano, tri strani imamo opozoril s strani informacijske pooblaščenke. In nekaj je, kar me pa močno preseneča. Ali pa tudi ne. Pravzaprav, če sem iskren, nisem še čisto prepričan, ali bom to izrazil ali ne o tem, kaj je Amnesty International, kakšna je njegova vloga v svetu. V tem trenutku, kjer gre za resna opozorila z mnogih strani ali morda ne pretiravamo z razpravami, z izražanjem ogroženosti, varnostnih tveganj, Amnesty International je pa zadovoljen. Ni pa bil zadovoljen pred enim letom, ko smo izvajali določene ukrepe, da smo

zagotovili varnost tako ljudi, ki so prehajali Republiko Slovenijo po tako imenovanem humanitarnem koridorju, kot tudi varnost ljudi in premoženja v Republikli Sloveniji. Takrat je bil kar precejšen halo, če se boste spomnili, tudi demonstracije, česa vse nismo imeli in kakšne burne debate smo imeli tudi v Državnem zboru. Da o javnosti sploh ne govorim., In te debate obstajajo še danes. Ne dolgo nazaj, ko smo se pogovarjali, ali ljudi, za katere je treba poskrbeti, organizirano in na znanem mestu nastanimo ali naj se prosto gibajo na območju Republike Slovenije, je nastalo kar precej razburjanja in kar precejšnja akcija civilne družbe. Legitimna. Nobenih težav nimam. Ampak ali želimo kaj glede tveganj, o katerih govorimo, resno storiti, ali bomo ločevali, ali so te grožnje utemeljene na realnem tveganju ali gre samo za nek strah pred neznanim, ali se bo zgodilo tisto, kar kot liberalec pričakujem: spoštovanje človekovih pravic in da v slehernem prebivalcu Zemlje, ne bom rekel samo slehernem državljanu ali pa prebivalcu Republike Slovenije, vidim človeka z vsemi njegovimi pravicami. Še enkrat poudarjam, moje izkušnje so dobre, ene slabe izkušnje nimam. Upam, in verjamem, da bo tako tudi ostalo. Upam in verjamem, da bodo tudi pooblastila. Glede na to, kar sem prebral, da so cilji zakona, in ne vidim, da so namenjeni temu vprašanju, ali nehamo govoriti o tem vprašanju, ga ne povezujemo več s terorističnimi grožnjami in tveganji ali pa določimo v zakonu, da je cilj tudi organiziranje družbe zaradi varnostnih tveganj, zaradi grozečega terorizma oziroma terorističnih akcij.

Če grem k zadnjemu vprašanju, potem pa pustim kolegu še nekaj časa, če se ukvarjam samo z vprašanjem zasebnosti. Pred časom sem študente vprašal, kako čutijo ta vprašanja informacijske zasebnosti. Ne boste verjeli, mladi ljudje se ne ukvarjajo pretirano z vprašanjem zasebnosti. To zanje ni vprašanje. Če nisi na Facebooku, te ni. Ne ukvarjajo se s tem, da bi razumeli svojo udeležbo, svoje aktivno delovanje prek interneta kot vdor ali kot grožnja za svojo zasebnost. Razumejo, da zaradi tehnološkega razvoja, v katerem smo, se je pač treba odpovedati zasebnosti. Lahko razumem mlade, lahko kot starši kaj naredimo, lahko kot stari starši, če je to aktualna tema že kar nekaj časa, lahko vplivamo, kajti stari starši bodo glede tega gotovo lahko več naučili naše otroke, kot bomo to lahko storili sami, ki uporabljamo informacijsko tehnologijo dnevno, ko bodo povedali, da se je dalo in da se da živeti brez informacijske tehnologije. Ali dogodek izpred kakšnega tedna dni, ko mi je ena od učiteljic rekla: »Ko sem jim rekla, sedajle pa odložite mobilne telefone, je sledilo veliko presenečenje.« Razred, mešan razred, dekleta in fantje niso vedeli, kaj naj počnejo sami s seboj in eden z drugim, skratka vprašanje odnosa. V družbi, v kateri živimo, prisegamo na tehnološki razvoj, tudi moji kolegi liberalci, zato sem rekel in še enkrat poudarjam, govorim na podlagi prvega

odstavka 82. člena. Tudi velik del liberalcev meni, da mora tehnološki napredek, tehnološki razvoj, inovacije, investicije, imeti prednost pred posameznikovimi pravicami. Bomo pač malo odstopili od človekovih pravic. Ja, seveda, ker je od 2. svetovne vojne že 70 let. Ko je naša toleranca do vdorov v človekove pravice kar precej narasla, nismo več občutljivi, ker nimamo prave izkušnje vdorov v človekove pravice. Bojim se, da je v lepem delu, verjamem, da bo Zakonodajno-pravna služba na to tudi opozorila, zato vam res polagam na srce, da premislite o tistih določbah, ki govorijo o tem, da se moramo kot posamezniki, kot družba odpovedati svoji zasebnosti zaradi nekih višjih ciljev. In vprašajmo se, ali je res nujno, ali je primerno in v ožjem smislu ali je sorazmerno, ali je utemeljen tolikšen nadzora iz razloga, ki se imenuje grožnja, varnostne grožnje, grožnja za posameznika, za policiste, za družbo v celoti, za ekonomijo in tako dalje in tako naprej, kar je še vse razlogov v tem zakonu. Resno se moramo prej izprašati, kadar govorimo o policijskih pooblastilih.

Jaz razumem in verjamem – da ne bo narobe razumljeno – da policija dela strokovno. Nikoli me še niste slišali, da bi kakorkoli kritiziral. Moramo pa biti ostali dovolj modri, da ne bomo padli na izpitu, ki se imenuje Cilj posvečuje sredstva. Da naredimo bolj strokovno, bolj učinkovito policijo za vsak primer, ker obstajajo najrazličnejše oblike grožnje, moramo zaradi tega dati široka pooblastila policistom, ker tudi sami po sebi niso dolžni dajati svoja življenja, zato da zavarujejo napade od drugih zaradi storitve raznih raznih kaznivih dejanj.

Ko sem ravno pri tem in s tem bom zaključil, cele strani kaznivih dejanj imamo, zaradi katerih damo na tem informacijskem področju pooblastila policistom, ker na zalogo uporabljamo, zbiramo, obdelujemo podatke, ker obstaja grožnja, ker je nek cilj, ki ga nisem prav zasledil, da bomo preprečili ta ravnanja. Ali je to skladno z našim pravnim redom v tem delu, da lahko zaradi tega, ker menimo, da nekdo utegne storiti eno od na eni strani naštetih kaznivih dejanj? Oprostite, bojim se, da ta predlog zakona s temi rešitvami, ki jih imamo danes, pomeni, da smo vsi potencialna teroristična grožnja, da smo tveganje za to družbo. Najlepša hvala.

PODPREDSEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Besedo ima gospod Benedikt Kopmajer.

BENEDIKT KOPMAJER (PS DeSUS): Hvala lepa za besedo.

Vsekakor predlagana pooblastila predstavljajo poseg v zasebnost posameznika, pri čemer pa je možnost posegov v človekove pravice pravzaprav že sedaj po sedanjem zakonu. Kot sam razumem ta Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o nalogah

in pooblastilih policije, ta sledi predvsem odločbi Ustavnega sodišča, ki je zahtevalo ureditev hrambe odvzetih vzorcev DNK že leta 2014 in pa nekaterih pomanjkljivosti sedanjega zakona. Prepričan sem, da predlog sledi sodobnim trendom in postopkom pri delu policiji v Evropski uniji. Po zagotovilih vodstva Policije oziroma Ministrstva za notranje zadeve ne gre za širjenje pooblastil, temveč za nove pristope, nove metode dela, tehnične rešitve, tudi za izvajanje sedanjega obsega pooblastil. Kot rečeno, le način izvedbe se spreminja.

Državni sekretar me bo mogoče v tem korigiral. Iz dodatnih obrazložitvev o uporabi paralizatorja, na katerega se moram tudi jaz nekako nasloniti, je zagotovljeno, da je uvedba paralizatorja v celoti usklajena z Ministrstvom za zdravje in z Amnesty International. In kar je najvažnejše, zdravje ne bo ogroženo, ker ne deluje na človekov voljo za upiranje, pač pa na njegovo zmožnost upiranja. To pomeni, da so učinki predvidljivi. Na moje izrecno vprašanje, kako paralizator vpliva na ljudi, ki imajo na primer srčne spodbujevalnike, je bilo zagotovljeno, da tudi za te ljudi ni nobenih nevarnosti, ker paralizator deluje na drugi frekvenci kot srčni spodbujevalnik. Tako da tudi v tem primeru je to nekakšna boljša varianta, kot pa pištola. Da deluje 2, 3 minute, da se uporaba zabeleži in da ga bodo uporabljale le intervencijske skupine, ki bodo usposobljene za delo s to vrsto represivnega sredstva.

Omenil bi še rešitve glede opredelitve pogojev za zbiranje podatkov letalskih potnikov. To je ena izmed posledic ukrepov za preprečevanje in odkrivanje terorizma. Optična prepoznavna registrskih tablic pri nadzoru cestnega prometa je nova oblika nadzora cestnega prometa, ki pa že spada med temeljne naloge policije, ki jih imajo že sedaj. Po zagotovilih predlagateljev bodo zlorabe onemogočene tudi zaradi višjega nivoja izobraževanja policistov.

Seveda živimo v času, ko bomo morali za varnost tudi poskrbeti in nekaj žrtvovati. Predlog zakona bom zato v tej fazi podprl, ker ocenjujem, da je primeren za nadaljnjo obravnavo. Hvala.

PODPREDSEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Besedo ima mag. Bojana Muršič. Izvolite.

MAG. BOJANA MURŠIČ (PS SD): Hvala, podpredsednik za besedo. Moram reči, da me preseneča, prijetno preseneča razprava kolega Mitja Horvata, ki je v bistvu podal veliko argumentov, ki upam, da jih bo tudi ministrstvo za notranje zadeve tudi upoštevalo, kajti tudi sama se moram kar v marsikateri zadevi, ki jo je izpostavil, z njim globoko strinjati. Na tem mestu bi rada izpostavila, da veljavni zakon o nalogah in pooblastilih policije velja zgolj tri leta. Najprej bi se bilo treba vprašati, ali policisti potrebujejo

nova pooblastila, ali jih imajo preveč, ali dovolj. Pomembno je tudi, ali se v državi počutimo varne. Verjamem, da mi bo državni sekretar na tem mestu hitro odgovoril, da se v svetu spreminjajo razmere. Tudi pri nas v Sloveniji se lahko hitro spremenijo. Temu je res tako. Ampak ali zato policisti potrebujejo dodatna pooblastila, ne vem. Povsem razumljivo pa je, da je na prvem mestu varnost državljanek in državljanov, zato se gre pri tem strinjati s tezo, da je treba prilagoditi ustrezno zakonodajo, ob predpostavki, da se ugotovi, da obstajajo indici, da se ne počutimo varne. Ampak Slovenija spada med države, ki kljub spremenjenim varnostnim okoliščinam sodi med ene izmed najbolj varnih držav. Seveda se pa tudi strinjam s tem, da se to lahko spremeni.

V predlogu zakona, ki ga imamo v obravnavi, imamo želje policistov. Policisti so tisti, ki zaznavajo težave s katerimi se vsakodnevno srečujejo pri svojem delu na terenu. Nekatere njihove želje se želijo uzakoniti že dobro desetletje. Pa naj spomnim, če mi dovolite. Električne paralizatorje je slovenska policija poskusno uporabljala v specialni enoti policije, kjer so imeli 15 naprav, in to v času, ko je notranje ministrstvo vodil gospod Rado Bohinc. Nato ga je nasledil Dragutin Mate, ki paralizatorjev sicer ni prepovedal, se je pa po poročilu iz policije, da niso primerni za uporabo, odločil, da te ne bo uvedel oziroma ne bo trajne uporabe. V času ministrice Kresalove in državnega sekretarja Klemenčiča pa so se paralizatorji ukinili.

Zakaj menim, da paralizatorji niso primerni za uporabo oziroma je treba biti pri njegovi uporabi zelo pazljiv, še posebej pri ogroženih osebah, kot so starejši, nosečnice, otroci in osebe s srčnimi boleznimi? Pri tem se mi postavlja vprašanje, ali je policist toliko sposoben, da oceni posameznika, da gre za ogroženo osebo. Kot ogroženo osebo v teh konkretnih primerih, ki sem jih navedla, lahko policist oceni zgolj otroka.

Prav tako obstaja bojazen, da bi se ti paralizatorji pogosteje uporabljali, kot bi bilo to nujno potrebno. Informacijska pooblaščenka pa opozarja še na druge pasti oziroma na pretirane posege v zasebnost posameznikov. Zato je toliko bolj pomembno, da smo pri sprejemanju novih pooblastil policije ravnamo skrbno, preiščeno, zadržano, saj bomo s sprejetjem zakona določili, kakšno stopnjo zasebnosti bomo uživali državljanke in državljani Republike Slovenije. Kljub temu da se je informacijska pooblaščenka aktivno vključevala v pripravo zakonov, kot je navedel že državni sekretar, tekli ste kar nekaj krogov, ampak kljub temu smo pridobili novo njeno pojasnilo oziroma novo njeno mnenje, da pripombe le niso bile upoštevane. Opozarja, da gre v nekaterih primerih za znižanje ravnih varstva zasebnosti, ki je kot demokratična država ne bi smeli dopustiti. Izpostavlja pa sledeče: tiralično kontrolo vseh letalskih potnikov, vključno s potniki na notranjih

letih, tiralično kontrolo vseh vozil in lastnikov vozil, ki jih bodo s svojimi kamerami zajemala opremljena vozila prometne in obmejne policije, domala splošno podlago za uporabo brezpilotnih letalnikov pri izvajanju nalog policije, domala splošno podlago tudi za zbiranje biometričnih podatkov, fotografij, prstnih odtisov, brisov ustne sluznice, vzorcev telesne tekočine zavoljo izvajanja nalog policije. To je zapisano v mnenju informacijske pooblaščenke. Srž skrbi pa predstavlja tudi to, da policija s tem dobiva na razpolago nove tehnične možnosti, da zbere in obdela določene podatke o večjem številu posameznikov, ne da bi bil pri tem izkazan sum zoper določenega posameznika ali na zakonsko dopustne primere rutinske kontrole. Torej vsi bomo osumljenci, dokler ne bomo dokazali nasprotnega.

Zaradi navedenega, pa tudi argumentov predvsem informacijske pooblaščenke, takšnega posega v zasebnost ne morem podpreti. Ključno pri tem pa je, kar izhaja tudi iz kodeksa policijske etike, ki ima 10, bomo rekli, skoraj zapovedi, med katerimi je prva vrednota in vrlina, ki ji morajo slediti policisti, in to je, da služijo ljudem. Hvala lepa.

PODPREDSIEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Besedo ima gospod Marko Ferluga. Izvolite.

MARKO FERLUGA (PS SMC): Po vseh teh debatah se človek začne spraševati, ali mi sploh potrebujemo policijo. To je meni nekaj neverjetnega. Mi imamo en tak velik paradoks tukaj pri nas. Po eni strani imamo veliko zaupanje v policijo, po drugi strani imamo neznansko nezaupanje in potem začnemo govoriti. Enkrat zahtevamo večjo varnost, po drugi strani zahtevamo več človekovih pravic. Vse to skupaj zmešati, to nekako ne gre. Meni je osnovno vprašanje, ali mi sploh vemo, kaj hočemo. Še eno drugačno vprašanje bi si zastavil: ali je to neko temeljno nezaupanje v delo policije? In če je to temeljno nezaupanje policije, prihaja še iz prejšnjih časov, ko je bila policija tudi precej politično obarvana. Ampak jaz mislim, da se je v teh 25 letih zagotovo modernizirala in demokratizirala. Če pa imamo probleme v tem smislu, da ji ne zaupamo in da imamo ta ambivalentni odnos, kot ga imamo na primer do športnikov, ko so na vrhu so super dobri, takoj ko ima pa 7., 8. Mesto, pa je že zelo slab. Mi se zelo čudno obnašamo. Jaz mislim, da je treba dati veljavo strokovnjakom in policiji, če ne zaradi drugega, mogoče zaradi tega, če si je kdo prebral, so pri tem zakonu priloge. Imamo strokovno analizo glede električnega paralizatorja, glede nadzora registrskih števil, glede zbiranja in shranjevanja podatkov. Ja, lahko debatiramo, lahko debatiramo o tem, da je to večinoma naredila policija. Pa je spet to vprašljivo, če je to demokratično. Ampak, ljudje božji, če pa enkrat ne bomo zaupali enemu

takšnemu organu, kot je policija, potem smo izgubili smer. Ker dejansko rušimo vse stvari pred sabo in potem ustvarjamo neko praznino, nek kaos, ob katerem je možno manipulirati, se sprenevedati in biti licemer. Policija po vseh statistikah in po vseh analizah opravlja več kot korektno svoje delo, za kar gre vsa čast in je treba čestitati še enkrat vsem policistom in policistkam za korektno opravljeno delo. Da pa so deviacije znotraj – seveda so, saj so povsod, tako kot je v življenju, tako so tudi tam. In da bo en zakon rešil vse to, da se to ne bo zgodilo, ni mogoče. In to vsi vemo. Ker noben zakon še tega ni naredil, da je vse čisto, lepo, da samo rožice rastejo. Ni. Tega ni in ne more biti. Če smo korektni do vsega tega, ja, moramo biti pazljivi do tega, morajo biti nadzori, ampak policija vse te varovalke ima. Po drugi strani je pa še zmeraj ta zunanja sfera, ki skrbi in bdi nad tem, da ne gremo v ekstreme. Če smo pravični do vsega skupaj, je ta vlada in ta ministrica s svojo ekipo naredila daleč največ za varnost policajev, ki so v končni fazi tudi državljani Republike Slovenije. In tudi njim gre nekaj, da so lahko tudi varni. S tem zakonom pa delamo korake tudi za to. Hvala.

PODPREDSEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Prehajamo v sklepni del razprave, v katerem dobi besedo predstavnik Vlade gospod Boštjan Šefic.

BOŠTJAN ŠEFIC: Hvala lepa, gospod podpredsednik.

Morda še nekaj dodatnih pojasnil ali pa poizkusa odgovorov. Najprej glede prikrite kontrole in namenske kontrole. Seveda to že obstaja v obstoječem zakonu. Mi v tem primeru samo prilagajamo novi evropski regulativi. Povedati moram, da smo imeli v Sloveniji daleč najmanj ukrepov na tem področju. Je pa pomembno z vidika varovanja tudi naše šengenske meje, preprečevanja čezmejnega organiziranega kriminala, tako da tukaj ne gre za novo pooblastilo, ampak gre samo za uskladitev. Povedati moram tudi, da smo z Ministrstvom za pravosodje v zvezi s tem zakonom usklajeni v celoti, edino kar je in kar je bilo tudi povedano, načelno stališče Ministrstva za pravosodje glede paralizatorja, ne glede ureditve, pa seveda pri ministru še vedno ostaja.

Gospod poslanec dr. Horvat je izpostavil vrsto dilem, ki so na mestu, so vprašanja, s katerimi smo se in se tudi sedaj ukvarjamo. Ves čas. Vedno je to ravnovesje med varnostjo in posegom v človekove pravice izjemno pomembno. Moram pa poudariti, da se pa ne morem strinjati s tem, da so ti ukrepi namenjeni zgolj z vidika boja proti terorizmu. Seveda je en del ukrepov tudi za boj proti terorizmu, ampak tu je vrsta novosti, ki posegajo tudi na področje zagotavljanja javnega reda in miru, preiskovanje drugih kaznivih dejanj. Vsa kazniva dejanja, ki so pri posameznih ukrepih

navedena, so realna in z njimi se policija, organi odkrivanja in pregona srečujejo vsak dan. To ni nekaj abstraktnega, nekaj, kar bi morda bilo na zalogo. Ampak to je in se danes srečujemo s tem. Če želimo biti učinkoviti, potrebujemo učinkovita sredstva. Dejstvo je namreč, da organizirani kriminal, storilci kaznivih dejanj so vedno bolj sofisticirani. Sledijo sodobnim trendom, če lahko tako rečem. In tudi policija mora temu slediti, če želi biti učinkovita. Ali pač bomo zavestno prevzeli oziroma se nekako sprejeli, da bomo na določenih področjih imeli manjšo stopnjo varnosti oziroma odkritih kaznivih dejanj, s čimer verjetno se ne moremo strinjati, saj ne nazadnje se v Državnem zboru pogosto izpostavi vprašanje večje učinkovitosti pri tudi preiskovanju gospodarskega kriminala, bančnega kriminala itn. In ne nazadnje naj omenim, da nekatera pooblastila so tudi, bom rekel, čisto namenjena reševanju življenj. Govorim o iskanju oseb. Kolikokrat dobimo v policiji pa tudi na ministrstvu zahteve svojcev, da opravimo nekatere aktivnosti, pa jih ne smemo, ker jih nimamo v zakonu. In če jih nimamo v zakonu, jih ne smemo izvajati. S tem zakonom sedaj omogočamo policiji, da pod določenimi pogoji, ki so notri natančno zapisani, vgrajene so varovalke v vseh pooblastilih ali pa pri uporabi sredstev, povsod je načelo sorazmernosti in vgrajene so tudi varovalke.

Ne trdim, da je vse idealno, zato bomo tudi te, in to dajem besedo, kot če bi bila tu ministrica, da bomo vse te pripombe in tudi pripombe, ki jih je dala informacijska pooblaščenka tudi naknadno po že začetku postopka tega zakona, se pravi, po sprejetju na Vladi, da bomo tudi to še proučili, ker nam je do tega, da je ta zakon dejansko takšen, kot sem uvodoma rekel, učinkovit, vendar tudi takšen, da pri tem ne bo prekomerno posegel v človekove pravice. Seveda pa, kot rečeno, ravnovesje med človekovimi pravicami in varnostjo pa smo že tudi pri nekaterih drugih dokumentih in resolucijah, ki smo jih sprejeli, tudi opredelili.

Zakon o nalogah in pooblastilih policije je bil sprejet pred štirimi leti. Kot sem rekel, nekatere pomanjkljivosti in slabosti so se pokazale. To je nekaj običajnega. Pri tovrstni zakonodaji na eni strani, in v primeru zelo hitro spreminjajočega varnostnega okolja in tu jaz vendarle mislim, da je, vsaj kar se nas tiče ali pa pričakujem tudi v tem krogu soglasje, pa ne govorim samo o terorizmu, strinjam se z dr. Horvatom, terorizem je od nekdaj, ni od včeraj, in se tudi leta 2001 ni začel, ampak davno prej, tudi v naši bližnji okolici, tudi mi smo se srečevali se terorizmom. Ampak so tudi druge grožnje, kot rečeno, na področju mednarodnega organiziranega kriminala, bančne kriminalitete, gospodarske kriminalitete in tako naprej. Ta zakon moramo tem novim okoliščinam prilagoditi. In verjemite, to je tudi v samih obrazložitvah, kar smo tudi večkrat poudarili, je vedno narejena temeljita ocena, kaj je ta zakon

prinesel, kje so slabosti in kaj bodo dale novosti v zakonu.

Ne morem se strinjati, tu bi vendarle moral popraviti, kar je bilo v razpravi rečeno, želje policistov. Ne gre za želje policistov, gre za potrebe policistov, gre za varnost policistov. Naša odgovornost je, da tem policistom zagotovimo tudi varnost, ker samo takrat lahko varujejo tudi nas vse. V nasprotnem, če bodo policisti sami ogroženi in sami, kar se nam je na žalost v letošnjem letu in lanskem letu dogajalo, tudi ubiti, potem ne bodo mogli varovati oziroma učinkovito izvajati vseh ukrepov. Strinjam se s tistim, kar je bilo rečeno že malo prej v razpravi, da moramo tukaj biti tudi odgovorni do te naše policije kot organizacije.

Glede paralizatorja želim še enkrat poudariti, da je tukaj zagotovljena sledljivost. Od vseh prisilnih sredstev, ki jih sicer že policija ima, je tukaj sledljivost na najvišji stopnji zagotovljena.

Ne želimo si le mi, ne policija, nihče, da bi bili v tej državi vsi osumljenci. Daleč od tega. Mislim, da tudi ta zakon ne gre v tej smeri. Kot sem poudaril, vsak ukrep je zamejen, ima svoje varovalke tako da je možnost prekoračitve ali drugih zlorab izjemno omejena. Sem pa uvodoma rekel, imamo sisteme, s katerimi lahko tudi izjemoma, ko se to zgodi, ustrezno ukrepamo. Hvala lepa.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Vsi prijavljeni razpravljavci ste dobili besedo. Ali želi še kdo razpravljati? Prosim, če se prijavite.

Gospod Jožef Horvat, izvolite.

JOŽEF HORVAT (PS NSi): Hvala lepa, spoštovani gospod podpredsednik. Spoštovani državni sekretar, kolegice in kolegi!

Moji kolegi iz poslanske skupine so bili zelo aktivni, zato zdaj izkoriščam teh 5 minut in si tudi sam postavljam ob tem zakonu vprašanje podobno kot kolega Ferluga, kaj bi mi pravzaprav želeli v pogledu zagotavljanja varnosti. Država kot institucija je dolžna zagotoviti varnost svojim državljanom. Včasih si samo v mislih poskušam predstavljati policista, ki mora iti, kot pravimo, v ogenj, bodisi da je to, recimo, včerajšnji sinočnji brutalni napad na civilno prebivalstvo, in to s kamionom.

Jaz bi naslednjih nekaj trenutkov želel razpravljati o varnosti kot posameznikovi in družbeni vrednoti. Trdim da je ta trenutek, pa morda tudi v preteklosti, čeprav o tem nismo toliko govorili, varnost ena najpomembnejših, morda najpomembnejša vrednota. Pa morda nekaj, kaj je pravzaprav vrednota. Pojmom, ki opredeljujejo stvari, stanja in kategorije, ki jih visoko vrednotimo in si jih prizadevamo doseči, pravimo vrednote. Definicije so gotovo različne, vsak ima najbrž svojo. Nekateri poznavalci označujejo vrednote kot pojmovanje zaželenega, ki vpliva na to, kako se ljudje

odločajo za akcije in kako ocenjujejo pojave. Slovenski psiholog in raziskovalec gospod Musek pa meni, da so vrednote posplošena in relativno trajna pojmovanja o ciljih in pojavih, ki jih visoko cenimo, ki se nanašajo na visoke kategorije podrejenih objektov in odnosov, in usmerjajo naše vedenje.

Varnost, gospe in gospodje, je pogoj za razvoj kogar koli in česar koli. Mislim, da je to aksiom. Brez nje, torej brez varnosti ni pričakovati napredka, saj so že zdavnaj spoznali da je med najpomembnejšimi vrednotami prav varnost, ki omogoča uresničevanje večine drugih vrednot, zaradi česar jo problematizirajo prenekateri družbene znanosti, kot so pravo, sociologija, ekonomija in tudi druge. Zgodovinsko gledano je varnost temeljna vrednota medčloveških odnosov, njeno zagotavljanje se institucionalizira z nastankom suverene države in s sistemom vrednosti med državami. Za Thomasa Hobbsa, ki je angleški filozof iz 17. stoletja, dal je neke usmeritve za politično filozofijo, je bila varnost najbolj temeljna vrednota, na kateri je človeško gradilo svoja individualna in kolektivna življenja. Varnost posameznika in njegovih bližnjih v okolju, kjer delajo in bivajo, je ena izmed ključnih sestavin človekove kakovosti življenja. Vključno s človekovimi pravicami in temeljnimi svoboščinami pomeni vrednoto, ki je vedno pomembnejša v demokratičnih ureditvah, kjer se ljudje ob upoštevanju svojih pravic in obveznosti zavedajo tudi svojih pravic do vedno bolj varnega življenja. Posameznik torej išče svoje varstvo predvsem v sistemu, to je v določeni ureditvi oziroma organizaciji. Sebe in svoje bližnje lahko varuje le do določene meje, ki pa je odvisna od obsega nevarnosti v okolju, v katerem deluje in biva, in od razvitosti družbenih mehanizmov in instrumentov za zagotavljanje varnosti. Ko govorimo o zakonu, o nalogah in pooblastilih naše slovenske policije, vedno dobim tudi asociacijo in željo po tem, da bi mi morali ustvarjati okolje, da bodo naši policisti motivirani za to, kar delajo. Saj to velja za vse – da smo motivirani. Ampak mi smo tisti, ki tudi s proračunom ustvarjamo okolje, ki moramo ustvarjati okolje, ki lahko omogoči potem motivirane policiste.

Mi ocenjujemo, jaz osebno prav tako seveda, da je ta zakon primeren za nadaljnjo obravnavo. Potreben bo temeljit razmislek glede nadzora, v vseh sistemih je treba o tem razmisliti, in mislim, da pridemo lahko do dobre rešitve.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Zaključujem splošno razpravo. O predlogu sklepa, da je predlog zakona primeren za nadaljnjo obravnavo, bomo odločali v okviru glasovanj. S tem prekinjam 21. točko dnevnega reda in tudi 15. sejo zbora, ki jo bomo nadaljevali ob 16.50.

(Seja je bila prekinjena ob 16.17 in se je nadaljevala ob 16.51.)

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Spoštovane kolegice poslanke in kolegi poslanci, gospe in gospodje!

Nadaljujemo s prekinjeno sejo Državnega zbora. Preden preidemo na postopek glasovanja, vas želim obvestiti, da bo Državni zbor glasovanje opravil po naslednjem vrstnem redu, 27., 2., 21., 23., 24., 25., 26., 19., 20., 4., 5. in 29. točka dnevnega reda.

Prehajamo na glasovanja Državnega zbora o predlogih odločitev. Poslanke in poslance prosim, da preverite delovanje glasovalnih naprav.

Nadaljujemo s prekinjeno 27. točko dnevnega reda, to je z obravnavo Poročila o delu Komisije za nadzor obveščevalnih in varnostnih služb v letu 2015 (tajno).

Ker k predlogu sklepa ni bilo vloženih amandmajev, prehajamo na odločanje o naslednjem predlogu sklepa:

Prvič. Državni zbor Republike Slovenije se je seznanil s poročilom o delu Komisije za nadzor obveščevalnih in varnostnih služb v letu 2015.

Drugič. Državni zbor predlaga Vladi ter pristojnim obveščevalnim in varnostnim službam, da Ocene, ugotovitve in stališča Komisije za nadzor obveščevalnih in varnostnih služb upoštevajo pri nadaljnjem delu in sodelovanju z Državnim zborom in parlamentarno Komisijo za nadzor obveščevalnih in varnostnih služb.

Glasujemo. Navzočih je 72 poslank in poslancev, za je glasovalo 69, proti nihče.

(Za je glasovalo 69.) (Proti nihče.)

Ugotavljam, da je sklep sprejet.

S tem zaključujem to točko dnevnega reda.

Nadaljujemo s prekinjeno 2. točko dnevnega reda, to je z obravnavo Predloga zakona o spremembah in dopolnitvah določenih zakonov s področja zdravstvenih dejavnosti po nujnem postopku.

Nadaljujemo z drugo obravnavo, to je z odločanjem o vloženih amandmajih, ki ga bomo opravili na podlagi pregleda vloženih amandmajev z dne 20. 12. 2016, ki ste ga prejeli na e-klop.

Prehajamo na odločanje o amandmaju Poslanske skupine italijanske in madžarske narodne skupnosti k 4. členu.

Obrazložitev glasu v imenu Poslanske skupine italijanske in madžarske narodne skupnosti bo predstavil dr. László Göncz.

DR. LÁSZLÓ GÖNCZ (PS IMNS): Hvala lepa za besedo, gospod predsednik. Spoštovane kolegice in kolegi!

Ker sta oba amandmaja identična, tudi tisti amandma, ki sledi temu prvemu, bom obrazložil oba na enkrat. Gre za eno specifično zadevo v tem primeru, in sicer zdravstvena

ustanova sekundarne narave, torej bolnica se ne nahaja na narodnostno mešanem območju in zato madžarski narodni skupnosti oziroma njenim pripadnikom ni omogočeno, da v ustanovi, ki je izven narodnostno mešanega območja, de jure uporabljajo svoj materni jezik. Mi se zavedamo, da kriteriji, ki veljajo za določitev tovrstnih pravic za narodnostno mešano območje, niso identični s tistimi, ki veljajo izven tega območja, zato uporabljamo 64. člen Ustave, ki določa, da se pravice izven teritorija, kjer živita obe avtohtoni narodni skupnosti, urejajo z zakonom. V tem amandmaju točno določamo, da zgolj v enem primeru, v primeru najbližje tovrstne ustanove se omogoči možnost uporabe maternega jezika. Torej omogoči se možnost, in to besedno zvezo poskušamo obelodaniti v tem amandmaju z besedico »lahko«. To torej ne pomeni neposrednega prenosa pravic, ki veljajo na narodnostno mešanem območju, ampak zgolj možnost, da se to uredi.

Ta amandma oziroma ta vsebina je po naši presoji sporočilne narave. Jaz se zahvaljujem vsem, ki ste prisluhnili tem našim stališčem in pa predvsem želji pomurske madžarske narodne skupnosti, da se zadeva uredi. Naš primer je drugačen od primera italijanske skupnosti, ker tam k sreči tega problema ni. Tam se ustanove nahajajo na narodnostno mešanem območju, medtem ko v našem primeru je drugače. Jaz upam, da smo mi s tem besedilom nadgradili te možnosti brez tega, da bi prekosili sedanji ustavni nivo, in smiselno rešili to zadevo, ki je korak naprej pri uporabi jezika avtohtone narodne skupnosti izven območja, kjer leta avtohtono živi.

Midva bova ta amandma in tudi amandma k 10. členu podprla. Hvala lepa.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Sprašujem, ali še kdo v imenu poslanske skupine. Ne.

Obrazložitev glasu v lastnem imenu bo predstavil Matjaž Hanžek.

MATJAŽ HANŽEK (PS ZL): Hvala lepa, predsednik.

Preden sem šel glasovat, sem slišal nekaj pripomb, zakaj pa je treba Madžarom omogočiti, da govorijo izven, saj zakon pove, kje je. Ta slovenski koncept, da te mora zakon prisiliti, da daš kakšnemu sodržavljanu kakšno dodatno ugodnost, je že kar ena huda slovenska, bi rekel, slaba posebnost. Najbrž so drugod, ampak drugod me ne zanimajo. Če greste v London, bodo našli v bolnišnici tudi arabsko, pa nemško, pa francosko, tudi bosansko, dvomim da slovensko, morda tudi. Nihče ne reče: zakon nas prisiljuje. To je del osnovnih človekovih pravic, del kulture nekega naroda, da omogoča svojim državljanom tudi izven nekaj več pravic, kot jih predpisuje zakon oziroma vsaj minimalno tisto, kar človeška humanost predpisuje.

Zato jaz bi sicer, ampak to ne bom, lahko pa povem, glasoval tudi, če bi bilo napisano zavezujoče, da morajo vsaj nekoga v bolnišnici najti, ki bi znal tudi madžarski jezik, da bi lahko pomagal ljudem, ki pridejo tja, ampak žal zame nista poslanca narodnosti tega predlagala. Ampak vseeno v tem primeru, ne samo da pravim, da bom jaz glasoval, pozivam tudi druge. Hvala lepa.

PRESEDNIK DR. MILAN BRGLEZ:
Obrazložitev glasu v lastnem imenu bo predstavil gospod Roberto Battelli.

ROBERTO BATELLI (PS IMNS): Hvala lepa, gospod predsednik. Spoštovane kolegice in kolegi!

Zadnji odstavek 4. člena veljavnega zakona pove naslednje: »Na območjih občin, v katerih živita italijanska ali madžarska narodna skupnost, se bolniku zagotovi pravica do sporazumevanja z zdravstvenimi delavci in zdravstvenimi sodelavci v italijanskem ali madžarskem jeziku na stopnji znanja iz drugega ali tretjega odstavka tega člena.« To velja sedaj. Naj opozorim na dejstvo, da ta določba ne bo mogla veljati za madžarsko narodno skupnost, če ne sprejmemo teh dveh amandmajev, ker je bolnišnica v našem primeru v Izoli, v primeru madžarske narodne skupnosti je pa edina najbližja bolnišnica v Murski Soboti. Že sedaj v šolstvu za nekatere poklicne šole obstaja v zakonodaji možnost poučevanja madžarskega jezika izven tistih občin, kjer zgodovinsko živi madžarska narodna skupnost. Že sama ustava to omogoča prav zaradi takih primerov, in to so edine izjeme. Tako da, lepo vas prosim, ne izpade, da bi država imela en tretma, kako bi rekel, za italijansko narodno skupnost in slabši in drugačen tretma za madžarsko narodno skupnost.

Tako da apeliram na vašo državniško vest in zavest, da se ta diskrepanca odpravi. Hvala lepa.

PRESEDNIK DR. MILAN BRGLEZ:
Glasujemo. Navzočih je 71 poslank in poslancev, za je glasovalo 71, proti nihče.

(Za je glasovalo 71.) (Proti nihče.)

Ugotavljam, da je amandma sprejet.

Prehajamo na odločanje o amandmaju Poslanske skupine italijanske in madžarske narodne skupnosti k 10. členu.

Glasujemo. Navzočih je 71 poslank in poslancev, za je glasovalo 71, proti nihče.

(Za je glasovalo 71.) (Proti nihče.)

Ugotavljam, da je amandma sprejet.

Končali smo z glasovanjem o amandmajih in z drugo obravnavo predloga zakona v okviru nujnega postopka.

Ugotavljam, da je zbor v drugi obravnavi sprejel amandmaja k 4. in 10. členu dopoljenega predloga zakona. Sprašujem

kvalificirane predlagatelje, ali nameravajo k temu členoma vložiti amandmaje? Ne.

Potem prehajamo na **tretjo obravnavo** predloga zakona. Ugotavljam, da k predlogu zakona za tretjo obravnavo ni bilo vloženih amandmajev. Obveščam vas, da me Zakonodajno-pravna služba oziroma Vlada nista obvestili, da bi bil zaradi amandmajev, sprejetih v drugi obravnavi, predlog zakona neuskkljen. Prehajamo na odločanje o predlogu zakona.

Glasujemo. Navzočih je 73 poslank in poslancev, za je glasovalo 56, proti 12.

(Za je glasovalo 56.) (Proti 12.)

Ugotavljam, da je zakon sprejet. S tem zaključujem to točko dnevnega reda.

Nadaljujemo s prekinjeno 21. točko dnevnega reda, to je s prvo obravnavo Predloga zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o nalogah in pooblastilih policije.

Prehajamo na odločanje o naslednjem predlogu sklepa: Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o nalogah in pooblastilih policije je primeren za nadaljnjo obravnavo.

Glasujemo. Navzočih je 72 poslank in poslancev, za je glasovalo 53, proti 15.

(Za je glasovalo 53.) (Proti 15.)

Ugotavljam, da je zbor sklep sprejel, zato bo predlog zakona dodeljen v obravnavo Odboru za notranje zadeve, javno upravo in lokalno samoupravo kot matičnemu delovnemu telesu. S tem zaključujem to točko dnevnega reda.

Nadaljujemo s prekinjeno 23. točko dnevnega reda, to je s prvo obravnavo Predloga zakona o dopolnitvah Zakona o bančništvu.

Prehajamo na odločanje o naslednjem predlogu sklepa: Predlog zakona o dopolnitvah Zakona o bančništvu je primeren za nadaljnjo obravnavo.

Glasujemo. Navzočih je 72 poslank in poslancev, za je glasovalo 11, proti pa 51.

(Za je glasovalo 11.) (Proti 51.)

Ugotavljam, da zbor predlaganega sklepa ni sprejel, zato je zakonodajni postopek o predlogu zakona končan. S tem zaključujem to točko dnevnega reda.

Nadaljujemo s prekinjeno 24. točko dnevnega reda, to je s prvo obravnavo Predloga zakona o spremembah Zakona za uravnoteženje javnih financ.

Prehajamo na odločanje o naslednjem predlogu sklepa: Predlog zakona o spremembah Zakona za uravnoteženje javnih financ je primeren za nadaljnjo obravnavo.

Obrazložitev glasu v imenu Poslanske skupine Slovenske demokratske stranke bo predstavil gospod Žan Mahnič.

ŽAN MAHNIČ (PS SDS): Hvala za besedo, predsednik. Spoštovane poslanke in poslanci!

V Slovenski demokratični stranki oziroma v Slovenski demokratični mladini, našemu podmladku, želimo z zakonom, ki smo ga predlagali, doseči dvoje. Prvo je, da se denar, ki se zbere od koncesnin od študentskega dela, to se pravi dela, ki ga opravijo dijaki in študentje, razdeli med večje število mladih. Drugi cilj, ki ga želimo s tem zakonom doseči, je, da se ga razdeli bolj transparentno. Za kaj gre? Približno med 9 in 10 milijonov evrov se zbere letno od študentskega dela. Ta denar dobi direktno Študentska organizacija Slovenije brez kakršnega koli razpisa, brez kakršnega koli nadzora, dobijo ga tisti, ki so prijatelji in imajo funkcijo v tej organizaciji. Kaj predlagamo mi? Predlagamo, da se ta denar razdeli drugače. Če vzamemo primer, da recimo letno dobijo 9 milijonov evrov, predlagamo naslednjo razdelitev, da še vedno dobi dobre 3 milijone Študentska organizacija Slovenije, dobrih 700 tisoč evrov dobijo direktno študentski klubi lokalnih skupnosti, približno milijon 400 od tega denarja naj gre v sklad za štipendije in malo manj kot 4 milijone dobi Urad Republike Slovenije za mladino. Urad Republike Slovenije za mladino je krovna organizacija, ki bdi nad mladinskim sektorjem. Ta krovna organizacija vsako leto pripravi številne razpise, na katere se prijavi 100 in več mladinskih organizacij. Seveda morajo ustrezati pogojem. Ko dobijo denar, morajo tudi oddati poročilo, ali so ta denar porabili za to, za kar so ga prijaviteli, in kako so ga tudi porabili.

Menimo, da bi na ta način več mladih bilo upravičenih in bi dobili denar, ki ga mladi sami zberejo. To se pravi, gre na nek način za solidarnost in da mladi dobijo denar za študijske in pa obštudijske dejavnosti. Ne bom tukaj govoril, kolegice in kolegi, sami dobro veste, kako se porablja denar Študentske organizacije Slovenije. Če vtipkate notri študentski funkcionarji, korupcija je beseda, ki označuje to študentsko organiziranje. In prav je, da temu rečemo konec. Nihče od nas, od vas, niti od organizacij ne dobi takšnega denarja. Predstavljajte si, da bi Zveza društev upokoencev Slovenije kar tako dobila 9 milijonov evrov in da ne bi nobenem poročala, kako ta denar porablja oziroma da bi sama določila organe in pa notranje nadzornike, ki bi bdeli nad to porabo.

Prosim vas, vseh nas je polna usta, kako se borimo proti korupciji, kako smo za mlade. Ta zakon pomeni dvoje – borba proti korupciji in delo v korist mladih.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Obrazložitev glasu v imenu Poslanske skupine Stranke modernega centra bo predstavil gospod Saša Tabaković.

SAŠA TABAKOVIČ (PS SMC): Hvala za besedo.

Že v času razprave te novele smo v Poslanski skupini SMC natančno razložili zakonodajne ravnine sistema financiranja študentskih organizacij iz dajatve koncesnin študentskih servisov. Gre za področje, ki ga pokrivata dve ministrstvi, tako Ministrstvo za izobraževanje kot tudi Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti. Če želimo dejansko uresničevati temelje transparentnosti in korektnega poslovanja študentskih organizacij, ki smo ga tudi sami v poslanski skupini tako kot predlagatelj spoznali za akutnega, je treba enostavno novelirati Zakon o skupnosti študentov, ki eksplicitneje določa nadzor Računskega sodišča, urejanje javnega naročanja in pa tudi uvajanja protikorupcijskih klavzul. To je Ministrstvo za izobraževanje tudi že naredilo na pobudo Odbora za izobraževanje, tudi storilo nekako usklajeno z deležniki študentske javnosti, kar pomeni, da je zakon oziroma novela tudi že v javni razpravi. Poslanci Državnega zbora smo tudi dobili obvestilo Študentske organizacije in pa Študentske organizacije Iskra po elektronski pošti, da je temu res tako.

Predlagatelj transparentnost pogojuje tudi s samim razrezom sredstev, preden ta sploh pridejo do študentskih organizacij. Za ta del je pristojno Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve, ki je tudi že v sami razpravi obrazložilo, da mora enostavno ta prerazporeditev sredstev potekati v dogovoru z deležniki študentske javnosti, pa konec koncev tudi sama prerazporeditev sredstev še ne more korektno naslavljalati same transparentnosti.

Ker dialoga med predlagateljem in deležniki študentske javnosti ni bilo oziroma je predlog nastal arbitrarno, zaenkrat v Poslanski skupini SMC predlogu ne moremo izreči podpore. Hvala lepa.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Glasujemo. Navzočih je 72 poslank in poslancev, za je glasovalo 26, proti 40.

(Za je glasovalo 26.) (Proti 40.)

Ugotavljam, da zbor predlaganega sklepa ni sprejel, zato je zakonodajni postopek o predlogu zakona končan. S tem zaključujem to točko dnevnega reda.

Nadaljujemo s prekinjeno 25. točko dnevnega reda, to je s prvo obravnavo Predloga zakona o dopolnitvah zakona o dedovanju.

Prehajamo na odločanje o naslednjem predlogu sklepa: Predlog zakona o dopolnitvah zakon o dedovanju je primeren za nadaljnjo obravnavo.

Obrazložitev glasu v imenu Poslanske skupine Slovenske demokratične stranke bo predstavila gospa Anja Bah Žibert.

ANJA BAH ŽIBERT (PS SDS): Kot veste, je že pred časom odjeknil zopet nov škandal naših sodišč, in sicer ugotovilo se je, da je bilo od leta

1945 pa do danes 5 tisoč 429 založenih oporok. Posledično tudi ni prišlo do njihove razglasitve. S predlagano spremembo zakona o dedovanju želimo stvari v Slovenski demokratični stranki urediti tako, da bodo funkcionirale, kajti dejstvo je, da trenutna zakonodaja tega ne omogoča. Prav tako v samem postopku predlagamo, da se spremeni tisto bistveno, in sicer da za vpis v ta enotni centralni register ni treba več plačati nadomestila. To je pomembno in zagotovo lahko prispeva k uspešnejši izvedbi oziroma aktivnostih, ki so povezane s področjem dedovanja in tudi oporok. Dejstvo je, da te nerazglašene oporoke nikogar v tej dvorani ne morejo pustiti hladnega. Pomembno pa je, da damo obstoječi zakon na hladno in da podprete predlog Slovenske demokratične stranke, ki te zadeve sedaj ureja oziroma izboljšuje in gotovo bo v končnem prineslo pozitivno korist. Kličem na razum. Hvala lepa.

PRESEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Glasujemo. Navzočih je 73 poslank in poslancev, za je glasovalo 23, proti 49.

(Za je glasovalo 23.) (Proti 49.)

Ugotavljam, da zbor predlaganega sklepa ni sprejel, zato je zakonodajni postopek o predlogu zakona končan. S tem zaključujem to točko dnevnega reda.

Nadaljujemo s prekinjeno 26. točko dnevnega reda, to je s prvo obravnavo Predloga zakona za odpravo posledic in povračilo škode zaradi nerazglašanih oporok.

Prehajamo na odločanje o naslednjem predlogu sklepa: Predlog zakona za odpravo posledic in povračila škode zaradi nerazglašanih oporok je primeren za nadaljnjo obravnavo.

Obrazložitev glasu v imenu Poslanske skupine Slovenske demokratične stranke gospa Anja Bah Žibert.

ANJA BAH ŽIBERT (PS SDS): Hvala lepa za besedo, predsedujoči.

Dejstvo je, da je bila državljanom narejena škoda. Škoda s strani sodišč, posledično s strani države. Na nas je, da sedaj to škodo odpravimo. Predlagani zakon prinaša ravno to, da se v državi vsem tistim, ki jim je bila ta škoda, huda krivica narejena, omogoči vsaj materialno zadoščenje. Seveda je to krivico treba popraviti tako tistim, ki so zapustili svojo, bom rekla, zapuščino, kot tistim, ki so jo prejeli neupravičeno, pa tega niso vedeli. In ta zakon ureja ravno to. Dejstvo je, da ne moremo v tej državi dopustiti, da na eni strani država dobesedno jemlje za 100 evrov državljanom premoženje, ko gre za terjanje dolga, na drugi strani pa se obrne proč, ko ugotovi, da je sama kršila ne samo zakonodajo, ampak tudi ustavo.

Gre za prvo branje in gre za to, da lahko pomanjkljivosti ali pa kakšne še dodatne rešitve poiščemo skupaj, ampak pomembno je, da odreagiramo, kajti na ta način zopet puščamo

določene državljanke kot drugorazredne in celo spodbujamo k temu, da se pravdajo sami. Kako pa to zgleda?! Najprej mu krivično stvari odvzameš, potem pa praviš, da naj se pravda. To je nedopustno in trenutno stanje, ki ga imamo v zakonodaji, tega ne omogoča rešiti na način, kot se spodobi. Gre za kompleksno zadevo, gre za 5 tisoč oporok in več in gre še vsaj enkrat toliko in mnogo več dedičev, ki so tukaj bili prikrajšani.

Tako da prosim, da ta predlog preučite in razmislite o tem, da vendarle podprete zakon in da uredimo to področje tako, kot se za pravno državo ali pa vladavino prava spodobi. Dejstvo je, da je bila krivica narejena in naša naloga je, da jo popravimo.

PRESEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Obrazložitev glasu v imenu Poslanske skupine Stranke modernega centra bo predstavila gospa Ksenija Korenjak Kramar.

KSENIJA KORENJAK KRAMAR (PS SMC): Hvala lepa. Spoštovani!

V Stranki modernega centra obžalujemo nastalo situacijo, kar smo v svojem stališču in pa tudi v razpravi izrecno poudarili. Menimo pa, da tako ustava kot zakonske podlage dajejo vso legitimnost in podlago za povračilo škode, ki je nastala državljanom. Menimo, da v tem primeru poseben zakon ni potreben, kajti takšna ureditev tako ustave kot zakona zadostuje, zato tudi predlaganega posebnega zakonskega predloga ne bomo podprli. Hvala.

PRESEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Želi še kdo besedo v imenu poslanske skupine ali v lastnem imenu?

Obrazložitev glasu v lastnem imenu bo predstavil gospod Roberto Battelli.

ROBERTO BATTELLI (PS IMNS): Hvala lepa, gospod predsednik.

Jaz bom ta predlog zakona podprl. V uradnem pojasnilu, ki je bilo dano s strani Ministrstva za pravosodje, je bil med drugim podan kot razlog za nerazglasitev oporok dejstvo, da je bilo določeno število teh oporok spisanih v italijanskem jeziku. Ne glede na jezik, v katerem je ena oporoka napisana, se ne sme zaradi tega je ne razglasiti. Se preprosto ne sme. Tudi ko smo sprejemali pred leti Zakon o notariatu, je bilo kar nekaj razprave okoli tega, ali naj notarji znajo tudi toliko italijanskega in madžarskega jezika predvsem zaradi oporok starejših ljudi. Ker je bil en amandma, je bila prav zaradi tega ta sprememba zakona pri notariatu

Tako da jaz bom predlog podprl. Vem, da je verjetno zaman, ampak jaz bom to podprl, ker je nezaslišano, da se ne razglasijo oporoke. Hvala.

PRESEDNIK DR. MILAN BRGLEZ:
Obrazložitev glasu v lastnem imenu bo predstavil gospod Primož Hainz.

PRIMOŽ HAINZ (PS DeSUS): Hvala lepa, gospod predsednik.

Sam seveda ne bom podprl tega zakona, ampak iz preprostega razloga, med drugim, ker ne gre niti za vsebino. Če bi Socialna demokratska stranka resno mislila, potem bi bila tukaj, pa preprosto noben predlog njihov ne more iti skozi, ker jih ni, ker jih je manj kot polovica na glasovanju. Kako lahko računajo, da bo nek predlog sploh sprejet?

Jaz predloga zakona ne bom podprl.

PRESEDNIK DR. MILAN BRGLEZ:
Obrazložitev glasu v lastnem imenu bo predstavila gospa Anja Bah Žibert. /oglašanje iz dvorane/ Prosim, da se izključite.

ANJA BAH ŽIBERT (PS SDS): Hvala, da mi gospod Hainz vsaj dovoli, da povem.

Dejstvo je, da nas je v Državnem zboru danes dovolj, da popravimo škodo, ki je nastala našim državljanom in državljanom. Dejstvo je tudi, da obstoječa zakonodaja tega ne omogoča. Pogorela sodnica, sedaj namestnica Vrhovnega sodišča Betettova, je dala državljanom naslednji dopis: »Spoštovani! Opravičujemo se vam za nastalo škodo in vas pošiljamo v postopek pravednosti.« Ali je to rešitev, spoštovani? Najprej dobesedno državljanke okradeš, potem pa od njih zahtevaš, da se pravdajo in najemajo drage sodnike. Morda si gospa Klemenčič Zidar obeta kakšno novo pogodbo, ampak mi smo dolžni tole vrniti, spoštovani. Sramotno je, da nekdo tukaj v Državnem zboru govori, da nečesa ne bo podprl zato, ker na drugi strani ni nekoga na svojem mestu.

PRESEDNIK DR. MILAN BRGLEZ:
Glasujemo. Navzočih je 72 poslank in poslancev, za je glasovalo 21, proti 48.

(Za je glasovalo 21.) (Proti 48.)

Ugotavljam, da je zbor predlaganega sklepa ni sprejel, zato je zakonodajni postopek o predlogu zakona končan. S tem zaključujem to točko dnevnega reda.

Nadaljujemo s prekinjeno 19. točko dnevnega reda, to je s prvo obravnavo Predloga zakona o spremembah Zakona o prikritih vojnih grobiščih in pokopu žrtev.

Prehajamo na odločanje o naslednjem predlogu sklepa: Predlog zakona o spremembah Zakona o prikritih vojnih grobiščih in pokopu žrtev je primeren za nadaljnjo obravnavo.

Obrazložitev glasu v imenu Poslanske skupine Slovenske Slovenske demokratske stranke bo predstavil gospod Janez Janša.

JANEZ (IVAN) JANŠA (PS SDS): Hvala lepa za besedo.

S poskusom, da popravimo nek zakon, ki ga bomo podprli, se dotikamo teme, ki je ključna za slovensko prihodnost. Razkol v slovenskem narodu in prebivalstvu na sploh, ki je bil povzročen z okupacijo in s krvavo revolucijo, državljansko vojno ter z uzurpacijo oblasti, je še vedno ena od travmatičnih tem. To poglavje bo pač treba zapreti po vrstnem redu, ki ga ni možno preskočiti. Najprej resnica, potem pravni epilog, potem obžalovanje in kesanje in na koncu sprava. Pred zgodovino se bodo nekoč opravičevali tisti, ki tega ne razumejo in ki bodo danes glasovali proti popravku zakona, ki celo mrtve rojake deli na prvo in na drugorazredne. Takšno ravnanje in to glasovanje in razprava o tem seveda ni edino v tej kategoriji, ki slovenski narod in Slovenijo zavira v razvoju in jo potiska v nek prostor, ki mu Eliot pravi mrtva civilizacija. Ta ureditev, ki jo skušamo popraviti s tem zakonom, je tudi v nasprotju s temeljnim mednarodnim pravom, ki ga je Slovenija ratificirala, po katerem zločini proti človeštvu in genocid ne zastara. Države so te zločine dolžne preganjati. Tukaj ni poljubnosti. Slovenija bo v prihodnosti soočena z mednarodno dimenzijo dejstva, da ta temeljna načela mednarodnega prava država krši. Tisti, ki računajo na to, da se bo stvar pozabila – ne bo se pozabila. Konec 30. let je imelo vodstvo Nationalsocialistične delavske stranke v Nemčiji razpravo o končni rešitvi židovskega vprašanja, o iztrebitvi Židov oziroma Judov. Eden od nacističnih veljakov je vprašal Hitlerja, če misli, da bo zgodovina to pozabila, in on je rekel: »Pred dvajsetimi leti so Turki pobili Armence, pa se tega nobeden več ne spomni.« Zelo se je motil. Danes se vsi spomnijo holokavsta in letos je Evropski parlament ob 100. obletnici genocida nad Armenci sprejel posebno resolucijo o tem. Se pravi, to se ne pozablja.

PRESEDNIK DR. MILAN BRGLEZ:
Glasujemo. Navzočih je 72 poslank in poslancev, za je glasovalo 12, proti 59.

(Za je glasovalo 12.) (Proti 59.)

Ugotavljam, da Državni zbor predlaganega sklepa ni sprejel, zato je zakonodajni postopek o predlogu zakona končan. S tem zaključujem to točko dnevnega reda.

Nadaljujemo s prekinjeno 20. točko dnevnega reda, to je s prvo obravnavo Predloga zakona o osebni asistenci.

Prehajamo na odločanje o naslednjem predlogu sklepa: Predlog zakona o osebni asistenci je primeren za nadaljnjo obravnavo.

Obrazložitev glasu v imenu poslanske skupine Nove Slovenije – krščanskih demokratov bo predstavil mag. Matej Tonin.

MAG. MATEJ TONIN (PS NSI): Poslanska skupina Nove Slovenije bo z največjim veseljem podprla ta sklep, da je zakon primeren za nadaljnjo obravnavo. Ob tej priložnosti se

zahvaljujem tudi vsem poslanskim skupinam in vsem poslancem, ki ste v včerajšnjem dnevu izrazili pripravljenost, da boste ta sklep tudi podprli in da bo zakon nadaljeval svojo proceduro.

Kot pa smo že povedali, smo kot predlagatelji pripravljene na nadaljnja usklajevanja zlasti na področjih, ki ste jih nekateri v razpravi identificirali kot kritična in jih je treba še dodelati.

Verjamem pa, da bomo lahko ob začetku prihodnjega leta vendarle dokončno po dolgih letih čakanja in obljub spravili pod streho ta zakon. Srečno!

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Glasujemo. Navzočih je 71 poslank in poslancev, za je glasovalo 70, proti 1.

(Za je glasovalo 70.) (Proti 1.)

Ugotavljam, da je Državni zbor sklep sprejel, zato bo predlog zakona dodeljen v obravnavo Odboru za delo, družino, socialne zadeve in invalide, kot matičnemu delovnemu telesu. S tem zaključujem to točko dnevnega reda.

Nadaljujemo s prekinjeno 4. točko dnevnega reda, to je z obravnavo Predloga zakona o spremembi in dopolnitvi zakona o uveljavljanju pravic iz javnih sredstev po skrajšanem postopku.

Nadaljujemo z drugo obravnavo, to je z odločanjem o vloženi amandmaji, ki ga bomo opravili na podlagi pregleda vloženi amandmajev z dne 16. 12. 2016.

Prehajamo na odločanje o amandmaju Poslanske skupine Združena levica k 2. členu. Obrazložitev glasu v imenu Poslanske skupine Združena levica bo predstavila Violeta Tomić.

VIOLETA TOMIĆ (PS ZL): Hvala za besedo.

Najprej se bom zahvalila vsem poslancem, ki boste podprli to, da bodo naši otroci, ki živijo pod pragom revščine, vsi dobili brezplačno šolsko kosilo.

Smo pa vložili tudi dva amandmaja. Naj najprej spregovorim o drugem. Koalicija je v obravnavi na matičnem delovnem telesu iz zakona črtala določbo o obveznem obveščanju vseh upravičencev. V Združeni levici predlagamo spremenjeno določbo, ki predvideva obveščanje vseh upravičencev v roku 30 dni. Če kdo, potem ministrstvo razpolaga z vsemi podatki. Ti podatki so tudi podlaga za vse izračune, ki jih delajo, in verjetno vedo, kdo so upravičenci. Verjetno bodo imeli nekaj dela s tem, vendar je to delo, ki ga je definitivno treba opraviti.

Iz terena nam prihajajo obvestila, da mnogi starši ne prijavijo otrok k brezplačnemu kosilu ali subvencionirani prehrani, ker preprosto ne vedo, ali so upravičeni ali niso. Zato smo mnenja, da mora obveščanje v predlogu ostati. Hvala.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Glasujemo. Navzočih je 69 poslank in poslancev, za je glasovalo 18, proti 49.

(Za je glasovalo 18.) (Proti 49.)

Ugotavljam, da amandma ni sprejet.

Prehajamo na odločanje o amandmaju Poslanske skupine Združena levica k 3. členu. Obrazložitev glasu v imenu Poslanske skupine Združena levica bo predstavila Violeta Tomić.

VIOLETA TOMIĆ (PS ZL): Amandma k 3. členu pa pravi, da naj bi zakon začel veljati s 1. januarjem leta 2017. Zakon je namreč treba uveljaviti čim prej, kajti izgubili smo že kar veliko časa. Koalicija sicer stoji na stališču, da naj bi začel veljati februarja. Ta datum zagovarjajo s tem, da se morajo šole tehnično pripraviti. Vendar naj uporabim besede enega od ravnateljev, da to je sladka in prijetna obveznost in z veseljem se bodo pripravili na to.

Dajte, podprite ta amandma in naj otroci, tako kot imamo zdaj 2. januar kot dela prost dan, naj otroci na prvi šolski dan v letu 2017 dobijo to brezplačno kosilo. Izgubili smo že dovolj časa, pogovarjamo se o tem že leto in pol in ne bi radi in ni smisla, da izgubljam še en mesec. Hvala.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Glasujemo. Navzočih je 73 poslank in poslancev, za je glasovalo 27, proti pa 45.

(Za je glasovalo 27.) (Proti 45.)

Ugotavljam, da amandma ni sprejet.

Končali smo z glasovanjem o amandmaji in z drugo obravnavo predloga zakona v okviru skrajšanega postopka.

Prehajamo na **tretjo obravnavo** predloga zakona. Ker k drugi obravnavi predlagana amandmaja nista bila sprejeta, prehajamo na odločanje o predlogu zakona.

Obveščam vas, da me Zakonodajno-pravna služba oziroma Vlada nista opozorili, da bi bil zaradi amandmajev, sprejetih na matičnem delovnem telesu, predlog zakona neusklajen.

Glasujemo. Navzočih je 73 poslank in poslancev, za je glasovalo 73, proti pa ni bil nihče.

(Za je glasovalo 73.) (Proti nihče.)

Ugotavljam, da je zakon sprejet. S tem zaključujem to točko dnevnega reda.

Nadaljujemo s prekinjeno 5. točko dnevnega reda, to je z obravnavo Predloga zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o socialnovarstvenih prejemkih v okviru skrajšanega postopka.

Nadaljujemo z drugo obravnavo, to je z odločanjem o vloženi amandmaji, ki ga bomo opravili na podlagi pregleda vloženi amandmajev z dnem 16. 12. 2016.

Prehajamo na odločanje o amandmaju Poslanske skupine Združena levica k 1. členu. Amandma je vsebinsko povezan z amandmajem

Poslanske skupine Združena levica k 5. členu. Če ta amandma ne bo sprejet, postane amandma Poslanske skupine Združena levica k 5. členu brezpredmeten.

Obrazložitev glasu v imenu Poslanske skupine Združena levica bo predstavila Violeta Tomić.

VIOLETA TOMIČ (PS ZL): Hvala za besedo.

V Združeni levici se prav ob vseh priložnostih zavzemamo za dosledno odpravo vračljivosti socialnih prejemkov. Če hoče koalicija resno odpraviti problem, ki je nastal leta 2012, potem mora spremeniti prvotni predlog in odpraviti omejitev na 120 tisoč evrov, kajti ta predlog je izrazito diskriminatoren do vseh revnih prebivalcev, ki živijo v centru Ljubljane ali pa na Primorskem, ko vemo, da je kakšna garsonjera vredna 120 tisoč evrov, medtem ko kje drugje na podeželju pa je to kar pošteno velika hiša.

Skratka, absolutno ne drži, da je nujno vedno postavljati omejitve. Če bi število prejemnikov zaradi našega predloga se povečalo za nadaljnjih tisoč, bi bilo to še vedno 1,8 milijona evrov letno. To je z vidika proračuna izjemno malo, z vidika ene ostarele ženske s kakšne revne kmetije, ki so ji odvzeli edini dohodek, se pravi nekdanjo državno pokojnino, pa bi bilo to ogromno. Tega denarja ne bo odnesla v tujino ali pa si kupila nek razkošen avto, ampak bo takoj porabljen tukaj in zdaj za njene vsakodnevne potrebe. Zato poslance predvsem koalicije pozivam, da naj odpravijo omejitev 120 tisoč evrov, kajti ta predlog je, kot sem že rekla, diskriminatoren in stanovanjska enota, v kateri prosilec živi, ne more biti predmet vračljivosti. Govorili smo tudi, da naj tisti, ki ima hišo, jo proda in potem živi v kakšnem cenejšem stanovanju. Ampak, veste, mnogi se odrečejo socialnim prejemkom ravno zaradi tega, ker bi radi svojim otrokom zapustili vsaj to. Država nima nobene strategije, vsak mlad človek nima nobene možnosti, da bi prišel do stanovanja, mnogi so brez zaposlitve, zaposleni pa bi morali delati več kot 30 let, če ne bi ne jedli in ne pili, da bi prišli do stanovanja.

Skratka, naj bo vsaj dom, v katerem je človek rojen, nedotakljiv in ne predmet vračljivosti in plombe. Hvala.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ:

Glasujemo. Navzočih je 71 poslank in poslancev, za je glasovalo 21, proti 50.

(Za je glasovalo 21.) (Proti 50.)

Ugotavljam, da amandma ni sprejet.

Ker amandma Poslanske skupine Združena levica k 1. členu ni bil sprejet, je postal amandma k 5. členu brezpredmeten.

Prehajamo na odločanje o amandmaju Poslanske skupine SDS k 7. členu pod številko 1. Če bo ta amandma sprejet, postane amandma Poslanske skupine Združena levica pod številko 2 brezpredmeten.

Glasujemo. Navzočih je 72 poslank in poslancev, za je glasovalo 19, proti 52.

(Za je glasovalo 19.) (Proti 52.)

Ugotavljam, da amandma ni sprejet.

Prehajamo na odločanje o amandmaju Poslanske skupine Združena levica k 7. členu pod številko 2.

Glasujemo. Navzočih je 71 poslank in poslancev, za je glasovalo 19, proti 51.

(Za je glasovalo 19.) (Proti 51.)

Ugotavljam, da amandma ni sprejet.

Prehajamo na odločanje o amandmaju Poslanske skupine SDS k 9. členu.

Glasujemo. Navzočih je 71 poslank in poslancev, za je glasovalo 19, proti 50.

(Za je glasovalo 19.) (Proti 50.)

Ugotavljam, da amandma ni sprejet.

Končali smo z glasovanjem o amandmajih in z drugo obravnavo predloga zakona v okviru skrajšanega postopka.

Prehajamo na **tretjo obravnavo** predloga zakona. Ker k drugi obravnavi predlagani amandmaji niso bili sprejeti, prehajamo na odločanje o predlogu zakona. Obveščam vas, da me Zakonodajno-pravna služba oziroma Vlada nista opozorili, da bi bil zaradi amandmajev, sprejetih na matičnem delovnem telesu, predlog zakona neusklajen.

Glasujemo. Navzočih je 72 poslank in poslancev, za je glasovalo 69, proti 3.

(Za je glasovalo 69.) (Proti 3.)

Ugotavljam, da je zakon sprejet. S tem zaključujem to točko dnevnega reda.

Nadaljujemo s prekinjeno 29. točko dnevnega reda, to je z obravnavo Mandatno-voliilnih zadev.

Prehajamo na **Zahtevo Okrožnega sodišča v Mariboru, Preiskovalni oddelek, za dovoljenje Državnega zbora za začetek kazenskega postopka zoper poslanko mag. Bojano Muršič.** Zahtevo je v obravnavo zboru posredovalo Okrožno sodišče v Mariboru, Preiskovalni oddelek. Zahtevo je obravnavala Mandatno-voliilna komisija kot matično delovno telo, ki je zboru pisno poročala.

Prehajamo na odločanje. Mandatno-voliilna komisija predlaga Državnemu zboru, da sprejme naslednji sklep: Državni zbor na podlagi 83. člena Ustave Republike Slovenije in 22. člena Zakona o poslancih v zvezi z zahtevo Okrožnega sodišča v Mariboru, Preiskovalni oddelek, št. I Kpr 48334/2016, z dne 8. 12. 2016, za dovoljenje Državnega zbora za začetek kazenskega postopka zoper poslanko mag. Bojano Muršič zaradi suma storitve kaznivega dejanja zlorabe uradnega položaja ali uradnih pravic po tretjem odstavku 257. člena Kazenskega zakonika in kaznivega dejanja napeljevanja h kaznivemu dejanju ponareditev ali uničenje poslovnih listin po prvem odstavku 235. člena Kazenskega zakonika v zvezi s prvim

odstavkom 37. člena Kazenskega zakonika ne prizna imunitete poslanki mag. Bojani Muršič.

Na podlagi prvega odstavka 207. člena Poslovnika zbora Državni zbor o predlogu sklepa odloča brez razprave.

Glasujemo. Navzočih je 68 poslank in poslancev, za je glasovalo 66, proti nihče.

(Za je glasovalo 66.) (Proti nihče.)

Ugotavljam, da je sklep sprejet. S tem zaključujem to točko dnevnega reda.

Zaključujem tudi 25. sejo Državnega zbora.

Članice in člani Kolegija obveščam, da se bo ob 17. 55 v sobi 217 začela 83. seja Kolegija.

Seja se je končala 20. decembra 2016 ob 17.40.

INDEKS GOVORNIKOV

B

BAČIČ, MARIJA	131, 164, 249, 256, 295, 349, 369, 379, 385, 387, 394
BAH ŽIBERT, ANJA.....	42, 43, 86, 148, 189, 236, 249, 255, 320, 324, 326, 330, 334, 337, 343, 358, 360, 404, 406, 412, 436, 449, 450, 451
BAN, URŠKA.....	283, 298
BATTELLI ROBERTO	425, 448, 450
BIZJAK MLAKAR, MAG. JULIJANA.....	149, 376, 386, 398
BOGATAJ, MAG. TANJA	221
BON KLANJŠČEK, MIRJAM	136, 373, 389, 396
BOŽIČ TILEN	272
BRATUŠEK, MAG. ALENKA.....	74, 240, 241, 243, 279, 297, 421
BREZNIK, FRANC	58, 59, 60, 66, 67, 101, 106, 146, 147, 162, 216, 271
BREZOVAR, DR. NEJC	257, 269
BRINOVŠEK, NADA.....	50, 75, 82, 83, 308

C

CANTARUTTI, ALEŠ.....	104, 214, 346, 365
CERAR, DR. MIROSLAV	21, 22, 23, 24, 25, 26, 27
CINK, MAG. TANJA	375, 397, 403

Č

ČUŠ, ANDREJ	357
-------------------	-----

D

DEKLEVA, ERIKA	74, 88, 389
DIMIC, IVA	34, 36, 135, 318, 324, 336, 353, 367, 374, 382, 384, 388, 395
DOBOVŠEK, DR. BOJAN	21, 22, 319, 427
DOLINŠEK, MARJAN	251, 413

F

FERLUGA, MARKO	60, 61, 65, 203, 206, 262, 360, 428, 444
----------------------	--

G

GANTAR, TOMAŽ	73, 76, 419
GAŠPERŠIČ, DR. PETER	36, 37, 40, 41, 44, 45, 88, 95, 102, 103
GODEC, JELKA	47, 48, 152, 306
GÖNCZ, DR. LÁSZLÓ.....	214, 421, 424, 447
GORENAK, DR. VINKO	29, 34, 154, 157, 193, 224, 227, 247, 258, 268, 270, 316, 321, 323, 328, 330, 331, 334, 335, 339, 341, 342, 344
GRIMS, MAG. BRANKO	22, 24, 166, 409, 417, 429
GROFF FERJANČIČ, MAG. MELITA	276, 290
GROŠELJ KOŠNIK, IRENA	160
GYÖRKÖS ŽNIDAR, MAG. VESNA.....	28, 426

H

HAINZ, PRIMOŽ.....	102, 104, 115, 340, 451
HAN, MATJAŽ	118, 147, 159, 179, 198, 217, 221, 235, 242
HANŽEK, MATJAŽ	370, 447
HORVAT, DR. MITJA	188, 310, 311, 312, 314, 441
HORVAT, JOŽEF	49, 212, 238, 244, 251, 257, 275, 281, 291, 296, 303, 351, 383, 446
HRŠAK, IVAN	36, 37, 91

I

IRGL, EVA..... 345, 351, 354, 361, 366

J

JANC, MARIJA..... 294, 314

JANEZ (IVAN), JANŠA 451

JURŠA, FRANC..... 110, 131, 181, 187, 239

K

KATIČ, ANDREJA 68

KAVČIČ, MAG. ALEKSANDER 207

KOLAR CELARC, MARIJA MILOJKA..... 32, 47, 48, 52, 53, 54, 55, 72, 80, 84, 88

KOLEŠA, ANITA..... 55, 208, 347, 352

KOPAČ MRAK, DR. ANJA..... 35, 36, 51, 70, 125, 155, 177, 190, 393, 401

KOPMAJER, BENEDIKT..... 259, 443

KOPRIVNIKAR, BORIS..... 56, 69

KORDIŠ, MIHA 52, 53, 68, 77, 78, 80, 81, 82, 83, 84, 87, 111, 112, 113, 114, 120, 132, 176,
179, 196, 222, 244, 271, 273

KORENJAK KRAMAR, KSENIJA..... 209, 319, 337, 450

KOTNIK POROPAT, MARJANA..... 252, 321, 330, 331, 338

KOVAČ, NATAŠA 117

KOVAČIČ, MARIJA ANTONIJA..... 254, 256, 276, 301, 384, 423

KRAJNC, MAG. BOJAN 200, 208, 210

KRIVEC, DANIJEL 38, 39, 91, 94, 98, 252, 422

L

LAH, ZVONKO..... 218, 233

LAJ, FRANC 90, 109, 200

LEP ŠIMENKO, SUZANA..... 121, 139, 144, 147, 152, 157, 161, 168, 180, 191, 368

LEVIČAR, MARINKA..... 348, 369, 382

LISEC, TOMAŽ 230, 232, 299

LJUBIČ, TEJA 329

LOGAR, DR. ANŽE 30, 31, 313

M

MAHNIČ, ŽAN..... 62, 63, 169, 293, 301, 305, 309, 311, 312, 314, 315, 347, 414, 449

MAJCEN, IRENA 38, 39, 50

MAKOVEC BRENČIČ, DR. MAJA 41, 61, 62

MATIČ, DR. DRAGAN 253

MESEC, LUKA..... 25, 26, 27, 70, 71, 112, 295, 385, 391, 402

MÖDERNDORFER, JANI (JANKO) ..79, 165, 187, 194, 219, 223, 225, 232, 234, 235, 240, 241,
242, 243, 245, 262, 264

MURGEL, DR. JASNA 137, 172, 326, 373, 381, 413

MURŠIČ, MAG. BOJANA..... 76, 77, 107, 150, 259, 266, 377, 423, 431, 443

N

NOVAK, LJUDMILA 86, 201, 209, 236, 284, 350, 358, 380

P

PERŠAK, ANTON..... 30, 31, 71, 254

PIRNAT, NINA 425

POČIVALŠEK, ZDRAVKO 33, 46, 58, 59, 63, 65, 195

POČKAJ, VLASTA 422

POGAČNIK, MAG. MARKO 56, 57, 201, 210, 281, 286, 287, 312

POJBIČ, MARIJAN..... 50, 129, 182, 187, 390, 397, 400, 406

POTISK, MAG. KLEMEN 250

POTOČNIK, ANDREJA 33, 105, 196, 211

PRELOG, IVAN	46
PRIKL, UROŠ	64, 107, 158, 197, 213, 393, 405
R	
RAJIĆ, MAG. BRANISLAV	218, 254
RANC, DANILO ANTON	196, 202
S	
SLUGA, JANJA	237, 356
STARE, DARKO	317, 323, 324, 326, 333, 335, 336, 341
Š	
ŠEFIC, BOŠTJAN	416, 438, 445
ŠIRCELJ, MAG. ANDREJ	54, 55, 307, 331
ŠKOBERNE, JAN	27, 85, 86, 92, 144, 440
ŠKODNIK, IVAN	203
T	
T. VATOVEC, DR. MATEJ	44, 45, 69
TABAKOVIĆ, SAŠA	41, 143, 303, 309, 449
TANKO, JOŽE	118, 128, 153, 171, 173, 178, 179, 188, 234, 363
TOMIČ, VIOLETA . 31, 32, 33, 198, 204, 205, 217, 270, 349, 388, 391, 395, 399, 432, 437, 452, 453	
TONIN, MAG. MATEJ ... 93, 97, 99, 103, 109, 119, 199, 206, 261, 264, 270, 278, 285, 286, 372, 378, 411, 438, 451	
TRČEK, DR. FRANC 64, 93, 94, 95, 98, 103, 108, 112, 115, 120, 196, 206, 208, 209, 211, 219, 229, 232, 260, 263, 274, 278, 317, 392, 408, 414, 424	
V	
VEBER, JANKO	167, 277, 383
VERBIČ, MAG. DUŠAN	220, 227, 267, 280, 288, 328, 340, 434
VILFAN, PETER	225, 248, 430
VRANIČAR ERMAN, MAG. MATEJA	43, 49, 57
VRTOVEC, JERNEJ	73, 85, 86, 88, 146, 223, 287, 420, 433
VUK, MARTINA	367, 384, 386
Z	
ZAJC, SIMON	239
ZORČIČ, IGOR	87, 89, 90, 96, 99, 100, 101, 116, 250
ZORMAN, BRANKO	83, 111, 112, 113, 205, 206
Ž	
ŽIDAN, MAG. DEJAN	66, 67
ŽNIDAR, LJUBO	40, 99, 212, 266

LEGENDA

PS SMC – Poslanska skupina Stranke modernega centra
PS SDS – Poslanska skupina Slovenske demokratske stranke
PS DeSUS – Poslanska skupina Demokratične stranke upokojencev Slovenije
PS SD – Poslanska skupina Socialnih demokratov
PS ZL – Poslanska skupina Združena levica
PS NSi – Poslanska skupina Nove Slovenije
PS IMNS – Poslanska skupina italijanske in madžarske narodne skupnosti
PS NP – Poslanska skupina nepovezanih poslancev
NeP – Nepovezani poslanec